

F-135

Clem. Kuffner

1907.

1035

o schůzi č. 35.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Dupl. Lib

VYDAVATELE A REDAKTOŘI:

Dr. FRANTIŠEK KRÁSL,

METROPOLITNÍ KANOVNÍK, SKUTEČNÝ KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA atd. atd.

A

Dr. KAREL VONDRUŠKA,

KOOP. U SV. HAVLA.

ROČNÍK XLI.

1891.

V PRAZE.

TISKEM A NÁKLADEM KNÍŽ.-ARCIB. KNIHTISKÁRNY ZA ROHLÍČKA A SIEVERSA.

Okres. knihovna
Čes. Budějovice
VYŘAZENO

Obsah ročníku XLI.

Listy sv. Otce a pastýřské listy.

Encyklika sv. Otce Lva XIII. o sociální otázce, 245, 260, 279, 292, 310.

List sv. Otce papeže Lva XIII. o souboji, 433.

Pastýřský list arcibiskupů a biskupů rakouských, 529, 545.

Kázání a řeči.

a) Nedělní.

Na neděli první adventní, 499.

Na neděli druhou adventní, 513.

Na neděli třetí adventní, 523.

Na neděli čtvrtou adventní, 549.

Neděle první po zjevení Páně, *P. Sales O. S. N.*, 1.

Největší kajícíci. Postní kázání, česky upravil *Al. Majer*:

První kázání postní, 33.

Druhé kázání postní, 49.

Třetí kázání postní, 65.

Čtvrté kázání postní, 68.

Páté kázání postní, 81.

Šesté kázání postní, 97.

Sedmé kázání postní, 97.

Kázání na Veliký pátek, 129.

Na neděli druhou po velikonoci, 145.

Na neděli třetí po velikonoci, 161.

Na neděli pátou po velikonoci, 177.

Na neděli druhou po sv. Duchu, 226.

Řeč ranní na neděli třetí po sv. Duchu, 228.

Na neděli čtvrtou po sv. Duchu, 241.

Na neděli pátou po sv. Duchu, 243.

Na neděli šestou po sv. Duchu, 259.

Na neděli osmou po sv. Duchu, 289.

Na neděli devátou po sv. Duchu, 305.

Na neděli jedenáctou po sv. Duchu, 321.

Na neděli dvanáctou po sv. Duchu, 337.

Na neděli třináctou po sv. Duchu, 353.

Na neděli čtrnáctou po sv. Duchu, 356.

Homilie na neděli patnáctou po sv. Duchu, 369.

Na neděli osmáctou po sv. Duchu, 405.

Ranní řeč na neděli devatenáctou po sv. Duchu, 417.

Na neděli dvacátou po sv. Duchu, 423.

Na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu, 435.

Na neděli dvaadvacátou po sv. Duchu, 452.

Na neděli pětadvacátou po sv. Duchu, 481.

Na neděli šestadvacátou po sv. Duchu, 483.

Exhorta na neděli sedmadvacátou po sv. Duchu, 498.

b) Sváteční.

Na sv. Štěpána, 562.

Na slavnost obřezání Páně, 565.

Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš, *Dr. Karel Vondruška*, 17.

O slavnosti sv. Jana Nepomuckého, 195.

Na slavnost Nanebevstoupení Páně, 197.

Na slavnost seslání Ducha sv., *Jan Hlasinec*, 209.

Na den nejsvětější Trojice Boží, 211.

Na svátek sv. apoštolů Petra a Pavla, 273.

Na den Navštívení nejbláh. Rodičky Boží Marie Panny, 276.

O slavnosti matky sv. Anny, 307.

O slavnosti nanebevzetí Marie Panny, 339.

Na den sv. Andělů strážných, 370.

Na den narození Panny Marie, 385.

Na den jména Panny Marie, 388.

Na sv. Václava, mučenníka Páně, 419.

Na slavnost posvěcení chrámu Páně, 449.

Na den Všech Svatých, 465.

Na den Dušiček, 468.

Na slavnost neposkvrněného početí nejblahosla-
venější Panny Marie, 516.

c) Příležitostné.

Hakl Bohumil: Řeč pohřební, 230.

„ Řeč o pohřbu, 326.

Hlasivec Jan: Řeč při svěcení nové školy, 163.

„ Řeč na oslavu 300leté památky úmrtí sv.
Aloisia Gonzagy, 257.

Nedvidek Jos.: Cvičení duchovní, 99, 115, 132.

Smělý Jos.: Řeč o kněžských prvotínách, 401.

Básně.

Zaletěl Prokop: Za J. M. nejdůst. p. Karlem
Schwarzem, světicím biskupem pražským,
190.

— Vysoce důstojnému dobrodinci. Z kníž.
arcib. semináře do kníž. arcib. residence
na Hradčanech, 279.

Zaletěl Prokop: J. M. Monsignoru Ferdinandu
Kalousovi, světicímu biskupu pražskému,
392.

H. V.: J. M. nejdůst. Pánu panu světicímu
biskupu Mnsgru Ferdinandu Kalousovi ke
dni Jeho konsekrace, 487.

Dr. R. H.: J. B. M. nejdůst. p. Ferdinandu
Kalousovi, světicímu biskupu, 505.

Dvořák Xav.: Růže Jerišská. (Vdp. kanovníku
a msgr. Ferd. Kalousovi), 23.

„ Dolorosa, 74.

„ Mlčenlivosti! 217.

„ Smí k Tobě, 232.

„ Hvězda Boží, 554.

Dyrhon Jos.: Anděl smrti a dítě, 55.

Frantů Václ.: Blahoslavená Anežka pražská, 86.

„ Domine, Dominus noster, 88.

„ To lidské srdce . . . , 151.

„ Při svatojanském ohni, 282.

Horský Václ.: U Boží vody, 40.

Kotrouš K. Th.: Prosba, 332.

Majer Alois: Kněz jubilant, 311.

Pergl Adolf: Pláč Jeremiášův:

Na zelený čtvrtek, 103.

Na velký pátek, 119.

Na bílou sobotu, 134.

Třebský V. O.: Růže Jerišská, 375.

V. Fr.: Adveniat regnum tuum, 220.

Zaletěl Prokop: Anděl Strážce, 8.

„ K díla, 38.

„ Do památníku, 58.

„ Z jara, 167.

„ V Boží přírodě, 169.

„ Kletba, 183.

„ V květnu, 202.

„ V cizině, 235.

„ V kapli, 249.

Zaletěl Prokop: Rodná dědinka, 265.

„ Za bouře, 295.

„ Novosvěcencům, 327.

„ Životy Svatých, 359.

„ Missionářům, 426.

„ Má obava, 440.

„ Útočiště, 443.

„ Českým bohoslovceům, 455.

„ Když na jasném na nebesku . . . , 458.

„ O dušičkách, 473.

„ Slzy, 507.

„ U tě, máti! 520.

„ Má útěcha, 535.

„ Vzpomínka, 570.

— Maria přijala mrtvé Tělo Krista Pána ve
svůj klín, 408.

— Hvězdě Betlemské, 568.

Pojednání a úvahy.

Bakalář Jan Mir.: O špatném tisku, 91.

Eybl J. Ev.: O smíšeném manželství, 473, 502.

Fryč František: Bůh v národní poesii české,
197, 233.

Halabala Meth.: Čeho nám nejvíce třeba, 182.

H. . . VI: Spůsob židovské přísahy, 89.

Hille J. P.: O bývalém bratrstvu sv. Jana Ne-
pom. v Kadově, 344.

„ Chrám Matky Boží v Blatné, 410, 437,
456, 488, 505, 518.

Kočandrle Quido: Nestranný popis a průběh
zajejí bývalého generála Tov. Jež. P. Lo-
renze Ricciho a assistantů jeho v anděl-
ském hradě, 200, 217, 250, 296, 314,
329, 346, 360, 378, 440, 458, 490,
536, 554, 569.

Mutov Jindř.: Jiskry, 106, 137, 152, 169, 203.

Podlaha Ant.: Hrabě Sporck, 5, 20, 38, 58,
71, 86, 104, 120, 136.

P. A.: Jak zvětšili OO. Jesuité památku sv.
Aloisia v chrámu Páně sv. Mikuláše na
Malé Straně v Praze, 283.

Postřihač Ant.: Milostná soška Panny Marie
de Foya či Asprikoli zvaná, 313.

Rubricius Vilém: Cesta missionářská v Chilském
jihu, 24, 41, 52.

„ O pravém přátelství, 376, 408.

Dr. Sedláček Jaroslav: Sedmidenní mlčení přátel
Jobových, 232.

„ Příprava chleba na Východě, 235.

„ Z památných míst sv. Aloisia, 265.

„ Velkonoční slavnost Koptů v Kahýře, 363.

„ Mlýny na východě, 366.

„ Z cesty po Egyptě, 443, 507, 521, 538,
556, 571.

Vávra Jos.: Z Berounské knihy křáftů, 55.

V. R.: O jsoucnosti Boží, 147, 165.

Dr. *Vondruška* Karel: Památná místa země svaté,
8, 27, 74, 122, 151.

„ Pravidla života kněžského v životě sou-
kromém a veřejném, 4, 36, 84, 214, 327,
342, 392, 427.

Žižka Václav: Monarchie či republika, 167.

— Skvělý výsledek zkoušek, jehož se cho-
vanci české kolleje v Římě r. 1891 do-
mohli, 561.

Povídky.

Brodský Boh.: Hříchové a pokuty:

I. Pýcha, 11, 28, 44, 60.

II. Lakomství, 75, 92, 108.

III. Smilstvo, 124, 140, 155.

IV. Závist, 171, 189, 205, 220, 236.

V. Obžerství, 252, 269, 284, 300.

VI. Hněv, 316, 332, 348, 364, 380.

VII. Lenost, 394, 412, 429, 445, 460.

Brodský Boh.: Bakalář, 476, 493.

„ Macecha, 508, 524.

Dostál Al.: Bez bytu, 540.

Zaletěl Prok: Pro pseudonym, 523.

Spolky katolické a dobročinné.

Akademie křesťanská, 287, 302.

Arimatejský spolek, 31, 127, 223, 287, 320,
415, 463, 575.

Bratrstvo sv. Michala pro království české, 174.

Dědictví maličkých, 382, 480.

Dědictví sv. Janské, 64.

„Družstvo Arnošta z Pardubic“ spolek katol.
akademiků, 30, 47, 62, 79, 95, 127,
143, 159, 207, 240, 302, 336, 361,
415, 431, 446, 463, 511, 526, 543, 574.

Jednota katolických křesťanů, 47.

Jednota katol. tovaryšů, 95, 160, 367, 574.

Jednota sv. Vítská, 271.

Josefeum: Ústřední spolek dělnictva a služeb-
nictva pod ochranou sv. Josefa, 184, 192,
208, 223, 336, 431, 447, 463.

Katolická jednota sv. Václavská, 223, 382.

Katolicko-politická jednota pro království české,
159, 336.

Mariánská kongregace proti postavení pomníku
Husova v Praze, 149.

Spolek „Leo“, 382.

Spolek sv. Františka Saleského, 63.

Spolek sv. Josefa ku podporování světského
duchovenstva ve výslužbě v Čechách 526.

Dopisy.

Z Aše, 221, 397, 413.

Z Kolína, 334, 462.

Z Králové Hradce, 13.

Z Pohledu, 350.

Z Prahy, 349.

Kronika.

Z Afriky, 31.

Z Francie, 127, 495.

Z Hradce Králové, 511.

Z Italie, 31, 63, 495.

Z Moravy, 15.

Z Německa, 31, 127, 143.

Z Ostřihoma, 63.

Z Prahy, 14, 30, 47, 62, 78, 95, 111, 126,

142, 159, 173, 207, 223, 239, 255,

271, 287, 302, 319, 335, 351, 367,

382, 397, 415, 431, 446, 463, 479,

494, 510, 526, 542, 558, 574.

Z Říma, 15, 48, 79, 96, 111, 127, 143, 240,

256, 368, 383, 431, 447, 543, 559, 575.

Z Trevíru, 382.

Z Uher, 15, 48, 96, 495.

Z Vídně, 511, 559.

Spisy redakci zaslané, oznámené i posouzené.

— Anděl strážný, 31.

Dr. *Borový* Klement: Časopis katolického du-
chovenstva, 63, 144, 272, 336.

Bourdon M.: Polní kvítko, 543.

Brynych Edv.: Slova pravdy, 48.

„ Zachraň duši svou, 79.

„ Cesta rozumu a srdce ku spojení se
s Kristem 79.

„ Katechése pro první třídu školy obecné,
528.

Čečetka Václ.: Postní kázání o posledních vě-
cech člověka, 79.

„ Socialistická kázání, 543.

— Dědictví maličkých, podíl XXXV., 527.

Dostál Al.: Hradištský zeman, 223.

Frejka Vojtěch: Mariin Kempenský, 527.

Funtíček Jan: Listy vychovatelské, 223.

Himmer Jos.: O blahobytu duchovenstva, 479.

— Hlasy katolického spolku tiskového, 559.

Hůlka Josef: Odpustky, 240.

J. V. Jirsík, — B. M. Kulda: Kázání na všechny
neděle a svátky celého roku a řeči postní,
543.

Kamenář Miloslav: Dobré vychování, základ
štěstí, 15.

Kubiček Ant.: Ježíš mé všecko, 528

— Květy Mariánské, 31.

Musil Fr.: Rok Mariánský, 240.

Pakosta Vojtěch: Zábavy večerní, 543.

Rodler Ad.: Velký Mariánský kalendář, 496.

Th. Dr. *Sedlák Jan*: Modli se a pracuj, 287.

Dr. *Skočdopole Antonín*: Anežka, 31.

" *Ludmila*, 31.

" *Václav*, 31.

— *Škola Božského srdce Páně*, 31.

Šrámek Vojtěch: Řeči o modlitbě, 496.

Šrůtek Josef: Rukověť pro farní instalaci, prvotiny a druhotiny kněžské, 368.

Šťastný Karel: Duchovní lékárna, 15.

Vlček Václ.: Osvěta, 303.

Dr. *Vondruška Karel*: Stručná liturgika katolická, 415.

" *Kalendář duchovenstva československého na rok 1892*, 432.

Dr. *Vondruška Karel*: Stručná liturgika katolická, 511.

Wünsch Josef: Mimochoodem, 31.

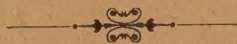
— *Zlaté klasy*, 527.

— *Zlaté listky*, 527.

Zahradnický M.: Nešporní žalmy. 63.

Osobní věstník duchovenský.

16, 31, 48, 64, 80, 96, 112, 128, 144,
159, 175, 191, 208, 224, 256, 272, 288, 303,
320, 336, 351, 383, 400, 415, 432, 448,
463, 480, 496, 511, 528, 544, 559.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Neděle I. po zjevení Páně.

„Když byl Ježíš ve dvanácti
letech, vstupovali jeho rodiče
do Jerusalema podle obyčeje
ke dni svátečnímu.“

(Luk. 2, 42.)

Židům dán byl zákon, dle něhož každý
dospělý pohlaví mužského třikrát v roce
ukázati se měl před obličejem Hospodina,
Boha svého, na místě, kteréž si vyvolil.
(5. Mojž. 16, 16.). Židé pamětlivi příká-
zaní toho, ze všech stran scházeli se na
slavnost přesnic, na slavnost téhodnů a na
slavnost stánků do Jerusalema, neboť tam
si Hospodin místo přebývání svého vy-
volil, aby díky a oběti Bohu nejvyššímu
vzdali. Zákon ten, jenž Židy rok jak rok
svolával na jediné toliko místo, na němž
Bohu svému modlitby a oběti přinášeli,
byl zajisté nepohodlným a obtížným, a
často bylo nemožno Židům, v dalekých
končinách od země zaslíbené bydlícím, jej
vyplniti. Kristus Pán dav nám zákon pravé
svobody, učinil bohoslužbu úplně nezá-
vislou místem a prohlásiv: „Přichází ho-
dina, a nyníť jest, kdežto praví ctitelé klaně-
ní se budou Otci v duchu a v pravdě,“
zřejmě pověděl, že v náboženství Jeho ne-
bude záležitosti tak na místě, kde Bůh bude
ctěn, ale spíše na způsobu, jak lidé Boha
ctíti budou. A proto, jakmile Spasitel smrtí
svou náboženství Své nové na zemi za-
ložil, roztrhla se opona chrámu Jerusalemského;
jediné místo určené ku ctění Boha
jest zrušeno, a kdekoli potom duch a
pravda zřídila po veškerém oboru zem-
ském chrámy, kostely, kapličky, tam ctí
se Bůh způsobem od Krista Pána ustano-

veným. I radujme se, křesťané, že jakožto
svobodní synové Boží bohoslužbu svou vy-
konávati můžeme v místě, přibytým svým
blízkým, a nejsme nuceni ve příčině té
konati cestu několikadenní! Duch a pravda
Kristova předků našich zbudovala na místě,
kde nyní shromáždění jsme, dům a my
v něm dle vůle Kristovy v duchu a v pravdě
Bohu svému se klaněti máme a dle vůle
Boží a nařízení Církve své ve dny ne-
dělní a sváteční při bohoslužbě se posvě-
covati máme. Jakkoli nám křesťanům na-
vštěvování chrámů našich ve dny naří-
zené u porovnání se Židy obtíž malou, ba
nižádnou působí, přece mnozí křesťané i
tuto nepatrnou od Boha a Církve žádanou
obět za nesnadnou, ba za nemožnou mají.
A aby svědomí své, které jim výčitkami
povinnost tu připomíná, uchlácholili a uko-
nejšili, hledí rozličnými výtáčkami a vý-
mluvami svoje chybné a hříšné počínání
omluvit. Výmluvy ty však před svědomím
a zdravým rozumem neobstojí. Poukáží
dnes na některé obyčejné výmluvy vlaž-
ných křesťanů, kterými snaží se zanedbá-
vání služeb Božích omluviti, a s pomocí
Boží dokáží, že výmluvy ty obyčejně marny
a lichy jsou.

Pojednání.

Dříve než poukáží na bezdůvodné za-
nedbávání služeb Božích, připomínám hned
s počátku, že nemám na mysli zanedbá-
vání bohoslužby pro příčiny důležité. Za-
jistě mnohé a mnohé jsou příčiny, pro
které ten neb onen do kostela jíti nemůže
a které omlouvají nás i Božím zákonem.
Bylo by zajisté nerozumno, kdyby někdo
v nemoci aneb s nebezpečenstvím, že ztratí

zdraví, do kostela se vydal; podobně ani Bůh žádati nemůže, aby někdo byl přítomen službám Božím, když by tím zanedbal povinnosti nutnější, na př. obsluhu nemocných, hájení statku při ohni a povodni a p. Pamatujme dobře, omlouvají nás mnohé příčiny, ale jenom příčiny rozumné, poněvadž my tvorové rozumní jsme. Před rozumem a tím i ani před Božím zákonem neobstojí výmluva, kterou mnozí omlouvají zanedbávání služeb Božích, říkájice: „Dnes nejsem zbožné mysli a proto do kostela nepůjdu, neb tam nic platen nejsem.“

Kř., kteří se takto vymlouvají, sami sotva tomu věří, že jest to rozumná výmluva. Vizte její nerozumnost! Každý člověk již tím, že člověkem jest, přijal na se povinnosti rozličné. Tak, kř., ty's synem, bratrem, sestrou, manželem, ženou, otcem, matkou, hospodářem, občanem, a jako takový konáš své povinnosti věrně, plníš zákon občanský, zachováš meze slušnosti ku bližním. Ty's dělníkem, kupcem, řemeslníkem, úředníkem s příkladnou věrností a svědomitostí. Jak pak, také se tážáš sebe, kdykoli se strojíš jako takový povinnosti své konati: „Mám dnes mysl ku povinnostem stavu svého?“ Sotva as, pevně, jistě chápeš se díla svého nedbaje na počátečnou liknavost a hle! dařívá se práce tvá, ty's počáteční nevoli přemohl a brzy s obvyklou rychlostí ubývá práce tvé. Ano, zde právě zakoušíš, s čeho jest člověk, má-li pevnou vůli a jak mnoho by zameškal, kdyby, chtěje povinnosti své konati, vždy napřed se sebe tázal, má-li k dílu chuti, čili nic a pak teprve podle chuti své do díla se buď dal, anebo nedal. Jak, a ty bys chtěl v nejhlavnější povinnosti své, v spáse duše své, opáčně jednati? Ty bys zde vše jen na to dal, máš-li chuť povinnosti své náboženské konati čili nic, ty bys pohodlí těla svého hlavní potřebu duše své v šanc vydal a posvěcování duše své jenom milostí Boží, která by ti i mysl vhodnou ku navštěvování služeb dávati měla, bez vlastního přičinění svého ponechával?

„Já činím na místě služeb Božích v kostele něco užitečnějšího doma,“ vymlouvá se jiný. Miniš-li, křestane, slovem „něco užitečnějšího“ práce povolání svého, pak nezasluhuješ jména křestana, za kterého se přece vydáváš, nebo jsi jen člověkem smyslným, cele zemi a její věcem náležíš a nemáš ani smyslu pro to, co

ducha jest; máš jen svět a zase svět, ale žádného Boha, jen časnost, ale žádnou věčnost. — A nemyslíš-li tou užitečnější věcí právě práce vezdejší, domníváš se, že když doma pobožnost svou vykonáš, že dosti činíš? Inu ovšem, pobožnost doma vykonati může, ba má každý, ale nikdy bez zanedbání společných bohoslužeb v kostele. Či snadněji a jistěji doma povinnost svou náboženskou vyplníš než v kostele? Ach, kdo neví, že doma, v kruhu rodiny, uprostřed starostí vezdejších, stále roztržiti býváme, takže ducha sebrati, do sebe vejíti a z pozemských věcí k nebeským se povznéstí bývá nesnadno! Nestává se to snadněji v kostele, kde všickni za týmže účelem shromáždění býváme?

Mnohý zase, který se domnívá, že všechna bohoslužba v hlásání slova Božího záleží, říkává: „Co v kostele uslyším, to už dávno vím, proto do kostela nepůjdu; doma si přečtu nějaké rozjímání, otevru písmo a poučím se lépe než kdybych byl na kázání.“ Možno, křestane, že's zběhlý v učení Kristově a že znáš náboženství své tak dobře jako kazatel, ano že bez poslouchání jeho sám se můžeš poučovati a dále nábožensky vzdělávati. Než proto pro všechno poslouchání slova Božího nemáš se vyhýbati. Povinnost, pokud možno nejčastěji býti při hlásání slova Božího, jest zřejmá ze slov Kristových: „Učte všecky národy.“ Jako nejsvětější povinností kněze Kristova jest hlásání slova Božího, tak o nic menší povinností věřících jest hlásání pravdy Boží býti přítomnu. Dobrá kniha mnoho může, ale daleko více působí slovo. Slovo jdoucí od srdce k srdci přístup si otvírá, nepřesvědčuje jen rozum, ale i na cit a vůli působí, srdce zahřívá, rozhňuje pro dobro a ctnost a zase nelibostí a ošklivostí naplňuje a od neřestí odvrací. „Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší,“ byť i učeným a mocným byl. Kdo slovo Boží nerad slyší, ten jistě duši svou v pořádku nemá; ano byť sebe více na výsluní učenosti stál, vzdělání jeho jest jednostranné, není-li proniknuto vírou, která ze slyšení pravdy Boží pochází; osvěta jeho falešná stála ho mnoho, dal za ni srdce své, které stalo se bezcituým; ma takový člověk snad jasno ve věcech vezdejších v hlavě své, ale prázdné a studené jest srdce jeho.

Jiný opět zanedbávání kázání jinak omlouvá, říkáje: „Mně poslouchání kázání není mnoho platno; já byť sebe lépe je

poslouchal, ničeho si z něho nepamatuji.“ Vymlouvatelům takovým sloužíž ku poučení příklad následující. Prostý, zbožný venkovan stěžoval si ctnostnému a zbožnému muži, že ničeho si nemůže zapamatovati, co byl na kázáních a cvičeních slyšel, ale že všecko brzy zapomene. Učený člověk ten chtěje venkovana poučiti, že ani proto nemá kázání zanedbávati a že poslouchání slova Božího ani tehdy není bez užitku, pravil k němu: „Vezmi znečištěný koš, jdi k řece a přines v něm vodu.“ Venkovan věda, že půjde nadarmo, usmíval se, ale přece poslechl. Po chvíli přišel a ukazuje prázdný koš, pravil: „Několikrát jsem koš do vody ponořil, ale vodu jsem v něm udržeti a přinésti nemohl.“ Muž však onen pravil: „Nebyl dříve koš nečistý?“ a venkovan odvětil: „Ano, byl; nyní však jest čistý a pěkný.“ „Právě tak,“ dodal poučení moudrý muž, „stává se srdce člověka čistším a šlechetnějším, je-li slovem Božím často naplňováno, byť i pamět jeho ničeho z kázání nepodržela.“ — Křesťane, uznej, že i v příčině této lica jest omluva tvá a že poslouchání kázání nikdy nikomu není na škodu!

Mimo to, dr. kř., pravá křesťanská bohoslužba nezáleží jen v přednesu slova Božího, nýbrž i v slavení nejsvětější oběti novozákonní. Obojí, jak kázání tak mše sv. jsou nutny k probuzení, posílnění a utvrzení křesťanského smýšlení, ano jako láska větší jest než víra, tak podobně v křesťanské bohoslužbě výše stojí oběť mše sv. než kázání. Mše sv. jest zajisté středem a ohniskem veřejné, společné katolické bohoslužby. Při slavení oběti té připomínáme si smrt Ježíše Krista, jenž se stal obětí za hříchy naše; stále, ba na věky potvrzují se tu slova apoštola Pavla: „Kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich pítí, smrt Páně budete zvěstovati, dokavadž nepříjde“ (I. Kor. 11, 27.). Smrtí Kristovou na kříži vykoupěn a spasen celý svět, při obnovování smrti té způsobem nekrvaným, při mši sv., má každý zbožným účastenstvím ovoce vykoupění toho si přivlastniti, svým učiniti. — O oběti novozákonní praví nad to sv. Pavel: „Kalich požehnání, kterýž žehnáme, zdalíž není společenství krve Kristovy? a chléb, kterýž lámeme, zdalíž není účastenství těla Páně. Nebo jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme, všickni, kteříž jednoho chleba účastni jsme“ (I. Kor. 10, 16.). Slovy těmi povzbuzovala Církev

jak dnes tak i na počátku svém členy své, aby hojným účastenstvím při nekrvavé oběti Kristově a obzvláště společným požíváním těla a krve Páně osvědčovali víru svou, že všickni bez rozdílu stavu, bohatství a učenosti jsou údové jednoho Těla, kteréhožto společného Těla jedenkaždý úd má čerpati z jednoho a téhož zdroje, z Těla a krve Páně, sílu pro duševní život svůj, aby všickni spojení svazkem tím nejsvětějším ukazovali společnost svatou, společnost bratrů a sester v Kristu.

Kdo pak z nás nyní může říci, že všechno toto může doma vykonati a že společné bohoslužby v kostele se účastniti po celý čas nemusí? Kdo z vás, kř. dr., by se chtěl zůmyslně vyhýbatí této vznešené, svaté oběti Krista Ježíše? Jakže, kř., tato oběť nemá pro tebe ceny nižádné? Jest ti smrt Ježíšova, skrze niž hříchů zbaven jsi, lhostejna? Ty necitíš v sobě touhy nižádné, abys, nemoha se tehdy účastniti smrti Jeho krvavé na Golgotě, aspoň pohleděl nyní na obětované Tělo a krev Jeho na oltáři? Srdce tvé nechvátá více slaviti a obnovovati svazek lásky svaté s Vykupitelem tvým a v Něm a skrze Něho s bratry a sestrami tvými, s nimiž i ty právě skrze Něho jedno jste? Ó, křesťané, pro tuto nejsvětější a nejvznešenější oběť Vykupitele světa mají bohoslužby křesťansko-katolické cenu nesmírnou a nikdo je pobožností doma vykonanou, byť i nejvroucenější byla, nahraditi nemůže.

Z řečeného poznáváte, m. dr., že výmluvy, kterými mnozí křesťané zakrýti chtějí trestuhodné zanedbávání služeb Božích o nedělích a svátcích, jsou výmluvami chabými, bezdůvodnými a proto lichými. Výmluvy ty před zdravým rozumem a zákonem Božím neobstojí a se snahou po zdokonalení a posvěcení člověka se nesnáší. Výmluvy ty oklamati chtějí svědomí člověka, aby na hlas povinnosti křesťanské nedbalo. Kdo však nechceš státi ve víře a zbožnosti tam, kdes započal, jde-li ti o to, abys v křesťanské dokonalosti prospíval, zasvěť řádně, jako sv. rodina, dle křesťanského zákona jeden den mezi sedmi Pánu svému! Zachovávej ustálený zvyk ten, jenž tak starým jest, jako člověk na zemi; rád oslavuj ten den s bližními svými společně, kteří u víře tvými bratry a sestrami jsou; svým vlastním příkladem jiné ku řádnému svěcení dne svátečního povzbuzuj, a doufej, křesťane, silně, že za to,

že v životě vezdejším rád jsi prodléval v tom, co Otce nebeského tvého jest, milostně tě přijme týž Otec nás všech v životě věčném v dům velebnosti a slávy své. Amen.

P. Sales O. S. N.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

Dle P. Benedikta Valuye, spracoval
Karel Vondruška.

Díl prvý.

Soukromý život kněze.

Denní pořádek.

„Zachovávej pořádek a pořádek zachová tebe“ (sv. Benedikt).

„Pořádek přivádí k Bohu a co od Boha jest, dobře jest spořádáno“ (sv. Aug.).

„Kdo žije dle pravidla, žije pro Boha“ (svatý Řehoř).

Kněz, který ustanoví se na obezřetně vypočteném denním řádu a přičiňuje se, aby jej zachoval, činí všechno dobře a v pravý čas, podobá se onomu řeholníku, o němž praví sv. Bernard: „Žije počestně, upadá zřídka, povstává rychleji, kráčí opatrněji, častěji bývá občerstvován rosou milosti, odpočívá bezstarostněji, umírá pln důvěry, dříve bývá ospravedlněn a dostává se mu hojně odměny.“ Nestěžuj však sobě denní pořádek tím, že se domníváš, že každé hodině dne musíš přidělit zvláštní zaměstnání, neboť má býti naplňován s radostí a bez namáhání. Učiň si zákon, že jen v případě potřeby, z ohledu na lásku k bližnímu nebo obezřetnost, nikdy však z pouhého rozmaru nebo z pouhé vlažnosti od něho upustíš.

Přípočti k životu svému jen ony dny, v kterých jsi v pravdě žil, jež uplynuly aniž bysi byl přestoupil v něčem pravidlo života svého. (Sv. Euch.) Nemůžeš-li někdy všechny odstavce svého denního pořádku naplnit, nápodobuj plavce, který v čas bouře musí část svého nákladu hodit do moře; oběťuj co jest menšího významu a to jen nerad a velmi zřídka.

Náboženské výkony.

Modlitba.

Hned po procitnutí, na každý pád co nejdříve možno, věnuj půl hodiny modlitbě.

„Ten,“ dí sv. Terezie, „kdo zanedbává modlitby, nemusí ďáblem k zlému býti veden, on jde k němu sám; avšak modlitba a trvání v hříchu jsou dvě věci, jež nedají se spojit.“

„Kdo nekoná duchovní rozjímání, nikdy nepřivede to k životu, jenž odpovídá požadavkům křesťanství — leč tenkrát, že by Bůh činil na něm zázrak“ (Gerson).

„Ono tříbí ducha, krotí náruživosti, stanoví jednání, napravuje poklesky, řídí mravný život a činí život uctyhodným a spořádaným“ (sv. Bernard).

„Běda tobě, knězi!“ volá sv. Ambrož, „kdybys úplným zavrnutím modlitby a následkem toho pozbytím známosti sebe sama, jakož i úřadu svého a přináležejících tobě povinností, přišel v ta místa, že by žádný z oněch svatých a rozumných rozpaků v tobě více nepovstal, jimiž denně měl bysi býti svírán a znepokojován, a proti nimž po vždy Boha za osvětlení žádáš.“

V knězi dlužno takorba dva lidi rozoznávati: duchovního a tělesného člověka. Duchovního člověka udržuje modlitba a studium; jakmile jest mu odňata tato dvojitá strava, zbývá pouze tělesný člověk se svými tělesnými žádostmi.

Připrav si každý večer předmět rozjímání pro budoucí den, jenž přechází z rozumu k srdci, od srdce v život; nebo co člověk nemá rád, od toho upouští; nemiluje, co se špatně dělá a koná, k čemu se nepřipravuje; proto ten, kdo se nepřipravuje na modlitbu, této ku konci buď opomíjí, nebo takovým způsobem ji koná, že velmi blízko jest jejimu úplnému opomenutí. Na Krista upři především při modlitbě zrak, pozoruj jeho život, promysli jeho slova. (Bl. Vavř. Inst.)

Mše svatá.

Služ mši sv. v hodinu, jež jest věřicím nejpříhodnější a sice ani ne příliš rychle, ani příliš zdlouhavě. Dříve nežli k oltáři se odebereš, vynalož několik minut k tomu, abys zapudil každou roztržitou myšlenku, a úplnou nadvládu nad sebou samým si zjednal. Vyslovuj jednotlivá slova zřetelně, zvláště znamení sv. kříže dělej se vši přesností a vůbec žádný obřad nevykonávej zběžně. Zvláště Introito, jakož i poslední evangelium vyžadují zvláštní pozornosti kněze na sebe sama. Čas od času přečti si předpisy (rubriky) a k vysvětlení jich použij nějakého důkladného spisu.

„Ó knězi, jenž máš nejsvětější obět přinést, neobětuj přece nejprve sebe sama zlému duchu“ (sv. Petr Dam.).

„Stal-li se kněz zcela jiným a takorba božským, tak že nemá nikoho na mysli nežli Boha, pak teprve nechť hledí přistoupiti k oltáři Božímu“ (sv. Bonav.).

„Nechť přistoupí k oltáři smíru jako Kristus, nechť stojí u něho jako anděl, nechť vykonává povinnosti své jako světec, nechť přednáší Bohu záležitosti lidu jako velekněz, nechť modlí se za pokoj jako prostředník, za sebe sama však nechť prosí jako — člověk“ (sv. Vavř. Inst.).

„Ó, jak horce třeba oplakávatí těch, již Krista nevidí, nebo domnívají se, že nejsou od něho viděni“ (Bellarm.).

„Jsou přece kněží, kteří svatou obět a ostatní úkony církevní tak rychle vykonávají, že se zdá, že na nic nemyslí, nežli na konec, a jako by chtěli všecka slova najednou vysloviti“ (List past. III. Humb. arcib. Mech.).

„Ježíš ovšem trpělivě to přehlédne, jestli třeba bez úcty i potupně s ním se zachází, avšak Bůh Otec jistě přísně pomstí zneuctění svého jednorozného Syna, jehož nepochopitelnou a nevýslovnou láskou miluje“ (Petr Bell.).

Sv. Vincenc de Paula sloužil mši sv. s takovou vroucností, že přítomní častěji zvolali: „To jest světec, anděl!“

Známa jest však oproti tomu ona námitka, již učinil jednoho dne kněz svému spolubratru, jenž, jak se zdálo, zapomínal na skutečnou přítomnost Ježíše Krista při nejdražší oběti: „Prosím vás pro lásku Boží, zacházejte s ním přece lépe, vždyť jest to Syn tak ctihodného Otce!“

Díkčinění.

Máš-li hned po mši sv. zpovídati, nemáš — jen řídké případy vyjímaje — jíti do zpovědnice dříve, nežli jsi věnoval čtvrt hodinky díkčinění; tvoji zpovídaní jistě uvyknou si na tebe čekati, budou dobrého příkladu svého, jež jim tím dáváš, hleděti napodobiti.

„Kněží mají byti následovníci sv. apoštolů, kteří neopustili hodovní síň dříve, nežli přezpívali chvalo zpěv. Jen zrádce Jidáš dříve odešel“ (List past. III. Humb. arcib. Mech.).

Právě to jest ten okamžik, v kterém onen božský život, který ti má života dodávati, ze srdce Ježíšova, jediného pramene, v plné míře máš čerpati. Dbej tedy

hlasu svého Spasitele, jenž k tobě praví: Quid tibi vis faciam? „Co chceš, abych ti učinil?“ — a odpověz mu známou modlitbou.

Nezasloužil by tak lehkomyšlný kněz, který, i když mši svatou ve vši rychlosti odsloužil, ještě též bez díkčinění by byl odešel, aby se o něm užilo oněch slov, jež pravil kdysi sv. Bernard k mladému Fulkonu: „Nemohu pochopiti, jak můžeš pocítovati odpor k požívání nejdražšího pokrmu, když si zkusil, jak sladký jest Pán. Nebo jistě, neokusil jsi ještě tohoto nebeského pokrmu a nevíš, jakou má chuť; proto netoužíš po něm, co neznáš; nebo kdybys ho okusil, a nechutnal by ti sladce, pak nemůžeš míti zdravý žaludek; neboť moudrost Boží praví: „Kdo jí mne, bude lačněti ještě více, a kdo mne pije, bude žízniti ještě více.“

Rovněž sv. Bernard praví: „Nevděk jest zřirající vítr, jenž vysušuje pramen nábožnosti rosu milosrdenství, proudy milosti.“ (Pokračování.)

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

Proticírkevní smýšlení, kterým zachvácená byla ku konci minulého století celá skorem západní Evropa, a jemuž v zápětí kráčely veliké převraty sociální, bylo výsledkem dlouholetého působení zapřísáhlých nepřátel církve katolické a zjeveného náboženství vůbec, kteří v tajných spolecích jsouce sdružení, ve skrytosti pracovali ve všech bezmála zemích evropských. Činnost jejich jevila se zprvu způsobem dosti nevinným a skrývala se pod pláštíkem osvěcenosti a lidumilnosti, avšak za nedlouho, když nastala doba příhodná, zjevila se v celé své zlobě a jizlivosti. Tímto opatrným a nenáhlým způsobem byla také v Čechách půda připravována k budoucím převratům, a první, který práci tu u nás podnikl, byl hrabě Sporck. Tento muž bývá u nás zahrnován neobmezenou chválou; o jeho osvěcenosti a dobročinnosti psává se vždy s nemalým obdivem, a se vřelou soustrastí líčivají se útrapy, kterých prý mu hlavně od duchovenstva zakoušeti bylo. My však sledující běh života jeho, nemůžeme neviděti četných a velikých chyb, jichž se dopouštěl, a jimiž mnoho zlého sobě i jiným způsobil, avšak zároveň ne-

můžeme zamlčeti chvalitebných jeho skutkův, zejména však chceme vytknouti, co na samém sklonku života jeho v pravdě jest obdivuhodno, a o čemž se zmiňovati chvalořečníci Sporeckovi za vhodné neuznali.

I.

František Antonín Sporek narodil se dne 9. března r. 1662 v Lysé¹⁾. Otec jeho Jan pocházel z chudé šlechtické rodiny ve Westerlohe v někdejším biskupství Paderbornském usdlé. Nastoupiv dráhu vojenskou, bojoval již na bílé Hoře jako prostý voják spolu se svým bratrem, jenž v bitvě padl. Ve válkách švédských, uherských, tureckých i francouzských vyznamenal se čas-kráté svojí odvahou a statečností, začez postupoval rychle k vysokým hodnostem vojenským, až se konečně stal velicím generálem jízdy. Pokládán byl vůbec za jednoho z nejlepších válečníků své doby. Za zásluhy své byl od císaře obdařen panstvím Lysou (1647), k němuž později sám jiné statky sobě přikoupil, a povýšen do stavu hraběcího (1666). Matka Sporekova, Marie Eleonora, pocházela ze starobylého šlechtického rodu Meklenburského z Finecku.

Mladý Sporek byl dán záhy na vychování k jezuitům do Kutné Hory, odkudž jako hoch třináctiletý poslán na vysoké školy Pražské, aby poslouchal filosofii a práva. Studia svá, jež prý velice pilně konal, skončil v sedmáctém roce svého věku (r. 1679). Ztrativ již r. 1674 matku, která ve Valenciennách zemřela a v tamnějším dominikánském kostele pohřbena byla, oplakal r. 1679 i ztrátu svého otce, jenž ve věku osmdesáti let zemřel.

Za poručíky nezletilých synů svých ustanovil generál Sporek dva synovce své, Jana a Jana Dětricha, které byl již dříve z Westfálska do Čech povolal, a jimž k baronství a k důstojnostem vojenským²⁾ dopomohl, a nad to jim panství za 60.000 daroval, ustanoviv v závěti své výslovně, aby si brali z ročních příjmů spravovaného jmění obvyklou šestinu poručnickou.

II.

Za nedlouho po smrti svého otce vydal se Sporek po způsobu tehdejší šlechty

¹⁾ Van Roxas i Stillenau str. 14.; dle Abbildungen böhm. u. mähr. Gel. II. 116 a Sl. N. III. 756. narodil se v Heřmanově Městci.

²⁾ Jan sv. p. ze Sporeků byl plukovníkem, Jan Dětrich rytmistrem.

na cesty po západní Evropě (1780—82), provázen jsa hofmistrem svým Triepelem. Pobyt v cizině měl na duševní život mladého hraběte značný účinek, neboť nepoznal na cestě své toliko nádheru různých dvorů panovnických, která se mu zalíbila a kterouž nápodobovati sobě umínil, nýbrž poznal též nový proud myšlenkový, kterým se některé vrstvy společnosti tehdejší unášeti dávaly, a který z počátků napohled neškodných ano užitečných za nedlouho vzrostl v nebezpečnou bystřinu, která podemilati počínala základy zřízení církevních i společenských vůbec. Původ převratného hnutí toho dlužno hledati v *Anglii*.

Tam totiž zavládly od druhé polovice šestnáctého století náhledy deistické, jež se záhy působením příznivých okolností mezi vzdělanstvem tamějším rozšířily. Eduard Herbert, hrabě Cherburský, vydal r. 1624 spis s názvem „De veritate prout distinguitur a revelatione, a verisimili, a possibili et falso,“ v němž mezi jiným navrhuje zjevení jako neužitečné. John Locke (1632—1704), ač byl odpůrcem Herbertovým, nicméně sám přirozené toliko náboženství hlásal. John Toland (1670—1722) uveřejnil r. 1696 spis „Christianity not mysterious“ (Křesťanství bez tajemství), v němž dokázati se snaží, že křesťanství žádných tajemství nemá, aniž mítí může. Anthony Collins (1676—1729) připojiv se k sektě tak zv. svobodných myslitelů vydal „Pojednání o svobodě myšlení“ (Discourse of freethinking 1713), v němž hájí oprávněnost individuálního rozumu samostatně zkoumati, co ve věcech náboženských za pravdu přijato býti má; jest prý to nezadatelné právo lidské. Proroci starozákonní byli prý svobodomyšlníci, a Kristus sám prý vybízí, bychom zkoumali písmo. Ve spise „Discourse of the grounds and reasons of the christian religion“ (1724) tvrdí, že se prorocství toliko allegoricky vykládají; celé křesťanství prý spočívá na allegorii. K výkladu zázraků užil tohoto allegorického způsobu Tomáš Woolston ve spise „The moderator between an infidel and an apostate“ (Smírce mezi nevěrcem a odpadlíkem). Novozákonní zázraky nelze prý považovati za skutečné události, než toliko jen za prorocké a parabolické líčení tajemného působení Kristova v církvi. Když tímto způsobem prorocství a zázraky jakožto důkazy Božského původu křesťanství byly odstraněny, nemohlo býti řeči více o nadpřirozených pravdách. Byla tudíž na

snadě myšlénka, kterou byl již Herbert vyslovil, že totiž „pravé křesťanství jest náboženství a zákon *přírody*,“ a kterou později (r. 1720) Matouš Tindal systematicky provedl. Vilém Whiston vydal r. 1696 dílo „New theory of the earth,“ ve kterém snažil se přivést vědu v souhlas se zněním bible, pokud tato vypravuje o stvoření světa, ovšemť po svém rozumu a způsobu. Náhledy deistické měli zejména mezi šlechtou anglickou mnoho přívrženců: Somers, Whearton, Shrewsbury, Buckingham se k nim přiznávali. Mnohé z nich získal lord Henry Bolingbroke (1678—1751), vtělená to negace, jenž ve spise svém „Letters on the study and use of history“ (Londýn 1738) způsobem lehkomyslným, avšak zároveň duchaplným a vtipným své zhoubné náhledy vykládal. Popíral zjevení Boží, popíral nesmrtnost duše, popíral rozdíl mezi ctností a nepravostí, tvrdil, že všechno konání lidské ze sobectví pochází; starý zákon byl mu pověrou a podvodem, vytykal křesťanství, proč že mnohoženství zakazuje, a, aby rouhavou drzost svou dovršil, nestýchal se bibli s Don Quichotiadou na roveň klásti ¹⁾.

A v lůně těchto deistů hledati dlužno počátek a původ tajné společnosti zednářské, jejíž zhoubné působení den ode dne nebezpečnějším se stává. Deisté sestoupili se totiž v tajné spolky, jimž dali ráz dávných pořádků či cechů kamenických, jakých již ve stol. XIV. a XV. byla hojnost, skrývajíce pod symboly a znamením od nich přijatými svoje podvrtné názory a plány. Z počátku ovšem neměly všechny takovéto tajné společnosti určitých a pevných pravidel, ano některé z nich neužívaly ani symbolův zednářských; v jedné věci však shodovaly se více méně všechny, totiž v zášti k zjevenému náboženství vůbec, aneb aspoň v nenávisti k institucím církve katolické a k její hierarchii, v indifferentismu náboženském a v povrchní a okázalé lidumilnosti.

III.

Pozoruhodné a zajímavé, v nejednom směru, však dosud nedosti objasněné jest účastenství Amosa Komenského v tomto novém hnutí myšlenkovém. Jisto jest, že Komenský byl ve spojení s anglickými

deisty a free-masonry, dopisoval sobě s náčelníky jejich, lordem Herbertem, jehož si prý velice vážil. A ve spisech jeho vedle náboženské indiferentnosti, kterou Bohuslav Balbin naznačil slovy „mihi legenti semper visus est (Comenius) ita comparatus scripsisse, ut nullam notare aut damnare religionem vellet“ ¹⁾ postřehnouti lze hojné myšlénky o všelidské či mezinárodní a mezináboženské humanitě, jak se s nimi v zednářských spisech často setkáváme. Zejména ve spise „Panegersia“ (obecné probuzení) nazvaném a r. 1667 vydaném jeví se to způsobem takovým, že zednář Karel Krause ve spise „Die drei ältesten Kunsturkunden d. Freimaurerbruderschaft“ (1810) důkaz podal, že zásady zednářské v té podobě, v níž sepsány byly r. 1717 pro Velikou loži Londýnskou, vybrány jsou z Komenského Panergie ²⁾; dle toho byl by tudíž Komenský vlastně otcem všeho zednářstva, dav mu — před tím neustálému a kolísavému — určitý směr a pevná pravidla. Tato „zásluha“ našeho krajana, která má v očích našich ovšem cenu velmi pochybnou, není přece některým Němcům po chuti, ač sám dějepisec zednářstva J. G. Findel ³⁾ jí Komenskému neupírá, i hledí tudíž, jako na př. dr. Herm. Ferd. von Crügera dokázati, že Komenský neměl vlivu na anglické masonry, nýbrž spíše naopak, že Komenský myšlénky své od masonů přejal. Než, buď tomu jak buď, spojení Komenského s masonry jest na jisto postaveno, a jest zároveň velice pravděpodobno, že se Komenský dle slov Fr. J. Zoubka „spisy svými stal příčinou a vzorem zřetelnějšího účelu a snah i jich po světě rozšiřování masonům, zednářům, svobodným zedníkům, spravujícím se pravidly velké lože Londýnské,“ l. 1717 z Komenského spisů vybranými, tak že Komenského snahy, ačkoli ne ve smyslu tak křesťanském, všennárodním a všestranném, posud vrou a žijí v tajnosti a tajemnosti

¹⁾ Bohemia docta (vyd. z r. 1777) I. str. 207.

²⁾ Za spis svůj byl Krause z lože Drážďanské vyloučen a tajnými úklady zednářů stíhán po celé živobytí. Ejhle, kterak vypadá zednářská pravdymilovnost a svobodomyšlnost! Srovnej: Fr. J. Zoubek v Čas. č. mus. 1883 str. 527 a K. B. Storch tamtéž r. 1861 str. 217 („Komenského Panegersie“).

³⁾ Geschichte der Freimaurerei (3. vyd. 1870) str. 133.

¹⁾ F. Vigouroux, Esquisse de l'histoire du nationalisme biblique pag. 10—11. — Wetzer u. Welte Kirchenlexikon III. čl. „Deisten.“

v sedmdesáti velikých a 9000 jiných loží po celém okršku země¹⁾.

Nuže, nebude, troufám, nikdo pochybovati, že Komenský myšlenky své nešířil toliko spisy svými, nýbrž účinněji a určitěji živým slovem ve svém okolí. Známé jest, že Komenský od r. 1656 trávil drahně let v Amsterdamě „uprostřed přátel, kteří cenili zásluhy jeho a všemožně se přičinili, aby mohl dokonati záměry své životní“²⁾. Zde našel Komenský zajisté ochotného sluchu pro své názory, tím ochotnějšího, poněvadž mluvil k lidem ze všech končin evropských vyobcovaným a tudíž s panujícím pořádkem nespokojeným, kteří v Nizozemí útočiště svoje hledali a nalézali. Tito mužové sestupovali se i zde v tajné spolky, které udržovaly živé spojení s anglickými masony. (Pokrač.)

Anděl strážce.

Za krásného za dne vyšla
děvuška si v blízké lesy,
by s bratříčkem nasbírala
jahod sladkých mezi vřesy.

Pilně, čile, oba plní
džbáněčky své, by co dáti
měli večer otci, matce,
až se z práce domů vrátí.

Nasbírali, natrhali,
k domovu již chtějí jíti —
než tu náhle zpozorují
kraj se celý bouřně tmíti.

A než na pokraj se lesa
dostali, již na vše strany
blesky kříží, hřmí a prší —
a oni zde bez ochrany. —

Pod hustým u kaple stromem
spásu hledají v té zlobě
a v modlitbě tiché, vroucí
úzkostně se tulí k sobě.

Slzy horké smáčí líci.
k deštovým se kapkám mísí,
zrak se stále jen upírá
na obraz, jenž v kapli visí.

„Aj, sestřičko, anděl kývá
ze kapličky“ — hošík praví —
a již matný krok, nesmělý
před kapličkou ruče stává.

„Pojď, setřičko, tobě kyne
také, pojď sem do kapličky“
hošík volá — „ruče, ruče,
hle! jak roní on slzičky!“

Drobným, chvatným krůčkem spěje
dívka v kapli, aby zřela
andělíčka kynout, slet —
než tu náhle trne celá.

Sotva kroků jen několik
vzdálila se ode stromu,
pod nímž stála — zablesklo se,
děsně zahřměl hukot hromu.

Poděšena, polekána
zrak pozvedne ke obrazu,
před nímž klečel bratr v žasu,
zdali on jest bez úrazu.

Ten však již jí ručkou značí
ke stromu, kde dříve stáli,
že jej „Boží posel“ zasáh’
a se stráně proud již valí. —

Nyní před obrazem Strážce
Anděla poklekli vděčně,
modlili se, děkovali
zbožně, vroucně a srdečně.

Věděliť, že proto kynul
jim do kaple k sobě jíti,
by je spasil — ejhle! ještě
slza se mu v oku nítí. —

„Andělíčku náš strážníčku“
opět, opět lesem vane —
a jim z očí slza oboum
vděku, lásky plná kane. —

Prok. Zaletěl.

Památná místa země svaté.

Dle Vogüé zpracoval Karel Vondruška.

Ve všech dobách dějin křesťanství chrámy svaté země zaujímaly důležité místo v pozornosti národů a v jich letopisech. Dle proměn náboženského ruchu v Evropě a v Asii, jejich zakládání, jejich držení a zachování hýbalo myslí, působilo

¹⁾ Fr. J. Zoubek v Čas. čes. musea 1883 str. 527 a násl.

²⁾ Jireček v Rukověti I, 377.

nadšení, vylákalo národy a přispělo četnými stránkami v dějinách válečnictví západního. Každý ví, že ve čtvrtém století první jich stavba byla nejdůležitějším a nejslavnějším dílem stavitelským císaře Konstantina Velikého; a ještě docela nedávno, byl to Jerusálém, který jsa předmětem vydobytí svatých míst, stal se částí jiskry, která roznítila válku na východě.

V mezeře těchto dvou udání časových pouhé jméno válek křížových vyvolává celý svět vzpomínek, které se vztahují na chrámy Palaestinské. Tato láska všech dob a všech národů k posvátným místům vysvětluje se sama sebou: mým cílem není vysvětlovati příčiny dobře známé, ani pátrati po výsledcích v historii nebo politice; mám v úmyslu studovati zjevy v obvodu nejskrovnějším umění stavitelského, konečně určití, jak a kterými pomníky se zachovalo na samé půdě Palaestiny.

Nemůžeme očekávati, že najdeme jak v této zemi tak v ostatních zbytcích říše římské pravé kostely před vládou Konstantinovou. Křesťané pronásledováni jsouce zároveň od židů i od pohanů, museli se obmeziti na osobní ctění posvátných míst, svědků to hlavních nádobství evangelia a na přenášení ústního podání z pokolení na pokolení, které mělo určití jejich místo a je zachrániti před zapomenutím. Přece zdálo by se, že v Jerusalemě v prvních letech křesťanství byl jistý počet budov zvlášť zasvěcených slavení svatých tajemství. Dva listy papeže sv. Klementa k biskupu Jerusalemskému, pojednávající o kázni církevní, dávají o oltářích, posvátných nádobách a o výzdobě svatyně předpisy, které jak se zdá, vztahují se na stavby určené výhradně ku službě Boží, konečně na kostely. Nicméně jest patrné, že tyto skrovné kaple, jež nemajíce účel, aby vábily zraky, byly pečlivě ukrývány, byly pouhými modlitebnami a nikoliv památnými pomníky na svatých místech. Dějiny nezmiňují se o žádné stavbě toho druhu, jmenují pouze chrám Venušin a Adonisův, vystavené od pohanů, které profanací dvou století stanovily místo Golgoty a jeskyně Betlemské.

Když nastoupení Konstantina Velikého úplně zajistilo vítězství kříže, vše se změnilo: veliké hnutí stavitelské současně s hnutím náboženským, jež se jevilo v myslích, dalo podnět novým kostelům na všech místech říše a zvlášť v Palaestíně. V čele tohoto hnutí byla sama císařská rodina.

Sv. Helena procestovala sv. zemi, hledajíc na základě místních podání šlépěje Spasitelovy. Vedena jsouc zprávami, jež jí dávali netoliko křesťané ale i židé, jichž pamět, podněcovaná nepřátelským smýšlením proto ne méně byla věrnou, navštívila všechna místa posvěcená jakoukoliv upomínkou evangelickou. Právě tolik bylo označených míst pro stavbu kostelů nebo kaplí.

Není tuto místo, pojednávati v celém rozsahu, jak by bylo záhodno, o otázce věrohodnosti místopisné svatých míst; sama o sobě vyžadovala by zvláštního pojednání. Přece zvlášť od jisté doby byla tato věrohodnost velice napadena, a tudíž dovolím si podati několik stručných úvah o tomto důležitém předmětu.

Úřední a konečné posvěcení hlavních svatyní datuje se od panování Konstantinova a cesty sv. Heleny: v této době tradice ustálila se památníky, a od této doby až po naše časy, vyjmemeli několik míst dosti řídkých a málo důležitých, o nichž mylná udání byla snadno vysvětlitelná, zůstala spojena s pomníky samými nebo jich zříceninami. To možno dokázati snadno přehledem historickým všech svědectví obsažených ve zprávách poutníků, kteří nepřetržitě po všechna století sem přicházeli. Tato práce pokud vztahuje se na přední svatyně, bude podána později v tomto pojednání: svědčí, že místa podnes ctěná, jsou táž, jež byla poznána a všeobecně uznána za věrohodná ve čtvrtém století.

Otázka obmezuje se tedy: věděti jestli roku 326 t. j. ve třech stoletích po smrti Ježíše Krista stal se omyl či ne v určování těchto míst.

Jedni nechtějí připustiti souvislost podání a tvrdí, že se stala nutně mýlka: druzí mají za to, že přesná známost svatých míst nikdy nevytizela. Pochybovačnost a víra započaly hádku se stejným zápletem a jest třeba při ní jistého úsilí, abychom se uchránili veškeré vášně a povolali ku pomoci chladný rozum kritiky. Jak v jednom tak v druhém systému, důkazy hmotné a písemní mají jakousi vadu. Jest třeba tedy, abychom nežli vyhledáme důkazy mravní a to důkazy četné, abychom zjistili způsob života křesťanů ve čtvrtém století. Kázání v Galilei, řeč horní, rozmnožení chlebů atd. měly v sobě na tisíce svědectví; poslední výjevy ze života Kristova udály se před zástupem ohrom-

ným; při na nebevstoupení bylo 120 učeníků; 10 dní později byl počet jich v Jerusalemě na tři tisíce, který za krátko vzrostl na pět tisíc a rychlým postupem dostoupil v krátké době čísla, které udati se nedá. Místa, na kterých udály se hlavní děje evangelia, byla přece v obecné známosti a hned po smrti Ježíše Krista našel se četný zástup křesťanů, jichž hlavní péčí, úkolem nejmilejším, muselo býti zachovati dopodrobna nejmenší upomínky na Messiáše a dochovati je svým potomkům. Proti této vzrůstající církvi pozdvihl se brzy židé a pohané, rovně usilující je zahladiti, jako tato zachovati. Tento odpor sám, toto soupeřství ustavičné sloužily k zachování pravdy a k zabezpečení tradice pod dozorem kritiky nepřátelské „Jeskyňě (chlév) narození Páně v Betlémě“, píše Origenes ve 3. století „uznána jest i těmi, již jsou jiné viry.“ Toto psané svědectví může platiti i o jiných svatyních neboť z toho, že o nich se mlčí, nemůžeme nic dovozovati, poněvadž se tak stalo asi jen náhodou; neboť událost (věc), o níž se Origenes zmiňuje, nemohla státi se ojedinele, památky jsou společné a ze všech památek na Krista, vzpomínka na tajemné jeho narození zajisté nejnásledněji mohla vymizeti. Sv. Hrob a Kalvarie dobře byly známy nepřátelům náboženství; znesvěcení, jemuž podléhaly v druhém století, právě důkazem jest toho. Takto podání se zachovávalo, za souhlasu všech, vzdor všemu pronásledování. Mimo to tisíce poutníků ze všech stran říše, přicházeli, aby přidružili se k domácím věřícím, vznítili jejich zápal a aby přispěli svým nadšením k zachování pocty vzdávané místům svatým a zabránili, aby nepřišla v zapomenutí. „Bylo by příliš obšírným, psala svatá Pavlina k Marcelle (Jerod. list 46) vyjmenovati biskupy, mučenníky, muže slynoucí ve vědě církevní, kteří od na nebe vztoupení Páně až po naše dny přišli do Jerusalema, jsouce přesvědčení, že nemohou dosáhnouti dokonalosti ve vědě aneb ve ctnosti, kdyby se nebyli klaněli Kristu na místě samém, kde evangelium bylo zvěstováno s výše kříže.“

Také ve třech stoletích, která následovala po smrti Ježíše Krista, nenedostávalo se posvátným místům ani všeobecné známosti, ani tajnosti navštěvovatelů, ani úcty, aniž co jiného, čím vzbuzuje se pozornost a chrání před zapomenutím. Za takových podmínek není nesnadno, že se

dáme mýliti ve 326 letech a že ústní podání událostí tak památných se zmatlo v čase poměrně tak krátkém? Což nepozorujeme za na ších dnů činů daleko menších než jsou v evangeliu a jejichž stopa po 3 století nikterak nedala se vyhladiti. Jaký jest to zuřivý nepřítel posvátných míst, který nechce připustiti věrohodnost tradice, která stanoví domov tak slavných mužů, kteří zemřeli před třemi sty lety?

Nesmí se zapomenouti, že východ jest země klassická ústního podání, neboť nikde není takové množství místních náboženských vzpomínek. Když podnes nepatrné městyse neznamé mají podobné jméno jako v druhé knize Mojžíšově nebo v knihách královských, když Beduinové pouště Indské, po pěti tisících let, ještě si vypravují dle ústního podání o pohromě Sodomské, jest rozumně věřiti, že v téže zemi, po třech stech let, Golgotha východistě pohybu, který lidsky mluvíc, již změnil tvářnost světa, Golgotha že by byla vyhlazena z paměti národů? Abychom utvrdili své přesvědčení, jest třeba čísti listy sv. Jeronýma, slova památná, kde ústy sv. Pavla vybízí Marcellu, aby přišla plakat k svatému Hrobu, pomodlit se v Betlémě, v Nazaretě a na hoře Tábor; ty, v kterých popisuje putování své ctihodné přítelkyně: ty, v kterých prosí Desira, aby navštívil stopy narození Páně ještě teplé, kříže a utrpení, „quasi recentia Nativitatis, et Crucis, et Passionis vestigia.“ Vládne v těchto listech ráz přesvědčivosti, který proniká neodolatelně čtenáře; jen zlomyslný může po jasné kritice sv. Jeronýma ještě pochybovati a tvrditi v 19. století, že tři století stačila, aby vyhladila ústní podání o místech svatých, klyž ve 4. století sv. Jeronym očitý svědek, učenec věhlasný, doznává, že v Palaestině shledával se se stopami takřka čerstvými putování Ježíše Krista.

Po této odchylce příliš zběžné pro takový předmět, vracím se ku vyličení stavitelského vývoje, jenž nastal po výzkumech sv. Heleny. Císař vybral místa hlavní a nařídil, aby se na nich vystavěly velkolepé basiliky; basilika Jerusalemská měla vynikati nad jiné obzvláštní nádherou. Nařízení císařská nepřipouští žádné pochybnosti o tom; nemělo se nijak šetřiti peněz, drahého staviva a péče, aby vynikala nádherou a bohatstvím nad všechny budovy podobné.

Tak zahájena byla éra stavitelská kře-

stanské Palaestiny; jelikož podnět jedenkrát byl dán, pokračovalo se v tom, leč v míře menší, po celé trvání říše římské. Už za času sv. Jeronýma, jedině v městě Jerusalémě, místa posvátná byla tak četná, že jeden den nestačil ku návštěvě všech.

V 5. století císařovna Eudoxie založila četné kláštery a kostely, mezi jinými kostel u brány sv. Štěpána, v němž byla pohřbena. V jejich zbožných podnicích podporovala ji jakási svatá žena Melania, která uchýlivši se do Jerusaléma, zabývala se zakládáním klášterů mužských i ženských.

Císař Justinian, ne méně podnikavý v stavbě nežli jeho předchůdce, nezapomněl na zemi svatou při četných stavbách, jež dal zříditi na všech místech své říše. Dějepisec Prokop zachoval nám o nich výkaz; na prvním místě nalezá se kostel Obětování, velkolepá to basilika, jež stojí dosud, pak následuje 20 budov neb klášterů založených v Jerusalémě, v Jerichu ... nečítaje v to studně, hradby, opravy všeho druhu v klášterích před tím vystavených. Mimo to během této doby množství menších kostelů bylo vystaveno buď obyvatelstvem, buď neznámými dobrodinci, tak že ku konci 6. století, dle zprávy neznámého kronikáře, jedině město Jerusalém čítalo 375 budov posvátných nebo klášterů. Antonín z Placencie, poslední svědek křesťanské vlády v Syrii zaznamenal jich veliký počet netoliko ve hlavním městě, ale i v Kaně, Nazaretu, Hebronu, Betlemě a na všech místech posvěcených tradicí. Na všech místech, jež víra lidu slučovala se vzpomínkou na nějaký čin evangelický, vypínal se na počátku 7. století buď kostel, buď kaple určená k označení jeho místa a k uctění jeho památky. Dnes, když již čas a nepřátelské vpády zničily všechny tyto svatyně, jsou z nich jen trosky, jež jsou dobře k poznání z povahy zřícenin a šedých sloupů žulových, jichž téměř podnes chovají se zbytky, jež slouží k označení míst úctyhodných a k dokázání nepřetržitosti ústního podání. (Pokr.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

P ý c h a.

I.

Znáte slečnu Lory listovních? Ne?! Škoda! V Klenkovicích ji znají velmi

dobře. Chodíváť každého dne před polednem a před večerem vážným krokem po náměstí vystrojena jako kněžna, se skřipcem na svém útlém nosíku a rozhlíží se domýšlivým zrakem kolem sebe, vědoma si jsou své vážnosti a důležitosti. Na pozdrav odpovídá lehýnkou úklonou pečlivě učené hlavy, a jen v řídkých případech nechá kolem rtů zahráti okouzlující úsměv. S ostatními slečinkami a slečnami městskými neudrží žádné přátelství. Jsouť prý vesměs „fádni“ a hloupé. Ale já nepozorný! Zapomněl jsem podotknouti, že jest slečna Lory také „básnírkou.“ Proto považuje pod svou důstojnost s jinými děvčaty mluvit. Chodí na procházky sama a doma čte aneb píše básně. V těch chvílích musí mít úplný klid a ani otec neb matka není dovoleno k ní přistoupiti. Plisní je, že jí kazí krásné její myšlenky a rozložena usedá do kouta, odkud ji tak brzy ani k jídlu ani na procházku nedostanou.

Dnes právě se vrátila ze své podvečerní procházky a shodivši vrchní roucho sedla ve „svém“ pokoji ke stolu. Přistříla si péro a podepřevši si hlavu počala přemýšleti na báseň. Potkalať na cestě písaře od soudu, o němž se včera dověděla, že píše do „Ohlasů z Klenovic“ feuilletony. A tam také ona ukládá výrobky duševní. Jak tedy naplněna byla zvláštními pocity radosti, tísně a pýchy, když v tváři tvář poznala ducha sobě spříbuzného, velikého, spisovatele. Pohlédla na něho déle než mívala ve zvyku a před očima se jí zatmělo. Zdálo se jí, že je písař Karel nejkrásnější muž, ježž kdy spatřila. Ano, zarděla se také a sklopila hlavu.

Teď se jí obraz jeho míhal před očima. Jak je krásný, milý, jeho tvář oduševnělá a pohled jeho hluboký. Mysl slečny Lory byla v zanícení a potřebovala ulehčiti si básní na něho. Bílá její ruka počala na papíře psáti báseň, která počínala takto:

„Na něho“*).

Já potkala Tě z nenadání,
když slunce za hory se sklání.
Tu zřela jsem Tvou božskou tvář,
a v duši pocítila zář.

Zář blaha, lásky, pýchy, snění,
již vyličiti možno není,
ta zaplavila srdce mé,
však není mé, jest již jen Tvé.

*) Otisk z jednoho krajinského časopisu.

Přečetla tyto „krásné“ sloky a byla radostí u vytržení. Již si představovala, jak bude báseň uveřejněna a jak „on“ pozná, že to platí jemu. Pak napíše jistě o ní vzletný feuilleton a všechna děvčata Klenkovická puknou hněvem. Plná vzrušení chystala se psátí dále. V tom však vstoupila do pokoje matka.

„Miloušku, Lorynko, šla večeřet, bude mít jistě hlad,“ zvala dceru starostlivým hlasem. Ale Miloušek Lorynka místo vyhovění vyskočila a mrštíc tužkou o stůl podívala se hněvivě na matku.

„Já nevím,“ pravila hněvivě, „že nemáte, mamá, rozum. Já jsem v nejlepším a vy mi proud myšlenek přetrhnete tak prosaickou věcí. Co mi do večere, když má duše potřebuje pokrmu? Já se hněvám a jist nebudu.“

„Ale drahoušku, odpusť mamince,“ chlácholila matka dceru a přistoupíc k ní počala ji po vlasech hladit. „Já nevěděla, že píšeš, to víš, že bych bývala sem nevkočila. Neudělám to po druhé. Že se tedy nebudeš hněvati?“

Slečna Lory omluvou matčinou byla jaksi spokojena a proto dále nevzdorovala. Celo měla však dosud svraštělé a beze slova šla za matkou do druhého pokoje. Tu usadila se za připravený stůl a vybírala z předkládaných pokrmů to nejlepší. Otec dosud z kanceláře nepřišel, chodivaleť napřed do hostince na sklenici piva a pak teprve k jídlu. Proto dcera jedla s matkou samotna. Poněvadž však musila matka od bíhati častěji do kuchyně, večeřela slečna Lory sama. Matka na ni více nepromluvila vidouc, že jest její „Miloušek“ zamyšlen. Chodila tedy po špičkách a oddechla si, když Lory odložila vidličku a odešla do druhého pokoje. Tu opět usedla a dala se do básnění. Nemíním její poesii urážeti dalším odhalováním jejím. Tolik však říci můžeme, že než ustála, byla asi desítisloková báseň hotova a slečna Lory s pocitem hrlosti nad dokonanou prací ulehala. Aby se byla pomodlila, toho ovšem od ní žádati nemůžeme. Místo myšlenek na Boha bavila se vzpomínkami na „spisovatele“ Karla a tak usínala.

Druhého dne sotva procitla spěchala ke stolku a nevšímouc si ani kávy, kterou jí tu matka postavila, psala dopis redakci „Ohlasů z Klenovic,“ žádajíc ji, aby přiloženou báseň otiskli v budoucím čísle. Pak báseň čistě opsala a podepsala se na ni svým plným jménem: Lora Stehlíková-

Klenkovická. Ještě jednou vše dobře prohlédla a pak vložila do obálky. Nyní teprve vypila kávu a počala se oblékat, což trvalo skoro až do oběda. Po té si vyšla na procházku, toužíc po svém srdci, aby se mohla setkat se svým ideálem. Teprve k polednímu podařilo se jí setkat se s Karlem. Pohlížela na něho tak nápadně, že tento nemohl nepozorovati zvláštnost v chování se jejím. Pohlížel na ni také upřeněji než jindy, což ona za zřejmý důkaz jeho k ní náklonnosti považovala. Naplněna hrdým sebevědomím svého vítězství nad slavným spisovatelem, šla domů a skládala básně dále, v nichž ovšem byl Karel předmětem jejího zbožňování.

Abychom děle se o pokračování slečny Lory při dobývání srdce Karlova zmiňovati nemusili, dokládáme, že po nějakém čase porozuměl také on počínání si „básničky“ a počal si jí více všimati. Setkali se již v soukromí a slečna Lory dočkala se oné chvíle, kdy Karel před ní klekl na kolena a slovy básnickými lásku svou jí vyznal. Ona velkomyslně vyznání jeho přijala a tak dosáhla vrchole tužeb svých.

Blaženost její byla dokonalá. Rodičů svých se neptala, co soudí o její známosti. Byla přesvědčena, že nikterak ji brániti nebudou, aby se stala chotí muže tak slavného. Při několika schůzkách ujednala s Karlem vše pro budoucí život. Líčili si jej rozkošně a přesvědčoval jeden druhého, že život svůj si rájem učiní. Zvláště slečna Lory měla hlavu i ústa plná plánův a snů, nepomýšleje ovšem nikterak na „prósu“ života, to jest, jak budou živi. Že Karel jest pouhým písařem, nemátlo její záměry. Věděla také dobře, že otec nezahospodařil ničeho a že tudíž také jí ničeho dáti nemůže. Ona se spoléhala na své spisovatelství a nadání mužovo. Až prý bude nejhůře, odejdou jinam a tu budoucí chotí její založí veliký časopis, do něhož oba budou ukládati své práce. Časopis ten vynikati bude nad jiné, bude mít hojně odběratelů a stane se zdrojem jich blahobytu i slávy. Karel, nezkušený to mladík, jenž pro svou lehkomyšlnost musil opustiti studie a státi se písařem, počal se domnívati skutečně, že jest velikým mužem a slečna Lory nejnadanější všech žen.

Když se svými sny nasýtiti, počali toužiti po skutečnosti. Slečna Lory totiž jednoho dne žádala Karla důrazně, aby zanechal svého váhání a požádal otce jejího za její ruku. Karel se toho z počátku lekl,

ale Lory dodala mu odvahy. Bude prý s otcem ještě dnes mluvit, ačkoliv jest to zbytečným, poněvadž zajisté rodiče nebudou jejímu největšímu štěstí brániti. Slíbil tedy hned druhého dne tak učiniti a Lory plno krásných obrazů do budoucnosti majíc v mysli, kráčela domů. Dnes naposledy musila se se svou láskou skrývati, zítra již vystoupí co snoubenka muže všeobecně známého a oslavovaného.

(Pokračování.)

DOPIS.

Králové Hradec, 22. pros. 1890.

(Návštěva Jeho Biskupské milosti v semináři. — Nižší svěcení.)

V sobotu 20. prosince o 5. hodině odpolní otevřela se brána bohosloveckého ústavu našeho vznešené návštěvě nejdůstojnějšího vrchního Pastýře, k jehož milostivému příchodu shromáždili se všichni alumni v refektáři očekávající s toužebným srdcem svého milovaného Otce. Když Jeho Biskupská Milost přišla, promluvila k svým theologům několik velmi upřímných slov, v nichž zračila se ta v pravdě otcovská láska a péče, jakou chová nejdůstojnější pan biskup ku svým budoucím bojovníkům. Jeho řeč zněla asi v tento smysl: „Již dávno toužil jsem s vámi promluvit, nejmilejší synové. Kostelíček váš nese obraz sv. Jana Nepomuckého, velíkové tohoto patrona české země. O svátku tohoto svěťce církev svatá čísti káže evangelium o sv. Janu Křtiteli, ukazujíc takto, že sv. Jan Nepom. byl pravým následovníkem předchůdce Páně. Právě v minulou II. neděli adventní čtlo se evangelium o učednících Janových, již přišli otázeni se Ježíše Krista, zda jest on tak dlouho a toužebně očekávaný Messias, či snad jiného čekati mají? Když pak odešli s odpovědí Božského Mistra, tu Kristus Ježíš počal velebiti sv. Jana Křtitele a k lidu takto pak mluvil: „Co jste přišli na poušť vidět? S těmito slovy i já dnes přicházím k vám, jimi i já táži se vás: „Co jste přišli sem vidět do této samoty, mezi tyto posvátné stěny;“ neboť což jiného jest seminář, jsa oddělen od hluku toho světa. „Přišli jste vidět třtinu větrem se klátící?“ To odvrát Bůh! aby vy jste snad chtěli býti takou třtinou, jež každým větrem se pohybuje. Dej Bůh, abyste byli charakteru a pilným studiem nabyli oné pevnosti ve víře a statečnosti k boji, který na vás čeká. Kladu vám za příklad odstrašující jedné takové třtiny,

nejslavnějšího svého času učence, Döllingera, který hledaje slávu světskou, k vůli ní pravou víru ztratil a odpadlíkem se stal, ač prve zavřenou víru s největším zápallem hájil a zastával. A známý jest jeho výrok, když konec života jeho se blížil a přátelé napomínali ho, aby opustil svůj blud a přichýlil se opět k víře pravé, jež jedině přivede jej k životu věčnému: „Co by tomu řekli noviny?“ odvětil tento stařec a s tímto výrokem odebral se před soudnou stolicí Páně. Daleko budiž od vás taková poňutka, nedejte se svěsti tímto příkladem, nebudte třtinou větrem se klátící.“ Vykládaje pak nejmilostivější vrchní Pastýř další slova: „Či co jste vyšli na poušť vidět? Člověka-li měkkým rouchem odděného; tací v domích královských obývají!“ pokračuje ve své řeči: „Nečeká vás žádné blaho, žádný pokoj v tomto světě. Bojovati musíte stále a co nejstatečněji, nečekajíc ale na odměnu světa, snad na slávu, počtu a pod. Svět, ten na vás bude pohlížeti vždy jen s výsměchem, bude vás všude odstrkovati, ale toho nedbejte, neboť tam na nebi více vás odmění ten nejvyšší Pán. Proto připravte se teď k tomu boji, vycvičte se v bojovníky statečné. A to se stane, když nejprve přemůžete nepřitele vnitřního, své převrácené žádosti a své hřísné tělo. Byli mnozí vojevůdcové, kteří bezpočetné zástupy vojsk nepřátelských přemohli, ale sebe přemoci nedovedli a v tomto boji zahynuli. Vzory budou vám svatí, jichž obrazy zdobí náš kostelíček, sv. Tomáš Aquinský a sv. Karel Boromejský, na něž stále pohlížte.“ Pokračujíc pak Jeho Biskupská Milost ve svém výkladu slov sv. evangelia: „Či proroka jste vyšli vidět na poušť. Pravím více nežli proroka,“ takto mluví „I já užívám těchto slov Ježíše Krista k vám: nejmilejší synové, abych vám ukázal, že důstojnost, kterou vy na se vezmete za nedlouho, jest důstojnost daleko a daleko větší než prorocká. Ač třeba ta důstojnost svět neuznává, anižle a nebesa ji vidí. Dbejtež tedy, abyste tu důstojnost hodně na se přijali a proto pilně se na ni připravujte jak pilným studiem věd theologických, tak i cvičením se v mravnosti. Ti světci nahoře vzpomnutí budou vám i zde příkladem, abyste nasbírajíce si pokladů pro život věčný, dosáhli koruny slávy. Amen.“ Po této pastýřské a v pravdě otcovské řeči, jejíž každé slovo jako drahokam ukryli si všichni jeho alumni hluboko do srdcí svých, dal si nejmilostivější pan biskup představití alumny I. roku. Pro každého z nich měl nejmilovanější otec několik laskavých slovíček. Po té rozloučiv se s alumny opustil, provázen důstojnými pp. představenými ústavu milého, seminář následován jsa láskou svých bohoslovců, jimž tento okamžik

utkví hluboko v duši. — Druhého dne v neděli 21. prosince o 8. hodině Jeho Biskupská Milost udělovala bohoslovcům v kapli biskupské residence sv. Karla Borom. nižší svěcení kněžské. Celkem obdrželo tyto prvě stupně vznešené důstojnosti kněžské 42 bohoslovců, z nichž 39 bylo z roku III., 2 z roku II., a 1 z roku IV. Před tím uděloval nejmilostivější pan biskup svátost sv. břimování 10 alumnům. Po hluboce dojímavém obrádku, jenž každému na vždy v paměti utkví, děkoval jeden z theologů nejdůst. vrchnímu pastýři světiteli procítěnou řečí, mluvč tak ze srdcí všech soudruhů. Ukázal, že touha, jež srdce dlouho naplňovala, jest splněna a že vřadění jsou všichni v šik bojovníků Kristových skrze ruce apoštolské, jež dnes skládala na ně Jeho Milost Biskupská a jimiž jim žehnala. Ruce tyto požehnané a posvěcené líbajíce, děkují všichni vysoce milovanému Otci a slibují za blaho Jeho časné i věčné se modliti. Vědouce pak, že nejmilejším Mu bude, když budou život bezúhonný vésti, chtí tak činiti vždy, připomínajíc si slova svého Božského Spasitele: „Tak svět světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a velbili Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ A tak chtí žíti, vždy následovati Mistra svého, ne prchavé rozkoše světa časného. Dnes volají všichni s apoštolem: „Nepatří mně se chlubit, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož svět ukřížován jest a já světu.“ Na to končil modlitbou, aby Bůh Jeho Milost Biskupskou dlouhá leta zachoval ku spáse celé diecése a jednou z toho světa povolánímu dal shledati se se svým stádcem v rajsském, nehynoucím světě! Jeho Milost Biskupská odpověděla pak všem nejmladším vojínům Kristovým, že nejlepším díkem pro Něho bude, když život svůj tak vésti budou, aby věřícím byli pravým vzorem, nečekajíc odměny časné, jež jako dým mizí a zapadá. Ať vzpomenu si vždy, jaký úřad na se přijali a jak ho vykonávati mají. Necht nepřipodobňují se tomuto světu, ale proti jeho převrácené pošetlosti a zvrhlým zásadám ať obrní se učením Kristovým a proti jeho špatnostem ať postaví vždy svatost a čistotu mravů. Dnešním dnem přiřadění jsou k bojovníkům církve sv. a k pomocníkům nejmilovanějšího Světitele, a jednou na soudu Božím budou Mu buď k odměně připočtení či snad ku zkáze. Obdrželi svěcení v kapli sv. Karla Boromejského a líbali ostatky sv. Jana Nepom. Ti ať jsou jim vzorem ctnosti, jich horlivými necht stanou se následovny. „Modlete se,“ tak končil nejdůst. pan biskup, „modlete se za pomoc k tomu, modlete se i za mne! Buďte jisti, že i já ve svých modlitbách vás vždy budu vzpomínati. A k tomu boji, v nějž od dneška jdete, vyprošuji vám milost od Boha

a dávám vám své požehnání.“ Tak mluví jen otec ku svým drahým dětem. To cítili všichni alumni a proto také opouštěli hluboce pohnutí milovaného Pastýře svého. Ó kéž požehná Bůh nejmočnější každý krok Jeho Biskupské Milosti tisícovým zdarem, kéž každé slovo Jeho vzejdouc v mladém srdci přinese Církvi sv. užitku nejpožehnanějšího. Zachovejž nám dobrotivý Otec nebeský ještě dlouhá a dlouhá léta tohoto v pravdě Otce nejstarostlivějšího svého stádce ku cti a slávě své!

KRONIKA.

Z Prahy. Katolicko-politická jednota pro království české konala v neděli 28. prosince m. r. občasnou valnou schůzi, které předsedal J. Osv. p. hrabě Karel Schönborn. Nejprve promluvil koop. u sv. Havla Karel Vondruška „o organisaci národní katolické strany v Čechách.“ Řečník poukázal v prvě radě na výsledky liberalismu ve škole, rodině a u jednotlivých národů. Připomenul případy, že žáci ve škole dnes vystupují proti učitelům, poukázal na časté samovraždy školáků, tak že ministr vyučování dr. Gautsch hledá prostředky, aby hrozným úkazům těm mezi mládeží se odpomohlo. V celé společnosti lidské, dí řečník dále, jest rozklad. Prostředek, kterým toto zlo může býti zažehnáno, jest jediné katolické náboženství. Ačkoliv knížata církevní k prostředku tomuto stále poukazují, zůstává přece nepovšimnut a příčinu toho dlužno hledati u katolíků samých. Kdyby svorně byli za jedno, došly by návrhy jejich více váhy. Jest proto na čase — praví řečník — aby v Rakousku zřídila se strana katolická. Vizme jen, kterak všechny stavy na obranu svých prospěchů i bez ohledu na svou národnost slučují se, jen katolíci mají za to, že jest jediné a pouze povinností duchovenstva, aby o náboženské záležitosti pečovalo. To však jest omyl. Knížata církevní, kteříž každého roku scházejí se k poradám o potřebách katolického obyvatelstva, nemají se nechávati bez všelíké podpory národa, a to tím více, že vyžaduje toho blaho a prospěch národa sám. Národ svádí se na scesti, na němž nekyne mu úspěch. Mnozí z těch, kteří v této chvíli stali se pojednou vůdci národa, nejsou vedeni snahou, pracovati pro dobro lidu, spíše některým z nich jsou vůdtkem úmysly vedlejší. Kdyby se zřídila národní strana katolická, dalo by se očekávati, že by byla stranou nejmočnější, proto že žádná ze stran neuf v národě tak rozvětvena, aniž má tak charakterních vůdců jako strana katolická. Při nynějším rozkolu národa českého jest na čase, aby tím

horlivěji práce podjali se mužové poctiví. Šlechta katolická svým vlivem dojistá přispěje k povznesení strany. Zakládejtež v každém politickém okrese nebo v každém vikariátě spolky katolické, které by se scházely ke schůzím aspoň jednou za měsíc; zakládejtež se katolické besedy a tak hotovme se k zápasu. Dále účinkuj katolická žurnalistika, by přátel získala této straně. — Na to přednášel sídelní kanovník Vyšehradský vdp. Ed. Brynych o náboženské toleranci. Pravda, jež v náboženství spočívá, pravil, může býti pouze jedna a nemůže lež platiti za pravdu. Z toho následuje, že pravda jest netolerantní. Z náboženské tolerance, která tomu i onomu právo připouští, vyplývá indiferentismus a právě ten jest svrchovaně nebezpečným. Avšak náboženská netolerance neznamená ještě nesnášlivost osobní. Zde platí slovo sv. Augustina: Milujte lidi, potírejte bludy. Řečník poukázal v dalším, že církev katolická jediné jest tolerantní, kdežto protestanté žádají toleranci pouze pro sebe, vůči vyznání katolickému ji však neznají. Člověk může býti tolerantním, avšak při tom též dáti průchodu pravdě. Nynější snaha čelit k tomu, prohlásiti katolíky za netolerantní, jakmile tito počnou hájiti práv svých. Naskytuje se otázka, jak se má zachovati stát? Za dob Husových byl stát společností katolíků a církev i stát byly nerozlučně spojeny. Ze Kalvin dal upáliti Servita, o tom nikdo ani nemukne. Zásada intolerance pechází od protestantů, kteří vynesli heslo: „Cujus regio, hujus et religio!“ (Čí země, toho i náboženství.) Oni této zásady ve všech zemích užívali, když však katolický panovník této zásady použití chtěl, byla to náboženská intolerance. Nyní katoličtí panovníci trpí všechna ostatní náboženství. U nás protestanté mají v mnohém ohledu více práv než my, tak na příklad v příčině obsazování míst duchovenských a superintendentů, i při správě jmění. Protestantismus není tedy právě pramenem tolerance, rovněž tak liberalismus. Známé, že liberalismus ve Francii prováděl toleranci guilotinou, dynamitem a petrolejem. Katolické náboženství bude vždy pramenem náboženské snášlivosti podle zásady: „Pravdu hájit a lidi vždy milovat!“ Tolerance však vykládá se nyní tak, že se praví: nechat všechna náboženství na pokoji, jen do katolíků bít. — Obě přednášky přijaty byly s hluchým souhlasem, načež schůze ukončena.

Z Moravy. Dne 18. prosince m. r. ujali se Jesuité duchovní správy na Velehradě. Pro tento rok ustanoveni jsou na Velehrad dpp. P. Ed. Vostatek, rodák z Veselí na Moravě, jako rektor, vychovatel noviců a admin fary; P. Fr. Pold, rodák z Hrádku na Moravě, jako pomoc-

ník rektorův v duch. správě; P. Jos. Svoboda z Č. Budějovic jako spirituál a zpovědník a P. Václ. Wirsig, jako příručí vychovatele noviců a zpovědník. Dále je na Velehradě šest kleriků a pět laiků.

Z Uher. V poslední době přičiňuje se hlavní město Uher, aby stalo se sídlem diecése, anebo aby alespoň našla se střední cesta, tak aby Pešť mohla se vykázáti biskupem. Proti zřízení nové diecése opírá se kardinál primas, kterýž poukazuje na to, že by tím ostříhomská diecése utrpěla a tak municipální rada pešťská, kteráž horlivě domáhala se zřízení biskupství v Pešti, hodlá se spokojiti pouhým biskupským vikářstvím. Kufže primas zanaší prý se myšlenkou spojení 21 far pešťských v arcibiskupské vikářství, v jehož čele bude postaven světicí biskup, člen ostříhomské kapituly, jehož dotace má býti hrazena kapitulou touto.

Z Říma. Sv. Otec přijal dne 23. prosince m. r. kardinály a preláty, aby jich blahopřání k vánočním svátkům vyslechl. Na oslovení nejstaršího člena kardinálského kolegia odvětil papež, že děkuje kardinálům za jich přání, jež vyslovují touhu po míru církve. Uprostřed těchto útech pocituje bolesti, které mu právě od onoho národa se způsobují, který obzvláště požívá dobrodiní církve. Itálie bojem svým proti církvi stojí v popředí. Má se za to, že se tím vykonává dobrý skutek, ale uvaluje se na Itálii neštěstí, úpadek a budoucí pohroma. Boj proti církvi zejména v Římě dosáhl svého vrcholu a přece nestaví se církev nepřátelsky proti trnům, nýbrž naopak přispívá k jich upevnění. Papež vyslovil posléze přání, aby Itálie vrátila se ke svým dobrým zásadám.

— Poněvadž návštěva knihovny vatikánské neustále vzrůstá, takže studijní pracovny již nevystačují, rozhodl sv. Otec, aby byla rozšířena.

Literární oznamovatel.

— „*Dobré vychování, základ štěstí.*“ (Hlasů katolického spolku tiskového č. 4.) Povídka ze života řemeslnického od Miloslava Kamenáře odborného učitele v Třešti na Moravě. V Praze 1890. Cena 30 kr.

— „*Duchovní lékárna*“ pro všechny, kdož chtějí žítí život věčný. Na poučenou vydal Dr. Arnošt M. Müller, biskup linecký. Přeložil Karel Šťastný O. s. B. Ascetické bibliotéky č. 30. V Brně 1890. Tiskem a nákladem knih-tiskárny benediktinské. Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Pixa*, kapl. a admin. ve Vrbně nad lesy, 18. pros. 1890, (nar. 21. října 1844, vysv. 25. července 1869).

Jmenování jsou:

- vdp. Frant. *Brusák*, a
vdp. Flor. *Scharworth*, metrop. kanovníci u sv. Víta v Praze, jmenování skutečnými radami kn. arcib. konsistoře Pražské;
p. dr. Josef *Doubrava*, vicerektor kníž. arcib. semináře, jmenován ředitelem téhož ústavu;
p. Al. *Soldat*, adjunkt při boboslovecké fakultě Pražské, jmenován II. vicerektorem kn. arc. semináře v Praze.

Ustanoven jest:

- p. Jarosl. *Pazderka*, kapl. Smolnický, za admin. ve Vrbně nad lesy.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Dušek*, koop. v Sebastianbergu, za admin. v Sonnenbergu;
p. Jos. *Pavec*, far. v Kuřívodách, za faráře v Kněžmostu;
p. Václ. *Kadlec*, koop. v Dolním Slivnu, za admin. v Kuřívodách;
p. Jos. *Melzer*, admin. in spirit. v Horních Habartcích, za skut. admin. tamže;
p. Jan *Příbil*, admin. v Kněžmostu, za zám. kapl. v Klášteře u Mnichova Hradiště;
p. Václav *Šorejs*, far. Medonosech, za faráře v Libochu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Šachl*, far. v Kostelci (ve Vltavotýnském vik.), 26. listopadu 1890, (nar. v Levíně 21. října 1836, vysv. 2. srpna 1863);
p. Jan *Hanžl*, far. v Bohumilicích, 8. prosince 1890, (nar. v Zaluží 3. května 1829, vysv. 3. srpna 1856);
p. Frant. *Pazourek*, far. v Kumžaku, 13. prosince 1890, (nar. v Kostelci 15. září 1812, vysv. 25. července 1839).

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Hesoun*, farář české farní osady při kostele sv. Jana Nepom. v S. Louis, v státu Missouri v severní Americe, jmenován čestným děkanem diec. Budějovické;
p. Václ. *Lausaker*, katech. městské národní a občanské školy v Budějovicích, obdržel právo, nositi Synodalia.

Ustanovení jsou:

- p. Tomáš *Ficha*, koop. v Sudoměřicích, za far. v Korkusové huti (Korkushütten);
p. Vojtěch *Kellner*, kapl. v Prešticích, za kapl. v Kozolupech (v Pražské arcidiec.);
p. Jan *Bohuslav*, kapl. v Bílé Hůrce, za admin. interkal. fary Kostelec (ve Vltavotýnském vikariatu);
p. Jan *Vojta*, kapl. v Kumžaku, za admin. interkal. tamtéž;
p. Jan *Hanzl*, kapl. v Bohumilicích, za admin. interkal. tamtéž;
p. Ant. *Tomáš*, kapl. v Rožďalovicích (Litoměřické diecése), za fund. špitalního kapl. v Čížové;
p. Vilém *Špoula*, kapl. v Dolní Cerekvi, za kapl. v Červené Řečici;
p. Frant. *Soukup*, bývalý admin. interkal. fary Drahenice, za kapl. v Dolní Cerekvi;
p. Jan *Beznoska*, kapl. v Bernardicích, za II. kapl. v Lišově;
p. Frant. *Špalek*, kapl. v Předslavicích, za kapl. v Bernardicích;
p. Dominik *Křišťan*, kapl. v Dlouhé Vsi, za kapl. v Němčicích (v Plánickém vik.);
p. Josef *Klička*, kapl. v Katovicích, za výpom. kapl. v Hradešicích;
p. Frant. *Dvořák*, neom., za prozat. kaplana v Bílé Hůrce.

Upřázněná místa:

- Kostelec* (ve Vltavotýnském vik.), fara patr. p. Adolfa Josefa knížete ze Schwarzenbergu, do 20. ledna;
Bohumilice, fara patr. p. Arnošta Lumbe šlechtice z Malonic, do 31. ledna;
Kumžak, fara patr. fondu studijního, do 10. února 1891.

**Račtež sobě povšímnouti
poslední stránky obálky.**

OBSAH: Neděle I. po zjevení Páně. — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. — Hrabě Sporck. — Anděl strážce. (Báseň.) — Památná místa země sýaté. — Hříchové a pokuty. (Povídka.) — Dopis. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedostlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV., 34.)

**Kdo sobě podrží 2. číslo
„Blahověsta,” bude považován
za stálého odběratele.**

Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš.

„Nazváno jest jméno jeho
Ježíš.“ (2, 21.)

„Ježíš Nazaretský, král židovský“ tak zněl nápis nad hlavou umírajícího Spasitele. Nebyl sice na tom smysl Pilátův, že by pravda bylo, což napsati dal, však nicméně nechtě a nevěda, vyznal přece pravdu Pilát, pravdu svato-svatou, když řekl, že Ježíš Nazaretský jest král židovský, neboť Ježíš jest králem nebe i země, a protož i králem židovským. On netoliko v nebesích nad anděly a svatými vládne, nýbrž i na zemi velikomocným jest pánem. On Syn Boží, on země Pán, on Spasitel světa jest! A hle! Ten neskončený nebe i země Pán přišel na tento svět, aby spasil, což bylo zahynulo. On z lásky k nám lidem dal se na dřevo kříže přibíti, a aby žádná hana, žádná potupa ho neminula, musilo s ním na kříž i nejsvětější jméno jeho. Ó světe, světe! co jsi to učinil? I to svaté, ano nejsvětější jméno musilo na kříž. Ano musilo; Ježíš Nazaretský, král židovský, tak dal napsati Pilát. — Avšak jakkoli jméno to na kříži bylo napsáno a v potupu vydáno, přece v potupě nezůstalo. Jméno to došlo brzo zasloužené slávy, ono naplnilo celý svět, doniklo až do nejvzdálenějších zemí a krajin, a co mnohem více jest, proniklo až i srdce lidská. Ono přemohlo a opanovalo

svět, dalo mu docela jinou tvář, a stalo se heslem a pavézou národů. — I vy, draží vykoupení Kristovi, ctíte a velebite toto nejsvětější jméno. A jak byste ho nectili a nevelebili? Neb není-li to jméno, kterýmž dítě bylo nazváno od anděla, prve než se v životě počalo? Není-li to jméno, kteréž nemůže, jak apoštol národů svědčí, nikdo říci; jedině v Duchu svatém? Není-li to jméno, při kterémž, jak opět tentýž apoštol svědčí, každé koleno klekati má, a před kterýmž se brány pekelné třesou a lekají ďáblové! Není-li to jméno, táži se, v němžto požehnání jsou národové světa, a kteréž jest svaté a nade všecko? Není-li to jméno, táži se konečně, kteréž, jak již prorok předpověděl, veliké jest v celém Israeli? Ovšem jestiž to jméno nejsvětější a jméno nade všechna jména, jméno největší uctivosti hodno. Protož také sv. církve k uctění toho jména i zvláštní výroční slavnost ustanovila, kterouž právě dnes konáme, abychom jménu tomu povinnovanou čest a uctivost vzdali. Abych tedy i já něčím k oslavení toho nejsvětějšího jména přispěl, obral jsem si za předmět dnešní řeči své, ukázati Vám, že jméno Ježíš I. *nejmocnější*; a II. *nejsladší*.

Ó bych mohl tímto svatým jménem rozlítiti srdce vaše v plamen lásky nejvřelejší a vás svatou uctivostí a vděčností k tomuto jménu naplniti! A protož vzývám Tebe, Pane, přispěj mi, když počnu mluvit dále ve jménu Tvém!

I.

Mocné bylo jméno Macedonského krále Alexandra Velkého, který za svého 12letého panování tolik národů žezlu svému

podrobil, že, spoléhaje na moc svého jména v 29. roce věku a 10. panování svého v radě vůdců svých pravil: „Za nedlouho bude mi celý svět podroben. Mocné bylo jméno Napolenovo, ježto po celém oboru zemském předcházely strach a hrůza! Onť se prohlásil za císaře říše francouzské a rozdával v Evropě koruny dle libosti miláčkům svým. Ano mocné bylo jméno Alexandrovo, mocné bylo jméno Napoleonovo. Než kdež jest moc a síla mužů těchto a jejich jména? Ať co pára zmizela, a co bleskuplná hvězda, která brzo zapadne v temnosti, zašla na obloze štěstí jejich. — Avšak znám jméno jiné, jméno mocnější, jméno pomocné, jméno nejmocnější, jméno, jehož moc a síla nezajde nikdy, nezajde na věky. A jméno to jest jméno „Ježíš.“ Neb ať nic nedím, že jest to jméno Pána všeho míra, ať mlčením pomínu, že jest to jméno krále a mocnáře, jenž ni smrticím kovem ni krveprolitím, ni strachem a hrůzou, nýbrž toliko medotekoucími slovy 12. prostých, chudých rybářů království své založil a rozšířil; ať nepřipomínám, že jest to jméno toho, jenž milliony srdcí lidských ze všech národů, ano celý takřka svět pod sladké jeho své podmanil; jedině upozorním vás na nesmírné milosti, jichžto ve jménu tomto nabýváme. — Adam a Eva hřešili, a my všickni v nich, všickni jsme byli, jak praví písmo: od přirozenosti synové hněvu. Hrozná vina tížila nás, a sami nemohli jsme sobě pomoci. S nebe musel přijíti Spasitel, lékař a Spasitel takový, jenž by s to byl, rány naše zhojiti a spravedlnosti Boží za nás dosti učiniti. A hle ten divotvorný lékař, ten mocný Spasitel, přišel vskutku, krev, duši, život, všecko za nás dal, by nám odpuštění a milost zjednal. Smrtí jeho byli jsme obnoveni, očištění ospravedlněni, znovu zrozeni; smrtí svou nám ten nebeský Pán spasení vyjednal a brány nebes otevřel, smrtí svou vysloužil si vším právem toho jména Ježíš t. j. Spasitel. — Ježíš! ó jaké to mocné a silné jméno! Skrze to jméno stalo se nám hříšným potomkům Adamovým spasení, skrze to jméno jsou nám hříchové odpuštění skrze to jméno se Otec nebeský s námi smířil, skrze to jméno udělil nám milosti své a až podnes uděluje; neb ve jménu tom až podnes se nám káže slovo Boží, ve jménu tom udělují se nám svátosti, ve jménu tom odpouštějí se nám vlastní hříchy, ve jménu tom býváme účastni všech těch milostí, kteréž v církví

Boží jsou složeny. Ano jméno to jest naše světlo, náš pokrm, naše lékařství. O přemocné jméno Spasitele našeho, budiž tedy od nás na věky chváleno a velebeno! Synové národu vyvoleného, národu israelského modlili se k Bohu k Hospodinu svému skrze zásluhy Abrahama, Isáka a Jakuba, a Bůh k modlitbám jejich často ucha svého milostivě propůjčil. A kým pak nabývají modlitby naše té moci a síly, by prorážely oblaka a naklonily nám srdce Slitovníka nebeského? Kým stávají se mu modlitby naše líbezny, jako zápach vonného kadidla, které jest obrazem jejich? Zajisté jedině jménem Kristovým, jako sám nás ujistuje: Budeteli zač prositi Otce ve jménu mém t. j. pro mne a pro zásluhy mé: dát vám! Že tomu tak, zkusil snad i mnohý z nás sám na sobě a dosvědčuje to i následující příběh. V národu Ibenienském, na černém moři obývajším, žila jedna křesťanská otrokyně. U tohoto divokého národu bylo obyčejem, že nemocné děti své dům od domu nosivali, tážíce se, kdoby nějaký prostředek věděl. Jednou i tato otrokyně byla tážána. Nevím žádného lidského prostředku, odpověděla; než ale Bůh můj může i mrtvým život navrátiti, a tedy tím snáze nemocné uzdravit. I jala se za dítě modliti a po nějaké chvíli uzdravené odevzdala je matce jeho. Pověst o tom došla až královny, bolestným neduhem ztrudněné. I dala se k otrokyni donésti, a též vyznáním jména Ježíšova hned byla uzdravena. Po nějakém čase přišel sám král na lov do velkého nebezpečení. I vyzýváno jméno Ježíš a hned byl osvobozen. Z důvěrnosti přijal pak král s celým lidem svým náboženství Kristovo, a ta nábožná otrokyně Kristinou od potomstva nazvána byla. B. a S. v K! zdaž zde nevidíme, kterak mocné jest to nejsvětější jméno, když se důvěrně vzývá? Důvěrně pravím; abychom jej však s celou důvěrou vzývati mohli, musíme mítí čisté a nábožné srdce, a tuť bývá nezdídka ta závadná klička, proč začasto, nadarmo ač ve jménu Páně prosíme. O pečujmež jen o srdce čisté a zbožné a zkusíme, jak mocné jest jméno toho, jenž pravil: Budeteli zač prositi Otce ve jménu mém; dát vám, neb jsou to slova toho, jenž nemůže lháti. Ano mocné jest jméno „Ježíš, neb jím nabýváme spasení a modliteb vyslyšení, a protož budiž od nás velebeno a chváleno na věky. Než pohlédneme se ještě dále. Jistý Klaudius Nikostrat, Sim-

fonián, Kastor a Simplicián byli řezbáři. Poslední, Simplicián totiž, znamenav, že společníků jeho práce, jakoužkoliv počnou, se daří a požehnaného užitku dochází: co ale on zhotoví, málo aneb žádného zisku mu nepřináší. I otázel se nejpřednějšího z nich, Simfoniána, na příčinu toho, kterýž mu odpověděl: „My, počínajíce práci, dříve Krista Pána, Boha svého vroucně prosíme, aby práce naše požehnal.“ Když Simplicián tuto řeč a jiné učení o Kristu Ježíši uslyšel, tak byl pobnut, že jako byl společníkem řemesla, tak se stal společníkem i mučednictví jejich. Hle i zde vidíme, kterak mocné jest slavné jméno Ježíš, neb v tomto jménu dobře se daří veškeré počínání a práce lidská, vznik, zdar a nebeské požehnání následuje ji. Toho svědky jsou nám též sv. apoštolové: neb cokoliv činili se jm. J. bylo rosou nebeského požehnání zvlaženo. Oni ve jménu tom kázali, a svět uvěřil, oni ve jménu tom křtili, a počet pravých ctitelů Božích se rozmahal, oni ve jménu tom dábly vymítali, jež beze škody pili, nemocné uzdravovali mrtvé křísili. Tam v Jerusalemě u dveří chrámových sedí žebrák, chromý ze života matky své. Žádná moc lidská nemohla nohy jeho narovnat, ale jméno Ježíš to mohlo. Apoštol Petr praví jen: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a choď, a on vstal a chodil. Hle B. a S.: tak mocné jest jméno Ježíš, takové zázraky ve jménu tom činili svatí apoštolové a takového požehnání nabývaly tímto jménem všechny práce jejich. — A kterak to as dopadá s námi? ach! my pracujeme často až do unavení, a přece nezřídka vše naše namáhání bývá nadarmo, nevidíme žádného ovoce, žádného prospěchu. Já jsem, tak vzdychá sobě mnohý, celý život svůj v ustavičných pracech a starostech strávil, a přece jsem ničeho nenabyl — požehnání Boží mne minulo. Já jsem věrně pracoval, praví druhý, pracoval jsem až do potu a do noci, a přece jsem ničeho nenabyl — požehnání Boží mne minulo. — Já jsem pole své vzdělal, dobrým semenem osel, tak nařiká sobě třetí, a těšil jsem se, že hojnou budu mítí ourodu, ale v pláči jsem žal a klidil — požehnání Boží mne minulo. A odkud to? Odkud to, že sejeme a neklidíme, že stavíme a nedostavujeme, že pracujeme a žámosti mzdy nebere? Nechci, nechci dnešního dne jménu Ježíš zasvěcenému, obšírných slov mluvit, kterak mnohý práci

započíná, kterak ji koná, kterak končí, jen toliko podotknu, že nešetříme slov apoštola národů sv. Pavla, an dí: „Všecko, cožkoli činíte v slovu neb v skutku, všecko činite ve jménu Pána Ježíše Krista.“ (1 Kol. 3, 18.)

N. ! ve jménu Ježíš, jak jsme poznali, nabýváme spasení, modliteb svých vyslyšení a prací svých požehnání, ano ve jménu tomto nabývají též všechny skutky naše, byť sebe nepatrnější ceny a váhy na váškách božské spravedlnosti, by zasloužily zapsány býti do knihy života. A nyní rechtež, zdaž není jméno to nejmocnější, jméno obdivování hodné? — A však jako to jméno budí v nás úžas a udivení pro svou moc a sílu, tak i v srdci rozšiřuje nejvyšší slast svou libezností, než o tom v

II.

Jméno Ježíš jest jméno nejsladší! Sladké jest jméno „příteli milý!“ jímž pojmenuje druh druhá svého, s kterým sděluje radosti, žalosti, náhledy a city na cestě pozemské. Objímaje ho ve věrné náruči, nemálo sladkosti pocítí, moha jej nazvati: „Příteli drahý!“ — Velikou sladkost pocítí dítě dobré, kdykoli může říci: Milý otče! drahá matko! — Ať na blízku jim, ať v cizině vzdáleno jest, vždy pocítí, vždy s lahodou říká dobré dítě tato slova a názvy, neboť co medem naplnit ona ústa i srdce jeho. Řekněte vy, co jste ztratili rodičů dobrých, zdali nemluví pravdu? — Sladké jest i jméno, jakým se jmenují vespolek se milující manželé! Radosti manželské jsou tím sladší, když jich požívá manžel se drahou chotí svou, a kalich utrpení není tak hořký, když tichá, trpělivá průvodkyně k zbožnému snášení nabízí; pot při práci, mizoty na rukou, vedro sluneční není tak citelné pracovitému manželovi, tanou-li mu na mysli jména drahé manželky, drahých dítek! — Ó zajisté sladké jest jméno věrného přítele, sladké jméno otce i matky, sladké jméno milované choti. Avšak jsoutě doby a případy, ve kterých všechna tato jména nemohou srdce zarmoucené potěšiti, a hořkost obrátiti ve sladkost. — Tak, duše křesťanská! pojmi těbe jistá trudnost myslí, počíná-li se o ni nějaká zoufalnost pokoušeti, připadne-li ti: ach! já jsem hrozně spustil se Boha! ach! mých hříchů jest více než vlasů na hlavě, kterak obstojím? nebudu-li zavržen? Ach! kde pomoci, kde útochy hledati? — —

Duše Kristova! zde nepomůže ni přítel, ni otec, ni matka, ni manžel, ni manželka, zde nepomůže, než vzdechnutí: Ježíši můj! kterýž přišel na svět, abys hříšníky spasil, smiluj se nade mnou! Neboť on sám, oplývá nejladší láskou k nám, zve nás: „Pojďte ke mně všickni, jenž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ — Této neskončené sladkosti jména Ježíšova zakusili všickni svatí a světice Boží. To jim dodávalo v protivenství úlevy, v pronásledování pokoje, v potupě útěchy, v pracích a obtížích zmužilosti, to je sílilo v mukách, těšilo v bolestech, spasil v smrti. — Sv. Pavel zanechal nám 14 listů čili psaní, a v těch čteme 219krát jméno Ježíš a kdož nám poví, kolikrát sv. Pavel toto nejsladší jméno na jazyku mívál? — a proč? proto že mu bylo tak nevýslovně sladké. I v posledním okamžení života svého, když svou osvícenou hlavu pod ostrý meč shýbal, vyslovil prý ještě třikrát nejsladší jméno Ježíš. — Sv. Ignatius, biskup Antiochenský, měl pro svou víru a lásku ku J. K. hladovým lvům předhosen býti. Ukutní soudcové měli jej k tomu, by Ježíše zapřel a život svůj zachoval. On však odpovéděl: „Nikdy neustoupí jméno Ježíš z úst mých!“ — Uslyševše, což byl řekl, vyhrožovali, že mu dají hlavu stiti; načež on vece: „Z úst mých můžete mi takto arciť vzíti jméno Ježíš, ale nikdy mi je nevyrvete ze srdce mého!“ — O jak sladké muselo mu býti to jméno! — A jakou sladkostí musel oplývati svatý Otec Bernard, když takto napsal: Kdykoliv jméno Ježíš slyším, jest mi tak, jakobych cítil med na jazyku mém, jakoby zaznívala nejlahodnější hudba v uších mých, a v srdci mém jakoby se“ proudila nejsladší rozkoš! — O již se nedivím, že toto jméno nazývá sv. Augustin: Sladkostí nejsladší, a sv. Bonaventura med vylitý. Tak cítili již zde svatí, a světice Boží sladkost jména toho! Pravím již zde a kterak teprv tam na nebi, kdež jsou s ním nerozdílně spojeni. Jistá nábožná stařena chystala se k odchodu ze světa tohoto. Zpovědník její, jenž jí stoje u lůžka nemocné, na nastávající dalekou cestu připravoval, dodával jí útěchy poukazuje na radosti, jichžto se jí tam v otčině nebeské v brzkém čase dostane. Tiše se chovala umírající, tvář její jevila pokoj vnitřní, ona se neděsila rozhodného kroku, jenž jí nastával, neb věrně žila Bohu a se-starala se v službě jeho. Tu však tichým

a slábnoucím hlasem jala se ve své sprostotě mluvit takto: Jen toliko jedna věc mi na srdci leží, ach můj otče duchovní! když nyní tam v nebe předstoupím před Boha svého, co tam já chatrný tvor mám říci, co mluvit? Já nenaleznu slov žádých. — Mé dítě, odpovéděl zpovědník, jenž byl muž sice učený, při tom však dobrosrdečný a ctnostný, mé dítě, neměj starost, když tam před trůnem Božím se oetneš, řekni jen: Pochválen buď Ježíš Kristus! — a veškeré nebe ti odpoví: Na věky — na věky — na věky! — Krásná zajisté slova vložil jí na jazyk muž onen dobrý, s nimiž by vkročila do říše nebes, neb i nebešťané neznají jména líbeznějšího a sladšího, nad jméno Ježíš.

Nejm., nyní mi dovoluť tu otázku, zdali pak i my cítíme tu sladkost, která v tom jméně jest ukryta? — Běda tobě, duše křesťanská! jestli jí necítíš! Běda ústům, kterým již nechutná žádná sladkost! — Neb slyštež, co tvrdí sv. otec Bernard: „Kdo prý necítí líbeznost jména toho, jest buď za živa mrtev, a neb již za živa shnilý býti musí! — O vy, kdož jste si dali zkaziti chuť duše jedovatým medem rozkoší pozemských, vystřízlivěte z toho opojení a uče se, přivykejte tomu, co sladí ducha, rozum, srdce! — O nejsladší miláčku! jací bidní lidé bychom byli, kdybychom ve jménu tvém líbezného potěšení nehledali! v těch zvláště bolestech, ve kterých stíznost a nářek u lidí nám nepomůže! — O dej nám pocítiti veškerou sladkost jména tvého, kdykoli nábožně jej vyslovujeme! — Jeho nesmírnou mocností račiž duše naše chorobné uléčiti, jeho nevýslovnou sladkostí srdce naše potěšiti. A když ó Ježíši náš i na konci pouti vezdejší, v strašném okamžení smrti vše nás opustí, štěstí zmizí, přátelé a statky nic neprospějí, když oko hasnoutí a síla slábnouti počne; tenkrát ještě Ježíši náš! račiž tím Nejsvětějším jménem svým nás chrániti, siliti a jím ústa naše uzavřítí, by s ním duše blažená co prvním chvalozpěvem před Tebou soudcem svým v nebi ocnouti se směla. Amen. K. Vondruška.

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

IV.

Deset let po smrti Komenského (zemřel r. 1670.) zavítal do *Amsterodamu* mla-

dý hrabě Sporeck, navštívil dříve ve Valenciennách hrob své matky, z jejichž ostatků vzal sobě na památku lebku, kterou po návratu svém v ložnici Pražského svého paláce choval¹⁾. Jest pravdě podobno, že mysl osmnáctiletého mladíka byla již dříve naplňována názory volnějšími²⁾, které učinily jej vnímavým pro zásady tehdejší v Amsterdamě hlášané. Nemáme se tušit s pravdou, soudíme-li, že zmíněný již hofmistr jeho Triepel, který na cestách jej provázel, měl o to nemalou „zásluhu“, sic jinak sotva by si byl zasloužil chvály, kterou mu zednářský životopisec Sporeckův vzdává řka, že prý Triepel „als ein anderer Seneca, durch seine grosse Experienz und Gelehrsamkeit, wegen seiner übrigen besitzenden Qualitäten aber von andern dergleichen Hofmeistern vor einem Vater gehalten wurde“³⁾.

Tímto mužem nepochybně byl mladý hrabě uveden do tajné společnosti Amsterodamské, která měla jméno „Společnost milovníků kříže“ či „Společnost milovníků pravdy“, k níž od té doby Sporeck náležel. Nemáme sice pro to dokladův přímých, avšak soudíme tak nicméně z důvodů následujících.

Roku 1715. vyšel v Amsterdamě obšírný životopis Sporeckův s názvem „Leben eines herrlichen Bildes wahrer und rechtschaffener Frömmigkeit, welche Gott in dem Königreich Böhmen in der hohen

¹⁾ A. Wels, Trauervolle Liebs-Thränen etc. 1738.

²⁾ Tomu se zdají nasvědčovati verše:
„Das herrliche Paris gab Ihm die besten Meister,
die seine Fähigkeit vor and'ren hochgeschätzt,
es liebten Ihn bereits daselbst die klügsten
Geister,
weil Er schon dazumal mit Büchern sich
ergötzt“

v básni: „Die ungeheure Tugend des H. Fr. Ant. Gr. v. Sporeck“ 1720.

³⁾ Stillenau 20. — Sporeck pak sám o svém hofmistru kdesi praví: „... zumalen ich christlich und Romano-Catholisch von dergleichen Eltern natürlich, und nachgehends durch meinen gewesten Hofmeister sittlich unterwiesener, so weit neu geboren wurde, dass man mich als eine schwache und zum öffentlichen Apostelamt untaugliche, jedoch capace Creatur zum Glauben dessen denkwürdigen Sachen und zu Bücher-Lectur von Jugend auf ruhmwürdigst applicirt...“ Stillenau 213.

Person Sr. Hoch-Gräfl. Excellenz Herrn Herrn Frantz Antoni des h. Röm. Reichs Grafen von Sporeck, Herr der Herrschaft Lyssa, Gradlitz, Konoged und Herschmannitz etc. der Röm. Kaiserl. Majestät wirklichen geheimden Rath, Cammerern und Statthaltern des Königreichs Böhmen etc. als einen Spiegel reiner Gottes-Furcht, allen Frommen zu einem Beispiel aufgerichtet hat, entworfen durch Ferdinand van der Roxas¹⁾. Tento Ferdinand van der Roxas v dedikaci psané ujišťuje především Sporecka, že chce ve spise svém podati „einen kurzen Begriff von Euer Hoch-Gräfl. Excellenz Tugendvollen Leben sonder aller Schmeichelei und Gleisnerei“ — a celý obsah spisu kárá jej z této lži — a oznamuje, že prý „diese Lebens Beschreibung an Tag legen wird, wie viele Unrecht Euer Hoch-Gräfl. Excellenz sowohl von Hohen und Niedrigen, Reichen und Armen, als auch sogar von *einigen Geistlichen* erlitten, welches von denen letzteren um so befremdlicher fällt, weil sie nach dem strengen Befehl unsers Heilandes Leute sein sollen, die sogar nichts von einigen Affecten wissen dürfen, ob sie es aber allezeit sein, wird ihr Gewissen ihnen am besten sagen können, ja, wie auch hiernebst diejenigen sie verfolgen helfen, denen sie am meisten gethan“²⁾. Ejhle mentorováni kněžstva z út zednářových, mentorování, k němuž, jak již předem podotýkáme, kněžstvo nezavdalo žádné příčiny, mentorování, které ostatně až posud slyšíme z úst liberálů volajících kněžstvo „k pořádku“, kdykoliv plní správně svoje povinnosti. A tento karatel kněžstva a pochlebík Sporeckův napsal pod své jméno „der *Creuts-liebenden Societät* Mitglied“, a zmiňuje se hned potom vpředmluvě ku čtenáři, že jej ku práci té vybídl „Everhard van der Linden, ein Mitglied *unserer hochlöblichen Bruderschaft*“. Roku 1720. vyšel tentýž životopis Sporeckův po druhé, byv místy nepatrně opraven a dodatky až po r. 1720. opatřen. Na titulním listě jest na místě Roxasově podepsán Gottwald Caesar von Stillenau, který sice v předmluvě své mluví o Roxasovi jako o třetí osobě; podobá se však, že jména Roxas i Stillenau jsou pseudonymy

¹⁾ Stran 310 ve 4. s podobiznou Sporeckovou.

²⁾ Připomínáme, že citáty uvedeny jsou věrně, tudíž se všemi nedostatky a chybami stylistickými a pravopisnými.

jedné a téže osobnosti¹⁾ Sporekovi velmi blízké. Stillenau mluví v předmluvě své o *pravidlech společnosti milovníků pravdy* („Regeln und Satzungen unserer Wahrheits-liebenden Gesellschaft“) jako o věcech Sporekovi velmi dobře povědomých, a klade ke svému jménu slova „der *Wahrheit-liebenden Gesellschaft* Mitglied.“ Z toho, co jsme tuto uvedli, poznati lze zcela jasně, že Sporek k tajné společnosti Amsterdamské náležel.

V.

Po návratu svém do Čech zařídil Sporek s přátely svými podobnou tajnou společnost. Patřil k ní zejména Jan František hrabě z *Wrbna* (Würben), Sporekův nejvyšší hofmistr a později nejvyšší kanclér království českého, důvěrný přítel Sporekův. Nasvědčují tomu již slova Stillenauova²⁾, že Sporek s hr. Vrbnou „gleichsam eine richterliche *Verbrüderung* geschlossen und beschworen, deren Fundament war: um zu Beförderung und Vertheidigung der Heilgerechtigkeit, Beschützung der Unschuld alles zu thun, ja Haab und Gut aufzusetzen; und wann es nöthig und erforderlich wäre, lieber Leib und Leben zu verlieren, als solche Tugenden unterdrücken zu lassen.“ Dále byli mezi členy tajné společnosti Sporekovy: Maximilián Guidobald hrabě z *Martinic* (1664—1733), zeť Sporekův hrabě *Sweerts* a j. Zvláště mnoho Vlachů, kteří na počátku minulého století do Prahy přišli, přidalo se k této společnosti zednářské. Znaliti zednářství velmi dobře již ze své vlasti, kamž záhy z Anglie se dostalo, a kde pod jménem la *cucchiara* (lžíce zednická) bylo známo.³⁾

Společnost Sporekova přijavši okolo r. 1726. rituál a stanovy masonův podle Pařížského formuláře, stala se první loží zednářskou v Čechách⁴⁾. Zde pak stro-

jeny bývaly intriky proti duchovenstvu i vládě, zde umlouváno později za velmistra Jana Václava hraběte de la *Saga-Paradisa* i zemězrada, kterouž r. 1740 koruna česká na krátký čas od Rakouska odtržena byla. Sporeka nebylo ovšem tehdaž již mezi živými, aniž jej viniti lze, že by se byl kdy zabýval myšlenkami vlastizrádnými, avšak k převratům revolucionářským vedly zpravidla v minulém století zásady zednářské: símě tudíž, které Sporek v Čechách našel, neslo později zlé ovoce.

VI.

Skončiv r. 1681. cesty své, složil Sporek obvyklou přísahu věrnosti (juramentum fidelitatis) a ujal se s dovolením císařským v devatenáctém roce správy statků svých. Připadly mu z dědictví otcovského za podíl Lysá, Hradiště, Malešov a Konojedy. Na statech svých zařídil se v krátkce s nádherným přepychem, hledě se obklopiti vším, co život lidský zpříjemniti může.

Doba zavládlého tehdy rokoka libovala si v podivnůstkách; v tom byl Sporek pravým dítkem své doby. Na všech jeho panstvích bylo lze viděti stavby podivnými okrasami přeplněné, zahrady slohem versaillským upravené, fontány a vodotrysky, jeskyňovité výklenky, umělá návrší, bizarní sochy¹⁾ a automatické figury, kaple a paviliony, kříže a poustevny.

Výtvary sochařství a malířství tehdejšího nemají valné ceny umělecké; více nás jímají podivnými a směšnými myšlenkami, nežli krásným provedením. Užasná plodnost umělcův nedopustila vytvořiti díla ceny trvalejší. Jediný sochař Matyáš Braun zhotovil pro Sporeka na 300 soch, výtvary v postavách často násilné, v ošacení příliš nepokojné a hranaté, a v anatomii těla sice výrazné, avšak často hledané²⁾. Hojně zaměstnával Sporek i malíře; zejména od Brandla dal sobě malovati celou řadu obrazů, z nichž mnohé zdařile jsou komponovány a dovedně malovány, mnohé však zase nedosti propracovány. Z rytoů oblíbil

1) V Abbild. d. böhm. u. mähr. Gel. str. 131. se praví: „Ein gewisser Ferdinand de Roxas, oder wie er sich in einer zweiten Auflage nennet, Gottwald von Stillenau.“

2) Str. 29.

3) Kurzgefasste Geschichte und gerettete Ehre des erlauchten Freimauer-Ordens von Siegmund Justus Ehrhardt, Coburg 1754.

4) „Zlatá Praha“ r. 1864 článek „Zednáři v Praze.“ — P. Jos. Svoboda v Čas. kat. duch. 1876 str. 249. — „Zlatá Praha“ r. 1888 článek Jos. Svátka „Zednáři (freimauri) v Praze.“

1) U Lysé vystavěl Sporek kapli sv. Simona sloupostojce (stylity), jehož socha stála na jedné noze na vrcholu střechy a zvláštním mechanismem se pohybovala, a kapli sv. Jeronyma, na níž zase postavil automatického kostlivece; před zámkem v Kukusu zříditi dal sochu Polyfémovu, která zvuky ze sebe vydávala atd.

2) Sl. Nauč. 875.

sobě Norimberčana Michala Renze, jež povolal do Čech a v Kuku su jemu sídlo vykázal. Velká část prací Renzových týká se Sporeka; tak jmenovitě četné podobizny vyobrazení jeho statkův a staveb. Byl Sporek, jak se zdá, v té příčině dosti ješitný; aspoň se nám současných podobizen jeho zachoval velmi značný počet, tak na př. od Renze několik různých, od Hiebela a Birkharta, dále od Sysanpa, Tressnigka a Bernigerotha a j. Skoro na všech čísti lze Sporekovo heslo „Justitia et veritas“, kteréž i allegoricky jest znázorněno geniem, na jehož čele stkví se slunce, a v jehož ruce spatřují se váhy. Častěji dával Sporek raziti pamětní peníze v upomínku na dokončení stavby nebo na různé události rodinné. Měl tudíž ve službách svých téměř všechna odvětví umění výtvarného, jichž ostatně nezřídka užíval za prostředek osobní své msty, dávaje zhotovovati posměšné sochy, obrazy, rytiny i peníze.

Hudebníkům mívál Sporek vždy celý sbor, z nichž některé dal vyučiti hře na lesní roh, který byl v Paříži poznal a do Čech přinesl. Uvedl též i vlašskou operu do Čech a vydržoval herce svým nákladem. Ve svém domě Pražském dal r. 1734. provozovati zpěvohru „Praga nascente.“

Při častých slavnostech a zábavách rozvíjel Sporek všemožnou nádheru. Radovánky, které hostům svým strojil, trvaly zpravidla několik dní a vždy dlouho do noci: hostiny, tance, honby, hry, ohňostroje, hudba, projížďky na lodích, karusely a různé překvapení střídaly se takorůzka bez přestávky. Četné služebnictvo ve skvělých livrech bylo panstvu k službám. Jídla a nápoje opatroval Sporek s labužnickou marnotratností; tak na příklad když jediný výrobek cukrářský stál Sporeka více než tisíc zlatých¹⁾. Kdykoliv dlel Sporek v Praze, neminulo prý dne bez různých vyražení.²⁾

Zvláštní, téměř náruživou zálibu měl Sporek v lovu a čižbě. Na všech svých panstvích měl rozsáhlé obory, nákladné bažantnice a umělá oíhadla. Honby, ku kterýmž četné hosty zval, daly se s velikou okázalostí jakož u rozmařilé šlechty české ve století XVIII bylo zvykem obecným. Tehdejší honby bývaly spojeny z různými zábavami a žerty, časem nehrubě pěknými; byloť na př. obyčejem

schytati několik set zajíců, zašiti je v kazajky různých barev, pustiti je na pole k vyražení panstva, které po nich střílelo¹⁾. V Konojedech dával Sporek každoročně schytati několik set ptáků, jimž uvázati dal kolem krku pásek se svým jménem a letopočtem, a pak je na svobodu pustiti kázal²⁾. Založil lovecký řád sv. Huberta, jehož odznakem byla zlatá medaile s obrazem světcovým, k níž přivěšen byl malý zlatý roh lovecký. Sám císař Karel VI. dovolil, aby jméno jeho zapsáno bylo do knihy řádové, a při honbách v lesích Brandýských dal si (r. 1724) od Sporeka řádovou stužku na prsa připnouti³⁾.

Takovýto život vyžadoval ovšem nemalého nákladu, většího zajisté, nežli vychvalovaná dobročinnost Sporekova.

(Pokračování.)

Růže Jerišská.

(Vdp. kanovníku a msgr. Ferd. Kalousovi.)

Byl štědrý večer, plný báji, tuch,
kdy srdce tone v sladkých zpomínkách,
jak stromek, který v světlech zářivých
do noci plane v stíny soumraku,
kdy vzhůru kadidla dým houpá se,
co mlha stříbrná z vln potoka
za jitra, dřív než slunce povstalo
s hor z lože zařícího purpurem,
jenž trásně vleče své tak nádherné
po stráních níž i v květná údolí.
A přec mou mysl smutek obestřel,
jak oblak jasnou tváří měsíce,
zde v útulném tom kruhu miláčků,
kde matka s otcem, hlavy stříbrné
podjímá stáří níž se klonily,
co vrby nad potokem v jeseni;
však v oku jejich úsměv ostatních
se září milou jasně odrážel
jak v sněhu vlnách paprsk jiskřivý
na svadlém listu rosy krůpěje . . .
Já prchnul ve svůj tichý pokojík,
jenž svědek jest mých vzdechů tesklivých,
kde v myšlénkách jsem probděl mnohou noc
skrání žhavou v dlani, srdce v pochybách:
ach, cítil jsem dnes nežli jindy víc,
té víry veliké že jest mi potřebl,
jež mrtvé z hrobu k žití volala,
jež divou bouří náhle stišila;

¹⁾ Stillenau str. 50.

²⁾ Stillenau str. 27.

¹⁾ Slov. Nauč. II. 478.

²⁾ Stillenau 45.

³⁾ Trauervolle Liebs-Thränen 1738 str. 21.

že duše má též bouří zmitá se.
 Ach, myslil jsem, ó svatý Betléme,
 u jeslí tvých smět zdrcen. pokleknout,
 tvůj jas, jenž tryskal z tváří dítěte
 i duši mou by jistě ozářil
 a nitro mé by otevřelo se,
 jak pochmurné a tvrdé skály bok,
 zkad pučí prut vod křišťálních
 jak z kypře země květů měkký stvol.
 Tu náhle padnul zrak můj slzavý
 na růži Jeriškou, dar přítele,
 již listy sežloutlé, květ bez vůně.
 Ji vzal jsem zvolna s úctou posvátnou
 a vložil u vodu dle pověsti,
 zda rozvine své lístky sežloutlé,
 zda květ se zardí nachu růměnem
 (však v hloubi duše jinak jsem se ptal,
 ach, zda se vrátí život za brobem
 v květ vzpučí, který sluje věčnosti
 a žrel jsem zas dvě hlavy stříbrné
 pod jiním stářím jak se klonily,
 co vrby řád potokem v jeseň.)
 Ó, div, hle, jako ze sna vzbouzí se
 květ stlelý, čistá zeleň smaragdu
 i růměn květu žhavý vrací se
 a plná růže pluje hladinou;
 déšť krůpějí v ní plane démanty
 dech vůně vstoupá z nitra pojpný,
 jak mlha modravá kol spřádá se
 a uprostřed to slunce skvějící,
 zář mihá se a tryská plamenná:
 Už zřít je postav něžné obrysy:
 hle, dítě sladké s blaha úsměvem
 mně kyne vlídně z jeslí chudobných
 a nad ním hlava divukrásná teď
 s pohledem lásky vroucně sklání se;
 šept její rtů jak zpěvy andělů,
 když sladkodeché harfy dotknou se.
 Již patřím i jich bílé postavy,
 jež kolem tichounce se vznášejí,
 jak hvězdy nebem v době večerní
 kol skrání věnce růží edenských
 a s jejich rtů se řinou hymny teď
 jak z kmene narda myrhy zlatý proud
 a z klinu velkých skal med zlatých včel.
 I zástup mužů divých, osmahlých
 sem chvátají na touhy perutích
 a klesají své stráže turbany
 u jeslí chudobných a plesají!
 slz proudy z očí tiše řinou se
 a z hloubi nitra zbožné modlitby.
 Jak oni k jeslím spolu poklekám,
 jak oni slíbat chci dlaň dítěte —
 však tisknu prudce ke rtům žíznlivým
 jen růži svadlou, růži Jeriškou
 bez vůně sladké, listy sežloutlé
 a v okno svítí záře měsíce,

ta snívá, bílá a tak čarovná,
 na růži padá, velké krůpěje,
 kde ještě planou smavě hořící
 a zvenku zvonů blahol velebný
 sem vpadá jako hlas „gloria“
 těch duchů čistých v luzích Betlemských
 ta srdce moje, růže Jerišká
 bez vůně sladké dřív a uvadlá
 se tiše lásce Boží otvírá:
 a cítím ne dřív a ne později,
 jen smrt svým políbením zavře ji!

Xav. Dvořák.

Cesta missionářská v Chilském jihu.

(Dle P. J. Mellviga S. J. napsal

Vilém Rubricius.)

Lanquihue, Chiloe a Magellanes, toť jsou nejjižnější provincie republiky Chili. Republika Chili rozkládá se mezi Tichým Okeanem, Argentinou a Bolivií. Tvoří dlouhý, úzký pruh na pomorí, jehož plocha obnáší 6237 □mil, délka 250, naproti tomu šířka nejvýše 35 mil.

Chiloe to jest Malé Chili, jest značný ostrov, nebo lépe řečeno skupina ostrovů mezi 42 až 44° jižní šířky na západním břehu jižní Ameriky. Severnější ostrovů těch na úpatí pohoří Andského prostírá se Lanquihue. Tato provincie má jméno své po veliké laguně (jezeře), již v sobě kryje. Hlavní město její Puerto Monte založeno bylo před více než třiceti lety. — Toto město přístavní, kdež téhodně kotví množství parníků z Valparisu přípluvších, jest sídlem presidenta provincie té.

Valpariso (t. j. rajske údolí) jest nejdůležitější město na pomorí chilském. Má 70 tisíc obyvatelů. Rozkládá se v krajině bezlesé a bezvodé. A přece činí příjemný dojem, ačkoliv na pohled se zdá, jakoby strmé, pahorky se svými domky každou chvilku do moře spadnouti chtěly. Jest to město umělé. Do půlkola obejímá širokou zátoku vysoký horský hřbet příkře k moři spadající. V něm jest patnáct až šestnáct rozsedlin způsobených prudkými bystřinami a na stráních jejich visí malé i velké domy, což uděluje městu zvláštní tvářnost.

Podél břehu kolem zátoky, mezi mořem a strmými stěnou skalní, běží hlavní třída velmi pracně a nákladně urovnaná, kde všeliký obchod města jest soustředěn. Zde nalézají se bohaté sklady a nád-

herné krámy. Zde mají sídlo své státní i peněžní ústavy. Do třídy té ústí úzlabiný horské hned užší, hned širší, poseté na svých úbočích četnými domy až k vrcholu. Osada cizinská jest velmi četná a pomalu zdomáčkuje. Cizinci velice přispěli ku povznesení obchodu zdejšího: zvláště Angličané a Němci, teprve v druhé řadě Italové a Francouzové. Při tom však nelze upřítí Chilenským poctivý podíl ve snaze té, že porozuměvše prospěchu svému, horlivě podporovali podniky cizinců.

Okrsek farní v provincii Lanquihueské jest velice obsáhlý. — Směřujeť kol zálivu Relonkavského a strní na sever daleko až v hory Kordiljerské, kdež obejímá výše uvedenou lagunou. O velikosti téhož obvodu farního lze učiniti sobě poněti uvážíme-li, že bychom jej tak brzo neprojeli, i když by dobří vranici před námi klusali. Kapli má farnost 25. — Průměrná délka každé jest 15 až 20 metrů, šířka 8 metrů. Zde shromažďují se věřící v neděli, aby společně konali pobožnosti. Zde shromažďují se též, aby obcovali nejsvětější oběti mše svaté a přijímali sv. svátosti, když se jim toho štěstí dostane, že v kapli jejich některý otec duchovní zavítá.

Venkované, většinou Indiani, přestěhovali Španělé a potomci obou, obývají roztroušeně na svých statech. Sídlem biskupským jest městečko Ankud na ostrově Čiloe.

Co život katolíků zde na jihu nejvíce udržuje a sílí, jsou sv. missie. Farní duchovní, jenž pečuje o farnost mající až 15 tisíc duší a prostírající se územím třiceti až padesáti čtvercových mil, naprosto není sto, aby všem dostál svým povinnostem.

Dalné a přebítlivé jízdy k nemocným, vedení farních knih a obstarávání pravidelných služeb Božích, vše to vyžaduje všecek jeho čas i všecky jeho síly. Poněvadž nedostává se i řádných učitelů, kteří by za vyučování náboženského ruky pomocné s prospěchem mu skýtali, tož jeví se zde missie dvojnásob potřebnými a vítány bývají s radostí největší. V době missii, pravém to létě milostivém, připravují se i dítky útlé i osoby dospělé až dvacítileté, ba i starší, k prvé správě Boží. Často udílí missionář se zvláštním povolením i svátost sv. břimování. — Jedním slovem, missie jsou zde více než kdekoliv jinde pramenem života v pravdě katolic-

kého, zdrojem k smíření s Bohem a přípravou k tiché a šťastné smrti.

Kdo pravých radostí kněžských chce nžítí, jen na missie třeba jest mu vyjítí, pravil jistý starý missionář.

Pravda ta dvojitou jest pravdou na jihu Chilském. Národu na skrz věřícímu, jemuž z nedostatku duchovenstva někdy po osm až dvanácte let se nedostává útěchy sv. svátosti — jsou missie jako tichý úrodný déšť po dlouhém a děsném vedru.

A vznešená myšlenka ta obrňuje kněze, aby všecky útrapy a všecka namáhání rád snášel i trpělivě!

V následující rozpravě pokusiti se chci nakresliti takový výlet apoštolský. Týž konal se na ostrově Chiloe. Cílem byla veliká laguna, tamtéž se nalézající.

Již léta P. 1887. podniknouti chtěli dva duchovní v místa ta missii. Leč musili ustáti. Byliť dílem nadlidsky znaveni, dílem učinili tak proto, že většina mužů tehdy odešla na ostrovy jižnější, aby zde sbírali dřevo cypřišové pro kupce severní.

Byl den 17. května l. P. 1888., kdy na cestu jsme se vydali. Zima slavila zde již vjezd svůj!

Ovocné stromoví, jež sem z Evropy přesazeno bylo, stálo prosto krásného listí svého. Domácí stromoví zářilo zelení temněji zbarvenou než v druhých dobách ročních.

Osadníci zdejší slavi i tu, zimě jaksi na vzdor, překrásnou naši Marianskou slavnost májovou, jak tomu ve staré své vlasti za okeanem byli přivykli. — Tak stápal se i nyní oltář Rodičky Boží v nádherném moři i květen i svicí. Květin jest zde po celý rok hojnost. — Jak radostno jest naslouchati, s jakým vroucím nadšením ba s jakým jasným mládí i stář zpívá zde ty krásné naše písně Marianské.

Parníček, který službu dopravní obstarává, očekával nás již. — Měli jsme úderem šesté hodiny ránní odeplouti. — Leč zdrželi jsme se o dobrou hořinu. Zbylo tudíž času dosti, abyhom krajíně zdejší obdivovati se mohli. Bylť obraz čarokrásný, ježž ni vypsati, ni vykresliti nelze, když rázem hodiny sedmé prvé slunka paprsky nade hřebenem hor Kordiljerských zazářily! — Celý nedozírný řetěz hor v širošírou dál stápal se v trpyticím se zlatě. — Teď vyskočilo slunce výš a zaplavilo zářnou vlnou jásavého světla probouzejíce se i údolí, i výšiny i vzdálený záliv!

Před námi rozkládá se polokruhem při moři vystavěné město Puerto Mont. Ve středu města k nebes klenbě zdvihá se kostelík sv. Josefa. — Něco opodál v úžlabině stojí kolej sv. Františka Xaverského, konvikt to chlapecký. — Nahoře na cestě vedoucí k laguně jest dům sv. Josefa, kdež sestry křesťanské lásky (z Paderbornu) značný počet sirotek vychovávají. Tamo daleko nade mořem mají nemocnici a v městě dvě školy pro mládež Puerto Montskou. Město samo není příliš vděčným pruhem země pracovníků na vinici Páně. Potu velikého vyžadovala práce třicetiletá, jež dosud ukončena není. Avšak již nyní *dosaženo bylo mnoho!* — Ráz v ráz unikl parníček náš mezi břehy těsně v sebe vtkanými. Vždy po dvou hodinách spatřujeme kapli, která buď z pevniny neb z ostrova přívětivě nám kyne, jakoby zdraviti nás chtěla pozdravem křesťanským. Poněvadž za plavby své dosti máme času volného, tož blíže povšimneme sobě i kraje i kroje i lidí!

Po levici naší jest pevnina, kdež Kordiljery příkře spadají až k okeanu samému. Po pravici prostírá se šíje od Puerto Montu až k Chiloe. Četná úskalí a ostrůvky zdají se svědčiti o tom, že v dobách dřívějších souvisely, tvoříce celek jeden.

Děkujíc, že povstaly, silám vulkanickým. Zdá se, že všechny ostrovy, jež až k průlivu Magaelhansovu a dál ještě se vinou, tvořily kdysi souběžné pásmo k pohorí Andskému. Avšak později silou živelní ponořily se v moře, z něhož nyní jen nejvyššími vrcholky nade hladinou jeho trčí. — Pojmenování „*Tichý okean*“ dostalo moře to nikoliv proto, že vlny jeho tokem jen tichým v nesměrnou dál se valí. Vždyť často v sluch náš doráží ječivě děsný hukot vln obrovských, jež rozerývají divoce zbrázděné břehy. Pojmenování onoho dostalo se okeanu tomu spíše proto, že poměrně jen málo lodí vlny jeho brázdí a tudíž život plavecký na něm celkem jest tichý a klidný. — Zvířata mořská dosti značně veliká blíž se až k břehu samému. Zástupy ryb plují často s parníkem o závod. Moře hemží se rybami dravými.

Mnohem bezpečněji než na moři jest na pevnině. Dravé zvěři, jež by člověka napadala, ni v horách ni v řekách nenalezáme. — Ačkoliv v ohledě tom nemusí se cestující ničeho obávat, nicméně

domnívati se nesmí, že unikl již nebezpečím všem. Vždyť na cestách prabídutých a v propastech hrůzných mnohý zahynul již jezdec a mnohý svalil se již kůň.

Podnebí Chilské jest velmi mírné — ba příjemné. — Není zde ni drsných mrazů zimních, ni úpalného žáru letního. Co zimu vlastně vyznačuje, jsou pouze časté lijáky a delší noci. Chila jest zahradou nového světa. To říci slušno nanejmé o provinciích jižních. Libý vaneč mořský mírní dusné teplo letní a vzniknouti nedá třeskutým mrazům zimním. Sníh a led zřítí jen v dáli na vrcholcích pásmitých Kordiljer. Teploměr po celý rok jest mezi 60—20° R. I ve výhradně zimních měsících (červnu a červenci) jest po několik neděl rozkošné počasí, letem sv. Janským zvané (el verano de San Juan). Chudých a nouzi trpících v rozkošné zemi této marně bys hledal. Potřeby životní nad míru jsou skrovný. Aby ukojeny byly, stačí barák dřevěný a potrava, již moře s nadbytkem skytá.

Oděv jest jednoduchý, leč vkusný. Obuvi Chileňan většinou neužívá. Svrchním oděvem mužů jest zde jakož vůbec v celé Americe jižní t. z. panščo. Jest to houně vlněná z déli dvou až půl třetího lokte a tolikéž z šíří. Ve středu jejím jest otvor, kterým se hlava prostrčí. (Tak povstane vlněný plášť, jenž tělo velmi chladí a před deštěm chrání.) Oděv žen jest i úpravný i slušný. Modních klobouků nebo podobných ozdob hlavy v Chili neznají. Většinou jest celý oděv žen černý. Ženy nosí černý manto, jež velmi ladně šatí a hlavu, krk i rámě cudně i půvabně halí. Tento černý manto žen, který prvotně určen byl ku návštěvě kostela, jež však střední a nižší třídy nosí za svůj obyčejný кроj, nad míru krásně se vyjímá. Jest rozkošno viděti černě oblečené, v černý manto zahalené postavy žen, any jdou do kostela neb z kostela, anebo viděti podlahu veliké kathedrály pokrytu hustým davem žen klečících vesměs černě oděných. Poněvadž v kostelích chilských není žádných lavic, přinášejí sobě ženy, jdoucí na služby Boží, malý koberec zdělí asi jednoho metru. Koberec položí v kostele na podlahu a kleknou si na něj.

(Pokračování.)

Památná místa země svaté.

Dle Vogtů spracoval Karel Pondruška.

(Pokračování.)

Vpády Peršanů a později Arabů učinily konec tomuto stavu a posely zemi zříceninami.

Od této osudné doby až do času válek křížáckých t. j. od polovice 7. století až do konce 11. trapný stav křesťanů a fanatismus mohamedánský postavily se na odpor každému povšeechnějšímu podniku. Vše, co mohli tuzemci učiniti, podporování pomocí z Cařihradu a ze západu, bylo částečné znovuzřízení chrámu Božího hrobu a jeho oprava po každém zrušení. Zástí vzniklé prvním křížáckým tažením, a potřeba obrany obrátily ve zříceniny, co ještě dřívější vpády uchovaly a na několik výjimek, všechny kostely, které nebyly přeměněny v mešity, bez milosti byly zbourány. Po jich konečném vítězství našli křížáci toliko v městě svatém kostel vzkříšení Páně a latinský klášter Panny Marie a v Betlemě velikou basiliku Narození Páně. Všude jinde setkali se pouze se zříceninami a s místy spustošením jako připravenými pro nové stavby, jež chtěli zříditi.

První péčí vítězův bylo, aby vyhověli proudu náboženskému, který je do země svaté přivedl, ujeti se zájmů církevních. Sotva že ujal se vlády Bohumír Bouilonský jmenuje biskupy, stanoví práva a držení kněžstva, brzy na to Balduin ukončuje organizaci církevní, zakládá kláštery a kostely nadáním opatřuje, založil řád sv. Benedikta v údolí Josafat, u sv. Marie Latinské, u sv. Anny, na hoře Tábor a řeholníky Augustiniánské ve chrámu Božího hrobu. Následující příkladu svých králů, přední vasalové podporovali zařízení řádů náboženských v městech podřízených jejich vládě, v Týru, Sydoně, Beryth, Džebalu. Ze své strany přímořské republiky evropské, jichž lodí braly účast při dobývání buď že převážely voje nebo zásoby potravin, buď že oblehaly se strany mořské opevněná města pobřežní, obdržely v týchž přístavech právo hospitalu, což zaručeno jim listinami, ve kterých nároků a zájmů církevních nebylo opomenuto.

Takovým způsobem Janov, Pisa, Benátky, Amalfi a menší města jako Marseille, Barcelona zakládají v Arku, Džebalu, v Caesarei, v Tyru ano i v Jerusaleme, sa-

mostatné závody, jež se spavovaly svými zákony, avšak v církevním ohledu zůstaly podřízeny kathedrálám mateřského města jako sv. Vavřince v Janově, sv. Marka v Benátkách. Téhož času řady vojenské se tvoří, zařizují a zvelebují; následkem důležitosti jejich služeb a zbožného nadšení věřících dospívají brzo vysokého stupně blahobytu a bohatství.

Všem těmto klášterům bylo třeba opatství, kostelů; biskupům kathedrály, hospitalům kaplí. Bývalé svatyně byly pobořeny nebo nepostačovaly; bylo nutně třeba nové vystavěti; pochopujeme podnět, jež podobné potřeby musely dáti k vystavení náboženských budov; tak vidíme je na všech stranách stavěti. Sotva že vítězové vlády se ujali, den po vítězství, u večer před novými bitvami chopili se díla a horlivost stavitelská trvala po celou dobu latinského království v Jerusalemě, rozvinující pole své činnosti vítězstvími a omezující se nehodami křížákův, přenášející je na Cypr, pak na Rhodus, když tyto dva ostrovy poskytlý útočiště zbytkům křesťanství na východě.

Nemůžeme dost vynadiviti se nadšením a vytrvalostí budovatelů křížáckých uprostřed nesnází všeho druhu, s nimiž bylo se jim potkávatí za neustálých zápasů vnitřního rozdrobování, jež zničilo krátké panství franské v zemi svaté. Sotva můžeme pochopiti, jakým způsobem jejich práce neustále válkou vyrušovaná mohla býti tak účinnou; jakým způsobem přinucení byvše zaměnění lžici zednickou za meč a přeměňovati v pevnosti své kostely, sotva že vznikly, mohli vystavěti toto ohromné množství budov, jichž zříceninami dosud poseta jest půda Palaestinská a jichž jména hemží se v ličeních současných kronikářů. K pochopení toho třeba vrátiti se k té době víry a náboženského nadšení, odvolati se k tomu, co chrámů a klášterů zbudovalo dvanácté století, kdy poměry společenské nebyly o mnoho méně bouřlivé nežli poměry ve svaté zemi doby této.

V království Jerusalemském byla nejpriznivější doba na pomníky mezi r. 1140 a 1160. Jest to doba moci klášterních řádů francouzských, ona, v které byly klášter Arguský, rozsáhlá to ohniska osvěty jež zářila až na konec známého světa, ruchu a vzdělanosti, odkud rozcházely se na všechna místa Francie z celého světa spořádané legie náboženské, které zakládaly kláštery a stavěly vlastními ru-

kama dle určitých pravidel. V témže čase jest doba předchodu, v níž vedle školy klášterního stavitelství tvoří se škola světská, podporována i biskupy, kteří žehrají na kláštery, brzy svěřovali jí stavbu svých katedrál. Když velká opatství v Clugny, v Citeaux, Vézelay, Clairvaux, Charity a j. byla dostavěna, avšak základy katedrál v Paříži, Noyone, Laone, a j. na počátku 13. století položilo základy přetvořené stavitelství klášterní. (Pokr.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

P ý c h a.

(Pokračování.)

Když přišla domů, pozorovali rodiče hned nápadnou změnu v chování se své dcery. Neodešla, jak měla v obyčeji, do svého pokoje, ale usedla k nim. Jídla se skoro ani nedotkla, tak že se matka odvažila dceru osloviti.

„Co ti schází, Lorynko,“ tázala se starostlivě.

„Nic a mnoho,“ odpověděla se vzdechem dcera. „Jsem zdráva, od vás milována, při tom však nejsem šťastnou. Má duše touží po něčem neznámém, slastném. Ráda bych pracovala s vědomím, že si tím své vlastní štěstí zakládám. A to se může státi jen tenkrát, když se — vdám.“

Po posledních slovech podívala se pátravě na rodiče. Viděla na jejich tvářích úžas. Matka podívala se na otce a ten opět na matku. Neřekli však ani slova. Lory a vdávat! Vždyť vždycky říkala, že zůstane svobodnou a že se bude věnovati zcela básnění, kde jen ji ta myšlénka napadla? A dle slov jejich soudice, má již dojista svého budoucího chotě vyhlídnutého.

„Jak pozoruji,“ pokračovala Lory, „nemíníte mému štěstí překážeti, čímž nejlépe svou lásku ke mně na jevo mi dáváte. Pořádž však to zvyk žádá, aby ženich rodiče nevěsty o ruku její požádal, přijde zítra můj nastávající ženich vás o mne požádat. Přivítejte ho, prosím, přívětivě. Jest to muž jemného srdce a hlubokého vzdělání a byl by uražen každým neopatrným slovem. Pak společně ujednáme den sňatku a vše ostatní.“

„A kdo jest vlastně ten tvůj ženich,“ osmělil se otec otázati.

„Spisovatel pan Valentin Havel,“ odpověděla Lory.

„Který Havel,“ tázal se otec ne bez udivení. „Snad to není písař od soudu?“

„Ovšem, ačkoliv píše jen pro zábavu. Hlavní jeho zaměstnání jest spisovatelství,“ vykládala vážně Lory.

Pan listovní zůstal jak omráčený. Ač mu až dotud bylo vše divné, proměnilo se jeho udivení nyní v opravdový hněv.

„Jak že, toho floutka ze studií sběhlého, prodluženého, líného, si chceš vzíti?“ zvolal, nic nedbaje, že ho žena za ruku chytla a zdržovati se jala. „Tomu nedovolím! Raději si vem pořádného řemeslníka, než takového ničemu. O jeho spisovatelství nevím ničeho, leda, že v tom špinavém plátku zdejšími ostouzí poctivé lidi. Kdyby byl pořádným, nebýval by otce svého přivedl na mizinu a dostudoval by a nešel by v pětadvaceti letech za písaře k soudu. Tebe mrzí dobré bydlo doma a proto lezeš do té bídy. Rád bych viděl, jak bys za těch 70 kr. denně, které on má, mohla s mužem živa býti. My ti ničeho dáti nemůžeme. Dali jsme ti vzdělání a toho užij k pořádným věcem a ne k takovému darebnostem jako ho užíváš. Beztoho se mi po hospodách smějou, že má dcera místo knedlíků učí se básnit, ale že by ji to první mnohem lépe slušelo. Nic se nečepýřej, tühle matka tě zkazila, ale bude také jednou na tebe naříkati.“

Listovní proti svému obyčeji neobyčejně rozčilený vstal a počal choditi po pokoji. Neviděl proto tvář své dcery, která planula hněvem a málomocnou nenávisí. Utrhla ruku, kterou matka uchopila a hladiti počala a povstala také.

„Otče, tvá slova mne u hloubi duše urazila,“ volala vášnivě. „Odvolej svá slova. Můj Valentin jest vzor muže a já Bohu díky nedbám na nízké nájezdy, které proti mně nevzdělaní lidé podnikají. Budoucnost ukáže, kde jest pravá velikost a kde jen pachťení po směšném zisku světském. Já si Havla vezmu stůj co stůj. Jsem již plnoletou a mohu tedy podniknouti krok k svému štěstí, byť otec mi v tom bránil chtěl.“

„Dobře tedy, vznešená slečno,“ uklonil se posměšně pan listovní. „Čiň si tedy co chceš. Pamatuji však, že nesmíš pak ani krokem o můj dům uvaditi, a na mou pomoc ani v nejmenším počítati. Kde mám kloubek?“

Ohlédl se a našed klobouk zamířil ke dveřím.

„Kam jdeš,“ volala za ním paní listovní všecka stísněna.

„Do hospody, tam budu mít aspoň pokoj,“ řekl listovní polo bolestně, polo hněvivě a vyšel ven. Bylo to snad poprvé po mnohých letech, že šel po večeri do hostince. Paní listovní dovedla tedy dobře oceniti jeho rozčilení, vidouc ho odcházeti. Byla sama všecka v nesnázích a rozrušena. Uznávala oprávněnost hněvu manželova a na proti tomu bála se v nejmenším odpor klásti dceři, kterou nerozumnou láskou zbožňovala.

„Abys snad přece, drahé dítě, poslechla tatínka“, odvážila se po chvíli dceři odmluviti. Víš, že tatínek s tebou smýšlí dobře.“

„Jste také takovou jako otec?“ vyjela podrážděna slečna Lory. „Otec dnes ukázal, že nemá ani rozum, ani srdce a ani svědomí. Co jsem řekla stane se. A nebude-li chtít Havla přivítati otec, musíte ho přivítati vy a říci mu, že nám jménem svým i otcovým svolení dáváte. Jiného potřebí není a nežádám také ničeho. My dva s Valentinem se již uživiti dovedeme.“

Při tom odešla prudce do druhého pokoje a tu se uzamkla zanechavši matku plačící o samotě. Chudákovi bylo nejhůře. Rozum, láska mateřská, oddanost k muži, starost o dceru, vše to zmítalo jejím kldem, tak že tu stála bez rady a bez pomoci. Přemítala neustále, jak blížíci se neštěstí a sváry by zažehnala, ale marně. Lekala se zítřejšího dne a příchodu mužova.

Přišel teprve k půlnoci ve stavu, v němž ho dávno již neviděla. Ženy si ani nevšiml, ale odstrojiv se ulehl. Dlouho po něm usnula také paní listovní, ovšem s velmi těžkým srdcem a obtíženon hlavou. Ráno probudila se zároveň se svým chotěm. Nemluvil opět ani slova a bez snídaně odcházel do kanceláře. Volala za ním, aby počkal a pověděl jí, co má odpovědět Havlovi.

„Co chceš,“ řekl prudce pan listovní.

„Já o tom o všem nechci vědět ani slůvka.“

Plna starostí očekávala tedy paní listovní příchod Havlův. Hodina za hodinou mizela a on nepřicházel. Počala se tedy těšiti, že snad již nepříjde a tak predejde jejím svízelm. Ale marně se těšila. O půl dvanácté zaklepáno na dveře a ženich vstupoval do pokoje. S tísní a rozpaky uvítala ho paní listovní, hledajíc zraky pomoci u dcery, která při vstoupení Havlově

vyšla ze svého pokoje a s tváří usměvavou šla vstříc Havlovi. Sotva tento pozdravil, počal přednáseti svou žádost, nic nedbaje nepřítomnosti pana listovního. Slovy vybranými líčil svou touhu moci nazývati slečnu Lory svou a zároveň přednášel své sliby, jak šťastnou a blaženou ji učiniti chce.

Několika trhanými slovy svolovala paní listovní, svým i svého chotě jménem, ačkoliv si před tím umíňovala, že bude hleděti Havla přemluvit, aby od svého úmyslu na nějaký čas ustál, než se otec utiší. Přítomnost dcery vzala jí veškeru odvahu a ona tu stála, povolná jak beránek, ačkoliv jí srdce krvácelo. Pan Havel ji pěkně poděkoval a slečnu Lory s velkým efektem políbil, děkujíc jí za její dodrotivost a lásku. Na to se rychle oblékla a oznámila matce, že půjde se „svým“ Valentinem na procházku. Skutečně také poprvé šla s ním veřejně po ulicích zavěšena v jeho rámech k velikému úžasu a překvapení zvědavých občanů a občanek kleukovických. Úžas jich vzrostl, když se na to za chvíli dověděli, že slečna Lory a pan Valentin Havel jsou — zasnoubeni.

Klenkovice tou zprávou byly pozdviženy a slečna Lory pozorujíc účastenství, které zpráva o jejím zasnoubení způsobila, byla na vrcholi svých tužeb. Způsobila sensaci a to jí lichotilo, po tom práhla. Přidouc domů obejmula matku a zvolala radostně:

„Matinko, já jsem šťastna, nevýslovně šťastna.“

„Dej to Bůh,“ povzdechla matka a pohlédla prosebně k nebi.

II.

Čas mezi zasnoubením a sňatkem, jež slečna Lory na nejbližší dobu určila, rychle uplynul. U listovních bylo živo. Paní listovní nebyla vůči své dceři tak tvrdou jako její manžel a hned drnhého dne po návštěvě pana Havla zjednala švadleny a nakoupila plátua a látek, aby mohla doplněna býti výbava. Slečna Lory ovšem nešila. Seděla celé dny buď o samotě, či procházela se se svým ženichem po ulicích klenkovických, hrdá a šťastná jako královna. Na hněv otcův nedbala. Kam by také přišla, jeho malicherných rozmarů si všimajíc. Ponechala matce starost, aby od otce vymohla peníze na nábytek a ostatní zařízení domácnosti.

Byla to krušná práce pro paní listovní. Muž beztoho nám od onoho svého odchodu

do hostince ani nepromluvil a začala-li na něho mluvit, byl nevrlý a odpovídal ku podivu úsečně a káravě. Teprve po dlouhém namáhání a zkouškách podařilo se jí hovor s ním zapřísti a přednésti mu záležitost ohledně výbavy dceřiny.

Tu však pan listovní spustil. Slovy plnými hněvu a výčitek kázal paní listovní pro špatné vychovávání Lory, líčil neštěstí, do něhož se tato vrhá, přepjatost s kterou vystupuje a již sama sebe i rodinu svou směšnou činí. Trpělivě poslouchala paní listovní a jen vzdychala. Musila uznati, že mnohé slovo trpké obsahuje zrnko pravdy. Napraviti toho však nemohla a neuměla. Cítila, že jest slabou proti své dceři a odpor, že by jen ještě větší propast učinil a rodinu rozdvojl. Nehájila se tedy, ale prosila. Předkládala muži, že není lze již ustoupiti, aby tedy aspoň před světem chránil čest jména svého a dceru jako psance z domu nevyháněl. Pan listovní konečně svolil a dal potřebné peníze. Byly to jediné jeho úspory, které pro případ nemoci si uložil. Prohlásil však při tom hned, že na nějaké další výlohy počítati nesmí.

Paní listovní si oddechla. Jen když aspoň se cítí dcera moje z domu odejde. Pak snad dá Bůh, že se pozná. Nastanou jí starosti v domácnosti a ty ji naučí na svět hleděti střízlivě. Bude museti se oháněti dobře, aby se svými příjmy vystačila a nezbude jí času na její „spisování,“ které dle náhledu paní listovní bylo zkázou pro ni.

V starostech a práci utíkal čas k sňatku rychle, až se konečně ona chvíle přiblížila, kdy měla slečna Lory spojití ruku svou s rukou ženichovou. Sňatek odbyval se ráno časné dle jejího přání, poněvadž prý to jest něco zvláštního a pak rozdílného od obyčejného slavného způsobu sňatku před polednem. Jasně a s jakousi hrdostí opakovala slova u oltáře, jimiž se vázala na věky, jakoby celému světu a zláště těm divákům, kteří se na sňatek podívatí přišli; říci chtěla, že není šťastnější ženy nad ni.

Po sňatku odešli novomanželé se svědky k panu listovnímu. Tento však nebyl již doma. Odešel, než svatebčané z kostela se vrátili a tak odbývala se slavnostní snídane bez něho. Byla neveselá, škrobená a záhy odcházeli hosté, přejíce novomanželům hojného štěstí. Tito také dlouho nesetřvali v domě otcovském. Měli pronajatý byt ve městě a tam nábytek a vše

již připraveno. Paní Lori tedy padla své matce do náručí k vůli efektu a vynutila nějakou slzu z oka. Paní listovní plakala, až jí srdce usedalo. Zdálo se jí, že dceru svou pouští vstříc záhubě a byla by nevímo co za to dala, kdyby sňatek vykonaný byl jenom snem. Konečně však vymanila se dcera z jejího objetí a odcházela se svým mužem. Dlouho hleděla za nimi matka oknem, až zašli do svého příbytku. Pak šla truchlivě po svém denním zaměstnání. Nevěděla však ani co dělati. Stále měla dceru před očima a stále byla plná tísnivých starostí.

„Bude šťastna?“ ptala se sama u sebe. „Snad, vždyť to tvrdila, vždyť proto i s otcem se rozhněvala. Kéž by tomu tak bylo!“ přála si v srdci svém, přemlouvajíc sama sebe, že tomu snad tak bude.

Zdálo se skutečně, že tomu tak bude. Lidé první dny po sňatku viděli novomanžely stávati u otevřeného okna a tu se líbali, jako na odiv ukazující svou lásku. V nejbližších dvou číslech „Ohlasů z Klenkovic“ byly vytištěny „práce“ obou a sice feuilleton pana Valentina Havla, nadepsaný: Svě ženě a báseň paní Lory Havlové-Stehlikové, nadepsaná: Svému muži. V obou bylo samé nebe, samá zář očí, samé polibky a jiného cukrového povídání plno.

Ale za nějaký čas zdálo se, že ta horoucí jich láska opadá a chladne. V „Ohlasech“ stávaly se „práce“ obou řídicími a i lidé neviděli je již u okna v objetí. Po měsíci rozneslo se, že paní Lory vyhnala svou děvečku a tato vzata od některých matron na výslech. Tu pak rozneslo se celé mračno pověstí po Klenkovcích, v nichž domácnost spisovatele a soudního písaře pana Havla postavena do prapodivného světla. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn kníže-arcibiskup pražský byl v neděli 11. t. m. přítomen hře Budečských jeslí, pořádané spolkem katolických tovaryšů; v pondělí pak 12. t. m. představil alumnům kníž. arcib. semináře nového rektora vdp. dra Josefa Doubravu a druhého vicerektora dp. Aloise Soldata.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za členy přispívající přistoupili vdp. Ferd. Havna, farář ve Chvalkovcích na Moravě 3 zl., vdp. Vincen

Macháček, kníž. arcib. vikář a farář v Zdislavicích 1 zl., dp. Alois Konečný, koop. v Mikulčicích na Moravě 3 zl.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci lednu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 89 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 43, ze zemského blázince 12, ze zemské porodnice 1, z nemocnice milosrdných sester 21, z nemocnice milosrdných bratrů 6, z nemocnice Alžbětinek 2, z umrlčích kaplí 11 a z městské věznice 2; z těch příslušelo ku Praze 6, na venek 92.

Z Německa. Katolíci v Německu pracují usilovně na upevnění své organizace a za tou příčinou založen nový lidový katolický spolek, který sv. Otec vřele schvaluje a všem biskupům a kněžím odporoučí, aby ho podporovali co nejvíce. Takového spolku i u nás bylo by nutně třeba. Po dlouhých vyjednáváních vydala vláda německá katolickým biskupům v Německu 16 milionů marek, které uchránila tím, že po dobu pronásledování církve katolické (tak zvaného boje kulturního) nevyplácela slušné duchovním katolickým. Nyní se tyto peníze rozdělí podle diecézí a použije se jich k potřebám církevním dle uznání biskupů a jejich rádců.

— Katolíci němečtí konají sbírku na dar vůdci svému dru Windthorstovi k jeho 80. letým narozeninám dne 17. ledna t. r. Daru toho použije dr. Windthorst na zaplacení dluhu kostela P. Marie v Hanovru, jež vystavěl.

Z Italie. Sv. Otec nařídil, aby každý, kdo navštěvuje bohaté sbírky musea ve Vatikánu zaplatil jednu liru vstupného k tomu účelu, aby sbírky mohly se v čistotě chovati, a zároveň by sluhům tam zaměstnaným platy poněkud dle požadavků časových se zvýšily. Toto nařízení vzbudilo arci hněv vlády italské, která předsedou ministerstva Crispim dala prohlásiti, že musea jsou jménem národním ač je papežové shromáždili! a odepírá papeži právo k takovému ustanovení. Tak vypadá ta stále hlášená svoboda sv. Otce, že ani v domě svém nemůže činiti, co by chtěl!

Z Afriky. Kardinál založil Lavigerie nové družstvo „bratří Sahary“ již by se nejprv naučili nařečím kmenů na poušti bydlících, pak pěstování ovoce: datlí, fíků, zeleniny a usazovali se při pramenech vody a učili divoké obyvatelky pouště, kteří dosud jen z loupeže žijí, lepším mravům a vzdělávání půdy. Zatím zvolil kardinál ze 1700, kteří se přihlásili, 50 bratrů, kteří budou také ozbrojeni a jimž přidání budou dle stanic vždy dva misionáři.

Literární oznamovatel.

— „*Škola Božského srdce Paně.*“ Časopis pro katolíky, zvláště pro zbožné spolky a bratrstva mezi Čechoslovany. Vydává P. Bernard Plaček, ředitel tiskárny a pořádá P. Petr Hlobil, benediktin Rajhradský. Vychází v Brně jednou za měsíc. Předplácí se ročně 1 zl. 60 kr.

— „*Anděl strážný.*“ Časopis pro křesťanskou mládež. Vydává P. Bernard Plaček, ředitel tiskárny a pořádá P. Vilém Ambrož, katecheta na vyšší dívčí škole v Brně. Vychází v Brně jednou za měsíc a předplácí se ročně 80 kr.

— „*Květy Mariánské.*“ List měsíční ctitelů Panny Marie. Vydává P. Bernard Plaček ř. sv. Benedikta a pořádá P. Kristian Lux ř. sv. Benedikta v Rajhradě. Vychází jednou za měsíc a předplácí se ročně 80 kr.

— „*Václav.*“ List pro křesťanské jinochy a muže. Ročník XII. „*Anežka.*“ List pro křesťanské panny. Ročník XIII. „*Ludmila.*“ List pro křesťanské matky. Ročník XVI. Všecky tyto časopisy vydává dr. Ant. Skočdopole, čestný kanovník, professor na bohosloveckém ústavě v Č. Budějovicích. Předplatné na každý z nich obnáší 80 kr. ročně.

— „*Mimochodem.*“ Příhody a nehody z cest Josefa Wünsche. Všeobecné zajímavé poučné knihovny číslo II. Spisek tento vyjde v 10 sešitech po 15 kr. V Praze. Nákladem českého knihkupectví a antiquariátu dra Fraut. Bačkovského 1891.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- vdp. dr. Mikuláš *Karlach*, std. kanovník na Vyšehradě, za realného admin. fary na Vyšehradě;
- p. Karel *Schneider*, kapl. v Uhřetěvsi, za far. v Bříství;
- p. Václav *Bradler*, I. kapl. Chebský, za far. v Haslavě;
- p. Aloys *Dostál*, admin., za far. na Veltzu.

V biskupství Litoměřickém.

Jmenování jsou:

- p. Ambrož *Hille*, far. a osob. děkan v Hainspachu, a
- p. Jos. *Schierz*, os. děkan a far. v Lobendavě, jmenování bisk. konsist. rady.

Ustanoveni jsou :

- p. Jak. *Gregora*, admin. v Libochu, za admin. v Medonosech;
 p. Jos. *Hackel*, far. v Javorech, za far. v Těchlovicích;
 p. Ant. *Klos*, kapl. v Lomnici (Král. Hrad. diec.), za far. v Jeřmanicích;
 p. Jos. *Grus*, admin. v Těchlovicích, za admin. v Javorech;
 p. Václ. *Beran*, admin. v Jeřmanicích, za kapl. v Rychnově;
 p. Jos. *Rejzek*, kapl. v Rychnově, za kaplana v Horním Litvínově;
 p. Jos. *Mannsfeld*, koop. v Tisé, za kaplana v Semilech;
 p. Karel *Haberzell*, koop. v Sonnenbergu, za koop. v Sebastiansbergu.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Balcar*, far. v Javornici, 2. ledna 1891, (nar. 14. pros. 1824 v Rychnově, vysv. 25. července 1847).

Jmenování jsou:

- vdp. Frant. *Hampl*, kanovník, kancléř atd., apoštolským komořím;
 vdp. Ant. *Pogert*, assessor církv. soudu, vik. sekr., far. v Mikulči, sídelním kanovníkem při kathedr. kapitole v Hradci Králové;
 p. Bohumil *Hakl*, b. vikář, děkan v Hořicích, bisk. notářem;
 p. Ant. *Bouchal*, far. v Chlebicích, čestným děkanem;
 p. Fr. *Hlavatý*, duchov. správce na Hrádku, obdržel Exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

- P. Aug. *Jannal*, O. S. B., za kapl. do Metličan;
 p. Jan *Král*, kapl. Chvalkovický, za II. kapl. do Bykáně;
 p. Vít *Stálý*, koop. Doberský, za kaplana do Rychnova;
 p. Jan *Schmid*, koop. Damníkovský, za proz. katech. do Lanškrouna;
 p. Adolf *Straka*, fundat. Svatoňovický, za zám. kapl. do Větrného Jeníkova;
 p. Jan *Vit*, katech. Poličský, za faráře do Jeřic;

- p. Jan *Brodský*, kapl. v Hořicích, za kapl. do Bělohradu;
 p. Ant. *Miffek*, koop. ve Slavoňově, za admin. do Lična;
 p. Karel *Fink*, kapl. Rychnovský, za admin. do Javornice.

Uprázdňená místa:

- Mikuleč* (Nikl), fara patr. nábož. matice od 18. prosince 1890;
Javornice, fara patr. p. Zdeňka hrab. Kolovrat-Krakovského, od 3. ledna 1891.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Hytha*, far. v Kardašově Řečici, 28. prosince 1890, (nar. v Němčicích 26. února 1822, vysv. 24. června 1848).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Šedivý*, far. v Žirovnici, obdržel právo nositi Exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Antonín *Šonka*, farář v Hamru, za faráře v Chelčicích;
 p. Frant. *Petr*, kapl. ve Veselí, za excurrendo-interkal. admin. fary Hamr;
 p. Bedřich *Plojhar*, výpom. kapl. v Netolicích, za kapl. v Táboře;
 p. Jos. *Dolejšek*, fund. český kazatel při chrámu Páně sv. Anny v Budějovicích, za vikaristu kathedr. kostela v Budějovicích;
 p. Václ. *Zvifelhofer*, koop. v Třeboni, za admin. interkal. fary Kardašova Řečice.

Uprázdňená místa:

- Kardašova Řečice*, fara patr. fondu studijního, do 15. února;
Budějovice, místo českého kazatele při chrámu Páně sv. Anny, do 4. února;
Hamr (v Soběslavském vik. okrese), fara patr. p. Adolfa Josefa knížete ze Schwarzenbergu, do 15. února t. r.

Milodar. Na chrám sv. Víta daroval P. Probus Frant., člen ř. Františkánů v Jindř. Hradci, 1 zl. Zaplat Pán Bůh!

S mnohými p. t. pány odběrateli k žádosti jejich za intence sdělujeme, že dle možnosti budeme hledět vyhověti.

OBSAH: Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš. — Hrabě Sporek. (Pokrač.) — Růže Jerišská. (Báseň.) — Cesta missionářská v Chilském jihu. — Památná místa země svaté. — Hříchové a pokuty. (Povídka. Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Největší kajcníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer**).

První neděle postní.

„Slyšte, prosím, řeči mé a
čiňte pokání.“

(Job. 11, 2.)

Kající Ninivité.

Když nyní již masopustní žerty po-
minuly a vážná doba postní nastala, obra-
cím se k vám, m. dr., a táži se vás: řek-
něte upřímně, co máte nyní ze všech těch
veselostí a žertů? Co z toho nemírného
tance, z her a kratochvílí? Co máte z toho
pití, ze všeho smichu a frašek, co z těch
schůzek, zkrátka co zbylo vám ze všech
těch rozpustilých veselostí, co máte nyní
z nich? Nuž prosím, povězte, odpovězte
mi! Musíte přiznati sami a otevřeně, že
všecko to byly ničemnosti a marnosti po-

míjejících světských radostí. Pára, zdání,
stín, kteréž dlouho netrvají — jedním slo-
vem bylo to nic a často hrozné nic, kte-
réž sv. Augustin hříchem nazývá. Ach
tak mnohý stojí nyní zdálí, jako onen ve-
řejný hříšník a poznává ubohý stav duše
své, do kterého se byl právě v minulé
době hříchem uvrhnul a bije se v prsa
sténaje tiše k Bohu: Bože, buď milostiv
mně hříšnému! Jiný zase otevřeně a zřej-
mě vyznal a nezapřel, že jako David hře-
šil ne sice v Uriáši ale v Bethsabě. Opět
jiný by měl svůj hříšný stav oplavavati
jako Petr a k polepšení se obrátiti. Ejhle
drazí, to jest ovoce zábav masopustních,
že v samých hříších vězíte, ať ten očima
onen zas ušima, ten jazykem, onen srdcem,
tento rukama, jiný zas nohama proti Bohu
se prohřešil. A tak, m. m., po plesání
nastává vzdychání, po smichu pláč, po
zpěvu truchlivé mlčení, po drzém, hříšném
životě kajcnost.

Což bude tedy prospěšnějšího v této
svatopostní době pro nás, leč když pilně
a zbožně rozjímáti budeme o tom, což by
vskutku ku pravému pokání nás povzbu-
dilo. Chci vám tedy po řadě na mysl
uváděti ty největší kajcníky, o nichž nám
sv. písmo vypravuje, a jejichž příklad s to
jest i toho největšího hříšníka, byť i hří-
chů celého světa se dopustil, zase pozdvi-
hnouti, jej u Boha v milost uvéstí a ne-
jenom k odpuštění nepravosti ale i k opět-
nému dosažení ztraceného nebe zase jej
přivéstí.

*) V novější době vešla v oblibu kázání ze
starší doby pro hloubku myšlének a správné
řečnické provedení. I tato kázání jsou ze starší
doby. Původně sepsána byla od P. Fr. Högera
z řádu Ježíšova. Výtečné řeči Högerovy zkrátil
Jan Winter a vydal je l. P. 1760 pod jménem
„Ecclesiastes jabbreviatus“ v Augsburku ně-
mecky. Nuž tato Wintrem zkrácená kázání Hö-
gerova převedl jsem volně na jazyk český a způ-
sobům nynějšího duchovního řečnictví přizpů-
sobil. — Kde se káže jen sedmkrát za půst,
necht se kázání o Magdaleně přenesse na neděli
se změnou úvodu a sedmé kázání o publikánu
může v postě vynecháno, za to však X. neděli
po Duchu sv. s užitkem použito býti.

Poznámka překladatele.

Za tím účelem uvedu vám dnes na
mysl kající obyvatelé města Ninive, na
nichž poznati máte: že každý hříšník, jenž
se obrátiti chce, nejprve a především hříchu

zanechatí musí, jinak není pravým kajcníkem; a to proto, poněvadž:

1. *Bůh žádného bytí i sebe většího pokání bez upuštění od hříchu nepřijímá; a*

2. *poněvadž právě pokání právě teprve zanecháním hříchů počíná.*

Toť jest stará a dávno dokázaná pravda, že den a noc najednou býti nemohou, rovněž tak ani horko ani zima vedle sebe se nesnesou, a jako hněv a láska nikdy ruku v ruce nepůjdou, právě tak nedá se nikdy srovnati a spojití pokání s hříchem. Když vzejde den, prehnouti musí noc, světlo zahání tmu, nenávisť ruší lásku a pokání ničí hřích, tak učí to již každodenně sama *příroda*: zkáza jednoho je povstání druhého, zkázou hříchu teprv povstává pokání.

A nejinak učí i rozum. Chceli kdo na jiné místo přijíti, musí prve opustiti to na kterém dosud byl. A nejinak hlásá i *písmo sv.* „Odejděte, odejděte, vyjděte od tud, vyjděte z prostředku jeho, očistěte se“ od zlého, volá Isaiáš prorok (LII., 11.), opusťte příležitost a nebezpečí hříchu. Jest známo o arše Boží, že se v ní nalézala hůl Mojžíšova, a hůl je právě znamení pokání; ba archa sama přikryta drsnými kožemi a zahalena příkrývkami plstěnými jest skoro též obraz kajcnosti; za to však Dagon modla, podle výkladu učitelů církve hřích představuje. A hle jakmile Filištinští dali archu do chrámu této modly, ihned ležel Dagon poražen na zemi, až konečně před archou se roztránil. A jako nemohl býti Dagon vedle archy, tak nemůže obstáti hřích vedle pokání. Tak vznešená svatyně netrpí vedle sebe žádného hříchu. Zkusil toho též Osa, jenž neposvěcenou rukou svou archy se dotknul; zkusili toho Bethsamitští, když všetečně na archu pohledli. Na místo požehnání Božího stihla obojí kletba Boží, na místo života smrt sobě zasloužili. Klamou se tedy velice, kdož chtějí spolu pokání činiti a hřešiti, postiti se a hřešiti, zpovídati se a předce hřešiti, bičovati se a jinak přísně se trestati, ale předce dále hřešiti. Ach drazí, pokání jest velice citlivé, jemu škodí již, když se člověk za hříchem jeho ohlédne. — Čteme v *písmě sv.*, že andělé vyvádějící Lota se ženou i dítkami ze hříšného města Sodomy, přikázali jemu „nehledej se zpět, aniž stůj na vši této krajiny vůkol, abys i ty spolu nezahynul“ (Gen. XIX., 17.) Lot tak učinil, ale nečinila tak žena jeho; Lot odešel bez úrazu,

ale žena zůstala trestem stížena. Nemůže dospěti k milosti u Boha, kdo se zpět ku hříchu ohlíží. „Žádný, kdo vztahuje ruku svou k pluhu,“ tak praví Kristus, „a ohlíží se na zpět, není způsobilý ku království Božímu? (Luk. IX., 62.) a právě proto též není způsobilým ani ku pokání. Dobré se zlým býti nemůže, dí sv. Augustín, a tak nemůže býti pokání, jež dobré jest, vedle hříchu, jenž je zlo samo. Chcete-li pokání činiti, upusťte od hříchu a obnovte se, jak sv. Pavel dí, duchem myslí své, a oblecte člověka mnohého. Kdo lhali, složivše lež, mluďte pravdu. Kdo kradl, již nekraď. (Ef. IV.). Kdo vládnul statkem nespravedlivým, nechť od něho upustí: kdo nečistým byl a nestydatým, zanech tohoto života hříšného; zkrátka „uchyl se od zlého a čiň dobré“ volám se sv. Petrem, (I. Pet. 6. 11.) jinak pokání tvé pravým není.

Tak to činili ninivetští podle moudrého nařízení svého krále Sardanapala. Písmo sv. vypravuje nám, že Ninivetští jakmile jim trestem záhuby pohroženo bylo, ihned skutků kajcnosti se uchopili. Kázali půst, domnívajíce se, že Boha usmíří počali se postiti, kající řetězy a žíněná roucha nositi. Toť bylo ovšem všecko dobré. Ale přece: „Ne, pravil král, lid se mýlí, především je nejpotřebnější; vrať se muž jeden každý od cesty své zlé a od nepravosti, kteráž je v rukou jejich.“ (Jon. III., 8.) Slyšte mne, vy měšťané a poddaní moji, má-li Bůh pokání naše přijmouti a odvrátiti se od prchlivosti hněvu svého a odpustiti nám, zanechte především hříchů svých! — Ninivetští uposlechli krále svého a co se stalo! Bůh viděl skutky jejich, že se odvrátili od cesty své zlé, dí *písmo*, a proto smíloval se nad nimi. Vizme, praví sv. Jan Zlatoustý, co to přec bylo, což nevyhnutelný onen hněv Boží zrušilo, a od města Ninive odvrátilo? Snad byl to jedině onen hrozný půst měšťanů, kterýž zachovávali nejenom muži a ženy, ale i dítky v kolébkách, ba i to dobytče ve stáji? Nikoli. Či snad drsná roucha kající, kteráž obyvatelé ti oblékli aneb ten popel, jímž hlavy své posypali? Nikoli. To všecko nic by jim nebylo pomohlo: ale pamatujte si to dobře, že se *odvrátili od cesty své zlé*,“ dokonalá změna života jejich učinila pokání jejich v očích Božích působivým. Kdyby byli Ninivetští ve svých dřívějších hříších též vedle pokání setrvali, marné pokání,

volá Tertullian; kdyby pod kajícím popelem byla ještě skryta se zachovala jiskra nečisté lásky; aneb kdyby v drsných rouších žiněných byl nespravedlivý statek, nepoctivě nabytý peníz vězeti zůstal; aneb kdyby byli toliko od pokrmů a nikoli od hříchů se postili; kdyby nebyli hněvu, nenávisti a závisti proti bližním se zdržovali; marné a neplatné bylo by jejich pokání. Proto praví Tertullian, kde není žádného polepšení, tam vskutku není žádného pokání; a kdyby ze všech stran pod bičí kajícími člověk krvácel a kdyby oběma očima plakal a kamenem v prsy se bil, marné, prázdné, ničemné pokání, když starého života hříchů nezanechá, když se nepolepší. Víme o Pilátovi, že mu bylo srdečně líto, když měl Ježíše odsouditi k smrti. Poněvadž však při vši této soustrasti a lítosti k Ježíši nicméně přece neupustil od hříchů nepravého odsouzení na smrt, poněvadž toho rozsudku nezastavil a nezrušil, nebyla jeho lítost a jeho mytí rukou ničím před Bohem.

Pokání podobno je holi Aronově, kteráž přispěním Božím v hada se proměnila a pohltila všechny hady, v kteréž egyptští mudrcové a čarodějníci své hole byli proměnili. „Sežrala hůl Aronova hole jejich,“ tak pismo dí (Exod. VII., 12). A rovněž tak netrpí pravé pokání žádného hříchů vedle sebe, neb kdyby některý snášelo, nebylo by to žádné pokání. Proto činí sv. Jan Zlatoustý krátký sice ale velmi trefný důsledek z této neodvolatelné pravdy: pečuj skrze pokání o to, abys již nebyl tím, čím jsi byl, bys mohl přijmouti co jsi ztratil t. j. milost Boží; jinak řekne sv. Augustin, že nikoliv kajícím, ale vysměvačem je ten, kdo dosud činí to, z čeho se kaje. Onť zajisté jednou rukou staví a druhou kácí, pravici se kaje, levici však hřeší dále. Proto praví sv. Augustin dále: „Smýšlíš-li to s pokáním upřímně, pak musíš hříchů svých litovati; lituješ-li jich, nesmíš se jich více dopouštět; dopustíš-li se jich nicméně přec, nejsi řádným kajícím.“ Jest tedy, m. dr., zcela na bílé dni, že pokání nemůže nijak vedle hříchů obstatí

2. *Počátek pravého pokání jest právě zanechání všeho hříchů.* Hlava a první nevyhnutelný krok ku pravému pokání jest slovo Petrovo: „Uchyl se od zlého,“ kterého jsi se doposud dopouštěl, přestaň především nyní, hned hřešiti a skonči především hříšný život svůj. Počátek dobré

kajenosti, lepšího života je zdrženlivost od hříchů, praví sv. Ambrož, jemuž v plné míře přisvědčuje sv. Augustin řka: „Především postme se od chyb, t. j. přestaňme hřešiti, neboť počátek pokání je konec hříchů. Sv. Basilius přirovnává pokání ku řebříku Jakubově. Jako na řebříku, tak praví, první krok vzhůru jest oddělení od zemské půdy a opuštění země, rovněž tak obrácení se k Bohu a počátek pokroku nemůže počíti jinak, než odloučením se od zlého; totož jest první krok na řebříku kajenosti. Pak musejí i Ninivetští ihned hříchů zanechat a v předešlém bezbožném životě svém ustáti. Prorok Jonáš oznamuje ve všech ulicích zkázu tohoto převráceného města; král oznamuje celému městu obrácení k Bohu; oba dle učení sv. Augustina dobře mají; a dával-li tentýž svatý nejprve za pravdu, anot Ninive bylo vskutku město bezbožné; když potom pokání činilo, přisvědčuje sv. Augustin králi a to proto, že poručil nejprve hříchů zastaviti a potom teprve se postiti a příný život vésti. Ó jak výborné, jak nad míru potřebné bylo to nařízení. Tak i ranlékař nejprve snaží se krvácení rány zastaviti, a pak teprve balsámem, mastí a náplastí ránu léčí.

Když Joab máje v rouše svém zbraň ukrytou, Amasu objímal, když přišel Jidáš s tlupou ozbrojených, Krista políbit, měla snad slova: „zdráv buď, mistře,“ byť i mečem přetékala, býti znamením lásky? Nebyla ani u Joaba znamením přátelství, ani u Jidáše znamením pravé kajenosti a pravého pokání; nebylať to upřímná znamení lásky a pokoje, jak se potom hned dokázalo. Neboť Joab hladě a libaje Amasu, udeřil ho mečem v bok a zabil jej; Jidáš pak Krista svého mistra políbením zradil. — Právě tak i hříšník, který pokání činí a přece dále hřeší tentýž pokání svém jakoby úklady činil životu samého Boha. „Zasvěťte půst,“ volá prorok Joél (I., 14). Má-li Bůh pokání naše přijmouti, musí ono svato býti; svato však není, když ve hříších se děje. A jak by mohly pokání, půst a modlitby naše svaty býti, kdybychom prve od hříchů neupustili? Velmi krásně učí cestě pokání Duch sv., když v knize Sirachově praví: „Obrať se ku Pánu a zanechej hříchů svých.“ To jest, m. dr., ten první krok a pak teprve: „modli se před obličejem Páně.“ (Eccl. XVII., 21. 22.) Ano, obrať se k Bohu, od kterého jsi se byl svými hříchy uchýlil

a pak teprve vylévej před ním kající modlitbu své, pak teprve počni se postit a jiné dobré skutky konat. Témuž pořádku v pokání učil Pán Ježíš sám onu velikou hříšnici a cizoložnici, kterou byl od kamenování vysvobodil. „Již nehřeš více,“ pravil k ní, odpustil jí; ale ku pravému pokání bylo nevyhnutelně třeba, aby již nehřešila. Tohotéž pořádku v pokání svém přidržel se marnotratný syn. Řekl: „Vstanu a půjdu k otcí,“ a tak také učinil; povstal od hřešení a odešel z místa hříchů svých. Týmž způsobem kál se i Petr: „Vyšed ven plakal hořce,“ tedy když opustil siň domu Kaifášova, když ustoupil z místa hříchu svého, potom teprve počal plakati. A tak i ty, můj n. kř., pokud hříchů svých nezanecháš, kdybysi si pláčem i oči vyplakal a postem až na smrt se usoužil, přec nepočal jsi ještě pokání činiti, všecko marné jest.

Drazí, konče dnešní řeč svou, nemohu než s celým důrazem znova zvolati k vám: „slyšte, prosím, řeči mé a činite pokání!“ O kdo jste byli hřešili, kdo jste tak nešťastní, že hříchem milosti Boží a lásky jeho jste se zbavili, je-li vám drahá a milá spása vaše, přicházejte rádi na tato postní kající rozjímání; poslouchajte je s pilností a pozorností; poslouchajte všecky, neboť kdo jen toho neb onoho se účastní, ten slyší sice zvoniti, ale neví kde a odkud. Neprospělo by mu, kdyby jenom některá z těchto kázání slyšel, poněvadž by pak nedostávaly se jeho kajícímu a jeho pokání ty neb ony velmi důležité částky a podmínky. Dnes slyšeli jsme o první podmínce pravého pokání. Chceme-li i my zkrze pokání odpuštění hříchů dosíci, musíme jako Ninivetští hned na počátku od hříchu opustiti. Tak to činili všichni kající, neboť pokání vedle hříchu nemožné jest, a chceme-li vůbec kající život začít, jest nám nevyhnutelně třeba, abychom přestali hřešiti. A tak, m. dr., budiž počátek tohoto svatého postu konec hříchů našich, neboť jenom tak dospějeme ku blaženému spojení s Bohem. Amen.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

Breviř.

Malé hodinky modli se po ranní modlitbě, nebo jak jen nejdříve možno; neš-

pory a doplněk po obědě; jitřní a chvály večer, přesně v určenou hodinu. Nepovažuj breviř za těžký úkol, jež třeba rychle odbyti, nýbrž spíše za čestnou službu vyslance celou církví k velebnosti božské ustanoveného.

Sv. Cyprian kárá toho, kdo vykonává modlitbu tuto rychle a roztržitě, řka: „Jak můžeš žádati, aby ti Bůh sluchu poprál, když ty sama sebe neslyšíš? Ty chceš, aby Bůh byl tebe pamětliv, když se modlíš, kdežto ty sama sebe nejsi pamětliv?“

„O hrozná převrácenost tak mnohých kněží. Předržují spánek, předržují jídlo, prodlužují procházky, zábavy, hry, nejmenší maličkosti: jen služba nejvyšší velebnosti koná se s největší lhostejností a lehkomyšlností (Kugler).“

Před modlitbou seber na okamžik myšlenky své, abysi zbožným citům svým nový život zjednal; modlitbu svou konej vždy s určitým úmyslem, a hled abysi smysl žalmů pochopil. „Výtečný způsob modlitby“ dí sv. Terezie, „pozůstává v tom, když představujeme si Krista s námi a v nás se modlíme a když ve spojení s ním, jeho ústy a srdcem se modlíme.“

Po ukončeném officiu radí sv. Karel Borom. „hled abysi okamžik rozjímal, abysi sobě vyprosil od Boha odpuštění všeho, čeho si opomenul a třeba i jiných chyb, jež jsi učinil.“

Duchovní čtení.

Svatí radí, aby každý kněz zaopatřil sobě nějakou výbornou knížku, která by byla malá, aby ji mohl všude sebou míti; v té ať často, avšak vždy v jistém pořádku a jen málo najednou ať čte a mnoho o tom přemýšlí, a tak snaží se, tomu, co přečetl, se naučiti. Při tom obírej se, jako při modlitbě, jenom sám sebou a nikoliv s jinými. „Kdo chce býti s Bohem, musí často se modliti, a čísti; nebo když se modlíme, rozmlouváme s Bohem a když čteme, mluví Bůh s námi. Každý pokrok jest ovocem čtení a rozjímání (sv. Isid.).“

„Duchovní čtení,“ dí sv. František Saleský „jest olej pro lampu modlitby. Ach, jak mnoho takovéhoto lamp uhasíná z nedostatku oleje každého rána!“

Návštěva nejsvětější Svátosti.

K večeru navštiv ještě nejsv. Svátost oltářní. Srdce Ježíšovo má tak mnoho vypravovati srdci kněze! a srdce kněze má též tak mnoho srdci Ježíšovu povídati! Představ si, že v okamžiku, v kterém kle-

číš u oltáře, mnohé duše osady tvé pokoušeny jsou od ďábla, a k ohavným činům sváděny; jiní, které bída nebo soužení v zoufalství přivádí, a snad ještě jiní, kteří zápasí se smrtí, a jimž v okamžiku nastává již soud. Často přicházej sem k nohám Páně, jenž stále na tebe čeká nebo snad od poslední mše sv. jest tu pořád Sám a vykonávej tu své modlitby. K ná-
vštěvě Ježíše Krista nemá toliko ten čas, komu nedostává se dobré vůle.

Střelné modlitby.

Tyto mají býti krátké, srdečné a vroucí: Ony otvírají srdce milosti, očišťují, chrání je hříchu a udržují v něm stále upomínku na všudypřítomnost Boží. Střelné modlitby mají býti tak časté, jako vdychování a vydechování.

Někteří svatí po každém důležitém skutku se rozpomínali, zkoumajíce, jak jej vykonali a povzbuzující se zároveň, aby jej příště lépe vykonali.

Čtyři prostředky posvěcení.

1.

Každodenní zpytování svědomí.

Duchovní cvičení, jež jsme dosud vyjmenovali, jsou sice výborné prostředky posvěcovací, avšak prostředkem, aby se tyto věrně konaly, jest *zpytování svědomí*. Denně máš život svůj si procházeti, s největší důkladností zpytovat, zdaž jsi neporušený jež zachoval. Horlivě toho dbej, o co jsi pokročil ku předu a o co nazpět; jaký jsi ve svém jednání, a jaký ve svých snahách; v čem jsi Bohu podobným a v čem jemu nepodobným, zdaž jsi jemu blíže, nebo zdaž jsi pokročil zpět. Dbej toho bedlivě, abysí sebe poznal, neboť mnohem lepším a chvály hodnějším jsi, znáš-li sama sebe, nežli když znáš dráhu hvězd, při tom však sebe nedbáš (sv. Bernard).

Bez denního upřímného zpytování svědomí budeš i po padesáti letech týmž, jakým jsi dnes: ani o jednu cnost bohatší aniž odložíš kterou nepravost, o to pokročíš ku předu, pokud učiníš si násilí.

2.

Sv. zpověď každého týdne, nebo nejdéle ve čtrnácti dnech.

Vyvol si zpovědníka zbožného, laskavého, charakteru pevného, jenž tento vzne-

šený a spolu obtížný úřad poctivě a svědomitě spravuje. Máš-li voliti si mezi dvěma zpovědníky, z nichž jeden jest nábožnější ale méně učený a druhý méně nábožný ale učený, nerozmýšlej se a vol si prvního; avšak chraň se přebíhati od jednoho zpovědníka k druhému.

„Neobyčejně prospěšno jest pro kněze, má-li řádného zpovědníka, jehož jen v nejnútnejším případě opustí, neboť z pravidla jest i změna zpovědníka pro duši právě tak velikou škodou, jako změna lékařů těla.

Vzájemně se zpovídati není radno proto, aby zpovědník mohl zachovati si svou volnost a zpovídající se úplnou k němu důvěru.

3.

Jednodenní ústranní každého měsíce.

Ustanov si třeba první pátek nebo kterýkoliv jiný tobě příhodný den v měsíci k tomu, abysí se v duchu kněžském, opětně osvěžil a vůli své nové vzpružení zjednal.

„Odevzdej se sama sobě aspoň někdy, nemůželi to býti vždycky nebo velmi často. Ovládej své city, urči jednání svému pravý směr, naprav své chyby. V tobě nesmí zůstatí nic rozpoutaného, představ si před oči všechny své přestupky zákona. Představ se sobě samému, jako každému jinému, a zaklepej si sám na prsa svá. Oplakávej hříchy a nepravosti, jimiž jsi Boha urazil, odkryj mu bídu svou a poukaž mu na zlobu nepřátel svých“ (sv. Bern.).

U večer onoho dne, kterého chceš se v samotě odebrati, pomodli se Veni Creator. Ráno toho dne uvažuj nějakou důležitou pravdu. Před polednem přečti si nějaké rozjímání a přemýšlej o tom, co jsi četl, jakož i o předsevzetích svých. Večer pomodli se za umírající. Druhého rána vzbud ten úmysl, že se přičiníš nepotřebnějších ctností si zjednatí, nebo že budeš horlivě pracovati na vykořenění té nepravosti, jež pokroku v dobrém nejvíce jest ti v cestě. S Te Deum ukonči pobožnost!

S naší vůlí jest to právě tak, jako se závažím u hodin: klesá stále více dolů. Mnohé změny v našem jednání jsou jednoho dne k druhému nepozorovatelné, kdežto na konci měsíce jsou již velice nápadné. (Pokrač.)

K dílu!

K témuž cíli ze vší síly
nechať pílí každý z nás —
vlasti k zdobě, též i sobě,
škůdci k zlobě, k dílu v čas!

Čelem smělým, srdcem celým
k činům skvělým přilni rád —
potom zase zaplá v jase
v krátkém čase náš luh, sad.

V doly, hory, role, bory
české sbory zavzní zas,
vísky, lady, města, hrady
uzříš všady v kouzle krás. —

Nuž již k činu, český synu,
nechtěj vinu kletby nést —
k blahu vlasti trpět strasti
nad vše slasti vyšší jest.

Prok. Zaleťěl.

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

VII.

Co se týče dobročinnosti Sporckovy, nemáme v úmyslu zmenšovati její záslušnost, připravilať se o ni sama způsobem, jakým byla konána. Bylať to dobročinnost, jakou prokazuje až podnes humanita tajných spolkův zednářských: dobročinnost, o které věděla nejen pravice i levice dobrodinceva, nýbrž o níž s velikou chloubou zpravována byla celá veřejnost. Jasným důkazem tohoto tvrzení jsou nejen oba zmíněné již obšírné životopisy Sporckovy ještě za živobytí jeho a s patrným jeho spolupůsobením vydané, v nichž o dobročinných jeho skutecích jsou obšírné zprávy, dále četné básně, kterými jej pochlebují oslavovali¹⁾ a konečně vlastní listy jeho.

¹⁾ Srovnej na př.: Gedicht auf d. Namenstag des H. Fr. Ant. Spork den 4. October von C. G. B. V. C. S. 1718; H. Rademin: Gedicht, entworfen als Fr. A. v. Sporek die zur Verpflegung 100 armer Männer in Grادلitz erbaute Kirchen u. Spital einweihen liess. 1718. — Die ungemeine Tugend des hoch- u. wohlgeb. H. Fr. Ant. Sporek von L. A. K. V. R. 1720 a mn. j.

Stájtež zde některé zajímavé doklady. V prvním vydání životopisu Sporckova z r. 1715. vypravuje se, že „Ihre Excellenz (Graf Sporek)... haben Herrn Grafen von Würben 50.000 Reichs-Thaler aus eigenem guten Willen freiwillig geschencket und sich dieses Capitals mit allen Freuden beraubet, um nur dadurch die so schöne Tugend, die Gerechtigkeit immer je mehr und mehr ins Aufnehmen und empor zu bringen“¹⁾.

Této nemírné chvály přátelského daru, který se týkal soukromé osoby, a tudíž, jak slušnost a šetrnost žádala, v tajnosti zachován býti měl, povšiml si asi mnohý a sobě pomyslí, že není příliš pěkné, když dobrodinec sám s chválou vyzrazuje dobrý skutek příteli prokázaný. Bylo to nepochybně Sporckovi i vytýkáno, neboť ve druhém vydání z r. 1720 jest k této zprávě jako na omluvu přidán dodatek: „Welche ungemeine und viel Jahr in geheim gehaltene Generosität hochgedachter Herr Graf von Würbe hernach selbst geoffenbahret und selbe gegen Ihre Kaiserliche Majestät Leopoldum gloriwürdigsten Andenkens angerühmt hat“²⁾.

U pamětních spisech (memoriálních), jež císaři a úřadům podával, dovolává se Sporck skorem vždy nejen svých vlastních dobrodiní a zásluh, nýbrž též i zásluh svého otce: tak psal na př. r. 1713 císaři o sobě samém: „weisen seel. Vater Euer Kaiserl. Majestät in Hungarn und dem römischen Reich wider alle der Feinde mit freiwilliger Darsetzung Leib und Lebens, Haab und aufs ungemeine Dienste notorie praestiret, ich auch zu dessen Folge pro publicis necessitatibus ohne allen Entgelt etliche 100.000 fl. hergeschossen...“, a dále v témž přípise pravi: „ich, als dessen Vater abberührter massen ruhmwürdige, mit Gut und Blut erworbene Verdiensten, nicht weniger meine eigene vor Euer Kaiserl. Majestät und des Landes Wohlfahrt gethan Darschiessung, auch wie ich mehr dann die Hälfte meines Vermögens, zu der Ehre Gottes, des Nächsten Heil und Erhaltung vieler hundert Armen verwendet thue, jedermänniglich bekannt...“

Přičítá se Sporckovi za zásluhu, že rozdával knihy; nuže, on si ji osobí sám těmito chlubnými slovy: „Zwei und fünfzig

¹⁾ Van Roxas 30.

²⁾ Stillenau 29.

tausend Gulden Rheinisch, welche ein anderer zu Erkaufung eines Guts oder zu einer stinckenden üppigkeit würde angewendet haben, zur Unterstützung des wahrhaftig catholischen Glaubens, Auferbaug des christlichen Lebens, Eifer der rechten Seelen, und endlich Administrirung der heiligen Justiz, mehr dann ein Justinianisch grosses Werck, als ein Fundament des Glaubens-Licht, Unterweisung und wahren christlichen Seelen-Eifer — hinc semota omni gloria (?) — mit Verachtung derlei und anderer weltlichen Ehren — Eitelkeiten, freigebig mich habe kosten lassen“¹⁾

Tolik uznali jsme za dobré připomenouti, jinak ostatně nechceme dobrých skutků Sporckových nikterak umlčovat. Když roku 1695. nastala v Čechách veliká dražota a mnoho chudých hladem umíralo, poručil Sporck, aby na všech jeho panstvích 300 korečů obilí rozdáno bylo, což pak od té doby činil každoročně²⁾. Z daleka přicházeli žebráci, kdykoliv uslyšeli o příjezdu hraběte. Nejednou prý za jediný den rozdal chudým sto i více zlatých. Zřídil v Lysé lékárnu, v níž manželka jeho, hraběnka Františka Apolonie pro chudé léky připravovala. Hraběcí lékař měl nařizeno, aby chudým léky zdarma předpisoval i vydával. Na všech svých panstvích zřídil Sporck špitály pro staré neduživé lidi, z nichž největší byl v Kukusu, kdež vystavěl rozsáhlou špitální budovu s kostelem a klášterem milosrdných bratří. Tomuto špitálu daroval panství Hradištské a nad to ještě jistinu 100.000 zlatých, aby z ročního výnosu vydržováno býti mohlo 100 neduživců a 12 milosrdných bratří; pro každého z ošetřovanců bylo určeno ročně 80 zlatých. Od tud měly býti také daně za poddané panství Hradištského placeny³⁾. Na stavbu invalidovny blíže Prahy daroval 60.000 zl. a založil ještě k tomu zvláštní nadaci, kteráž ročně nesla 3000 zl., z čehož 50 invalidů vyživováno býti mělo. Řádu trinitátskému odevzdal 100.000 zl., aby z ročních úrokův obráceny byly dvě třetiny na vykupování křesťanských otroků, jedna třetina pak k osvobození Pražských měšťanů, kteří pro dluhy uvěznění byli. V Lysé

vystavěl kostel loretánský a založil při něm r. 1712 konvent bosých Augustinianů, pro nějž r. 1733 nový klášter zbudoval⁴⁾. Na vrchu Vysoké u Malešova vystavěl (1695—1696) kapli sv. Jana Křtitele²⁾ a zřídil i nadal několik poustev.

To všecko jest zajisté velmi dobré a záslužné, nesmíme však smlčeti, že Sporckovi nebyly dobré skutky vždy účelem, nýbrž někdy také jen pouhým prostředkem k dosažení účelův jiných. Takž by byl Sporck r. 1694. a opět r. 1704. rád dosáhl úřadu nejvyššího komoří, i sliboval, že věnuje celý roční důchod i s úřadem tím spojený (osm až devět tisíc zlatých) na přilepšenou chudých vězňů Pražských, bude-li mu úřad ten svěřen³⁾. V rozepřích peněžních neopomenul připomínati, že by peněz, o něž šlo, k dobročinným účelům obrátil — za tím ovšem úmyslem, aby jemu tím spíše za právo dáno bylo.

VIII.

Hrabě Sporck pojal r. 1687. za manželku Apolonii rozenou svob. slečnu ze Sweertsu a Reistu, již prý po zasnoubení dal ještě celý rok na rozmyšlenou, a slíbil, že jí, rozhodne-li se v té lhůtě jinak a nebude-li se chtít státi jeho manželkou, netoliko nebude k tomu nutiti, nýbrž že jí věno její, kteréž by mu byla přinesla, zdvojnásobí⁴⁾.

Z manželství tohoto pošlo několik dětí, z nichž však toliko dvě dcery na živě zůstaly: Marie Eleonora Aloisie (nar. 1687) a Anna Kateřina (nar. 1689).

¹⁾ Frind o. c. pag. 235.

²⁾ Stillenau (pag. 47.) vypravuje, že Sporck za pobytu svého v lázních Karlovarských r. 1695 vyhrál na kurfirstu saském Fridrichu Augustovi 1400 dukátů či 5600 zl., a za tyto peníze že vystavěl kapli ve Vysoké. Chválí jej velmi za to, že neobrátil peníze ty na „marnosti světské.“ Vypravuje však dále o slavnostech při svěcení této kaple, které konány byly s takovými útratami, že 5600 zl. zajisté daleko převyšovaly, neboť bylo pozváno hojně šlechty, která často-vána byla po několik dnů, a při těchto hostinách požíváno bylo ono tisícizlatové cukroví, o němž jsme se již zmínili. Mimo to pohostěn štědrě i lid nápojem i pokrmem. Do kašny uprostřed kaple umístěné, teklo víno. Bylo ho 100 věder po 16 zlatých!

³⁾ Stillenau 31. a 131.

⁴⁾ Stillenau 24.

¹⁾ Stillenau 213.

²⁾ Trauer-volle Liebs-Thränen 1738, Stillenau 28.

³⁾ Frind, Die Gesch. der Bisch. u. Erzb. von Prag 1873, str. 235.

Když r. 1700. slaveno bylo jubileum, k němuž do Říma veliké množství cizinců putovalo (za celý ten rok, 276.000), odebral se tam i Sporek, vzav starší dceru s sebou. Zdá se, že pobytem v Římě a pobožnostmi tam konanými v srdci mladé dívky probuzena byla touha po dokonalejším životě klášterním. To však nebylo otci jejím vhod¹⁾. Než dívka nedávši se v úmyslu svém zvrátiti, vystoupila po několika letech do kláštera annunziataek či celestinek v Eichstetě a složila tam proti vůli otcově, se svolením však sv. Stolice slavné sliby řeholní.

Vida nezbytí, usmířil se Sporek konečně -- ač po nemalých bojích duševních s krokem dceřiným. Chtěje ji míti aspoň na blízku, povolal r. 1707 celestinky do Čech, a vykázal jim zámek svůj v Hradišti Choustníkově či Labském (Gradlitz) nedaleko Kukusu za sídlo klášterní, kdež dcera jeho jako představená v pověsti svatě r. 1717 zemřela²⁾. Celestinky přestěhovaly se pak r. 1736 z chatrného již sídla Hradištského do Prahy, kdež jim byl Sporek daroval dům svůj, jenž stál na místě někdejší znamenité andělské zahrady, kde nyní budova hlavní pošty stojí³⁾.

Druhá dcera Sporekova, Anna Kateřina, dědička panství Lysského a Konojedského, provdala se roku 1712. za Františka Karla Rudolfa sv. p. Sweertsu z Reistu, syna matčína bratra. a strýně své, kterýž byv od tchána a spolu strýce svého za syna přijat, jméno a erb Sporeků se svým spojil⁴⁾. Ačkoliv ženich a nevěsta dvojnásob ve druhém stupni rovného pokolení spolu byli příbuzni, byl uzavřen mezi nimi sňatek bez dispense církevní (papežské). Proti tomu byly pak ovšem od biskupské konsistoře činěny námitky. Sporek

spatřoval v tom nepřátelské smýšlení kněžstva vůči sobě. Jak životopis jeho dí, musil prý „die geschlossene durch die Geistlichkeit aber verhindern wollende Ehestiftung der einigen Fräule, jetzt Frau Gräfin, Tochter mit äussersten Kräften, ja fast mit tödtlich unterloffenen Gemüths-Qualen verthädigen und verfechten“¹⁾, sám pak Sporek stěžuje si v memoriálu z r. 1714., že kladeny byly sňatku jeho dcery od vysokého duchovenstva („von der hohen Geistlichkeit seu sceptum curvum“) veliké překážky. Ty však nezáležely v ničem jiném, než, že konsistoř zcela správně žádala, aby uzavřený sňatek od stolice apoštolské dodatečně byl konvalidován. Sporek však stál neústupně na tom, že sňatek byl církevně požehnán a tudíž že ničeho více třeba není. Konečně však přece po mnohých námitkách uposlechl a podal příslušnou žádost, kteréž ovšem beze všech obtíží bylo vyhověno. Tu Sporek příznivé toto vyřízení, které vůbec v takovém případě bývá pravidlem považoval za své vítězství nad konsistoří, neboť se chlubil, že sňatek jeho „unerachtet aller Consistorial - Altercationen apud Nuntiaturam apostolicam“ byl potvrzen²⁾. (Pokračování.)

U Boží vody.

Dvě lípy jak sestry ve objetí,
s jich větví na sta slétá pohádek,
stářím hlava ku zemi se chýlí
a v čelo vrásky píše dlouhý věk.

Vetchá kaple, chudičká až běda,
se skrývá v jejich vábný baldachýn
jeden oltář, na něm Matka Boží,
v oltáři hrob a v hrobě Boží syn.

Dál šumí háj dojemně a tklivě,
a z hrdel ptačích písní celý dav
zní vstříc těm, již k Matce Boží spějí,
v ten čárný, rodný údal na pozdrav.

Dvě lípy jak sestry ve objetí,
zřím zase je, zřím i ten táhlý chlum,
a vzpomínám, jak často milerád,
když zaháněl mne světa toho šum,

¹⁾ Stillenau 25. a 60.

²⁾ Stillenau 42. — Trauer-volle Liebs Thränen 5.

³⁾ J. K. Rohn, antiquitates ecclesiarum capellarum et monasteriorum etc. 1774; Frind o. c. pag. 239. — Po smrti Sporkově bylo snášeti celestinkám krutou bídu, až se jich ujal světlíci biskup Václav Ant. Vokoun, jenž jim na výživu 10.000 zl. daroval. Klášter zrušen byl dne 25. března 1752, právě o poutní slavnosti Zvěstování Panny Marie. Ekert, Posv. místa II. 455.

⁴⁾ Sl. N. VIII. 905.

¹⁾ Stillenau 135.

²⁾ Memorial k místodrž. 1714.

jsem prosby vznášel k Panně na oltář,
Jí svěřil srdce bol a duši žal
a vzpomínám, že v kapli pod lípami
jsem chvíle trudné nikdy nepoznal.

A líp starou píseň slyším znova,
jich vonný květ mi v hustý padá vlas,
v kapli pod lípami z nízké vížky
zas zve mne zvokku známý, libý hlas.
Václav Horský.

Cesta missionářská v Chilském jihu.

(Dle P. J. Mellviga S. J. napsal

Vilém Rubricius.)

(Pokrač.)

Za tři hodiny přistál parník náš v tvrzi Kalbuko. Kalbuko jest malý ostrov s dobrým přístavem. Obývají zde většinou kupci. Též sídlí zde farář a gubernator. Obyvatelé tvrze jsou Španělé, kdežto v okolí obývají většinou Indiani.

Španělé jsou vesměs vysoké, štíhlé postavy a smělého, ba přísného zraku.

Indiani mají široká ramena a jsou postavy malé. Obličej jejich, barvy tmavozluté, jest zcela bezvýrazný. Avšak hustý jejich černý vlas divoce bují. Týž jest u žen delší a tmavší i dodává bezvýznamnému obličejí jakés takés příjemnosti. — Pracovitost není čtností nižších tříd. Jen nutnost nezbytná dohání je k těžší práci. Naproti tomu jsou schopni i za hladu veliké snášeti útrapy, čímž výtečně k službám námořníků jsou způsobilí. Aby národ ten sobě pokořili, musili Španělé vésti s ním boj téměř stoletý. Dosud ještě neuhasla pochodeň válečná.

Patronem Indianů na Kalbuce jest sv. archanděl Michal. Před svátkem jeho slaví se novena. (t. j. devitník). K slavnosti valí se zástupy z blízka i ze vzdálí. Vedle hlavního oltáře nalézá se v době té nádherný obraz archandělův, u jehož nohou přemožený plazí se drak. Chrám ozářen jest nesměrným množstvím svěcí. Postranní stěny jeho zdobený jsou obrazy svatých, jež sneseny jsou ze všech kaplí rozsáhlého obvodu farního, jichž jest více dvaceti. Ve dni takové podobá se chrám Páně málem obrazárně jakési. Kaple předstihnouti hledí kapli výzdobou svého patrona.

Ve dne v noci konají dva Indiani před obrazem Spasitelovým stráž čestnou.

Každého dne jsou slavné služby Boží. V den sváteční jest velkolepý církevní průvod.

Za několik hodin blížíme se k ostrovu Chiloe, vlasti to Chileňanů. Týž rozepíná se mezi 41 až 44° j. ž. Zabírá plochu 172 čtvercových mil.

Hledíme-li na ostrov se strany okeánu velikého, tož jeví se nám býti pouští širo širo. Nemát při straně té ani přístavu, aniž jest zde zalidněn. — Souš dělí veliký záliv Relonkavský ve dvě nestejná ramena. — Hořejší rameno jest úzké. — Dolejší široké rameno tvoří asi čtyřiceti sedmi ostrůvky souostroví chilské. — Počet obyvatelů mnohého z ostrovů těch jest 4 až 6 tisíc. — Jiné ostrovy naproti tomu jsou zcela opuštěny. Ano i na Chiloe největší díl půdy pralesem jest pokryt.

V Chiloe jest lid vesměs věřící a nábožný. — Nynější hlavní město *Ankud* jest sídlem biskupa. — Mimo to jest zde kněžský seminář a lyceum.

Čím Chileňané vysoko vynikají nade své sousedy, jest úcty hodná, ba horoucná jejich láska k vlasti. Chileňan jest skrz naskrz vlastencem. Tu není divu, že takový cit působí též na přistěhovalého cizince, který bezděčně cítí se puze na sám státi se Chileňanem. Tak doplňuje se tento malíčký národ na břehu tichomořském cizinci, již přišli sem vlastně jenom na čas. Za takového ducha, který proniká panující třídy společenské, jež oddány jsou vřelou láskou k vlasti milené a k národu svému drahému, musí země ta prospívat. A skutečně jest Chili ze všech americko-španělských republik nejspořádanější a dočeka se jistě skvělé budoucnosti.

Průplav, po němž do hlavního města Ankudu plujeme, není širší než Rýn blíž svého ústí. Plavci znají zde místa mnohá, kde i veliký parník v děsných vlnách zahynul. První missionáři, kteří před třiceti lety zde se plavili, sloužili právě na palubě služby Boží, když v ráz zavzněl rozkaz: „Bez odkladu do kocábek.“ Loď se potápí. Ni oděvu, ni knihy, vůbec ničeho nezachránili missionáři. Tak rychle stápla se loď ve vlnách hrůzných.

Kolem páté hodiny přistáli jsme ku břehu a odebrali se k spolubratřím, kteří byli v semináři. — Ulice města, jež vystavěno jest na několika návrších, jsou velmi nerovny. Z domů dřevěných vynikají seminář a klášter sv. Františka z As-

sisi. Palác biskupský a katedrální chrám budou se teprve stavěti.

Sestry křesťanské lásky (z Paderbornu) mají i zde nemocnici a několik škol. —

V semináři jest čtyřicet většinou ještě mladistvých chovanců. Šest diakonů očekává návrat biskupa z Říma, aby přijali posvěcení na kněze. Jsou to po mnohých letech opět první kněži, jichž dostane se krajíně té.

Nejlepší odměnou missionářům jest víra dětinná, kterou na mnohých místech zde nalézáme. — Jest neslýcháno, aby Chileňan nebo na křesťanství obrácený Indian kdy víře své se byli zpronevěřili.

Rouhání, zoufalství neb sebevražda nevyskytují se zde naprosto. Zvláštní ba horoucnou láskou lne lid zdejší k rodiče Boží a k věrným dušičkám.

Ve všech téměř rodinách modlí se podvečer společnou modlitbu a růženec za dušičky. Víru, pobožnost a mravů čistotu chovají zde jako drahocenné dědictví po otcích zděděné. Toť velikou jest útěchou missionáři, že nalezl pro práci svou pruh země tak příznivý!

Jak malinkými proti těmto Chileňanům a Indianům se zřením na jich úctu k věrným dušičkám, objeví se býti mnozí z nás! Či neslýcháme často, že leckdo z nás v jedinký den, který u nás ze dní tři set šedesáti pěti jest věnován památce všech věrných dušiček, chvástá se tím, že nevěnoval jim nižádné vzpomínky, že nešel navštívit tu slední nás všech zahradu, pole svaté.

Jest prý tak šťasten, že tam nikoho nemá! O té zaslepenosti! Cože, brachu, že nemáš tam bratří i sester mnoho — ba přemnoho? Či o nich nevíš?

Kolik asi dřímá v posvátné zemi studené chudších opuštěných snad jen proto, že's nepřišel jim v nouzi jejich ku pomoci? Snads nemohl, snad jsi i nechtěl? Či řekneš, že's o nich nevěděl? Ale měl's o nich věděti, měl's vyhledávati jich. A duším těch nebožáků, jichž's nebyl sto nalézt, a jež bez pomoci lidského milosrdí ruky — v bídě zahynali — těm duším věrným nechtěl bys obětovati v den dušiček všech, ni jedině vzpomínky ni jediné slzy, ni jediného Otče náš!

A což říci mám o oné *čestné* i *četné* legii mužů a žen šlechtných i obětavých, Bohem nadšených, cože říci mám o onom sboru šlechticů ducha, kteří srdcem a du-

chem, pérem i mečem, rozumem i paží bojovali a vítězili, krváceli a zmírali za drahou matku naši za milenou vlast. Ty věrné jejich duše nezasluhovaly by toho, abychom pamětlivi byli jich z dlouhého roku alespoň jedinký kratičký den?

Chileňané a Indiani *denne* vzpomínají věrných dušiček. Čiňme i my *tak*.

Konečně blížil se parník náš vlastnímu a poslednímu cíli jízdy naší, k farnosti Konchi. — Byl předvečer Hodu Božího Svatodušního. I doporučili jsme práci svou missionářskou vroucí modlitbou dárci sedmera darův — Duchu svatému!

Modlitby bylo věru potřebí. Jest to poprvé co konáme zde missie. Předěšlého léta počali jsme ovšem missie zde konati, avšak musili jsme ustáti, poněvadž mnoho mužů odešlo odtud na práci na jih.

Jak často se stává i zde spravedlnost Božská předešla nás účinnou výstrahou i napomenutím. Zemřelíť náhle dva nekajícní, zatvzrzelí hříšníci. Mladý muž v stáří dvaceti sedmi let, který nechtěl pokání činiti a v neřestech svých pokračoval, nalezen byl mrtev u prvé kaple. Spadl v stavu nepříčetném se skály. Jiný, který taktéž káti se nechtěl, a dále veřejná pohoršení tropil, v ráz onemocněl a zemřel téhož dne. Oba tyto případy náhlého úmrtí nesmírný ba úchvatný způsobily dojem v mysli všech.

Farář, mladý kněz, převezl nás na loďce z parníku na souš, kdež již stáli připraveni i vůdce i koně, aby nás dopravili v pohorí při jezeře Conchi. Cesty jsou zde, jako vůbec v celé té zemi prabídné. Pršelo silně. Brzy i tma přikvačila.

Stálým mým průvodcím na cestách apoštolských jest kříž, odkaz to starého missionáře. Onť před půl druhým stoletím touž kráčel cestou, s týmž křížem, jako dnes já — kapli od kaple.

Po obou stranách kříže nalézaly prý se postavy Rodičky Boží Bolestné a sv. Jana. Teď není jich na něm více. Kříž ten milou i drahou upomínkou na všech provází mne poutích. Cesta stoupá. Jde většinou lesem. Vine se křovisky po úzkých stezkách přes srázné vodopády a ječivé bystřiny.

Když dostoupili jsme výšiny, aj, tuť stříbrná hladina jezera Conchi zazrcadlila nám v ústrety obrazem úchvatným.

Pod jezerem osamělá a přec tak srdečně útulná zdravila nás kaple dřevěná. — S věže 20 metrů vysoké dojemně milený vítal

nás zvonku hlas, zvukem tak sladkobolným. Brzo dostavili se někteří obyvatelé domáci Špatné počasí bránilo jim, aby dle tamějšího obyčeje s křížem a korouhvemi přišli nám vstříc.

Po krátkém oslovení odebrali jsme se do malého dřevěného domku „casa eremita“ zvaného, který skoro všude vedle kaple pro kněze bývá postaven. Domek v nitru svém skrývá pokojík a kuchyňku.

V kuchyni vesele plápolal plamen tím dobře známým *starým* sic, ale přece stále půvabně *novým* praskotem.

Má-li missionář s sebou kávu a chléb, může pokrm ihned sobě upravit. Jinak nenalezne zde *žádných* zásob.

V pokoji není ni kusa nábytku, leda starý stůl, zvýše sotva $\frac{1}{2}$ metru. Na zemi leží dvě klády a na nich dvě neb tři prkna neotesaná. *Tohle* zove se zde postelí. O vše ostatní missionář sám musí pečovat. Pak dostavili se i zástupcové úřadův.

Nejprve přišel patron kaple, malý zavalitý Indian, tmavé pleti a bělostkvoucích zubů. Vlas hustý kryl skorem celé jeho čelo. Bylť bos, jako všickni ostatní. Jeho úřadem jest dozíratí na kapli. Musíť dvěře její otevíratí i zavíratí, zvonití a svíce rozsvěcetí. Ačkoliv tedy patron mnohé věci chbstarávati musí, tož nemá za namáhání své nižádné odměny.

Úřad jeho jest venkoncem úřadem čestným. Jen jediná skytá se mu za to náhrada. Dostane se mu, když zemře, bezplatného pohřbu. *Na tom* dá si i Indián i Chileňan již něco záležeti. *Za to* vykoná již mnoho!

Jinou ne méně důležitou osobností jest *fiskal* neboli *předřikavač*. Mohl by se skorem zástupcem farního duchovního nazývati. Povinností jeho jest v neděli a ve svátek lid k společným modlitbám shromažďovati. Předzpěvuje růženec a předčítá hlavní pravdy náboženské.

Když jest někdo nemocen, tož starati se musí, aby k němu přiveden byl duchovní otec.

V hodině smrti musí modlitby úmrtní nad umírajícím vykonávati a jemu ku pomoci přispěti. Novorozencům uděluje svatého křtu z nouze i když dítě jinak zdrávo jest, neboť špatným ošetřováním umírá zde úžasné množství útlých dítek.

Třetí vzácnou osobností úřední jest *dozorce* neboli *inspektor*. On koná farářů mnohou důležitou službu. Opatřuje i koně i ložky na cesty. Stará se o opravu kaple

i domku a předvolává lidi pochybné pověsti před faráře neb missionáře.

Ráno po příchodu missionářů shromažďuje se lid před vchodem do kaple. Fiskal neboli předřikavač projednává s přítomnými různé otázky z katechismu, jakož i hlavní modlitby, které každý křesťan znáti jest povinen. V 10 hodin počne oběť mše svatě. Za mše svatě zpívá se, ba i hudba bývá provozována.

Vždyť jak Španěl tak i Indian velikými jsou milovníky zpěvu. Po mši svatě jest kázání, pak vyučování dítek u víře, vlastně křesťanské cvičení vůbec, neboť mnohdy dospělý většinou potřebuje u víře poučení než dítě. Tu vzbuzen býti musí zájem pro toto učení způsobem všemožným. Za tím účelem rozdávány bývají lističky i knížčky, jež obsahují příslušné otázky i odpovědi. Osobám, jež buď samy jiné u víře vyučují, nebo alespoň ku cvičení křesťanskému je přivedou, bývají odměny slibovány. Pilným dostane se v uznání jich vytrvalosti buď knížek neb obrázku, neb podobné odměny. Tím docílí se, že brzy staří i mladí radostně katechismu se uchopí. Všudy uzříš je s katechismem v ruce ve škole i před kostelem, na ulici i doma, ve dne ba až pozdě do noci. Za pět až šest dní většina zná nejpotřebnějších pravd křesťanských a jest dostatečně připravena k řádnému přijetí sv. svátostí.

Den prvního svatého přijímání slaví se zde způsobem pokud možno nejslavnějším. Přípravou ku sv. přijímání modlí se *různé modlitby* jakož i pělí *příhodné písne*. Kaple všemožným způsobem velice nádherně jest vyzdobena. Vůbec nebývá *opomenuto* ničeho, aby dojem památného dne onoho, kdy slavnou skládali přísahu Kristu i sv. církvi jeho, nikdy nevymizel z vděčné paměti účastníkův!

Obyčejně trvá činnost missionářů na jednom místě deset dní. Pak vztýčen bývá *vyšoký kříž missionářský*. Za té příležitosti obnovena bývají všecka předsevzetí dobrá.

Kříž missionářský i po letech němým sic, ale přec' tak výmluvným jest hlasatelem slibů šlechetných, jichž splnění chvějícími se ústy svatými *od nás* zdá ten, jenž *za nás* na Golgotě svou velkou vydech' duši. — (Dokončení.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

P ý c h a.

(Pokračování.)

„Paní Havlová,“ tak vypravovala služka, „celý den nic nedělá, jen u stolu sedí a básně píše, neb z okna ven vyhlíží. Uvařiti nic neumí a pan Havel sedmkrát v týdnu dostane nedovařený neb připálený oběd. Z počátku se tomu smál, pak to domlouval, a konečně i hartusiti počal. Ale dostal za to. Paní si na něho vyjela, že jest nevzdělaný, tvrdý, necitný, že lhal, když jí říkal, jak jí rád má. Ona prý není žádná služka a měl by si vzíti kuchařku, aby svá mladá léta neutratila samým dřením, jí prý nedůstojným. Pan Havel odešel do hostince a chodí každého dne. Tam pije více než zmůže a domů chodí opilý. Tuhle opět chtěla od něho paní padesát zlatých na šaty, které si dělali nechala, ale nedostala ničeho. Pán jí řekl, že nic nemá, že je beztoho sám až po krk zadlužen a aby si šla na rodiče. Vždyť prý jí nic nedali a odbyli jak žebráčku. Byl by prý jiné štěstí udělal, ale ona ho svedla k tomu hloupému skutku, to jest ke sňatku. Teď jest tam Boží dopuštění, samé hádky, vády a různice. Pan Havel hrozil, že se oběsí a paní že se utopí. A tak to jde den co dne.“

Vypravovala toho mnoho, avšak i toto bylo dosti, aby Klenkovické publikum bylo na výsost pro poměry v domácnosti pana Havla zaujato i aby je dále pečlivě sledovalo. Služky, které se u paní Lory střídaly každých čtrnácte dní, vypravovaly celé kroniky a záhy nebylo v městě člověka, jenž by nevěděl, že u Havlů to jde páte přes deváté.

Přes to však neopomíjela paní Lory každodenně v bohatém úboru vyjít si na procházku. Chodila stejně pyšně jako za svobodna a pohlížela na ostatní tak z vysoka, jakoby její manžel byl při nejmenším předsedou soudu. Klepaví jazykové přezdívali ji: „chudá pýcha.“ Ale což ona na to dbala. Ji to nikdo nepověděl a ani ve snu jí nenapadlo, že by mohl býti někdo tak „opovážlivým“ podobně ji nazývati.

Za to však tím větších starostí a úzkostí snášela její matka. Škodulibě její známé neopomenuly ji o tom zpravit a

ona s hrůzou pozorovala, že místo nebe, jež doufala si dcera zjednat svým sňatkem, připravila si peklo. Čekala tedy se stálým strachem, jak se to ukončí. Muži svému o tom říci se bála. Byl by jí jen ještě výčitky činil a na své proroctví poukazoval. Trpěla tedy sama, plačíc o samotě.

Až jednoho dne přišel pan listovní z kanceláře domů všecek rozechvěný. Hned ve dveřích odhodil klobouk a dal se do vády.

„Pěkně jsi si dceru vychovala,“ volal chvějícím se hlasem. „Za posměch celému městu jest a my s ní. Za tři dny bude veřejná dražba na její nábytek, poněvadž na svou parádu nasekala dluhů jako kvítí. Muž od ní utíká a včera veřejně si své chyby vyčítali před lidmi, kteří se jim smáli. Hanbou bych se propadl. Pan soudce mi dnes povídal, kam jsem rozum dal, že jsem k tomu sňatku svoloval. Z Havla se stal opilec a nepořádný člověk, jenž prý co nejdříve bude propuštěn. Hezký život mám na stará kolena.“

Zalomil rukama a sedl do kouta pohovky, na zdrcenou svou ženu ani nepohlédla. Té se při zprávě mužově až hlava zatočila. Že to u Havlů špatně vypadá, věděla, že by však tak daleko to došlo, tomu nemohla uvěřiti. Snad jest muž dceřin vinen, vždyť Lory byla vždy tak citlivá, jemná, vzdělaná. Co se to jenom děje. Kéž by tam mohla běžeti a ovšem se sama přesvědčiti. Spořádala by vše a dceru zachránila.

„Abychom snad Lory pomohli anebo ji domů vzali,“ osmělila se po chvíli pronést.

„Jak že, ještě dále ji podporovati chceš,“ rozkřikl se pan listovní a vyskočil všecek podrážděný. „Nezavinila jsi již dost svou hříšnou dobrotou? Ani krokem mi přes práh nesmíš. Ať zkouší. Natýrala se rodičů svých dost a dost a co se jí děje, jest spravedlivá pokuta pro ni od Boha. Ať jde do světa, ať skusí, co jest to poslouchati, pracovati, trpěti. Ode mne nedostane ani trojníku a budeš-li ty ji podporovati, pak půjdu od tebe také a budu raději někde v pensii o samotě živořiti, než dům svůj zkáze a ostudě vydávati. To jest mé poslední slovo a to jí řekni.“

Odešel do druhého pokoje a tu usednuv, psal psaní dceři své v témže smyslu, v jakém ženě své povídal. Tušil, že se v domácnosti Havlově stane náhlý obrat a že by pak pozdě bylo dceru vyháněti,

až by se k rodičům vrátila. A skutečně nemýlil se. Den před dražbou přiběhla paní Lory k matce všecka uplakána a uděšená. Matka div se neskácela, vidouc ji tak přicházeti. S pláčem a sténáním vrhla se matce na prsa a nařikati počala. Muž ji před chvílí — bil a vyhnal. Bývalá slečna Lory svržena byla s výše pýchy své hluboko, hrozně hluboko. Žádala matku, aby ji popřála útočiště, aby otce uprosila, že prý již mnoho zkusila a bude poslouchati.

Ubohá paní listovní nevěděla co dělati. Srdce jí při pohledu na dceru pukalo a přece v hlavě dosud tkvěla slova mužova, že raději sám od rodiny se odtrhne, než by dceru do domu přijal. Konečně také za ty poslední dva dny přišla sama u sebe k přesvědčení, že dcera málo zkusila a tudíž svou vlastní rozmarností do zkázy se uvrhla. Bude lépe, když nyní na čas do světa odejde, než lidé přestanou o jejím osudu povídati a otec se utíší.

Slovy laskavými jala se tedy dceru těšiti a přemlouvati ji, aby na nějakou dobu odešla do ciziny a tu lehkou práci uhájila živobyť a smířila si otce. Dostala však za to od dcery notný díl. Že prý jest nelaskava a bezcitná jako otec.

„Vyháníte mne do ciziny,“ pravila vášnivě, „abych cizím lidem sloužila, já dcera listovního a spisovatelka. Nezardíte se nad touto svou žádostí, nutí mne k takovému snižení? Což jsem děvčkou? Mohu za to, že jsem se zmátla a vzala si muže tak hrubého, který ze mne chtěl učiniti svou služku a ne paní? Nepůjdu nikam, raději se utopím, než bych se tolik zahodila.“

Chtěla mluvit dále, ale do pokoje vstupoval pan listovní. Matka strčila dceru rychle do druhého pokoje, s bázní chystajíc se za dceru u muže přimlouvati. Ten však ji předešel. Viděl ze své kanceláře dceru běžeti do svého příbytku a proto neváhal rychle odebrati se za ní, aby snad matku nepřemluvila a k nějakému nepředloženému kroku nepřimněla.

„Kde jest Lory?“ ozval se zhurta. „Viděl jsem ji sem jíti a teď než jsem vstoupil vřzly dvěře do druhého pokoje. Ať se přede mnou neskřývá, jest ji to marným.“

Chtěl jíti otevřítí dvěře do vedlejšího pokoje, ale paní listovní se před ním postavila.

„Muži, měj rozum“ prosila úpěnlivě.

„Kam půjde teď? Vždyť jsme přece její rodiče. Ten necita ji vyhnal!“

„Necita? Chudák,“ zvolal pan listovní. „Taková žena jako naše dcera učini zoufalým člověka nejhodnějšího. Ona jest vinna jeho neštěstím. Zítřka bude Havel propuštěn od soudu a to jen k vůli ní. Tak dlouho ho týrala a okrádala, až se spustil. Do rána ji tu nechám, ale ráno pojede do Vídně, do služby, dám jí na cestu a dokud nepozná, jakou byla, nesmí mi na oči. Jdi, vyříd' ji to. Nepůjdu dnes již nikam a ráno též ne, dokud neodjede.“

Ustoupil ode dveří a usedl ke stolu. Tu zabral se do čtení jakýchsi listin tak horlivě, že se zdálo jakoby ani nepozoroval, kterak jeho žena do vedlejšího pokoje vstoupila a kterak odtud za chvíli pláč a štkání se ozývá. Až když otevřely se dvěře a jimi vešla dcera k němu, pozvedl hlavu.

„Jdi mi z očí,“ rozkřikl se na ni. „Nechci tě ani viděti. Pěknou hanbu jsi mi způsobila a mé stáří neštěstím obtížila. Co jsem řekl tvé matce, platí a neustoupím ani o písmenu. Jdi, pravím, nechci ani slova slyšeti.“

Ukázal na dvěře s tak velitelským posuňkem a oči jeho metaly tak hrozivé blesky, že Lory skutečně ustoupila a do vedlejšího pokoje zašla.

„Než bych šla sloužiti, raději se utopím,“ volala náruživě, že to až pan listovní slyšel.

Usmál se pohrdavě.

„Strachy na lachy, však ty si to rozmyslíš. Léč pro tebe bude trpký, ale užitečný. Škoda, že jsem ho nepoužil dříve.“

Nevšiml si více již dcery ani ženy a když přišel jeho obyčejný čas, odebral se na lože. Viděl, že jeho žena nespí, že jest dosud u dcery, ale nedbal toho. Viděl, že by matka povlností svou dojista zmařila jeho rozhodnutí, kdyby s ní hovor zaprádal. Ráno jakmile se rozednilo, zavolal na ženu, aby poručila dceři se oblékati.

„Dovezu ji sám na nádraží a koupím lístek do Vídně. Rychle. Za hodinu odjede vlak.“

Ustrojil se a přecházel pokojem.

„Rychle!“ volal za chvíli na dceru, která ve vedlejšíh pokoji plakala a neměla se ke spěchu.

Plačíc oblékala se paní Lory za pomoci sluzící matky. Když byla oblečena, poslal pan listovní služku pro drožku.

Přijela záhy a velitelským hlasem poručil pan listovní dceři, aby se rychle rozloučila s matkou a šla.

„Nechceš-li do Vídně, jdi kam chceš. U mne však nezůstaneš ani hodinu.“

Paní Lory tedy šla. Hlavu již nenesla tak vysoko, jako když byla ještě svobodnou. Zdrčena a pokořena vstoupila do drožky a byla ráda, když otec konečně vstoupil za ní a povoz se hnul. Zdálo se jí, že ze všech stran na ni lidé hledí a smějí se, že paní Havlová, spisovatelka a dcera listovního jede do Vídně — do službu. Po krátké době dojeli na nádraží a tu jí koupil otec lístek. Dal jí ho a k němu několik zlatých.

„To máš na ten čas, než dostaneš službu. Pracuj, boj se Boha a nech pychy. Až se z tebe stane pořádná žena, budu ti opět otcem. Do té doby však mi nesmíš domů ani páchnouti. Teď s Bohem.“

Doprovodil ji až k vlaku a počkal, až se vlak hne. Pak se ubíral k domovu, Musil toho dne ještě mnohou trpkou chvíli zakusiti. Viděl lidi, kterak nosí nábytek a věci z dražby a vědomí, že ty věci koupeny jsou za jeho pracně vydělané a ustrašené peníze, páliho ho jako oheň. Od svých druhů v kanceláři slyšel, že Havel byl pro svou nepořádnost propuštěn ze služby. Když pak šel odpoledne z kanceláře, spatřil ho na druhé straně náměstí vrávorati opilého. Utíkal rychle k domovu a nevyslovná hořkost naplnila jeho útroby. Ani do hostince dle svého obyčeje nešel a doma opět nemluvil.

Takový stav řečí trval několik týdnů, než veřejnost vynašla něco jiného, o čem by hovořiti mohla a na rodinu pana listovního zapomněla. O paní Lory nebylo ani slechu. Zdálo se že se na své rodiče dokonale rozhněvala, či že snad skutečně dopustila se nějakého zoufalého činu. Paní listovní chvěla se bázni o ní, bála se však co muži říci.

Až po půl roce přišlo první psaní z Vídně. Bylo adresováno na matku. Se strachem otvírala paní listovní dopis lehkajíc se, že snad nějaká nehoda se dceři přihodila. Nebylo tomu však tak. Lory vypisovala svůj život ve Vídni. Líčila, kterak první čas neustále plakala, žádnou lehkou a dobrou službu nalézti nemohla, až nyní že již jest na třetí měsíc u hodné, bezdětné rodiny. Přece však prý ji velice bolí, že nemůže doma býti a kdyby otec dovolil, že by přijela domů.

Dopisem tímto potěšena dala jej paní listovní svému choti, když se vrátil z kanceláře. Doufala pevně, že jí muž řekne, aby pro dceru psala. Dočkala se však pravého opaku.

„Ani krokem dosud domů nesmí,“ prohlásil pevně pan listovní. „Z dopisu jejího jest viděti, že u ní obrat ještě nastal. Dokud neuzná, že až dotud chybovala, není naděje, že se k lepšímu obrátí. Napiš jí jen, aby poctivě dále sloužila a trpělivá byla.“

S těžkým srdcem poslechla paní listovní, vypisujíc vzkázání otcovo jak mohla nejšetrněji. Po tom dopisu opět marně veškerou zvěst o dceři očekávala. Bylo jí proto velmi smutno a trudno. Muž celé dny byl v kanceláři a ona sama doma tísněna byla osamělostí a trudnými myšlenkami. Měsíc po měsíci utíkal, uplynul již rok, a Lory dosud nepsala. V tom také dověděli se, že muž dceřin, který již kolik měsíců z Klenkovic zmizel opět se vrátil a na draze sluhu dělá. To zvláště pana listovního velice rozčílilo. Nespál kolik nocí, tvář jeho byla ustarána a celá postava jaksi sešlá a skleslá. Do hostince přestal na dobro choditi a doma nepromluvil celé hodiny ani slůvka. Seděl stále zasmušen a v sebe uzavřen. V kanceláři také nebyl s to již práce své vykonávati s takovou přesností, jako dříve. Všiml si toho i pan soudce a vybízel ho, aby žádal do výslužby, jelikož by namáhavou práci mohl si ještě ublížiti.

Bránil se tomu, bránil, ale neubráníl. Cítil konečně sám, že jinak to ani nejde. Byl dán tedy do pense. Ale to ještě více zhoršilo jeho zdraví. Nevěděl co doma si počítí a stal se podrážděným a nevrlým. Konečně ho i nohy boleti počaly a on musil ulehnutí. Paní listovní s hrůzou pozorovala obrat ve zdraví svého muže. Jelikož jí však tvrdil, že jest úplně zdrav, přemlouvala sama sebe, že se as brzy pozdraví.

Ale nepozdravil. Čím dále, tím více scházel pan listovní, až konečně přivoláný lékař řekl paní listovní, by se připravila na nejhorší. To byla pro ubohou hrozná rána. Má snad ovdověti a tak osiřeti docela? Dcera jest v cizině a nehlásí se k ní a jiného na světě nemá. Byla jako smyslů zbavena. Přemýšlela, co činiti, až se rozhodla, že bude ještě jednou dceři psáti a o své ujmě že jí vybidne aby domů

přijela se s otcem rozloučiti a od něho odpuštění si vyprositi.

Učinila tak. A hle, sotva dopis na poštu dala, obdržela dopis sama a sice — od Lory. Byla tím velice potěšena a s nedočkavou dychtivostí spěchala ho otevřít. Byl nad obyčej dlouhý a obsah jeho rozslzel paní listovní. Byl psán způsobem zcela jiným než prvý a zdálo se, jakoby to ani od dcery nebylo. Slovy tklivými prosila z počátku, aby jí odpustili, že je tolik zarmucovala. Jest prý si teprve teď vědoma, co jest domov a kterak sama z Bůhdarma celé své štěstí svévolně pošlapala. Ráda prý trpí, naučila se pracovat a jest šťastnou, že rodiče dále netýrá. Jen to ji nejvíce mrzí, že otec ani řádky jí nepřipsal. Prosila ho vroucními slovy, aby jí napsal, že se nehněvá. Pak prý ať se děje cokoliv, všechno ráda snáseti bude. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Jednota katolických křesťanů.)

Dosavadní komitét ku pořádání slavnosti sv. Jana Nepom. na Karlově mostu v Praze usnesl se, že zřídí Jednotu katolických křesťanův, jejížto snaha ponejvíce se za tím účelem, aby mezi sebou i mezi širším obecnstvem povzbuzovala a pěstovala uctění patrona země české sv. Jana Nepom. Jednota tato slouiti bude „Jednota ku pořádání národní slavnosti sv. Jana Nepom. na Karlově mostu v Praze“ a bude mít v první řadě za úkol, každoročně v květnu v devítiku dnů svatojanských pořádati v Praze u sochy sv. Jana Nepom. na mostu Karlově důstojným způsobem pobožnost, jak ji dřívější slavnostní komitét sv. Janský byl pořádal, bude dále starati se o udržování světla při téže soše a pečovati i každým jiným vhodným způsobem o to, aby ctnosti tohoto světce, ochránce cti a patrona dobré pověsti bližního právě v nynějších pohutých dobách docházely nejen hojného následování, ale i patričního oslavení. Stanovám této Jednoty svatojanské dostalo se vynesemím nejduš. kníž. arcib. konsistoře v Praze ze dne 5. listopadu 1890 č. 9372 z vůle Jeho Emin. Nejdůstojnějšího arcipastýře v oboru církevním úplného schválení a nalezají se stanovy tyto tou dobou u velesl. c. k. místodržitelství v Praze za příčinou úředního potvrzení. Jakmile potvrzení toto dojde, svolána bude valná hromada zatím přihlášených členů, v níž Jednota se ustaví.

— Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“ Za členy

příspěvající přistoupili: vdp. Jan Chmelík, děkan v Pardubicích 10 zl., vdp. Pavel Pilát, sídelní kanovník v Staré Boleslavi 3 zl., vdp. Ferdinand Warter, převor řádu maltézských rytířů v Praze 3 zl., dp. Josef Hammeršmíd, koop. u Panny Marie Vítězné v Praze 1 zl., vdp. Vilém Janský, generální vikář v Budějovicích 2 zl., nejduš. kathedrální kapitola v Brně 5 zl., vdp. Fr. Preclík, děkan v Církvici 2 zl., dp. Stanislav Červ, kapl. v Církvici 2 zl., p. Jan Tengler, stříbrník v Praze 5 zl., vdp. Josef Kyselka, c. k. prof. v Praze 1 zl., vdp. Jan Veselý, far. v Bošilci 3 zl., vdp. Fr. Šítal, far. v Zálší 1 zl., vdp. Mat. Vlasák, bisk. vikář a farář v Diachově 1 zl., veleduš. duchovenstvo vikariatu Kosteleckého (nad Orlicí) 17 zl., J. M. nejduš. pán dr. Emanuel Schoebl, biskup Litoměřický 5 zl., nejduš. kollegiatní kapitola Vyšehradská 10 zl. Z vikariatu Časlavského: vdp. Jan Nožička, děkan v Čáslavi 1 zl., dp. Jan Adler, kapl. v Čáslavi 1 zl., dp. Ladislav Kalina, kapl. v Čáslavi 1 zl., dp. Josef Foltá, katech. v Čáslavi 1 zl., dp. Jan Limberský, farní admin. v Bučicích 1 zl., vdp. Frant. Elich, far. v Chotusicích 1 zl., vdp. Em. Fencel, děkan v Golčův Jeníkově 1 zl., dp. Ant. Petr, kapl. v Golčův Jeníkově 1 zl., vdp. Josef Malich, far. v Klukách 1 zl., vdp. Čeněk Juzl, far. v Nové Vsi u Chotěboře 1 zl., vdp. Josef Semerád, far. v Potěchách 1 zl., vdp. Josef Jakl, far. v Ronově 50 kr., dp. Karel Neužil, kapl. v Ronově 1 zl., dp. Frant. Vacek, kapl. v Ronově 50 kr., vdp. Václav Kracík, far. v Turkovicích 1 zl., vdp. Josef Teplý, far. ve Vilémově 1 zl., vdp. Tomáš Novotný, far. ve Vlkavě 1 zl., vdp. Frant. Jenček, far. v Zbislavicích 1 zl., vdp. František Vomáčka, os. děkan a vikar. tajemník v Žlebicích 1 zl. Z vikariatu Zbraslavského: vdp. Fr. Štolovský, far. v Dobřichovicích 30 kr., vdp. Josef Dyk, farář u sv. Kiliana 1 zl., vdp. Jan Krámr, far. v Mníšku 50 kr., vdp. Matěj Krotký, farář v Třebotově 1 zl., vdp. Frant. Matošovský, farář ve Vraném 20 kr., vdp. Karel Matouš, farář v Trnavě 1 zl., vdp. Theodor Ryska, farář v Slapech 1 zl. Z vikariatu Mirovického: vdp. Frant. Beránek, farář a bisk. vikář v Pohorl 1 zl., vdp. Ignác Paták, farář v Mirovicích 1 zl., dp. Frant. Paleček, kaplan v Mirovicích 1 zl., dp. Frant. Žahourek, deficient v Zalužanech 1 zl., vdp. Jan Buchtele, farář v Těchovicích 1 zl., vdp. Frant. Tyl, osob. farář ve Votlíku 1 zl., dp. Vojtěch Kořán, kaplan v Starém Sedle 1 zl., vdp. Jan Kříž, farář v Mirovicích 1 zl. a dp. Josef Lejčar, zám. kaplan v Čimelicích 1 zl.

— Jubilejní výstava. Na jubilejní výstavě zemské zřízena jest zvláštní skupina

XXVI. B určena pro zastoupení všech dobročinných a humanitních spolků tohoto království Českého. Spolky dobročinné mohou zde vystaviti diagramy a přehledné tabulky o své činnosti, dále své stanovy, výroční zprávy, brožury atd. Aby patrně bylo, že vedle humanity, jak se jí za našich dnů rozumí, zdárně pěstuje se u nás také křesťanská charita, záhodno bylo by, aby naši spolkové katoličtí, jako jsou: spolek arimatejský, soukromý spolek pro podporování domácích chudých, spolek sv. Vincence atd. zmíněné skupiny XXVI. B si povšimli a pro oběslání výstavy se rozhodli. Jest to také v dobrém zájmu těchto spolků, neboť mnohý zámožný navštěvovatel výstavy, jemuž ten neb onen spolek dosud neznám jest, pozná jeho blahodárné působení, a možno dost, že se stane jeho příznivcem na rozmanitý způsob: buď darem neb legatem a pod. Zajisté, že v oběslání výstavy v tento smysl tichému působení, křesťanské pokore a skromnosti se neublíží, a za tou příčinou oznamujeme ještě následující bližší zprávy: 1. Přihlášky diti se mohou nejdéle do 28. dubna pod adresou: Výbor skupiny XXVI. jubilejní zemské výstavy v Praze, Václavské náměstí číslo 55. 2. Předměty k výstavě určené zaslati se mohou nejdéle do 25. dubna. 3. S vystavením předmětů zaslaných nejsou spojeny výlohy pražádné — ano dotýčný výbor přijme jich s povděkem.

Z Uher. Kardinál Jan Simor, primas království uherského, arcibiskup Ostřihomský, zemřel 23. t. m. u věku 78 let.

Z Říma. Sv. Otec vydá prý, jak četné listy oznámily, mezi 25.—30. t. m. encykliku o sociální otázce.

— Sv. Otec přijal nabízený mu úřad rozhodčího mezi Belgií a Portugalskem v záležitosti Congské; proslychá se, že i Francie a Španěly obrátí se k sv. Otci s podobnou žádostí.

— Sv. Otec vydal okružník o 300-leté památce úmrtí sv. Aloisia ke dni 20. června t. r., v němž doporučuje pouť k hrobu k svatého Aloisia a schvaluje pobožnosti, jež chystají se četní ctitelé jeho konati.

Literární oznamovatel.

— „Slova pravdy.“ Laciné čtení časové, jež vydává Eduard Brynych, docházejí čím dále větší obliby, čehož důkazem jsou četné zprávy o hromadném jich odbírání od některých velice horlivých duchovních, jednak i rychlost, s jakou vycházejí. Doposud vyšlo 6 sešitů: I. Jak mistr Tůma opět víry nabyl a socialismu se odřekl. II. Hovor o Husovi na železnici. III. Svoboda svědomí. IV. Dva mladí žižkovci. V. Po ovoci jejich poznáte je. VI. Bílá Hora ve světle pravdy. O důkladnosti jejich nejlepším svědectvím jest to, že liberální listy proti nim brojí, poněvadž je opravdu bodají. Prodávají se po 2 kr. Čistý vynos věnován Jednotě katol. tovaryšů v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

dp. dr. Josef *Burian*, duchov. správce v Řepích, zvolen státním kanovníkem na Vyšehradě.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

p. Jos. *Pohl*, vicerektor v bisk. semináři, obdržel synodalie.

Ustanoveni jsou:

p. Frant. *Vlasák*, far. v Hradišti, za faráře v Blažimi;

p. Theod. *Rokos*, admin. v Blažimi, za admin. v Hradišti;

p. Jos. *Bouchal*, kapl. v Horním Litvínově, za katech. v Žatci.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Jabl*, far. v Ronově, 16. ledna 1891, (nar. 2. září 1819 v Brandýse, vysv. 25. července 1845).

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Zahálka*, kapl. Opatovský, za admin. do Mikulče;

p. Alf. *Hornek*, kapl. Krucburský, za kapl. do Polné;

p. Aug. *Novák*, kapl. Vojno Městecský, za kapl. do Krucburka;

p. Stanisl. *Kosán*, kapl. Chlumecký, za proz. katech. do Poličky.

Uprázdňené místo:

Ronov, fara patr. fundace hrab. Millesimo, od 17. ledna t. r.

OBSAH: Největší kajicníci. (Kazání na první neděli postní.) — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokrač.) — K dílu! (Báseň.) — Hrabě Sporek. (Pokrač.) — U Boží vody. (Báseň.) — Cesta missionářská v Chilském jihu. (Pokrač.) — Hříchové a pokuty. (Povídka. Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3-50
pololetně „ 1-50
poštou „ 1-75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Největší kajcníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer*.

Druhá neděle postní.

„Slyšte, prosím, řeči mé a
čítejte pokání.“

(Job. 11, 2.)

Kající Petr.

Ze zkušenosti známo jest, že mnohý
hříšník aneb hříšnice buď že na cestě
zloby se unavili, buď že kázáním nějakým
pohnuti byli, či snad vnitřním vnuknutím
Božím aneb sv. Anděla strážného osvícení,
konečně hřešiti přestali, o svém ubohém
stavu rozvažovali a život změnili. Tako-
vým způsobem poznávše hříšnost svou,
ošklivostí její k zármutku, a hořkému želu
se povzbudili. „Po radosti naposledy
bývá žalost,“ dí Duch sv. (Přisl. 24., 13.)
Ano po zažitých rozkoších rozlévá se
v srdcích hořkost. Tak je to, m. dr., po
poznání hříchu neuprositelně dostavuje se
litosť, druhá to podmínka spořádaného
pokání.

„Slyšte prosím řeči mé a čítejte po-
kání.“ Ach, rozmili hříšníci, jelikož s Pav-
lem v útrobách Ježíše Krista a v srdci
jeho po vás všech a po spáse vaší ho-
roucně toužím, prosím, slyšte řeči mé
a čítejte pokání. Chci vám dnes ukázati k
následování veliký vzor kajcnosti — *Petra*.
Klesl Petr, tot pravda jest a nejednou,
ale třikrát — třikrát mne zapřeš — řekl
Pán Ježíš. — ale Petr zas povstal, jak
celý svět ví, a kterak? co učinil? sv.
Matouš nám to praví, řka: „vyšel ven
plakal hořce.“ Ejhle, m. dr., nejprve vyšel

ven, odešel z nebezpečí, opustil příležitost
zlou — zkrátka zanechal hříchu jako Ni-
nivetští. A co potom následovalo? Pla-
kal hořce. Tedy žel i litost nad spácha-
nými hříchy — to byl ten druhý krok
na cestě pokání a k opětnému dosažení
milosti. Ano, druhá důležitá podmínka
dobře spořádaného pokání je žel a litost
nad hříchy; neboť na této závisí celá spása
a blaženost hříšníkova, ba celé nebe jeho.

Aby pak litost dobře zřízena byla,
jest zapotřebí, aby měla tři následující
známky. Má býti:

1. nadpřirozená,
2. obecná,
3. srdečná;

a o tom počnu ve jménu Ježíše a Marie.

1. Má litost naše býti nejprve *nad-
přirozená*, neboť je-li bytost její jenom
přirozená, ničeho neprospívá ku odpuš-
tění hříchů. „Nic mi neprospívá,“ mohu
říci o ní se sv. Pavlem (I. Korint. 3.,
3.) a proč to? Odpovídám se sv. Jaku-
bem: (I. 17.) „Všeliké dání výborné a
každý dar dokonalý s hůry je, sestupující
od Otce světél.“ Právě tak jako odpuš-
tění hříchů, jsouc nesmírnou milostí půso-
beno jest nadpřirozeně od Boha, tak musí
i příčina, kteráž odpuštění hříchů působí,
všechnu přírodu přesahovati a nadpřiro-
zenou příčinou býti. Tak to učí všichni
mudrci světa i učitelové sv. náboženství,
že příčina musí přiměřena býti výsledku.
Jako z vody, z ohně nebo ze lva, nemůže
vyjítí nebo zroditi se člověk, tak nemůže
přirozená jen litost přinéstí nadpřirozené
ovoce — odpuštění hříchů.

Nastává nám však otázka, v čem
záleží litost nadpřirozená? Odpověď leží

na snadě. Lítost nadpřirozená je ona, kteráž vychází z nadpřirozených příčin a pohnutek. Nadpřirozenými pohnutkami nazývají se pak ty, kteréž mají původ svůj nikoliv v přirozenosti, ale ve víře. — „Sstupující od otce světla,“ t. j. vycházející ze světla víry. Abyste, m. dr., tuto důležitou věc, na kteréž vskutku celá spása hříšnickova záleží, lépe nahlédli, povšimněme si nejprve toho, co to je as lítost přirozená. Někdo pustí se do hry a prohraje značnou sumu peněz. Peníze jsou ty tam a v řadrech povstává lítost; on zuří a zlobí se na hru a své neštěstí, pláče nad svou ztrátou, proklíná karban a konečně s úmyslem, že nikdy karet se nedotkne, hodí je do ohně. Ejhle m. dr., to je lítost, bolest veliká, ale jenom přirozená. A jak to? Poněvadž neštěstí svému klnouti je věc, kterouž nám příroda vnuká anaf nás učí zarmucovati se nad svou škodou, ztrátou aneb protivenstvím. Jinde zas hříšnou vášní svedena mladá dívka hanebně ruší svoji čistotu a následky svého hříchu skrytého lze brzo na ní spatřiti. Tato nešťastná ach lká, potom umírá téměř hořkou lítostí, klně hodině, ve kteréž klesla, skrývá se ze studu před světem a pláče — pláče bez přestání. Ó toť lítost, že nemůže býti větší. Nuž co soudíte o ní? Nic platna není, poněvadž je jenom přirozené podstaty, vycházející toliko z pramene přirozeného, totiž z bázně před nastávající hanbou. Přirozenost sama způsobila tuto truchlivost v srdci její, jelikož bolest její vychází toliko z bázně a studu. Ten tedy, kdož takto pláče a hříchů svých lituje, m. dr., činí to jako Saul, jenž též neposlušnosti své u proroků litoval, ale jedině z bázně, že trůnu svého zbaven bude. To je lítost toliko přirozená. Takový pláče ze strachu, že ztratí život, pláče jako Aman, jako Antioch, jako Jidáš, kteříž všichni jen přirozenou bolest nad hříchy svými cítili. Tak učí lkáti člověka příroda a to z nějaké jiné příčiny zas a pohnutky než-li přirozené. A co platna je takováto lítost ku shlazení hříchu? zcela nic. Kdyby se člověk tisíckrát s touto lítostí zpovídal, bylo by všech tisíc těchto zpovědí neplatných. Sv. Petr s takovouto lítostí nikdy by nebyl smazal hříchy své.

Dejme tomu však, že by někdo pociťoval v srdci svém bolest nad tím, že hříchy svými nebe ztratil a věčných trestů zasloužil, bylo by toto sice lítost *nadpřirozená*, anaf má původ svůj ve víře a víra

není nic přirozeného: ale *dokonalou* přece není. Jest to lítost toliko *nedokonalá*, kteráž bez dobré zpovědi u Boha nic nevyřídí, ku zničení těžkých hříchů nepřispěje, bez zpovědi hříšníka z pekla nevysvobodí. Přechasto tato nedokonalá lítost skoro ani nebývá lítostí, ale toliko bázní před peklem.

Zcela jiná byla lítost Petrova, kteráž vycházela z nejčistšího nadpřirozeného pramene, anaf nejhlubší úcta a nejdokonalější láska k přemilému mistrovi byla jediná pohnutka jeho pláče a bolesti. Tato nadpřirozená lítost nazvána jest od učitelů církve *contritio* t. j. *zkroušenost*, kteráž u Boha takovou moc a působnost má, že hřích okamžitě zničen bývá tam, kde ona se objeví. Ó přebлаžený ten hříšník, kterýž takovou lítost má při smrti. Nadpřirozená lítost má tedy před očima jedině uraženého Boha, k němu nese se všechna bolest a žal srdce; ona poblouznění své oplakává tak jako milující syn, jenž uraziv drahého otce, do sebe jde; jako dobrá dcera, kteráž milovanou matku náhle byla rozhněvala. Oba tito pláčou hnuti láskou k otci, matce a rádi nabízejí se ku potrestání. Čteme v dějinách ne bez úžasu o synu, kterýž nevěda ve válce otce svého zabil. Když mu to řečeno bylo, nechtěl tomu uvěřiti, a aby se o tom přesvědčil, odebral se na místo boje; prohlíží raněné a nalézá i zabitě tělo svého otce, kteréhož také nyní skutečně poznal. Pln hrůzy zděsil se a překonán lítostí, opřel se na svůj oštěp a nehnul sebou více; neboť bolestí puklo mu srdce; zkrátka, umřel na místě; bolest a smrt byly v jednom. To způsobila láska k otci, kterýž proti vůli zavražděn byl. Ó, co má pak způsobiti láska k Bohu, jenž vědomě uražen byl? Když nejvyšší kněz Heli uslyšel o smrti synů svých, nedotknula se ho bolest; když však uslyšel, že archa Boží nalézá se v zajetí, tuť bolestí raněn spadl se stolice a skonal; jen při pouhé zmínce o arše zemřel lítostí. A tak i dokonalá lítost nedbá na žádnou škodu, ani na smrt hříšníka, ani na tresty pekla, ale toliko na uraženou čest nejvyššího dobra; jest tedy „nadpřirozená lítost bolest duše nad zlem, vši nenávisti hodným, nad hříchem a to z lásky k Nejvyššímu dobru, na nejvyšší milování hodnému Bohu.“ Ó, kéž by tato požeňnaná bolest naplnila hojně i srdce vaše, abyste ji očistění, zase s láskou spočinouti mohli v přelaskavém objetí toho

Otce nebeského, kterého jste dosud snad tak těžce uráželi. Hříšníci, nezapomeň, že k Bohu zpět vede jen lítost nadpřirozená.

2. Má-li lítost naše býti dokonalá, jest dále rovněž tak nevyhnutelně třeba, aby byla *obecná* t. j., aby vztahovala se na všechny hříchy smrtelné. Sv. Jeroným praví, že Petra, kterýž třikráte Boha zapřel, jen hořké slzy obnovily a v předešlý stav zpět uvedly. Litoval a oplakával tedy Petr nejenom první anebo druhý pád svůj, ale všechna tři zapření, tyto tři veliké a těžké hříchy se vším jejich průvodem a s celým tím rojem hříchů, kterýž jich následoval — jako byla křivá přísaha, již se dopustil, když opět zapřel Mistra, když počal se proklínati, veliký nevědek, nevěra, věrolomnost atd. Nejednoho, ale všech těchto hříchů Petr zkroušeně litoval. Ano, m. dr., pravá lítost, jejíž příklad nám dnes svatý Petr dává, musí býti obecná. Kdyby nějaký hříšník aneb hříšnice litovali toliko toho nebo onoho hříchu a nikoli všech, jichž se dopustili, kdyby toliko jediný hřích vyloučili ze své lítosti, byla by všechna jejich lítost marná a ni jediný hřích by jim nebyl odpuštěn. Co platno, praví sv. Řehoř, jestliže někdo hříchu smilstva lituje, když jej dosud lakomství poskvrňuje, když dosud zlosti, hněvu, závisti oddán jest? Marná tu lítost. Neboť kdo jen v jedné věci s lítostí se opozdí, zůstává stále v nemilosti Boží, jsa starým hříšníkem, jako dříve. Obecnou musí býti lítost, jinak nic nepomůže. To věděl dobře David a proto praví: „Všelikou cestu nepravou v nenávisti jsem měl“ (Žalm 118, 128.); všech hříchů vespolek a každého zvlášť král ten litoval. Má tedy pravá lítost všech hříchů nenáviděti a ani jednoho nešetřiti. Pravá lítost nesmí býti podobna Saulovi, kterýž obdržev od Boha rozkaz, aby všechny Amalekity úplně vyhubil, nezachoval se podle toho; lid sice všecken zničil, avšak krále proti rozkazu Božímu ušetřil. Ne podle Saula, ale podle Petra učíte, zkroušeně litující hříchů svých a ani jednoho nešetříce jako Petr, který ni jediného hříchu nevyloučil z lítosti své, ale jako sv. Jeroným o něm dí, litoval všech tří zapření se všemi jejich hříšnými okolnostmi.

3. Konečně má býti lítost naše *srdečná*, vycházející z celého srdce a z celé duše. Jest pak bolest srdce dvojí: zevnější (zřejmá) a neviditelná či vnitřní. O té první, kteráž očima pláče, ústy vzdychá a rukama

v prsy se bije, praví Zalmista Páně: „Toky vod vydaly oči mé (Žalm 118, v. 136.), že neostříhali lidé zákona svého.“ O lítosti druhého druhu, kterouž zevně spatřiti nelze, kteráž se toliko v rozumu a ve vůli zdržuje, praví tentýž kající král: „Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš“ (Žalm 50, 19.). Obojí tato lítost má původ svůj v srdci a ačkoli obě dvě vedle sebe dobře existují a i ta vnitřní i ta zevnější žádoucí jsou, není přece té citlivé zevnější nevyhnutelně zapotřebí. To nechť pamatují sobě zvláště ti, kteří si stýskají, že žádné bolesti a lítosti necítí a že nad hříchy svými nedovedou zaplakati jako kdysi Petr, Makarius nebo Markéta Kortonská, kteříž všicki spáchané hříchy své častými slzami oplakávali. Nedovede-li kdo nad hříchy plakati, nenásleduje z toho, že by žádné lítosti neměl.

Všimneme-li sobě Petra a rozjímáme-li o něm, tu spatřujeme na něm příklad obojí srdečné lítosti, té citlivé zevnější i té vnitřní. První se jeví jeho pláčem, neboť hořce plakal, tolik plakal, že Niceforus o něm praví: „oči jeho od ustavičného pláče byly jako krví zality, a také na jeho tváři vyryly hořké toky slz dvě hluboké brázdy;“ z kteréžto příčiny Petr také k utírání svých slz ustavičně s sebou nějaký šátek nosil, jak o tom staré knihy zprávu podávají. Nicméně přec někdy ustával Petr v pláči, ačkoliv nikdy litovati nepřestal. Vypravuje sv. Klement, jeho nástupce, že sv. Petr po celý čas svého života, kdykoli zaslechnul zpěv kohty, vždy na kolena padal a srdečně litoval své nevěry a věrolomnosti k Synu Božímu. Jest tedy vnitřní a srdečná lítost vážný zármutek srdce, kterýž nelituje toliko ústy, ale ze srdce upřímně hříchů si oškliví a přeje si, aby se jich byl nikdy nedopustil.

Takováto lítost, m. dr., nazývá se dokonalou, taková ničí hříchy; kdyby člověk na př. v náhlé smrti nemohl žádného jiného kajícího skutku vykonati. Taková lítost sama člověka zcela posvěcuje a přechásto jako nově pokřtěné dítě do nebe uvádí. Přemnoho podivuhodných příkladů mohl bych vám vypravovati o tom, jak lidé zkroušené hříchů svých litující, lítostí nadpřirozenou, obecnou a srdečnou po příkladě sv. Petra do nebe i bez zpovědi přijati byli, jen když hotovi byli, kdyby možno bylo, zpověď vykonati.

A tak i my, jestliže sv. Petra následovati budeme, stejného odpuštění od Boha dosáhneme. Leč, bohužel, platí o mnohých slova osviceného kazatele z řádu Ježíšova ctih. kněze Viejra, kterýž praví: „Hřešíme jako Petr, ale nepláceme jako Petr, a přece jako Petr spasení býti chceme.“ Ó, co to, m. dr., to není cesta z hříchu ku spasení. Kéž byste tato slova odnesli s sebou dnes domů z tohoto sv. rozjímání, kéž byste o nich vážně rozmýšleli a nepochybuji, že by vámi pohnula a spasitelné slzy lítosti pravé vám vyloudila: Amen.

Cesta missionářská v Chilském jihu.

(Dle P. J. Mellviga S. J. napsal

Vilém Rubricius.)

(Dokončení.)

Nejbližšího jitra vydali se missionáři na další cestu. Loď přeplavila je pět až šest mil dále po laguně v místo nové jich činnosti. Všecek lid doprovázel loučící se missionáře od kaple až k břehu jezernímu.

Laguna jest jezero rozkošné kol vroubeno lesnatými výšinami. Výšiny ty jsou povahou svou původu vulkanického. Vodstvo, po němž nyní se plavíme, shromáždilo se v jícnu sopky snad dávno již vyhaslé. Jezero znenáhla stává se průplavem úzkým. V dáli vždy mohutněji a mohutněji dunění temné se ozývá.

Jsme blíže Velikého Okeanu, tedy již na západní straně ostrova Chiloe. Průplav blíže ústí svého přechází v široký veletok, jenž vodstvo jezerní v moře světové žene.

Kdyby zde byl dobrý přístav, bylo by místo to jako stvořeno, aby založena tu byla příjemná osada. — Avšak celý břeh západní jest písčitý a mělčiny nedovolují lodím, aby k břehu přistáli mohly.

Zde na pobřeží bouřlivém, kde obrovské velikého Okeanu vlny divoce se pěnice s nesmírným třeskotem o skály se tříští, zde klidna stojí kaple, v níž též missie konati se měly. Obyvatelé jsou vesměs Indiáni.

Několik lodí připlulo nám naproti, kdežto lid ostatní s křížem a korouhvemi na břehu nás očekával. Když jsme vystoupili, přišli nám v ústředí fiskal a patron, aby nás jmenem lidí vítali a pozdravili. Po té zapěna velebná píseň: „Přiď ó Duše přesvatý!“ a všecek lid doprovázel nás

do kaple, kdež slavnost počala krátkým lidu oslovením.

Kaple jest na poměry zdejší pravým skvostem stavitelství. Zámožný Španěl přispěl nejvíce, aby zbudována byla. Obydlí pro missionáře zde není, pročež ubytování jsme byli ve škole nizoučké a chudičké. Obyvatelé krajiny té jsou nad míru chudí. Žijet v tomto koutečku země asi padesát rodin odloučených ode světa ostatního. Za bouře bývá jezero často osm až čtrnáct dní plavbě naprosto nepřístupno.

Cest a silnic zde není. Bohužel jest nepříznivé okolnosti té následkem smutným, že skoro nemožno, aby duchovní otec v čas zavolan byl k umírajícímu. Tak většina lidí umírá zde bez slední útěchy blažené, již skytá křesťanu svatá jeho víra. Větší opuštěnost sotva kde jinde lze nalézt. Trpěli jsme mnoho sychravým počasím. Štěrbinami chudičké školy děsně hvízdal a fučel vítr studený. Když slunko zapadati počalo, shromáždila se obec v kapli. Fiskal modlil se „Věřím v Boha“ a jiné modlitby. Každé jeho slovo opětovali přítomní. Po klekání pěli růženec. Týž počiná překrásnou píseň, řekl bych jako ukolébavkou Marianskou, která po česku zněla by asi takto:

Nám dobré noci popřej, máti,
svým kryj' nás pláštěm milným,
nech srdce dítek k sobě pláti,
když údům hoví zemdleným!

Ó, Bože, Otče na výsosti,
do své nás vezmi ochrany,
a zač Tě ždáme v pokornosti
dobrymi učím křesťany!

Ne méně úchvatným jest i závěr růžence bolestného:

Jak trpělivě Spasitel,
nes' kříž na Kalvarii,
ač hříchy naše bezmezně,
tvář svatou v zemi ryjí!

Tím příklad skvělý podal nám,
že největší jest štěstí,
když trpělivě člověk zná
kříž stavu svého nésti.

Maně tane mi tu na mysli otázka: Jakže chováme my se k této překrásné modlitbě, výkvětu to nejčistší poesie křesťanské? Ženy mnohé i rodu knížecího i z chaty dělníkovy rády modlí se růženec. A což muži. Táži se dále: Netřeba se snad

mužům za modlitbu tu stydět! Latinské přísloví praví: Verba movent, exempla trahunt, t. j. Slova učí, příklady táhnou. Ukáží Vám tudíž v příkladech historii nezvratně zaručených, že i mužové rozličných stavů, korunované hlavy, nejen duchovní ale i osoby světské rádi modlitbu tuto konali. Tak čteme v historii:

Ludvík II., císař německý, rád se modlival růženec a nosil jej povždy u sebe. Když jedenkrát u Hildesheimu (v pruském Hanoversku) svůj růženec ztratil, velice byl nerad a naleznuv jej opět, dal na místě tom vystavěti kapličku.

Bl. Petr Kanisius, který sestavil náš katechismus školní, každého k modlení růžence povzbuzoval a také sám každodenně modlil se růženec za dušičky.

Velikým ctitelem sv. růžence byl též ctihodný otec Berchmans, který vždy růženec při sobě měl. „Tři poklady mám,“ pravil jedenkrát, „s nimiž bych rád umřel: kříž, růženec a knihu řeholní.“ A přání jeho se vyplnilo. Zemřel, maje růženec v ruce, kříž před sebou a knihu vedle sebe.

Věhlasný kazatel a učenec Jan Veit, který ze židovství na katolickou víru se obrátil, nestyděl se každodenně na kolenou modlit se růženec. A že veliký i učený nynější svatý Otec náš Lev XIII. jest vřelým sv. růžence ctitelem, netřeba ani připomínati.

Avšak nejen u panovníků a kněží lež i v stavech jiných, kde by se toho člověk nejméně nadál, shledáváme příklady, že mužové světové pověsti, růženec se modlili. Zajisté pověst světovou mezi hudebníky a skladateli hudebními mají Krištof Gluck a Mozart. O prvnějším se vypravuje, že jako hošík zpíval velmi krásně v jistém kostele, začež od bratra Anselma dostal pěkný růženec s tím podotknutím, aby se jej pilně modlil, že se pak stane znamenitým hudebníkem. Krištof uctivě přijal růženec a slíbil, že se jej bude denně modlit a slibu svému i věrně dostál. Maje v ruce růženec skládal nejznamenitější díla svá a když mrtvicí raněn zemřel, v ruce smrtelné držel růženec.

I druhý velmistř hudební Mozart modlival se růženec rád i pilně. Po stkvělém výsledku své symfonie ve skladbě „Concert spirituel“ pomodlil se na poděkování růžence.

Jedním z nejvýtečnějších vojevůdců rakouského vojska v minulém století, postrachem nepřátel křesťanstva, fanatických

a sverepých Turků, byl zajisté princ Eugen Savojský. A hle, ten vedle meče povždy nosil růženec, aby kdykoliv mohl, se ho modlil!

A komu bylo by neznámo jméno Radeckého, o němž každý veterán se slzami v očích rád hovořívá, jež vojáci jako otce svého ctili, svým tatínkem jej nazývajíce. Když pak později nepřátelé nad Rakouskem vítězili, říkali ti to veteráni, že nám schází Radecký. A hle, tento veliký generál nosil u sebe a modlival se růženec.

Jistý lékař, dobrý to křesťan, vypravuje, kterak se podivil, slyše jedenkrát věhlasného lékaře prof. Rekamiéra v Paříži vypravovati veřejně, že si to pokládá za velikou čest, mžželi denně růženec se modlit.

V mladém věku svém, vypravuje týž lékař, byl jsem náhodou u jistého nemocného, kterého Rekamier léčil. Před tím nikdy jsem jej neviděl, ale dle pověsti znal jsem jej jako znamenitého profesora a učence věhlasného. Vstoupil do bytu, pozdravil velice vlídně a počal nenuceně s nemocným rozmlouvat. Já pozorně jsem naslouchal, aby ani jedinké slovo mi neušlo. Po lékařské poradě vstal a hotovil se k odchodu. V tom však se obrátil, jako by ho bylo ještě něco napadlo; postavil klobouk na stůl, vstrčil ruku do kapsy a pravil: „Brzo bych byl na velice důležitou věc zapomněl!“ — „A co je to?“ tázal se přítomný duchovní, přítel to nemocného a dobrý známý profesorův. — „Přihodilo se mi neštěstí, velebný pane, neštěstí, kterému jedině vy můžete odpomoci. Je to nepatrná zlamanina, kterou vy můžete vyhojiti, třeba jen malé operace, a tu račte vykonati!“ A věhlasný lékař vyňal z kapsy ruku a v ruce držel růženec. — Přiznávám se, že jsem se podivil. On, veliký lékař Rekamier světové pověsti nosil u sebe a modlil se růženec! — „Ovšem, že se modlím růženec,“ pravil Rekamier s dobromyslností libeznou, usmívaje se při tom. „Působí-li mi některý nemocný mnoho starostí, nechťji-li léky účinkovati, tuž beru útočiště k tomu velikému lékaři, který všecky nemoci v ráz vyhojiti mžž. Avšak, poněvadž pro mnohé práce nedostává se mi času, abych jej prosil tak, jak třeba, používám milé svaté Panny za prostřednici. Jdu-li totiž k některému nemocnému, modlím se jeden anebo dva desátky sv. růžence. Rozumíte. Nic není snadnějšího nežli to. Sedím tiše ve svém voze. Strčím ruku

do kapsy a začnu rozmlouvatí. Růženec jest mým tlumočником. A poněvadž ho často užívám, jest unaven, velebný pane, jest nemocen a proto prosím Vás, abyste jej prohlédl a uzdravil.“ — Duchovní přijal usmívaje se překrásný růženec a slíbil, že jej co nejdříve spravi. Lékař Rekamier se odporučil.

„Milý příteli,“ pravil mi později týž lékař. „Růženec jest zvonkem. Každé „Zdravas Maria“ jest upoměnkou nebo raději prosbou. Abychom v palác knížecí se dostali, nebo k některému ministru připuštění byli, musíme míti nějaké doporučení, nebo jistého přímluvčího. Musíme o slyšení prositi, navštivenky předkládati a třeba nekonečných jiných předprav a příprav. Naproti tomu není nic snadnějšího, jako rozmlouvatí se sv. Pannou. Potáhneme za zvonec t. j. vezmeme růženec do ruky, a aj, nebes brány rychle se otevrou. Podáme svou prosbu. A hle, královna andělů, Panna nejsvětější, jest tak dobrotiva, že okamžitě přijme prosbu naši. A není-li zvláštních příčin proti vyslyšení, zajisté ihned prosbě naší bude vyhověno!

Jen nevědomci a zhýralci posmívají se modlitbě sv. růžence. Byť se domnívali, že jsou samá moudrost a že není nad jejich rozum, přece v ohledu tom jsou velice pošetilí. Avšak velmi často posměvači v srdci svém zcela jinak cítí, než jak to zevně v pýše naduté ukazují.

Až jedenkrátě dokončíme pouť svého žití, dají nám zbožní pozůstalí neb milosrdná ruka přítelova s sebou do hrobu růženec. Tož nestyďme se ve víru žití při sobě jej míti.

Uctívejme jím často však nábožně královnu sv. růžence a napomáhejme, aby splnila se ta krásná věštba, kterou sama o sobě předpověděla řkouc: „Aj od té chvíle velebiti mne budou všickni národové.“

Něžnou poesii růžence svatého pěkně zobrazuje báseň:

Kdo zná ten *keř* převzácných růží,
jenž v zimě, v letě zdobí sad?
Onť poupat žár s hvězd leskem druží,
a sahá až v nebeský hrad!

Kdo zná tu *kytku* sladké vůně,
jež srdce spájí blahým snem,
že touhou po ní duše stůně,
ji vázati chce každým dnem?

Kdo zná ten *věnec* ladně svitý,
ježž zbožná ráda víje dlaň,
jímž ve dni blahé svého žití,
všech panen Panně zdobí skráň?

Vy všickni *keř* těch růží znáte,
vždyť ze srdce vám vykvétá,
jej rádi v *kytku* spojíváte,
dlaň vaše v *věnec* uplétá.

Ó plette rádi, z tužeb, z vzdechů,
co tíží vaši bolnou hrud',
ten *svatý věnec*, lidstvu v těchu,
vám *růženec* vždy zdobou buď!

Onť korunou buď duši vaší,
jím ovládnete nebesa,
ten věnec *smutek* vám zaplaší,
vždyť *radost* jen v něm zaplesá!

Velebné písně ty zajisté pocházejí od starých missionářů. Jsouť věru prostředkem výtečným, aby víru v Krista i v svatou Máť Jeho v srdcích lidu stále a stále probouzely i probuzenou ve věrné udržovaly paměti. Po té následují jiné modlitby.

Pak kázání, které jest vlastně jen krátkým u víře poučením. Závěrem vzbuzena bývá obecná lítost a zapěna píseň kajicná.

Když pozdním večerem domů jsem se vrátil, plápolal tam již plamen mohutný, nad nímž ludian pečení na rošti otáčel. Dva vířící hrnce byly taktéž k ohni přistaveny. Kolkol sedělo množství dětí, žen i mužů dilem aby se ohřívali, dilem aby podíl brali na hostině missionářově. Rozsvícena byla svíce z tuku ovčího a patron předkládal jídla.

Nejprv dostal každý malý, kulatý v popelu pečený chléb. — Náčiní jídelné jest velice primitivní. Nemá-li missionář lžíce, musí i tu patron vypomoci. Jeť tak šťasten, že jest závidění hodným majetníkem dvou veledůležitých nástrojů, jež sám vyřezal, a jež lžicemi se zovou. Na místě talířů konají službu dva černé hliněné okíny (okrouhlé hluboké misy.) Když byl každý chlebem podarován, přinesou oba hrnce s ohně. Jeden v útrokách svých uschovává dvě slepice. V druhém skryta jest směsice zemáků a ryb. — Konečně vítězoslavně přinesena bývá pečeně na dlouhé žerdi. Poněvadž rodin mnoho hostinu vystrojilo, musí missionář, aby nikoho neurazil, ode všech pokrmů okusiti.

Četné zbytky hostiny putují klidně

zpět v kuchyni a v době krátké ubírají se účastníci hodů rozloučivše se srdečně klidně domů nesouce potřeby kuchyňské na zádech.

Dne sledního bylo povětrí *děsné*. Pršelo i bouřilo v *divém směse*. Věc nevidaná! Hustý sníh kryl krajinu v šírou dál!

Hoši měli z tohoto vzácného zde úkazu radost velikou, zejména když bylo jim ukázáno, jak z převzácného materiálu toho vyrobili lze *rádného sněhuláka*.

Avšak od missií nedali se lidé ni špatnou povětrností odstrašiti. Mnozí po všecek ten čas utábořili se blíž kaple. Již časně z rána mezi pátou a šestou hodinou obcovali prvé mši svaté. Pak modlili se, pěli a učili se téměř po celý den. Jiní přicházeli vzdor bouři a dešti dvakrát denně přes dravou řeku širokou neděsíce se ni tmy ni noci.

Zajisté, že za takového smýšlení a nadšení lze nadíti se i zkroušených i pokorných zpovědí. Následkem toho možno bylo ukončiti missie již v osmi dnech.

Když na loďce opouštěli jsme dobrý ten lid, abychom v kapli jiné tutéž práci znovu počali, v srdci svém odnášeli jsme sobě radostné sebevědomí, že opět jednou hlásali jsme evangelium chudým! Mnozí doprovázeli nás cestou. Když jsme se loučili, ó což bylo tu srdce vroucího pláče a štkání.

A věru mají k tomu dobráci ti příčiny až příliš dosti! Vždyť mnozí z nich v dnech právě uplynulých naposled' napájeli se ze zdrojů nevyčerpatelné milosti Boží, jež obsaženy jsou ve svatých svátostech! Mnozí posledně smřili se zde s Bohem, dobrotivým svým Otcem. Vždyť asi málo kteří z nich dočkají se nového léta milostivého — missií nových!

Jízda po jezeře byla rozkošna. Rychle čeřila loď hladinu vodní. Kříž uprostřed korouhvi dvou otevřel průvod. Z dále pluly nám nové lodi v ústřetí. Tu zahlaholil velebný hymnus na oslavu královny andělův a klenba nebes odrážela a echo hor opětovalo slova sladká: „Ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká (Panno Maria.“

Zajisté, že plesalo srdce milostné Panny blahoslavené nade jástem šťastných, ba dětinsky šťastných její ctitelův!

Brzy byli jsme na břehu a šli průvodem do kaple. Doporučili jsme třetí

toto dílo své v ochranu Božského Srdce Ježíšova, jehož slavnost právě se konala.

V neděli nutno bylo poslední útěchu víry nésti několika nemocným. V šest hodin konána byla oběť mše svaté, již mnoho nábožného lidu obcovalo. Po té vzal jsem uctivě zahalenou Svátost, vsedl za pění písní: „Svatý svatý“ na oře bílého a přitiskl Svátost na své prsa. Lidu veliké množství i koňmo i pěšky následovalo až do příbytků nemocných. Cestou vzrostlo množství v průvod velkolepý. Missie trvaly zde deset dní.

Veliké, ba nevýslovně veliké jsou útrapy missionářův! Avšak daleko větší odměnou jsou jim *božská útěcha* i *svatý klid*, jež za to *ve svém srdci nesou*.

Anděl smrti a dítě.

Slét' anděl smrti s nebe
pro dítko v horský val,
vzav na se tvářnost děcka
je vliďně ku hře zval.

Od lůžka choré matky
však dítko nechce jít:
„Teď hrát si nesmím; počkej,
až mamince dám pít!“

To slyše Pán Bůh v nebi
smrt nazpět povolal. —
Hned matka ozdravěla
a s dítkem žila dál . . .

Jos. Dyrhon.

Z Berounské knihy kšaftů.

(Napsal prof. *Jos. Vávra*.)

Knihy kšaftů, uchované z dávných let, jsou důležitým a pro zpytatele milým a zajímavým pramenem kulturních dějin. Však otevrouce ony folianty, máme před očima dlouhou řadu projevů ducha našich v životě předchůdců, kteří majíce vkročiti na věčnou pravdu, loučí se s pozemským statkem, jímž Bůh je nadělil, a činí o něm poslední pořízení, aby dílem předešli darované hadruňky a soudy, dílem aby pamatovali na duši svou, předvídajíce, žeby dědicové ze svých podílů málo aneb nic pro duši jejich nečinili.

Nejstarší Berounská kniha kšaftů, počínajíc rokem 1532, tedy v době utrakvistické, končí své zápisy rokem 1640.

Však jest valně porouchána, ježto tam rukou, nevíme zdali svévolnou aneb kárající drahně listů jest vyřezáno. Druhá kniha jest ztracena, a poslední kniha počíná se rokem 1734 a sahá do roku 1836. A z této třetí knihy podáváme laskavému čtenáři vyňatky na poznání tehdejších poměrů.

Hned z počátku stojí ex post zapsaný kšaft kněze *Václava Josefa Presla*. Týž zrodil se v Berouně r. 1654 jako syn Jana Viléma Presla ze Schwarzberka, dědičného poštmistra Berounského, a Doroty Machnis, zemřel jako děkan v Prachaticích 26. května 1702. Ve kšaftu svém uvažuje nejistotu života a těžkou nemoc svou, poručil duši svou do ran Krista Pána a tělo své ke pohřbu do kostela v Prachaticích. Hlavním dědicem jmenoval svého bratrovce Michala Nikodema Presla, kancelistu u komory české; kostelu Berounskému poručil 3000 zl. fundace kaplanské, na mše za svou duši 50 zl., na dvě dalmatiky pro kostel Prachatický 50 zl., semináři Jesuitů u sv. Františka Xaveria na Novém Městě Pražském 30 zl. Posléze odkázal paní Kateřině Vagnerové v Prachaticích za to, že pro víru katolickou byla od rodičů svých vyděděna, všecko své zaseté obilí, své krávy a některé svršky. Svědky kšaftu byli Záblatý farář p. Martin Široký, Karel Hostlovský varhaník, Jan Jindřich Rataj kantor, oba v Prachaticích.

Velice zajímavý jest kšaft p. *Johanky Barbory Stránské ze Stránky*. Paní tato, zrozená r. 1681, byla dcerou Václava Válka Evaněického, šichtmistra Karlovy Huti, vdaná byla nejprve za Jana Viléma Presla purkrabího na Zbiroze (r. 1716), a r. 1718 za rytíře Martina Josefa Stránského ze Stránky a Greifenfelzu, rytmistra u gardy krále polského, s nímž potom žila na svém pěkném dvoře v Berouně, tam kde později byla residence Piaristů. Zemřela 10. prosince r. 1734 a zůstavila pověst duše nábožné a dobrodějné, o níž tehdejší děkan Jiří Procházka de Lauro napsal na budoucí paměť. Dům její byl jako apatyka, hlava její živý herbář, paměť jako protokol receptů, i radila lidem ke zdraví a pomáhala gratis. Byla Stránská ze Stránky a nad stránky pozemské tisíckrát lepší stránku vyvolila. O nábožnosti její svědčí též slova jejího kšaftu: „Duši mou poroučím do pěti ran Krista Pána; ty nahraď mé nedostatky, a mou hříšnou duši skrze přimluvu nejsvětější a bez poskvrny po-

čaté Panny a matky Boží Marie a všech svatých, zvláště patronů mých, skrze svatého anděla strážce mého do počtu vyvolených přijíti ráci. Tělo mé z popele a prachu pošlé aby pohřbeno bylo v kostele sv. Jakuba křesťanským způsobem. Na mše svaté, které hned po mé smrti vykonány býti mají, odkazuji 100 zl. a moji dědicové budou povinni, dokavad jim Bůh života přeje, čtyři mše svaté za mou duši quartaliter poříditi.“ Potom zjistila na svém statku v Jarově 1000 zl. mešní fundace (na 6%) páterům Františkánům v Hájkě a odkázala manžela svého i syna svého Františka, aby dali 500 zl. na opravu spustlého chrámu Matky Boží na hřbitově, jenž stál hned proti obydlí jejímu, a 300 zl. děkanskému chrámu sv. Jakuba. Svě služce Benigně Černé za věrné služby a dobré chování odkázala 50 zl. — Na konec uvádí se jmění paní Stránské, dvory v Berouně a Jarově, červený mlýn s chalupou, 210 koročů rolí, louka, vinice, rybníček, tři lesy, hojně obilí ve stodolách a v sýpce, ve mlýně 500 koročů sladu, 37 hlav skotu, 290 hlav bravu a 9 hlav vepřového dobytka. V bytě shledáno drahně klenotů, šatstva, peřin, prádla, nábytku, nádobí z mědi, cínu, majoliku a „porcionálu.“ Zajímavé jest, že v šesti svých pokojích měla četné obrazy, a sice 4 ze života sv. Václava, sv. Rozalii za sklem, 6 okrazů Matky Boží za sklem (Karlovské, Klatovské, Zbraslavské, Svatohorské), z nichž jeden měl na hrdle šest šňůr korálů a perli dobrých, Ježíška, obraz Božího Těla, umučení Páně a Pax vobis, obrazy sv. Anny, sv. Jana, sv. Šebestiána; měla domácí oltář s velkým křížem, relikviář, a ve své ložnici od dlouhých let hrobovou truhlu.

Příklad, že nábožní lidé v Berouně za živobytí svého si pořizovali hrobové truhly, jichž pohled zajisté stačil ke skročení pýchy a vášně lidské, vyskytuje se nezdůdky. Tak shledáváme u bohaté vdovy *Marie Terezie Davidové* († roku 1734, jsouc 53letá, v domě svém na náměstí čís. 83), jež za živa milovala slušnou nádheru (zůstavila 6 šňůr perli, korsetle se stříbrnými prýmkami, šaty damaškové, aksamitové, dykytové, cajkové, koží, hedbávné punčochy, šněrovačky, štepky, rejfrok, štuclé a j.), a při smrti založila fundaci 12 výročních mší, a na zláčení oltáře sv. Anny v kostele děkanském dala 50 zl. Bratru svému, knězi Josefu Herrmannovi, administratoru v Osově, jenž 1748—66 byl děkanem v Be-

rouně, odkázala všecek svůj cín, stolní prádlo a 12 stříbrných lžic.

Nábožně se loučil se světem r. 1734 *Václav Podlesský* mlynář pod mostem ku Praze, jenž psal takto: „Častou nemocí stížený, duši svou do pěti ran Krista Pána odevzdávám s nejpokornější prosbou, aby milosrdný Bůh skrze předrahou cenu vykoupení lidského, k orodování nejsvětější rodičky Boží a svatých patronů mých mě na milost do království nebeského přijíti ráčil, bych jej tam na věky velebiti mohl. Tělo mé z prachu pošl zanechávám zemi, aby podle obyčeje katolické církve do chrámu Matky Boží uloženo bylo, a fundaci každoroční mše aby dědicové pořídili.

S toutéž nábožností psal svůj kšaft roku 1741 radní *Jan Křištof Kraus* 58letý, kterýž žádal za pohřeb bez pompy v kostele děkanském, 100 zl. odkázal společně klášterům sv. Jana pod Skalou, v Hájků a Hořovicích na výroční mše za duši svou, a ostatek své věrné manželce Lidmile rozené Bettmannové za to, že ho vyražela v křížích a mrzutostech, a v nemoci ho opatrovala ve dne v noci, jakož měl tu naději do ní, že na jeho duši bude pamatovati modlitbami a mšemi svatými. Téhož roku 1741 umřel 51-letý primas *Antonín Jiří Eizl z Merlinku*, kterýž za živa mival nápady rozumářské, čímž nejednou pohňval místního děkana; ale umřel se skroušeností. Své hojně jmění v Berouně odkázal manželce své Anniče, dětem svým Antonínovi, Františkovi, Vencličkovi, Anniče, Marijance a Francličce, dům svůj v Praze v ulici Vodičkové dal na zaplacení dluhů, a svou duši poroučel svrožovanému Bohu všemohoucímu s jistotou nadějí, že ji skrze zásluhy Krista Pána mezi vyvolené přijíti ráci. Tělo zanechával, odkud pošle, aby pohřbeno bylo v tom nově vystavěném chrámě zvěstování Panny Marie do krypty, ku které si přičítal právo vlastnictví po rodičích. Na výroční mše odkázal 125 zl. Než ono právo k oné kryptě bylo neprávo, a pohřben byl v kostele děkanském.

Roku 1746 kšaftovala 56 letá měštká *Alžběta Mědrová*, jež ve svém domě v ulici řeznické kromě výnosu várečnosti a jedné role živila se prodejem mouky, převařeného másla, sýra, hrachu, soli a „štokfiše“, který kupovala v pražském Tayfhause. Žádala pohřbena býti v chrámě Matky Boží, na jehož budoucí hlavní oltář odka-

zovala 100 zl., na zlacení bratrského oltáře v děkanském kostele 40 zl., na pohřeb 60 zl., bratrstvu sv. Benedikta v kostele sv. Jana pod skalou 10 zl. — Pošt-mistr Dušnický *Antonín Konstantin Kraus*, r. 1744 zemřelý obíral se ve kšaftu svým hlavně s rodinou svou. Žádal toliko pochován býti ve svatém lese blíže kaple Loretanské (t. j. v Hájků), kdež zjednal za sebe 40 mší, 50 zl. dal na tři výroční mše v Hořelicích, a svému bratru, Příbramskému děkanu Vojtěchu Krausovi, odkázal stříbrnou tabatěrku. — *Barbora Sládková*, kšaftující r. 1758, zavázala svého manžela, aby, dokud bude živ, za ni dal sloužiti každý měsíc jednu mši. Mimo to vykazala 350 zl. mešní fundace v kapli u Boží vody blíže Berouna, po 15 zl. dala na mše v Berouně, v Hájků a u sv. Dobrotivé, 5 zl. domu chudých. Příbuzným poručila své pěkné šaty (kamrholovou sukni, kožich modrý damaškový, perupele skořicový a jeden starý, dva žluté štep-soky, tři fěrtochy dykytové, čepce barchanový, červenou šněrovačku, rukavice plyšové a dva páry taclí.) — Vdova *Alžběta Preslová*, rozená Hengelinská z Löwenburku, poděliviši pět dětí a vnuka, zjistila 200 zl. mešní fundace k Matce boží na Louži v Praze a 150 zl. dala oltáři Matky Boží škapulířské v Berouně. — Pobožně se světem se loučil r. 1767 měšťan *Adam Každý*, řka: „Duši mou Otci nebeskému stvořiteli vracuji, té naděje jsa, že do lůna jeho přijata bude. Mé pak tělo odkazuji za pokrm žabám, zeměplazům a potvorám zemským, aby na hřitově u Matky Boží pohřbeno bylo.“ Odkazů mešních neučinil věda, že syn jeho páter Josef Každý, farář v Osově, kterýž ku konci téhož roku stal se děkanem v Berouně, na jeho duši nezapomene. — Konšel *Václav Tichý* v poslední vůli z roku 1767 napomenuv syna svého Václava, aby se ochránil zlých tovaryšů, odkázal 50 zl. na mešní fundaci. Téhož vdova *Kateřina Tichá* r. 1778 strojíc se k smrti, dala 500 zl. na výroční mše u oltáře bratrského v kostele děkanském, a 500 zl. do místního domu chudých, tak aby toho stipendia užila vždy jedna potřebná vdova, zvláště z přátelstva jejího, kteráž pak měla povinnost, každý den u oltáře bratrského modliti se růženec za rod Tichých a za odvrácení všeho zlého od města Berouna, tak aby v něm pravá katolická víra vždy panovala a se rozmnožovala. Ozývá se z těchto slov tehdejší

strach válečný. Vypukala tehdy již nová válka císařovny Marie Terezie s pruským králem Bedřichem II., a v lidu českém byly obavy, že by mohli Prusové dobýt Čech a tu potlačovati víru katolickou. Však tehdy již v okolí Berounském, zvláště ve Svatých a Kublově, protestanté, do té doby se tajivše, směle zdvihali hlavy své, majíce velkou naději do Prusů. Ale válka na štěstí brzy se skončila. Prusové sice vnikli do severních Čech, svedli s císařskými některé šarvátky, ale pak rádi svolili k míru v Těšíně na jaře r. 1779.

Že vřelý duch katolický nevládl toliko v srdcích lidí prostičkých, ale také v intelligenci tehdejší, toho máme z knihy kšaftů nejeden příklad. R. 1761 kšaftoval v Berouně JUC. *Ignác Bernard* a pořídil fundaci 500 zl. na mše v kostele rytířů Maltézských, tak aby toho nadání nejprve užil bratr jeho Frá Joannes Bernardt ord. Melit.; svůj prsten s dýmanty odkázal Matce Boží Loretanské na Hradčanech. — MUDr. *Zachariáš Hesse*, Němec málo češtiny znalý, máje dům v Berouně a dvůr v Tetíně, r. 1777 odkázal třem kostelům v Tetíně 80 zl., tamtéž na mše 30 zl., almužny 30 zl., a po desíti zlatých bratrstvům sv. Jana v Litni, sv. Trojice u Barnabitů v Praze, bratrstvu v Kosmonosích, Františkánům v Hájkě a Hořovicích a j. Na hrobě svém v Tetíně chtěl mítí náhrobek za 60 zl. — Staříčský primátor *Matys Svašek*, mládenec „hojný v létech a zásluhách, příklad v horlivosti křesťanské,“ dal roku 1778 150 zl. na mešní fundaci, 10 zl. chudým a 10 zl. na habit frateru poustevníku u Boží Vody. — JUC. *Matys Härdtl*, sekretář u magistratu, Čech dobrý, r. 1792 pamatoval mimo své syny jen na chudé lidi. Ale o nábožné myslí jeho svědčí to, že měl ve svém obydlí domácí oltář s klenotem, stříbrný relikviář, umučení Páně, za sklem obrazy Panny Marie Svatohorské, Karlovské i kapucínské, sv. Jana z Nepomuku, kromě obrazů krajin a květín. Mešní fundace nepořídil, máje asi ve svěží paměti, jak za vlády Josefa II. se nakládalo s věcmi, jež týkaly se kostelů a klášterů. Také vůbec se znamená, že v Berouně za let 1784—91 málo co bylo ve kšaftech kostelům odkazováno. Někdejší benediktin ze zrušeného kláštera sv. Jana pod skalou P. *Ivan Lašovička*, rodák Berounský, roku 1793 odkázal chudým v Berouně 40 zl., na zlazení kazatelny děkanské 150 zl., svému někdy spolubratru P. Celestinovi Hostlov-

skému, tehdyž farář u sv. Jana pod Skalou, poručil své mančestrové šaty a jeho kostelu 300 zl. jistiny na 30 let, aby z úroků slouženy byly mše; ale po 30 letech ta jistina měla připadnouti neteřímu testatorovým. S první stálou fundací mešní, která po císaři Josefovi II. v Berouně byla založena, pokává se se teprv r. 1797, kdy městský sládek *Matěj Kestřánek* poručil 50 zlatých na výroční mše ve dni sv. Matěje, sv. Josefa a bolestné matky Boží.

Do památníku.

K azurné se nebes výši
duše tvoje, srdce nes —
tamť jen spása, tam jen blaho,
tam jen pravá radost, ples.

K blankytné té nebes báni
zdvihej zrak svůj, ruce své —
odtud pomoc, odtud técha
blažená vždy strasti tvé.

Tam zalétej na modlitbách
v bolu, míru, blahosti,
bys před trůnem Nejvyššího
došel jednou milosti. —

Prok. Zaletěl.

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

IX.

Byl Sporck v náhledech svých nestupný, chtěl, aby mu vždy za pravdu dáno bylo, ať šlo o názory náboženské a záležitosti církevní, ať o spory právní. Vyvoliv sobě za heslo hrdá slova „*justitia et veritas*“ a jsa v domýšlivosti své od četných pochlebníků utvrzován, měl o sobě v krátce pevné a nezvratné domnění, že jen on sám dbá o „spravedlnost,“ a že výhradně jeho náhledy a jeho slova obsahují „pravdu“¹⁾. Tento sebeklam zavedl jej do sporů, které, jak sobě nesčíslněkrát stěžuje, mu ztrpčovaly život, avšak nikdo jimi nebyl více vinen — nežli on sám.

¹⁾ Byl i od současníků svých pokládán za umíněného, nepokojného a podivinského člověka (ein eigensinniger, unruhiger und besondrer Kopf). Still. 226.

Ve všem všudy chtěl, aby jemu učiněno bylo po vůli; nestalo-li se tak, tu hned se domýšlel, že se mu děje veliká křivda. Způsobem křesťanským však tyto „křivdy“ snášeti věru neuměl. Odpůrcům svým mstil se jizlivým posměchem, jež zkarikovanými sochami a obrazy, urážlivými nápisy, tištěnými pamflety a písničkami projevoval.

Do sporů právních dal se hned, jakmile se uvázal v dědictví otcovské. Vinil poručníky své, že nedosti dbali o jmění sirotčí, jež spravovali. Poručníci zapůjčili totiž sirotčí peníze, aby ladem neležely, dobře akkreditovaným, jak za to měli, osobám, a to: Františce Benigně ovdovělé kněžně Piccolomini 70.000, biskupu Litoměřickému 13.000, baronu de Waghiovi 62.000, hr. Losimthalovi 4000, Filipovi ze Schnellů 1000, městu Chrudimi 1000 zl. a j. celkem asi 160.000 zlatých. Sporek stav se zletilým jal se sám jistiny tyto vymáhati, když pak viděl, že jest to s obtížemi spojeno, chtěl, aby mu poručníci sami zaplatili oněch 160.000, a sami si jednotlivé pohledávky dobývali. To byl ovšem požadavek neskromný, jež poručníci zamítli. Sporek podal na ně žalobu. Rozsudek r. 1788. vynešený zněl v ten rozum, aby Sporek sám dále pohledávky vymáhal, když však shledal, že některá z nich jest nedobytna, pak že se může na poručnících hojiti. Poručníci se z tohoto rozsudku odvolali.

Když se Sporek r. 1700. z Říma vracel zastavil se ve Vídni u svého přítele hr. z Vrba, jenž byl tehdy nejvyšším kanceléřem. Obdržel od něho slib, že mocného vlivu svého užije v jeho prospěch. A skutečně: rozsudek první instance byl r. 1702. potvrzen. Tu hned Sporek prohlásil, že ze 70.000 kněžně Piccolomini půjčených velká část, a to 63.548 zl. jest nedobytna, což prý s úroky činí 74.542 zl. Poručníci žádali, aby dříve dokázal, že jest pohledávka ta nedobytna, a poukazovali na to, že kněžna s věřiteli svými se vyrovnala, a že Sporek proti tomu ničeho nenamítal a dokázali zároveň, že Sporek přijal od jistého dlužníka o 3116 zl. více, než účtoval. Tato částka byla tudíž od oněch 74 tisíc odpočtena a Sporekovi přiznáno, že jest oprávněn na poručnících svých 70.434 zlatých požadovati. Sporek dal ihned statky jejich, Radenín a Choustník exekvovati.

Zatím však přidělen byl r. 1703 churavému Vrbovi ku pomoci Václav hrabě

Kinský (nar. 1642.), jež Sporek pokládal za svého úhlavního nepřítele. Z čeho nepřátelství toto povstalo, není nám známo; Sporek sám v listě svém ku Kinskému praví: „stalo se nepříznivým osudem a bez mé viny, že když jiným přátelům svým pomáhati jsem hleděl, Vaše Excellence tím uražena se cítila“¹⁾. Zdá se však, že nejenom nevraživost osobní, nýbrž spíše různost náhledů politických a náboženských byla nepřátelství toho původem.

Kinský dal k žádosti poručníkův exekuci proti nim vedenou zastaviti a nařídil, aby celá pře ještě jednou projednávána byla. Mezitím žaloval Sporek poručníky své pro nezaplacení jakéhosi dlužného úpisu na 10.000 zl.; byl však se žalobou touto v obou instancích odmrštěn²⁾.

Brzo potom měl Sporek zaplatiti jakožto soudní dávku „septima litis“ 1428 zl., a ačkoliv ujišťoval, že mu ji císař ústně prominul, musil ji konečně přece zaplatiti.

Nepostačovalo Sporekovi, že bezohledně od poručníků svých náhrady za nedobytnou pohledávku požadoval; upíralť jim také právo na šestinu z důchodů, které za poporučnictví svého sice vybrati mohli, avšak nevybrali, a které teprve Sporek sám po skončeném poručnictví vybral. Šestina z nich ebnášela 9984 zl. Při o to vedenou poručníci vyhráli (1705.)

Sporek dal o tom napsati obšírnou „species facti“ a podal ji Kinskému, žádaje za „spravedlivější“ rozsudek. Avšak v témž čase hr. Vrba zemřel, a Kinský postoupiv na jeho místo, nebyl k požadavkům Sporekovým, jež za oprávněné neuznával, příliš ochotným. To hnětlo Sporka, poněvadž myslil, že se mu tím děje veliká křivda. V této náladě poslal hraběti Kinskému, jenž do těžké nemoci upadl, list velmi důtklivý, v němž mu za vinu klade nezdar svých processů, čině se soudcem svědomí nepřítele svého, praví: „Ich erkenne mich aus christlicher Liebe und Seeleneifer verpflichtet, alle mir zugefügte Unbilden der Gewissen vorzustellen und zugleich aus innigstem Herzen zu bitten, den mir gefassten Groll dermalens, und zwar weil es noch Zeit ist, und bevor die Krankheit allzusehr überhanden nimmet, abzulegen, und zu folge jeres Spruchs non dimittitur peccatum, nisi restitutionatur ablatum, allen mir verursachten

1) List Sporekův Kinskému 30. ledna 1706.

2) Stillenau 144.

Schaden, nicht zwar durch eine fruchtlose Bereuung, sondern durch die wirkliche Ersetzung der Gerechtigkeit zu erstatten, welches das einzige Mittel ist, um eine so schwere Verantwortung nicht vor dem strengen Richterstuhl Gottes mitzunehmen.“

Listem tímto byl Kinský ovšem velice uražen, a tím více na Sporka zanevřel. Když pak povstav z nemoci své, v úřad se opět uvázal, tu Sporek dobře tuše, že jeho zájmů ujímati se nebude¹⁾, žádal císaře Josefa, aby dal při jeho k rozhodnutí zvláštnímu delegovanému soudu, v němž však aby Kinský nezasedal, a navrhoval císaři sám za své soudce biskupa Rumla a dvorského kancléře Václava hr. Vratislava.

Avšak hr. Vratislav byl r. 1706 poslán do Švédska ku králi Karlu XII. s úkolem diplomatickým, a v jeho nepřítomnosti rozhodl hr. Kinský spolu s referendářem Schwalbenfeldem jakožto delegovaný soudce při ve prospěch dědiců obou poručníků, kteří byli zatím zemřeli²⁾; rozhodl totiž, že nejsou povinni zaplatiti Sporkovi oněch 70.434 zl., které již chtěl exekvovati.

Rozsudek tento musíme uznati za spravedlivý, poněvadž poručníci půjčující kněžně Piccolomini sirotčí peníze, domnívali se, že statky její poskytují bezpečnou jistotu, dopustili se ovšem jakési neopatrnosti, která se však při správě tak ohromného jmění dala snadno vysvětliti i omluviti; nad to dokázali, že mohl Sporek na kněžně více vymoci, kdyby si byl obezřetnější a rázněji počínal. Ostatně by byli přišli skorem úplně na mizinu, kdyby měli škodu, které přece přímo nezavinili, ze svého nahraditi; neboť statky jejich nebyly ceněny výše nežli na 60.000 zl. Sporek však neuznal spravedlnost rozsudku, nýbrž nařkl soudce, zejména Schwalbenfelda, že prý byli podplaceni, a hodlal se souditi dále.

Ačkoliv se Kinský r. 1708 za příčinou upravení daní do Čech odebral a celé řízení kanceláře české na hraběte Vratislava přešlo, přece nemohl Sporek očekávati pří-

znivého pro sebe obratu, jakkoliv sobě dříve, jak známo, Vratislava za rozsudiho přál, neboť si byl zatím mocného kancléře rozhněval spory, do kterých upadl pro svého mladšího bratra. (Pokrač.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

P ý c h a.

(Dokonč.)

S tímto dopisem běžela paní listovní k svému muži. Z počátku nechtěl se ho ani dotknouti. Pak však, když mu žena řekla, že tam jest řeč o něm a že Lory píše, jak on si přál, vzal psaní a četl. Čím dále četl, tím více se mu ruce třáslly a ke konci psaní na peřinu položil a dlaněmi si oči zastřel. Žena sklonila se k němu a přitiskla svou tvář k jeho.

„Viď, že smím již pro Lory psát,“ pravila rozechvěně.

„Piš, ať jede hned, že bych ji rád ještě viděl. Vyřiď jí, že bych rád psal, ale nemohu, že to se mnou jde již s kopce. Nehněvám se na ni. Ale napiš jí také, že je Havel na nádraží, aby se nelekala až ho uvidí.“

Paní listovní skutečně psala ještě jedno psaní, které jí muž s postele diktoval. Pak hned s nim musila na poštu. Ten den zdálo se u listovních, že jest jejich byt světlejší a přívětivější. Pan listovní se usmíval, mluvil se ženou a nazýval ji po dávném svém způsobu „Márinko.“ Paní listovní nevěděla, co radosti dělati. Všechno jí z ruky padalo a byla stále u muže. Pořádali si, kdy asi dcera psaní dostane a kdy bude moci přijeti. Paní listovní radila se již, co jí má k jídlu dobrého udělati a vlastnoručně převlékala peřiny, aby se jí to doma dobře spalo.

Tak čekali první, druhý, třetí den. Kdykoliv se blížila hodina, v níž vlaky přijížděly, dívali se nedočkavě na hodiny a paní listovní vyhlížela z oken, jde-li snad již Lory. Ale ani čtvrtého dne nepřicházela. U listovních začínalo býti smutno. Paní listovní sedla si k loži svého chotě a smutně hleděla před sebe. Pan listovní poslouchal tikání hodin.

V tom, slyš, někdo jde po schodech. Paní listovní kvapně vstala a naslouchala. Ty kroky jsou známé. Přistoupila ke

¹⁾ Jedenkrát pravil kdosi Sporkovi, že Kinský jest velmi učený a velmi dobrý právník. Načež odvětil Spork: „Čert jest ještě učenější a lepší právník.“ Stillenau 327.

²⁾ Jan Sporek zemřel r. 1702 a Jan Dětrich r. 1703 v Itálii jako c. k. podplukovník v kyrysnickém pluku Carebellově.

dvěřím. Ale ty se již otvírají a jimi vstupuje — Lory. Ano jest to Lory, jejich dcera, jejich jediné dítě. Matka vzkřikla a chytila křečovitě dceru a pan listovní se na loži posadil. Ruce se mu chvěly, rty třásly. Zimničně rozčilen pohlížel na obě ženy v objetí, až Lory sama vymanila se z objetí matčina a klesnouc u lože na kolena chytila obě ruce jeho a vroucně je líbala.

„Tatinku drahý, odpusťte mi,“ vzlykala, skrývají hlavu svou do podušek.

„Přestaň, dítě, přestaň,“ nutil ze sebe pan listovní mocně vzrušen. „Já ti již odpustil. Polib mne jen a nekleč. Tak. Márinko, dej jí něco jisti. Chudák je hladová a utmáčená. Ať se vsleče.“

Lory poslušně vykonala, čeho si otec přál. Svlékala svrchní roucho a otevírala kufřík, jež sebou přinesla. Mezi tím ji otec bedlivě pozoroval. Viděl zřejmě, jak se značně změnila. Roucho její bylo čisté, vkusné, ale jednoduché. Celý zevnějšek byl milým a tvář jaksi oduševnělá. Z očí hleděla vstříc měkkost a dobrota. Sotva si vše upravila, spěchala k matce a prosila, aby se nenamáhala, že sama jídlo připraví. Matka s radostí ji ustoupila a Lory připravila pro otce oblíbený pokrm. Běhala po pokoji čile a vesele pracující a při tom vypravující rozličné své příhody. Nenařikala však ani slovem, spíše chválila, jak se dobře měla.

„Setkala jsi se s Havlem?“ otázal se pojednou pan listovní.

„Setkala,“ řekla zaraženě Lory, „proto jsem se opozdila.“

„Nu a co ti říkal?“ vyzvídal dále.

„Litoval, že se tak zapomněl,“ pravila tiše dcera. „Ptal se mne, směl-li by sem za mnou přijít. Já mu řekla, že se zeptám až co řeknete vy. Bojím se, abych vám zas takovou bolest nespůsobila jako dříve.“

Slzy se jí v očích ukázaly.

„Měla jsi mu říci hned, aby přišel,“ řekl pan listovní. „Teď budete jinak žít. Lépe když budeš mít muže sluhu, než žádného. Tu u nás byste měli oba místa dost. Vzkaž mu, ať přijde večer sem. Rád bych ho viděl.“

Tvář dcerina se rozjasnila. Spěchala rychle vyplnit rozkaz otcův. Sama toužila po tom. Viděla také na Havlovi, když se s ním na nádraží setkala, že se změnil a zmoudřel. Cítila dobře, že ona sama z valné

části roztržky s ním a obapolného sklesnutí byla příčinou a ráda by bývala vše napravila.

Havel skutečně přišel ostýchavý, zaražený, ale brzy se rozveselil. Pozoroval, že ho všichni rádi vidí a Lory že v cizině přišla k jinému rozumu. Pan listovní mu bez obalu řekl, touží-li po klidném živobytí, aby se sem přistěhoval, že jim druhý pokoj přepustí. Havel s radostí svolil a sliboval upřímně, že již zármutku jim činiti nebudou.

Tak se u listovních vracely klidné doby. Havel skutečně přistěhoval se k listovním a Lory nejela již nikam. Klenkovické publikum těšilo se, že bude mít brzy opět nějaké potěšení z nových hádek mezi smířenými manžely. Nedočkalo se však toho. Brzy rozšiřovala se zpráva, jak rozšafnou a pilnou hospodyní se Lory stala a sami mohli se přesvědčiti, že pyšná druhdy Lory zanechala svých rozmarů zcela. Viděli ji každé neděle spěchat do kostela, v jednoduchých šatech s hlavou skloněnou a tu se vroucně modlit. Smáli se tomu zprvu, říkali, že se přetvařuje, ale konečně toho nechali. Lory se neměnila a jich naděje na škodolibé potěšení byla zmařena.

U listovních mezi tím rozkvétalo blaho domácí tím utěšeněji, čím více dovedli je nyní oceniti, vzpomínajíce rozháraného dřívějšího života. I pan listovní jako divem pookřál, ačkoliv bývalého zdraví nabytí již nemohl. Byl však spokojeným a stálý úsměv na jeho tváři byl nejlepším svědectvím, že blaho jeho jest úplným. Po roce však ulehl na dobro a více nevstal. Umíral tiše, rozžehnav se před tím se svou rodinou a žehnaje jim třesoucí se rukou.

„Pamatujte děti,“ tak pravil před svým skonáním, „že pýcha jest zkazou blaženosti a matkou všech nepravostí. Buďte tedy živi a vychovávejte děti své tak, aby v pokorě zvykaly kráčet tímto životem. Pak zaručíte sobě blaho takové, jakého já nyní požívám.“

Se slzami v očích sliboval Havel i se svou ženou, že vždy pamětlivi budou slov jeho. Naposled ho pocalovali a pan listovní tiše skončil. Neměl pohřeb tuze slavný, za to však ti, kdož kráčeli za jeho rakví, všichni vroucně se za něho pomodlili. A kde jest upřímná modlitba, tam pýcha nemá přístupu.

Paní Lory nyní místo skládání básní

uči děti své práci a modlitbě. A že ty děti její budou šťastnější až dorostou, než ona ve svém mládí, plném pýchy?!

KRONIKA.

Z Prahy. Sbor doktorů bohosloví zvolil 28. ledna t. r. docenta katechetiky a paedagogiky na c. k. bohoslovecké fakultě a profesora na českém ústavu učitelském v Praze Dra Jana Sýkoru za děkana pro rok 1891.

— **Sbírka ve prospěch otroků v Africe.** Na základě apoštolského breve papeže Lva XIII. byla z rozkazu kníž. arcib. konsistoře v Praze ve svátek Očistování Panny Marie konána ve všech chrámech arcidiecése pražské sbírka ve prospěch otroků v Africe. V letech budoucích bude se tato sbírka konati v přiměřený jí den sv. Tří králů.

— **Spolek akademiků katolických: „Družstvo Arnošta z Pardubic“** konal 24. ledna t. r. mimořádnou valnou hromadu, hlavně za tím účelem, aby vzdal veřejnou poctu těm, již náklonnost svou ke spolku den co den projevují a spolku obzvláštní péči věnují a *jmenoval čestnými* členy svými tři z velikých příznivců svých a sice; vys. důst. pána Dra. Františka Hrádka, kancléře kníž. arcib. konsistoře a metropolitního kanovníka u sv. Víta v Praze; vys. důst. pána Mnsgra Ferdinanda Kalouse, kanovníka starobylé kolleg. kapitoly v Staré Boleslavi a ordinariálního sekretáře v Praze, a vele-důst. pána Jana Kleina, děkana v Činěvsi. Mimo to podali funkcionáři zprávu za měsíc prosinec a ustanoveno druhou neděli postní o 8. hodině ranní přistoupiti k sv. přijímání a třetí neděli postní pořádati velkolepou akademií, při níž budou účinkovati pouze členové spolku jichž jest dosud 116. — Za člena zakládajícího přistoupil vdp. Jan Hejtmánek, bisk. vikář a farář v Bělé Německé. Za členy přispívající přistoupili: vdp. Filip Burperstein, děkan v Benešově 5 zl., p. Václav Kulháněk měšťan a majitel domu v Praze 3 zl.; vdp. František Teleš, děkan v Skalsku na Moravě 3 zl., vys. důst. kollegiatní kapitola v Staré Boleslavi 10 zl., J. M. nej-důst. pán Karel Schwarz světitel biskup pražský 15 zl., vdp. Antonín Kubiček farář v Popelíně na Moravě 1 zl., p. Karel Bulíř ředitel pokračovacích škol v Praze 1 zl., vdp. Vincenc Švehla farář na Smíchově 3 zl., vele-důst. konvent T. I. u sv. Ignatia v Praze 2 zl., vdp. Jos. Houž-vička farář v Žižkově 3 zl., vys. důst. p. Dr. František Blanda kanovník u Věch Svatých, universitní kazatel a ředitel paedagogia v Praze

5 zl., vdp. Bernard Dolák farář ve všeob. nemocnici v Praze 3 zl., vdp. Dr. Jan Duchek farář u Panny Marie Sněžné v Praze 2 zl., dp. František Eckert, duchovní správce na Karlově v Praze 1 zl., dp. Antonín Heronut, kaplan ve Volšanech 1 zl., vdp. Mnsgr. Karel Jaenig, administrator u sv. Jana na Skalce v Praze 5 zl., vdp. Melichar Janata, farář u svatého Vojtěcha v Praze 1 zl., vdp. František Janků, farář u sv. Jindřicha v Praze 1 zl., dp. Jan Kačer, kaplan u sv. Štěpána v Praze 1 zl., vdp. František Karel, farář ve Volšanech 1 zl., vdp. Karel Kmoch, ředitel ústavu hluchoněmých v Praze 3 zl., dp. Jan Libertin, kaplan u sv. Apollináře v Praze 1 zl., vdp. Josef Lonek, farář u sv. Apollináře v Praze 3 zl., vdp. dr. Vincenc Ná-hlovský, probošt u Věch Svatých v Praze 3 zl., dp. František Pohunek, kaplan u sv. Štěpána v Praze 1 zl., dp. Jan Plzák, katech. u Uršulinek v Praze 3 zl., dp. dr. Jaroslav Sedláček, kaplan u sv. Jindřicha v Praze 1 zl., dp. Josef Tykal, kaplan ve Volšanech 1 zl., dp. Jan Vlk, učitel v ústavu hluchoněmých v Praze 2 zl., vdp. Dr. František Krásal, metropolitní kanovník u sv. Víta v Praze 1 zl., vdp. Frant. Brusák, metropolitní kanovník u sv. Víta v Praze 1 zl., vdp. Dr. Jan Sedlák, sekretář kníž. arcibiskupské konsistoře v Praze 50 kr., vdp. Frant. Huspeka, generál řádu křižovnického v Praze 5 zl., vdp. Josef Melichar, far. u sv. Františka v Praze 1 zl., vele-důst. konvent Dominikánský v Praze 3 zl., vdp. Dr. Josef Doubrava, ředitel kníž. arcib. semináře v Praze 3 zl., vdp. Jos. Farský, spirituál v kníž. arcib. semináři v Praze 3 zl., dp. Alois Soldat, vicerektor kníž. arcib. semináře v Praze 1 zl., vdp. Dr. Václav Horák, professor bohosloví v Praze 3 zl., vdp. Václav Honejsek, farář u sv. Haštala v Praze 1 zl., dp. Jaroslav Půst, kaplan u sv. Haštala v Praze 1 zl., vdp. dr. Eduard Knobloch, hlavní farář v Týně v Praze 1 zl., vdp. Maxmilian Krupský, převor Augustiánů v Praze 1 zl., dp. Václav Stejskal, kaplan u sv. Mikuláše v Praze 3 zl., vele-důst. Maltézský konvent v Praze 3 zl., vdp. Václav Nykles, farář u sv. Štěpána v Praze 3 zl., dp. Antonín Postrháč, kaplan u sv. Mikuláše v Praze 1 zl., vdp. Julian Walter z řádu Piar. v Praze 1 zl. Z vikariatu Brandýsského: vdp. Pavel Pilát, sídelní kanovník v Staré Boleslavi 3 zl., vdp. Frant. Lehečka, farář, v Dřevčicích 1 zl., vdp. Šimon Bejvl, farář ve Vnoři 1 zl., vdp. Vojt. Ebenstreit, farář v Svémyslicích 1 zl., vdp. Jan Urban, děkan v Čelakovicích 1 zl., vdp. Frant. Pubal, farář v Sluhách 1 zl., vdp. Josef Petraš, děkan v Kostelci nad L. 1 zl., vdp. Dr. Hronek, děkan v Chotětově 1 zl., vdp. Václav Srb, děkan v Nových Benátkách 1 zl., vdp.

Frant. Vollbrecht, děkan v Brandýse nad L. 1 zl., vdp. Josef Janda, farář v Hlavnokostelci 1 zl., vdp. Václav Brabec, far. v Jirně 1 zl. a vdp. Frant. Jiráček, farář v Kojeticích 1 zl. — Dp. Florián Švrdlík, kooperátor v Hradišku na Moravě 1 zl.

***—* Spolek sv. Františka Saleského** pro dospělé chudé a ku práci neschopné hluchoněmé konal dne 1. února t. r. v ústavě pro hluchoněmé za předsednictví pana V. J. Wilzcka svou výroční valnou hromadu za přítomnosti 96 členů. Z jednatelské zprávy vyjímáme: Spolek měl 18 zakládajících, 47 čestných a 193 skutečných hluchoněmých členů. Podpory bylo poskytnuto v částce 815 zl. Spolek děkuje ředitelství české spořitelny za dar 300 zl., z čehož polovina ku podpoře hluchoněmých učeníků byla přidělena; takéž vzdává díky p. Aloisu Olivovi za každoroční dar 50 zl. Dále zmiňuje se o slavnosti 25letého jubilea pana Karla M. Kmocha, ředitele ústavu, jenž po 25 let veškeré své síly věnuje jenom ústavu, a jehož zásluhou spolek založen.

Z Ostrihoma. Jeho Emin. nejdůst. pan Jan Simor kardinál a kníže-primas ostříhomský skonal 23. ledna t. r. ve věku 77 let. Z jeho životopisu uvedeme aspoň tato data. Narodil se 23. srpna 1813 v královském Bělehradě v Uhrách jakožto syn řemeslníkův. V rodném městě svém vystudoval nižší gymnasium, načež se odebral do Budína, kde vystudoval 5. a 6. třídu gymnasiální. Na to odebral se r. 1828 jako 15letý jinou do Ostrihoma, kde byl primasem baronem Alexandrem Rudnayem přijat mezi seminaristy. Pobyt v Ostrihomě rok odebral se do Prešpurka a odtud do Trnavy, kde ukončil filosofická studia a r. 1831 obdržel od biskupa Jordanského nižší svěcení. Následující 4 leta strávil ve Vídni jako chovanec „Pazmanea“, kde ukončil také bohoslovecká studia a r. 1836 vysvěcen byl biskupem Petrem Hermenyim na kněze. Na to poslán za kaplana do Pešti na faru tereziánskou, kde působil půl třetího roku a složil zatím bohosl. rigorosa. Zatím vešlo o něm ve známost, že je výtečným kazatelem, a pilností jakož i horlivostí svou vzbudil na sebe pozornost knížete-primasa Josefa Kopacsého tou měrou, že jej primas r. 1839 ustanovil za profesora bohosloví při pešťské universitě a náměstným kazatelem. Rok na to stal se studijním praefektem při Pazmaneu ve Vídni. Ale Simor toužil po tom, aby mohl církvi a vlasti sloužiti ve správě duchovní. Byl tedy velmi rád, když se r. 1842 stal farářem v Bajně nedaleko Ostrihoma. Ale nebyl tam dlouho. Již r. 1846 musil převzít profesuru při ostříhomském „Pres-

byteriu“, zase po dvou letech se stal sekretářem primatialního úřadu, r. 1850 pak povolán za studijního ředitele při vídeňském Augustineu a za dvorního kaplana do Vídně. Roku 1851 jmenován odborovým radou v ministerstvu hraběte Lva Thuna, kde spravoval uherské záležitosti církevní. Současně byl jmenován kanovníkem. R. 1857 byl vysvěcen na biskupa v Rábu. Po smrti primasa Jana Scitovského (r. 1866) stal se Simor 20. ledna 1866 nástupcem jeho. Brzy na to, 8. června, dostalo se mu cti korunovati královské manžely. Kardinálem stal se 22. prosince 1873. — Kardinál Simor zanechal pět milionů zlatých jmění, z čehož dle poslední vůle připadne třetina účelům církevním, třetina chudým a třetina příbuzným. Pohřeb byl vykonán 28. m. m. o 10. hod. dopoledne s nádhernou neobyčejnou.

Z Italie. Pan Crispi půjde na pensi! Kátolíci mohou se modlit, aby se snad ještě nevrátil a pakli skutečně půjde, může ve všech chrámech katolických slaveno býti „Te Deum“, nebo většího přítele církve katolické nemůže zajisté býti.

Literární oznamovatel.

***—* „Časopis katol. duchov.“** číslo 1. roč. XXXII., má tento obsah: Má-li osnova náboženského učiva na školách středních se změnit, a kterak ji změnit? Kolping a jeho dílo. Rozbor a význam knihy Job. O rozdílném svěcení vody v katolické liturgii. — Kronika: Nově přibylé zaslání listů matričních z úřední povinnosti (ex offio). Ku předpisu o výtazích matričních. Zlepšení dotace katolických duchovních správců v Bavorsku. Odepření svědectví se strany duchovního správce. Výtahy k účelům školním. V cizozemsku narozené dívky příslušníků rakouských. Vklady členů Dědictví sv. Prokopa. — V literárním oznamovateli posouzeno šestero spisů.

***—* „Nešporní žalmy“,** antifony, hymny a jiné zpěvy posvátného officia z breviáře Římského pro odpolední pobožnost o nedělích a svátcích dle doby církevní. Vydal M. V. Zahradnický. Knížky této vydání první a druhé ustanoveno bylo hlavně pro odpolední pobožnost ve chrámu Páně u sv. Ignáce v Praze, jmenovitě ale pro soukromou pobožnost členů kongregace Mariánské tamtéž, dle stanov kongregačních předepsanou. Ale knížka ta došla i jinde takového rozšíření, že i následkem dosud četných po ní poptávek přikročiti se muselo k vydání třetímu, valně zdokonalenému a rozšířenému.

„Nešporní žalmy“ takto upravené vyhoví nyní jistě tím více svému účeli, který jest: „poskytnouti zbožným našim jednotám zpěvu posvátného milovným knížku příručnou, nevelkou, pohodlnou, při tom ale pokud možno úplnou a dokonalou, což se panu vydavateli, nynějšímu starostovi kongregace nadjmenované, podařilo skutečně. Odměnou za jeho péli a odporučením knížky nejlepším jest jistě schválení nejdůst. kníž. arcibisk. konsistoří Pražskou. Stránek 112, cena 1 exemp. 15 kr., 10 exempl. 1 zl. 40 kr., 25 exempl. 3 zl. 40 kr., 50 exempl. 6 zl. 50 kr., 100 exempl. 12 zl. Veškeré objednávky vyřizuje M. V. Zahradnický, v Praze, Salmova ul. č. 1517—II.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

Koncem roku 1890 přistoupili k sv. Janskému Dědictví v Praze ještě následující členové: *Z Čech:* Vp. Jan Čabal, kaplan v Protičině; vp. Václav Kotrch, koop. v Roudnici; rod Vojtěcha Balouška v Křtětích u Vodňan; Jan Schmidt, mlýnář ve Vídově; Pavlína Blažková ve Vinohradech; vp. Josef Svátek, kaplan v Činěvsi; vp. Václav Kudrna, koop. v Oubislavicích; vp. Ferdinand Schmidt, novosvěcenec Pražské arcidiecése; Kateřina Kolinská v Těhově; Prokop Karel Tuček v Ostroměři; Anna Buriánková v Morašicích; Václav Spudil v Chotusicích; vp. Jan Rameš, kaplan v Chotusicích; JUC. František Hulka na Vinohradech; vp. Alois Valenta, kaplan v Divišově; rod Ant. Noska a Anny manž. v Bytčovicích; Pavlína Stehliková v Bytčovicích; vp. Stanislav Kosan, kaplan v Chlumě nad C.; Josefa Doškova v Toušeni; dp. Antonín Petrán, vicerektor kněž. semináře v Hradci Králové; dp. Roman Cihlář, kvardián OO. Kapuc. v Kolíně nad L.; Josef Kopecký, studující právník v Praze; Marie Roblova ve Viškovcích; Františka Felkova v Litni; Karel Lejdar v Čisté; Antonín Kořen, krejčí v Praze; Marie Ročekova v Praze; Jan Krejsa v Horním Újezdě; Josef Svoboda v Pokřikově; vp. P. Robert Kučera, kněz řádu kapuc. v Kolíně; Frant. Mojžíš v Pečkách; Karel Radiměřský v Poličce; Marie Andrlíková v Poličce; Kateřina Lidmilova v Poličce; Josef Mládek ve Vojtěchově; farní knihovna v Charvatcích, vik.

Budyn.; František Kysela v Zajezdci; Josef Nosek v Bytčovicích; vp. Frant. Melich, kaplan v Chlebech. — *Z Moravy:* Národní škola v Mostkovicích (dar Mariany Jančíkové z Mostkovic); Antonín Kopecký, obchodník v Brně; Josefka Novotných v Mořicích; Magdalena Kabešková v Němčicích; Eleonora Losovská v Němčicích; Jan Balcar a Anna manž. v Brušperku; Josefa Sukskova v Kravaři; Cecilie a Ignác manž. Miklíkovi z Tučap; Barbora Vrzalova z Raclavic; Marie Kouřilova z Velk. Opatovic; Martin Orlich, měšťan v Prostějově; Anna Orlichova, měšťanka v Prostějově; Gertruda Chlebníčková v Habrově; František Šálek v Břestě; Marie Trnkova v Bilovicích; vp. Jiří Černý, koop. ve Val. Mezeříčí; František Konečný v Šitbořicích; Jan Merta ve Fryčovicích; Marie Peterek v Kravaři; Petronilla Halfarova v Štěpánkovicích; rod † Jana Zemánka a Anny v Chvalkovicích; Marie Nedvědova v Krásonicích; rod Jana Holáňa a manž. Františky v Star. městě; vp. Filip Pospíšil, koop. v Slavičíně; František Mikýsek v Krásonicích. — *Z Uher:* Štěpán Kováč a Anna manž. v Sterusách. — Všechnu členů Dědictví koncem roku 1890 27.830.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

p. Ant. *Podlaha*, koop. u sv. Haštala v Praze, jmenován adjunktem při bohoslovecké fakultě v Praze.

Ustanoveni jsou:

- p. Jarosl. *Půst*, za zatím. koop. u sv. Haštala v Praze;
- p. Ferd. *Lenz*, far. Tuřanský, za far. v Malčovicích;
- p. Václ. *Novák*, admin., za faráře v Kostelci (Kostelzen);
- p. Aug. *Křemár*, admin., za faráře v Nových Hamrech (Neuhammer);
- p. dr. Ant. *Višek*, admin., za far. u nejsv. Trojice v Podskalí v Praze.

Uprázdnené místo:

Tuřany, fara patr. náboženské matice, od 25. ledna 1891.

OBSAH: Největší kajenčí. (Kázání na druhou neděli postní.) — Cesta misijnářská v Chilském jihu. (Dokoč.) — Anděl smrti a dítě. (Báseň.) — Z Beroanské knihy kšaftů. — Do památníku. (Báseň.) — Hrabě Sporek. (Pokrač.) — Hříchové a pokuty. (Povídka. Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5. 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 589-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Největší kajicníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer*.

Třetí neděle postní.

„Slyšte, prosím, řeči mé a
činite pokání.“

(Job. 21, 2.)

Kajici Pavel.

Poznavše předešle jednu z nejprvnějších podmínek pravého a pořádaného pokání, totiž žel a lítost na osobě kajícího Petra, přistoupíme dnes ku jiné neméně důležité věci, kteráž s lítostí co nejúžeji souvisí, v ní téměř vtělena jest, a bez níž pokání rovněž marné jest. A věc tato nazývá se *pravý úmysl* neb *pevně předsevzetí*, jehož cenu i vlastnosti dnes ukázati vám chci v osobě druhého knížete apoštolského *sv. Pavla*. Právě tak, m. dr., jako tito dva apoštolové podle učení církve témuž zákonu Božímu nás učili, rovněž tak učí nás oba pravému pokání, a sice Petr učí hříchu oplakávati, Pavel však života polepšiti, Petr učí lítosti a želu, Pavel pravému úmyslu. Jest všeobecně známo každému, že Petr a Pavel byli velcí hříšníci: Petr Krista zapřel, Pavel ho pronásledoval, oba se však milostí Boží obrátili: Petr hříchů hořce oplakával, Pavel ochotně se ku všemu dobrému nabídl. „Pane, co chceš, abych učinil,“ tak volal. Petr jest mistr v lítosti, Pavel pak učitel pevného úmyslu, života polepšiti a oplakávaných hříchů se již nikdy nedopustiti. Tento úmysl je ku pokání nevyhnutelně potřebný, tak že bez něho všechna lítost, kdyby se třeba celá v slzách rozplynula, marna

jest a nic ku pokání neprospívá. Ó toho zkusili na sobě tisícové, kteříž nyní jedině proto v pekle lkají, že při svém pokání, kteréž také činili, neměli pravého úmyslu a tudíž i žádného pokání a proto nyní v pekle věčně hynou.

A co jest pravý úmysl? Sv. Tomáš odpovídá na otázku tuto: úmysl jest skutek rozhodné vůle; jest to pevné rozhodnutí člověka, že to neb ono činiti, toho neb onoho varovati se bude. A takový úmysl měl i sv. Pavel, jak čteme v písmě sv.: „Umínal sobě Pavel v duchu“ (Skutky apošt. 29., 20.) t. j. umínal si vážně, opravdově. Než co platno, m. dr., kdybychom uměli dobře pravý úmysl popsati, ale nevěděli, kterak se vzbuzuje a činí a nerozuměli, jaké má míti vlastnosti a čím má vůle naše při něm posilována býti. A proto činím předmětem dnešního sv. rozjímání tento pravý úmysl, jenž ku pokání nevyhnutelně potřeben jest a záleží v pevné a upřímné vůli, nikdy více nedopouštěti se těch hříchů, z nichž se kajeme. Jest pak tento úmysl pevný a upřímný:

1. když povstává z nenávisti hříchů,
2. když úsilovně chápe se potřebných prostředků a

3. když se opírá o milost Boží.

A o tom počnu ve jménu Páně.

1. Má-li pravý úmysl býti trvalý, musí, m. dr., *nevyhnutelně vycházeti z veliké nenávisti spáchaného hříchu*. Nebo kdoby tajnou lásku ku hříchu v srdci si zachováti chtěl a při tom úmysl o polepšení činil, ten by sám se podváděl a v ono osidlo se samovolně chytal, kterým ďábel až podnes na tisíce hříšníků do pekla strhuje. Proto napomíná nás sv. apoštol

Pavel říká, „abychom nebyli oklamáni od satana, nebo nejsou nám neznáma myšleni jeho“ (2. Kor. 2. 11). Milý příteli, miluješ-li dosud hřích, pak je tvůj úmysl marný a beze vši podstaty, není to vůbec žádné pravé, pevné předsevzetí; úmysl, má-li býti pravý, musí hříchu jako největšího zla nenáviděti, a všechnu lásku k hříchu a žádost jeho úplně udusiti. Čím větší nenávisť hříchu, tím pevnější je dobré předsevzetí, tak že kde není žádné již dobrovolné náklonnosti ku hříchu, tam úmysl je čistý a dokonalý; a tento právě vyžaduje se ku pokání; leč žel Bohu, že tak zřídka lze ho nalézt, čímž stává se, že mnohé pokání není žádné pokání. Tu však nastává nám otázka, v čem záleží láska ku hříchu, kteráž všechny úmysly dobré marny činí? Jest to, draží, tajná, tichá vůle, skrytá náklonnost ku hříchu. Abychom tomu lépe porozuměli, slyšme nějaká podobenství.

Veřejné, pohodlné cestě se vyhýbaje, spěchá na polních, neschůdných cestách chodec s těžkým uzlem na zádech, ve kterémž ukryt má nepoctivě nabytý statek. Proto vyhýbá se cestám veřejným. Leč pojednou octne se u potoka, kterýž překáží další chůzi jeho. Není tu žádné lávky, a tak, těžko obtížen břemenem svým, nebude moci nijak vodu přeskočiti. Co tedy učiní? Sejmul uzel svůj a hodiv jej přes vodu na druhý břeh, rozběhnul se a přeskočil potok. Pak uchopil se opět svého uzlu, položil jej na ramena svá a kráčel dále jako dříve. Kdo by byl tohoto chodce na počátku spatřil, jak svůj uzel za vodu hodil, ten by byl sobě pomyslíl; o běda, teď se již s uzlem neshledá. Ach ale, uzel ovšem byl za vodou, ale láska k němu v srdci chodce, vůle opět na ramena jej vzíti, nepominula. Jenom nouze a bázeň, aby do vody nespádl, způsobily, že sňal na čas břemeno s ramenou svých. Mýlil by se, kdo by se byl domníval, že ho nenáviděl. Tuť by ho byl nehodil na zem, ale do vody, aby odplavalo, aby se ho zbavil.

Slyšte, draží, ještě jiné podobenství. — Vyšel kdosi do polí, nesa zákonem jemu zakázanou zbraň, když tu náhle v dáli uzí četníka, an jemu vstříc přichází. Co tu učinil, aby nebyl polapen? Ukryl rychle v nejbližší šterbině skalní zakázanou zbraň a pak šel směle stráž vstříc a pozdravil ji. Jakmile však stráž z dozoru jeho minula, vrátil se ihned zpět

a chopil se zas odložené zbraně své. Tento odložil sice zbraň, ale neodložil vůle, lásky a náklonnosti k zakázané zbraní. Měli tedy oba tichou lásku, skrytou vůli a náklonnost, ačkoliv ji zřejmě na jevo nedávali. A tak to činí i přemnozí hříšníci při svém úmyslu. Odhazují také od sebe hříchy své z nouze, protože je právě čas ku zpovědi a oni také musí jíti, když jdou jiní, aby se neřeklo, že jsou špatní katolíci; jiní zas odhazují hříchy z bázně před trestem, kterýž jim tane před očima. Zatím však zůstává přec v srdci stará láska a náklonnost ku hříchu dále, poněvadž jí hříšník úplně ze srdce nevyplenil, poněvadž děvku z domu vyhnati nechtěl. A to by měl býti pravý, pevný úmysl? Nikoli! Sv. Isidor praví, že takový člověk považován býti má za vysměvače, nikoliv za kajícího. Děláš si skutečně z Boha posměch ten, kterýž při lítosti nad hříchem svým pláče, ale přece naň chtivě myslí. Tak to neučinil sv. Pavel, neboť on zcela hříchu odumřel, jak sám o sobě praví, říká: „kteří jsme hříchu zemřeli, kterakž v něm ještě živi budeme?“ (Řím. 6., 2.) On po svém obrácení tolik přilnul ku Kristu, tak pevně a odhodlaně se proň rozhodnul, že ani nebe, ani země, ani peklo nemohlo jej od Boha odloučiti. O není-liž to nad míru pevný úmysl, když praví: „jist jsem za jisté, že ani smrt, ani život, ani andělé... ani věci přítomné, ani budoucí, ani vysokost, ani hloubka, ani jiné stvoření nebude nás moci odloučiti od lásky Boží, kteráž je v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ (Řím. 7, 38. 39.) Pevný byl úmysl Pavlov, poněvadž se posilnil láskou Boží, kteráž nenávidí všelikého hříchu. Učinil tak po příkladu Davida krále, kterýž kdysi pravil: „Nepravost jsem v nenávisti měl a v ohavnosti; ale zákon tvůj jsem miloval“ (Žalm 118., 163.); a proto, dí dále, přísáhl jsem, a uložil jsem ostříhati soudů spravedlnosti Boží! (Ibid. 106.) Ejhle, draží, pevné předsevzetí Pavlovo, od kterého nemohl ničím odvrácen býti pro svou nevýslovnou nenávisť ku hříchu.

2. Leč sv. Pavel užíval též s velikou pečlivostí všech prostředků, jimiž by hříchu ubrániti se mohl. A to, m. dr., jest právě druhá známka a podmínka pravého úmyslu, aby totiž vůle se vším úsilím chopila se těch prostředků, kterýmiž by všem útokům hříchů odolala. „Jest třeba nevyhnutelné“, dí sv. Jan Zlatoustý, „vůli k této věci nakloniti“. Táže se snad tu nebo tam zpo-

vědník nemocného jako Pán Ježíš: „chceš-li býti zdrav?“ (Jan 5., 6.). Nuž tedy vrať, cos dlužen, nahraď škodu způsobenou, zbav se nepoctivě nabytého statku; vyvrz děvku, propuť z domu tu neb onu osobu, s kterou ustavičně hřešíš. A jak zní odpověď hříšníkova? Platí o něm slova z knihy Příslaví (13., 4.): „chce se mu i nechce“. Nemá vůle, toliko přání, anť pravá vůle nezůstává v mezích přání, ale chápe se ihned, jak se rozhodla, těch prostředků, kteréž by ji před hříchem chránily. A tyto prostředkové jsou přede vším tři, totiž: *útek před hříchem a vši ku hříchu příležitosti*; dále pak *ochotnost raději zde na světě všecko zlé trpěti, nežli Boha urazit*, a konečně *svědomité nahrazení všech škod, které jsme hříchem způsobili*.

Pamatujte si to, vy hříšníci a hříšnice, jestliže opravdu vážně a upřímně na polepšení života pomýšlíte, pak máte nejenom hříchů ale i příležitosti k nim nenáviděti a se varovati. Tak učinil to i sv. Pavel po svém obrácení. Přijal od Boha na milost, roztrhal ihned listy, kteréž měl od nejvyšších kněží Jeruzalémských ku představeným židovské obce v Damašku; opustil ihned zlou společnost vojáků, již vedl proti věřícím; zahodil hned všechny provazy a okovy, jimiž křesťany spoutati chtěl, a přidružil se ihned k apoštolům. A právě tak i Petr, „vyšed ven“, rychle opustil síň v domě Kaifášově, kdež byl klesl, a rychle utekl z té příležitosti zlé, ve kteréž opět klesnouti mohl. — Ano, m. dr., kdo nechce opustiti nejblížejší příležitost, ve kteréž obyčejně klesal, kdo před ní neprochá, kdo to neb ono místo nebezpečné stále navštěvuje, kdo ve staré, hříšné známosti trvá, kdo dřívějších svůdných příležitostí se nevystříhá, kdo keser, jimž tajně a nedovoleně lovil, ve svém domě ponechati chce: „u těch všech“ di opat Absolon: „marné jest pokání“. Ký div tedy, že z nedostatku pravého úmyslu na tisíce lidí při všech zpovědích k ďáblu pospíchá.

Má-li pravý úmysl hříšníkův ceny nějaké mít, jest nevyhnutelně třeba dále, aby hotov byl raději nemoc, chudobu, ano, i smrt trpěti, nežli by, předešlých hříchů znova se dopustil. O jak vzorný byl i v tomto směru pravý úmysl Pavlův, o kterém svědčí krásná jeho slova: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? zda-li soužení aneb úzkost nebo hlad, zda-li nahota či-li nebezpečnost, zda-li protivenství či-li

meč? — ani smrt, ani přítomné, ani budoucí“. (Řím. 8., 35., 38.). A konečně musí člověk všechny hříchem způsobené škody a povinnosti nahraditi, nepřátelům odpustiti, nespravedlivý statek navrátiti, utrženou čest bližního obnoviti, způsobenou škodu nahraditi a pohoršení dobrým příkladem odstraniti. Toho všeho nevyhnutelně vyžaduje pravý úmysl. O draží, chcete-li, aby pokání, kteréž v této svatopostní době konati budete, skutečně bylo počátkem vašeho spasení, zřídte takto úmysl svůj dle příkladu sv. Pavla, jenž pevně předsevzal sobě ctnosti, plným životem napraviti všechna ta pohoršení, jež byl dal, když soptě vraždou, církev Boží pronásledoval.

3. Nejvíce však při dobrém úmyslu záleží na milosti Boží, o kterouž se musí naše předsevzetí opírat, jinak dle slov Isaiáše proroka „bude síla naše jako pýř koudelní“. (1., 31.) Toho byl sobě vědom též sv. Pavel a proto nedůvěřoval vůli své, ale říkával: „všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje“. (Filip 4., 13.). Jako by řekl, sám ze sebe ničeho nemohu, ale dostatečnost moje vychází z milosti Boží, kteráž vůli mou posiluje: „ne já, ale milost Boží se mnou“. (I. Korint. 15., 10.). Jak slabá jest vůle lidská, jak vratké i to nejlepší předsevzetí, jak nespolehlivé, že mu ani v nejmenším nelze věřiti, neopírá-li se o milost Boží, učí nás Petr, kterýž ve svém úmyslu příliš se chlubil, když ohnivými slovy ujišťoval: „bycht pak měl s tebou umřít, nezapřím tebe“. (Mat. 26, 35.). Kdož by se byl domníval, že totot jest ten pravý úmysl, kteréhož by každý hříšník následovati měl? Ale sv. Augustin zcela určitě a rozhodně toto pyšné předsevzetí, jež tak sebevědomě na své vlastní nohy se staví, zavrhuje a dokládá, nikdo že není silen, teprve až pozná svou vlastní slabost. Petr, nezpomenuv ani na pomoc Boží, slíbil, že za Pána zemře, di sv. Augustin, ale třikráte od Krista odpadl, třikráte jej zapřel, aby všichni lidé poznali, že bez milosti Boží marně něco před se běřeme, bez milosti Boží že nic nemůžeme.

Leč právě tak, jako chybuje ten, kdož příliš na svou vůli spoléhá, dopouští se chyby veliké, jenž poznáváje slabost svých předsevzetí, v malomyslnost a zoufalství upadá. Ach, co platno, říkají, mnoho si umíniti, mnoho slibovati, když tomu nedovedu dostáti a již nyní předvídám, že

zase klesnu. Ó jaká to nesmyslná a hříšná řeč! Kéž by ti, kdož takto mluví, nespouštěli s očí Pavla, jenž směle řekl „všecko mohu v tom, kterýž mne sílí“. Všecko mohu skrze milost Boží. A tak budete moci i vy, milí přátelé, jistě života svého napravit, jestliže dobrý úmysl svůj opřete o pomoc a milost Boží, kteréž Bůh nikomu neodpírá, kdož důvěrně a zkroušeně jej prosí. V písmě sv. čteme, že Daniel pevným zavázal se Bohu úmyslem, nepožití ze stolu králova žádného pokrmu, kterýž Israelitům zákonem Božím zakázán byl. Dal pak Bůh Danielovi milost a milosrdenství. (Dan. 1, 9.) Ejhle, milost Boží, na kterouž Daniel byl v této zkoušce spoléhal, byla hojně mu udělena, tak že lehko mu bylo královských pokrmů se zdržovati. Ó, Bůh nikomu neodpírá milosti své, kdož chtěje se polepšiti a jej milovati, s dětinnou důvěrou jej prosí.

A nyní drazí, přicházejí ku konci svého rozjímání, chci vám ještě připomenouti jistá slova sv. Pavla, kteráž on pronesl na důkaz svého pravého předsevzetí, jehož ku pokání nevyhnutelně je zapotřebí. „Co činím i činiti budu; abych odňal příčinu těm, kteříž hledají příležitosti“ (II. Korint. 11, 12.). A tak, moji drazí, o to především pečujte, byste cokoli činíte a činiti budete, ani sobě ani jiným, příležitosti ku hříchu neposkytovali. Varujte se nejenom hříchu, ale i všeho, což ke hříchu vede: všech hříšných známostí, podezřelých společností a schůzek, vši nepoctivosti a nespravedlnosti, všeho zášti a nepřátelství, vši věrolomnosti a pomluvy, všeho pohoršení a vůbec všech hříchů, kteréž nejenom samy duši zabíjí ale ještě i k jiným nepravostem vedou. Jen tak bude úmysl váš předsevzetím pravým a pevným, lítost vaše bude dokonalá a pokání vaše zalíbí se Bohu a očistí duši a schopnu ji učini ku království Božímu. Amen.

Čtvrtá neděle postní.

„Slyšte, pravím, řeči mé a činite pokání.“

(Job. 21, 2.)

Kající David.

S pomocí Boží pokročili jsme na cestě pokání tak daleko, že každému z nás již známy jsou ty první nevyhnutelné kroky na cestě této. Díky buďtež Ninivetským za to, ani nás poučili, že hřích prve musí opustiti ten, kdo kajícím býti chce; blaho-

slavený buď Petr, od něhož naučili jsme se pravé lítosti, veleben budiž i Pavel, jenž oznámil nám potřebné vlastnosti pravého úmyslu. Dnes o krok dále pokročíme na spasitelné cestě, již jsme byli započali. A jest to, moji drazí, dokonalá *zповěd a vyznání z hříchů*, jež tu jako další nevyhnutelnou podmínku pravého pokání potkáváme. Tak praví to již písmo sv. v zákoně st.: „Kdo se skryje s hříchy svými, neobstojí; ale kdož by je vyznal a opustil, milosrdenství dojde“ (Přisl. 28, 13.). Šalomoun král, jenž Duchem sv. osvěcen, tato slova napsal, jistě důkladného o nich nabyl poučení od svého otce Davida. Dosáhl tento král odpuštění jen proto, že se zkroušeně vyznal, když Bůh k němu poslal proroka Nathana. Vyznal otevřeně: hřešil jsem. Já jsem ten muž, jenž vztáhl ruku po ovci cizí, jenž Uriáše Hethejského dvojnásobně poškodil: život jemu vzal a manželku jeho Bethsabe svedl. Ach, jak hrozní to hříchové! Než, ejhle David vyznává se z hříchů svých upřímně, ani té nejmenší okolnosti neskryvá a tím právě zasloužil si, že Hospodin skrze ústa prorokova jej rozhřešil: „Hospodin promíjí hřích tvůj, neumřeš,“ pravil prorok (II. Reg. 12.) Ano, drazí, tak jest to, buď vyznati aneb zahynouti, buď se hříšníci ze hříchů svých vyznají aneb čeká je peklo. Jedno z obou je nevyhnutelné, jiné cesty není. Ach, mnozí ovšem hříchy svými přetiženi a souzeni, chápou se sv. zповědi, ale vykonávají ji tak špatně a s tolika chybami, ba i mnohými hříchy, že sv. Ambrož pln sděšení o nich zvolal: „Co je to, že prostředek spásy naší stává se vítězstvím ďábla?“ Kterak to, že zповěď, kteráž má býti klíčem k nebi, otvírá lidem brány do pekla? Je-li to možno? Velmi bolestně vzdychá nad tím sv. Tomáš z Villanuovy, udávaje za příčinu toho, že málo je těch hříšníků, kteří dobře se zповídají. Z té příčiny tedy, abyste se naučili potřebným vlastnostem dobré zповědi, chci vám dnes vykládati o upřímné a skroušené zповědi Davidově. Na něm poznáme, že k bohumilé zповědi zapotřebí je tří věcí:

1. přípravy srdce ku dokonalému vyznání,
2. žaloby na sebe při vyznání z hříchů, jež

3. děje se knězi na místě Božím.

A o tom s pomocí Boží dnes pokračovati budu.

1. Kdo chce dokonalou zповědi očistiti nitro své, musí k tomu srdce řádně při-

praviti. K přípravě této náleží nejprve *zpytování svědomí*, pak pravá lítost a pravý úmysl. O těchto dvou posledních dosti jsme se poučili v předešlých svých rozjímáních. Zbývá nám tedy něco o zpytování svědomí povědět. Drazí, bez dobrého zpytování svědomí není dobré zpovědi. Učený Tomáš le Blanc učí, že zpytování před zpovědí má býti pilné a dokonalé zkoumání myšlének, řečí i skutků. O tomto zpytování svědomí platí slova písma sv.: „Připrav venku dílo své,“ (Přís. 24, 27.) t. j. prve nežli ku zpovědnici přistoupíš, již venku připrav se k tomuto důležitému dílu, již prve přehlédni své svědomí, neboť Zalmista Páně oznamuje, že Hospodin vyslyší zpověď jen po důkladné přípravě, an modlí se k Hospodinu: „Připravení srdce jejich uslyšelo ucho tvé“ (Žalm 10, 17.). Ó, jak nemoudře a pošetile jednají ti, kdož bez veškeré přípravy srdce k zpovědnici přistupují a tu povídají, co jim slina na jazyk přinese. Ó, jak často je zpověď jejich marná a neplatná, jak často je novým těžkým hříchem, anť jejich zapomětlivost hříchů je zaviněna jejich nedbalou přípravou a tak ne jako nedostatek paměti ale jako nedostatek dobré vůle před Bohem smrtelně hříšna jest. Ó, jak lehkomyslní jsou ti, kteříž jen povrchně a zhruba svědomí své zpytují, nedbale je proběhnou jako by to byla věc, na které mnoho nezáleží a přec je to věc, kterouž se svatá svátost hanobí a její působení ničí. Ó, jistě věrte, drazí, Bůh neslyší takové zpovědi, kteráž bez dokonalého zkoumání srdce se děje. Proto podle souhlasného učení sv. učitelů a podle nařízení sněmu tridentského máme zpytování svědomí před zpovědí aspoň tolik pîle věnovati, kolik jí důležitým zaměstnáním podle povahy předmětu jejich věnujeme; až po takovémto důkladném zpytování a po vzbuzení lítosti a pravého úmyslu následovati má zpověď, kteráž podle návrhu sv. Bonaventury dítí se má ústy i srdcem; neboť kde srdce jest sobě viny povědomo a ústa mlčí byt jenom o jednom jediném hříchu, za nic považována nebude zpověď jeho a zamítnuta. To dobře věděl král David a proto sám o sobě vyznává: „Hřích svůj oznámil jsem tobě a nepravosti své neukryl jsem před tebou“ (Žalm 31., 5.). Ano, dopodrobna vyznal se z hříchu svého, udal všecken jeho způsob, okolnosti i počet.

Jak málo je nyní těch lidí, kteří ho v tom následují, jak mnozí zamlčují hříchy

nejinak nežli Kain, Esau a Aman. Kain zapřel hřích svůj, Esau ho vymluvil, Aman ho zamluvil. Žádný se nezpovídal pořádně. „Kde je bratr tvůj?“ táže se Bůh Kaina. „Neznáš na sobě žádné viny proti bratru svému Abelovi?“ A jak zní odpověď? „Nevím nic.“ Kain zapřel. Esau prodal dobrovolně prvorozenství své a přec řekl před otcem svým, že bratr ho lstivě podvedl. Esau vymlouvá se, aby chybu svou zmenšil. Aman úklady strojíl Mardocheovi, chtěje o život ho připravit a když byl z toho obžalován, užasl, dí písmo; ale přece se nevyznal. A právě tak činí to i mnozí hříšníci i za našich časů, kteříž toho neb onoho smrtelného hříchu dobře sobě povědomi jsou, ale přece z pýchy neb studu aneb zlomyslnosti rádně ho nepopíší, hřích skrývají aneb jej přetvoří menším aneb snad nepatrným jej činíce. Ó, ubozí hříšnickové, rcete, tak táži se vás s Tertulianem, co jest lepší, zdali jako odsouzenec a zavrženec se tajiti, se zamlčeným hříchem odsouzenu býti, či veřejně rozhřešenu býti, po vyznaném hříchu odpuštění dosáhnouti. K vám volá též sv. Zlatoústec: „Vyznávej hříchy a smažeš je.“ A sv. Leo, hle, kterak vás těší: „Nezůstane, aby soudem odsouzeno bylo, co zpovědí očištěno bylo.“ Ó, zpověď ta přivádí srdce i zde i tam na věčnosti ku pokoji. Kéž bych, drazí, mohl zde před vámi k mluvení otevřítí ústa hříšníků velikých, kteří dokonalé se vyzpovídali, aby nám pověděli, jak blaze a sladce u srdce jim bylo po takové zpovědi. A co řekli by nám as ti tisícové těch zavržených tam v pekle, kteří pro falešné zpovědi a hříšnou v nich mlčenlivost věčně tam trpěti musí. Zajisté že by jedním hlasem volali k nám: „Za duši svou nestyď se mluvit pravdu, nestyď se vyznati z hříchů svých“ (Sirach 4, 24. 31.). A tak volá k nám i Duch sv.; drazí, uposlechněme hlasu jeho, pro spásu duše své ve zpovědi nestyďme se.

2. Zpověď pravého kajicníka jest *žaloba a nikoli omluva* hříchů, jak to vyplývá ze slov velikého kajicníka, krále Davida: „Řekl jsem: vyznám na sebe nepravost svou, Hospodine“ (Žalm 31, 5.) t. j., dle výkladu sv. Bonaventury, vyznám se žaluje na sebe. Jest to v povaze lidí, že nemožouce hříchy své zapřítí, aspoň hříchy své omluviti a okrášlit se snaží. V písmě sv. Bůh Adamovi vytýká spáchaný jeho hřích a Adam hned se omlouvá: „Žena, kterou's mi dal za tovaryšku, dala mi“ (Gen. 3,

12.) Já bych to byl neudělal, kdyby mne nebyla svedla žena, kterou's mně přidružil. Za tím by však Adam lépe byl udělal, kdyby se byl ku své nepravosti přiznal a se neomlouval, domnívaf se sv. Augustin, že by byl pak jistě nebyl vyhnán z ráje. Něco podobného učinila i Eva, která se sice přiznala, řkouc, jedla jsem, ale přece se vymlouvala na hada, kterýž ji svedl. Zcela jinak učinil to David, an v pokání svém ani jedinému ospravedlnění nedopřál místa. Zhřešil jsem, tak pravil, já jsem příčina smrti Uriášovy, já zavinil jeho záhuby, bezbožně jsem jednal.

Pamatujte si to, vy všickni, dobře, kteříž při svých zpovědích tolik jste naklonění k tomu při každém hříchu se ospravedlňovati a vymlouvatí, říkajíce, já jsem to a ono učinil, ale nedali mi pokoje, až mne k tomu svedli; já jsem přísahal, ale myslím, že to bylo na pravdu; lhal jsem, ale ono nebylo zbytí. Pryč s takovými a podobnými omluvami! Co jsi přišel proto, abys se ospravedlňoval! To není žádná zpověď, neboť v pravé zpovědi má člověk na sebe žalovati, nikoli se vymlouvatí: „Vyznám na sebe nepravost svou,“ praví David, „choť proti sobě, nikoliv ve prospěch svůj mluviti.“

Jako tento kající král své hříchy a nepravosti proti sobě byl vyznal, tak musí i zpověď každého kajícího býti vyznáním o hříších, nikoliv o dobrých skutecích, o hříších vlastních, nikoli o cizích. Tak zpovídal se David, volaje: „Tobě samému jsem hřešil a zlé před tebou učinil“ (Žalm 50, 6.); nic tedy, ani to nejmenší o svých dobrých skutecích, co byl slavného a chvalitebného pro čest a slávu Boží vykonal, kterak proti Goliášovi z úcty k Bohu i životem se odvážil, jak Saula, maje ho v moci své, ušetřil, Semejovi, který se mu rouhal, všechno zlořečení odpustil, jak nad lidem ve vši tichosti a mírnosti vládnul — ne, o tom o všem nemluví, jeho slova jsou toliko: „Ó Pane, tobě samému jsem zhřešil a zlé před tebou jsem učinil.“ Za to však zcela jinak vypadala hříšná zpověď pyšného Farisea: „Nejsem jako jiní lidé dráči, nespravedliví, cizoložníci, postím se dvakrát za týden, desátky dávám ze všech věcí.“ Jako tento Fariseus, nikoli jako David činí to oni, kteříž mezi hříchy své přiměšují i dobré skutky, kteréž tu a tam konají. Tak říkává jedna ve zpovědi: „Ach, já chvála Bohu, slýchám pilně každý den mši sv., ale jednou jsem mezi týdnem

zapomněla.“ „Já zas,“ praví jiný, „ochotně vždy dávám almužny, jenom jednou jsem chudého člověka hrubými slovy odbyl.“ Třetí zas: „za celý život svůj jsem se krádeže nebo smilstva, nebo lži nedopustil, jenom tenkrát; a Bůh mne chraň, abych se toho někdy ještě dopustil.“ Drazí, to není žádná zpověď, tu na sebe nežaluješ, tu se chváliš, nech si svou zásobu ctností doma a zpovídej se jen ze hříchů, a sice z tvých nespravedlností, z tvé zloby, z tvých vin, kterých jsi se ty a nikoli jiní dopustili, neboť nenáleží do zpovědi, kterak jiní se prohřešili. David řekl: „Vyznám na sebe nepravost svou a nikoli jiných.“ A proto mnozí, přemnozí podle učení sv. Bonaventury chybují, poněvadž ve zpovědi hříchy jiných zpravují, jako Adam na hřích Evy a Eva na hřích hadův na místo na svůj vlastní žalovali. Taková žaloba o cizích hříších není zpověď ale hřích, dí sv. Petr Damianský a sv. Tomáš z Villanovy nazývá takovou zpověď na cti utrhaním, jelikož lidé ku svému ospravedlnění při ní hříchy jiných přidávají, tyto hrozně zveličují a tak ve zpovědnici blížnímu na cti utrhají. Tím ovšem hříchy své jenom rozmnožují a odcházejí od zpovědi horší, nežli byli přišli. Ó, moji drazí, kéž by tak z vás nikdo nečinil, neboť to není zpověď Davidova, kterýž na sebe vyznával toliko své, a nikoli hříchy cizí.

3. David konečně žaloval na sebe před Bohem a to knězi jeho. Dobře povšimněme si vyzvání jeho, dvě věci jsou při něm zvláště důležité. První totiž: „řekl David k Nathanovi,“ a druhá: „zhřešil jsem Hospodinu.“ (II. Král 12., 13.) Z toho následuje, že David vyznal hříchy své, kterých se proti Hospodinu dopustil, proroku Nathanovi; ačkoli toto vyznání kajícího Davida nebylo žádnou svátostí zpovědi, bylo přec obrazem její a přípravou k ní, a naznačuje nám jasně, že zpověď nemá se konati bezprostředně samému Bohu, nýbrž, že diti se má Bohu skrze člověka. „Poslal Hospodin Nathana k Davidovi,“ tak dí písmo. (ibid. 12., 1.) V novém zákoně však zřídka kdy posílá Bůh kněze ku hříšníkovi do jeho domu, ale posílá hříšníka ku knězi: „Jdi, ukaž se knězi.“ (Luk. 15., 14.) S tím toliko rozdílem, že David zpovídal se před Nathanem jedině Bohu, kdežto hříšník nyní zpovídá se knězi na místě Božím. Proto také Nathan nemohl sám Davida rozhřešiti, nýbrž řekl: „Hospodin pomíjí hřích tvůj.“ V novém

zákoně však kněz, maje k tomu Boží moc, na místě jeho sám rozhřešuje, neboť jemu dána je moc rozvazovací slovy Kristovými: „Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.“ Mnohem šťastnější jest tedy nyní kající hříšník nežli David, jenž zpovídal se proroku, který neměl moci ani svazovací ani rozvazovací, již vládne plnou měrou kněz novozákonní, o kterémž platí téměř slova Hospodinova: „Hle ustanovil jsem tebe za Boha Faraonova, t. j. hříšníkova.“ (Eseod. 7., 1.)

A proto, m. dr., užřevše dnes na králi Davidovi tak výtečný příklad dokonalé zpovědi, uposlechněte slov Isaiáše proroka, jenž volá k vám: „Přiveď mi ku paměť (hříchy své,) a suďme se spolu; vypravuj, jestli co máš, abys ospravedlněn byl.“ (Isiáš, 43., 26.) Právěť zajisté sv. Bernard, že tím právě počíná býti člověk spravedlivým, když žalobníkem je sám sebe. O pamatujme na slova, hrozná slova Pána Ježíše, jenž zapřisahá se téměř, an dí: „Právím vám, nebudete-li pokání činiti, všichni zahynete,“ (Luk. 13., 3.) a proto uposlechněte slov sv. Jakuba, jenž napomíná vás: „Vyznávejte se z hříchů svých“ (Jak., 5., 16.) „a věrnýť je Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti“ (I. Jan 1., 9.) a přivedl nás ku blaženosti pokojného svědomí. Amen!

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

X.

Bratr Sporckův, Ferdinand Leopold Jindřich (nar. v Lysé 1664.) obdržel ze statků otcovských Heřmanův Městec a Hoříněves s Vřeštovem. Za manželku pojal Apolonii Rosalii roz. svob. slečnu Vratislavku z Mitrovic, příbuznou kancléře Vratislava.

Ferdinand byl prostopášný a marnotratný; potuloval se po cizině, a oddávaje se životu rozpustilému ztropil často nemilé výtržnosti, za něž byl nejednou peněžitými pokutami ztrestán, až konečně r. 1702 v Altenburku, městě saském, uvězněn. Císař poručil, aby byl dopraven do Prahy a odtud do Kladska, kde měl býti vězením opatřen¹⁾; dovolil sice za nedlouho, aby

po složení jistoty peněžitě na svobodu propuštěn byl, nařídil však, aby pokutami fiskálními trestán byl, dopustí-li se nějakých přestupků. Za opatrovníka byl mu ustanoven jeho bratr František.

Ferdinandovi hrozila kuratela již dříve. Tehdy však ji od sebe odvrátil tím, že daroval císaři Leopoldovi na potřeby válečné 40.000 zl. Sporckovi se zdálo, že tyto peníze jsou daro vyhozeny, neboť bratr jeho opatrovnictví přece neušel; aby je tudíž zachránil, nabídl se císaři, že mu jménem bratrovým zapůjčí ještě 60.000 zl. s tou podmínkou, bude-li oněch 40.000 zl. ne více za dar, nýbrž taktéž za půjčku považováno a k těmto 60 tisícům připočteno, tak že by císař vydal úpis na 100.000 zl., které šesti procenty zúrokovány býti mají. Nabídka tato byla přijata. Sporck vybral 1000 zl. z pokladny opatrovníkové a 59.000 zl. sám bratra založil. V tehdejších válečných dobách, kdy bylo císaři peněz velice potřeby, nebyly takovéto půjčky jednotlivých šlechticů úkazem řídkým. V jednáních sněmovních z té doby čteme o nich velmi zhusta.

Se skutečným vyplacením slíbených peněz však Sporck otálel, čekaje, až mu bude úpis císařův doručen. Než příslušní úřadové netrpělivě Sporcka upomínali, aby peníze složil. Ale Sporck — jakož vůbec umíněný byl — ani na opětne upomenutí nedbal; teprve, když mu poslali do Lysé na exekuci 45 husarů, zaplatil, spokojiv se zatím s úřední kvitancí, s níž se ovšem již dříve také dobře spokojit mohl.

Se švakrovou svou míval Sporck jako opatrovník jejího manžela všeliké kyselosti, které vedly konečně k tomu, že mu bylo opatrovnictví vzato a hraběnce samé dáno, již k ruce někteří rádcové přidání byli. Tu pak bylo Sporckovi skládati z opatrovnictví účty; aby toho činiti nemusil, dal si od svého bratra, ačkoliv pod kuratelou být nepřestal, vyhotoviti po dvakráte (roku 1706. a 1709.) listinu, v níž si dal za svou péči a své práce poděkovati a všelikého účtování („von allen Raitungen“) sprostiti. Na to se ovšem dbáti nemohlo, a Sporck byl tudíž několikrát o účty upomínán, avšak marně. Konečně mu bylo uloženo, aby podal účty v určité lhůtě, jinak že bude mu uložena pokuta.

Zatím byl úpis císařský na 100.000 zl. dán hraběnce, jako opatrovnici, a nikoliv Sporckovi, ač si toho přál. Rozmrzen nad tím chtěl bratru svému u císaře vymoci,

¹⁾ Stillenau 180.

by opatrovnictví své manželky zbaven byl, ač dobře věděl, že toho posud hoden není. Zároveň žádal Sporek švakrovou o vrácení 59 tisíc zlatých, které byl jménem svého bratra císaři zapůjčil. Hraběnka žádala příbuzného svého kancléře Vratislava za ochranu, kterýž odtud Sporekovi ovšem přízniv býti nemohl.

Když pak r. 1711. hrabě Ferdinand Leopold zemřel, opětoval Sporek pozůstalé vdově žádost svou ještě důtklivěji a psal v té příčině několikrát císaři, který tudíž konečně nařídil, aby hraběnka peníze ty vyplatila. Vdova byla ochotna tak učiniti, avšak Sporek nechtěl přijati jistiny bez úroků ani po částkách, nýbrž najednou. Sehnati tak velikou částku nebylo však tehdy možno, neboť byl nedostatek hotových peněz. Hraběnka nabízela mu 40.000 zl. jako první splátku, když však ani toho přijati nechtěl, obrátila se vdova prosebně k vladařce Marii Terezii, která Sporekovi nařídila, aby peníze ty prazatím přijal. Když však ani to nespomohlo, nabízela mu hraběnka Heřmanův Městec ke koupi. Ale umíněnec chtěl mermomocí pohledávku svou exekutivně na statech pozůstalých vymáhati, nic se neohlédaje na vdovu a její syny¹⁾.

Ti přijeli do Kukusu, aby strýce svého obměkli, avšak Sporek, jak sám píše²⁾, k sobě jich nepřipustil; nabízeli prý mu, jak se dověděl, celou žádanou sumu, avšak bez úroků. Toho však, tvrdil Sporek, nikterak prý přijmouti nemůže, neboť prý mu musí býti nahrazen ušlý zisk a ztráta, kterou při tom měl, mimo to že chce také náhradu za útraty, které měl při oné exekuci husarské. Slovem, že od svých požadavků ani o vlas („nicht um ein Haar“) neustoupí³⁾.

V jednom listě svém vyčítá švakrově své, zajisté málo „šlechtně“, že prý ob-

držela „von meinem seel. Herrn Bruler und von mir ihr ganzes Aufkommen und Herrlichkeit,“ a žaluje na ni, že „mein Herr Bruder kurz vor seinem Hinscheiden sich wider sie höchstens beklagt; sie auch nicht allein ihn, unerachtet aller seiner Güter als einen Fremdling gleichsam in Exilis und in der grössten Noth, bei nebst auch durch allerhand Widerwärtigkeiten auf das äusserte gekränchet, und ihn hin migriren machen, sondern auch mich durch ihr ungeziemendes Aufführen und unanständige conduite gleichfalls in jene Welt geschicket hätte“¹⁾. V takovém jednání sotva bude kdo spatřovati nějakou šlechtnost. Než po vůli se Sporekovi přece nestalo, peníze mu nebyly hotově vyplaceny, aniž exekuce jemu povolena, nýbrž pohledávka jeho byla roku 1712. vtělena do zemských desk. Nemysliž sobě nikdo, že tím Sporek byl uspokojen; nikoliv, on stále a stále dovolává se v této věci „spravedlnosti.“

V téže době měl Sporek mnoho neshod s prodejem panství Malešovského, na němž byl zřídil a nadal poustevnu sv. Jana Křtitele na Vysoké. Prodal totiž r. 1699. panství to za 280.000 hr. Antonínu z Halleweilu, který je však 1710. zase prodal baronovi z Osteina za 400.000 zl. ačkoliv byl Sporekovi ještě 250.000 zl. i s úroky dlužen. Sporek chtěl vésti exekuci, avšak dle cís. reskriptu měl býti z kupní summy Osteinovy ve lhůtách upokojen. Věc urovnána zvláštní komisí roku 1711. Avšak brzy vypukl nový spor, protože noví majitelé o poustevnu Sporkem založenou nedbali. Rozepře o to dlouho se vlekla provázena jsouc nezajímavými pro nás podrobnostmi²⁾.

XI.

Veřejných úřadů nezastával Sporek vlastně žádných. Byl sice r. 1690 jmenován královským místodržícím³⁾, avšak prací a zasedání úředních se nesúčastnoval. Bylo mu tudíž r. 1710 dáno dekretem císařským na srozuměnou, aby buď do zasedání místodržitelských chodil, buď aby resignoval⁴⁾.

¹⁾ Stillenau 198.

²⁾ Sporek vydal o celé té věci zvláštní obsírnou „species facti“ o 24. stránkách.

³⁾ Mimo to obdržel r. 1690 hodnost cís. komoří a 1692 jmenován byl skutečným tajným radou.

⁴⁾ Cís. dekret z 15. ledna 1710.

¹⁾ Byli čtyři: Jan Antonín (nar. 1689), jenž zemřel již r. 1714, Jan Josef (nar. 1695), jenž byl radou král. soudu dvorského a komorního a hejtmanem kraje Chrudimského († 1749), Jan Michal, který byl od r. 1713 radou při cís. vládě v Lehnici a potom od r. 1715 radou při appellacích v Praze († 1738) a Jan Rudolf, který byl kanovníkem u sv. Víta a světicím biskupem a výborně kresliti uměl († 1757). — Sl. Nauč. VIII. 905.

²⁾ List z 5. ledna 1712. Stillenau 149.

³⁾ Stillenau 200.

Sporek podal císaři *pamětní spis*, jehož znění jest misty velmi smělé a neuctivé. Pravi, že prý *nevýnosný* úřad královského místodržitele nebyl mu udělen, tak jako jiným z pouhé milosti, anebo snad za nějakou půjčku peněžitou, kterou zase i s úroky shrábl (*eingestrichen*), nýbrž že mu byl dán za to, že „solo amore legis, regis et gregis“ veden dobrovolně daroval k potřebám obecným 100.000 zl., kterými prý císařskému vojsku znamenitě bylo pomoheno. Má prý tudíž na hodnost tu *právo* a nemůže mu prý odňata býti leč s porušením práva a spravedlnosti („nisi cum laesione iustitiae distributivae et simul commutativae“.) A tím méně smí se prý to státi, poněvadž jindy přispěl k týmž veřejným potřebám 80.000 ř. dolarů v nádeji, že se mu u soudů po spravedlnosti diti bude, že mu bude tak *draze* získaný titul místodržícího svým časem dalším *povyšením* rozhojněn („dass man mir die h. Justiz administriren, und den so theuer erworbenen Statthalterischen Titulum successu temporis mit eigener Promotion zu vergrössern... trachten würde“). Zatím však že má prý býti nejen velice ponížen nucenou resignací, nýbrž že se vůbec žádné spravedlnosti dovolati nemůže. U soudů prý nalézá samou *nespravedlnost*. Process poručnícký prý se pouhé *libovůle* a *podplacením* („ex passione et per corruptionem“) v jeho neprospěch byl rozhodnut, jakož že i jiné jeho pře pro něho nepříznivě dopadly. Švakrová jeho prý nevděkem splácí mu dobrodiní, kterých od něho užila, o 59.000 že prý jej chce připravit; exekuci husarskou že mu učiněno bylo na 3000 škody, a že jest vůbec tak stísněn, že ani obecných dávek platiti nemůže. „Einfolglich,“ končí Sporek, „daraus ganz klar erhellet, dass wider mich in allen passibus widerrechtlich verfahren, und mir die h. Justiz, welche man *doch* den *tributbaren* Juden mittheilen thut, überall abgeschlagen worden... als habe Euer Kaiserl. und Königl. Majestät all solches hiemit umständlich remonstriren, und ob meiner Person Amovir- und Benehmung des Schattens eines Statthalter-Tituls Dero Allerdurchleuchtigsten Thron beziehen, dero höchste Würde und Dienste befördern, oder andere zu meinerlei Praestirung anfrischen würde, mit allerunterthänigster Devotion *anheim stellen* wollen.“

Císařským dekretem (2. dubna 1710.) bylo Sporekovi nařízeno, aby ve čtyřech

nedělích jmenoval soudy a instance, kterých se ve svém „škanálním memoriálu“ urážlivě dotýká („ein anzügliches und die Berührung aller Dicastereien und Instantien in sich enthaltendes, sonst aber recht scandalos entworfenes Memorial,“) a o nichž se domnívá, že mu ukrivdily.

Sporek jel do Vídně, aby osobně u císaře se omluvil, nebyl však předpuštěn, nýbrž bylo mu výslovně nařízeno, aby Vídeň ve třech dnech opustil, neboť prý nemá se král. místodržící bez povolení ze země vzdalovati, čili jinak řečeno, dána mu byla na jevo císařská nemilost. Nezbylo Sporekovi, než uposlechnouti.

Poslal tedy císaři memorial velmi krotký, v němž se omlouvá, že nemínil urážeti soudy a instance jakožto korporace, nýbrž že minil toliko jednotlivce v nich, kteří nespravedlnosti vůči němu se dopustili. Co se pak týče korrupce při processu poručníckém, tu prý mu o ní jistou zprávu dal P. Jan Kryštof Sauer de Corte, infulovaný probošt Trnavský, který prý z vlastního popudu a svědomím svým pobádán Sporekovi r. 1709. sdělil, že prý referendář Schwalbenfeld dostal od dědiček obou poručníků před rozsudkem 4000 zl., a po příznivém pro ně výsledku 2000 zl. Chtěl prý P. Sauer písemně to dosvědčiti, avšak pro náhlý odjezd svůj z Prahy toho učiniti prý nemohl. Zmínil se pak ještě o jiných svých rozepřích, končí Sporek velmi utlivě.

Když po smrti Josefa I. (1711.) nastoupil na trůn císařský Karel VI. (1712.), chtěl se Sporek neprodleně k němu v záležitostech svých obrátiti, zdržely ho však spory, které měl právě tehdy s úřady církevními o sňatek své dcery. Teprve v létě r. 1712. měl slyšení u císaře v Prešpurku a při něm neostýchal se podati císaři opis onoho *opovážlivého memoriálu* z roku 1710.; chtěl prý, aby csař z něho stížnosti jeho lépe poznal.

Mimo to poslal císaři roku 1713. dva memoriály (v lednu a dubnu), v nichž zvláště druhý jest nad míru žalostivý a ponížený. Žádá v něm, aby k rozsouzení jeho rozepří ustanovena byla zvláštní komisse. Oba tyto memoriály odporučil Sporek zvláštními dopisy novému nejv. kancléři Šlikovi, neboť byl Vratislav roku 1712. zemřel.

Z nenadání došla však ode dvora odpověď na urážlivý onen memorial, odpověď, které se Sporek jistě nenadál. Císař

praví, že sice žádnému nezbraňuje, aby k němu bral útočiště, jen činí-li tak v mezích patřičné slušnosti a s povinnou úctou k němu samému a k soudům i instancím od něho zřízeným, že však hanlivý a urážkami naplněný memoriál Sporckův s tím větší nelibostí nese, poněvadž v něm nejen jeho vlastní vznešená osoba, nýbrž i soudové jeho nanejvýš trestuhodně jsou napadány, pročež že Sporckovi pro odstranění příklad jiným podobným utrhačům ukládá pokutu 30.000 zl., jež mají býti v šesti téhodnech odvedeny. Dále nařizuje císař: „Mistodržící povolejtež neprodleně před sebe hr. Sporcka a roztrhejtež před očima jeho memoriál (císař poslal mu jej zpět), a uděltež mu ostrou důtku a dejtež mu výstrahu, aby se podobných horkokrevných výstředností („Hitzigkeiten“) pro budoucnost varoval.“ — Trest skutečně byl vykonán tak, jak bylo nařizováno; toliko pokuta peněžitá snížena na 20.000 zl. (Pokračování.)

Dolorosa.

Nocí tmí se její oko,
mrazem líce pobledají;
lokty bílé mrtvé tělo,
chvějí se, jak objímají.

Žal se soucit duší snují,
v chrámě píseň dozpěvují:
Ó bolesti, ó žalosti!

Ani rosy na té řase,
bez slzí a beze vzdechu;
ach, v té těžké, hořké chvíli,
co jí dal Bůh pro útěchu?

Myšlenky se duší snují,
jak tu píseň dozpěvují:
Ó bolesti, ó žalosti!

Sevržené rty jako poupě
prve nežli rozvíje se,
co se asi za ním tají
co, ach, ve svém hloubí nese?

Žal se soucit duší snují,
jak tu píseň dozpěvují!
Ó bolesti, ó žalosti!

Patří jen na mrtvé tělo,
na ran rudé květy plaše
na těch rukou, svatých nohou,
sázely je hříchy naše;

myšlenky se duší snují,
jak tu píseň dozpěvují:
Ó bolesti, ó žalosti!

A mé hříchy dále rostou
a ty rány dál se rdějí,
kam to oko plné něhy
patří v teskné beznaději;

žal se soucit duší snují,
jak tu píseň dozpěvují:
Ó bolesti, ó žalosti!

Dívé hoře teď mě chvátí;
což tu více spásy není?
kudy vede cesta z hříchu,
kudy vede k vykoupení?

Myšlenky se dále snují,
jak tu píseň dozpěvují:
Ó bolesti, ó žalosti!

Xav. Dvořák.

Památná místa země svaté.

Dle Vogüé spracoval Karel Vondruška.

(Pokračování.)

Jest třeba vyčkati výsledku bádání v pomnících země svaté po odlesku tohoto stavu a důslednosti těchto událostí. Křížáci přenesli do Palaestiny celou společnost středověku se zřízením vojenským a církevním, s obyčejí feudálními a jich pojmenováním. Stavitelé jich následující nebo byvše přijati do jich řad, byli tíž. Ti provedli mezi stavbami slohu byzantského a arabského chrámy v slohu země mateřské — francském, s jeho vysokými a podlouhlými loďmi, s jeho nižšími loďmi postranními, s jeho systemem klenby, konečně se všemi jeho podstatnými odznaky. Při těchto stavbách poznáváme všechny tendence západu do nejmenších jeho změn. Vedle opatství vidíme, kterak zdvihaají se katedrály, avšak jedny i druhé vystavené pro biskupy nebo pro řády, s nimiž byli ve sporu, mají ráz společného původu. Všechny tyto kostely křížáků jsou v jednom slohu; vidíme tutěž koncepci v plánu i v provedení stavby, a konečně, že táž škola vzdělala jejich stavitele a tato škola jest klášter. V polovici dvanáctého století nebyly korporace duchovní ani příliš mocné, aby podvolily se tak velikým pracím, tak vzdáleným jich středu a aby zachovaly tak velkou jednotu

v provedení. Klášter sám měl organisaci dosti pevnou, personál dosti četný a dosti zkušený, aby pokračoval; avšak za mořem cesta vykázaná předpisy školastickými a účel vzdorovati vítězům.

Nemožno přece věriti, že by sloh románský náhle uvedený do Palaestiny byl se úplně vymanil z vlivů místních. Bylo nesnadno, aby zůstal po jedno století ve styku se slohem východním, aniž by přijal nějaké změny a nebyly tu pouze požadavky podnětí, přirozenost látky, zručnost dělníků domácích, nýbrž příčiny dají se patrně sledovati v plánech přinesených z Evropy. Umění středověké více než vše jiné snadno se přispůsobovalo všem okolnostem, do kterých přišlo, o pomůckách, které samo mělo, aniž přestalo býti původním.

Budeme pátrati v pomnicích sv. země po vlivu nutností místních, budeme hleděti určití meze a přijdeme k tomu, přihlízejíce více k podrobnostem nežli k celku staveb, že nemohly, ačkoliv pozměnily jisté části, změnití svůj charakter všeobecný. Stavitelství románské také přenesené do svaté země nebylo jediné, jehož rozvoj křížáci podporovali. Četné osady křesťanské obývaly Syrii, jiné rozšířené po krajinách asijských a afrických měly v Jerusalemě své zástupce. Všecky tyto obce vymaněné křížáky ze jha Mosleminského, začaly stavěti kostely. Není mezi rozličnými obcemi prudké vášnivosti, která později se vyvinula, spíše působí vira. Všickni, kteří odloučili se od Říma, mohli svobodně stavěti své svatyně. Kostely vystavené takto od křížáků a jich bezprostředného působení jsou počtem dosti značné; mnohé asi trvají z části až dosud. Avšak stav našeho poznání působí stavitelství orientálnímu neshůdně, určujíce památky byzantské a my sotva dovedeme je zjistiti. Bylo by přece velice zajímavé a užitečné, kdybychom mohli mezi nimi srovnati díla dvou škol, jedné čistě domácí, druhé cizozemské, a viděti, jak sousedství působilo na jich výtvaru vzájemné.

Většina budov obydlených rozkolníky, jichž výstavnost zdá se patřiti dvanáctému a třináctému století, jest dvou hlavních slohů: jeden jest byzantský, druhý románský, v kterémžto jsou kostely křížáků; kdežto kostely domácí jsou nízké bez ozdob, kostely křížáků naopak vysoké, vyzdobené všemi možnými tehdaž okrasami.

Doba křížácká byla úrodná na stavby všeho druhu; opustíme-li obor stavitelství

náboženského, můžeme ze zřícenin mnohých až dosud stávajících nabýti přesvědčení, že ne méně činná byla ve stavitelství civilním a vojenském. Avšak tato doba netrvala dlouho: r. 1187 vypudil Saladin Francouze z Jerusalema a ze všech měst vnitrozemských; obyvatelé všech klášterů, všech kostelů byvše donuceni opustiti budovy nově vystavené, utekli se všim, co jen mohli zachrániti, do Akru. Opustěné budovy byly buď zbořeny nebo v mešity přeměněny, vyjímaje jediné kostely Božího hrobu, Josaphat, Betlem. Od tohoto času až do r. 1229 žádná stavba nemohla býti provedena křížáky kromě v těchto městech v jejich jediném majetku. Všude jinde, jako v Jaffe, Akru, Sidonu, Beyrouthu, Tripoli směli toliko staré opravit, nikoliv však nové stavěti. S těži mohli sami v delších obdobích pod přísmou dohlídkou moslemínů a to za poplatek navštívení místa svatá. (Pokrač.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal Bohumil Brodský.

II.

Lakomství.

I.

Sedlák Koutecký měl ve Fremutově dva největší statky. Kdokoliv do vesnice přijížděl, hned si všiml dvou rozsáhlých stavení, cestou od sebe oddělených, zároveň však také až příliš nápadné nečistoty a nepořádku na obou dvořích. Tázal-li se cizinec některého domácího, či to statky jsou, řekl pohrdavě:

„E, toho lakoty Kouteckého. Maji každý po osmdesáti jitrech polí, ale má ještě peněz, že by si mohl hned jeden takový prikoupiti.“

Tato poznámka byla sice snad poněkud přepjatou, jinak však o zámožnosti Kouteckého nedalo se pochybovati. Stáje byly plny dobytka, ale nečistého, sýpky až po hřeben plny obilí z větší části snětívého a stuchlého a všechny budovy byly orvány, otlučeny, jakby největší bída v nich panovala a nebylo peněz, aby mohly býti spřádány.

Panoval však také dle toho v rodině prapodivný poměr. Pánem všeho byl dosud starý sedlák Koutecký. Byl to muž

vysoké, dosti stylé postavy, bezbarvých tváří a malých, mdlých očí. Stáří jeho nedalo se bezpečně určit, mohl býti tak dobře padesátníkem, jako více než šedesátníkem. Mluvil málo a když mluvil, sípalo mu v krku a celá hlava se mu chvěla. První, ze všech vstával a poslední ulehal. Odeň byl vždy v jedny a tytéž šaty, které byly stářím již odřeny a zamazány, že jich barvu nebylo lze určit. Byl vdovcem již více než deset let a po ženě zbyly mu dvě děti, syn asi třicetiletý Václav a dcera sedmadvacetiletá Marie.

Tyto dívky žily s otcem pod jednou střechou, nikdo však cizí by byl nepoznal, že jsou to vlastní děti hospodářovy. Chodily oblečeny hůře než čeládka, protože jim otec nechtěl nového oděvu dáti. Styděly se proto jíti mezi mladou chasu a ač oba již dorostlí byli k ženění i vdávání, dosud na to ani pomyslit nemohli. Kdykoliv Václav před otcem zmínku učinil, že by rád se oženil, že jest potřebí ještě jedné hospodyně při tak velkém hospodářství, osopil se otec zle na něho.

„Chceš se ženiti, abys mne z domu dostal, víd? To by tu bylo pěkné hospodářství. Co jsem já pracně nahospodařil, rozházeli byste za rok. Nejraději byste ovšem byli, kdybych já zavřel oči a vy mne mohli odnésti na hřbitov. Ale tak snadno se toho ještě nedočkáte. Pracuj, šetři, jako jsem já šetřil. Máš se doma dobře, nespěchej do té manželské bídý.“

Ubohý Václav, ten se měl doma dobře. Otec nedovolil ani nic kloudného uvařit a honil ho z práce do práce do strhání. Zafal vždy při podobných řečech otcových pevněji rty a mlčel. Nebožka matka jeho učila ho úctě a poslušnosti k otci a on ve chvílích, kdy již vypuknouti chtěl, vzpomněl si na milou tvář matčinu a mlčel.

Jako ale při všem na světě konec bývá, tak stalo se, že i konečně zdrželivost a sebezapírání synovo ustálo a mezi otcem i synem došlo k výstupu velice bouřlivému, jenž měl pro celou budoucnost jich dalekosáhlé následky. Žádal totiž jednékráte Václav otce, aby mu dal větší obnos peněz, za které by si mohl koupiti nějaké šaty, jelikož prý ve svých starých choditi již více nebude.

„Kup si je sám,“ odpovídal uštěpačně otec, „když chceš pána dělati. Pro syna sedlákovy jsou ty co máš docela dobré a proto ti jiných nekoupím. Ostatně rád bych věděl, kam dáváš peníze. Dostáváš přece

ode mne zlatku týdně a kdybys byl pořádným, mohl bys si je všechny ušetřiti.“

„Otče, mějte přece rozum,“ ozval se vážně syn. „Nejsem již malým chlapcem, jsem mužem a musím býti hůře živ, než naši čeledínové, kterým dáváte šedesát zlatých ročně. Chci-li si poříditi potřebné maličkosti, nezbude mi z peněz, jež mi jako z milosti dáváte ani na sklenici piva, bych se mohl po tom stálém klopocení posilniti. Sestra Marie jest ještě hůře na tom. Chodí si hůře než dcera každého domkáře a stydím se, když někoho potkati má. Vždyť jest to hanba také vaše, protože každý se tomu směje, že syn a dcera Kouteckého, nejbohatšího sedláka budou brzy po chalupách prosit o starý kabát a sukni, aby nazí chodit nemusili. Vy na mizinu proto nepřijdete, budeme-li oblečeni jak pořádní lidé a co budete s penězi dělati, schováte-li všechno a nedopřejete-li sobě a nám ničeho.“

Sotva však domluvil. Sedlák se všecek chvěl hněvem a nedočkavostí, aby již synovi odpověděti mohl a ihned rozkřikl se na něho hůře než na žebráka.

„Ty mne budeš poučovati, chlapče? Mysliš, že jsem tak bláhovým, abych neprohlédl tvoje záměry. Ožebračiti mne chceš a na žebráckou hůl přivést. Kdo má peníze? Já? Ani trojníku ne. Dlužen jsem na všechny strany, div že mne ze stavení nevyženou. Chtěl bys dělati pána, ale to nejde, dokud starý tatík žije, budeš poslouchati, ty i tvá sestra. To ti povídám jednou pro vždy.“

„Vždyť vás poslouchám i má sestra,“ hájil se podrážděně syn, „chceme však, abyste s námi zacházel jako s lidmi a ne jako s dětmi, Bůh ví kde nalezenými. Pracujeme vám do úpadu, šetříme, snášíme vaše týrání, teď toho však jest dost. Nechcete-li povolit, dobře. Za ten plat, který u vás mám, přijmou mne všude rádi do práce a budou se mnou vlídněji zacházeti, než vlastní otec. Vyplatte mi můj podíl matčin a já půjdu do světa mezi cizí lidi. Nedáte-li mi ho po dobrém, budu ho vymahati po zlém.“

Obrátil se od otce a rozčilen odcházel ze dvora. Koutecký pohlížel za ním s udivením. Nenadal se takového vzdru a odhodlanosti synovy. Byl zvyklý, že ho slepě poslouchal a zatím najednou chce se vymaniti z cela z jeho poddanství. Co však nejtrpčí pro něho bylo, má mu vyplatiti podíl matčin, celé tři tisíce zlatých.

Jak si tu pomoci? Že mu je vyplatiti musí, věděl sedlák dobře. Jaký ale žal to pro něho, sáhnouti do truhly a zbaviti se najednou tolika peněz, které tolik miloval, na nichž téměř s celou duší svou lpěl. Syn jest dobrým dělníkem, zbaví se tím i dobré síly v hospodářství, kterou mu žádný čeledín nenahradí.

Starý Koutecký octl se v postavení, které mu nikdy na mysl ani nepřipadlo. Nevěděl hned, jak z této tísně se vymákniti, co počíti. Ale konečně se přece rozhodl. Dá synovi peníze, ať si jde, však se mu nějak za to odmění. Bude ho moci aspoň vyděditi a vše to, co by mu jednou po právu dāti musil, zůstane pěkně doma.

Šel tedy do přístěnku, jež měl vždy uzavřený a tu otevřev truhlu počítal peníze. Vzdychal při tom, kolikráte každý peníz v ruce obrátil, než ho k těm druhým počítaným dal. Po dlouhé době byly tři tisíce vysázeny a sedlák s tvářmi poněkud již jasnější jal se počítati ty peníze, které mu ještě zbyly. Bylo jich dost, mnohem více, než co musí synovi dāti a to ho poněkud upokojilo. Čekal tedy nedočkavě, brzo-li Václav se vrátí.

Přišel až k večeru a dle svého obyčeje šel do světnice. Tu však našel otce zamračeného a vadícího se s čeládkou. Sotva syna spatřil, volal na děvečku, aby šla pro dva sousedy. Václavovi to bylo podivným. Věděl, že otec se s sousedy žádných styků neudrží. Snad je volá na něho, aby před nimi ho mohl hodně vyplátniti. Neptal se však nikterak, a čekal, co se stane.

Po chvíli přišli oba sousedé se zřejmým udivením na svých tvářích. Sotva vešli, a sedlák je pozdravil, počal na stůl sázeti peníze, ničeho neříkaje. Když byly tři tisíce zlatých vysázeny a několikráte přepočítány, teprve vysvětlil příčinu proč je zavoval.

„Milí sousedé,“ pravil na oko smutným hlasem, „špatného stáří jsem se dočkal. Vlastní děti se proti mně postavily. Tuhle syn, ať ví, že mám bídu o peníze, přišel na mne a chtěl svůj podíl po matce, tři tisíce zlatých. Nedám-li mu prý po dobrém, dám po zlém. Sehnal jsem tedy kde jsem co měl, vypůjčil si ještě a tuhle mu je odvádím. Protože ale tak špatně se ke mně choval, prohlašuji zároveň, že nemá již žádné naděje na nějaký podíl po mne. Ať si dělá co chce, když otce poslouchati nechce. A od té chvíle ho v domě ne-

trpím. Cizí lidé prý ho budou mítí více rádi než já. Dobře tedy, ať to zkusí.“

Václav stál všecek na těle se třesa hněvem a lítostí. Byl by rád něco řekl, nemohl však pro žal, že ho vlastní otec vyhání. Za to sousedé tu přítomní jali se starému Kouteckému domlouvati.

„Víte, sousede,“ pravil jeden z nich, „nedivte se synovi. Je mu již třicet let a má čas, aby si zaopatřil vlastní huizdo. Vy také si již zasloužíte, abyste si odpočinul. Nadřel jste se již dost a z čeho máte také žítí, nechte toho tedy, dejte synovi statek a bude vše dobře.“

Ale sedlák podíval se na něho zlostněji než na syna.

„Zavolal jsem vás sem, abyste viděli, že jsem syna vyplatil a ne abych vaše naučení poslouchal. Já vím nejlépe sám co mám dělati a jaký syn jest a proto hleďte vy si svého a já také svého. Když chcete aby Václav měl statek, dejte mu ho sám. A teď mi dejte pokoj.“

Odvrátil se od nich o zásed do přístěnku bouchl dveřmi až se světnice zatřásla.

„No, to bych sem býval také nešel, kdybych býval věděl proč si nás sem zavolal. Pojď Václave, vem si své peníze a budeš u nás než si něco najdeš. Však budeš také živ a bez peněz otcových vydržíš. Beztoho požehnanými nebudou.“

Soused vzal Václava za ruku a odváděl ho ven. Václavovi stály slzy v očích a marně snažil se vymákniti z objetí sestry své, jež ho chytíla a s pláčem prosila, aby neodcházel a ji samotnou tu s otcem nenechával.

„Nevydržím tu bez tebe a otec mne utrápí,“ naříkala si usedavě. „Vezmi mne sebou, půjdu ráda všude, kam ty půjdeš.“

Ale Václav polibiv sestru, odstrčil ji jemně od sebe a setřev si slzy pravil pevně.

„Zůstaň jen sestro, trp nějaký čas. Otec se snad pozná a ty dojdeš aspoň konečně splnění svých přání. Nesmíme přece zanechatí rodný svůj dům tak opuštěný. Já půjdu a budu se snažiti, abych ukázal otcí, že nejsem tak špatným, jak se domnívá. A až nahlédne, že chybil, rád přijdu a budu opět se synovskou láskou jemu sloužiti. Buď zatím s Bohem a trp. Já budu státi na stráž.“

Vyšel ven a odcházel se sousedem, aby poprvé ve svém žití spal pod cizí střechou. Bylo mu to trudné, nevýslovně

trudné, věděl však, že jinak býti nemůže. Přemýšlel jen celý večer, co počítí, aby marně živ nebyl. Chtěl otci ukázati, že jest již dosti starým, aby mohl žádati právo na život, aby dovedl vlastní svou domácnost svědomitě a počestně vésti. Otec dlouho sám nebude moci všechno řídití a konečně bude donucen, aby přijal jeho ruku na smíření, kterou mu v době příhodné podá. Radil se tedy se sousedem, nevěděl-li by o nějaké živnosti, kterou by ze svého podílu koupiti mohl. Ten po krátkém váhání a přemýšlení vzpomněl si, že v sousední as čtvrt hodiny vzdálené vesnici jest živnost na prodej, ale trochu velká.

„Nezaplatil bys vše, milý Václave,“ pravil, „ale poradím ti. Ožeň se, vem si řádné děvče s nějakou peněžitou pomocí a budete moci aspoň největší dluhy zaplatiti. Ostatní příčinlivosti na onom hospodářství ušetříte a pozvolna splatíte. Abys šel někam do služby, to pro tebe není, jsi již starým na čeledína i orače.“

Václavovi se ten návrh líbil. Bylo by mu skutečně nejmilejší, kdyby mohl své vlastní hospodářství řídití a dle chuti spravovati. Jen kde najíti nevěstu. Sostýchavostí přiznal se s tím sousedovi, vymlouvaje se, že u otce neměl příležitost poznati okolní děvčata a přesvědčiti se o jich hodnosti.

Soused se mu zasmál.

„Myslel jsem si to hned,“ řekl vesele, „že ti bude nejhůře se ženěním. Ale věř, že to jest velmi snadná věc. Tys statný muž, máš peníze, lidé vědí, že nejsi jako otec a proto buď bez starosti. Vim o nevěstě pro tebe, která jest jako pro tebe stvořena. Jest to sirotek po sedlákovi Krušinovi a slouží tu ve Formutově u Kozelků. Má dva tisíce v sirotčí kase a mimo to jest znamenitou hospodyní. Přejíš-li promluvil bych s ní hned ráno sám a pak pověděl, jak jsem pochodil.“

Václav náhodou znal toto děvče. Pracovalo na poli, jež sousedilo s jich zahradou a líbilo se mu vždy pro svou pracovitost a tichost. Přistoupil tedy k návrhu sousedovu a po té šel ulehnouti do přístěnku, kdež mu hospodyně lože připravila. Ráno spal dlouho. Jaksi dobře se mu to spalo, že neslyšel křik a láni otcovo. Když se probudil, stál již soused u lože jeho a smál se mu.

„Kdyby tě otec viděl tak dlouho spáti,

byla by bouřka hotova. Vidiš, já byl ranějš: a již jsem vyjednal, co jsi si přál. Baruška Krušinova mi před chvílí řekla, že by si tě vzala. Nemá u Kozelků žádného medu a ráda by také namáhala se pro sebe než pro cizé. Vstaň tedy a až se najíš, půjdeme tam spolu. Za měsíc může býti po svatbě.“

Rozrušen a neznámým způsobem rozčilen vstával Václav. Když se oblékl a nasnídal, šli ke Kozelkům. U těch způsobila zpráva, že si mladý Koutecký chce vzíti Barušku, velké udivení. Dověděli se vše najednou, jak to, že již není Václav u otce, tak že chce si koupiti živnost a vzíti si Barušku o jejíž známosti s Václavem ničeho nevěděli. Brániti však Barušce nemohli. Byla plnoletá a proto mohla o své ujmě činiti co chtěla. Když byl přítel Václavův vše pověděl a nyní jménem Václavovým žádal, aby Baruška za něho šla, svolila, stydic se při tom podala nesměle ruku mladému Kouteckému, jenž rovněž velké odvahy nejevil. Na to ujednali den sňatku a smluvili se, že na druhý den půjdou na úřad ke smlouvě.

„To se bude tvůj tatík diviti, až se doví,“ že se budeš ženiti a že jsi i bez něho svým pánem,“ povídal soused, když se s Václavem od Kozelků vracel. „Bude to pro něho dobře. On vás i s Marjánkou měl za malé děti a zacházel s Vámi hůře než s čeledí. Uzná pak, že chybil a bude rád, když se domů vrátíš.“

„Dej to Bůh,“ vzdechl Václav a mysl jeho zalétla k otcovskému domu. Co tam asi dělají? Jak se vede sestře? Kéž by i ona mohla jednou pocítiti té spokojenosti, jakou doufal on nyní si připraviti.

(Pokračování)

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 15. t. m. předčítá se z rozkazu Jeho Eminencí nejdůst. p. Františka de Paula kardinála Schoenborna, knížete-arcibiskupa pražského ve všech farních chrámech arcidiecése společný pastýřský list nejdůst. pp. arcibiskupů rakouských, pojednávající o volbách.

— **Dar.** Jeho Eminencí nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský daroval spolku katolických akademiků: „Družstvo Arnošta z Pardubic“ Svůj obraz, a slíbil darovati ještě obrazy: Jeho Ve-

ličenství císaře pána, Arnošta z Pardubic a Karla IV., zakladatelů vysokého učení. Obraz nyní darovaný má cenu jistě mnoho přes 100 zl.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za zakládajícího člena spolku přistoupil vys. důst. p. Msgr. Ferdinand Kalous, kanovník starobylé kollegiatní kapitoly Staro-Boleslavské a ordinariátní sekretář v Praze 100 zl. Za členy přispívající: vdp. Karel Papoušek, far. v Třebíči 5 zl., vdp. Dr. Jan Sýkora, docent na bohoslovecké fakultě a prof. na c. k. českém ústavu učitelském v Praze 5 zl., vdp. Josef V. Tangel, kníž. arcib. vikář a farář ve Chválenicích 1 zl., vdp. Václav Marek, farář v Husinci 2 zl.; z děkanství v Kuřimě na Moravě: vdp. Frant. Seraf. Mlčoch, konsist. assessor a děkan v Kuřimě 1 zl., dp. Josef Ševela, kaplan v Kuřimě 1 zl., vdp. Antonín Wenlich, konsist. rada a farář ve Vranově na Moravě 1 zl., vdp. Ondřej Haas, farář v Drásově 1 zl., vdp. Fr. Michálek, farář v Čebíně 1 zl.; z vikariátu Proseckého: vdp. Štěp. Pittner, kníž. arcib. vikář v Libeznicích 1 zl., vdp. Ant. Herrmann, farář v Bohnicích 1 zl., vdp. Arnošt Schmaus, farář v Hloubětíně 1 zl., vdp. Matěj Bláha, farář v Kejtech 1 zl., vdp. Jos. Mejnar, far. v Klecanech 1 zl., vdp. Jos. Míslar, farář v Kunraticích 1 zl., vdp. Jan Páv, farář v Libni 1 zl., dp. Jos. Olejček, koop. v Libeznicích 1 zl., vdp. Matěj Šach, far. v Michli 1 zl., dp. Ant. Brož, koop. v Michli 1 zl., dp. Mat. Samek, kapl. z Proseku 1 zl., duchovní správa v c. k. trestnici na Pankráci 1 zl., vdp. Václav Kocmann, far. na Vodolce 1 zl., vdp. Jan Šebánek, far. ve Vršovicích 1 zl.; z vikariátního úřadu v Nové Cerekvi: vdp. Msgr. Antonín Luger, bisk. vikář v Nové Cerekvi 3 zl., dp. František Sobotka, kaplan v Nové Cerekvi 1 zl., vdp. Jan Sova, děkan v Horní Cerekvi 1 zl., dp. Ant. Procházka, kaplan v Horní Cerekvi 1 zl.; z vikariátu Semilského: vdp. Em. Zdobinský, bisk. vikář v Semilech 1 zl., dp. Jan Sládeček, kaplan v Semilech 1 zl., vdp. Josef Suchý, farář v Železném Brodě 1 zl., dp. František Prokoš, kaplan v Železném Brodě 1 zl., vdp. Josef Čermák, farář v Ruprechticích 1 zl., vdp. Karel Hušák, far. v Zlaté Olešnici 1 zl., vdp. Aug. Kleveta, farář v Pratici na Moravě 1 zl. Mimo to darovali spolku: vdp. Val. Hain, konsist. rada a farář v Lipůvce 50 kr., vdp. František Navrátil, far. v Německých Kynicích 50 kr., vdp. Karel Zelwecker, far. ve Svatoslavě 50 kr., vdp. Jan Kolouch, farář v Lažánkách 20 kr., vdp. Karel Eichler, farář ve Vel. Bytševě 10 kr., vdp. Ludvík Čermák, farář v Předklášteří 20 kr. a vdp. Jan Buchal, far. v Tišnově 20 kr.

Z Říma. Arcibiskupem hnězdenským jmenován tamní probošt rytíř Stahlowski.

— Pan Crispí žije v soukromí jako advokát; Italie nese jeho odstoupení s uspokojením. Předsednictví nového ministerstva svěřeno Rudinimu, který pokud možno z dřívějšího jeho působení souditi, nastoupí cestu rozváznější svého předchůdce.

— **Vypsaná cena 20.000 franků** S přívolením sv. Otce vypsál kardinál Lavigerie cenu 20.000 franků na dílo, jež nejvhodnější by bylo ku šíření díla protiotrokářského, čili jinak praveno, na potlačení otrokářství. Peníze uloženy jsou v pařížské bance, a budou spisovateli cenou poctěného díla po proneseném dobrozdání se strany k tomu cíli sestavené komise ihned vyplaceny. Cena taťo jest nerozdílná, neboť vyplacena bude pouze za jedno dílo. Musí býti prstonárodné, srozumitelné psané, jako kdyby to nějaký román byl. Dílo to může býti sepsané v řeči kterékoliv. Rukopis musí býti nejdéle do 31. prosince 1891 podán buďto sekretariátu v Paříži, rue Chomel 6, aneb prokurii alžírských missií v Paříži, rue Casette 27. Kdož z autorů jiné náleží národnosti nežli francouzské, podati má rukopis protiotrokářskému spolku své národnosti, a není-li takového, tedy zemskému neb diecesnímu spolku. Týž díla posoudí a jedno-neb dvě za nejlepší uznaná odešle ku konečnému rozhodnutí do Paříže.

Literární oznamovatel.

— **„Zachraň duši svou.“** Dvě řady postních řečí vydává Eduard Brynych, dříve professor bohosloví pastýřského v Hradci Králové, nyní sídelní kanovník Vyšehradský. Druhé vydání. V Praze 1891. Nákladem Cyrillo-Methodějského knižkupectví (G. Francel). Cena 60 kr.

— **„Cesta rozumu a srdce ku spojení se s Kristem.“** Kázání postní, které roku 1877 v katedrále královéhradecké měl Ednard Brynych, bývalý kaplan téhož chrámu, nyní kanovník Vyšehradský. Druhé vydání. V Praze 1891. Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba). Cena 30 kr.

— **„Postní kázání o posledních věcech člověka.“** S dodatečným kázáním na Velký pátek. Dle Josefa Othmanna rytíře z Rauscherů, kardinála a knížete-arcibiskupa Vídeňského, přeložil Václav Čečetka, duchovní správce c. k. trestnice kartouzské. V Praze 1891. Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (Václ. Kotrba). Cena 32 kr.

— „*Ze života pro život.*“ Vychovatelské obrázky pro rodiče, pěstouny a učitele. Napsal Karel Zákoucký, učitel v Seči u Chrudimi. V Praze 1891. Nakladatel Fr. A. Urbánek. Cena 50 kr.

— „*Mojžiš.*“ Obraz povahopisný. Napsal Petr Kopal. Otisk z nedělní přílohy Čecha. V Praze 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba). Cena 24 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Otokar *Smola*, kněz ř. milosr. bratří v Praze, 25. ledna 1891, (nar. 7. května 1815, vysv. 15. listop. 1846);
- p. Jan *Grüner*, far. na odpoč. a bývalý k. a. vikář Toužimský, zemřel v Chebu 1. února 1891, (nar. 3. října 1806, vysv. 25. července 1832).

Jmenování jsou:

- vdp. Karel *Kmoch*, ředitel ústavu hluchoněmých v Praze, jmenován skutečným kanovníkem (bez praebendy) kolleg. kapitoly v Staré Boleslavi;
- p. Jos. *Řezníček*, far. Česlický, jmenován skutečným kn. arc. vikářem okresu Mnichovického.

Ustanovení jsou:

- P. Bedřich *Košar*, kněz ř. praemon., za realného admin. v Dolánkách;
- p. Ferd. *Bořický*, kapl. Sedlecký, za admin. v Tuřanech.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Pilz*, jub. kněz, osob. děkan a farář na odpoč. v Zubrnicih 22. ledna 1891, (nar. 12. května 1806, vysv. 28. září 1832);
- p. Jan *Marinka*, deficient v Sytové, dne 26. ledna 1891, (nar. 24. listop. 1839, vysv. 31. července 1864).

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Telleš*, osob. děkan a far. ve Skalsku,

jmenován bisk. kons. radou a vikářem okresu Mělnického;

- p. Frant. *Wenzel*, far. ve Cvikově, jmenován správcem vikariátu Jabloneckého.

Ustanovení jsou:

- p. Václav *Náhlinger*, kapl. ve Větřel, za faráře v Metikařově (praž. arcid.);
- p. Frant. *Řiha*, výpom. kaplan v Nymburce, za kapl. v Údlicích;
- p. Karel *Dohle*, kapl. v Hoř. Jiřetíně, za adm. v Českém Jiřetíně;
- p. Adolf *Schwalb*, admin. v Blatnu, za kapl. v Hoř. Jiřetíně;
- p. Josef *Zumpfe*, osob. kapl. v Reischdorfu, za admin. in spirit. tamže;
- p. Karel *Nejedlý*, kapl. v Údlicích, za expositu ve Věstudech.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- vdp. Ant. *Novák*, jubilar, arcikněz, kons. rada, em. bisk. vikář, děkan na Veliši, 5. února 1891, (nar. 2. června 1812 v Benátkách, vysv. 2. srpna 1835).

Vyznamenání jsou:

- vdp. Dr. Al. *Frýdek*, kanovník Custos, jmenován b. komisařem při c. k. vyš. gymnasiu v Hradci Králové;
- vdp. Mat. *Musil*, Canon. Curatus, radou bisk. manželského soudu.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Laštovička*, kapl. Heřmanický, za proz. katech. škol měst. v Litomyšli;
- p. Ant. *Rejzek*, admin. Oumyslovický, za koop. do Heřmani;
- p. Karel *Kuhn*, koop. Něm. Rybenský, za II. kapl. do Chlumce;
- p. Karel *Neužil*, kapl., za admin. v Ronově;
- p. Ant. *John*, far. v Ličné, a
- p. Fr. *Rys*, far. v Černíkovicih, vstoupili na odpočinek.

Upřádněná místa:

- Černíkovice, fara patr. hrab. Zdenka z Kolovrat-Krakovských, od 1. února;
- Lično, fara patr. náboženské matice, též od 1. února;
- Veliš, fara patr. hraběte Schlicka, od 6. února 1891.

OBSAH: Největší kajníci. (Kázání na třetí a čtvrtou neděli postní.) — Hrabě Sporek. (Pokračování.) — Dolorosa. (Báseň.) — Památná místa země svaté. (Pokračování.) — Hříchové a pokuty. (II. Lakomství. Povídka.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Největší kajicníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer.*

Páté postní kázání.

(Na den Zvěstování Panny Marie.)

„Slyšte, prosím, řeči mé a
čiňte pokání.“

(Job. 21, 2.)

Kajici Magdaléna.

Štěstí jest, že většina z vás již vykonali sv. zpověď a doufám, že vykonali ji dobře, poučení těmito postními rozjímáními; jinak by jich ani Panna Maria k sobě nepřipustila, jako učinila onomu bezbožnému hříšníkovi, kterýž r. 1594 do Loreta připutoval a do posvátného domku Panny Marie též vstoupiti chtěl. Nebylo mu to však dovoleno, neboť hrozné zjevení zastoupilo mu cestu a zahnilo ho zpět. I zachvácen jest člověk tento zlý brozným zděšením a třesa se na všech údech, vstoupil do zpovědnice, aby tu složil se sebe břemeno hříchů svých. Když zpovědník poznal, že hříšník tento dlouhá léta se nezpovídal a dosud ku zpovědi řádně připraven není, propustil jej s tím napomenutím, aby zpytoval svědomí své lépe před oltářem Matky Boží, kteráž jest všeobecné útočiště hříšníků. Hříšník uposlechl této rady spásitelné a odebral se ihned do chrámu ku svatému domku, a ký div! Opět zastavilo mu cestu hrozné zjevení ono, nedovolující mu, ani tu vstoupiti. Až když potřeťi po dokonale vykonané zpovědi přistupoval, nebránil mu nikdo, Maria dovolila jemu k sobě přistoupiti. Slyš tedy,

hříšníče, a dobře pamatuj si: jestliže zkroušeně se vyznáš z hříchů svých, i ty potěšen budeš od Rodičky Boží, že tě předpustí před milostným trůn svůj, z něhož tak štědrě citely své obdařuje.

Leč tu právě dopouštějí se přemnozí chyby, domnívajíce se, že zpovědi všecko již vykonali, po zpovědi že netřeba již ničeho činiti, anať je konec pokání. Ó, jak mnozí hříšníci hynou na vždy pro tuto pošetilost. Tu je třeba, draží, si pamatovati, že podle učení moudrých učitelů církve hřích po sobě dvoji zlo zůstává: jedno nazývá se vina a druhé trest. Vina záleží v tom, že Bohu způsobena jest hříchem urážka a křivda, tím že hříšník zákonem a nejvznešenější bytostí Jeho pohrdnul. Trest pak jest ona muka, již hříšník za svůj zlý skutek zasloužil, a ačkoliv se vina v kajici zpovědi zcela promíjí: „Odpouštějí se tobě hříchy,“ nicméně neodpouští se zpovědi všecken trest. Tu platí slovo Kristovo: „Zaplať, cos dlužen“ t. j. přetrp všechny ty tresty, kteréž dlužen jsi, a kteréž od tebe spravedlnost Boží žádá a žádati bude, dokud nezaplatíš posledního haléře. My víme, že Bůh odpustil hřích Davidovi proto, že se zpovídal, ale trest zaň mu neodpustil. Za trest spáchaného hříchu musilo zemřítí dítě, které se mu z Bethsabe narodilo; on sám stížen byl válkou a prchatí musil před obličejem syna svého Absolona. Tak trpěl za hřích svůj trest Bohem jemu uložený, tak za hříchy své dosti učiniti musil. Ano, moji draží, dosti učinění jest další nevyhnutelný krok na cestě pravého pokání, a záleží v tom, abychom rádi na se brali a konali ty kající skutky, kteréž se nám ve sv. zpo-

vědi ukládají, abychom však též podle množství a velikosti hříchů svých sami podobné tresty sobě ukládali. A o tomto dosti učinění budeme dnes rozjímati a chci vám na příkladě veliké kajionice *Magdalény* ukázati, že právě, Bohu milé *dosti učinění záleží*:

1. v pokoře srdce;
2. v zevnější přisnlosti života; a
3. v dobrém a svatém životě vůbec.

A o tom počnem pod ochranou Rodičky Boží.

1. Po skončené sv. zpovědi má hříšník dny života svého v nejnižší pokoře trávit; vždyť tak mocně ho k tomu spáchané hříchy povzbuzují, ať nic nás více dle učení sv. Zlatoustce ku pokoře nabádáti nemůže než vzpomínka na hříchy. Jako David říkávej často o sobě, milý hříšníče, „hřích můj proti mně je vždycky“ (Žalm 50, 5.). A věru div to bude, jestli při těch slovech slzy nezalejí oči tvých a srdce v těle hrůzou se nezachvěje, když vzpomeneš sobě na ty hříchy, jichž jsi se proti Bohu byl dopustil.

Ó vizte, moji draží, u nohou Kristových *Magdalénu*, onu ze srdce pokornou hříšnici, kteráž vzpomínajíc na veliké nepravosti své, nikde jinde leč u nohou Páně prodlévati chce, ačkoliv úplného odpuštění hříchů dosáhla a v milost od Krista úplně uvedena byla. Přistoupila tedy, dí sv. Augustin, nikoliv k hlavě ale k nohám, ukazujíc tím svoji nehodnost a hříšnost, jak opět sv. Řehoř Nissenský dokládá. Vyhledejte si *Magdalénu*, kdekoli chcete, buď v domě Šimonově, anebo na hoře Kalvárii, aneb v zahradě u hrobu Páně, všude nalézáte ji u nohou Kristových. „Stojí v zadu u nohou jeho“ dí sv. Lukáš (VII., 38.). Nechť Šimon sedí u stolu po boku Kristově; nechť sestra Marta zcela důvěrně s ním rozmlouvá; nechť matka a učedník, kterýž Ježíše miloval, stojí u kříže a blíží se ku srdci Páně, *Magdaléna* zdržuje se nízko u nohou Páně. A nikomu z nich nezávidí ani Šimonovi, ani sestře své, ani apoštolovi, kteříž tak důvěrně vždy s Kristem obcují, ale ona dí s Patianem, etih. biskupem barcionenským: tyto věci náležejí šťastným, já hřešila proti Pánu mému: nechť požívají útěchy zbožní a nevinní, já jsem hříšnice, kteráž Boha urazila.“ O, jak mnozí hříšníci a hříšnice přišedše po sv. zpovědi domů, smějí se zas, jsou zcela veselí a rozpustili a dávají si v myšlénkách svých přednost před jinými, domnívajíce se, že jsou tak nevinní jako jiní.

Vidíš tuto ženu? volám s Kristem, pohleďte, draží, na tuto od Krista rozhrěšenou hříšnici, kteráž nikdy zapomenouti nemůže, že proti svému Bohu hřešila, a právě proto tolik se v srdci svém pokoruje; kdežto vy, sotva že ze zpovědnice jste odešli, již na hříchy své zapomínáte. Čiňte i vy podobně, následujte i v tom *Magdalénu* a zůstávejte po celý čas života svého i pro své odpuštěné hříchy v bázni a pokoře. O vyzpovídaných hříších nemáme nikdy býti bez starosti, neboť nevíme, byla-li zpověď naše dobra a bohumila, a zdali nám Bůh hříchy odpustil; a hle, *Magdaléna*, ač o tom všem přesvědčena byla, nicméně přec v pokoře vždy setrvala.

2. *Dosti učinění* je trest za hřích, nedá se tedy nijak srovnati ze životem rozkošným a veselým; proto chce-li kdo za hříchy své dosti učiniti, musí *vésti život přísný*, jenž záleží v zevnějších skutcích kajících; podivuhodné je pokání prvních křesťanů, kteří se ze spáchaných hříchů svých hladem, žízní, vedrem, mrazem, bděním a jinými neobyčejnými námahami káli. Veřejné kající skutky, kteréž byly v první církvi v obyčeji, byly tak přísné, že kající hříšník na dlouhá léta zbaven byl požívání nejsvětějšího těla a krve Páně. Tito kající stávali přede dveřmi chrámovými v rouších žiněných, popelem posypání a v řetězech spoutání a musili vinu svou vyznávati lidu do chrámu jdoucimu. Za hřích smrtelný trval trest tento nejméně sedm let a ku hanbě a pokoreni hříšníka tak strestaného býval hřích jeho veřejně předčítán a to tak dlouho, až nadešel Zelený čtvrtek, na kterýž hříšníci podobní rozhrěšení bývali, z kteréžto příčiny se také tento den jmenoval dnem rozhrěšení. Toto pokání ukládala kajícím církev svatá sama, leč vizme, moji draží, pokání, kteréž kající *Magdaléna* sama na sebe vzala. Vkročme na chvíli do té hrozné skální sluje, kteréž kající ta žena za příbytek užívala a zrakům našim zjeví se celá přísnost života kajícího.

Vypravují nám jiní o hrozných skutcích kajících, kteréž konala. *Thais* v putech a řetězích, *Theodora* v postech, *Pelagia* v bdění, *Maria Egyptská* v samotě. Jiní zas vzpomínají na podivuhodné pokání *Martina*, o kterémž sv. Řehoř píše, že spoutal se na nohou železným řetězem a na tomto řetězu jako pes po celý svůj život uvázan byl; aneb co vypravují o *Viktorinovi*, kterýž ač nejkruššími bolestmi

stížen, nic jiného než drsné byliny a kalné vody požíval; o Bonifaciově, kterýž v mukách, o Jakubovi, kterýž v hrobě, o Šimonovi Sloupovníkovi, kterýž na sloupu pokání činil, aneb do konce co vypravuje se o onom Montseratském poustevníku, kterýž téměř mezi zvířaty zdivočiv, na pokání za hříchy své po mnohá léta na rukou a nohou lezl. Než všeho toho pomímám a uvádím vás jen do Marsiliánské jeskyně, kdež Magdaléna tak přísné pokání činila, že tvrdá země byla jenom jejím lůžkem, že lesní kořínky a divoké byliny byly jediným jejím občerstvením, studená voda jediným nápojem. Svě krásné ale dřív tak hříšné tělo bičovala tvrdými řetězy a trápila žíněným rouchem, přebývajíc ustavičně v skalní slují jako ve vězení. A v tomto hrozném pokání setrvala celých třicet let, prolévajíc tisícové slzy lítosti. Ó jaký to příklad pro všechny ty hříšníky, kteříž se domnívají, že všechna jejich kajicnost již dokonána je tím pokáním, kteréž jim zpovědník uloží, ba kteří se i proti tomuto vzpírají a těžké hříchy, jako cizoložstvo, smilstvo, nespravedlnost, krádež, pomluvu jen nějakým Otčenášem a Zdrávsem odbyti chtějí. Počíná-li si zpovědník trochu přísněji, uloží-li také někdy růženc, almužnu nebo půst, o tu pryč již je nerozumný člověk, ku kterému taková již vícekrát nepůjdou. Ó, Bože můj, kde, kdy a jak zaplatí tobě tito hříšníci ony zbývající tresty, kterých podle nekonečné spravedlnosti tvé ještě zaslouží! Ó hříšníci, kde jsou vaše posty, kde jsou vaše přísné skutky kající, kde vaše biče, pouta, tvrdá lůžka? Ó kterak vy obстоjíte před soudem Božím, když spáchavše tolik těžkých hříchů, s tva půl růžence se pomodlíte, sotva dva trojníky almužny dáte? Ó jděte, jděte jen tam před soudnou stolicí Boží a bude-li spravedlnost Boží nejmírnější s vámi zasedati v soud, zdaž dlouhý, mnoho set letý očistec stačí na dostiučinění za hříchy vaše, s kterým jste stále až do smrti odkládali. Zkrátka, m. dr., trest časný za hříchy musí vytrpěn býti před Bohem, buď zde, aneb tam na věčnosti. Nuž, volte si! Vzpomeňte však, že lépe je s Bohem zde se vyrovnati, nežli upadnouti tam na věčnosti do rukou Boha rozhněvaného.

3. Nejlepší způsob, jímž každý člověk za hříchy své Boha usmířiti může bez velkých obtíží a namáhání, jsou *dobré a sv. skutky*, jako almužna, zbožné slyšení nejsvětější oběti mše sv., trpělivost v chu-

době a protivenstvích, tělesné i duchovní milosrdenství, ujmá v radostech světských, umrtvování škodlivých chťičů a náklonnosti a jiné více. I v těchto skutech jest nám sv. Magdaléna vzorem a příkladem; neboť, jak kdosi praví, uvažovala, co zlého učinila a proto nemohla se zmírniti v tom dobrém, které za to konala. Všechno se jí zdálo býti málo u porovnání s hříchy, jichž se dopustila. Modlívala se mnoho hodin za den stále na kolenou klečíc, tak že i andělé nad ní se smílovali a mezi modlitbou sedmkrát za den od země vzhůru ji vyzdvihli. Drazí, pravá, dobrá modlitba má moc, aby zničila trest za hřích zaslužený. Podle svědectví evangelia: „Všechn dluh odpustil jsem tobě, neb's mne prosil“ (Math. XVIII., 32.). Této moci modlitby okusili tisíce kající hříšníci, jako na př. onen Konrád, veliký to kajcník, kterýž za trest hříchů svých řetězem se spoutal, a hle! pouta tato pojednou sama se zlomila, když se modlil nad hrobem sv. Emmericha. Neméně účinný prostředek ku smazání hříchů jest almužna. Ji spasitelnou radou svou Daniel poradil králi Nabuchodonosorovi když hřích obtížen byl. „Dávejte almužnu a aj všecko vám bude čisté“ (Luk. 11, 41.). Tak sám Pán Ježíš naznačil almužnu jakožto prostředek, jímž se očistují hříchy. Z té příčiny také ta bohatá kajcnice z Magdaly všechn svůj statek a všechno jmění své chudým rozdala, aby kajcníkům příklad zanechala. Velmi mocný prostředek ku shlazení trestů jest svatá trpělivost v protivenstvích a zkouškách, jež Bůh na hříšníky jen v jejich prospěch posílá. To věděl Job a proto ve svých hrozných bolestech pravil, že tato vzpomínka jest mu útěchou, řka: „To buď mi potěšení, aby trápě mne bolesti nešetřil, aniž odmítovati budu řečem svatého“ (Job, 6, 10.). A právě tak trpěla ráda a neodmlouvala Bohu Magdaléna, když od Židů pronásledována a na širé moře na vraku bez vesel do největší bídý se sestrou a bratrem svým vyhoštěna byla. Magdaléna podle slov sv. Řehoře přinesla Bohu v obět zápalnou všecko, čeho dřív k hříchu užívala. A tak snažila se za hříchy své Bohu plně dostiučiniti. —

Ó moji drazí, napomínám vás, abyste tuto velkou kajcnici živě sobě představili a s očí nespouštěli, jestliže upřímným pokáním dluh hříchů svých smazati chcete. Pamatuje tedy dobře, že po pokání následovati musí dokonalé dostiučinění, kteréž

záleží v pokoře srdce, v přísném životě a v dobrých a spasitelných skutcích. Následujte jejího příkladu: „Protož čiňte hodné ovoce pokání“ (Luk. 3, 8.), a byť břichy vaše jako šarlat rudé byly, nad sněh zběleny budou a vy dosáhnete téhož blaženého pokoje jako Magdaléna. Amen.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

4. Každoroční duchovní cvičení.

Benedikt XIV. dokládá se ve svých ustanoveních bully Klementa XI. k biskupům italským, v nichž praví se o duchovních cvičeních: „Všechn svetský prach, jenž se na duši nahromadil, snadno se jimi očistí, církevní duch se obnoví, rozum se bystří, vyšínuje se zase k rozjímání o věcech nebeských a duch spořádaného a svatého života se dostavuje a upevňuje. Proto napomínáme podřízené nám kleriky velmi důtklivě, aby tohoto užítu jim podáváného nepřehlédli.

Jest to s knězem, který roční samotu buď opomene nebo nedobře ji přestojí, jinak nežli s obchodníkem, který nepořídí si žádný inventář a tak nezvratně úpadku se blíží?

Vybízí-li tě tvůj biskup buď si to všeobecným vyzváním nebo zvláštním, abys se duchovních cvičení účastnil, považuj toto pozvání (tento rozkaz) za záruku spásy své.

Hleď, abys duchovní cvičení úplně vykonal. Nemůžeš-li odejít do semináře vykonej je v některém klášteře, nebo v nejnütnější potřebě aspoň doma. Zachovávej mlčení, neobírej se žádnými světskými záležitostmi. Ohlédni se nazpět na uplynulý rok, nebo vykonej generální zpověď, zaujímající aspoň dobu od poslední zpovědi generální. Učiň si jedno nebo dvě předsevzetí a zapiš si je důkladně. Žádným způsobem neposuzuj svých představených nebo spolubratřů, což považuj za napomenutí největší důležitosti. To mohlo by snad býti též nejpriměřenější dobou k sepsání závětí, jestliže jsi ji ještě neučinil.

5. Duchovní napomínatel.

Přidržuj se stále některého svatého muže, o kterém víš, že jest v něm bázeň

Boží, jenž jest s tebou jednoho smýšlení a který, kdybys v zármutku se nalezal, s tebou by truchlil. (Ecc. 37, 15., 16.) Nalezl-li's takového přítele, popros ho, aby tě z blízka pozoroval a tebe vždy beze všeho ostýchání varoval. Zeptej se ho sám na to, co o tvém chování, o tvém charakteru, o tvém jednání, o tvém kázání, o způsobu, jakým konáš obřady, farnost spravuješ atd., jakož i aby připomenul, co od jiných o tom slyšel. Varuj se vymlouvatí sebe, vytýkané zastíratí nebo docela chtití protiobvinění namítati. Dej mu jen víru, později již poznáš pravdu svého úsudku! A záleží-li ti opravdu na tom, abys svému duchovnímu napomenutí úplně rozuměl, musíš si doplniti, co on jen na polo vyslovuje a jeho snad jemnému výroku vyznamnější smysl dává. Přislib mu, že mu jeho lásku a upřímnost k sobě modlitbou chceš spláceti. Ach, jak mnozí jenom tobě se vysmívají, na místo aby tě varovali.

Duchovní boj.

Snaha po dokonalosti.

Bez přestání usiluj po nejvyšší dokonalosti ve skutcích svých. Běřeš-li sobě mnoho povinností na sebe, jest se obávat, že jen málo vykonáš; jak teprve by to bylo, kdybys sobě nic nebo jen něco málo předsevzal? Sv. Pavel praví ku všem věřícím: „Opravte se v novotě smyslu svého, abyste zkusili, která jest vůle Boží dobrá a libezná a dokonalá“ (Řím. 12, 2.). Co by byl teprve kněžími řekl?

Naskytuje-li se ti příležitost, vykonati nějaký hrdinský skutek, uchop se ho rychle. „Jediný dokonalý skutek,“ dí sv. Ignatius, „platí více, přivádí k Bohu blíže, nežli tisíc obyčejných dobrých skutků.

O jak málo používá jich veškery krve Ježíše Krista ku svému posvěcení? Jak málo jich pochopuje, co by Bůh v nich a skrze ně působil, kdyby se úplně milostí Boží podrobili. Služebníci při dvorech knížat jsou nepoměrně oddanější, aby si zalíbení člověka zjednali, nežli jsme my, abychom se nebeskému králi zalíbili.

Týž světec rozděluje celý duchovní boj ve dva oddíly: v rozjímání a sebeovládání.

Předsevzetí.

Výsledek snah tvých po dokonalosti v poměru k tomuto rozhodnutí se: Dle předsevzetí našeho budiž jednání naše.

Pojmi tudíž pevně předsevzetí bojovati proti této nepravosti, konati onu ctnost, onu povinnost lépe plniti. Při rozvažování prostředků a okolností, dbej všech podrobností; zvol sobě přiměřené znamení, jež by ti učiněné předsevzetí připomínalo a pokračuj se před Bohem, kdykoliv nevěrným jemu jsi se stal.

Najednou číň málo předsevzetí, avšak delší dobu při nich setrvej. Počítej na Boha ale přilož ruku k dílu. „Tím působem máš v Boha důvěřovati,“ dí svatý Ignatius, „abys pracoval, jakoby celý výsledek jediné od tebe a nikoliv od Boha závisel; avšak mysliti si musíš, jakobys ty nic, ale jediné Bůh všechno činil.

Ctnost jest statečnost nebo zvyklost: statečnost proti sobě samému a zvyklost — poněvadž zjednaná jest často opakovanými skutky; Bůh propůjčuje ji těm, jenž po ní touží, v tom smyslu totiž, že použije každé příležitosti ku konání ctnostných skutků, a že uděluje nám k vítězství potřebné milosti.

Pokoušení.

Nejobyčejnější lešť, již duch zlý proti nám používá, pozůstává v tom, že ducha našeho zaslepuje, v srdci našem zmatek působí a hledí k tomu to přivést, aby jednu svou duchovní zbraň po druhé odvrhli; že z počátku málo požaduje, aby poněmáhle více žádal; že zabráňuje nám, pokoušení naše svému vůdci duchovnímu odhaliti a přeměňuje se v anděla světla, aby nás pod zdánlivým dobrým svedl k zlému. Častěji tváří se též, jakoby nás byl zanechal, jako liška, která dělá mrtvou, aby tak kořist svou přilákala; ukáže se pak náhle opět a hledí nás obskočiti.

„Dej pozor na hlavu,“ dí sv. Augustin; „co jest hlava hadova? první zákmit hříchu. Rozšlápní hlavu a ostatním hnutím uunikneš.“

Vzdaluj bez ohledně a bez prodlení od sebe vše, co jest ti nejbližší příležitostí ke hříchu: neboť kdo miluje nebezpečí, ten v něm hyne; Bůh nebude tobě k vůli žádný zázrak činiti — počítej na to méně, nežli kdo jiný.

„Ježto nepřítel zlý,“ dí sv. František Saleský, „vlastně jest duch pýchy, překonáme často mnohem snáze pokoušení a pokušitele opovržením, nežli bojem: odstup ďáble!“

„Jsem-li podněcován špatnou myšlenkou,“ dí sv. Augustin, „beru útočiště své

k ranám Kristovým; jisté spočinutí jest v ranách Vykupitelových.“

Ovládající náruživost.

Upadneš-li v nebezpečí, přivede tě tam ovládající tebe prostopášnost (tvá zamilovaná chyba); ona ti přísáhala záhubu, musíš ty přísahati jí její.

Hospodin řekl k Israelským: „Nechcete-li vy zahubiti obyvatele země, budou vám, kteří zbudou, hřeby v očích a kopím v boku a budou úklady vám strojiti v místě přibytku vašeho.“

Tedy hřebem, kopím v boku, ustavičným protivníkem — to by byla pro tebe ovládající tě náruživost, kdybys ji šetřil!

Všední hřích.

„Kdo nedbá mála, poněmáhle hyne.“ Všední hřích jednak pramen milosti všemožně zastavuje a oslabuje, z druhé strany postupně moc vůle; kam dojdeš při tomto dvojím působení? Zlému duchu málo záleží na času a způsobu; on obětuje, je-li toho třeba, dvacet let k tomu, aby duši tvou nepozorovanou neustálou prací v záhubu uvedl. Nemůže-li tě stisknouti mezi dvojím úskalím, udusí tě pod hromadou popele; nemůže-li tě jedním udeřením zničit, zničí tě poněmáhle bez tvého vědomí.

Klesne-li jedenkrát duše tvá hluboko, nemysli, že zlo jest teprve v počátku: „Cizí zřirají jeho síly, a on toho nepozoruje“ (Oseáš 7, 9.). Jestliže jsme si navykli všednímu hříchu, dí P. Aquaviva, podobáme se kládě červem rozezřané, která třeba, by zevně neporušenou se zdála, přece se láme, jakmile břímeš na ni dopadne.

O jak mnozí, již dlouhý čas upokojili se myšlenkou, že by náruživosti úplnou vládu nepenechali, najednou upadli v nehlubší propast! Pak by zajisté vydávali srdcelomný hlas: O Bože můj! jak mohl jsem tak hluboko klesnouti! Z toho vyvozuje však sv. Jan Zlatoústý závěrek: „Důvěruji si tvrditi, že velikých a těžkých hříchů netřeba tak se chrániti, jako malých a lehkých.“

Vlažnost.

Srdce kněze jest vlažné a opět teplé, dí Lohner, jako voda na ohništi. Dvě příčiny dělají vodu vlažnou: výpar a odnětí hořlavé látky. Dvě příčiny ji oteplují: hermetické uzavření a přiblížení se žáru. Co naše vnitřní teplo stlačuje, jest ustrašenost života; co je udržuje, jest věrné

setrvání v cvičení se nábožnosti. Sv. Bernard a sv. Bonaventura tvrdí, že není tak těžké přimět k pokání proviněním obtíženého laika, že však jest skoro nemožno, vlažného kněze přivést zpět k planoucí horlivosti. „Skutečně,“ dí Cassianus, „jestliže ho Pán jednou vyvrhl, nalezá se v horším stavu, nežli ten, kdo nikdy do jeho úst nepřišel; neboť nám nepoměrně více oškliví se to, co už bylo jedenkrát v žaludku našem, nežli to, co nikdy do něho nepřišlo. (Pokrač.)

Blahoslavená Anežka pražská.

Již dlouho tomu, věru dlouho,
co Tebe vzývá česká zem,
Ty růže bílá, perlo jasná,
Ty dívkó Páně věčně krásná,
Ty's vlasti naší diadém.

Tvou slávu všude opěvují,
královský chválí původ Tvůj,
Ty milá dcero Otakara,
Ty poupě rozpučené z jara,
zde přijmi vděčný pozdrav můj!

Tvůj rod odvěky dobře známe,
z něj svatý Václav vypučel,
Ludmila z něho původ vzala,
ta svatost Tobě odkázala,
pravnučce svojí za úděl.

Ó zdráva buď mně v nebes říši,
Anežko drahá, skvoste náš,
a zachovej nám víru svatou,
abychom přišli v tu vlast zlatou,
v které Ty nyní přebýváš!

P. Václav Františ.

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

XII.

Pokoření Sporckovo bylo tím větší, ježto pokuta dvaceti tisíc zlatých připadla královskému fisku, a odvedena býti musila také k vlastním rukám dra Neumanna, jenž byl u fiskálního úřadu adjunktem; téhož Neumanna, jež Sporck pokládal vedle Kinského za největšího svého nepřítele.

Václav Xav. Neumann z Puchholce narodil se r. 1670 a pocházel z rodu vladyckého, do něhož byl otec jeho r. 1651 povýšen za zásluhy své, které si byl v třísetileté válce získal¹⁾. Že by byl tudíž pocházel ze Sporckova panství Malešovského, a byl kdysi jeho poddaným, který k svému pánu za mnohá dobrodíní později nevďečným se stal, jak někteří tvrdí²⁾, nezakládá se na pravdě. Neumann konal studia svá s výtečným prospěchem, takže již ve 23. roce věku svého povýšen byl na doktora veškerých práv, a brzo potom stal se professorem na právnické fakultě a vedle toho proslul v krátkém čase jakožto obratný a důmyslný právník praktický. Byly mu svěřovány obtížné a zapletené pře, které zpravidla s neobyčejným zdarem ku konci přiváděl, čímž sobě i značného bohatství získal, koupil sobě Malešice, Sukdol a j. Též jako professor byl velmi vážen; byl patnáctkrát děkanem fakulty právnické a pětkrát rektorem universitním; jeho působením bylo Karolinum přestavěno a rozšířeno, a platy profesorů právnických zvýšeny. Byl i literárně činným a vydal celou řadu právnických spisů v řeči latinské. Za tyto své zásluhy obdařen byl titulem cis. rady, jmenován c. k. fiskusem, r. 1738 povýšen za appellačního radu a r. 1738 povolán do komise k vypracování nových zákonů pro království České zřízené. Vůbec pokládán byl Neumann za nejvýtečnějšího právníka svého času³⁾.

Proti Neumannovi zahořel Sporck velikou nenávistí již v dobách svých prvních právních sporů, protože Neumann, jež sobě strana odporná za právního přítele svého zvolila, obratností svou mařil jeho záměry. S nenávistí svou se Sporck netajil, nýbrž slovy časem nevelmi vybranými na jevo dával, kdykoliv o novém nějakém neúspěchu svém se dověděl. Jedenkrát pravil před služebníky svými, že „ten šelma Neumann dávno již šibenice sobě zasloužil,“ a připojil, „že by se bohatě odměnil tomu, kdo by doktoru Neumannovi nos a uši uřezal.“ Neumannovi byly tyto výroky doneseny, pročež bez meškání podal na Sporcka žalobu, že sluhy své vybízeli, aby jej na těle zmrzačili. Proti Sporckovi

¹⁾ Sl. Nauč. V. 799.

²⁾ Sl. Nauč. VIII. 905.

³⁾ A. Rybička ve Sl. Nauč. V. 799; Jung. Hist. lit. 2. vyd. str. 246.

svědčil jakýsi Beneke, divadelní herec a manželka jeho, kteří byli dříve ve službách Sporekových. Soudní přeličení táhlo se po dlouhá léta. Sporek byl r. 1714 odsouzen k zaplacení taxy 274 zl. a uložena mu byla přísaha očištná, kterou však složití nechtěl, tvrdě, že žaloba Neumannova jest pouhé podezřívání, anebo spíše s dobrým svědomím nemohl.

Neumann, jemůž neústupná a hrdá povaha Sporekova byla známa, chtěl celé té nemilé věci učiniti konec, i nabídl r. 1714 Sporekovi přátelské srovnání u přítomnosti několika dožádaných svědků. Hrabě byl tomu velmi rád, neboť uvažoval, že by jeho právním záležitostem nemálo prospělo, kdyby se jich ujal tak zběhlý a obratný právník, jakým byl Neumann. Uminil sobě, že se pokusí Neumanna pro sebe získati. Když došlo k osobní schůzce v domě Sporekově, vybidl Sporek Neumanna, aby pro něho pracoval a dal mu směnku na 5000 zl. v pěti měsících splatnou. Neumann nabídku přijal a přislíbil, že v procesu svém proti Sporekovi pokračovati nebude.

Dle závazku svého vypracoval Neumann návrh, kterak by spory Sporekovy v krátkém čase skončovány býti mohly. Radil mu v mnohých věcech zcela rozumně k moudré povolnosti, kterouž i při jakési ztrátě vždy přece více získati se dá, nežli nekonečnými nákladnými spory. Ale Sporekovi se takový návrh naprosto nelíbil; o ústupnosti nechtěl ani slyšeti, raději prý celého svého jmění pozbyti jest ochoten, než by od kteréhokoliv požadavku svého ustoupil. Neumann vypracoval tedy ještě několik návrhů, žádný však nebyl hraběti po chuti.

Neumann, rozmrzen na Sporeka, že odmítá jeho rozumné rady, žádal o zaplacení dospělé směnky, když však Sporek platiti se zdráhal, podal naň žalobu. Sporek tvrdil, že dal Neumannovi směnku s výhradou, že mu ji zaplatí teprve tehdy, až všechny rozepře jeho ku konci přivede.

Při tom vykládal Sporek zmíněné přátelské srovnání tak, jakoby jej byl Neumann sám odprosil za urážku, kterou mu svoji žalobou učinil, což se ovšem s pravdou nesrovnávalo, jak Neumann ve své obraně dokazuje. Za takových okolností neupustil Neumann ani od dřívějšího svého processu pro strojené mu úklady. Na Sporekovi bylo, aby se očistil z nařknutí toho

přísahou, avšak on stále a stále odkládal a prosil, aby jí skládati nemusil.

Zatím byl (r. 1716) vynešen nález v rozepři směneční, jimž Sporek *k zaplacení směnky byl odsouzen*.

XIII.

Zároveň pokračoval Sporek ve svých ostatních rozepřích a zapletl se ještě do několika nových.

Sporek ztratil, jak již řečeno, při o šestinu poručnickou, nicméně hleděl stálými rekursy věc zvrátiti, než nepodařilo se mu to, a dědicové bývalých poručníků naléhali na zaplacení povinné jistiny, která zatím z 9984 zl. vzrostla s úroky na 14.243 zlatých. Když Sporek po dobrém platiti nechtěl, měl býti vykonán na Lysé exekuční odhad, který však pro překážky od Sporeka kladené vykonán býti nemohl. Dědicové však našli prostředek, kterým by dosáhli svých peněz i proti vůli Sporekově. Mělť Sporek v zemských deskách na statech hraběte Valdštýna vtěleno 89.000 zl.; dědicové vymohli sobě tudíž úřední dovolení, aby sobě z toho směli svých 14 tisíc dáti na sebe převést. Když se o tom Sporek dověděl, vytýkal Valdštýnovi, proč prý to dovoloval, a vyhrožoval mu, že na něm bude jistinu tu pohledávati.

Otec Sporekův zabavil r. 1671, když v Uhrách odboj mocí vojenskou potlačoval, jistému bohatému šlechtici uherskému, jenž se povstání účastnil, jeho movité jmění. Věci ty opomenul, jakž se slušelo, fisku odvésti, i byly po jeho smrti požadovány od syna jeho, jenž je zdědil. Sporek se tomu sice vzpíral, byl však soudním výrokem z r. 1695 a opět r. 1715 k vydání zabavených movitostí odsouzen¹⁾.

Kterak i v nepatrných věcech byl Sporek neustupným, patrné jest z případu následujícího. Roku 1707 přijal Sporek do svých služeb prokurátora jménem Becka, a dal sobě od něho provéstí nějaký menší process. Beck žaloval Sporeka, že mu z ujednaného služného dluhuje ještě 30 zl. a několik korců obilí. Místo aby Beckovi nepatrnou částku zaplatil, podával proti žalobě jeho různé memoriály úředníkům zemských desk, nejvyššímu kanceléři, ano i samému císaři²⁾!

A ze všech svých processů nepokládal

¹⁾ Stillenau 216, 323.

²⁾ Stillenau 231, 273—277.

Sporek ani jediný za konečně a platně rozhodnutý. Stále naléhal na císaře ústně i písemně, aby jmenoval zvláštní komisi, která by o jeho rozepřích rozhodla. Císař jej však r. 1716 odkázal k obvyklému pořadu práva. Nicméně neustál Sporek ani pak o komisi žebrotiti, ano psával v té příčině častěji i samému zpovědníku císařskému, poněvadž se prý věc ta týče samého svědomí císařova!

U dvora Vídeňského byli tou dobou o smýšlení i životě Sporekově dobře zpraveni. Bývalý sekretář Sporekův, jakýsi Kronsý, odebral se r. 1715 do Vídně a učinil tam na Sporeka nějaká udání, na jichž základě byli služebníci Sporekovi ze zámku Lysského u krajského soudu v Nových Benátkách výslechu podrobeni¹⁾. Čeho se udání a výslechy týkaly, není nám známo; možná že mezi jiným i nějakých tajných piklů zednářských. Že udání Kronského Sporeka velmi hnětla, patrně z toho, že byl Kronsému od císaře vydán list ochranný (*salvus conductus*), jímž se nařizuje úřadům, aby Kronsého, jeho manželku a děti chránily, kdyby Sporek na nich nějakého násilí se dopustiti chtěl²⁾.

I lovecká náruživost Sporekova zavdala příčinu ke stížnostem. Sporek totiž málo šetřil zvěře na svých panstvích. Revír jeho Lysský hraničil s císařským revírem Brandýským. Polesný císařský, Baltazar z Ottenfeldu, stěžoval si r. 1719, že Sporek nemírným hubením zvěře i sousední loviště císařské poškozují. Sporek odpovídá, že mu bylo r. 1692 od císaře loviště za 80.000 ř. tolarů přenecháno, a že ho vůbec velmi mnoho peněz stálo; ostatně že jest hotov dle tehdejší smlouvy na 60.000 od něho upustiti, neboť prý, podotýká jizlivě, má beztoho kromě svého potěšení toliko velmi malý z toho užitek, který se nevyrovná úrokům z oné jistiny, „ani kdyby měli jeleni zlaté parohy a kanci zlaté kly.“

XIV.

Z nálezu, jímž byl odsouzen k zaplacení směnky své, odvolal se sice Sporek k císaři, poněvadž však již formální chybou, které se v procesu dopustil, právo k odvolání ztratil, byl od nejv. purkrabského úřadu důtklivě o zaplacení upomenut, což když žádnou měrou učiniti nechtěl, byl

r. 1620 na zámku svém v Lysé od krajského hejtmana, jenž zámek vojskem obsadil, zatčen, do Prahy pod silnou stráž odvezen a v Bílé věži uvězněn¹⁾. Ve vězení byl držán třináct téhodnů, a musil pak nadto směnku i s úroky z prodlení a s veškerými útratami zaplatiti.

Avšak vzdorovitost Sporekova ani prostředkem tak ostrým zlomena nebyla. Brzo potom podal císaři zase nový obšírný memoriál, v němž žádal, aby Neumann nejen oněch 5000 zl. vrátiti donucen byl, nýbrž i aby za ponížující zatčení a uvěznění jeho, což prý jest k věčné hanbě veškeré vyšší šlechty české, několikatydenní *nucenou práci veřejnou* (*opere publico*) potresán byl²⁾.

Rozumí se, že takové žádosti, která ostatně nesvědčí o pravdě „křesťanském smýšlení“, kterým se Sporek tak často honosí, císař sluchu nepopřál.

Nemoha si na Naumannovi jinak zlost vylíti, dal hrabě r. 1720 před zámek svým v Kukusu postavití obrovskou satyrickou sochu „Herkomanus“ řečenou. Nápis na podstavci umístěný hlásal, že socha postavena jest za pomník „všem nesvědčímým advokátům, lži, zlozvyku (po německu: *das Herkommen*) a nespravedlivosti“³⁾. O soše této vydal Sporek roku 1728 zvláštní knihu s názvem „*Hercomanus clericorum*“, plnou hanlivých urážek⁴⁾. Nedaleko Lysé dal vykopati studni 120 loktů hlubokou, kterou nazval „*der Neumannische Silber-Brunn*“⁵⁾. V tištěném paskvilu přeje si, aby Neumann doživotním žalářem v Daliborce byl potrestán, ať pomlčíme o jiných rovněž tak směšných jako nekavalířských výlevech jeho zlosti.

(Pokračování.)

Domine, Dominus noster!

Žalm 8.

Ó Pane věčný, Pane všemohoucí,
jak vznešené jest jméno Tvé!
Hle! celé nebe — ba i celá země
nás všechny ku Tvé chvále zve.

1) Stillenau 312, 343. Některé zprávy udávají, že byl uvězněn v Daliborce, Sporek sám však udává Bílou věž za svoje vězení.

2) Stillenau 338.

3) Květy 1869 (IV. roč.) č. 22.

4) Koniáš v 2. vyd. „Klíče“ str. 46.

5) Stillenau 37.

1) Stillenau 233, 281.

2) Stillenau 278.

Z úst dítek věrných, z retů nevinátek
hlas chvály Tobě zazvučel
ku pokoreni nevěřících lidí
ku hanbě všech Tvých nepřátel.

Když zrak svůj zvednu na to nebe krásné,
na nějž Jsi nasel tolik hvězd,
tu ptám se vezdy s podivem a žasem
co člověk proti Tobě jest?

Co člověk jest, že vzpomínáš si na něj,
že pociťš ho i návštěvou,
že po andělech první místo drží,
že svěřils jemu zemi svou?

Zvěř polní, ovec bělorouných stáda,
to ptactvo nebes, hájů, skal,
ba mořskou říši s neobsáhlým jméním
Tys lidu svému v úděl dal.

Ó Pane věčný, Pane všemohoucí,
co světem bude státi svět,
Tvé jméno slavné velebiti bude
se srdcem věrným vděčný ret!

P. Václav Františ.

Spůsob židovské přísahy.

Podává VI. H . . . k.

Židé byli od pradávna v Čechách jenom trpění. Pobyt svůj v městech královských a panských musili sobě zakupovati, nikdy však k řádným obyvatelům čitání nebyli, alebrž všudy oddělováni. Odtud přichází i to, že ulice, ve které v městech židé bydlívali, „čtvrť židovská“ zvaná bývala drátem od ostatního města oddělena a domy zvlášť číslovány.

Stejných práv s křesťany v Čechách neměli. Židům bylo zakázáno prodávati potraviny, léky, nápoje, zbraně, sukna, hedvábí jakož i to vše, čím by obchod křesťanů poškoditi mohli. Proto vrhli se celou silou na lichvu a kupování kradených věcí potajmu, jakož i na obchod s mincemi.

Lid český dle dochovaných listin nemíval o židech dobrého mínění, a proto jim i zabraňováno bylo stěhovati se do některých měst. Ano i zvláštní znamení pod pokutou na šatech svých nositi musili, nikdy pak zbraně při sobě míti nesměli.

Mnoho set mandátův od králů českých bylo vydáno, aby se vystěhovali ze země,

ale vždy podařilo se jim zmírniti jich znění.

Z toho všeho lze viděti, že židé nepožívali takové důvěry mezi lidem, aby mohla dána býti plná víra jejich přísaze. Proto z pravidla bývalo chováno podezření k jejich přísaze, ano měla-li míti platnost, musil býti při ní svědkem křesťan.

Prísaha židovská byla dvoji; jedna tak zvaná „menší“, která obsažena byla v jednoduchých slovech: „To slibuji a potvrzuji při své víře a duši a při desateru přikázání Mojžišových;“ daleko důležitější byla přísaha „větší“, která byla složitá a delší. I na tu málo bylo dáno dle poměrů tehdejších.

První zprávu o této přísaze shledáváme v kronyce Hájkově, kterou uložil král Jan r. 1324, ani prý židé „lichvami rozličnými a chytře vymyšlenými“ lid šidili. Tu stanoveno, že ten žid, „kterýž přísahá, má státi bosýma nohama“ na kůži vepřové nově odřené, a druhý žid má státi proti němu na zemi a tvrditi jeho přísahu. Prísahající tu zvlášť přísahal na patero knih Mojžišových a desatero přikázání. Druhý žid pak stoje proti němu dotvrzoval, aby, přísahal-li správně, požehnání Boží sestoupilo na statek jeho, a Bůh posvětil i hory i doly i vody i lidi i travu i také jeho.

Jestliže by pak byl křivě přísahal, tu dovolával naň pomstu Boží slovy: „Dejž Pán Bůh tobě za dobrořečení zlořečení, tak aby tobě tvá modlitba, kteráž jest v knihách Tafařšim napsaná, nic neprospěla, a aby na tebe žádná milost Boží nepřišla, ale aby uschl jako hory Gelboe, kteréž proklel David, na kterýchž zamordován jest Saul a tři synové jeho, ale aby tě napadlo Malchymelech, a přestoupilo na tě jako na Gezy málomocenství Namano.“ „Dejž Bůh, aby na tě padala síra, smola a oheň plápolající jako padala na Sodomu devět dní a devět nocí, a aby tě spálil oheň jako Nadaba a Abiu a jako padesát mužův na žádost Eliáše proroka, a aby země tvé křivé přísahy sněsti nemohla, ale tebe jako Dátana a Abirona živé pozřela.“

Jestliže křivě přísahals, dejž Pán Bůh, aby tvé děti i tvoji všickni přátelé, i tvůj rod nepřišli mezi děti Abrahamovy, a ty abys nikdá nepřišel do Jerusálema, a Mojžiš aby v budoucím životě tobě nedal jísti Šerabara a Leniacham . . .“

Od této přísahy, tak zvané Justinianské, zavedené za krále Jana lišila se pří-

saha židovská v 16. a 17. století obvyklá, jež jest daleko složitější, takže se odehrával při tom dramatický výjev.

Z pravidla skládali ji židé uvnitř synagogy majíce hlavu pokrytou, pravici na desateru a levici na prsou. Dle dochovaného náčrtku v archivu Jindřichohradeckém bylo tu přísně nařízeno, že přísahající má míti před očima svýma knihu, v níž by desatero Božích přikázání bylo napsáno, a tu se křesťan měl žida dotazovati a jej zaklínati těmito slovy: „Zde zaklínám tě skrze jediného živého a věčného Boha Stvořitele nebe, země i všech věcí, a to při tomto Torachu a zákonu jeho, kterýž jest byl děl služebníku svému Mojžíšovi na hoře Sinai, abys v pravdě oznámil a věděl: zdali tato přítomná kniha jest kniha ta, na kterouž žid křesťanu opravdovou a náležitou přísahu vykonati může a má.“

Když žid po tomto zaklínání vyznal, že to jest ta kniha, tu křesťan, jenž od něho přísahy žádal aneb na místě jeho ten, kterýž mu přísahu vydával, přečetl mu následující otázky a napomínání takto:

„Zde oznamujiť v pravdě, že my křesťané vzýváme jednoho Všemohoucího Boha, kterýž nebe, zemi a všechny věci stvořiti ráčil, a že mimo něho žádného jiného Boha nemáme, nectíme a nevzýváme. Proto pak a z té příčiny tobě oznamuji, abys se nedomníval, že bys osvobozen byl před Bohem přísahy falešné mysle snad sobě, že my křesťané víry nemáme a cizím bohům se klaníme, čehož však nikoliv není. A protože poněvadž jsou Nesse aneb správceové lidu Israelského povinni byli zdržeti to, co byli přísahali mužům z Giffan, ježto bohům cizím sloužili, mnohem více ty povinen jsi nám křesťanům jakožto jednoho živého a všemohoucího Boha vzývajícímu přísahati a přísahu pravdivou a nepodvodnou zdržeti.“

Nyní kladl křesťan židovi tyto otázky: „Ptám se tebe, věříš li tomu, že ten každý zlořečí Bohu Všemohoucímu, kdokoliv falešně přísahá a podvodně?“ Žid odpověděl: „Věřím.“ Na to křesťan: „Ptám se tebe dále, zdaliž dobrým rozmyslem, beze vši chytrosti a podvodu sobě jediného, živého a všemohoucího Boha za svědka pravdy vzíti chceš, že v té věci, pro kterouž tobě přísaha vynalezena jest, žádného klamu, faleše aneb podvodu mluvíti a užívati nechceš nežádným způsobem.“

K tomu odpověděl žid: „Tak jest.“ Po tom musil žid „pravou ruku až do

kotníka dotčené knihy“ položiti a to na slova přikázání Božího: „Nevezmeš jména Pána Boha Tvého na darmo, nebo nenecháš Pán bez pomsty toho, kdož by vzal nadarmo jméno jeho.“

Na knize té povinen byl pak žid po křesťanu, jemuž přísahu vykonati měl, tato slova říci:

„Adonaj, věčný všemohoucí Bože, Pane naše všechny, jediný Bože otců mých, jenž jsi svatý Torach vydati ráčil, vzývám Tě a jméno Tvé svaté Adonaj, též všemohoucnost Tvou, abys ráčil potvrditi tuto přísahu mou, kterouž nyní vykonati mám. A pakliže falešně aneb podvodně přísahati budu, tehdy ať jsem zbaven všech milostí věčného Boha, a ať jsou mně uloženy všechny pokuty, zlořečenství, kteréž Bůh na zlořečené židy uložil, a ať duše a tělo mé nemá žádného dílu těch zaslíbení, kteréž nám Bůh učiniti ráčil, též ať nejsem účasten Messiáše ani země zaslíbené ve svaté blahoslavené zemi. Připovídám též a osvědčuji to věčným Bohem Adonaj, že hehcei žádati ani přijímati žádného vysvětlení, výkladu a odpuštění od žádného žida aneb jiného člověka, jestliže kterého člověka touto přísahou svou, kterouž nyní vykonávati budu, oklamávám.“

Když toto skončeno, započal žid přísahati po křesťanu tímto způsobem:

„Adonaj Stvořiteli nebe i země i všech věcí, též můj a teď přistojících lidí Bože, vzývám Tě skrze jméno Tvé svaté na tento čas k pravdě, jakož jest se tento N. mne dotazoval v této neb oné příčině, žeť nejsem v tom nejmenším nic vinen aneb povinen ani jsem tak v té věci žádné faleše aneb podvodu se nedočinil a neužíval, nýbrž jakž jest znělo, a jak jsem promluvil o věci hlavní dluhu aneb v čemkoliv jiném, vše pravda jest, a to beze všeho podvodu, chytrosti a zatmělosti, tak mně Adonaj dopomáhej k potvrzení této pravdy. Jestliže jsem pak křiv aneb pravdivý, aneb jsem v tom jakého klamu, faleše a podvodu užíval, tehdy ať jsem Harum a zlořečený na věky, ať mne obklíčí a spálí oheň, kterýž Sodomu a Gomoru obklíčil a spálil, ať na mne přijdou všechna ta zlořečení, kteráž v Torachu zapsána jsou, a tohkéž ať pravý Růh, jenž listí a trávu i všechny věci stvořiti ráčil, nikda v žádných mých věcech a potřebách nápomocen není. Pakli jsem práv a spravedliv v této věci, tehdy tak mně dopomáhej pravdivý Bůh Adonaj.“

Přihlédneme-li k obsahu této přísahy, lekáme se skoro hrozeb a trestů v ní obsažených a uznati musíme, že učinila na všechny přítomné dojem hluboký, zvláště pak na pravověrné židy, kteří se vůbec přísahy báli a neradi přísahali.

Židé se židy mivali své soudy v místnostech synagogy, jež jim byla modlitebnou, školou, soudní síní, radnicí a útlukem před křesťany. Soudu předsedal rychtář židovský s ostatními staršími volenými. Křesťané mohli tu také žalovati na židy, ale sami před tento soud židovský pohnání býti nesměli. V tom případě byl nucen žid žalovati křesťana při soudu městském neb u vrchnosti, a k tomu též hledí způsob uvedených přísah.

O špatném tisku.

Načrtnl *Jan Mir. Bakalář.*

Tiskem špatným rozumíme knihy nebo časopisy obsahu protináboženského, nemravného. Tisku tohoto je bohužel za doby naší jako mistry vody z jara, takže nás — topí . . .

Po přednosti patří sem krvavé romány, kdež takorka na každé stránce je několik „ctnostných“ kouskův. Proti takovému vydal pěknou knížečku p. učitel V. Špaček v Urbánkově knihovně pro lid svazek III.: „*Knihy ďáblův.*“

Špatný tisk bere na se tvář uhlazenou, sváteční, takže ve krabičce úhledné (forma, vazba knihy) skrývá se tento duchovní jed; třeba jen připomenouti mnohých básní, feuilletonů a j.

Náš lid mistry je toho názoru, že nepravda ani nesmi se tisknouti a proto věří řádkům podobným. Čím je potom proti takovým názorům slovo kazatelovo? Proto jest se nám chopiti péra, abychom na tento tisk špatný upozorňovali anebo abychom dali lidu do ruky knihy a časopisy dobré. Toť naší povinnosti, nyní patří to k úřadu pastýřskému! Škola vychovává čtenáře, proto záleží vše na nás, co těmto podáme. Proto pilně zakládejme knihovny, po přednosti farní.

Že z tisku špatného mnohé vzniká zlo, o tom kdož by pochyboval? Společnost vychovává člověka; tuto společnost mnohdy zastupuje kniha. Jak můžeme se proto tázati: Rekni mně, s kým obouješ, a já tobě

povím, kdo jsi, tak zcela analogicky můžeme říci: Jaké knihy kdo čte, takovým také je. Je to také zcela přirozeno. Kdyby mnozí francouzští revolucionáři nebyli četli ve svém mládí knihy bezbožné, mnohý nebyl by se tím stal, čím skutečně později byl. Ano řeknu: Kdyby tehdy nebyl býval drážděn lid tiskem špatným, nebylo by to bývalo snad tam došlo, kde Francie se skutečně octla. Tisk tento vede v záhubu; vede k materialismu, atheismu a pod, a potom je všechno možno. Nemá-li lid úcty před zákonem Božím, nemá ji ani před zákonem lidským. Jaká víra, taký je potom mrav. Jako červotoč podryvá tedy tisk špatný společnost lidskou.

Protož slyšme již v této záležitosti výstražného hlasu Nejvyššího svého Pastýře Lva XIII. a bojujeme proti tisku zlému. Ten dusí slovo naše. Všimějme sobě dobře knih a časopisů, jež farníci čtou, a shledáme-li něco proti víře: napřed laskavě upozorněme na následky této četby, a když to by nepomohlo, nuže rázně vystupme, abychom jiné od této zachránili záhuby jisté. Říkáme se slovy: „Tu ne cede malis, sed contra audentior ito!“ „Zničme ty hující stoky, jež škodí našim základům.“

Také všimějme sobě dobře poštovních knížek o novém roce, kalendářů, poesie jarmareční a j.; tam najdeme též mnohé kluzké slovo, símě to ďáblův. Principiis obsta. Nechybím zajisté, řeknu-li: Všechnu takorka nespokojenost nynější zavínil tisk špatný. Co v Římě nyní kvete, zasil ďábel, odvěký nepřítel lidí dobrých, zasil po většině tiskem špatným. Vytrhejme toto býli literární! Tisk špatný zamýšlí společnost lidskou v úplný uvéstí rozklad. Pročež pryč s ním! On chce oloupiti nás o víru, bez níž není svědomitosti, tohoto základu blaha obecného. Tisk špatný chce zničití náboženství, jež jest krví lidstva. Otrávenali krev, hyne celé tělo, celá společnost, celé lidstvo. A že hyneme, o tom svědectví dává nám zkušenost denní. Pročež buďme lékaři! Buďme jimi hned! Vítězství je naše; neboť Bůh je s námi. Proto:

„Vzhóru mutný junose,
bozi nám více stvie dají!“

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Lakomství.

(Pokračování.)

Toužila po tom skutečně také. Dověděli se záhy u Kouteckých, že se bude Václav ženiti a že si koupí ve Skrejšově statek. Starý Koutecký, když mu to lidé řekli a k tomu přidali, že již byl s nevěstou u notáře a že již se smlouva na koupě statku sestavuje, usklíbl se huňvivě a pokrčil rameny.

„Jen ať vyvádí, však on brzy spláče sám nad sebou. Nechtěl poslouchati a uvidí, kde mu bylo lépe.“

Zatím ale se chvěl zlosti, že syn i bez něho ví si pomoci a chce dokonce i šťasten býti. Ovšem má tři tisíce a to jest suma peněz! Škoda jich, že mu je dával. Mohl ho vyhlásiti za marnotratníka a peníze by bývaly zůstaly v truhle. Jaká pomoc, již se stalo a změnit to nemůže. Uznával již ve svém nitru, že jest Václava ze statku škoden. Čeledín, kterého místo něho zjednal, neumí u porovnání s Václavem ani o pluh zavaditi a k tomu musí mu dáti celých šedesát zlatých a co ještě rozličných věcí. Starý Koutecký, týral-li jindy domácí, týral je nyní dvojnásob a počal šetřiti ještě více, bylo-li to vůbec ještě možno. Ač dělal, jak by o záležitosti synové nechtěl ničeho věděti, přece potají pozoroval všechno jeho počínání.

Václav ovšem o tom nevěděl a nestaral se ani o to. Měť jiné starosti. S Baruškou Krušinovou měl již přihlášky a rád by býval vše upravit tak, aby mohl hned po sňatku odstěhovati se do svého statku. Proto musil neustále choditi k úřadům a zařizovati vše, aby v čas hotovo bylo. Skutečně se mu také podařilo, že majitel statku, od něž ho kupoval, vystěhoval se dříve a že o sňatku mohl Václav s nevěstou z kostela jeti hned do svého vlastního. Byl ten den neobyčejně šťastným a cítil se nad míru spokojeným. Jen to mu kalilo veselou náladu, že sestra jeho nemohla býti přítomna a že vůbec nemohla v ten den cítiti se také tak blazenou, jako on. Umiňoval si však za to, že se bude starati, aby jí k podobnému štěstí co nejdříve pomohl.

Když hosté svatební se rozešli a on

se svou žinkou osamotněl, vzal ji na ruku a přistoupiv s ní k oknu pravil vroucně:

„Dnes nejlépe pocítuji, co to značí slovo: „svoboda.“ Jsem svým pánem a mám pracovati sám pro sebe. Budu pracovati svědomitě a ty mi pomůžeš. Bůh zajisté požehná práci naší a dá nám dočkati se radostné budoucnosti. Při tom však nechť dům náš stane se útočištěm ubohých, aby nad naší prací nevznášela se kletba Boží.“

A žena jeho, dobrá a šlechetná jako on, stisknutím ruky i vroucím pohledem slibovala mu, že s ním stejně cítí a stejně počínati si hodlá.

II.

Starý Koutecký marně čekal, že syn jeho litovati bude odchodu z domu otcovského. Ať pátral jakkoliv, vyptával se kohokoliv, ode všad jen dotvrzovalo se, že syn jest šťastným a že hospodářství jeho vzkvétá. Měl sice na své živnosti dosti dluhů, protože tolik peněz neměl, je splatiti, ale proto nezoufal. S dvojnásobnou příčinlivostí snažil se, aby je co nejdříve uplatiti mohl a zdálo se, že se mu to záhy podaří.

Za to u Kouteckých nešlo to po starém. Sedlák nebyl již tak statným jako dříve, jaksi stárl a postonával a nemohl tudíž všude dohlédnouti. Proto pozoroval brzy, že to na všech stranách vážne. Čeládku uhlídati nemohl a ona ho okrádala kde mohla, nepokládajíc si to nikterak za hřích. „Což tomu lakomci to neubliží,“ smávali se mezi sebou, když společně mu nějaké obilí ukradli, či nějakou škodu způsobili. Pole vzdělávali jak chtěli a tak již prvním rokem viděl Koutecký, že se synem ztratil mnoho, ba všechno.

Vědomí to však nikterak ho neobměkčilo a nepřivedlo k poznání, že vlastně on sám syna z domu vyhnal špatným zacházením s ním. Naopak, nenávisť jeho proti synu rostla tím více, čím více slyšel o jeho štěstí a vzkvétajícím hospodářství a sám pozoroval svou škodu. Potaji zatajně pěstě a sliboval synovi, že mu toho neodpustí a při nejbližší příležitosti odplatiti se vynasnaží. Nevěděl však kterak. Syn o jeho dědictví nestál a k němu se nehlásil a k tomu ke všemu pozoroval, že i dcera jeho počíná býti vzdorovitou. Tušil dobře, bude-li i ta následovati příkladu bratřova, že pak bude zcela osamocen a do velké škody přiveden. Pak by nezbyvalo než statky prodati a z peněz žiti.

To však nechtěl stůj co stůj. Umínil si tedy přemýšlet, jak syna nazpět dostati a ve staré koleje uvést.

Z prvu ovšem zdálo se mu vše marným. Bylť Václav úplně spokojeným a ani nepomyslel jíti nazpět do domu oteckého. Hospodářství jeho kvetlo a k tomu byl v domácnosti své blaženým. Jeho žena byla andělské povahy a neunavné přičinlivosti. Rozuměla Václavovi zcela dobře a snažila se proto, aby k jeho úplné blaženosti přispěla. Domácnost pod její rukou byla vzornou. Všude čistota a pořádek se skvěly a Václav vždy navrátil se s pole cítil se nevýslovně blaženým v tom svém útulném domově. Chudina nemohla si hospodyně a hospodáře dosti vychváliti a zkušením rolníci hledíce na dobytek i zdělané pole chválili Václava jako zkušeného hospodáře.

K této obapolné spokojenosti připojila se záhy páska ještě užší. Narodilť se mladým Kouteckým zdravý, sličný hošík, jenž lásku rodičů utvrdil. Měli již proč pracovat a namáhati se a obapolné štěstí své spojovali v přichylnosti své k malému roběti. Sestra Václavova, navštívíc jedenkrátě tajně svého bratra Václava, hleděla na rodinné blaho jeho se slzami v očích. Co tu bylo štěstí, radosti, spokojenosti a lásky. Ona sama nedovedla ani to vše pochopiti, cítila však dobře, že jest proti nim nevýslovně nešťastnou a ubohou. Bratr, vida ji zaraženou a plnou tísnivého žalu, těšil ji, že záhy také se svého štěstí dočká. Nebylo mu tajno, jak u otce to nyní vše chodí a byl přesvědčen, že to musí vzíti brzy konec. Ale sestra nedoufala ve splnění útěch bratrových. Vzpomněla si na otce, jeho lakotu i povahu a byla přesvědčena, že dokud otec živ bude, nepovolí. Toto přesvědčení rozlítostnilo ji až k pláči a ona nemohouc déle se přemáhati, utíkala domů, vzlykajíc při tom se štkáním.

Takto rozechvěna přiběhla na dvůr právě v tu dobu, když otec vycházel ze stájí, kdež měl hádku s oráčem, při níž ho ze služby propustil.

„Proč pláčeš?“ obořil se na dceru.

„Jak bych neplakala, když jsem tolik nešťastnou,“ vybuchla vášnivě dcera. „Byla jsem právě u bratra a tu jsem viděla, jak šťastným jest. Má všechno a já nic. Puste mne, půjdu také do světa a bude mi jistě mnohem lépe než tu, kdež na mne všechno padá.“

To byla rána pro sedláka. Čeho se

nejvíce obával, stalo se. I dcera ho opouští. A k tomu všemu přimněl ji příklad a snad i domluva Václavova. Má snad dceři povoliti? Nikoliv. Uchlácholt ji za každou cenu a zároveň musí podniknouti potřebných kroků proti synovi.

„Mlč, Marjánko,“ pravil jí neobyčejně mírně. „Udělám ti, co budeš chtít a budeš také šťastnou. Viš, že jsem Václava vydědil a ty dostaneš jednou po mne vše. Zítra si půjdeš do města a koupíš si na šaty. Pojď jen do světnice a neplač již.“

Dcera tímto měkkým výrazem v slovech otcových ztratila všechnu odvahu. Šla skutečně za otcem a tu k svému překvapení vysázeli ji otec dosti značný obnos na slíbené šaty.

„Zítra půjdeme spolu do města,“ pravil při tom Koutecký, „a tam si koupíš, čeho potřebuješ. Teď se jdi podívat do stájí. Dobytek ještě není nakrmený.“

Dcera šla poslušně a ten den poprvé s chutí pracovala. Při práci neustále na náhlé obrácení se otcovo vzpomínala a v srdci se těšila, že snad již žádoucí, bratrem prorokované obrácení otcovo se blíží. S jakou radostí by mu to byla zvěstovala, kdyby se z domu vzdáliti mohla. Počká, až se z města vrátí. Tím více překvapí Václava.

Druhého dne šla opravdu s otcem do blízkého města a tu nakoupila vše potřebné. Otec mezi tím byl kdesi za svými záležitostmi. Řekl jí, když se po polednách vrátil k dceři na něho čekající, že prodával jakési obilí. Marie viděla, že jest neobyčejně veselým, že se stále usmívá a blaženost její byla dokonalou. Sotva se sešřilo, vytratila se z domu a spěchala do Skřejšova k bratrovi. Zde se jí nejprve lekli, domnívajíce se, že ji otec snad vyhnal. Uslyševše však radostnou její zprávu, potěšili se s ní.

„Věděl jsem,“ pravil radostně Václav, „že otec stále tvrdým býti nemůže a že přijde okamžik, kdy se obrátí. Buďtež Bohu za to díky.“

Sestra se dlouho zdržeti nemohla, aby otec její vzdálenost nepozoroval a proto se záhy s nimi rozloučila spěchajíc domů. Po jejím odchodu hovořil ještě dlouho Václav se ženou o náhlé změně otcově a pronášel radost svou nad tím, při čemž dobrá jeho žena s ním se radovala. Jak slastným to bude, až budou moci k němu jíti a v náručí jeho vyžádati si požehnání, jež jim v den sňatku nedal. Pak již k štěstí jich

nebude scházeti ničeho. Spokojeněji než jindy šli na svá lůžka.

Hrozně se však měli ve svém otci zmyliti.

Několikátý den na to obdržel Václav od advokáta z města upomínku, aby do tří dnů zaplatil všechny své dluhy, které na jeho koupeném statku váznouti zůstaly, jinak že bude žalován a zájem na statek ohlášen. Zpráva tato byla pro Václava hroznou a podivnou zároveň. Vždyť přece jeho věřitelé mu slíbili, že mu čekati budou, jen když v čas úroky platiti bude. A ty má zaplacený ještě na několik dní. Snad se některý z nich zmylil a myslí, že neplatí úroky, tímto způsobem vymoci jich chce. Šel tedy hned druhého dne do města k advokátovi jej upomínajícimu a tu mu chtěl peníze na úrok vypláceti.

Ale advokát jich nepřijal.

„Nejedná se tu o úroky, ale o kapitál,“ pravil chladně. „Vaši dlužníci postoupili všechny své pohledávky vašemu otci v úhrnné sumě čtyř tisíc dvou set. A váš otec žádá, byste buď mu statek prodal a k němu se vrátil, nebo abyste do tří dnů zaplatil.“

Václav zůstal jak omráčený. Něco podobného neočekával. Čím více se těšil, že otec již od své tvrdosti upouští, tím hroznější bylo jeho sklamaní. Otec, aby ho zahubil a štěstí jeho zmařil, skoupil dluhy jeho a nyní mocí jej na něm dobývá. Proč chce, aby se domů vrátil? Touží snad ho znovu k sobě ukovati? Jak, nyní po tolikém blahu má začítí opět ten bezsrdečný, pustý život? Co by tomu řekla žena? Ne, tu nemůže vydati novému týráni otce svého.

Jal se tedy prositi advokáta, by otec přemluvil, aby krátký čas posečkal, než si peníze jinde vypůjčí. Ale advokát byl neúprosným.

„Tázal jsem se vašeho otce, co dělati mám v tomto případě a on mi řekl, bych vám ani hodiny nepřidával. Nemohu si pomoci. Jděte si k němu sám.“

Zdrcen a svírán nejtrpčími myšlenkami šel tedy Václav domů. Krácel volně přemítaje co činiti. Domů přece takto jíti nemůže, vždyť by zpráva ta ženu usmrtila. Kam tedy jíti? Buď snad nejlépe, odbude-li si tu mučnickou cestu hned a půjde-li na rovno k otci. Snad přece má aspoň jiskru citu a ustrne se nad ním. Myslí si sice, že to asi těžko udělá, poněvadž již jeho skupování dluhů svědčilo

o podivných jakýchkoli záměrech, ale zkusí to přece. Jak sevřeno bylo srdce jeho, když musil přestupovati práh u vrat a vcházeti do stavení, v němž zažil svá neblahá léta. Jak trpkým mu to bylo, že musí přicházeti sem jako ponížený prosebník, odkudž odešel pyšný a pln vědomí, že sám si život šťastným učiniti může. Jak podivný to dům otecký, z něhož jen neštěstí se snáší nad hlavou jeho. Ty kroky, jež činil přes dvůr, jakoby ho vedly na popravu. Viděl, že v okně velké světnice objevila se hlava otcova. Jest tedy doma. Tím lépe. Aspoň nebudou lidé svědky jeho ponižení.

Vešel do světnice pozdravil a blížil se k otci.

„Aj, aj, jaká to návštěva,“ divil se Koutecký jízlivě. „Co pak tu u mne chceš. Vždyť jsi přece utekl?“

Václav přemohl trpkost, již výsměšná slova naplnila hrud' jeho.

„Přicházím, otče, tě žádati,“ pravil vážně, „abys mi počkal nějaký krátký čas k splacení mého dluhu. Zde mám peníze na úrok a za měsíc zaplatím ti kapitál a dám náhradu ti jakou budeš chtít. Nyní však hned všechny peníze složit nemohu, jelikož jest na to malá lhůta. Doufám, že mi tedy poshováš. Pak ti zaplatím vše.“

„Počkati chceš?“ tázal se starý protáhlým hlasem, zatím co se mu oči leskly zlovolnou radostí. „Já myslil, že jsi Bůh ví jaký boháč a proto jsem chtěl peníze dostati. Viš, že já nemám tolik. Nu a ty přece kupovals statek, musí jsi mítí peníze. Jen mi zaplať, ono to s tím čekáním nestojí za nic. Kdo ví co by se mohlo tobě nebo mně do té doby státí a nač nějakou nejistotu. Nebudeme aspoň jeden druhému nic dlužni.“

„Otče, víte přece, že nemohu ten dluh hned splatiti,“ pravil s žalem i hněvem zároveň syn. „Vy mne chcete zkaziti i mou rodinu. Jsem teď šťastným, neboť mé blaho domácí. Vždyť jste přece mým otcem. Já od vás ničeho nežádal a nežádám a proto přejte mi, abych mohl zaopatřiti si peníze jinde. Na můj statek mi každý obnos ten půjčí a bude dobře. Smilujte se nad svou krví.“

„Eh, krev sem krev tam,“ pohodil povržlivě hlavou sedlák a vypnul pyšně prsa. „Když jsi z domu utíkal a starého tatíka zostudil, nevěděl jsi, že jsme jedna krev. Jdi si tedy teď také kam chceš. Nepopustím ani nodinu. Chceš-li,

abych popustil, prodej mi statek a pojď ke mně. Dám ti i tvé ženě jednu světlici a sto zlatých ročně na útratu. Z toho můžeš býti dobře živ a nebudeš museti se báti, že tě každé chvíle někdo vyžene ze statku jako teď. Chceš nebo nechceš.“

„Ne, nechci,“ řekl pevně syn a svařštěl jeho čelo svědčilo o duševním pobouření. „Nebudu opět otrokem, nepřipravím ženě peklo takové, jako jsem já sám měl a jaké má sestra má až dosud. Nuže číňte co chcete. Ožebračte mne třeba. Mě ženě vždy na živobytí zůstane a já si nějak již pro sebe vydělám. Vás však budou jednou museti ty peníze krvavé páliť na duši a připravit vám nehasínající muky. Vemte si je třeba do hrobu, já o ně státi nebudu. Buďte s Bohem. Dnes jsem byl u vás ve svém životě naposled.“ (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 22. t. m. ve výroční den korunovace sv. Otce bylo ve všech chrámech zpíváno po mši sv. slavné „Te Deum.“

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Slavný a radostný den měl spolek katolických akademiků dne 22. t. m.; členové jeho vykonali den před tím (v sobotu 21.) společně v kostele sv. Klimenta sv. zpověď a v neděli 22. přijel sám protektor spolku Jeho Eminenci nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, aby přisluhoval tu svěřencům svým Svátostí Nejsvětější. Již ve 3/4 očekávali páni akademikové Jeho Eminenci u vchodu do chrámu, aby Jej tu uvítali a k hlavnímu oltáři doprovodili. Při mši sv. zpívali píseň „Chval Sione Spasitele“ a přistoupili v pořádku nejvzornějším ku sv. přijímání; načež po mši sv. doprovodili Jeho Eminenci až ke dvěřím chrámovým. Jeho Eminenci zajisté předsvědčil se při příležitosti této, že činnost spolku tohoto jest nyní opravdová, vytrvalá a tanulo zajisté Jeho Eminenci na myslí přání, jež projádl v posledním čísle Ordinariátního listu z roku 1890 k veškerému p. t. duchovenstvu Svě arcidiece, aby spolek tento všemožně hledělo podporovati. — Za členy přispívající přistoupili: Vys. důst. pán Dr. Eduard Tersch, arcijáhen metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze 10 zl., vdp. Jan Hlasivec, far. v Lužné 5 zl., vdp. František Daneš, děkan na Peruci 5 zl., vdp. Dr. Josef Pospíšil, prof. v Brně 5 zl., vdp. Josef Lužný, farář v Prusinovicích na Moravě

2 zl., lithografický ústav Jos. Farský 1 zl. J. P. 1 zl., vdp. Frant. Smrž, far. ve Velkých Lohovicích 1 zl., veldůst. duchovenstvo vikariatu Vysoko-Mýtského 6 zl. 30 kr., vdp. P. Roman Cihlár, kvardian řádu kapuc. v Kolíně 5 zl., z vikariatu Slánského: vdp. Jos. Kandler, k. a. vikář ve Slaném 2 zl., vdp. Václav Kratochvíl, k. a. notář a farář ve Vraném 2 zl., vdp. Ferdinand Liška, farář na Kladně 2 zl., vdp. Matěj Petráš, k. a. notář a farář ve Svárově 1 zl., vdp. Jan Novák, k. a. vik. sekretář a farář v Hostovini 1 zl., vdp. Alois Piskáček, farář ve Středoklukách 1 zl., vdp. Josef Zíka, farář v Lidicích 1 zl., vdp. Karel Šperl, farář ve Zvoleňovsi 1 zl.; vdp. Leopold Mazač, probost v Poděbradech 1 zl.

— **Akademie.** Spolek akademiků katolických „Družstvo Arnošta z Pardubic“ pořádl v neděli dne 1. března 1891 Akademii v slavnostním sále záložny sv. Václavské v Praze (Řetězová ulice č. 223—I.). Pořad: 1. Donizetti: „Cavatina z Belizara,“ přednese hudební sbor. 2. Báseň ze sbírky Jaroslava Tichého: „V bouři a klidu,“ přednese člen literárního odboru. 3. Paraphrase na thema E. Prumea „Zpěv pastevců.“ Pro dvě ctery a jedny housle upravil A. J. Paschinger. Přednesou pp. V. B. a F. K., členové prvního pražského klubu cisteristů, a Karel Linhart. 4. Schumann Rob.: Tři lyrické skladby pro housle a klavír. *—* U klavíru p. Fr. Hejduk. 5. Pavel Křížkovský: „Odvedeného prosba,“ sbor pro mužské hlasy, přednese pěvecký odbor. 6. „O křesťanských zákracích,“ filosofické pojednání, přednese p. Ph. Dr. Eugen Kadeřávek, prof. a docent v Olomouci. 7. Dvořák Ant.: Ouvertura k operě „Šelma sedlák“ pro 4 ruce, přednesou pp. Ot. Pavlásek a Jos. Laušman. 8. W. Mozart: „Don Juan Potpourri,“ přednese hudební odbor. 9. „Z národního pokladu.“ Směs z českých národních písní pro dvě ctery, složil Karel Cibula. Přednesou pp. V. B. a F. K. 10. a) z Kaana Jindřich: „Ukolébavka.“ b) Kadlec Ch. A.: „Hongroise.“ *—* U klavíru p. Fr. Hejduk. 11. K. Bendl: „Svůj k svému,“ sbor pro mužské hlasy, přednese pěvecký odbor. — Jak se dovídáme, počti i Jeho Eminenci vzácnou Svou návštěvou tuto akademii.

— **Z Jednoty katol. tovaryšů.** Předsesta Jednoty katol. tovaryšů, věhlasný řečník a spisovatel vdp. Eduard Brynych bude mítí zajímavé přednášky v následujících pěti nedělích postních vždy o 6. hod. večerní v domě Svato-václavské záložny v Řetězové ulici čis. 223—I. A sice hodlá přednášeti „O pateru příkázání církevních vzhledem k sociálním poměrům.“ Členové činní a ochranní, jakož i jejich hosté, kteří dle stanov mají přístup, nechť se co nejhojněji

súčastní. Noví členové Jednoty přijímají se vždy v pondělí, úterý a pátek o půl 8. hod. večerní.

Z Uher. Matriční záležitosti nejsou ještě ukončeny a páni liberálové diktují nový svůj požadavek: přejou si, aby sídlo primasa uherského přeloženo bylo z Ostřihomu do Pešti. Kdyby bylo jim po vůli učiněno, utrpěla by tím neodvislost církve velice, poněvadž sotva že by se liberalům jedno podařilo, žádali by druhé.

Z Říma. Ve výroční den volby sv. Otce za papeže 20. t. m. přednesl sbor kardinálů Jeho Svatosti blahopřání.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Em. *Laštovka*, farář v Bystřici, jmenován sekretářem k. a. vik. úřadu Bystřického;
- p. Karel *Král*, far. Dublovický, jmenován k. a. sekretářem k. a. vik. úřadu Selčanského.

Ustanovení jsou:

- p. Stanisl. *Ráž*, katech. ve Vejprtech, za III. kapl. v Kraslicích;
- p. Karel *Pokorný*, kapl. Nebanický, za zat. katech. ve Vejprtech;
- p. Jan *Kubát*, III. kapl. Kraslický, za zat. katech. v Brandýse nad L.;
- p. Jindř. *May*, admin., za far. v Neugersdorfu (v Kladsku);
- p. Valent. *Bäuml*, kapl. Borský, za admin. v Bezručicích (Weseritz).

Uprázdňená místa:

Bezručice (Weseritz), fara patr. p. Karla kníž. Löwensteina, od 20. února;

Vavřinec, fara patr. náboženské matice, od 24. února 1891.

V biskupství Litoměřickém.

Jmenování jsou:

- p. Josef *Fischer*, far. v Osečné, a
- p. Ign. *Jelínek*, far. v Doksech, jmenování osob. děkany;

- p. Heřm. *Pietschmann*, I. kapl. v Liberci, a
- p. Ant. *Hirschmann*, katech. v Liberci, jmenování osob. faráři;
- p. Jan *Bernard*, far. v Rychnově, obdržel Exposit. canonice;
- p. Frant. *Eiselt*, katech. v Liberci, obdržel synodalía.

Ustanovení jsou:

- p. Alois *Šklíba*, exposita ve Vsestudech, za far. v Krombachu;
- p. Jos. *Paská*, kapl. v Jílovém, za admin. v Staré Bělé.

Na odpočinek vstoupili:

- p. Benedikt *Franzel*, far. v Staré Bělé, a
- p. Fr. *Schopf*, far. v Horních Habartcích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Hájek*, b. vikář, děkan v Ousobí, jmenován čest. konsist. radou;
- p. Dom. *Králík*, far. na Lipnici, jmenován čestným děkanem;
- p. Jan *Klinkáček*, far. ve Sv. Kříži, jmenován bisk. notářem;
- p. Ant. *Vančura*, děkan v Ném. Brodě, jmenován vikar. sekretářem;
- p. Jan *Kratochvíl*, far. v Ném. Vyskytně,
- p. Václ. *Oliva*, far. v Dušejově,
- p. Ant. *Trávníček*, far. v Krásné Hoře,
- p. Ant. *Herout*, far. v Habrech, a
- p. Ant. *Janáček*, far. v Pohledu, obdrželi Expositorium canonice;
- p. Václ. *Dvořáček*, kapl. v Německém Brodě, obdržel farní synodalía.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Gütschner*, kapl., za admin. ve Veliši;
- p. Al. *Kovařík*, za defin. katech. škol měšt. v Pardubicích;
- p. Fr. *Marek*, kapl. Novobydžovský, za kapl. do Lomnice;
- p. Fr. *Kubánek*, kapl. Hněvčevský, za kapl. do Miletsna;
- p. Josef *Špáta*, kapl. Bělský, za kaplana do Chotusic.

OESAH: Největší kajicníci. (Páté postní kázání.) — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokrač.) — Blahoslavená Anežka pražská. (Báseň.) — Hrabě Sporek. (Pokrač.) — Domine, Dominus noster! (Báseň.) — Spůsob židovské přísahy. — O špatném tisku. — Hříchové a pokuty. (II. Lakomství. Pokr. Povídka.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Největší kajicníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer*.

Šesté postní kázání.

„Slyšte, prosím, řeči mé a
činite pokání.“
(Job. 21, 2.)

Kající marnotratný syn.

Kdo hodně sv. pokání vykonal, hoden jest spojení s Bohem. O tom, jak bychom pokání činili, s dostatek jsme dosud poučeni byli v našich postních úvahách. Ninivetští zvali nás k tomu, bychom hříchů zanechali; Petr v lítosti, Pavel v dobrém úmyslu nás vycvičil; David ukázal nám, jak z hříchů se zpovídati, Magdaléna, která za ně kátise máme. Ó kdo vzorů těch dobře následoval, jistě tolik se očistil, že přistoupiti může ku spojení s Bohem, že může Krista, Boha svého, jako hostě zváti do svého srdce. Ano, drazí, jako křesťané od svátosti pokání ku stolu Páně se berou, tak chci i já nyní rozjímati s vámi o *přijímání nejsvětější Svátosti oltářní*, a vhodný vzor, kterýž tu vám představiti chci, jest onen zbloudilý syn, kterýž mnoho sice chybil, ale také přísně se kál a opět žádoucí milosti dosáhl. Ó *marnotratný syn* naplnil věrně všecko, co o dobře zřízeném pokání zde na tomto místě letos řečeno bylo: On opustil jako Ninivetští dřívější prostopášný život svůj; šel do sebe a nejednou, ale stokrát hříchů své s Petrem oplakal, s Pavlem „vstanu a půjdu k Otci“ řekl, a tak k lepšímu životu se odhodlal; s Davidem vyznal „Otče, zhřešil jsem“ a jako Magdaléna tvrdý vedl život, třepl hlad

a nedostatek. Dnes však, drazí, dokonav pokání své, bere nás za ruku a vede ku prostřenému stolu Otce svého, ku stolu Páně.

Leč tu by mohlo někomu snad nápadno býti, že požívání nejsvětějšího Těla jmenují mezi věcmi kajícími, ať spíše jest radosti, útěchou a rozkoší hříšníka, jenž cestu kajivosti nastoupil. Nesmíme však, m. dr., z paměti pouštěti, že podle učení svatých Otců a podle římského katechismu, kterýž na rozkaz sv. Otce Pia V. tištěn byl, že nejsv. Svátost oltářní při sv. přijímání nemá moc zásluhy toliko sama ze sebe, ale působí také podle velikosti zbožnosti a přípravy toho, kdož ji přijímá, zadostiučnění za hříchů, jsouc ne toliko obětí prosebnou ale i smírnou. Působí tedy sv. přijímání ve dvojím směru, jednak získává nám milost, jednak splácí dluh hříchů. Ó, moji drazí, nad tímto stolem smazány bývají velmi mnohé ba často všechny tresty a dluhy, jestliže hříšník kající uprostřed těchto velikých milostí vlastní vinou jich nehoden se nestane; pak ovšem sv. přijímání neprospívá, ale škodí. Zbožným jest sv. přijímání vždycky chlebem k životu věčnému, zlí pak jedí z něho vždy k věčnému odsouzení; tak dí sv. Tomáš, řka, že jest smrtí zlým a životem dobrým. A z té příčiny rozjímati dnes budeme o tom, že důkladné přípravy zapotřebí je tomu, kdož sv. přijímání se spásitelnými účinky přijímání chce; příprava tato záležitosti má:

1. v čistotě těla i duše a v skutečné pobožnosti,

2. v dokonalé lásce a rozjímati o utrpení Páně, kteréž za hříchů své obětovati máme, a

3. jest třeba po sv. přijímání děkovati a ctnosti v sobě vzbuzovati.

A o tom počnu ve jménu svátostního Ježíše.

1. Že Ježíš nejčistší a nejsvětější žádá, aby čisto bylo tělo, do něhož vejíti chce, kdož by o tom pochyboval; vždyť musíme beze vší pochyby za to míti, že marnotratný syn tělo své ze vší nečistoty umyl, ruce, nohy i hlavu dokonale očistil, nežli obleknul ono skvostné roucho, kteréž otec jemu přinésti kázal. — Rovněž tak musili i učenci Páně, jak u sv. Jana čteme, před přijímáním nejsv. večeře na těle umytí býti.

Ale více ještě třeba jest čistoty svědomí, o kterouž Jidáš nedbal, jsa s čistotou těla zcela spokojen. O čistotě svědomí, již ve sv. zpovědi dosáhnouti lze, praví učený Hugo od sv. Viktora: Čisté svědomí jest ono, kteréž o minulých věcech žádné spravedlivé žaloby netrpí, v přítomných věcech žádné hříšné rozkoše nedovuluje a o budoucích věcech zlé vůle nemá. Toto všecko ovšem kající hříšník litostí, dobrým úmyslem a zpovědí v pořádek uvedl; ale to všecko ještě nestačí, on má míti skutečnou pobožnost, má u stolu Páně objeviti se v ctnostném, svatebním rouše pokory, kteráž tři věci v sobě uzavírá, totiž litost, bázeň a nedůvěru v sebe sama: *litost* nad hříchy, pro něž stolu Páně nehodni jsme; *bázeň* pro nevědomost, zdali ve stavu milosti Boží se nalzáme, a konečně *nedůvěru* pro vrtkavost a slabost naší v dobrém. A v pravdě, moji drazí, měla by tato bázeň a nejistota každého kajícího hříšníka k hluboké ponižití pokoře, an neví, zdali lásky nebo nenávisti hoden jest. Při všem tom, co dosud řečeno jest o přípravě ku sv. přijímání, máme se zvláště též cvičiti ve víře, naději a lásce, pravíť zajisté sv. apoštol Pavel: „Tomu, kdož přistupuje k Bohu, třeba jest, aby věřil.“ Pán Ježíš zase dí: „Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchy tvoji.“ A jinde zas slyšíme z úst věčné Moudrosti: „Já milující mne miluji.“ A kterak by se také mohl opověžiti hříšník bez této víry v Krista, bez naděje v odpuštění hříchů a bez nově probuzené lásky přistoupiti ku stolu této vznešené svátosti. Když jednou sv. Markéta Kortonská, veliká kajenice, před svatým přijímáním v této příčině do velikých úzkostí upadla, tuž zjevil se jí Pán Ježíš a potěšil ji slovy:

„Dcero má Markéto, rozhřešuji tě ode všech hříchů tvých.“ O Israelitech čteme v písmě sv., že při pozívání beránka veli-

konočního, jak nařízeno jim bylo, měli obuv míti na nohách. Jelikož beránek velikonoční obraz je večeře nejsvětější, vykládá sv. Rehoř Nissenský toto nařízení Boží v ten smysl, že obuv znamená zdrženlivost a čistotu od zlých a dobrovolných náklonností. Neboť, tak dí sv. Augustin, duše nepohybuje se nohama, ale náklonnostmi a žádostmi. Kdo tedy novozákonného Beránka v nejsv. Svátosti hodně požívati chce, musí ztržovati se všech hříšných náklonností a všech smyslných rozkoší.

2. A když jsme takto bohumilými ctnostmi v srdci svém Pánu Ježíši večeřadlo vyzdobili, máme přistupovati ku stolu jeho, živě sobě připomínajíce, že tuto Svátost na památku svého umučení ustanovil. Nejsvětější Svátost oltářní, dí sv. Tomáš Aquinský, je tajemství umučení Kristova; a utrpení Páně je dokonalé zadostiučinění za hříchy naše. V této převelbné Svátosti ukazuje Kristus hříšníkovi svých pět ran a tyto jsou to právě, na něž hříšník spoléhá. Má tedy kající hříšník při svatém přijímání téměř ve své ruce, ve své moci všecko utrpení Páně, všechny jeho bolesti a útrapy, všechny krůpěje jeho nejsvětější krve a tak nekonečnou výplatu za všechny své hříchy a zasloužené tresty. Ó jak lehko platí ten, jemuž dovoleno je sáhnouti do peněz cizích, ó jak lehko kaje se ten, kdož cizími tresty své hříchy usmířiti může. A to činí právě kající hříšník, když nebeskému Otci božského Syna jeho při svatém přijímání za hříchy své obětuje.

Leč, moji drazí, když Kristus sám sebe dává hříšníkovi jako výplatu za hříchy jeho, zdaliž není spravedливо též, aby hříšník též při sv. přijímání zcela se věnoval službě Kristově? Nelze pochybovati, že tak učinil marnotratný syn též, a že tisícovým slibem otci svému se zavazoval hoduje s ním, že každého rozkazu jeho nyní uposlechne. S mnohými slzami a vzdechy začínalo jistě znova a znova z úst jeho slovo Pavlovo: „Pane, co chceš, abych učinil“ (Sk. ap. 9.), aneb to krásné slovo Augustinovo: „Ó lásko, proč jsem tě tak pozdě poznal, tak pozdě miloval.“ Jisto je, že marnotratný syn u stolu otce svého tak se zachoval, jako Magdaléna u večeře v domě Šimona farizea, u níž sám Pán Ježíš dosvědčil, že nepřestala libati nohou jeho, jak vešel do domu farizea. (Luk. 7, 45.) Tak i marnotratný syn nepřestal as libati dobrou ruku svého otce. A co je políbení, ne-li znamení lásky? Kristus praví

o Magdaléně dále: „Tato smáčela nohy mé slzami, a vlasy svými vytírala a masti mazala,“ chtějíc tak očištit se v ctnostech: litosti, pokory, naděje, lásky a horlivosti. A tak asi počínal sobě při večeři otcově marnotratný syn, v těch ctnostech cvičil se a tak zasloužil, aby řekl jemu otec při stole tom, co řekl Kristus Magdaléně: „Odpouštějí se tobě hříchové.“ Slyšel's to, milý hříšníče, jdi a čiň podobně jako marnotratný syn a Magdaléna. I ty přijav jej hodně do srdce svého a spoléhaje úplně na jeho utrpení, pocítíš v srdci svém při sv. přijímání blaženosti a slasti nepoznané, an ve svědomí tvém zavzní přemilý Kristův hlas: „Jest ti odpuštěno.“

Když jednou Pán Ježíš ku Kateřině Římské, kdysi veliké hříšnici, nyní pak veliké kajenici jako host zavítal, tuť rozmlouval s ní dlouho laskavě, tak že stůl a s ním rozmluva tato až do noci pozdní potrvaly. O Ježíš prodlévá v nevýslovnou rozkoši rád v srdcích kajících hříšníků; ó kéž by tito také po sv. přijímání s ním déle se pozdrželi ve vroucí pobožnosti a svaté horlivosti a neopouštěli ho tak rychle, jak se obyčejné stává, anať na tom závisí celá spása jejich.

3. Mnogo, moji drazí, mnoho záleží na této pobožnosti po sv. přijímání. Působíť tato převelebná svátost, že duše v dobrém se posiluje, zvířecí žádosti se krotí, pokušení ďábelská se ničí, hříchy a zasloužené tresty se odpouštějí. Čím častěji k tomuto velebnému tajemství oltáře přistupujeme, tím více naplňuje se duše nebeskou útěchou a milostí. Podivuhodné je, co o tom praví sv. Bernard: „Jestliže někdo necítí již tak častých a tak prudkých pohnutí k hněvu, závisti, nečistým myšlénkám a žádostem a nevidí-li sebe jinými podobnými zlobami již napadaného, ten směle připiš to sv. přijímání, jehož častěji požívá, neboť to jest ovoce velebné Svátosti oltářní.“ Rovněž v stejném smyslu mluví ctih. Drogo Ostienský, že častějším přijímáním této velebné Svátosti skončeny bývají spory, nepravosti v nenávisť upadají, čistota lásky nabývá, pozemské věci se znechucují a člověk, který dříve zcela slabý a křehký byl, v zcela jiného člověka se proměňuje. Tak dělo se i marnotratnému synu: Ó jak zcela jiné myšlénky rodily se v mysli jeho, když byl odešel od stolu svého otce. Myšlénky, kteréž byly zcela jiné, nežli když z domu odcházel. Teď byl zcela proměněn. Za to uškodil si velice starší jeho bratr, že jak

písmo dí, nechtěl vstoupiti do síně hodovní, ačkoliv pozván byl od otce, aby po boku bratra svého u stolu jeho se objevil. Nechtěl vejíti a proto klesal z hříchu do hříchu, z hněvu v neposlušnost, z neposlušnosti v reptání proti otci a konečně klesl v zášť a nepřátelství. Ó hleďte, drazí, co způsobilo, že se vyhnul stolu otce. Z té příčiny dí zbožný Hilarius (Ab Angelio): „Kdo hřešiti přestal, nepřestaň k sv. přijímání přistupovati.“ --

A proto, drazí, napomínám vás všechny ještě jednou slovy sv. Ignáce: „Pospíchejte častěji — ne tedy jednou — ale častěji ku stolu Páně.“ Vzpomeňte na ta slova, kteráž byl Pán Ježíš promluvil, nasativ veliké množství lidí 5 chleby a 2 rybičkami. Tehdáž odešel v soukromí, řekl k učeníkům svým: „Jáť jsem chléb života“ (Jan 6, 48.), „bude-li kdo z něho jísti, nezemře, a chléb, kterýž já dám, tělo mé jest, (jež vydám) za život světa“ (ibid. L., LII. v.). Nevyplyvá-liž z těchto slov jasně, že ono přelaskavé nasycení tisíců bylo obrazem onoho živého chleba, kterýž s nebe sestupuje, aby nasycoval duše lidské. Ó jak šťastni budete, moji drazí, mnohem šťastnější nežli oni tisícové na poušti, když po dokonale připravené a s náležitou zbožností tento nebeský chléb požívati budete. Tím zotaví a posilní se duše vaše ve všem dobrém a obdržíte skutečně záruku jistou života věčného, kteréhož vám všem od Boha nanejvýš toužím — Amen.

Cvičení duchovní.

Upravil Josef Nedvídek.

I.

Jest tomu již několik století, sv. chrám jerusalémský jasně se trpytil na hoře Sionu, zbožný když poutník bral se zemi posvátnou, aby poutí tou splnil svůj slib. Do lesa ve svaté zemi přišel a v lese tom bloudě, slyšel hlas kormutlivý, bolestný: „Ó má drahá ovečko! Má drahá ovečko!“ Žasna nad hlasem plačtivým poutník po lese se rozhlížel, kdo asi volá; neviděl volajícího, neviděl ani ovečky hledané. Konečně spatřil jinocha krásného, jehož tvář skvěla se jako slunce a roucho jeho bílé bylo jako sníh: ne člověkem anobřz andělem zdál se poutníku jinoch, jemuž po líci slza za slzou řinula. Krásou všecken užaslý poutník jinocha se táže: „Ale dítě, či ji-

nochu spanilý! Kam jsi to zašel v divý les tak sám a sám? A proč pláčeš?“ I vece jinoch: „Otec můj měl 100 ovec; devadesát devět jich dobře opatřených má v ovčinci; ale stá ovce na pustinu dívkou zabloudila. I hledám ji již několik let, aniž jí naléztí mohu; bez ní nechci se vrátiti; proto zármutek rozráží srdce mé.“ „A kdo jest otec tvůj?“ poutník se táže. „Otec můj jest mocný velmož. Tisíce má služebníků, dvoránstva má počet nesčíslný — bohatství bez míry. Ale ovečku tu ztracenou zvláště sobě oblíbil, jest mu milejší než 99 doma v ovčinci zůstalých; proto mne poslal zaběhlé ovce hledat; i vyšel jsem sám a sám bez dvorského průvodu jinak u nás obvyklého; minim totiž, že ovečka ztracená vidouc mne jediného syna pána svého dobrého, an přes hory a doly v dešti i v horku pospíchám za ní, že obměkčie se dobrovolně se vrátí se mnou do ovčince otce mého, pána svého.“ — I hledal jinoch spanilý ovce ztracené již rokem třetím, až jí konečně našel ve stadě vlků hltavých. Života jinoch se odvážil mezi vlky, vyrvav ovečku ztracenou z drápů jejich, ani již zuby na ni cenili. Ale ovce jakoby slepotou raněná a nevědekem černým schvácená jinochu spanilému zas vyrvala se a vrátila mezi vlky; vlci pak zažalovali jinocha u vrchnosti, jakoby jejich statek byl chtěl si přivlastniti a křivými žalobami vymohli ortel smrti kříže na jinocha dobrého pastýře; na kříži vise ještě hlasem bolestným volá: „Ó ovečko má, ovečko!“ Ale ovce neslyší. Bolesti jinochu puklo srdce, hlavu naklonil a zemřel. — To jest podobenství o dobrém pastýři, jenž život svůj dal za ovce své. A tak milosrdenství Boží nesmírné a slitování jeho není konce. Proto vzmužme se, draží jinoši, v tento nám svatý čas, jestliže hříchové naši nahromadili se jako písek v moři a rozmnožili jako hvězdy na nebi. Žije dobrý pastýř, jenž hledá hříšníka, volá, osvěcuje a posiluje a nad ním se smilovává. Mne snad volal, když láskyplným pohledem zíral na mne jako na Petra, jenž mu se zpronevěřil; tebe snad volá hlasem, jímž zrádce Jidáše varoval, jiného volal nemocí, jiného i smrtí vzačného bližního; jiného bleskem, jiného ohněm, jiného štěstím, jiného zase neštěstím. Způsobem různým volal nás ve svatopostním čase, šťastni budeme, dáme-li se pastýři svému nebeskému naléztí těchto kajících dnů. — Než 99 ovcí dobrý pastýř opustil a šel po té, která se byla ztratila;

snad i zde v tomto shromáždění oveček Kristových nejedna jest ovce ztracená, která nechce dáti se dobrému pastýři vésti do ovčince jeho: snad já sám jsem ovcí ztracenou, kterou marně dobrý pastýř volá? snad i ten, jenž toho o sobě ani nepomyslí. Nuže, kdo z nás ovcí jest ztracenou? 1. Která spoutána jest okovy hříchů z navyklosti; 2. která spoutána jest hříchem příležitosti; 3. která z hříchů úplně se vyzouti nezamýšlí a tak odpírá milosti Boží tělesnosti se poddávaje. — To předmětem bude našich rozjímání. —

Bylo ve století šestém, za času řeckého císaře Justina, že křivdy a nespravedlnosti páchaly se po veškeré říši, zvláště pak ve hlavním městě Konstantinopoli. Císař stále byl obtěžován žalobami, že v říši nelze domoci se dobrého práva a spravedlnosti. Když jednoho dne v senátě zle do zlořádu toho toužil a senátory samy předchůzkami káral a plísnil, jeden z nich povstal ujišťuje, že rázem konec učiní žalobám spravedlivým, jestliže císařské veličenstvo ráčí mu dáti plnou moc, aby zločin nehledě na osobu lidskou strestati směl. Císař Justin nabídnutí přijal a hned v témž senátě vnesl naň úřad praefekta v Konstantinopoli s plnou mocí soudcovskou, z níž nebylo odvolání. Netrvalo dlouho, a přišla vdova žalující na muže — člověka, jenž hodnostářem byl vojenským a veliké přízni císařově se těšil. Praefekt vyslechnuv žalobu a spravedlivou ji shledav, písemně nařizoval vojenskému hodnostáři, aby křivdu vdově učiněnou napravil; psaní nemělo účinku; ano vojenský hodnostář vdovu i s listinou praefektovou z domu dal vykliditi. Praefekt vyčkal nyní dne, kdy obžalovaný hodnostář dlel na dvoře císařském na hostině, čeho se mu často dostávalo. Toho dne provázen soudními sluhý praefekt do paláce císařského se odebral, kde císař s pozvanými hodoval hostmi svými. „Veličenstvo!“ začal praefekt, „když jsi mi úřad nejvyššího soudce svěřil, nařídil jsi mi, abych právo konal nehledě na osobu lidskou a nešbal na žádného. Trváš-li dosud na vůli té?“ Císař zaražen tou otázkou odpověděl, že nezměnil posud úmyslu svého. I otevřel praefekt nyní dvěře a poručil vstoupným sluhům, aby vojenského hodnostáře od stolu císařova vezmouce na praefekturu dovedli. Na praefektuře žaloba podaná znova byla vyšetřována, slyšení svědkové a obžalovaný vinu shledan. Praefekt hned vynesl rozsudek: „Obžalovaný budiž

svlečen ze šatů svých, metlami mrskán, posazen na mezka a vezen po ulicích cařhradských na podívanou.“ Veřejný vyvolavač kráčel v čele toho tragikomického průvodu vyvoláváje vinu obžalovaného, jeho jméno a trest. Kdokoli z diváků znal se býti též nějak vinen, hned hledal smíření a narovnání s bližním svým, aby neupadl v ruce přísného soudce.

Stalo se tedy v říši císařství východního zvykem bez bázně páchatí křivdy, a zdálo se samému císaři, že nemožno staviti zlořád ten; až teprve přísný soudce plnou máje moc přítrž učinil nespravedlnostem. Co zvykem stalo se v minulosti, snadno jím bývá i v přítomnosti; a co v říších se děje, bývá i v jednotlivci obyčejem. I my přestanouce báti se soudce svého a zapomenouce, že z činů svých odpovídati budeme jemu, zvykáme hříchům svým tou měrou, jakoby ani již hříchy nebyly. Čím pak více hříchům svým zvykáme, tím zatvrzeleji v nich trváme, je opakujeme — miníme se býti již naprosto nezodpovědnými. A v tomto bludu pyšném hříchům svým zvykáme, že i milo i potřeba a bezhříšno vidí se nám jednání naše. Jako divoká vichřice vrozená žádostivost trhá i skalopevná srdce v záhubu a snáze bývá zadržeti proud v jeho toku divém; než zvrhlou přirozenost lidskou opravit v meze zákona. Zdá se snad přirovnání to smělým; ale zkus to, jinochu, vynasnaž se hříšnou navyklost vyhladiti z těla svého: co síly mravné bude třeba na výsledek i nepatrný? Tělesný člověk, zvyklý tělesnosti své úzdu povolovati, jak sama ráčí, a vzdávati se letoře své bez odporu, člověk, jenž nikdy si násilí nečiní: kterak porozumí slovům: království Boží násilí trpí, a jen ti, kteří si je činí, uchvacují je. A slovům: „Úzká jest cesta a těsná jest brána k životu věčnému, a málokterí jí procházejí.“

Z toho vidno, že nesnadno jest nepravosti navyklé činiti přítrž: zvyk jest zajisté druhá přirozenost, praví sv. Augustin. Ty jsi na př., jinochu, zvykl nemodlit se ráno — snad i večer; zvykl jsi bez pobožnosti státi při modlitbě před školou i po škole; službám Božím uvykl obcovati pouze hmotné tělem svým, ale nikoli, jak Kristus velí, v duchu a v pravdě. Bezbožnost stala se ti zvykem tak ustáleným a proto mocným, že se divíš snad, kterak mohou lidé pobožní býti, když ty jsi snad nikdy pobožným nebyl, neb aspoň nyní

pobožný nejsi; snad i pobožnost jiných zdá se býti při jednéch farizejstvím, při jiných duševní omezenosti, nad kterou se ty pozvznáš. Zkus to nyní v tento kající čas, v němž se na smíření s Bohem připraviti máš, zkus to nyní, abys obrátil se k Bohu a to předně prosbou za milost skutečnou, gratia actualis, která by ťi pomohla tak věřiti, doufati, milovati Boha, se káti, aby ti milost ospravedlnění a posvěcení udělena byla. Víš zajisté, že sine Dei adiutorio hominem non posse, credere, sperare, diligere atque poenitere, sicut oportet, ut si gratia iustificationis tribuatur. Zkus to tedy s modlitbou dnes, zítra, pozejtří, po celý týden pašijový — a ty se o modlitbu pokusiti musíš, chceš-li ve svátosti pokání dosíci ospravedlnění a posvěcení svého, to jest odpuštění hříchů a milosti posvěcující, kterou duše stává se svatou, bohumilou a dědičkou spasení: zkus to tedy s modlitbou, které jsi odvykl — i poznáš, jak nemodlenci obtížno modlit se, shledáš, kterak nalézati budeš liché důvody proti modlitbě, a že při modlitbě pocítíš v sobě rozdvojení vůle: jednak budeš chtíti vroucně se modlit, jednak zas a zase býti nemodlencem. Svätý Augustin modlitbu nazývá nejrozkošnějším zaměstnáním člověka, a tobě nemodlenci výrok ten zdáti se bude asi i směšným. Podobný boj vnitřní bojovati jest tomu, kdo si zvykl povinností svým školním dosti nečiniti. Zkus to, lenochu, pracovati pilně, jak toho potřebí i mimo školu denně doma 5—6 hodin, i rozdvojí se vůle tvá, jednak přisvědčující rozumovým důvodům, jednak jim odpírající: i bude ti bojovati s navyklou leností boj tuhý — krutý. Mnohý myslí sobě: To by tak bylo, abych nepřemohl návyku svého třeba sebe delšího. Myslíš, že Samsonem jsi, ale zvyklost tvá je falešná Dalila, která tobě lichotíc ostříhá ti vlasy, dobrá totiž předsevzetí a vydá tě Filištinským, totiž starým hříchům tvým. Duch tvůj musí býti stálý v předsevzetí, jako byl onen praefekt v Konstantinopoli, jenž důstojníka ode stolu císařského zatknutého dal k soudu dovésti: tak i ty hřích svůj musíš spoutati, a jako na mezku nějakém z města těla svého vymrskati. Ale věz, že toho neučiníš bez vlastní bolesti. — Zlá navyklost zatvrzuje srdce jako skálu nějakou, již ani déšť, ani rosa s hůry změkčiti nemůže. „Tvrdé jest srdce takové a tuhé jako kujícího kovádlina“ (Job. 41.). Ranami milosti Boží a ranami osudu se neobměkčí; neboť bezbožný, klesne-li v pro-

past hříchů, pohrdá ranami těmi. (Přís. 18.) Hříšník z navyklosti osvěcování s hůry slepý jest, napomínáním hluchý, předhrůžkám vzdoruje tvrdošijně; hrozby v něm odpor budí, slibům se směje, zákony pohrdá; mluv s tím hříšníkem o soudě Božím, o hrozném konci hříšníka nekajícího, o temnosti zevnitřní, o nebeském ráji: usmívá se řeči tvé nevěřivě a pohrdá všemi slovy tvými. Nešťastník podobá se supu, jenž zdechlinu smrdutou zachvátil spáry svými a nepustí ji i bit jsa a trískán ranami myslivcovými.

Když pak hříšné navyklosti a z ní pochodící zaslepenosti a zatvrzelosti moc tak velká jest, že lidská vůle ji zlomiti nestahuje, tu vidno, že člověku tomu obrátiti se velice bývá nesnadno. Zázraku bylo potřeba, aby Šavel, jenž hněvem soptil na křesťany, zvrátil se v Pavla, aby Augustin stal se nádobou vyvolenou. Ale takové mimořádné milosrdenství Boží otrok hříšné navyklosti umí-li očekávati? Smí-li a třeba až na samém konci života, když dříve nechce — smí-li doufati v tak mimořádné milosrdenství Boží, když posud srdce své všemu působení milosti Boží zavírá, milosti Boží odírá — ji zapuzuje? „Může-li moucha barvu své pleti, pard přestěti své srsti změnit; takéť vy budete moci dobře činiti naučivše se zle činiti“ (Jer. 13, 23.).

Nuže, otroku hříšné navyklosti, ještě neprobouzíš se ze sna svého? nesmiluješ-li se nad zaslepenou, zatvrzelou, z ran hříchů krvácející, nad svou jedinou, nesmrtelnou, smrti Kristovou vykoupěnou, duší? Ale činím křivdu tobě. „Vyzpovídám se ze všeho,“ praviš. Ale jak často zpovídal jsi se, a který z toho byl tobě užitek? Bil jsi se v prsa svá, jako onen publikán, ale neměl jsi jeho pokory, jeho lítosti; objevil jsi jed, jenž otravoval srdce tvé; ale nechtěl jsi užiti protijedu, ano ty po zpovědi svaté záhubu svou jsi rozmnožil i upevnil. Nač tedy spoléháš? Na svou sílu? Tatě zlomena! tedy snad na milost Boží? Ta tě opustila! Na své předsevzeti? jako plevy větrem pokušení se rozpráší; či spoléháš, že se polepšíš, až rozvaha s lety se dostaví? „Jinoch neopustí cesty své i když sestará“ pravi kniha přísloví 22, 6. Tedy nač spoléháš s polepšením života odkládaje, návyku nevzdoruje? Snad spoléháš na hodinku smrti? Ach, kéž bych ústa měl Eliášova, bych všem, kdo tu spí v noci hříchů, zahřměl hrůzou v srdce jejich a osvětil jim nebezpečnost hříšnickovo ve smrti! Toť

naším neštěstím; nechceme tomu rozuměti, že nám jest po všechem životě dobře činiti a tak hřešiti neustáváme a dobře činiti se nesnažíme. A přece smrt jest ozvěnou života. Jaký život, taková smrt; co kdo seje, to bude i žiti. Kdo rozsévá v těle svém, z těla žiti bude i porušení. A strašlivé jest slovo věčné moudrosti: „Zemřete ve hříchích svých.“ Byl-li smilným jako Herodes, smýšlení Herodova se nezavírá, i kdyby za živa červi hlodali tělo tvé! Smýšlí-li bezbožně jako Antiochus, tupí-li pobožnost, pohoršuješ-li etnostně: budeš se sice trásti ve smrti jako Antioch, ale zemřeš nekajíc jako Antioch. Zrazuješ-li Krista jako Jidáš a nepřítelem-li Kristovým se stáváš, zoufati si budeš umíraje jako Jidáš. Nad hrobem s očmi ovšem spadává úvazek a hříšná navyklost hříšníku u vši ohavnosti se objevuje. Zlé žádosti, necudná slova, rozpustilé písně, mrzké známosti, oplzlá četba, ukojené žádosti, cizí statek, svatokráležné zpovědi, nehodné přijímání: a všechny jiné hříchy jako nemodlnost, rouhavé obcování službám Božím a co toho více, oblehnou jako nestvůry mysl umírajícího, jenž za kmitu svíce smrtné jinak vidí na hříchy své, než vídal je zdrav jsa. Co nyní zdravému zdá se býti slabostí pouhou, co zdvořilostí, nevinnou snad jen zábavou, to umírajícímu záhubou se stává. Ve smrti mizí klam; tu hřích jeví se hříchem.

Nuže, aby nám nebylo hrozné upadnouti v ruce Boha rozhněvaného, co učiníme? Obrátme se k Hospodinu Bohu svému, jako Ninivetští se obrátili. K nim když prorok Jonáš přišel pokání hlásal, tu král jejich vstav strůnu svého složil se sebe oděv svůj a přioděv se žiní seděl v popelu; a svolav lid výpověď učinil řka: „Lidé, přiodějte se žiněmi a volejte k Bohu horlivě a odvrť se jeden každý od cesty své zlé; kdo ví, neodvrátí-li se Bůh od prohlivosti hněvu svého, abychom nezahynuli.“ I viděl Bůh skutky jejich, že se odvrátili od cesty své zlé a naučil jim zlého, kteréž řekl učiniti jim. Čiňme tak i my tyto kající dni, jako praefekt v Konstantinopoli přísně a spravedlivě soudil všechny přestupníky — až nepravost vyhnal z města toho dříve spustlého: tak nám jest učiniti s hříchy v městě srdce svého. Hřích musí býti vymrskán a Bůh, jenž nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl, bude milostiv i nám hříšníkům. Amen.

Pláč Jeremiášův.

Na Zelený čtvrtek.

I. čtení.

Alef. Jak tu osamělá sedí obec rodná!
dříve lidu plna, je co vdova — hled!
ta, jež byla paní národů dřív hodná,
kněžna krajin, pod plat uvedena teď.

Beth. Plačíc pláče v noci, slzy v lici její,
nemá, kdo ji těšil ze všech drahých jí,
přátelé jí zhrdli a ji opouštějí,
zvrhnuvše se spíše v nepřátely jí.

Ghimel. Stěhuje se Juda pro soužení mnohá,
pro otroctví plnost, v kmenech cizích dlí,
nenalézá nikde odpočinku noha,
prostřed úzkostí jej honci dostihli.

Daleth. Cesty v Sion kvílí: — nejsou, kdož by spěli
ku slavnostem po nich: brány sříceny,
kněží úpi, panny v smutku zšpinavěly,
hořkostí sám Sionť všecek stisněný.

He. Učinění jsou mu nepřátelé v hlavu:
odpůrcové jeho zbohacení jsou:
neboť proti němu v jeho hříchů davu
Hospodin byl mluvil kárnou řečí svou.

Nedospělá dítká v zajetí mu vedou,
a on musí patřit na jich loučení,
utrpení ryje brázdy v tvář mu bledou,
a kde svítí naděj v konec soužení?

*

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!
Vrať se k Pánu svému... On tě v náruč vezme...

*

Resp. V olivetské hoře pomodlil se k Otcí:
Otče, je-li možno, učiň — kalich ten
aby opustil mne. Chci však v Tvé být moci;
duch je ovšem hotov, — slábně tělo jen...

Vers. Bďte, modlete se — modlete se k Otcí:
aby nevzešel Nám pokušení den...
* Duch je ovšem hotov poslechnout tvé moci,
ale tělo slábně... jsem tak unaven...!

II.

Vav. Odešla vše krása od Sionské dcery —
z knížat se jí staly ovce bloudící —
hledající pastvy darmo na vše směry:
honicím je — bez sil — vstříc se navrací.

Zain. Rozpomněl se na dny utrpení svého
Jerusalém nyní — na přestupky své,
na žádoucí věci, kterýchž za dávného
času míval hojnost od té doby zlé,
kdy lid jeho padal nepřátelskou rukou,
nebylo pak nikde spomocníka víc,
zří jej nepřátelé, baví se tou mukou,
pro soboty jeho — posměch má jich líc.

Cheth. Hřešil Jerusalém těžký hřích; a za to
pojula jej závrť, — a ti, jejichž ret
slavil jej, jím zhrdli, zříc' v něm hany bláto,
on pak v zaupění potácel se zpět.

Teth. Hle — na jeho nohách vlastní znečištění,
aniž konce svého byl se rozpomněl,
snížen mocným rázem, nemá potěšení,
Pane - viz mé strasti... zdvih' se nepřítel...

*

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!
vrať se k Pánu svému... on tě v náruč vezme!

*

Resp. Smutná je má duše: k smrti zarmoucena!
pozůstaňte tuto, bďte se mnou zde —
uvidíte zástup, jak sem k nám se žena
oblíčí mne, spoutá, odtud odvede...

Vy mi utíkáte — a já pro vás chudé,
půjdu dát se v obět, přibít' dát' se v kříž —
Vers. Ejhle — již se blíží hodina — i bude
člověka Syn vydán v ruce hříšných již —
* a vy utíkáte — a já pro vás — chudé —
krácím dát se v obět — přibít' dát se v kříž...

III.

Jod. Ruku svou vztáh' na vše nepřítel, což milo
Sionu být mohlo: — viděťť vcházeti
pohany v tvou svatýň, kterým Tebou bylo
zakázáno vcházet v dům Tvých obětí...

Kaf. Všechn lid tu kvílí, chleba hledá v lkání,
za pokrm své skvosty rád by všechny dal,
občerstvit chtě duši... Pane, smilování!
popatř, uvaž, kterak bídým jsem se stal!

Lomed. Ó vy všichni, kteříž cestou tudy jdete:
pozorujte, vizte, je-li bolest kde
jako bolest moje! Vinice, jež kvete,
podobna mi byla; ale teď jsem zde
jako vinice, již sebral Pán, jakž pravil
v den své prechlivosti, v hněvu svého čas:

Mem. seslal oheň s výše v kosti mého zavil,
vyučil mne: rozprál svých sítí pás —

kol mých noh je rozpjál, a já zpět se zvrátil,
učinil mne spustlým, mne, jež celý den
zmořeného smutek bédováním chvátil,

Nun. a jho nepravostí bdělo nad mnou jen :
svinuté má v ruce, v hrdlo mé je klade,
zemdlela má síla — v ruku dal mne Pán,
z kteréž nemám moci povstat v síle mladé,
nebudu moc' povstat — zajdu pošlapán ...

Ó Jerusáléme — ó jerusáléme!

vrať se k Pánu Bohu, on tě v náruč vezme ...!

*

Resp. Hle — my užířeli jej; podoby své více
ani krásy nemá; pohled jeho již
není při něm rovněž — jen ty mroucí líce —
a ten pro nás nesl hříchů našich tíž,
a jen pro nás trpí; sám pak rány snáší
pro nepravost naši,
jehož zsinaloš je uzdravení — nám!

Vskutku — nes' on sám

Vers. neduhy vše naše — všecku bolest naši,
z jeho zsinaloš vzešla spása — nám ...
Ach — my viděli Jej: podoby své více
ani krásy nemá: pohled Jeho již
není při něm také — jen ty mroucí líce!
A ten pro nás nesl hříchů našich tíž,
a jen pro nás trpí — sám ty rány snáší
pro nepravost naši ...

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

XV.

Kněžstvo vůbec nemíval sice Sporck
nikdy v přílišné lásce; kněze však z To-
varyšstva Ježíšova přímo nenáviděl. Aby
jim mohl zašť svou ukázati, vyhledal sobě
k ní brzo záminku. Kukuské (Hradištské)
panství Sporckovo hraničilo s panstvím Ži-
rečským (Schurtz), jež od r. 1644 jesuit-
skému noviciátu u sv. Anny ve Vidni lá-
leželo. Sporck si umínil (r. 1729), že právě
na vrchu, který na rozhraní obou panství
stál, vystaví „Kalvarii,“ vyzval však i Je-
suity Žirečské, aby mu na stavbu přispí-
vali. Ti ovšem nenahlíželi, proč by brali
podíl na stavbě, kterou mohl Sporck sám
snadno provést, i odmítli slušně jeho vyzvání.

Za to si je učinil Sporck terčem svých
vtipů a urážek. Dal postaviti na onom
vrchu poblíž místa, kde měl státi kříž, sou-

soší představující boj archanděla Michaěla
s ďábly, v němž úloha ďáblů přidělena
jesuitům, a na blízký strom dal pověsiti
veliký vich slámy. V Kukusu dal zříditi
pasquino, na něž lepiti dával posměšné
nápisý a písně, kteréž vydal také i ve
zvláštní knize s nápisem: „Funkel-nagel-
neuer altväterisches Lied von erschreck-
lichen, freudenreichen Begebenheiten und
entsetzlichen trostreichen Exempeln, mit
Moralien geziert, auch ganz deutlich be-
schrieben, wohin die sogenannte Hexen-
Assemblée zur Nachtzeit zu fahren pfleget,
in einer besondern auferbaulichen Melodie
vorgestellt, verfasst und componiret von
Tenoro Ritornello, dem allerbesten Castra-
ten aus dem Schweizer Gebirge, um auf
öffentlichen Jahrmarkt bei einem gemalten
Bilde von einer einzigen Person mit allen
vier Hauptstimmen zugleich in einem Ton
abgesungen und mit fistulirender Annehm-
lichkeit erhoben. Das Exemplar dem Armen
zu Nutze und dem Reichen zu Trutze vor
einen Kreutzer feil geboten, wer es etwa
Lust zu kaufen hat. Gedruckt in diesem
Jahr“¹⁾).

Písně v knize té obsažené lící, kterak
vrch, na němž kříž státi měl, stal se vinou
Žirečských jesuitů shromážděním čaroděj-
nic a ďáblů, kteří tam reje své provozují.
Tyto písně jsou většinou velmi sprosté a
frivolní, jak patrně z této ukázky:

Die Teufel brummen den Fagott
durch ihre langen Nasen,
und ein Poët musst gar zum Spott
in ihren Podex blasen.
Der eine schraubte seinen Bass
auf einer alten Ziegen,
man sah die Teufel voller Spass
wie Fledermäuse fliegen.
Die andern Hexen tanzten rum
und machten sich bald gar zu krumm.
Nun, liebe Christen, geht in euch,
der Teufel sucht zu blenden.
Er zieht euch in sein Höllenreich
mit allen beiden Händen.
Ach fliehet sein subtiles Gift,
und bauet, wer was Gutes stift!

Anebo lépe ještě z úryvku následu-
jícího:

¹⁾ Koniášův Klíč 2. vyd. str. 42.; v prvním
vydání na str. 62. jest připojen charakteristický
posudek: sunt minus castrati conceptus cuiusdam
male politici et male catholici B. Cavaliers.

So sprach das Oberhaupt davon (Hexen),
ein Herr mit Ziegenfüßen,
jetzt sollt ihr alle zu dem Lohn
mir meinen Hintern küssen,
dies stellt euch nie solchen an,
der durch die Nasen schnupfen kann.

Myšlím, že tyto ukázky postačí. Je-
suity jmenuje „ihr verfluchten schwarzen
Raben.“ Jinde (v písní 8.) vybízí jeptišky
Hradištské k útoku na jezuity Žirecké:

D'rums, hochgeboren Graf, lass deine Nonnen
kämpfen,
sie werden ganz gewiss auch deine Nachbarn
dämpfen.
Wohlan, so blast Procell, ihr Nonnen, frisch
zum Streite,
beherzt, es setzt zu Schurz gewiss recht fette
Beute!

Avšak i učení o nejsvětější Svátosti
dotýká se Sporek v tomto paškvilu a pavi,
že Kristus, ustanoviv nejsvětější Svátost,
neporučil, aby ji lidé na kolenou uctivali,
v processích nosili a denně se jí klaněli,
jak prý jesuité činí (píseň č. 16. a 16.¹).

XVI.

Sporek, jenž sám velmi rád četl²),
dával ve své tiskárně, kterou v Lysé měl,
jakož i jinde tisknouti knihy, jež zdarma
mezi lid rozdával. Byly to většinou pře-
klady francouzských náboženských děl,
která z větší části obě jeho dcery přelo-
žily. Ačkoliv pak jeden z pochlebníků
Sporekových o těchto knihách napsal:

¹) Im Nachtmahl Christi Leib und Blut
ist eingesetzt zu geben,
mit Brod u. Wein kommt uns zu gut,
stärkt uns zum neuen Leben;
ein Opfer wurde es hernach gemacht,
die Hostie sie umgetragen,
das heilige Blut im Sacrament
den Laien sie versagen.

²) Sporek o sobě dí: „Man hat mich . . .
zu der Rother Lectur von Jugend auf ruhm-
würdigst applicirt, darinnen ich auch nach und
nach so viel zugenommen, dass ich mich darein
gantz verliebet, über etliche hundert in der la-
teinschen, teutschen und frantzösischen Sprachen
verleset geweste Rother speculabende durchge-
lesen.“ Memorál z r. 1714.

„ich schwöre, dass ein Blat von deinen schö-
nen Schriften
das Hertze mehr in mir als manche Cantzel
rührt,“

nemohla povoláná censura církevní k to-
muto úsudku se přidati, poněvadž shledala,
že v mnohých Sporekových knihách na
pohled nezávadných vtroušeno jest hojně
škodného plevele, oplývalať tehdejší fran-
couzská literatura, z níž překládány byly,
spisy quietistickými a pietistickými.

Vizmež seznam knih od Sporeka vy-
daných, kterýž srovnali jsme s obojím vy-
dáním Koniášova Klíče, abychom seznali,
kterou z nich pokládala censura církevní
za závodnou.

1. Vollkommenheit des Christenthums, ge-
zogen aus der Sitten-Lehre Christi Jesu. Prag
1701. 12° 11 archů. (Stillenau 114.)

2. Christliche Gedanken auf alle Tage des
Monaths, aus dem Frantzösischen übersetzt. Prag
1701. 12° 3 archy. (Stillenau 115.)

* 3. Gott geheiligte Stunden in frantzösischer
Sprach durch den Cardinal von Noailles, Ertz-
Bischoffen zu Paris ans Licht gegeben. Prag
1702. 4° 3 archů. (Stillenau 90. Abbild. d.
böhm. Gel. II. 129.)

Dle Koniáše (v Klíči 2. vyd. str. 96.) má
opravena býti na str. 104. „ubi falsificatur textus
s. Augustini, tolliturque libertas arbitrii humani,“
v 1. vyd. Klíče na str. 115. připojeno jest:
„Prohibetur haec versio germanica, donec legi-
time approbetur.“

4. Abhandlung von Gleichgültigkeit des Glau-
bens, verbessert und aus dem Frantzösischen über-
setzt durch El. Fr. Gr. v. Sp. Stift Kempten
1702. 12° 13 archů. (Stillenau 112.)

5. Richtige Himmels-Strasse, das ist hundert
geistliche Lehr- Punkte, wie man das Gewissen
in der Ruhe erhalten und sich mit dem Willen
Gottes in des Geistes und der Tugend Voll-
kommenheit vereinigen möge. Stift Kempten 1702.
12° 4 archy. (Stillenau 118.)

6. Thomae von Kempis geistlicher Calender,
gestellet auf alle Tage eines jeden Jahrs, daraus
man viel himmlische Aspecten ansehen kann.
Allen Liebhabern himmlischer Dinge zum Nutz
verfertiget. Prag 1705. 8°. (Stillenau 119.)

7. Geistreiche Wasser-Quelle, welche sich
der Seelen, die nach Gott, als einen Hirsche
nach frischem Wasser dürstet, durch unterschied-
liche Röhren der Andacht, als durch geistliche
Betrachtungen, Annäherungen zu denen Tugenden,
Abmahnungen von denen Lastern, durch kräftige
auf jeden Stand und Anliegen fruchtbarlich ge-
richtete Gebeter und Seuffzer, nur geistlichen

Labung und Erquickung ergiesset. Das erstmal aus dem Frantzösischen in die Teutsche Sprach übersetzt durch El. F. G. v. S. Prag 1706, druhé vyd. 1707. 4° 23 archû. (Stillenau 90.)

8. Die von der heil. seraphischen Jungfrau und Mutter Theresia von Jesu über das Vatter unser gemachte Betrachtungen, vermehret mit vielen schönen zur Gottes-Furcht und Tugend antreibenden Betrachtungen, Gemüthserhebungen und Entschlüssen, eingetheilet in eine achttägige andacht, worzu noch andere übungen, um sich würdiglich zu der heiligen Communion zu bereiten; hinzugethan worden. Vormalis in frantzösischer Sprach geschrieben, anjetzo aber übersetzt durch eine geistliche Schwester des Ordens Mariae Verkündigung. Prag 1707. 4° 20 archû. Dedicováno biskupu Králohradeckému. (Stillenau 88.)

9. Kurtze Art und Weise, sich in der christlichen Standhaftigkeit zu üben. Aus dem Frantzösischen ins Teutsche übersetzt und in Druck gegeben von Ma. Eleon. Cajet. Aloys. Gräfin von Sporeck, des Ordens Mariae Verkündigung. Prag 1707. 8° 6 archû. (Stillenau 98.)

10. Wöchentliche Betrachtung und Gebeter, aus dem Frantzösischen in das Teutsche übersetzt durch An. Ca. Fr. Gr. von Sp. Prag 1707. 8° 15 archû. (Stillenau 98.)

11. Der Anfang der Weissheit, oder Kurtz- und lehrreicher Tractat, wie und warum man die Sünde fliehen soll. Aus dem Frantzösischen übersetzt durch A. C. F. G. v. S. Prag 1708. 8° 6¹/₂ archû. (Stillenau 104.)

* 12. Christliche Morgen- und Abend-Stern, d. i. auserlesene und sehr kräftige Morgen- und Abend-Gebete, nebst einer geistlichen Andacht auf das Vatter unser, und andere schöne Gebete, vor und nach der Beicht und Communion nützlich zu sprechen. Aus dem Frantzösischen übersetzt durch A. C. F. G. v. S. Prag 1708. 8° 8 archû. (Stillenau 105.)

Koniáš v Klíči (2. vyd. str. 388.) nařizuje mezi jinými tuto opravu: f. 22. lin. 1. „Zu was wird mein Verlangen dienen mein Gott! wann du mir solchen nicht erfüllen lassest?“ dele, quia haec sententia est affinis Calvinismo, a uvádí také jiné vydání téže knihy ve Svidnici (Schweidnitz) ve 12°.

* 13. Geistliche Wochen, oder Sieben geistreiche Regeln und wahrhaftige Richtschnur, darnach ein jeder Christ den gantzen Tag hindurch sein Thun und Lassen richten und anstellen soll. Aus dem Frantzösischen übersetzt durch El. Fr. Gr. v. Sp. Prag 1708. 8° 3 archy. (Stillenau 107); Schweidnitz 12°.

Koniáš v Klíči (2. vyd. str. 389) zaznamenává některá místa závadná.

* 14. Des Herrn Philippi Hurault, Graf von

Cheverny, vormalis Cantzlers des Königreichs Franckreich, treuer Unterricht und väterliche Vermahnung, die er seinem Herrn Sohn hinterlassen. Aus dem Frantzösischen ins Teutsche übersetzt. (Asi r. 1709?) 8° 12 archû. (Stillenau 101.)

Koniáš (Klíč 1. vyd. str. 128., 2. vyd. str. 417.) mezi „libri corrigibiles.“

15. Betrachtungen über das bittere Leiden und Sterben unseres Herrn und Heilandes Jesu Christi nach der Beschreibung der IV. Evangelisten, entworfen durch Fr. Sebastian Schambogen, des strengen Ordens s. Francisci Seraphici Böhmischer Provinz Priestern. Prag 1709. 8° 22 archû. (Stillenau 110.)

16. Andächtige Betrachtungen über das Leben, die Lehre und das Leiden unseres Heilandes Jesu Christi, gezogen aus denen vier Evangelisten, und in sich begreifend eine Auslegung aller heil. Evangelien, welche durch das gantze Jahr in den Kirchen Gottes gelesen werden, nebst beigefügten Seuffzern vor in der Liebe gegen Gott entzündete Seelen, verfasst durch Sebastian Schambogen, des Ordens s. Francisci Seraphici, der strengen Observanz der böhmischen Provinz Priestern. Prag 1710. 4° 9 archû. (Stillenau 91)

* 17. Der aus dem Irrthum gebrachte Hofmann, oder die Gedancken eines Edelmanns, welcher die meiste Zeit seines Lebens bei Hof und im Krieg zugebracht. Aus dem Französischen ins Teutsche übersetzt durch Ma. El. Ca. Al. Gr. v. Sp. 1710. 8° 18 archû. (Stillenau 99.) Nové vydáno ve Vircburku 1741.

Koniáš v 1. vyd. Klíče na str. 61.: „cor fol. 100, 112, 142, ubi nimis generice sugillat aulas et tribunalia, potest corrigi et permitti, si eruantur fol. 100, 112, 142.“ (Pokrač.)

Jiskry.

Chorvatsky napsal Tommaseo. Ukázky podává
Jindřich Ap. Mutov.

I.

„Jiskry“ jsou jedním z chorvatsky psaných děl na poli vlašské literatury dobře známého spisovatele Nikoly Tomassa. Tommaseo narodil se r. 1802 v Šibeniku v Dalmacii. Možná, že bylo rodné jeho jméno Tomašič*); on sám totéž připouští, ale

*) Viz „Úvod“ Ivana Milčetiče ke 4. vydání „Jisker“, Maticí Chorvat. r. 1888 poriznému.

přece nerad to viděl, že ho Rusové tak psali. Mateřský jeho jazyk byl tudíž chorvatský, k čemuž se Tommaseo také vždycky veřejně znal, i tenkrát, když dlel neustále ve Vlaších, a nemaje, s kým by chorvatsky hovořil, rodný svůj jazyk dosti pozapomněl. Učitelem jeho byl Spiro Popovič, chorvatský spisovatel; Tommaseo byl mu vždy, po celý svůj život, vděčen za to, že mu vštípl do srdce lásku k vlasti. Studia svá konal v Itálii v Padue, kdež také r. 1822 povýšen byl na doktora práv. Tam seznámil se též s italským filosofem Rosminim, a počal vlašsky psáti. První svou báseň viděl tištěnu jako šestnáctiletý jinoch. Po odbytém studiu odešel na nějaký čas do svého rodiště, ale brzy vrátil se zase do Paduy a odtud do Milána, tehdejších vlašských Athen, kdež se všecek věnoval spisovatelství, mnohých při tom zakoušeje nepřijemností a nájezdův od ostatních spisovatelův a novinářův. Z Milána odebral se do Florencie, kdež se stal spolupracovníkem „Antologie“, pracoval o velikém slovníku italském a o slovníku vlašských synonym. Pro některé články své byl však odsouzen a poslán do vyhnanství r. 1833. Odešel tudíž do Paříže, odtud na Korsiku, načež byv amnestován odebral se do Benátek, kdež dlel v pokoji a klidu po celých deset let. Z doby té datují se jeho spisy: „Athénský vojvoda“, „Básmické vzpomínky“, „Aesthetický slovník“, „Víra a krásno“ (román), dva svazky spisů filosofických a čtyři svazky národních písní. Roku 1848 byl však Tommaseo pro účastenství při sepsání adressy, v níž žádáno, aby censura mírněji se prováděla, uvězněn, lidem však uvolněn, a když Benátky republikou se prohlásily, jmenován ministrem, načež byl vyslán diktátorem republiky do Paříže hledat nové republiky přátel. Když však republika Benátská r. 1849 byla povalena, bylo mu prchnouti na ostrov Korfu, odkudž se slep a sláb, oženiv se tam se vdovou Diamantinou Panellovou, přesídlil r. 1853 do Piemontu a r. 1859 do Turina. Ale ačkoliv slep, pracoval přece stále, maje k ruce několik písarův. Z doby té pochází jeho veliký „Slovník vlašského jazyka“, „Spisy o vychování“, „Výklad Danteovy Božské komedie“ a „Druhé vyhnanství.“ Zemřel r. 1874.

Tommaseo byl spisovatelem velice činným a plodným. Všechno jeho spisův čítá se 246. I theologii se obíral. Před smrtí svou

podřídil pak Tommaseo všechny spisy své církevnímu soudu.

Hlavním rysem povahy jeho byla lidumilnost a nezištnost. Říkával: „Kde jsou nešťastníci, tamť moje vlast, a Bůh utlačovaných je Bůh můj.“ Jako ministr r. 1848 sloužil zcela bezplatně, a z Paříže vrátil se v témž oděvu, v němž tam byl odešel; druhý prodal a peníze vrátil do státní pokladny. Rodiče své miloval vroucně a rovněž tak i rodnou svoji zem a její lid. Ač psal později pouze vlašsky, přece chorvatsky rád hovořil, a ve všech dílech svých s láskou zmiňuje se o Slovanech a o své Dalmacii. V chorvatském jazyku napsal r. 1839 elegii: „Vzpomínce na mou matku!“ a r. 1841 a 1842 své „Jiskry“, jež také sám do italštiny přeložil. Zmiňuje se sice v jednom dopise svém ještě o jiném svém chorvatsky psaném díle, ale to se ztratilo. Sbíral též chorvatské národní písně, jež však doposud nejsou vydány. Mnohé z nich přeložil také do vlašského jazyka, jako hlavně junácké písně o Kosovu a Kraleviči Markovi.

Tommaseo dopisoval si s mnohými spisovateli slovanskými, hlavně se svým učitelem Popovičem, dále pak s Kukuljevičem a Babukičem. I s biskupem Strossmayerem a s kanovníkem Račkim dobře byl znám. Podobně známa mu byla tehdejší literární slovanská činnost a o přemnohých spisech slovanských referoval ve vlašských listech. I z přátelských dopisů je to zjevno, v nichž také bez obalu a upřímně poví, co se mu nelíbí. Tak nebylo mu po chuti rýmování v jihoslovanských básních. Dostav od Vraza svazek jeho básní, píše mu delší list, v němž písně jeho chválí, ale spolu praví: „Pravím Vám otevřeně, že se mi onen způsob stejně zakončovaných veršů, což zovou Vlaši rýmováním, docela nezdá býti národním, a že jiného verše neznám, nežli verše národních písní. Takovéto rýmování posledních slabik připadá mi jako zvuky malého zvonečku, ale verš písní Maskových je jako řeka na planině, jako vítr v doubravě, jako hrom valící se od oblaků k oblakům.“ — V těchto dopisech jakož i ve spisech svých doporučuje studium jazyka lidu a lásku, úctu a vděčnost ku kněžstvu: „Pouze kněží mohou obroditi Dalmacii“ — píše, a jinde zase praví: „Z kněží třeba bráti učitele lidu, a kněžím slušno vždy projevovati důvěru, vděčnost a úctu.“ Radí též a doporučuje, aby ce-

stou zákona hleděli se vždy Slované všeho domáhati, řka: „Kde třeba uspalý národ probouzeti, tam prospívá více jeden čin zákonitý nežli deset povstání.“ V témž listu svém ke Kukuljevičovi zmiňuje se i o nechuti Dalmacie ku sjednocení s Chrvatskem pravě, že se Dalmacie bojí, „aby jí (t. j. Chrvácii) nebyla služkou.“

Všechny Slovany miluje a ke svornosti a lásce je napomíná, jenom Černé Hory a Ruska nikoli, ano praví zrovna, že je třeba, aby se utvořila „katolická Slavie proti Slavii ruské,“ ač zase jazyk ruský chválí. Nejdražší je mu arci vždycky Dalmacie, a v ní zase hlavně Split a Dubrovnik. Právě, že ta opovrhovaná *Schiavornia* může se vykáhati větším množstvím pomníků nežli celý Piemont, a Dubrovnik že v minulém věku více zrodil slavných mužů nežli celá Itálie. Dalmatinci jsou pak mu kromě jiného též i proto slavnými, že dali cizím národům více slavných mužů nežli sobě. Ovšem v téhle příčině potvrzuje Tommaseo svým vlastním příkladem pravdu slov svých nejlépe. — Z ostatních národů nejmilejšími byli mu Řeci a Vlaši. Němců nenáviděl.

Jak řečeno, znal Tommaseo chorvatsky dobře, a před svým oslepnutím chorvatsky psal. Později arci nečinil tak nemaje, kdo by psal chorvatsky jeho diktát. Píše proto také: „Chci vlašsky psáti a lituji, že nemohu chorvatsky, jelikož nemaje, s kým bych hovořil, jazyk zapomínám; ba ani čisti nemohu, jsa úplně slep. Lépe však to, aby mně i jiní rozuměli.“ A opravdu též vždycky Slovany proti výtkám Italů statně bránil a s jakousi hrdostí psal roku 1840: „Slovanská krev bije i v mém srdci.“

Jeho „Jiskry“ jsou opravdovými jiskrami jeho srdce, a jednou z nejlepších prací „illyrské“ doby, jež vždy najdou čtenářův. Jsou to krásné aforismy, plné sentencí, parabol a podobností, jimiž vane duch křesťanský a vlastenecký. Je jich třicet tři a každá obsahuje obyčejně jen jednu hlavní myšlenku, již básník rozvádí a zakončuje obyčejně nějakou morální nebo všeobecnou sentencí. První dvě jsou jaksi úvodem. Ve všech pak jeví se elegická nálada, světlo i stín, a obrací se v nich básník hlavně ku mládeži a duchovenstvu. Píše je sice nejprve pro Dalmácii, ale nezapomíná ani ostatních Jihoslovánův. Právý národ vidí pod selskou čapkou a ne pod panským kloboukem. Slovanům předpovídá velkou budoucnost a myslí, oni že omladí

svět. Ve mnohé příčině shodují se tu myšlenky jeho s myšlenkami Kolarovými, Preradičovými a Vrazovými. Ovšem však o jeho náhledu o Slovanstvu každý si snadno učiní úsudek vlastní.

(Pokračování.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Lakomství.

(Dokončení.)

Vyšel ze dveří vztýčený a hrdý, pln jsa vědomí, že otec pro něho již otcem býti přestal. Nechtěl se děje cokoliv, snese vše, ale otci to zapomenouti nebude moci nikdy. Jen kdyby ženě to říci nemusil. Zapíratí to však nemohl a proto šetrně jak mohl sděloval vše ženě, dodávaje jí však útěchy a těše ji jak dovedl. Ale ona hned tušila pravý stav věci a s tváří na smrt ubledlou žádala Václava, aby ji vše upřímně pověděl. Viděl, že se nedá obelstít a proto vypravoval i to, co dříve zamlčel.

„To jest pro nás hrozné,“ řekla ubohá žena temně. „Uvidíš, že přijdeme o mnoho peněz. Jakmile statek přijde do dražby, neutříš se zaň ničeho a my budeme žebráky. Zlou zkoušku na nás Bůh dopouští.“

Zastřela si rukama tvář a rozplakala se. Václav neměl pro ni ničeho k útěše. Vše co řekla byla pravda, hrozná pravda. Seděl jako polomrtvý a hleděl před sebe. Zapomněl na jídlo, na vše. Toho dne poprvé nemohli od svého sňatku u mladých Kouteckých spáti. Zdálo se jim, že je vše tíží a ten strop jakby prolomiti se měl nad nimi. Ráno nepřineslo jim nic utěšnějšího, naopak, jakby první neštěstí bylo hlasatelem celé řady nových neštěstí, počal jim malý Václav postonávat. Choroba z počátku skrovná propukla záhy v plné síle a naděje na uzdravení dítky mřela každým okamžikem. Václav i žena jeho to pozorovali a to vše dovršilo jen jich zoufalství. Místo štěstí a blaha usedly na tváře jich chmůry a ty nevěstily ničeho dobrého. Třetího dne po ochuravění zemřel Václav a tentýž den přinesl jeden ze sousedů Skrejšovských zprávu z města, že jest prý u soudu zadáno o prodej statku mladého Koutského. Bylo tomu skutečně

tak. Když měl malý Václav pohřeb, přišli úřední zřizenci a odhadovali statek. Hospodář vrátiv se z pohřbu a vida je choditi po stavení, utekl do polí. Nemohl se diviti, jak ho vyhánějí již z domova, jež si s láskou byl zbudoval a v němž tolik šťasten byl, nemohl patřiti na ženu svou zoufající a lkající. Tu v polích ve volné přírodě bloudil až do večera a dával průchod svým trudem myšlenkám.

Jak hrozné živobytí mu otec připravil. Vlastní otec ho žene do záhuby a neustrne se nad ním. Jest mu vlastně otcem, chová se jako rodič? Nikoliv, hůře než proti štvanci počíná si proti němu. Jeho nitro jest cituprázdné a lpi jenom na tom mrtvém penízi. Snad by mu bylo lépe, kdyby byl chud a dlel u něho, u syna milován jsa jím a miluje ho na vzájem! Slepá láska k bohatství zavádí ho ke skutkům bezcitným a k jakým ho ještě přivede? Kéž by mohl zničit to jeho bohatství a tak konec učiniti té modle, které se klání, bohatství jeho a nestrádaným zásobám, v nichž cíl a slast svou vidí.

Když tak chodil sám a sám, počala se mu do hlavy vtírat myšlenka, aby otce toho bohatství zbavil. Když nešetří on jeho, nebude šetřiti také otce. Lásky k otci necítil a nic jiného nedovedlo by bývalo vymýtiti ze srdce ty myšlenky po pomstě, jen láska. Tvář Václavova se se chmuřila a s tím zároveň uzrával pevný úmysl, jehož provedení před chvílí se bál, jenž však nyní zcela dovoleným býti se sám viděl.

Čekal na noc. Blížila se již valně a záhy zastřela celou krajinu temným závojem. Nebe bylo jasné sice, ale bezhvězdné a od západu vanul dosti prudký vítr. Když již noc valně pokročila, zvedl se mladý Koutecký a kráčel opatrně k Fremutovu. Ohlížel se pátravě kolem sebe a nepozorován přiblížil se ke stodolám druhého statku otcova, v němž nebydlil. Čekal chvíli. Nikde nepohnul se ani list. Sáhl do kapsy a vyňav sirky, škrtl. Stodoly byly dřevěné a štěrbinami mezi trámy čouhala ven sláma. Zakryl rozsvícené sirky rukou, aby žár nevydávaly a pak přistříl ke slámě. Chytila se hned a plamínek jako had počal skákat po stéblech dále. Teď Václav se rychle obrátil a pádil v úprku odtud. Teprve u Skrejšova se zastavil a pozoroval.

Nebylo dosud znáti ničeho. Hořela

sláma a obilí ve vnitř a trámy dosud neprohořely. Snad tedy oheň uhasne, domníval se Václav a úmysl jeho se nesplní.

Ale ne, již vyskočil první plamen mezi došky na střeše. Za ním druhý, třetí a již jako ohnivá lavina valí se plameny zachvacující celou střechu. Václav najednou pocítil jakousi neznámou hrůzu. Co činil, bude hrozné. Neměl to přece činiti. Jen kdyby se brzy o tom dověděli a hájiti šli. Sám tam jíti nemůže, prozradil by se, ví to.

V tom slyší již z Fremutova kvilící hlas zvonku na poplach. Slyší až sem praskot a volání. Ale již jest celý statek v plameni. Teď, ó hrůza, přeskočil plamen, podporován větrem, na druhý statek otcův a v malé chvíli hoří i střecha u toho jako svíce. Ozývá se křik, bučení dobytka. Václav chvěl se a třásl osykou. Musil se podepřítí o zeď, aby neklesl. Za ním ozvalo se zvolání. Jeho žena zpozorovala oheň a vyběhla ven. Spatřila tu muže venku státí u zdi.

„Pro věčného Boha, co se to děje, kde to hoří?“ volala na něho.

„Statky otcovy,“ odpovídal Václav, snaže se býti klidným. Ale žena pohleděla na něho široko otevřeným zrakem. Tušila, co se stalo a pomyšlení to bylo pro ni hrozným.

„Co jsi to udělal, Václave,“ pravila zdlouha chvějícím se hlasem. „Spěchej tam a hleď zachrániti, co se zachrániti dá.“

Beze slova poslechl Václav a dal se do běhu. Čím blíže přicházel, tím děsnější jevil se býti požár. Zachvátiv v krátké době dva velké hospodářské dvory, pohlcoval s úžasnou rychlostí oběť svou. Dvory byly většinou dřevěné a jen z venku hlinou oházené. Omítka ale nyní spadala a i stěny hořely jasným plamenem. Kolem požáru mihaly se zástupy lidu, ozýval se křik, volání a bédování. Dobytek, jenž mohl ze stájí vyveden býti, potuloval se na poli a bučel žalostně. Všude jevil se zmatek, zděšení a nevýslovná hrůza.

Na Václava působil pohled na to vše dojmem zdrcujícím. Vědomí, že všechnu tuto zkázu a spoustu zavinil jedině on sám, způsobem hrozným doráželo na jeho nitro. Přiběhnuv na místo požáru, tázal se hned, kde jest otec a sestra. Tu se dověděl, že otec jeho při pohledu na požár omdlel a pak probudiv se jak šílený si počínal a proto že ho sestra odvedla do sousedního

statku. Václav podíval se nejprve, dalo-li by se něco zachrániti. Viděl, že jest již vše marným. Všecka hospodářská i obytní stavení tonula v moři plamenů a nikdo nemohl se k nim odvážiti. Slyšel také, že ve chlévích přes třicet kusů dobytka vzalo za své a skryté úspory otcovy také. Poznával čím dále tím více, jak hrozným způsobem zámysl svůj provedl.

Ale děsnější ještě divadlo mělo mu býti uchystáno. Když přišel k sousedovi, aby navštívil otce, spatřil zástup diváků pod okny zvědavě hleděti do světnice. Rychle vešel do vnitř a obraz srdcervoucí se mu ukázal.

V koutku schoulen seděl otec. Jeho tvář se k nepoznání změnila a vzala na sebe zcela jiný výraz. Byla jaksi zsinálá, vyžděšená a zrak strhaný divoce těkal po světnici. V náruči své držel cosi v opálený cár zavínutého a tiskl to křečovitě k prsoum.

Když Václav vstoupil, pohledl na něho vyjeveně a ještě více se tlačil do kouta.

„Pryč, ať jde pryč, chce mi vzíti mé peníze. Nedám, nic nedám. To jsou moje hezké, drahé, milé penízky.“

Uzel mu z náruče vypadl a Václav viděl, že to měl zavínuté kousky ohořelého dříví a kamení. Rychle se pro ně sehnul a se zimniční rychlostí je sebrav opět zavínil a k nadržům přitiskl. Pojednou se dal do odporného smíchu.

„Chtěli by je, ale nedám. Ať dělají, budou mít tak dost. Nic nedostaneš, Vašíku a ty Marjánko také ne, nic nedostanete. Ať jde pacholek krmit koně, jest již den. No, jdi mu říci.“

Chvilí hleděl zuřivě na syna a opět sklonil hlavu a hladil uzel, šeptaje cosi pro sebe.

Václava při pohledu na to polily slzy. Viděl, že jest otec ztracen, na vždy ztracen. Přepočel se tedy ve svých domněnkách, hrozně přepočel. Otce nejen že nevyhléčil, ale na vždy zahubil. Vyšel ven, vyžádal si od jednoho z hospodářů koně a zapřáhnuv jel pro lékaře. Když ho přivezl a on otce prohlédl, pokrčil rameny.

„Velmi povážlivé. Bude velice pochybno, vyléčí-li se. Nejlépe bude, když ho hned vypravíte do ústavu choromyslných. Zde by se choroba jeho jen horšila a v zuřivost propuknouti mohla.“

Václav i sestra jeho uznali návrh lékařův za nejmoudřejší. K prosbě Václa-

vově měla sestra Marie otce do ústavu vésti. Rychle vše připravili a ráno naložili otce na vůz, odjíždějce s ním z rodné víscky. Držel posud v náruči uzlíček se svými „penězi“ a mluvil k nim a šeptal jak malé dítě. Václav dlouho hleděl za vozem. Tušil, že se otec sem již nikdy více nevrátí. Mamona jeho učinila děti jeho nešťastnými, přivedla syna k zločinnému činu, jenž zavínil chorobu otcovu. Václav při pomýšlení na to vše tušil dobře, že s odjíždějícím otcem prchá také jeho klid, spokojenost a štěstí.

* * *

Po požáru pátráno po původu jeho, ale nebylo lze ničeho vypátrati. Každý jen tvrdil, že náhle vyrazily plameny střechou a větrem zaneseny jsou na oba statky. Nebylo ovšem pochybnosti, že bylo založeno, nikdo nedovedl však povědět, kdo založil neb kdo by v podezření vzat býti mohl. Proto upuštěno od pátrání. Václav jako syn ustanoven jest správcem celého jmění otcova. Poněvadž otec více o ničem rozhodovati nemohl, ano sám jmění otcova a tedy i jeho pohledávek na svém statku správcem byl, upuštěno od prodeje statku jeho ve Skřejšově.

Po vzájemné úmluvě se sestrou odhodlal se Václav všechny pozemky otcovy prodati. Stalo se tak a sestře vyplacen byl její podíl. Václav však ničeho z těch peněz přijmouti nechtěl, určil je však pro zřízení obecního chudobince pro obce Fremutov a Skřejšov. Sám pracoval na svém statku se ženou svou smuten a sklíčen. Nemohl se dosud odhodlati smířiti se s Bohem a tak ulehčiti svědomí svému.

Až když byl svátek ženin, pravila mu z jitra:

„Václave, dnes půjdeme spolu do kostela smířit se s Bohem. Jest můj svátek a tím mi dáš nejkrásnější dárek.“

Václav se zachvěl a chvíli váhal. Pak ale šel. Srdce jeho i mysl chvěla se a děsila onoho okamžiku, až bude mítí přistoupiti k odhalení nitra svého. Žena jeho se však celou cestu darmo nemodlila, aby Václav dokonal, čeho k svému očistění potřebuje. S bázní sice, ale otevřeně odhalil nitro své a odcházel od něho smířen opět s Bohem. Ten den byl mu opět prvním, v němž klid počal se vraceti do rozbouřeného nitra. Modlitbou a konáním dobrých skutků snažil se napravit provinění své

a dobrá žena jeho mu byla při tom podporou i útěchou.

Marie po krátkém čase také se provdala a nebe nahradilo jí předešlá utrpení tím, že v manželství našla štěstí a blaho. A když otec zemřel, a Václav, dostaviv se k pohřbu, slyšel, že měl otec před svou smrtí světlý okamžik, v němž se upřímně smířil s Bohem, počínal i on šťastným býti. Bůh počínání jeho provázel požehnaním a on za to s tím větší pokorou sloužil Bohu. Neboť byl přesvědčen, že čím více Bůh požehnává, s tím větší péčí dbáti máme, abychom požehnaním tím nezhrdili, neb na cestu hříchu svedeni nebyli.

Snad mu proto milosrdné ne jedenkrát dá úplného odpuštění.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Eminencí nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odjede 7. t. m. do Vídně, kdež bude předsedati v poradách rakouských biskupů, jež počnou 9. t. m.

* — * **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Dne 1. března t. r. objevil se spolek akademiků katolických opět ve veřejnosti akademii, již toho dne pořádala, a sice neobyčejně skvěle; odbory tohoto spolku, jež stále s mravenčí pílí pracují, ukázaly veřejnosti výsledek své činnosti a doufáme, že všichni posluchači byli překvapeni, uvešení dovedností, jakou odbory hudební a pěvecký osvědčily. Program, ač neobyčejný počet čísel (11) obsahoval, vyčerpán úplně, ano mnohá čísla byla k přání obecnosti i dvakrát opakována, tak že teprve o půl jedenácté hodině bylo vše skončeno. Zvlášť vřelých díky zasluhuje si od spolku vdp. Ph. Dr. Eugen Kadeřávek za důkladně spracovanou a krásně přednesenou přednášku: „O křesťanských zázracích“ a za oběti, jež tím spolku přinesl, že značné výlohy s cestou z Olomouce spojené, sám ochotně si uhrážoval. Jako obrat k lepšímu pozorovali jsme, že i duchovenstvo čtené bylo zastoupeno, mezi nimiž zvláště dlužno jmenovati vdp. Dr. Antonína Lenze, probošta Vyšehradského a j. — Za členy přispívající přistoupili: vdp. Josef Pekárek, arcikněz v Blatné 2 zl., dp. Vavřinec Jakeš, kapl. v Blatné 1 zl., vdp. Martin Ticháček, farář v Bělčicích 1 zl., vdp. Vojtěch Hlinka (Frant. Pravda), k. a. notář a osob. farář v Hrádku u Sušice 10 zl., vdp. Antonín Malec, farář v Bubenci 2 zl., vdp. Alois Holinský, far. v Muka-

řově (Litom. diec.) 1 zl., dp. Jos. Štěpán, kapl. v Neveklově 1 zl., vdp. Jan Čuban, bisk. vikář ve Mcelích 7 zl., vdp. Jan Hulakovský, gymn. katecheta na Smíchově 1 zl., vdp. Dr. Frant. X. Kryštůfek, vdp. Dr. Jan Soukup, vdp. Dr. Gabriel Pecháček a vdp. Dr. Vincenc Ruth, professoři bohosloví v Hradci Králové po 1 zl., vdp. Vincenc Tesař, farář a děkan ve Zvoli 1 zl., vdp. Jan Kolčava, farář ve Postřelmově 1 zl. a dp. Ondřej Došlák, kaplan v Postřelmově 1 zl.

Z Říma. Dne 2. t. m. o 11. hod. dopolední přijal sv. Otec za příčinou svých narozenin a výročního dne Svě korunovace blahopřání kardinálů. Kardinál Monaco La Valetta předčítal adresu blahopřejnou. Sv. Otec papež Lev XIII. odpověděl, že zažil za příčinou útoků na církev podnikaných opět rok těžký a strastiplný! Nynější poměry podobají se dobám Řehoře Velikého. Tenkrát bylo bojovati církvi proti Longobardům a barbarům, kteří mnoho na trpělivost papežovu hřešili, nejvíce však trpěla od nepřátel vnitřních, kteří byli sice méně divocí, za to však zpupnější nežli barbari. Tito se obrátili, druzí zůstali zpupnými. Rovněž tak je dnes zlomyslnost nepřátel prohnána, avšak její úklady nesvedou proti církvi nic. Řehoř věnoval svou péči zachování víry a jednotě veškeré církve s Římem. Rovněž tak chová sv. Otec nejlepší přání pro církev na Východě a pozoruje s útěchou pokroky církve v Anglii. Řehoř hájil Řím a lid proti barbarům a proti císařům v Pise; rovněž tak nepřestává — Lev XIII. — opakovati Itálii, že papežové jsou nejlepšími dobrodinci a přáteli jejími a že boj proti nim jest zločinem a politickým bláznovstvím. Řehoř bojoval proti otroctví; také — Lev XIII. — staral se činně o odstranění otroctví v Brazylii a Africe. Konečně chválil sv. Otec vládu, že ochraňuje misijnáře jako pionéry civilisace a ohlásil, že věnuje, dočká-li se s Boží pomocí svého biskupského jubilea, část milodarů, věřících ve prospěch díla protiotrokařského.

* — * **Pouť katolické mládeže do Říma.** Za příčinou třistaleté památky úmrtí sv. Aloisia uveřejnil katolický spolek mládeže římské svolání, podepsané kardinálem Mermillodem, jakožto čestným předsedou spolku, v němž vybízí se mládež katolická celého světa, aby účastnila se roku letošního v měsíci září pouti ke hrobu sv. Aloisia a při té příležitosti aby papeži Lvovi III. svou úctu osobně objevila. Účastníky této pouti mohou se státi pouze mladíci katolického vyznání a stavu světského, kteří se prokáží vysvědčením svého biskupa. Osoby dospělé nebo stavu duchovenského mohou jako průvodcové mladíků pouť tuto rovněž konati. Program

pouti se během příštích měsíců uveřejní. V každé diecési utvoří se zvláštní biskupem splnomocněné komité, které bude přihlášky k této pouti přijímat. Le XIII. projevil ve zvláštním přípise katolickému spolku mládeže římské svůj pochvalný souhlas s touto poutí a přejl jí mnoho zdu. Též uveřejnil papež 1. ledna apoštolský list ke všem katolíkům, v němž je vybízí k oslavě 300leté památky úmrtí sv. Aloisia.

Literární oznamovatel.

— „*Pravdou k životu.*“ Sváteční, nedělní a příležitostné promluvy od Václava Beneše, kaplana na Klecanech. Druhé vydání. Díl III. V Praze. Nákladem knihkupectví B. Stýbla. Cena 1 zl. 12 kr.

— „*Ohlas slova Božího.*“ Promluvy na všechny neděle roku církevního. Sepsal Fr. Al. Diviš, farář Vladislavský. Díl III. (Novákova knihovna kazatelská. Svazek XV.) V Praze 1891. Nákladatel Fr. A. Urbánek. Cena 80 kr.

— „*Fenelon o dívčí výchově.*“ Z francouzského jazyka přeložil Karel Tippmann, profesor při c. k. českém ústavě učitelek v Praze. V Praze 1890. Nakladatel Fr. A. Urbánek. Cena 60 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Václ. *Prájzler*, far. v Stodůlkách, 1. března 1891, (nar. 3. února 1827, vysv. 17. srpna 1850).

V hrabství Kladském vyznamenáni jsou:

p. Ant. *Wentzel*, far. v Landecku, jmenován čestným k. a. konsist. radou;

p. Augustin *Stande*, far. v Neurode, jmenován kn. arc. notářem;

p. Frant. *Urban*, far. ve Wünschelburgu, a

p. Arnošt *Grolmus*, far. v Königshainu, obdrželi Exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

p. Ant. *Průša*, far. v Týnci Panenském, za far. ve Vrbně nad lesy;

- p. Ant. *Solfronk*, far. v Bohuslavi (Wussleben), za duchov. správce trestnice v Řepích;
- p. Matěj *Fráňa*, far. v Hässelsdorfu, za excur. admin. v Bohuslavi (Wussleben);
- p. Frant. *Kahoun*, admin. v Konojedech, za admin. v Kolodějích;
- p. Jarosl. *Pazdérka*, admin. ve Vrbně nad lesy, za admin. v Týnci Panenském;
- p. Ant. *Svoboda*, katech. v Brandýse nad L., za far. v Konojedech.

Uprázdňená místa:

Minice, fara patr. p. Morice kníž. z Lobkovic, od 25. února;

Týnec Panenský, fara patr. pí Terezie hraběnky z Harbersteinů, od 1. března 1891.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Leop. *Richter*, far. v Běronicích, 24. února 1891, (nar. 17. března 1820 v Sezemčicích, vysv. 25. července 1845);

p. Karel *Šolta*, jubilár, konsist. rada, děkan v Bykání, 1. března 1891, (nar. 16. listop. 1813 v L. Týnci, vysv. 25. července 1837).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan *Kocék*, b. vikář, far. v Pravoníně, jmenován čestným konsist. radou;

p. Karel *Smetana*, farář v Lukavci, jmenován b. notářem;

p. Jos. *Janeček*, far. ve Zhoři,

p. Jos. *Jánský*, far. v Křivsoundově, a

p. Lib. *Schauer*, far. v Čechtích, obdrželi Exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

p. Josef *Pohl*, koop., za admin. v Černikovcích;

p. Jos. *Brett*, neom., za koop. ve Zhoři;

p. Fr. *Müller*, katech. Královodvorský, za prozat. katech. na střední státní škole v Kutné Hoře;

p. Josef *Synáček*, koop., za admin. v Běronicích.

Uprázdňená místa:

Běronice, lokalie patr. náboženské matice, od 25. února;

Bykání, fara patr. p. barona Bedř. Dalbergra, od 2. března 1891.

OBSAH: Největší kajicníci. (Šesté postní kázání.) — Cvičení duchovní. — Pláč Jeremiášův. (Báseň.) — Hrabě Sporck. (Pokračování.) — Jiskry. — Hříchové a pokuty. (II. Lakomství. Dokončení. Povidka.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlas katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Největší kajicníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer.*

Sedmé postní kázání.

„Slyšte, prosím, řeči mé a
čiňte pokání.“

(Job. 21, 2.)

Kajici publikán.

Ačkoliv milosrdenství Boží nekonečně veliké jest, jak toho na sobě zkusili ti nejhorší hříšníci, kteří téměř na pokraji zoufalství se nalézali, nicméně přec nebylo ani slýcháno ani vidáno, aby byl Bůh hříšníku odpustil a hříchy jemu prominul, nesa od hříšníka za to prošen. Bůh žádá tedy, aby hříšníci prosili Jej, bez prosby nepřijímá žádného hříšníka na milost. O této pravdě svědčí celé zjevení Boží. Nalézáme k ní doklady v zákoně starém i novém. O sv. králi Davidu známo jest, že častěji Boha za odpustění hříchů svých prosil. Čtème jen 4. kající žalm a nalezneme tam, kterak volá k Bohu: „Obmej mne od nepravosti mé a od hříchů mého očisti mne — vymaž všechny nepravosti mé a nezamítej mne od tváři své“ (Žalm 50.). Něco podobného vidíme též na kajícím vnuku jeho Roboamovi, neboť pokoril se v pokorě před Bohem lituje hříchů svých. Nejinak činil i hříšný král Manasses, neboť poznáv hřích svůj, „modlil se Hospodinu Bohu svému a činil pokání velmi před Bohem“ (II. Paral. 33, 12.). O Ninivetských celému světu známo je, že s takovou silou k Bohu kajicně volali, že modlitba jejich pronikla oblaky. Avšak i v novém zákoně netřeba dlouho hledati důkazu pravdy:

Petr, Magdalena a mnozí jiní kajicníci v modlitbách úpěli za odpustění hříchů. U sv. evangelisty Matouše pak nalézáme nejpádnější důkaz této pravdy, že Bůh bez modlitby hříšníkov neopouští. Důkaz ten má cenu nejvyšší, poněvadž pochází od věčné Pravdy samé, od Krista. Právě tam Pán ku služebníku nešlechtnému: „Všechn dluh odpustil jsem tobě“ — a proč? — draží, slyšte příčinu: „Neb's mne prosil“ (Mat. 8, 32.). Ejhle, jak potřebná je modlitba tomu, kdož odpustění hříchů a prominutí svých vin dosáhnouti chce. Z té příčiny též nařizuje nám Kristus, abychom denně se modlili: „Odpust nám naše viny.“ Jest tedy modlitba ku pravému pokání nad míru potřebná. Proto chci, moji draží, dnes ukázati na *kajícím publikánu*, jenž za odpustění hříchů svých se modlí, jaké vlastnosti míti má spasitelná, kající modlitba; a díím hned, má-li modlitba naše odpustění hříchů nám vymoci na Bohu, musí jako modlitba kajícího publikána býti:

1. pokorná,
2. zkroušená a
3. horlivá.

A o tom počnu ve jménu Páně.

1. Nejdůležitější vlastnost kající modlitby jest, aby byla *pokorná*, jako byla modlitba kajícího publikána. Sv. Lukáš vypravuje o něm, že stoje zdaleka nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti. (Luk. 18, 13.) Stál tedy nejposlednější, daleko v odlehlém některém koutku chrámu, poslední mezi modlíci. A proč tak učinil? Sv. Augustin odpovídá na otázku tuto, že svědomí srdce jej zdržovalo. Měl sebe za nehodna té milosti, aby až k oltáři se přiblížil, ba uvažeu množství hříchů svých, z kajícího

studu neopovážil se ani oči svých otevřít a k tomu nebyl pohlédnouti, kteréž byl tak často urážel. On slyšel též, tak vypravuje sv. Zlatoustec, slyšel kterak fariseus jej tupí, dráčem, nespravedlivým, cizoložníkem jej nazývá; ale on mlčí ke všemu a z pokory dává se vinen ze všeho toho. Což divu potom, že Bůh, jenž vždy „popatřil k modlitbě ponížených a nepohrdl prosbou jejich“ (Žalm 101, 18) též s láskou přijal modlitbu publikánovu. Ó, moji draží, modlitba pokorná dosahuje všeho a krotí hněv uraženého Boha. Veliký trest ohlásil Bůh skrze proroka Ninivetským, ale oni všickni od krále až do nejposlednějšího v pokorné modlitbě před Bohem se ponížili. „Kráľ di písmo, vstal s stolice své a odvrhl roucho své od sebe — odvrhl purpur a zlatohlav královský — a oblékl se v žín a volal se vším lidem svým ku Pánu v síle“ (Jon. 3.). Nad míru příjemná byla v očích Božích tato pokorná modlitba krále a všeho lidu jeho; neboť smíloval se Bůh a neučinil, čím jim byl hrozil. Něco podobného učinili obyvatelé města Betulie, obležení jsouce od vojska asyrského: „Volali ku Pánu Bohu israelskému jednomyslně. I volal veškeren lid se suazností velikou a ponížili duši svých v poutech a modlitbách oni i ženy jejich a nemluvnátka položili na proti chrámu Páně, a oltář Páně přistřeli žíní. A Bůh vyslyšel modlitbu jejich a v ruce slabé ženy vysvobodil je.“

A jak v starém zákoně pokorná modlitba vždy mocně krotila hněv uraženého Boha, tak působila i v zákoně novém; jak o tom svědčí písmo i dějiny církve Boží. Jest známo ze životopisů různých kajícníků i nevinných svatých, jak hlubokou pokorou konávali oni modlitbu svou. Tak čteme o sv. Jakubu a Bartoloměji, že při modlitbě své stokrát na zem padávali; o poustevníku sv. Pavlu známo jest, že při modlitbě celý na zemi prostřen ležel; o sv. Hilarionu praví se, že s rozpjatýma rukama modlitby své vykonával; královna Alžběta přistupovala k modlitbě v rouše žíněném, sv. Ignác s provazem na krku, sv. Karel Borom. přicházel před obličej Boží k modlitbě spoután na rukou a nohou provazem a řetězem. Nelze se tedy diviti, že Bůh takovou pokornou modlitbu jejich vždycky vyslyšel. Když však nevinní tak poníženě při modlitbě si počínali, ó co mám potom říci o modlitbě sv. kajícníků, ach jak ti teprve před Bohem se pokorovali. Co zvěstovati mám o modlitbě sv. Petra, Viléma,

sv. Magdaleny aneb Pelagie a j. v., kteříž do zemských slují se skryli, a skajícníkem Davidem z hlubokosti k Hospodiu volali za odpuštění svých hříchů. Ó jaký to příklad pro nynější hříšníky a hříšnice, kteříž na modlitbu kající buď úplně zapominají aneb ji beze vší známky pokory konají, a přec se domnívají, že u Boha takovouto neslušnou modlitbou odpuštění hříchů dosáhnou. Ano mnozí počínají si při modlitbách a pobožnostech tak nevázaně, že modlitbou tou spíše kletby nežli odpuštění hříchů zasluhují. Draží, nechcete li odejiti od modlitby zavržení, pak buďte pokorní při modlitbách svých.

2. Kdožby pochyboval o tom, že modlitba, kterou Boha za odpuštění hříchů prosíme, též *zkroušená* býti musí, jako byla modlitba publikánova, kterýž pokorně nejenom oči své klopi, ale zkroušeně též v prsa svá se bil. Theofilaktus praví o tom, že tak učinil publikán na znamení zkroušenosti a lítosti. Pán Ježíš pak vypravuje to o něm, aby poučil nás, co máme modlitbou se kajíce, činiti; žádat od nás, aby modlitba naše spojena byla s lítostí a zkroušeností. Publikán bil se v prsa, bil se v srdce, aby ukázal nám, odkud modlitba naše vystupovati má. Tak jsou nejenom oči, ale i ruce bezpečný hlasatel kající modlitby, oči pláčem a ruce bitím v prsa a kde obojí sejde se, tam jest modlitba — čistá zkroušenost sama. Z té příčiny praví sv. Augustin, že Bůh slyší rychleji pláč nežli hlasy. Postačí uším dešť slz. Ano slzy, jež z očí hříšnickových plynou, prší v uši Boží mnohem rychleji nežli slova, poněvadž Bůh kajícího hříšnika velikou láskou miluje.

Viděli jste zajisté častěji dítě, jež něčím matku svou rozhněvalo, dítě toho lituje a prosí za odpuštění. Matka dobře slyší, kterak dítě za odpuštění prosí. Než jak často tváří se jakoby neslyšela ani neviděla, ba jakoby neuprositelná byla; ale jak začne dítě plakat a hořce vzdychat, ó tu nemůže již odolati, hned dá se usmířiti a miluje dítě své jako dříve. A proč to? Poněvadž matka z počátku hned věděti nemůže, zda-li dítě slova svá nyní upřímně a pak že matce není možno slyšeti dítě, kteréž miluje, plakati. A tak činí to Bůh i s modlitbou, již kajícník slzami smáčí. Takové duši poskytuje on ihned své nebeské útěchy. Ó zkroušené modlitbě nenúže Bůh ničeho odepřiti. O tom přesvědčen byl starý Tobáš, o němž písmo

svaté dí, že počal se modliti s pláčem: „nemsti nade mnou hříchy mé, Pane, aniž vzpomínej na provinění má aneb rodičů mých“ (Tob. 3, 1. 3.). A podobně vyprávuje nám pismo sv. o snaše jeho, Sáře, že „na modlitbě trvaje s pláčem prosila Boha“ (ibid. v. 11.). A protože zkroušeně modlili se, „vyslyšány jsou modlitby obou dvou před obličejem slávy nejvyššího Boha“ (ibid. v. 24.). O sv. Makariovi známo jest, že vždycky s plačícíma očima Boha za odpuštění jediného svého hříchu prosil; neméně známo, že Markéta Kortonská a sv. Jutta krvavými slzami modlitby své smáčely. Ó, draží, pamatujte dobře, zkroušené slzy při kající modlitbě vylité hasí plameny hříchů, hasí oheň trestů.

3. Konečně je třeba, aby modlitba naše, má-li býti kající, dala se *zbožně a horlivě*. Bůh žádá, abychom ho prosili a sice pilně za odpuštění prosili. Můj Bože! když někdo nějakého člověka urazí, jak dlouho a jak často dává se někdy tento uražený prositi? Spíše by člověk někdy kamenem pohnul nežli uraženého usilovnou prosbou k odpuštění přiměl. Viděti to můžeme na onom evangelickém služebníku z podobensví; neboť spoluslužebník jeho padna k nohám jeho, prosil ho řka: „poshověj mi a všecko zaplatím tobě,“ ale nadarmo, on nedal se uprositi, nýbrž šel a dal jej do žaláře. (Mat. 18.) A Bůh by měl hned na první zavolání nějaké ospalé a nedbalé modlitby ku smíru se nakloniti? Vzpomeňme sobě jen, jak svatí modlili se za odpuštění ne tak svých jako cizích hříchů, kterak sv. Alžběta, královna uherská, samou horlivostí při modlitbě téměř plápolala, kterak sv. Patricius třístakrát za den kolena ohýbal, kterak sv. Karel Borom. padesát hodin nepřetržitě se modlil, kterak sv. Ignác a Xaver s dušemi nad smysly unešenými se modlili a to všickni na usmíření uraženého Boha; tuť v pravdě zvolati musíme se sv. Augustinem: „Pane, či modlitby vyslyšíš, jestliže těchto nevyslyšíš? neboť zdá se mi, tak dí dále tentýž svatý, že modlitbám jejich nic jiného neschází, než aby takto se modlíce zemřeli.“ Všimněme si, moji draží, kajícího publikána, jak horlivou modlitbu on koná. „Bože, tak sténá, Bože, buď milostiv mně hříšnímu!“ Krátká to modlitba, volá Kornelius a Lap., ale účinná; neboť jak svatý Augustin připomíná, kajícímu publikánu při slovech těch srdce se chvělo, naděje se posilovala, ruka v prsa bila a hříchy tre-

stala; ký div, že Bůh pak ho vyslyšel a ospravedlnil. Ach Bože, čím větší hříšník, tím horlivější měla by býti jeho modlitba; leč Bohužel vidáme nyní pravý opak toho: čím větší hříšník, tím méně a tím chladněji se modlí. Zeela jinak modlila se žena Kananejská, nedadouc se nijakou námitkou Spasitele odbyti, setrvala v horlivé, nábožné modlitbě a dcera její očištěna jest od ducha zlého. Tak i slepý u cesty nic nedbal na ty, co ho okřikovali a mnohem více ještě křičel: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Nebudiž nám tedy divno, že Bůh tak snažnou modlitbu rád slýchá a ospravedlňuje hříšníka, kterýž se vši pobožností k němu volá; za to ale pohrdá modlitbou vlažnou, neslušnou, kteráž není ani pokorná, ani kající. Tak modlil se, jak z písma víme, Antioch: „Modlil se ten nešlechtník k Pánu, od něhož neměl dosíci milosrdenství“ (2. Mak. 9, 13.). Jinak modliti se musí ten, kdož dosáhnouti chce odpuštění hříchů a prominutí všech trestů. Jen tehdy řekne jemu Pán: „Všechn dluh odpustil jsem tobě, neb's mně prosil,“ jestliže bude modliti se *pokorně, zkroušeně a horlivě*.

Kdož takto modlí se, s stupuje jako publikán do domu svého ospravedlněn. Slyšte tedy, k čemu napomíná vás při každé mši svaté kněz, když po obětování od oltáře k vám se obrátí. „Orate fratres!“ volá. Jděte a modlete se, bratří a sestry, modlete se ale pokorně, ale vroucně, a i vám zazní z úst Božích vsříce slova: „Poněvadž jsi mne prosil, všechn dluh odpustil jsem tobě.“ Amen.

Cvičení duchovní.

Upravil Josef Nedvídek.

Jestliže celým srdcem svým obrácíte se k Hospodinu, odejnete bohy cizí z prostředí sebe. (Reg. 4, 3.)

II.

Osudného roku 1543, kdy spravedlnost Boží na Cařihrad dopustila pohromu největší, že Mohamed II. města toho slavného dobyl, dívka krásy nevidané, jménem Irena, upadla v moc plenících Turků. Krásou rekyně zaslepen Mohamed po tři léta zanedbával státní správy, kterou svým mužům předním svěřoval. Janičarové již reptali nad změkčilostí svého velitele, již

vzpouřa se osnovovala proti sultánu Mohamedovi; tu Mustafa vezír odvážil se do paláce Mohamedova, aby mu vyličil hrozici nebezpečí. Sultán odvětil suše: „Mluvil jsi se mnou příliš směle a jen osvědčená věrnost tvá života tvého chrání. Ale ukáži tobě a všem otrokům, je-li Mohamed pánem nad sebou.“ I dal k hostině pozvatí všecko dvořanstvo; k němu v sále shromážděnému, maje po boku krásnou Irenu oděnou čarovně po tehdejších způsobu orientálním, vešel. Očíma kouleje po všech vece Mohamed: „Viníte mne z mrzké změkčilosti; vizte krásnou Irenu a pak mne kárejte; abyste však poznali, že nic na světě mnou nevládne leč sláva ottomanské říše, předsvědčím vás o tom.“ Ihned chopil Irenu za krásné vlasy, a mečem stav jí hlavu, na zem ji hodil k nohám svých satrapů. Němi, zděšení stáli všichni; sultán nabyt zase vážnosti, poslušnosti i bázně a brzy zase hotovil se k nové válce.

Nač tragicou tu pověst uvádím hned na počátku duchovní řeči své?

Děsíme se právem zuřivé krutosti onoho barbara, a přece podivujeme se zase hrdinskému vítězství, jehož barbar dobyl nad krásnou příčinou klesající slávy své. Příklad všem křesťanům, kteří nemají tolik zmužilosti, aby vábicím a nebezpečným příležitostem, které jim věčné ku slávě cestu zatarasují, hlavu stali.

Jinoši draží! Vznesený jest cíl, k němuž nás povolal Pán: není to nic menšího než On sám. Hanba nám, jestliže pohřížení jsouce v rozmařilost, jestliže spoutání jsouce svůdnou Irenou — hříšnou to příležitostí, netasíme meče ducha, jímž bychom skolili nepřítelkyni tu a v boj se dali statečně za slávu věčnou. Vezměte zbroj Boží, a je-li pevným úmyslem vašim k Bohu se obrátiti s celým srdcem, odejmete bohy cizí z prostřed sebe. (Reg. 7, 3.) To jest — odstraňte blízkou příložitost k hříchu — svůdnou onu Irenu; k tomu vás zavazuje 1. zjevené slovo Boží, 2. nebezpečnoství vaší věčné spásy. —

Nejprve nám jest dorozuměti se o příležitosti ku hříchu. Svati Otcové dvojí rozeznávají příložitost ku hříchu: vzdálenou a blízkou, *occasio remota et proxima*. Vzdálenou jest příložitost ku hříchu, ve které člověk obyčejně nehřešívá, a v takové příložitosti každý smrtelník stále se nachází; zkažené, zvrácené, zvrhlé přirozenosti synů Adamových všecko i to nejnevinnější dráždídem jest hříchu. Utíkati

příležitostí i vzdálených nemůžeme ani nejsme povinni, sic bychom dle výroku sv. Pavla se světa musili. Aby pak i v příložitosti ku hříchu křesťan neposkvřeným se zachoval, dostačí mu milost Boží, kterou Bůh i hříšníkům dává. Ale jinak má se věc s blízkou příložitostí ku hříchu; tou pak rozumíme vše, co člověka v nebezpečnosti uvádí těžce se prohřešiti a v kterémžto nebezpečí také hřešívá. Tak již lehkomyšlné schůzky, kluzké řeči, četba sama, zábava, to vše již blízkou jest příložitostí ku hříchu. Kterak zajisté možná dotýkajíce se smoly nezamazati se? Kterak uhlu a nepočerniti se? Kterak ohně a nepopáliti se? Choditi do školy velice prospěšno; ale obcovati se spolužáky podvodnými, dobré kázně zpusťlými, zdá se nebezpečno? Obcovati službám Božím zda ne přikázáno? Ale obcovati jim s bezbožnými zda nesvádí k bezbožnosti? — Poněvadž blízká příložitost, kterou i lidé a místo i čas i věci různé bývají, křesťana k hříchu svádí, přísná naň doléhá povinnost v blízké příložitosti neprodlévati. Otevřme písmo svatá, nabudeme poučení, že máme od Boha sobě poručeno, abychom se opovázlivě nevydávali v blízkou příložitost ku hříchu. Proč potopa světa přikvčila na lidstvo? Proč otevřel Hospodin propasti a zmařil všelikého živočiha s tváří zemské? Proč Hospodin litoval, že člověka stvořil? Co bylo příčinou všeobecné zkázy mravův a zvrhlosti srdce lidského, jež s nebe na se svolala spravedlnost Boha razněvaného? Prostými slovy vypravuje Mojžíš příčinu vši té hrůzy: „Vidouce synové boží dcery lidské, brali sobě ze všech, které oblibovali“ (Gen. 6, 2). Bylo tedy pokolení Kainovo pokolení Sethovu blízkou příložitostí hříchu, a z té příložitosti všeobecná zkáza mravů vzešla. Proto Duch svatý nás napomíná: „Utíkej hříchu, jako tváři hadí“ (Ecc. 21, 2.). Bojíš-li se jedovatého uštknutí, hadu se nepřibližuj a nezahrávej s ním. Vzdaluj se domu, vzdaluj se člověka, vzdaluj se místa, kde vane jedovatý dech mrzkosti; jen in fuga salus! Než my b'áhovi lidé jako ptáčata dáváme se přilákati vnadidlem, které starý had sype na naše stezky a jdouce po žádosti srdce svého nepozorujeme, že mezi osidly chodíme. (Ecc. 9, 18.) Jak mnohá spanilá duše a nevinná ztratil v osidlech těch svobodu svou a život milosti Boží. Proto z plné moci své Pán Ježíš nám velí, nás napomíná a hrozí nám říka: „Pohoršuje-li

tě oko tvé pravé, vylup je a vrz od sebe; lépe jest ti jednookému vejíti do života, než obě oči majícímu uvrženu býti do pekelného ohně“ (Mat. 5.). Jak mocný, vhodný a dojemný obraz. Co člověku milejšího, co vzácnějšího, co potřebnějšího nad oko? A přece, byl-li by ti dům, bližní a kdokoli jiný a cokoli jiného drahé jako oko v hlavě, ale byl-li by tobě blízkou příležitostí, to jest svůlnou, nezbyvá ti leč ze srdce svého vyrvati lásku tu a zavroi od sebe; neboť lépe jest tobě prostému radosti a přátel jíti tímto světem, než zavrženu býti spříčinou hříchu do pekelného ohně. A byla-li by ti blízká příležitost sebe výhodnější, snad i zisknější, a měl-li by si i škodu ji se zbavě míti: utni ji a vrz od sebe: lépe jest ti chudému a bídnému zde, než abys byl bídným na onom světě. Příklad Páně jest britký! Kristus nepraví: pohoršuje-li tě oko tvé, zavři je anebo pohoršuje-li tě ruka tvá, přivaž ji, aby se hnouti nemohla; vyvrz je, utni ji, tak poroučí Pán. Až se pak blízké příležitosti zbavíš, varuj se, abys nevcházel zase do jiných. Vzpomeň života Krista Pána! Jeho apoštol sv. Pavel píše: „Kdo činí hřích, otrokem jest hříchu; buďte tedy svobodni tou svobodou, kterou Kristus vás osvobodil, kterýž hříchu neučinil, aniž jest nalezena lest v ústech Jeho.“ Hle, tak vésti si máme v životě jako Kristus, jenž nám pozůstavil příklad, abychom následovali šlépějí jeho. Zdali člověk nebyl nejsvobodnějším ze všech synů Adamových a zda nebyl nejsvobodnějším proto, že říci mohl nepřátelům. „kdo z vás mne bude trestati z hříchu?“ A prost býti hříchu jest svoboda člověka nejsvobodnější, ale otroctví hříchu otroctvím jest nejhnusnějším a nejotročtějším. A Kristus Pán žádá, abychom si svobodu bezhříšnosti vykupovali za statky zdejší i největší: raději ztratiti oko, raději ruku, než svobodu bezhříšnosti. Jak volně dívá se člověk, jenž není vinen hříchem! Jak volně kráčí životem, komu vina netíží svědomí, zdali není pravdou slovo filosofa: „Vacare culpa maximum solatium?“

Abychom pravdě té přisvědčili, rozprávejme o třech nejnebezpečnějších příležitostech, v něž nás uvádějí zrak, sluch a žádostivost. Skvostným, záračným darem Božím jest zrak. Čilé, obratné, zdravé oko svět obrazů vnímá a tak králem jest mezi smysly. Všecka duše v kouzelném lesku očním se obráží; radost i žalost, chvála i hana, blaho i zoufalost okem naším do

světa hledí; než okem naším též vnějš předměty vnikají v mysl naší, v naši obraznost. Okem tvoří se obraz předmětu, z obrazů, z představ myšlenka, z myšlenky žádost, ze žádosti svolení, — ale svoliti zlé žádosti již jest hřešiti. Druhdy jediný pohled rozruší žádostivost, jediný pohled a všecka smyslnost jest pobouřena, náruživosti vzplanou; jediný pohled a rozum jest obloupen, srdce svedeno, svědomí otupeno — hřích spáchán. Nikdo nespolehej na svá pevná předsevzetí dobrá, nikdo na svou posavadní nevinnost. Kdo byl nevinnější než Eva? Jediný drzý pohled ji svedl. Kdo byl silnější než Samson? Spatřil Dalilu, a pozbyl síly, svobody i života. Kdo byl spravedlivější než David? Nestřežený pohled svedl ho k cizoložství a vraždě. Když takové pilíře se sesuly — neopatrností oka svého — co nám se přihodí, jsme-li třtinou slatou? Co se stane slabé třtině, douti-li bude do ni víchř zlé žádosti vzbuzené mrzkou četbou, nestoudnými obrazy a snad i osobami pohoršlivými? Kdo nestřeží zřítelnice oka svého, ten pozbyvá stydlivosti, pak pobožnosti, pak víry i naděje a stává se otrokem hříchu nečistoty. Avšak tělesná žádost v chorém těle posléze odumře a oko duševní se vyjasní, pak zoufalý bude pohled do věčnosti; kde Kristus souditi bude, Jenž nám káže: „Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrz od sebe.“

Neméně záhubny, neméně nevinnosti nebezpečny než neopatrné pohledy jsou zlé řeči — rovněž nebezpečná příležitost ku hříchu. Slyšte, co sv. Jakub píše: „Jazyk malý jest úd, ale veliké věci provádí. Aj, maličký oheň veliký les zapálí. Jazyk pak jest oheň a svět nepravosti, takť jest, pravím, jazyk postaven mezi údy našimi znečisťující celé tělo a rozpalující kolo narození našeho, jsa rozněcován od ohně pekelného. Všeliká zajisté přirozenost zvěří i ptactva, i zeměplazu i mořských potvor bývá skrocena a jest skrocena od lidí, ale jazyka žádný z lidí skrotiti nemůže, tak jest neskrotitelné zlé, pln jsa jedu smrtelného. Jím dobrořečíme Bohu a Otci, jím zlořečíme lidem ku podobenství božímu stvořeným. Z jedněch a týchž úst pochází dobrořečení i zlořečení“ (Jak. 3, 5–10.). Jak vhodná a pravdivá jest ta líc! Bohužel, že lidé všech věků a všeho vzdělání jazykem svým poskvřňují se, řečmi nestoudnými i bohaprázdnými. Jaká slova, jaké řeči mládež nejtělejší domů přinášíva

rodičům, již se z toho až děsívají? Jsou to slova druhdy i řeči, jež podlamují pěkně vypěstovaný stromek nevinnosti andělské. A zdaž s léty neroste v dětech nestoudnost? Které jsou a bývají řeči, jež dělníci vedou mezi sebou v dílnách? Zda sama škola nebývá znesvěcována řečmi nečistými? Co mám říci o svědcích bídáckých, kteří nepřestávají na tom, že ovoce víry křesťanské ničí, ale kteří viru s kořenem v srdci nevinném vyvracejí! Co říci o spisovatelích, kteří nahotu odívají průhledným rouchem samé poesie. Co divu, že nestoudnosti s léty přibývá. Štípený sad, jenž nésti má ovoce křesťanských ctností, roubován a očkovan jest od nože ze zahrady ďábelské a proto jedovaté nese ovoce. Proto důtklivě napomíná nás Duch sv.: „Hleď, abys opletl uši své trním a ústům svým abys sdělal dvěře i závory“ (Ecclesi 28, 28.).

Hrozí-li však člověku takové nebezpečství, jestliže oko samo nebo ucho samo vězí v blízké příležitosti ku hříchu; jaké jest nebezpečství, jestliže oko i ucho i žádostivost najednou polapeny jsou v osidla blízké příležitosti? A kdy to bývá? Ve společnostech různých. Člověk ovšem jest bytostí společenskou, všecek jeho pokrok podmíněn jest pokrokem společenským; ale bohužel i mravní porušenost jeho příčinu svou, počátek i vzrůst mívá rovněž ve společnosti. A tak společnost jest naším vychovatelem, ale společnost jest také naší záhubou. Kterak vychovateli lhostejnému svědomito smí býti, jestliže jeho chovanci oblibují sobě ve společnosti s lidmi, o jejichž mravním charakteru dlužno míti pochybnost oprávněnou. Práví přísloví: „To nebyla ovce, co s vlkem se procházela.“ Mnohý jinoch ctnostně, cudně i zbožně byl živ, dokud mravní bídák k němu se nepřitovaryšil; ten stydlivost a s ní bázeň Boží, která počátkem moudrosti jest, v něm podlomil, až obě ctnosti zvadly. I štípl mu blín neudnosti a bezbožnosti: jinoch pak, jenž mohl býti chloubou svých učitelů, radostí svých rodičů, podporou vlasti, dělníkem snad na vinici Páně, stal se hanbou, zármutkem, obtíží všech. Šťasten jinoch, jenž ušel zlých společností, jemuž soudruzi nebyli ku pádu, ale ku stání ve ctnosti.

Kdo neopatrně vydává se v nebezpečství, nebo v něm opovázlivě trvá, v záhubu vlastní se vrhá, anebo tuší-li o sobě, že do jámy, nad níž stojí, nepadne, blázen pošetilý jest, jenž nezrá vlastní slabosti ani moci zlé příležitosti. Bohužel, mladí

lidé nemoudřejší, i když denní zkušenost je bystří; nechťi uvěřiti, že není prostředku proti příležitosti hříšné, leč následovati svatých, kteří dávali se před hříchem na útěk. Anachoreté, poustevníci na pouštích a v jeskyních se skrývali; tam přísní jsouce na své tělo hrubou koží se odívali, sebe mrskali, h'adem se mořili, tvrdá země byla jim lůžkem, zvěř jejich společností, kořínky jejich potravou, voda nápojem; heslem jejich slovo sv. Pavla: „Omnia ut stercora arbitror, ut Christum lucrī faciam“ (Phil. 3, 8.). Náš svět v nerozumu svém za pošetilost má život sebe zapíravý; pokušení není prý třeba utíkat, nýbrž nebezpečství musí prý se zvykati, pak jím pohrdati a přemoci. Ale sv. Augustin jinak míní píše: „Ne, bojím se trestu, opovážil-li bych se nebe nutiti k zázraku; zázrakem zajisté jest, v příležitosti ku hříchu býti a nehrěšiti.“ Přátelé, jestliže svatí tráslí se a příležitosti utíkali: my smíme-li býti opovázliví?

Sodoma uzrála trestající spravedlnosti Boží; již záhubná bouře stahovala se nad hlavami jejich; již vnitřnosti zemské ohněm hněvu Božího se naplnily; toho času hrůzného andělé se blíží k Lotovi napomínající ho: „Vstaň, vezmi ženu i dcery své, abyste i vy nezahynuli v pomstě toho města.“ I vyvedli jej z města a varujíce ho pravili: „Zachovej život svůj, neohlédej se zpět, aniž se zastavuj na vši této rovině, ujdí na horu, abys nezahynul“ (9, 18. 15.). Nebylo Lotovi přáno prodlévati, ani se ohlížeti, ale spasiti se útekem. Sotva že poodešel Lot na místo bezpečné, Sodoma již v plamenech. Hle, hrozný obraz blízké příležitosti. Procházíme se bezstarostně v Sodomě světa zkaženého, libujeme si v něm, aniž pozorujeme hroznou bouři božské spravedlnosti, která nad námi hřmí, a u všeobecné zkáze záhubou nám hrozí. Tu posílá Bůh anděla svého; vystřihá nás kazatelem a zpovědníkem; varuje nás svým slovem Písma sv.; varuje nás příkladem svatých, volá nám hlasem svědomí: Utec blízké příležitosti, zachraň duši svou; neohlížej se, neprodlévej, pohoršení vypuď z domu svého, vzdaluj se osoby člověka, jenž ti hrozí pokušením, spal obraz, knihu; vzdaluj se místa, společnosti, kde máš hříšnou příležitost. Ať jest ti těžko; ať nemožno se ti snad zdá, zachraň duši svou. Lépe jest ti, aby jeden z tvých údů zahynul, než aby celé tělo uvrženo bylo do ohně věčného. Utec, in fuga salus. Amen.

Pláč Jeremiášův.

Na Velký pátek.

I. čtení.

Cheth. Vzpomněl Pán, by dcery Sionské zeď zkazil :
roztáh' míru zhouby — nezdvih' ruky své;
předezdí již úpí — Pán zeď spolu srazil,
v zem jsou pohrouženy všechny brány tvé.

Teth. Zkazil, ztříštil veřej — kuřezata, král její
mezi národy jsou, v cizím soužení —
zákona již není — proroci se chvějí,
nedal Hospodin jim nalézt vidění...

Jod. Usedli si na zem, zmlkli, posypali
popelom hlav starci, dcery Sionské, —
žíní přepásání; k zemi pozdvihaly
hlav ryčeh smutkem pauny Jerusalemské.

Kaf. Zrak můj od slz hyne, střeva zkormoucena,
vylila se játra v zem nad pro potření...
dcery lidu mého: maličký ji sténá,
s kojeňátkem zmirá v ulic kamení...

*

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!
vrať se k Bohu svému, on tě v náruč vezme!

*

Resp. Všichni, co vždy dříve přáteli mně byli,
dnes mne opustili; — zmohli ti se však,
co mi na všech cestách úklad nastrojili,
a jim ten mne vydal, jež jsem rád měl tak...

* Hle — zrak jich pln hrozeb — kruté tak
jich rány —
ztýraného — octem napájeli mne:

Vers. mezi zlosyny mne vrhli v soudní brány,
nedovedli šetřit smutné duše mé:

* A zrak jich pln hrozeb — kruté jsou jich
rány —
ztýraného — octem napájeli mne...

II.

Lamed. Volali k svým matkám: „kde je chleba?
vína?“

vždyť jak poranění hynou v ulicích,
v bolesti své matka ruce nad ně spíná:
vypouštějí duši v klině matek svých.

Mem. Komu přirovnám tě, aneb komu tebe
připodobním, dcero jerusalemská?
komu tebe rovnou učiním — jak s nebe.
potěchy ti svolám, panno sionská?

Nebo veliké jest — jako moře širé —
rozdrcení tvoje: kdož tě zhojí v něm?
Nun. proroci tví zřeli bláznovství ti čiré,
klamy, věci křivé u vidění svém.

Aniž otvírali nepravosti tvoje,
by tě ku pokání z hříchů zbudili,
klamně však ti zřeli ochran Božích zdroje,
ve vyhnanství tvé pak málo věřili!

Samech. Tleskají nad tebou v ruce, kdož se berou
cestou mimo tebe — v posměch sípějí,
potřásají hlavou nad sionskou dcerou:
„to-li město krásy? radost země vši?“

*

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!
Vrať — ó vrať se k Pánu — On tě v náruč vezme!

*

Resp. Roztrhla se v chrámě opona v dvě půle,
země vše se třásla, lotr s kříže lká:

* Pane, rozpomeň se z všemocné své vůle,
na mne — tam až přijdeš, království kde
Tvé...

Vers. Pukaly se skály, hroby otvíraly,
mnohá těla svatých, která spala v nich,
vstávala — a země v dál se chvěla z dále,
lotr s kříže volá v smrti souzeních:

* Rozpomeň se, Pane, byť i mžik jen malý —
v království až svoje vejdeš v hvězdách
Svých...

III.

Alef. Já jsem muž, jenž vidí chudobu svou celou,
rozhněvání Jeho metly mně ji stelou.

Alef. V mrákoty mne zaveď, v temnosti mne vedl,
neuved' mne k světlu — já jen do tmy sedl.

Alef. Na mne jen — jen na mne obrátil se celý —
ruce jeho celý den se obracely.

Beth. Sestalarou kůži učinil mi v zlosti,
sestalar mé tělo, zetřel moje kosti.

Beth. V okolku mém stavěl, obklíčil mne zlučí,
a mne s úsilími zápas těžký mučí.

Beth. Postavil mne v tmavá, mrákovitá místa,
jako ty, jimž věčnou — věčnou smrt již
chystá.

Ghimel. Vystavěl kol násep proti mně — ni koutem
abych vyjít nemoh', stížil noh mi poutem.

Ghimel. A i když jsem volal, prosil v bédování,
modlitby mé k sluchu nepřipustil ani.

Ghimel. Přitesaný balvan každou cestu svírá,
zrak můj všechny stezky podvráceny zírám...

*

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!
vrať se k Pánu svému — On tě v náruč vezme!

■

Resp. Vinice má drahá — já tě sázal k zdobě:

* jak's mi mohla v hořkost obrátit se jen,
že mne na kříž vbijíš, Barabáše sobě
na Pilátu prosíc, by byl propuštěn?

Vers. Já jsem ohradil tě, z tebe zvolil sobě
kameny, bych věži vystavěl z nich tobě:

* jak's mi mohla v hořkost obrátit se jen?
Ach — mne na kříž vbijíš — Barabáše sobě
mocným křikem žádáš, by byl propuštěn...

Vinice má drahá — já tě sázal k zdobě...!

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

(Pokračování.)

18. Auserlesene Gedancken über unterschiedliche aus der Sittenlehre hergenommene Materien des Herrn Abbts von Boileau¹⁾, vormaligen königl. frantzösischen Hof-Predigers. Aus dem Frantzösischen übersetzt. Prag (asi 1710). 8° 22 archů. (Stillenau 108.)

* 19. Trost einer gläubigen Seele wider den Schrecken des Todes, samt nothwendiger Vorbereitung, wohl zu sterben. In frantzösischer Sprach beschrieben von Carl Drelincourt. Prag 1710. 8° 13 archů. (Stillenau 109.)

Die Koniáše není hodna zachování a polepšení. (Klíč 1. vyd. str. 26., 2. vyd. str. 99.)

* 20. Bewährte Hülfss-Mittel, um sich dadurch die stäte Gegenwart Gottes beständig vor Augen zu stellen. Anfänglich in frantzösischer Sprache durch den Herrn Courbon, Priestern und der heiligen Schrift Doctorn, entworfen, anjetzo aber ins Teutsche übersetzt von Ma. El. Ca. Al.-Gr. v. Sp. 1710. 12° 8 archů. (Stillenau 110.)

Die Koniáše (Klíč 2. vyd. str. 20.) může opravena býti.

¹⁾ Abbeé Boileau vz. o něm Wetzer Weltes' Kirchenlex. IV. col. 1868 a Ottův Sl. Nauč. IV. 266.

* 21. Wahrhafte Kennzeichen der menschlichen Gemüther: sittliche und christliche Gedancken: Grund-Regeln eines tugendhaften Lebens. Aus dem Frantzösischen durch A. C. F. Gr. von Sp. 1710. 12° 7 archů. (Stillenau 116.)

Koniáš (Klíč 1. vyd. str. 165) upozorňuje na některá místa: „vide num. 26. fol. 16., fol. 23.; num 141. fol. 69., a připojuje: „solet huic adjungi libellus sittliche und christliche Gedanken ejusdem Authoris, pariter suspectus et prohibitus, in quo vide num 17. etc.“

22. Gottselige Gedancken über das evangelische Gleichniß vom verlohrnen Sohn, von dem P. Cheminais S. J. in frantzösischer Sprache verfasst, anjetzo in das Teutsche übersetzt durch Ma. El. Ca. Al. Gr. v. Sp. 1710. 12° 7 archů. (Stillenau 116.)

* 23. Die wahre Grund-Regeln, nach welcher die Kinder christlich sollen erzogen werden, enthalten in einem Sendschreiben, worinnen zugleich die vornehmsten Grund-Sätze des Glaubens und christlichen Wandels aller Art Menschen zum Behuff begrieffen sind. Aus dem Frantzösischen übersetzt durch Ma. El. Ca. Al. Gräfin von Sporck, des Ordens Mariä Verkündigung 1710. 12° 6 archů. Po druhé 1711. 8°. (Stillenau 117.)

Koniáš v Klíči (1. vyd. str. 166, 2. vyd. str. 399.) opravuje některá místa.

* 24. Christliches Tagewerkh, oder heimliche Gewerb- und Gewinnkunst, durch P. Nicolaum causinum in frantzösischer Sprach beschrieben 1710. 12° 3 archy. (Stillenau 119.)

Koniáš v 1. vyd. svého Klíče dí o tomto spise: „licet authorem praeferat catholicum Nicolaum Causinum S. J., prohibetur tamen haec versio, donec approbetur;“ ve druhém vydání Klíče spis tento se nenachází.

25. Christliche Sitten-Lehre, oder Kunst recht und gut zu leben, darinnen ein wahrhafter Christ alle seine Schuldigkeit ersehen, die Tugenden üben, und die Laster wird meiden lernen. Verbessert und aus dem Frantzösischen ins Teutsche übersetzt durch El. Fr. Gr. v. Sp. 4°. Prag. I. díl 1711, 21^{1/2} archů, II. díl 1712, 11 archů. (Stillenau 85.)

Dílo toto sepsáno jest od Benedikta Picteta (byl professorem v Ženevě, nar. 1655, zemřel 1724); překladatelka vynechala a pozměnila místa, která se s naukou náboženství katolického nesrovnávala.

26. Sendschreiben des Cardinals und Legaten des Apost. Stuhls, Reginaldi Poli, an Thomas Cranmer, Ertz-Bischoff zu Cambridge in Engelland, betreffend den Glaubens-Punkt des hochwürdigsten Sacraments des Altaars. Aus dem

Frantzösischen übersetzt 1711. 12° 6 archů. (Stillenau 115.)

27. Widerlegung derer Atheisten, Deisten und neuen Zweifler, darinnen man, ohne ihre vermeintlich-habende Gründe umzustossen, sie, vermöge ihrer eigenen darzu gelangten Vorberereitung überwindet, und ihnen darthut und erweist, dass sie keine andere Parthei nehmen, sondern den christlichen Glauben ergreifen sol'en. Aus dem Frantzösischen übersetzt. Prag 1712. 4° 20 archů. (Stillenau 92.)

* 28. Die Psalmen Davids, nebst einer aus denen heiligen Vättern und Lehrern der wahren Kirche zusammengezogenen Auslegung, anfänglich in frantzösischer Sprache an das Liecht gegeben von dem Herrn von Sacy. Nun aber in das Teutsche über-etzt in III. Theilen. 4°. Prag 1713. 18^{1/4}. (Stillenau 81.)

Koniáš v Kliči 2. vyd. str. 123.

29. Christliche Betrachtungen und Sitten-Lehren, zusammengezogen sowol aus der heiligen Schrift und denen heiligen Vättern, als auch aus denen bewehrtesten alten und neuen Scribenten, mit beigefügten vielen vortrefflichen Gedancken verschiedener lateinischer und frantzösischer berühmten Poëten. Vormalis in frantzösischer Sprache verfasst durch einen alten und in der heil. Schrift Doctorn, anjetzo aber in das Teutsche übersetzt durch A. C. F. G. v. S. Prag 1714. in med. 8° 24 archů. (Stillenau 103.)

Od r. 1701 až do roku 1714 vydal tudíž Sporek *kromě množství spisků a listků hanlivých*, dvacet devět knih, z nichž mnohé byly závadné. Sporek neuznal za dobré předkládati knihy své úřadům duchovním ku schválení; ani jediná z nich nemá církevní approbace.

Každé knihy bylo tištěno a mezi lid rozdáno 4—5000 výtisků; nejrozšířenější byla Christliche Sitten-Lehre, kteréž ve dvojím vydání bylo vytištěno 10.000 výtisků. Většina knih se pro lid vůbec ani nehodila.

K takovému počínání nemohli úřadové církevní ni světsí lhostejně přihlížeti, i byla r. 1714 k jejich rozkazu knihtiskárna Sporekova v Lysé zavřena, a tiskař do vězení usazen¹⁾.

Opatření toto mělo, jak se zdá, velmi dobrý výsledek, neboť následujícího roku vydal Sporek v Praze knihu:

Die Tugend-Schule derer Christen, worinnen ein jeder Mensch auferbaulich unterwiesen wird, wie er pflichtmässig sein Leben anstellen soll,

in IV Theilen eröffnet durch P. Ives von Paris, Capuciner-Ordens Priestern, nunmehr aber aus dem Frantzösischen in das Teutsche übersetzt. Prag, gedruckt bei Wolfgang Wickhart, 1715. Fol.

Kniha tato má *approbaci knížecí arcibiskupské konsistoře*, kteráž vytištěna jest hned za titulním listem.

Roku 1718 vydal Sporek rovněž knihu dobrou, kterou P. A. Wels T. J.¹⁾ chválí, s názvem:

Das christliche Jahr, oder die Messen auf die Sonngemeine Ferial- und Fest-Tage des gantzen Jahrs in teutscher Sprache, samt der Auslegung derer Episteln und Evangelien, auch einem kurtzen Begrieff der Leben von denen Heiligen, derer Gedächtnus begangen wird, das erstemal an Tag gegeben. Anno 1718 4° dva svazky²⁾.

Dle Pelzla tištěno v Lysé, ač místo tisku v knize samé udáno není. Později uspořádáno bylo druhé vydání ozdobené 300 velikými rytinami od Mich. Jindř. Renze a jiných umělců.

XVII.

My Čechové nemáme věru proč Sporeka velebiti, že mezi lid knihy rozdával, neboť byly to knihy vesměs *německé* („in die hochteutsche Sprach wıl übersetzte geistliche Bücher“), kterými tudíž šířena germanisace³⁾, o kterou se Sporek i jiným způsobem přičinil. Zavedl do Kukuš německé osadníky a poněmčil krajinu tamější v té míře, že se tam území jazyka německého táhne mezi Jaroměří a Králové Dvorem až za Dubenec⁴⁾.

Sporek uměl česky velmi málo a nebyl přílišným milovníkem českého jazyka, jakož o něm tvrdí jeho životopisec („der böhmischen Sprach nicht allzukündig, mithin auch von derselben kein allzu grosser Liebhaber“⁵⁾).

Sporek vydal svým nákladem *toliko jedinou* knihu českou, avšak ani ta nebyla sepsána z vlastního jeho popudu, nýbrž byl o její vydání požádán od spisovatele samého, Jana Josefa Božana.

Božan byl farářem v Chroustovicích v Chrudimsku. Narodil se r. 1644 ve Frýdku ve Slezsku, byl nějaký čas farářem v Ou-

1) Trauer volle Liebs Thränen.

2) Stillenau 66.

3) Stillenau 127; Sl. N. II. 404.

4) Řivnáč, Průvodce po král. č. 512.

5) Stillenau 120.

1) Stillenau 213.

boči u Klatov, a dostal se r. 1683 do Chroustovic. Byl veliký znátel a milovník hudby a drahně let snášel písně s notami k velikému katolickému kancionálu. Nemoha však najíti nakladatele, obrátil se s prosbou k Sporekovi, jenž mu potřebného nákladu také skutečně poskytl¹⁾. Dílo v každém ohledu pěkně vyšlo pod titulem: Slaviček rajský na stromě života slávu Tvorci svému prozpěvující, to jest: kancionál aneb kniha písební rozličné nábožné písně s mnohým spasitelným přemýšlováním obsahující . . . od Josefa Božana, faráře Chroustovského. V Hradei Král. u Václ. Tybely 1719 fol. str. 843²⁾. Božan se však nedomáhal vydání svého díla, zemřev dne 1. července r. 1716 jako kmet 72 letý³⁾.

Chvalořečník Sporkův, podáv obsírnou zprávu o Božanově kancionálu, praví: „aus diesem kurtzen Begriff ist nun klar zu sehen, was für ein mächtig und nutzlicher Behuff der Böhmischen Nation zu Beförderung der Ehre Gottes und ihren Seelen Heil, so wol durch den Eifer, als durch die Spesen Sr. Excellenz des Herrn Grafen von Sporek an die Hand gegeben worden: und weil schon sehr viel Kirchen, Gemeinden und Privathäuser des Böhmerlandes mit solchem Buch beschencket worden, und annoch beschencket werden sollen, als hat diese edle und tapffere Nation billigmäs-ige ursach, g gen ihren disselfigen wolthätigen Landsassen mit ewiger Danckbarkeit verpflichtet zu verbleiben“⁴⁾. My ovšem myslíme, že větší vděčnosti českého národa sobě zasloužil chudý a skromný Božan, který prázdné chvíle činného svého života věnoval své práci, nežli bohatý a pyšný Sporek, který na její vydání poskytl náklad, a to tím spíše, poněvadž by byl Sporek sám o své ujmě jistě žádné knihy české nevydal, kdyby Božanem o to požádán nebyl.

(Dokončení.)

Památná místa země svaté.

Dle Vogüé zpracoval Karel Pondruška.

(Pokračování.)

Psané zprávy o některých z těchto poutí zachovaly se až na nás; ony jsou svědectvím nepořádku a zpuštění, v kterém nalezaly se kostely ponechané zřívoti nevěřících.

Před rokem 1192 žádný kněz křesťanský neobstarával opuštěné oltáře svatyně nejpřednější. Biskup Salisburý vymohl toho roku od velikomyslnosti Saladinovy, aby mimo málo duchovenstva domácího, dva kněží latinští s jejich jáhny byli dáni do města Jerusalema, Betléma a Nazareta.

R. 1211 neměl sám kostel Božího hrobu více těchto zástupců křesťanství západního; čtyři kněží syrští konali jediné svaté obřady v těchto opuštěných kaplích. O šest let později Thetmar nalezl město Jerusalema nepřístupné křesťanům, svatá místa zbavená obětí a vši pocty zevnější.

V hlavním archivu Francie nalezá se listina obsahující biskupy a kněze země svaté, již utekli se do Akru, nadepsaná na císaře Filipa-Augusta za dožádání se jeho pomoci. Chci uvéstí jen některá místa, abych dokázal, na jaký stupeň zkázy a bídy křižáci to přivedli a poukázal na nemožnost, v které nalezali se při stavbě kostelů uvnitř země v prvních letech 13. století.

„Země svatá jest tak opuštěná, zničená, že bída její a spuštní nedá se slovy vypsatí. My máme nyní pouze dvě města, Tyrus a Akkon. Bezbožný Corradin zpuštoil jejich území, vysekal stromy, zničil vinice, spálil chatrče, rozbořil domy všeho druhu, tak že nic nezůstalo mimo hradby, vyjímaje některé zahrady pod hradbami dvou měst Tyru a Akkonu. Rytíři, měšťané a lid, který bydlel dosud v zemi, upadli do takové bídy, že byli nuceni hledati útočiště na Cypru, v Armenii a na jiných místech, konečně i zde dožebravali se pomoci. Město Tyrus nebylo zbaveno obyvatel svých, nemá však nikoho, kdo by ho potěšil; jeť tu jen král, který brzo o opevnění, brzo o obhájení Tyru a Akka ze všech sil svých se namáhal; všecky zásoby s rytíři a vojáky strávil, a nyní nalezá se v největší bídě. Důchody dvou měst přišly v nic. Kupci, kteří přicházivali se zbožím, neobjevují se více; poutníci do Akkonu více nepřicházejí. Vše se obrací k Damiettě. Důchody měst tajným nařízením

¹⁾ Jirečkova Rukověť I. 94.

²⁾ Jungmannova Hist. I. č. Odd. V. č. 117.

³⁾ Za data životopisná o Božanovi, kterými se udání Jirečkova (Ruk. I. 94.) doplňují a opravují, děkuji laskavosti dp. St. Dvořáka, kaplana Chroustovického.

⁴⁾ Stillenau 124.

jsou zastaveny a král sám nemůže vypůjčiti se sebe menší částky peněz.“

Toto zvláštní psaní není opatřeno datem, avšak jest na bílé dni, že bylo psáno v době obležení Damietty křižáky mezi r. 1219 — 1221.

Roku 1229 byl Jerusalems obležen křižáky poznovu. V nejistém stavu nového království Jerusalemského, sama oprava velmi četných kostelů, jež zůstaly státi, byla již podnikem velmi nesnadným a když byly okolnosti příznivější, boje císaře s papežskou stolicí zabraňovaly. Též dílo Bedřicha II. bylo velmi málo důležité a budeme míti velikou práci vynaléztí jeho stopy. Doba a horlivost chybila k této obnově křesťanské. Sotva 15 let uplynulo, co křižáci doráželi na Jerusalems a bylo tu zase znova. Tu přišlo podruhé stavitelství západní do Palestiny.

Betlem.

Chrám Božího narození nebo Marie Panny.

I.

Ze všech současných chrámů vítězoslávy křesťanství vystavených zbožným nadšením na významných místech Palestiny jediný který jest zachován až po dnes ve svém celku, jest kostel sv. Marie Betlemské. Obdivem naplňuje nás, patříme-li na to, co doba a pustošení barbarů učinily ze všech jiných budov křesťanských téže doby, patříme-li na chrám Božího hrobu, na hoře Olivetské, v Lyddě, v Nazaretě, zcela pobouřené a vícekrát znova vystavené jako v Sichemu, v Bethazore, na hoře Tábor a více jiných obrácených ve zříceniny opuštěné, obdivem naplňuje nás, pravím, že kostel tak významný, jako jest kostel Betlemský, unikl obecnému osudu, vzdor jednání čtrnácti set let, vzdor dvěma škodlivým vpádům, vzdor stoletím zuřivých válek, nemilosrdným pronásledováním a že tolikrát vypleněný, tolikrát rozdílnou rukou opravovaný, jest zachován až podnes ve své starobylé tvářnosti. Též pozdější datum, které jest mu přisouzeno většinou cestovatelů, setkalo se s některými nevěřícími a pochybovalo se o jejich věrohodnosti podání, jež přičítá jeho stavbu císaři Konstantinovi. Tito považovali jej za dílo pozdějších století a možno říci, vzdor starobylé povaze stavby. Jisté podrobnosti stavitelské jako ku př. rozložení tří apsid jest známka více byzantského nežli románského

slohu, a kostely města Říma jsou tu, aby nás upozornily, že až potud jedna doba jest poměrně moderní; kostely stavěly se dle vzorů starých.

Jest známo, že jest nesnadno, zvláště na východě zjistiti určitý způsob pomníků zbudovaných v prvních stoletích, jež následoval úpadek Římanů. Jest též rovědomo, jak mnoho zpráv jest nejasných, často málo důkladných, ano dle zdání sobě odporých: jest tedy se zvláštní obezřetností v nedostatku zpráv pozitivních třeba rozhodnouti se o budovách tohoto věku, o jejich původu a době jejich zbudování. Jest třeba spokojiti se s přibližným závěrkem, třeba jest znáti postup, kdy nová díla nastoupila na místo zbořených. Nicméně ve skutečném stavu našeho poznání, uvádějice obtíže všeho druhu, nejasnost textu, novější opravy, konečně veškerý příčiný omylu jsou-li často pohromadě, myslím, že nemůže se státi, aby o kostele Betlemském bylo mínění, které by neposkytovalo dostatečných záruk pravděpodobnosti. Tato domněnka, spočívající na studiu pomníků a zprávách dějepisných, souhlasí se starými podáními a smýšlením veliké části cestovatelů. Oni považují kostel Panny Marie, jak dí podání ve všech jeho částech hlavních za původní stavbu zbudovanou nad chlévem Narození Páně sv. Helenou a Konstantinem v prvních letech po vítězství náboženství křesťanského v říši římské.

Chrám Panny Marie nebo Narození jest na východní straně Betlema za branou starého města na severním svahu pahorku, na němž nalezá se město Davidovo. Na všech stranách obklopen jest četnými budovami; hlavní vchod nalezá se na straně západní. Tu jest prostranné místo vydlážděné a obklopené starými troskami: jsou to zbytky vchodu (atrium), jenž podle obyčeje římského rozprostíral se před branou chrámovou; nyní jest úplně zbořen. Šířka vchodu byla jako šířka chrámu; uprostřed bylo více cisteren, určených dle starého obyčeje k umývání a ke křtu. Z atria vcházelo se třemi branami do před síně (vestibulum): dvě postranní byly ukryty pod stavbami pozdějšími; prostřední jest jediná viditelná, ač část z ní jest zastavena velikým moderním pilířem podporným a obezděna uvnitř z bázne před Araby, vyjma nízký a úzký přechod. Brána tato jest pravouhelná a ověšená širokým podvojem nade dveřmi podpíraným dvěma

kensoly; podvoj nade dveřmi ozdoben jest řadou malých říms stejně položených a uprostřed nalezá se malá rozbitá okrasa, jež se podobá půlměsíci: z každé strany vylamuje se do zdi jedno čtyrhenné okno určené k osvětlování vnitřku předsíně.

Předsín vyčnívá celou svou šířkou nad loď chrámovou; nahoře na střeše viděti jest z venku špičatý štít prostřední lodi; uvnitř jest bez ozdob, temná, rozdělená příčkami ve tři světnice a vchází se z nich jednou branou do vnitř kostela. Když se přejde touto branou, objeví se očí našim velkolepé divadlo. (Pokrač.)

Hříchové a pokuty.

Cyklius obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

III.

Smilstvo.

I.

„Dle tvého názoru by musela býti žena otrokem muže, jemu obětovati vše, svou čest, jméno, zdraví i tužby. Jsem však jiného názoru. Žena má právě tolik práva na život, jako muž. Má býti svobodnou, nezávislou a přístupnou jí mají býti všechny ty rozkoše, jichž muž plným douškem užívá. Dle toho se také chci a budu řídit. Nepodala jsem ti ruky proto, abych spokojila se zvučným jménem a blahobytem, nýbrž abych světa užila. Není-li ti to vhod, nemohu za to. Já jinak se chovati nemíním.“

Po těchto slovech vstala paní baronka Verunská a postavila se k oknu, jakoby chtěla konec učiniti rozmluvě své s chotěm baronem Albínem Verunským, pánem panství Věžnického, jenž tu proti ní seděl a s trpkým úsměvem na svých rtech pohlížel na svou paní, vykládající mu své názory o životě ženy. Když skončila, povstal také a přikročil poněkud za ni.

„A s takovými úmysly a zásadami vstupovala jsi hned v manželství?“ tázal se vážně.

„Ovšem, neboť tím, že jsi mne pojal jako děvče chudé, nehonosící se zvučným jménem, za manželku, nekoupil jsi také mou čest.“

„Čest, čest“, usmál se smutně baron. „Ve tvých datech zní to slovo velmi směšně. Naopak, poněvadž jsem ti dával příliš mno-

ho na jevo, že+ mou chotí, počala jsi nabývatí prapodobných názorů o životě svém. Zapomněla jsi dokonce, žeš matkou, manželkou a že nosíš staré, dobré šlechtické jméno, na němž nelpělo až dosud žádné jiné skvrny leč té, že jsem vzdor přání umírající matky, tebe z pouhé lásky pojal za ženu. Nežádám od tebe žádných obětí, žádám jen, abys nesnižovala sebe i mne a neodcizovala se dítku našemu. To troufám není žádným nemožným požadavkem. Když však vidím, že ani tomu nejsi přístupna, pak mi velí má čest i povinnost, rázně všemu konec učiniti. Správec Šebesta půjde ještě dnes ze služby a z naší cesty do hlavního města sejde. Budeme trávit zimu zde na Věžnici.“

Po těchto slovech obrátila se paní baronka Olga a zrakem hněvem sršícím měřila barona. Na celé postavě její i výrazu bylo znáti rozčilení a zuřivost.

„Jak že, ty chceš na pouhé klepy uvést mne do zahanbení před služebnictvem a mstít se na mne i na správci, potivěm to muži? Pak by jednání tvé nebylo skutečně kavalířským. Jsem přesvědčena, že si to rozmyslíš.“

„Již jsem se rozmyslil. Nemáš se tak co obávatí zahanbení nyní, jako po čase, až by nabyli důkazů i služebníci a ne pouze já, žeš příliš všimala si správce svého. Buď nyní povolíš a se nad srázem, do něž se lehkovážně vrháš, zastavíš, anebo zapomenou docela na lásku, kterou jsem k tobě cítil. Vol si jak chceš, jsi svobodnou.“

Zazvonil na lokaje.

„Proč voláš lokaje?“ tázala se kypic hněvem paní baronka.

„Chci mu pouze odevzdati dopis pro správce, v němž jest okamžitá výpověď.“

„Ty ji nepošleš!“ zvolala výhrůžně paní Olga.

„Zcela jistě pošlu, uvidíš.“

V tom již vstoupil lokaj.

„Tu máš, Gustave, dva dopisy. Jeden odevzdáš správci Šebestovi, druhý panu řiditeli. Ale ihned co nejrychleji. Jdi!“

Lokaj se uklonil a přijav dopisy vyšel kvapně ven. Sotva zmizel, přistoupila paní baronka až těsně k svému chotí.

„Pane, vaše jednání jest bidné. Stiháte člověka nevinného!“

„Možná. Mohu to však dělati, poněvadž jsem jeho pánem a poněvadž o jeho nevinnosti soudím zcela jinak a to právem. Ostatně nezapomínejte i vy, paní baronko,

že se mohu také já rozhněvati. Mámt k tomu více práva než vy. Ono slovo „bídny“ nechť nikdy více nepřelétne vám přes rty, bylo by vám osudným.“

„Tak?“ rozesmála se jizlivě baronka. „Vidíte, já se nerozpakuji vám znovu říci, že vaše jednání jest bídné, velice bídné.“

„Odvolejte, Olgo, tento výraz,“ volal rozechvřen baron Albin, „žádám vás za to v zájmu vašem vlastním.“

Baronka se zarazila. S tak výhrůžnou tváří neviděla barona dosud nikdy. Bylo znáti, že bojuje sama se sebou. Ale ne dlouho. Tvář její vzala na se odporný výraz vzdoru. Hrdě se vztýčila a pohodila nedbale hlavou.

„Neodvolám,“ pravila suše. „Ostatně nemám chuti dále vás poslouchati a vašimi urážkami dávat se týrati. Bavte se dobře sám.“

Chtěla se vzdáliti. Ale baron Albin postavil se jí v cestu s broživě staženým čelem.

„Ukazujete v době rozhodné tak málo citů a ohledů ke mně a k mým právům, že vidím se nucena říci bez obalu to, co jsem dosud skrýval a jen na nejkrajnější případ chystal. Paní baronko, zítra požádám svého právního přítele, aby zakročil ihned za rozvod můj s vámi. Jako příčinu k rozvodu přiložím tato dvě vaše psaní, zaslaná komusi jinému než mně. Pak si mluvíte o mne co chcete. Vás pak žádám, abyste rovněž zítra opustila tento zámek. Poslu vám peníze abyste mohla do soudního projednání naši záležitosti býti tak živa, jako až do této chvíle. Náš syn Karel zůstane u mne. S Bohem. Buďte šťastnou jinde, když zde štěstí nohama drze šlapete.“

Než se mohla baronka ze svého udivení probírat, vyšel baron ze salonu, v němž se nalezali a ona osaměla. Hleděla však neustále ke dveřím, v nichž její choť zmizela, jakoby přemítala, byl-li to sen co se tuto odehrálo, či skutečnost. Ohlédla se a viděla, že skutečnost. Vzdechla z hluboka úskostně a sepjala ruce. V sluchu dosud jí zaznívala slova mužova. Ano, slyšela dobře, jak jí sliboval rozvod, jak jí poroučel, aby zítra odešla ze zámku. Snad to neučiní. Hrozil jí bezpochyby jen, aby ji poděsil. Nenít možno, aby tak daleko hněv jeho vzrostl. A pravda-li to, co činiti, jak pomoci? Má nechati dojiti k rozvodu? Bude museti. Provede baron svůj záměr? Bezpochyby. Cítila dobře, že ona dvě psaní

jež jí ukazoval a na jejich základě žádost o rozvod odůvodniti chtěl, jsou pro ni osudnými a hněvem zaskřípěla zuby, nalezši se malomocnou. Čeho jen se to odvažil, kde vzal onu ráznost, s níž vůči ní vystoupil, když přece věděla, kterak jindy poslušně podroboval se její vůli. Kéž by byla nyní jista, že vše odvolá! S jakou radostí by vymýšlela trest pro něho za dnešní jeho odvalu. Horečná nejistota zmítala její myslí. Se zřejmou úskostí jala se choditi po salonu, cítíc se pojednou na pokraji netušeného, hrozného života. Má ztratiti slavné jméno, bohatství, pohodlí, vše, co činilo její život posavade blaženým a slavným. Má se vrátiti do starých kolejí k bývalému životu.

Viděla před zrakoma svýma domov, z něhož posla. Byla dezerou nadlesního na panství strýce Albinova. Vynikala krásou, pro niž hemžilo se kolem ni nápadníků celé zástupy. Na ženitbu však pomýšlelo málo z nich, poněvadž bylo všeobecně známo, že slečna Olga Kudrnová mimo své krásy nemá ničeho. Přes to však ona pevně doufala, že se dobře vdá. A vdala. Na hony ke strýci svému přijel jednoho roku také Albin. O polednách podávala Olga panstvu studenou snídani a při té příležitosti zahleděl se Albin na Olgu tak, že neupustil dokavade ji svou nenazýval, byť se tím se svými příbuznými rozdvojl. Tímto sňatkem ovšem Olgina hrdost byla korunována neočekávaným výsledkem a také bylo-li možno ještě zvětšena. Počinála si hned jak urozená dáma, byť i z počátku toho ani nedovedla. Když pak po roce narodil se panu baronovi synáček, je muž Karel dali říkati, dosáhla i nad baronem svrchované moci.

Byl baron Albin muž tiché povahy a hlubokých citů. K své ženě přilnul opravdovou láskou a pro tu zkoušel od příbuzných všeho. Znal mnohé vady její, zvláště když již si Olga na titul baronský zvykla, přes to však nemohl ji ničím zarmoutiti, aneb tvrdě se k ní chovati. Toho si byla Olga vědoma a počala zneužívatí dobroty svého muže.

Na panství totiž přijat nový správce, jenž vynikal též sličností tělesnou. Paní baronce, když jí byl představen, líbil se velice a snad více hned, než by to pro ženu slušno. Náhodou setkala se s ním několikráte na procházkách, v parku a paní baronka počala se chovati tak, jak jest pro ženu nejen neslušno, ale také zapovězeno.

Nic nedbala, že jest matkou, že choť její ji miluje, že její blahobyť, pohodlí a štěstí rodinné založil. Jsouc zvykla vesele a bez Boha žítí, také se Boha nebála nyní.

Baron dlouho nevěděl ničeho, jenom mu byla nápadnou chladností ženina k němu. Až náhodou našel dva dopisy psané rukou barončinou a adresované správci, jichž obsah ho zdrtil. Viděl se oloupena o ženu na vždy. Plakal ve svém pokoji nad zbořeným rájem domácím, nemohl však již ničeho odčinit. Když se upokojil, přemítal, co činiti. Cítil, že jeho láska k ní tímto odhalením sice valně ochladla, veškeru však náklonost svou udusiti nemohl. Chtěl tedy zachrániti, co se zachrániti dalo a proto šel k své ženě. Slovy mírnými a tklivými vytkl jí, že zapomněla na jeho lásku a žádal ji zároveň, aby se správcem všechny své styky přerвала a domácímu životu se vrátila.

Kterak tento výstup skončí, sama baronka se nenadála a nyní nalézajíc se u hotové, pro ni děsné události, sama sebe sterými výčitkami stíhala, proč tak daleko barona do vášnivosti vehnala. Kéž by jen to bylo od něho chytře nastrojeným úskokem, aby ji ku přijetí svých přání přiměl.

Když se nejlépe ukonejšila a sama sebe přemluvila, že barona do rána hněv opustí, otevřely se dvěře a lokaj přinášel jí velké psaní od pana barona. Zároveň vyřizoval, že pan baron vzkazuje, že bude povoz ráno o osmé hodině na paní baronku čekati.

Paní Olga zbledla a nebyla s to pronésti ani slova. Kynula lokaji by odešel a rychle roztrhla obálku. Byla uvnitř ještě jedna a na té nadpis: Olze Kudrnové. Udeřila hněvivě psaním o podlahu. Z obálky rozlétly se bankovky po celém salonu. Nevšímal si toho příliš, až po chvíli sebrala je teprve a spočítavši uložila do skříňky ke svým šperkům. Pak se posadila ke stolu a přemýšlela. Viděla, že jest její stav skutečně hrozným. Naděje žádná ke změně ani k ulevení přísného rozhodnutí Albínova. Pustila se příliš daleko, podceňovala rozhodnost povahy baronovy. Jak tvrdě se k ní zachoval, jak bezohledně na jevo dal že k ní nemá závazků. Zasloužila si toho? Zarděla si při této otázce samé sobě učiněné. Pohodila vzdorně hlavou, jakoby za přáním viny chtěla sebe očistiti. Nešťastná náhoda, která dala baronovi nahlédnouti do jejich styků se správcem.

Ale již se stalo. Co nyní bude dále dělati? Má snad jíti prositi barona, aby ji odpustil a slibovati mu, že se polepší? Nikoliv. Tím by se příliš před ním pokorila. Baron jest povahy slabé, nestálé a za nějaký den ho bude rozhodnutí jeho mrzeti. Upustí dojista od svého úmyslu žiti odloučen od ní a sám učiní první krok ke smíření. Po té teprve nastane doba její odvety. Tímto plánem do budoucnosti se poněkud upokojila a pustila se do skládání nejceennějších věcí. Byly to po většině šperky a drahocenné drobnůstky, které obdržela darem od Albína a které představovaly dosti slušné jmění. V nejhorší době budou také dobré.

Tím strávila celý den. Večer poslala po své komorné listek panu správci, ovšem způsobem tajným a obdržela od něho rovněž listek obsahující jedině slůvko: Ano. Tvář se jí rozjasnila a ona zcela klidně ulehala. Ráno probudila ji komorná oznámením, že již kočár čeká na ni. Rychle tedy vstala a jala se oblékati. Bylo jí přece jaksi úzko a přála si viděti aspoň svého syna. Komorná, již pro syna poslala, vrátila se s vyřízením, že s ním pan baron vyjel na procházku. Slzy jí při této zprávě zlosti vytryskly do očí. Ale mlčela lhostejně, jak by z kratochvíle si vyjízďela, vsedla do kočáru a odjížděla z místa, v němž zažila nejkrásnější a nejpohodlnější doby svého mládí.

Za zámkem v lesíku, jímž silnice vedla přisedl k ní správce Šbesta dle všeho na ní tu čekajíc. Uvítala ho jak starého známého. Tvář se jí rozjasnila a záhy veselý smích zazníval z jejich rtů. Jela od svého muže do ciziny, ale netížilo ji to vědomí, proč musila od něho. Byla oddělena od dítěte, ale v srdci svém necítila žádná tísně, žádné touhy po něm. Hřích, jenž ji od muže oddělil, byl jí příliš slastným, uvykla mu tolik, že ji byl milejším než tichý, blažený život rodinný. Zaménila počestnost za mrzkost a považovala tuto za vrchol štěstí svého. Najde ho v něm? Těžko asi, neboť čím kdo hřešil, tím i třetán býval.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Konference rakouských biskupů ve Vídni za předsednictví Jeho Em. nejduš. p. Františka de Paula, kardinála Schoenborna a u

přítomnosti knížete biskupa Št. Hradeckého Dra Zwergera, Lublaňského dra Missij, Mariborského dra Napotnika, Brněnského dra Bauera, Liueckého dra Doppelbauera, Vratislavského dra Koppa, Celoveckého dra Kabna byly ukončeny v pátek 13. t. m.

***—* Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za přispívající členy přistoupili: vdp. Jan Kukla, gymnasijsní katecheta v Pelhřimově 3 zl., veledůst. konvent praemonstrátů v Želivě 5 zl., vdp. Jan Podlaka, bisk. vikář a farář v Stálci 2 zl., vdp. Josef Landkammer, děkan v Táboře 10 zl., vdp. Frant. Havrda, vik. sekr. a děkan v Chýnově 5 zl., vdp. Vikt. Fojtík, děkan v Malšeticích 1 zl., vdp. Jakub Kocábek, děkan na Horách Ratibořských 1 zl., vdp. Jos. Míka, far. v Choustníku 1 zl., vdp. Mat. Sládek, far. v Budišlavi 1 zl., vdp. Al. Zachariáš, far. v Hrobcech 50 kr.

***—* Spolek Arimatejský v Praze** opatřil v měsíci únoru t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 83 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 45, ze zemského blázince 11, z nemocnice milosrdných sester 20, z nemocnice milosrdných bratří 3 a z umrlčích kaplí 4; z těch příslušelo ku Praze 2, na venek 81. — Spolek tento, jenž obstarává rubáš a rakev k slušnému pohřbu oněch křesťanů, při jejich úmrtí v některé nemocnici pražské aneb i soukromém bytě nikdo, buď za příčinou chudoby aneb pro vzdálenost příbuzných na venkově, se nehlásí, aby jim sebe škrovnější pohřeb v rubáši a rakvi vystrojil. Tito zemřelí pochovávaní byli do roku 1861 v pytlicích; od toho roku poskytuje jim spolek rubáš a rakev k slušnému pohřbu. Ročně bývá 12 až 17 set dospělých křesťanů katolického i evangelického vyznání a mnoho dítek takto pochováno. Roku 1890 pohřbeno přispěním spolku ze všeobecné nemocnice 438, ze zemského blázince 141, ze zemské porodnice 11, z nemocnice Milosrdných sester 308, z nemocnice Milosrdných bratří 66, z nemocnice Alžbětinek 9, z umrlčích kaplí 100, z vazby vyšetřovací 32 a z městské věznice pražské 16, celkem 1121 osob. Příslušníků pražských bylo 71, venkovských 1007, z Moravy 7, z Uher 4, z Dolních Rakous 3, z Haliče, Slezska a z Chorvátska po 1 a 26 neznámých. Jelikož z 1121 přispěním spolku pohřbených pouze 71 ku Praze náleželo, 26 bylo neznámých, cizinců 17, na venkov ale 1007 osob patřilo: patrně, jak velice nutno, aby také venkov svými milodary spolku Arimatejskému ochotně přispěl, a poněvadž spolku nelze členy po osadách venkovských hledati: obrací se výbor spolkový opět s důvěrou — jak se už od r. 1869 děje — k slavným okresním výborům, slavným občanským zá-

ložnám a podobným ústavům o laskavou podporu několika zlatých. Milodary lze nejvhodněji zaslati poštovní poukázkou: „Spolku Arimatejskému v Praze.“ Ve výboru zasedali p. t. pánové: Předseda: Jan Havlů, čestný rada kníž. arcib. kons., nesídelní kanovník Vyšehradský a blavní farář u sv. Mikuláše v Praze; Jan Nep. Hornof, kontrolor záduší pražského, t. č. účetní spolku; Václav Kocián, kaplan u sv. Haštala, tajemník spolkový; Josef Kratochvíl, účetní oficiál městské účtárny pražské, t. č. pokladník spolku; Ant. Traeger, měšťan a rukavičkářský továrník, spolkový dozorce pro nemocnici Milosrdných bratří a všeobecnou nemocnici; Jakub Novák, oficiál c. k. místodržitelství na odpočinku a spolkový dozorce pro nemocnici Milosrdných sester; Th. Dr. Ant. Višek, farář u sv. Trojice v Podskalí; Alois Vavruška, usedlý měšťan, c. k. dvorní krejčí; Václav Čekan, usedlý měšťan a mistr kloboučnický; Dr. Václav Popel, zemský advokát; J. V. Krouský, oficiál c. k. krajského soudu na odpočinku; Václav Grünwald, vrchní účetní rada při kr. zem. výboru; Emanuel Šule, správce pražského zádušního úřadu.

Z Německa. Vůdce katolického středu dr. Windorst nebezpečně onemocněl; nemoc jeho vzbuzuje vážné obavy.

Z Francie. Zednáři francouzští chystají zákon pro společnosti církevní, dle něhož žádá společnost nemá vládnouti jměním nemovitým, než mnohoho potřebuje na byt svých členů, a k zaopatření nemocných neb sirotků, k vydržování škol, tedy nesmí se jměním klášterních společností používat, čímž těmto spolkům skoro všechna půda se odjímá. Dále nesmí do společností těch přijat býti žádný cizozemec, a kdyby se některá společnost proti tomu provinila, podléhá sprostému vězení až do 5 roků.

Z Říma. Sv. Otec zaslal biskupům rakouským list, v němž projevuje radost svou nad rázným vystoupením jejich na ochranu života národního a rodinného a klade jim na srdce vzdělání a vychovávání duchovenstva; ku konci vybízí biskupy k horlivé činnosti v otázce sociální.

***—* Sv. Otec Lev XIII. jest v řadě papežů 255. Nyní jest 63 kardinálů a to 6 kardinálů-biskupů, 47 kardinálů-kněží a 10 kardinálů-jáhnů. Mezi nimi jest 35 Vlachů a 28 jině národnosti. Francie má 7 kardinálů, Rakousko 5, Španělsko 4, Anglie s Kanadou a Australií 4, Portugalsko 2, Německo 2, Belgie, Spojené státy severoamerické, Polsko a Švýcarsko po 1. Mezi kardinály jest 9 členů řeholníků: 3 Benediktini, 3 Dominikáni, 1 Františkán, 1 Oratorián a 1 Jesuita.**

— Předseda ministerstva Rudini potvrdil 60 biskupů, kteří za dřívější vlády marně potvzení svého se domáhali.

— **Car ruský Alexander — katolíkem.** „Revue de Eglises d'Orient“ píše: „V listopadu 1823 přišel jenerál Michand, pobočník cara Alexandra I. do Říma, aby informoval papeže Lva XII. o tom, že J. Vel. car chce vstoupiti do svazku církve katolické a že sv. Otce prosí, aby mu poslal potají kněze, jenž by potřebnou plnomocí opatřen byl. Papež vybral k tomu Františkána P. Orioliho, jenž již na cestu se chystal — když tu doletla do Říma zpráva o úmrtí carově. Jsou pozitivní důkazy toho; neboť Lev XII. vypravoval to sám donu Capellarimu, opatu Camaldulenských, jehož nejdříve chtěl papež poslati do Ruska. Opat sv. Otce uprosil, aby od poslání jeho upustil. Když dosedl sám jako Řehoř XIV. na stolec papežský, svěřil se s tím Msgr. Moronimu, jenž to vypsál pak ve své „Dizionario di Storia ecclesiastica“ (59 vol. pag. 310.). O pravdě poslání generala Michanda pochybováno býti nemůže, neboť potvrzeno i tím, co vypravuje P. Gagarin (ruský konvertita kníže). Dříve nežli Alexandr I. tak nenadále zemřel, rozkázal císař dominikánskému převorovi v Petrohradě, aby upravit pro kněze, jenž prý z Říma přijde, slušný byt. Bylo to právě v době, když jenerál Michand byl na cestě do Říma. Nový důkaz podává vévodkyně z Lawal-Montmorency, dcera slavného Josefa de Maistre, slavná Constance, kteráž uapsala dne 13. května 1876 prohlášení toto: „Potvrzuji, že sama jsem se dozvěděla z úst jenerála Michanda, že obdržel od cara Alexandra I. tajné poslání, aby sdělil tehdejšímu papežem (myslím, že jím byl Lev XII.), že poddává se úplně duchovní moci jeho. Jenerál poklekl před papežem a uznal papeže jménem carovým za nejvyšší hlavu církve.“ — Tato listina nalezá se v Paříži v rukou učeného P. Pierlinga (taktéž Rusa) T. J., který proslul ve světě učením svými znamenitými spisy v Rusku již dávno. Zajímava jest také skutečnost, že v Pánu zesnulá Římanka Anna Maria Taigi, kteráž má býti prohlášena za blahoslavenou, měla brzy po smrti cara Alexandra I. zjevení, že car před svou smrtí pravdu katolické církve uznal. — Vše co tu vypravováno, není ostatně nové.

Literární oznamovatel.

— „*Zlatá Bible* čili Písmo svaté starého i nového zákona“ ilustrovaná od nejslavnějších mistrů všech uměleckých dob a vydávaná nákladem sv. Václavské záložny v Praze dospěla k sešitu 24. Starého zákona.

— „*Dějiny Čech a Moravy nové doby.*“ Sepsal Dr. Ant. Rezek, ř. v. profesor při c. k. české universitě. V Praze 1891. Nakladatel J. L. Kober knihkupectví. Sešit II. Cena 30 kr.

— „*Odpustková knížka,*“ obsahující poučení, co odpustky jsou, jakož i prostředky, kterými mohou odpustky získány býti, totiž: všechny modlitby odpustkové, nábožná konání odpustky obdařená, místa a doby, jimž přiděleny jsou odpustky a konečně bratrstva, řády a spolky odpustky nadané. Sestavil Karel Vondruška. Cena 50 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Fischer*, far. v Nové vsi (Neudorf) ve vikar. Planském, 22. února 1891, (nar. 9. ledna 1823, vysv. 31. července 1853).

Jmenován jest:

- p. Frant. *Matošovský*, far. ve Vraném, jmenován správcem kn. arc. vikariátního úřadu Zbraslavského.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Šucha*, far. v Kolodějích, za far. v Popovičkách;
p. Ludvík *Groh*, kaplan, za admin. v Nové vsi (Neudorf);
p. Václ. *Nachlinger*, kapl. ve Veřelě, za faráře v Metikalově (Meckl).

Upřázdnuená místa:

- Stodůlky*, fara patr. náboženské matice, od 5. března;
Nová ves (Neudorf), fara patr. p. Jana Arnošta hrab. z Berchemhaimhausenu, od 28. února;
Bohuslav (Wussleben), fara patr. p. Jindřicha hraběte Kolovrat-Krakovského, od 1. března 1891.

OBSAH: Největší kajníci. (Sedmé postní kázání.) — Cvičení duchovní. (II.) — Pláč Jeremiášův. (Na Velký pátek. Básně.) — Hrabě Sporck. (Pokračování.) — Památná místa země svaté. (Pokračování.) — Hříchové a pokuty. (III. Smilstvo. Povídka.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV., 34.)

Největší kajicníci.

Postní kázání, česky upravil *Al. Majer*.

Osmé postní kázání.

(Na Velký pátek)

„Slyšte, prosím, řeči mé a
čiňte pokání.“

(Job. 21, 2.)

Kající lotr Dismas.

Jak rychle ubíhá ten čas! nedávno po-
čala naše postní rozjímání a dnes již máme
je skončiti. Počali jsme kráčet po cestě
kajicnosti, nuže draží, kterak máme se zda-
rem ji dokončiti? Nechci vám toho tajiti
a proto dím, že cesta kajicnosti nemá
skončiti dříve, než až se smrtí. Kdo spasen
býti chce, musí nejenom pokání činiti nyní,
hned a brzy, ale musí v pokání též zemřiti
jako *kající lotr Dismas* v pokání zemřel a
spasení dosáhl. Kdo setrvá až do konce,
spasení bude; koho smrt spolu s pokáním
uchvátí, ten náležeti bude nebi. O všech
kajicnících, jichž věčná blaženost zajištěna
jest, čteme, že duše jejich kajicně z těla
vyšla a že nepřestali dříve se káti, nežli
žítí. Z té příčiny jest předmětem dnešního
posledního kajícího našeho rozjímání to,
čemu nás lotr na pravici s kříže učí, totiž
smrt v kajicnosti. Ó jak bych ho slyšel, kte-
rak sivým rtem ještě káže nám: „slyšte,
prosím, řeči mé a čiňte pokání.“ Hle tu
visím a učím vás kajicnosti, ale nikoliv
té, která pozdě začíná, ale té, která pozdě
přestává a smrtí až končí. Nepohoršujte se
nad mým dlouhým nekajícím životem, že
jsem do konce i v poslední ještě hodině
s mým hříšným soudruhem rouhal se Je-

žíši, nevinně mezi námi visícím. Vždyť
jenom nesmírnému milosrdenství Božímu,
jež na mne laskavě pohledělo, děkovati
musím, že mne smrt u prostřed těchto rou-
hání a ve všech ostatních hrozných nepra-
vostech mých neuchvátíla, jak se mému
zlému tovaryši stalo, jehož přísný hled spra-
vedlnosti Boží stihnul. Oba jsme byli blízko
u Ježíše, oba těsně vedle kříže jeho jsme
zmírali: jeden je zavržen a já dosáhl spa-
sení. A chcete věděti příčinu toho? Jest
příčina tato dvojí; jedna spočívá v *Bohu*,
který se naposled nade mnou smiloval, leč
z této nečiňte důsledků žádných, neníť
jisto, zda-li naposledy i nad vámi se smi-
luje; druhá příčina vychází ze *mne*, poně-
vadž jsem v pokání zemřel. Tak mluví lotr
na pravici; z čehož, draží, rozumně uzaví-
ráme, že je to velmi nebezpečné s pokáním
až na lůžko smrtné odkládati. Pravíť za-
jistě sv. Augustin: „Lítost v nemoci je
nemocná, při smrti však mnoho bojím se,
by mrtva nebyla.“ A právě proto též bez
síly a účinku. Nejnebezpečnější jest, tak
praví tentýž sv. církve učitel, slibuje-li si
kdo jistotu ku dni posledního. Věc nad
míru nejista jest, těšiti se na to, že právě
a jisté pokání činiti budeme ve chvíli po-
slední. Proto napomíná nás tak důtklivě
Duch sv.: „Nezůstávej v bludu bezbož-
ných, před smrtí chválu vzdej“ (*Bohu*).
(Sir. 17, 26.) Bude tedy předmětem našeho
posledního kajícího rozjímání to důležité
napomenutí, bychom s pokáním neodklá-
dali až k smrti; dávat zajisté Bůh, podle
slov proroka Joba, každému hříšníku dosti
času, popřává mu dosti hodin, dnů i let
ku pokání (Job 24.), kéž by jich nezne-
užíval, a proto, moji draží, pravím:

1. Odkládati s pokáním až na lůžko poslední, těžké jest i pro hříšníka i před tváří Boží; a proto

2. dobře činí ti, kdož s pokáním ihned počínají a v něm až do konce setrvávají.

1. Ačkoliv podle učení moudrého učitele Scotta není to nemožno ještě v posledních tazích pokání činiti a spasenu býti, nicméně jest to přec hrozně těžké jak pro hříšníka tak i pro Boha. Ó nemá-li býti pokání hříšníkovi děsně těžkým na lůžku posledním, když v posledních úzkostech smrtelných nemoc dosahuje nejvyššího vrcholu, bolesti těla stávají se největší, hlava je zmatena an žádné myšlenky žádné schopn není. A tu chceš, ó umírající hříšníče, pokání činiti? Avšak těžké je tu pokání i pro Boha; bývat Bůh při smrti člověka nejvíce proti němu rozhuňván, jestliže až dotud svým hříšným životem jej urážel. Ó Ježíši, je-li v řeči mé jen slůvka nepravdy, mluv ty sám s kříže, kterýž nám dnes ukázán bude. Je-li tomu však tak, moji draží, z jakých příčin chcete s pokáním až ku smrti odkládati? Táží se vás, kdyby někdo každý den a každou hodinu v patrném nebezpečí života vězel, konečně však nějakou šťastnou příležitost ku vyvážnutí nalézá, zda-liž déle ještě prodlí a příležitosti té hned se neuchopí? Kdyby někdo ze žaláře z okovů a pout se vysvoboditi mohl, zdaliž ještě ve vězení setrvá a v něm se opozdí? Kdyby někdo lehko z těžké nemoci vyléčiti se mohl, zda-liž léčení odloží? Nuže, moji draží, kdož by byl tak pošetilý a bezstarostný, aby věčnou spásu svou, již nyní pojistiti si může, odkládal na čas nejistý, který se snad nikdy ani nedostaví? Musíme se vskutku diviti té zatvrzelé zlomyslnosti Faraonově, že nechtěl propustiti lid israelský. Trest stíhal trest, žaby zaplavily v nevýslovném počtu nejenom celou zemi egyptskou, ale vnikly až do nejvnitřnějších komnat královských, takže Farao touto nesnesitelnou strastí dnem i nocí trápen byl. I zavolal k sobě Mojžíše i Arona a řekl jim: „Proste Hospodina, ať odejme žaby ode mne a od lidu mého a propustím lid, aby obětoval Hospodinu“ (II. Mojž. 8, 8.). Žádaje si nikoliv záhuby Faraonovy, ale obrácení jeho k Bohu, řekl Mojžíš: „Ulož mi, kdybych se modlil za tebe a za služebníky tvé i za lid tvůj, aby zahrnány byly žaby?“ A co učinil Farao? Stojí chvíli tiše a rozmyšlí se a konečně dí: „cras“ t. j. zítra. Ó pošetlosti, ó nerozumnosti! Vidí přec, že

nemá ani okamžik pokoje od těchto šeredných zvířat, že ani spáti ani jísti ani píti nemůže, že lůžko i mísa i číše i roucho i komnata od tohoto neřádu poskvrněny jsou, a přec ačkoliv ihned mohl od něho vysvobozen býti, di tento nesmyslný král „cras“ zejtra. A něco podobného děje se i s vámi, hříšníci, kteří nechcete odvrátiti neštěstí nejenom od svých těl, ale zvlášť od svých duší, kteréž ne sice žábami, ale tolika ďábly obklopeny jsou a sužovány, kolik hříchů máte; kteříž nechcete se vymániti z nebezpečnství jistého věčného zahynutí, ve kterémž bez starosti jíte, pijete, spíte, procházíte se, ačkoli byste pravým pokáním se ho hned zbaviti mohli; „cras“ zejtra říkáte, zejtra chceme se káti, zejtra zlé příležitosti zanechat, zejtra odpustiti, zítra nespravedlivý statek navrátiti, zítra hříšnou známost propustiti. A proč ne dnes? Tak volá sv. Ambrož, čeká na vás tolik zpovědníků ve zpovědnících, tolik Mojžíšů, kteříž nejenom za vás prosí, ale i moc mají neštěstí od vás ihned odvrátiti, proč tedy prodléváte? Cras, zejtra, toť je věc, kteráž již mnohé zabila. Slovem zejtra sami sebe mnozí zničili a den ze dne pokáním odkládajíce, sami sobě nebe na závoru zavřeli.

Ói snad s pokáním čas od času až ku poslednímu lůžku odkládajíce, můžete mně říci zdali již víte kdy zemřete, a jaká bude vaše smrt, zda klidná, tichá a pokojná? Zcela jinak mluví o tom Duch sv. řka, „že neví člověk jaké bude jeho konečné odvrácení“ (Sir. 9, 16.). Známeť z denní zkušenosti, že brzy ten brzy onen prudkou horečkou zachvácen bývá, kteráž ho o rozum připraví, jak mnozí nepředvídaně mrtvici ranění odešli? Mnohým tak prudký zápal sevřel hrdlo, že rychle se zadusili, u jiných zase bolesti a nemoci tak rychle se rozmnožily, že ani dobré ani zlé myšlenky schopni nebyli. Ó kde je potom ono pokání, s kterým až do smrti odkládali? Než to jest právě nejspravedlivější trest Boží u takových hříšníků, že nemohou činiti potom pokání, když by chtěli. (Sv. Augustín in Psalm. 59.) Zkusil toho na sobě onen bídný tělesný hříšník, kterýž před nemnoha lety na lůžku smrtelném od zpovědníka žádan byl, aby odstranil z domu svého ženu, s kterou byl hřešil; na čež on žádné jiné neznal odpovědi, leč: „nemchu.“ Vždyť musíš ji, tak di kněz, v několika hodinách při smrti opustiti, opuť ji tedy již nyní s užitkem a odpověď zni: „nemohu.“ Ne-

dosáhneš rozhršení, nesmíš žádné svátosti přijmouti a odpověď zní „nemohu.“ Záviseš na tom nebe, spása tvá, jinak na věky budeš zavržen a odpověď zase „nemohu;“ vždyť i tuto ženu, svou čest, své tělo, svou duši, svůj život, věčnost, všechny svaté, matku Boží, Krista, nebe ztratil — a on pořád „nemohu.“ Pohled na Ježíše na kříži, kterak ho Otec nebeský k vůli tobě na kříž odsoudil — a nemocný zas dí „nemohu;“ ona byla mou útěchou v životě, nechť je mou útěchou i při smrti, to řka, objal nevěstku svou a vypustil ducha. — Tak, draží, vypravuji nám muži hodnověrní. Tuť naplnilo se slovo Kristovo: „Zemřete v hříchu mém“ (Jan 8.). Hrozný to konec hříšníka, jenž s pokáním až ke smrti odkládá.

2. Moudře, nad míru opatrně tedy jednají ti, kteříž hned nyní káti se počínají a v pokání až do smrti setrvávají, neboť ti budou spaseni. Slychali jste každoročně v postních duchovních rozjímáních častěji, že pokání záleží v odpuštění hříchů, v přetržení zlých příležitostí, v žalu a lítosti, v častém užívání sv. svátostí, jak pokání tak i nejsv. těla Páně, ve vzbuzování různých ctností a v ustavičné modlitbě. Upustíte-li tedy od tohoto, jest konec s vámi a vy nalezáte se v nebezpečství věčné záhuby. Jestliže však s pokáním vždy znova začít chcete, (což ovšem vždy velmi těžké jest, poněvadž ďábel vraceje se do duše, běře sebou sedm duchů horších než je sám, jak Kristus dí), když znova vždy pokání činit chcete a opět v něm setrváte, tu tropíte si z Boha ku vlastní své škodě posměch; neboť dle slov sv. Augustina vposměvač je a nikoliv kajeník, který opětně činí, z čeho se kaje. Uvažte, co sv. Augustin volá k nám dále, řka: Bůh ti slibuje odpuštění, když se od hříchu odvrátíš, neslibil ti však jistotu, že dlouho živ budeš, neslibil ti ten čas, ku kterému s pokáním odkládáš. Mnozí stojí tu mezi vámi a poslouchají mne nevzpomenouce ani, že v tomto roce do hrobu odejiti musí. Ó běda tomu, koho Pán až přijde nezastihne v pokání. Dobře tedy činí a vši chvály hodni jsou ti, kteříž se přičiňují, aby duši vždy ve stavu milosti Boží zachovali, kteříž sobě sami ustavičná a vždy trvajících pokání za spáchané hříchy ukládají. Nechť potom přijde smrt kdykoli chce, náhlá nebo zdlouhavá, nalezne je vždy v kajenosti, ve kteréž také zemrou, jako Dismas na kříži v pokání zemřel; jako Petr, Magdalena a David

až do konce v pokání setrvali. Nuže, draží, jakož jste s nimi hřešili, tak máte s nimi též v pokání zemřít. Jest známo, že biskup Genebald sedm let, sv. poustevník Jakub deset let, náš sv. Vilém ustavičně, Filip hrabě Namurský, syn Balduina hraběte Flanderského až k poslednímu výdechu v pokání setrvali. Tento poslední byl v nemoci své tolik zkroušen, že málo kdo v tom jemu se vyrovnal, zpovídal se častěji s tak hlubokými vzdechy a těžkými žalobami, že i jiné ku pláči pohnul; sám hodil sobě provaz kolem krku a svého zpovědníka vážně prosil, aby jej na veřejnou ulici za ten provaz vyvlékl, řka, že slušno jest, aby jako pes zemřel ten, kdož jako pes živ byl. Ó v pravdě toť veliké pokání od hraběte. A právě tak jako onen provaz, kterým kající lotr ku kříži přivázán byl do nebe jej vtáhnul, tak nelze ani pochybovati o tom, že i onen hrabě kající do nebe vtažen jest oním provazem kajícím, který si sám na krk uvázal. Všech těchto pravých kajících duší máte, moji draží, následovati, ne sice ve způsobu, kterým se káli, ale jistě v té snaze, s jakou pokání své až do smrti prodloužili, v něm až do konce setrvali a konečně v něm také šťastně dokonali.

A nyní končím toto poslední naše postní rozjímání těmi slovy, kterých jsem byl po celý půst na počátku řeči svých užíval „Slyšte prosím řeči mé,“ beřte sobě vážně k srdci ta postní naše rozjímání, v nichž jsem vám o pravém pokání kázal a „čiňte pokání.“ Kdyby však snad někteří tu byli, kteříž mne až do dnes poslouchali bez užítku, bez pohnutí, bez pokání, nechť vzpomenou na hrozné slovo Kristovo: „Muži Ninivetští povstanou na soudu s pokolením tímto a odsoudí je,“ poněvadž nenásledovali příkladu těch, kteříž ihned hříchů zanechali (Luc. 11, 32.); povstane ze soudné stolice své Petr a připomene jim druhé naše postní rozjímání, v němž všech hříchů svých kajícími slzami oplakával; ukáže se Pavel a vyčte jim rozjímání třetí, ve kterémž po skroušené lítosti odhodlal se k dokonalé změně života; povstane David a znova připomene rozjímání čtvrté, v kterémž před námi veřejně se zpovídal; dostaví se i Magdalena a ukáže na páté rozjímání naše, ve kterémž za odpuštění hříchů své s celou přisností se kála; zjeví se syn marnotratný a vyčte jim nedbalost jejich, s jakou Božího stolu Páně sv. přijímání se straní; povstane též a okřikne je sedmým rozjímáním kající

publikán, jenž k modlitbě skroušené vybízel, ale nadarmo; povstane konečně i ten dnes umírající dobrý lotr Dismas, jenž v pokání zemřel. O co tehdy po tolikerých žalobách odpovědi? Hrůza mne jímá, když na to pomyslím, takže ani mluvití nemohu — sami si na otázku tuto odpovězte; ale odpovězte ku věčné spáse duší. Amen.

Cvičení duchovní.

Upravil Josef Nedvídek.

„Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství Svého, a podle množství slitování Svých, shlad' nepravost mou.“ (Ž. 50, 1.)

III.

Pramen všeho zlého jest hřích. Jak nešťasten byl Kain, a byl nešťasten z hříchu svého. Vraždu spáchav třese a chvěje se po celém těle; pot hrůzy vyrazí se mu na čele, srdce buší, oko téká hledajíc koutečku, v němž by skryl se před vševědoucím okem Božím. Ale marně! Bůh nesmírnou přítomností Svou jej obklopil. Již otázka přišně zní: „Kde jest Abel, bratr tvůj? — Co jsi učinil?“ Jeho ozbrojený vzdor, drzá smělost, zdánlivá lhostejnost Vševědouceho nemýlí. Rozsudek nad ním pronáší: „Zlořečený budeš na zemi, kteráž otevřela ústa svá, aby přijala krev bratra tvého.“ Nyní Kain odchází ode tváří Hospodinovy a prchá a bloudí s místa na místo kletbou všudy provázen. Mnoho má potomstva: ale nemá pokoje, nemá radosti, ty děti dobrého svědomí, nikdy a nikde mu se nerodí, kletba hříchu ho tíží; staví město, buduje hradby a věže kolem něho, vládne neomezeně svému pokolení čtému; vše bojí se ho, vše ho poslouchá; jenom to svědomí, to nedává se skrotiti volajíc všudy a vždy: „Zlořečený jsi na zemi.“ Hřmění hromu ho děsí, pod nebem hvězdnatým sténá: „Ach, jak krásní jsou stánkové Tvoje, Hospodine, pane zástupů, ale ne mně — podílem mým kletba Tvá.“ Dítě ve své nevinosti žalem naplňuje srdce jeho; vzpomíná vnitřního pokoje za doby nevinného mládí svého, pracuje, ale jen kletbu klidí; spí, ale hlas svědomí děsí ho ve snách o krvi a soudu. (Gen. 4.) — Aj jak nešťastný jest hříšník! Pokoje, jenž všechno blaho jiné převyšuje, nemá. Ať ze zábavy do zábavy se potácí, ať bohat jest jako Kroesus — nemá v srdci

svém pokoje — jest nešťasten! Ó kéž bych, kdo nemají pokoje Božího, jimi pohnouti mohl, aby za všechno na světě ho dosíci se snažili. Chci vám, draží, ukázati cestu do ztraceného ráje snadno cestu naléztí, snadno po ní se bráti, a cesta, kterou vás povedu, jest jedinou a tudíž nevyhnutelně potřebnou, neboť jediná ona vede hříšníka ku blaženosti časné i věčné. Jest to cesta pokání, cesta pokory; kdo na tu cestu vstoupí, jako že Bůh slitovník nad námi, pokoje brzy dosáhne. Ale „kdyby hříšník pokání nečinil, kletba neodejde s hlavy jeho.“ O třech pak budeme rozjímati pravdách:

1. Pokání, aby s prospěchem bylo, musí býti svátostné.

2. Litost a předsevzetí jsou v pokání nezbytny — *conditio, sine qua non*.

3. Zpověď z ustanovení Kristova nevyhnutelná na odpuštění hříchův.

Pane, jenž nechceš smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl, jenž zalíbení máš v srdci skroušeném a pokorném, dej nám statečnost, abychom pokoje nabyli, jehož pozbyli jsme hříchy svými. Svatá Maria, útočiště hříšníkův, oroduj za nás!

1. Bývalo prý za doby, kdy se lékařství na vysokých školách neučil, zvykem, nemocné přinášeti ku bráně chrámové; vcházející radívali nemocnému, kterak by zase zdraví nabyli. Podle obyčeje toho starodávného chci vám přivést nemocnu, na niž bez litosti nebudete moci popažit; stížena jest malomocenstvím, srdce jest sdrceno, žíravý pal proudí žilami, ubohá nemá pokoje ani odpočinutí, bolest její hrozí až zoufalostí; a nemocná? Duše hříchem stížená. Smilujte se nad ubohou, draží přátelé, poraďte ji osvědčený lék, jímž by nabyla zdraví a pokoje. Jmenem církve svaté a na vašem místě poradím lék nemocné duši, lék jediný — jiný neprospívá — svátost pokání. Není jiného léku pro hříšníka, aniž býti může; stvoření může sice nekonečného Boha urazit, ano jím pohrdnouti, ale za urážku a drzost svou dosti učiniti nemůže. Proč? Poněvadž jako čest prokázaná tím větší jest, čím vyšší ji prokáže osoba: tak zase tím větší jest urážka, čím vyšší osoba uražená. Jest tudíž hřích, jsa urážkou Boha nekonečného, sám nekonečně veliký, a proto hříšník sám za sebe hříchu odčinití nemůže. Ale litostivý jest Hospodin a milosrdenství Jeho není konce; poslal Bůh Syna Svého, odlesk věčné slávy Své, aby za nás obětí byl smírnou, aby beránkem byl, jenž snímá

hříchy světa, jenž hříchy naše na se vzal a vnesl je na dřevo kříže; s dřeva kříže teče krev Krista Pána, teče potoky, jež jsou svaté svátosti, v nichž my hříšníci se z hříchů svých obmývatí máme. A tak duše, která ve svatých svátostech obmyta bývá krví Kristovou, dochází odpuštění hříchů svých ne zásluhou svou, nýbrž proto, že ve svatých svátostech se obmýváje oblekáva roucho neskonalejších zásluh Kristových. Kdo by však ve své zaslepenosti nebo zatvrzelosti trváje ve svatých svátostech se neospravedlňoval aniž posvěcoval, a tím řádem pohrdal těmi prostředky, jež na spásu naši jedinou Kristus ustanovil, jinak se ospravedlniti nemoha, nemůže spasení dojíti. Či není to zaslepenost vrhati se v záhubu, kdežto Kristus apoštolům a jich nástupcům určitě řekl: „Přijmete Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim; kterým zadržíte, zadržány jsou.“ Jakou výmluvu miti bude hříšník před soudnou stolicí Kristovou na slova Jeho: „Kterak jsi sem vešel nemaje roucha svatebního?“ (Mal. 22, 12.) Či netekla i pro tebe a za tebe krev moje? Či pro tebe pramen milosti ve svatých svátostech nebyl otevřen? Či nebylo v moci tvé, abys smarnotratným synem se obrátil a předepsanou cestou odpuštění dosáhl? Milá ti byla kletba, budiž tedy tvým podílem.“ — Než nemluví k hříšníkům zatvrzelým, kteří by nepráhli po odpuštění hříchů svých, ale mluvím k jinochům katolickým, jimž dobře známo i vítáno, že ve svátosti pokání lze dojíti hříchův odpuštění tomu, kdo hříchy pozná a uzná, jich lituje a opravdovou vůli má nehřešiti již. Než o to starost mám, jinoši draží, že všichni přijmouce dnes svátost pokání, nepřijmeme ji platně, v srdci svém nepocítíme pravé, nadpřirozené lítosti. Hle kající David slzami smáčel lože své. Ezechiáš v pláči vypustil ducha svého; když Israel vrátil se ze zajetí svého, čtení zákona přerušoval vzlykotem a pláčem kajícím slibuje, že zákon zachovávatí bude; kající publikán bil se v chrámě v prsa svá řka: „Bože, buď milostiv mně hříšnému;“ Petr vyšel ven plakal hořce; Magdalena slzami smáčela nohy božského Mistra. Hle, vsichni ti kajícíci netoliko bolest cítili v srdci, ale i slzou a pláčem ji jevíli. A tento duch skroušenosti a zkomoucenosti, jenž naplňuje duši ale i vně se jeví, přešel do svaté církve. Uvedu příklad, jenž nás aspoň povzbuditi má k lítosti ač ne k následování. L. Jan Climacus

ve své knize „Zebřík k ráji“ líčí život klášterníkův egyptských. Klášter jmenoval se vězením, v němž četní kajícíci konávali pokání, jehož smyslná přirozenost se děsí, pokání, kteréž jen z nehlubší zkroušenosti a z bázně před uraženou velebností Boží vzrůstí mohlo. Klášter ten poblizku byl Alexandrii; v něm nebylo ani nejpotřebnějších potravin; neměli tam vína ani oleje, neměli tam světla; za dne jen skrovné paprsky kobky osvěcovaly. Dnem i nocí slychati bylo pláč a nářek, vzlykot a sténání. V bídném oděvu slzami kropili kajícíci popel, na němž na kolenou k zemi schýlení byli. Jiní stáli strnulí jako sochy, oko jejich otevřené bylo upřeno v místo jedno. Časem zazníval pláč slovem: „Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého a podle množství slitování svých shlaď nepravost mou; a zase jiný: De profundis clamavi ad Te Domine, Domine exaudi vocem meam. Si iniquitates observaveris Domine, Domine, quis sustinebit. Fiant aures Tuae intendentes in vocem deprecationis meae. A zase klesali na kolena svá a zase slzami kropili popel, na němž klečeli: Konečně převor kláštera slyšel zpověď jejich a propouštěl je v pokoji do domova jejich s Bohem smířené.

Příklad nebyl uveden, přesně byste ho následovali, anobrž spíše za tím účelem, abyste poznali, seč jest srdce lítostí zkroušené a bolem nad hříchem zkomoucené, jestliže upřímná jest člověku vůle se polepsiti a již nehřešiti. Běda hříšníkovi, jehož lítost a zkroušenost zmocí nemůže smyslnosti; pak zajisté jest lítost nedostatečná jsouc bez bolesti a bez ošklivosti hříchu; ale bez pravé lítosti není hříchův odpuštění. Vyzpytuj svědomí své sebe bedlivěji, vyznej se z hříchů svých dle počtu a druhů jejich i okolností jejich: nemá-li lítosti, to jest pravé bolesti z uražení Boha a ošklivosti z hříchů svých: tvá zpověď jest neplatna a svatokrádežna.

Jako pak nemůže býti pokání bez lítosti, tak zase lítost nesmí býti bez pravého předsevzetí, nikdy již nehřešiti. Nedá se mysliti, aby kdo v ošklivosti měl hřích svůj a neměl při tom úmyslu, že začne nový život, že zachovávatí bude všecka přikázání, zkrátka, že strom hříchu se všemi kořeny vyrvé ze srdce svého! Co platny jsou připovědi, jichž nehodláme plniti, co platna jsou polovičatá dobrá předsevzetí, jimiž svědomí se jen opentluje; co platny jsou snahy dobré, které již v zárodku svém

umírají, co prospěje v tomto nejdůležitějším jednání přetvářka a světská chytrost, která se dělá, jakoby chtěla, ale hned sama sobě se vymlouvá, že chtění nemůže učiniti skutkem! Chceš-li opravdově, pevně a nezvratně od tohoto okamžiku až do smrti nejdlejší zřici se všech těžkých hříchů svých i těch, jichž jsi se posud nedopustil, a věrně plnití přikázání evangelia svatého? Toť otázka, k níž dnes, v dobu svaté zpovědi, rozhodné „ano“ jest odpověděti; kdo nehodláš, kdo otálíš odpověděti „ano,“ věz, že ve svátosti pokání nemůžeš býti a nebudeš ospravedlněn. „Ne kajícníkem, anobř posměvačem,“ dí sv. Augustin, „jest hříšník, jenž zase koná, čeho že lituje, ve svátosti pokání předstírá.“

3. Pravá lítost, upřímné předsevzetí a upřímná vůle dostiučiniti za hříchy spáchané, pokáním jest ve smyslu přirozeném. Abychom však nabyli užítu svátostného pokání, jest potřeba z nařízení Krista Spasitele zpovídati se ze všech hříchů náležitě zřízenému knězi. Není třeba vzpomínati toho, co již z katechismu věděti mají všichni, že zpověď jest článkem víry slavně prohlášeným. Kněz v úřadě zpovědním jest soudcem, učitelem i lékařem. Jest soudcem nabyv moci od samého Krista Pána svazovati i rozvazovati. Aby soud jeho byl správný, vinníka jest mu slyšeti, stav svědomí jeho se všech stran prozkoumati a poznati. Ale kterak by kněz mohl tak učiniti, kdyby kajícník zavřel svědomí své v srdci svém před knězem, anebo kajícník kdyby hříchy své umenšoval skrýváje mrzkost jejich. Věřte, že každý svědomitý zpovědník s bázní a s třesením zasedá na stolici soudnou a že kněz úřad zpovědní považuje za nejtěžší práci svého duchovního pastýřování a že jest mnohem obtížnější zpovídati než zpovídati se. Nuže, jiníši drazí, ulehčete pp. zpovědníkům dnes obtížný úřad zpovědní vyznávajíce hříchy své všechny a jednotlivě i co do počtu, kolikráte se stal od poslední zpovědi, anebo kolikráte snad za týden, jakož i jmenujte okolnosti, které hřích zveličují nebo proměňují. Na těle lidském objevují-li se neduhy, možno je léčiti lékaři jen tehdy správně, je-li mu známa jich příčina čili původ. Dle příčiny bolesti stanoví se lék. Zatají-li nemocný příčinu a původ své nemoci, lékař volí jiný lék, jenž působiti nemůže. A tak jest ve sv. zpovědi s nemocným hříšníkem: zpovědník lékař jinak má hojiti hřích pochodící ze žádosti očí, jinak

hřích ze žádosti těla a zase jinak hřích z pýchy života. Jakoby nemocný jen sobě škodil, tajil-li by lékaři stav své choroby; tak kajícník v záhubu vrhá duši svou, zatajuje zpovědníku hříchy své: sklame snad svého zpovědníka, ale věčná pravda pronikne umelou tmou a klam ve tmě té se skrývající a otevře mu balsám své božské milosti. A proč tajiti se s hříchy svými? Anebo, proč jich umenšovati? Či bojíš se snad, co by si zpovědník o tobě pomyslíl, slyše těžký hřích a snad jich mnoho? Pomyslí si, že nejsi andělem anobř křehkým člověkem, jímž chyba vládne. Jako nad jedním hříšníkem pokání činícím v nebi větší radost jest, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří ve své pýše myslí, že nepotřebují pokání, tak i zpovědník z upřímného a úplného vyznání svého radovati se bude, neboť i jemu praví pismo: „Kdyby hříchové vaši byli jako červec, jako sníh obilíni budou.“

Nuže, j. dr., půjdeme nyní ku zpovědníku; vzbudme lítost a zkroušenost a bolest nad hříchy svými, vyznejme se dokonale ze všech hříchů svých; kdo z nás z podstatné příčiny domnívá se, že kdy neplatně se zpovídal, naprav neplatné zpovědi zpovědi všeobecnou čili generální. Kristus náš Spasitel dobrý všecko vykonal, čeho spasení naše potřebovalo — vykonejme i my, čehož dle ustanovení Kristova třeba jest, aby soudní výrok zpovědníkův potvrzen byl Soudcem nebeským. Amen.

Pláč Jeremiášův.

Na Bílou sobotu.

I. čtení.

- Heth. Milosrdenstvím jen Hospodina Boha jest, že dokonce jsme nevyhynuli: nezhyňulať jeho smilování mnohá...
- Heth. Na úsvitě z rána, kdy již zblednuly hvězdy v nebi jasném, po každé, ó Pane, víra tvoje hojná novým světlem vzplane.
- Heth. Díl můj Hospodin jest, duše moje praví, protože chci ho dočkat — on mne smutku zbaví.
- Teth. Hospodin jest dobrý k těm, kdož doufá v Něho, každé duši, která vroucně hledá Jeho.

Teth. Dobré jest to státi, očekávat stoje,
v mlčení, kdy dá Bůh spasení nám svoje.

Teth. Dobré je to muži, když by v mládí klesl
pode jho, jež v stáří zvykleji by nesl.

Jod. Osamělý sedne, mlčky — beze slova,
pozdvihl je na se — zvykne nést je znova.

Jod. Položí svá ústa, do prachu je vloží,
zdali přec by svítla naděje snad Boží —

Jod. Dá své líc tomu, kdož jej bude bít,
v hladu posměchem jich smí se nasytiti.

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!

vrať se k Bohu svému, On tě v náruč vezme!

*

Resp. K zabítí jest veden jako ovce tichá —
a když necitelně nakládali s ním,
neotevřel úst svých — sotva znát, že dýchá,
na smrt pro nás vydán učenníkem svým,

* aby obživil nás, lid svůj ubohý. —
Dopustil to: vydal na smrt duši svoji,
ke zločincům počten, v potupení stojí,
aby obživil nás, lid svůj ubohý . . .

II.

Alef. Ale, jak z ozdob chrámu zlato začernalo,
nejkrásnější barvy zhledly změněny,
ze svatyně zbylo kamenů jen málo,
na počátku ulic leží sházeny.

Beth. Synové Sionu slavní, přiodění
zlatem nejprvnějším z blahých ještě chvil
jak jsou za nádoby z hlíny připočtení,
za dílo, jež rukou brnětí zhotovil!

Ghimel. Však i nestvůry prs obnažily rády,
aby nakrmily lačných mláďat svých:
dcera lidu mého ukrutná je všady —
jako pštros, jenž bloudí v pouštích vy-
prahlých.

Daleth. Jazyk těch, kdož ještě prsí požívali,
přischnul žízni k dásním; — a kdo z ma-
ličkých
prosili o chleba, darmo o něj lkali:
nebyl, kdo by lálal chléb jim v rukou
svých.

He. V rozkošech kdož jedli, po cestách se váli:
zhynuli tam hladem: V zlatohlavě zas,

kterí vychováni — do hnoje se dali,
v zoufalství ho jedli, bude-li jim snáz.

Vau. Učiněna větší nad Sodomských vinu
dcery lidu mého bidná nepravost,
Sodomu Bůh zvrátil mžikem; jejích synů
nepoutala v bídě zajímačů zlost. —

*

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!

vrať se k Bohu svému — zas tě v náruč vezme . . .

■

Resp. Vstaň Jerusaléme — svlékni roucha slávy,
oblec žíně, posyp popelem své hlavy:
v toběť Israele zabit Spasitel. —
Bystřinu slz vylej nocí, dnem pro Něho,
zřenice necht oka neumlkne tvého:
v toběť Israele zabit Spasitel . . .

III.

(Počíná modlitba Jeremiáše proroka.)

Rozpomeň se na nás, dobrý Hospodine,
co se s námi stalo! popať s nebe k nám!
viz to pohanění, v kterém lid Tvůj hyne,
dědictví i domy zabral cizák sám.

Sirotci jsme náhle — bez otce — bez krále,
matky naše nyní jsou jak vdovy jen; —
za peníze pijem vodu vlastní stále,
za cenu své vlastní dříví kupujem.

Za šíje nás vlekou, ani chvilku není
odpočinku dáno těm, kdož umdleli —
abychom pak chlebem byli nasyceni,
Egyptu, Assyřským — ruk jsme podali.

Otcové — hle — naši zhřešili a žasli,
není jich — my nesem nepravosti jich,
otroci nad námi otěž vlády našli,
není, kdoby z ruk jim vytrh' ubohých.

S nebezpečím duše přinášíme sobě
chléb od tváře meče na pustinách zlých —
jak pec vypálena v bouřné hladu zlobě
už je kůže naše — Bože v nebesích . . .

Zlehčují nám ženy na Sionu svatém,
panny v městech Judských . . . pomoz
Bože . . . chvatem!

■

Ó Jerusaléme — ó Jerusaléme!

vrať se k Bohu svému — zas tě v náruč vezme . . .

■

Resp. Plač, můj lide, jako panna v smutku činí,
pastýřové lkejte v popeli a žíni,

* poněvadž den Páně nadešel nám všem,
velký, hořký příliš — v těžkém bolu svém:

Vers. přepásejte beder kněží Boha svého,
oltáři kdož slouží, plačte do jednoho:
posypte své hlavy v smutku popelem,

* poněvadž den Páně nadešel nám všem,
velký, hořký příliš v těžkém bolu svém. —

Plač, můj lide, jako panna v smutku činí,
pastýřové plačte v popeli a žíni,

* poněvadž den Páně nadešel nám všem,
velký, hořký příliš v těžkém bolu svém...

P. Adolf Pergl.

Hrabě Sporck.

Studie Ant. Podlahy.

XVIII.

V nepřátelství svém proti duchovenstvu zvláště proti jesuitům Žireckým pokračoval Sporck touž měrou jako dříve, spolu pak nepřestal, ze své hojné zásoby nedobrych knih, kterou v Kukusu měl, lid podělovati a utrhavé spisky vydávati.

Na Sporcka byly podány biskupské konsistoři rozličné žaloby. Farář Jaroměřský žaloval, že rozšiřuje po okolí Kukuském špatné knihy, že se rouhá nejsvětější Svátosti¹⁾, a že již celých sedm let nebyl ani u sv. zpovědi ani u sv. přijímání. Jesuité Žirečtí sobě stěžovali na nesnesitelné výsměchy a urážky, kterými je Sporck pronásleduje.

Nezbylo, než přísně proti tomu zakročit. Roku 1729 zavedeno bylo vyšetřování, které vedl sám biskup Kralohradecký. V červenci konáno bylo vyšetřování v Kukusu, v listopadu pak v Konojedech, v Pražském domě Sporckově a v Hradištském klášteře; při tom byly mnohé knihy zabaveny, četné posměšné obrazy a satyrické verše zabíleny, hanlivé sochy odstraněny.

Vyšetřování Kukuské²⁾ řídil horlivý missionář Kralohradecký, P. Antonín Ko-

niáš, jenž při působení svém často nalézal mezi lidem škodlivé knihy Sporckovy. Pročež již dlouho se o to zasazoval, aby byl škodlivé činnosti rázný konec učiněn, i neustál dříve, až mu bylo po vůli učiněno. Pod záštitou kyrysnického pluku Caraffova a u přítomnosti krajského hejtmána Kralohradeckého, vykonal Koniáš dne 29. července prohlídku knih Sporckových a zabavil jich takové množství, že na dvanácti vozech odvezeny býti musily. Tím uvalil na sebe Koniáš nenávisť Sporckovu, jenž mu u Kukusského zámku postavil posměšnou sochu³⁾.

XIX.

Vypravování mnohých životopisců²⁾, že byl Sporck po sedmiletém vyšetřování uznán r. 1736 za nevinna, a že ho žalobníci jeho musili veřejně v Kukusu odprostiti, nezakládá se na pravdě. Za to se přihodilo v témž asi čase něco, o čemž sice máme zprávy zcela spolehlivé³⁾, co však vůbec zamlčováno bývá.

Kdysi byl Sporck — buď ze zvědavosti, buď náhodou — přítomen kázání, které měl P. Koniáš o pokání. Z počátku naslouchal bezpochyby s nemalým odporem slovům svého domnělého nepřítele, čím déle však sledoval nadšenou řeč horlivého missionáře, tím více vytrácela se z jeho srdce nenávisť, kterou tak dlouho byl v něm živil, a měnila se v obdiv, ano v přátelskou náklonnost. Poznalť zajisté, že Koniášovi křivdil, porozuměl, že prostý mis-

¹⁾ Z elogia P. Koniáše.

²⁾ Abbild. II. 125, Sl. Nauč. VIII. 905.

³⁾ Čerpány jsou z *Elogia* P. Koniáše a z pobřežního kázání: Trauer-volle Liebs Thränen der berichten Armuth, in einer Trauer-Rede über den schmerzlichen Hintritt des in Gott verschiedenen Vatter der Armen, Ihro Excellenz des Hoch- und Wohlgebohrnen Herrn Herrn Francisci Antonii des heil. Röm. Reichs Grafen von Sporck, drei Röm. Kais. Majestäten Kammerern, wirklich geheimen Rath und königl. Statthaltern in Böhme, Herrn auf Lissa, Gradlitz, Konnoged etc. In der dreitägigen zu Lissa gehaltenen Leich-Begängnusz den 5. Mai anno 1738 vorgestellt von dem A. R. Patre Adamo Wels, Soc. Jesu, Sontags-Prediger in der Residentz Schurtz. Gedruckt zu Prag, bei Johann Norbert Fitzky, auf dem Bergstein. 11 listů in 4°. — Obojí bylo pisateli tohoto pojednání vdp. P. Svobodu laskavě zapůjčeno.

¹⁾ Malť Thessnigk to při výsledku do-
svědčoval.

²⁾ Srovnej, jak je líčí Abbild. böhm. u. mähr. Gel. II. 125; Sl. Nauč. VIII. 905; Zl. Praha 1888 str. 23.

sionář větších zásluh sobě získává svoji skromností, nežli on svoji pýchou, že nepochybně více dobrého a to v malé chvíli způsobí živé jeho slovo, nežli kterákoliv kniha jím vydaná za drhný čas a nabyt přesvědčení, že Koniáš nevyhledává ničeho, nežli čest a slávu Boží a spásu svých bližních.

Od toho okamžiku se stala se Sporkem změna veliká. Ještě téhož dne s Koniášem osobně se smířil a jemu pak častěji i značné peníze na vydávání dobrých knih poskytoval. Brzy potom pozval si Sporek (roku 1736) několik kněží z Tovaryšstva Ježíšova do Kuku, aby tam konali pro jeho poddané sv. missii. Nával lidu byl ohromný. Sporek sám denně byl přítomen kázáním výmluvných misionářů, kteří ku pokání vybízeli. Jednomu z misionářů — nevíme, byl-li to P. Koniáš — odevzdal na znamení své úcty a svého uznání jakožto dovednému „lovci duší“ odznak svého řádu Svato-Hubertského. Zároveň zplnomocnil misionáře, aby poddaným jeho, kteří svědomí své snad obtížili nějakou krádeží z jeho majetku, rozhřešení dávali bez závazku povinné jinak náhrady.

A v novém, lepším způsobu života vytrval Sporek až do konce. Říkával velmi často: „Před časy míval jsem zálibu v lovu a v hudbě, nyní však nic mne tak netěší, jako dobré svědomí a zdraví tělesné.“ Jindy uznal ochotně sám, že do knih od něho vydaných vtroušeny byly škodlivé výroky a bludná učení. Dal se zapsati do družiny mariánské, již odkázal 300 zlatých. Přebýváje na zámku svém Lysé dojížděl častěji do blízké St. Boleslavi, kde s celým komonstvem přistupoval k sv. zpovědi a ke stolu Páně.

Když pak upadl v těžkou nemoc, snášel ji s oddaností v pravdě křesťanskou. A z této nemoci nepovstal více. Tuše, že dnové života jeho jsou již sečteny, povolal k sobě kněze z řádu sv. Augustina, aby se skroušenou zpovědí s uraženým Bohem smířil. S největší pokorou jal se sám na sebe viny své žalovati počínaje od dětství svého. Když po čtvrt hodině sám již s těžší mluvití mohl, žádal zpovědníka, aby jej otázkami na různé hříchy upamatoval. Téměř celou hodinu trvala tato zpověď. Když mu pak kněz uděloval poslední pomazání, tu hrabě sám vztáhl k němu svoje ruce. S dětinnou přítulností líbal obraz Matky Boží . . . Pak žádal, aby mu podána byla částka sv. kříže, kterouž byl

obdržel před časem od jistého kněze z Tov. Ježíšova.

„A když se poslední hodinka přiblížila,“ pravil pohřební kazatel, „spočíval hrabě na loži svém s takovým klidem, s takovou trpělivostí a odevzdaností, jako by po těžké práci k odpočinku byl zavolán . . . Všecky zevnější známky a posuňky skonávajícího hraběte dávaly na jevo, že umíral s nebeskou důvěrou a se sladkým klidem duševním¹⁾.“

Jiskry.

Chorvatsky napsal Tommaseo. Ukázky podává
Jindřich Ap. Mutov.

(Pokračování.)

Je pak postup myšlének v „Jiskrách“ as následující²⁾:

Básníkovi zdá se býti to opovázlivostí, že počíná psáti chorvatsky, kdežto ani slov nemá dosti, jimiž by vyjádřil svoje myšlenky. Než slyší Vilu slovanskou, jež ho k tomu vybízí a pobádá, a proto psáti chce, ano i zemřítí by přál si, kdyby jen zůstaviti mohl Dalmacii svoji památku své lásky k ní, a kdyby stala se Dalmacie prstenem pout zlatých, jež by svobodně spojovala všechny dcery matky naší slovanské (I.). — Díky čini Spisu Popovičovi, učiteli svému bývalému, jehož pouze prý to zásluhou, že zase počíná po půl století mateřským psáti jazykem, a dokládá, že od té doby jednokaždé slovo, jež bude čisti nebo psáti, bude připomínati mu jeho jména (II.). Svému lidu pomohl by tak rád, ale nezná všech jeho ron, ješto není živým jeho údem (III.).

A v „Jiskrách“ následujících, až do deváté, velebí a opěvá Tommaseo prostý lid, v němž vidí jádro národa, a myšlenku tuto objasňuje příklady, vzatými z dějin novozákonních. Práví:

¹⁾ V pamětní knize fary Lysské zaznamenáno jest úmrtí Sporkovo slovy těmito: „Anno 1738 30. Martii hora media nona matutina, domonica Palmarum, obiit Lissae omnibus sacramentis tribus provisus, nempe sacra Poenitentia, sacra Synaxis et extrema unctione, quam motu proprio petiit, Illustrissimus et Excelltiss. D. D. Franciscus Antonius S. R. I. Comes de Sporek.“ (Dle laskavého sdělení vdp. Vojt. *Podobského*.)

²⁾ Viz úvodu Milčetičova str. LX. a další.

Má lid náš sice svoje hříchy, ale lože svého nečistotou nepokálel. Můžeme tudíž započati život nový, neboť brána budoucnosti nám není uzavřena. Zlatá péra nikdy nedovedou psáti těch, jako pějí housle javorové. My slávu svou při nich opěváme a své žaly, nikoli však hanebnosti zvířecího žití. Domu nemáme sice, ale máme matku, a otec a matka posud nejsou jména jakás jalová (IV.). — Sv. Jan Křestitel — dí — byl chud, a přece rozlehl se dále jeho hlas nežli hlasy tolika židovských kněží, nasycených všemi radostmi života. Ano Kristus Ježíš jeho si vybral za svého křestitele! (V.) — Město hodno nebylo, by v něm se narodil Král hvězd, nýbrž jen stáj chudobná: a tak vezdy, slabé co jest a chabé, přemáhá sílu tělesnou a velikost (VI.). — Onen, jemuž slouží země i jaro, ten přišel ku svém, a ti ho nepřijali, tak že nezůstalo Moudrosti věčné jiného než jasná obloha a chlad noční; mezi hovádky ležel při svém narození, a mezi lotry umíral: zdaž tudíž i ty, chabá duše lidská — praví — trpěti bys neměla? Trp jen! (VII.) — A potom, komu že zjevila se zář noci oné? Ne dvořanům, ale chudým pastýřům: Záře nebeská dále světlo rozlévá nežli stříbrné svícny. (VIII.) — Ba i uředníci Krále králů byli chudobní, a přece svým slovem svět podmanili. Proto není člověka na světě tak slabého a nešťastného, jenž by aspoň někdy nemohl přispěti cizí slabosti a neštěstí. (IX.)

Jenom pracujeme, věrme a modleme se. Mocná víra zajisté divy koná a blaží duši. Kromě toho šetrnými budme za dnů dostatku, pak budeme mítí dosti i pro sebe i pro své bratry. Neboť člověk, jemuž žaludek je středem všech radostí, strádáti bude jednou jako zvíře. (X.) — Prání ne-
spořádané a nešlechtné je věru nejhorší strastí života. A nuž, i mnozí lidé ve městech našich chtějí nápodobiti pýchu měst bohatých, a nemají z nich leda zápach. Nenít dobro, co není přirozeno. Proto budme raději vždycky pokorní a pracujeme, a nechme jiným jejich velikost a krásu. Budme ohudi, ale budme jen vždy čisti na rouchu svém i své duši. Vždyť známo, že častokráte pěkný šat kryje jenom srdce chabé a prázdnuý rozum. (XI.) — Než, Bohužel, my přijímáme od cizích jenom kvítí a ne kmenů, slova jen a ne věci, co je nepotřebno, a ne, čeho nutně třeba. (XII.) — Ba i ten nepatrný náš obchod a slepý at aspoň poctivým je. Než tu již

lichva a pronevěra všade se zahnížďují. (XIII.) — A není také všemu tomu divu vžpyt mnozí z nás hledají v Itálii jenom nedůstojných hodnot. A přec nebude národům dobře, pokud všichni pachtění to bezcílné neodsoudí jako opravdové lupičství. Učme se od jiných, ale tomu jen, čeho nám třeba, neboť ne všechno, co jiní mají, je nám s prospěchem. (XIV.) — Pracujme i pro nejpozdnější potomky svoje, a pak budeme i pro sebe pracovati. Neboť století — toť hodiny! (XV.) — Lidé učení, více než chudák, víc prospěchu si hledí než povinnosti. Srdce jejich často v žaludku bývá a rozum v kapse. Ať se klobouk před čapkou skloní: neboť pod touto národností jest a důstojnost. Napravujme lid svůj, ale milujme jej spolu z celého srdce. Od lidu též učme se jazyku svému, a nehyzděme si ho svým barbarstvím mudráckým. (XVI.) — Lidé učení v cizích jazycích čtou knihy, cizími jazyky píší, cizí dějiny milují a chválí. Otčina je jim od srdce vzdálena více než Arabie a Babylonie. A toť „chyba povsechná, moje nejvíce“ — dodává. — Budme všichni kněžími pravdy a krásy. I hanbou se člověk učí. (XVII.) — Pod panskými klobouky nezrodily se naše písne. Písne ty pak jsou historií naší. Druzí národové čítají je a překládají, a my se za ně stydíme. „Chléb je ze země, z lidu pak je krása, lid je nám otcem, země naší matkou.“ (XVIII.) — Mládež naše více myslí na svůj oděv než na literaturu; učí se, a neví proč. A přec, není-li cíle pravého, tapá člověk jako slepec ve hlubinách, jako opilec v mlze. (XIX.) — Národové, kteří kolem Dalmacie sídlí, jiný mají prospěch, jiné mají mravy. Dalmacie může se však ode všech něčemu přiučiti. Neboť kdo se nenaučí, nebude též moci učití jiného. (XX.) — My ani nerozumíme, ba ani opravití nedovedeme ono, co otcové naši stavěli a vymyslili. Než přece i nám již počíná dennice svítat. Jen poznej každý nahotu svoji, a pak již najdeš, čím bys se měl slušně odítí. (XXI.) — My, třída učených, my nejsme za jedno se svým lidem, a přece kde není jednoty, není síly. Jakým bude tu osud náš? Zvítězí tu krev latinská nebo slovanská? Než ovšem Dalmacie je malá, ale proto přece nebude poslelní mezi slovanskými sestrami svými. (XXII.) — Udové národa našeho rozestřeny jsou v různém podnebí; různé símě ukryto je mezi námi, jenom ať jedno nekazí druhého. Můžet náš národ sever pojit s jihem, můžet on

omladiti národy staré a zmořené. (XXIII.) — Jinochům, kteří do ciziny jdou na studia, na srdce klade, volaje k nim: Učte se i druhým jazykům, ale ať vám jazykové cizí mateřského ze srdce nevypudí! Hajte všade čest své domoviny; milujte pravdu nade vše a svoje bratry; pozorujte a ctěte obyčeje národů jiných, ale slepě jich ne-následujte ani jimi nepohrdejte. (XXIV.) — Dalmacie nemá pravé historie, nýbrž jen drobtý. Nikdy se ani nepoturčila ani nepovlastila zcela: — a slávskou též není. Jen láska bude moci sebrati drobtý ony a sestaviti pravý obraz. (XXV.) — Všechny nás, i Řiščany i Latíniky, onen vykoupil, jenž uměl jenom milovati a mstiti se do-brodiním. Všem jedno slunce svítí. Proto milujme se, a pak jako mlha rozprchne se všecken zármutek. (XXVI.) — Rozmetány jsou údy národa slovanského, a přece mu den ode dne krev veseleji proudí. Neznáme se, a snáze se nenávidíme nežli ruku si podáme. Všechno u nás je nedokonalé, všechno to však se jednou obnoví. Práce bude sice veliká, ale za to veliká bude i radost. (XXVII.) — Tak jako ovce ne-dbají jedna o druhou, ač v téže jsou ohradě, tak i my nedbáme toho, co činí bratři naši nejbližší. My nevíme, že láska bratrská je více potřebou a prospěchem nám nežli po-vinností. (XXVIII.) — Co v budoucnosti stane se s námi? Bůh dá nám více, než si přejeme. Přemýšlejme jenom o svém účelu, a nebudiž náš rozum požíráním jako u zvířete. (XXIX.) — Nemáme ještě vědy dosti ani zaměstnání. Než bereme si od jiných přece jen zlo a ne dobro. A zla toho léčiti nedovedem, ještě neznáme, kde vězí. Kdy již přestane jednou toto pachtění za cizími mravy? Buďme svoji, nejdříve, a z ciziny berme si jen to, co je nejlepší! (XXX.) — Moc kněžská je na zemi nej-větší. Kněží ať pěstí náš jazyk krásný; oni ať probouzejí v národu našem naděje veliké, oni ať učí lid náš zemědělství a jiným zaměstnáním. Hlas kněžský ať skýtá nám ono šlechtictví pravé, jež poji krále i chudáka: „jsme všichni bratry Kristovými. Nepřijde šat do nebes, ale duše.“ (XXXI.) — Lid náš přese všechna strádání svoje zachoval si vznešenost duše a jemnou mysl, tak že u přirovnání k lidu našemu jiní jsou pouze pololidmi; jest nutno, by za-choval si krev čistou, by mu jí městské neřesti nepokazily. (XXXII.) — Orfeus i Línos, pěvci slovanští, starší jsou Homera; ze slovanské země víly přišly do země

řecké. Alexander Veliký i Aristoteles též byli Slovany. Albanie vlila krev novou ve zmořené žíly řecké. Německo-slávská voda zatopila hřišnou Itálii; Vlaši pokazili v Dal-macii národ slovanský. Čisté krve není Němci, Slované, Řeci, Latínci: všichni jsme bratry slabosti i síle . . . (XXXIII.)

Toť tedy obsah „Jisker,“ jež vhodně v nové a vzorné úpravě věnovala Matice chorvatská rodnému městu Tommaseovu slovy: „Krešimirovu gradu Kamenome Šibeniku ovo biserje velikoga sina ujegova posvećuje Matica Hrvatska“ (t. j. Městu Krešimirovu, Kamenému Šibeniku, perly tyto velikého jeho syna posvěcuje Mat. Chrv.). Než vizme již ukázky „Jisker,“ jimž předaslána jest „Předmluva“ Tomma-seova a „Věnování,“ z něhož věru cit mluví a srdce.

II.

„Chléb je zé země, z lidu pak je krása; lid nám je otcem, země naší matkou.“

Jiskra XVIII.

Předmluva.

Přál bych já sobě, by tuto moji knihu s tak upřímným srdcem bratří moji četli, s jak upřímnou vůlí jsem já jim ji napsal. Lež, ni lichocení nejsou mně vrozeny; trpěti ohtěl bych raději, nežli říci jenom to nejmenší proti citu svému. Tož pronesu-li slova bratrské lásky, ať druhý snad jich nemá za urážku. Naděje má není zlobou a psaní moje není válkou, objetí duší není třeskem zbraní. Žalost má je tichá, lehkým je můj povzdech, účelem mým pak je jenom požeňnání. Já nehrozím též, nýbrž jenom prosím. Tož nemyslíte, že se v lásky kvítí obluda jakás tají jako zmije. I přijmi tedy s otevřeným srdcem, národe můj drahý, co ze srdce tryská. Nikola Tommaseo.

Památce své matky!

Viděl jsem hvězdu jasu nezvyklého; — a mně se zdálo, že dívá se na mne vesele a mile. Tvůj to duch, matičko, jenž hovoří ke mně s těch nebeských výšin a tak še-potá mi: „Já jsem s tebou vezdy, synáčku, a všade!“

Ach! nebyl jsem s tebou, máti moje drahá, když být jsem mohl, a ty oči tvoje nemohly se nikdy pohledem nasytit na mne, syna tvého. Ještě jsem dosti neplakal pro tebe, své duši posud nezjevil jsem

dosti, jakou že matičku dal mně to ten Otec živých i mrtvých, a jakou matičku že jsem já to ztratil!

Síla nemoci veliká s životem mně ji rozloučila: nemohla požehnat ani synu svému, jenž v zemi dálné nalézal se tehdy ... Ale požehnání tvoje, matko bédná, sledovalo všade jako anděl strážný i ve kraje dálné všechny kroky moje.

Já neviděl jsem, vdovo ty ubohá, slz tvých, ani jsem neslyšel tvého nařikání: ty's mně ran srdce svého nezjevila; jako cizincem byl jsem tobě tehdy, ty má ubohá!

Když jsi byla ještě z tohoto světa, velice často ve snu jsem tě vidal, jakobys byla mrtva a též zlobna, bleďa, zarmoucená, a to vše jen pro mne; tu jsem si říkával: „Zemřela máš moje!“ Ale potom, když vskutku jsem tě ztratil, tu jsem tě vidával ve vidění nočním lepší i mladší, milejší, nad sebou se zrakoma tvýma, plnýma sladkosti, rozumu, pokory. Neboť pokornou byla jsi, předrahá, k vyšším, k sobě rovným, ba i k synu svému, tebe nehodnému!

Uschoval jsem si jako poklad velké vlasy s té tvojí hlavy přešlechtné; jsou ovinuty kol prstenu mého: každý den líbám památku tu drahou na matičku svoji. A všade, kde byl jsem, prstének ten vzácný putoval se mnou jak společník věrný, jak potěcha pravá ve všech mojích strastech. Vzpomínám den každý na dny mládí svého: jak's mne vychovala v lásce k Pánu Bohu, v lásce ku bližnímu, v lásce ku nešťastným; vzpomínávám sobě na ony naše procházky ranní za doby jarní, vzpomínám na slzy, jež jsi prolévala pro mne tolikráte, když jsem odcházel v města dálná hledat lásky, přátelství a snad i veselosti. Hlas velmocný hovořil tu jakýs vezdy k srdci mému a mne pudival z domu otce mého a mně přikazoval, abych šel jen přijat a pak nazpět donest nové jakés pravdy, bych šel si osvojit bratrstva pravého, osvojit si lásky krásy oné plné, vezdy trvající.

Přišel jsem nazpět až po letech mnohých pode krov svého domu otcovského, a nenašel jsem leč dva rovy chladné, jež ani slyšení ani vidět nemohly mých slz, nařikání. Než ty, matko blahá, slyšíš vše a vidíš, jak hovořím smutně s duší svou pokornou; ty za ruku vedeš mne po mojí cestě dlouhé a trudné, ty hovoříš ke mně tím hlasem svým jemným slova ona sladká moudrosti duševní, lásky neúmorné. Teď mne poznáváš, teď mně i odpouštíš provi-

nění všechna. Buď jen vezdy se mnou, milovaná máti, dej mně trpělivost, dej i lásku k pravdě, abych svoji bědu očistiti mohl a stále výše k nebesům v myšlénkách zdvihal srdce svoje! (Pokrač.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský*.

Smilstvo.

II.

Bývalá baronka Verunská uchýlila se se správcem do Švýcar. Tu najali si pěknou vilu, v níž chtěli vesele ztráviti zimu. Obnos baronem věnovaný byl dosti značný a šperky některé byly dosti vysoko prodány, aby mohli býti vesele a bezstarostně živi. Jezdili a chodili spolu vydávajíce se za manžely. Poněvadž měli hodně peněz a jimi nešetřili, považoval je lid za bohaté novomanžely, kteří pro kratochvíli uchýlili se do ciziny, aby tu trávili nerušeně první čas svého manželství.

Olga vystupovala s nádherou a okázalostí takovou, jakoby dosud byla baronkou z Věžnic. Hřích, jemuž se do náruče vrhla, oslepil ji docela a zatlačil všechny šlechternější pocity do pozadí. Jen časem bývala nevrlou, nedostávajíc žádných zpráv, rozhodli-li se baron Albin pro rozvod či nic. Čím však déle zpráva tato nepřicházela, tím pevněji byla přesvědčena, že on od svého úmyslu upustil.

Baron Albin snad by býval tak učinil, počínání si však barončino dohnalo ho k úplnému provedení jeho záměru. Kočí, jenž vezl baronku na nádraží pověděl svým spoluslužebníkům, že s paní baronkou odjížděl i propuštěný správce. Tato zpráva donesla se záhy k baronu Albinovi. Byl rozlícen vědomím, že se Olga svým proviněním netajila a vzdor jeho výhrůžce v životě nepočestném pokračovati chtěla. Přikročil tedy k rozvodu. Zvěst o tom rozbořila nejen vůkolí, ale všechny ty kruhy, kteří nerovný sňatek baronův odsuzovaly. Jednání bylo pro všelijaké malicherné překážky prodlužováno, tak že Olga teprve po čtvrt roku zprávu dostala, aby se k soudu dostavila v příčině žádosti manžela svého za rozvod. Nejela však nikam, nýbrž svého známého advokáta žádala, aby ji zastupoval. Nemohla však mu dáti žádných důkazů, pro něž by pokus baronův zmařen býti mohl.

Tak se stalo, že soud i církevní úřadové, k nimž se baron rovněž se žádosti svou obrátil, ku přání jeho přistoupili a svazek jeho s Olgou uvolnili. Bývalé baronce Olze doručil její zástupce výměr soudů, jimž jí dotvrzeno bylo, že titul Olga Kudrnova, jak ji baron Albin hned při roztržce své s ní psal, jediné správným jest a ona baronkou Verunskou býti přestává. Ač ji správce jak mohl těšil a líčil, že on nahradí ji láskou, co u svého bývalého chotě ztratila, nebrala Olga vše to jen tak lehkomyslně. Věděla, že tento skutek má pro ni následky dalekosáhlé. Nejen že ztrácí titul, ale také ztrácí zajištěnou budoucnost. Peníze, které měla, ubývaly valem a ona tušila dobře, že až vyčerpány budou docela, těžko asi si k novým pomůže. Správce jest bez místa a byt i místo obdržel, nebudou příjmy jeho takovými, aby jí pohodlné a okázalé životy zaručily. Byla tudíž po nějaký čas velice stísněna. Často, jsouc o samotě, přemýšlela, neměla-li by jíti k svému choti a prositi tak dlouho, až by aspoň před světem poměr svůj s ní obnovil. Snad by se jí to bylo podařilo, kdyby se byla odhodlala zbavit se svého nečestného poměru se Šebestou. K tomu však chuti neměla a proto znenáhla zvykati počala skutečnosti. Po nějakém čase opustila ji i starostlivost o budoucnost a tak život její plynul opět bezstarostně jako dříve. Užívala, rozhazovala, netušíc, že jest blízka doba, v níž právě její postavení v celé své drsné skutečnosti se objeví.

Když se jaro blížilo a v krajině, v níž před světem skryti jsou, bydlili, nejkrásnější počasí počínalo, ohlásil jí správce, že pojedě do svého domova vyzvednouti si jakési značné dědictví. Ukázal také Olze jakýsi dopis v tom smyslu a ona příliš mu věříc, než aby o pravdivosti slov jeho pochybovala, propustila ho s prosbou, aby se brzy vrátil.

Správce tedy odjel a ona osamotněla. A teprve nyní padala na ni tíseň dvojnásob. Měla dosti času přemýšleti o svém postavení, nahlédnouti do budoucnosti. Čím dále tím více výčitky dorážely na mysl její a ona neměla síly jím se ubrániti, sama sebe omluviti. Myšlenka, že jest ženou nepočetnou, hříšnou, pronásledovala ji tak, že se domnívala, jakoby jí každý na čele to vepsáno viděl a četl a proto počala se lidem vyhýbat.

K tomu s hrůzou pozorovala, že peníze

jí docházejí. Za zimní svůj pobyt vyházel tolik, mnoho-li by ke skrovnému životu na vždy jí dostačilo. Těšila se, že Šebesta přiveze peníze a umiňovala si, že s těmito penězi bude šetřiti. Psala tedy správci, aby brzy přijel a zároveň odkrývala úmysl, aby si on nějaké zaměstnání zaopatřil a tak budoucnost svou i její pojistil. Po nějakém čase však přišel dopis její zpět s poznámkou, že osobnost adresátova jest v místě od ní udaném úplně neznámou. To jí zarazilo. Vždyť přece jí sám správce adresu tu napsal a ona správně dle toho na dopis opsala. Zmýlil by se snad býval? To není možným. Spíše snad jí vědomě špatnou adresu udal. Proč? Aby jí snad postrašil? To asi nikoliv. Nabažil se jí a lstivým způsobem opustil. Toto vědomí bylo jí hrozným. Bude opuštěna, zanechána sama sobě, nyní, když mu obětovala vše, svou čest, peníze, klid a postavení. Nemohla ani uvěřiti, že by se to státi mohlo. Čekala tedy dále, omlouvajíc Šebestu, že snad soudní jednání proti očekávání jeho se prodloužilo. Ale den po dni ubíhal a nepřicházel ani správce ani dopis od něho. Před ní zela trpká budoucnost. Jest tedy oklamána, na pokraji bíd a opovržení zanechána. V ten den, kdy k tomuto přesvědčení přišla, předstoupilo zároveň staré provinění před zraky její v celé své ošklivosti a ona nemohla leč u vědomí své úzkosti skloniti se studem čelo své, jindy tak hrdě vztýčené.

Počala přemýšleti, co nyní má dělati. Zůstatí tu v cizině? Kde by vzala peněz! Nejlépe bude, když se vrátí do rodné země a tu hledati bude pomoci. Má snad jíti k baronovi? Jest jista, že by jí nyní se dvojnásobnou ošklivostí zapudil, když prouhýřila peníze a sklesla tak hluboko. Jiné cesty jí nezbývá, leč aby šla a chopila se toho, čemu odvykla a nač ani ve snách nevzpomněla, aby chopila se práce. Jak trpký to výsměch na život její, jaké pokolení jí uchystáno! Celé nitro její bouřilo proti tomu, ale rozum s ledovou chladností jí pravil, že jinak býti nemůže.

Složila tedy své věci a se zbytkem peněz, jenž sotva stačil na cestu a výživu asi jednoho měsíce, jela z těch míst, kamž přijela se srdcem kypícím vášněmi a odkudž odvážela sobě pustotu a sklamání. Jela do ciziny, jelikož domova neměla. Otec jí již dávno zemřel, ještě když byla paní na Věžnici a jediná sestra provdána byla kdesi až na Rusi za sládka. Dokud byla

baronkou, nehlásila se k ní a nyní, když by ji potřebovali mohla, nevěděla, kde dlel tato jediná bytost, jež o jejím životě nevěděla a přistřeší ji poskytla.

Jela tedy do hlavního města a tu v zastrčené čtvrti města najala si malý pokojík, chtělo hledati si nějaké zaměstnání, svým silám přiměřené. Do těžké práce pustiti se nemohla a lehké nebyla snadno k nalezení.

Jednoho dne náhodou dostalo se jí do rukou číslo novin, v nichž si chléb domů přinesla a ona více maně než vědomě počala pročítati sloupce. Četla i inseráty a tu zrak její spočinul na inserátu, v němž neznámý pán hledal pro svého pětiletého synáčka svědomitou, vzdělanou ženu, jež by ho opatrovala po dobu jeho vzdálenosti v cizině. Žadatelky měly se přihlásiti v určité udaném bytu osobně. Paní Olze svítila naděje. Kéz by to místo obdržela! S jakou pečlivostí ošetřovala by to dítě, jak vážila by si toho, že jest zachráněna od nouze a strašné budoucnosti. A pak, jak vážila by si toho, kdyby mohla v náručí svém chovati dítě. Cítilať teprve nyní hrozné provinění své, kterého dopustila se proti vlastnímu dítěti svému, jež zanechávala cizím rukám, k němuž neměla lásky a jež na matku svou vzpomínati bude s opovržením.

Chvatně se oblékla a šla k naznačenému domu. Těšila se po cestě, že učiní dobrý dojem na otce dítěte. Nebylať dosud osklivou a chování její na veřejnost bylo uhlazené. Řekne, že jest vdovou po úředníku a přistoupí na všechny podmínky ji kladené. Dům, do něhož vešla, byl veliký hůtel, v němž obyčejně bydlívali šlechtici a boháči při svém příjezdu do hlavního města. Tázala se sluhy, ke komu v záležitosti inserátu se obrátiti má. Odkázal jí přímo k pánu, jež baronem nazýval. Šla tedy k bytu tohoto a dala se ohlásiti. Zavedli ji do přijímací komnaty a nechali ji čekati. Jak trpkým bylo jí přicházeti k šlechtici s prosbou, když ona sama druhdy byla šlechticnou a udělovala místa služebnictvu, dávajíc mu při tom cítiti, jaký rozdíl jest mezi ní a jimi.

Uprostřed myšlenek vyrušena byla blízcími se kroky. Ve vedlejších pokoji někdo kráčel sem k pokoji, v němž se nalézala a zároveň ozval se hluboký hlas.

„Čeho si přeje ta paní?“ tázal se.

„Uchází se o místo opatrovnice mladého

pana barona,“ slyšela vysvětlovati lokaje. — Dvěře se otevřely a mezi nimi se objevil baron Albín Verunský. Ano, byl to on, Olga dobře ho poznala. Byl poněkud hubenější, tvář jeho byla zasmušilá, ale postava, výraz a pohled byl tentýž, jako když ho opouštěla. Objevení jeho účinkovalo na Olgu zdrcujícím způsobem. Ucouvla o krok a tiše vzkřiknuvši stanula jak bez ducha. Baron Albin rovněž poznal svou bývalou paní. Zarazil se, tvář jeho jevila udivení a vzrušení a ruce jeho dosud v kapsách zastrčené sklesly podél těla. Mlčel také chvíli. Pak postoupil o krok dále a zavřel za sebou dvěře.

„Čeho si přejete, paní?“ tázal se temně.

„Přišla jsem ucházeti se o místo opatrovnice vašeho syna, pane barone,“ pravila stísněně. „Nevěděla jsem však, kdo jest mým budoucím chleboďárcem.“

„Věřím vám, paní,“ řekl trpce baron, „neboť byste bývala nepřišla osobně stvrditi mé proroctví. Jest tomu asi rok, co jste mi tvrdila, že žena má býti svobodnou a ne otrokyní muže, poslouchajíc jeho rady a řídíc se jeho zkušenostmi. Jak vidím, přišla jste k jiným náhledům, neboť bývalá baronka Verunská dle všeho svobody své užívati nedovedla a musí trpce hledati chléb svůj. Smím se vás tázati, paní, jak jste spokojena se svým životem na svobodě stráveným?“

„Přišla jsem, pane barone, jako prosebnice a proto musím nechat si líbiti vše to, čím mne nyní stiháte a snižujete. Řekněte mi přímo, že mne nepřijímáte a já půjdu odtud. Člověku, jemuž vyčisti můžeme z očí i z obleku, že jest ubohým, lehké jest se vysmáti, zvláště když máte všeho dostatek.“

Olga mluvila podrážděně a výčitky baronovy hluboce se jí dotýkaly.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Eminenci nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, vrátil se v pátek 20. t. m. z Vídně do Prahy.

— Od středy 18. do neděle 22. t. m. konány exercicie v kníž. arcib. semináři a sice vdp. Karlem Nováčkem, z kongregace Redemptoristů (meditace) a vdp. Msgr. Ferdinandem Kalousem (růženec a konsiderace).

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za členy přispívající přistoupili: vdp. Frant. Micka, sídelní kanovník na Vyšehradě 3 zl., veldúst. duhovenstvo vikariatu Jičinského 14 zl., veldúst. duhovenstvo vikariatu Novo-Bydžovského 19 zl., slavná Cyrillo-Methodějská záložna v Brně 20 zl., vdp. František Vosol, far. v Chříči 2 zl., vdp. Antonín Lór, ředitel kníž. arcib. konviktu v Příbrami 1 zl., vdp. Martin Pacht, kníž. arcib. vikář a farář ve Vejpronicích 2 zl.

Z Německa. (*Úmrtí dra Ludvika Windthorsta.*) Bolestně dotkla se všemohoucí ruka Boží katolíků Německých; zachránitel, vůdce jejich dr. Ludvík Windthorst dokonil dobrý boj pozemský 14. t. m. o 1/4 9 hod. ranní v Berlíně. Tělo zesnulého bylo 18. t. m. za slavných obřadů smutečních v Berlíně vyzdvíženo, do Hannoveru převezeno, kdež den na to (19.) v hrobce chrámu Panny Marie, jím samým vystaveném, ku věčnému odpočinku bylo uloženo. — Dr. Ludvík Windthorst narodil se 12. ledna 1812 v Osterkappelu u Osnabrücku; jeho vlast Osnabrück v Hanoversku bývalo biskupství a vesnička Osterkapellen jest dosud poutnické místo, což obě zachovává zem onu katolickou a vyslalo Windthorsta do světa co horlivého katolíka. Tato vlastnost a láska ku králi (Hanoverskému) byly ty dvě hvězdy, které ho po celý život vodily a věru i velkým ho učinily. Už r. 1851 a pak r. 1862 byl ministrem práv u krále Jiřího Hanoverského a co takový vždy byl úhlavním odpůrcem Pruska a docílil toho, že r. 1866 skutečně Hanoversko drželo s Rakouskem, následkem čehož po vítězství u Hradce Králové přivtěleno bylo k Prusku a slepý jeho král Jiří přesídlil se do Vídně. Windthorst vyjednával pak s Bismarkem o vydání soukromého majetku rodiny hanoverské, vymohl také skutečně tak zvaný welfský poklad královský, ale když měla přijíti od Pruska náhrada za statky, překroutil Bismark smlouvu tak, že nedal králi náhrady a Windthorst mu za to do očí tak pernou pravdu řekl, že od Bismarka byl za nepřitele Německa prohlášen. To nevadilo však, že už r. 1867 vstoupil Windthorst na říšský sněm za svůj okres Meppenský a nepatrnému tomu mužičkovi s velkými okuláry i stále v černém dlouhém kabátě, podařilo se nejen skvělou výřečností, ale hlavně i výtečnou taktikou hotového státníka soustřediti kolem sebe nejen všechny katolíky, ale i vše, co z příčin jakýchkoliv brojí proti Prusku, a utvořiti tak zvaný „střed.“ Střed tento, o nějž Bismark rád vtíp svůj otíral, podmílal pod Bismarkem nenápadně půdu, dovedl u starého císaře Viléma I. zjednatí si nejen slyšení, ale

i přesvědčení, že katolíci nesmí býti potlačováni, chce-li říše německá rozmnožovati si armádu, a když r. 1886 Bismark proti vůli císaře Viléma odepřel Windthorstovu „středu“ úlevy pro církev katolickou, posměvačně volaje na Windthorsta, že německý císař nikdy nepůjde k papeži do Kanossy: odepřel mu dne 14. ledna 1887 říšský sněm pomocí „středu“ vyšší náklad na armádu a Windthorst vydal v Rýně Kolíně heslo, že za poměrů v Německu panujících nemá se nikdy povoliti náklad na armádu. Tu obrátil se císař v ouzкости k papeži Lvu XIII., aby zakřikl toho hrozného Windthorsta, papež vydal 19. ledna 1887 list k mnichovskému nunciovi, aby tento přikázal katolickým biskupům v Německu, ať s kazatelen vedou lid k tomu, by neodpíral daně a náklad na vojsko. Windthorst se na sjezdu v Rýně Kolíně dne 6. února omlouval papeži, že poměry v Německu nezná: a ejhle, Bismark slíbil na to papeži, že jakmile sněm se sejde, hned předloží zákon o úlevách církvi katolické v Německu, zruší Falkovy zákony o odvislosti církevních knížat od ministrů a také skutečně dne 23. února 1887 zákony slíbené přinesl do sněmu. Malý Windthorst přinutil nejen císaře, ale i Bismarka, že musili, ač zima bylo, patovati do Kanossy, podříditi se papeži a že navrácena jest katolické víře svoboda v Německu. A právě předminulého téhodne předložen sněmu nový školní zákon, kterým padne poslední zbytek bašt Falkových proti katolické víře a i to jest dílo rukou Windthorstových. Leč Windthorst jest mrtev a nenajde-li se brzy tak velký taktik diplomatický, jakým on byl, rozpadnou se ti živlové, kteří dosud tvořili „střed“ ale jen vopírání nadvlády pruské svorní byli, ve všem ostatním se líšíce od sebe.

Z Říma. Papežská konsistoř odložena opětne a sice až na měsíc červen.

— Dr. František Ladislav Rieger, jenž dle nyní v Římě, počíná si tu jak se sluší na řádného katolíka velice důstojně a proto též veliké úctě a vážnosti se zde těší. Dne 15. t. m. byl přítomen se svou chotí mši sv. ve Vatikánu, již ve své soukromé kapli sám sv. Otec sloužil, při níž jim též nejsv. Svátost Oltářní podal. Po té měli oba manželé audienci u sv. Otce a u kardinála Rampoly. Takovéto počínání si Dra Františka Riegra může oddanost naši k němu jen zvýšiti a srdce naše vědomím naplniti, že dobře jsme jednali, když jsme ze všech sil Riegra podporovali.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchov.*“ číslo 2. roč. XXXII., má tento obsah: Pamětný spis o sociální otázce. Má-li osnova náboženského učiva na školách středních se změnit, a kterak ji změnit? Rozbor a význam knihy Job. Legenda o nalezení sv. Kříže. — Kronika: Spolek sv. Josefa. Praelat prof. Dr. František Hettinger. Douška. — Literární oznamovatel pojednává o sedmeru spisů.

— Sv. Aloisia Gonzagy T. J. „*Spisek o ondělích*“ a jiné zápisky vydané na oslavu třistaletého jubilea jeho úmrtí. S barvotiskovým obrázkem. Ascetické bibliotéky č. 31. V Brně 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské. Cena 30 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Hlavatý*, zám. kapl. z Hrádku, v Praze 1. března 1891, (nar. 20. července 1830 v Miletíně, vysv. 25. července 1855);
- p. Frant. *Rys*, far. Černikovický na odpoč., v Rychnově 6. března 1891, (nar. 16. července 1832 v Solnici, vysv. 25. července 1855).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Stifter*, far. v Ostružně, jmenován čestným dekanem;
- p. Václ. *Bier*, far. v Opatově, jmenován vikar. sekretářem;
- p. Jan *Tichý*, far. v Samšíně, obdržel Expositorium canon.;
- p. Frant. *Stránský*, kněz na odpoč. v Šlapánově, titul farářem;
- p. Ant. *Seliger*, katech. v Novém Bydžově, farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Vit*, katech. v Poličce, za far. do Jeřic;
- p. Jos. *Klapálek*, far. Mladočovský, za far. do Sloupnice;

- p. Jos. *Dudek*, admin., za far. v Střenicích;
- p. Ant. *Sirůček*, far. ve Skále, za far. do Bělé;
- p. Ant. *Brdiček*, far. Chlenský, za faráře do Jestbořic;
- p. Jan *Slavík*, far. Richmburský, za faráře do Sebranic;
- p. Frant. *Koten*, admin., za far. do Čachotína;
- p. Frant. *Puchmajer*, koop. Krásnohorský, za admin. do Skaly;
- p. Ludvík *Jelínek*, koop. Hněvkovický, za admin. tamtéž;
- p. Ladislav *Seidl*, koop. Bykáňský, za admin. tamtéž;
- p. Ant. *Baroš*, koop. Heřmanický, za admin. do Mladočova;
- p. Jul. *Váňa*, kapl. Sebranický, za kapl. do Č. Heřmanic.

Uprázdňená místa:

- Hněkovice*, fara patr. náboženské matice, od 1. března;
- Skála*, fara patr. nábož. matice, od 10. března;
- Mladočov*, fara patr. města Litomyšle, od 3. března;
- Chleny*, fara patr. hrab. Bedřicha Kinského, od 16. března;
- Richmburk*, fara patr. kníž. Thurn-Taxisse, od 17. března 1801.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Černý*, kapl. v Křeči, za far. v Pačivě;
- p. Mat. *Boháč*, kapl. v Nýřsku, za far. v Zelené Lhotě;
- p. Fr. *Cepník*, kapl. v Eisensteinnu, za kapl. v Nýřsku;
- p. Ant. *Pavlik*, admin. v Zelené Lhotě, za kapl. v Prešticích;
- p. Jos. *Kučera*, far. v Bezdrůžicích (pražské arcidiec.), za far. v Bernarticích;
- p. Ant. *Vedral*, kapl. v Lišově, za admin. v Slovenicích;
- p. Josef *Adámek*, koop. v Rehbergu, za koop. v Sudoměřicích;
- p. Arn. *Kinzl*, kapl. v Oberhaidu, za kaplana v Rožmberku;
- p. Jan *Hanzlovský*, far. v Slovenicích, odebral se na odpočinek.

OBSAH: Největší kajcnici. (Osmé postní kázání.) — Cvičení duchovní. (III.) — Pláč Jeremiášův. Na Bílou sobotu. (Báseň.) — Hrabě Sporck. (Dokončení.) — Jiskry. (Pokračování.) — Hříchové a pokuty. III. Smilstvo. Povídka. (Pokračování.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedostlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli druhou po velikoci.

„Já jsem pastýř dobrý a
znám ovce své a znájit mne
ovce mé.“ (Jan 10, 14.)

Tak mluvil Pán Ježíš k nepřátelským fariseům v tom čase, když jej nazývali, ovšem lstivým způsobem, svědce národů, jakoby jim řekl: Když zákonníky své nazýváte pastýře, tím více já mohu nazývat se pastýřem dobrým, an od Otce poslán jsem lid vyučovati a cestu k blaženosti věčně jim poukázati. Ano, Ježíš Kristus mohl se jmenovati pastýřem dobrým; neboť plnil věrně povinnosti, jež vážou pastýře k stádu jeho. Jako pastýř, vida přibližujícího se vlka, neopustí stáda svého, nýbrž i vlastní život vysadí v nebezpečení; tak činil také Pán Ježíš. I On protivil se nepříteli ohavnému, který lstí a závistí svou veškeré člověčenstvo chtěl podmaniti a v osídlo hříchu je uvéstí, On se postavil oproti lháři od počátku, aby splnil, co již rodičům prvním bylo přislíbeno. Ježíš Kristus učením a spasitelným příkladem svým vytrhl z moci ďábelské duše lidské; ano On umřel za ně, svůj vlastní život obětoval blahu našemu duchovnímu, bychom podíl měli s ním v krajinách nadhvězdých, v příbytku Božím. Pročež všim právem nazývá se pastýřem dobrým, jenž vede ovčičky své na pastvu dobrou, chrání je před úpadem, ano i zbloudilou ovci hledá rozličným způsobem, až ji nalezne a na bedrech svých vnese do stáda svého. Než co jiného vyznamenávají ovčičky nežli pokolení lidské, kteréž k pra-

vému náboženství přivéstí hodlal. A nebyl Ježíš Kristus jakožto Bůh Pánem všech lidí? Neznal die vševědouceho své potřeby jejich? Nezacházel s nimi jako milovaný učitel, jakožto člověk? Zdali tedy nemusili jej znáti, jako ovce pastýře svého? Zajisté, tito věřící patřili Spasiteli pokolení lidského; pročež pravý byl pastýř jejich a právě mohl o sobě říci: „Já jsem pastýř dobrý a znám mé, a znájit mne mé.“ (Jan 10, 14.)

I my, zejm. v Kr., toho neskončeného štěstí stali jsme se účastni, k stádu Kristovu přivtěleni býti; i my dosáhli jsme onoho neslýchaného štěstí, skrze křest sv. přijatu býti do církve, kterouž svou krví byl zapečetil na časy věčné. O jak veliká to dobrota Spasitele našeho, kterouž, jak sám o sobě praví, o nás ovčičky své pečuje, nad námi bdí, našim potřebám jako otec dítkám svým přispěje, ano život za nás dal. A tento ovčinec Ježíše Krista, jakož i jeden každý z nás po všechny časy jest cíl péče jeho; neboť až podnes bdí Ježíš Kristus: a) nad veškerou církví svou tak, jako b) nad každým křesťanem jako prostředník sedě na pravici Boží.

Pojednání.

I. Ježíš jako prostředník pečuje o blaho církve své; to nám dosvědčují jeho vlastní slova, která před odchodem svým k Otci nebeskému mluvil k učenníkům svým, řka: „Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa“ (Mat. 28, 20.). Já, ozdoben od Otce svého mocí nevýslovnou, Syn Boží, pravý Bůh od věčnosti, který všechny věci jsem učinil, já s vámi, svými milými

učenníky, hlasateli mého svatého slova, já s vámi jsem, kdežkoliv shromáždíte zastupy lidské, kdežkoliv neomylnou pravdu Duchem sv. naplnění hlásati a zvěstovati budete. Než nemůžeme slova tato rozuměti jen o apoštolicích a učennících Páně; neboť oni smrtelní jsouce nemohli trvati až do skonání světa. Pročež zde celá církev Ježíše Krista to jest, kteréž Bůh slibuje, že ji bude chrániti, aby nikdy nezahynula a že ji bude spravovati, aby nikdy u víře nepobloudila až do skonání světa. Pročež také apoštol národů sv. Pavel praví: „Dal některé zajisté apoštoly, jiné pak pastýře a učitele k doplnění svatých k dílu služebnosti pro vzdělání těla Kristova, až by shromáždili se všickni v jednotu víry a známosti Syna Božího“ (Ephes. 4, 11—13.). Ježíš Kristus pro vzdělání církve své ustanovil na místo apoštolů jiné náměstky, kteří ostříhati mají ovčičky, pro které vylil krev svou. „Pro jakou příčinu,“ dí sv. Jan Zlatoustý, „Kristus Pán vylil svou krev? jistě že pro tu, aby dostal ovce, jichžto opatrování jak Petrovi tak i jeho náměstkům svěřoval.“ Trvat zajisté vždycky církev a ovčinec Kristův, nad nímž správcem prvním byl apoštol sv. Petr. Tak také trvá církev, o kteréž, na Petru založená, praví Pán Ježíš, „že brány pekelné nepřemohou jí“ (Math. 16, 18.). A pročež také nemohou nad ní zvítěziti úskoky bezbožníků, nemohou přístup dostati k ní a náměstka Petrova, viditelnou hlavu církve zničiti; neboť kdyby dosáhli toho cíle, již by obdržel nad ní vítězství, jako obdržívá nepřítel nad vojskem, když vůdce jeho zahladí, jako vlk by obdržel nad ovčincem, kdyby udáven byl pastýř. — A že nemohou zvítěziti nad církví pravou, toť nám dosvědčují dějepisy církevní. Prohlédneme v krátkosti jen příběhy, tu shledáme, že od prvního počátku hlásání víry Kristovy veliké shrnuli se bouře nad hlavou její. Tisíce tisíců lidu vyznávajícího Ježíše Krista ukřižovaného padli pod mečem katanů, které bezbožní vladařové římsí jsouce pohané, vyslali na ovčičky dobrého pastýře Ježíše Krista. Tisíce lidu ohněm stráveni stali se obětí Bohu ukřižovanému, tisíce lidu předhozeni zvířatům dravým roztrháni jsouce od nich, potvrdili předpovědění Ježíše Krista: Brány pekelné nepřemohou jí. Pročež také obdivuje Tertullian trpělivost křesťanů, diví se pronásledování ukrutnému a konečně účinek prostřednictví Ježíše Krista dosvědčuje řka: „Krev mučedníků silně jest kře-

stanstva.“ Čím více a větší byla pronásledování, tím větší počet nacházel se křesťanů, kteří milerádi opustili svět vezdejší, ozdobeni jsouce korunou mučednickou. Pokročme dále v pozorování našem, tu spatříme velký počet mudrů pohanských, jenž rouhání vymyslíli ostrovtipným rozumem svým; uvidíme kacíře, jenž často mnohých nešťastných za sebou táhli; shledáme odpadlíky a nevěrce, kteří zkusili slabou silou svou, chtějíce podvrátiti stavení, kteréž Kristus na skále upevnil a proti útokům všem jak vnitřním tak zevnitřním je byl hájil. A to všecko bedlivě pozorujíce, vyznati musíme, že nikoliv vlastní silou toto vše státi se mohlo, že jen všemohoucí rukou Boží cos podobného činiti se může. Kdož z nás, dr. v Kr., by mohl ještě se obávati, že někdy tato jediná církev Ježíše Krista může zahynouti? Kdož by mohl v tomto čase, kdež hřích a zlo, nepravost a podvod, klam a lešť tak mocně zvedá hlavu svou, kdož by se tu snad mohl strachovati, že zhyne ovčinec Kristův. A byt bylo ještě více zlého, což Bůh od nás odvrátiti ráci, byt by, pravím, lidé ještě více pádili k zahynutí svému, nikdy nepadne církev, jejížto pastýř neviditelný jest Bůh od věčnosti Ježíš Kristus. Tato myšlénka, nejm. kř., žijet ještě nejvyšší kněz náš na pravici Otce svého nebeského, tato myšlénka musí nás siliti, vedouce, že neopustil církev svou. V Něho se důvěrujme, k němu v každém pohoršení a v tom tak mnohouásobném zahynutí mravů dobrých pozvedneme zraku svého; neboť on silí a drží celou církev svou, on i o nás jednotlivé všemožným péčuje způsobem.

II. Neboť takto sám praví, že nás předejde k Oci, aby nám tam příbytek připravil dobrý. Ó neskončená péče! Bychom tam úžeji byli spojeni, nežli se to stává skrze milost, kteréž nám poskytuje, předešel nás, příbytek nám připraviti. Z ohledu toho také v oné noci před utrpením a smrtí svou modlil se horlivou modlitbu za všechny ty, jenž v lůno shromáždění pravověřících přijati budou. On, nebeský pastýř, jako v čas obcování svého na tomto světě ztracenou ovci tak dlouho hledal, až by ji byl nalezl, tak také o nás všechny péči má nevýslovnou. Neboť kdož nám dává všechny milosti, bychom v příbytek připravený přijíti mohli? Není to Ježíš Kristus, jenž k našemu dobrému obrací zásluh poklad neskončený? Není to Ježíš Kristus, který neviditelnou milost svou viditelným spů-

sobem nám uděluje? Nenít to Ježíš Kristus, jenž v hříších pohříženou duši naši osvobodil od záhubného poddanství hříchů? Nenít on to, jenž posvěcující milost svou i s nadějí budoucí slávy, kam cestu nám ukázal, nám poskytuje. S užasnutím musíme vyznati, že milost a dobrodiní, necht má jakékoliv jméno, nám přichází původcem Ježíše Krista, jenž chce i zástupcem býti u Otce nebeského. Když jsme byli tak nešťastni, vzdáliti se od pramenu milosti, Boha nejdobrotivějšího rozhněvati, když jsme opustili cestu vedoucí k blaženosti a obrátili kroky své na cestu širokou hrozící zkázou a zahynutím, tu jest Ježíš Kristus naším přimluvčím u Otce uraženého. On zastává se nás, žádá o milost a milosrdenství dítkám pravé pokání činícím. On obměkčí srdce Boha spravedlivého, který již hřích byl by trestal a nepravost naši, a nakloní nám štěstí a blaho, bychom tím více povzbuzeni byli, opustiti klam, činiti dokonalé pokání a ctnosti se držeti, kterouž zadostučiniti bychom mohli aspoň z částky, přesvědčení jsouce, že Ježíš Kristus doplní svou milostí to, co my již činiti nemůžeme. Naději tuto ještě hlouběji upevňuje v nás sv. Jan, an dí: „Pakli kdo zhrěšil, zástupce máme u Boha Ježíše Krista spravedlivého“ (I. Jan 2, 1.). Ó přesladká naděje, kterouž ty, Ježíši, ještě více nás kojiš, an pravíš: „Každý, kdo prosí, obdrží, kdo hledá, nalezne, a kdo klepe, bude jemu otevřeno“ (Mat. 7, 8.). A zřejměji ještě sv. Pavel v listu svém k Židům takto praví: „Tento, t. j. Ježíš Kristus, proto že zůstává na věky, věčné má kněžství, odkud i spasiti může věčně ty, kteříž přistupují skrze něho k Bohu, vždycky jsa živ k orodování za nás“ (Hebr. 7, 24. 25.). —

Ó blaze tedy nám, dr. kř., že nejsme opuštěni jako sirotci, nýbrž tak jako dítky od Otce, očekávati můžeme pomoci a posily. Blaze nám, že jeden věčný a všemocný Bůh panuje nad námi, že spravuje a řídí své svaté shromáždění, že láskyplný Otec nad jedním každým z nás bdí, péči máje o blaho naše časné i věčné. Ó kéž bychom přitele tak laskavého milovali, následující přátelského jeho nabídnutí; kéž bychom činili to, co on z lásky k nám nám představuje; lépe bychom činili nežli držeti se lidí zpozdlých, slabých, lidí, kteří jako vítr v každém okamžení se mění. Kéž bychom pomoci, kterouž Ježíš Kristus každému z nás, aniž častokráte to uznáváme, přispívá, kéž bychom posily a pod-

pory, kterou skrze církev sv. nám dává, vždy hodnějšími se stali takto, bychom následovali šlépěje jeho. Nebo toť jest jedna a jen ta jediná výminka, pod kterou i Ježíš nás jako své pozná, kterou závazek, kterýmž na tomto světě svou sv. milost, na onom však udělí říši blahoslavenství, do kteréhož jako dobrý pastýř stáda svého svou nevinnou krví bránu nám byl otevřel. Amen.

O jsoucnosti Boží.

Napsal V. B.

„Blázen praví, není Boha“ čteme v knize Šalomunově a přec v časech našich jest dosti lidí, kteří upírají Boha, jmenujíce buď přírodu nebo člověka bohem. Když popatříme na tu modrou oblohu, a zahledíme se do těch tisíců hvězdíček, jimž luna kraluje, když za jasného dne pozorujeme bleskojasné žhoucí slunce, a rozhlédneme se po té naší matičce zemi, po všech krajích a končinách, přehlédnouce všecka vodstva, horstva s údolím, všechno živočišstvo, rostlinstvo, všechny zemité útvary, a konečně těch 1500 milionů lidí, — vznikne v nás otázka, odkud se to vzalo? Bylo to zde od věků? nebo to někdy počalo býti? Samozřejmě to zrodilo, aneb to sem někdo dal? Bible ovšem odpoví nám, že Bůh to stvořil, a my věříme. Avšak jsou lidé, kteří zabývají se zkoumáním té hroudy zemské a ti tvrdí, že svět vznikl sám, že se zrodil, že se vyvinul tvor dokonalejší z méně dokonalého. Tažme se jich tedy: Z čeho se zrodil, jak vypadal svět, když byl novorozenátkem. Bylyť prý to samé plyny, a ty plyny přírodními zákony počaly kroužiti, houstnouti až z nich tekuté a pevné hmoty byly a ten pračas to trvalo, než nejdokonalejší se zrodily. Ptáme se dále: Kdo sem ty plyny dal? Kdo jim poručil, aby se hýbaly? Ty plyny přece odněkud se vzaly, a někdo s nimi zatočil. To přece nikde nevidíme, aby z něčeho něco bylo a samo se to hýbalo. Odpoví nám onino mudrci: Hmota sama svou tíží se pohybuje — těžší plyn dolů, lehčí vzhůru, a pak zase zde působí teplo, to rozřeďuje a už jde zase onen zředěný plyn vzhůru. Ano dejme tomu, že kde hmota, tam i (plyn a) pohyb, ale odkud se ta nejprvnější hmota vzala? Z kteréž se ten nesmírný svět šatil. Ta je věčná!

odpověděli nám. Co je to věčná, to my nemůžeme hmatati, věděti, čichati, ani si představiti. A vy přece chcete naučit nás něčemu novému, přirozenému, což snadno nám bude poznati. Vy proto jste Boha jako Tvůrce z hlavy vyloučili, jen aby žádné nadpřirozenosti nebylo. Nuže, vyložte nám, co je to věčná hmota! Odpovídají nám buď výkladem: představte si několik let před zrozením člověka prvního a před těmi zase mnoho let, a tak pokračujte ustavičně zpět do předešlosti, až do nekonečna. My však uvykli jsme na světě, že má vše svůj počátek a vše že odněkud někam jde. Povídate-li nám, abychom si do nekonečna let mysli, toť je zase nám nepřirozené, u nás musí mít vše začátek a konec a toť je pak přirozené. Naši poučovatelé budou v koncích, věčnost, slovo věčná je nadmyslné, nepřirozené, a slíbili nám přece, že za nadpřirozeného, nadmyslného Boha našeho dají nám boha přirozeného, hmotného i nauku o něm, ku které takorůzka hmatáním dospějeme. Snaží se nám učiniti nový výklad: Ta hmota, z níž svět sám vznikl, má svůj počátek, ona sama počala v pravěku býti, onať jest Bohem. — To je zase nová nepřirozenost; my hloupí lidé jsme uvykli, že vždy z něčeho něco je, a z ničeho nic. Ta první hmota nemohla z ničeho povstati, něco tu musilo býti, třeba sebe jednoduššího, z čeho se ta prahmota vyvinula. Pravíte-li, pánové, že ta první hmota sama vznikla z ničeho, pak je to zase nadpřirozené, nepomyslitelné a nedali jste nám tedy nic nového za našeho nadpřirozeného Boha. Jak je vidno, pánové jsou v koncích. Jejich nauka hmotná nedá se makavě pojmuti, nedá se pomysliť bez představy nadpřirozené, nepojatelné. My musíme jim přece věřit, musíme jim věřit, že hmota sama vznikla z ničeho — neboť, aby něco z ničeho povstalo, o tom představy nemáme, to jsme nikdy neviděli, jako toho našeho Boha nevidíme. A ten celý svět, aby neměl počátku, to také musíme věřit, vždyť u nás má vše svůj počátek, my nic neznáme bez počátku. Nechte si tedy pánové vaši nauku, jeť chatrná, nesrozumitelná a příliš stará. Zdravý náš rozum uznává, že svět není sám sebou, že ho někdo spůsobil a ten někdo musila být bytost velemocná, velerozumná, bytost nadmyslná, kdyby byla smyslnou, nebyla by Bohem. Bůh musí býti nadmyslným. Kdyby byl hmotným, tudíž smyslný, byl by i pomíjející, neboť

hmota mizí, se proměňuje. Bůh musí býti bez proměny, kdyby se měnil Bůh, jsa hmotným, bral by porušení, a berali porušení, podléhá jistým zákonům přírodním, a potom není největším pánem, není Bohem. Dejme tomu, že by Bůh byl smyslným, hmotným a to nejkrásnější hmotnou bytostí bez proměny — zajisté, že by ho člověk svými smysly poznal, a člověk ze hmoty abstrahuje, tvoří si představy nadmyslné a ty cení výše než smyslné.

Bylať by pak některá taková představa nadmyslná vyšší než představa Boha. Kdyby tedy Bůh byl smyslným, mohla by si fantasie, rozum lidský, utvořiti představu lepší než je tento smyslný Bůh, a potom to není Bohem. Namítne někdo, ale potom je-li Bůh nejdokonalejší smyslnou bytostí, člověku nebude lze si už dokonalejší pomysliť? Jak pak ne, když člověk už tu fantasii a ten rozum má a pomocí jeho si představy dokonalejší smyslných sám vytváří. Musíme hleděti ke skutečnosti. Jiní učenci tvrdí, že celý vesmír jest Bohem, a člověk že je hlavou toho božstva. Je-li člověk hlavou — hlava řídí tělo — člověk přírody prý je pánem, tedy člověk musí také opravdu přírodou vládnouti. A podívejme se, jak tomu skutečně. Jak by mnohý rolník rád to mračno strhl, aby mu svlažilo políčko a nemůže — není jeho pánem. Ohraditi se člověk může proti přírodě, ale přírodu dle své vůle si zaříditi nedovede, není tedy pánem, není bohem, aniž hlavou nějakého božstva. Namítne nám někdo, však už člověk mnoho vynalezl, vždyť už vodi blesk, láme skály, krotí oheň, ohrazuje vodu, a kdo ví co ještě nevynajde — on se zdokonalil tak, že bude jednou naprostým, úplným pánem přírody. Dejme tomu, že ten člověk za mnoho časů bude vodit mračna jako za šnúru, že zemětřesení udupá a moře utiší, že udělá z tygra domácí kočku, dejme tomu, že to jednou bude, ale není to teď, teď není člověk hlavou přírody, příroda je teď tedy bezhlavá, a je-li příroda Bohem, pak schází tomu Bohu hlava, není ještě celý ten Bůh, teprve dorůstá. A to je pěkný Bůh! Bohem jmenujeme bytost nejdokonalejší, nejmocnější, a takovou člověk do dnes není, není tedy ani člověk Bohem, jelikož je velmi nedokonalý, a příroda není Bohem také, jelikož se příroda mění, přetvořuje, jelikož sama nemá počátku své hmotnosti, aniž znám jest první pohyb přírody pohybované. Bůh musí být nezměnitelný, kdyby se

měnil, musil by se podrobiti některým pravidlům, dle nichž by se měnil, a potom musil by se podrobit změnám, a nebyl by svrchovaným pánem, tudíž Bohem. A proč by se měl měnit Bůh, aby snad byl dokonalejším, lepším; jestli se tedy zdokonaluje, není před tímto zdokonalováním dokonalým, a není-li dokonalým, není Bohem.

Podívejme se na ten svět — to slunečko každý den vychází, nikdy nezapomene přijít, a pořád stejně svítí, není temnější, ten měsíc ho sleduje. Těch hvězdiček jsou miliony a jsou mnohokrát větší než celá naše země, kterou rychlostí páry sotva za tři měsíce objedem, a přec žádná do druhé nevraží. Podívejme se na nás zde, my vydychujeme páru a kyselinu uhličitou a rostliny ji přijímají a dají nám zase kyslík. Tolik lidí je na světě a ustavičně jich přibývá a přec jsou všichni živi. Léto uplyne, přijde zima, vše si odpočine, a zas to jaro vábí přírodu do práce, jeden rok je dnem přírody, ach, ten pořádek na tom světě a ten by neměl mít poradatele, původce svého: Člověk tím poradatelem není, to jsme poznali. Člověk ani neví co ve hvězdě je, což potom, aby její běh řídil! Že se všechno přirozenými zákony běře, zákony a pravidly velemoudrými jisto, ale kdo do těch kolejí, v nichž se pohybuje, přírodu uvedl, nemůže být jiný, než všemocný duch Boží. Každá věc má svůj počátek, každá věc od někoho pochází, tedy i příroda má svůj původ, má svého Tvůrce. Cicero, pohan, praví: Kdo věří, že svět sám povstal, proč nevěří, že vysypáním písmenek vznikly letopisy. Sledujeme pak onu řadu tvorstva, v jaké ona stupnici je sestavena tak, že bytost božská musí zde tu řadu doplnit: Kámen mrtvý, nehybný, nemění tvar, ani místo. Rostlina mění tvar, roste, ale místa svého nemění. Zvíře mění svou podobu, ano i místo, je živo. Člověk nejen žije, má tělo, má v něm i ducha. Anděl těla nemá, ale jest pohyblivý se duch. Bůh také těla nemá, ale je nejdokonalejší bytost.

Pozorujeme-li tento postup vzhůru, doplníme si snadno onu stupnici představou bytosti božské. Podívejme se na ten lidský život! Tu narodí se v chudé chatrči dítě a sotva se chodit naučí, již lopotí. Jeho život je samá práce a starost, a přec je pořád chudým, nemá pohodlí, má se špatně, a přec za to nemůže, že chudým se narodilo; aj a tam v paláci narodí se

princ, a sotva že oči otevře, již plno sluhů jej obskakuje, aby jen namáhati se nemusil a on se nenamáhá, on žije dle své libosti, ano on na úkor jiných žije, dobře se má a proč? protože se bohatým narodil — jeho zásluhou to není. On žije prostopášně, a přec lépe se mu daří až do smrti než tomu chudásovi, který od rána do večera se potí těžkou prací. Oba zemrou, ptáme se teď, je-li to tak spravedlivé, aby to tak zůstalo. Rozum nás tu nutí uznati, že jest po smrti vyrovnání, a tím vyrovnatelem této nesrovnalosti že je věčný soudce, Bůh všemohoucí a spravedlivý, který odplácí dobrou vůli.

Člověk poznává-li věci na světě, rozsujuje, porovnává, tvoří myšlenky, člověk má rozum, člověk má i svobodnou vůli. Důkaz toho, že člověk rozum má, jím posuzuje, a to nejlepší, sobě prospěšnější si vybírá; důkaz toho je pokrok světový. Našli se také blázni, kteří člověka se zvířetem porovnávali, pravíce, že člověk jest vlastně nejdokonalejší zvíře. Pěkně děkuju za ten kompliment. A čím odůvodnili tento svůj nápad? Že prý i zvíře také lecos pěkného umí, zejména ta opička se jim líbila, to prý je čipera, ana se i psát naučila, ovšem škrábat, čarát na papíře nahoru a dolů, ale aby slova, jež bychom jí diktovali, psala, toho nebylo a nebude, protože zvíře nemá soudnosti, nemá rozumu. A jen prý kdybychom ty opičky tak učili, jako sebe pořád, to prý by z nich také učenci byli. Ubohé pokolení opičí, ono je velmi zanedbáno. Avšak, my těm pánům tu práci přenecháme, ať si ty opičky hodně vycvičí, a naučí je také mluvit a myslit, a potom ať s nimi chodí do university. Nam to aspoň bude veliké potěšení působit, až půjdou do školy opice, psové, telátka a hřibátka. Takový nápad, že člověk ze zvířete se vyvinul a zvířetem je i co do ducha, je bláznovství, jinak to nelze nazvat. Ovšem co do těla jsme zvířatům příbuzni, ale ta duše, ten rozum a ta svobodná vůle, ty nás povznášejí nad celou přírodu. (Dokončení.)

Proti postavení pomníku Husova v Praze.

Marinská kongregace podala Jeho Excellenci panu mistodržiteli hraběti Thunovi mnoha sty podpisy opatřené ohrazení

v příčině pomníku M. J. Husi následujícího znění:

Vaše Excellenci!

Ve schůzi sboru obecních starších král. hl. města Prahy konané dne 25. února t. r. byl na programu návrh městské rady na věnování místa pro pomník Mistra Jana Husi na Malém staroměstském náměstí. Návrh týž prý jest moudrý, šlechetný a krásný; návrhem tím nečiní prý se nikomu křivda, poněvadž zbudovati se má pomník M. J. Husovi jako dobrodinci národa; v pomníku tom že se má utítí charakter a člověk — a nic jiného.

Z 90 členů sboru obecních starších súčastnilo se na té schůzi toliko 58 členů; mnozí stranili se jí předem, tušivše terrorismus z druhé strany. Z přítomných 58 členů hlasovalo 37 pro návrh městské rady a 21 proti; z těchto hlasovalo 10 výslovně „ne“ — a ostatní zdrželi se hlasování.

V hluboké úctě podepsaní obrací se důvěrně s prosbou k Vaší Excellenci, aby uskutečnění tohoto návrhu rozhodně zameziti ráčila a to z důvodů následujících:

1. Návrh týž není moudrý. V době naší podkopává se na všechny strany jak autorita světská tak i autorita duchovní. Muž, kterému ku cti pomník postaviti se chce, byl jeden z prvních, který snad, sám toho ani nechtě, autoritu tu podkopával a v pochybnost uvedl. Na autoritě zakládá se veškerý řád společnosti lidské, není tedy na čase, aby se muž taký jakýmkoliv pomníkem ještě oslavoval, a to uskutečněním návrhu rady městské, kteréž v první řadě přináleží, aby nad zachováváním autority bděla.

Moudrý není dále ten návrh z té příčiny, protože jím oslavován býti má muž, který pro uvedené právě působení své požívá sympatie světa nekatolického, nejen naši milé vlasti české, ale i širší vlasti Rakouské od věků nepřátelského.

Konečně moudrý není návrh ten také proto, že v rozbourané vášně národnostní přilévá ještě více oleje vášni náboženských, že nesvornost v obyvatelstvu beztoho na strany mnohé rozestvaném ještě více rozdmychuje, ano i sociální otázkou nyní nakvašené vrstvy obyvatelstva by jen ještě více ponoukal k nespokojenosti při pomýšlení na zvrhlé učení Husovo, že člověk ve smrtelném hříchu trávající zbaven býti má všeliké důstojnosti, úřadu, moci a jmění.

2. Návrh ten není šlechetný. Nikdo nemůže tvrditi, že by Hus proti právu

tehdejšímu nevině byl odsouzen; neboť i Palacký, ačkoliv nekatolík, píše o Husovi, že „měl neobyčejnou smělost... lehce zapomínal, že také pokora a poslušnost jsou ctnosti křesťanské, že jeho stoupenci „Husité“ bořením, pálením a rozbíjením připravili Čechy bezmála o všechny památky starého umění českého...“ atd. atd.

Pomník ten byl by stále připomínání domnělého bezprávi, spáchaného sněmem Kostnickým a způsobilý k tomu, aby trpkost v srdcích pravníků stále živil a nesváry v rodině, obci a vlasti dále udržoval.

3. Návrh ten není ani krásný. Podmínka krásy je především soulad. Jaký soulad by byl ale v provedení návrhu toho, kdyby postaven byl jmenovaný pomník na Malém náměstí staroměstském? Několik kroků od vyhlídnutého místa pozvznáší se velebná socha nejbláh. Marie Panny, představa to ducha katolického, v nejbližším okolí stavby chrámů katolických — a uprostřed nich socha bludaře, předchůdce Luthera a jiných zapřísáhlých nepřátel církve katolické! Ale i kdekoliv jinde v Praze postavený Husův pomník byl by vždy střediskem podvratného živlu sociálního.

Zmíněným návrhem nečiní se prý nikomu křivda, poněvadž zbudovati se má pomník M. J. Husovi jako dobrodinci českého národa. Že by se návrhem tím nečinila křivda nikomu, jest holá lež. Návrh ten uráží náboženský cit katolických obyvatelů bez rozdílu rodu a jazyka; návrh ten uráží katolické kněžstvo, katolickou církev a tu víru, ku které se hlásí veškeré přes pět milionů čítající obyvatelstvo Čech, uráží cit celého katolického světa.

Všecko upírání úmyslu takového jest marné a směšné, nebo návrh ten jest jen schválením úmyslu těch, kdož podnět dali k zamýšlenému pomníku, jichž nepřátelské stanovisko k církvi katolické vůbec známo jest.

V zamýšleném pomníku by se, jak zastavatelé jeho tvrdí, neoslavoval Hus jako dobrodinec národa, jenž dobyl si velikých zásluh o jazyk jeho, nýbrž velebil by se jím Hus jako první z odbojníků proti církvi, jím oslavovala by se revoluce proti řádům státním a církevním; a protož opakují v hluboké úctě podepsaní věrní synové církve katolické loyální žádost svou, aby Vaše Excellenci velemocnou autoritou Svou rozhodně zameziti ráčila uskutečnění zmíněného návrhu beztoho nepatrným

počtem členů sboru obecních starších schváleného, ale ani nedopustiti ráčila postavení pomníku toho kdekoli v Praze vůbec a tak odvrátiti ráčila upomínku stálou na trudné události z dějin českých, na něž nejen každý upřímný katolík, ale i každý poctivý vlastenec s největším bolem vzpomíná.

Přijato ve valném shromáždění Mariánské Kongregace v Praze dne 1. měsíce března 1891.

(Následují podpisy.)

To lidské srdce . . .

To lidské srdce — divná věc —
tak malé jest a velké přec,
že často ani celý svět
nemůže jemu vyhovět
a nelze — nelze pochopit,
co jen v tom srdci může být!

Ach, milá duše, dlouhý čas
zpytujem spolu co v něm as',
my můžem o tom tisíc let
za dne a noci přemýšlet
a přec nám bude tajností:
co žalu v něm a sladkostí.

Ty, srdce, hledáš zde a tam,
tu najdeš lásku, onde klam,
ty najdeš mnoho, však ne dost,
tu dětskou hru — tam smyslnost,
a co tě dnes tak bavilo
pro zítřek půvab ztratilo.

Co nám dát může tenhle svět?
Já taky hledal mnoho let
a když se k sklonu blížil den
mě stále tížil divný sen.
Tak každý hledá — vybírá
až najde — aneb umírá.

Ty můžeš hledat — marno jest,
ty mineš se vždy pravých cest.
Pojď se mnou a já zaklepám
na svatý dům — na Páně chrám,
a znáš-li radu lidí všech,
tož popřej Bohu taky slech!

P. Václav Franti.

Památná místa země svaté.

Dle Vogtů zpracoval Karel Vondruška.

(Pokračování.)

Objeví se na první pohled pět velmi dlouhých lodí chrámových, jež tvoří čtyry řady korintských sloupů z jednoho kamene sestávajících. Na konci těchto lodí jest viděti širokou příční loď, kůr, apsidy, na něž přichází světlo řadou oken v hořejší části budovy. Pět lodí chrámových jest stejné délky; prostřední jest širší nežli dvě lodí pobočné.

Příční loď jest tak široká, jako loď prostřední a tvoří s touto kříž. Její dva konce, na severu i na jihu, ukončeny jsou polokruhovitými apsidami, jež vyčnívají nad zevnější zeď chrámu. Čtyři úhly kříže, nebo střed příční lodí ohraničují čtyři čtyřhranné piliře, v jejichž bocích spočívá klenutí, dva polosloupky, aby odpovídaly řadě sloupů v lodí a v kůru.

Uvnitř kůru a uprostřed prostřední lodí pod vyvýšenou půdou nalezá se posvátná krypta, která zaujímá místo narození Ježíše Krista. Jest spojena podzemními schody s chodbami, které jdou pod chrámem a které obsahují, jak víme, hrobky svatých nevinátek, sv. Pavla a sv. Eustachie, a úkrytek podzemní, kde sv. Jeronym trávil 36 roků svého života a složil největší část svých děl.

Hlavní plán chrámu Betlemského projadruje dle části svých původců netoliko velice pravdivý pocit krásy a jednoduchosti avšak i velikou duchaplnost podmínek náboženského stavitelství. Zde není místa uváděti dopodrobna příčiny, které působily při stavbě křesťanské na oslavu nového náboženství, aby se dávala přednost basilikám před chrámy opuštěnými. Jiné příčiny morální byly, které zamítaly stavby poskvrněné pohanstvím, při čemž na váhu padá přichylnost k nové liturgii; stará liturgie byla obmezená, temná, přející tajemným úkonům kněze.

Svatyně křesťanská měla býti široká, zaplavená světlem a otevřená vlnám horlivých proudů lidu. Plán chrámu Betlemského vyhovuje všem těmto podmínkám, činí zadosť vkusu a líbí se oku krásným uspořádaním čar; odpovídá mystickým tendencím obrazotvornosti převládajícím tvarem kříže, počtem a souměrností rozličných částí; vyhovoval novému náboženství obřadností svou a málo překážek činí možným

pohyb lidu, zraku diváků, uchu posluchačů. Sloupy široké, které stavbu nesou, zaujmají co možná nejmenší prostor. Hlavní rozměry plánu jsou následující: šířka střední lodi při ose 10 metrů a 40 centimetrů, šířka první poboční lodi 4 metry a 20 centimetrů a šířka druhé poboční lodi až ke zdi 3 metry a 75 centimetrů; délka celé střední lodi 26 metrů a 30 centimetrů, obvod apsidy 4 metry a 75 centimetrů, délka celého chrámu 57 metrů a 30 centimetrů a délka předsíně 6 metrů.

Počet sloupů jest čtyřicet šest mimo čtyry pilíře ve střední lodi a osmnáct polosloupů opírajících se dílem o pilíře, dílem o zdi při počátku sloupoví. Sloupy jsou Korintské t. j. že mají hlavy Korintské, avšak jejich poměry jsou poněkud rozdílny od těch, které vyžadovala pravidla všeobecně zachovávaná na konci císařství římského. Jejich výška jest poněkud menší u porovnání s průměrem jejich základny, avšak zdá se, že jest to vinou materiálu a nesnadností umístiti jednolitě sloupy tak, aby přišly co nejvýše. Vskutku každý z těchto sloupů má svou zvláštní krásu; pozůstává z jednoho balvanu červeného vápence do běla přecházejícího, který podobá se mramoru; jest hladký a dolů lehce se rozšiřující; jeho dolní průměr jest 65 centimetrů, výška 5 metrů a 20 centimetrů, výška se základnou a hlavicí dá úhrnem 6 metrů. Hlavice jest čistě korintská; na hoře má uprostřed vytesaný kříž.

Jako všechny basiliky ani chrám Jerusalemský není klenutý; jednoduchá střecha tesařská kryje stavbu. Ta, kterou dnes tam vidíme, pochází z konce sedmnáctého století; trámy jsou nyní patrné, avšak jest zřejmo, že ve staré době a ve středověku byly ukryty ve stropě dřevěném, ozdobeném obrazy a pozlacené ve shodě s nádhrou ozdoby vnitřní.

Eusebius popisuje basiliku sv. hrobu vystavenou v Jerusalemě k rozkazu Konstantina vypravuje nám, že měla strop uměle vyřezávaný, který byl rozprostřen nad prostřední lodí jako nesmírné moře čistě lesknoucího se zlata záře přeskvělé. Jest velice pravděpodobno, že též rozvrh byl proveden při první stavbě Betlemské; a poněvadž citujeme již Eusebia, uvádíme zde popis, který nám zanechal o basilice sv. hrobu srovnává se s tím, co nalazáme při basilice Božího narození. První z těchto staveb, jak nám praví, má napřed nádherný

vchod, pak následuje veliký dvůr, obklopený sloupovím; potom jest předsín (vestibulum), konečně basilika vlastní, kterou nesou čtyry řady sloupů s polokruhem na konci a na druhé straně tři brány. Zda tuto nepoznáváme, nehledíce k některým podrobnostem rozvrh chrámu Betlemského: vchod (atrium), předsín (vestibulum) s třemi branami, pět lodí vnitřních s apsidou k východu. Obdobnost jest docela zřejmá, postačila by úplně uvésti tato data o chrámu Betlemském, ale ona nám zároveň dokazuje, že jeho plán jest přispůsoben zvykům architektonickým přijatým v Palaestíně za Konstantina. Jestliže vedle této shody všeobecné poznáváme v podrobnostech chrámu také i v systému stavby, v tesaných sloupech a hlavicích a v hlavní bráně charakter antický čtvrtého století, jest třeba nutně pokládati veškeru stavbu jako současnou s chrámem Jerusalemským popsaným od Eusebia. (Pokrač.)

Jiskry.

Chorvatsky napsal Tommaseo. Ukázky podává
Jindřich Ap. Mutov.

(Pokračování.)

Jiskra I.

Tak jako samička láskyplná chystá na jaře hnízdo ptácatům svým a shromažďuje peří i slámu, aby jen lehceji ležela holátka její, jichž sama ještě neviděla ani: tak i já také z dalekých krajů, z písemnictví cizích a jazyků různých city a hlasy a skládání sbírám, abych nadchnouti mohl bratry své drahé plamenem lásky. Různost nám věru přispívá jen vezdy, abychom lépe jednotu poznali, tak jako vyznívá z huslařů mnohých společného zvuku líbeznoti jenom mnohem čistější a dokonalejší. Jsouť jazyky lidské též jako lyry, jež stejně zvoní, a které k nebesům vysílají hlasy národů toužících po otčině rajske. — Není tudíž třeba, by jazyk jeden se druhým se mísil a byl mu závadou: tak jako sestry děvice, jež čistými milují se polibky, tak jako kmeny očištěné, jež nezastíní jeden druhého, nýbrž horu zdobí, jak bystřiny čilé, zvující si každá ve svém loži vlastním a pláň svažující.

Vím, jak veliká jest odvaha moje, že jazykem psáti počínám, jimž sotva že začal jsem cosi hovořiti. Těžko též slov

nalézám, bych to vyjádřil, co v srdci chovám: než slyším vílu slovanskou, jak hlasem mocným mně hovoří k duši. — Dalmacie drahá! ty's neměla nikdy vlastního života! Již od věků dávných vláčena jsi jen za kolechy národů druhých! Rád bych já zemřít chtěl, kdybych ti mohl zůstatv památku té svoji lásky a svého milování, kdybych doufat mohl, pout zlatých prstenem že se staneš, která svobodně pojiti budou dcery všechny slávské naší matky!

Jiskra II.

Vichor semo tamo rozhazuje semena drobná, a ve strom veliký vyrůstá z nich pak jednokaždé. Mohl bych říci tu snad, že štěstí je roznáší, než dobře vím věru, že k seménku každému Bůh touž chová lásku, jako k těm nezměrným tisícovým sluncím. Bůh na místo je vrhá již od věků věčitych ustanovené, Bůh je též živí. Tak i v lidský rozum Bůh z nenadání cit vložit vždy dovede a jej rosou živí milosti svoji. A milostí Jeho a slzou naší cit pak se rozmáhá a zdobí mysl, a duše každá je jako svět veliký, jenž pln je ladů [a divů nepoččetných.

I ty's se, ó duše má, již zmohla poněkud, a různí jazykové tobě byli okny, jež ti rozhled otevírají na města dálná a nové ukazují hory a pláně, hned sněhem kryté, hned zase květem.

Než počínám-li až ku konci žití svého poloviny prvé svým se učiti slovům mateřským, tobě jen za to jsem, Spiro, věru díkem zavázán, a útěchou je mi, že tobě právě jím jsem povinnován. Neboť ty šlechtné srdce máš a — při otnosti veškeré — ještě skromné. I ty jsi poznal, co jsou žalosti, a znám žalosti těch stud počestný tobě, umíš zakrývatí bědy svoje vlastní a litovati jiných. Možná, že tímto stopu zanechám ve knize života tvého, jež nikdy se nezatemní; a s jistotou vím, že v každém tom slůvku chorvatském, jež čistí mi bude nebo psáti, se jménem tvým se, Spiro drahý, střetnu.

Jiskra III.

Přál bych já sobě jen, by až do dna zjevil se duši mé duch tvůj nepoznaný, chorvatský národe můj; přál bych já sobě též, bych vznešený pochopil hlas tvůj a s tebou hovořil, tak jako s milkou svoji muž hovořivá. Posavad nikdo z oněch, již

hovoří s tebou, tě nepoznal správně, nikdo nezná dobře ni otnosti tvých, ani slabostí; a jak je možno tu nám pomoci tobě, když tě neznáme? Kde rány počátek, kde konec, nevidíme; jak ji léčiti budeme? Velkého srdce třeba a lásky plného, by rány ty zřelo a vyléčilo také. Nutnoť, obvázat je rychle a hebce, s milosrdenstvím, nutnoť, nemocného jak těla Ježíšova vážit sobě.

Toť ne tvoji vinou, národe bédný, že nepoznán a v kalu život ti prošel. Důstojny byly by věru údy tvoje, nám krásný, by lepší oděl jsi oděv. Než i nutno bylo by, by's se šatem též nezměnil citu, a lepší košile pak nepokrývala duše nečistě. —

I kdybych dobře tě znal, ty národe drahý, přec nemohl bych všechno ti říci, co zrakoma vidím, a ty bys nemohl všechno slyšeti. Já nemohl bych, ba toho věru ni hoden nejsem, bych pravdu duším tak přčetným děl spásonosnou. Tak časem na tvoje strasti myslivám, ale, jak slušno by bylo, jich neoplakávám; nevidímť všech pohrom tvých zrakoma svýma, jelikož těla tvého nejsem údem živým.

Jiskra IV.

Není sic krásno ani hebounko roucho lidu našeho, než jeho duch je svoboděn a mohuten ve prostotě svojí. Vína i rakije popijí ubožák, avšak opilství pýchy malodušné, strachu mocného, peněz, prohanosti horším je opilství a nepoctivějším. Nemá sic hradů lid náš, ale za to si nepokálel nečistotami svého lůžka, ani nezaprodal cizincům domů svých otcův. Lépe je nikdy statků nemíti, než statky ty vrhat do tůně hanby; lépe na předky svoje nevzpomínat, než jméno jejich i hrob pokáletí. Vzpomínek nemáme, jež by těšily nás, však ni takých není, jež by nám byly jenom ku hanbě. Nový můžeme život započati, dvéře časů příštích nám nejsou uzavřeny. Junáctví a lásce pějí naše písně, v nich žije duch přirozený. Tak péra zlatá psáti nedovedou, jak javorové housle znají housliť. Neléhá na velkém lůžku naše víla, ani u panských nezasedá stolů: nuzna, hladova po horách pobíhá — než cizím strádá více, tím více i krásy nabývá, a hlas jí plněji zaznívá z prsou se jí dmoucích. Nejeví se v našich písních nešlechtnost smýšlená, mrazivá: my jenom slávu svoji opěváme a žalosti svoje, a ne zvířecího života hnosoty. Domu nemáme, než máme rodiče; nejsouť bezvýznamna prsud jména ona:

otec a máti! Důstojnost lidských duší kdo přezírá, barbarem je pravým.

Jiskra V.

Ty's oděvu neměl z hedvábu, Křestiteli svatý, než pode srstí drsnou hárala ti duše šlechetná, vzácnými zdobená myšlénkami. Lesní med tvou krmiti byl jen, nikoli sikéra*); ale nicméně med je i ono. Tuhé a chudobné vychování velikých citů nezničilo tobě. Vždyť síla pravá s pravou libezností spolu přicházejí, spolu také mizí. Chud byl Jan svěťce, ale hlas jeho dále se rozletěl nežli tolika kněží židovských doby oné, všemi rozkošemi žití nasycených. Nenit věru ono, co do těla vchází, než co z duše tryská, mohutno a slavno; ten kdo se směje, křičeti nemůže. Nehledal si Ježíš snad mezi dvořany křestitele svého: tvrdá byla ruka, jež se byla vznesla nad tím nejlepším ze všech synů lidských. Žil o medu lesním, a žil věru dosti, tak že zahabí, ano i zastrašil krále nečistého, takže uhlídal Beránka Božího, tak že Ho světu celému ukázal a svoje jméno s Ježíšovým poslal přes cárství a věky.

Jiskra VI.

Těžkou cestou zmořena, počasím chladným, sladkým bolem svým nebeským, jde děva mladá ode dveří ku dveřím, ale útulku nikde nenalézá. Nebyloť město důstojno, by se v něm zrodil král nadehvězdny. Však kdyby byli bohatí onino hrdopyšci znali, jaká že to sláva v noci té na svět zavítá, byli by jistě dveří otevřeli ubohé té ženě, jež se nehorší a nenařiká a neproklíná srdci lidí kamenných, kteří pro dobytče dosti mají místa, lidské však duše zaženou bez pomoci. Mlčela v bolestech svých Ježíšova máti, tak jako v bolestech svých mlčeti bude Moudrost všemohoucí. Kdo více může a více poznává, více než sobě přeje jiným. Modlí se ubohá ve svém srdci svatém, doufajíc pevně, že najde již Bůh, jenž tolik divů byl jí učinil v poníženosti její, místo i čas, důstojny pro úmysly svoje. Josef, jenž méně trpí, více se trápí; ona jako nadšena je v duchu lásky a velikých předtuch. Kdo byl by ti

*) Sikéra (hebr. šechar) je každý opojný nápoj, buď z ječmene nebo z ovoce (ku př. datlů) připravovaný.

řekl, ó Herode, že sláva stáje oné se šíře bude hlásat, než dvorů tvých, že jméno děcka — holátka toho blahoslaveno bude na věky, prokřeto tvoje! Vždycky, co slabé bývá jen a malé, tělesnou ničí sílu a velikost.

Jiskra VII.

Ten, jemuž slouží zima i vesna, jenž pod sebou má andělův a slunci řady nesčetné, Ten přišel ku svým, a ti Ho nepřijali. Pro nevěrné krále domy jsou veliké, jest i bohatství, pro světa toho moudré svůdce je chvála a sláva: pro Moudrost věčnou, pro krásu nebeskou nic není nežli obloha ta jasná, spolu s chladem nočním. Mezi hovádky leží, mezi lotry zase umírá. A ty že bys, chabá duše lidská, ty že bys snad trpěti neměla?

Jen se vznešenou trp ponížeností, se sladkostí mocnou; trp, abys došla blaha, trp, co nejvíce po Kristově vzoru, trp, aby jiný lepším se stal, byl i šťastnějším; trp, by tvoje strasti jak ty Ježíšovy byly duším k spáse. Jeť šlechetnějším, jeť i mocnějším objetí kříže lásky plné, nežli meče, než i žezla.

Jiskra VIII.

Komu že andělská zjevila se zvěst ta jakož i záře blahé oné noci? Ne dvořanům těm plným hrdosti divé, v nemilosti chladné jen se veselícím, kteří pohlížejí na ostatní bratry své jako na stáda, než pastýřům prostým. Záře nebeská dále než stříbrné svícny světlo rozlévá, dále než zlato kol nečistých šíjí. Nepřišel na svět tento Syn Boží za zvuků písní lásky a hudby, nýbrž v noci tiché bylo slyšáno Ježíšovo chvění a hlahol andělský. V noci se věru stkvěla mnohem lépe křídla nebeská a libezněji zvonily písně vánkem hebounkým. Tak také září v pokoře vždy lépe i srdce jas i duše důstojnost.

Ale i pastýřům, chtěli-li viděti zázraky ty nové, potřeba bylo, aby uvěřili hovorům svatým, by se namáhali a vstříc pospíšili novíně oné, jež jim slibována. Ne že byli chudi, Spasitel zval je ku kolébce svojí, nýbrž že lépe chudoba jejich je připravila ku slávě oné veliké, by sluhy se stali krále nade věky. Hvězdy nebeské a ubozí země — ti spasení věků spatřili nejprve. Dosti je, chudino, abys prála sobě velikosti pravé; více se jí tobě dostane za jisté, než je tvojí vůli.

Jiskra XI.

Touha nešlechetná a nespořádaná krutou je jistě života trýzní. Hledáš-li radosti, které stavu tvému přiměřeny nejsou, pak jsi jako nemocen na všech svých údech, a rána živá ti šířá tvoji duši, hryze ti i jméno. V městech našich věru teď více než dříve dlí lidí, kterým je zápasiti s hladem, se dluhy a hanbou. Jsou mučeni touhou svojí a druhými jsou jen posmíváni. Chtějí následovat pýchy měst bohatých, a nemají od nich, leda snad ten zápach. To, co přirozeno není, není dobro. Buďme jenom vezdy pokorní a prosti, pracujme a trpme, a nechme již druhým vznešenosti s krásou; i my budeme mítí ve skromnosti svojí i krásu i chloubu. Ptáče malé nemá ni koňského kroku ani hlasu lvího a přece si létá hezounky a lehce s různými barvami svými nebes jase, a vesele žije v listí mezi květy. Buďme chudi, ale buďme jen vždy čisti; čisti buďme v šatě, čisti i na duši. Ve všech myšlénkách vždy střežme se výsosti; přání, které jenom ze hříchu pochází, vždy zase věru hřích plodí pouze. Často oděv pěkný srdce kryje slabé a rozum prázdný.

Jiskra XII.

Ó, země, ty dobrá, neúmorná máti! ty libezným hlasem pozýváš nás k sobě, bychom žili s tebou synovsky, tvé dary svým množice znojem! A věru my přece činíme tak málo jak pro tvoji krásu, tak pro svoje blaho; neznámoť nám věru, pospolu že kráčí prospěch s krásou pravou. Vždy to, co nevinně veselí nám zraky, to, co vždy myšlénky výše nám povznáší, zdobí také život jak těla tak duše.

Oj, kdyby tvá země, Dalmacie bédná, byla jak tvé vánky, pak byly by v tobě skupeny vše krásy kraje jak vlašského, tak také řeckého. Ale země tvoje jest jako ta hlava bez vlasů, jako kosti potažené koží jakousi prožloutlou. A ty naše pláně jsou jaksi obrazem i našeho stavu. Tam, kde vody není, tam aby pot lidský všakou svlačil hroudu.

Otcové naši staří vzpomínají ještě častu, kdy nebyla nebesa jak nyní tak tvrda a hlucha — ku modlitbám našim. Les mladý-li zase nepočne nám růsti na těch našich horách zcela opuštěných, a nepočne-li se trochu té zeleni jako znak naděje zelenati zase před našimi zraky — pak jen suší

stále a neveselejší budou statky naše i ty naše duše. Ale tím to, že od cizích květ béréme — ne kmenů, roucho — a ne pluhů, slova — a ne věcí, co je nepotřebno — a ne čeho třeba! Tvrdí jsme a hrdí k dobru, ale ke zlu jsme vezdy pokorní!

(Pokračování.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

S milstvo.

(Pokrač.)

„Nikoliv, milá paní, nechoi vás urážeti, aniž vám na jevo dávati, že vy nemáte ničeho a já všeho hojnost. Chci vám jen v této chvíli, kdy jste náhodou za změněných okolností se mnou se sešla, říci, že není dosti ještě na tom, že jste chudou a snášíte nedostatek hmotný. To, milá paní, není vše. Vy jste se tíže ještě prohřešila na mně a svém dítěti. Dal jsem vám vše, jméno, štěstí domácí, blahobyť, svou rodinu a žádal jsem od vás, abyste mi dala sama sebe. Ale vaše vášeň byla vám milejší než svatosvaté vaše povinnosti. Uvrhla jste mne do hanby veřejnosti, do stavu, v němž se nalezám, nejsem ani svobodným ani ženatým. Můj život jest pustým, nemám proč pracovati, nemám nikoho, kdož by v trpkých chvílích setřel mi chmůry s čela. Měla jste, paní, dítě, vlastní, dobré, hezké dítě. Ale ve svém srdci necítila jste ty krásné pocity lásky mateřské, necítila jste povinnost těžkou, ale zároveň radostnou, vésti toto dítě k Bohu, ke všemu krásnému a dobrému. Vaše srdce prosto bylo citů šlechtetných, opovrhovala jste radostmi tichými, ale čistými a vrhla jste se v náruč radostem bouřlivým, nízkým. Nuže, jaké náhrady poskytly vám za to vše, co jste opustila, čím jste pohodila? Přicházíte jako prosebnice a poněvadž tu nenajdete vyslyšení, půjdete jinam, budete u cizích lidí při ohlebě vydělaném mozoly a slzami učiti poslušnosti a povinnostem. Jděte odtud, paní Olgo, vaše přítomnost otevírá staré, sotva zahojené rány a ty bolí, příliš bolí, než aby mohly utlumeny býti v okamžiku. Jděte a zkoušejte dále trpkost života a v té zkoušce poznáte hloubku, do níž jste klesla.“

Odvrátil se a odcházel.

„Zůstaňte, pane barone,“ zvolala za

ním zoufale Olga. „Uznávám, že máte pravdu. Ukažte mi však aspoň na okamžik mé dítě. Toho mi odepřítí nesmíte!“

„Nikoliv, odepru vám toho,“ řekl poloobrácen baron. „Neboť to nevinné dítě se domnívá, že matka jeho zemřela a nesmí se dovědět, že matka jeho jest živa a pokryla nevinný život jeho hanbou. Buďte šťastnou.“

Zmizel a zanechal Olgu o samotě. Chvilu hleděla ke dveřím s tváří pokrytou smrtelnou bledostí. Pak přejela si tvář rukou a vzdechla.

„Ano, měl pravdu, zasloužila jsem si toho všeho. Jdi odtud, klesla jsi hluboko.“

Potácela se z pokoje a zvolna po schodech z hotelu. Nepozorovala, že opodál sleduje ji lokaj, ježž baron Albin za ní poslal. Šla domů, poněvadž potřebovala býti o samotě, aby mohla v nitru svém rozpakovati si všechna ta slova, jež jí byl řekl. Sedla k oknu ve své světničce a přemýšlela. Nitro její bylo bojištěm, na němž zápasilo zdraví a vědomí její hluboké nicoty se starými vášněmi. Hleděla na obě zrakem přísným a viděla, že propast, do níž se uvrhla, jest hrozná. Vyhnaná jest po druhé, snad na vždy. Nemůže již doufat, že někdy najde útulku, v němž by klidně mohla žít a zapomenouti minulých dob. Návrat tedy jest nemožným a budoucnost její spečetěna. Jak hrozný to obraz budoucího jejího života. A vše to zavinila ona sama. Kéž by to mohla napravit. Cítila ošklivost sama k sobě a neuhasitelnou touhu, aby vše to minulé, co jí nyní ohněm páliho na duši, mohla smazati a napravit. Baron Albin jí vyhnal sice, ale srdce jeho jest dobré, dá se smířiti. Půjde k němu zítra opět a na kolenou přízná se ke všemu a prositi bude tak dlouho, až ho usmíří a sobě opět nakloní. Nebude chtít, aby zapomněl docela na vše a stal se jí tím, čím dříve. Ale aspoň toho sobě od něho vyprosí, že jí dá opatrovati dítě její, že jí nechá starati se o ně i o sebe a tak dovolí, by upokojila aspoň částečně bouřící se svědomí.

Sotva noc přeckati mohla a za šera ranního počítati se jala hodiny, kolik jich ještě uplyne, než dosáhne toho, po čem touží. Po ulicích chodilo ještě málo lidí, když již spěchala k hotelu, v němž baron Albin bydlil, aby tu co nejdříve vyžádala si přístupu k němu. Když k hotelu přicházela, viděla, že ze vrat hotelu vyjíždí velký, zakrytý cestovní kočár směrem

opácným, než ona přicházela, ale nedbala toho. Postavila se v průjezdě hotelu a trpělivě čekala, brzo-li vyjde některý sluha, aby ji k pokojům baronovým dovedl.

Teprve po hodině objevil se jakýs sluha a na toho se s prosbou svou obrátila.

„Pan baron Verunský,“ zněla odpověď, není již v hotelu. Před hodinou odjel do ciziny.“

„A kde jest jeho malý syn?“ tázala se chvějícím se hlasem.

„Ten jel s ním,“ řekl sluha krátce a šel dále.

O hlavu Olgy pokoušela se závrat. Bez myšlenky kráčela odtud domů jako ohromena jsouc zprávou sluhovou. Když přišla domů, nalezla tu veliký dopis. Známa ruka na adrese vzbudila její pozornost. Roztrhla obálku a uvnitř nalezla v papíru zavinuto za deset tisíc bankovek. Na papíře napsána byla pouze slova: Nikdy není příliš pozdě ku pokání, ale vždy jest nebezpečno toho odkládati.

Papír jí klesl z ruky a ona zastřevši si tvář rukama jala se hořce slzeti.

III.

Paní Olga stěhovala se druhého dne na to z hlavního města. Svě věci lehko složila, nemělať téměř ničeho. Peníze baronem Albínem jí zaslané zachránily ji před nouzí. Chtěla z nich skrovně žít i věnovati se sama sobě i svým vzpomínkám.

Usadila se proto v malém venkovském městě a tu najala si skrovný byt, v němž hodlala trávit bezradostné dny života svého. Její příchod vzbudil sice zvědavost obyvatel městečka. Když však od ní nemohli ani úskokem, ani přímo dovědět se ničeho určitého o jejím životě, přestali si jí všimati, ponechávajíce v klidu ji žiti o samotě, do níž se byla uzavřela. Jen dvakrát v roce odjížděla ze svého nového domova a bývala vzdálena vždy tři až čtyry dni. Tyto její tajemné cesty vzbuzovaly sice zvědavost též, ale nebylo možno o nich něčeho zvláštního vypátrati.

Olga ovšem věděla, proč opouští svůj klidný útulek a odjíždí do světa, jehož nenáviděla. V těch dnech byla vždy v hlavním městě a na panství barona Verunského a na obou místech pilně pátrala, vrátil-li se již baron z cest. Z každé cesty přijížděla dosud bez naděje, bez nejmenší útěchy, že záhy bude moci ukojit touhu

srdce svého. Bývala vždy po svém návratu tím smutnější a uzavírala se ještě více sama o sobě. Neboť čím více byla odkázána samotě, čím bedlivěji a přísněji soudila svůj život a nynější své postavení jako následek minulosti, tím pustším a nevlnivějším zdál se jí život její býti.

Zvláště po svém dítku toužila. Nevěděla ani odkud náhle probuzen byl v srdci jejím zvláštní cit lásky a touhy po svém synu, jehož neužila, s nímž nezažila ani jediného okamžiku onoho slastného života, jež u druhých matek viděla a jim tolik záviděla. Kterak horoucí láskou by přilnula k tomu drobnému tvoři, jenž by ji matkou nazýval a jež by ona přívalem polibků pokryla. A kdyby ani nesměl ji matka říkati, jen kdyby po boku jeho směla dliti, jej opatrovati, byla by spokojena, ba šťastna.

Ale čím více na to vše přemýšlela a obrazy luzné vyvolávala v nitru svém, tím trpěti bylo její ze snů těch vždy probuzení. Trpěla velice, jak tomu nejlépe její tvář a postava nasvědčovala. Hubeněla, henní kosti ostře vystoupily a oči zapadly. Pozorovala tuto změnu každého jitra a vždy hořký úsměv přelétl vadnoucí její rty. Počítala léta, jak dlouho jest vzdálena ze zámku ve Věžnicích. Bylo tomu již deset let. A dosud nedostala jediné zprávy, že syna svého po tak dlouhé vzdálenosti uvidí.

Bylo to na podzim, když jela opět na svou obvyklou cestu do hlavního města a do Věžnice. V hlavním městě nenašla ani nejmenší naděje, že by se byl baron Verunský vrátil z ciziny. Jela tedy do Věžnice. Tu dle dřívějších let zašla do hostince a ptala se po majiteli zámku.

„Ano, byl tu před týdnem,“ vykládal jí hostinský, „ale odjel zase hned. Měl tu chudák malých radostí.“

Olga zbledla.

„Co se mu stalo?“ tázala se dychtivě.

„Měl jediného syna, Karlíček mu říkali. Roztomilé to bylo dítě. Odjel s ním do ciziny, protože se nemohl dívat na tu hanbu, kterou mu jeho žena tu dělala. Byla to nicemná žena. Takového muže do breho miti, jako byl pan baron, bohatství, pohodlí a krásné dítě a vše to opustiti k vůli leccjakému darebovi, to je hanebnost. Pan baron si to tuze bral a nechtěl tu ani bydliti. V cizině však mladému panu baronovi nesloužilo. Chrádl tam ustavičně, ač ho pan baron vozil po doktorích celého světa. Konečně mu ale umřel a on ho

přivezl sem, aby ho v kapli pochoval. Chudák, ten byl ztrápený, že by srdce nejtvrději nad ním zaplakati musilo. Kdo byl na tom pohřbu, každý nepočestnou jeho ženu proklínal. Ale co vám je, paní, vy blednete.“

Olga skutečně s tváří sněhobílou a zrakem vytrěštěným hleděla na hostinského. Hlava ji klesla bezvzádně nazpět a mráčky zastřely její zrak. Hostinský přiskočil a přetřel jí tvář vodou. Probrala se ze mdloby a vstala.

„Není to nic,“ pravila pracně vyrážejíc slova, „jsem jen unavena po cestě. Vyjdu trochu ven a vzduch mne osvěží.“

Brávoravým krokem vyšla z hostince a šla k zámku. Co úpominek trapných i slastných probouzela tato budova v jejím nitru. Před očima jejima táhla řada těch roků, jež tu byla strávila. A veškery ty vzpomínky upírem dorážely na její mysl i srdce a volaly hlasem plným výčitek a vyhrůzek. Zdálo se, že jest štvána, že každý ten strom a místo na ni potupně pokřikuje a jí proklíná.

Potkala jakéhos muže a toho se tázala, kde jest mladý pan baron Verunský pohřben. Naznačil jí směr a ona došla ke kapli, stojící uprostřed krásně vyzdobené zahrádky, kolem ní byla vysoká železná mříž. Nemohla tedy do vnitř vejíti. Viděla však, že dvěře od kaple jsou otevřeny a v ní před oltářem nalézá se ve svícnu veliká, hořící svíce. Jistě hoří za syna jejího. Tam pod tou podlahou odpočívá, tělo jeho tlí, rozpadává se. Neuvidí nikdy více jeho tváře. Žoufalá bolest sevřela její nitro. Nevěděla co dělati. Tiskla čelo k chladné mříži a zase zvedala zrak k nebesům. Ústa její pohybovala se, nepronášela však ani jediného zvuku. Cítila tu hroznou prázdnotu duše své, kleslost svou, již ničím nedovedla pozvednouti.

Po chvíli vytryskla jí první slza z oka a za ni proud siz stékal po tváři. Rty odříkávaly modlitbu. Našla útěchu, jež jediná dovedla osvěžiti uštvané nitro. Zamřené zraky pohlížely k nebesům a ruce křečovitě sepaté trčely vzhůru. Našla Toho, jenž jediný ji mohl potěšiti a hrozné výčitky v srdci jejím proměnit v tichou, hlubokou lítost.

Klečela tak dlouho, snášejíc modlitbou slitování Boží na svého syna, bývalého muže a sebe nejuboženější. K večeru teprve zvedla se a odcházela, ale ne na dlouho. Jela domů, aby se se vším co měla odstě-

hovala do blízké vesnice, kde si již světničku najala. Bude mít aspoň k hrobu svého dítěte hodně blízko a snad jednou bude moci si vyžádati odpuštění svého chotě.

Doma překvapena byla zprávou, jež s ní ještě jednou zachvěla mocně. Viděla totiž při svém příjezdu z dráhy velký shon lidí, kteří tłumili se kolem četníků vedoucích jakéhos muže. Snad by si toho byla ani nevšimla, kdyby náhodou nebyla šla za dvěma pány, kteří právě o příčinách sběhu hovořili.

„Divím se skutečně, jak daleko se může takový člověk spustiti,“ pravil jeden z nich. „Byl přece druhdy vzdělaným a já sám vím, že pocházel z rodiny dosti slušné. A nyní snížil se k takovým hanebnostem.“

„Prosím vás,“ tázal se druhý, „jak to vlastně s tou krádeží a loupeží jeho bylo? Lidé vypravují to všelijak.“

„Mně celou tu záležitost vypravoval strážmistr od četníků, mohu vám podati zprávu tedy úplnou. Byl správcem u hraběte v Komárkově a vedlo se mu dosti dobře. Příjmy jeho však nestačily na chromná jeho vydání. Rozhazoval téměř hrstí peníze a hýřil tak, že to až ošklivost v celém okolí budilo. Tím se zadlužil velice a věřitele jeho nechtěli déle čekati. Proto se odhodlal k hanebnému skutku. Dověděl se, že hrabě dostal veliký obnos peněz, jež chová ve svém pokoji. Vkradl se tedy v noci do pokoje, aby mu je uloupil. Již měl peníze v kapse, když se hrabě probudil a zpozorovav zloděje, po něm skočil. Správce však měl pro ten případ připravený revolver a střelil po něm. Zasáhl však pouze jeho ruku. Hrabě měl však ještě tolik síly, že učinil poplach. Služebnictvo se sběhlo a k udivení hraběte chytilo zloděje v osobě správce — Šebesty.“

„Šebesta se tedy jmenuje?“

„Ano, Vojtěch Šebesta. Jest to týž, k vůli němuž dal se baron Verunský se svou chotí rozvésti, jak vám snad známo. Nadělal tehdy rozvod ten tolik hluku.“

„Pamatuji se na to. Pojdme blíže podívat se na toho člověka. Rád bych viděl tak prohnatého darebu.“

Odešli z chodníku a paní Olga kráčela tudy sama. Byla ráda, neboť vypravování cizinců učinilo na ni dojem zdrcující. Její spoluvinník tedy také potrestán. Jak hrozně klesl, kam ho až vášně jeho zanesly. Z obavy aby snad se neohlédl a ji ne-

viděl, zabočila do postraní uličky a tudy oklikou domů. Seděla celý den zamyšleně, přemítajíc o osudu Šebestově. Hřích jeho vymstil se na něm hrozně. I ji stihl krutě, ale cítila, že tíseň z prsou její mizí. Doufala v milosrdenství Boží, že se nad ní slituje a provinění, za něž tolik již vytrpěla a vše další trpěti chce oddauě, jí odpustí. Vědomí, že jest na blízku toho, jenž pomohl jí budovu jejího štěstí rozmetati, tísnilo ji tak, že co nejrychleji snažila se ze svého dosavadního bydliště se odstěhovati.

A když seděla ve Vězniciích ve své komůrce, vyjasnil se zrak její. Byla tu ukryta před světem a mohla se věnovati sama sobě. Nejmilejší zábavou byla jí chůze ke kapli a k blízkému kostelu, kdež vylévala srdce své před Slitovníkem, vyprošujíc si od něho klid a mír duše.

Po roce dověděla se, že baron Albín prodal panství a celý svůj život trávit chce v cizině. Zpráva ta zatahla mysl její opět chmůrami. Viděla se zbavenu naděje, že by mohla jednou u jeho nohou vyžádati si odpuštění. Ale konečně přijala i tuto ránu života svého statečně. Musí trpěti, vždyť se tolik provinila.

Starla paní Olga. Nikdo by býval nepoznal sličnou druhdy paní baronku Olgu. Štála se z ní stařena, zasmušilá, tichá, stranníci se světa a žijící jenom Bohu a sobě. Její vrásky, shrbená šíje a bílý vlas svědčily, že mnoho vytrpěla. Ale čistý její zrak byl nejlepším znamením, duše její jest klidná.

Skonala u kaple, v níž syn její odpovíval. Ruce otočený měla růžencem a rty její byly pootevřeny jak k modlitbě. Na tváři její byl klid a mír, za něž se tolik namodlila.

As po týdně byla v denních listech zpráva, že bývalý správce Šebesta, jenž pro krádež a pokus vraždy odsouzen byl na patnácte let do vězení, nalezen byl v širem poli mrtv. Opil se kořalkou, již se po svém z vězení propuštění oddal tak mnoho, že následovala smrt. Jak žil, tak skončil.

Baron Verunský dojista netušil, jak těžce potrestána byla vina, jež mu domácí život rozbořila. Jeden vinník pokáním tuhým smazával vinu svou a druhý k vině první nahromadil poklesků nejnižších míru vrehovatou.

Komu as z nich by býval podal ruku k dalšímu přátelství? —

KRONIKA.

Z Prahy. (Řádná valná hromada Katolicko-politické jednoty pro království české.)

Valnou hromadu zabýval Jeho Osvícenost hrabě Karel Schönborn slovy: „Velectěné shromáždění! Před několika dnů zarmoutila hluboce katolický svět zpráva o smrti jednoho z jeho nej přednějších zástupců. Vy všichni víte zajisté již, že mužem, ježž myslím, je dlouholetý a výtečný vůdce německých katolíků Ludvík Windthorst. Neočekávejte ode mne, že budu podrobně vypočítávat tak mnohé a neocenitelné zásluby zesnulého o věc katolickou. Nemohl bych říci také nic jiného, nežli opakovati tu všecku chválu, kterou všechny katolické listy a také některé liberální o velkém našem mrtvém napsaly. Účelem mých prostých slov jest pouze to, abych vyslovil jménem Vás všech, že také Vy jako katolíci ostatního světa pocítujete co nejvíce vše, co týká se zájmů katolických, neboť naše svatá církev jest v pravém smyslu slova mezinárodní. Jež založena pro všočky země a pro všechny v nich bytující národy a láska, již vyžaduje a vykonává, nezná žádného rozdílu země a hranic jazykových. Tato láska přesahuje nejdravější proudy řek, nejstrmější pohoří, ano i moře světové. A proto želíme i my duševně spojení jsouce s nimi, s katolickými bratry v říši německé ztrátu jejich vůdce nejznamenitějšího, Ludvíka Windthorsta. Dovolují si Vás vyzvat, aby- te svému smutku propůjčili výrazu povstáním.“ — Když bylo všecko shromáždění vyzváno p. předsedy zadost učinilo, četl jednatel Jednoty op. prof. Jan Drozd zápisník o poslední valné hromadě a po jeho schválení zprávu jednatelemskou a pokladniční. Obě zprávy schváleny taktéž; pokladniční po návrhu revisora účtu p. Petra Krausche. Na to konána volba výboru a zvoleni p. t. pp.: dr. Borový Kliment, kanovník, Brynych Edvard, kanovník, Drozd Jan, profesor, dr. Hrádek František, kanovník, dr. Krásil František, kanovník, kníže z Lobkovic Ferdinand, hrabě Nostic Karel Ervín, hr. Schönborn Karel, kníže ze Schwarzenbergů Karel ml., Zvěřina Josef, knížecí arcib. rada. Za náhradníky: Pp. Ekert Frant., spisovatel, Havránek Josef, profesor, dr. Zavadil Jan, advokát zemský, Zbiral Fr., kožešník, Žižka Václav, stříbrník. Revisory účtů: Pp. Bürgermeister Leopold, c. k. účetní rada a Krausch Petr, soukromý úředník. Na to ujal se slova hrabě Arn. Sylva-Taroucca, aby promluvil o otázce: „Čím lze nynější společenský řád uchrániti před náhlým převratem skrze spousty lidu nemajetného?“ Po té promluvil dp. prof. Jan Drozd „O nezbytnosti nastoupení konservativního směru u nás,“ a navrhl

následující resoluci: I. Vzhledem k velké pohromě, již bře národ z neustálého obnovování svárů náboženských i politických nemístným oslavováním osoby Husovy, protestujeme proti rozhodnutí sboru obecních starších v Praze, by zdarma věnováno bylo místo na ten účel, aby na Menším náměstí pražském směl býti postaven pomník Jana Husi, jelikož postavení pomníku takového jest hrubou a vyzývavou urážkou obyvatelstva katolického v král. hl. městě Praze i v celém království Českém, je-li oslavováním bludného učení od církve katolické slavně zavrhzeného a upomínkou na neblahé události dějin českých. II. Vyslovujeme vzhledem k rozháranosti ve společenském a národním životě přesvědčení o nezbytnosti strany katolicko-konservativní, k jejížto vytvoření, za účelem zesílení ducha náboženského se přičiniti a jednotu katolicko-politickou podporovati chceme. — K resoluci ujal se slova J. J. princ Karel Schwarzenberg a slovy přesvědčivými pojednal o nynější situaci a o potřebě katolické národní strany.

— Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“ Za členy přispívající přistoupili: p. Vilém Rubricius, ředitel staroměstské měšťanské školy dívek v Praze 3 zl., vdp. Kajetán Sláma, děkan v Přerově 5 zl., vdp. Daniel Deutsch, farář v Kokorách 2 zl., dp. Jan Vepřek, koop. v Kokorách 1 zl., vdp. Vilém Fridrich, farář v Obržíně 2 zl., pan Jan Plicka, rolník v Sazeném 1 zl., vdp. Jan Bis, děkan v Poličce 3 zl. a vdp. Ant. Kupka, farář v Borové 3 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

Frá Jan Galla, kněz ryt. řádu Maltéského, děkan Horažďovický na odpoč., 7. března 1891, (nar. 28. března 1808, vysv. 3. srpna 1834).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Hnídek, kapl., za admin. ve Vavřinci;
- p. Vladimír Bečvář, admin., za faráře v Miřosovech;
- p. Jos. Ptáček, zám. kapl. Dobřežovický, za admin. v Stodůlkách;
- p. Alois Šmakal, admin. in spirit, za interkal. admin. v Štěpánově.

Uprázdňené místo:

Štěpánov, fara patr. p. Karla kníže, z Auerspergů, od 20. března 1891.

Všem opravdově katolickým vzdělaným mužům, zvláště duchovním v městech českých obzvláště průmyslových!

P. T. Velectění pánové! Vele důstojní a důstojní pp. spolubratři!

Mezi katolickým řemeslnictvem a měšťanstvem v Německu a i jinde jeví se neobyčejné přesvědčení katolické, o čemž svědčí cestovatelé, ale co nám nejlépe dosvědčují volby v katolické části Německa, kterými dán byl poslanecký mandát celému stu mužů katolických z přesvědčení. Co to znamená, cítíme my katoličtí Čechové nejlépe. A což potom ta zbožnost, ten čistý katolický mrav v obcích i rodinách, ta věrná přichylnost k církvi sv. a k sv. náboženství, jeho oběti, svátostem, obřadům, slavnostem, ten mohutný rozsah a vliv katolického tisku, ta poctivá sporičnost — a tudíž i spokojenost, veselost a blahobyt nejširších kruhů katol. lidu řemeslnického. Co jest toho příčinou? Zajisté pile, příčinnost, statečnost, vynalézavost a dobré vedení kruhů rozhodujících a důvěra a oddanost kruhů podřízených. A u nás? Řemeslnictvo docela jinou postoupilo cestou, obzvláště mladší. Že rozhodující kruhy v Německu si daly práci — a že stav svrchu vylíčený není jen náhodný — o tom nechtě svědčí toto porovnání:

Před nedávným časem měla ku př. diecése Kolínské nad R., čítající kolem 1,800.000 katolíků a 1600 kněží, 54 jednot katol. tovaryšů, které měly 23 vlastních domů a 39 sporičtel ten tovaryšských.

Monastýrská, čítající 823.000 katolíků, 51 jednot s 19 spolkovými domy a 23 sporičtelami.

Vratislavská s 2 miliony katolíků měla 116 jednot katol. tovaryšů.

Mnichovsko-Freisingská s 717.000 katolíků měla 40 jednot s mnohými velikými domy spolkovými a hospici pro tovaryše.

Podobný utěšený poměr jest i v ostatních Německých diecích a počet jednot rok od roku se stále množí. — Tak jest v Německu a i v jiných zemích, ku př. v Alpách. A u nás?

Arcidiecése Pražská, čítající kolem 1,800.000 katolíků s 1500 duchovními, měla do nedávna jednu jedinou jednotu katol. tovaryšů v Praze. Teprve v poslední době zřízena byla prostřednictvím předsednictva zmíněné jednoty dle Pražských stanov od horlivého duchovenstva Cechovického Jednota katolických jinochů v Cechovicích a několik nových podobných jednot se zakládá.

Diecése Litoměřická, čítající kolem 1,360.000 katolíků, do nedávna měla 3 jednoty. Diecése Králové Hradecká měla do nedávna jednoty dvě. Diecése Budějovická čítala do nedávna jednoty osm. Lepší jsou poměry na Moravě a ve Slezsku: Čítaly obě země do r. 1888 dvacet pět jednot, ku kterým během posledních tří let několik nových přibýlo. Z předeslaného vysvítá, že u nás daleko nebylo vykonáno vše, co by se bylo mělo a dalo v tom ohledu vykonati a následky toho již jsou tu!

Ztraceno jest ovšem již mnoho, ale není ztraceno všecko, lecos dá se napravit nebo aspoň dosud nezkažené zachrániti. Přival hrnoucí se nezavinili jsme a nezastavíme sami, ale můžeme tisíce duší zachrániti od záhuby a vypěstovati jádro nové nezkažené generace; a to jest svatou naší povinností!

Již jest jedenáctá hodina — dejme se konečně do práce — dříve než bude docela pozdě!

Pročež každý opravdu katolicky vzdělaný muž zejména duchovní vůbec a zvláště duchovní správce ve větším jmenovitě průmyslovém městě přičin se založiti jednotu katol. tovaryšů a v menším jednotu katol. jinochů; spoj se s upřímnými katol. muži a přičinuj se, abys do dobrých kolejí ji uvedl a budeš mít zasluhu, kteréž dosud nedovedeš oceniti. Čin zatím přípravy ve vši tichosti, pojisti si aspoň několik sobě oddaných a úplně spolehlivých jinochů, mistrů neb jiných katolických mužů.

Předsednictvo jednoty katol. tovaryšů v Praze v č. p. 223—I. rado každému pošle na požádání návod a stanovy, dle nichž snadno se dají i stanovy pro jednotu katol. jinochů upravit i pro menší místa. S jednotou snadno se může spojit jednotu katol. mistrů a jiných samostatných mužů jako ochranné družstvo jednoty katol. tovaryšů a jinochů třeba ve způsobu besedy, pak odbor pro podporu nemocných členů, pro podporu chudých na způsob spolků sv. Vincence, odbor pro oslavu služeb B., na způsob jednoty sv. Václavské.

Dá Bůh, že po pilném všech věcí uvážení sblíží se předsednictva všech těch spolků na schůzi společné.

Prozatím tedy s chutí do práce, Bůh nám požehná.

Za předsednictvo katol. tovaryšů v Praze

Václav Stejskal,

t. č. místopředseda, bytem č. 177—III.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli třetí po velikonoci.

„Maličko a již neužríte mne a
opět maličko a užríte mne; neb
jdu k Otci.“ Jan 16, 16.

Těmito slovy loučí se božský učitel s miláčky svými; neb již naplnění byli dnové, v němž vykoupění pokolení lidského státi se mělo. Krátký ještě čas a Ježíš byl v rukou bezbožných skrze zrádce svého. Než neměli na vždy zničití jej. Vždyť sám řekl jim: „Zbořte tento chrám a ve třech dnech opět jej vystavím.“

A v skutku splnilo se vyřčení Ježíšovo i to, co řekl učenníkům: „Maličko a již neužríte mne;“ než doložil bez prodlení: „A opět maličko a užríte mne.“ A kdy byla ta doba, v níž splnila se i tato výpověď? Ó, kř. m., brzo po jeho umučení; neb třetí den, když slavně z mrtvých vstal, ukázal se učenníkům a apoštolům svým. Ó jak často s ním rozmlouvali, s ním se těšili, od něho rozličné moci a poučení přijímajíce. Než tato radost neměla dlouho trvati. I opět měl ještě Ježíš odejít a to jak sám praví k Otci: „neb jdu k Otci.“ Ejhle Syn vraceti se chce k Otci svému, s nímž — tajemství svaté — od věčnosti stejné a to jedné jest bytosti, stejné požíval slávy a velebnosti; k Otci, od něhož seslán byl na tento svět, aby spásu nalézalo všeliké stvoření. A k tomu Otci nad hvězdami měli i oni přijít, až by trpký kalich soužení a protivnosti byli pili, soužení, kteréž jim předpověděl, soužení, kteréž je čekalo. Ale tím sladší měla býtí útěcha a radost, když by

k Otci přišli, od něhož pocházejí. I my, kř. m., od Pána nebes i země pocházíme a k němu zase se navrátiti naději máme; a protož i Ježíš Kristus, jenž jest i božský učitel náš, nás v sv. apoštolech poučil, kterak Tvůrce nebeského nazývati máme; neb řekl: „Takto se modlití budete: Otče náš.“ Jako Ježíš Kristus Boha nazýval Otcem svým, tak i my Otcem máme nazývati jej. A protož církev sv. sloup pravdy učí věřících svých, že Bůh jestiž Otcem našim. Toto učení vzal jsem též já sobě za úlohu dnešního sv. rozjímání. Miním ale ukázati, že učení: Bůh jest Otcem našim, jest velmi potěšitelné pro nás, když a) v souženích, b) v stavu nemilosti se nalézáme. Vyslechněte mne s pozorností.

Pojednání.

a) Myšlenka: Bůh jest Otcem našim; působí velmi blahodějně ve dnech soužení. Rozličné jsou doby života lidského, kdež soužení navštěvují nás. Tu tak mnohý cítí se býtí opuštěným, od bližních povrženým, velmi nešťastným. A přemítaje tyto nehody a hloubaje v nich mní se býtí tak nešťastným, jakoby nižádné pomoci, žádné útěchy naleznouti nemohl. Než však tato zdánlivá nemožnost uplyne brzy, když člověk pozvedne vzhůru zraku svého a spatří ve dne trýpytici se na obloze slunce, u večer bledou lunu tisícerymi obklopenou hvězdami. A jaké bývají příčiny myslí zkormoucené? Která soužení zvláště opatují člověka? Obrátím-li pozorování své od jedné krajiny k druhé, hned spatřím příčiny zármutku. A které? bude mnohý zpytující myslí tázati se: Bratře, mnohé

jsou. Tu na př. umírají rodiče zanechávající osiřelých dětí. Ubozí hořekují nad ztrátou jejich, hlasitě volají: Milí rodiče, proč jste nás opustili? Proč sirotků zanechali? Nyní budeme opovrženi, potlačeni; ó jak veliké neštěstí potkalo nás. Tak, nábožný křesť., slyšel jsi snad mnohdy úpěnlivé volání opuštěných dětí. Nyní po smrti rodičů zdají se býti opuštěny a to tím více, pakli chudoba tlačila bedra pěstitelů jejich. A proč tím více? Ó kdyby jmění a bohatství byli zanechali rodiče jejich dítkám pozůstalým, mnohých by se nalézalo přátel, jenž by péči chtěli míti o sirotky z toho ohledu, aby sami též podílu měli z bohatství jejich. Jsouce chudí, málo aneb lépe říci, žádných nenalézají přátel, na něž by se spolehnouti, od nichž by pomoci doufati mohli. Což divu tedy, že bédují na osamělosti a opuštěnosti svou.

Tam opět syn, dcera vzdáleni od přítelkyní přemilých rodičů v cizině zármutkem sklíčení na lůžko nemocných uvrženi jsou. Žádný snad laskavou přízní neblíží se jim, žádný neotevírá štědré ruky, by vytrhl je z neštěstí a nemoci. Opuštění a nešťastní nenalézají útěchy; neboť rmoutí je ta myšlenka: Kdybychom byli v rukou rodičů našich, ó jaké ulevení našli bychom! zde však v této osamělosti opuštění jsme.

Tu opět shledáme, že bleskové zničí nábytek, krupobití zničí úrodu polní, nepřátelé loupežnickou rukou dělí se o statek náš, mor a bída domácí pohlcuje majetnost; běda nám, slyšeti budeme tisícerych hlasů, běda nám, nešťastní jsme. Ty a takové nehody potkají poutníky tohoto světa. Všichni bédují nad neštěstím a nemají příčiny stěžovati sobě. Neboť i v té nejsmutnější době, když všechno nás opustí, když rodiče, dobří přátelé, upřímní příbuzní odebrali se na věčnost, když nemocí sklíčení počínáme trápiti trpělivosti — ejhle, tu těší a těšiti může nás ta myšlenka: Nejsem, nejsem opuštěn. Ještě jest, kterýž mne zná, mne miluje, o mne se stará; jest, kterýž mne chce oblažiti, jenž všude jest a žije. A ten jest Bůh, nebeský Otec můj. Tento Otec nebeský věčný jsa, nikdy neumírá; byť by i rodiče opustili a zanechali nás v chudobě a bídě, tu On více nežli byl dal člověčenstvu, více darů má a dáti mně může. „Jeho jest země,“ volá žalmista Páně, „i co naplňuje ji, okrášlek světa i ty, jenž bydlí v něm“ (Ps. 23, 1.). Tento Otec všude jest, a byť bychom i v končinách nalezali se moře, neboť prozpěvuje

o něm David: „Vstoupil bych na nebe, tam jsi, vstoupil bych do hrobu, přítomen jsi; roztáhl-li bych křídla svá na úsvitě a bydlel bych v končinách moře, i tam mne provodí ruka Tvá a pravice Tvá mne držeti bude“ (Ps. 138, 8—10.). Ó blahoslavená myšlenka, nábožná duše křesťanská: Bůh — Otec můj — všude jest, mne vede, mne chrání i mezi cizinci, známý přítel jest, laskavým Otcem zůstává.

Když nemoci uváží člověka na lůžko tvrdé, když mor, hlad, neštěstí sklíčí jej, Ó jak pozveduje myšlenka: Jest ještě onen dobrotivý Otec, jenž mne zná, miluje mne, o život i blaho své se stará; On dává síly v čas pokušení a soužení, uzdravuje podle svaté vůle své. A byť by tedy i soužení, ztráta cti, jmění, milovaných mých na mne přišlo, spatřuji lásku Otce svého.

Příkladové. (Podle potřeby jeden neb druhý příklad provésti se může.) Job, když všechno ztratil a od svých opuštěn byl (Job. 1 cap. a sl.), Daniel v jámě lvové (Dan. 6 cap.), Bratři Machabejští (II. Machab. 7 cap.), Mládenci (Syrach, Misach, Abdenajo) hozeni do pece ohnivé. Apoštolové.

b) Hle, tak působí myšlenka, že vládne nad námi Bůh, jenž jest Otcem naším, v té době, když soužení nás tlačí. Než jakkoliv potěšuje nás v den soužení, tak i tehdy, když co hříšníci v stavu nemilosti Boží se nacházíme. Neb často hříškové naši bývají příčinou nemoci, soužení tohoto světa. Zasloužený tedy na život hříšný přichází trest. Než ale i tu, nábožný křesť., víme, že Bůh i tehdy, když tresce, co Otec tresce, aby nám ukázal, že hříšníci trestu hodní trestu Božímu také neujdou. A zdali nečiní to i rodiče a vychovatelé pozemští? Proč trestají rodiče neposlušnost, nemravnost dětí svých? Zdali ne z toho ohledu, aby jim ošklivost neposlušnosti, hříšnost nemravu ukázali a je k poslušnosti a ctnosti uvedli. A tak právě činí to i Otec nebeský. On dopouští soužení co trestající metlu, aby z hlubokého sna hříchu probudil hříšníka, k ctnosti jej uvedl a života věčného hodným učinil. Kdož nemusí uznati tedy i tu dobrotu otcovskou, kteráž trestá, aby odplatiti mohla? Rej, nábožný křesť., můžeš-li i v takovém jednání zapřít, že smýšlí a jedná s tebou, hříšníkem, otcovsky? Hle, toť tedy pravý Otec!

A když, kř. m., trestem od Boha poslaným přicházíme ku poznání těžkých provinění svých, tehdy nemeškejme. Neboť jako otcovsky ze sna nás budí hříšného,

tak i přicházejíce k poznání hříchu také nám kyne, abychom pospíšili a s ním se spojili, ani jsme hříšným životem opustili otcovský dům do dalekých krajin se uchýlivše a prostopášně — hříšně živi jsouce. A jako otec nezlořečil synu marnotratnému, nýbrž laskavě jemu vstříc vyšel, okolo hrdla padl a líbal, jako otec syna marnotratného přijal radostně do domu svého; tak i Otec nebeský milostí svou vstříc vychází hříšníku a radují se nebešťané nad hříšníkem pokání činícím. Jako otec zamiloval si syna marnotratného, tak nehněvá se nad hříšníkem, když vrací se do domu otcovského; neb praví písmo sv.: „Jako se otec smilovává nad dětmi svými, tak i Bůh smiluje se nad těmi, kteří se Ho bojí.“

Ale nemysli, kř. m., že strachem a hrůzou trnouti a k němu navrátiti se musíš! Nikoli. Dětskou láskou když přijdeš, přijme tebe a nebem splatí navrácení tvé. Než tuto útěchu, již Pán Ježíš vštěpoval do mysli poslucháčů svých, tuto útěchu i my všickni máme. Neboť i vstavu nemilosti můžeme obrátiti se a volati: „Otče, odpusť nám viny naše.“ O potěšitelné učením! Ty oslazuješ život náš i tehdaž, když otcovské lásky nehodní jsme. A v tomto učením již v starém zákoně útěchu nalezali hříšníci.

Příklady: David po spáchaném hříchu od Nathana napomenut jsa. Město Ninive, když Jonáš kázal jim pokání atd.

Nuže, bratři a sestry v Kristu, jsme opuštěni, opovrženi, tak hrubě nešťastní? Nejsme, zajisté mi musíte říci. Nejsme, když Boha před očima máme. Protož jsi-li, kř. m., od rodičů, přátel a příbuzných opuštěný, jste-li vy rodiče churaví po smrti dítěte, kteréž byli podporou vaší osaměli, myslte: Bůh jest Otec náš, ten nás neopustí a budete potěšeni. — Miníš-li, že haněn, opovržen jsi od jiných, mysl, když mne bratři moji nenávidí, zajisté Bůh mne miluje; neb je Otec můj a nalezneš útěchy. — Jsi-li v cizí zemi, když žádný tebe nezná, mysl: Zde ovšem žádný mne nezná, ale Bůh mne zná, On jest Otec můj, a odpadne starost tvá. — Nevíš-li otče, matko, kde vezmeš chléb, bys uživil sebe i dítěte svých, ři: Bůh jest můj i dítěte mých Otec, On dává každému pokrm a nápoj v čas příležitý, zajisté i mne neopustí, a péče tvá jest usnadněna. — Trpíš-li jakým-koli způsobem, pomni: to sesílá Bůh, buď by mne posilnil aneb od zlého odvrátil a

ty spokojenosti i trpělivosti nabudeš. — Tlačí-li tě svědomí tvé, věz, že Bůh, Otec tvůj, jest, který dítě kající nezavrhuje, nýbrž milostiv jest a strasti duševní pomíjí tobě, posilněa budeš v pokání svém. Slovem: V jakékoli js ne připadnosti života, Bůh jest Otec náš, to vždy pamatujme, k němu se obraťme a On zajisté bude nám již zde Otcem a přijdeme k němu, kdež náš zármutek obrátí se v radost, kterouž žádný nám nevezme, v radost věčnou. Amen.

Ř e ě

při svěcení nové školy.

Napsal Jan Hlasivec, farář v Lužně.

„Štípení v domě Hospodínovu, v síních Boha našeho kvěsti budou.“ Ps. 91, 14.

Když nadešla doba, kdy stísněn volá spravedlivý: „Proč se zbouřili národové a lidé, proč smýšleli marné věci?“ (Žal. 2, 1.) Když přišly časy plné béd, kdy říše k úpadku se kloní, kdy duše jinak silné poděšené zlem veřejným i soukromého života zvrhlostí — toliko s námahou sotva předtuchám hrozným se ubrání; tu ozývá se hlas moudrosti věčné: „Vyléčitelné učinil Bůh národy.“

Řádné vychování odrůstajícího pokolení jest ta hráz, která brániti má záhubě společnosti lidské, jest základ lidského štěstí; pročež nedůstatek řádných a dokonalých pěstitelů lidu a vychovatelů jest pravým trestem Boha nejvyššího spravedlivého.

Kam se ohlédneme, všude pozorujeme vzrůst obyvatelstva, vše pachtí se po nějakém místě, zaměstnání — jeden druhého předstihnouti se snaží a přece neustále slyšíme vzdechy: „nemáme mužů! není tu vůdců!“ A vskutku jako Diogenes se svítilnou v poledne „muže“ hledající obcházel a s oním nemocným Pánem Kristem si stěžujícím volati slyšíme národy: „Nemám člověka“ (Jan 5, 7.).

Ó šťastná doba, šťastný národ, kterým bylo zříti muže Bohem osvícené, o nichž možno říci: „Byl člověk poslaný od Boha“ (Jan 1, 6.), jakými se osvědčili kdys ve chvíli strastné Judas Makabejský v Jerusalemě, Konstantin Veliký v Římě, Jan Sobieski před hradbami Vídně, k nimž mimo mnohé věrně se družil rekyně Judita

Bethúlská a Johanka Orleanská a nesčíslní hrdinové srdcem, velikáni duchem.

Sám Bůh chtěje lidstvo spasiti „člověkem se stal“ a když u závěrku zákona starého muž, jenž v té chvíli zastupoval bezděky nejen světovládce ale i lidstvo nevykoupené, zvolal, poukazuje na Krista mukou zohaveného, „ejhle člověk!“ nebyl si toho vědom, že dosvědčil pravdu: nutno trpěti, sebe obětovati a umřítí tomu, jenž má býti člověkem, mužem dle Boha, mužem národů, spasitelem lidstva.

Nejmilejší! Není nás tajno, že i nám nadešly zkoušky kruté; minulost naše sice slavná, ale přítomnost smutná a budoucnost nejistá — i nám třeba volati s Mojžíšem: „Sešli Hospodine toho, jehož poslati chceš,“ aby spasil nás. U vědomí však, že Bůh těm toliko pomáhá, kteří sami se přičiňují — zřídili jste tuto novou školní budovu, aby ona byla semenišťem dobra budoucího, a žádáte, aby posvěcena byla ve jménu Božím, by ti, jenž v ní „štípení budou co v domu Hospodinovu, v síních Boha našeho kvetli“ (Ps. 91.).

Má-li však dostáti škola vznešenému úkolu svému, má-li jí vzejíti příštímú pokolení spása, třeba si připomenouti, že tré činitelů součinnosti tu třeba, a to sice rodičů, učitelů a dětí samých. Sama o sobě podobáť se rámu, sličnému sic, ale činnost v této škole teprv obraz doň vloží — a ten bude — nezapomínejte na to — podobiznou i vaší slavné obce.

První podmínkou zdaru školy jest spolupůsobení rodičů. Jako marně by mrháno bylo semenem na půdu sešlapanou neb urostlou vrženým, tak i snaha učitele svědomitého sotva by korunována byla výsledkem, kdyby rodiče a tu v první řadě opět matka dítě domácím zbožným a obezřetným vychováním pro školu nepřipravili. Prázden vlády přichází člověk na svět, odkázán k výživě a chování těch, kdož jsou kolem něho. Od prvního dechnutí jeho počíná jeho vychování. Dítě na prahu světa otvírá oči na všechny věci plné novoty a divů, s počátku jen se dívá, brzy však pozoruje, porovnává, pojímá a příklad prvním jeho učitelem; pročež kde domácnost spřádána, kde ctnost a moudrost o vládu se dělí, tam jen očekávati můžeme zdravé, užitečné a šťastné děti. Dítě nápodobí co vidí — vzorem ale především jest — matka, její život jest učení beze slov; pouhé poučení, jež by se nesrovnávalo, ó rodiče, s vaším žitím, bylo

by jen neprospěšné a vedlo by dítky k pokrytství. Ejhle, tedy rodičové, jakou jste přijali na se povinnost vůči dítkám, kterým ve všem dobrý toliko příklad dávati máte; neb co z dětí jednou býti má, to hlavně řídí se vychováním a příkladem, kterého se jim dostává od Vás. Všichni velikáni duchem i srdcem řádnou výchovou byli opatřeni v mládí; kde ale matka lenivá, neřestem a nepořádku oddána, tam z dětí budou jen mravní trpaslíci a mrzáci. Ku příkladům však nutno abyste připojili záhy i poučení a tu bude na Vás, byste přede vším učili své dítky P. Boha znáti, jej ctiti modlitbou, neb budou-li P. Boha v uctivosti míti, budou i Vás milovati, jelikož však veškeré poučování dětí svých sami říditi nejste sto, bude nutno, byste dítky v době stanovené řádně a svědomitě do školy odesílali, k vůli malichernému zisku je škole neodcizovali, při nutném jich potrestání jim nenadržovali, v pochybných případech ve shodě s jich vychovateli si počínali; tak jen položíte základ ku zdárnému působení školy samé.

Byl-li takto řádně základ v domácnosti položen, tož i druhý činitel při výchově súčasněný, totiž škola sama, čili učitelstvo její s prospěchem dovrší dílo vypěstění a zušlechtění dětí svěřených jejich pečí.

Mají-li však pěstitele mládeže posvátnému úkonu svému dostáti, tož i jim bude nutno uvážiti, že vychovávání nesmí pouhému vyučování obětováno býti. Divná to věc, že téměř od počátku toho století výchova namnoze vyučováním zaměněna bývá, ač ona vlastně cílem — a toto jenom jedním z prostředků ku zdokonalení člověka jest. Základ všeho vychování však jest úcta a vážnost, které vychovatel požívati má; tato ale podmíněna jest ctností, vytrvalostí, vědou, osvíceností a horlivostí. „Dnes“ tak napsal mladší Plinius známé své — „dnes, kdy nadešla doba, bys syna svého veřejnému vychování odevzdala, dlužno, bys s velikou obezřetností proň vyhledala učitele, jehož ctnost, čistota a přisnost mravů jest osvědčena.“ Jest tato ale bez pravé zbožnosti možná? Srdce, které nectí Boha nade všechno, nutně otročí světu a vášni, takové však nebyloby spůsobno ku výchově, což i Seneca uznal slovy: „svěříš-li dítě otroku, budeš míti dva.“ Ó blažený pěstoun, který bude moci v den odplaty zvolati: Pane, z těch, které jsi mi svěřil, mou vinou nezhyňulo žádné!

Marná by byla snaha rodičů, neplodná

by zůstala pila učitelů, kdyby dítky samy se nepřičinily při vlastním svém vychování a pěstění spolupůsobiti.

K Vám tedy nejposléze milé dítky se obracím, bych Vás poučil o povinnostech, jaké ku škole máte a jak usnadníte ku vlastnímu prospěchu práci svých vychovatelů.

Mějte úctu ku svým rodičům, mějte úctu ku svým učitelům, ano v uctivosti mějte i školu samu, an posvěcena ve jménu Boha samého (devzdána k tomu účelu, abyste v ní co v domu Hospodinovu štípení a pěstování byli a jako květy v síních Boha našeho, v nebi, rozkvetly. Budete-li mítí úctu ku svým drahým učitelům, pak rádi naslouchati budete jejich slovům, rádi budete spěchati v to místo posvěcené, kde vaši duši tak mnohá potrava poskytne, Váš rozum se osvěcovati, vaše vůle siliti, vaše srdce k dobrému povzbuzovati se bude. Ó spěchejte rádi do školy a mějte ji v uctivosti, ale nezapomeňte na jednu věc. Hospodář připraviv pole oseje ho semenem a toto pak zakutí — však vzrůstu mu sám dáti nemůže, aniž jest příhodná vláha, jasno a teplo v jeho moci, toť požehnání Boží — pročež navštěvující pilně školu nezanedbávejte návštěvu chrámu P, byste tam sobě potřebných milostí od Boha vyprosili, v dobrém, jež vám ve škole vstípeno bylo, se utvrdili; i nezustane takováto vaše snaha pak bez výsledku: a když po dávných letech připomenete sobě mládí v pilnosti a zbožnosti strávené — bude pro Vás tato vzpomínka na byvalé vaše pěstouny a na místa, kde k dobrému jste vedeni a v dobrém utvrzováni byli, účehou a povzbuzením.

Vše dobré od Boha — aby dle úmyslu zakladatelů i tato budova posvátnému účelu dostála, tož Vele důstojný Otče račeť požehnati ji, posvětiti ji ve jménu troj-jediného Boha Otce, Syna i Ducha sv. Amen.

O jsoucnosti Boží.

Napsal V. B.

(Dokonč.)

Člověk má tedy rozum, on poznává věci na světě, sbírá jich vlastnosti, a tvoří si představy nové. Člověk má však ještě něco jiného v sobě, Jako to zvíře cítí pod-

řízení ke člověku, tak dobře i člověk velmi záhy poznával, že není největším pánem, že nad ním ještě bytost moudřejší, že on jí podřízen jest. Ať si už člověk tuto jakkoli představoval, ať ji jakkoli jmenoval, uznával přece vždy, že není on největším pánem, že je něčemu podřízen. On zkrátka uznával nad sebou bytost, které říkáme Bůh. Ale ta představa o této bytosti byla velmi nedokonalá, poněvadž i rozum člověka byl nedokonalým, slepým učiněn kdy a proč? povíme později. Ta bytost a mnohý byla pomyslnou. Mnozí když viděli to jasné slunce, myslili, to že je ten svrchovaný pán, vyšší člověka, a měli slunce za Boha. Jiní ten hrom hrozný a podivný zbožnovali, zkrátka člověk v nedospělosti rozumu co si vysvětliti nedovedl v přírodě, udělal si z toho Boha. Jest však jisto, že u všech národů, u všech lidí, i u Indianů i těch zhovadilých Chalajů našla se představa, myšlenka o něčem vyšším, což ti lidé cti a čeho se bojí, čemuž se podřizují a jelikož u všech lidí se ta myšlenka našla, jelikož každý člověk představu, že božstvo je již takorka na svět sebou přináší, musí Bůh býti. Tento Bůh musí býti nejdokonalejší bytostí. Musí býti sám sebou zrozen, nesmí se měniti, musí býti pánem neobmezeným; nemůže býti hmotným, to již jsme dokázali, hmota se mění, a měnící se podléhá pravidlu přirozenosti a pak není to svrchovenstvo, panstvo žádné. Bůh nesmí také zaniknouti, zkrátka On musí býti věčným. On musí mítí všechny dobré vlastnosti v míře svrchované, On musí býti takovým, jak nám Ho bible líčí.

Že Bůh jest a jaký jest, konečně do-svědčuje nám bible, o jejíž pravosti se dále přesvědčíme. Bůh tedy je, Bůh, jakožto bytost svrchovaná, nadmyslná musí býti, to nám dokazuje náš rozum. Nastane teď otázka, proč se Bůh od lidí nedal poznati, proč měli lidé za bohy věci hmotné, jako slunce, tělesa nebeská, ano i býka. To vysvětluje nám bible. Člověk první znal Boha, měl o něm představu náležitou, on Boha viděl očima svýma. Ale člověk ten nebyl obdařen než rozumem, ale i svobodnou vůlí, neodvislostí. Bůh totiž stvořil svět z lásky. Svět celý je dílem lásky Boží. On byl (říkámě my), ale vlastně u Boha není minulosti, On byl a je ustavičně blažen, tuto blaženost svou chtěl sdíleti s někým, kdož by jeho rukou, to jest z jeho vůle vznikl. Proto stvořil anděly, člověka,

celý tento svět. Aby pak andělé i lidé vskutku blaženými se stali, jako On, učinil je sobě podobnými. Aby i oni, jako On tvořil, tvořiti mohli, dal jim rozum a aby i oni činili dle toho rozumu, dal jim vůli svobodnou, ne vůli obmezenou jim Bohem. Toho anděla i člověka stvořil Bůh, podobného učině ho sobě a teď zkoušel, jak se člověk a anděl ten, dílo Jeho, osvědčí. Dal oběma život, dal jim počátek, říkáme, že vdechl duši. Ovšem s tím rozdílem, že andělu dal pouze ducha a člověka spojil hmotou s tělem. Bůh dal člověku tělo s životem ducha obdařeného rozumem a svobodnou vůlí, čekal, jest-li tento tvor užívá svého rozumu, vůli svou vrátí se k němu, bude-li to činiti, což vůli Boha je. Nechci tím říci, že Bůh člověka jistým příkazem, projevením své vůle nutil člověka k plnění této vůle, a tudíž mu svobodnou vůli odňal. Nikdy ne. Ten člověk i po tom rozkazu mohl vůli Boží uskutečniti, ale nemusil, a že nemusil, dokázal zprotivením se této vůli Boží, neplněním tohoto rozkazu. Teď když člověk jednal po své hlavě a neplnil rozkaz Boží, jednal snad správně, vždyť užíval toliko toho práva, jež mu Bůh dal, užíval tu své svobody v chtění, ve vůli, — Zapomněli jsme, že Bůh dal člověku i rozum a že člověk, když by tím rozumem byl se dal vésti, musil voliti to, co Bůh velí, ač svobodnou vůli měl. Člověk tu měl na vybranou, buď to co Bůh chce, anebo protivu, to co nechce. Mohl voliti cokoli. Ale měl se dát vést rozumem, tím čistým, ježž mu Bůh vštípil. Kdyby byl se dal vésti tímto rozumem, myslil by si asi takto. Ten Bůh je tak dokonalý, On je tak dobrý svrchovaně, že nemůže nic na mně chtít, co by mi škodilo, nýbrž co mi prospěje. Dal-li mi rozkaz, chce zajisté, abych vyplněním toho rozkazu, té vůle, zůstal blaženým. On mohl rozumovati takto — můj Bůh, můj Tvůrce, z lásky mne stvořil, mne učinil, mne zrodil a dal mi vůli svobodnou, že mohu konati co chci. Příkazuje-li mi však něco, zajisté chce tím mé dobré, prospěšné, chce tím mé blaho ustáliti. Já mohu ovšem činiti co chci, ale Bůh je mým tvůrcem, on mě učinil a vším obdařil, jsem povinen plniti vůli jeho. Neučiním-li to, co Bůh chce, protivím se vůli svého Pána, neučiním to, čím On mně blaženost na vždy pojistiti chce, ano já budu nešťasten, On zase mne zničí, vždyť pravil: smrti umřeš. Člověk měl od Boha dokonalý rozum a kdyby se byl

tímto svým přirozeným, od Boha daným rozumem řídil, musil voliti, to co Bůh chtěl. Ale člověk byl stížen z vlastního rozumu, byl sveden ze svůdnosti své pabohe, anti-bohem, protibohe, mocnosti protivnou. Byl to také duch pouhý, a přístup k němu se usnadnil tím, že vzal na sebe hmotnou podobu, oblekl se v tělo, v hmotu. Tímto andělem, který mocnějším a dokonalejším učiněn byl než člověk, který však odtrhl se od svého původce Boha stvořitele, a sám se bohem učiniti chtěl, naplniv vůli Boží, odpiraje jí: — tímto andělem byl člověk sveden tak, že i on protivil se svému Tvůrci, neuposlechl rozkazu Božího. Protože však člověka poutala hmotu, protože oděn je hmotou a tato zase ke hmotě ho táhla, poznal Bůh ve své spravedlnosti, že není člověk hoden úplného zavržení, an nad to ještě byl oklamán protibohe, ďáblem, přemluven tak, že rozumu svého neužil, nýbrž slepě oddal se vnuknutí ďábelskému.

Padlých andělů Bůh neušetřil, On je zavrhl, ovšem že na věky, nezničí je však tak, aby nemohli existovati, ale odloučil je od sebe, ztrestav je odejmutím všeho, což dobrého, což právě božského měli. Proč je raději nezničil — z ničeho je udělal — mohl zase z nich ono nic udělati? Proto je nezničil, aby ukázal, že tvor, který se Jemu protíví, proti Němu bojuje, že ničeho nepořídí, proto je nezničil, aby ukázal, že On je mocnější nade vše stvoření své, že Tvůrce je mocnější tvora, byť i sebe dokonalejšího. Bůh zavrhl je od sebe, přetrhl ono spojení s nimi, kteréž je blaženými, pokojnými činí. Neboť dokud s Bohem byli v srozumění, byli mocni ne sami sebou, ale skrze Boha a to je blažilo.

Aby se zase ukázalo, že anděl byl původně dílo dobré, že vyšel z rukou Stvořitele dokonalý, opět menšina andělů setrvala při Bohu. Tito andělé nechtěli se Bohem činiti, vedeni rozumem svým poznali, že tvory jsou od Boha stvořenými a že z něho vyšli proto, že i k němu se vrátit musí, s ním že ve spojení zůstati musí. A toto spojení dalo se jen ustáliti rozhodnutím pro vůli božskou. Oni měli také svobodu ve chtění, ale vedeni svým rozumem, podrobili vůli svou vůli Boží, a tím zůstali ve spojení s Bohem. Zlý anděl v odboji svém proti Bohu setrvává, jinak mu ani učiniti nelze. — Bůh ho navždy zavrhl a to co by anděla či ďábla k němu vedlo, zpět odňal. Neodňal mu sice rozum ani vůli, ale v tom okamžiku, když se

ďábel protivil, na věky se od něho odloučil a ďábel více přístupu zpět nemá, onť jest proklet, t. j. on již nikdy více nebude voliti to, co Bůh chce, nýbrž vždy protivu toho. Namítne někdo, ten ďábel snad, když pozná, že sám nic není, vrátí se k Bohu a bude se chtít s ním spojit. Tu cestu zpět mu Bůh zamezil, t. j. on si ji zamezil sám. Na tu myšlenku, k Bohu zpět jíti, ďábel nikdy ani nepřijde, poněvadž není pokory schopen, jelikož k zrození pokory musí poznati, že chybil, a aby poznal, že chybil, k tomu potřebuje zdravý rozum, a ten on ztratil, ten on nemá. Ďábel je osamotněn, odloučen od Boha. Na nižší tvory ovšem on může působiti, tak na př. na přírodu, na hmotného člověka. A teď je tu nový boj — boj ve tvorech nižších, Boha s ďáblem. Takový boj se dal v prvním člověku, a člověk upoután hmotností svou ku hmotě, klesl, zvolil to, co nechtěl Bůh. Bůh se ukázal mocnějším, on ztrestal člověka, ale dílo ďáblovu zkazil tím, že člověka jednoho prostým učinil skvrny hříchu, on působil, že člověk ten zachoval čistotu prvotní, jakou měl Adam v ráji a teď sám Bůh oblekl se v háv hmoty, v tělo lidské, aby předně v této hmotě jsa oděn okázal lásku svou k člověku a za druhé, aby ho zpět uvedl k sobě. Ano, Kristus Syn Boží vyrval člověka z drápů ďábla. Dnes studujeme tu lásku, tu porobu člověka v objetí ďábla. Představme si to neštěstí, tu hrůzu — vmysleme se v ty kruté muky satana a nám zajde chuť jednati proti vůli Boží. Ach, s Tebou ó Pane svrchovaný, s Tebou ó lásko, s Tebou žít, a tu hmotu tady v zemi složit, po práci s Tebou tady ten boj chceme bojovat. Tys první byl vítězem, a my za Tebou kráčet budem, blaze je s Tebou umíratí. Umírejme každodenně s Kristem, umírejme svým vášním, svým žádostem, umírejme tělem, odložme hmotu, zdvihněm ducha — a pak jako Kristovi sladce jednou zvolati nám bude: „Dokonáno jest!“

Z jara.

Smaragdovým příoděl se hávem kraj již celý, něžných kvítků čty v zeleň tu jsou tak kouzelně vsety — nebe plane zářným zlatohlavem.

V kališcích se květů pestrých třpytí jako perly rosí kapky smavé,

ve potáčku vlnky snivé, hravě
laškují zas — nový život cítí.

Svěží vánek libou vůni šíří,
jižto dýší pole, luhy, lesy —
ptactvo všecko slaví jarní plesy
v sadě, háji, ba i vzduchem víří.

Něhou, krásou, veselým a jasem
osvěžený vesmír mocně jímá —
co již dávno v nitru klidně dřímá,
zpěvem plyne s blahým, jarním časem.

Prok. Zaletěl.

Monarchie či republika.

Píše Václav Žižka.

Mezi rozličnými otázkami, s nimiž se každodenně potkáváme, jest jedna, jež se nám katolikům často předkládá a která i jako sama sebou v našem čase na denní pořádek se tlačí. Jest to otázka, které vládní soustavě katolik více přeje, zda-li monarchii či republice? Jest známo, že církve katolická proti vládním soustavám nikdy ničehož nenamítá, ona do všech vládních forem se vtěsná, jen když tyto poněkud jsou spravedlivy, ona všude obtočí. Neboť její hlavní zásada jest láska a trpělivost a ten, kdo miluje a trpí, ten snadno na každém místě obtočí, byť bylo místo to sebe horší. Přijde ale na to, zdaž se tam nachází co služebník aneb co pán, zda-li okolnosti ty trpí, aneb zda-li věci ty sám svou vůlí působil a dilem jeho jsou. Také na to přijde, kdo jest dcerou církve katolické, zda-li monarchie či republika.

Každá společnost lidská, má-li trvati a pořádek v ní udržován býti, musí se jistými zákony řídit, které pořádek ten ustanovují. Každý pak zákon, jenž má zachován býti, musí míti nějakého zákonodárce, nějakého strážce, jenž by k tomu propůjčenou moc měl a nad plněním zákona toho bděl. V každé spořádané společnosti aneb v každém státě jest to vláda, ať již monarchická aneb republikánská, jež místo to zaujímá a moc zákonodárnou provozuje. Vláda jest věcí dobrou, ať jest již dobrá aneb špatná, jest předce lepší nežli žádná. Hlavním pak základem každé vlády jest spravedlnost. Pro nutnost potřeby spravedlnosti povstává vláda, aby tato nějakou ochranu, nějaké útočiště měla.

Spravedlnost není k vůli vládě, ale vláda jest k vůli spravedlnosti, ona také není a býti nemá nížádnou věcí, již by vláda podle své libovůle užívala, neboť co dle libovůle užíváme, užíváme jen tehdy, když se nám líbí, jindy pak to užívati opomineme. Spravedlnost pak nesmí nikdy od vlády zanechaná býti. Spravedlnost musí nad každou vládou státi, jí samou vládnouti a nížádným způsobem od ní omezována býti. Vláda musí takoruka pod despotismem spravedlnosti státi, jen tehdy jest s to, pořádek dobrý zachovati a lid v poslušnosti udržeti. Vláda, jež není spravedlivá, sama sebe ničí, sama sebe moci zbavuje, jelikož bez spravedlnosti nelze ji žádného dobrého zákona provést, anť téměř každý dobrý zákon ze spravedlnosti původ svůj míti musí.

Že pak jest spravedlnost něco právě duchovního, což s hmotou nic společného nemá, ale jen jí odměňuje a nad ní vládne, nevzniká ona nikde v přírodě ani z přirozenosti lidské, nemůže tedy také nikde jinde náležité trvání míti, leč spojena jsou s duchem lidským co základní jeho vlastnost. Vlastnosti duchovní, jež s nějakou bytostí spojené býti mohou jimi jen duch vládnouti a činný býti může. Spravedlnost tudíž nemůže při vládě ve větru se udržeti, ona musí u vládě pevné postavení zaujímati. Pročež aby existence státu pojištěná byla, spojí se s existencí jednoho člověka a plnění zákona spravedlnosti závislé se učiní na osobě jeho. Osobou touto jest panovník v každém státu. Osoba tato jest pak základem tohoto pořádku, jenž z činnosti zákona vyplývá. Spravedlnost tedy má-li míti v státu trvání, musí býti zákonem, jenž jen z ducha vycházeti a jen duchem co bytostí držána býti může.

V zřízení republikánském, kde vládne sbor senatorů, tu nemá spravedlnost žádného pevného místa, ani stálého trvání; neboť žádný z těchto necítí se tak povoláný k tomu, spravedlnost plniti, jako panovník z povolání. V takém sboru obyčejně každý sám pro sebe jistou stranu v národě zastupuje, jistým plánem se za náší a tento provéstí usiluje; plány pak druhých překaziti se snaží a jich záměrům všechny možné překážky v cestu staví. V shromáždění takovém nevládne spravedlnost svobodně, ale jen živly proti sobě stojícími, k vůli trvání takového sboru, nutně se vymáhá. Avšak není to žádná spravedlnost, ale pouhá rovnováha mezi

stranami, jež odvislá jest od okolnosti, jak strany nad sebe vítězí a toto vítězství od chytrosti a lsti lidí nepoctivých. Neboť ten, jenž chytrostí svou a ne spravedlností nejvíce vyniká, přece konečně vlastního přelstí a poznenáhla provedení svých plánů se přiblíží. Tu pak ne spravedlnost nýbrž chytrost vítězí.

Republika tudíž nemá žádnou mravní, duševní sílu k činům spravedlivým a šlechetným, ona živa jest jen z vzdoru, to jest oposici jedné strany proti druhé; její činy, to jest činy republikánů od kosti, nejsou žádné činy z mravní síly aneb z spravedlivé pohnůtky, jejich činy jsou jen vzdoročiny, jejich jednání jest jen ustavičným bojem se stranou protivnou, jejich šlechetnost vychází jen z pýchy jejich, aby jedni druhých předčili a v snahách překonali. Neboť není v republice náležité poslušnosti k mravním zákonům, ani k spravedlnosti, ani k legitimnímu panovníku, jehož jako od Boha ustanoveného poslouchati sluší.

Pročež v republice musí panovati neustálá rozháranost, nesvornost a nepokoj, tak že nelze dosáhnouti jednomyslnosti, aby v jednosvorné součinnosti všichni společně pracovali, jeden podle druhého pokojně pracující, jeden druhého v práci k společnému cíli podporující. Proto že chybí jim mravní síly k tomu, aby bratr vedle bratra svorně a klidně pracoval a proto, že jim tato síla chybí, potřebují tito lidé vždy nějakou pobídku, aby byli povzbuzeni k práci aneb činnosti. Pobídkou tou jest obyčejně vždy nějaký protivník, proti kterému se obyčejně do boje táhne, jehož činnost se přestihnouti aneb podvrátiti hledí. Není-li právě takového protivníka po ruce, rozdvojí se třeba s vlastním bratrem a učiní se z vlastního bratra takový protivník, proto že tací lidé jen v zápasu a pračce čini býti dovedou, jak toho bohužel události každodenní důkazem zřejmým jsou.

Proč jsou mnozí zaujati pro zřízení republikánské a velkou část lidu k tomu snadno nakloňují? Proto, že v zřízení republikánském má srdce jednoho každého občana v jeho ctižádosti a vládychtivosti volnou cestu! Každý myslí, když se o to přičiní, že stane se jistě poslancem na sněmu aneb senátorem, ano i předsedou republiky se státi může. A to se líbí lidu, že má jeho ctižádost úplnou volnost, to se líbí i státníkům, že nikomu nejsou po-

slušností svou zavázání, ale jen toho poslouchají, kdo podle jejich chuti vládne a bez jejich svolení ničehož nečiní.

V státu monarchickém, kde panovník dědičně vládne, a žádný jiný na trůn jeho nároky činiti nemůže, aniž komukoliv jinému ze státníků aneb z lidu choutka po vládě přijíti smí, tam vládne poslušnost dokonalá a oddanost pokojná. Neboť zatarasena jest cesta srdci lidskému, jež touží po vládě a po cti nejvyšší. Proto jsou i všeliké poměry v státu monarchickém mnohem pokojnější a mnohem lépe zabezpečené nežli v republice, kde srdce jednoho každého občana ve své ctižádosti cestu až k nejvyšším místům otevřenou máti se domnívá; a také veliké množství ctižádostivých k tomu cíli pracuje a k tomu spůsobné se býti domnívá.

Jako spravedlnost tak jest i poslušnost něco právě duchovního, něco skutečného, co se v duchu lidském svobodně samo ze sebe utvořilo, aneb k čemuž se duch lidský sám ustanovil. Poslušnost spojuje bytosti v jeden celek, pod vládou jedné bytosti, jež celek řídí a nad ním vládne. Poslušnost nemůže nikdo nikomu dáti, k té každý sám, mocí své mravní síly svobodně se rozhodnouti musí. V každém množství má-li býti síla a má-li množství toto společného nějakého cíle se dodělati, musí v každém jednotlivci sídleti poslušnost, aby mohl každý zákon, jímž množství toto se řídí, zachován býti. Kdož pak nemá poslušnosti, nemůže býti hodným členem nějakého řádného a silného množství, nemůže býti členem silného státu. Pročež jest i stát monarchický na základech spravedlivých zbudovaný, mnohem silnější a vlada jeho stálejší, nežli v státu republikánském.

Svobodomyšlnost jest nedůstatek poslušnosti k spravedlnosti a pod autoritu. Kdo se zákonům ducha ještě nepodrobil, ten jest svobodomyšlný, proto že nevázaný zákony těmito.

Dle nabyté zkušenosti a každodenních událostí stále se opakujících poznati lze, jakého ducha dítě republikánské zřízení jest. Církev, vedená duchem poslušnosti a trpělivosti dovede se ovšem vpraviti do všelikých forem vládních, jen když jí takové poněkud života a svobody přejou a přikrývá namnoze láskou svou i všeliké nedostatky a poklesky té neb oné vlády. Neboť uznává ona dobro každé

vlády, byť byla i sebe horší, přece za menší zlo ji považuje, nežli vládu žádnou. Avšak nehledě k tomu, do čeho církev vyhledáváje spásu duší lidských nucena jest se vpraviti a co všechno z lásky ku Kristu trpělivě snáší, uznati musíme, že republika není dítětem křesťanství. Duch křesťanský nechce vládnouti, on nechává vládnout Boha, on jest duch poslušnosti a chce jen v poslušnosti Bohu podrobený býti, aneb tomu, koho Bůh řádem svým spravedlivým k vládě ustanovil. Pročež společnost křesťanská uznávaje svaté právo jednoho každého, krystalisuje se vždy jen v monarchii a tato jest pravým dítětem jejím.

V Boží přírodě.

Ven jen, ven —
kde role, lučiny, bory a sady
květ samý; ba i ta pěšina, cesta
kvítím je poseta — ó také vnady
a krásy nemají ta nudná města —
zdeť všecko klamný jest a mylný trpyt,
mdlý jenom, slaboučký krásy té svit.

Ven jen, ven —
kde vůně libezné vzduch všude silný,
jímž libý line se ptenců zpěv různých,
kde mocně prsa se dmou, bouřně vlní
při vlnách, krásách těch a zpěvech luzných,
ven jen v ty dědiny vůně a krás,
kde samé veselí, zpěvy a jas.

Ven jen, ven —
kde ten lid upřímný, sdílný tak, prostý
otvírá srdce ti, sdílí vše vřele,
kde tebe trud všecken jistě se zhostí,
mysl se osvěží, zatoužíš: cele
pro lid ten pracovat, trádat a žít,
s ním v Boží přírodě stále jen dlít.

Prok. Zaleťel.

Jiskry.

Chorvatsky napsal Tommaseo. Ukázky podává
Jindřich Ap. Mutov.

(Pokračování.)

Jiskra XV.

Od pokolení do pokolení milosrdí Boží,
a pokrývá věru naše roditelky jako stan
na poušti. Čím že, bědní moji, čím že je

náš život v žití všehomíra? Jsme jen jako krůpěj ve velikém moři, po němž lidského rodu loď hned pluje, hned se veze zase, a znoj svůj s vodami nezměrnými mísí, hned jak přikována stojí, a hned zase pádí jako divá. Pracujeme pro vuuky svoje nejpozdnější, a tak i pro sebe budeme pracovati. Nemůže žítí dobře ani let dvacet, co nemůže žítí dobře i let dvě stě. Důvěra i oko vše vůkol obsáhnout musí, pláně i doly, a nejen snad ono, co nám k nohám spadá. Tak jen zvíře žije, láska však má křídla: jak do dob minulých, tak i do budoucích zapolétá vezdy. Století jsou všechna jenom hodinami. Onen, jenž dospěje až k letům tisícím, tentě je synem zdárným naší roditelky, tentě nám bližním pravým. Pozdvihni jen výše zraků svých, člověče, a rozetři šíře ducha schouleného. A Ty, nadehvězdny Otče živých i mrtvých, Ty, před nímž čas prchá jak před sluncem mlha, Ty pak pomoz nám, bychom s Tvým vznešeným předviděním zřeli pravý lidu prospěch, abychom neznámé, mrtvé, nepřátely týmž nebeské lásky objetím vždy tiskli na své srdce vroucí.

Jiskra XVI.

Častěji než ubozí prospěchu víc než povinnosti dbají lidé učení. Učenost jejich zdá se býti zbožím, všechny pak myšlenky jejich zabarveny bývají, jenom barvou peněz. Srdce jejich často v žaludku má sídlo, rozum v kapse zase. A chorvatský duch, ten veselý a bodrý, také sestupuje neustále více a zavírá se v sobě. Život mnohým není nežli kusem chleba; a ten shánějí si spolu se vši slávou, stravu tu tělesní s duševní si hromadí. Lépe bylo by takovým orati a kopat, než tak hyzdit národ.

Dvěma jsme národy, ač v čeledi jedné; nebť čapka a klobouk týmž národem nejsou; lékař a řezník týmž nemluví jazykem, rolník pak a kupec jsou jak nepřátely. Však nutno, by klobouk před čapkou se sklonil; pod tou je národnost a důstojnost pouze. Napravujeme v lidu nedokonalosti, zahojujeme také lidu rány jeho; než napravujeme a vše to vidouce, lidu toho sobě vážme srdcem celým. Od něho se učme mluvě svojí rodné a nekažme si ji barbarstvím svým moudrým. Učme se též vezdy rádi dějům jeho, by nám život nový starého se takto stal následováním a též spolu stálým zdokonalováním.

Jiskra XVII.

Lid ubohý svých dějin buď pranic nezná, buď zná je jenom pramálo, tak jako nezná dítě nemanželské ni jména svých otcův, ani jejich skutkův. Jak minulost pusta, tak i budoucí mu doba. Než není snad bída tato vlastní jenom lidu našemu; ve světě ubožák šířím vše či méně velikým bývá vždy slepcem, jenž se truí, a pak spí, a zase truí se a pije. Ůtou lidé učení knihy jen v jazycích cizích, v cizích také píší jenom řečích, děje cizí jenom milují a chválí. Vlastní domov jejich jím dál je od srdce nežli Arabie, nežli Babylonsko. Vina to povšechná, a moje nejvíce.

Než v stoletích ctbnosti dějiny a víra vždy byly sloučeny: tamo od oltáře jako svatá píseň vycházely hlasy buďto chlouby lidu, nebo jeho hana; — kněz básníkem býval i spisovatelem váženým a ctěným. Budme teď zase všichni kněžskými pravdy a krásy; v doby minulé pohrožme se se slovem vroucím a vřelým a s láskou k osvětě. Bez pýchy a bez nedůvěry hovořme vždy o životě národa svého. Jeť věru i hana dobrou učitelkou.

Jiskra XVIII.

Písňe jsou ve trudech života tím, čím je kvítí mezi trním, jsou jak voda živá, jež zemi ze srdce, tam mezi skalami, vyvěrá, jako hlas nebeský, který k nám přichází, a neznámo, odkud, a všade roznáší míru libost. Odkud, že as přišly národní popěvky a kdy zrodily se, zná jenom ten, jenž zná i rok i čas, kdy símě malé dubu mohutného zapadlo uprostřed planiny, a první lístkové jeho kdy kamení ozelenili. Ale to aspoň jisto je věru, že ne pod klobouky povstaly naše písňe národní a se šlechtických že poprvé také retů nezazněly. Duch tvorby nehledí na oděv, než dýše tam, kde mu libo, a srdce, jež se chvěje v holých prsou, je jen srdce lidu. Není síla věcí zlatou, ani láska stříbrnou.

Písňe — toť věru děje jsou naše, v nich dobro své najdem, nalezneme i zlo své. Národové je čítají druzí, je překládají, jim se podivují, a my se za ně stydíme, ano jím se i posmíváme ve svém barbarství, prý osvíceném! Ó sbírejme, bratří, poklady ty svoje, dříve nežli časů vichor je snad zničí. Chléb je ze země, z lidu zase krása; lid nám je otcem, země naší matkou.

Jiskra XIX.

Má i neučenost svou pokoru vzácnou, rozum přirozený. A rozum prostý nevidí ve věcech nežli to, co v nich jest; nesnívá věru ani nepředvídá, nezveličuje ani nezmenšuje, cokoli se mu před oči dostane. Jak co vně vidí, tak to uvnitř cítí, a jak to cítí, tak hovoří o tom!

Pokora pravá nechce, aby všechno bylo jí po vůli, nechce, aby svět se posluhou snad jakýmž stal požitků našich, nýbrž poslouchá a pozoruje, a rozumí vskutku více nežli pýcha, jež zavírá oči, hlavu hrdě zdvihne, a zas kráčí dále. Nutno, by učenost nám mír v duši sila, nikoli však boje; aby nazírání nekazilo citu, aby hlava srdce nermoutila marně, neschvátíla rukou, neprázdníla kasy. Učíti se nutno a pracovat spolu, učit se a získat, učit se a spolu milovati také! Uč se tudíž vezdy, ne abys vyzískal pouze, nýbrž abys i miloval více, jakož i svým bratřím prokazoval dobré. Ať rozum tvůj není snad kupčením jakýmsi nebo snad krádeží. Naším jinochům teď více nežli věda mravy rozmnožily potřeby jejich těžké; víc na oděv myslí než na písemnictvo; učí se, ale proč, neznámo jim zcela. Když však cíle není opravdového, člověk tapá kolem jako slepec v hlubinách, jak v mlze opilci. (Dokonč.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský*.

IV.

Z á v í s t.

I.

Selka Malovcová v Kochnově měla se svými dvěma dcerami pravou potíž. Muž její zemřel již před desíti lety a nechal ji samotné starati se o hospodářství i o dvě malé dcery. Bylo tenkrát jedné deset a druhé dvanácte roků. Statek Malovcův byl dosti rozsáhlý a potřeboval dobré hospodyně, aby nepustl. Malovcová byla skutečně statnou hospodyní a záhy vžila se ve své nové povinnosti celou duší. Poněvadž s prvním svým mužem dosti zkusila, nejevila nikterak chuti po druhé se vdáti a vzdor mnohým nabídkám zůstala vdovou neustále.

Jelikož však při svých starostech o

řádné zdělení polí a chlévu neměla příliš času prázdného, nedovedla také své dcery, Kateřinu a Barboru vychovávat pečlivě a zanechávala je po většině samým sobě. Proto vyrůstaly dle své vlastní vůle, jsouce sice dle jména sestrami, ve skutečnosti však zcela rozdílné a sobě nepodobné.

Kateřina, starší dcera, byla postavy drobné a tváře nehezké, majíc nad to levou lopatku poněkud vysedlou, pročež zkoušeti musila posměch a úazev „hrbáčka.“ Byla odstrokována nejen cizími lidmi, ale také vlastní matkou a zvláště sestrou Barborou. Každý, kdo po prve do statku Malovcůvé vstoupil a tu se se sestrami setkal, nepovažoval Kateřinu za domácí dceru, ale za služku. Byla vždy oblečena v hrubé šaty a konala nejtěžší práce. Při tom byla stále mlčelivá, odpovídaje jen na otázky matkou a sestrou jí kladené. K cizím přichozím chovala se také cize, vycházejíc obyčejně ven, aby nemusila snášeti úsměšků sestrou nejraději v přítomnosti cizích na ni pronášených.

Za to Barbora byla miláčkem matčiným. Jsouc pravým opakem Kateřiny, byla Barbora slícnou a této své slícnosti byla si vědoma. Stále se jen strojila a po práci téměř ani jisti nechtěla. Sotva škole odrostla, navštěvovala taneční zábavy a tu se mezi dospělá již děvčata stavěla. Záhy uměla každou ošklivou písničku, znala selské hochy v celém vukolí a toužila jen po tom, abys i oni jí všímali. Protože matka její měla velký statek a dle známé nelihosti k starší dceři soudíc, jedenkrát ho zajisté bude chtít Baručce dáti, nebylo o nápadníky pro tuto nouze. Byla ještě dívčící nepatrnou, slabou, a již chodilo k Malovcově dohazovačů ženichů celé kopy. Nerozumná matka povídala o tom vždy dceři a dávala na jevo, že ji to těší. To byla voda na mlýn Baruščin. V krátké době naučila se přicházející ženichy posuzovati a svou pohrdavost jim na jevo dávat. Každému něco scházelo, na každém něco viděla. Jeden byl málo slícný, druhý malý, třetí hubený a tak dále. Kdykoliv některého z nich zase odbyla, obracela se k sestře své s uštěpačnými slovy.

„Vezmi si ho ty, pro tebe by byl dosti dobrý. Kdo by si tě ale vzal! Musil by býti leda slepým a hluchým. Zůstaneš starou pannou a budeš nás zlobiti až do smrti.“

„Neboj se,“ říkávala Kateřina mírně,

„až budeš ty u nás paní, půjdu do světa. Já se vždycky užívím.“

„Vida, hrdopyška,“ smála se po ní Baruška. „Můžeš jít třeba hned, nikdo tě nedrží.“

Tu ji přece matka okřikla a Kateřiny se ujala.

„Nebud tak nepřející,“ domlouvala Baruška. „Kačenka je tvou sestrou a žebrati nepůjde. Jen ty tak tuze si nevybírej, abys nepřebírala anebo na ocet nezůstala.“

„Toho se nebojím,“ řekla hrdopyšně Barbora. „Kdybych měla tolik tisíc, kolik ještě ženichů přijde, panství bych si mohla koupiti.“

A měla jich skutečně dost, čím dále tím více. Když více dospěla, udělala se z ní dívka, že jí nebylo rovno. Tváře měla krev a mléko a postavu jak jedli. K tomu chodila vždy oblečena jako nějaká slečna z města, že vzbuzovala závist všech svých družek. Mladá chasa stojící v neděli u kostela a vidoucí Barušku kolem sebe jít, mohla na ní oči nechati a mnohý přál si v duchu, aby ji mohl vésti k oltáři. Věděli však všichni, že si jen tak leckoho nevezme a proto byli žádostivi, kdo přece hrdou Barušku dostane.

Dříve však, než se toho dočkali, překvapení byli zprávou, že se bude vdávati sestra Baruščina, Kateřina. Nechtěl tomu nikdo věřit, bylo tomu ale skutečně tak. Mladý Sekera z Plchova byl již u Malovců říkati o Kateřinu a matka i dcera svolili. Sama Baruška tu zprávu roznesla a nepomenula k tomu svůj úsudek připojiti.

„Já se divím tomu Sekerovi, že si naši Kačenku bere,“ říkala. „Jest to přece hezký hoch a má pěkný statek. Dostal by hezkých nevěst dost, že by se nemusil za ně stydět.“

Sekera měl ale bezpochyby více srdce a rozumu, než vlastní sestra jeho nevěsty. Znal z vypravování lidí dobře vlastnosti obou sester a nedbal tuze na nepřilíš vábný zevnějšek Kateřiny. Věděl, že v ní dostane řádnou, pracovitou hospodyní, která se bude starati o domácnost a ne o parádu. Takovou chtěl a takovou Kateřina byla. Nedbal na výsměšky svých soudruhů ani Barušky a snažil se, aby sňatek byl co nejdříve uskutečněn. Po tom toužila i Kačenka, již se stával život doma tím více nesnesitelnější, čím více sestra její dospívala. Neznala sice dobře Sekeru, tolik ale věděla, že se tam hůře než doma mítí nebude. Stará Malovcová uznávala také, že

bude lépe pro pokoj domácí, bude-li Kateřina z domu, poněvadž jí Baruška počínala přerůstati přes hlavu a odchodem Kačenky odstraněna bude příčina častých hádek a ruznic. Přistoupila tedy na požadavky Sekerovy a k podzimu byla svatba.

Když se Baruška o svatbě hosté smáli, kdy ona bude mít svatbu, řekla pyšně:

„Mohla jsem býti vdaná již stokrát, nechtěla jsem však Kačenku předbíhati. V masopustě budu ale mít svatbu jistě.“

A měla. Jako na zavolání přišel nějaký den po sňatku Kateřiny ženich, Frantík Tůmů, také z Plchova a Baruška po jeho odchodu řekla matce, že si vezme toho. Malovcová se toho na počátku lekla. Neslyšela o Frantíkovi mnoho dobrého. Pravda, že byl hoch onaký, statný a jako malovaný. Ale lidé o něm povídali, že umí pít, karty hrát a místo do kostela že chodí do hospody. To by byl špatný hospodář, myslila si selka, a při něm by její pěkné hospodářství záhy špatně vypadalo. Řekla to také Baruška. Se zlou se však potázala.

„Vy jenom posloucháte babské klepy,“ rozkřikla se na ni dcera. „Co by to bylo za mužského, kdyby neuměl ani mezi lidi vejít. Pro tu sklenici piva ještě není pijan a pro zahrání karet marnotratník. Takový mužský se mi líbí a já jiného nechci. Necheťte-li mi ho dát, tož zůstanu svobodnou. Kačence jste nebránila a Sekera chodí také do hospody a karty hraje.“

„Ale ne stále, milá Baruško,“ povídala matka mírně, „jen někdy, když má po práci a to jen mírně. Frantík je prý každého dne v hospodě.“

„Však já mu to přetřnu,“ kasala se dcera. „To by bylo pěkné, aby žena neodnaučila muže chodit do hospody.“

Selka viděla, že všechna její další slova budou marnými a proto mlčela. Do masopustu jest ještě daleko a do té doby Baruška jistě bude chváliti zase jiného. Baruška však jakoby se celá přeměnila. Každého nového nápadníka odbývala a s Frantíkem téměř den co den se scházela. Ano i do kostela s ním již chodila a hrdostí zářila, když slyšela, jak si babičky povídaly, že z nich bude hezký párek. Malovcová, která podobných řečí také hodně slyšela, popouštěla zvolna od svého váhání a konečně, když o Boží Hod vánoční k nim Frantík přišel se starosvatem, svolení své dala.

O Nový rok byla první prohláška, Baruška byla nevěstou.

„Vidíte, že budu v masopustě mítí svatbu,“ říkala na potkání těm, kteří byli na svatbě Kačenčiné.

„To je dobře, jen nás také pozvi,“ dobízeli se mnozí.

„Jak by ne. Má svatba musí býti jiná, než setřina. Takovou svatbu ještě nikdo neviděl.“

V tom ohledu měla pravdu. Frantík i Baruška starali se, aby nescházelo ničeho, co by k zvýšení slávy mohlo přispěti. V kostele hořela všechna světla, muzikanti hráli, chasa střílela, výskala a děvčata zpívala. U Malovců byla hostina bohatá, jidel celá řada a piva i kořalek dobrých celé soudky. Frantík a Baruška chodili mezi hosty a nutili.

„Musíme všechno snísti a vypítí než půjdeme do hospody,“ volala Baruška již také napilá a zavýskla si při tom, až uši zaléhaly. Hosté opakovali to po ní a statek Malovcův se ohvél křikem a lomozem.

S večerem šli do hospody. Muzikanti je tam vedli a celá ves se sběhla, co bylo zpěvu a výskotu. Ve vratech vítal je hospodský a vida rozjařené svatebčany, podával hned máz s pivem. Začalo pití znova a divoký tanec.

Kačenka na svatbě nebyla. Vymluvila se, že jest nemocná a poslala svého muže. Sekera se ale na svatbě rozehrál nemohl. Přirovnával svou svatbu se svatbou Baruščinou a viděl, že Malovcová svou starší dceru macešsky odbyla nejen penězi, ale i svatbou. Co tu vyházejí peněz, myslil si, že by za to do chléva několik kusů dobytka koupil. Proč mu aspoň nepřidali na hostinu něco? K desáté hodině se vytratil a spěchal domů. Kačenka ještě nespala a divila se, že muž již přichází.

„Co se stalo, že již jdeš?“

„Ale, nemohl jsem se ani na to dívat,“ řekl mrzutě Sekera. „Ti lidé tam vyvádějí, jakoby peníze pro ně ceny neměly. To nás maminka žebrácky odbyla.“

„No, nehubuj. Nevíš, jak se ještě sestře povede. Nepřeju jí nic zlého, ale myslím si, že jednou si na ni také Pán Bůh vzpomene a potrestá ji za její pýchu.“

„Škoda těch peněz,“ vzdychl Sekera.

„Celé houfy cizích lidí dnes tam bylo a nejen že se do sytosti najedli a napili, ale ještě rance všeho domů si nesli.“

„Možná, že by jednou sestra potřebovala, aby jí to zase vrátili. Nu, nedej Pán

Bůh. Jdi se podívat kolem stavení a pak pojď spát. Jest již pozdě a zítra máš jeti s obilím na trh.“

Sekera poslechl ženy a šel. Kačenka přemýšlela ještě o jeho slovech. Jakýsi smutek plnil její nitro při vzpomínce, že v Kochnově jest dosud bujně veselí. Bolel ji rozdíl, jež vlastní matka mezi ní a Barušskou dělala. Odmění se tato matce za to? Těžko. Neměla k ní mnoho srdce za svobodna, nad to nyní, až přilne k svému muži. Zнала Frantíka Tůmového dobře a neprorokovala Barušce nic dobrého. Ovšem nezminila se matce ani slovem o tom. To by jí byla sestra pěkně za to se odměnila. A možno, že i matce by to bývalo nemilým, pravdu slyšeti. Jen toho se Kateřina bála, přistěhuje-li se Baruška nyní do statku, jež měl Tůma v Plchově, anebo půjde-li tento do Kochnova dělati hospodáře. Prála si, aby zůstala raději v Kochnově. Tu v Plchově by se musila chtít nechtít setkávati se sestrou a byla přesvědčena, že by ji Baruška bez ústěpků a mrzutosti nenechala. Bála se o klid domáčí, v němž žila a který jí proti bývalému životu doma strávenému rájem připadal. Muž její byl dobrý a dal si od ní poraditi, tak že byli živi šťastně a spokojeně.

Prání Baruščíno bylo vyplněno. Druhého dne přinesli svatebčané, kteří se teprve ze svatby vraceli, zprávu, že Tůma pronajme svůj statek v Plchově a hospodařiti bude u Malovců v Kochnově. Vypravovali ještě nyní o bujném veselí, které se v hospodě rozproudilo a hojností jídel i piva, kterým ještě v hospodě podělování byli. Kačenka na to ani neodpověděla. Prála jim to vše, jen když bude mítí pokoj a ušetřena bude všech mrzutostí. (Pokr.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn odjel 7. t. m. do Vídně, by mohl býti přítomen tržní řeči Jeho Veličenstva k oběma sněmovnám, a vrátí se odtud teprve po 15. t. m. :

— Jeho Eminenci nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn kníže arcibiskup pražský bude udělovati svátost biřmování v Praze v těchto dnech: 14. května v chrámu Páně u sv. Klimenta studujícím středních škol a sice o 8. hod. ráno českým a o 10. hod. německým.

Dále u sv. Mikuláše dne 17. května, v neděli Svatod. o 4. hod. odpol. dospělým. Dne 18. května v pondělí Svatod. o 9. hod. dopol. pro školy Malostranské a Strahovské; ve 4. hod. odpol. pro školy Smíchovské, Holešovické a Bubenské. U Panny Marie před Týnem dne 19. května v úterý Svatod. o 9. hod. dopol. pro měšťanskou školu staroměstskou a novoměstskou a pro školu u Uršulinek, o 4. hod. odpol. pro ostatní školy staro- a novoměstské. Dne 20. května ve středu o 9. hod. dopol. pro školy na Vyšehradě a na Vinohradech. U sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně dne 20. května ve středu o 4. hod. odpol. pro školy Karlínské, Libeňské, Žitkovské a Olšanské.

— Poučevadl nejdušt. p. světicl biskup povázlivě jest nemocen, zajisté věrní katolíci této arcidiecése jsou i se svými duchovními Jeho pamětlivi na svých modlitbách, aby Bůh milostivě na svého věrného sluha shlédnouti a jest-li že Jeho sv. vůle jest, nebezpečný stav vznešeného církevního hodnostáře v přiznivý obrátiiti ráčil.

— Porádek udílení svátosti sv. birmování ve vikariatu Brandýsském l. P. 1891. V pátek 1. května odpoledne v 5 hodin přijezd do *Vinoře*. V sobotu 2. května ve *Vinoři* v 8 hod. mše sv., kázání a birmování domácích. Ve 12 hod. mše sv., kázání a birmování pro Dřevčice a Svěmyslice. V neděli 3. května v *Lobském Kostelci* v 8 h. mše sv., kázání a birmování domácích. Ve 12 hod. mše sv., kázání a birmování pro Sluby. V 5 hod. litanie s požehnáním. V pondělí 4. května v *Kojeticích* v 9 hod. mše sv., kázání a birmování domácích a z Lobkovic. V úterý 5. května v *Jirnech* v 9 h. mše sv., kázání a birmování domácích a z Nehvizd. Ve středu 6. května v *Brandýse* v 8 h. mše sv., kázání a birmování odrostlých. Ve 12 hod. mše sv., kázání a birmování školní mládeže. Ve čtvrtek 7. května Na nebe vstoupení Páně v *Staré Boleslavi* v 9 hod. mše sv., kázání a birmování. Ve 4 hod. křesťanské evdění a požehnání. U večer májová pobožnost. V pátek 8. května v *Staré Boleslavi* v 8 hod. mše sv. u sv. Václava. Odpočinek. V sobotu 9. května v *Benátkách* v 8 hod. mše sv., kázání a birmování odrostlých domácích a z Chotětova, ve 12 hod. mše sv., kázání a birmování školní mládeže. V neděli 10. května ve *Všetatech* v 8 h. mše sv., kázání a birmování. Odpol. ve 3 hod. křesť. cvičení, litanie s požehnáním. V pondělí 11. května v *Čelakovicích* v 8 hod. mše sv., kázání a birmování. V úterý 12. května v *Staré Boleslavi* v 9 hod. mše sv., kázání a birmování pro Hlavnokostelní a Předměřice.

— Bratrstvo sv. Michala pro kralovství České konalo v neděli dne 3. 5. m. v katol. spolkovém síle záložny Smarovanavské valnou hromadu za správní rok 1890, již posílil přítomností svou J. Emin. nejdušt. p. František de Paula kardinál Schönborn, kníže arcibiskup pražský. Všecky diecése české zastupeny byly zvláštními delegáty. Kralovéhradskou zastupoval vdp. děkan kapit. Ed. Prášinger, budějovickou kanovník V. Marek, litoměřickou vdp. kanovník dr. F. Michl. Z ostatních vznešených hostů dlužno jmenovati vdp. gener. vikáře msgr. Hora, kancléře dr. Hradka, bratara Karla a Vojtěcha Schönborna a jiné. Nově zvolený předseda Bratrstva p. hrabě Karel Ervin Nostic zanjívil shromáždění křesťanským pozdravem, promluvil takto: „Vaše Eminenci, nejduštojnější pánové, ctěné shromáždění! Doslo se mi oti, že jsem byl zvolen od ústředního výboru Bratrstva sv. Michala za předsedu a rozhodl jsem se, třeba že jsem si úplně vědom své síly nedostatečné, přece, že tento čestný úřad přijmu — abych jednak nepřipravil Bratrstvu v naší katolické organizaci tak důležitým, žádých, byť i pomíjejících obůti a jednak, aby vyhověl výslovné žádosti svého ctěného předchůdce, nam všem tak drahého bratře Jana Ledebura, dosavadního předsedy tohoto Bratrstva. Pozorujit své oba předchůdce v této hodnosti — vzpomenuťe právě bratře Ledebura a zvědušeno bratře Beatrice Thana, naplňuje mne pocit stísněnosti a dobře odůvodněné pochybnosti, bude-li mně možno, aoych tyto oba vysoce ctěné muže jen pouěkud nahradit! Byť přece bratře Thana mitem, jenž naše Bratrstvo k novému životu vobudi. a si rovněž tak jako hrabě Ledebur o Bratrstvo sv. Michala neocenitelných zásluh získal. Doufejme, že hr. Ledebur, od něhož dnes pozdravný telegram došel, zůstane nám po svém návratu nově sesílen, byť snad jen jako člen ústředního výboru zachován. Vyprošuje si tudíž činnorodou podporu se strany členův ústředního výboru, jakož i se strany všech povolaných činitelů, abych svým povinností aspoň částečně dostáti mohl. A nyní budiž mi dovoleno, vzdati Vaši Eminenci z tohoto místa dvoji dík, jednak za to, že Vaše Eminenci ráčila mou volbu milostivě schváliti, jednak za to, že nás vysoce ctěný a co nejvrouceněji milovaný vrehnopastýř občastněil toto shromáždění milostivou přítomností svou. Račtež tudíž Vaše Emin. můj a náš hluboce ctěný a nejsrdečnější dík za ddkary své blahosklonnosti co nejlaskavěji přijati — a keť Bratrstvu sv. Michala popřáno, aby si náklonnost Vaší Eminenci trvale zachovalo! — Velectěné shromáždění! Je Vám zajisté známo, že hlavní praktický účel Bratrstva sv. Michala je sbírati

t. zv. sv. petrský halěr; veliký význam naší jednoty leží však dle mého soudu v morální síle přesvědčení o naprosté nutnosti, hájiti a podporovati autoritu církevní a v morální síle idey římského primatu! — Co se tkne praktické stránky našeho působení, tu můžeme dnes veřejnosti, která nyní tak ráda, zejména v liberálních a vůbec nábožensky netečných kruzích se hlásá, že sv. petrského halěře zapotřebí není, že sv. Otec má dosti vzdejšího statku — což, jak známo, není pravda — tu pravím, můžeme těmto lidem podotknouti, že sv. Otec již po celou řadu let věnuje dary z Čech na českou kolej římskou, collegium bohemicum, ústav, kde rodáci naši se ve všech odvětvích věd bohosloveckých v samém v Římě, takřka pod očima sv. Otce zdokonaliti mohou, ústav tedy pro zájmy naše náboženské nanejvýše důležitý — a nikoliv pro svou osobu nebo pro dvůr papežský, nýbrž zase pro nás! Je to zajisté nový skvělý důkaz mondrosti a lásky, kterou slyne nynější hlava církve. Buďme tedy sv. Otcí za to vděční a obětujeme vždy rádi halěr onen k dobrému a šlechetnému účelu! Patříme-li na Řím, vidíme, že je sv. Otec se všech stran náruživými nepřátely obklopen a jako nějaký zločinec takřka uvězněn; to musí každého katolíka oprávněným hněvem naplniti a přání vzbuditi, aby Pán Bůh poslal archanděla Michala s plameným mečem na svět, aby z povrchu země vyhladil a potřel všechny nepřátele sv. Církve! — Mluvil-li jsem dříve o nutnosti sesílení autority veškeré církevní i světské, táži se Vás, velectění pánové, není-li v naší době snaha taková nanejvýše časová, není-li tato snaha naprosto nutná? Nynější doba vyznamenává se vždy více podkopáváním a v posměch uváděním veškeré autority. Kam se asi s podobnými tendencemi svět dostane, je na bíledni, — nikam jinam než „k bellum omnium contra omnes“ k všeobecnému převratu násilnému — a tu zajisté je nanejvýše potřeba, aby se všichni katolíci v pevný šik postavili. A takový pluk v armádě katolické je bratrstvo sv. Michala. Dejž Bůh, abychom v tuhém tom boji jako věrní a udatní Boží bojovníci obstáli a vítězství došli!“ — Po té četl důst. pan profesor Jan Drozd zprávu jednatelskou a pokladniční. Výkaz pokladniční od 16. března 1890 do 7. března 1891 vykazoval A) Příjem. 1. Hotovost pokladniční přejata z předešlého roku: a) na hotovosti 228 zl. 82 $\frac{1}{2}$ kr., b) vložených ve spořitelně 2360 zl. 17 kr., celkem 2588 zl. 99 $\frac{1}{2}$ kr. 2. Příspěvky členů 3343 zl. 37 kr. 3. Sbírký 6202 zl. 53 $\frac{1}{2}$ kr. 4. Dary příznivců 462 zl. 5. Poplatky za prominutí manželských překážek 124 zl. 10 kr. 6. Úroky z vkladů spořitelních 208 zl. 20 kr. 7. Výnos z cizích

valut sbírkami sešlých 121 zl. 99 kr. Úhrn příjmů 13.051 zl. 19 kr. B) Vydání: 1. Odvedeno do Říma 9035 zl. 61 kr. 2. Poštovné, telegramy, výdaje kancelářské a expediční 39 zl. 05 kr. 3. Za tiskopisy 289 zl. 35 kr. 4. Na odměnách 68 zl. 5. Rozličná vydání 6 zl. 51 kr. Úhra vydání 9438 zl. 52 kr. Po odečtení těchto výdajů od příjmu úhrnného 13.051 zl. 19 kr. objeví se pokladniční hotovost 3612 zl. 67 kr. Z obnosu tohoto bylo již apoštolské Stoliči 20.000 lir odesláno, v čemž obsaženy jsou také od ostatních nejdůst. biskupských konsistoří došlé sbírký, totiž z Litoměřic 861 zl., z Králové Hradce 1171 zl. 50 kr. a z Budějovic 1813 zl. 74 kr. — Na to přednášel vdp. kanovník dr. Michl o primátu papežském německy a msgr. Ferd. Lehner česky. — Na to ohlásil Jeho Emin. nejdůst. p. kardinál kníže-arcibiskup, že mu byl zaslán dne 5. t. m. následující radostný (latinský) telegram z Říma: „Sv. Otec udělil Vaši Eminenci včera večer se srdcem radostí rozechvěným plnou moc uděliti Bratrstvu sv. Michala Archanděla a všem jeho členům apoštolské požehnání.“ — Když pak přečta Jeho Eminenci telegram tento v překladu českém a německém, všichni shromáždění u zbožné vroucnosti poklekli a požehnání apoštolské od Jeho Eminenci přijali. Jeho Eminenci nejdůst. pan kardinál kníže arcibiskup vzdal pak ještě několika slovy srdečné díky pp. řečníkům, načež je předseda pan hrabě Karel E. Nostic opakoval, připojiv k nim svůj dík i všemu shromáždění za vzorný pořádek a napjatou pozornost, s jakou všecko jednání sledovalo, načež ukončil valnou bromaду trojnásobným voláním slávy Jeho Svatosti slavně panujícímu papeži Lvu XIII. a Jeho Veličenstvu nejmilostivějšímu císaři a králi Františku Josefu I.

Literární oznamovatel.

— V kníž. arcib. knihtiskárně v Praze vyšla a tamtéž k dostání jest: „*Podrobná o-snova*“ katolického učení náboženského pro školy obecné i měšťanské. Cena 10 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Josef *Wolf*, far. na odpoč. v Schreckendorfu, 27. března 1891, (nar. 10. října 1819, vysv. 18. srpna 1844).

Ustanoven jest:

p. Vojt. *Franke*, admin., za far. v Altwaltersdorfu v Kladsku.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Sychrovský*, bisk. okresní vikář, farář v Něm. Prusnici, 25. března 1891, (nar. 11. září 1827 ve Vršovce, vysv. 25. července 1851).

Jmenován jest:

- p. Jan *Němeček*, děkan v Náchodě, správcem vikar. úřadu.

Ustanoveni jsou:

- P. Klim. *Šandera*, z řádu praem., far. Senožatský, za děkana do Humpolce;
P. Sal. *Roubíček*, z řádu praem., za far. do Senožat;
p. Frant. Rybyšar, admin. Bělský, za admin. do Míčova;
p. Ant. *Kaška*, kapl. Cuslavský, za admin. do Chlen;

- p. Karel *Bauch*, kaplan, za admin. v Něm. Prusnici;
p. Vojt. *Balcar*, kapl. Cerekvický, za admin. do Richmburku;
p. Jan *Kalous*, kapl. Poličský, za kapl. do Nov. Bydžova;
p. dr. Gust. *Domabyl*, za kapl. do Poličky;
p. Vinc. *Marek*, far. v Malé Úpě, za far. do Míkulče;
p. Václ. *Honzák*, admin. Jestbořický, za kapl. do Žiželic;
p. Ant. *Barloš*, kapl. Žiželický, za koop. do Zruče.

Uprázdňená místa:

- Něm. Prusnice*, fara patr. kníž. Schaumburg-Lippe, od 26. března;
Malá Úpa, fara patr. náboženské matice, od 10. dubna 1891.

Provolání.

Všeobecně jest známo, v jak smutných poměrech nachází se údolí desenské blíže Tannwaldu, jak obtížné jest pro obyvatelstvo tamnější vzdálené, na vysokých kopečích stojící kostely navštěvovati. V různých novinách bylo udáno, jak tohoto údolí bez kostela katolického užila starokatolická sekta ku svým rejdům. Často již byla učiněna zmínka o terrorismu, jakému katolický lid je v šanc vydán, jak se tam přemlouvá, nutí a svádí ku sektě starokatolické. Zde opuštěn a osamocen stojí lid katolický a není nikoho, kdo by mu v tísní pomohl. Každému upřímnému katoliku krvácí srdce, když zhoubné sektářství ve zdejší obci pozoruje. Však pouhým politováním a tichou soustrastí není pomozeno — zde jest třeba činu a rychlé pomoci, neb nadešel svrchovaný čas, by se proti onomu podvratnému živlu aspoň defensivně pracovalo. A kterak možno pomoci? Nejnutnější podmínka ku odvrácení tak velikého zla jest, by se zde postavil katolický kostel a zřídila samostatná duchovní správa, neb zde je přes 3000 katolíků, kteří by k této nové farnosti přiřazení býti mohli. — Potřebné kroky ku postavení nového kostela v Desné byly již učiněny, však obyvatelstvo zdejší je většinou chudé a z těch několika bohatých stali se někteří přívrženci starokatolické sekty, která zde čítá již přes 500 členů (Mitglieder) jak se oni jmenují. Náboženská matice je značně vyčerpána a není tedy možno na započetí díla tak důležitého dříve pomýšleti, pokud značnější obnos nebude pohromadě. Proto vznáší komité ku postavení katolického kostela v Desné nejpokornější prosbu ku všem katolíkům, by tonoucím ve viru proudu podvratného dle možnosti ku provedení díla tak spásanosného přispěli a takto o náboženské potřeby tolika nesmrtelných duší bylo postaráno a odpadávaní od víry zamezeno.

Štědrým dárcům račíc býti dobrotivý Pán na věčnosti hojným odplatitelem. Laskavé příspěvku ku postavení katolického kostela v Desné přijímá a kvituje redakce našeho listu.

OBSAH: Kázání na neděli třetí po velikonoci. — Řeč při svěcení nové školy. — O jsoucnosti Boží. (Dokončení.) — Z jara. (Báseň.) — Monarchie či republika. — V Boží přírodě. (Báseň.) — Jiskry. (Pokračování.) — Hříchové a pokuty. IV. Závisť. Povídka. — Kronika. — Osobní věstník. — Provolání.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arceib.
knihotiskárně.

Nedostlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli pátou po velikonoci.

„Budete-li zač prositi Otce ve
jmenu mém, dá vám. Až po-
savad za nic jste neprosili ve
jmenu mém.“ (Jan 16, 23—24.)

Úvod.

Božský Spasitel náš, Ježíš Kristus, v rozhodné chvíli života svého, když již blízek byl smrti, řečí důkladnou a pohutlivou promluvil k učenníkům svým. Byloť to při poslední večeři, když mnohá dobrá a spasitelná naučení zvěštoval jim. Nemohli všecko dříve snést, když s nimi obchazel; nicméně však musel jim oznámiti vše, což důležité bylo, aby je připravil k úřadu důležitému. A mezi tyto nutné potřeby počítal i modlitbu. Vždyť ona jest ta nejprvnější povinnost člověka; ona jest nejprvnějším a nejhlavnějším skutkem dobrým. By k ní přilnuli učenníci, by ji se věnovali, to leželo v úmyslu Páně; a protož slovy svými poukazuje na sílu a působnost modlitby, obzvláště té, kteráž se děje ve jmenu jeho. Tímto svým vyučováním podává dle slov sv. Alberta „učenníkům svým takřka klíč k pokladům nebeským a poskytuje zástitu, kterouž proniknouti nelze.“ Vědět božský Spasitel, čeho učenníkům se nedostává. A protož do rukou klade prostředek, jímž by mohli dosáhnouti od Boha všechny dary a milosti. Ano modlitba, m. nej., dle slov sv. Augustina „jest štít, jímž možno odolati všemu pokušení, kteréž nás na tomto světě potká.“ A dobře víme, že pokušení tato nejsou malá, nejsou jednotlivá. Bojovati

jest nám proti žádosti, proti světu a proti ďáblu. A kdož jest mezi námi, jenž by troufal sobě obstáti v boji tuhém a společati se pouze na sebe? Tuto naši mdlobu znal též božský Spasitel řka: „Nenechám vás sirotků,“ postaral se o pomoc vydatnou. „Amen, amen pravím vám: Budete-li zač prositi Otce mého ve jmenu mém,“ to jsou slova Páně, „dá vám. Až posavad za nic jste neprosili ve jmenu mém“ (Jan 16, 23—24.). Vímeť, zkoumajíce písmo sv., že kdykoli Pán Ježíš dokládá se slovy: „Amen, amen pravím vám,“ že vždy mluví o takové věci, kteráž naší všecku pozorlivost vyžaduje. Protož umíním jsem sobě pozastaviti se i dále a prozkoumati s vámi na základě slov Kristových: 1. jak se modlití máme? a 2. proč mnohé modlitby naše nebyvají vyslyšeny?

Zastoj mluví sám pro sebe a soudě, že mluví k upřímným stoupencům Kristovým, tedy myslím, že nebude třeba, vybízetí vás k zbožné pozorlivosti, když o zástoji promluví ve jmenu Páně.

I.

a) Sv. Augustin po svém obracení na víru byl upřímným sluhou Páně, oblibuje sobě v horlivé modlitbě a přesvědčil se velmi často o působnosti její. Protož také ve spisech svých podotknul tato slova: „Praví-li Syn Boží: Začkoli prositi budete Otce mého ve jmenu mém, dá vám; nikdo nemyslí, že by těmi slovy vyplnění všech žádostí našich byl přislíbil. Nikoli; on slibuje jen to, co k našemu věčnému spasení prospívá; neboť vše ostatní v porovnání ku blaženosti věčné rovná se ničemu“ (tract. 94. in Joan). Bohatství, sláva světa, dů-

stojnosti a všechny dary pozemské ztrácejí svou podstatu, pakli je porovnáme s těmi dary, jež potřebujeme pro svou duši a za kteréž hlavně prositi máme. Mezi nimi zastupují vším právem první místa: poslušnost k jeho sv. přikázáním, zapření sebe samého, vítězství nad náklonostmi a žádostmi nezřízenými a trpělivost v útrapách života. Pakli za ty a jim podobné dary prosíme, můžeme býti ujistěni, že prosba naše bude vyslyšena.

Rekl-li by snad někdo námitku: Což o dary pozemské prositi nesmíme, tedy odpovídám: Zajisté nejen smíme o dary pozemské prositi, ale také máme. Vždyť i Ježíš Kristus v modlitbě, které nás byl naučil, učil nás takto se modliti: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes.“ (Mat. 6, 9. 11.) Touto prosbou chtěl nás poučiti, že sami ze sebe nic nemáme, ale vše že přijímáme z jeho ruky otcovské. Protož i také Hospodin vedoucí zázračným způsobem lid Israelský na poušti, ku prosbě Mojžíšově nechal deštiti mannu, jižto lidu za pokrm poskytoval; avšak přísně zakázal, by ve všedních dnech nesbírali jen denní potřebu. Avšak prosíce za chléb vezdejší máme odložiti všelikou hříšnou starost, skládající všecku péči na něho, nebo on má péči o nás. Protož neříkejme v přílišné bázni: „Co budeme jísti, co budeme pít, čím se budeme odívat?“ (Mat. 6, 31.) ale v důvěře volejme v ducha svém: „Otec nebeský ptactvo nebeské živí a lilie polní tak krásně odívá,“ krásněji nežli Šalomoun mohl se odít ve vši slávě své, „neměl by míti také péči o nás.“ (Mat. 6, 26. 27.) A přiloživše víru slovům Páně, co si žádáme více? „Nic jsme nepřinesli na svět,“ praví sv. Pavel, „bezpochyby že nic také odnésti nemůžeme. Máme-li pokrm a čím bychom se odívali, dosti na tom mějme.“ (I. Tim. 6, 7. 8.) A pak pohlédneme na ty, jenž vším oplývají na tomto světě, co hrdlo ráčí a vizme, jaké bývá obyčejné žití jejich! Přiloživše k věcem pozemským srdce svého, nemohou od nich se odloučiti; věci toho světa stávají se bohy jejich a v službě bůžků svých jak převrácené vedou živobyti! Aj, poklady jejich a statky bývají pastí, v níž uloveni nemohou se více sprostiti, ale hynou na duši své a často-krát i na těle svém. Za tou příčinou prozřetelnost božská, moudřejší nás, nesplňuje žádosti naše, odporné často spasení našemu. Vždyť co Spasitel nepřišel hledati naše těla, tuto hrstku země, tuto schránku po-

mijitelnou, ale přišel hledati duše naše, kteréž zahynuly. A protož co spasení našemu prospívá, poskytuje nám. „Jednát,“ dle slov sv. Augustina, „s námi co otec se svým dítětem. Nemoudré dítě žádá často i s nevolí věci škodlivé, a otec moudrý mu je odepře, věda, že škodlivé jsou; pakli ale svolí svévoli dítěte, jest to znamení zlé, že se hněvá na dítě své.“ Nikdy tedy s úsilím hříšným nežádejme věci dočasné, by se nám nedělo, jako oně pošetilé matce, kteráž vidouc již synáčka svého umírajícího, volala: Bože, nejsi spravedlivý, pakli mi to dítě odejmeš. Neodejmul Pán dítě, ale odvrátil nebezpečí smrti a zachováno jest, aby špatným chováním a nevďekem usoužilo matku svou. My prosíce, volejme: Uděl, ó Pane, ale „ne jak já chci, nýbrž jak ty chceš.“ (Mat. 26, 39.) I apoštol národů sv. Pavel mnoho zkoušený, jak sám v listu ku Korintským ujišťuje, prosil ano „třikráte prosil, aby odstoupil od něho anděl satanův, kterýž jej zášikoval; ale dostalo se jemu odpovědi: Dostí máš na milosti mé, nebo moc v nemoci se dokonává.“ (II. Kor. 12.) Ano ctnost se stává dokonalejší, když Pán podporuje milostí svou; protož i také velel nám prositi o všechno potřebné s odevzdáním se do sv. vůle Boží, abychom naznačili tím i ochotnost svou vlastní a vůli přijmouti vše tak, jak udělí Pán. Neboť všechny dary pocházejí od něho s hůry, vstupující na nás od Otce světél, jenž nejen chce, ale také může vždy pomáhati nám. „Neboť jeho jest země i plnost její; okršlek země i všickni, kteří přebývají na něm.“ (Ps. 23, 1.)

b) Prosíce však, musíme dle slov Krista Pána prositi ve jmenu jeho: „Budete-li zač prositi Otce mého ve jmenu mém, dá vám.“ Vševědoucí Pán, jenž prohlíží ledví i srdce našich, znal dobře ten hrozný rozdíl mezi Bohem Otcem co Stvořitelem a mezi námi lidmi, kteréž byl stvořil; věděl, že sám ze sebe člověk nenalezne pravé cesty, již by k Bohu mohl se bráti důvěrně; neboť „Bůh přebývá v světle nepřístupném“ (I. Tim. 6, 16.). Protož Bůh věčný stal se člověkem — „slovo tělem učiněno, aby přebývalo mezi námi“ (Jan 1, 14.); proto vzal způsob člověka na se, a učiněn jest rovným nám vyjmaje hřích, „abychom přístupu měli k němu“ (Efes. 3, 12.), abychom v důvěře mohli se blížiti a beze strachu žádosti své přednáseti. Kristus stal se prostředníkem naším vyučuje nás slovy sv. Petra, „že není jmeno dané pod nebem,

skrže něž bychom měli spasení býti, leč jediné jméno Ježíš“ (Apošt. 4, 12.). Ve jménu jeho tedy prositi musíme otce, by dal, co věčně prospěje nám. A to dle slov sv. Augustina jest „prava prosba; nebo di: Prosit ve jménu Ježíše Krista, kdož prosí o to, co se jeho spasení týká.“ Protož i také církev sv. končí veškeré modlitby své skrže Toho, jenž živ jest a králuje na věky, abychom dobře srozuměli, jak i my co jednotlivci prositi musíme, by prospěla prosba naše. Že prosba jinak spořádaná neprospívá, vysvitá ze slov Kristových: „Až posavade neprosili jste Otce mého ve jménu mém.“ Jest to výčitka spravedlivá, kterou učinil Pán Ježíš učenníkům svým. Ale pováží-li učenníky co neumělé a nedokonalé stoupence Páně, jenž nepojmuli zúplna pravdy svaté; nedivím se tomu. Modlili se, jakž právě byli se naučili ve víře židovské, v nížto se zrodili. Neměli až posud pravého ponětí tajemného učení o Nejsvět. Trojici, nechápali vtělení Páně, nechápali i mnohá jiná slova Ježíšova, pravice vespolek: „Nevíme, co praví“ (Jan 16, 18.). Kristus Ježíš sám uznáváje jejich duševní slabost, jen znenáhla zvěstoval jim učení nebeská a protož uživ je z počátku k prosbě jejich modlitbě řekl jim: „Takto se modliti budete: Otče náš, jenž jsi na nebesích“ (Mat. 5, 9.). Nyní však věda, že jest mu odejít k Otci svému a k otci našemu, k Bohu svému a k Bohu našemu, poučil je dále o modlitbě dokládaje, že ve jménu jeho musí prositi Otce, aby nabyli úplné jistoty jeho Božství, a aby Duchem sv. jsouce posíleni byli schopni dokonati ono vznešené povolání, kterýmž povolal je Pán za hlasatele pravdy věčné a věčného spasení. Nyni dokládá: „Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dá vám.“ „Ó zázračná moci modlitby,“ dí sv. Jan Zlatoustý, „bez ní od Boha nic neobdržíme, skrže ni však všhecko dosáhneme.“ (De precat.) Vizme knihy starého i nového zákona a ony vydají svědectví pravdě. Tak prosil Mojžiš za zachování lidu Israelského a Hospodin přislíbil pro vyvoleného svého uložiti hněvu svého a ušetřiti lid, ačkoli nehodný a nevděčný. Modlil se Josue a hle, slunce stálo na místě svém, aby nezacházelo, dokud by nebyli zničeni veškeri nepřátelé Israele. Boha prosil Enáš, a hle oheň spadl s nebe. Prosil David a Pán odvrátil od nepravosti jeho tvař svou a prominuti hříchů zvestoval jemu skrže Nathana. A medle co zachovalo město Ninive

a veškeré obyvatele jeho? — Bylať to modlitba, kteráž pronikala nebesa a nalezla milost místo spravedlnosti. Podobně Judita osvobodila modlitbou Betulii od moci nepřátelské; modlitbou zachovala také Esther lid Israelský od záhuby jisté. Modlitbou prvomučenníka sv. Štěpána zachován jest Pavel a učiněn vyvolenou nádobou k rozšíření evangelia mezi pohany, tak že sv. Augustin praví: „Kdyby Štěpán nebyl se modlil, neměla církev Pavla“ (serm. 381.). Protož také na přemnohých místech pisma sv. nalezneme napominání k modlitbě. Jako k učenníkům božský Spasitel řekl: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení“ (Mat. 26, 41.), tak podobně napomínali i učenníci Páně. Svatý Pavel dí: „Modlete se bez přestání“ (I. Thess. 5, 17.) a opět: „Setrvejte v modlitbě a bděte a díky činite Bohu“ (Koloss. 4, 2.). „Na všech místech modliti se máme a čisté ruce k Bohu pozvedati“ (I. Tim. 2, 8.). A nemáme-liž na božském Spasiteli dostatečný příklad modlitby? Tu vstoupil na horu samotén, aby se modlil (Mat. 14, 23.), tu záhy z rána odešel na místo odlehlé a modlil se (Marc. 1, 35.), tu opět celou noc trvá na modlitbách, aby se uchystal k dílu vznešenému (Luk. 6, 12.). „Z toho,“ dí sv. Ambrož, „učte se, co pro své spasení činiti mate vy, když Ježíš pro vás celou noc na modlitbě trval“ (I. 5. in Luc.) To-li vše náležité proskoumáme; zdaž nemusíme se náramně diviti oněm, jenž modlitbou úplně pohrdají, ba co mnohem hůře jest, modliti se ani neumějí. Ráno vstávají bez pomýšlení na Boha, u večer na lože bez modlitby se kladou. Ráno vstávající nevzdávají díky původu milosti, že jich zachoval noci té a dal se dočkati dne nového; u večer bez modlitby uspávají tělo své, aniž by díky vzdávali za dary toho dne obdržené. Ráno vstávají, aniž prosili za milost, by nový den aspoň byl ztráven ke cti a chvále Boží a k duši spasení, pakli se to snad minulého dne nebylo stalo; u večer nevzpomenou na Boha, jako by byl jistý ten budoucí den, jakoby té noci nemohla nastati noc věčná. A přec nejistota času vybízí nás, každý den učiniti jakousi pořádnost, a při sklonku jeho prositi za odpustění hříchů a odevzdati duši svou v ruce Hospodina Boha svého. Než, m. nej., jest i veliký počet lidí, kteréž vidáme se modliti a ani oni sami ani kdos jiný nehledává, že by modlitba jim prospěla. Odkud to? pomysli mnohý z vás, m. posl. Kdož

hledáš poučení, vyslechni mne dále, když v II. dílu řeči mé kazatelské zodpovídám, jak dalece síla má stačí: proč mnohé modlitby lidské nebývají vyslyšeny?

II.

Vědouce, kterak modlitby své přednášeti máme Bohu, zkoumejme nyní dále po příčinách, proč totiž nebývají všechny modlitby vyslyšeny?

1. Hlavní a první závada jest, že modlitba křesťanův neděje se ve jmenu Páně. Neboť přistupují přemnozí před Boha, jichžto srdce stíženo jest hříchem, obzvláště hříchem těžkým neb smrtelným. Hřích takový, jak známo ze sv. náboženství, zbavuje člověka milosti Boží a on stává se skrz hřích těžký nepřitelem Božím. Dokavád v hříchu setrvává, dokavád nechce sprostiti se závazku zlého; dokud protivi se Bohu, jenž ústy uzdraveného slepce od narození doslovně dí: „Bůh hříšníků neslyší;“ pakli ale kdo „spravedlivý, toho slyší. (Jan 9, 31.) Nechoi dokládati, že pod touto spravedlností má a musí se vyrozumívati úplná bezhříšnost; nebo není bez hříchu člověk, a byť jen okamženížil. Vyrozumívám pod spravedlností onu stálou snahu, hříchům odolati, žádosti zlé přemáhati a tak den co den lepším se státi; přičítám k těmto spravedlivým i takové, jenž oplakávajíce hříchů svých, kterých se byli dopustili, upřímnou lítostí blíží se ku Pánu. A těch a takových Bůh slyší, hříšníků však nekajících neslyší. Ci-li byste, m. nejm., za hodna odpustění považovali služebníka, jenž přestupky a nepravdivosti své nelituje, jichž proti svému Pánu si dovolil, aniž jej odprostiti chce? Může doufati, by rozhněvaný Pán ještě milosti mu poskytoval, když o ně ani prositi nechce? Slyšme moudrého Šalomouna, kterak on o té věci dí: „Kdo odvracuje ucho své, aby neslyšel zákona, toho modlitba jest ohavností“ (Prov. 28, 9.), neboť dí církevní učitel sv. Ambrož: „Hříšník, kterýž se modlí, ale neustále hřeší, vlastně nemodlí se, ale potupuje Boha“ (in Mat. hom. 17.). Což tedy divu, že nepravostmi lidu svého Israelského rozhněvaný Hospodin Jeremiaši za lid Boží prosícímu byl pravil: „A byť i Mojžíš a Samuel stál přede mnou a prosili za lid tento; přece nebude duše má k lidu tomuto, ať odejdou od tváři mé.“ (Jer. 15, 1.) A proč tak přísně rozhodl Pán zástupu? Proto „že Israel opustil Boha

svého a utekl od tváři jeho“ (Jerem.) nepřestávaje hřešiti, nebo i dále bědoval nad ním Otec milosrdný: „Vy skládáte naděje ve lži, kradete, vraždíte, cizoložíte a krivě přísaháte, vy obětujete Baalu a chodíte za bohy cizími, jež neznáte, a pak přicházíte a stojíte v domě tomto, v němž vzýváno jest jméno mé a pravíte: My přece budeme vysvobozeni, ačkoli jsme spáchali ohavnosti tyto“ (Jerem. 7, 9, 10.). O hříšníku, jenž hříchy svými urážíš Nejvyššího, slyš nespokojenost Páně nad opovázlivostí lidskou a zhroz se slova jeho!

Jakž ale, pomyslí mnohý, což hříšník prositi nemá? Což nemá se utíkat k trůnu Hospodinovu? Což nemá a nesmí přednášeti žádosti své? Mám za to, př. m. v Kr., že snad mnohem více příčiny má prositi nežli spravedlivý, ale prositi, aby Pán sejmul tvrdou kůru srdce jeho a obměkčil milostí svou, by poznal a vyznal hříchy své jako druhdy David, a s ním došel onoho přesvědčení: „Srdcem zkroušeným a kajícím Bože nezhrdej“ (X. 50, 19.). Ano nezhrdá Pán kajícím, a „byť by hříchové jeho byli jako šarlat červený, nad sněh zbělí“ (Jes. 1, 8.). Důkazy toho poskytl nám písmo sv. Bych všechny ostatní pomínul uvádím Ninive, jež prosí a milost nalezá. Milost nalezá Magdalena, milost nalezají Petrovy slzy, milost všichni, jenž se synem marnotratným sv. evangelium navracejí se ku Pánu. Toť tedy cesta k vyslyšení proseb. Jinou-li chceš kráčet, musíš přijíti k nebezpečnému rozcestí, a snad zahyneš, nežli se toho nadaš. Nechtěj tedy záporným býti rozkazu Páně: „Ještě za nic jste neprosili ve jménu mém; ale prostě a vezmete, aby radost vaše dokonalá byla“

2. Jiná příčina, proč nebývají vyslyšeny prosby mnohých lidí, jest modlitba špatná. Pod tímto oddílem zahrnuji ty, kteří se jen tak ze zvyku jakéhosi modlí, aniž by při tom na Boha mysleli i ty, jenž se modlí roztržitě, t. j. kteří myslí na jiné věci při modlitbách svých. O takových napsal sv. Augustin, „že srdce jejich každou chvíli jim uklouzne, aniž by toho zameziti chtěli a mohli a že podává se preludům, kteréž tvoří obrazotvornost jejich“ (in ps. 85.). Bychom pravdivost těchto slov sv. Augustina tím více seznali, na paměť uvedme sobě slova katechismu: Co jest modlitba? Modlitba jest obrácení mysli k Bohu. Jakož na světě musíme se obrátiti k těm, od nichž něco žádáme a zřetelně a srozumitelně oznámiti věc požá-

danou, tak jest to i vzhledem proseb našich, kteréž přednášíme Bohu. Jestliže v srdci našem neutožil se jistý, srozumitelný a zřetelný přednes; pakli bych podobností mluvil; člověk sám sobě nerozumí aneb neví, co vlastně chce, nýbrž jen holá slova přednáší; pak rcete sami, kterakž může doufati vyslyšení? Neníť divu napotom, že při takové rozháranosti myšlenek modlitba jeho dle slov korunovaného proroka Davida „stává se hříchem“ (ps. 108, 7.). Platí zajisté o takové modlitbě výčitka Páně: „Tento lid mne ústy ctí, ale srdce jeho ode mne vzdáleno jest“ (Mat. 15, 8.) Kdož tedy, posl. m., řádně se chce modliti, uposlechní rady Kristovy, jenž dí: „Ty pak když se modlíš, vejdi do komory své a zavřeš dvěře modli se vskrytě a Otec nebeský, jenž v skrytě vidí, odplatí tobě“ (Mat. 6, 6.). Sv. Augustin vykládá tato slova dí: „A komora tvá jest srdce tvé. Vejdiž tedy sám v sebe, odlož všech myšlenek světských, a nemysli lež na to, co se modlíš. Vejda sám v sebe, poznáš své křehkosti a rány srdce svého. I vyznávej je před Bohem a odkryj jemu, takť budeš moci říci, že se modlíš“ (de orat. domin.) Nezapomeň nikdy na modlího se publikána, jenž netroufal si pozvednouti vzhůru zraku svého, ale tloukl se v prsa svá a říkal: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“ (Luk. 18, 13.). Nezapomeň též na setníka pohanského, jenž prosil za uzdravení služebníka svého: „Nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou,“ ale jako onen malomocný u cesty volal: „Pane, chceš-li, můžeš mne uzdraviti;“ tak volej i ty, křesťanská duše, k Bohu a Pán vyslyší a dá, začkoli prositi budeš, „aby radost tvá byla dokonalá“ (Jan 16, 24.).

Nemohu a nesmím zatajiti také onu závalu modlitby, že prosí mnozí o věci škodlivé a tudý vyslyšení nebývají. Svatý Augustin praví: „Mnozí prosí za bohatství, za ochranu od poškození časného, za zdraví svých přátel a příbuzných, za časnou blaženost; ale přemálo jest těch, jenž k Bohu volají pro něho samého, poněvadž jest to nejvyšší dobré, poněvadž jest náš poslední cíl, naše touha a blaženost“ (in ps. 76.). A protož sv. Rehoř Nysenský v udivení sv. volá: „Není-liž to v pravdě bláznovství, blížiti se Bohu a prositi pouze za věci malicherné? Není-liž to bláznovství, časné věci od věčného, pozemské věci od krále nebes, pomíjitelné od stálého dobra požadovati?“ (orat. 1.) Ano sv. Jan Zlatoušty

vyjadřuje se: „Kdo pomíjitelné věci žádá od Boha, ten žádá od nejlepšího Otce kámen místo chleba“ (hom. 23. in Mat.), a protož dokládá, „nevyhoví Bůh žádosti zpozdlé; neboť řekl sám: Prosi-li kdo z vás od otce svého chléb, zda-li kámen dá jemu?“ (Luk. 11, 12.) Ó, m. nej., uvažujme bedlivě tyto výroky, a prosme tak, aby mohly prosby naše naleznouti vyplnění. Vězme, co praví Bůh skrze proroka: „Synu, dejž mi srdce své!“ Hle, pouze našim srdcem chce se spokojiti, pouze v srdci našem chce přebývati. A reiž jeden každý z vás v duchu svém, zdaž nalezl jsi spokojenosti a útěchy, když Bůh zase nebyl podílem srdce tvého. Pakli marnými věcmi naplníš srdce své a pakli srdce tvé tyto marné věci požadovati bude, nebude nikdy radost tvá dokonalá; „nebo Bůh dává milost a slávu čili blaženost“ (Ž. 82, 12.). „Naplněn jsem utěšením,“ volá sv. Pavel, „a mám ve všech úzkostech hojnou radost“ (II. Kor. 7, 4.) A odkud to? m. nej.. Protože zcela odevzdal se Pánu, protože vše přijal z ruky jeho, protože v něm zakládal sobě na nejvyšší, prose neustále o milost jeho. Nuže, tak činme i my! Činme povždy! Obzvláště činme tak v tomto týdnu dnů prosebných. Tu nás shromažďuje církev sv. a vyvádí nás průvodem prosebním z chrámu do chrámu, společně prosíc Všemohoucího, by vyslyšel prosby a volání naše. A zač prosí církev svatá? Nejprve prosí za potřeby tělesné a pak duchovní. Připojmež se také my. Odlučme se na okamženi od hluku světa a starosti jeho a spojme hlasy své, aby pronikaly k nebesům! Či myslíš, křest., že nemáš zač prositi? nemyl se! Dnové jsou zlí a protivník náš ďábel obchází i v postavách lidských, hledaje kořisti své. Boj jest velký, boj to duše proti nevěře a pýše světa, boj proti lákání zlých tovaryšů; boj tuhý proti peklu, světu a ďáblu. A věz, že jen tenkrát korunován budeš, když zvítězíš. Či se domníváš, že vítězství máš jisté? Ó, neklam se! Mnohý setrval až na popravišti a na popravišti zapřel Krista, nežli dokonál život svůj. Tak jest vítězství naše vždy nejisté; ale prosme Pána zástupů ve jmenu Pána našeho Ježíše Krista, aby radost naše dokonalá byla. Amen.

Ceho nám nejvíce třeba.

Od P. Meth. Halabaly, benediktina rajhradského.

Miluj Boha, jako laskavého otce; boj se jeho, jako přísného soudce. Avšak lásku tu a bázeň Boží dokazuj více skutky, nežli slovy. Čiň dobře, a povede se ti dobře; neboť odplata věčná duši věrných jest Bůh. Mnohokrát zkouší sice Bůh spravedlivých, zlé na ně dopouštěje na tomto světě; na věčnosti je však za to čeká slavnější odměna. „Bůh zkouší a zkoumá,“ vyjádřil se o tom tak mile sv. František Saleský, „časem lidí a přede vším sluhý své, jež obzvláštně miluje, aby jejich věrnost a lásku zkusil a k vykonání velikých a slavných skutkův příležitost jim poskytl.“

Ale snášej trpělivě zasloužené i nezasloužené bídý; neboť nepotrvají dlouho. Milost Boží vyjasní opět tvář svou, jako slunce nebeské, zakryté černými mraky. Bůh zajisté dopouští, ale neopouští. Bláženosti zaplesá co nevidět zkormoucené a smutné a obřízené srdce, na novo jsouc obcerstveno a posilněno světlem a teplem milosti Boží. „Vzhůru srdce!“ volám tedy k tobě, tamť naše útěcha, pomoc a odměna. „Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení;“ píše sv. Jakob, apoštol Páně, „nebo když bude zkušén, vezme korunu života, kterouž zaslíbil Bůh těm, jenž ho milují“ (1, 12.).

Kdo miluje však Boha nade všecko? Ten bez pochyby, kdo úplně vykonává až do konce setrvaje svatou vůli jeho. „Neptirovňavejte se tomuto světu,“ píše sv. Pavel, kníže apoštolský a blahověst všech národů, „ale napravte se v novotě smyslu svého, abyste zkusili, která jest vůle Boží dobrá a libezná a dokonalá“ (k Řím. 12, 2.). A na jiném místě dokládá: „Toť zajisté vůle Boží, po svěcení vaše. Toho nám nejvíce třeba“ (I. Tess. 4, 3.).

Posvěcujeme tedy tělo i duši svou životem bohabojným a ctnostným. Posvěcujeme a ozdobujeme srdce své, aby se stalo důstojným chrámem Božím. Ale přede vším polož hluboký základ, aby budova života ctnostného jako skála pevně stála. Počni od pokory a modlitby, a Bůh ti požehná. Pak postupovati budeš stále a horlivě na svatou horu Boží, na Sion nebeský, abys už zde na zemi s Bohem jsa spojen, tím důvěrněji očekávali mohl Božího smilování v nebeském království.

Vzhůru tedy Moravané, probuďte se už jednou ze sna. Věru, už je svrchovaný

čas. Nebo vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali. Noc pominula, den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblečme se v odění světla. Jako ve dne poctivě choďme. Tak píše k Římanům apoštol Pavel.

Bohabojně přemýšlejte, zrale uvažujte slova Boží, střizlivě rozjímejte. Myšlenky pravdivé a dobré dávají rozumu světlo a srdci teplo. Rozum pak osvicený a k dobrému zahřáté srdce, ušlechťí celého člověka. Pán Bůh nám to dej, aby každý z milých krajanů byl na těle i na duši šlechetný. Tak bychom se všichni zalíbili Bohu a lidem; tak bychom dosáhli s jistotou nejen vezdejšího, nýbrž i věčného blaha. Chceš-li se oblažiti, oblaž se sám; chceš-li se osvoboditi, osvoboď se sám. Přičiň se, člověče, a Bůh tvému šlechetnému snažení požehná.

Rozjímej přede vším, co tě hnusí, co tě do hnusných okovů svírá, co tě učinilo bídým otrokem; pak se lehko najde, co tě vysvobodí. Rozjímej o své bídě, toť počátek svobody a blaha. Rozjímej o svých hlubokých ranách, z nichž posud krvácíš, abys je rychle zahojil. Poznej sám sebe. Nezakrývej šeredné vředy náboženské vlačnosti a pyšného odnárodňování růžemi; tak by bylo, národe můj milý, po tobě veta. Zmužile se vzchop, neodkládej na budoucnost nejistou svobody a spásy církevní a národní. Rozjímejte, krajané čile, mluvte užitečně a mírně, jednejte šlechetně. Pevně stáňte, ozbrojte své paže, bojujte horlivě se starým hadem. Za to dosáhnete království.

Ať neomdlévá v boji nikomu srdce, ať neklesá zmužilost; neb odplata jest hojná. Vlast naše nejmilejší a nejdražší klenot náš, církev opět se zaskvěje v bývalé slávě. Bratrsky se milujme, práva svá vzájemně haimě, těsně a svorně při sobě se držme. Buďme opatrní a nedejme se. Neboť aj, stále nás obchází ďábel nevěry a zrady národní, jako lev řvoucí, hledaje kohoby sežral.

Mnohá jsou zajisté úskalí v moři, na nichž koráb se rozkotati může, mnohé tam tajné, a proto tím nebezpečnější písčiny, v nichž uváznouti a bídě zahynouti může. Buďme horliví vůbec, při tom však ostražití. Kdo na vysokou horu, tuze rychle, jakoby jedním skokem vystoupiti se snaží, brzo se upachtí a síly své unaviv žádoucího nedojde vrcholu. Jestli v hlubokých

roklínách nezahyne, aspoň beze všeho výsledku vrátiti se musí. Opatrně tedy postupujte, krok za krokem.

Kletba.

Od Prok. Zaletěla.

Od let dávných v Koníčkově rodě
byl již malý hostinec, však živný,
rod ten starý, ač svůj byl a divný,
přec žil s všemi sousedy vždy v shodě —
každý rád tu na chvíli se stavil,
zvlášť když prací, námahou se znivil.

Nejčastěji a dlouho tu díval
soused první Koníčkova statku,
se závistí sledoval vždy, v zmatku
úspěch jeho, a pak o tom sníval,
jak by nejsnáz souseda se svého
zbavit mohl, zmocnit zisku jeho. —

Celé dny a večery on tady
proseděl vnitř zlobou krutou zmitán —
upřímně vždy ode všechněch vítán —
pln lestné vždy náklonnosti, rady
počítal již, jak bohatým bude,
až souseda svého se jen zbude. —

Den co den on věděl nové zvěsti,
kde by něco pro souseda bylo,
vždyť prý jest mu nade všecko milo,
když pomůže jinému se vznéstí —
ni o sebe nemá takou starost,
jak o jiné, o jich blaho, radost!

Opět přišel jednou večer s radou,
té však jistě uposlechnout musí
soused jeho, vždyť se takřka hnusí
žítí na vsi, když nám město v nadou
svoji kyne a slibuje žití,
o němž na vsi nelze ani snítí. —

Šeptem jenom — pln radosti sdílí,
jaké štěstí sousedovi kyne:
než čtvrt roku, půl než léta mine,
tu zajisté on již při své pili
boháčem jest prvním v celém kraji —
svatou pravdou to prý, žádnou báji. —

Zalíbila ta se posléz slova
Koníčkovi, jenž nepoznal lesti
v radě této a dada se vésti
slibným ziskem záměry již snová,
jak jen možno najmout v městě brzy
obchod tento — zde vše již jej mrzí.

Soused opět — z lásky ovšem čisté —
radou přispěl i pomocí také:
peníze onť, kde jenom má jaké,
rád zapůjčí, máť je nad vše jisté
u přítele, jemuž řídké štěstí
ku bohatství razí cestu, klestí. —

Ještě víc však učiniti míní
z náklonnosti ku příteli svému:
rád se jeho hospodářství všemu
on věnuje, třeba všickni viní
jej, že svého zapomíná blaha —
jiným prospěť — teď vždy jeho snaha!

Ano všech chce starostí on sprostít
druha svého úplně a zcela —
víť, jak těžce na srdci by lpěla
jemu správa na vsi statku — zhostit
on se musí této strasti, v cestě
stát nic nesmí jeho pracem v městě.

Chce on tudíž — i se škodou třeba!
všecko koupit z' sousedovy ruky
a tak této zbaviti jej muky,
jež ukrutně trýzní jen a střebá
v srdci, nitru — by on mohl celem
hostům svým se duší oddat, tělem. —

Víc vždy více úlisné té řeči
dává víru Koníček v své duši —
to jen ještě plány jeho ruší
a velkou mu starost dělá, péči:
předejde-li nájemce jej jiný,
ze svojí pak bez chleba že viny.

I tu rada z' sousedovy strany
ihned jistá: vždyť mne přece znáte,
ruče zase všechno zpátky máte —
tot jen vrtoch prázdný a strach planý,
jenž vás hněte; plán-li váš se zhatí,
všecko ihned zase se vám vrátí. —

Překonán teď Koníček již dává
ruku k smlouvě sousedovi chvatně,
a ten k hostům přisedá již, platně
že se tuto majitelem stává
jidášsky jim, opatrně sdílí,
k rozhodné tak sedlá si je chvíli. —

Sám jim platí dnešní jejich řády,
sám jim slouží z radosti jen pouhé,
že ve době brzké již, ne dlouhé
přítel jeho městské pozná vnady,
jež obchodu jeho tamto kynou
a jež prospět hroznou jesti vinou.

Dlouho, dlouho seděli tu spolu,
na zdar pili Koničkovu plánu —
ten však v sínce ve svojí až k ránu
dumal stále u malého stolu
a počítal znova, zase znova,
kolik v sobě stolec jeho chová.

Ještě šero po krajině všude,
ještě světlo v málokteré chatě,
on však v spěchu, v neobvyklém chvatě
již na cestě — a než slunko rudé
východ rúží přioděje nachem,
s trapným on již rozloučí se strachem!

Přišel záhy a předce již — pozdě,
pronajatof všechno prý již včera —
smuten, sklíčen k domovu se bera
potká u vsi právě v tichém hvozde
souseda i vypravuje jemu,
pozdě že již — konec že již všemu.

A co nyní počnete si, vece
soused ihned, mně jste všechno prodal,
ruku jste mi včera na to podal,
a to dosti mezi námi přece —
lituji vás, že nemáte chleba
jistého teď, jehož vám přec třeba!

Odcházet chce — tu Koniček v žase
jich vyjeven řečí onou chladnou,
ne tak, praví, ne tak prací snadnou
mého statku zmocníte se — v hlase
znáti jeho sklamání bol, tíhu —
v čele jeho první zřítí — rýhu! —

Soused jeho rovně k soudu pílil
a žaloval, poctivě že včera
od Konička koupil za večera
statek jeho, ten že však se zmýlil
v plánech svojich a teď slovo zpátky
bere zase zapletá se v zmatky.

Ti, jimž včera řády jejich platil,
za svědky vzal žaloby si svojí —
a ti také pevně na tom stojí,
že Koniček rád by smlouvu zhatil,
již též oni svědky byli celé
v síni jeho prázdné zcela, stmělé. —

Od přísahli všickni při již křivě
klamně svoje výpovědi — smutný
výrok slyšeť Koničku jest, rmutný
sín opouští. Že jsi takto lživě
mne oloupil, sousedovi praví,
kletbu mou slyš, nenasytče dravý:

Než rok s rokem podá sobě ruku,
musí Bůh tě spravedlivý zničit —
nad tvým hrobem již se bude týčit
kámen těžký — ty pekelnou muku
již poneseš; i tvé syny zkruší
Soudce věčný, neomylný duší!

Do třetího kolena až tvého
kletba moje spravedlivá sahá —
perná, trpká bude tobě drahá
loupež drzá, podlá jmění mého,
uznej chybu, volám ještě znova,
však na plano vyzní jeho slova. —

Doba krátká minula, jen malá
týdnů řada — a již hlásá žalně
umíráček široko a dálně,
smrt že zase oběť jednu szala —
a druh druhu v potají jen sdílí,
kletba že se k splnění již chýlí.

Zemřelť náhle Koničkova statku
nepoctivý majitel — a k loži
ruka také upoutala Boží
syna jeho — matka v tomto zmatku
z mdloby klesá ve mdlobu a chřadne,
snad i ona na vždy ztichne, zvadne. —

Ještě ani nezasypan zcela
není rov ten — a již opět zvoní
umíráčkem, bázně se kloní
lidé k sobě, smrti kosa smělá,
si šeptají, že zkosila opět
kletby hrozné, děsné jednu oběť!

A než s jiným rok se rokem minul,
vykopán hrob vedle byl již třetí —
bleskem truchlá krajem zpráva letí,
že druhému Pán též synu kynul —
takhle věčný plány Soudce mění,
tak odnímá — nepoctivé jmění. —

Stanovy spolku „Josefeum“ „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa.“

Schváleny nejduš. kníž. arcib. konsistoří v Praze
dne 18. února 1891 č. 1280 a veleslav. c. k. místo-
držitelstvím v Praze dne 11. dubna 1891 č. 35.688.

Jméno, sídlo a řeč spolku.

1.

Spolek jmenuje se: „Josefeum“, „Ústřední spolek
dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa.“

Hlavní jeho sídlo jest v Praze, s odbory a filiálkami v Praze i na venkově. Jednací řeč jest česká.

O účelu a prostředcích.

Účelem spolku jest:

- soustřeďovati katolické dělníky a služebníky obojího pohlaví a všech odborů; pečovati o potřebné jich vzdělání povšechné, zvláště náboženské;
- poskytovat jim náboženské útěchy, abv zařídíce život svůj dle zásad křesťansko-katolických v stavu svém spokojeně žiti mohli;
- zaopatřovati jim zaměstnání (v Praze, na venkově ano i v cizozemsku);
- starati se, jak dalece toho prostředky spolku, zvláště však prostředky fondu podpůrného dovolují, o ulevění bídě dělníků a služebníků bez vlastní viny nezaměstnaných, nemocných a sešlých; po případě dle možnosti i úplnou výživu jim poskytovat.

O prostředcích.

3.

Abv se účelu toho došlo:

- účastní se členové schůzí spolkových, na nichž vyřizují se záležitosti spolkové, konají se přednášky a rozpravy poučné (nepolitické), hlavně však náboženské;
- povzbuzují se členové k plnění povinností náboženských, zvláště k návštěvě služeb Božích v neděli a ve svátek a k častějšímu přijetí sv. svátostí, zvláště k plnění příkazů velikonocního sv. přijímání;
- každému dělníku a služebníku práci nebo službu nastupujícímu dávají se přiměřené pokyny pro život nábožensko-mravní;
- vydávají se spisy obsahu nepolitického, opatřují se členům dobré knihy a časopisy k volnému užití a hledí se zjednatí jim zvláštních výhod spolkových;
- vyzývají se zaměstnavatelé, jak domácí tak i cizí (cizozemští) buď soukromými dopisy nebo novinami, aby pracovní síly své ve spolku objednávali;
- udílí se dle možnosti podpory členům nezaměstnaným, nemocným, zmračeným a sešlým;
- zaopatřuje se dělníků a služebníkům pořádaným a dobrými vysvědčeními (opatřeným) se prokázavším zaměstnání;
- zřizují se odbory spolku nejen ve spolku samém, ale i mimo spolek (též na venkově);
- zřizují se filiálky v Praze i na venkově.

Prostředky k vyplnění těchto úkolů potřebné zaopatřují se:

- ze zápisného a příspěvků členů;
- z dobrovolných darů;
- z výnosu přednášek, zábav, koncertů, loterie a jiných s tendencí spolku srovnávajících se podniků;
- ze záznamných poplatků od nečlenů: pánů, dělnictva a služebnictva hledajících;
- z poplatků záznamných od nečlenů: dělníků a služebníků práci nebo službu hledajících.

O členech.

4.

Členové spolku jsou: I. a) Protektor, b) rádce; II. členové: a) čestní, b) zakládající, c) přispívající, d) činní a sice: 1. práci nebo službu poskytující (zaměstnavatelé) a 2. práci nebo službu hledající a přijímající (dělníci a služebníci).

Ad I. a) Protektorem spolku může býti osoba ze stavu duchovního, již zvolí k tomu valná hromada (bez debaty). Protektor má právo jmenovati rádce a starostu spolku a v případě že by se celá správní rada úřadu vzdala, jmenovati též členy správní rady, jinak se správní rada sama doplňuje; na začátku činnosti jmenují členy správní rady zakladatelé spolku. Není-li protektor, volí správní rada rádce a starostu spolku.

b) Rádce spolku buď protektorem jmenovaný nebo správní radou z osob stavu duchovního zvolený má právo:

- Odvolatí člena správní rady, správního a vzdělávacího výboru, kdyby nekonal svých povinností;
- souhlas dání k změnám stanov buď 20 přispívajícími členy duchovního stavu navrženým a správní radou přijatým, nebo výborem navrženým, valnou hromadou přijatým dříve nežli předloží se změněné stanovy nejdůst. kníž. arcib. konsistoři a veleslavnému c. k. místodržitelství k potvrzení;
- potvrzovati členy správní rady a výboru, jak správní radou tak i valnou hromadou zvolené;
- vyloučiti o své újmě ze spolku beze všeho dotazování se správní rady, výboru nebo valné hromady o dobrozdání kteréhokoliv člena spolku, kdyby se o něm dověděl, že jedná na úkor zájmů spolku, třeba i mimo spolek, nebo že činnost spolku nebo pokoj v něm porušuje. Rádce spolku má přístup ke všem schůzím spolkovým, které musí mu býti vždy oznámeny a má i právo dáti své „veto,“ kdyby se rokovalo o něčem, co by tendencí spolku odporovalo, ano má i právo usnesení tendencí spolku odporující o své újmě zrušiti (za neplatné prohlásiti).

Ad II. a) Čestným členem spolku může se státí, kdo buď o spolek nebo v jiném ohledu zvláštních zásluh si získal. Čestné členy jmenuje valná hromada k návrhu výboru (bez debaty).

b) Zakládajícím členem jest, kdo buď najednou nebo ve dvou až čtyřech ročních lhůtách složí 40 zl. r. č.

c) Přispívajícím členem jest, kdo každoročně 1 zl. r. č. spolku přispívati se uvolí. Kdo však věnuje spolku buď peněžitou částku nebo cenný předmět (ku př. knihy a j.) bude zapsán mezi dobrodince spolku ve správním roce.

d) Činným členem a sice:

1. práci a službu poskytujícím stává se každý zaměstnavatel katolík, který zaplatí zápisné jednou pro vždy, pokud roční příspěvky nepřerušil, uvolí se spolku ročně 1 zl. r. č. příspěvku platiti a dělnictvo a služebnictvo své ze spolku přijímati;

2. službu a práci hledajícím a přijímajícím může býti každý katolík, který hodlá požadovati od spolku nějakého zaměstnání, zaplatí zápisné jednou pro vždy, pokud placení ročních příspěvků nepřerušil a uvolí se ročně 50 kr. r. č. (třeba i ve dvou lhůtách) spolku platiti. Zapsaný požívá výhod spolkových, avšak práv člena spolku nabývá teprve tenkrát, je-li přijat:

a) zakládající a přispívající ve schůzi správního výboru;

b) činný člen ve schůzi správní rady, kterážto nepřijme-li někoho, není povinna udati mu příčiny, pro které ho nepřijímá.

Kdo byl už členem spolku, ale byl vyloučen, může býti opětně za člena přijat, svolí-li k tomu výslovně rádce spolku.

O právech členů.

5.

Každý člen spolku má právo: 1. voliti a volenu býti; 2. činiti návrhy ve valné hromadě a měsíční

schůzí, rokovati a hlasovati; 3. činiti dotazy na výbor nebo jednotlivé funkcionáře; 4. nahlížeti u přítomnosti člena výboru, jehož se to týká, do listin a knih spolkových; 5. interpelovati výbor; 6. stěžovati si do členů výboru pro vady v jich úřadování; stížnosti na celý výbor možno podati jediné rádcí spolku; 7. odvolati se z usnesení výboru k valné hromadě; 8. podávati výboru návrhy v záležitostech spolkových; 9. působiti za zvláštními příčinami svolání valné hromady ve 14 dnech, souhlasí-li nejméně $\frac{1}{4}$ členů, a správního výboru za souhlasu $\frac{1}{8}$ členů; 10. navrhovati výboru členy čestné; 11. navštěvovati místností spolkových; 12. užívati majetku a výhod spolkových; 13. uváděti do místností a schůzí spolkových hosty, které však povinen jest představit starostovi nebo některému výboru, po případě i tajemníku spolkovému; 14. zřizovati s povolením správní rady a rádce spolku odbory, buď ve spolku samém nebo i mimo spolek (na venkově); dlužno však šetřiti při tom zákonů a předpisů o spolčování vůbec. Zprávy o činnosti odborů podávají se valné hromadě; 15. a) členové zakládající, přispívající a zaměstnatelé, mají-li roční příspěvek řádně zapra ený, mají právo na bezplatné obstarání pracovníků (vyjímaje útraty poštovní a j., jež by při tom spolek měl); b) členové práci a službu hledající a přijímající, mají-li roční příspěvek řádně zapravený, mají právo: 1. žádati bezplatné obstarání místa pracovního nebo služebního (vyjímaje útraty poštovní a j., jež by měl při tom spolek); 2. žádati podporu v nemoci, v stáří a když jsou bez zaměstnání, přispívají-li k fondu podpůrnému dle čl. 23.

Zaměstnatelé, kteří nejsou členy spolku, mohou obdržeti též dělníky a služebníky ze spolku, avšak za poplatek, jež ustanoví valná hromada a za náhradu poštovního a jiných výloh, jež by měl při tom spolek; jakož i dělníci a služebníci, kteří nejsou členy spolku, mohou obdržeti od spolku místo, avšak též za poplatek valnou hromadou ustanovený a za náhradu výloh poštovních a jiných, jež by měl při tom spolek, avšak dělníci a služebníci, kteří jsou členy spolku, mají před nimi přednost.

O povinnostech členů.

6.

a) Zachovávat stanovy a řady spolkové a dbáti všech povinností náboženských; b) zájmy spolku všemožně podporovati; c) říditi se usnesením valné hromady, měsíční schůze, správního výboru, správní rady, úřadujícího výboru a oprávněným rozhodnutím starostovi; d) výroku smířčího soudu se podrobiti; e) vystoupí-li kdo ze spolku, má vypůjčený majetek spolkový řádně vrátiti; f) příspěvky řádně platiti. Příspěvky platí se v místnostech spolkových; kdo po uplynulém správním roce během tří měsíců příspěvek neobnovil, přestává býti členem spolku. Správní rok začíná 1. lednem a končí 31. prosincem.

Kdy kdo členem býti přestává.

7.

1. Kdo dobrovolně vystoupil; 2. kdo byl vyloučen, buď rádcem spolku, nebo správní radou. Správní rada musí k vyloučení člena přistoupiti, koná-li, co odporuje tendenci spolku. Z tohoto usnesení správní rady, jakož i z každého rozhodnutí rádce spolku není žádného odvolání.

Dobrovolně vystupující, jakož i vyloučený pozbyvá všech práv spolkových, jakož i práva k náhradě zaplacených příspěvků.

3. Kdo po uplynulém správním roce během tří měsíců příspěvek neobnovil.

O schůzích spolkových.

8.

Záležitosti spolkové vyřizuje: 1. valná hromada; 2. měsíční schůze; 3. správní výbor; 4. správní rada; 5. úřadující výbor; 6. starosta spolku a 7. tajemník spolkový.

O valné hromadě.

9.

Řádná valná hromada koná se v měsíci lednu; mimořádná, usnese-li se o tom správní výbor nebo žádá-li o ni aspoň $\frac{1}{4}$ členů. Valná hromada usnáší se platně, je-li přítomno 36 členů; nesešel-li se tento počet, nebo stala-li se valná hromada nekompetentní tím, že dostatečný počet členů nesešel až do konce, jest starosta oprávněn, svolati ji po půl hodině po druhé a pak usnáší se platně za každého počtu členů přítomných. Valná hromada usnáší se platně nadpoloviční většinou hlasů i při volbách vyjímaje případy čl. 10. odst. 6. a 9. Hlasování děje se buď zdvihnutím ruky, dle jmen, nebo lístky.

10.

Valná hromada má právo: 1. voliti protektora spolku; 2. voliti 8 členů výboru z dvojnásobného počtu členů spolku správní radou navržených, 4 jich náhradníky, 2 revisory účtů a knihovny a 1 náhradníka, po případě je doplňovati. Členové výboru a revisori účtů volí se každoročně; 3. jmenovati čestné členy spolku; 4. posuzovati a po případě schvalovati jednání správního výboru a zprávy jeho funkcionářů; 5. ustanovovati zápisné členy a poplatky nečlenů; zaměstnavatelů i dělníků a služebníků; 6. měniti stanovy, avšak jenom tehdy, jsou-li přítomny $\frac{3}{4}$ členů a souhlasí-li z nich $\frac{3}{4}$ se změnou stanov výborem navrženou a následují-li podmínky v čl. 4. ad I. b 2.; 7. sesazovati členy výboru, jež sama zvolila, avšak má-li toto její usnesení nabýti platnosti, jest třeba, aby je potvrdil rádcé spolku; 8. povolovati vydání řes 50 zl.; avšak najednou může nejvýše 200 zl. z vydajného jmění povolit.

9. Základní jmění spolkové přechovává nejdůst. kníž. arcib. konsistoř v Praze a zůstává nedotknuto; možno naň sáhnouti pouze v nejnnutnější potřebě a to tehdy, souhlasí-li z $\frac{2}{3}$ členů a valné hromadě přítomných $\frac{3}{4}$ členů a souhlasí-li s usnesením tím i rádcé spolku; 10. rozhodovati o návrzích, které 8 dní před valnou hromadou správnímu výboru ku prozkoumání byly podány. O návrzích ve valné hromadě podaných rozhoduje starosta, má-li se o nich rokovati hned, či mají-li se dáti výboru ku prozkoumání, který je pak, uzná-li za dobré, budoucí valné hromadě předloží.

O schůzích měsíčních.

11.

V měsíčních schůzích se jedná:

1. o záležitostech spolkových, které nespádají do kompetence valné hromady;

2. rozhoduje se v nich o návrzích výboru i členů;

3. konají se rozpravy o tom, jakým způsobem mohl by spolek svého účelu nejlépe dosíci;

4. pořádají se přednášky, pěstuje se uslechtilá zábava a vzájemnost mezi členy;

5. podává se přehled o činnosti spolkové v uplynulém měsíci.

Schůze tyto jsou schopny uzavíratí platně, je-li 36 členů přítomno a usnáší se v nich nadpoloviční většinou hlasů.

O správním výboru.

12.

Správní výbor skládá se z 9 členů správní rady, k nimž přistupuje 16 členů (správního výboru) a sice: 8 členů správní radou jmenovaných a 8 členů (výboru) na valné hromadě zvolených z dvojnásobného počtu členů správní radou navržených, již zvolí si do téhodne k funkcionářům správní rady (vyjma zapisovatele) zapisovatele, knihovníka, novináře, zá-
bavního výbora a správce domu.

13.

Správní výbor koná schůze své pravidelně jednou za měsíc; mimo to může starosta o své újmě nebo k písemné žádosti 8 členů správního výboru nebo k žádosti člena spolku, podporuje-li jeho žádost $\frac{1}{3}$ členů správní výbor svolati. Správní výbor uzavírá platně, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Nedostaví-li se člen správního výboru třikrát do schůze bez dostatečné omluvy, pozbývá svého úřadu; na jeho místo povolá pak starosta náhradníka nejvíce hlasů majícího. O všech záležitostech rozhoduje správní výbor nadpoloviční většinou hlasů členů přítomných. Starosta, řídě schůzi nehlasuje, leč při rovnosti hlasů.

14.

Správní výbor:

1. určuje čas, místo a pořad schůzí spolkových;
2. přijímá členy zakládající a přispívající a navrhuje členy čestné;
3. obstarává všechny záležitosti spolkové, pokud valné hromadě nebo měsíční schůzi nejsou přiručeny;
4. schvaluje zprávy funkcionářů k valné hromadě;
5. navrhuje valné hromadě změnu stanov, již i když ji valná hromada tak, jak v čl. 10. odst. 6. stanoveno, přijala, nejdříve kníž. arcib. konsistoři a velelavnému c. k. místodržitelství teprve tehdy může k potvrzení předložiti, když s ní souhlasí rádce spolku;
6. povoluje vydání do 50 zl. (najednou).

O správní radě.

15.

Správní rada skládá se z 9 členů, jež na počátku činnosti spolku zvolí zakladatelé spolku (sebe do počtu 9 počítajíce), na to pak trvá stále, s tím toliko rozdílem, že po každé řádné valné hromadě do 7 dnů nově se ustaví a sice zvolí starostu (není-li protektor), místostarostu spolku, pokladníka, jednatele, účetního a 2 zapisovatele, kteřížto vyjímaje zapisovatele, zastávají tutéž funkci i ve správním výboru. Správní rada koná své schůze pravidelně každý týden a má právo:

1. navrhuje valné hromadě protektora spolku;
2. volí rádce a starostu spolku (není-li protektor);
3. vystoupí-li některý člen správní rady, zvolí jeho nástupce (má právo sama počet členů správní rady na 9 doplňovati);
4. navrhuje valné hromadě dvojnásobný počet kandidátů výboru;
5. jmenovati po řádné valné hromadě před ustavující schůzí správního výboru 8 členů správního výboru;
6. prováděti usnesení správního výboru a valné hromady;
7. Obstarává takové záležitosti spolkové, s nimiž není radno na dlouho odkládati;

8. přijímá členy činné, jakož i je vylučovati*
Nepřijetí nebo vyloučení nemají práva odvolati se;

9. spravovati jmění fondu podpůrného, udělovati z něho s ohledem na stav jmění spolku a dle potřeby a zaslužením žadatele peněžité podpory členům činným práci a službu hledajícím a přijímajícím (dělníkům a služebníkům);

10. jmenovati placené úředníky a služebníky spolku, stanoviti jich práci, služné a odměny (rádce spolku dá souhlas se jmenovanými, jakož i k výši jich služného a odměn);

11. schvaluje jednání úřadujícího výboru.

Správní rada, jakož i výbory uzavírají platně, je-li nadpoloviční většina členů přítomna a sice nadpoloviční většinou hlasů přítomných.

O úřadujícím výboru.

16.

Úřadující výbor skládá se z 1 člena správní rady (mimo starostu, který může každé schůzi úřadujícího výboru býti přítomen a ji řídit) jakožto předsedy, respective místopředsedy a z 2 členů správního výboru, již v řadě jakéhokoliv se střídají, z nichž jeden napíše protokol o schůzi. Úřadující výbor koná schůze své každodenně a sice:

1. bdí nad pořádkem v místnostech spolkových a nad správností úředního a služebního personálu;
2. zadává přihlášená místa členům činným práci a službu hledajícím a přijímajícím a sice tak, že přihlíží především k členům spolku, k jich schopnosti a k době, kdy se o místo přihlásili.

17.

Starosta

1. stojí v čele spolku a zastupuje jej oproti úřadům a na venek vůbec;
2. bdí nad členy výboru, aby konali své povinnosti;
3. svolává schůze správní rady a správního výboru a ustanovuje k nim podrobný program;
4. svolává i jiné schůze spolkové, předsedá v nich, řídí je a rozhoduje v nich hlasem svým, kdykoliv jest stejnost hlasů;
5. podpisuje s pokladníkem a jednatelem listiny, jimiž bere spolek na sebe nějaký závazek;
6. povolává za odstouplé výbory jich náhradníky.

18.

Náměstek starostův

1. zastupuje starostu ve všech případech, je-li nepřítomen nebo poděkoval-li se;
2. urovnává spory mezi členy.

19.

Pokladník

vybírá příspěvky, přechovává a ukládá vydajné jmění spolkové, vyplácí povolené vydaje na poukaz starostův a ručí za škodu svou vinou vzešlou.

Ostatní funkcionáři.

20.

Jednatel zastává náměstka starostova, je-li nepřítomen nebo poděkoval-li se, obstarává všechny práce kancelářské, podává zprávy o činnosti spolkové ve schůzích spolkových a podpisuje se starostou listiny ze spolku vycházející.

Účetní vede účty spolkové.

Kníkovník obstarává všechny záležitosti knihovny dle řádu knihovního.

Zapisovatel píše protokoly o všech schůzích vyjímaje schůze správní rady, úřadujícího a vzdělá-

vacího výboru, které mají své zapisovatele, sestavuje a vede seznam členů a podporuje jednatele v pracích kancelářských.

Správce domu stará se o pořádek v místnostech spolkových a má péči o to, by se šetřilo řádu domácho.

Zábavní výbor stará se se starostou o pořádání zábav a jest předsedou každého komitě zábavního, které k uspořádání zábavy spolkové, schůzi měsíční nebo valnou hromadou bylo svoleno.

Veškerí funkcionáři zastávají úřad bezplatně.

21.

Revisori

přehlízejí účty, pokladnu i knihovnu aspoň jednou za $\frac{1}{4}$ roku a podávají o tom zprávu v nejbližší schůzi spolkové. Za pravdivost zprávy své ručí rukou nerozdílnou.

O vzdělávacím výboru.

22.

Vzdělávací výbor jmenuje protektor spolku a není-li protektor, volí ho za souhlasu radyce spolku správní rada; skládá se z tolika členů, kolik jich uznají jmenující za potřebné. Vzdělávací výbor zvolí si svého předsedu, místopředsedu, jednatele, zapisovatele a koná schůze své pravidelné jednou za měsíc, v nichž radí se, jak by bylo třeba a možno přednášky z vzdělávání dělnictva a služebnictva nejprospěšněji zařídit.

Vzdělávací výbor pořádá přednášky ve schůzích spolkových, udílí dělnictvu a služebnictvu před nastoupením práce nebo služby potřebné pokyny pro život nábožensko-mravní. Pravidelně uděluje se poučování v neděli, dále 15. a posledního každého měsíce, mimořádně, když některý činný člen v jiný den, nežli svrchu udaný, práci nebo službu nastupuje.

O fondu podpůrném.

23.

a) Z fondu podpůrného uděluje se podpora dělníkům a služebníkům nemocným, bez vlastní viny nezaměstnaným, sestárlým dle rozhodnutí správní rady a sice od případu k případu se vzhledem na případný stav k tomu určených prostředků spolkových a dle stupně potřeby toho kterého člena.

b) Prostředky k vyplnění těchto úkolů potřebné opatřují se:

1. z příspěvků členů činných, kteří chtějí v případě potřeby své podpory od spolku se domáhati. Tito musí mimo členský příspěvek spolkový přispívat ještě zvlášť k fondu podpůrnému a sice: kdo do 40. roku věku přistoupí 10 kr. měsíčně; kdo po 40. roce věku, 20 kr. měsíčně;

2. z dobrovolných darů ve prospěch fondu podpůrného;

3. z výnosů přednášek, zábav, koncertů, loterie a jiných podniků ve prospěch fondu pořádaných, jakož i knih a časopisů ve prospěch fondu vydávaných.

c) Nároky na podporu z fondu podpůrného má pouze člen spolku, který nejméně 3 roky do fondu podpůrného přispívá a má příspěvky řádně zapravené. Podporovaný neplatí příspěvky k fondu podpůrnému, avšak členský příspěvek musí platiti.

d) Podpůrný fond spravuje správní rada spolku, která podává zprávu o jeho stavu každého čtvrt roku na schůzi spolkové. Účty a pokladnu revidují revisori spolku. Účty správní rady za celý rok, jakož i písemné zprávy revisorů o stavu jmění zkoumá a schvaluje nejdůst. kníž. arcib. konsistoř.

e) Uchazeč o podporu podá žádost správní radě, která vyšetřívá jeho poměry, o ní rozhodne.

f) Kdo po uplynulém správním roce během tří měsíců členský příspěvek spolkový neobnovil nebo příspěvek k fondu podpůrnému po 6 měsících nezaplatil, pozbývá práva na podporu.

g) Od těchto ustanovení může učiniti správní rada výjimku, avšak jen v nejužší potřebě.

O urovnávání sporů.

24.

Spory členů vzešlé z poměru spolkového urovnávají se takto: Sporná strana přednese záležitost svou na místopředsedu. Tento předvolá si obě strany a hledí je usmířiti; nepodaří-li se mu to, nařídí oběma stranám, aby zvolila si každá svého zástupce. Tito opět zvolí rozhodčího soudu a k těmto třem ustanoví místopředseda dva členy výboru. Rozhodčí svolá všechny členy soudu i strany a po výslechu stran poradiv se s ostatními členy soudu dle jich usnesení oznámí rozsudek, maje při možné rovnosti hlasů hlas rozhodovací.

Kdy spolek přestává.

25.

Spolek přestává:

1. když o tom usnesou se všichni členové a souhlasí-li s tím rádcé spolku a protektor;
2. klesl-li počet členů na dva;
3. Kdyby čl. 1. a 2. stanov zrušen nebo změněn byl.

V případě rozejití se, nebo zrušení spolku připadne veškeré jmění spolku (i podpůrného fondu) nejdůst. kníž. arcib. konsistoři v Praze, která, kdyby se spolek obnovil, odevzdá mu jmění to zpět. Kdyby však během 10 let spolek se neobnovil, naloží se jměním dle svého rozhodnutí.

26.

Znovuzřízení spolku.

Spolek se znovuzřizuje, přijme-li se čl. 1. a 2.

Důležitější články řádu jednacího.

1.

Místnosti spolkové jsou přístupny nejen členům ale i dělnictvu a služebnictvu práci hledajícím, jakož i zaměstnavatelům pracujícím lid hledajícím, pokud se v nich slušně chovají. Nečlenové nesmí účastniti se jednání spolkového; přednáškám mohou však býti přítomni.

2.

Valná hromada vypisuje se 7 dní, měsíční schůze 3 dni napřed; program jednání uveřejní se před valnou hromadou na 3 dny, před měsíční schůzí na dva dny napřed.

3.

O valné hromadě a měsíční schůzi vykáže se každý člen legitimací a napíše číslo této spolu se svým jménem na vyloženou listinu přítomných.

4.

Kdo chce rokovati, přihlásí se zdvihnutím ruky o slovo, jež obdrží v tom pořádku, v kterém o ně se přihlásil. Předseda může a blízkému objasnění věci kdykoliv promluvit.

5.

Řečník nesmí býti vyrušován; odchyluje-li se od věci nebo užije-li výrazu neslušného, volá ho předseda k věci nebo k pořádku; nedbá-li řečník napomenutí, může mu i slovo odňati.

6. O návrhu na konec debaty dá předseda hlasovati hned a rozhodne-li se proň většina, mohou mluviti pouze ti, kdo před tím o slovo se přihlásili; ostatním dovolena jest jen věcná poznámka.

7. Hlasování děje se zdvihnutím ruky, dle jmen nebo lístky. Výsledek hlasování stanoví předseda.

8. Do knihy přání a stížností mohou členové svá přání a stížnosti zapsati; tyto předloží se nejbližší schůzi správní rady, jejíž usnesení odpoví jednatelem nebo tajemník spolkový.

9. Nechová-li se kdo dle tohoto řádu, budiž od úřadujícího výbora nebo od tajemníka spolkového napomenut a po případě, že by neuposlechl, bude správní radou k zodpovědnosti volán a po případě i vyloučen.

10. Každý uchazeč o místo musí předložití svá vysvědčení zvláště od posledního zaměstnavatele, která se mu však co nejdříve vrátí.

11. Každý žadatel o místo, jakož i každý zaměstnavatel musí číslo bytu svého řádně udati a v případě, že by se přestěhoval, musí ihned nové číslo bytu oznámiti.

12. Každý dělník a služebník, který obdržel od spolku zaměstnání, musí před nastoupením práce nebo služby přijati svátost pokání a nejsv. Svátost olt. řní v kostele od spolku mu vykázaném. Kdo by toho opomenul, nesmí se pak nikdy u spolku o místo nějaké ucházeti.

13. Jednomu a témuž žadateli zaopatří spolek místo nejvýše třikráte ve správním roce, při čemž třetí žádost musí býti náležitě odůvodněna.

14. Obdrží-li žadatel řádného dělníka nebo služebníka nebo dělník a služebník řádné místo, zůstává se mu úplně na vůli dobrovolný příspěvek ve prospěch fondu podpůrného složití.

15. Knihy z knihovny spolkové půjčují se členům ku čtení pouze v místnostech spolkových; chce-li někdo vypůjčiti si knihu domů, složí zálohu, která se mu vrátí, když knihu odevzdá.

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Z á v í š t.

(Pokrač.)

Tůma skutečně zůstal v Kochnově u Malovců. Selka Malovcová ho k tomu přiměla. Je prý již stará, pravila Frantikovi, a síly jí neslouží jako dříve, aby mohla podstoupiti všechny starosti s hospodářstvím spojené. Byla by osamocena, majíc obě dcery v cizině a spolehnouti by se musila na

cizi čeládku, což by jí valného užítku nepřineslo. Když budou oni, mladí, u ní hospodařiti, ráda jim pomůže a na vše dohlédne.

Tůma svolil hned a Barůška po krátkém zdráhání. Byla by ráda se stěhovala do Plchova, hlavně proto, aby mohla Kačence ukázati, jak zcela rozdílnou proti ní bude selkou ona. Když ale její muž sám jí domlouval, aby svolila, podala se konečně. Vždyť bude moci Kačenku pozlobiti dost, až se bude choditi dívati na hospodářství v Plchově, či až Kačenka přijde do Kochnova do kostela. Tím nejlépe odmění se jí za to, že nepřišla na její svatbu a ukázala, že jest již svou paní na ní, Barůšce, nezávislou.

Mladý hospodář u Malovců byl brzy jako doma. Obešel si pole a dělal plány, jak vše změni a zvelebi. Některé pozemky jsou zanedbány, jiné musí dáti větší výtežek. Dlužno také koupiti více dobytka, přistavěti větší stáje, rozšířiti stodolu a zaopatřiti nějaké stroje. Bude prý dobře, když se to udělá hned, aby to neslo užitek. Malovcová kývala hlavou na souhlas. Divila se, jaký rozum zeť její má. Pronesla sice obavu, že to bude najednou mnoho státí a že by se mělo tím počkati až po žních, aspoň s něčím. Ale Barůška ji zakřikla, že tomu nerozumí, poněvadž je zvyklá hospodařiti po staru, aby jen nechala Frantíka dělati, co chce.

Malovcová více neodporovala a nechala zeť skutečně dělati, co chtěl. Záhy byl statek plný řemeslníků. Sváženo dříví a několik tesařů otesávalo trámy. Frantik zajel s Barůškou do města na trh a tu koupil několik kusů hovězího dobytka a ještě jeden pár koní. Za několik dní přišly také stroje hospodářské a u Malovců to počalo vyhlížeti jak v panském dvoře.

„Hleďme na Frantíka,“ divili se mnozí staří hospodářové, „jaký je z něho hospodář. Malovcová může býti ráda, že takového zetě dostala.“

Selka, byla-li ve svém srdci dříve proti opravám svého zetě, slyšíc podobné pochvalné výroky, smířila se se záměry jeho zůplna a s pýchou hlásila se k němu; Barůška vidouc, že matka jí v hospodářství i domácnosti zastává, chovala se k ní také přívětivě a tak život u Malovců po svatbě činil dojem úplného štěstí a spokojenosti. Kačenka slyšíc o tom, těšila se z toho, že matka bude mítí spokojené stáří. Vše zdálo se nasvědčovati, že mladší dcera

Malovcové bude lepší hospodyně, než tichá a pracovitá Kateřina.

Budoucnost měla pravdivost či klam těchto domněnek ukázati.

II.

Mladý sedlák Tůma prováděl na statku, kam se byl přiženil, dalekosáhlé opravy. Přišlo jaro a on začal stroji síti. Druzí rolníci hleděli závistivě na něho. Jedni se mu posmívali, druzí ho chválili. Ale Tůma jich nedbal. Od té doby co se dostal k Malovcům do statku zpyšněl tak, že hrubě ani svým známým z Plchova na jich pozdrav neodpovídal. Koupil si šaty po městsku ušité, pěkný klobouk a parádní hůl. Byla-li nepohoda, poručil zapráhnouti a jel se ženou i tehyní do kostela, ačkoliv tam měli ze svého stavení sotva deset minut. Do hospody chodil přes den a tu si poroučel dobře jisti a pít, kouře při tom drahé doutníky. Karty dosud nehrál, neměl jaksi ke Kochnovským důvěru a pak považoval se za něco lepšího než oni byli.

V létě, když měl stodoly a stáje postaveny, přivezl jednoho dne z města pěkný kočár. Nabízel mu ho hotovitel kočárů, že jest to již starší sice kočár, ale že jest tak spravený a upravený, že ho každý bude považovati za nový. To bylo teprve v Kochnově divení, když v něm poprvé Malovcová s dcerou Baruškou do kostela jela. Tato nevěděla pýchou co dělati. Ohlížela se pohrdavě na všechny strany a kladla vypínavě hlavu do zadu kočáru, nápodobujíc bohaté paní, jež vidávala kolem statku po silnicích jezdit.

Stará Malovcová, jindy rozumná a rozšafná žena, jakoby k stáru také rozumu pozbývala. Jindy, když šla z kostela, zastavila se se svými známými a s těmi si popovídala o událostech celotýdenních, postěžovala si, zasmála a s políbením od nich se loučila. Teď sotva že se na ně blahoskloně usmála a z daleka po zdraví jich se poptala, spěchajíc ke kočáru, aby ji všichni lidé viděli.

„Můj zetaček,“ řekla, když se náhodou s někým sešla a ten ptal se jí, jak se jí daří, „můj zetaček jest vzor člověka. On by mne na rukou nosil a všim zasypal. U nás, chvála Bohu, jest teď pravý ráj. Jakživa jsem si nepomyslíla, že bude z naší Barušky tak hodná, rozumná ženská. Na prášek ji utlouci a dáti všem hospodyním k ochutnání.“ (Pokrač.)

KRONIKA.

J. M. nejdůstojnější Pán

KAREL BOR. SCHWARZ,

biskup Anastasiopolský, světící biskup pražský, kanovník strážce vždy věrné metropolitní kapitoly u sv. Víta atd. atd. atd.

zesnul v Pánu 21. dubna o 3/4 2 hod. ráno.

Se srdcem nejvýše zkormouceným sdělujeme s čtenáři svými tuto přesmatnou zprávu, jsouce pevně přesvědčení, že není jediného mezi nimi, koho by žalem nenaplnila. Vždyť nejdůst. pan Biskup miloval každého a jsme pevně přesvědčení, že byl též od každého milován.

Za J. M. nejdůst. p. Karlem Schwarzem,
světícím biskupem pražským.

Truchlí, kvílí, kdo Tě poznal, každý —
v zraku všech se bólu slza nítí —
nad Tvým, Otče, nad odchodem navždy
každý trud, žal v nitru, duši cítí ...

Každý o Tvé vypravuje ctnosti
řidké, vzácné: laskavosti Tvoji,
jež nerada u velkých se hostí,
ba i chýží nezřídka se bojí. —

Každý chválí přívětivost, péči
Tvou o chudé a žehná Ti vřele —
ty o Tobě u všechněch jsou řeči,
při nichž slzí proudy kanou ceí. —

Však proč vzdychat, proč slzeti, lkati,
plesem když se, blahem nebe chvěje? —
„Hle, kněz velký,“ sbor nebeský s Máti
Boží Jemu ve ústrety pje! —

Proč kvíleti? Vždyť duch Jeho žije
blaze, slastně — a věčně žít bude
v srdcích nás všech, třeba tělo kryje
hrob, pryč tudíž rmutě však, trude! —

Prok. Zaletěl.

J. M. nejdůst. pan biskup Karel Schwarz narodil se 30. září 1828 v Drozdově v Čechách. Absolvovav gymnasium u Piaristů v Kroměříži a studia bohoslovecká v Praze, byl vysvěcen na kněžství 29. července 1852, načež kaplanoval po nějaký čas při farním chrámu Nejsv. Trojice v Podskalí. Na to stal se katechetou při německém ústavu ke vzdělání učitelů na Malé straně, později při německém ústavu ke vzdělání učitelů a zároveň i docentem paedagogiky-

katechetiky na bohoslovecké fakultě pražské. Stav se r. 1872 kanovníkem metropolitní kapitoly hradčanské jmenován byl brzy po tom od zvěčnělého J. Em. nejdůst. p. kardinála knížete Schwarzenberga konsistoriálním radou. Po úmrtí světicího biskupa nejdůst. p. Karla Průchy jmenoval jej kardinál kníže Schwarzenberg svým suffragánem; na biskupa byl prekonisován 27. března a vysvěcen 18. května 1884. Vysoké důstojenství, jakého dosáhl, všeliké dobré vlastnosti jeho srdce a ducha jen ještě utvrdilo. Zvolen byv již dluho před tím do městského zastupitelstva, jakož i do městské rady pražské, konal tu své povinnosti se vzornou pílí a velice prospěšné služby Praze prokázal, tak že byl jmenován roku loňského pro své zásluhy čestným měšťanem pražským. Byl také zemským poslancem za Hradčany; působil i jako kníže arcib. referent vyučování náboženství na českých školách pražské arcidiecése, byl dohláždětelem vyučování náboženství na českých ústavech pedagogických a na vyšší dívčí škole v Praze, arcibiskupským komisařem pro kongregaci chudých školských sester, zástupcem J. Emin. ve spolku „Družstvo Arnošta z Pardubic“ a ředitelem chudinského okresu při metropolitním chrámu sv. Víta. — Pohřeb konán v pátek 24. t. m. s nevidanou okázalostí. Mrtvolu zvěčnělého vykropil v domě smutku nejdůst. p. prelát dr. Tersch, načež přenesena byla v slavném průvodu, jehož se účastnili bohoslovci kníže arcib. semináře, veškeré řady, množství duchovenstva pražského a venkovského, celá nejdůst. metropolitní kapitola, do chrámu sv. Víta, kdež byla v presbytáři vystavena. Na to sloužil J. Emin. nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn slavné requiem, po němž vedl sám Jeho Eminencí pohřební průvod ke bráně Strahovské, odkud se vrátil zpět, metropolitní kapitola však až na hřbitov sv. Markéty zesnulého doprovodila.

— Jeho Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn odjel včera do Vídně. — Svěcení na kněžství ráci udělovati Jeho Eminencí dne 19. července t. r.

— Kostel a klášter benediktinek u sv. archanděla Gabriela na Smíchově byl dne 23. t. m., na den sv. Vojtěcha, patrona zemského, ke cti sv. archanděla Gabriela, od Jeho Emin. nejdůst. p. Františka de Paula kardinála Schoenborna slavnostně posvěcen. Zakladatelkou jeho jest zbožná hrab. Gabr. Sweerts-Sporková, kteráž odkázavši r. 1884 své jmění na založení jeho, stala se tím jeho hlavní zakladatelkou, dues pak již odpočívá pod hlavním oltářem, čekajíc z mrtvých vstání svého. Kostel, obrácený k východu, jest románskou basilikou,

kteřá postrádá však jak klenby tak stropu, majíc jen pouhý krov, jak bývalo v původních basilikách téhož slohu. Se štítu nad portálem hlavních dveří hledí na nás vážně sv. Benedikt se svou sestrou sv. Scholastikou — oba zakladatelé mužského a ženského řádu benediktinského. Na hřebenu střechy nad nimi vznáší se sv. archanděl Gabriel, patron chrámu samého, vedle kterého ční k nebesům štíhlá, vysoká románská věž. Vstoupíme-li malou síní do svatyně samé, spatříme před sebou hlavní oltář, po pravé straně vedlejší loď; za námi jest chor či kruchta, místo pro hosty vzácné, kteří budou chtít obcovati službám Božím. Na straně levé lodi není. Hlavní oltář, krásné dílo slohu románského, leskne se, vyzdoben jsa přiměřenými znaky, bílým mramorem; tabernakul — doposud jen prozatímní — zhotoven ze dřeva. Vedle oltáře po levé straně jest veliká, po dvě poschodí vysoká síň, vlastní to chor pro sestry. Posvátnou tuto síň, jakož i celý kostel naplňovati budou svými velebnými a mohutnými zvuky velikolepé varhany o 950 píšťalách. Varhany, dílo, jež může býti chloubou domácího umění, zhotovili pp. Reiner a Černý, v Praze pracující. Do hlavního oltáře budou uloženy ostatky sv. Václava, sv. Vojtěcha a sv. Jana Nep. Krásný tento stavitelský skvost vybásnili společně opat Hildebrand z Belgie a kněz Ghuislenus Bethure.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

P. Renat *Zimmermann*, kněz řádu minoritského v Č. Krumlově, 25. března 1891, (nar. v Moravské Třebové 16. srpna 1804, vysv. 27. února 1842).

Ustanoveni jsou:

- p. F. *Šedivý*, far. v Žirovnici, za far. v Kardašově Řečici;
- p. Šimon *Kabát*, far. v Bohutíně, za faráře v Kumžaku;
- p. Jak. *Sponar*, kapl. v Prachaticích, za far. v Hamru;
- p. Jan *Navrátil*, kapl. v Žirovnici, interkal. admin. tamtéž;
- p. Vojt. *Lhotský*, kapl. ve Starém Rožmitále, za admin. interkal. v Bohutíně;
- p. Tom. *Švarc*, kapl. v Theresiendorfu, za kapl. v Prachaticích.

Uprázdňená místa:

Žirovnice, fara patr. studijního fondu;
Bohutín, fara patr. náboženské matice.

Katolici!

Se všech stran zavznívají v uši naše hlasy dělnictva a služebnictva volající o pomoc. Třeba bychom nepovažovali všechny stezky dělnictva a služebnictva našeho za odůvodněné a oprávněné, přece musíme doznati, že potřebuje pomoci a že politování hodný jest jeho stav, když jest nezaviněně bez zaměstnání; zvláště však jest hrozným neštěstím pro dělnictvo a služebnictvo naše jeho nevědomost náboženská, již na vrub můžeme přičítati veškerý nepokoje doby nynější.

Prispěti dělnictvu a služebnictvu našemu ku pomoci právě v těchto svrchu uvedených jeho neblahých poměrech obral si za úkol nově založený spolek „Josefeum“, „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa“, patrona všech pracujících.

Když dělník nebo služebník opustí místo a hledá si jiné, má sice v Praze dosti lidí, jež se mu nabízejí, že mu práci nebo službu zaopatří, ale jakého sklamaní mnozí z nich se dožili, o tom mohly by se kroniky psáti; pouhými sliby byl mnohý za dosti slušnou částku těžce vydělaných peněz odbyt, mnohý i v bídu jímí uvržen, v níž na bezcestí se vrhl a v něm též zahynul.

Aby dělnictvo a služebnictvo naše ochráněno bylo lidi nepoctivých, které z něho mnohdy poslední groš vyssály, zařídí „Josefeum“: „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa“ při svých spolkových místnostech poptavárnu po práci a službě jakož i po dělnících a služebnících. Zaměstnavatelé přistoupí-li za členy spolku, uvolice se spolku 1 zl. r. č. ročně přispívati, obdrží odtud dělníků a služebníků jakýkoliv počet, aniž by mimo svrchu uvedený příspěvek více ještě platiti musili; dělníci a služebníci neplatí žádného záznamného poplatku, až teprve, obdrží-li službu nebo práci zaplatí pouze 20 kr. za obstarání práce nebo služby ve prospěch spolku; přistoupí-li však dělník nebo služebník za člena spolku, platí ročně

50 kr. příspěvku (třeba ve dvou lhůtách) obstará mu spolek práci nebo službu třikráte za rok bezplatně a připlácí-li si 10 kr. měsíčně k fondu podpůrnému, dostane se mu od spolku podpory a po případě i úplné výživy, když bude bez zaměstnání, nemocen, sestárlý.

Při spolku „Josefeum“ zařízena bude čítárna a knihovna, po případě i pracovna a asyl, v němž by nezaměstnaní byli vydržováni, dle toho, jak ctěné obecnostvo správu „Josefea“ v jeho zájmech bude podporovati.

Správa spolku nejen že horlivě o zdar spolku se přičiňuje ale i sama přispívá jako každý jiný přispívající člen; s každým krejcarem co nejšetrněji hospodáři, a veškerý přebytek věnuje k ulevení bídě dělnictva a služebnictva bez vlastní viny nezaměstnaného.

Ježto dělnictvo a služebnictvo naše falešnými vůdci na bezcestí jest sváděno, zvláštní výbor vzdělávací ve spolku tomto bude pečovati o vzdělávání dělnictva a služebnictva; každému dělníku a služebníku práci nebo službu nastupujícímu dají se přiměřené pokyny pro život nábožensko-mravní a ježto nejspíše jest naděje u člověka, že se polepší, když chybu svou uzná, jí lituje a z ní se vyzná, proto každý dělník a služebník vykoná před nastoupením místa pracovního v. zpověď a přijme nejsvětější Svátost Oltářní.

Doufáme, že tento nejvyšší lidumylný a nejvyšší časový účel spolku tohoto povzbudí mnohé, aby se za členy jeho přihlásili a tak dělnictvu a služebnictvu když v bídě jest napomáhali.

Přihlášky členů a příspěvky přijímá prozatím redakce tohoto listu.

V Praze, dne 23. dubna 1891.

Milodar. Na chrám P. Desenský zaslal nám vdp. Kašpar Dunda, farář v Moravci u Velké Meziříčí 2 zl. Zaplat Pán Bůh!

OBSAH: Kázání na neděli pátou po velikonoci. — Čeho nám nejvíce třeba. — Kletba. (Báseň). — Stanovy spolku „Josefeum.“ — Hříchové a pokuty. Závist. Povídka. (Pokračování.)

— Kronika. — Osobní věstník. — Provolání.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5. 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

K á z a n í

na slavnost Nanebevstoupení Páně.

„A zajisté Pán Ježíš, když jim
domluvil, vzat jest do nebe, a
sedí na pravici Boží.“

(Sv. Marek 16, 19.)

Nejmilejší v Kristu! Konečně přiblí-
žila se ta hodina, kdež Spasitel své milé
učenníky opustiti ohtěl, aby se navrátil
do oné slávy, kterouž měl u Otce svého,
prve nežli svět byl. Po slavném zmrtvých
vstání svém strávil uprostřed nich ještě
čtyřicet dní a použil dnů těchto k tomu,
aby je o jistotě svého zmrtvých vstání
přesvědčil, aby jim ledacos ještě vysvětlil,
co jim dříve ještě bylo zatamněné, aby
zařízení svá pro spasení světa zúplnil, aby
o upravení své církve je poučil a aby jim
pro budoucí jejich působení podal nejurči-
tějších předpisů. Když pak toto vše učinil
a jim ještě Ducha sv., co učitele, utěšitele
a pomocníka, přislíbil, vyvedl je na horu
vysokou, kdežto požehnav je, vyzdvižen
byl před očima jejich, a oblak odejmul je
zrakům jejich.

Nejmilejší! S jakou as bolestí patřili
na Mistra svého věrní učenníci, an se s nimi
loučili! Po tři plná léta bylo jim popráno,
obcovati s ním; On je poučoval a cvičil,
měl útrpnost s jejich slabostí a vrtkavostí,
miloval je co otec a bratr, a nyní navždy
byl jim odňat a zanechal je ve světě, jenž
je nenáviděl a jejich záhubu obmýšlel!
Smutně a zarmouceně stáli tu patřice k nebi.
Než hle! tu pojednou stáli u nich dva
muži v rouše bílém, jenž pravili: „Muži
Galilejští, co stojíte, hledíce do nebe? Tento

Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak
přijde, jakž jste ho viděli jdoucího do nebe.“

A toť jest událost, jejížto památku
dnešního dne světime. Má pak událost tato,
jížto vezdejší život a působení milého Spa-
sitele se ukončilo, veliký význam a slavné
následky a) *pro samého Ježíše Krista* a b) *pro*
nás; jak to hned v další mé řeči seznáte,
když budu pokračovati ve jménu Páně.

I.

Nanebevstoupením Ježíše Krista bylo
ukončeno to dílo, kteréž Mu od Otce ne-
beského bylo uloženo. On, Syn Nejvyššího,
On od věčnosti Otci svému rovný, On,
v němž plnost božství přebývala, On, skrze
Něhož všechny věci učiněny byly, On sebe
samého ponižil a stal se člověkem, aby
lidi z nevědomosti a bludu, z hříchu a
bída, z otroctví smrti a pekla vysvobodil,
a spaseny je učinil. Tři léta věnoval k u-
skutečnění díla toho. V době té obcházel
zemi židovskou, všude vyučoval a dobře
činil, vedl lid ku poznání Boha, vysvětlo-
val jim poměr, v němž k Bohu svému
stojí, těšil zarmoucených, uzdravoval ne-
mocných, ano i mrtvé křísil. V učení svém
uložil poklad nebeské moudrosti, jenž až
do skonání světa postačiti měl, aby lidé
o těch nejdůležitějších záležitostech po-
třebné vědomosti nabyli a oné pravdy
účastni se stali, jenž schopná jest, spasiti
všecky, kdož v ni věří. Ve svatých svá-
tostech, kteréž založil, otevřel nám právě
tolik pramenů milosti, spásy a blaženosti.
V příkladu svém naznačil nám cestu ži-
vota a konečně umřel na kříži, aby hří-
chem uraženou Velebnost Boží smířil, aby
za hříchy spravedlnosti božské svrchované

zadost učinil a odpuštění hříchů a milost věčného života nám vydobyl. Jakož byl předpověděl, vstal třetího dne opět z mrtvých a potvrdil tím jak své božství, tak také božský původ svého učení a věrohodnost svých zaslíbení, jmenovitě zaslíbení onoho, že duše naše je nesmrtelná a že také naše tělo někdy z hrobu povstane a k novému, oslavenému životu se probudí. — Ještě pak čtyřicet dní pobyl po svém z mrtvých vstání u prostřed učenníků svých, a v čase tom dokonal, čeho pro spasení příštích pokolení ještě zaříditi třeba bylo. Napotom povzněl se před obličejem svých učenníků k nebi, aby opět dostalo se mu oné slávy, kterouž měl u Otce, prve než svět byl. Co Synu Božímu přináležela mu od věčnosti božská vznešenost, moc, čest a sláva. Ale co syn lidský, co syn Marie Panny, vzdal se na nějaký čas nebeské výsosti a velebnosti, aby dilo osvícení a vykupení světa vykonal. A nyní, ježto účel seslání Jeho úplně byl dosažen, nyní slušelo Bohu, aby Ježíše Krista také co člověka slávou a cti korunoval a úplně onu slávu mu odevzdal, kteréž dle božské své přirozenosti od věčnosti byl účasten. Protož modlil se Spasitel na krátce před svým utrpením k Otci nebeskému řka: „Jáť jsem tě oslavil na zemi, dokonal jsem dilo, kteréž jsi mi dal, abych (je) činil. A nyní oslavíš mne ty, Otče, u sebe samého, slávou, kterouž jsem měl u tebe, prve nežli byl svět“ (sv. Jan 17, 4–5).

Toho tedy dne, v kterýž Ježíš na nebesa vstoupil, toho dne obdržel On od Otce svého odměnu za všechny přestálé práce, za svá ponížení a utrpení, jimžto dobrovolně na místě nás byl se podrobil, aby smazal hřích a nesl tresty, které jsme zasloužili my. Toho dne byla proměněna na věky jeho nízkost ve vznešenost, jeho chudoba v bohatství, jeho pohrdání ve velení, jeho potupa v čest, jeho slabost ve všemohoucnost. Toho dne byl vyvýšen na trůn Boží a sedí na pravici svého nebeského Otce co věčný král a panovník onoho království, kteréž na zemi ve svaté církvi své založil. Protož pravil na krátce před nanebevstoupením svým k svým učenníkům: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi;“ a apoštol dí: „Musí to býti, aby On královal, dokud nepoloží všech nepřátel pod nohy jeho“ (I. Kor. 15, 25.). Na den svého nanebevstoupení usadil se Ježíš slavně na panovnickém trůnu svém a převzal moc, kterouž nad církví svou až

do posledních dnů provozuje. A jaká medle důstojnost byla člověčenství jeho přiměřenější, nežli ona, aby řídil svět, který svou krví vykoupil, aby panoval nad zemí, jejímžto občanem a obyvatelem byl, aby po nejhlubším ponížení nyní nade všechny anděly a lidi byl povýšen! A co může a musí člověka ochotnějším učiniti, aby panování Jeho se podrobil a Jeho zákonů poslouchal, nežli myšlénka ta: Ten sedí na trůnu božství, jenž jest přítelem naším a bratrem!

Ejhle, nejm., toť jest význam, toť jsou ty slavné následky nanebevstoupení Ježíše Krista pro něho samého. Jaké pak následky má pak nyní nanebevstoupení Kristovo pro nás? To vám povím v dílu

II.

Svým utrpením a smrtí svou vysvobodil nás Spasitel náš od hříchů a dal nám moc, býti syny Božími a dědici království svého; svým pak nanebevstoupením otevřel nám vchod do království toho, kterýž hříchem byl uzavřen. On otevřel nejen pro sebe brány nebes, ale také pro nás. On nejen sám posadil se na trůn, jenž po všechny věky bude sídlem slávy jeho, nýbrž On také pro nás v království Otce svého obydli, přibyl k přípravě; „neboť chci,“ tak praví, „aby tu, kde já jsem, byl také služebník můj.“ On nejen se svou oslavenou lidskou přirozeností na nebe vstoupil, nýbrž on také naši lidské přirozenosti podobného práva vymohl. On jest hlavou onoho velikého těla, jehož údové jsou všickni vykoupenci Jeho; kde ale je hlava, tam musejí býti také údové. „My jsme,“ jak dí apoštol, „Kristem Ježíšem stali se dítkami Božími, jestliže pak dítkami Božími, tudy též dědici Božími a spoludědici Ježíše Krista.“

Představme si to vše v obraze! Vy víte, kterak někdy ve veliké důstojnosti stál v Egyptě Josef, syn Jakobův. Král Farao svěřil mu moc nade vší zemí, vše muselo se mu kořiti a jeho poslouchati. V době té zuřil v krajině otce jeho veliký hlad a bratři jeho přišli do Egypta, aby nakoupili obilí. I pozval je, aby přišli s otcem do Egypta a stále tu bydleli. Když pak své bratry králi představil, pravil k němu tento: „Otec tvůj a bratři tvoji přišli k tobě. Země egyptská před obličejem tvým jest: v nejlepším místě kaž jim bydleti.“ Rodina Jakobova pozula této štědroty královské, bydlela od

té doby v zemi Gessen a žila v hojnosti pod mocnou ochranou Josefovou.

Příběh tento, moji milí, poskytuje nám slabé toliko představení oné blaženosti, kterou na konci své vezdejší pouti v říši slávy Boží k očekávání máme. Ježíš Kristus, jehož předobrazoval Josef Egyptský, zve nás všechny, jenž uprostřed mnohého nedostatku a bídy zde na zemi žijeme, do království svého a slibuje nám odplatu velkou. „Radujte se a veselte se,“ dí on, „neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.“ My po vykonaném vykoupení nejsme více cizinci, nýbrž domácí Boží, my jsme opět stali se dítkami Božími a bratřími Ježíše Krista, Syna Božího. Proto pravil Spasitel na krátce před svým nanebevstoupením: „Já vstupuju vzhůru k Otci mému a k Otci vašemu, k Bohu mému a k Bohu vašemu.“ A tuť, co pak ten nebeský Otec, když bratří Syna Jeho po ukončené pouti vezdejší před něj předstoupí, co tu ten Otec nebeský řekne Synu svému? Aj, což jiného, než co řekl král Farao Josefovi, když své bratry mu představil. Bratří tvoji, řekne k Ježíši, bratří tvoji přišli k tobě, celé nebe jest před obličejem tvým, v nejlepším místě kaž jim bydleti. Bratří tvoji, t. j. ti, jenž na zemi kalich utrpení pokorně a odevzdaně pili a uprostřed rozmanitých pokušení a protivenství v službě tvé setrvali, ti přišli k tobě; v nejlepším místě kaž jim bydleti, vezmi je do počtu oněch hrdin, jichžto svět nebyl hoden a kteří pro jméno tvé bídu a potupu, pronásledování a utrpení snášeli. Bratří tvoji, t. j. ti, jenž zachovali svou nevinnost a neporušenou ji ze světa na věčnost donesli, ti přišli k tobě; v nejlepším místě kaž jim bydleti. Bratří tvoji, t. j. ti, kteří sice zhřešili, ale kajícími slzami hříchy své smazali a hojné ovoce pokání přinesli, ti přišli k tobě; v nejlepším místě kaž jim bydleti.

Ejhle, moji milí, to jsou naděje, které dnešní den všem nevinným, všem pravým kajícím, všem horlivým služebníkům Božím, všem pro spravedlnost pronásledovaným, všem trpícím, všem chudým a bídícím poskytuje; všem dává den tento to potěšitelné ubezpečení, že Spasitel, jenž na nebe vstoupil, také jim příbytek tam připravil; všem dává den tento bezpečnou čáku na to krásné nebe a jeho slávu, kdož upřímně se snaží, zasloužit si ho.

Ó, kterak potěšitelná jest tedy pravda ta, kterouž dnešní den nám zaručuje, a

kterak radostná ta naděje, již nám poskytuje. Pročež radujte se vy chudí a bídící; vy těžkou prací, všelikou klopotou a mnohým nedostatkem skličeni; přijďte den, kdežto Pán všechny slzy z očí vašich setře a podílů vám dá na statech svých; blahoslavení jsou chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. Radujte se vy křivě posuzovaní, vy pomlouvaní, na cti utrhaní, nevinně pronásledovaní; Pán objeví někdy vaši nevinnost a pokryté pronásledovníky vaše vyvradí; blahoslavení jste vy, když vás lidé nenávidí a pronásledují a všechno zlé o vás mluví lhouce, radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích. Radujte se vy zarmoucení, skličeni a trpící; přijďte den, kde vaše žalost v radost se promění, neboť kdož se Spasitelem trpí, mají s ním také býti oslaveni. Radujme pak se všickni dnešního dne, neb pro nás pro všechny Spasitel v říši Otce svého příbytek připravil! Neobmeškejme však ale, státi se hodnými, abychom do příbytku toho vejíti mohli. Příbytky tyto nejsou uchystány pro nevěrce, pro nespravedlivé, pro hříšníky, nýbrž pro ctnostné, pro statečné bojovníky, pro věrné služebníky Boží. „Ne každý, kdož mi říká Pane,“ dí Spasitel, „vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ Pročež, milí křesťané, bojujmež boj dobrý, zůstaňme věrni Bohu svému, zachovávejmež jeho přikázání; kdo setrvá v dobrém až do konce, ten bude korunován. Amen.

K á z a n í

o slavnosti sv. Jana Nepomuckého.

„Co jste přišli na poušť vidět?
třtinu větrem se klátící?“
(Sv. Mat. 11, 7.)

Nejmilejší, jestli to přeutěšená pravda naší svaté víry, že se všemi miláčky Božími, se všemi svatými v nebi v blahém spojení stojíme, dokud ještě na tomto světě meškáme. Než mimo toto všeobecné spojení se svatými, stává s nimi ještě spojení zvláštního, spojení bližšího. V bližším spojení stojíme s těmi miláčky Božími, jichžto jména jsme na křtu sv. a při sv. břimování obdrželi; v bližším spojení stojí každá osada křesťanská s tím svatým aneb s onou světící, na jichžto jméno chrám jejich jest

posvěcen; v bližším spojení stojí jednotlivá celá země se svatými těmi, ježto za své patrony čili ochránce si byla obrala. A tak tedy ve zvláštním bližším spojení stojíš Josefe se sv. Josefem, Františku se sv. Františkem, Barboro se sv. Barborou; tak ve zvláštním bližším spojení stojíš farní osado Sudějovská se sv. Annou; tak ve zvláštním bližším spojení stojí naše země česká se svými svatými patrony. Toto pak bližší spojení ukládá nám též k oněm svatým povinnostem zvláštní. Ty svaté máme obzvláště ctíti, jejich život poznati a v smýšlení a jednání svém za příklad si je vzíti. A tu bud' nám vítán slavnostní den dnešní! Dnes totiž slavíme památku jednoho z nejvýznamnějších patronů naší milé vlasti české. Mámeť svátek sv. Jana Nepom., k němuž každý věrný katolický Čech co k oslavenému svému rodáku se hlásí. Ó uctěmež Ho dnes slušně, důstojně, doporučíme sebe i svou drahou vlast mocné jeho přimluvě, v krásných pak jeho ctnostech se mu podobati snažme. A tuť z pěti hvězdného věnce svatojanských ctností budiž aspoň jedna předmětem dnešního našeho rozjímání. Uvažmež jeho stálost a zmužilost, kterouž povždy setrval věren Bohu, ctnosti a svatým povinnostem svým. Uvažmež, kterak náš oslavený Jan z Nepomuku nebyl třtinou větrem se klátící. Já počnu ve jménu Páně. Milý náš patrone přimlouvej se za nás!

Pojednání.

Patero hvězd vznešených ctností věnčí hlavu slavného našeho patrona, sv. Jana z Nepomuku. Jedna pak z hvězd těchto jest jeho stálost a zmužilost, kterouž povždy setrval věren Bohu, ctnosti a svatým povinnostem svým.

Ctnosti této nanejvýš třeba je každému; toť zajisté ctnost ona, „kteráž,“ dle slov sv. Bernarda, „jedině vydobývá slávu a korunu ctnostem a bez kteréžto, ani kdo bojuje, nedosahuje vítězství ani vítěz palmy;“ neb jak tentýž učitel církevní dokládá, „ne kdož započne, ale kdož setrvá až do konce, ten spasen bude.“ Započítí jest věc mnohých, ale setrvati málokterých. Vytrvalost jest vznešená dcera krále nejvyššího, ovoce ctností a jich dokonání, sklad všeho dobra: ctnost to, bez níž nikdo ani Boha nespátí, ani spatřen nebude.

Nahledněme pak již, jak krásně se stkví ctnost tato v svatém životě Janově! V okoličnostech příznivých i nepřizni-

vých, v štěstí i v neštěstí, v životě i při smrti spatřujeme v našem sv. patronu stálého a zmužilého hrdinu. I sv. Janu dostalo se toho, což svět nazývá štěstím. Stál v důstojnosti co kazatel, co kanovník a co královský almužník. Nescházelo pak mu též jmění a statků — také pak i přízně a chvály požíval u velikých i malých sprostých i vznešených.

Křesťané, takovéto krásné postavení co mnohým mysl zaslepilo, duši zmámilo a srdce převrátilo! Než tak nebylo u našeho vlastence svatého. Jej ne učinilo ani pyšným ani ctižádostivým důstojenství tohoto světa; jeho srdce nepodmanily a rozkošným ne učinily statky a zboží světské; srdce jeho marnosti a lehkomyšlnosti nepodrobila přízeň a chvála lidu. Bohu a ctnosti věren zůstává Jan v štěstí. Ano, divte se, sláva a důstojenství činí jej tím poníženějším a horlivějším; statky a světské zboží jsou mu hojným prostředkem k podporování ctností a ku konání skutků dobrých; chvála pak a přízeň lidu činí jej tím obezřetnějším a skromnějším — slovem Jan byl a zůstal v příznivých okoličnostech věrným služebníkem Božím.

Než nestálé, jak mnohá trpká zkušenost učí, jest štěstí tohoto světa. Kdož této trpké zkušenosti nenabyl? Avšak i veliký náš sv. patron v hojné míře toho okusil. I zašlo slunce štěstí tohoto světa a nastala dcba protivenství a strasti. Janova ctnost měla jako zlato v peci býti zkoušena. A tuť když štěstí tohoto světa nemohlo změnití rozumu a podvésti duše jeho, snad to dokázalo neštěstí? Snad tíseň a protivenství podvrátilo jeho ctnost a ovíklalo jeho věrnost? Ó Jene! podivuhodný vzore stálosti a zmužilosti! Jan stál co nevyvratná skála, když mraky strašné zloby na hlavou jeho se zhlukly a když bouře krutá zmítala osudem jeho.

Nešťastnou manželkou bylatě toho času královna Johanna. Královský choť její oddal se obžerství a prostopášnosti. Johanna posíla, napomínala, než Václav nedbaje na slovo její, denně víc a více Boha se spouštěl a nepravosti tropil. Vědouce zbožná královna, že v trudném svém stavu u lidí dostatečné potěchy a pomoci nena- lezne, brala své útočiště k Bohu, hledajíc posily a útěchy duše v časté sv. zpovědi a svatém přijímání. Pro toto však zbožné počínání vzal Václav Johannu v podezření, jako by mu věrnost manželskou nezachovávala. I umínil si domnělou vinu její

vyzkoumati. A tu přišlo na Jana, ježž pro svatý a bezúhonný život a moudrost jeho královna za svého zpovědníka byla zvolila. Jan co zpovědník musel nejlépe pravdu vědět. I žádá ho Václav, by mu vyjevil, z čeho se královna zpovídala — než Jan zůstává věren Bohu a svatému úřadu svému. Václav slibuje za odměnu vznešené hodnosti a veliké bohatství, než Jan odpirá zmužile, zůstává věren Bohu a svatému povolání svému. Václav velí Jana uvrci do úzkého tmavého vězení, než Jan zůstává věren Bohu a povolání svému. Rozlícený král káže sluhu Páně na skřípec natáhnouti, než Jan trpí, zůstává věren Bohu a povolání svému. Konečně hrozí král smrti, hrozí, že vody bude pít, jest-li zpověď nevyzradí, než Jan odpirá zmužile a raději svázán s mostu svržen hrob v chladných vlnách Vltavy volí.

Tak dokonal tento svatý muž, kteréhož porodila naše země česká, tak dokonal slavný život svůj, ježž u nepodvratné věrnosti věnoval Bohu a svaté službě jeho. Padl co obět stálosti své, v kteréž jej nic, ani štěstí, ani neštěstí, ani přízeň, ani nenávisť tohoto světa, ani sliby, ani muky, ano ani krutá smrt od Boha a svaté ctnosti odvrátiti nemohla. Nebyltě třtinou větrem se klátící, nýbrž pevný jako skála, stálť nepohnutě a nezviklaně u věrnosti Bohu a svaté povinnosti své v dobách radostných i žalostných, v štěstí i neštěstí, v životě i smrti. A tuť slušně zdobí mučennickou korunu jeho hvězda stálosti a vytrvalosti, anáž jasným světlem svítí nám potomkům a vůbec všem jeho ctitelům, abychom šlépějí jeho následovali a podobnou stálou a nepodvratnou věrnost Pánu zachovali.

Než obrátíme-li zřetel na sebe, ó jak nepodobní jsme my přemilému patronu svému! I jsmeť nestáli a vrtkaví. Když nám svět lahodí a slunce štěstí světa tohoto nám zasvítí, tuť zapomínáme na Pána, přikládáme srdce k světu a ním jako omámení a převrácení odstupujeme od Boha i ctnosti. Zasmuší-li se nad námi nebe, máme-li pro Boha a svatý jeho zákon strasti, protivensství a nehody snášeti, neb máme-li z lásky k Bohu něčeho se odříci, již nevěrní stáváme se jemu. Štěstí nás mění, neštěstí nás podvracuje, v ničemž věrní netrváme, stálí nejsme. Tak se podobáme třtinám větrem semotam se klátícím, dnes Krista vyznávající, zítra ho skutkem zapírající; dnes mu sloužící, zítra zrádně ho odpou-

štějíce. A probůh! kam dospějeme s nestálostí a vrtkavostí touto!

Protož učme se od přemilého patrona svého stálými býti u víře a v ctnosti, v spravedlnosti a v plnění povinností, kteréž nám stav a povolání naše ukládá, a to v štěstí i v neštěstí, v radosti i žalosti, v slasti i strasti, vůbec ve všelikých případech života. Nic neodvracuj nás od Boha a svaté služby jeho. Pak bude ctnost naše dokonalá a mzda hojná a koruna slavná bude očekávatí nás. Ty pak, svatý Jene Nepomucký, veliký hrdino a patrone náš přemilý, shlédni na nás s nebes výše, na nás, jenž posud na nebezpečném bojišti tohoto světa stojíme, shlédni na nás a vypros nám posilu s nebe, abychom věrní Bohu a pevní v ctnosti, zmužile bojovali proti světu i když nám lahodí, i když nás pronásleduje a nátisky nám činí, bychom i my jednou zvítězivše, obdrželi korunu stálé a nepodvratné věrnosti, jakáž zdobí tebe v slávě nebeské a zdobiti bude po věky věkův. Amen.

Bůh v národní poesii české.

Podává František Fryč.

„Čiňme od Boha počátek a bude dobrý pořádek,“ radí nám národní přísloví a druhé dodává: „Kdo s Bohem počínává, ten všeho dokonává.“

Naše české matky co nejdříve počínají učiti své děti zbožnosti (nalézáme též nečestné výjimky z tohoto pravidla), proto Bůh provází náš *zbožný* národ od kolébky až ku hrobu všemi radostmi a žalostmi života a zbožný Čech vzpomene si za to na Boha při každé příležitosti, ba při důležitějších dobách životních ozývá se jméno jeho častěji. Tu Bůh jest tím, jenž má rozhodnouti v budoucím životě neb po smrti o jeho odplatě. Zbožný Čech nikdy se nevymyká rozličnými novověkými výmluvami a pomluvami účtě Boha, naopak on vždy žehrá na ty, kteří Boha popírají:

„Na starého pána Boha mladí zapomínají, jako by už nebyl, mnozí nyní dělají; nepříjde do hlavy, že se smrt dostaví, že nás též obrátí tak všecy naopak.“

Žehrá sice slovy prostými, mluvou nehledanou, ale řeč jeho jde od srdce k srdci. Mezi jiným pak radí všelikým rozumářům: „Ne vše na rozum, ale více na Boha dáti“ a přidává jim: „Co není z Boha, nemá dlouhého trvání“ a „Kdo Boha zradil, komu ten dochová víry?“ Mimo to má Čech v zásobě některá přísloví poněkud ostřejší: „Vůl hází rohem prst do nebe a ona mu na hřbet padá“ aneb „Bůh netlyší, když pes na hvězdy laje.“ Lid nás tedy opovrhne nevěrou, on jejich rozum nepotřebuje, protože má dosti lepšího rozumu; to dosvědčují hojně národní písně, pořekadla a j., jež v málo slovích obsahují rozumu pro mnoho ještě budoucích věků; a z těchto právě pokladů rozumu národního chci vám, milí čtenáři, ukázat, jaké smýšlení má náš pravý a přemoudřelostí některých rozumářů XIX. století nenačichlý lid o Bohu.

Nepředkládám práci důkladně prodělanou, nýbrž jen náčrtek a přípravu ku práci zevrubnější; budiž tedy práce má podle toho posuzována. Také prosím, aby mi bylo odpuštěno citování stránek pramenů (užito bylo jen Čelakovského „Mudrosloví“ a sbírky Erbenovy národních písní), ježto by tím práce byla velice přerušována.

* * *

„Nejlépe o Bohu mluví, kdo nemluví, ale podivením dokládá.“ Těmi slovy vyjadřuje národ náš vznešenost Boží a zároveň dokládá, proč nemůžeme nikdy dostatečně o něm mluvit: „vždyť Bůh rozum lidský převyšuje,“ protože „jest svatý Pán Bůh zástupů,“ „jediný bez hříchu,“ „on jest Bohem, kdežto lidé zůstanou vždy jen lidmi.“ Velice sobečtí jsou Rusové, kteří se chlubi: „Veliký jest Bůh ruský.“ A netoliko velikost a svatost Boží uznávají Češi, oni vědí, že Bůh jest láska, pročež zpívají:

„Hlásat nepřestanem,
že Bůh náš láska jest,
jemuž buď chvála, čest
věčně věkův.“

Bůh obejímá láskou svou veškeré lidstvo, ale žertovná národní píseň přece někoho našla, kdož se lásky Boží netěší; neboť pje:

„Proč pak Pán Bůh
starý panny nemiluje?
Proč pak Pán Bůh
starý panny nemá rád?

Těm mladěm dá muže,
těm starejm nemůže.
Proč pak Pán Bůh
starý panny nemá rád?“

Porěvadž Bůh věčná láska jest, chová se k nám laskavě a jest pro nás milostivým a jak lid dosvědčuje: „Bůh bohat milostí“ a „Bůh milostiv a já při jeho milosti neschudnu.“ Bůh ve své lásce se nad námi smiluje, pročež lid volá: „Bože, rač odpustit a uchovati nás od zlé duše.“ Staří Češi modlili se: „Aby nás pán Bůh miloval, hříchy odpustil“, jiný si žádá: „Nedej, Bože, abych stonal aneb umřel,“ nad hrobem pak zpívá se:

„Milosrdný Bože,
prosím za to,
rač se znáti
k svému stvoření,
ach, Bože nebeský!“

Na Boha se tolik moci dostane, protože jest jediný, což píseň dosvědčuje slovy: „Jeden Bůh náš!“ Ale i tajemství nejsvětější Trojice zná naše poésie, čemuž přisvědčuje následující pověra: „Aby bylo máslo žluté a smetana hustá, nakopají sobě v lese v měsíci Máji koření jménem podražec a dávají je po maličkých trochách dobytku do nápoje. Kopajíce je říkají takto: „Koříněčku! Ve jménu Boha Otce † tebe hledám, ve jménu Boha Ducha svatého † tebe kopám a svým kravám užívati dávám; k tomu mi dopomáhej Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen!“ Nalézá se sice vyznání nejsvětější Trojice ještě na několika místech avšak nikdy tak zřejmě a jasně jako při této pověře.*)

A tomuto Bohu trojjedinému přiznává národní poesie česká téměř všechny vlastnosti, které mu připisuje matka naše církev a v témž smyslu až na nepatrné výjimky.

Tak dosvědčují národní přísloví, že Bůh jest věčný; pravíť: „Pán Bůh od věků, předivné jsou jeho milosti,“ a že se nemění, to dosvědčuje, slovy: „Pán Bůh starý divotvůrce,“ „Bůh starý hospodář.“ A není to hospodář nedbalý, jest to Otec rodiny nejstarostlivější o své dítky, neboť: „Kde je nouze nejvyšší, tam Bůh nejblíží.“ „Bůh i v bezcestí cestu najíti umí.“ „O-

*) Prosím, aby mi nebylo ve zlé vykládáno, že pověry používám k dokazování pravdy náboženské; já použil všeho, co národ podává.

puštěného od lidí Bůh má na péči.“ Bůh omočí, Bůh též osuší.“ „Každý o sebe, pán Bůh o všecky.“ „V Boha doufej a sám foukej.“ V národní písni zpívá si Čech docela bezstarostně:

„Však nás Pán Bůh neopustí,
však nás Pán Bůh nezandá.
Starala's se, matko má,
kde mi Pán Bůh místo dá.“

Vždyť on se stará o všecky; tomu napomáhá jeho všudypřítomnost a vševědoucnost; o těchto božských vlastnostech zmiňují se přísloví: „Všudy Bůh.“ „Všichni my pod Bohem chodíme.“ „Bůh vysoko, ale vidí daleko.“ „Bůh vidí, kdo koho šidí.“ „Tvé jsou řeči, ale jdou Bohu v uši.“ „Pán Bůh nespává;“ Velice pěkně vyjadřuje vševědoucnost Boží přísloví: „Vít pán Bůh, či to kozel, či beran,“ k němuž, podává Čelakovský následující výklad: Dle staré bájky, když pán nesl kozelce k oběti a užel sedláka svého, an nesl berana i zav toho berana, dal sedláku kozla. Sedlák nesměl ovšem pánu svému nic říci, avšak při oběti řekl ona slova a tím se potěšil, že Pána Boha nikdo neoklame.“ Vědom jsa vševědoucnosti Boží, vytýká muž nevěrné ženě: „Cos, má milá, co's myslila, že's při oltáři před božskou tváří přísahala.“ Také národní píseň praví: „Vždyť jest pán Bůh všude.“ Vševědoucnost Boží vyznávají dívky, které prosí Boha:

„Veliký Bože,
prosim Tebe poníženě,
oznam Ty mi sám,
za koho se vdám.“

Jiná dívka se nespokojí pouhým poznáním svého ženicha, protože má již vybraného a proto si od všemohoucnosti božské žádá:

„Kdyby mě to Pán Bůh dal,
aby si mne dudák vzal.“

Co se týče všemohoucnosti a vševědoucnosti, jest náš národ haeretik, nad kterým musíme zvolati: anathema sit. Zpronevěřil se totiž své filosofii, která dříve vše rozvažuje a pak teprve výrok činí; najednou stal se z něho fatalista, který Boha obviňuje z toho, jako by nám byl usoudil určitý život; omluvili bychom náš národ tím, že bychom prohlásili podobné jeho výroky za pozůstatky protestantismu, kdysi v Čechách dosti rozšířeného; jest pak hlavně kacířským přísloví:

„Věc Bohem souzená nemíjí“ a píšně „co mě pán Bůh soudí, přec mne to nemine“ a „když jsi mi nebyla od Boha souzena.“ Ale všechna čest budiž našemu lidu, že podobných nekatolických zmínek v naší národní poesii mnoho se nenalézá; nenáčihl tedy náš národ valně protestantismem.

Kdo jest všemohoucím, za jakého národ náš Boha uznává, musí mít velkou moc nad celým světem; tu také náš národ Bohu připisuje. Tak pje se u hrobu dítky otci a matce:

„Bůh je tobě dal,
Bůh zase odňal,
tak se jeho vůli líbilo.
Nemáš v tom křivdy
žádné od něho,
člověče bídný!“

Slova tato zřejmě nám připínají velice podobná slova Jobova (1, 21.) Prísloví dosvědčující moc Boží jsou: „Jestli Hospodin neuchrání hradu, darmo činíme stráž i ohrad“ (Sr. Žalm 126, 2.) „Růh s námi, kdo proti nám.“ „Bez Boha dobře činiti nelze.“ „Bez Boha ani přes práh noha.“ „Kdo s Bohem, také Bůh s ním.“ „Pán Bůh s námi a zlé pryč.“ Velice významné jest žertovné přísloví: „Pán Bůh napřed a já za ním — a ty, čerte, vzadu tlač.“ Uznává tedy náš lid, že, kde moc Boží působí, tam že i pekelné moci musí proti své vůli spolupůsobiti. A mocný ten Bůh užívá své moci k tomu, aby dobrým se odměnil, zlé protestal, jak dosvědčuje se mnohými příslovími: „Bůh nikomu dlužen nezůstává.“ „Bůh ví, proč které kozerohy sráží (t. proč koho krotí).“ „Všecko se to domů vrátí (t. co dobrého, co zlého do světa vysyláš).“ Národní píseň pje:

„Pán Bůh nás tresce,
pro ty pražské ševce,
co v neděli šijou
a v pondělí pijou.“

Také dosvědčují přísloví, že Bůh dlouho čeká, než hříšníka potrestá, následujícími slovy: „Bůh dlouho shovívá, ale pak to živého ranívá.“ „Bůh nevyplácí každou sobotu.“ Podobně vyjadřují moudrost Boží přísloví: „Proto Bůh dobré tresce, aby se zlí káli“ aneb „Proto Bůh šelem tresce, aby se taškáři káli.“ Tato moudrost Boží nehledí na zásluhy, nýbrž na potřebu, těší lidi, nezbedné děti, vznešeného Otce nebeského. Tak pje národní píseň:

„Staral se chudej s chudou,
jak spolu živi budou,
Pán Bůh jim povídal,
že víc má, nežli dal,
že jim dá pytel mouky,
aby si pekli vdolky.“

Když někdo pouští se do podniku,
z něhož může velice snadno škodu utrpěti,
osloví ho Čech úsměšně a zároveň s poli-
továním: „Potěš tě pán Bůh!“ Dítě umí-
rající přje svým rodičům:

„Bůh ve vašem zarmoucení
budiž hojně potěšení.“

S potěchou úzce spojena jest pomoc,
kterou Bůh ve velmi častých případech
poskytuje; a že pomoc tato není skrovná,
dokazují nám přísloví: „Pakli ne Bůh,
kdo by pomohl?“ „Komu Bůh pomáhá,
ten vše přemáhá.“ Od víry v pomoc Boží
odvozuje se též náš národní pozdrav „Po-
máhej pán Bůh,“ jímž hlavně pracující
pozdravujeme. — Mnozí tedy potřebují
pomoci, ale více lidí potřebuje ochrany
božské, již Čech někdy až zneužívá. —
Mírně užívající této ochrany Boží odporu-
čuje matka dítě své v kolébce Bohu, říká: „Pán Bůh bude s tebou spát!“ Prátele lou-
čice se, doporučují se též v ochranu Páně
slovy: „Opatruj tě milý Bůh.“ „Poroučím
tě Bohu“ a p. Když děti ptají se zemřelé
matky v hrobě:

„Máti naše, máti milá,
komu jsi nás poručila?“

odpovídá matka:

„Komu, mé děti, jinému,
než Pánu Bohu samému
a pacholátko nejmenší
ať mi sám Pán Bůh opatří!“
(Dokončení.)

První máj.

Sen přírody juž dosněn zcela,
hor temeno jen sněhem bělá,
juž zelená se háj,
juž píseň skřivana se rozzvučela
a chválí jaro radostné a první máj.

Náš první máj my Matce Boží
jsme složili dnes ku podnoží
a v nebe věčný ráj
dík za to vyslali jsme, že se množí
Tvá úcta, Matko milostná, vždy v první máj.

K Tvé slávě, Matko naše svatá,
dým kadidla, zář lesklá zlata,
zpěv zaleť v hvězdný kraj,
kdy srdce věrných Tvých, Tvou láskou vznatá,
před tváří Kristovou se sklání v první máj.

Tak bude vždy, jak bylo dříve,
až dokud pokolení živé
nezajde v soudu taj,
byt' jediného básníka jen oko snivé
k Tvé kráse vzhledlo, Matko má, na první máj!

Josef Dyrhon.

Nestranný popis a průběh zajetí bý- valého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v anděl- ském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

Zrušení Tovaryšstva Ježíšova, jež na-
řídil Klement XIV., oznámeno generálu
Lorenzovi Ricci-mu a asistentům jeho
dne 16. srpna r. 1773 v 9 hodin večer.
V touž dobu oznámeno v ostatních domech
Jezuitů v Římě.

Do profesního domu al Gesu odebral
se sekretář „memoriale“ Macedonio a prelát
Alfani;

do kolleje římské prelát Sersale;
do domu (kde byl noviciát) a S. Andrea
prelát Alfani;

do kolleje německé a uherské Archotti;
do kolleje řecké Rigatti;
do kolleje maronitské Porta;
do kolleje skotské Passioní;
do domu poenitentiáriů advokát Zuc-
cari;

do kolleje jezuitů portugalských opat
Dionigi;

do kolleje anglické opat Fuggini.

Každého komisaře provázal notář a
tlupa náhončích a vojínů. Když bylo pře-
čteno breve, oznámili jezuitům, že každý
dostane od apoštolské Stolicе oblek svět-
ského kněze, knězi ročně 80 římských to-
larů, ostatní pak polovinu; po desíti dnech
může každý opustiti dosavadní obydlí své,
tém, kteří se chtějí z Říma vzdáliti, bude
vyplacen potřebný obnos na cestu atd.

Komisaři vyřídívše, co jim uloženo,
shromáždili se u kardinála Caraffy, jež
zpravili o všem, co se přihodilo. Ganga-

nelli plakal uslyšev, že rozkazy jeho již vykonány.

Vojáci zůstali v domech jezuitů a střezili ohromené otce. Generál pravil k prelátu Alfani-mu: „Byl bych si přál reformu Tovaryšstva, ale nikdy zrušení jeho; než staň se vůle Páně.“

Za 24 hodiny, kdy bylo brève přečteno, totiž u večer dne 17. srpna odvezli páni Macedonio*) a Alfani**) P. Ricci-ho

*) Macedonio byl vychován v římském semináři u jezuitů. Vzbudil proti sobě jako sekretář „memoriale“ všeobecnou nenavist. Vlivem Buontempi-ho, důvěrníka to papeže Klementa XIV., jenž expedoval velmi mnoho rescript a brev saecularisationis, o nichž se v Římě právem domýšleli, že o nich papež Klement ani neví. Později svalil všelikou vinu na Buontempi-ho, jakož i mnoho krutých rozkazů proti zajatcům v andělském hradě. Byl vypovězen ze státu církevního a obrátil se na exjezuitu, kteří mu spláceli zlo dobrem a v nuzných poměrech jeho jej podporovali. V komisi „de rebus Jesuitarum“ byl komisařem.

**) Alfani, syn lékárníka ze Salerna, byl již dříve znám ze stránky ne právě nejvýhodnější. Záští jeho proti jezuitům bylo neobmezeno. Za Klementa XIII. byl při signatuře zůřadu svého voličského sesazen. Poněvadž se zanášel týmiž zámysly jako Ganganelli, dostalo se mu v tomto mocného podporovatele. V komisi pěti kardinálů byl executorem „Decretorum commissionis de rebus Jesuitarum.“ A Ganganelli by také ani nebyl vypátral lepšího vykonavatele svých rozkazů. Jmenovával ho svým Prchi-m, jménem to jednoho z náčelníků drábů. A Alfani měl skutečně železné srdce, jež musí mít člověk, jenž nechává nevinné kněze bez pomoci úpění v temných, nezdravých děrách, v nichž umírají mrazem, střeziti je nasazenými bodáky, trápiti je bídnými otázkami a maličkostmi. Jednou si dal zavolat malíře a pravil k němu: „Musíte mi namalovati mou podobiznu; musím státí, vážně se tvářiti, držeti breve v ruce, z něhož čtu začátek; musí býti tudíž vypsána začáteční písmena: Dominus ac Redemptor noster.“ V prospektu hrad andělský. Monsignoru Alfanimu velice posloužila vazba a proces pronásledovaných jezuitů, jakož i některým jiným prelátům, kteří měli vyšší postavení než on. Žalářovaní tito kněží právem mohli o sobě říci: sicut egentes, multos autem locupletantes (jako potřební, mnohé pak chobacující, 2. Cor. VI. 10.).

Alfani-mu vynesl tento proces tolik, že mohl zaplatiti část svých dluhů a milence své

ve voze, jež provázeli pochopové, do anglické kolleje, předstírajíce, že nemůže stále bydleti v domě profesním, kde již nemá co spravovati a takorčka na jisto slibující, že může po desetidenním pobytu dle libosti odejiti. Kardinál Corsini mu poslal darem výbornou čokoládu, kávu, výborná cizozemská vína, veskové svíčky atd. Snad si pomyslí hodný generál: „Quidquid id est, timeo Donaos est dona ferentes!“ (Virgil.)

Dali mu bratra, jenž ho již dříve obsluhoval. As 4 neb 5 dní mohl volně choditi po kolleji; ale brzy mu povídal bratr, že prodělávají závory k některé hořejší světnici, což mu bylo as velice podivným, zvláště po dřívějším skoro výslovném slibu. Přece mu však bylo po celou dobu dovoleno sloužiti v soukromé kapli mši sv. Byt jeho byl v nejvyšším poschodí. Skládal se z dvou světnic, z kaple a sloupové síně. Ale poněvadž byla z galerie vyhlídka do kraje, prodělány byli okenice, dílem aby ho nikdo neviděl, dílem aby nemohl dáti cizím žádného znamení. U dveří musili státí stále na stráži dva drábové! Strava byla dobrá.

Assistenti z Německa, Italie a Polska byli převeženi v noci dne 17. srpna v průvodu pana Mucciolini-ho, auditora to kardinála Corsini-ho, do kolleje německé a nesměli vycházeti, což však bylo dovoleno assistantům Španělska*) a Portugalska. Francie neměla žádného assistenta**); as-

dáti mnoho darů. Mimo to dostalo se mu též knihovny generála jezuitů, jež byla zajisté velmi vybranou a cennou. Buontempi má ještě nyní převelký obnos hotových peněz mimo španělské výslužné a mnoho skvostů. Oltář, jež postavil v kostele svého kláštera al Santi Apostoli stojí přes 8000 římských tolarů.

Než vraťme se opět k Alfanimu; známo, že se protivil rozhodnutí komisařů, nezdáli-li se mu býti s dostatek nemilosrdnými a nelidskými. Kardinál Marefoschi, jenž se nejzřetelněji vyjádřil o mysteriu Ganganelli-ho, pohrozil mu po úmrtí Klementa XII., že ho dá vyhnati, vstoupí-li do jeho paláce, aby vykonal obyčejnou návštěvu, již zamítl též převelký počet kardinálů. Také zamýšleli zbaviti ho úřadu auditora conclave, jež mu bylo zastávati, an byl „Uditore della Segnatura,“ alespoň ho zastával jen dle jména. Jinak nelze mu upříti rozumu a učenosti.

*) Tito směli zůstati v profesním domu al Gesù.

**) Napřed to byl P. le Forestier, jenž

sistent Německa byl převezzen dne 13. září do kolleje italské, ale do jiné světnice než generál. PP. Horatius Steffanucci, Jan Křt. Faure a bratr Cajetanus Togni byli dříve zavřeni do andělského hradu.

Dne 23. září přišli konečně všichni do andělského hradu; generál do světnice, v níž byl po smrti Benedikta XIII. po mnohá léta uvězněn kardinál Coscia. Světnice ta jest sice dosti prostranná, ale pan Alfani dal všechna okna, jež vedla k vatikánu, pobíti tlustými prkny. Strava byla z počátku až přebytná, znenáhla chudší a vždy studená. Ač zima v Římě celkem netrvá dlouho, přece je citelna, a poněvadž lůžko starého generála stálo u komínu, bylo mu snášeti tuhou zimu. Všechny pokrmy byly důkladně prohlédnuty, než mu je přinesli. Galejní otrok mu prostíral na stůl, při čemž stála stráž s nasazeným bodákem. Bratr, jeho společník, stal se tak zádumčivým, že ho musili konečně propustiti. Nástupce jeho těžce onemocněl, byl odvezen do nemocnice, a stěží unikl smrti. Měl co nejprísněji nařízeno, aby nemluvil o tom, co viděl, a zejména, aby nemluvil s nikým po straně. Drahne času uplynulo, než mohli naléztí člověka, jenž by chtěl zastávati tuto službu. Zatím musil službu tu zastávati vojn, poněvadž však tento musil choditi sem a tam, a proto mohl s jinými mluvit, roznášeti sem tam novoty a lístky: hleděli všemožně, aby našli nějakého bratra*), jenž by nestál stále u generála.

Jak to as zabořelo ctihodného bratra, když mu bylo zříti, jak špatně zacházejí s domem P. Ricci-ho, jenž byl z jedné z nejstarších rodin ve Florencii.

Ostatní byli uvězněni, každý zvlášť, v temné vlhké díře, z níž směli prvních 10 měsíců vyjít jen v neděli a ve svátek na mši sv. do blízké kaple, aniž mohli spolu mluvit nebo se jen viděti, každý jsa provázen stráží s nasazeným bodákem. Trest galejí stihl stráž, jež by byla k zajatci nějaké slovo pronesla, nebo mu odpověděla. Ale v srpnu r. 1774 bylo jim přece dovoleno po velké vedro, procházeti se hodinu pro pavlači zámku, ale každý zvlášť se svou stráží, aniž mohl spatřit druhých.

zemřel teprve nedávno al Gesù, totiž 30. srpna r. 1780. Za to dlužno čísti: poslední assistent za Francií byl P. Ludvík Frant. le Gallie, jenž zemřel al Gesù r. 1763.

*) Jan Orlandi.

Šel-li některý kolem oken druhého a promluvil-li jen jedno slovo, zastihl ho zcela jistě nemalý trest. Oba nesměli vyjít po celý týden na čerstvý vzduch, ba arciknězi z Valentána, panu Azzaloni-mu, za trest na dva dny prkny zaděláno okno ve střeše, takže by byl parnem skorem zahynul. I vojáci pocítovali ošklivost nad těmito ohavnostmi; ale běda, kdyby nevykonali přesně rozkazů jim uložených. Veliteli pevnosti, muži to příliš poctivému odňat dohled nad zajatci a svěřen majoro- rovi Pescatori-mu, jenž byl právě tak brutálním jako Alfani.

Když dostal Jan Aggaloni pro útrapy v žaláři křeče, Pescatori se domníval, že to dělá jen tak na oko a hrozil, že mu dá železa a že ho uvrhne do kouta ještě ohavnějšího.

Jezuita Francisca Benincassa *) si mu stěžoval, že s nimi nakládají jako s vinníky laesae majestatis, a dostal za odpověď: „a jako tací jste mi odevzdáni.“

Pro kapku oleje, již našel na posteli P. Faure-a, a již považoval za skvrnu inkoustu, zapověděl mu svítiti v noci a za dne musila stráž stále dávatí pozor klíčovou děrou, nepíše-li.

Poněvadž nakreslil P. assistent z Polska uhlikem, jež našel v žaláři prvních, kříž do svého direktáře, jež spatřil Pescatori, když ho jednou navštívil, láteřil tento hrozně, a myslil že P. assistent zlodějem. Musili najítí a ukázati mu ten malý uhlik.

Když mu namítal voják, jemuž vytýkal, že není dosti hrubý na zajatce, že jsou to sami s větci, hrozil mu galejemi.

(Pokračování.)

V květnu.

Kde oltář jaký, kaplička,
obraz jest Boží Máti,
tu vonný květ jen, kytička
jedna vše, sterých zlatí
světél paprsky Matičku
Kristovu — Boží Rodičku.

Sem denně zvonů volají
hlasy bezčetné davy —
tu dlouho ve noc klekají
kloníce zbožné hlavy

*) Z Modeny. Propuštěn na svobodu dne 12. srpna 1775 a jest nyní biskupem v Carpi.

před Máti Boží, nebeskou,
Královnou mocnou — andělskou.

Tu tisíckrát se přesvaté
Maria jméno pje,
a nitro, srdce rozňaté
při tom se zpěvě chvěje,
rajskou jenž slaví Královnu,
již nikdo není na rovnou.

Zbožné se Zdravas rozléhá
ve chrámě, kapli, nivě —
i v lesní ticho zaléhá
tak mile, časně, snivě —
celý kraj plesá, velebí
Paní přesvatou na nebi.

Jí každý svoje starosti
svěřuje, nářky, trudy,
Jí svoje také úzkosti
žaluje — v každé hrudi
„Maria pomoz“ zaznívá —

Potěšen každý, ukojen,
bez tíhy, bolu, strasti
vrací se — v duši vyhojen,
připraven v obět klásti
vše této rajske lilii —
přečistě Panně Marii.

Prok. Zaletěl.

Jiskry.

Chorvatsky napsal Tommaseo. Ukázky podává.

Jindřich Ap. Mutov.

(Dokonč.)

Jiskra XXIV.

Oj! juni drazí, kteří v zemi cizí vědy
si hledat se ubíráte, již země vaše vám
nepodává, naději buďte, buďte radostí, ne
žalem a hrůzou bidné svojí vlasti. Jí vždy
a všude pamětlivi buďte, v srdci si jazyk
její uchovejte; jazykům druhým věnujte
se také, ale ať cizí vám nevypudí rodného
ze srdcí, ať není boje, ať není propasti v
myšlénkách vašich. Vždyť ani vláda, ani
duše rozdělena-li žítí, nemůže. Vlašský duch
jen vím lépe poznáte, budete-li Slávy syny
pravými.

Lepšími jste vskutku než tak mnozí
z oněch, kteří jak na národů vývrhel na
vás tu pohlížejí. Hajte, o prosím vás, hajte
jenom všade čest své drahé vlasti; v době

rozhodné buďte statečnými, v slově svo-
bodnými; bystrými, silnými v čas příhod-
ný buďte, častěji mírnými, vezdy však
buďte lásky plnými. Pravdu milujte více
nežli zlato, a bratry své více než svůj ži-
vot vlastní. Mravy jiných národů pozorujte
a v úctě je mějte; ať však slepě jenom
snad jich nesledíte aneb jimi zase slepě
nezhrdáte. Bratry jejich buďte, ale ne
otroky.

Jiskra XXV.

Záplavy mocné s hukotem dlouhým,
vodami kalnými po století mnohá na tebe
padaly, Dalmacie moje. Přišly též na tebe
vlády přerozličné, ale ani jedna kořání
v zemi tvoji nezapustila. Dějin pravých
nemáš; vše je rozedráno, tak jako když,
zmizí-li náplava, trhliny a prohlubně, všade
pláně rozdírají. Trochu dějin pouze, trochu
máš též dobra; celého však těla nemáš,
nemáš také stavby dovršené. Čím byla's
doposud, neznáš, ba ani věru znáti netoužíš.
Jenom jako ve snách zdává se ti pouze,
že jsi něčím byla; z dálky jakýs hlas
slyšíc, a stín vidíš bledý velikosti staré.
Než hlasové tito, kteří mlhou letí a spolu
se mísí, víc rozum ti kalí nežli probouzejí
To, co čas minulý hlásá, slova tichá jsou
jen a beze sladkosti, krátká, beze vší síly.
Nikdy jsi se dobře ni nepovlaštila, ni ne-
poturčila, slávkou také nejsi. Láska, jenom
láska drobtý ony sebrat může a z nich
pravý učiníti obraz; sestavití může slova
ta a význam vznešený jim dáti; obnovit
hromady a z nich stany stavit, domy a
chrámy.

Jiskra XXVIII.

Tak jako ovce, které pospolu leží v o-
hradě jedné, na jedné sobě poskakují pláni
však nevzpomíná družé své družka, v tůň-li
upadne, lupič ji veme, ovčák ji prodá nebo
si ji stáhne a ztráví: tak také my na mí-
stě jednou žijeme pouze, a o to, co dá se
s bratry našimi, — slepci nelaskaví! —
péče nemáme. My nevidíme, že láska ku
bratřím prospěchem je našim, a tak po-
třebou nám skorem víc je nežli povinností,
co jim se děje, nás také že čeká, a rány
jejich náš také vzduch že otravou plní.
Jak ochromlí jsme na všech svých údech,
jak zaražení strachem velikým, jiné chra-
brosti nemáme ani, nežli chrabrosti uštěrice,
jež se uzavře, do sebe schoulí, a nevyleze
než se nasytit. Nikdo z nás nezná o bě-
dách bratří svých hovořiti, každý jen strachu

je pln, aby ještě horší nepřišlo. Možno tu srdce že hlas neslýšán bude po dobu jakous, avšak konečně ve prostotě svoji přece dál se rozlehne než řevy děl, než hromobití. My však nemajíce srdce, nemáme též chrabrosti lidské . . . Příbuzní jsme si tělem, ale duchem cizinci. Slabochoy jsme a nechceme přidržet se jeden druhého. Máme bol národů mladých, ale starých těžkou nestatečností. Mluvme aspoň s Bohem o těch svých strastech; nebude horšit se Bůh na modlitby naše, od Sebe věru nás neodžene. Nenít zloby u Něho, ni pýchy, ni bázně. Nuž budiž láska aspoň zbrání naší, a budiž církev domovem naším.

Jiskra XXIX.

Oj, lodičko malá, rozbitá, bez plachty bez vesla, kam sama dojdeš, který že ti vánek pomůže?

Stisknutí v zemském kraji tomto, u prostřed mezi pláněmi a mořem, čím jsme my ubozí, kde že můžeme šířiti svá křídla? Zdaž budeme my ve kruhu novém středem nebo hledem? Kdo že zvítězí as, pláň nebo moře? Kterému jazyku Dalmatský hovor za tisíc bude let odpovídati? Co as zbude po nás ve paměti lidské? Neznámo kde zakotví se naděje naše, neznámo též, s které strany as se vyjasní. Hlasové nesborní hučí hned tady, hned zase onde, a mlčení dlouhé, jako když po hromobití nebesa mlčí, připravuje se, by metalo střely.

Oj, lodičko malá, rozbitá, bez plachty, bez vesla, kam dojdeš, který že ti vánek pomůže?

Ale proč nyní ptám se na to? Lépe je častí neznati, jež ještě tu nejsou. Ni malý ni veliký člověk ani národ celý, nikdo neví, co na něj čeká. Otec dobrotivý nás vede za ruku; slepost naše — i ta je věru darem lásky Jeho. Přejme si dobra a dobře nám bude; prosme, abychom slávu poznali svoji, a Bůh dá nám více, nežli si přejeme. Jen nutno vím, bychom o cílu svém též přemýšleli, a ne by, jak zvířátka u jeslí překocených, všecek náš rozum pojídal i stravu naší i našich bližních.

Jiskra XXXI.

Vy, kněží naši, vy vládnete duším, a na zemi není moci nad moc vaši; jenom hleďte vezdy, by se nevyšinul nikdo snad: království duši nezměrného a v prach nezahodil Koruny tak svojí, Vy jste prostředníky zemi touto a nebeskou vlastí, mezi

lidmi zlými a mezi dobrými, mezi velikými a mezi malými. Ubozí jste i vy s Dalmacií naší, než tak věru snáze kráčetí můžete duševní tou výší a hleděti s výše, jak jsou povaleny pod vámi tam dole vše moci zemi. Nejste — možná — všichni snad tak něžnými, jako třeba všem hrůzopláné oné povinnosti vaší; než láska zajisté lépe naučí vás nežli však knihy, láska ta vás nadchne sladkou onou řečí, klesá k srdci dříve než k sluchu dolétá. I budiž vám svěřen mateřský náš jazyk ohebný a plný, mohutný a tichý, mladý posud sice, ale za to silné mladosti a stále. S tím pak proniknete v útroby bědného národa našeho, s tím i probudíte v něm všecken cit krásný. Ale nutno také, aby hovor váš byl volným vždy a čistým, tak jako potůček chladný, který bystře a lehounce teče a ta potěšuje uši, ústa, oči, údy i tu mysl. Svěřuji vám tudíž drahé naše plémě, byste pěstili je v naději budoucích věcí velikých, v pevném milování, v pokoře junácké. Učte jetaké o zemědělství a těm zaměstnáním, v nichž doposud jsme skorem jak divoši, a potom vzdělávat budete s rozmyslem lid ten svůj, jenž si přáti nemůže toho, čeho ani nezná, jelikož je v skutku tak jako nemocný, jenž v síle svoji umírá, an leží ve svém puchu vlastním. A hlas váš když bude od oltářů Páně k nebesům se vznášet, o nechť zdvihá spolu i ta srdce naše, a nám snese dolů pravou tu šlechtnost, která pojí vespolek všechny lidi vrstvy, krále s ubožáky, soudce s odsouzenci. Vždyť — tě bratry Krista Ježíše jsme, všichni. A nikoli šat vejde do nebes, než duše.

Jiskra XXXIII.

Z Thracie*), ze země národa slávského, vyšly děvy — víly do země řecké. Orfeu a Lina hlas lidu zovesmyrnenského slepce**) předchůdci. Ze sněhů na pláni vezdy řeka prýští bohatá, jež zelerou trávu i kvítí živí v době jarní.

Z Macedonie, ze země národa slávského, vylétl onen orel přemocný***), jenž do krajů indických zařídil let, svých střelo-

*) Thracii má Tommaseo za zemi slovanskou, a tudíž i Orfeu za Slovana.

**) Rozuměj Homera.

***) Orlém oním rozumí básník Alexandra Vel., jehož spolu s jinými chorvatskými, polskými a českými staršími spisovateli měl za Slovana.

bitých křídel. Indická země učení nám nové dala mudroslovné, jež muž z národu slovanského vstípil v rozum tolikery a tolik věků, jako druhou víru.**

Macedonský orel onen cestu uchystal slavným oslům římským, by Evropou svedouneji a rychleji mohli, třepotajíce křídla svýma, zkropiti svět krví Kristovou jak rosou lásky.

Od vody Nilu, od pyramid Memfidských mezi duby Albanské holubice***) přilétla znamenitá, naučená, by hlasem svým tichým utlučených potěšila. Albánská země syny svoje mnohokrát dala národu řeckému a vlila krev novou, silnější, v řecké umořené žíly. Nebyla by bez toho povstati mohla otrokyně ta holá; pláň i s ostrovy východními ještě by věru ve snu otroctví dřímaly posud.

Smíšen s vodou německou a slávsou byl potok onen, který byl zaplavil Italii hříšnou. Ineni tudíž bez Božího dopuštění, že národ italský v Dalmacii bédné rozdupat národ slovanský a přirozenou jeho prostotu pokazil.

Všechna je tudíž krev pomíchána i žalost i hřích, zápas i láska národy sjednotily všechny Němci, Slované, Řeci, Latínici, všichni na asijských rovinách kdysi jsme se rozloučili, všichni jsme se zas objetím sblížili smrti neb života. Všichni jsme bratry v slabosti i v síle, ve slávě i hanbě. Nová města a mohly staré, poušť jakož i dvůr, moře a hora, vojsko a žalář, kolébka i hrob, všechno to pouze městem je jedním, jedinou je vlastí.

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Z á v i s ť.

(Pokrač.)

Na to nehleděla, že vlastně dělá doma všecko sama. Baruška chodila nastrojena

**) Mužem tím je Aristoteles, nar. r. 384 před Kristem v macedon. Stagíře. Tedy i Aristoteles dle Tommasea byl Slovanem! Toť ovšem mohlo plniti nadšením muže „illyrské“ doby!

***) Do Dodony v Epiru přilétla prý z egyptských Theb černá, divoká holubice, a na dubě usednuvši lidským hlasem přikázala, by se tam oraculum zařídilo.

jako k muzice, samá pentle. Tváře jí jen kvetly a buclatěly. Již pomýšlela také na to, aby si klobouk koupila a tak od druhých selek lišiti se mohla. Navykla si dobře jísti a k večeři musil muž vždy pro pivo poslati.

„Kdo by tu vodu pil,“ říkávala pohrdavě. „Tu pijou v žalářích zloději a ne pořádní lidé.“

Chasa také nedostatku neměla. Tu zase chránil hospodář.

„Nenají li se dobře chasa,“ rozumoval, „nic na poli neudělá a jen pomlouvá.“

Chasa si libovala, liboval si hospodář i hospodyně a libovala si vyměnkářka. Na těch několik tisíc dluhů, které si Tůma vypůjčil, aby opravy provádění zaplatiti mohl, nikdo nepomýšlel. Ty se zaplatí pojednou, jen co začnou pole dvakrát tolik roditi, jako dosud a jak hospodář tvrdil.

Tak uplynul jeden rok. U Tůmů šlo vše stejným krokem. Hospodář stlustl, nechal si růsti vousy a chodil do hospody. Jen v tom se změnil, že již hrál každého týdne karty a do hospody místo přes den, chodil každého dne. Baruška ztučněla také. Nosila šaty po městsku a na nový rok dostala od muže první klobouk. Malovecová sice byla poněkud těmi starostmi sešlá, ale na dobré bydlo zvykla také.

Toho roku přišel Tůma o několik kusů dobytka a žita i pšenice mu kroupy stloukly v květu, tak že sotva polovici sypaly. Hospodář byl rád, že mohl zaplatiti dloužky, jež si během léta mimo hlavní svůj dluh udělal a že vyplatil čeládku. V polovici zimy musil prodati i cbili, jež měl schováno k osetí a na jaře jel do záložny po druhé.

Když přišlo jaro, kupoval sedlák obilí k setí. Jelikož kupoval na dluh a od židů, dostal obilí všelijaké. Bylo to znáti na jeho obilí, když ještě ani nemetalo. Po žních mlátil den ze dne, tak že byl brzy hotov. Pak vozil vůz za vozem do města. Doléhali na něho židé, doléhala i záložna. Měl platiti úrok a neměl čím. Začal prodávati dobytek a tak ty neodbytné věřitelé upokojil. Proto však na svém dosavadním životě ničeho nezměnil. Naopak hrál již každodenně a chodil domů často nejistým krokem. Ještě to si chválil, že mu žena nedomlouvá. Ta však byla ráda. Mohla aspoň spokojeně doma také píti. Naučila se ku podivu pivo píti a šlo jí k duhu. Kvetla čím dále tím více a její zardělé tváře dávaly podnět k rozličným utrhač-

ným pomlouvám, že prý selka Tůmová — mnoho pije.

Nejvíce si toho všímala stará Malovcová. Dokud zdraví její dovolovalo, že mohla běhati po hospodářství a dceru zastávat, bylo dobře. Ale stáří jest neodbytné a hlásí se k svému podílu tak dlouho, až musí člověk povolit. Malovcová počala cítiti, že již ji opouštějí síly, čím dále tím s větší námahou dle zvyku svého se v hospodářství otáčela. Konečně viděla, že to nejde. Pokoušela se o ní závrat, nohy i ruce se jí třáslly a chřadla vůčihledě. Dosud neřekla ničeho. Až když jedenkrát na dvoře k zemi klesla a sama povstati již nemohla, přiznala se dceři.

„Milá Baruško, již to se mnou jde s kopce,“ řekla truchlivě, „musíš zjednati ještě jednu děvečku. Jsem již jako pára a odpočinu si k stáru. Nadřela jsem se za celý život dost. Vám se, chvála Bohu, dobře vede a já již tak do své smrti mezi vámi se povleku.“

Ale Baruška to na tak lehkou váhu nekladla. Věděla dobře, čím jí matka jest a ani ve snu jí nenapadlo, že by mohla jedenkrát místo matky se sama namáhati. Byť i děvečka její místo zastala, přece jest tu nezbytným dohled. A aby sama chodila po stájích a po polích, o tom se Barušce ani nezdálo.

„Kam pak vás to, maminko, vede,“ ozvala se dcera. „Snad nemyslíte, že vás budeme zadarmo živiti. Jste ještě statná a můžete zastati jakoukoliv práci. Jen si tolik nehovte. Máme beztoho plný dům cizích lidí a aby se jen člověk na ně dřel. Proto, že jste upadla jednou, nejste ještě nemocnou. Bezpochyby jste se nešikovně postavila a budete aspoň podruhé opatrnější.“

Matka se dívala s podivením na dceru. Jest to možno, aby k ní takto dcera mluvila? Snad je dnes mrzutou a sama nerozvážila co mluví. Mlčela tedy, ačkoliv nitro její bylo naplněno trpkostí. Večer, až bude zeť doma, řekne mu to také a on již Barušce domluví. Aby dceru nehněvala, šla do chléva a tu si sedla. Bylo třeba dáti dobytku krmení, nemohla však a proto čekala, až přijde některá děvečka. Když tak asi půl hodiny seděla vešel do chléva hospodář.

„Proč ty krávy tolik bučí?“ tázal se zlostně. „Co pak jim nedal ještě nikdo žrádlo?“

„Nedal,“ povídala výměnkářka. „Če-

kám na některou děvečku. Sama již, milý Františku, nikam nemohu. Před hodinou jsem se na dvoře skácela slabostí a ani údy necítím. Dobře, že jsi tu. Chtěla jsem tě poprositi, abys domluvil Barušce, by zjedнала ještě jednu děvečku. Přemáhala jsem se, jak mohla, ale již to nejde. Staroba, choroba.“

„To tak ještě,“ zasmál se uštěpačně zeť, „abyste vy odpočívala a my vám sloužili. Já mám jinam kam peníze dávat, než pro vaše pohodlí děvečku jednati. Neleňte a bude vám práce prospěšnou. Beztoho jste se skácela z dobrého jídla a ze zahálky.“

Teď se Malovcové udělaly mžičky před očima. Doufala, že František bude k ní míti více ohledů než dcera. A ejhle, mluví ještě hůře než Baruška. Co tohle má znamenati? Chovali se k ní pěkně jen proto, aby jim dřela? Chtějí snad býti k ní nyní tak tvrdí, jak tvrdě mluví?

„Nežertuj, Františku, jsem stará ženská a nemohu nikam. Vždyť to víš, že bych pro své děti krev cedila, kdyby toho bylo zapotřebí. Což já stará spotřebuju. Výměnek od vás nežádám, jen když mi najistí dáte.“

„I hlehle, o výměnku mluvíte? To byste nám musila ještě dávat k němu něco. Kdo to kdy slyšel, aby výměnkářka jedla masa, pila pivo, lžako vy. Já s vámi dokonce nežertuju a povídám dnes nechcete-li dělati, abyste si šla do výměnice a vařila sama pro sebe. Lenochy krmiti nebudu.“

„Tak to tedy jest,“ vyrazila ze sebe Malovcová a slzy jí do očí vytryskly. „Jsem vám již nepotřebnou a proto mne vyháníte. Půjdu s radostí na výměnek a vám dej Pán Bůh hodně štěstí.“

Vstala a vrávoravým krokem šla přes dvůr k výměnku. Byla to malá, dřevěná světnička vedle visky. Jelikož tam nikdo nebydlil, bylo tu plno rozličných věcí starých a okénko bylo rozbito. Malovcová plna lítostí napjala síly své a počala vše ven vynášeti. Mladý hospodář hleděl na ni z okna s Baruškou.

„Vida, jak je slabá! teď má síly dosti. Ať zkusí něco, ráda pak ještě přijde a bude prositi, abychom ji k sobě vzali. Bude to asi hodně brzy. Jdi ať jí tam děvečka co tu ve světnici má, donese. Pošlu jí také výměnek, aby nás nepomluvila. Musíš ale nyní místo ní do stáje. Chasa nemůže býti sama.“

„A proč ty nejdeš?“ opřela se Baruška muži. „Mužskému patří hospodářství a ženě kuchyně. Nepůjdu nikam.“

„Ty budeš také vzdorovati?“ rozkřikl se Frantik. „To vím, že jsi po matce. Jen takhle dobře jíst a pít a nic nedělati. Já to ale přetřnu. Jsme beztoho se statkem pomalu u konce a ještě budu se za ženu dříti. Nepůjdeš-li po dobrém, půjdeš po zlém.“

„Tak?“ řekla Baruška výsměšně a podeprouc si boky hleděla výsměšně na muže. „A co mi uděláš, když nepůjdu.“

„Tohle ti udělám,“ zvolal rozlobený sedlák a udeřil ženu ve tvář, že až zavravorala. „Myslíš, že si nechám od vás poroučeti? A teď ať jsi již ze světnice venku!“ (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odebral se v pátek 1. t. m. do vikariatu Brandýského, kdež udílí svátost sv. birmování a teprve 12. t. m. vrátí se zpět do Prahy.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za člena zakládajícího se 100 zl. přistoupilo. veledůstojné duchovenstvo vikariatu Chrudimského a hned 50 zl. složilo s tímto dopisem: Ctěný Výbore Družstva Arnošta z Pardubic! Veškeré duchovenstvo vikariatu Chrudimského uznáváje blahodárné zařízení spolku akademiků katolických v Praze, přistupuje za člena zakládajícího Družstva Arnošta z Pardubic s vkladem sto zlatých splatným ve dvou lhůtách, a zasílá ihned prvních 50 zl. Berouce živého účastenství na spolku milých akademiků katolických, prosíme Pána Boha, aby jim v těchto neblahých husitismem nakvašených dobách ráčil propůjčiti daru síly a statečnosti, by se neohroženě seřadili pod praporem svatováclavským, a někdy jako věrní synové Církve nastoupili ona důležitá místa, na která je jejich vznešené povolání postaví. Končíme s přáním, aby veledůstojné duchovenstvo věnovalo hojně přízeň svoji Družstvu, které má ovšem s pomocí Boží odchovávatí muže katolické, po jakých nejdůstojnější Páni Biskupové v pastýřských listech nejvíce toužili. Ve Svinčanech dne 28. dubna 1891. Jménem vikariatu Chrudimského: Frant. Kvěch, bisk. vikář. — Za členy přispívající přistoupili: vdp. dr. Josef Mrštík, c. k. gymnas. prof. v Hradci Králové 3 zl., vdp. Frant. Tondl, c. k. prof. na reálce

v Hradci Králové 3 zl., vdp. Josef Arnošt, ředitel chlapeckého semináře v Hradci Králové 3 zl., vdp. Jan Klein, farář a osobní děkan ve Velešíně 1 zl., dp. František Smutný, koop. v Zábřehu na Moravě 2 zl., slavná občanská záložna v Klimkovicích ve Slezsku 10 zl., vdp. Antonín Novák, děkan ve Velíši odkázal spolku 20 zl. — Zpráva jednatelská o činnosti spolkové za I. běh r. 1890—91. Rozhliédneme-li se po uplynulém půlletí, které trvá spolek náš v nynějším složení svém, tu zajisté s uspokojením patříme na vše, co jsme vykonali; s dobrým svědomím můžeme říci, že jsme, seč síly naše jsou, pracovali. V prvním půlletí čítal spolek 10 členů čestných, 15 zakládajících, 245 přispívajících a 132 činných. V období tom konány 4 valné hromady, 3 schůze měsíční a 13 schůzí výborových nečítaje v to schůze odborů; na valné hromadě listopadové jmenování čestnými členy vdp. Mnsgr. Antonín Hora, generalní vikář arcidiecése pražské, vdp. Dr. Klement Borový, metropolitní kanovník u sv. Víta v Praze, Jeho Magnificence Dr. Emil Ott, děkan fakulty právnické a vdp. Jan Drozd, professor a starosta záložny sv. Václavské; na valné hromadě lednové vdp. Dr. Frant. Hrádek, kanovník strážce metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze, vdp. Mnsgr. Ferdinand Kalous, papežský prelát, kanovník Staroboleslavský a sekretář Jeho Emin. nejdůst. pána kardinála a knížete-arcibiskupa pražského a vdp. Jan Klein, děkan v Či-něvsi. Členové účastnili se akademických služeb Boží v neděli a ve svátek v chrámu Páně u sv. Klementa, kdež též přijali svátost pokání (21.) a nejsvětější svátost oltářní dne 22. února t. r., již jim přisluhoval sám Jeho Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn kníže-arcibiskup pražský. Bolestně dotkla se všech členů spolku zpráva o úmrtí J. M. nejdůst. p. Karla Schwarze, světicího biskupa, jenž byl čestným předsedou ve spolku našem a jenž ač toliko dvakráte do spolku našeho zavítal, ode všech nás velice byl milován. Památka zesnulého uctěna byla od členů spolku věnováním věnce a účastenstvím členů při pohřbu. Spolek pořádal 7. listopadu vycházku na Hradčany, kdež si prohlédl poklad sv.-Vítský a Loretanský, pořádal dvě akademie a jednu zábavu; všechny tyto tři první výstupy vydařily se znamenitě; i v druhém běhu konaly se přípravy pro nějakou akademii, ale ježto zemřel čestný předseda spolku J. M. nejdůst. p. biskup Karel Schwarz, upuštěno od toho. Rovněž v odborech byla činnost utěšená; zvláště v literárním odboru, který konal schůze své každý týden a v němž přednášeli členové své vlastní práce a posuzovali díla cizí. Veškeru tuto činnost musel rozvinouti

spolek v jediné místnosti; litovati jest opravdu velice, že spolek nemá prostředků, aby mohl zaopatřiti si místnosti, jež by jeho potřebám a činnosti vyhovovaly; jest pravda, že každý snad přesvědčen jest o důležitosti spolku a jsme jisti, že veliké naděje obecnost ve spolek nás skládá, ale vzdor tomu všemu nepřičiňuje hřivnou svou ku prospěchu spolku.

— „**Josefeum**:“ Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze. Do správní rady zvoleni jsou: za starostu p. JUDr. Jan Kühn, za místostarostu p. Vilém Rubricius, ředitel staroměstských měst. škol v Praze, za pokladníka p. Jan Tengler, stříbrník a majitel domu v Praze, za jednatele p. Karel Vondruška, koop. u sv. Havla v Praze, za účetního p. Josef Kratochvíl, official při magistrátu v Praze, za zapisovatele p. František Wirth, kand. lékařství v Praze a za ostatní tři členy správní rady: p. Matěj Novák, člen měst. zastupitelstva, majitel domu a závodu krejčovského v Praze, p. Frant. Zbíral, majitel domu a mistr kožešnický v Praze a p. Matěj Zahradnický, faktor v c. k. školním knihoskladu v Praze. — Příspěvky zaslali: sl. záložna sv. Václavská 20 zl., p. E. Žatecký, kupec v Praze 5 zl., p. Ant. Bernard, obchodník v Praze 1 zl. a vysoce důst. pán B. M. Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě 20 zl. s tímto přípisem: Číslo 12. „Blahověsta“ přineslo nám provolání: „Katolíci,“ v příčině „Ústředního spolku dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa.“ Podniku tomu založenému na lásce křesťanské přeji zdaru dokonalého a odevzdávám svůj příspěvek do pokladny spolku toho, 20 zlatých. — Příspěvky možno zaslati pod adresou: „Josefeum: Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Julius Beck, far. v Něm. Čermě v Kladsku, obdržel expositorium canonicale.

Ustanoven jest:

- p. Frant. Jelínek, kapl. v Dejšině, za faráře v Kobyle.

OBSAH: Kázání na slavnost Nanebevstoupení Páně. — Kázání o slavnosti sv. Jana Nepom. — Bůh v národní poesii české. — První máj. (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorence Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě. — V květnu. (Báseň) — Jiskry. (Dokonč.) — Hříchové a pokuty. Závist. Povídka. (Pokračování.) — Kronika. — Osobní věstník.

Uprázdněné místo:

Kanonikát při vždy věrné metropol. kapitole u sv. Víta v Praze, s povinností kázání českého, od 28. dubna 1891.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Pitra, far. Sedlecký, na odpoč. v Kutné Hoře, 8. dubna 1891, (nar. 29. února 1812 v Ostrově, vysv. 25. července 1835);
p. Jan Kamarýt, far. v Miletíně, 17. dubna 1891, (nar. 4. července 1846 ve Veleštině, vysv. 17. července 1871);
p. Jan Nožička, čest. kanovník, kons. rada, b. vikář a děkan v Čáslavi, 23. dubna 1891, (nar. 28. října 1820 ve Studjanech, vysv. 25. července 1845).

Ustanoveni jsou:

- p. Vinc. Marek, far. v Malé Úpě, za far. do Mikulče;
p. Josef Pohl, admin., za far. do Javornice;
p. Jan Limberský, admin., za far. v Bučicích;
p. Jan Oliva, kapl. Morašický, za kapl. do Cerekvice;
p. Karel Jánský, kapl. Újezdský, za kapl. do Morašic;
p. Václ. Kudrna, koop. Oubyslavický, za kapl. do Jaroměře;
p. Al. Leder, koop. Velko-Úpský, za admin. do Malé Úpy;
p. Moric Maršík, kaplan, za admin. v Miletíně;
p. Karel Fink, admin. Javornický, za admin. do Černikovic.

Uprázdněná místa:

Miletín, fara patr. kníž. Schöoburga, od 18. dubna;
Čáslav, děkanství, patr. městské rady tamtéž, od 24. dubna t. r.

Milodary. Na chrám P. Desenský zaslaly nám nejmenované osoby 5 zl. a dále s heslem: „Z kraje missijního pro staniční missijní“ 2 zl. Zaplat Pán Bůh!

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihhtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupečů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV., 34.)

Kázání

na slavnost seslání Ducha sv.

„Utěšitel Duch sv., kterého
pošle Otec ve jménu mém,
tenť vás naučí všem věcem.“
(Jan 14, 26.)

Netoliko učenníkům Páně platilo toto zaslíbení, jehož vyplnění vznešené, jehož účinky tak citelné a následky tak slavné býti se osvědčily, ono ku všem křesťanům se vztahuje. Týž Duch sv., jenž svým světlem, svým ohněm naplnil hlouček apoštolů, podnes nepřestává milost svou rozlévatí v srdce lidská. Sestoupil ovšem Duch sv. na apoštoly způsobem viditelným: „stal se rychle zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru, ukázali se rozdělení jazykové jako oheň a spočinul na každém z nich,“ i počali mluvití různými jazyky, divy činiti, ano tuto moc vkládáním rukou i jiným udělovati, avšak sotva víra v srdcích byla upevněna a pokoře kněží pro tak neobyčejných milostí úděl hrozilo nebezpečí, tu ustály zevnější ty účinky, ale vnitřní posvěcení skrze téhož Ducha sv. neustálo a trvá dosud. Týž Duch sv. očistuje dosud skrze živou víru naše srdce; ale žel Bohu! dosud pěl křesťanský svět: Duch Boží naplňuje okršlek zemský, však na mnoze oprávněn jest stesk: duch světa naplňuje nyní křesťanstvo.

I. Duch Boží přemohl v počátcích církve ducha tohoto světa, však II. duch světa přemáhá v době největšího šíření se církve Ducha Božího v nás; toť jsou dvě věty, jež povšimnutí jsou hodny, by příklad prvotních křesťanů horlivosti, nedal

nám přemoci se šířící se lhostejnosti. Ty ale, Duše svatý! vši lásky pramene, sešli oheň v nebi vznatý v srdce naše studené!

I.

Kdysi dlelo několik mužů v jedné siní pohromadě, dle zevnějšku byli to lidé prostí a nezamožní, tvářnost jejich nasvědčovala tomu, že něco velmi důležitého s obavou tají, jako člověk, který se strachuje o poklad, jež bedlivě uchovává. Z ulice dorážel sem šum a lomož nesčíslných davů ze všech národů ubírajících se kolem, jako Goliáš kdys obcházející tábor, v němž málomyslný Saul se skrýval.

V tom domě, v té siní shromážděna byla v té chvíli celá církev Kristova vezdejší, a kolem ní lomožil svět se svou nádherou, se svou učeností, ale i se svou pýchou a prostopášností! Náhle však Duch Boží sestupuje na shromážděné učenníky: rozum jejich osvícen, srdce rozniceno, sílu cítí v sobě — sílu, která stačí, by podmanila svět! Petr, jako druhdy David náhle pýchu Goliáše drtící, vychází směle nepříteli vstříc a mečem slova Božího potírá velikána, i ostatních apoštolů stejně zmužilost vítězí a jejich slova vítězně rozléhají se světem — hle špetka kvasu a celý svět cítí jeho účinky!

Týž Duch Boží, s jehož pomocí dobývali a vítězili apoštolé, nejprve však podmanil je samotný. Do posledka očekávali od Krista P. obnovení říše israelské, vzdor všem divům, jichž byli svědkové, zmítání byli pochybnostmi, trpce jim Spasitel vyčítal jejich nevěru a zatvrzelost, neméně předsudky a vášně mnohé. Jaký to však obrat! jejich pýcha ustupuje pokoře, ne-

tečnost horlivosti, bázlivost síle; ovšem zárodky vášní zůstávají i náklonnost ku hříchu zděděná, avšak dostatečná jim udělena milost, by nedali zniku jím, a takto nemění sic Bůh lidskou jejich přirozenost, ovšem ji ale povznáší a posvěcuje.

O jak jim nyní vše jasno, co mluvil k nim kdysi Spasitel, jakou výmluvností osvědčují svou víru; jest mi jako bych vlastněma očima tu zřel Petra uprostřed těch davů pestrých, jako bych slyšel jej volati: „Muži Israelští! Ježíše Nazaretského, muže osvědčeného od Boha ukřižovavše usmrtili jste — toho Ježíše vzkřísil Bůh, čehož my všickni svědkové jsme!“

A co říká tomu lid? V téže chvíli poznává celou tíhu svého obvinění, cítí bol, ne k zoufalství jej pudící, ale v milosrdenství Boží doufající. A výsledek? „A připojilo se duši o ten den okolo tři tisíců,“ odpovídá písmo sv. Hned na to ale následovalo obrácení se do tisíců po vší zemi.

Povážíme-li, zejm., jakou jediná říše římská měla na světě moc, jaké předsudky odvěké, zlořády zastaralé všemi i nejkruťšími prostředky bránila i šířila, uvážíme-li, že ku násilí lidská dovednost, nadutá učenost, úskočnost a vytrvalost se družily, že mocnosti toho světa bezohledný boj ku vyhubení nového učení na základech lásky, pokory a sebezapření zbudovaného zahájily, tuť naplní nás úžasem zříme-li, že prvním hlasatelům učení Kristova nedal jinou zbraň Duch sv. nežli meč slova: „a počali mluvit,“ prostě sic, ale pravdivě a Duch Boží byl „slovy jejich tu jako mírný vánek občerstvující srdce skormoucená, osvěžující mysl skleslé, tamo zas bouří uchvacující zatvřelá srdce, by pro nebe je zachoval. Tiché s počátku zachvění se svědomí jak často velikými událostmi se mění v mocné napomenutí, v ránu hromovou, která ospalou duši probouzí a na vždy sprostuje ji okovu hříchu!“

A co zmohly všechny vášně a zloba proti hlasu, v němž ozval se Bůh? Bůh velebností zahrml. Co mocnějšího nad hrom, jemuž v zářící zděšení, hrůza a smrt? jenž rozbíjí stejně paláce i chýže, zasahuje temena vrchů i vlny moře? tak i hlasu pravdy neodolá moc a vznešenost zločince aniž počet vinníků, když Bůh velebností zahrml, stejně porážející hlasem svým cedry libánské, mocné vládce světa, jakož i zatřásající pouští, v jejíž osamělosti bezbožný marně hledá ukryt.

O kdož by z nás, pozoruje-li úplně

převrat, ježž prostí učenníci Páně pouhým slovem Božím způsobili, nepoznal, že skrze ně Duch Boží přemohl s počátku ducha tohoto světa, kdož by nezvolal: „toť změna pravice Nejvyššího!“

Pakli tato úvaha radostí nás naplňuje, tož tím více pokořující jest doznání, že v době největšího šíření se církve duch světa přemáhá Ducha Božího.

II.

Sám o sobě Duch sv. co Bůh nemůže býti nikým přemožen, ale nešťastní, věčně nešťastní, kteří svou vinou přestali býti chrámem Ducha sv., hostíce v sobě ducha toho světa. Ovšem nepřestává i nyní Duch sv. rozdávatí svých darů, ale co platno, že slova Kristova trvají na věky, když v našich srdcích hasne víra? co platno, že leckdy modlitba nám zbyla, když se klaníme modle marnivosti a samolibosti? co platno, že i mezi námi žijí světci, když my trváme v hříších? Ducha Božího t. j. ducha pravdy, svatosti a síly vyhostujeme z myslí a jiný duch, duch bludu, smyslnosti a slabosti vládne naším srdcem. Co ale může z tak otráveného pramene vyprýštiti? Zjistě neměli bychom tak mdlou na duši i srdcem zakrnělou společnost, kdyby Duch Boží byl měřítkem našim, jako prvotním křesťanům jím byl. Duchem Božím osvěcený rozum jasně by pojímal záhady života; vůle milostí Boží silená neochabovala by v důsledném provádění úkolů jasně pojatých, čímž by naší zmítané duši zas navrácen byl onen pokoj, který svět nemá a svými rozkošemi nám nenahradí.

Slovutný filosof Archimedes sestoupiv kdysi do koupele, náhle připadl na jakýsi důkaz mechanický, o němž se byl dlouho marně pokoušel, jako smyslů zbaven vyskočiv z vody běžel domů volaje: heureka! heureka, našel jsem, našel! Tak byl vnitřní rozkoši zaujat, že zapomněl aspoň utěradlem se přioditi! Nuže, volá starověký spisovatel Plutarch, jmenujte mi nějakého labužníka jako Apicius, který by po tučné hostině stejným zápalom mohl volati: „najedl jsem se, najedl!“ uveďtež mi na mysl vlníka, jakým byl pověstný Polienus, který by podobným roznicením mohl pokřikovati po prostopášnostech spáchaných: „miloval jsem!“ Toť neslycháno! Kdož by nepoznal, oč větší jsou radosti duševní než rozkoše těla. Když radost nad pravdou toliko přirozenou tak veliká, ó jak veliká bude radost nad poznáním pravdy nehynoucí —

věčně, jejižto poznání toliko milost Ducha sv. nám umožňuje. Jej tedy vzývati neustávejme a hledáte-li přece statků a rozkoší, tož hledejte aspoň statků nehynoucích, hledejte darů Ducha sv., jež vás učiní spokojenými zde a blaženými na věčnosti! Amen.

Jan Hlasivec,
far. v Lužné.

Kázání na den nejsvětější Trojice Boží.

„Jdouce, učte všechny národy,
křtíce je ve jménu Otce, i Syna,
i Ducha svatého.“

(Sv. Mat. 28, 19.)

Dostav se, ó křesťane, k soudu před nejsvětější Trojicí! Tak zdá se mi, jako by církev sv. hned u křtitelnice každému novokřtěnci do uší hřímala, podávajíc mu roucho bílé těmito slovy: „Přijmi toto roucho bílé a neposkvrněné ho zachovej až k soudné stolici Páně!“ Toto roucho nevinnosti a čistoty tedy, jímžto na křtu sv. byl přioděn, má neposkvrněné a neporušené zachovati a v něm k soudu se dostavit. A k jakému to soudu? k soudu Páně, v jehožto jménu byl jsi pokřtěn a ode všech skvrn hříchů obmyt. Tento však Pán není žádný jiný, nežli trojjediný Bůh, v jehož nejsvětějším jménu všickni národové pokřtěni býti mají, jak rozkázáno dnešního dne apoštolům: „Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.“

Že celá nejsvětější Trojice, všechny tři božské osoby při křtu každého člověka jsou přítomny, toho svědectví nám podává Jan Křt. Neb když ve vlnách řeky Jordánu křtil Ježíše, aj nebesa se otevřela, Duch sv. co holubice sestoupil dolů a s nebe slyšán jest hlas: „Tentož jest Syn můj milý, v němž jsem sobě dobře zalíbil.“ Hle, kterak se tu jeví Trojice nejsvětější! Otcův hlas zaznívá s výšin nebeských, Syn v přirozenosti lidské sestupuje do řeky, Duch svatý v způsobě holubice nad ním se vznáší. A taktéž stává se až podnes při každém nemluvnátku. Neb ať Duch sv. veškerou hojnost milostí svých naň nevlévá a Otec nebeský ono zalíbení nad ním nejví, které jedině Synu ve všem jemu rovnému přináleží; nicméně každý, kdož křtu sv. došel, milostí Ducha sv. jest posvěcen a zalíbení božského Otce spočívá na něm. Ano, kdyby oči naše u křtitelnice, jako někdy

Janovy u Jordánu prostřeny byly, tu bychom spatřili divadlo, jež v andělech i lidech vzbuzuje podivení. Tu bychom viděli, kterak rozžaté světlo víry v křtěnci plápolá; tu bychom viděli, kterak Syn Boží do lůna církve své dítko uvádí; tu bychom viděli, kterak Duch sv. v způsobě holubice nad blahodárnou koupelí křestní se vznáší; tu bychom spatřili, kterak dítko, z anděla temnosti v anděla světla proměněné, co jasné slunce se stkví; tu bychom slyšeli hlas Otcův s nebe: Tentož jest syn můj milý! Toho svědky bychom se stali, kdyby nám jen na okamžení neprůhlednou roušku tělesnosti odhaliti dopřáno bylo. Ó v skutku vznešená, radostná to doba, v kteréž člověk křtu dochází! Ale ach, kterak strašná jesti ta samá doba, ať díím se sv. Cyrilem, an státi se může příčinou strašného soudu, ku kterému, pakli s milostmi, na křtu sv. obdrženými, svědomitě nenakládal, co pohrdač nejsvětější Trojice, k přísnému zodpovídání se dostavití přinucen budeš.

Bože, kteraký to bude soud, když člověk nejsvětější Trojici z oné doby, v které pokřtěn byl, bude muset účet skládati! A my si z toho málo, ano zcela nic neděláme, když víra v nás slábne, láska hasne, když milosti křtu sv. nohama šlapeme, ano i slavně nejsvětější Trojici učiněný slib věrnosti rušíme? Nuže, přistuptež k stolici soudné a popatřtež, jaké účty jedenkrátě skládati musíte a) Bohu Otci, b) Bohu Synu, c) Bohu Duchu svatému.

Pojednání.

a) Domnívám se, bratří a sestry v Kr., že nejlépe poznáme, kteraký to bude soud, jemuž každý křestan podrobí se musí, pakli v duchu ku křtitelnici přistoupíme, kdežto vše, z čehož pokřtěnec účet skládati musí, dílem slyšení můžeme.

Tam čeká nemluvně u dveří chrámových, nesmí se opovážiti překročiti prah svatyně; neb dědičný hřích tíží je, kletba Nejvyššího, jež každému hříchu v zápětí stojí, spočívá na něm. Tu však vychází mu kněz vstříc a táže se ho řka: „Co žádáš od církve Boží?“ Co žádáš, čeho si přeješ? I odpovídá nemluvně ústy kmotrů svých: „Víru.“ Dítě malé, kterak velkou to věc žádáš, víru? Než dobře volíš, chvalitebná ano spasitelná jest žádost tvá! „Nebo kdo k Bohu přistupuje, musí věriti,“ dí sv. Pavel. Ano víra jest branou do církve, jako křest branou do nebes. Bez víry nemožno jest Bohu se líbiti, křesťanský

žítí, křesťansky umřítí. A protož dobře činiš, dítě rozmilé, ano na dvěře chrámovy klepeš a o dar víry se ucházíš. Než kdo ti může udělití vznešeného daru toho? Na tuto otázku odpověď dává kněz, jenž bez odkladu přednesenou prosbu křtěncovu o dar víry Otci nebeskému v modlitbě předkládá, takto se modle: „Všemohoucí věčný Bože, rač milostivě vzhlednouti na tohoto služebníka, jehož jsi k počátkům víry povolati ráčil, vypuď z něho veškeru zaslepenost srdce, otevři mu bránu dobrotivosti své, aby věrně ti slouže v církvi Tvé, v ctnosti prospíval den po dni.“ Kdož jest to, u něhož se ditko o dar víry uchází? Jest to Otec nebeský. A jelikož na vyslyšení prosby nelze pochybovati, táže se tedy již sluha Páně křtěnce: „Věříš-li v Boha Otce, všemohoucího Stvořitele nebe i země?“ Což kmotry svými pronešeným slovem „věřím“ ztvrzuje dítě. Tak tedy k Bohu Otci zasilá prosbu svou dítě o dar víry a ten Otec nebeský uděluje milosti žádané, přijímá je za dítě své, a již z oblaků nebeských vychází hlas: Tentof jest Syn můj milý, tentof jest dítě mé milé.

Kmotře, kmotro, vy, jenž jste dítě na loktech svých do chrámu ku křtitelnici byli donesli, vy, jenž jste zaň mluvili, slib skládali, víru přijali, uvažtež, kterak velkou povinnost jste na se vzali, ani kmotrovstvím svým jste se závázali, o náležité vychovávání dítě, jež jste na rukou drželi, svědomitě se starati. Běda na soudu před Otcem nebeským tomu, jenž za rukojmě se stavi jinému, běda tomu, jenž co rukojmě za víru nemluvnátka se postavil, nedostojí-li povinnosti přijaté! Vy kmotři a kmotry, vy jste na se vzali břímě těžké, vy jste se uvolili, že pakli by tělesní rodiče zemřeli neb své povinnosti zanedbávali, vy jste se uvolili ujmouti se dítě, jimž jste kmotrovstvím stáli, je odchovati v bázni Boží k poctivosti, k nábožnému, ctnostnému životu je vésti, církvi a Bohu je odchovati, vy jste duchovní jejich otcové a matky. Než běda na soudu před Otcem nebeským tomu, jenž za rukojmě se stavi jinému, nedostojí-li povinnosti přijaté, běda tomu, kdož co rukojmě za víru nemluvnátka se postavil, neplní-li, v čem se zaručil! běda i vám, kmotři a kmotry, jestli jste nečinili a nečiníte-li, což vašeho jest, neb i od vás požádá Otec onen, „z něhož se veliké otcovství na nebi i na zemi jmenuje“ (Efes. 3, 15.), z vladařství vašeho

účet prísny. Než i ty, člověče pokřtěný, buď si kdo buď, i ty jedenkrátě sám ze sebe budeš účty skládat před soudnou stolicí Otce nebeského. Neb on ti svěřil dar víry co hřivnu, kterou jsi neměl v zemi zakopati, nýbrž s kterous měl těžiti, by přičiněním tvým hojných úroků vydala. „Ukaž mi víru svou,“ osloví tě Otec nebeský, „kterouž na křtu svatém jsem ti udělil! Ukaž mi víru svou, jaké ovoce na tobě vydala? kde jsou skutky tvé? Či nepřipomenul jsem ti skrze kněze svého, když jsi mne o víru prosil, že chceš-li vejíti do života věčného, že přikázání ostříhati musíš, řka: Miluj Pána Boha svého nade všecko, z celého srdce svého a bližního svého jako sebe samého? Zdaž pak jsi to vždy činil? Nuže, ukaž mi v skutech víru svou! Aj ty nemůžeš, zakopals hřivnu, nemáš skutků, víra tvá jest mrtvá, a pročez věz, že zahyneš! Neb „kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdož pak neuvěří, bude (byť by i pokřtěn byl) ztracen“ (Mar. 16, 16.).

b) Ještě mnoho bych mluvití měl o soudu tomto prvním, který nad jedním každým z nás držeti bude Bůh Otec, blaze však nám, pakli víra naše živá, doprovázená dobrými skutky, shledána bude.

Než již pospíchá kněz s dítětem ku křtitelnici. Dotýkáje se ho kněžským svým rouchem, vybízí je, by vkročilo do chrámu, řka: „Vejdi do chrámu Božího, abys měl podílu s Kristem k životu věčnému.“ Došel ku křtitelnici, vyzývá ve jménu Ježíše Krista, kněz ducha zlého, aby odstoupil od dítě, jež až dosaváde vězelo v bídném otroctví jeho, poněvadž nyní sám Pán za svůj chrám si ho zvoliti a posvětití chce. Když pak modlitbou církevní vypuzen jest duch zlý a dítě Kristu získáno, tu ještě křtěnec všeho obcování s nepřítelem zlým, v pravdě a skutku sám odřící se má, a proto stavi naň kněz tuto otázku: „Odřikáš-li se satanáš?“ Slovy kmotři svých odpovídá dítě: „Odříkám,“ kněz pokračuje dále: „I všech skutkův jeho?“ Dítě odpovídá: „Odříkám.“ Do třetice táže se kněz: „I vši pýchy jeho?“ Načež dokládá dítě: „Odříkám.“ Po tomto veřejném, tak slavném, trojnásobném odřikání se, maže kněz křtěnce na prsou a mezi lopatkama olejem svatým, aby stal se statným vojínem Kristovým a udatným bojovníkem proti nepříteli, jemužto přátelství právě nyní vypověděl a v boj s ním vcházeti slíbil. Aby však slib svůj splni

a v zápasu s pekelným oným nepřitelem neklesl, nýbrž jako někdy Kristus slavně zvítězil, tudy svatým pomazáním tímto moci a síly uděluje mu Pán.

Nyní však zachvěj se, človče pokřtěný, neb svými vlastními slovy jsi se zavázal, když se tě u křtitelnice kněz tázal: „Odříkáš-li se satanáš, i všech skutků jeho?“ kteraks odpověděl? Odpověděl: „Odříkám.“ Když se tě kněz tázal: „Odříkáš-li se světa i vši marnosti jeho?“ Cos odpověděl? Odpověď tvá byla: „Odříkám.“ Nuže, buď pamětliv slov svých. Nezachováš-li se, jaks slíbil, neдрžíš-li své slavně dané slovo, očneš se před soudem, kdežto z vlastních slov budeš souzen (sv. Ambrož). „Nechť ať se upamatuje,“ praví Origenes, „každý pokřtěný na slova na křtu sv. řečená, kdežto satanáš se odřekl: on přislíbil, že varovati se chce jeho pýchy, jeho skutků, jeho služby, jeho rozkoši a že v ničem více po vůli mu nebude.“ Splnils to? Držels přísahu, kterouž jsi složil? Ó neodpovídej slovíčkem „ano,“ človče pyšný, lakomý, oplzlý! Neb když jsi zakládaje si nemálo na hrstce hlíny, na pleti sličné, na stavu a hodnosti hrde se vypínal, nuzným, bídným pohrdal, ze sprostších úsměšky si tropil, jest to odřici se ďábla a s Kristem držeti? Když štěstí bližního tvého bylo ti trn v očích, když závistí bledla tvář tvá, když na pádu jeho jsem i nocí pracoval, kdyžs měsíc svůj nespravedlivým, bezbožným způsobem, ulačováním, podvodem, lží a úskokem naplňoval, cizím potem břicho své pásal a kark proléval, jest to odřici se ďábla a jeho skutků a Krista se přidržeti? Když jsi jen žlu a jeho náruživostem hověl, nestydavými, oplzlými řečmi, způsoby a skutky pohoršení dával, sebe a jiné nevinné duše baváděl, slovem, když žádost očí, žádost žlá, pýcha života, tato tříhlavá saň tvým lohem byla, jemůž jsi se kořil a vše, spojojenost svědomí, pokoj domácí, zdraví, jest, jméno dobré, ano víru sv. a spasení duše obětoval, bylo a jest to odřici se ďábla a s Kristem držeti? Co myslíš, jak se as dopadne, kterak ti bude, když co hlavný lhář před Spasitelem svým se zatříš, žes Bohu dané slovo neдрžel, přísahu domil? Kterak obstojíš na soudu před Kristem, když každé ono znamení sv. kříže, kterým tě ruka kněžská svatým olejem a mázem na temeni, prsou a lopatkách namazala, proti tobě povstane a svědčiti bude?

c) Tak souditi nás bude Bůh Otec, tak Bůh Syn, a blaze nám, pakli se vykážati moci budeme, že jsme nebyli služebníci ničemní, nýbrž s hřivnou svěřenou že svědomitě jsme těžili a jiných získali. Než ještě jeden soud na nás čeká, an i Duch svatý, jenž co třetí božská osoba na křtu svatém působí, účty žádati bude. Neb i on se u křtitelnice nad námi vznášel, i v jeho jménu byli jsme hřichu zbaveni, pokřtěni, i jim nabyli jsme milostí hojných. Když totiž kněz při trojím obmývání vodou křestní pronesl ta slova: „Já tě křtím ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv.“ počíná se modliti dále, smysl tento: „Otec Pána našeho Ježíše Krista znovu tě zrodil z vody a Ducha sv. a odpuštění všechných hříchů ti udělil.“ Hle, kterak v nás působil Duch svatý, když jsme jedenkrát křtěni byli. Z vody a z Ducha sv. nově zrozeni odcházeli jsme od křtitelnice, nevinností andělskou nás ozdobil, milostí nás naplnil, svátostní znamení křtu vtiskl v duši naši Duch sv. Ó kěz by jen nevinnost ona a milost jako znamení ono byla stálá; než znamení jest nezrušitelné, nevinnost však a milost podobá se oděvu, jenž obleci a svléci se dá. Čehož znamením jest ono bílé roucho, kteréž kněz po ukončeném křtu na dítě klade, řka: „Přijmi toto roucho bílé a neposkvřené ho dochovej až k soudné stoličce Pána našeho Ježíše Krista.“

Významná to slova, jež by mnohou litostnou slzu vynutiti měla každému, kdož to roucho nevinnosti, ten dar Ducha svatého zhanobil, pošpinil, smrtelnými hříchy pokálel! Neb kterak se ukáže v něm před soudnou stoličkou Páně, jak mu od církve nařizeno? Když jedenkrát nevěsta v písni Šalomounově svlékla sukni svou, a ženich na dvěře zaklepal, i počala naříkati: „Ach svlékla jsem sukni svou, kterakž se v ni zas obleku.“ Než proč kvílíš, nevěsto? Ejhle, tam leží šat tvůj, a jak brzo a snadně nepřehodíš jej opět přes sebe! I ustaň naříkati; ale nech kvileti a truchliti duši onu, jež roucho křestní, roucho nevinnosti svlékla, do kteréhož vícekrát na věky obleci se nemůže. Tato nechť ať upěnlivě volá: „Ach svlékla jsem sukni svou, kterakž se v ni zas obleku? Já jsem se roucha své nevinnosti zbavila, kterak si opět dopomohu k němu, až budu muset k soudu, a Duch svatý dar svůj ode mne požádá?“ O bratři a sestry v Kr., kdož by si neměl práti, hned po křtu sv. zemřít, by ono bílé roucho nevinnosti „neposkvřené“ na soudu

předložití mohl? Ach, „zavazuji vás přísahou dcery jerusalémské,“ vy ještě nevinné, žádným smrtelným hříchem neposkvrněné duše! zachovejtež čisté, neposkvrněné své první, nenahraditelné roucho křestní. Však nejen křestní roucho zachováti musíme, nýbrž také hořící svíci, tento druhý dar křestní Ducha svatého, kterou v ruce vaše vložil kněz těmito slovy: „Vezmi tuto hořící svíci, zachovej křest svůj bez úhony, ostříhej příkázání Boží, abys, až přijde k svadbě Pán, se všemi svatými jemu vstříc kráčet mohl v říši nebeské.“ Šťastný, třikráte šťastný ten, jemuž v hodině poslední ta samá svíce hoří, jež na křtu svatém mu svítila, kterouž na loži smrtelném neposkvrněnou a tak nevinnou rukou drží, jako někdy ji držel u křtitelnice. O něm platiti bude slovo Páně: „Pojď, služebníče dobrý a věrný!“

Než kterak bude tomu, jenž tyto dary křestní co perly před svině mece, kterak mu bude, když Otec nebeský víru, již mu na křtu sv. udělil, Syn naději a Duch sv. lásku, jižto naň vлил, když totiž jedna každá z božských osob darů svých nazpět požádá? Když Otec posvěcující milost, kterouž pokřtěného obdařil, Syn ovoce předražené své krve, kterou ku spáse svých pokřtěných byl prolil, a Duch sv. roucho nevinnosti, jímž křtěnce přioděl, když všakerá Trojice dílo rukou svých spatřiti žádáti bude? Ach! kterak úzko bude tomu, kterýž od křtu svatého ničehož si nezachoval, než toliko znamení, že pokřtěn byl, jenž ničím jiným vykázaní se moci nebude než toliko tím znamením, jež zrušiti se nedá, jehož víra jest mrtvá, naděje prázdná a ničemná, jenž lásku udusil, křížmo ztratil, sůl zmařil, bílé roucho na sobě roztrhal, světlo do rukou vložené zafoukl: tuť nebude mítí slov, ale oněmi, když Pán osloví jej: Vydej účet! a z trojnásobných úst zazní ortel strašný: „Svážice ruce jeho a nohy, uvrzte jej do temností zevnitřních!“ (Mat. 22.)

Viděli jsme, v Kr. shrom. bratří a sestry! viděli jsme na soudu státi křesťana před nejsvětější Trojicí, slyšeli jsme, že jedna každá z třech osob božských, v jichžto jménu pokřtěni jsme byli, dary a milosti nám udělené s hojnými úroky nazpět požádá. A tudy již ničehož nezbyvá, než abych jednoho každého co nejdůrazněji napomenul slovy církve svaté: Zachovej, ach, zachovej křest svůj! — když Isdegasdes, král Peršanský, svatého Benjamína,

jáhna, všemožně usiloval od víry křesťanské odvrátiti, řekl mu tento: „Oznam mi, o králi! jaký bysi ortel vynesl na toho vojína, kterýž by vojsko své opustiv k nepřátelskému se připojil?“ „Odsoudil bych ho k neukrutnější smrti,“ byla odpověď jeho. „I jak kruté smrti hoden by byl ten?“ doložil sv. jáhen, „jenž by Boha svého a Pána všech věcí se opovážil zapřít, pouze proto, aby chatrnému stvoření se zalíbil?“ Buďtež pamětlivi příkladu tohoto, držme se věrně Krista, stůjme pevně pod vítězným jeho praporem, ku kterémuž na křtu sv. jsme přísahali, zachovejmež křest svůj a pak jistě šťastně obstojíme na soudu Trojice Nejsvětější; neb o těch, jenž křest svůj zachovali, platí slova evangelisty Páně sv. Marka (16 k.): „kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude.“ Amen.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

Uzkostlivost svědomí.

Nikdy nepřístup k oltáři Božímu s nějakou pochybností. Kdo může o svém stavu duše více se klamati, nežli ty, knězi! Právem či neprávem upokojuješ se dnes; zítra však máš výčitku poznovu v srdci svém a budeš snad ještě odkládati; v následujících dnech budeš říkati: později! později! Jakých však svatokrádeží dopustiš se snad mezitím! Hleď tedy co nejrychleji klidu duše nabyti náležitou sv. zvěstí.

Co přece mělo by tě nedůvěřivým činiti? Snad dobrotivost Ježíše Krista? O. Sám praví k tobě: Hle, stojím u dveří a tluku. Dej mi své srdce, synu můj! Navrať se ke mně a já tě ochotně přijmu. O kéž bys přece poznal dary Boží! Kéž bys též poznal a to aspoň v tento den, co jest tobě ku pokoji! . . . Nebo měl bys láse svého spolubratra nedůvěřovati? Hle, on jest lékař jako ty, jenž sám může onemocněti, vojevůdce, který může zraněn býti, průvodce, který může zblouditi, prostředník, jenž sám v nemilost může upadnouti. On nezapomněl na napomenutí svatého Pavla: „Bratři, byl-li by člověk i v nějakém hříchu zachvácen, vy, kteříž jste duchovní, poučte takového v duchu tichosti, prohlédaje každý sám k sobě, abys i ty nebyl pokoušen.“ (Gal. 6. 1.)

Pád do hříchu.

Jestliže jsi upadl, povstaň hned a neustávej konati skutky pobožnosti. Na tom vše záleží: nikdy nepovoliti a nikdy zlému nepříteli místo nepostoupiti. Není žádného lepšího prostředku, k dokonalosti v životě duchovním přijíti, nežli vždy znovu začítí.

Ze všech pokušení nejchoulostivější jest malomyslnost srdce. Nuže, musíme, býti spíše proti svému vlastnímu srdci, aby i ono bylo proti jiným. Vždyť ono nehřeší ze zlomyslnosti, nýbrž ze slabosti! Vzmuz se tedy, srdce mé, příteli můj! chceme ku předu kráčet a dobře na sebe pozor dáti! chceme se postaviti k vlastní pomoci své, a k Bohu svému se povznéstí. (Sv. František Sales.)

Jest na zkušenosti založená pravda, že nikdo není blíže zoufalství, nežli vinou stížený kněz: svědkem toho jest Jidáš; a přece jest rovněž tak jistá pravda, že nikdo není odpuštění blíže, jako kající kněz — o tom podává svědectví sv. Petr.

Jako vojevůdce v bitvě má raději vojáka, který, když i na útek se dal, opět se obrátí a pak na nepřítele statečněji doráží, nežli takového, který nikdy neprehl; rovněž mnohdy Bůh ty, kteří mupohříchu tím větší horlivostí slouží, miluje více nežli ty, kteří sice žádného hříchu se nedopustili, avšak v jeho službě jako vlašni se osvědčili. (sv. Řehoř). K tomuto dokládá sv. Bernard: Spravedlivý povstává popádu statečnější a podivuhodným způsobem sám hřích napomáhá mu ku spravedlnosti. . . . nenapomáhá pád k dobrému, když nás pokornějšími a obezřetnějšími činí?

Cvičení se v pobožnosti k nejsvětějšímu srdci Ježíšovu.

O kéž bych každému mohl říci, co vím o této úctyhodné pobožnosti! Není mi povědomo, že by bylo v duchovním životě nějaké pobožnosti, která by se více hodila, duši v krátké době k největší dokonalosti povznéstí, nežli jest tato, díctihodný M. M. Alacoque. Bůh ukázal mi poklady lásky a milosti, které má pro ty, již za svou úlohu si vytknou, že budou jeho nejsvětějšímu srdci všecku jim možnou čest a lásku prokazovati a zjednávatí — poklady, jež jsou tak veliké, že není mi možno cenu jejich vysloviti. On mi dal na srozuměnou, že ti, již přičiňují se o spásu duší, podivuhodných výsledků dosáhnou a budou cho-

vati tajemství, nejzavrzalejší srdce pohnouti, jsou-li sami upřímnou zbožností k Božskému srdci Ježíšovu proniknuti: Ježíš Kristus ujistil mne dále, díťž světec, že má zvláštní na tom zalíbení uctívánu býti v podobě lidského srdce, jehož obraz veřejně chce mítí vystavený, aby, jak doložil, bezcitná srdce lidská pohnul. On mi řekl, že do srdce těch, již jeho Božské srdce ctí, všecky poklady milosti, jimiž jest toto naplněno, hojně bude vlévati, a že tento obraz všude, kde zvláštní úcty požívá, všecky druhy požehnání bude zjednávatí.

Nejsvětější srdce Ježíšovo jest poklad všech milostí, k němuž jest klíčem naše důvěra v ně. Ó jak sladká jest smrt po neustálé zbožnosti k srdci našeho budoucího soudce. (Slova blahosl. M. M. Alacoque).

Pobožnost k Panně Marii.

Učiň si milou povinností třikráte denně při zvonění na klekání modliti se. „Anděl Páně“ a dvakráte týdně celý růženec. Uchop se každé příležitosti, abys několik slov ku chvále Panny Marie řekl, a její úctu skazatelný a ve zpovědnici rozšiřoval.

Jest zbožný obyčej, před každým důležitějším úkolem prositi Pannu Marii za požehnání, jakož i při každém vyjití a přijetí pozdraviti Pannu Marii; s výše svého trůnu opětuje nám Panna Maria svůj pozdrav a žehná nám.

Olier vypravuje, že jedenkrát řekla k němu Panna Maria: Přislib mi, že budeš každou sobotu obětovati mši sv. s tím úmyslem abysi Ježíši za mé vyvolení „za matku Jeho děkoval.“

Jaká čest, pomáhati takové matce, takový dluh takovému synu spláceti!

Jestliže jsi chybil, pros ji, aby ti ráčila odpustiti; Ježíš nebude s to odepřítí ti odpuštění, jehož jsi od Marie Panny obdržel.

Člověk má pro záležitosti své za prostředníka u Otce Syna a u Syna Matku. Kristus Pán ukazuje Otci svůj bok a své rány — Matka ukazuje Kristu své srdce a svá prsa, a nemožno jest, aby byla odmitnuta, kde vymluvněji nežli kterýkoliv jazyk tyto upomínky dobrotivosti a známky lásky se scházejí a prosí.

Nezapomeň na hlubokou a bolestnou ránu, již jsi jejímu srdci na hoře Kalvarii zasadil: „Nezapomínej na bolesti Matky Své“ (Eccl. 7, 29.)

Pobožnost k sv. Josefu.

Chceš-li, aby se ti všechny podniky tvé dařily a nikdy nezmařily — užij onoho tajemství, jež sv. Terezie za neklamné prohlašuje; odporuč je sv. Josefu. „Nepamatuji se,“ dí, „že bych byla sv. Josefa někdy za něco prosila, aby mně to byl nedělil. Zdá se, že Bůh jiným svatým uděluje milost, aby nám v jistých potřebách ku pomoci přispívali, avšak ze zkušenosti vím, že sv. Josef ve všech potřebách nám napomáhá. Prosim ve jmenu Božím, aby ti, již slovům mým nevěří, sami o pravdivosti jejich se přesvědčili.“

Duch nábožnosti, rychlé a naprosté poslušnosti rozkazů představených, láska k Ježíši a Marii a následování příkladu její ctností, šťastná smrt — jsou milosti, jichž obzvláště na přímluvu sv. Josefa máš si vyprosit.

Svatí andělé strážní.

Každodenně modli se „Anděle Boží.“ V obtížných záležitostech pros vroucně svého svatého anděla strážce, aby ráčil spolupůsobiti se strážnými anděly těch, již mají s tebou co jednati. Na cestách pozdravuj ochranné anděly obcí, jimiž jdeš.

Všude, ať jsi sám nebo ve společnosti, dbej napominání svého anděla strážce! Ježto dle přirozenosti každý žijící tvor sobě podobné miluje, milují též dobří andělé dobré lidi daleko více (sv. Bonaventura).

Svatí patronové.

Casto vzývej svého vlastního patrona, jakož i patrona obce své a ochránce diecése své. Bůh vložil v ruce jejich zcela zvláštní dary k rozdělení. Snaž se nápodobiti ony ctnosti, jimiž se ten nebo onen ochránce tvůj stkvěl, a obětuj v den jeho svátku mši sv. na díkůvzdání za ty milosti, jichž mu Bůh uděliti ráčil.

Duše v očistci.

Buď pamětliv ve svém „Memento“ svých zemřelých rodičů, příbuzných, přátel a spolubratří, svých osadníků a zvláště těch duší, jimž by si byl dal snad pohoršení.

Každoročně obětuj mši sv. za pokoj duší zemřelých svých předchůdců. Nech jim od obce zříditi slušný pomník: budeš sám v tomtéž podporován a ctěn, když jsi jiné podporoval a etil.

Obětuj časem mši sv. za ty ubohé duše v očistci, na něž nikdo nepamatuje; Panna Maria stokrát ti ovoce tvé lásky splatí. Jsi-li znám jako nezistný kněz, můžeš bez ostýchání některé rodiny vyzvati, aby dali za své zemřelé mši svatou sloužiti.

Chudí, dí *Rituale Romanum*, kteří při smrti své nic neb jen tak málo zanechají, že nemohou na vlastní útraty býti pohřbeni, mají docela bezplatně býti pohřbeni a příslušné k tomu světlo má v případě potřeby buď duchovní nebo zbožné bratrstvo poskytnouti, jak jest to též na některých místech obyčejem. Pro takové chudé vyžaduje papež Benedikt XII. a Benedikt XIV. almužnu jedné mše sv.

Vykonávej při tom úřad svůj vždy s vírou, vážností a přesností, neboť: Svaté obřady a obyčeje, jichž dle pradávného podání a dle nařízení papežů sv. matka, katolická církev, při pohřbech dítek svých užívá, jsou, dí *Rituale Romanum* dále, pravým tajemstvím našeho náboženství, znamením křesťanské zbožnosti a jakožto nejvyšší prospěšné přímluvy ve prospěch zemřelých věřících.

Hřbitov má udržován býti v náležitém pořádku.

Zvláštní pády.

Slav pravidelně výroční den svého křtu sv., prvního sv. přijímání, svého vysvěcení na kněžství, svého nastoupení úřadu faráře, na kteréhožto poslední slavnosti i věřící mají míti účast.

„Nastane-li výroční den našeho posvěcení na kněze,“ dí sv. Augustin, „má veškerá naše pozornost obrácena býti na důstojnost tohoto úřadu a sice tak, jako by na nás poprvé byla vkládána.“

A sv. František Saleský volá: „Dnes jest den, kterého jsem k službě duší byl posvěcen. Každoročně slavím tento den se vši možnou mi láskou a znovu zasvěcuji se Bohu svému.“

Odpustky.

Neodkládej se skroušenou lítostí na hodinu, v kterou spravedlnost Božská svých práv bude požadovati. Snažiti se dosáhnouti odpustků, slove jistou měrou slzy, pot a krůpěje krve Ježíše Krista, jež přišly na zmar, sbíratí, abychom z nich výkupný peníz u nejvyššího soudce si zjednali.

Obnov úmysl při každé zpovědi, že jí k získání odpustků použiješ, jichž možno

si v týdnů ziskati. Rovněž učin každého rána předsevzetí, že chceš odpustků pro ten den udělených si ziskati, a nalezají-li se mezi nimi takové, jež mohou i dušem v očistci zjednány býti, označ onu duši, již v lásce nároky své chceš přepustiti.

Bohoslovci praví, že zřeknutí se ovoce odpustků ve prospěch některé duše v očistci jest tak šlechetný a velkomyslný skutek, že tomu, který ho vykonává, všecku zásluhu, již se zříká, v míře daleko větší zjednáva.

Pobožnost křížové cesty.

Zjednej si té útěchy, již můžeš státi se účastným, když, třeba by to jednou za měsíc bylo, pobožnost křížové cesty vykonáš. Dva a dvacet papežů schválilo tuto pobožnost, odporučilo a hojnými odpustky obdařilo. Innocenc XI. přiřknul jí všechny ty odpustky, jež jeho předchůdci v rozličných dobách návštěvě svatých míst v Palestíně udělili a Benedikt XIV. prohlásil ji za tak výbornou a prospěšnou, „že není žádného účinnějšího prostředku, kterým bychom rány svědomí svého zhojili.“

Blahoslavený P. Leonardo da Porto Mauritio pozoroval na svých misiích veliký rozdíl mezi obcemi, u kterých byla pobožnost křížové cesty v účtivosti a těmi, u nichž byla zanedbávána. „Tato pobožnost,“ dí, „jest nejvýbornější matkou a královnou všech pobožností; ona jest bičem hříchu a nejlepší ze všech prostředků proti nákaze nečistoty a prostopášnosti.“

Škapulíř.

Nos dnem i nocí, zdravý i nemocný, v životě i ve smrti s vírou a zbožností sv. škapulíř. Neodlož jej pod žádnou záminkou; v pokušení i nebezpečí tiskni jej s důvěrou na srdce. Benedikt XIV. jeden z nejučenějších papežů, jimiž se církev honosí, tvrdí v knize své De Canonisat; Sanct. tom. 4. pravdu zjevení nejblahoslavenější Panny zemřelému Simonu Stockovi, a následovně pravděhodnost výroku: „Tento oděv jest znamením spásy . . . Signum salutis . . . in quo quis moriens aeternum non patietur incendium.“

Ano, svatá Maria! Ty jsi dosti mocná a milosrdná, to pevně věším, abys mi i kdyby to zázrakem bylo, milost zjednati mohla a chtěla, abych v stavu těžkého hříchu smrti nebyl překvapen; ano i to pevně věřím, že ty, jako dobrá Matka svým milým dítkám slavný slib skutečně jsi učinila

a též jistě jej dodržíš: Ego Mater, sabbato post eorum obitum . . liberabo . . Já jejich Matka, chci je v sobotu po jejich smrti — vysvoboditi. (Pokrač.)

Mlčenlivosti!

Ke dni 16. května.

Ó mlčenlivost, svatá ctnosti zoře,
tak skvoucí jako sněhem lilije;
sám anděl před tebou se v žasu koře
tě pochopiti sotva mocný je.

Tvá chvála přes věky jde, bez konce je,
ji pouze mlčením lze vroucně ctít;
i samo nebe svaté tebe spěje
jen mlčenlivou hvězdou oslavit!

Zem nechápala kdys tě v dávné době
a pro tě neměla než hrobu bran;
ó za to nebe otvírá se tobě
vždy celé, blahé, věčné dokořán!

Xav. Dvořák.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Všechny tyto útrapy snášeli zajatí jezuité úžasnou trpělivostí. Lékař jakýs pravil k svým přátelům: „Kdyby mi řekl papež a všickni soudcové celého Říma, že tito lidé jsou vinníky, prohlásil bych je se své stránky za nevinné, poněvadž na nich pozoruji takovou mírnost, trpělivost, klid a výtečnou svatost, s kterýmižto známkami se nikdy nespojuje nešlechetnost.“

Když přišel pan Fratini, domovník Pia VI. na jeho rozkaz také k P. Antonínovi a s největší nevolí spatřil uprostřed žaláře jeho kaluži, jež povstala z vlhkosti bytu, a pravil, proč si nestěžoval na takovou nesnázi, odpověděl mu P. Antonín: „Měli bychom si zajisté stěžovati na věci mnohem horší.“

Ke všem těmto útrapám a k té surovosti přidružila se ještě děsná samota a odloučenost ode všeho, co se dalo v nej-

blíže okolí. Comolli, tajemník řádu, jenž bydlel vedle generála, byl již přes 6 měsíců mrtev a generál neměl ani tušení o jeho úmrtí.

Poněvadž našli u zesnulého asi 60 cecchinů (vlaských dukátů), odehrál se výjev, o němž se dočteme níže při výslechu P. Cornolli-ho. O smrti krále francouzského zvěděl generál teprve o dva měsíce později, a to ještě náhodou, a holičovi, jenž mu to pověděl, dostalo se přestroje důtky.

Přes tuto přísnost věděli přece někteří, že zemřel Clemens, dříve než to všeobecně oznámeno zvukem zvonů. Když se díval P. Venizza na večer dne 21. září ven z okna ve střeše, stráž mu řekla zcela opatrně, že papež na smrt nemocen a že přivedou v noci nové zajatce do andělského hradu. Poněvadž všeobecně vyzvánění oznamovalo úmrtí Clementa XIV., chtělo se před zajatci zatajiti a předstírali, že se konají slavnostní zádušní služby Boží za krále francouzského, což ovšem nebylo pravda.

Sotva se octl P. Ricci v anglické kolleji, a assistenti v římské, Andretti pak dával otázky, jež dostal napsané, jež sepsal, alespoň otázky hlavní, Alfani. Andretti musil v nich pokračovati, alespoň co se týče odpovědí, a Pizzi v čas nouze je doplniti. Otázky ty z počátku byly tak jednoduché, že řekl generál k rektoru anglické kolleje nově ustanovenému: „Myslil jsem, poněvadž tak vysoko počínají soudně se mne vyptávat, že se mi bude místo z takových maličkostí zodpovídati z důležitějších věcí, jako na př.: nezahníždily-li se v Tovaryšstvu žádné podstatné nepořádky?“

Velmi často se zdálo, že se sám Andretti stydí za otřepané otázky, jež mu byly předsány a častěji se omlouval, že je nucen, dáváti P. generálovi takové otázky, jenž však vždy všechny zodpovídal tak důkladně, že ho nemohli splést; ale jediné zbytečné slovo bylo příčinou, že byl jednou P. Ignác Rhamberg přes tři hodiny mučen otázkami. A tak se ukázalo při každé následující otázce, že nepatří k hlavní věci. Ale chtěli z něho vynutiti nějaké slůvko, aby ho mohli zneužít; než nezdařilo se jim to, poněvadž se osvědčil nevinným. Panu Andretti-mu bylo to dost za těžko: ale kdyby byl od toho upustil, byl by mu Alfani, jenž studoval acta, nehorázně vyplnil.

P. Ricci sám přivedl hodného P. Rhom-

berga odpovědí, na niž se ho nikdo neptal, v ohromné rozpaky. P. Ricci byl otázan, koho ustanovil za generálního vikáře po své smrti. I odpověděl, to že známo jen Pánu Bohu a jemu, a že to tudíž nespadá pod lidskou pravomocnost. Poněvadž mu však řekli, že Clement připouští, že to nemusí říci, že by to však papež rád chtěl vědět, ba že si to žádá, a poněvadž P. Ricci-mu slíbili, že to zachovají v tajnosti, svěřil se jim. Ale hned byl P. Rhomberg přiveden do anglické kolleje a tázan, ví-li, že ho P. Ricci ustanovil za generálního vikáře. Vždy odpovídal, že o tom neví nic. Bylo to ovšem později předmětem procesu a velkou překážkou, jež vadila, aby byl propuštěn z andělského hradu. Vše to událo se v anglické kolleji. Když přišel generál do andělského hradu, Andretti předkládal mu při každém výslechu 2 až tři otázky. Nikdy nebyla podána žaloba zákonní, nikdy nebyli vyslýcháni svědkové, jak každý sezná z procesu.

Proces,

jenž opsán z listiny, již vlastnoručně napsal kněz Lorenzo Ricci, bývalý generál jezuitů.

Otázky nejsou tuto uvedeny v tom pořádku a rozdílu, jak mi byly předloženy, poněvadž se na to již nepamatuji; dle podstaty jsou však tytéž, jak mi byly předloženy, jakož i odpovědi, jimiž jsem je zodpovídal, aniž z toho vypouštím, pokud možno, toho nejmenšího, jak vidno z listovního procesu, jenž vyšel na mé přání tiskem *).

1. Otázka: Zdaž a koho jsem měl, kteří mi byli při správě řádu nápomocnými?

Odpověď: Udal jsem jména PP. assistantů, jak se u nás nazývají, a spolu jméno sekretáře a generálního prokurátora **).

*) Opat Ricci nepřál si toho z žádné jiné příčiny, než aby zachoval a chránil u potomstva, jak nejlépe mohl, čest řádu svého: Tovaryšstva Ježíšova. A každý musí doznati, chce-li nestranně souditi, že byl k tomu zavázán mocí choulstivého úřadu svého, a oprávněn právem božským a lidským, duchovním a světským.

**) Joannes Antonius Gorgo, assistent Italie, Franciscus Montes, assist. Španělska, Ignatius Rhomberg z Německa, Carolus Korický z Polska, Joannes Gusmao z Portugal; Gabriel Comolli byl sekretářem, a Dominianus Franchini procurator generalis.

2. otázka: byl hlas jejich rozhodujícím či jen radícím?

odpověď: měli hlas jen radici;

3. otázka: učinil-li jsem poslední vůli, a ustanovil-li jsem v ní po smrti své generálního vikáře, jak to obyčejně generálové činívají?

odpověď: učinil jsem ji; hned se ptali: vůli tu jste ještě nezrušil? odpověděl jsem, že jsem ji dal hned druhý den od assistenta řádu spáliti. „Proč to?“ Odpověď: „Poněvadž byla po zrušení tovaryšstva zbytečnou.“

4. otázka: kdo to jest, koho jsem si zvolil?

odpověď: Byl bych to řekl nerad: proto jsem dělal poněkud drahoty, poněvadž volba ta čili určení nebylo známo ani dotyčnému aniž komu jinému: proto jsem ji mohl považovati jen za vnitřní známost, jež nezasahá v obor úsudku lidského.

Přece však jsem udal, když mi slíbili mlčenlivost, jméno dotyčného assistenta z Německa: Ignáce Rhomberga.

5. otázka: Psal-li jsem v poslední době nějaké dopisy?

odpověď: Ještě v sobotu před zrušením Tovaryšstva, totiž 14. srpna, odeslal jsem všechny listy pro Itálii, Německo a Polsko.

6. otázka: Věděl-li jsem napřed, že Tovaryšstvo bude potlačeno?

odpověď: Něvěděl jsem to. Byly mi známy jen kolující řeči, jež ač druhu velmi různého, nasvědčovaly potlačení řádu.

7. otázka: Zdaž rukopis listu, jež mi ukázali, mým vlastním?

odpověď: „není mým.“ Tázali se, znám-li jej. „Ano, zdá se mi, že to rukopis jednoho řeholníka ze Sicilie“ (píši, koho jsem jmenoval); řekl jsem, že se mi tak zdá, poněvadž nikdy nemohu s jistotou udati, či to rukopis, poněvadž rukopisy mohou býti velmi snadno padělány.

8. otázka: „pro který případ a s jakým úmyslem jsem udělil dovolení, jež obsažena v předloženém dopisu? a udělil-li jsem je skutečně?“

odpověď: aby byla odpověď moje srozumitelnou, dlužno předem podotknouti, že bylo v poslední velkonoční době mnoho a různých řečí týkajících se osudu Tovaryšstva. Báli jsme se všeho, nevěděli jsme, čeho jest se nám zvláště báti. Siciliánští otcové domnívali se,

že mohou býti od světské moci donuceni, aby odložili duchovní řeholní šat, jinak že budou zbaveni výslužného, kteří se tomu budou vzpírat: a v tom případě byli by se přidrželi duchovního stavu řeholního, jenž může býti zrušen jen mocí duchovní. To potkalo mnohé otce, kteří zůstali po dlouhou dobu po vypuzení jiných v Sicilii, jakož i všechny jezuitu ve Francii, když byli v této říši rozptýleni. Při této příležitosti dovolte jen francouzským tyto dvě věci: 1. zpovídati se každému knězi od biskupa schválenému, a že je může dotyčný kněz rozhřešiti ode všech hříchů a censur v Tovaryšstvu zadržených. 2. Ohledně slibu chudoby necht se zachovají dle nynějšího stavu svého; ale v užívání peněz a nabytku necht šetří mírnosti, jež přísluší osobám duchovním.“ V poslední době jsem prohlásil, že všechna příkázání, jež se týkají jednotlivých provincií, prozatím zrušena; na př. zákaz hráti v karty a p. Otcové sicilští obávající se téhož osudu, žádali mne o dovolení, jež jsem dal francouzským; dal jsem jim je též a poslal list z Viterba. List ten zachycen, a jest to ten, jenž mi byl předložen. Odpověděl jsem tudíž, že jsem skutečně věci svrchu dotčené dovolil, jichž se dostalo již napřed otcům francouzským: a o tom svědčí nápis přiloženého listu; Facultatis Gallis datae. Otázka ta opětována šest až osmkrát; jako by chtěli vyzvědět, že jsem tyto dvě věci dovolil i v případě skutečného zrušení Tovaryšstva mocí oprávněnou. Konečně jsem prohlásil, že jsem unaven častým opětováním týchž věcí, jež jsem bez toho vysvětlil tak zřetelně, že by tomu i dítky porozuměly. Přiznávám se, že jsem užil slova tohoto. Spolu byli již unaveni i ti, kteří mi dávali otázky, i písař. Upustili tudíž od této otázky. Chtěli ovšem vzítí na pomoc datum listu z Viterba a poněvadž bylo zcela čerstvým ze dne 16. nebo 17. srpna, tím zastříti, jako bych byl dovolil věci ty po zrušení řádu; než dopis ten nebyl ode mne a svědčil o věcech, jež jsem dovolil před několika týdny. Mimo to byl psán, dříve než zvěděli ve Viterbu o potlačení řádu. V tomto hovoru zmínil jsem se, že jsem dostal dovoleno pro větší jistotu a abych pře-

dešel všelikým úzkostlivostem svědomí,
od papeže Klementa XIII. pro fran-
couzské jezuitky, aby směli nositi šat
světských kněží, k čemuž byli bez-
toho již světskou moci přinuceni.
(Pokračování.)

Adveniat regnum Tuum!

„Přiď království Tvé,“ dva tisíce roků
tak lidstvo volá k nebi neustále —
však vzhůru darmo zírá s slzou v oku
a v strastech prý a bídě hyne dále . . .

Jen bohatec, již Mamona se koří —
a ti, kdož slasti plnou prázdní číši,
kdo slávobrány pyšné sobě tvoří —
ti mají prý již pravou blaha říši . . .

Však pokorní a tiší, myslí prosti,
a chudí duchem, kteří hlupci slují,
a ti, kdož vin svých želi v kajcnosti,
jimž blaha, radosti se zaslibují:

Kdež království jich? kde říše blaha?
snad darmo k nebi ruce pozvedají —
a darmo k zemi splývá slza vlahá . . .
a darmo k Bohu jako k Otci lkají?

Nikoliv! Království to, o něž prosí,
se snáší k nim od jasných výšin nebe;
ti blaha říši v srdci sobě nosí,
již v království to Boží radí sebe.

Ten srdce klid tu blahost ve své duši
by nedali za světa statky liché . . .
za rozkoš, slávu klamnou, které ruší
jen duševní klid, bouří srdce tiché.

Tak za živa — až kosti v hrobě složí,
je přijme k Sobě Pán dle svého slova —
a vejdou oni v království to Boží
a radost pravá, věčná počne znova . . .

„Přiď království Tvé“ roků dva tisíce
nevolá darmo lidstvo k Bohu — vzrůstá
ta říše v srdcích — v nebi — víc a více . .
jen srdce nevěrců jsou dosud — pusta.

V. Er.

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Z á v i s ť.

(Pokrač.)

Baruška po činu mužově zbledla a chy-
tila se za tvář. Něco takového nečekala
nikdy. Beze slova vyšla ze světnice. Na
dvore však nezůstala. Tu chodila její matka
a Baruška se bála, aby na ní nepoznala,
že byla od muže udeřena. Jakési výčitky,
že si to, co se jí stalo, zasloužila pro svou
matku, k níž tak tvrdě se chovala, vypu-
dily ji ven do polí. Byla ještě zima, ale
Baruška necítila chladna. Její vášnivá,
rozmarná mysl hluboce byla pokořena po-
líčkem mužovým. Nemohla se upokojiti a
stále před očima se jí mihal výraz ve tváři
mužově a jeho s hněvem pronesená slova:
Tohle ti udělám. Co má počíti, jak se mu
odměniti? Má snad jíti od něho? Lidé by
se jí vysmáli. A nejvíce sestra Kateřina.
Jest prý šťastnou a klidně se svým mužem
žije. Povídala by každému, k jakým kon-
cům to přivedla. Budetedy mlčet. Ve svém
srdci však si umiňovala, že dnešního dne
nezapomene nikdy muži svému. Asi po
hodině vrátila se domů. Muže doma ne-
našla. Řekla jí čeládka, že šel do hospody.
Sedla si tedy k oknu a hleděla na dvůr.
Zrak její zabloudil k výměnii a jako o-
strým šípem vryl se jí do mysli obraz vypu-
zené matky. Nejprve ji vyhnala ona, pak
Frantík a ke konci ona sama byla vy-
hnána. Vzpomněla si, jak ji matka milo-
vala a kterak postoupila celý velký statek,
očekávajíc za to, že ji až do smrti budou
s láskou opatrovati. Muž ji však vypudil
do výměnice, ona to dovolila. Není na ní
spravedlivý trest, že se teď i jí tak daří?

Vstala od okna a celá rozechvěna po-
čala přecházeti světnicí. Jakých plánů si
nadělala do budoucnosti! Myslíla, že bude
paní, že vše bude se jí obdivovati a ona
bláženě a bezstarostně žíti. Zatím tak trpké
sklamání ji čekalo. Proč není na místě
Kateřiny? Ta má tak hodného muže a již
i dítě, zdravé, hezké dítě. V hospodářství
se jim daří, lidé vypravují, jak se mají
rádi a chválí přičinlivost Kačeněinu a spo-
řádanost Sekerovu. Proč ji samé se tak
nevede? Proč ona nedostala takového muže
a nemůže říci, že by byla šťastnou? Ji by
se to lépe hodilo, než té ošklivé, krivé Ka-
teřině. Neměla než jednoho ženicha a s tím

je šťastnou. Ona jich měla mnoho a přece jest nešťastnou.

V srdci Barušky ozvala se závist, která tím hlouběji hlodala v jejím nitru, čím více uvažovala o svém bezradostném stavu. Barušky nebylo tajno, že jest hospodářství jich zadluženo, že muž více a více se spouští, pije, karty hraje a že jest pravdě podobný úpadek jich hospodářství. Na sobě však viny nepoznávala, ale vše na muže a na matku sváděla a při tom nenávisť naplněna byla proti Kateřině. Kéž by ji mohla viděti také nešťastnou a nařikající. Cítila by ulehčení a nemohla ani teď, kdy o tom přemýšlela a neštěstí na sestru svolávala, utajiti radost v srdci svém.

Příchod muže přetrhl pásmo její myšlenek. Viděla, že jest zamračený a hrozně kolem sebe hledí. Všecka předešla její odvahy zmizela a Baruška jindy nastrojená a sebevědomě kolem sebe hledící, rychle odcházela do stájí, aby tu poprvé, ovšem s pláčem, konala to co dříve matka dělávala. Příliš si však na tom záležitosti nedávala a spíše snažila se vše nedbale učiniti, jakoby pro cizího pracovala. A tak jako dnes, počínala si i jindy. K muži více důvěry necítila a chladně se k němu chovala. Frantík tuze se nad tím netrápil. Bylo na něm znáti, že mu činí hněv Baruščin potěšení a že nyní, když nemusí ohled na ni bráti, jest mnohem veseleji a volněji živ.

Povídalo si také již celé okolí, že to u Malovců jde s kopce dolů. Že šla Malovcová na výměnek, nebylo nikoho tajno, byť výměnkářka, aby toho zatajila, ani do kostela nešla. Také pozorovali Kochnovští a po nich i z druhých dědin, že mladá Tůmová do kostela více nejezdí, ale pěšky chodí a že jest jaksi pobledlá a ve tvářích vpadlá. Ti pak, kdož někdy do hospody vešli, viděli na své oči, jak se Frantík spouští, každého dne se opiji a při tom s leccakými lidmi po výdělku toužícími, karty hraje a velké obnosy prohrává.

„Ten přijde brzy na buben,“ říkával starý hospodář Štětka doma, když se vrátil z hostince.

Měl pravdu. Netrvalo to ani rok a mladí Tůmovi stěhovali se z Kochnova na statek do Plochova. Statek Malovcové prodán za nízkou cenu, tak že ještě velká část dluhů uvalena na statek v Plochově. Výměnkářka zůstala však v Kochnově. Bála se s mladými jíti, ačkoliv ji Baruška k tomu vybízela, obávajíc se, že nyní bude s mužem samotna a že ji bude týrat. Ma-

lovcová pamatovala si příliš dobře, co jí ona i zeť učinili a raději setrvala u cizích lidí, o kterých doufala, že budou míti více citu a srdce, než vlastní dcera. Ba i ke Kačence se bála jíti, nevěříc teď nikomu a vzpomínajíc si s trpkostí, že ji Kačenka, ač ji vždy odstrkovala, ještě ničím neublížila. Styděla se jí a raději odhodlala se nedostatek snášeti, než výčitkám otevřiti srdce své.

Baruška tedy byla v Plochově, neda-leko Kateřiny. Přistěhovala se tam všecka strápená a zdrcená. Viděla statek Kačenčin, pořádek v něm, slyšela, jak ji tam mají lidé rádi a jak hezké děti mají. K chudobě a útiskům, jež od muže musila snášeti, přidružila se Barušce i šířající závist.

A ta neštěstí její dovršila.

III.

Jak každý předvídal, tak se i stalo. Tůma se ani v Plochově neudržel. Zvyklý jsa hýřivému životu, hýřil dále a ke starým dluhům hromadily se nové. Hospodář nedbal, Baruška nedbala a tak se pád jich přiblížil dříve, než si kdo pomyslí. Baruška s hrůzou pozorovala, že jednoho dne přišli úředníci, prohlédli si stavení a řekli, že za měsíc bude na statek dražba. Teď teprve pravý stav objevil se jí v celém svém drsném světle. Za měsíc tedy bude vyhnána, bude bez přístřeší, bez výživy, bude žebračkou či musí jíti do nádenické práce. Ona, Baruška, která dříve nechtěla ani s nikým mluvit, jež se vozila v kočáře a rozhazovala lidem pláýma rukama, má jíti pracovati za několik krejcarů a ještě za to poděkovati. Byla to velká rána pro její hrdou mysl. Viděla z oken svého statku statek sestrin. Smála se jí vždy, úštěpky z ní činila a předpovídala, že bude jí na obtíž. A zatím Kateřina žije v blahobytu, má hodného muže, vzornou domácnost, sličné děti, vše, po čem sama toužila. Proč se nedostalo toho jí? Lépe by jí to slušelo, než té hrbaté Kačence. Nezaslouží si takového muže, takového štěstí. Teď se beztoho vysměje jí, Barušce, a bude povídati, jak ji trápila, když byly obě svobodnými. (Pokrač.)

DOPIS.

Z Aše. — Věřu nikde snad není tak patrné a zřejmé, jak ruka Páně církev Kri-

stovu proti všeliké potupě a haně, proti všemožným nájezdům a útiskům se strany jinověrců při každé příležitosti na ni páchaným hájí a chrání, jako ve krajinách smíšených. A krajinou takovou jest také město naše se svým okolím, kde my katolíci sotva ve třetině jsme, kdežto ostatní obyvatelstvo nauce tatíka Luthra holdující „evangelisch“ se nazývá. Ovšem veliká část zdejších protestantů jest sice ještě „evangelisch“ jmenována, ale ve skutečnosti jest jí učení Luthrovo asi tak stejně lhostejné, jako každé jiné — ona nevěří nic, čemuž se ani mnoho diviti nelze, uvážíme-li tu prázdnotu a nicotu Lutherovy víry. Nicméně i při této lhostejnosti a nevěře stojí všichni — i ti nejvládnější a jen dle jména protestanté za jedno, jednají se o církev katolickou. V pravdě není bez důvodu pořekadlo: „Drží spolu, jako protestantská víra.“ Na pravdách víry naší, na obřadech a pobožnostech církve katolické svůj vtip brousiti, to patří k módě zdejších protestantů. Smělosti a drzosti mají k tomu dosti, a v skutku musí zde katolíci býti pevnými a nadmíru trpělivými, jakož i neméně — aspoň v neobyčejnějších předhůzkách a námitkách se strany protestantské dobře vyškolenými, chtějí-li dotěravcům těm odolati a z jejich nevědomosti a omezenosti je usvědčiti. A díky Bohu, takových uvědomělých a rázných katolíků zde dost a dost; ti vědí velmi dobře na každou nárážku, na každý vtip protestantský velmi případnou a říznou odpověď, ano diviti se musí člověk, jak zcela obyčejní lidé dovedou obratně a přesvědčivě o své víře mluvit a ji hájiti. Již to musí jim každý pochváliti, že svého duchovního jinak nepozdraví, než „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus,“ kterýmžto pozdravem již na ulici poznati lze, kdo katolík, a kdo protestant (tento poslední totiž buď vůbec nepozdraví, nebo přeje: dobré jitro, dobrý den atd.). Věru v mnohém případě mohli by se katolíci z krajů zcela katolických od katolíků zdejších mnohemu přiučiti a si tyto za vzory vzíti. Že za takovýcho poměrů katolicismus zde utěšeně vzkvétá, kdežto protestantství vůči hledě klesá a mizí, jest pochopitelné, k čemuž i to nad míru přispívá, že ruka Páně mnohdy nad vše jasněji ukáže, kde pravda, a kde lež, že tato ruka Páně častěji tak nápadně ve prospěch církve Kristovy zasáhne a posměvače a rouhače této víry svaté tak rychle a očividně ztřešce, že jen úplný nevěrec a zaslepenec

ještě něco namítati a o zjevném trestu Božím pochybovati může. Ze mnohých, velmi mnohých případů chci tuto aspoň tyto dva uvést. Jest tomu sice již více let, co udál se následující případ, než pro svoji zvláštnost a nápadnost v živé tu dosud a dobré paměti. Ve venkovském jednom hostinci sedělo několik hostů — protestantů. Tu najednou přišlo několik nových hostů, již zde svoji večeři odbyti chtěli; ježto byl pátek, poručili si sýr a chléb i dobře si pochutnávali po namáhavé práci. Protestanté od sousedního stolu pozorovali večeríci, tázali se na to i ono, až konečně jeden chtěje patrně katolíky si dobrati vyzvídal, proč po tak těžké práci si aspoň kousek masa nedopřejí. Bez rozpaků vyznali všickni, že jsou katolíci a že jako takoví v pátek masa požívati nechťejí, ač by jim to při jejich obtížné práci dovoleno bylo. Ale jako by na tuto odpověď dorážející již čekali, vypukli při ní v nehorázný smích a všemožným způsobem katolíky svésti hleděli, čemuž tito statně odpírali. Konečně největší mluvkva na straně protestantské poručil si na vzdor katolíkům pečení, a ježto zatím dostali se ve své pútece i na panenství Matky Boží, zvolal tento chvástal, když mu hostinský pečení přinesl: „Ať zůstane mi první sousto této porce v hrdle, když je Maria pannou“ — nese sousto ústům, to však dle jeho přání i s vidličkou v hrdle uvízne, a on mrtev skácí se k zemi. Událost tato vzbudila prý tehdy veliký rozruch, ale protestanté jsou vždy hned hotovi; by vše hezky brzy utichlo, trousili všude, že ranila onoho mrtvice, a to prý není nic divného. Kdo však spravedlivým býti chce, musí vyznati, jak to zdejší lid dosud říká, vypravuje-li se o této události, že Bůh nebývá posmíván. Případ druhý udál se před několika měsíci. Továrnímu jednomu dělníku narodil se kluk — zdravý jako buk. Vypravoval tuto rodinnou událost v hostinci, kde právě také byl pán továrny, v níž on pracoval, pan K., protestant. Při další debatě nabídl se tento novorozenému občanu za kmotra, ale jen pod tou podmínkou, dá-li jej otec protestantsky křtiti. Dělník H. nebyl z těch pevných, lichotilo mu, že bude dítěti jeho kmotrem boháč i svolil dáti hochu „dole“ (t. v protestantském kostele) křtiti, ač celá rodina katolická jest. Druhý den ustanoven ke křtu, ale jaké zděšení, jaký poplach, když hoch zdravý jak řípa ráno nalezen — mrtev. Hledí se sice i tento případ do-

vedně zakrýti, ale marně — mluvit velmi zřetelně a patrně. Doufám, že nemusím více případů uváděti, že již tyto dosti zřejmě hlásají ochrannou ruku Páně nad jediné pravou a spasitelnou církví Kristovou.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn ráčil naříditi, aby při letošních vikariálních poradách pastýřských pojednávaly se tyto otázky: 1. Udejtež se zevrubně vnitřní a vnější právní následky církevních ustanovení, kterými se zapovídá, aby klerikové bez potřebné pravomoci a bez potřebného svěcení nějakého úřadu nevykonávali? 2. Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní správcové v příčině nebezpečností, která vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak jest si vésti duchovnímu správci oproti nim?

— **Katolická Jednota Svatováclavská** konala IV. řádnou valnou hromadu v neděli dne 10. t. m. v sále křesť. akademie. Přítomen byl též protektor „Jednoty“ J. Osv. p. hrabě Vojt. ze Schoenbornů. Když byl předseda vdp. dr. Frant. Krásl zahájil schůzi křesť. pozdravem, promluvil řečí českou a německou o stálosti u víře, ku kteréž členy povzbudil slovy sv. Pavla; „Stájte pevní u víře, jednejte mužně a buďte silní.“ — Na to byl jednatelem čten a schválen protokol o III. valné schůzi, taktéž čtena a schválena zpráva jednatele, z níž vyjímáme, že se členové účastnili mnoha různých pobožností spolkových a církevních, hlavně pak těch, jež se týkají oslavy Nejsv. Svátosti Oltářní. Jednota pořádala 5 průvodů, účastnila se pohřbu zemřelých členů, za něž i zádušní mše sv. slouženy byly a udělena podpora nemocným a nemajetným členům, jakož i jedné vdově poskytnut příspěvek na pohřeb. Členů a dobrodinců čítá „Jednota“ nyní úhrnem 269, tedy o 13 více než loňského roku. Úmrtím ztratila „Jednota“ 2 zakládající a 2 činné členy a sice z členů zakládajících nejdůst. p. světitel biskupa Karla Schwarze, pak p. Jos. Řeřábka a z členů činných p. Václ. Novotného a p. Frant. Bartáka. Zemřelým členům vzdána pocta povstáním. Po té čtena zpráva účetní, dle níž má „Jednota“ všeho jmění úhrnem 860 zl. 76 kr. Na základě zprávy revisorů účtů dáno výboru absolutorium. Po té měl zakládající člen dp. farář Václ. Honejsek krásnou a zajímavou promluvu, vytknuv za hlavní účel spolku našeho čest a slávu Boží a ne pachtění se po zisku vezdejší, jak si to spolkové jiní za účel obraly. Potom ukázal historicky, jak účta k Nejsv. Svátosti u našich předků

se udržovala a pravil, kterak „Jednota“ naše uposlechla hlasu synody r. 1860, která si přála, aby staré spolky Božího Těla zase v život uvedeny byly. S přáním, by členové zůstali pevní u víře a by snahám jejich žehnal Bůh, skončil řečník za hlučného souhlasu přítomných řeč svou. — Po té vykonána volba výboru, náhradníků a revisorů účtů a zvolení do výboru pp.: Jan Benýr, Jan Budík, Jos. Dvořák, dp. Josef Havránek, vdp. Frant. Krásl, Jan Klimánek, Karel Luivík, Jan Pertl, vp. Ant. Postřihač, Ant. Roubík, Václ. Salák, Václ. Stupka, Jindř. Svoboda, Vil. Svoboda a dp. P. Ant. Vonášek. Za náhradníky zvoleni pp. Václ. Černý, Frant. Míšek a Alois Schwarz a za revisory účtů pp.: Jos. Beneš a Václ. Kohout. Mezi sčítáním hlasů byl oznámen a přijat návrh výboru, aby se členové ve svátek Nejsv. Trojice účastnili mše sv. na intenci „Jednoty“ a společného sv. přijímání u sv. Tomáše, taktéž byl oznámen a přijat návrh, aby „Jednota“ si pořídila praporek (podle § 25. stanov spolkových). Když byl p. protektor poděkoval vdp. předsedovi, p. faráři Honejskovi a všem přítomným, vysloviv přání, aby „Jednota“ co nejvíce ve vlasti naší se rozšířila, byla schůze skončena modlitbou za zemřelé členy.

— **„Josefeum“:** „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochrannou sv. Josefa“ v Praze. Za člena zakládajícího se 40 zl. přistoupil p. JUDr. Jan Kühn, advokát v Praze. Za členy přispívající dp. Jos. Fabian, koop. v Niklasbergu 1 zl., p. Václav Žižka, stříbrník v Praze 1 zl., p. P. H. v Praze 1 zl., p. Leopold Kubánek, official při depos. úřadu v Praze 1 zl.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci dubnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 124 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 51, ze zemského blázince 16, ze zemské porodnice 2, z nemocnice milosrdných sester 26, z nemocnice milosrdných bratrů 7, z nemocnice Alžbětinek 1, z umrlčích kaplí 16, z vyšetřovacího vězení 2 a z městské věznice 3; z těch příslušelo ku Praze 6, na venek 118.

Literární oznamovatel.

— **„Hradištský zeman.“** Dějepisná povídka. Napsal Alois Dostál. Cena 30 kr. Hlasů katolického spolku tiskového r. 1891 č. I.

— **„Listy vychovatelské,“** kteréž otcům i matkám napsal Jan Funtíček. Řada druhá. Zábavné bibliotéky vydávané Bernardem Plačkem a pořádané Karlem Štastným sešity 14—22. V Brně 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny benedikt. rajhr. Cena 70 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Šimon *Gründig*, jubil. kněz ř. kapuc., bisk. notář, 26. dubna v Roudnici, (nar. 20. pros. 1807, vysv. 6. srpna 1833).

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Ott*, pens. farář Staro-Sedlišťský, obdržel exposit. canonice.

Ustanoven jest:

- p. Matěj *Singbartl*, admin., za faráře v Zadním Chodově (Hinterkotten).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Fr. *Tschernich*, os. děkan v České Kamenici, 3. března 1891, (nar. 6. března 1817, vysv. 20. července 1841);
- p. Jos. *Tiersch*, far. v Strojeticích, 16. března 1891, (nar. 13. ledna 1837, vysv. 27. července 1865);
- p. Josef *Bareš*, far. v Loukově, 30. března 1891, (nar. 11. října 1807, vysv. 3. srpna 1835).

Jmenován jest:

- p. Ant. *Hüttel*, far. v Benešově, správcem vikariatu Česko-Kamenického.

Ustanoveni jsou:

- p. Alois *Holinský*, kapl. ve Chválenicích (pražská arcidiec.), za far. v Mukařově;
- p. Josef *Grus*, admin. v Javorech, za faráře tamže;
- p. Adolf *Schwalb*, koop., za admin. v Strojeticích;
- p. Josef *Fidler*, kapl. v Stětí, za kapl. ve Vetlé;
- p. Josef *Višňák*, katech. v Českém Dubu, za výpom. kapl. při děkanském chrámu tamže;
- p. Jos. *Frydrych*, neom., za kapl. v Dolním Slivnu;
- p. Jos. *Gürlich*, kapl. ve Warnsdorfu, za admin. v Jiřetíně;
- p. Richard *Veverka*, kapl. v Jiřetíně, za kapl. ve Warnsdorfu;
- p. Karel *Lutna*, far. v Jiřetíně, vstoupil na odpočinek.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Vepřek*, děkan a far. v Lanžově, 8. května 1891, (nar. 1. března 1821 v Radechově, vysv. 15. července 1848).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Blažek*, far. v Kostelci u Chrásti, jmenován b. notářem;
- p. Jan *Matouš*, far. v Hronově, a
- p. Vinc. *Dvořáček*, far. v Červ. Kostelci, jmenováni čestnými děkany;
- p. Ant. *Schreiber*, far. v Slatiňanech, jmenován vikariátním sekretářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Červenka*, far. v Mlázovicích, za far. do Ronova;
- p. Jan* *Adler*, kapl., za admin. v Časlavi.

Upřázdňená místa:

- Mlázovice*, fara patr. fondu invalidů, od 2. května;
- Lanžov*, fara patr. kněžny Rosy Croy, od 9. května t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Leopold *Dohusch*, def. v Hörschlagu, 7. března 1891, (nar. 10. listop. 1863, vysv. 21. července 1889);
- p. Tomáš *Hájek*, kapl. v Jitně 7. dubna 1891, (nar. 8. února 1861, vysv. 17. července 1887).

Jmenován jest:

- p. Karel *Pöhl*, bisk. tajemník a far. v Újezdu sv. Kříže, správcem vikariatu Hostouňského.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Hanzl*, admin. v Bohumilicích, za far. tamže;
- p. Jan *Lekeš*, kapl. v Netolicích, za faráře v Kostelci;
- p. Jan *Bohuslav*, admin. v Kostelci, za kapl. v Netolicích;
- p. Frant. *Stibor*, far. v Slavíkově, za far. v Kněžicích (Litom. dioc.);
- p. Jindřich *Kostlivý*, far. v Dlačďově, za excurr. admin. v Slavíkově;
- p. Jos. *Čurda*, kapl. v Sušici, za katech. na měšť. škole chlapecké v Budějovicích.

OBSAH: Kázání na slavnost seslání Ducha sv. — Kázání na den nejsvětější Trojice Boží. — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokr.) — Mlčenlivosti! (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorence Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokr.) — Adveniat regnum Tuum! (Báseň.) — Hříchové a pokuty.

Závist. Povídka. (Pokrač.) — Dopis — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditice
v knížecí arcib.
knihárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli druhou po sv. Duchu.

„Člověk nějaký učinil večeri
velikou a pozval mnohých.“
Luk. 14., 16.

Úvod.

Dnešní sv. evangelium v světle nejkrásnějším vypodobňuje nám neskončenou milost, neobmezenou lásku Boží; naopak ale i nevďěčnost a nehodné chování přemnohých z národu židovského. Bůh, Otec nebeský vysílaje muže bohobojné, kteří po všecky časy mnoho předpovídali, co se týče Mesiáše, jenž měl vykoupiti ztracené ovce Israelské a vystavěti Jerusálém nový. A tohoto Otce nejlaskavějšího představuje nám Ježíš Kristus v obrazu hospodáře vlídného, který učiniv večeri velikou, mnohých pozval. A co jiného jest ona večere velká, nežli království nebeské na zemi? co jiného, nežli pravá, svatá a neporušená církev, jejížto hlava neviditelná jest Kristus Ježíš? On tak dávno očekávaný Vykupitel přišel na tento svět, by spasil a občerstvil nás všechny, svaté své učení počal hlásati jako dvanáctileté pachole v chrámu Jerusálémském tak, že se všickni jeho moudrosti podivili. Zákonníci a nejvyšší kněží, jakožto vůdcové veškerého národu, nejprve byli povoláni do království tohoto, do církve, kteroužto ustanoviti přišel; neb oni nejlépe znali proroctví zákona starého, která skrze mnohá století o Mesiáši byla dána; oni nejlépe také byli s to se přesvědčiti, že v osobě Ježíše Krista všechna se vyplnila, že on musí býti ten, kteréhož očekávalo veškeré stvoření. Oni byli povoláni,

ale běda, zdali pak následovali a uposlechli volání tohoto? Nikoli. „Oni byli povoláni, nikoliv ale vyvoleni“ (Mat. 22.). Protož povolal Bůh chudých, mdlých a slepých; na to i těch, kteří byli mezi ploty a na cestách. A kdož jsou oni povoláni? Jsou to chudí, sprostí a mnohými nesnáze obkličeni židé; jsou to samaritané a pohané, jenžto sloužili modlám, nicméně ale učení Kristovým povzbuzeni zavrhlí bludy své a následovali praporec Krista Ježíše. Oni byli povoláni, ale i vyvoleni.

My všickni, v Kristu shromáždění, nacházíme se již v oné samospasitelné církvi. A zdali i nás také ještě Bůh nevolá? Zdali i nám hříšným nezaznívá hlas Boží, jenž nás zve, přistoupiti věrně a odhodlaně do stánku jeho? Zajisté ono pozvání, které Pán Ježíš učenníkům svým přednesl, opětuje se i u nás. Ovšem, my jsme údové církve Ježíše Krista; skrze křest sv. jsme obmyti, následovníci Kristovi učiněni; skrze křest sv. jsme bratři, my jsme křesťany. Ale táží se vás: zdali pak všickni také žijou tak, jak Bohu přislíbili; zdali pak vedou všickni život právě křesťanský, následující vzor nejkrásnější, Ježíše Krista. Jestli ale nejednají tak, jak přislíbili, co činí Bůh, jenž milost tu udělil zrozeníu býti v církvi jeho? Tuto částku vysvětliti v dnešní své řeči jsem sobě předsevzal. Protož vám ukáži: 1. že Bůh milostí svou volá nás všechny, 2. že ale mnozí volání jeho neslyší a jím opovrhují, což v obou dílech s pomocí Nejvyššího vysvětlím.

I.

Hlas Boží volá až po dnes nás všechny a sice skrze svědomí naše, skrze veškeré

příhody života a skrz ústa služebníků svých.

Nejmoudřejší Bůh každému z nás hlas svědomí udělil, jest to zajisté pravý hlas Boží, který často a hlasitě volá nás napomínajíc, bychom čas příjemný, dny spasení, dny, v kterýchžto nám dovoleno obrátiti se k Pánu a pečovatí o spasení své, neobmeškali. Neboť takto k nám dí: „V čas příjemný uslyšel jsem tebe a v den spasení pomohl jsem tobě; hle nyní čas příjemný, hle nyní den spasení“ (II. Cor. 6, 2.). Po- užíjmež hlasu tohoto; neb když uprostřed hluku denního se nacházíme, když temná noc přichází, tu povzbuzuje hlas tento k početi dobrému: „Člověče hříšný, uposlechni hlasu mého, jdi a pospěš ku knězi od Boha ustanovenému, nestydiž se rány srdce svého otevřítí a odkrýti; neb když jsi se neostýchal před Bohem zlé páchatí, nestydiž se také Bohu skrze zástupce hříchy vyznati, pokání činiti a se polepšiti. Když uprostřed radostí oplýváš v dobrém a slunce se již odchýlilo od zraku tvého, tu u vnitřnosti tvé zavzní tobě hlas: Střež se každé příležitosti k hříchu; odstraň od sebe námět lásky své obávaje se hanebně klesnouti, chraň smyslů svých, by nedychtily po marnosti světské; zdali jsi uškodil bližnímu svému na dobrém jménu, na statku jeho, navrať statku cizího, získej bližnímu svému zase jeho dobré jméno, jeho čest, neb jest to poklad jeho největší na tomto světě. To, zejm., jeho hlas svědomí. Když potápíš den v plesu a radovánkách a den se již nachýlil, tu onen hlas vnitřní, onen soudce, který vždy člověka pronásleduje, volá: Oblec člověka nového, vyčišť kvas hříchů a nešlechtností, odtrhni srdce své od zlého a pros skroušeným srdcem, jako publikán v chrámu Boha, by odpustil provinění jeho; pros: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“ (Luk. 18, 13.). Pán blízko jest, on tě neopustí. Kdo z vás, zejm., hlas tento, toto volání svědomí svého již nepocítil? Vímť zajisté, že všickni, kdykoliv něco zlého jste páchatí chtěli, slyšeli jste hlas tento. Zdali pak jste jej ale i následovali? Ale nejen skrze svědomí naše, nýbrž i skrze příhody života volá nás hlas Boží. Jsou ale příjemny i odporny pro každého z nás.

Bůh, jenžto nás stvořil, také mnohónásobná dobrodiní nám poskytuje. Tu obdaří nás dlouhým žitím, zdravím silným, ochraňuje život náš od všeho nebezpečství a nesnáze; zde zase obdaří nás

svým božským požehnáním, osvěcuje rozum náš, moudrost a pravé poznání nám uděluje a zanechává nám naše věrné přátely. Jestli nicméně oslepení, žádný na tato dobrodiní nebereme ohled, tu odvrátí od nás milosrdné oko své, sešle na nás protivenství, nesnáze, nemože, odejme našich přátel nejmilejších, by takovým způsobem vnuťnutí jeho jsme poznali a následovavše jej, vždy hotovi byli k pravému s Bohem obcování. A zdali snad Bůh vždy nám má nechati dobré, ačkoliv zlé pácháme? Zdali trest nezaslужujeme, když míníme, že všechno, cožkoliv máme, jen pouze skrze naše namáhání jsme dobyli a na dárce nejdobrotivějšího zapomináme? Zajistě; neb jako na tomto světě dobrodinec, an vidí, že dary udělené nehodně se požívají, více je neposkytuje, odvracuje od nehodného ruky své; tak také Bůh nemůže nijak, než trestati ty, kteří dobroty jeho nejvyšší neuznávají. Proto sesílá také na hříšníka urputného tresty, by probudil se ze sna hříšného, by poznal Boha, který sice jest Otcem nejlaskavějším, spolu ale i soudcem nejspravedlivějším, jenž každému uděluje dle zásluh jeho. Kdo z vás, zejm., také tohoto hlasu Božího nepoznal? Mnohý snad z vás již trestem takovým trestán byl, proto že dobrodiní božího nehodným se učinil a v hříchu setrval. Protož slyšte hlas tento, od Boha seslaný; on pochází od případností zevnitřních. Jestli ale ani hlas svědomí vašeho nepoznáváte, jestli nechcete ani uznati, že příhody života vašeho od Boha pocházejí; tak slyšte aspoň hlas služebníků církve sv., které Ježíš Kristus ustanovil, „by učili a napomínali v čas i v nečas“ (II. Tim. 4, 2.). To již od Boha Otce nebeského vyslaný muž bohabojný Joél v prorockém duchu činil k Israelitům, an dí: „Varujte se z celého srdce svého a v postu a v pláči, trhejte srdce své a vraťte se k Pánu Bohu svému“ (Joel. 2, 12, 13.). Taktéž činil předchůdce Krista Ježíše sv. Jan Křt., který jsa muž přísný v životě na poušti připravoval cestu Páně, „kteréhož rozvázati řeménka u obuvi jeho nehodna se cítil“ (Mar. 1, 7.). A jaké bylo učení, ku kterémuž vycházela všechna krajina Judská i Jerusalemská? „Čiňte pokání, vyznávajíc hříchy své“ (Mar. 1, 5.). A věčná pravda Kristus Ježíš, když vystoupil jakožto učitel učení božského, chodě z jednoho místa do druhého, vyučoval národy: „Naplnil se čas a přiblížilo se království (nebeské) Boží, čiňte pokání a věřte evanji

gelium“ (Mar. 1, 15.). Když konečně apoštolové naplnění Duchem sv. mluvíti počali veškerým národům v řeči jejich a Petr vystoupiv neohroženě kázal Ježíše ukřižovaného, jaké bylo učení jeho? „Pokání čiňte a pokřtěn buď jeden každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpustění hříchů vašich“ (Apost. 2, 38.). Taktéž až po dnes velmi často opakují se slova tato, kdykoliv ku poslušání slova Božího aneb k vyznání hříchů přistoupíme ku následovníkům apoštolů, kněžím od církve ustanoveným. Oni jsou, jenž nám v světle nejkrásnějším představují lásku Otce, který ani vlastnímu Synu svému neodpustil, ale za nás všechny vydal ho; lásku Syna, který mukám nejkrutějším ano samé smrti se podrobil, by nás od hříchů našich vykoupil; lásku Duchů sv., který prosí za nás lkáními nevypravitelnými (Řim. 8, 26.). Zvláště ale slovy důraznými představují lásku Spasitele našeho, který žádal neviditelným způsobem mezi námi bydleti a v Svátosti oltářní nám přítomen býti, lásku Ježíše Krista, který po všechny časy, obzvláště pak v tomto týhodnu, kdežto církev sv. památku ustanovení nejsvětější Svátosti Oltářní slaví, v tomto týhodnu Božího Těla, bez přestání k nám volá: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím“ (Mat. 11, 28.).

O nejmilejší, jak často jste slyšeli hlas tento volající ku pokání; ale položte rukou svých na srdce své tažte se: Zdali pak jsme slyšeli, zdali jsme jej následovali? Zdali pak jsme nebyli podobni národu židovskému, kněžím a zákoníkům, kteří zprotivovali se učiteli nejsvětějšímu, učiteli plnému moudrosti? Běda vám, takovouli smutnou odpověď dá vám srdce vaše! Slovy sv. Augustina vám volati musím: „Jen skrze velikou milost Boží tělesné chyby přemůžeme“ (ep. 91.) a sv. Řehořem Velkým, který praví: „Trestu hoden jest, který často milosti Boží opovrhl“ (in Evang.). To ale všechna století dosvědčují, že ne všickni hlasu tohoto následují, nýbrž jím opovrhují, což vysvětlím v dílu

II.

Ne všickni slyší hlas Boží i milosti mnozí opovrhují, přijíti k Pánu, králi všech králů, Bohu od věčnosti, mnozí zanedbávají tak krásné příležitosti, posilněnu býti a s ním požívat radosti a slasti, které Bůh přislíbil těm, kteří ho milují. A tážeme-li se, která příčina onoho zdráhání?

zdali snad tak veliká uctivost, pro kterou nehodnými se cítí lidé takoví, před tvář a velebnost Boží předstoupiti? Nikoliv, nejm., není to uctivost Boží, ani chvalitebná pokora, která zdržuje od přijetí do stánku Božího, od spojení s Bohem. Ale zlý duch, jak čteme v knize Job, obchází mezi syny (lidskými) Božími, by je svou zlomyslností znepokojil aneb bázlivými je učiniv od následování Božího odvrátil. Tent jest příčinou, že nedbají hlasu volajícího. A zdali nejsou podobni oněm pozvaným, o kterých dnešní svaté evang. dí: že vymlouvali se přijíti k večeři, kterouž připravil člověk nějaký velikou a ku kteréž mnohých pozval? Neb když přišel služebník pána svého a řekl pozvaným, aby přišli, že již připraveno jest všecko, řekl první jemu: „Ves jsem koupil i musím vyjítí a shlédnouti ji; prosím tebe, měj mě omluvena.“ A druhý řekl: „Patero sprežení volů koupil jsem a jdu, abych jich zkusil; prosím tebe, měj mě omluvena.“ A jiný řekl: „Ženu jsem pojal a protož nemohu přijíti.“ Jaké byly věci, které vymlouveny měli činiti pozvané? Péče, nespřádaná péče o věci časné, toužení po pozemských a smyslné požívání: toť byly příčiny, pro které přijíti nemohli! A když obrátíme zraky své na nynější čas, medle proč nechtějí hlasu jeho následovati? Proč? — Nejm.! Tu otázku lehce zodpovíte, jestli človecenstvo nyní žijící pozorujete.

Jsouť to z větší částky lidé, kteří žijí na tomtosvětě tak, jakoby žádný zřetel nemuseli bráti na toho, od kterého mají všechno, cožkoliv požívají. Kýžby lidé takoví jen vzhůru vzhledli k nebesám; zajisté by Boha, který všemu svůj běh dává, poznali jakožto otce nejlaskavějšího, který nechává slunce své vycházeti na dobré i na zlé; — zajisté by jej jakožto Stvořitele milovali a všechno k oslavení jeho vynaložili. Ale, bohužel! oni milují více stvoření nežli Stvořitele. (Rom. 1, 25).

Jsouť to lidé, kteří neslyší hlasu Božího, proto že jen baží po užitečích časných, naschromáždění pokladů. Kýžby pamětlivi byli slov Kristových (Luc. 12, 20.), který praví, že pomijitelní jsou skutkové pozemští, an dí: Blázně, této noci požádají duše tvé od tebe, to pak, cožs připravil, čím bude?

Jsouť to lidé, kteří jedině po věcech ničemných touží, ačkoliv dle vůle Nejvyššího vzhůru k Otci nebeskému se obrátiti a podle vůle Nejsvětějšího toužiti by uměli

jen po tom, co jest Božího, následovati to, co jest svatého a dokonalého, by Bohu, podle jehož obrazu stvoření jsou, vždy více podobnými se stali. Ale což divu, že lidé tito neslyší hlasu Boha volajícího! Vědí, bezpečně vědí, že pravé obrácení k Bohu pozůstává v tom — všechny žádosti potlačiti a každé příležitosti k hříchu bedlivě se vystríhati. Neb Pán Ježíš učedníkům svým řekl: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapřij sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mě. (Math. 16. 34.) Co, Nejmilejší! vyznamenávají slova tato? Nic jiného než: Chceš-li pravým býti následovníkem mým, pravým a bohobojným křesťanem; chceš-li z celé duše své obrátiti se a činiti pokání; — touha tvá jediná musí býti zřízena na věčnost, kdežto žádné nesnáze, žádná protivenství nebudou s to odvrátiti tebe od tváře a velebnosti božské, žádost tvá musí býti stálá a neproměnitelná, jen Bohu sloužiti musíš bez přestání.

Protož nejste hodní následovníci Kristovi vy, jenžto vysoce o sobě smýšlíte, hledáte všude místa první, jako Fariseové a zavrhuje spolubližního svého, též draze vykoupeného krví Ježíše Krista. Kýžby pronikla hrdé srdce vaše slova moudrého Siracha řkoucího: Počátek všelikého hříchu jest pýcha a kdožby se jí přidržel, naplněn bude zbořečenstvím a podvrácen bude až do konce. (Sir. 10, 15.) Trest tedy pýchy odporné jest věčná smrt, věčné zahynutí. Neříkej žádný z vás: Bůh jest milosrdný a vševědoucí; on mě tak těžce trestati nemůže; nevěřím tomu, že věčný trest za mé jednání následovati může. Nevěřící, tobě pravím, již nevěra tvá přivádí tebe do hlubokosti propasti dle slov Kristových: „Kdo nevěří, zatracen bude.“ (Mar. 16, 16.)

Nejste pravými křesťany, Vy leniví, neb pomýšlete na slova, kteráž čteme v zjevení svatého Jana 3, 15, 16.: Vím skutky tvé, že nejsi ani studený ani horký; — že jsi vlažný a nejší-li ani studený ani horký, počnu tě vyvrhovat z úst svých. Horliví tedy musíme býti u věcech takových, které se týkají Boha a našeho spasení. Protož již pohané takto pravili, že duch náš k lenivosti nikdy se nemá popustiti. (Plato in Dial. 1. Alcib.) A my křesťané povolání k cíli vznešenému, my bychom lenivosti se oddati mohli? A co pochází z toho hříchu smrtelného, z lenivosti? Kdožkoli nedbá na Boha a na věci, které se spasení týkají,

zdali pak bude horlivým ku poslechnutí slova Božího? A kdo neslyší slova Boží, zdali pak ten bude toužiti po spasení svém? To se nesrovnává! Lenost jakožto průvodčí následovníky má obmeškání slova Božího, obmeškání prostředků k dosáhnutí milosti od Ježíše Krista ustanovených, zvláště zameškání svátosti svatého pokání a nejsvětější Svátosti oltární. Pročež jestli proti mému nadání nachází se v tomto shromáždění nějaký, kterého strašlivá lenost přivedla do tak smutného stavu, že dlouhá, ach truchlivé pomnění! dlouhá leta je zdržela od přijímání tak blahodějných účinků, kteří navracují zase duši skrz hřích zkalené pokoj neposkvrněný, o tenť rychle ať pospíší smířiti se s Bohem, ať obětuje se celý Bohu a Bůh přijme jej jako ztracenou ovci zase do ovčince svého, připočten bude k dokonalým a bohulibým Krista Ježíše.

Zdali tedy vy všickni nebudete také horliti, aby ztenčen byl počet nešťastníků? Zdali vy všickni, jenž hříšníci jste od počátku, zdali vy pyšní ctižádostiví, zlostní i leniví, zdali vy byste nechtěli ku kroku tomuto se odhodlati. Ó běda vám! Poněte jen, co jest požívání okamžité, co jest požívání, byť by i dlouho trvalo, ale přece jen ošklivost, často bídu, nemoc ano i smrt sebou vleče a co ještě více, předhůzky svědomí, časnou i věčnou smrt způsobí, proti pokoji duše, proti radostem věčným? co jest požívání domů, statků neb jmění, které dříve neb později pomine a přece opuštěno býti musí, proti obdržení nebes s vším blahoslavenstvím, které nikdy změněno, nikdy ztraceno nebude.

Pročež važte si milosti Boží, přičiňujte se o její zachování a rozmnožení po celý život svůj až do skonání svého, abyste jedenkrát v milosti Boží z tohoto světa odšedše spočinuli v království Božím.
Amen.

Řeč ranní

na neděli třetí po svatém Duchu.

„Za onoho času přibližovali se k Pánu Ježíši publikáni a hříšníci, aby ho slyšeli.“
(Sv. Luk. 15, 1.)

Všude, kdekoli se Ježíš Kristus svéhoездеjšího putování na této zemi objevil, všude obklopen býval lidmi všeli-

kého druhu. I publikáni a veřejní hřišníci hledávali jej a blížili se k němu, jak nám i dnešní svaté evangelium o tom svědectví podává. A co pak medle lidičky tyto k milému Ježíši vedlo a táhlo? I slyšeliť, že hlásá a zvěstuje pravdy, jakým před ním ještě nikdo nebyl vyučoval; slyšeliť o jeho přepodivných skutečích, jakých před ním ještě nikdo nebyl konal; viděliť oni, s jakou láskou a dobrotivostí ku každému se kloní; kterak všech pomoci potřebných se ujímá; kterak co milosrdný Samaritán léčí rány srdce hříchy raněného. To, zejm., to je vedlo za Kristem. Hledaliť i oni u něho pomoci, zvláště však, by sprostěni byli břemena hříchů, ježto poznávali, že hřích, byť by i na chvílku člověku lahodil, že přec člověka ukojiti a oblažiti nemůže. A touto přitulností a důvěrou k milému Ježíši jak mnohého z křesťanů nynějších zahánbují! Jsouť přemnozí mezi křesťany, jenžto milého Ježíše velmi málo si všimají, a divná to věc, vždyť pak od maličkosti co Spasitele svého znáti se ho učili. Než nech ať hledí, kterak někdy obstojí! Běda jim, až přijde Pán, a svých věrných do stánků nebeských uváděti bude, jich pak si na splátku také nepovšímneme. A v tomto ohledu zasluhují pokárání i mnozí mezi vámi, milí koláturníci. Když jsme na den Božího Těla v slavném průvodu Spasitele svého pod způsobem chleba ku čtyřem oltářům doprovázeli, s bolestí viděti mi bylo, kterak u mnohých velmi málo vážnosti a úcty k tomu Nejvyššímu se jevilo, ježto zvláště nemalý počet byl těch, jenž si za těžko pokládali, doprovázeti Pána svého do stánku Jeho. Přemnozí rozprchli se. A přec má nám býti Kristus nade všecko milý a drahý, čehož důvody hned vám vypovím, když mne s pozorností poslechnete ve jménu Páně mluvícího dále.

Pojednání.

a) Již z té příčiny, křesťané milí, má nám býti Ježíš milejší a dražší, nežli vše ostatní, poněvadž On sám o sobě jest to nejvyšší, nejlepší a lásky nejhodnější (dobré. Neb hle! Ježíš jest s Bohem Otcem a Duchem svatým jediný, pravý, živý Bůh, On jest pravý Bůh Boha pravého, světlo ze světla; On jest jedné podstaty s Otcem věčným; On jest ten jednorozený a nejmilejší Syn Boha Otce, na němž On své největší zalíbení má, On jest odlesk slávy Otcovy; v něm skryti jsou všickni pokla-

dové moudrosti a umění. Skrze Ježíše všecko stvořeno jest, anděl i člověk, zvíře i bylina i ten kámen. A to-li vše na myslí své moudře uvážíme, prosím, rcetež, zdaž můžeme k Němu býti nevšimaví, lhostejní. Vše, což vznešeného, krásného a šlechetného jest, vše to má do sebe tu vlastnost, že náklonnost a lásku kolkolem sebe jako mimovolně k sobě táhne; tak na příklad to zlatostkvoucí slunce, aj kterak ono těší zdravé oko člověka i zvířátka, a kterak skloňují se k němu kvítka všecka a rostliny! A Ježíš, aj ten jest mezi vším, co vznešeného jest, ten nejvznešenější; mezi vším, co dobré jest, ten nejlepší; mezi vším, co jest krásného, ten nejkrásnější. A zdaž mu tedy tělem i duší nemáme býti oddáni? Zdaž nám tudy nemá býti milejší a dražší, nežli všecko, cožkoliv jen jest ve světě?

b) Než Ježíš má nám býti milý a drahý nade všecko i z ohledu toho, čím pro nás se stal, čím nám jest. On jest naším Osvoboditelem a Vykupitelem od hříchů a smrti věčné. Když jednoho času Alfred Veliký, král Anglický, četnými lovci doprovázen do rozsáhlého lesa na lov vyšel, zaslechl tu pojednou křik pacholátka. Spozorovav pak, že křik ten s vysokého jednoho stromu pochází, kázal ihned lovcům svým, by na onen strom vylezli a bedlivě ho ohledali. A hle, tu v hustých větvích nalezli veliké hnízdo orličí a v něm ležel utěšený, nově narozený chlapeček, jenž ručiček svých natahoval a pohnutlivým, dojmavým zvukem dítěcího pláče jakoby o smilování prosil. Ukrutní rodiče vysadili se srdcem citu prázdným děťátko do hnízda orličího, aby usmrceno bylo a sežráno od orlů a jich mláďat. I nechal král Alfred synáčka z hnízda vzítí a do svého paláce donéstí, pln něžné lásky vzal si ho za vlastního a se vši otcovskou péčí zároveň s ostatními syny svými vychovával jej.

A hle, v tomto příběhu vyobrazen jest trefně někdejší stav náš. Hříchem totiž prvních rodičů našich byli do zkázy plného hnízda ďáblova vysazeni všickni, kdežto ani na okamžení nebyli jsme jisti, aby zlý ten duch, ten orel pekelný nás nevzal a do zahynutí věčného neuvrhl. Ale Ježíš Kristus, ten král všech králů, viděl, v jak hrozném nebezpečství se vznášíme, on slyšel žalostný zvuk bedování a stenání našeho, a v nevystihlé lásce otcovské smiloval se nad námi. On svým nebeským učením, svým bolestným utrpením a smrtí

svou ukrutnou povýšil nás za své syny nejmilejší a spoludědici v království svém nebeském učinil nás, tak že radostně oči svých pozdvihnouti nám lze k nebesům, neboť stojíme bezpečně v ochranném stínu kříže svatého, jenž stal se nám převzácným nástrojem našeho vykoupení a skálou spásy naší. Ó jaké tu lásky, moji milí, zasluhuje od nás? Nemá-li nám tudy býti milejší a dražší nežli všechno ostatní, co nás jen těšiti a blažiti může? —

Ó važtež si tedy, nejm., važtež si milého Ježíše, On budiž vaším nejdrazším klenotem, vaší jedinkou radostí a rozkoší. Sem na posvátné místo toto, kdež Miláček náš Ježíš v svátosti přepodivné bez ustání mezi námi přebývá, sem přicházejte mile rádi a tu v blahé jeho přítomnosti si počty, budiž vám povždy slasti největší. A když takto vážit si budete svého Spasitele a hlásiti se budete k němu zde na zemi, přihlásí on se někdy také k vám co k vykoupencům svým a splní se na vás slova, jimižto před svým odchodem těšil učenníky své, řka: „Zase přijdu a vezmu vás k sobě samému, abyste, kde jsem já, i vy byli.“ Amen.

Řeč o pohřbu

vd. pana Jana Kamarýta, b. vikar. sekretáře a faráře v Miletíně, dne 20. dubna 1891, již měl Boh. Hakl, děkan a b. vikář v Hořicích.

„Mně živu býti Kristus jest a umřiti zisk.“

(Filipp. 1, 21.)

Nedlouho tomu, drazí přátelé a rozmilí v Kristu, co stál jsem zde na tomto místě a mluvil jsem k vám, za smutnou událostí; a dnes opět, za příčinou ještě smutnější. Jest, jakobych srostl s Miletínem; ze všeho, co potká jej, ať radostné neb žalostné, okusiti musím.

Ale dnes číše hořkosti naplněna jest až do vrchu; a vy všickni z ní okusili jste! důkaz mi četná přítomnost vaše, smutná tvář i slza v oku vašem.

Ano rozumím; dnes odňal vám Pán to nejdrazší, co jste měli, vašeho přehorlivého, pečlivého pastýře, vašeho dobrodince, ano co dím, vašeho otce; mně pak věrného spolupracovníka, přítele, bratra.

Před nedávnem byl ovšem rodák váš,

jež jsme doprovázeli ku hrobu; ale týž byl přece již u věku pokročilém, byl chorý na mysl, byl na odpočinku; ale dnes, muž v nejkrásnějším věku, který — dle vůle Boží — by byl ještě dlouhá léta na vinici Páně pracovati mohl.

Ach, a mně opět připadla ta smutná úloha, že tlumočiti mám city vaše; ach, a dnes raději by mluvil oko slzou, raději srdce nábožným povzdechem, než ústa umělými slovy; a přece mluvit musím; káže tak povinnost lásky; lásky k němu, jak zasluhuje a lásky k vám, byste tím déle podrželi jej v paměti i srdci.

A proto ohci ukázati vám, že byl zdárný syn, horlivý kněz a věrný syn národa a vlasti.

Přijmiz, drahý bratře, ode mne tu službu poslední, již s truchlivým srdcem prokazuji tobě! —

1. Byl zdárný syn. Asi málo zármutku způsobil otcí, matce. Dán na studia, studoval s vyznamenáním a s veselou tváří vracel se k rodičům svým. Moha voliti stav, volil stav duchovní, k němuž srdce jej táhlo; byltě sv. vírou křesťansko-katolickou proniknut naskrz, i sv. úřadem a povoláním svým.

Jak rodiče ctil, důkaz jeho stařícká matka, více než osmdesátice, kterou hned k sobě vzal, jakmile se stal samostatným správcem duchovním na Moravě. Ó jak něžná páska mateřské a synovské lásky spojovala ty zbožné dvě duše vespolek; nemohlyť odloučiti se od sebe! spokojoval se vším, co a jak stařícká matka na službách mu poskytnouti mohla. Proto spočívalo na něm požehnání rodičův. Věděl, „kdo se bojí Pána, cti rodiče své a jako pánům sloužiti bude těm, kteří jej zrodili;“ — znal: „cti otce a matku, aby se ti dobře vedlo na zemi;“ — „milosrdenství, prokázané otcí (neb matce), nebude zapomenuto.“ (Sir. 3, 14.).

Ó kteraký to obraz! 80letá stařenka doprovází ku hrobu syna v nejkrásnějším věku! Asi myslí si: což já, ubohá, nad hrobem, což já již platna jsem zde na světě? proč mne raději Bůh nevzal? — a to může, syna mého, v důstojnosti postaveného — v nejlepším věku, Bůh k sobě volá! — Podivné jsou cesty Prozřetelnosti Boží! Ale, co Bůh činí, dobře činí a nám nezbyvá, leč skloniti šíji svou a pokoriti se pod mocnou a velemoudrou vůli Boží!

2. A jako syn, byl i horlivý kněz.

Jaký byl, samý, milé ovečky Miletínského, nejlépe víte!

Pamětliv jsa slov Páně: „Vy jste sůl země; bude-li sůl zmařena, čím bude osoleno?“ — „vy jste světlo světa; tak světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré,“ snažil se, býti vzorem a příkladem osadě své. Vedl život čistý, neúhonný, jak na kněze sluší a služebníka Kristova; věděl, že mezi vámi postaven jest na svícen a farní dům že první jest v osadě, který bez poskvrny býti musí.

Byl horlivý a přísný; ano, byl přísný a žádal na každém, aby konal svou povinnost; ale byl přísným nejen na jiné, ale více na sebe; na sebe dojistá byl nejprísnejším. I tu, kdy již churav byl, a to bylo dlouho, plnil povinnosti své oo nejhrořivěji jak v kostele, tak ve škole i v úřadě svém.

Tam jest oltář, kde stával a přinášel za vás nejdražší oběť; tu ta kazatelna, kde hlásával vám slovo Boží s horlivostí apoštolskou; nebo jsem sám slyšel jednou jednu nábožnou duši o něm říci: „Ubezpečuji, on káže, jako missionář! Tam ta zpovědnice, kde sedával a ulehčoval srdci vašemu; tu křtitelnice, kde nemluvnátka vaše přijímal do církve Boží; tam ten svatostánek, odkud nemocným s ochotností a láskou nosíval útěchu poslední.

A což říci mám o škole? odpovědi dítek svědčily nejlépe o jeho potu a neunavné práci zde; věděl a přesvědčen byl, že odchovati si musíme pokolení nové; a já těšil jsem se na zkoušku v Miletíně, věda, že dítky tu dávají odpovědi důkladné a jadrné, že ve sv. náboženství důkladně vycvičeny jsou.

A což mám říci o jeho horlivosti v okrase domu Božího? O něm platí: Miloval jsem, Hospodine, okrasu domu tvého! Aj, tam jest oltář Rodičky Boží Bolestné, tam vedle obrazy sv. patronů českých, tam ty dvě nové krásné zpovědnice v slohu gotickém; a což dím o jeho dalších plánech a šlechtných úmyslech? Chtěl obnoviti hlavní oltář, na který 1000 zl. vám, nejmn., odkázal; a oba oltáře menší, na kteréž rovněž 1000 zl. vám zanechal, mimo jiné odkazy menší na roucha, korouhve, sochu sv. Jiří a jiné. A, bychť já mlčel, ten mrtvý kov bude mluvit; nebo víte, že za něho tři zvony, jeden veliký a dva malé pořízeny jsou, ku kterým hlavně on hřivnou svou přispěl.

A nejen o farní chrám Páně se staral, ale rovněž o filiální a kaple; tak filiální chrám Páně v Třemešné opravil a obrazy ozdobil; kapli sv. Jana Nep. v lázních Miletínských do pořádku uvedl; ano i chudý kostelíček v Trebihošti na zřeteli měl a oň se staral a částku jmění svého mu zanechal.

Tak-li pamětliv byl okrasy domů Božích, patrno, že ani ku chrámu Kristovu duchovnímu, a to jsou zvláště chudí a potřební, netečným nebyl. Kdykoli byla sbírka k nějakému zbožnému účelu, mohl jsem se nadíti, že z Miletína podpora hojná dojde; a vím, že chudí neodcházel z fary Miletínského, leč hojně obdarovaní. A tak Bůh zase požehnával jemu!

Pravdivá jsou, r. v Kr., slova má; zasluhujet chvály té; kdo kdy vám více dobrodiní prokázal? A přece, kdy několik hodin před jeho smrtí jsem u něho byl a úplně sebe mocen, ještě mluvil, pravil: „Rád umírám; nebo za dnů našich má katolický kněz málo radosti na světě; a pravdu pověděl; a proto dobře naň spadají slova, jež z předu jsem položil: „Mně živu býti Kristus jest a umřítí zisk.“ V pravdě mohl říci, jako apoštol: „Neznám, leč Krista a to Ukřižovaného!“ Ano, sloužiti Kristu Pánu, bylo mu radostí, toť byl jeho život; a umřítí — zisk; nebo mohl nadíti se, že milosrden bude mu Pán. „Blahoslavení, kdož v Pánu umírají, nebo skutky jejich následují je!“

3. A jako syn a kněz, rovněž byl věrný Čech a vlastenec; byl věrný syn národa a vlasti. Že tomu tak, důkaz, že všeho se účastnil, co potkalo vlast a národ a ve všem živého podílu měl, kdykoli se jednalo o věci dobré a poctivé; milerád vše podporoval a ke všemu přispěl, jak každý svědomitý katolický kněz rád činí.

Avšak velice ho bolel ten neblahý rozkol za posledních let v národě našem a zvláště to, že ten dobrý náš lid český všelijakými špatnými spisy a listy o svou víru olupován a na špatnou cestu sváděn bývá, čímž nejen časně, hmotně t. j. na jmění, ale i na duši a tudy věčně hyne!

Že i písemnictví české podporoval, o tom netřeba šířiti slov; to činíme my kněží nejvíce; o tom svědčí jeho knihovna.

A tak v pravdě byl zdárný syn, horlivý kněz, upřímný Čech a vlastenec; a proto želíme všickni a právem — vy svého duchovního otce a pastýře, matka svého milého syna, já upřímného spolubratra,

vlast a národ svého věrného zastance, podporovatele a přítele.

Ó přistuptež všickni, kdož jste byli ovečkami jeho, ještě jedenkrát ku rakvi, ku tělesné schráně jeho a pocelujte naposledy tu pravici, která vám žehnávala, se za vás modlila, vám dobře činila; a necht skane slza vděčnosti a lásky z oka vašeho, jediný, avšak nejkrásnější dík, ježž mu vzdáti můžete!

Ó přijmiž tebe, drahý bratře můj, Matička Boží, již jsi vroucně ctil a k ní za přimluvu se utíkal, přijmětež tě sv. apoštolé i sv. patronové, jejichž úctu jsi šířil; přijmětež tě svatí sborové andělští, bys s nimi slávu pěl Bohu Hospodinu; ano přijmiž tě sám nejvyšší a nejsvětější pastýř náš, Pán Ježíš Kristus a necht slyšíš z nejsvětějších úst jeho ta potěšná slova: „Pojď, služebníče dobrý a věrný; žes nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím; vejdiž v radost Pána svého.“ Amen.

Sedmidenní mlčení přátel Jobových.

Podává Dr. Jos. Sedláček.

Job 2, 13.: „A oni seděli s ním na zemi sedm dní a sedm nocí a žádný nepromluvil k němu slova: nebo viděli, že bolest jeho jest náramná.“

Nelze si mysliti, že by ti tři mužové zůstali sedět u Joba sedm dní, aniž by čeho jedli neb pili neb mluvili?

V uvedeném verši jest psáno jediné to, že nepromluvili ani slova — a seděti v úplném mlčení třeba sebe delší dobu jest na Východě zvykem obyčejným.

Tak se stává při smrti člena rodiny, že hned přátelé a známí jdou do domu zármutku, tam mlčky pozdraví nejbližší příbuzné zemřelého a posadí se na sedadla či divany kolem stěn síně a tam dosti dlouho zůstanou, až pak zase odejdou, aniž by slova rekli. Tak to činí při smrti vážnější osoby po sedm dní. V Egyptě, kde jsou chýše jen velmi malé, obývají se tyto soustrastné návštěvy tiché před chýší aneb před hřbitovem.

Znatel jeden východních zvyků popisuje, co dalo se v Bethánii po smrti Lazarově takto: Po smrti Lazarově sestry zůstaly lačny po celý čas, nejedly jen někdy buď vejce neb šošovici. Vrátivše se z pohřbu, sedly si sestry měvše závojem zahalené tváře, bez obuvi na zem upro-

střed nejvěrnějších přátel, neb obvyklých truchlících žebráků s roztrhnutými rouchy a prach či popel měvše na hlavách. Nikdo nepromluvil, až když vykřikl někdo z pozůstalých, pak ti ostatní dávali soustrast na jevo buď jednotlivými slovy neb vzdechy. Dle toho, když Job nepromluvil, nepromluvili ani ti přátelé.

U Židů patřilo to vždy k slušnosti, že nechtěli obtěžovati řečí osobu v hlubokém zármutku postavenou, dokud tato sama nezačala mluvit: to byla asi též příčina, proč ti přátelé Jobovi trvali v mlčení: viděli, že bolest jeho jest náramná. Že by jen snad ulekutím nad neštěstím Jobovým neb nad jeho hříšností domnělou byli nemohli mluvit tak dlouho, tomu nelze uvěřiti.

Nezůstali arcit ti přátelé po celých sedm dní na jednom místě, v jedné poloze. Oni, jak bylo obyčejem, přišli, seděli před ním, pak zase odešli — také se rozumí samo sebou, že i jedli, spali, chodili, ale všechen ostatní čas před Jobem byli. I na jiných místech uvádí se něco, jako by se to bylo nepřetržitě dělo, kdežto se to dělo jen mnohokrát po sobě s přestávkami.

Smí k Tobě?

Svůj živý bok zem otvírá, zkad žene
ruch života a poupě uzavřené
květ sladký, který utajil se v mech;
jak rosa z nebes růžových se řine
zpěv skřivana již, nežli odpočine
luk v stinných kdesi lupenech.

Ach, tomu kouzlu srdce neodolá,
kdy sladký zjev Tvůj, nebes Paní, volá
je ze snů říše k písni nejsladší;
ó zase žárem vzpláti v blahém štěstí,
až k nohoum Tvým se v tichém letu vznéstí,
zda perut touhy dostačí?

Což chtěl bych písni vzletět jako jednou,
kde slunce plá, kde hvězdy ráno blednou,
kde trůn Tvůj zlatý hoří v červácích;
kde jako lilijové květy skvělé
se vznášejí kol Tebe archandělé
a jako vůně písně jich.

Slz tesklivých se oko neubrání,
rty pohnou se jen v hořkém zavzdychání,

když dávných dob těch duše vzpomene;
ó Královno, již v srdci nad vše cením,
jež vládneš místo žezla odpuštěním,
smí k Tobě dítě ztracené?

Xav. Dvořák.

Bůh v národní poesii české.

Podává *František Fryč.*

(Dokonč.)

Jak mocná jest tato ochrana, dosvědčuje přísloví: „Boha maje, díím směle: nestojím o přátele“ a „koho Bůh chrání svým štítem, nezahyne v boji litém.“ Však netoliko naším štítem jest Bůh, on jest též velice laskavý dárce, ne skoupý nebo lakomý, ale rozdatel velice štědrý, který více má, nežli dal, vždyť on „jedny dvěře zavře a sto jiných otevře.“ O ty dary od Boha obdržené nemusíš se báti, protože „Co Bůh dá, to ani čert nevezme.“ a že Bůh často dává jen dle potřeby, dosvědčují přísloví: „Pán Bůh vždycky rozdává, i když nemá komu (t. hodnému)“ a „Komu Bůh dal zuby, dá i chleba“ nebo „Bůh dal zuby, dá i do huby (na zuby).“ Ale dosvědčuje též přísloví, že Bůh jednoho člověka vším nezahrnul, ale jednomu dává tak, druhému jinak; neboť praví: „Bůh nedává všechno jednomu člověku“ a „Bůh, starý hospodář, ví, kdy komu čeho třeba.“ Jaký jest rozdíl mezi lidským a božským darem, naznačuje přísloví: „Lidé se zlostí, ale Bůh s milostí.“ Jak nakládá s božskými dary, radí nám přísloví: „Co Bůh dá, s tím do kabele“ a „Dal ti Bůh štědře, uživej měrně.“ Jaké dary od Boha lidé dostávají, oznamují nám hlavně národní písně; jsou to: štěstí, den, deštiček, travička, hojné požehnání, nevěstu, ženicha, co si ů srdce žádá a mnoho jiných. Jistý otec hudebník chlubí se:

„Dal mi Pán Bůh synka,
co na harfu bříňká,
aby mi zabříňkal
večír u vokýnka.“

a jinému

„Dal Pán Bůh synka,
co na cimbál cinká,
aby mu zacinkal
v noci u vokýnka.“

Starí Čechové přáli si nebe; neboť zpívali:

„Aby nás Pán Bůh smiloval,
hříchy odpustil, nebe dal,
nic nežádáme, jenom to samé.“

U Chrudimi chtěli zdraví:

„Dej nám Pán Bůh zdraví
v tom Chrudimském kraji.“

Jsou pak dary Boží hojné, velké a časté. A náš lid není nevďěčným, on ví co komu patří, proto praví pěkně podle písma sv. (Mat. 22, 21. Mar. 12, 17.) se svým přídavkem: „Co císařovo císaři, co božího Bohu a čert ať utře hubu.“ Bohu zajisté nejprůměřenější úcta projevoována dobrými skutky a modlitbou, k níž Čech jest přidržován od nejútlejšího mládí; již malý koledníček zpívá;

„Já jsem malý žáček,
zpívám jako ptáček,
rád do kostela chodívám,
Pánu Bohu se modlívám.“

Ženich, ztrativ milenku, vypravuje, co učinil:

„Šel jsem do kostela,
prosit Pána Boha,
aby mně mou milou
navrátila voda.“

V jiné písni radí se ženichu podobnému:

„Klekn
pomodli se Pánu Bohu,
on ti ji dá.“

a opět jinde nalezá se všeobecná rada:

„Vždyť jest Pán Bůh všude,
jenom se modlvej
a pracuj a zpívej,
on tě těšit bude.“

V příslovích také nalézáme hojně rad k modlitbě; tak nepřímou vyzývá nás k modlitbě přísloví: „Kučátko pije a k nebi pohlíží,“ aby prý Bohu za každý krapet vody poděkovalo. I ta nemá tvář se k Bohu modlí a člověk, tvor rozumný, měl by toho zanedbávati? V příslovích čteme dále: „Modliti se k Bohu pro vždy hodí se.“ „Kdo se modlit nelenuje, milosti se Boží nezbavuje.“ „Bohu se modli a čerta nezdáždí.“ A že modlitba prospívá, dosvědčuje nám ruské přísloví: „U Boha modlitba a u cara služba na zmar nepřichází.“ Že budeme vyslyšeni jen tehda, když se mo-

dlíme pobožně, poučuje nás pořekadlo: „Kdo modlitbou říká leže, toho Bůh slyší dřímaje.“ V modlitbách máme Boha chváliti, k čemuž nabádají nás přísloví: „Chval Boha jak moha;“ „Skřivánek nízko živé, ale vysoko Boha chválí“ a podobně praví národní píseň:

„Skřivánek, malý pták,
Pána Boha chválí.“

Protože Čechové chtěli, aby i v noci Bůh byl chválen, musili ponocni provolávali každou hodinu:

„Chval každý duch Hospodina
i Ježíše, jeho syna,
odbila 10. (11., 12. atd.) hodina.
Opatrujte světlo, oheň,
ať není nikomu škoden,
odpočíte s Pánem Bohem.“

K ránu pak provolávali:

„Chval každý duch Hospodina
i Ježíše, jeho syna,
odbila 3. (4. atd.) hodina.
Vstávej, vstávej, duše věrná
a poklekni na kolena,
vzývej Boha Hospodina.“

Při každé důležitější změně životní byl Bůh vícekrát vzýván. Tak na příklad při svatbě; Čech na tom nepřestal, že vzýval Boha při církevním obřadu, on ho vzývá i potom. Tak před obědem i po obědě modlí se k Bohu. Starosvat má řeč před obědem, již k modlitbě pobízí; zní pak tato řeč:

„Slovutní, vzácné poctivosti páni, mnohovážené paní, ctní a šlechetní paníkové a panny! pan otec s paní máteří, pan ženich s pannou nevěstou laskavě a přátelsky vás vítají z chrámu Páně do příbytku tohoto, při tom co nejuctivěji děkujíce za tu lásku dnešního dne jim prokázanou, že jste se za ně nestyděli a tento dnešní manželský sňatek i přátelský oběd svými vzácnými osobami ozdobili; za kteroužto lásku chtějí se zase vším dobrým a zvláště v podobném způsobu odměniti. A poněvadž je Pán Bůh dnešního dne mimo jiné dary Ducha svatého obzvláště také darem síly obdařiti ráčil, kterýžto dar ve způsobu některých pokrmů a nápojů námi dožadnými služebníky před vaše vzácné osoby nyní bude postaven: protož vás uctivě žádají, abyste jeho v bázni Boží s chutí a

veselostí požívali. Dříve však, než se to stane, slušná a chvalitebná věc jest, abychom Pánu Bohu čest a chválu vzdali a jeho za požehnání těch pokrmů a nápojů kratičkou modlitbou i písní srdečně požádali.“ Modlitba: „Oči všechněch tvorů v tebe doufají, Pane! a ty jim dáváš pokrm v čas příhodný. Otvíráš ruku svou a naplňuješ každý živočich požehnáním (Žalm. 144, 15. 16.), (pak Otče náš, Zdrávas Maria: Pane Bože, Otče náš nebeský! požehnej nás i těchto darů, které z tvé štědrosti přijímati budeme: skrze Ježíše Krista, Pána a Spasitele našeho. Stolu nebeského účastné račiž nás učiniti, králi věčné slávy! Amen*). Po obědě promluví starosvat následovně: „Vysoce vážení páni hosté! slušná i povinná věc jest, poněvadž jsme při tomto stole manželském darů Božích požívali, abychom také Pánu Bohu za ně poděkovali a kratičkou modlitbou jemu čest a chválu vzdali.“

Podobně pamatují na Pána Boha po celou dobu veselosti. „Když však nevěsta počne se loučiti se svými rodiči, kleknouc děkuje jim za všecko, co pro ni až do té doby učinili. Rodiče pak jí dají požehnání a ženicha prosí, aby ji neubližoval, ale v lásce a svornosti s ní zůstával až do smrti.“ Poslední napomenutí otcovo zní

„Má dcero! co činíš
a dál konat miníš,
ať je k Boží chvále!
Jak těla libosti
tak zběhlé těžkosti
rovnej, snášej stále!

Vy pak, pane zeti,
dá-li vám Bůh děti,
péči o ně mějte:
aby Boha ctily
vás poslušny byly.
Sám jim příklad dejte!“

Pak ještě nevěsta děkuje rodičům: „Bůh vás žehnej, děkuju vám na stokrát“ a p. a pak teprve odejde. Jedno přísloví praví: „Neštěstí učí hledati Boha,“ ale, jak vidno, národ náš i v největší radosti nezapomíná na Boha; a zajisté dobře má; dosvědčujíť samy národní písně české, že jest velice prospěšno s Bohem obcovati; neboť praví:

*) Oremus, Benedic, Domine, nos et haec tua dona, quae de tua largitate sumus sumpturi. Per Christum Dominum nostrum. Mensae coelestis participes faciat nos Rex aeternae gloriae. Amen.

„Není lepší na tom světě
jako Boha ctíti,
jeho vzývat, jemu sloužit,
jeho velebiti,“

a jiná:

„Kdo v Boha doufá,
ten sobě nezoufá,
chudobu i zboží
přijímá za dar Boží.“

Proto by lépe učinil mnohý mladík,
kdyby se oddal Bohu a ne světu; sám
vyznává, že by mu to prospělo slovy:

„Když tě vidím, má panepko,
v tom kostele klečeti,
nic nemohu sloužit Bohu,
musím na tě hleděti.
Kdybych Boha tak miloval
jak miluji tebe,
byl bych dávno za svatého
jako anděl z nebe.“

Že však do nebe cesta snadná není,
dovšedňuje přísloví: „Ráda by duše do
nebe, by jen hříchy daly“ a hned vedle
čteme „Peklo vždy otevřeno; pouštějí i o
půlnoci.“ Tam se dostanou ti, kteří se
Bohu protíví; odporem tím však velice si
škodí, protože „kdo do nebe plije, na jeho
vlastní tvář slina bije.“ Těm, kteří zavr-
hují víru, posmívá se přísloví: „Zajíc také
nic nevěří a jest přece živ.“ Těm pak,
kteří chtějí, aby Bůh činil všechno podle
jejich vůle, vysvětluje přísloví nesmyslnost
jejich přání slovy: „Vyslyšel-li by Bůh
pokaždé pastuchu, všechno by stádo přes
léto zdechlo.“

Takto jeví se smýšlení našeho lidu
v jeho poesii, v národních písních, poře-
kadlech, příslovích a zvycích. Jest to (či
bylo a již není?) smýšlení zbožné; lid
uznává Boha se všemi jeho nejdokonalej-
šími vlastnostmi za svého nejvyššího pána,
dárce všeho štěstí a největšího dobrodince
svého, jehož vždy máme ctíti, k němu se
modlití, jej o pomoc vzývatí a žádným
způsobem sobě nepřitelem jej nečiní. Proto
napomíná nás: „Živ buď, jak buď, jen Boha
nehněvej.“

V cizině.

S kým jen sdělit strasti, trudy v kraji
cizím tomto, mrtvém pro mne — hluchém?
Kdo mně rady, pomoci zde dají?
Ó ach, nikdo! Ký div za tvým duchem

vždy rozšafným, tatíčku, že spěje
duch můj odtud, prázdnota kde zeje.

S kým pak sdělit žaly, byly v dálném
kraji tomto beze citu, tvrdém?
Kdo zde jiskru ve zraku mém kalném
vzbudí těchy? Nikdo! V takém hrdém
lidu teprv srdce pozná city,
v srdci jež jsou ve matčině skryty!

S kým radosti, slasti sdělit v dáli
nepřístupné, chladné tak, jak ledy?
Aj, jen tamo, domek rodný, malý
přivětivě v kraj kde z háje hledí,
tam, jen tamo srdce sdílná bila
bratří, sester — ó vzpomínko milá!

Prok. Zaletěl.

Příprava chleba na Východě.

Píše Dr. Jaroslav Sedláček.

Jakmile cizí hosté přijmou pohostinství
v některém domě neb stanu arabském,
hned mohou pozorovati, jak všechny ženy
domácí se hotoví připravit hostům chléb,
což trvá dosti dlouho. I Sara připravovala
třem hostům u Abrahama, nejprve chleba
a Abraham nařídil nadto, aby si pospíšila
(I. Mojž. 18, 6.)

Chléb domorodců Východních jest sko-
rem jako kůže, nemá ni kárky ni třídy;
není nikdy vyšší nežli malíček u ruky.
Dokud ještě jest teplý, může se dobře jísti;
suchý nemá pražádné chuti a nechce se
rozpouštět. Proto musí péci každého dne
čerstvý chléb. Jako za časův Kristových
i nyní ještě ženy starají se o chléb. Proto
řekl Kristus Pán: „Království nebeské
podobno jest kvasu, který žena vzavši za-
dělala do tří měsic mouky“ (Math. 13, 33.)
Proto také někteří připomínají, že nás
Kristus Pán učil prositi o denní chléb, po-
něvadž se na Východě denně připravoval
a pekl: prosíme tedy o dobrý, o čerstvý
chléb.

Na Východě nože stolního neznali:
chléb se trhá aneb láme. V Palestýně a
v Syrii mívá takový chléb podobu naší
tak zvané placky, asi 20 centimetrů v průměru
a neváží více než 150 grammů. Tři
chleby postačí k nasycení; proto Kristus
Pán v podobenství svém pravil: „Kdo
z vás bude mít přitele, i půjde k němu
o půl noci a dá jemu: Příteli, půjč mi tři

chlebu; nebo přítel můj přišel z cesty ke mně a nemám, co bych mu předložil.“ (Luk. 11, 5, 6.)

Někdy posypávají upečený chléb moukou, či spíše musíme říci otrubami. Nově pečený a trochu naběhlý chléb vypadá jako kulaté oblázky ve vyschlých řečištích u Jerusáléma, a snad na tu podobnost naráží Spasitel ve slovech: kdo z vás dal by dítěti kámen, kdož ono žádá o chléb? (Math. 7. a)

Sara pekla chléb v popeli, jak nyní ještě Beduinové to činí. Zapálí nasbírané a nalámané rosti, na žiznivě uhlí z toho položí chleba, přikryjí horkým popelem a čerstvou větvičkou chléb obrací, aby se stejně upekli. Tím se vysvětlí zlořečení proroka Osiáše v 7, 8.: „Efraim učiněn jest podpopelným chlebem, kterýž nebývá obracen.“ Chlébtakový si mastí Beduinové častokrát máslem aneb olejem, jak též v II. Mojž. 29, 23. a III. Mojž. 2, 4.

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Z á v i s t.

(Dokonč.)

Ale Kateřina neměla povahy své sestry. Litovala ji a v nitru svém toužila, aby ji mohla pomoci. Statek zachrániti nelze, to věděla, ale aspoň Barušku od hladu zachráni. Nedbala toho, že sestra byla jí nepřátelskou, že se jí stranila a straní. Vymohla toho na svém muži, že jí dovolil, aby mohla Barušce nabídnouti domov svůj a přístřeší.

„Co ale počneš si s jejím mužem?“ odporoval Sekera. „Takového lenocha nebude živiti. Ostatně by mi bylo milejší, kdyby sem ani tvá sestra nechodila. Uvidíš, že ti z toho nic dobrého nevzejde.“

„Frantik ať se živí jak může,“ řekla Kačenka mírně, „sestru ale hlad trpěti nenechám. Raději sama nebudu jísti.“

„Pro mne tedy si čiň co chceš,“ řekl Sekera a šel si po své práci.

Kačenka nyní přemýšlela, kterak to učiniti, aby sestra k ní šla. Nejvíce obtíží v tom ovšem dělal Frantik. Odtrhnouti ho od ženy nemůže a živiti ho nelze. Spotřebuje mnoho a jest nepokojný člověk.

Bůh ale sám rozluštil tuto obtíž. Těmu totiž našli jednoho rána v potoce nedaleko

Plechova utopeného. Byl v přespólní hospodě a opilý šel domů v noci. Padl bezpochyby do potoka a poněvadž nikoho tu nebylo, kdož by mu pomohl, utopil se. Baruška tedy byla pojednou vdovou. Sotva pohřbila muže, prodali jí statek a ona dostala rozkaz, aby do týdna se vystěhovala. Seděla všecka zoufalá právě ve světnici, když se otevřely dvěře a Kačenka se objevila mezi nimi, poprvé, co se sestra přistěhovala do Plechova. Šla a políbila Barušku upřímně. Za to ale Baruška v domněnce, že se snad přišla sestra jí vysmáti, hleděla hněvivě na ni. Kačenka, ač to pozorovala, nevšímala si toho.

„Jdu se tě Baruško ptát, kdy tě máme odstěhovati k nám,“ pravila srdečně. „Můj muž má odpoledne kdy a mohl by sem zajeti s vozem. Chceš-li ale, přijede až zítra.“

Baruška se zarazila a se zřejmým udivením patřila na sestru.

„Což pak ti Sekera dovolil, abych mohla k tobě jíti?“ tázala se udiveně.

„Ovšem že. Sekera jest hodný člověk a bude rád, když budeš u nás. Máme, chvála Bohu, tolik, abys se s námi mohla najisti také a nějaké to šukání po domě si také najdeš. Co bys zde v tom pustém stavení dělala. Nejlépe bude, když půjdeš se mnou hned.“

Barušku řeč Kačenčina zarazila. Nečekala od ní tolik lásky a proto nemohla se ubrániti studu, že ta, již dříve pohrdala a které ubližovala, prokazuje jí dobrodiní. Odepřiti však nabídnutí její se bála. Přišlať jako na zavalanou, když jí bylo nejhuře.

„Když jste tak hodní, tož máš pravdu, milá Kačenko, abych se k vám odstěhovala hned. Zde mne beztoho vše trápí a hněte.“

„Pojď tedy se mnou, zavři stavení a odpoledne sem muž pro to zajede,“ pravila Kateřina vesele, vidouc, že sestra neodporuje. Baruška se oblékla a šla. Přes náves šla s hlavou sklopenou, stydíc se na lidi podívat. Na dvoře u Sekerů čekal je hospodář.

„Pěkně vítám, Baruško,“ vítal ji srdečným hlasem. „To jste hodná, že k nám jdete. Bude nám aspoň veseleji.“

Podal jí ruku a šel s ní do světnice. Kačenka zaběhla podívat se někde po hospodářství. Když Baruška vešla do světnice, pozdravila ještě jednou a rozhlédla se kolem sebe. Až se zarazila, jak byla

překvapena úpravou světnice. Vše tu bylo čisté, vydrhnuté, spořádané. Jakýsi milý pocit ovanul ji, cit spokojenosti a tichého blaha. Viděla na všem, že tu vládne pořádek, klid a čistota. Pokročila dále a tu spatřila kolébku. Dvě děti tu spaly, jedno větší, druhé menší. Byly ale obě sličné, tvářičky měly spánkem uzarděné a malá ústa jich se usmívala. Srdce se Barušce sevřelo při pohledu na to vše.

„Pojďte se, Baruško, podívat po našem hospodářství,“ vybízel ji Sekera, jemuž nešlo, jak se to švakrově líbí a jenž chtěl se i dále pochlubit svou vzornou domácností. Baruška šla bezděky za ním. Vedl ji do stáje a tu viděla řadu dobytka. I tu byla čistota a pořádek a bylo znáti, že jest Sekera zámožným. Šli do stodoly. Ta byla ještě plná obilí.

„Nemlátíme rychle,“ řekl Sekera. „Máme ještě obilí loňského dost a proto jen tak po chvíli nějaký ten mandel oklepeme.“

Že mluvil pravdu, ukázala sýpka. Tu bylo starého obilí ještě několik hromad. Baruška si vzpomněla, že tolik obilí jim nezbylo ani když měli ještě statek v Kochnově. Když vše prošli, vrátili se do světnice. Kačenka se tu oháněla kolem plotny.

„Hned dám jísti,“ volala na ně. „Musíš ale vzít, milá sestro, za vděk tím, co máme. My maso vaříme jen o velkých svátcích.“

„Co na tom,“ řekla Baruška, „vždyť já také ho již dávno nevařila.“

Aby nezahálela, vzala z kolébky menší dítě a počala ho chovat. Ale dítě plakalo k neutíšení; dívající se vyděšeným očima po neznámé chůvě. Musila ho konečně sama Kateřina vzít do náručí, kdež se utišilo hned.

„Nezná tě ještě,“ pravila Barušce. „Až tě pozná, budeš mít s ním pravý kříž. Teď ale pojďte ke stolu, abyste mohli brzy přivést ty věci ze statku.“

Naobědvali se a pak odstěhoval Sekera Barušku do svého statku. Večer seděla již tato u Sekerů jako doma. Cítíc se v teple a zachráněna od nouze, oddechla si a směleji rozhlížela se kolem sebe. Jejím pohledu nešlo nic. Viděla kolem sebe blahobyť, spokojenost, štěstí. Vše šlo dle určitého pořádku, nikdo neodmlouval, nevadil se, neproklínal. Bylo jí tu u porovnání s předešlým jejím životem jako v ráji. Dovedla posouditi rozdíl mezi životem svým a sestriným a vidouc, že tato druhdy nenáviděná Kateřina jest šťastnou,

milovanou a spokojenou, přemýšlela uvnitř srdce svého, zasloužila-li si Kateřina štěstí ono. Odpověď zněla, že nikoliv, že to štěstí patřilo jí, Barušce a její zlý osud sestře Kateřině.

Na jevo ovšem nemohla dáti nic. Vždyť tu byla z milosti trpěna. Divila se jen Sekerovi, jak může milovati ženu tak ošklivou a dle jejího zlého nepříjemnou. Ano, ještě ji poslouchá a všecka její přání bez odporu plní. To jest přece trochu mnoho.

Řekla mu to také po týdnu asi, když byla sama se švakrem.

„Já se vám, švakře, divím, jaký jste dobrak,“ pravila hlasem plným medové úlisnosti. „Vy posloucháte jako malé dítě. Řekněte mi jen, líbí se vám tolik sestra a je tak zázračnou hospodyní, že jste k ní jak beránek? Co jiná žena zkusí a musí dělati ještě více. Kačenka má dvě děvečky, orače a to potom je možno, že má všude pořádek. Zastala by to s jednou děvečkou také. Ale ona jen si neustále s těmi dětmi hraje. Rozmazlí je, uvidíte a nebude z nich nic.“

No, snad to není tak zlé,“ usmál se Sekera,“ ale více neříkal. Přemýšlel o slovech Baruščiných a zdálo se mu, že má skoro pravdu. Měl však nějakou práci a proto na to pozapomněl. Když se však Kačenka domů na večer vrátila a sotva se svlékla chopila se dětí a hýčkala je, obrátil nani.

„Prosím tě, nech toho mazlení,“ řekl mrzutě. „Ty jen ty děti zkazíš. Hleď raději jíti po práci.“

Kačenka se na něho všecka zaražena a zahanbena podívala. Věděla, že jest sestra ve světnici a to ji nejvíce mrzelo. Co se jen muži stalo, že tak z prudka na ni mluví? Neudělal to snad ještě, co jsou svoji. Neodmlouvala mu ani slovem a položivši dítě, šla po hospodářství. Více však nemluvila již po celý večer. Sekeru to mrzelo a dělal si výčitky, že ji ublížil. Když však Kačenka se na něho ani nepodívala, měl zlost, že mu vzdoruje. Se zlostí šel spat, se zlostí vstával. Kačenka opět mlčky vykonávala svou práci na muže ani nepohleděvši a to Sekerovi dodalo. Zamračen chodil celé ráno, taje hněv, jenž až u oběda vybuchl. Kačenka totiž vzala si při jídle jedno dítě na klín a s ním společně jedla. Nemohla ovšem býti tak brzy hotova jak druhá. Sekera ji pozoroval a ze samé zlosti ani jísti nemohl. Konečně se nemohl přemoci a udeřiv lžící o stůl vstal.

„Ty mne budeš tak dlouho zlobiti, až

z toho bude křik," rozkřikl se na ženu. „Dej to děcko do kolébky a přestaň s tím hraním. Práce všude stojí a já abych za tebe jednal drahé děvečky. Všude jinde mají jednu, jen my jako velcí páni máme dvě. Mohla bys se stydět. K špatným koncům to přivedu a brzy na žebráckou hůl přijdu.“

Kačenka vstala také a tvář její byla sněhobílá. Podívala se pátravě na muže a na Barušku. Kolem rtů sestry viděla pohrávati zlovlný úsměv. Hlavou její prolela hrozná domněnka.

„Muži," pravila klidně, „mluvíš a nevíš co. Ze sebe to ale nemáš a toho kdo tě tak popichuje, aby sám Pán Bůh našel a potrestal. Když si myslíš teď najednou, že tě na mizinu přivedu, tož pusť hned jednu děvečku. Já ráda budu pracovati, abys na mne nařikati nemusel.“

Vyšla ven ze světnice. Sekera nemohl ani slova promluvit a cítil výčitky pro tvrdou svou řeč. Byl odhodlán jíti za Kateřinou, ale Baruška pozorovala v čas jeho záměr.

„Ta vám dala," řekla sousedně. „Rozkřikla se na vás jako na oráče. Může být ráda, že takového muže dostala. Co já dostala peněz a muž to všechno probil. Vy byste s těmi penězi býval dostal děvče mladé a hezké a bylo by vás rádo poslouchalo jako beránek. Sestra je nerozumná a šlape si po svém štěstí. Jednou to uvidí.“

Sekera již za Kateřinou nešel. Slova Baruščina jako oheň sypala se do jeho prsou a každé se ujmul.

„Vždyť ještě vyhráno nemá," řekl vyhrůžně, „a doufám, že ji naučím pořádku. Dost dlouho jsem to trpěl.“

Šel za Kačenkou a tato viděla, že jest ještě více rozpalen než ve světnici. Láteřil na čeládku, na dobytek, na špatné hospodářství, vůbec na vše, nač mohl. Žena ho chvíli poslouchala.

„Viď, že ti to všechno Baruška namluvila," řekla po chvíli trpce. „Jen se podle ní řiď. Ona hospodařila, až dohospodařila a teď chce poučovat jiné. Ovšem, ona jest hezčí než já a snad se tobě lépe líbí.“

„Nezlob, ženo," rozkřikl rozvztekl Sekera, „sice tě naučím jazyk za zuby držeti.“

„Nebojím se tě," řekla klidně Kačenka. „Můžeš mne třebaš zabít, abys si mohl Barušku vzít.“

Sekera ztratil chladnou rozvahu. Držel v ruce vidle. Ty napráhl a rozehnal se po hlavě Kačenčině. Ta myslila, že ji snad jen vyhrožuje. Až když sedlak všísilou ji jimi udeřil, klesla s výkřikem k zemi.

Jakmile viděl Sekera svou ženu na zemi s hlavou skrvácenou, zůstal vyděšen na ni hledět. Byl jako hluchý a slepý a údy měl jako olověné. Veškeren hněv ho opustil a zděšení jím lomcovalo. Myslí, že ji zabil.

Sotva se poněkud upokojil, shýbl se a chytiv Kačenku do náruči, odnášel ji do světnice. Setkal se právě ve dveřích s Baruškou, jež překvapena na něho i na Kačenku hleděla. V této chvíli úzkosti vzpomněl si, že ona to byla, jež ho proti ženě poštvala.

„Táhnete mi z domu a sice hned," křikl na ni, že před ním až ucouvla. „Vy jste zlý duch našeho domu. Ať vás tu ani nevidím, sice se zapomenou a udělám vám to, k čemu jste vy mne pobouzela.“

„Chcete mne zabít, ne?" řekla uštěpačně. „Půjdu odtud, ale dříve povím, co jste udělal, vy jeden lupiči.“

Vyběhla ze světnice a běžela rovnou cestou k představenému, aby mu zvěstovala, že Sekera zabil ženu. Kačenka však na štěstí zabita nebyla. Když ji Sekera na lože položil a omýváti počal, otevřela oči. Viděla Sekeru vedle státi a plakati.

„Co se to stalo," tázala se tiše, jak by se upamětovati nemohla na skutek mužův.

„Odpusť mi, Kačenko," zvolal Sekera a zakryl svou tvář vedle její do podušek. „Já to udělal. Baruška mně proti tobě štvála a já bláhově ji věřil. Odpusť mi, má zlatá ženo, již nikdy více toho neučiním. Vyhnal jsem Barušku a chci dále láskou ti nahraditi, čím jsem ti ublížil.“

Kačenka se blaženě usmála.

„Odpouštím ti ráda, Josefe. Mám však veliké bolesti, pošli mi pro lékaře.“

Sekera vyběhl ven a zavolav na pacholka, poroučel mu, aby rychle zapráhal a jel rychle pro lékaře. Sotva vešel do světnice, vešel za ním představený ještě s jedním sousedem.

„Co se to tu stalo?" tázal se zaleknutějšího se Sekery. „Vdova po Tůmovi mi povídala právě, že jste zabil ženu.“

„To je lež," odpovídala za něho Kačenka. „Upadla jsem ve stáji na vidle a uhodila se. Můj muž ji vyhnal, protože mezi námi různice strojila a ona se mu chtěla pomstít.“

Sekera si oddechl.

„Vždyť jsem si to myslel hned,“ řekl představený rozhorleně. „Vás přece oba znám a ji také. Neměli jste ji ani do stavení brát. Nebudu ji ani ve vesnici trpět. Jen by tu hádek a různic natopila. Nemějte mi tedy za zlé, že jsem sem přišel.“

Odcházel opět a když se dveře zavřely, nachýlil se sedlák k ženě.

„Čím se ti, Kačenko, odměním?“ tázal se pohnutě.

„Láskou,“ řekla tiše Kačenka, „Závist nás rozvedla, láska nás spojí.“

Sekera za tu odpověď zlíbal rty i tvář své ženy.

* * *

Kačenka se opět pozdravila. Někdy si naříkala na bolesti v hlavě a tu muž dvojnásobnou láskou snažil se nahraditi to, čím ji ublížil. O Barušce nemluvili nikdy, jednak proto, že byla původcem jich roztržky, jednak že se styděli za ni.

Vyhnána jsouc Baruška od sestry, šla k matce. Ale ani u matky nemohla vydržeti. Záhy nepohodla se s hospodářem, jenž držel statek po jejím muži a ten poručil výměnkářce, aby ji u sebe netr-pěla, jelikož výměnek zněl jen pro starou Malovcovou. Baruška se dlouho nerozmýšlela. Ve vesnici zůstati nechtěla pro hanbu a pak, že by tu hodně pracovati musila. Šla tedy do hlavního města. Jak však mohla cizím spravedlivě sloužiti, když sama o své se nestarala. Měnila služby neustále, až konečně se oddala životu spustlému.

V Kochnově na ni již zapomněli, uplynula celá řada let od té chvíle, kdy s hanbou odešla do světa, když byla pojednou přihnána postrkem do své rodné obce. Matka již odpočívala a k sestře jíti nechtěla. Byla tudíž odkázána na práci. Lidé se jí však štitili a dlouho nemohla dostati výděлку. Hlad jest neúprosným a ten hlad dohnal ji k tomu, nač ani ve snu nepomyslela, k žebrotě.

Tam až ji přivedla závist.

KRONIKA.

Z Prahy. O letošních hodech Svatodušních bylo v Praze a v Karlíně 4434 bířmovanců a sice: u sv. Klimenta 725, u sv. Mikuláše 1541, v Týně 1516 a v Karlíně 702. — Ve vikariatu Brandýšském bylo 8595 bířmovanců a

sice: ve Víně domáccích, z Dřevčic a ze Svémyslic 1087, v Labském Kostelci domáccích a ze Sluh 1142, v Kojeticích domáccích a z Lobkovic 435, v Jirnech domáccích a z Nehvizd 654, v Brandýse 1138, v Staré Boleslavi 1049, tamtéž z Hlavnokostelní a z Předměstí 1006, v Benátkách domáccích a z Chotětova 895, ve Všetatech 741 a v Čelakovcích 448.

***—* Pořádek udílení svátosti sv. bířmování ve vikariatu Budyňském a Roudnickém I. P. 1891.** V pondělí 1. června v Tursku v 9 hod. mše sv., kázání a bířmování domáccích a z Libšic. V úterý 2. června v Minicích v 8 h. mše sv., kázání a bířmování domáccích. Ve 12 h. mše sv., kázání a bířmování pro Zeměchy. Ve středu 3. června ve Velvarech v 8 h. mše sv., kázání a bířmování odrostlých. Ve 4 hod. odpoledne kázání a bířmování školní mládeže. Ve čtvrtek 4. června ve Velvarech v 8 h. mše sv., kázání a bířmování pro Chržín a Hobšovice. Ve 12 h. mše sv., kázání a bířmování pro Vepřek a Nelahozeves. V pátek 5. června v Budenících v 8 h. mše sv. v knížecí kryptě. Odpočinek. V sobotu 6. června v Budenících v 8 hod. mše sv., kázání a bířmování. Odpoledne ve 4 hod. v Kmetíněvsi kázání a bířmování. V neděli 7. června v Charvatci v 9 h. mše sv., kázání a bířmování domáccích a z Ječovic. Odpoledne ve 4 h. křesťanské cvičení a litanie s požehnáním. V pondělí 8. června v Budyni v 8 h. mše sv., kázání a bířmování. V úterý 9. června v Roudnici v 8 h. mše sv., kázání a bířmování odrostlých. Odpoledne ve 4 h. kázání a bířmování školní mládeže. Ve středu 10. června v Roudnici v 9 h. mše sv., kázání a bířmování pro Bechlín a Račiněves. Ve čtvrtek 11. června v Doksanech v 8 h. mše sv., kázání a bířmování domáccích a Dolapských. Odpoledne ve 4 h. v Libotejnici kázání a bířmování domáccích a Počapelských. V pátek 12. června odpočinek. V sobotu 13. června v Čer noušku v 8 h. mše sv., kázání a bířmování. V neděli 14. června ve Vlňovsi v 8 h. mše sv., kázání a bířmování. Odpoledne ve 4 h. v Citově kázání, litanie s požehnáním a bířmování. V pondělí 15. června v Hoříně v 9 h. mše sv., kázání a bířmování domáccích a Vrbenských. V úterý 16. června v Lužci v 8 h. mše sv., kázání a bířmování. Ve 3 h. odpol. v Chlumíně kázání a bířmování domáccích a z Obríství. Ve středu 17. června v Hostíně v 9 h. mše sv., kázání a bířmování domáccích a z Chvatěrub. Ve čtvrtek 18. června ve Veltrusích v 8 h. mše sv., kázání a bířmování. Odpoledne ve 4 hod. bířmování v pensionatu sester křesťanské lásky v Nelahozevsi. V pátek 19. června návrat do Prahy.

***—* Oslava třetí stoleté památky sv. Aloisia** konati se bude následujícím způsobem:

1. Den sv. Aloisia, který letos na 5. neděli po sv. Duchu připadne, budiž oslaven zpívanou mší sv. a kázáním, v němž přiměřeně o Světcích tom pojednáno budiž. Kde v kostele oltáře neb obrazy sv. Aloisia se nalézají, budtež slavnostně okrášleny a osvětleny. Také při odpolední pobožnosti budiž dle možnosti ke zvláštnímu oslavení dne zřetel vzat na př. chvalozpěvy ke cti sv. Aloisia. 2. K získání odpustků, od sv. Otce u příležitosti této třístaleté památky povolených, doporučí se, aby před svátkem sv. Aloisia, tedy před 21. červnem, třídní neb devítidenní pobožnost předcházela. Plnomocných odpustků účastníky se státi mohou, kdo a) buď třídní pobožnosti denně anebo devítidenní oslavení aspoň pětkrát přítomni budou; b) v těchto dnech aneb o svátku samém přijavše hodně svátost sv. pokání a oltářní nábožně navštíví kostel neb kapli, kde svátek sv. Aloisia slavně se koná, a c) tu na úmysl sv. Otce zbožně se pomodlí. Odpustky tyto mohou také na způsob přimluvy dušem v očistci přivlastněny býti. Zařízení slavnosti té ponechává se správci kostela. 3. Zvláště budiž přihlíženo k tomu, aby školní mládež oslavy toho svátku a uvedených zde pobožností měrou nejhojnější se účastnila, za kterou příčinou dorozumí se dle možnosti učitelové náboženství s jednotlivými správci škol a mládež k této oslavě nabádati a povzbuzovati budou. Školní mše sv. na školách středních, měšťanských a obecných budiž 21. června zvláště slavnostně konána, exhorta pak směřuj k svátku tomu. Dle možnosti ať vede se školní mládež v řečeném třídní neb devítidenní ku přijetí sv. svátostí, při čemž sv. přijímání okazalým způsobem slaveno budiž.

***—* Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za členy přispívající přistoupili: vdp. Adolf Wagner, kněz na Strahově 4 zl., vdp. Josef Meloun, b. vikář v Postupicích, vdp. Jan Weber, farář v Popovicích a dp. Hugo Ulrich, kapl. v Benešově.

Z Říma. Sv. Otec vydal dlouho již očekávanou encykliku o sociální otázce; datována jest 15. t. m.

***—* Příští papežská konsistoř** koná se v první polovici června a budou v ní jmenováni

někteří noví kardinálové, mezi nimi též arcibiskup Vídeňský Dr. Gruscha, jemuž již svatý Otec sdělení toto v těchto dnech učinil.

Literární oznamovatel.

***—* „Rok Mariánský.“** K uctění nejblahošlavenější Panny a Matky Boží Marie, vzdělal František Musil, farář v Žitovicích. — „Odpustky.“ Napsal Josef Hálka, spiritual bisk. semináře v Budějovicích. Podíl údů Dědictví Svatojanského č. 78. za rok 1891. — Letošní podíl údů Dědictví Svatojanského důstojně řadí se k podílům let předešlých; obsahuje dva objemné spisy: Rok Mariánský a Odpustky. Rok Mariánský obsahuje 35 překrásných rozjímání na všechny slavnosti a svátky nejblah. Rodičky Boží a bude tudíž vítanou četbou pro ctitele Mariánské, pro všechny rodiny křesťanské. Ve spise „Odpustky“ pojednává p. spisovatel v části první o odpuštění hříchů, jehož se nám dostává ve svátosti pokání, o kteréžto svátosti pojednáno tu obšírně a sice co se podstaty její týká, jakož v jaké formě kdy se jevila. V části druhé rozebráno do nejmenších podrobností učení církve katolické o odpustcích co jsou, jak se v které době udílely, jaké jsou a jak veliký jest jejich prospěch. Jako při zjednávání si odpustků čerpají věřící z přebohatého pokladu církve sv. zanechaného jí jejím Zakladatelem, Ježíšem Kristem, tak zase z této knížky budou věřící čerpati, co jsou odpustky a jak velice prospívá věřícím odpustky si získati. Letošní podíl bude údům Dědictví Svatojanského nemalým potěšením.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Josef Chyský, kn. arc. notář, jubilár a far. v Kornouze, 7. května 1891, (nar. 19. srpna 1813, vysv. 29. července 1835).

Ustanoven jest:

p. Frant. Smola, kapl., za admin. v Kornouze.

Uprázdňené místo:

Kornouz, fara patr. p. Adolfa kníž. ze Schwarzenbergů, od 10. května t. r.

OBSAH: Kázání na neděli II. po sv. Duchu. — Řeč rauní na neděli III. po sv. Duchu. — Řeč o pohřbu vdp. Jana Kamaryta, far. v Miletně. — Sedmidenní mlčení přátel Jobových. — Smí k Tobě? (Báseň.) — Bůh v národní poesii české. (Dokonč.) — V cizině. (Báseň.) — Příprava chleba na Východě. — Hříchové a pokuty. Závist. Povídka. (Dokonč.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli čtvrtou po sv. Duchu.

„Příkazateli! přes celou noc
pracovavše, nic jsme nepo-
padli: ale k slovu Tvému ro-
zestru síť.“ (Luk. 5, 5.)

Událost ona, kteroužto dnešní svaté evangelium vypisuje, připadá hned na počátek veřejného vystoupení Kristova, připadá na tu dobu, kdež Pán náš učenníky své povolával a volil. Nezdá se však, že by se Kristus s Petrem dnešního dne při jezeru Genezaretském poprvé v životě byli setkali; ale velmi ku pravdě jest podobno, že Petr již dříve s Ježíšem býval, jenom že při tom za živnosti svou, za lovením ryb od Spasitele ještě někdy odcházel. Při takové živnosti své provozování návštěvu obdržel dnes Petr od Mistra svého, jenž v průvodu velikého počtu lidí k jezeru se přiblížil a z lodičky je vyučoval. Bylo pak to právě dobou ranní, kdež Petr po nešťastném lovu nočním spolu s pomocníky svými sítě od nánosů vodního vypíral a čistil. A tu velel Pán Petrovi, aby vjel na hlubinu a síť na novo k lovení aby rozestřel. Ovšem nepodobný viděl se býti rozkaz tento Petrovi; neboť co zkušený řemesla svého mistr věděl dobře, že se lovení ryb na moři a na hlubokých vodách vůbec dobou noční vždy prospěšněji dařívá nežli za bílého dne, načež také poukazoval, když řekl: „Přes celou noc pracovavše, nic jsme nepopadli.“ Že ale hluboká byla úcta Petrova ku Kristu a důvěra v jeho mocné slovo veliká a živá: nic se nezdráhal a vůli Páně bez odkladu naplniti se chystaje, zvolal: „K slovu Tvému rozestru

síť.“ A hle, zázrak Boží! Sotva že na lov naláčen, zahrnulo se takové množství ryb, že toho sítě sněšti nemohly. Jaké to ne očekávané požehnání Boží! Přes celou noc již byli lovili a ničeho nepopadli; když pak na rozkaz Ježíše Krista ochotně sítě své rozestřeli, zahrnuli tak veliké množství ryb, až se trhala síť jejich. — Domníváte se, že Pán Ježíš zázrak ten učinil bez příčiny? Ó nikoliv! Ale poučil nás a na rozum dáti chtěl nám všem, kterakým způsobem začínati a podnikati máme všeliké práce stavu a povolání svého; ukázati chtěl nám zjevně na Šimonovi a jeho tovaryších, že by práce a zaměstnání povolání našeho hojného zdaru a prospěchu měly, kdybychom je pokaždé začínali s pravým a slušným úmyslem. A tudy se domnívám, že událost dnešního sv. evangelium dobře v prospěch svůj obrátíme, pozorně-li ohledáme, s jakým úmyslem všeliké práce své začínati a konati máme, aby se nám dařily.

Připravtež již náležitou pozornost slo-
vům mým, jež mluviti budu v nejsvětějším
jménu Páně.

Pojednání.

Jednoho dne přišel k Sylvanovi, opatovi, na hoře Sinai bydlícímu, jeden cizí mnich, kterýž vida, že mnichové Sylvanovi pracují, řekl opatovi: „Sylvane, což to činíte? zdaliž nevíte, že Kristus Pán Marii, kteráž u nohou jeho seděla a slova Božího poslouchala, chválil více než Martu, kteráž pracovala? Měliť byste se tedy toliko věcmi duchovními zabývat.“ Když to uslyšel Sylvan, zavolal jednoho z bratří a řekl jemu: „Jdi, zaveď toho hosta do pokojíka a dej mu knihu, aby četl a rozjímal.“

Když pak přišla hodina k obědu, čekal cizí mnich, brzy-li ho kdo zavolá. Nevola! pak ho žádný; nebo opat Sylvan poručil, aby ho žádný nevolal. Poněvadž tedy žádný nepřicházel ho volati, šel sám k Sylvanovi a tázal se ho: „Což nejede dnes bratři?“ I odpověděl Sylvan: „Jedí.“ „Proč jsi mne tedy nekázal zavolat?“ „Proto,“ řekl Sylvan, „že jsem myslil, že ty jen duchovních pokrmů požíváš: my pak, poněvadž tělesných také potřebujeme, musíme pracovati, abychom život zachovali. My milujeme také Marii, jako i ty, ale Marta jest Marii potřebná.“

Tak též, nejm., i my mu máme pracovati, nechceme-li na duši i na těle hynouti; neb zahálka jest příčinou mnoha zlého, a „kdo nepracuje,“ dí sv. apoštol, „ať nejí.“ Aby však práce a namáhání naše nebylo nadarmo a bez prospěchu, jest třeba, aby Ten, od něhož všeliký dar dobrý pochází, seslal nám požehnání svého. Toho však požehnání si zaopatřili mnohý nedbá, mnohý neumí. Pročež slyšte, kterak byste to zaříditi měli, aby každá vaše práce, každé zaměstnání bylo Bohu milé a vám prospěšné.

Za starodávných časů, jak to pohanská pověst vykládá, byl prý ve Frygii jakýsi král, jménem Midas; tento král prý měl divotvorný proutek, a čehokoliv proutkem tím se dotknul, ihned všecko v ryzí zlato se proměnilo. K takovému divotvornému proutku vám ovšem dopomoci nemohu; vždyť takového ani nebylo ani není; neb což jsem o onom králi Midasovi pravil, jest toliko smyšlenka pohanská. Než ukáži vám, kde byste ještě lepšího zaopatřiti si mohli. Pojdtež jen se mnou v duchu k jezeru Genezaretskému a tam jej naleznete. Pozorujtež, kterak si počíná Šimon Petr. Neb ač po celou noc byli pracovali a ničehož nebyli polapili, přece s pevnou důvěrou v Krista, ač co zkušený rybář vším právem domnívati se mohl, že pakli noční dobou lov se nepodaří, tím méně za bílého dne se podaří, na vybidnutí jeho rozestírá síť, říká: „Ale ke slovu tvému rozestru síť,“ a hle! kterak hojně požehnan byl lov jeho. A rovněž tak chovati se máme i my. Neb i nám, jako tehdaž Šimonovi, velí Pán rozestřiti síť své, on totiž dle nevyzpytatelné své moudrosti do toho neb onoho stavu nás povolal a práci, zaměstnání nám v něm vykázal. K této pak práci stavu a povolání svého máme vždy, dle příkladu Šimonova, v tom ná-

božném a živém přesvědčení přikročiti, že byť by sebe těžší a odpornější byla, že jest to vůle a rozkaz věčného Boha; tuto práci máme, jako Šimon, k slovu Božímu, v jeho nejsvětějším jménu a k jeho cti a slávě začínati a konati. A s tímto-li úmyslem za práci svou denní se ubíráme, ve jménu-li Páně, k jeho cti a slávě-li práci svou začínáme a konáme, tu máme úmysl ten pravý, jenž nám zdaru a poze-
hnání přinese, tu máme onen prut divotvorný, jimžto se všecko, cokoliv myslíme, mluvíme a konáme, v ryzí zlato vzácných zásluh před Bohem mění. Podnikáme-li pak práci svou bez tohoto dobrého úmyslu a bez Boha, tu se musí počínání naše měniti v těžké olovo, jež se nám zdá býti nesnesitelným; a proto mnohý práce a povinnosti stavu svého vykonává s patrnou nevolí a s reptáním, čím práci svou nikterak neusnadňuje, nýbrž toliko drahý čas máří a požehnání Boží od sebe odhání.

S Bohem tedy, a sice s vroucnou modlitbou k Bohu začínati musíme práce své, chceme-li se dočkati pravého zdaru a prospěchu. Aniz pak stačí modlitba ledabylá, roztržitá a lenivá, kterouž se Pán Bůh více hněvá nežli chválí, a tudíž vyslyšena býti nemůže. O tom byli předkové naši dobře přesvědčeni a proto vyslovili pravdu tu významným příslovím: „Kdo modlitbu říká leže, Bůh ho slyší dřímaje;“ t. j. kdo se ledabylo, líně a váhavě modlí, nemůže od Boha vyslyšen býti. Naproti tomu praví zase jiné přísloví: „Kdo vždy s Bohem počínává, všecko šťastně dokonává!“ O zajisté, kdo vždy tento dobrý úmysl má, s Bohem práci svou začínati a ji ke cti a slávě Boží konati, ten má prut divotvorný, jimžto všeliká práce jeho v ryzí zlato se mění; nebo tenkrát s radostí pracuje, Bůh jej v práci sílí a namáhání jeho žehná!

Že tohoto dobrého úmyslu při pracích našich velice nám zapotřebí jest, věděl také velmi dobře sv. apoštol Pavel, a proto nás napomíná říka: „Buď že jíte, nebo pijete, nebo něco jiného činíte; všecko k slávě Boží činite“ (I. Kor. 10, 31.). A učitel církevní sv. Ambrož praví: „Všecky skutky vaše, byť i nepatrné a nízké, pakli je z lásky k Bohu a s dobrým úmyslem konáte, jsou zlaté a božské“ (In I. ep. Cor. 13.). Nuže tedy bratři a sestry v Kristu, uchopte se onoho divotvorného prutu, který všecko, čehokoliv se dotkne, v ryzí zlato mění: započínajte každodenní práci svou s dobrým

úmyslem a k tomu cíli a konci říkávejte každého rána, procitnuvše ze sna, slova ta neb podobná: „Tobě, ó Bože, obětuji všechny své myšlenky, slova a skutky tohoto nastávajícího dne; s radostí se ubírám ke práci své a ochotněji konati budu nejenom proto, že mne k tomu potřeba nutí, ale zvláště proto, že jest to Tvá nejsvětější vůle, jižto se ve všem podrobuji. Naproti tomu pak zošklivuji sobě všechno, co by se nedělo z čisté lásky k Tobě a co by nerozmnožovalo čest a slávu Tvou, skrze Ježíše Krista, Pána našeho.“

Ano tak to číňte, nepracujte toliko pouze z ohledů nízkých, pozemských, ale pracujte zvláště z ohledů vyšších, nebeských. Neb všeliké skutky a povinnosti stavu našeho mají velikou podobnost s holi Mojžíšovou. Ve svatém písmě Starého Zákona (IV. od.) čteme, že Hospodin, chtěje přesvědčiti Mojžíše o moci divotvorné, kterou jemu dáti chtěl, poručil mu, aby zelenou hůl se stromu ulomenou na zem pustil; to když Mojžíš učinil, ihned se proměnila v jedovatého, ošklivého hada. Polekanému Mojžíši opět rozkázal Bůh, aby hada toho zase vzal do ruky a pozdvihl; to když Mojžíš učinil, proměnil se jedovatý had opět v hůl zelenou.

Stav a povolání naše, jakož i práce a povinnosti každého z nás jsou hůl zelená; uvrhneme-li tuto hůl na zemi, t. j. konáme-li práce a povinnosti stavu svého pouze z ohledů a důvodů pozemských; na př. jediné proto, abychom zbohatli a napotom pohodlný a rozkošný život míti mohli, aneb proto, bychom chválu lidskou získali, neberouce při tom na Boha nižádný ohled: tenkrát se promění skutkové naši v jedovatého hada, neboť jsou před Bohem takřka napuštění jedem marnosti a neplatnosti; a takovýchto zeměplazivých skutků zošklivuje sobě velice Bůh na nejvyšší svatý.

Chápeme-li se však povinností a práci svých zmužile jako Mojžíš jedovatého hada, povznášíme-li úmysl svůj při tom od země vzhůru k nebesům, šetříme-li v pracích svých spravedlnosti, neohlédajíce se pouze na užítky a prospěchy časné, konáme-li práce své hlavně proto, aby se jimi množila čest a sláva Boží, považující povinnosti stavu svého za jeho svatou vůli, prosíme-li Boha o jeho milost a pomoc; a konáme-li napotom s dvojnásobnou chutí a radostí práce takové, jenž jsou odporné a obtížné; aj, tenkrát se jistotně promění zeměplazivé práce naše v zelenou hůl, na nížto pučeti

budou krásné ratolesti přinášející ovoce sladké, jež dozraje v zahrádě nebeské.

Ano, nejm., dobrý úmysl, s kterým práce své podnikáme, jest umělec malíř, kterýž jim dodává vznešené barvitosti a pravé ceny. Pro Boha jsme na tomto světě, Bohu tedy musí každý krok a každý skutek věnován býti. Bez dobrého tohoto úmyslu i sebe bedlivější práce naše ostává bez požehnání Božího, a tudíž i bez zdaru. Dobrý úmysl jest takoruka písař, kterýž skutek náš zapisuje v knize života, z nížto se mu prýští zásluha a odměna pro věčnost. Nuže tedy, staniž se nám obyčejem milým a neodkladným, každou práci povolání svého započínati a konati s dobrým úmyslem, t. j. ke cti a slávě Boží, a proto že to chce nejsvětější vůle Boží; a pak přesvědčíme se, že Pán Bůh všemocnou milostí přispěje nám, jakož přispěl sv. Petrovi, kterýž ke slovu, na rozkaz a k vůli Ježíše Krista rozestřel síť svou a tolik ryb zahrnul, že se mu sítě trhaly. I my činně všechno s tímtož úmyslem dobrým a zahrneme tolik zásluh před tváří božskou, že nám z nich vyrostě řebřík Jakobův, kterýž až do radostí nebeských dosáhne. Amen.

K á z a n í

na neděli pátou po sv. Duchu.

„Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 5, 20.)

Nemalé jest to zajisté neštěstí, ztratí-li kdo své statky, své zdraví a dobré jméno. Vidíme-li člověka, zbaveného těchto darů Božích, tu nemůžeme zajisté dívat se bez lítosti na takového Joba nebo Lazara. Než, m. dr., znám já jiných věcí, a těch kdo ztratí, ten upadá v neštěstí to největší a stává se bídíkem nanejvýš politování hodným. Vím já totiž o pokladu, proti němuž všechny klenoty pozemské jsou jenom jako stín, vím já o životě, jakéhož ani Adam v ráji neokusil, vím já o slávě, kteréž se na světě nic nevyrovná. Zkrátka, já vím o nebi, o svrchované blaženosti těch, jenž tam bydlí a bydlet budou, vím pak o hrozném věčném bídě těch, jenž tam přistupu nenaleznou nikdy. Toto pak přehrozné neštěstí potrefí všech, kdož octnuvše se u brány nebes, nebudou se moci náležitě vy-

kázati listem průvodním. A víte, co by to bylo za list, ten list průvodní? Na tuto otázku odpověděl již před dávnými věky prorok Boží Isaiáš, říká: „Otevřte se brány, ať vejde národ spravedlivý, ostříhající pravdy.“ Spravedlnost tedy jest ten průvodní list, jímžto se musí vykázati u brány nebes, kdokoli chce vejíti do království Božího. Jaká však musí býti ta spravedlnost, aby člověku získala přístup do nebe, to udává sám Kristus Pán v dnešním sv. evangelium, kdežto učenníkům svým a spolu nám všem spasitelnou výstrahu dává, říká: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“ Kdo tedy chce přijíti do nebe, ten se musí přičiniti, aby byl spravedlivější, nežli byli zákoníci a farizeové. Spravedlnost naše nesmí býti farizejská, ale musí býti pravá, křesťanská spravedlnost. A tu věda, že přec všickni po tom toužíte, abyste co spravedliví křesťané živi byli a co takoví také šťastně z tohoto světa vykročili, mám za to, že mne pozorně vyslechnete, když vám zodpovídám tu otázku: V čem spravedlnost křesťana pozůstává? I počinám ve jménu Páně.

Pojednání.

Blanka, ona nábožná a svatá královna Francouzská, snažila se všemožně, svému milému synáčkovi, kterýž již nyní pod jménem sv. Ludvíka v počtu vyvolenců Božích se stkví, co nejživější ošklivost proti všelikému hříchu vštípit. Za tou příčinou dávala mu začasto to právě mateřské napomenutí: „O drahé dítě, nedopouštěj se jen žádného hříchu! Já tě jistě miluji a miluji tě s takovou něžností, jak sotva která jiná matka milovati může; předce však bych tě raději viděla tisíckrát mrtvého u mých nohou ležeti, nežli jen jediného hříchu se dopustiti.“ Tak často mluvívala svatá matka k synu svému. Vědělať ona dobře, čeho především je třeba, aby syna svého co pravého křesťana odchovala, ona věděla, v čem především spravedlnost křesťana pozůstává. Neboť pamatujte si dobře, křesťané draží, že chceme-li spravedlivými křesťany býti, že musíme vždy všeho zlého se vystříhati a jeu to, co pravé a dobré jest, činiti. Takto píše sv. apoštol Petr: „Kdo chce milovati život a viděti dobré dny . . . uchyl se od zlého a čini dobré“ (I. Petr. 3, 10. 11.). A slyšte a uvažte, co v ohledu tom praví miláček Páně sv. Jan: „Kdo činí spravedlnost,“ tak dí, „jest spra-

vedlivý, jakož i Bůh spravedlivý jest. Kdo činí hřích, z ďábla jest“ (Jan 3, 7. 8.). Není tedy jistě spravedlivým křesťanem ten, kdo zlé činí, kdo se přiči proti tomu, co Bůh ve svých přikázáních velí; není tedy spravedlivým křesťanem, kdo zboží a rozkoše světa více miluje než Boha, jenž zlořečí a se rouhá, neb falešně přísahá, neb dny nedělní a sváteční zlehčuje; není tedy spravedlivým křesťanem, kdo rodiče své hanobí neb bližní své utiskuje, trápí, osočuje, haní; kdo nečistě, nestydatě řeči vede neb takové věci páše; kdo krade a podvádí neb lže, pomlouvá a na cti utrhá. Všickni tito nejsou zajisté křesťané spravedliví. To jsou špatní křesťané, nehodní jména křesťanského. Nebudou-li pak činiti pokání, nevejdou do království nebeského.

A byť by pak také takovito křesťané v mnohých jiných věcech nebyli závadní, byť pak by v mnohem ohledu dobře se chovali, proto přec jen nejsou křesťané spravedliví. Neb o kom ná platiti, že vůli Boží ctí a Boha se bojí, ten to má činiti ve všech věcech, v každém ohledu. Pakli ale kdo v jedné věci na Boha nic nedá a naň se nechlíží, ten ve všem jiném bere to lehce a málo se ptá, zdaž to neb ono zákonem Božím jest dovoleno čili nic. Protož čteme v listu sv. apoštola Jakoba: „Kdo by pak koli celý zákon zachoval, ale přestoupil by v jediném přikázání, učiněn jest všemi vinen. Nebo který řekl: Nesesmilníš, řekl také: Nezabiješ“ (Epist. 2, 10. 11.)

Ano, moji milí, kdyby také křesťan dokonce ničeho zlého se nedopustil, je-li ale nedbanlivý v dobrém, obměškává-li své povinnosti křesťanské, plní-li špatně povinnosti svého stavu, opomíjí-li skutky milosrdné konati, nechá-li bez použití minouti příležitosti, kde by dobré mohl činiti, tu rovněž není spravedlivým křesťanem. Vždyť on žije také v hříchu, on jest lenivým služebníkem, jenž hřívnou svou zakopává a do temnosti zevnitřních vyvržen bude; on jest, jako jedna z těch bláznivých panen, která nemá oleje v lampě a na věky od svadby nebeské vzdálena bude.

Dále pak jest třeba, abychom, chceme-li spravedlivými křesťany býti, abychom činili vše podle učení a příkladu Ježíše Krista. K tomu nás povzbuzuje sám Spasitel náš slovem pravdy věčné říká: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude míti světlo života“ (Jan 8, 12.) A apoštol Páně sv. Petr píše

takto: „Kristus zanechal nám příklad, abychom následovali šlépějí jeho.“

Kdo tedy učení Kristovo poslouchati nechce, aneb někdy sice ho poslouchá, však ale ho neuvažuje a k srdci si ho nebere, a dle něho život svůj nespravuje; ten nemůže slouti spravedlivým křesťanem. A kdo život a utrpení Pána Ježíše rád nerozjímá a naň jakož na příklad a zrcadlo svého chování nehledí, kdo sám rád netrpí a všeliké obtíže nesnáší, ten není spravedlivým křesťanem.

Konečně pak, chceme-li býti řádnými, spravedlivými křesťany, musíme dobré činiti proto, že to je vůle Boží. Dobře činiti pro chválu neb časný zisk, to jest spravedlnost farizejská. Protož napomíná nás božský Spasitel náš, řka: „Pílu se varujte, abyste spravedlnosti své nečinili před lidmi, abyste od nich vidění byli: jinak nebudete míti odplaty u Otce svého, jenž jest v nebesích.“ Nikoliv tedy pro pouhou chválu a marný zisk činiti máme dobře, ale proto, že jest to vůle Boží, jakož nám to v životě svém ukázal Kristus Ježíš, kterýž sám o sobě říci mohl: „Já nehledám vůle své, ale vůle toho, kterýž mne poslal“ (Jan 5, 30.). A opět: „Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal, bych dokonal dílo jeho“ (Jan 4, 34.). Kdyby tedy někdo sebe více dobrého činil, ale ne v tom úmyslu, aby činil, co Bůh chce, a proto že to Bůh chce, ale jen proto, aby lidem se zalíbil a od světa chválen byl; ten by také nebyl spravedlivým křesťanem. Neboť jeho spravedlnost nebyla by dokonalejší, nežli ona zákonníků a fariseů. Tomu rozuměli převýborně svatí a světice Boží. Jím byla vůle Boží nade všechno, oni při svých skutečných dobrých nehledali zisku časného, aniž jaké chvály a slávy vezdejší. Tak sv. Dominik. Veliký tento muž přivedl v městě Tolosa nesčíslné množství bloudících nazpět do lůna církve svaté a mnohé zázraky mocí Boží tam činil, tak že jej lid téměř co anděla Božího považoval a ctil. Avšak právě ta čest a sláva, která se mu tu dělá, byla příčinou, že město to opustil a do Cancasony se odebral a tam bydlel. Když pak se ho tu jeden z důvěrných jeho přátel tázal, proč raději v Tolose nezůstal, kdežto svobodně a beze všech překážek působiti mohl, odpověděl muž sv.: „Tam se mi prokazovala příliš velká čest a chválou lidskou byl jsem ustavičně trápen; zde ale vede se mi dobře; neboť chvála Bohu, všeliké

pohanění se mi tu děje, ježto všickni proti mně jsou rozhorleni.“ A tak, křesťane milý, nevyhledávej také ty při všelikých dobrých skutecích svých nikdy vlastní chvály, ale čiň to vždy z lásky k Bohu, čiň to proto, že to vůle Boží, že Bůh to chce.

A tak tedy již víme, v čem spravedlnost křesťana pozůstává. Již víme, čeho třeba, aby spravedlnost naše byla hojnější, nežli byla zákonníků a farizeů, abychom mohli vejítí do království nebeského. Nuže, zasaďme se o to vši snahou, abychom do počtu pravých, spravedlivých křesťanů přináleželi. Chraňme se všeho zlého, nečinmež ničeho, co Bůh zapovídá. Dobrého pak, co jen nejvíce možná, budme pilní. Aby pak takoveto počínání naše Bohu se líbilo, činme všechno dle učení a příkladu Ježíše Krista a proto, že to Bůh chce. Neb to křesťanská spravedlnost, to ten průvodní listek, kterým kdo u brány nebes se vykáže, připuštěn bude k požívání radosti věčných. Amen.

Encyklika

Svatého Otce, papeže Lva XIII.

všem patriarchům, primatům, arcibiskupům a biskupům katol. světa, kteří sjednoceni jsou s apoštolskou Stolicí.

Důstojným bratřím, patriarchům, primatům, arcibiskupům a biskupům katolického světa, kteří sjednoceni jsou s apoštolskou Stolicí,

Papež Lev XIII.

Důstojní bratři, pozdrav a apoštolské požehnání!

I.

Duch novoty, který již po dlouhou dobu proudí národy, uchvátil, když byl dříve již zhoubný vliv svůj rozvinul na poli politickém, také pole národohospodářské. Mnoho příčin podporovalo tento vývoj: průmysl vzrostl mohutně zdokonalením technických prostředků a novým způsobem produkce; vzájemný poměr mezi majetnou třídou a dělnictvem se podstatně přetvořil; kapitál nahromaděn jest v rukou jednotlivců, kdežto velké množství chudne; a při tom roste u dělníků sebevědomí a cit síly, organisují se v stále užší a užší síly. To vše vyvolalo sociální konflikt, před kterýmž nyní stojíme. Oč se v tomto boji hraje, to dosvědčuje tesklivé očekávání

myslí všech do budoucnosti. Všude přetřásá se tato otázka, v kruzích učenců, na odborných kongresech, ve shromážděných lidu, v zákonodárných sborech a radě knížat. Otázka dělnická vstoupila v popředí všech otázek časových. Vzhledem k Církvi a obecnému dobru již dříve jsme se, důstojní bratři, ujali slova, abychom v encyklikách o politické autoritě, o svobodě, o křesťanském státu a podobných předmětech bludná mínění označili a vyvrátili. Z téhož důvodu pokládáme to za účelné, abychom totéž učinili v tomto listě o otázce dělnické. Dotkli jsme se sice toho předmětu již také v jiných listech, nyní pomýšlíme však vysloviti se o otázce té co do celého jejího dosahu dle Našeho apoštolského úřadu. Chceme vyložití zásady, které musí býti platnými pro správné a snadné rozřešení sporné otázky. Sporná otázka jest bez odporu těžkou a plnou nebezpečenství; těžkou proto, poněvadž odměřiti právo a povinnost ve vzájemném poměru mezi bohatci a chudými, mezi kapitálem a prací není snadnou úlohou; plnou nebezpečenství jest proto, poněvadž jest podvrtná strana příliš chytrou ve svádění úsudku lidu, aby rozčilení a ducha vzpoury mezi nespokojeným lidem šířila. Zatím však jest jednou na jev, a uznává se to všeobecně, že pomoci nutno a sice že třeba jest pomoci nejbližší, poněvadž následkem zlořádů přechetní vedou život v pravdě utlačovaný a nedůstojný. Za převratů minulého století stará společenstva pracujících tříd byla zničena a v náhradu za ně nepřišlo žádné nové zřízení, státy se k tomu ještě stále více zhostovaly křesťanských mravů a názorů, a tak stalo se, že řemeslo a práce vydány byly bez ochrany na pospas nesvědomitosti boháčů a nezřízené ziskčnosti konkurence. Peněžní umění moderního lichvářství přistoupilo k tomu, aby zlo ještě více zvětšeno bylo, a byť byla Církev častěji lichvu odsoudila, přece nenasytný kapitalismus bez přestání pokračuje, aby ji pod jinou škraboškou provozoval. Produkce a obchod staly se téměř monopolem jednotlivců a tak dovedli toho někteří boháči, že pracující třídě uložili jho téměř otrocké.

By zlo toto bylo zrušeno, rozšiřují socialisté chtíce nemajetné poštvati proti zámožným, ten názor, že každé soukromé jmění musí přestati, by konečně veškeré jmění stalo se společným, což by prý měli zavést zástupcové obcí a vláda sama. Tvrdí,

že takovýmto přenesením veškerého majetku z jednotlivce na veškerenstvo byly by veškeré nešvary odstraněny, jenom když by jednou majetek a výhody z něho plynoucí byly rovnoměrně mezi příslušníky státní rozděleny. Však program tento jest daleko vzdálen od řešení otázky sociální, ano naopak on poškozujíc ještě více samé pracovní třídy, on jest dá'e velice nespravedlivý, ježto znásilňuje právoplatné majitele; konečně čelí státnímu pořádku, ano ohrožuje státy úplným jich stroskotáním.

Především leží na bledni, že dělník bera na se závazek práce směřuje vlastně k tomu cíli, aby prostřednictvím mzdy domohl se osobního majetku. Propůjčuje totiž sílu svou a pílí druhému, chce domoci se potřeb vlastních a tudíž dobývá si vlastního práva a nároků netoliko na mzdu, nýbrž též na volné upotřebení výdělku svého. Pripustíme, že dělník uskovniv se zaspóřil si peněz a upotřebil jich k zakoupení pozemku, tož pozemek tento jest vlasně mzdou mu náležející, arci v jiné formě; pozemek zůstává v jeho moci ne méně než získaná mzda. Však v tom právě spočívá očividně vlastnické právo na movité a nemovité jmění. Když tudíž socialisté směřují k tomu cíli, aby veškerý soukromý majetek proměněn byl ve společné jmění, tož jasno jest, že se tím poměry pracovních tříd ještě nepříznivěji ustavují. Neboť tím pozbavují pracovní třídy plné moci, aby tyto s vydělanou mzdou směly nakládati podle svého nejlepšího zdání, ano oni právě olupují je tím o vyhlídku, by si mohly malé své jmění zvětšiti a aby se mohly svou pílí lepšího postavení domoci.

Však což více padá na váhu, jest, že od socialistů doporučovaný léčebný prostředek přičí se spravedlnosti, neboť sama příroda uštědřila člověku právo, by měl své soukromé jmění. — V tomto případě zrovna tak jako v jiných věcech spočívá právě podstatný rozdíl mezi člověkem a zvířetem. Zvíře nemá sebeurčení, nýbrž jest ovládáno dvojnásobným pudem své přirozenosti. Pud chrání mohutností jeho, rozvíjí síly jeho, povzbuzuje a určuje činnost jeho. Jeden pud povzbuzuje živočicha ku sebezachování, druhý pak ku rozmnožení pokolení. Však v obojím jest zvíře přece jen omezeno přesnou hranicí, již nemůže překročiti, ježto jest ovládáno pouze smyslností a ojedinělými dojmy. — Však úplně rozdílna jest od toho přirozenost lidská. V člověku spočívá jednak podstata zvířecí

v úplné její dokonalosti a tudíž člověk má tytéž smyslné požitky, však lidská přirozenost jeho nezachází v přirozenosti zvířecí, nechat by tato poslední byla sebe dokonalejší; člověk povznáší se vysoko nad zvířecí svou stránku a podržuje ji sobě. Co člověka šlechtí a povznáší k vlastní jeho důstojnosti, to jest rozum, jenž mu propůjčuje lidský ráz a rozlišuje jej v celé podstatě od zvířete. Právě ale, poněvadž člověk má rozum, tož pozemské statky neslouží mu pouze k prostému jich požívání, jako zvířeti, nýbrž on má též právo na osobní majetek a totiž netoliko na takové věci, jichž požívá, nýbrž též na ony věci, jež i po použití zůstávají celými.

Zpytujeme-li hlouběji přirozenost lidskou, tož jsme o tom náležitě poučení. — Jelikož člověk dumáním svým pochopuje nescíslné předměty a z přítomných událostí soudí na budoucí a jest zároveň pádem jednání svého, tudíž zcela volně sebeurčuje sama sebe na základě věčného zákona a všemoudré prozřetelnosti Boží: spočívá to tudíž v moci jeho, aby se rozhodl volnou volbou pro věci, jež považuje za prospěšné ku svému blahobytu nejen pro přítomnost, nýbrž také pro budoucnost. Z toho vysvitá, že musí býti jakés právo na soukromý majetek pozemkový, že dlužno získati si práv nejen na plodiny půdy, nýbrž také na půdu samu. Právě půda se svou plodící mocí jest to, jež poskytuje člověku bezpečnou naději na zaručené živobytí. Člověk jest vždy podroben téměř potřebám, jež se pouze stále jinak utváří; uspokojí-li dnes jedny, zítra se ozvou jiné, aby byly ukojeny. Příroda tudíž musila dle toho člověku poskytnouti trvalý, nevyčerpatelný pramen ku ukojení těchto potřeb a pramenem tímto jest jen půda s dary svými, jež mu stále uštěďruje.

Není také žádné příčiny, aby se vyžadovala na státu všeobecná péče o jednotlivce. Neboť člověk jest starší nežli stát, a měl právo ku hmotnému sebezachování již dříve, nežli vůbec ještě nějakého státu bylo. — Však ani ta okolnost, že Bůh přepustil zemi celému lidskému pokolení k používání, nepřičí se soukromému jmění. — Neboť Bůh nepřepustil zemi veškerenstvu v tom smyslu, aby všichni bez rozdílu byli jejími majiteli, nýbrž zrovna jako Bůh žádnému jednotlivci nevykázal zvláštní pozemek, tak i svěřil pili lidské a řádům mezinárodním rozdělení a ohraničení soukromého majetku. Ostatně půda zemská,

necht jest jakkolivě mezi jednotlivce rozdělena, tož nepřestává nikdy sloužiti celku, jelikož není vůbec člověka, jenž by nežil z jejího výtěžku. Kdo nemá majetku, má za to práci a může se říci, že konečně veškerých pramenů výživy upotřebí se na zpracování půdy neb na práci v některém jiném odvětví řemeslnicko-živnostenském, jehož mzda spočívá v plodinách zemských a zaměňuje se s plodinami země.

Z toho vyplývá, že soukromý majetek jest vlastně požadavkem přírody. Země uštěďruje v hojné míře vše, čeho jest potřeba ku zachování a fedrování pozemského života, však ona nemůže samočinně uštěďrovati poklady tyto z lůna svého, to jest ne bez zpracování a bez péče lidské. Člověk vynakládá na zpracování půdy tělesnou píli a duševní péči, zmocňuje se tím vzdělané části země, již se takměř pečť zemědělce v lůnu vtiskuje. Z toho tedy vyplývá, že tento díl půdy stává se majetkem člověka a že právo jeho na onen kus půdy zůstává neporušitelným.

Vše, co tu řečeno bylo, má takovou sílu přesvědčující do sebe, že musí to obdiv vzbuzovati, slyšíme-li přes to opáčné názory přednáseti, theorie to, jež ostatně nejsou nové, nýbrž jež už starověk zamítl a vyvrátil. Tvrdí se totiž, že prý soukromé vlastnictví půdy směřuje proti spravedlnosti a že prý *toliko* užívání půdy neb některých částí její může příslušet jednotlivci; hrouda majitele, nesoucí díla ruky a důmyslu jeho, prý mu nepřináleží, a že pole, jež rolník jako svůj majetek obdělává, není prý jeho vlastnictvím. Přehlíží se, že tvrzení takové znamená vlastně zrovna tolik, jako uloupení toho, co bylo zákonitě získáno. Onano druhdy pustina pozměnila píli prvního obdávatele a jeho obratným zpracováním úplně tvářnost svoji, z pustiny staly se role úrodná, ze ztracených stepí vydatná žírná půda. To co půdě propůjčilo tuto novou tvářnost, srostlo s ní tak pevně, že většinou nemožno to od ní odloučiti. A nepřičí se to tudíž spravedlnosti, odciziti pod falešnou záminkou, že majetek nesmí vůbec existovati, majiteli půdy, již byl v potu tváře do kulturního stavu vpravil? Nikoliv, jako účinek sleduje v zápětí příčinu, zrovna tak ovoce následuje práci jako právoplatný majetek toho, jenž byl práci vykonal. S úplným právem tudíž našlo člověčenstvo vždy v zákoně přírody základ pro soukromé jmění a pro rozdělení pozemských statků,

davši se rozumně vésti požadavky přirozeného zákona a nepoprávaje sluchu jednotlivým domluvám. Svým praktickým uznáváním soukromého majetku po celá století takměř posvětil jej jako výron světového pořádku a jako základní podmínku pokojného spoluzítí. — Státní zákony však, jež závazností svou, ačci pokud jest spravedlivá, vyplývají ze zákonů přírody, vždy chránily dotyčné právo a překročení jeho stihaly tresty. Též božské zákony hlásají právo vlastnické a totiž takovým důrazem, že docela bažení po majetku cizím přísně zakazují slovy: „Nepožádáš ani ženy, domu, pole, služby, vola ani osla bližního svého“ (Mojžíš 5, 21.).

Popatřme nyní na člověka v jeho společenském životě a sice nejprve vzhledem k rodině jeho a tu ono právo soukromého majetku jeví se ještě zřetelněji. Patří-li mu toto, pokud jest sám, přísluší mu pak ještě více vzhledem na domácí rodinný život společný. Pokud se týče volby stavu, jest ponecháno svobodě každého jednotlivce, buď poslechnouti rady božského Pána a vésti život zdrženlivý, aneb vstoupiti v manželství. Žádný lidský zákon nemůže vzíti člověku přirozené a původní právo na manželství; žádný zákon nemůže toto zařízení od stvoření božskou autoritou učiněné nějak obmeziti. „Roste a množte se“ (Mojžíš 1, 28.). Těmito slovy založena byla rodina. Rodina, domácí společnost, jest pravou společností se všemi její právy, byť by byla společnost taková malou; jest starší než každé jiné zřízení a proto má neodvisle od státu svá práva i povinnosti.

Jestliže nyní každému člověku, jako jednotlivci, příroda propůjčila právo majetek získavati a míti, přísluší toto právo také člověku jako hlavě rodiny; právo to při hlavě rodiny má ještě více energie, poněvadž také člověk v kruhu domácím se stejně rozšiřuje. Naléhavý zákon přírody žádá, aby otec rodiny dětem výživu a vše potřebné zaopatřil a příroda řídí ho, aby také pro budoucnost dítky zaopatřil, pokud možno je zabezpečil proti pozemským změnám, aby je učinil schopnými, by samy dovedly se uchrániti před bídou; on jest to přece, který v dětech žije a s nimi zároveň se opakuje. Kterak mohl by však dostáti povinností svým vůči dětem, kdyby jim nesměl zanechatí dědictvím majetek, který nese užitku. Jako stát jest také rodina ve vlastním slova smyslu společností a vládne v ní samostatná moc, totiž

otcovská. Uvnitř vymezených hranic má při nejmenším rodina též práva jako stát ve volbě a užití těch prostředků, jež nezbytnými jsou k její udržení a oprávněnému volnému pohybu. Pravíme při nejmenším též práva. Neboť poněvadž domácí život společenský i co do ideje i co do věci starší jest než občanská společnost, mají také jeho práva a povinnosti přednost, poněvadž přírodě blíže stojí. Život se společenstvem státním musí jak individuu tak rodině státi se žádoucím dobrem. Kdyby však jak individuum tak rodina ve spolku státní společnosti státem byla místo užitku jen poškozována, v právech svých prádných urážena místo ochrany, stal by se státní svazek spíše předmětem nevůle a nenávisti, než dobrem žádoucím.

Velký a nebezpečný blud spočívá tedy v domněni, že stát musí zasahovati do lůna rodiny, domu. Ovšem, nalezá-li se rodina v takové bídě, v tak zoufalé situaci, že sama nijakým způsobem nemůže si pomoci, pak jest v pořádku, když stát zahájí akci pomocnou. Rovněž má moc veřejná zasahovati tehda, když uvnitř domácích zdí stanou se hrubá porušení vzájemného práva. Tím, že přehmaty přivedeny jsou do mezí a pořádek obnoven, nebere na sebe stát práv rodiny a jednotlivců; stát odstraňuje v tomto případě právo jednotlivce, ale neruší je. Avšak na tom místě musí přestati, přes vyznačené hranice nesmí dále jíti, jinak porušuje přirozená práva. Otcovská moc tak jest přírodou založena, že neruší a nemůže státem převzata býti, jeví tak důstojný původ, jako život člověka samotný.

Než nepřihlížejíc ani ku spravedlnosti samé, tož dá se tím méně zapřítí, že tento systém vyvolal by ve všech vrstvách společnosti zmatek. Následek toho pokusu v život uvedeného, bylo by nesnesitelné obmezení všech, otrocká závislost od státu, a vespolečné nepřízní, vzájemnému nesváru a pronásledování byly by dvě dokořán otevřeny. Když by pak odpadla vzpružina pile a snahy, tož by také prameny blahobyty vyschly. Z domnělé rovnosti všech nevzniklo by totiž nic jiného, nežli týž žalostný stav zneuctění. — Ze všeho vysvítá zcela jasně zvrhlost socialistické nauky, dle níž stát má se veškerého soukromého jmění zmocniti a prohlásiti je za veřejný majetek. Taková theorie přivedla by pracovním třídám, k jichž domnělému prospěchu byla prý vynalezena, jen těžké

škody, nauka ta přičí se přirozeným prá-
vům každého člověka, ruší povolání státu
a činí klidný, pokojný vývoj společenského
žití nemožným. Při veškerých pokusech,
směřujících ku odpomoci, dlužno se tudíž
přidržovati zásady, že soukromé jmění jest
nedotknutelné a svaté.

V kapli.

Od *Prokopa Zaletěla*.

Anděl míru, anděl klidu
se hvězdné se nese říše,
aby zemi uspal tiše
v zapomnění na strast, bídu.

V závoj halí kraj již celý,
víc se stále, více níží —
hasnou světla hradů, chýží,
paláce i tiché cely.

V spánek pohříženo všechno —
smavě luna, tklivě shlíží,
jak po denním shonu, kříží
muž si hová, stařec, děcko. —

Však hle! vedle háje v chatě
světlo ještě; zhaslo nyní —
a na prahu přede síní
žena s děvou v spěšném chvatě.

Pojď, beruško, pojď, mé dítě,
co tatíček trochu dříme,
my se zatím pomodlíme
k Matce Boží v kapli hbitě.

Uzdravení jeť nemocných
svatá Panna, Boží Máti,
jistě zdraví Pán vždy vrátí
k hlasu její přímluv mocných. —

Aj, toť jistě, jistě zase
tatíček se náš pozdraví,
buduť prosit bez únavy —
vece dívka ruče v jase.

Zrychlily teď obě chůzi,
hle! již vidět kapli v poli,
tam své s Pannou sdělí boly,
své obavy, svoje hrůzy.

Stanou v kapli. Matka svíci
voskovou rozžehá v spěchu,
děva s úctou, beze dechu
k lidstva zirá Pomocníci.

Kleká na zem vedle matky,
vroucně modlí se a vřele:
Matko mého Spasitele,
dej zas zdraví otci zpátky!

Zdraví, zdraví vrať mu drahé
a nám pomoc, těchu v žalu,
setři slzy hoře, bolu,
vrať bývalé doby blahé!

Slza za slzou se roní
z oka děvy, z oka ženy —
trpké vzdechy, trpké steny
k zemi jejich blavy kloní. —

Dvanáctou již známí hlásný
ve vsi hodinu z půlnoci —
aj tu tajnou jakous mocí
hrud' jich jímá pocít spasný.

Cítí obě sílu, těchu —
vnitřní jim hlas mocně praví:
Muž tvůj zase, otec zdravý,
rodnou vrať se pode střechu!

Ještě „Zdravas“ kapli zazní,
pak zhasíná matka svíci,
libá lidstva Pomocníci —
v Boží vracejí se bázni. —

Ticho ve vsi, ticho všude —
spánek libý všecky jímá,
i tatíček jejich dřímá
ještě, jak as zítra bude? —

Červánkem již jitřním plane
východ v záplavě své černé,
spánek moci blahodárné
ranní větérek v dál vane.

Anděl Páně zazní z vížky,
Anděl Páně pějí retý
stařen, junákův i dětí
v každé síni, každé chýžky.

I v chaloupce vedle háje,
nemocný kde ještě v spánku,
Anděl Páně v tichém vánku
odnáší se k bráně ráje. —

Aj tu hle! nemocný vstává,
kleká na zem' k ženě, děvě —
u velebném, svatém zpěvě
Pánu ranní díky vzdává. —

Žasne dcera, slzí matka,
s tatíčkem již obě pějí —
radostí se blahou chvějí —
plna plesu celá chatka. —

V kapli nyní ve dne, v noci
rudé, jasné světlo plane —
mnohá slza tady skane
před Matkou dobré Pomoci. —

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

9. otázka: Byl o tom nějaký dekret? jak byl sestaven? kde je ta listina?

Odpověď: Nestává o tom žádné listiny, dostal jsem od papeže jen ústní dovolení (*vivae vocis oraculo*), jež jsem pak sdělil písemně představeným ve Francii, kteří ohlásivše všude toto dovolení, naložili s podpisem mým jako s nepotřebným papírem.

10. otázka: Žádali ode mne jména všech, kteří na Sicilii a ve Francii způsobem tuto dotčeným odložili řeholní šat.

Odpověď: Na Sicilii jich bylo asi sto, ve Francii ho odložili všichni jezuité (jak všeobecně známo); proto jich bude asi ku 3000; ale nemám tak výtečné paměti, abych si všechna jména pamatoval. Tuto podotkli, což ovšem nepatřilo k vyšetřování, že schytrali theologové namítli otázku: jsou-li řeholníci, kteří nenosí řeholního šatu, také podrobeni představeným řádu? Zdržel jsem se a jen jsem pravil: dle všeobecného a pravdivého přísloví nečiní šat mnicha. V některých zemích nevěrců a kacířů, na př.: v Anglii, zůstali řeholníci, kteří z nouze nenosí šatu řeholního, přece podrobeni svým představeným řádu.

11. otázka: Znáám-li jistého španělského kněze, jehož list do italštiny přeložený mi ukázali? a jaké jsem mu dal na učení?

Odpověď: Tento byl představeným jedné krajiny, a tázal se mne, co jest jim činiti, když by byli prinuceni, aby nepozbyli výslužného, žádati právní duchovní moc o saekularisaci. Odpověděl jsem, aby v případech takových o ni žádali. V tomto zachyceném listu

odpověděl, není-li to snad spíše dle duchu řeholníků, obětovati se a choditi žebrotou? Odpověděl jsem tudíž na tuto otázku, že oněch duchovních osobně neznám, nýbrž jen z listů jejich; a naučení mé že v předloženém dopisu na biledni. Pak se mne po malé chvíli otázali:

12. otázka: Dal-li jsem světským lepší naučení?

Odpověď: Nikoliv. Pak se proti mně vytasili opět s listem svrchu dotčeným. Ale dal jsem na srozuměnou, že ten list nepochází ze Sicilie, nýbrž ze Španělska a že do italštiny přeložen.

13. otázka: Udála-li se za mé vlády v ústavu Tovaryšstva nějaká změna?

Odpověď: Pražádná a postaral jsem se, zachovati ho v jeho úplnosti*).

14. otázka: Byly-li nějaké nepořádky v řádu?

Odpověď: Milosrdenstvím Božím nebylo takých, jež by byly poněkud všeobecnými. Naopak v něm bylo mnoho pravidelnosti, mnoho bázně Boží, velkých duševních mistrů a zvláště velká svornost a láska. Toť patrně z toho, že se neukázaly za celých 15 let nejhorších strastí ani zmatky ani vnitřní nepokoj a že všichni lnuli k řádu, ač již krutě pronásledovanému, největší oddaností a láskou. Přece však nemohlo býti jinak, že se objevilo, jak to již v křehkosti lidské, někdy několik zvláštních nedostatků a nepořádků, proti nimž však užito vhodných prostředků.

15. otázka: Věřím-li, že po zrušení Tovaryšstva nemám již žádné moci a vlády?

Odpověď: O tom jsem nejvýš přesvědčen a byl bych pošetilem, kdybych si to představoval jinak.

16. otázka: Jakou myslím, že bych měl moc, kdyby papež Tovaryšstvo nebyl zrušil, nýbrž s ním naložil nějakým jiným způsobem?

*) O tom záhodno čísti francouzský spisek: *Le Reveil des Jesuites*, (Probuzení Jezuitů). Francouzskému Tovaryšstvu chtěli dáti místo generála generálního vikáře, a to stačilo, aby probudilo jezuitu takřka ze spánku. V jediné této změně viděli netoliko své zpuštění a úplné zřícení, nýbrž i náártek, jež naprosto nelze uskutečnit, a důvody, jež spisek světu předkládá, jsou jasné, nepopíratelné a nezvratné.

Odpověď: Tu moc již by mi papež byl ponechal a žádnou jinou. Tuto jsem podotkl, že se poslední otázky vztahují jen na vnitřní smýšlení, jež nepodléhá zevnějšímu soudnictví; že bych byl odpověděl až s přebytkem; přistě však omezeny buďtež otázky na skutky zevnější. Porozuměli mi a takovým otázkám učinili přítrž.

17. otázka: Dovolil-li jsem zpovídati?

Odpověď: Dovolení, aby řeholníci zpovídali mezi sebou jeden druhého, udílí představený řádu, a jen ten je může udělit (zahrnutý tuto vždy i dotyčné výminky), u nás je dávali bezprostřední představení domů a provincií. Já jsem je také udělil některým.

18. otázka: Schoval-li jsem peníze nebo movité statky někde v tajném úkrytu profesního domu? Nebo poslal-li jsem peníze uschovat někam mimo Řím? a učinili-li tak jiní se souhlasem a vůlí mou?

Odpověď: Tento předmět a jiné, jež se týkaly peněz, byly mezi prvními otázkami (poznámka níže). Pan Andrelli mi pravil, že domněnkou, že ukryto na penězích 50 milionů. Při jiném výsledku mi pravil, 20 nebo 25 milionů, a při tom mi dal na srozuměnou, že toto zatajení není trestuhodným, stalo-li se v pravý čas, v čas, kdy jsem ještě měl moc a vládu (tempore habili). Na to jsem odpověděl, že jsem neschoval na skrytém místě ani peněz ani jiných movitých statků, a že tak neučinil ani nikdo jiný s mým vědomím a schválením. Že mi někteří navrhovali, aby některé movité statky byly schovány, ale že jsem ten návrh neschválil a zavrhl. Ze nedávno odvezen obnos, jenž určen pro zámořskou missii, do Ženevy, jenž byl zanešen do knih generální prokuratury; že tam nebyl odeslán, aby byl uschován, nýbrž aby byl dodán missii. Tázali se mne: „komu byl obnos ten do Ženevy odeslán?“ Odpověděl jsem, že nevím, poněvadž to nesáhá v obor dozoru mého a péče. Že jsem neodeslal ani já ani kdo jiný s mým vědomím a schválením ani jeden bajocco, aby byl uschován nebo uložen do banky. Konečně, že domněnka o penězích našich buď uschovaných nebo vypůjčených zcela nepravou, že to jen utrhačnou bez-

podstatnou pověstí, lichým tlacháním, a že to buď rozšířili zlomyslní lidé nebo že příčinou toho lesk a nádhera, jimiž krásíme naše chrámy. Že to je-
nom snem, špatným vtípem, pravým bláznovstvím. Divil jsem se, že uvěřili této báchorce lidé uznalí, zdravého úsudku a smýšlení, že musí býti předsvědčení o nepravosti této pověsti, poněvadž užili v Římě a v jiných mnohých zemích tak mimořádné píle, aby našli tyto peníze, o nichž se jim stále zdá.

19. otázka: Jaké peníze přišly z jiných zemí do Říma?

Odpověď: Čeho bylo potřebí k výživě osob, jež náležely k asistentům a tvořily radu generálovu. I kolik bylo potřebí, aby uhrazeny byly povšechné vydaje řádu. „Mnoho-li bylo těch peněz?“ „Nevím.“ „Komu byly do Říma poslány?“ Odpověděl jsem: „prokurátorům jednotlivé assistance nebo generálnímu prokurátoru.“ „Vydán generálu počet z těchto peněz?“ Odpověď: „Nežádal jsem žádných účtů, poněvadž je předložili prokuratoři assistance prokurátorům provincie, od nichž peníze ty přišly.“

20. otázka: Dostalo se generálovi do rukou peněz, s nimiž mohl naložit dle své libosti?

Odpověď: Ročně mne docházelo něco peněz, a to dost málo. Použil jsem jich k výživě našeho domu, portugalského nebo profesního. K vlastní potřebě ne-
užil jsem ani bajocca, ani groše.

21. otázka: Jak byli vydržováni portugalská?

Odpověď: Společnými příspěvky řádu, jak to zvykem v případech takových. To však přestalo skorem úplně, když nás vyhnali ze Španělska, z Neapole, Sicilie a z Parmy, a i pro mnoho jiných okolností. Živili se tudíž z několika z možných odkazů, z almužny na mše svaté, již dostávali, a tím, že prodali mnoho stříbrných nádob kostelních, obrazů a skvostů. Vše to událo se s patřičným dovolením. Klement XIII. jim také vykázal jako dobrotvivý otec pramen výživy, jenž pak za Klementa XIV. vyschl. Konečně hleděli se uživit almužnou, již se jim dostávalo. „Kdo ji dostával do rukou?“ Odpověď: „buď já nebo generální prokurátor.“

Tot všechny*) otázky, jež mi byly předloženy, pokud mne neoklamala paměť, neboť píši tuto zprávu po 13 měsících po skončení procesu. Ale myslím, že mi paměť zůstala věrnou, poněvadž jsem o tomto procesu, abych si ho lépe zapamatoval, často a důkladně uvažoval: poněvadž jsem si vždy zaznamenával na malé lístky, lístky pak jsem spálil, a mimo to jsem o něm vypravoval několika osobám. Alespoň jsem způsobem lidsky mravním ubezpečen, že mi nebyla předložena žádná jiná otázka poněkud závažnější.

Při každém výsledku byly předloženy tři otázky, nikdy více než 3 nebo 4. Prosil jsem, aby mi jich předložili více; vždyť odpověď má byla případná, krátká a odměřena a proces mohl být odbyt několika výsledky. Žádal jsem marně, a konečně jsem spozoroval, že rozkázáno, aby při každém výsledku předloženy byly jen 3 nebo 4 otázky, a soudce (criminalista), že má přijít každých 8 nebo 10 dní, ba někdy že má čekati 20 a více dní; dále jsem seznal, že mu byly otázky doručeny napsané. Konečně p. Andreotti ohlásil, že již nepříjde, otázkám že již učiněna přítrž, proces skončen. Ale nicméně přišel za několik dní opět a pravil, že celý zmaten a zahanben. Oznámili mu, že proces neplatným, a že musí být tudíž zaveden znovu. Měl jsem soustrast s poctivým, letilým mužem, jenž se cvičil před delším časem v sestavování procesu a jenž byl pro schopnosti své u vážnosti a úctě, jemuž byla předložena neplatnost procesu, jako by neznal podmínek a okolností, jimiž podmíněn legální proces. Dále jsem řekl, že mohli na to dávno před tím upozorniti ti, kteří prohlíželi proces po odstavcích znenáhla po každém výsledku, kdyby při něm byla scházela nějaká soudní formálnost, necht jakákoliv.

(Pokračování.)

*) To jsou všechny otázky? Spravedlivé nebe! Aby je zodpovídal generál, jenž byl vážen a ctěn nejen od celého řádu svého, nýbrž ode všech, kdož ho znali, najmě v Římě, musil být dopraven s assistenty svými do hradu andělského a soudce kriminální s ním zavedl proces, jako by byl vinným největších zločinů a ohavnosti. Otázky namnoze nestojí ani za řeč, a zdá se, že byly vymyšleny, jen aby si z něho tropili posměch; a proto ctihodný stařec musil úpěti v žaláři 2 leta a 2 měsíce a zemřít v něm, když ho přestali již po celý rok a devět měsíců otázkami týrati.

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal Bohumil Brodský.

V.

Obžerství.

I.

Mladý Hovorka přijel z Vídně domů. Byl ve Vídni do svého dvacátého pátého roku. Rodiče poslali ho tam před jedenácti roky do učení na truhlářství a od té doby setrval tam, až mu matka psala, že otec umřel, by přijel na pohřeb. Antonín tedy jel domů. Dorazil do domova krátce před pohřbem, tak že ještě mrtvolu otcovu viděl. Matka uvítala ho s radostí i žalem. Radovala se, že spatřila opět syna, jenž vyrostl v cizině v sličného muže, truchlila, že nemohl ho otec také spatřiti a před smrtí mu požehnati.

Když byl odbyt pohřeb, šel Antonín s matkou a se sestrou, jež provdaná byla v témže městě za krejčího, do domu smutku. Otec jeho měl pěkný domek v postranní ulici a za ním hezkou zahradu. Příčinlivostí svou i své ženy upravili si tu příjemné obydlí. Poněvadž byl sám truhlářem, měl dobře zařízenou dílnu a zásobu prken. Neočekával ještě smrt a zanechal vše připraveno tak, že mohl jiný ihned práci začít. Starý Hovorka měl práce vždy dost. Chválili si ho lidé pro jeho láci a důkladné provedení všeho. Mohl si držeti tovaryše, ale nechtěl. Bral si práce jen tolik, kolik mohl sám zastati. Byl tu tedy ve svém domku živ pokojně a dobře.

Matka ukazovala vše synovi a naříkala si, co si nyní počne. Hotových peněz neměla a domek prodati nechtěla. Obrátila se přímo na syna, aby zanechal Vídne a truhlářil doma po otci. Vysvětlovala mu, jak jest málo dovedných truhlářů ve městě a kterak by tedy dostal hojnost práce. Otec měl dobré jméno a lidé by za tímto jménem šli i dále. Antonín by se mohl oženiti a ona, matka, by v nějakém koutku u něho již se užívala.

Antonín se při výkladu matčině jen usmíval. Když domluvila, zavrtěl záporně hlavou.

„Milá maminko, Janovice pro mne nejsou,“ pravil sebevědomě. „Práci, kterou umím, mi nezaplatí nikdo zde. A pak jsem zvyklý na velké město. V takovém hnízdě, jako tu jest, bych se dlouhou chvíli ukousal. Jen domek prodějte a jděte

k sestře. Může vás za ty peníze ráda u sebe nechatí.“

„Nač by maminka domek prodávala,“ hlásila se sestra. „Vždyť ji rádi u sebe necháme i bez peněz. Domek se neztratí a najednou ho prodávati bylo by škoda, nikdo by za něj ničeho nedal.“

Matka smutně sklopila hlavu. Přivýkla tomu svému domku a nerada se bude od něj loučiti. Dcera Markéta má několik malých dětí a tu při nich valného pohodlí mítí nebude. Těšila se na syna, že mu bude hospodařiti a s nim žiti, jako jindy byla živa. Takto však se jí všechny naděje sřítily. Než nechtěla syna příliš nutiti. Má také svůj rozum, a když se mu ve Vídni tak dobře vede, bude mu práti i další jeho štěstí. Neříkala tedy nic více. Antonín vykládal jí a sestře, jak krásné místo má, jaké umělé věci dělá a co si týdně vydělá. Mluvil sice česky, ale vplétal mezi svou řeč slova a výrazy německé, aby se pochlubiti mohl, že umí již německy lépe než svou mateřskou řeč. Matka pohlížela na syna s obdivem a sestra záviděla bratru svému, poněvadž sama do úpadu musila pracovati, aby živobyti uhlájila.

K večeru se Antonín oblékl a oznámil matce, že půjde na chvíli do hostince, poněvadž mu jest doma dlouhá chvíle a pak aby se setkal se svými známými z let chlapeckých. Matka pohlížela za ním ven oknem, jsouc blažena, že to synovi tak pěkně sluší. Dala se pak do čtení Nebeklíče, slizíc chvilami po svém muži, jenž již odpočíval na hřbitově.

Antonín mezi tím seděl již v hostinci a obklopen byl několika měšťany a řemeslníky. Vynikal nad nimi svým pěkným ústrojem a jakousi uhlazeností. Hlásili se k němu hned, jak do hostince vešel a dotazovali se po jeho osudech ve Vídni. Chválil vše, vykládal a líčil výdělků své práce. I zde užíval mnoho slov německých, což při většině přítomných budilo obdiv a úctu. Nezakrývali svou chválu, lichotili mu o přítrž. Tím zdvojnásobněna jest výmluvnost a chlubitost Antonínova. Vytasil se také s návrhem, jež mu matka činila, hned však s pohrdáním povídal, že jest mu jeho rodné místo k smíchu a že by jeho práci oceniti nedovedlo. Tu ho však přítomní počali nutiti a jemu domlouvati, aby jen tu zůstal a dílnu si zařídil.

„Nemáme tu žádného truhláře, který

by dovedl řádně něco udělati,“ pravil pekař Pospíšil. „Zůstaňte tu, pane Hovorko, a uvidíte, že se vám tu hůře nepovede než ve Vídni. Práce budete mítí dost a budete aspoň svým pánem. Lidé budou pro vás mítí čest a stanete se vážným občanem. Jen to udělejte a vzpomenete mé rady.“

Podobně i druzí mluvili a domlouvali Hovorkovi tím více, čím více se stával Antonín povolnějším. Lichotilo mu, že by tu byl vážen a že by mohl své rozumy vykládati před četným posluchačstvem. Namítal sice ještě to či ono, ale v hlavních věcech přece již souhlasil. Když pak se on i druzí hodně rozjařili a na bratrství piti počali, zvedl se náhle a vyzádav si ticho, pravil slavnostně:

„Abyste viděli, přátelé, jak vás mám rád, nepůjdu více do Vídne, ale zůstanu doma.“

Volání „Slávy“ a „Na zdar“ rozlehlo se hostincem. Noví přátelé začali ho objímati a líbatí, slibující mu, že všechnu truhlářskou práci jen u něho si dají dělati. Pak se pilo na radost až k půlnoci, kdy všichni téměř již přinuceni byli domů jíti. I Antonín šel domů vrávoravým krokem, prozpěvuje si jakousi otrěpanou německou písničku. Matka ještě nespala, čekajíc na něho. Bylo jí to lito, že syn tak brzy na otce zapomněl a bez ohledu na pohřeb ráno odbývaný, večer do tak dlouhého pití se pouští. Zvláště když ho slyšela zpívati a poznala, že jest opilý, div nezaplakala. Pěkným věcem se to v cizině naučil. Mlčela však, nechťic mu hned prvního dne něčeho vyčítati. Když jí však Antonín oznámil, že zůstane doma a tu si truhlářskou živnost zařídí, nehněvala se více na něho a děkovala v srdci svém náhodě, která syna do hostince zanesla.

Druhého dne rozneslo se již městečkem, že Hovorkův Antonín se doma usadí. Pověděla to sama matka jeho, která s radostnou novinou tou spěchala ku své dceři Boženě. Tato tuze se ze zprávy té netěšila, poněvadž se domnívala, že bratr ve Vídni zůstane na vždy a jí případně domek po otci. Nedávala však svou nelibost na jevo z bázně, by se toho bratr nedověděl a na ni nezanevřel.

Antonína ráno sice tuze netěšilo, co u večer byl slíbil, ale rozhodnutí své měniti nemínil. Psal tedy do Vídne, že se více na místo své nevrátí a jal se prohlížeti dílnu a zásoby otcovy. Vše zdálo se

mu býti špatným a nedostatečným. Vykládal matce, co vše ještě musí koupiti, jaké nástroje si zaopatřiti, aby mohl díla skutečně umělecká prováděti. Matka mu naslouchala jako písmu.

„Bude to ale, synáčku, státi mnoho peněz,“ osmělila se říci synovi, když všechny své plány vypověděl. „Bojím se, abys se nezadlužil.“

„To jinak nejde,“ smál se Antonín. „Každý musí začít se dluhy. Dlouho jich však mít nebudu. Vydělán tolik, že budu moci záhy přistavěti větší dílnu, protože tato jest velice nedostatečná. Jen se o mne nebojte.“

Matka zříc v synovi vzor dokonalosti hleděla tedy s klidem na synovo počínání. Pomáhala mu, kde mohla. Záhy přivázeli mu zásoby prken, po dráze posílaly rozličné firmy nástroje a v tichém jindy domku panoval čilý ruch. Antonín dal si vytisknouti veliké plakáty a rozeslal je po městě i okolí, v nichž otevření své dílny oznamoval a k hojným zakázkám obecnost vybízel. Vypočítával v nich práce, jež prováděti musí se vši dovedností a přesností. Přibral si také hned dva tovaryše a začal pracovati.

Každá novota táhne a proto mladý Hovorka měl na začátku práce, že nemohl ani stačiti. Dělal skutečně pěkně a vkusně. Někteří zákazníci si sice nařikali, že jest tuze drahým, jiní však hájili, že jinak nemůže býti, poněvadž práce jeho nad práce ostatních truhlářů vyniká. Matka Antonínova byla jako znovuzrozena. Vařila synovi a ten si poroučel samá dobrá jídla, která za života nebožtíka muže vařivala jen o hodech Božích. Prála toho synovi. Napracuje se mnoho a pak také mnohem více vydělá než otec vydělával.

Antonín chodil každého dne u večer do hostince. Scházel se tu kroužek přátel jeho a on mezi nimi byl vážen a přednost mu dávali. Uměl je baviti a vypravoval rozličné veselé příběhy ze života velko-městského, které sice byly někdy až příliš nepočetné, jež se však prostým měšťanům líbily. Rád zpíval také písně, ale německé, nic toho nedbaje, že mu přemnozí nerozumějí. Ukázal jim aspoň tím, že umí něco více než oni.

Tak plynul první čas jeho pobytu v rodném městěčku. Byl spokojen a nelitoval, že se do Vídně nevrátil. Počalo mu však býti doma smutno a přemýšlel, jak by si zařídil svou vlastní domácnost. Matka

jest již stará a přemáhají ji ty rozličné starosti o domácnost. Potřebovala by nějaké mladé hospodyně. Antonín chtěl se oženiti.

Nevěst bylo ve městě a v okolí dost. Ale nechťely se Antonínovi líbiti. Chťel všechno, krásu, bohatství, pěkné spůsoby a kdo ví co ještě. Dlouho hledal a vybíral, až konečně našel tu pravou.

Kupec Oliva měl dceru Růženu. Bylo jí asi dvacet let a vynikala vším tím, co Antonín hledal. Byla sličná, uměla se ve společnosti pohybovati, hrála také s ochotníky městečka divadlo a jak si lidé povídali, měla dostati dva tisíce zlatých věna. Antonín hledal příležitost, aby se s ní seznámil mohl. Jelikož otec Růženčin prodával též doutníky, začal si pro doutníky choditi sám a při tom vždy dál se do hovorů se slečnou Růženou, jež v krámě po celý den sedávala. Jelikož byla několik let u přátel v Němcích, uměla též německy a proto s ní jen po německu hovořil. Na zábavách hovořil jen s ní, prováděl ji více než jiné a všemožně dával na jevo, že se mu líbí.

Pan Oliva záhy poznal úmysl Antonínův a doma s chotí svou se radil, co činiti. Hovorka se jím líbil, věděli, že jest dovedný a že mnoho peněz vydělá. Tázali se dcery, vzala-li by si ho a ona s uzarděním se přiznala, že má Antonína ráda. Pozvali tedy Hovorku do svého bytu a chovali se k němu tak, že z toho jich svolení poznal. Přišel opět a po krátkém čase žádal obradně o ruku Růženinu, již se mu také dostalo.

Nyní byl Antonín u cíle svých tužeb. Chystal se k slavnému sňatku. Svému budoucímu tchánu vykládal, že místnosti v jeho domku jsou nedostatečné a proto že hodlá vystavěti nad domkem ještě jedno poschodí. Růžena mu v tom pomáhala. Byla zvyklá na mnoho pokojů a proto mrzela se, že bude u Antonína míti jen jednu světnici a kuchyni. Oliva dal se přemluviti a ještě před svatbou začal Antonín se stavbou. Když byl sňatek odbyván, stály již nové zdi vysoko. Růžena zůstala i po sňatku ještě několik měsíců u rodičů, nechtíc sdíleti světnici Antonínovu s matkou jeho. Řekla též Antonínovi při sňatku, že matku jeho u sebe trpěti nebude a Antonín neodporoval. Byl slabým proti své choti a k vůli ni zapomněl na své povinnosti k matce. Zašel tedy hned druhého dne k sestře své Boženě a žádal ji, aby

vzala matku k sobě. Všelijak se vymlouval, aby zastřel pravou příčinu, proč tak činí. Slíbil sestře, že bude za to peněžitě matku podporovati. Jen toho na ní žádal, aby matku přemluvila, by sama se odstěhovala k ní. Staří lidé jsou prý podivní a všelijak by si to mohla vykládati. K vůli pokoji bude nejlépe, když matka půjde ze svého vlastního rozhodnutí. (Pokr.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Eminencí nejdůst. pán František de Paula kardinál Schoenborn, odebral se v poudělí 1. t. m. do vikariatu Budyňského a Roudnického, kdež bude udíleti svátost sv. birmování až do 19. t. m., v kterýžto den navrátí se teprve do Prahy.

— **Úmrtí dp. P. Cyrilla Václava Pašty, prvního professa a českého kněze z kongregace Beuronské ř. sv. B. v Emausích.** Jest věcí známou, že v životě lidském jakémkoliv střídají se události a dny radostné a žalostné. Pravda tato ukázala se jasně v posledních dvou měsících i v naší řeholní rodině v Emausích. Na vždy zaznamenána bude v letopisech kláštera Emauského radostná událost, že od 19. dubna do 3. května 1891 pokračovalo se tu v třetí generální kapitole kongregace Beuronské ř. sv. B., a že na den sv. Vojtěcha téhož roku slavně byl posvěcen kostel prvního panenského kláštera jmenované kongregace, sv. Gabriela na Smíchově, — a hle, hned na listě následujícím také na vždy zaznamenána bude tato událost truchlivá: „Dne 15. května 1891, v pátek před svatodušními svátky, odebral se blaženě na věčnost dp. P. *Cyrill Václav Pašta*, první mnich a kněz, kterého si Bůh z vlastních professů tohoto kláštera Emaus-Beuronského k Sobě povolal“*). — V Pánu zesnulý milovaný náš spolubratr nebyl znám veřejnosti, poněvadž zachvátila ho neuprosná smrt právě v době, kdy toužilo srdce jeho mnoho pro čest Boží a spasení bližních působiti, jako když pojednou zachvátí nadějným květem obalený strom krutá vichřice. Ale ježto život jeho mnoho krásného a poučného v sobě obsahuje, proto osmělujeme se památce jeho několik slov v tomto ctěném

katolickém listu věnovati. — Dp. P. Cyrill Václav Pašta narodil se dne 29. dubna 1864 v Bílém Újezdě u Dobrušky v Čechách. Po vykonaných studiích na gymnasiu rychnovském, kdež pro svůj výtečný prospěch a milou povahu ode všech učitelů a spolužáků velice byl milován, vstoupil na podzim roku 1882 k benediktinům beuronským v Emausích v Praze, kdež dne 21. září byl oblečen v roucho sv. Benedikta, a na den Neposkvr. Početí P. Marie r. 1883 složil svaté sliby. Potom studoval filosofii a bohosloví v Sekavě a v Beurona, a ježto vynikal neobyčejnými schopnostmi, byl poslán r. 1887 do Říma, aby v kollegiu sv. Anselma, řádu sv. Benedikta, studia svá zdokonalil. O prázdninách r. 1888 s radostí se navrátil do drahé mu vždycky vlasti, aby tu požehnaně pracoval na vinici Páně Emauské. Než sotva že byl dne 8. září toho roku od Jeho Eminencí nejdůst. pána kardinála Schönborna na kněze posvěcen a na den Jména Panny Marie obětoval první mši sv., objevil se znatelněji jakýsi neduh krční, kterýžto milovanému spolubratru nedovoľoval vykonávati učitelský úřad kněžský. Marně hledal po dlouhý čas vyléčení ve Wörrishofenách, v Jordanbadu, v Griesu a v Sekavě. V letě roku minulého přidružil se k tomu ještě neduh plicní, který konečně zavinil jeho předčasnou smrt. — V Pánu zesnulému našemu spolubratru P. Cyrillovi udělil Bůh dary přirozené jakosti nebo míru nevšední. Jako gymnasista byl stejně výtečným jak ve filologii, tak v mathematice. Později — u nás vynikal především ve filosofii a velice se jí zanášel, takže i jemu, jako jeho sv. patronu, čestný název „Cyrill filosof“ se dával — ale jak pozůstalé zápisky jeho dosvědčují, měl zálibu ve všech odvětvích lidského vědění. Než jak bystrý a hluboký byl jeho rozum, tak spanilá byla jeho mysl a dobré bylo jeho srdce. Byl povahy tiché, myslí vždy veselé, srdce upřímného a předobrého. A když za života řeholního tyto výtečné dary přirozené zušlechťovány a posvěcovány byly milostí Boží skrze modlitbu, rozjímání a časté přijímání sv. svátostí, není s podivem, že jsme vždycky viděli na dp. P. Cyrillovi vzor pokorného, poslušného a horlivého mnicha a zbožného kněze. — Ale chceme-li podati věrný obraz zvěčného spolubratra, nesmíme zamlčeti, že dp. P. Cyrill Václav Pašta miloval také vřele materský svůj jazyk český a svou českou otcinu. Rád si zahovořil jazykem českým a radoval se, slyšel-li něco nebo dočetl-li se o něčem, co sloužilo ke cti, rozkvětu a blahu národa českého. Kdyby ho byl Pán Bůh na živu zachoval, zajisté byl by o nějaký pěkný spis filosoficko-bohoslovceky naší literaturu rozmnožil. Neboť kromě toho, že ochotně a moudře obstaral opravu pí-

*) V době, pokud Emausy obydleny jsou mnichy beuronskými, umřeli tu a odpočívají na Vyšehradě: Gebhard Mahler, bratr laik novic při smrti profess, † 19. června 1882 a P. Řehoř Fechter, profess beuronský, † 21. března 1884. R. i. p.!

semných prací, které jsme v českém jazyku vydali nebo jsou v tisku, pracoval milovaný spolu-bratr již také sám o krásném pojednání „o blazenosti a mravnosti.“ Churavost nedovolila, aby práci ukončil. — To by byl stručný obraz osoby a života dp. P. Cyrilla Pašty. Byl to život tichý, klidný a přece bohatý a vznešený: rozum stále se obíral nejkrásnějšími vědami, vůle snažila se stále prospívat ve všeliké ctnosti, srdce stále hořelo něžnou láskou k Bohu a k bližnímu — byl to život pravého muicha; (Dokonč.)

Z Říma. Dne 1. t. m. konána tajná konsistoř, v níž jmenoval sv. Otec arcibiskupy Rottelli a Dr. Gruschu kardinály a praekonsoval 21 biskupa. Allokuje, již měl sv. Otec, zůstane v tajnosti; toliko to přišlo do veřejnosti, že byla jaksi doslovem k encyklice o sociální otázce. — Dne 3. t. m. konána veřejná konsistoř, v níž mimo jiné odevzdal sv. Otec kardinálský klobouk nedávno jmenovaným kardinálům Vanutellimu a Dunajevskému.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Krch*, far. Vavřínecký na odpočinku, 15. května 1890, (nar. 31. března 1849, vysv. 13. července 1873).

Ustanoven jest:

- p. Jan *Divíšek*, kapl. Chlumský, za kapl. v Malesčích.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Altmann*, lokalista v Oknech, za far. v Kuřívodách;
p. Fr. *Rezníček*, kapl. v Doksech, za excurr. admin. v Oknech;
p. Ant. *Plocek*, kapl. ve Velkém Mergenthalu, za zatím. kaplana v Jiřetině.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Dobrkovský*, far. v Mlékosrbech, 19. května 1891, (nar. 14. května 1844 v Hradci Králové, vysv. 25. července 1867).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Vomáčka*, děkan ve Žlebích, jmenován správcem vikar. Časlavského;
p. Jos. *Teplý*, far. ve Vilimově, jmenován vikar. sekretářem;
p. Ant. *Flesar*, děkan v Dobrušce, jmenován bisk. notářem;
p. Václ. *Erychleb*, farář v Deštné, jmenován čest. děkanem;
p. Jan *Řehák*, far. v Opočně, obdržel Exposit. canonicale;
p. Ant. *Petráň*, vicerektor v bisk. semináři, obdržel farní synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Ferd. *Kopecký*, b. vikář, děkan v Kopidlně, za děkana do Veliše;
p. Frant. *Macháček*, far. Vřešтовský, za faráře do Lična;
p. Frant. *Melich*, kapl. Chlebský, za kaplana do Hořic;
p. Em. *Aliger*, kapl. Nekořský, za kaplana do Chlebu;
p. J. *Herkner*, kapl. Hořický, za admin. do Mlázovic.

Uprázdňená místa:

- Mlékosrby*, fara patr. hrab. Octav. Kinskýho, od 20. května;
Kopidlno, fara patr. hrab. Erv. Schlika, od 30. května;
Vřeštov, fara patr. nábož. matice, od 2. června;
Smiřice, zám. kaplanství patr. Jeho Veličenství císa. Frant. Josefa I., do 30. června t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ferd. *Pokorný*, bisk. vikář a farář v Křakově, 1. května 1891, (nar. ve Vražkově 10. ledna 1822, vysv. 2. srpna 1846).

Jmenování jsou:

- p. Jos. *Marass*, far. v Semněvicích, zatímním vikářem Horšovotýnským;
p. Petr *Götz*, bisk. vikář a farář v Strážově, osob. děkanem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Randa*, kapl. v Hostouni, za admin. v Křakově;
p. Jan *Novák*, kapl. ve Volyni, za výpom. kapl. v Paračově.

OBSAH: Kázání na neděli IV. po sv. Duchu. — Kázání na neděli V. po sv. Duchu. — Encyklika sv. Otce: O sociální otázce. — V kapli. (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála T. J. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokrač.) — Hříchové a pokuty. Obžerství. (Povídka.) — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Ř e ě

na oslavu 300leté památky úmrtí svatého
Aloisia Gonzagy.

„Půjdu národové mnozí a
řeknou: Pojďte a vstupme
na horu Hospodinovu a učiti
bude nás cestám svým a
budeme choditi po stezkách
jeho.“ (Isai. 2, 2.)

1. Povždy nalezali se v církvi Kri-
stově jednotlivci — a budou se vyskyto-
vati, kteří co svědkové svatí Boha věč-
ného nad svou dobu vynikají, podobní
horám vysokým, které z dálky již ukazují
zbloudilým počestným směr pravý, o jichž
vrchole síla větrů sběsilých se láme, v jichž
nitru ušlechtilé kovy se rodí, na jichž te-
meni vody nebes se shromažďují, které
na úpatí jejich co svažující potoky a řeky
na všechny strany se rozlévají. Takovým
velikánem býti se osvědčil světec Alois
Gonzaga, jehož přijetí do nebeské slávy
památku třistaletou konáme, jenž s nevin-
ností anděla spojoval i kajicnost hříšníka.

Řídká ve světě zajisté byla nevinnost
jeho, a málo nalezneš těch, kteří v kajic-
nosti by se mu rovnati mohli. Neobyčejné
těchto vlastností sloučení bude předmětem
dnešní úvahy, aby tento sv. církvi co pří-
mluvčí u Boha a ochránce mládeže kře-
stánské ustanovený světec svým příkladem
nás povzněl, jako orel svá mláďata ku
vzletu vycvičuje a pobádá.

2. Byla to ne pouze důstojnostmi ale
co více i otnostmi proslavená rodina, které
r. 1568 Bůh tak skvělý plod narozeným
synem Aloisem uštědřil. Výborné vycho-

vání, jakéhož se dítěti doma zvláště zbož-
nou matkou dostalo, byl onen základ, na
němž prozířetelnost božská své dílo tiše
ale pevně budovala. Ó kdož by se byl
nadál, že pacholátko to, které byl již otec
jeho Ferdinand markrabě z Castiglione a
vojevůdce krále Španělského, ku stavu vo-
jenskému ustanovil, tak výtečným se stane
sluhou Božím! Když byl otec spozoroval,
jak tato něžná květinka utěšeně odrůstá,
uznal za vhodné ji přesaditi v nějakou
úrodnou půdu a dal dítěti své osmileté do
Florence ku dalšímu vzdělání.

Ó krásné, čisté mládí, ty nadějně jaro
života, nemáme se chvěti, vzpomínajíce na
bouře z venčí dorážející, na bouře i v nitru
mládenčka se vzdávající, jež tento krásný
květ ohrožují? Nadaným, duchaplným
dítětkám, jakým byl Alois, hrozí nebezpečí,
by nestali se kořistí svévolnosti, zvláště
když vzdálení rodičů — v dáli — v cizím
okolí vychováni býti mají. Ve hrách zrcadlí
se duše dítěte a k těm, pravil Alois již
tehdy, jdu více z poslušnosti než z ná-
klonnosti; znalť spanilý mládenček oce-
niti čas nenahraditelný; vždyť právě on,
který jal se Boha v nejtěplejším otíti věku,
prve než jej byl počal poznávati, již svě-
tem pohrdal, ježž teprv pozorovati začínal!
V šatstvu co nejskromnější, v řečech až
sporný, v obcování zdrženlivý, až plachý
bylo proň mnohdy místo hlučného veselí —
jako samotou. Tak zachoval svou nevinnost
uprostřed nebezpečí, které ho ohrožovalo
u dvora panovnického, kdež až do 17 let
trávil svůj život. Zachoval-li si Alois takto
uprostřed svědného světa svou neporuše-
nost, jaké as ponese ovoce až v řádu celý
službě Boží se zasvětit? Mnohá rostlina

teprve přesazena do půdy jí příhodné utěšené roste v jiné toliko živořice.

3. Při vši své bezúhonnosti a nevinosti neustává však svatý ten mládenec tuhému se oddávati pokání: v jídle sotva na nejpotřebnější se obmezuje a považuje co nechut k pokrmům — v libém klamu — jen vlastní touhu po kání.

Co platno, že bydlí v komnátách nádherného paláce, když přísnou kázní vlastní tělo až trýzní, tu sotva dostatečného spánku si dopřává, tu zameňuje lůžko chladnou podlahou i v zimě kruté, neb vyhledávaným a tajemným způsobem jej proměňuje v pravou mučirnu, tak že hrůzou nad tím trne matka, vidouc prádlo syna až i krví zbrocené. Vskutku nevinný přijímá smýšlení kajcníka a nemaje z čeho by se kál, aspoň tím se kochá, že se kaje!

Náklonnost ku hněvu a ku mluvení ukvaponému, pozoruje v sobě sv. Alois; pročez, by před nimi se uchránil, ne však za ně dosti učinil, an jimi dosud nehřešil, přísné činí pokání. Vyjímaje dvou dětinských kouskův v nezkušenosti spáchaných, nedovoleným výstřelem a opakováním neslušného slova od vojáka zaslechnutého, jemuž nerozuměl, nikdy těžkým hříchem tento anděl v podobě lidské Boha neurazil.

4. Zasvětiv se již v 9. roce blahoslašené Panně, věčné čistoty slib učinil; a nebe vidouc opravdivost jeho úmyslu, poprálo mu síly k jeho uskutečnění. Sv. Alois usiloval nyní o to, by dobytou ozdobu duše s největší opatrností střeziti a raděj vše než tento klenot obětovati mohl. Zloděj o skleněné a mosazné trety nestojí, ale hledá skvosty a klenoty; tak i ďábel ponechává nám mnohou libůstku, která nám valně neprospívá, ale snaží se, by vyrval ze srdce nám dýmánek čistoty, věda, že ztrátu jeho brzy následuje ztráta víry i ctností ostatních.

Aby všestranně tedy Bohu milý jinoch utvrzen byl, sesílá mu v pravý čas Prozřetelnost pomoc; bylot mu v 11. roce dopráno představení býti světcem nad jiné vynikajícímu, sv. Karlu Boromejskému, jenž vřímavostí světcům vrozenou ihned poznal, že Bůh jest s hochem tímto a nemálo se podívil té květoucí ctnosti uprostřed trnů a ostnů světského dvora. Aloisovi bylo, jako by pozdvižena se cítil při tom setkání k výši, ve které již nic pozemského jej zasáhnouti nemůže. Sv. Karel dotknul se ho kouzelným prutem své lásky, láska ta ukázala vzhůru. Týž světec při-

pravil Aloisia ku prvnímu přijetí nejsv. Svátosti oltářní a vlastní rukou mu chléb nebeský ten podal. Odtud znamenati v našem miláčku úplně se oddání Kristu. Jako réva vinná kolem stromu vzay výše se pne, tak Alois jedině v Kristu, s Kristem a pro Krista ještě žije.

Ještě mu zbývá vypořádati se se světem a pak bez závary bude pokračovati v životě lásce nejčistší zasvěceném. Domnělé štěstí světa jest jako mořská voda, zizně neubasí ale ji množí, dráždí a mučí ošklivostí, protož hleděl sv. Alois zhoditi se tak nevítaného břemene.

5. Veliké překážky otcem, příbuzenstvem, celým okolím a předsudky mu chystané po téměř pětiletém zápasu tuhem překonala vítězně trpělivost a pevnost sv. mládence a r. 1585 v 17. roku jeho zítí, vzdává se sv. Alois s povolením císařovým ve státní radě práva prvorozenství a všech nárokův na zboží světské; a rozloučiv se s kajícím nad jeho ztrátou světem spěchá v zátíši kláštera.

Vyprýštil potůček s hory vysoké a hledal si cestičku — jako dítko hledá maticku — a našel si cestičku k moři, nedada ničím se zdržeti; stromy a keře, rákos i tráva v cestu se staví, on dobrým je spláci, zvlaží jim kořínky plyne však dál; když skála však tvrda dále mu brání, tu silou prorazí a hukotem propastí valí se v před: chval ho neb haň, zdržuj jak chceš, vždy jen tě zdraví a praví: pozdrav tě Bůh, žehnej ti Bůh, cesta má daleká, marné volání, moře máti je moje! A matka přijímá v radostném objetí dítko to své, jehož pouť je u konce a jež nebe již má!

6. Měl v skutku již nebe na zemi miláček náš, vyjma úmrtí otcovo a spor rodinný, který svou přítomností uklidil snadno, trávil Bohu libý život v obětovné práci pro blaho vlastní i bližních; a když roku 1591 hlad a mor vlast jeho hubily, neváhal, by zachránil jiné, vlastní obětovati život.

O spěchejte hříšníci celého světa k úmrtnímu lůžku toho anděla, jenž i v poslední chvíli neustává hořkostí nemoci dobrovolným jich umořením záslužnými učiniti; ni známky netrpělivosti nepokoje nelze pozorovati na tom, jehož celý život podobný potůčku bublajícímu k moři, směřoval jen ku Kristu, jehož poslední vzdechnutí bylo „Ježíš,“ který na přimluvu svatého oslavence račiž i nám hříšným býti milostiv. Amen.

Kázání

na neděli šestou po sv. Duchu.

„Těch pak, kteříž jedli, bylo okolo čtyř tisíc.“

(Mar. 8, 9.)

Bylo to v druhém roce veřejného vyučování Páně, když Pán Ježíš, vyšed z končin tyrských, přišel skrze město Sidon k moři galilejskému prostředkem krajin desíti měst, kdežto zázračně uzdravil hluchého a němého. Pověst o divu tomto brzy se rozšířila po celé krajině, ačkoliv to Pán Ježíš zřejmě zakázal; a to způsobilo, že přistoupili k němu zástupové mnozí, majíce sebou němé, kulhavé, mdlé a jiné churavé. I kladli je k nohám Jeho a Pán Ježíš odebrav se s nimi na pusté místo uzdravoval je; při čemž je také vyučoval. Než zástupové tito ještě se rozmnožili. Blížil se totiž svátek stánků, a tu přicházelo k Pánu Ježíši vždy víc a více těch, kdož k svátku tomu do Jerusalema putovali, tak že počet lidstva kolem Pána Ježíše znamenitě vzrostl. Vidouce pak zástupové tito, jaké zázraky tu Ježíš činil, vidouce, jak němí mluví, kulhavi chodí, slepí vidí, divili se a velebili Boha Israelského. Takto uplynuly tři dni a lid tento, kterýž z blízka a z daleka přišel, nemohl se ani od Krista Pána odloučiti; až pak strávili veškeré zásoby pokrmu, kteréž byli sebou přinesli, a již neměli, co by jedli. A tu vykonal Pán Ježíš zázrak ten, kterýž nám vypravuje dnešní svaté evangelium. I měltě tu Pán Ježíš sedm chlebů a maličko rybiček, a touto malou zásobou nasýtil veškeré to množství lidu. Neboť sv. evangelium dokládá, říká: „Těch pak, kteříž jedli, bylo okolo čtyř tisíc.“

Jakož pak tenkrát Ježíš toto množství lidu na poušti způsobem zázračným nakrmil: podobně zachovává nás Otec nebeský každoročně, ježto úrodě zemské vždy na novo vzrůstá a zdaru dává. Také pak letos vidíme, kterak požehnáním Božím hojná úroda nám kyne. Ale jak rychle může to, nač se těšime, opět odejmuto býti? Jak mnohým dopuštěním Božím vysazen jest všeliký majetek náš? A to nechat nás pobádá, abychom dle sil svých všelikou pohromu od sebe odvrátili se snažili. Co pak nám ale je možno k odvrácení všelikého neštěstí učiniti? Na otázku totu láskám vašim odpovím, když mne bedlivě vyslechnete mluvícího dále ve jménu Páně.

Pojednání.

Důležitá to věru otázka, tážeme-li se: Co činiti můžeme a máme, aby nás Bůh ve své milosti a milosrdnosti od všeliké pohromy a škody chránil? Důležitá to otázka! I mám za to, že toužebně na odpověď čekáte. Nuže slyštež již, čeho tu třeba.

a) Prostředek první, k němuž tu své útočiště brátí máme, jest nábožná modlitba za odvrácení těžkých soudů Božích. Neb modlitba náležitě konaná proniká nebesa a nalezá u Boha sluchu nakloněného. A proč? Proto, moji milí, že modlíce se vyjadřujeme tolik, jako bychom volali k Bohu asi takto: „Hle, Pane, my závisíme zcela od Tebe a bez Tebe nejsme nic a nemůžeme nic konati. Ty jedině jsi pomocník náš, Ty jsi nám již často pomohl a taktéž pomůžeš nám opět nyní.“ Věru, takováto modlitba, jež v pokorě se zakládá, ta nemůže býti Bohu odporná, ta nemůže býti marná a ničemná.

Pečujte tedy o to, aby v příbytech vašich u všech domácích oblíbení došla, aby modlitba každodenní práce vaše posvěcovala, zvláště pak modlitby před jídlem a po jídle pilně a nábožně se konaly. Neb kdo tyto prosby o každodenní pokrm, kdo tato díkůčinění za chléb vezdejší nedbale koná neb dokonce zanedbává, ten jest nevděčný proti Bohu a nezasluhuje požehnání jeho. A takovýchto nevděčníků, jižto nemodlení k stolu zasedají a nemodlení od stolu vstávají, takových nevděčníků bývá hojnost. A kdo ví, zdaž to není příčinou, pakli Bůh dary své, ježto nám již ukazuje, před zrakem naším zničení hrozí.

Modlete pak se také pilně v kostele za zdar a požehnání požitků polních a za prospěch prací svých. Obzvláště scházejte se často a četně k společným službám Božím, abychom modlitby své spojili a za všeobecné potřeby a za odvrácení všelikých nehod a pohrom jednohlasně prosili. Neb společná modlitba zmůže víc, než modlitba jednotlivce, ježto již o dvou neb třech nábožně se modlicích praví Pán Ježíš u sv. Matouše (18, 19.): „Pravím vám, jestliže by dva z vás svolili se na zemi o jakoukoli věc, za kterou by prosili, stanet se jim od Otce mého, kterýž v nebesích jest.“ Ó čím spíše tudy vyslyšení dojdeme, pakli v hojném počtu ku horlivé modlitbě za odvrácení všelikých pohrom se spojíme. O tom se přesvědčil pohanský římský císař M.

Aurelius Antonius. Panovník tento válčil po dlouhý čas s Němci, a o nesnázích této války učinil list senátu a lidu Římskému, v němž mezi jiným i toto označuje: „Pátý den již nastával, co jsme začali trpět nedostatek vody. Já jsem našim k bohům prosebně volal o pomoc, ale byl jsem od nich opuštěn. I kázal jsem přivést k sobě ty, jež křesťany jmenujeme, a velel jsem jim, aby se modlili. Načež tito ihned na zemi se rozprostřeli a k Bohu mně neznámému nejen za mne, ale i za veškeré vojsko naše se modlili. A hnedle spadl s oblak na nás déšť hustý, nás okřívající, na naše ale nepřátely přišlo krupobití hromobitím provázené, tak že jsme pomoc nejmočnějšího Boha všickni poznali.“ Ejhle, nejmilejší, co zmůže společná upřímná modlitba.

b) Než slyštež, co ještě více činiti dlužno na odvrácení všelikých hrožících nebezpečností. Chceme-li, duše drahé, všeliké nehody od sebe odvrátiti, třeba jest dále, abychom zkoumali, jakými poklesky a hříchy bychom dříve neb později trest Boží na sebe uvaliti mohli. Neb tu jest na čase, abychom pokání činili a pokáním hněv Boží od sebe odvrátili. Prorok Jonáš již vyhrožoval přísným trestem Božím hříšnému městu Ninive a opovídal mu strašnou pokázu. Že pak Ninivetští v žini a popeli pokání činili, ušetřil Bůh celého města a trest mu prominul.

Zkoumej tedy, kř. milý, zdaž jsi dosud Boha nějakou nepravostí neurazil, ana by pohnouti Jej mohla, navštívití tě trestem. Shledáš-li pak na př. nějaký hněv, nějaké nepřátelství v srdci svém, vypuď ho, smiř se s bližním svým. Nabyli-li jsi jmění nespravedlivého podvodem, krádeží, šizením bližního, navrať ho, aby ti Bůh zároveň se statkem nespravedlivým neodňal též majetek spravedlivě nabytý. Prohřešil-li jsi se necudným živobytím, pohoršováním, zlým a hříšným obcováním, tu zhroz se soudu Božího a navrať se k životu novému, k životu lepšímu. Navykl-li jsi klení, zlořečení, sakramentování, aneb trpěl-li jsi to dosud beztrestně u podřízených svých, odstraň to co nejbedlivěji, abysi kletbu nesvolal na sebe, na svůj dům, na roli svou.

c) Konečně, když toto vše byli jsme učinili, je tu ještě třeba doctinného oddání se do vůle Boží. Bůh neopustí, On se postará. Když byl sv. Jan z Kříže převorem v Granadě, dával mu jednou představený kláštera návštěvu, že na příští den nemají již ničeho, co by jedli. Jan odpověděl:

„Do zítřka má ještě Bůh času, postarati se o nás.“ Časně rano opakoval představený stížnost svou, ale převor zůstal při svém: „Bůh se postará.“ A vskutku přišel brzo na to jistý muž k vrátnému tázaje se, zdaž by se v klášteře něčeho nedostávalo. Řeklo se mu, čeho není, a on pomohl. Bůh se postaral. Nejmilejší, tak když jsme co na nás jest byli učinili, zanechme vše ostatní moudrosti a lásce Boží. Bůh jistě zařizuje vše k našemu dobru. Vždyť to tvrdí samo písmo sv., řkouc: „Že milující Boha všechny věci napomáhají k dobru.“ Proč bychom tedy málomyslně a trápili se starostmi zbytečnými, kterýmiž postavu svou neučiníme ani o loket vyšší, t. j. jimiž zcela nic si nepomůžeme. Co prospějí všechny naše starosti, snahy a opatření? Všim tím nám nelze položití jaké překážky vůli Boží. Chce-li nás Bůh utrpením navštívit, tu musíme se podobati trpělivému Jobu, jenž zvolal: „Hospodin dal, Hospodin vzal; jak se Hospodinu libilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo požehnáno.“ Ušetří-li pak nás Bůh od všelikého trpkého navštívení, tu máme všecku příčinu, srdečně mu za to děkovati, tak jako Noe po potopě světa obětí diků Pánu přinesl, že vytrhl jej ze záhuby všeobecné.

A tak již slyšeli jste v krátkosti, co nám možno k odvrácení všelikého neštěstí učiniti. Zachovejte se tedy vždy, jak jsem pověděl. Modleme se k Bohu vroucně, spojme své modlitby k prosbám společným, prosme v duchu kajcnosti Boha za odpuštění, pak ale odevzdávajíce se do vůle Boží, vše na toho dobrého Otce nebeského skládejme. A pak můžeme doufati, že nás ušetří, že milostiv nám bude a že odvrátí od nás trest zasloužený. Amen.

Encyklika

Svatého Otce, papeže Lva XIII.

(Pokrač.)

Přecházíme nyní k vyličení toho všeho, v čem třeba hledati odpomoc smutných poměrů pracujících tříd.

S úplným ubezpečením přistupujeme k úloze té a ve vědomí, že Nám přísluší slovo ve věci té pronést. Neboť bez spolupůsobení náboženství a Církve není východiště z labyrintu toho; a poněvadž ochrana náboženství a správa prostředků

a síly církve spočívá především v rukách Našich, tož mlčení mohlo by se zdáti porušením Našich povinností.

Každým způsobem jest v této důležité otázce nevyhnutelná také činnost a námaha jiných faktorů; míníme totiž panovníky a vlády, majetné třídy a zaměstnavatele, konečně dělníky samy, o jichž osudu kostky se vrhají. Však pravíme se vším důrazem: Nepřipustí-li se Církev ku platnosti, tož veškeré lidské úsilí bude marným, neboť Církev jest to, jež z evangelia hlásá poklad učení, pod jichž mocným vlivem utiší se spor aneb při nejmenším ztratí na své ostrosti a nabude jemnějších tvarů; Církev jest to, jež duchu nejen ponaučení skytá, nýbrž působí a každého jednotlivce mocí na upravení mravů, přiměřeným křesťanským předpisům; Církev zabývá se tím bez přestání, aby sociální postavení nižších vrstev užitečným zařízením zvelebila; ona jest konečně prodechnuta tužbou, aby se síly a snahy všech stavů spojily ku podporování pravých zájmů dělnictva a pokládá působení státních auktorit na cestě zákonodárné, v příslušném obmezení za nevyhnutelné, by cíle bylo dosaženo.

Především dlužno hledati východiště v daném nezměnitelném pořádku věci, dle něhož v občanské společnosti nelze provést rovnost vznešeného s nízkým, chudého s bohatým. Nechťsi socialisté bájí o uskutečnění takových snů, vždy mocné bojují proti pořádku přírody. Vždy budou lidstvu nuceny největší a nejhlubší nerovnosti. Nestejné jsou vlohy, píle, zdraví a síly a z toho samého vyplývá i nerovnost v žití a v majetku. Tento stav jest velmi účelu svému přiměřený jak pro jednotlivce, tak i pro společnost. Společenské bytí vyžaduje totiž různost sil a jakousi pestrost a různost výkonů; a k těmto různým výkonům jsou lidé nabádáni právě onou nerovností v žití svém. Co se týče tělesné práce, té by člověk setrváv ve stavu nevinnosti, neměl zapotřebí.

Práce, po níž tehdy jako po nějakém požitku dobrovolně žadonil, byla mu za nutné pokání uložena po prvotním hříchu. „Proklata budiž země v tvém díle, s prací máš od ní živ býti po veškeré dny života tvého“ (Mojž. 3, 17.). Stejně budou vždy též ostatní obtíže a strasti na této zemi sídliti, poněvadž následky hříchu lpí jako krutí pronásledovatelé po boku člověka až do jeho smrti. Trpěti jest údělem našeho pokolení a nechť si jsou snahy ku zlepšení

života jakékoliv, tož společnost nikdy nebude prosta větších trampot. Ti, kteříž předstírají, že by chudina mohla vésti život bez nouze a bídý v pokoji a požitcích, mámi lid klamem, jenž bude mítí v zá-pěti ještě větší a horší zla, nežli jsou ona, na něž stůně nynější společnost. To jediné správné jest, když chápeme věci tak, jak skutečně jsou, když prostředky ulevující hledáme zcela jinde.

Hlavní chybou v řešení sociální otázky jest také to, že vzájemný poměr mezi majetnými a nemajetnými pracovními třídami vyličuje se tak, jakoby mezi nimi byla sama příroda zasela nesmířitelný rozpor, vyzývající je k boji. Naopak příroda vše ku svornosti a ku vzájemné harmonii naladila a zrovna jako v lidském těle při veškeré různosti údů přece jen ve vzájemném poměru panuje soulad a rovnoměrnost, tak i příroda chtěla, aby v těle společnosti žily vzájemné obě ony třídy ve svorném poměru a v jisté rovnováze. Jedna potřebuje druhou. Kapitál jest poukázán na práci a práce zas na kapitál. Svornost jest všudy nevyhnutelnou podmínkou krásy a pořádku, kdežto ustavičný boj plodí jen zdivočení a zmatek. K odstranění boje ale a ku vyhlazení jeho příčin má křesťanství divotvorné a různé síly.

Církev jako zástupkyně a ochrankyně nábožensství, má v první řadě v náboženských pravdách a zákonech mocný prostředek, aby usmířila boháče a chudé a je ve spolek sblížila; její učení a přikázání přivádějí obě třídy k jich vzájemným povinnostem a zejména ku zachovávaní předpisů spravedlnosti. Z těchto povinností v paměť uvádí stavům pracujícím zejména následovní: vykonávati správně a věrně veškerý práce, k nimž se zavázali dobrovolně a na základě právní smlouvy; dále pracídarci neškoditi na jmění ani mu neubližovati; při domáhání se práv střežiti se násilností a v žádném případě neosnovati spiknutí; neudržovati spojení se špatnými lidmi, kteříž jim klamně naděje předstírají a pouze trpké sklamání a zkázu jim zanechávají. — Povinností, jež za to práci-darcům a majetným třídám Církev ukládá, jsou následovní: dělníci nesmějí býti považováni za otroky a nesmí se s nimi také tak jednati; jich osobní důstojnost, již šlechtí jich hodnost jakož křesťanů, budiž považována vždy za posvátnou; řemesla a práce nezneušlechťují je, naopak, kdo rozumě a křesťansky smýšlí, musí jim to po-

kládati za čest, že samostatně život svůj za velikého namahání a úsilí udržují; nečestné a nehodné jest oproti tomu, vykořisťovati lidi ku vlastnímu užitku a je jen tak dalece ceniti, pokud jich síly stačí. Církev volá dále ku pracídárcům: Mějte též náležitý ohled k duševnímu blahu a k náboženským potřebám dělníků, povinností vaší jest ponechati jim času ku bohoslužebným cvičením; nesmíte jich vydávati do mravního nebezpečí při jich zaměstnání; nesmíte v nich udusiti smysl pro domácnost a spořivost; nespravedlivě jest přetěžovati je prací, více nežli síly jich snesou aneb žádati od nich výkonů, jež se nesrovnávají s jich věkem a pohlavím. Především ale napomíná Církev pracídárce zachovávat zásadu: „každému své.“ Této zásady mělo by použití nestranně též vyměřování mzdy, aniž by se přehlédly také ostatní různé okolnosti, s nimiž dlužno čítati. Vůbec vzhledem ku mzdě třeba si zapamatovati, že jest to proti božským i lidským zákonům, utlačovati núzné a vykořisťovati jich ku vlastnímu prospěchu. Zadržovati služebníkově zaslouženou mzdu jest hříchem, volající k nebesům: „Viz,“ praví sv. Duch, „mzda dělníků, již zadržujete, volá k Bohu a hlasy jich pronikají k Pánu Sabaoth“ (Jak. 5, 4.).

Majetní nesmějí konečně za žádných okolností poškozovati dělníky na jich úsporách, nechť si již násilím nebo podvodem anebo lichvou a to tím méně, ježto stav jich jest méně proti nespravedlnosti a přefortelování chráněn a majetek jich, poněvadž jest skrovný, zasluhuje tudíž většího ohledu.

Kdož by popíral, že jedině zachování těchto předpisů stačilo by, aby stávající rozpor se svými příčinami byl odstraněn? — Ale Církev, krácejíc ve šlépějích svého božského učitele a vůdce Ježíše Krista má ještě vyšší cíle, snaží se předpisy ještě vyšší mravní ceny jednu část lidstva k druhé co možná přiblížiti a přátelský poměr mezi oběma zavést. — Jen tehdy, bereme-li za měřítko budoucí nesmrtelný život, můžeme přítomný život spravedlivě a nestranně posuzovati. Kdyby nebylo jiného života, tož by tím vzal za své zároveň i pojem mravní povinnosti, a vezdejší život stal by se temnou, žádným rozumem nerozřešitelnou hádankou. Praví-li nám již to sám rozum, tož jest to zároveň vírou zaručeno, předkládající jako uhelný kámen všech náboženství učení, že teprve po ukončení ve-

zdejšího života nastává nám pravý život. Neboť Bůh nestvořil nás k vůli pomíjitelným a vrátkým statkům času, nýbrž pro věčné statky nebeské, a nevykázal nám zemi za vlastní sídlo, nýbrž za místo psa-necké. Zdaž člověk bohatstvím a jinými věcmi, nazvanými majetek a jmění oplýval anebo strádal, s tím nemá věčné spasení ničeho co činiti; avšak mnoho záleží na způsobu, jakým oněch věcí používá. Ježíš Kristus svým „bohatým vykoupením“ neshal toliko strasti a kříž, pokrývající naši cestu utrpení, on též proměnil ji ve zpružinu pro naši ctnost, v předmět zásluhy a nikdo nebude účasten věčné koruny, jenž nekráčí po křížové cestě Páně. „Budeme-li s ním trpěti, budeme s ním též vládnouti“ (II. Tim. 2, 12.). Svým dobrovolným strádáním přece jen Spasitel veškeré naše strádání a utrpení divotvorně zmínil. On ulehčuje nám snášení veškery útrapy netoliko příkladem, nýbrž také svou posilující milostí a nadějí na věčnou odplatu. „Neboť naše pomíjitelné a lehké útrapy v přítomnosti získají nám vrchovatou míru slávy na věčnosti“ (II. Kor. 4, 17.).

Církev tudíž napomíná bohatstvím vezdejším obdařené, že bohatství neosvobozuje člověka od lopocení a že pro věčný život nemá platnosti, ano spíše že mu může ještě více škoditi. Nápadné vyhrážky Ježíše Krista k bohatým musejí je naplniti bázní, neboť věčnému soudeci budou museti přísny účet klásti, jak naložili se statky tohoto života. Důležité a hluboké učení hlásá Církev o používání bohatství, učení to, jež pohanská světová moudrost jen temně tušila, jež ale Církev úplně objasňuje, a také ještě více uvádí v praktický život. Poučení to týká se *dobročinnosti*, almužny. Učení toto jest podmíněno, rozdílem mezi spravedlivým majetkem a spravedlivým používáním majetku. Soukromý majetek zakládá se, jak jsme viděli na přirozeném pořádku. Používati majetku, rozumí se v mezích práva, jest jednotlivci netoliko dovoleno, nýbrž jest totéž ve společenském žití člověka nutno. „Dovoleno jest,“ tak praví sv. Tomáš, „aby člověk měl majetek a jest to zároveň potřebno pro lidský život“ (II.—II. Gn. LXVI. a. 2.). Tážeme-li se tedy, jaké tvářnosti má míti používání majetku, tož odpovídá Církev s tímtež svatým učitelem. „Člověk musí považovati zevnější věci netoliko jako majetek, nýbrž jako společné jmění a s ním také tak nakládati, totiž má je sdíleti se

strádajícími.“ Tudíž praví apoštol: „Poruč bohatým tohoto světa, aby rádi dávali a sdíleli“ (II.—II. Gn. LXV. a 2.). Zajiště není nikdo povinen újmu činiti svým vlastním nevyhnutelným potřebám neb rodiny své, by bližnímu ku pomoci přispěl. Není ani závaznosti k vůli almužně odřikati se vydajů přiměřených stavu. „Neboť nikdo není“ bychom opět mluvili ústy sv. Tomáše, „povinen žiti způsobem nepřiměřeným“ (II.—II. Gn. XXXII. a. 6.). Je-li však majetek větší, nežli jest potřebný ku živobytí a ku vystupování, přiměřenému stavu, tož nastupuje povinnost uštědřiti — z přebytku almužnu strádajícím spoluobratřím. „Co vám přebývá, to rozdejte chudým,“ stojí v evangeliu (Luk. 11, 4.). Tato povinnost není ale povinností spravedlnosti, vyjímajíc arci případ nejkrasší bídý, nýbrž křesťanské lásky, a tudíž nemůže též býti soudní cestou vynucena. Za to ale dostává se jí doložení a opodstatnění mocněji nežli pozemským zákonodárcem a soudcem, se strany samého věčného soudce světa, jenž četnými výroky doporučuje dobročinnost: „Více blaží dáti, nežli bráti“ (Dějiny apošt. 20, 35.) a on zvěstuje, že v soudný den bude souditi o uštědření a odmítnutí almužny jeho chudým zrovna tak, jako by jemu samému byl milodárek uštědřen neb zamítnut. „Co jste učinili jednomu z posledních bratří mých, mně jste učinili“ (Mat. 25, 40.) Výrok ten dá se tudíž takto krátce shrnouti. Koho Bůh bohatěji podaroval statky, nechť jsou to již hmotné a zevní, anebo duševní statky, ten obdržel přebytek k tomu účelu, aby jej sice použil ku svému vlastnímu prospěchu, ale též ku prospěchu spolubližních svých. Sv. Řehoř Velký praví: „Komu se dostalo údělem důmyslu, ten nechť jej použije k užítu druhých, kdož obdržel bohatství, nechť neopomene dobrodiní činiti, kdo v praktických věcech má zkušenost a výcvik, nechť použije vědomostí svých ku prospěchu spolubližních“ (V evang. hom. IX. 7, 15.) Církev ale poučuje nemajetné, že chudoba v očích věčné spravedlnosti není zcela žádnou hanbou a že práce za příčinou získání obživy nečiní žádnou nečest. Kristus Pán odůvodnil to skutkem i příkladem, on jenž k vůli nám „chudobným se stal, jsa vlastně bohat“ (II. Kor. 8, 9.) a jenž ačkoliv byl Syn Boží a Bůh sám, přece chtěl, aby byl pokládán za syna tesařova, ztrávil velkou část života svého tělesnou prací. „Není to tesař, syn Marie?“

Kdož tento božský vznešený příklad vážně pozoruje, ten snadněji pochopí, že pravá důstojnost a velikost člověka spočívá vlastně v mravních vlastnostech, to jest ve ctnosti; že ctnost ale jest statkem přístupným všem stejně, nejnižšímu zrovna tak jako nejvyššímu, bohatému — jako chudobnému a že nic jiného nežli pouze ctnost a zásluha činí nebe přístupným.

Ano oproti nešťastným a nebožákům tohoto světa láska Boží jaksi ještě více se jeví: Ježíš Kristus vyhlašuje chudé za blahoslavené, pozývá všechny, přetížené starostmi a plahočením, laskavě k sobě, by jich těšil; k pronásledovaným a opovrženým projevuje obzvláštní lásku. Tyto zjevné pravdy musejí přec v srdcích bobáček a vysoce postavených osob každou zpupnost utlumovati a v myslích chudobných malomyslnost vzpružiti, ty pravdy musejí vštípití láskavost k nuzným a nuzné opět povzbuzovati ku pokoře. Tak sociální propast zející mezi oběma třídami snadno se zaceluje a na obou stranách vzbuzuje se přátelské, smířlivé smýšlení.

Však když mravnost křesťanská dospěje úplně k platnosti, nesetrvá se pouze při smířlivé náladě; nýbrž pravá bratrská láska spojí ve svazek pevný oba díly. Jež budou žiti u vědomí, že jeden společný otec nebeský všechny lidi stvořil a všechny určil pro stejný účel, pro věčnou odplatu dobra, jímž Bůh sám jest, jenž jedině lidi a anděly může oblažiti dokonalou blažeností. Pochopí se pak, co to znamená, že Ježíš Kristus vykoupil všechny stejně svým utrpením a všechny povýšil na tutéž hodnost dítek Božích; že pravý duševní svazek bratrský spočívá mezi nimi a Kristem Pánem „prvorozeným mezi mnohými bratry,“ pochopí se, co to dále sluje, že statky přírody a dary milosti vesměs náležejí společně veliké lidské rodině, a jen kdo se sám činí nehodným, bude z dědictví nebeského štěstí vyloučen. „Když ale synové, pak také dědicové a totiž dědicové Boží a spoludědicové Krista“ (Řím. 8, 17.)

Tot jsou dle křesťanských názorů zásady lidských práv a povinností. Zdaž by nebyl veškerý spor v krátké lhůtě odklizen, když by tyto pravdy v občanských společnostech k úplnému uznání dospěly?

Však církev neobmezuje se, aby pouze cestu ku vyléčení zla ukázala, nýbrž používá též léčebných prostředků. Veškerá práce její směřuje k tomu, aby člověčenstvo dle měřítka svého učení a ducha vzdělala

a vychovala. Prostřednictvím episkopátu a kleru odvádí posvátný proud svého vyučování do nejširších kruhů lidu, až pokud vliv její sáhá. Ona hledí vniknouti do vnitra lidí a chce vůli jich vésti, aby všichni v jednání řídili se dle Božích předpisů. Právě vzhledem k této vnitřní působnosti, tedy v ohledu, na němž vše záleží, rozvinuje církev vítěznou, svou výhradně vlastní sílu. Neboť prostředky, razící ji cestu k srdcím, dostala se od samého Ježíše Krista k tomuto posvátnému cíli; spočívá v nich božská síla. Tyto prostředky jediné pronikají k srdci lidskému a jediné tato moc vede člověka k poslušnosti povinnosti jeho, k utlumení vlastních náruživostí, k dokonalé lásce k Bohu a k bližnímu, k překonání četných překážek na cestě ctnosti. — Na doklad toho stojí to za to, poukázati na příklad z minulosti.

Vytkneme pouze jednu skutečnou událost, jež jest povýšena nad každou pochybnost, řekneme-li: Byl to vliv a správa církve, jimiž občanská společnost byla ze základů obnovena; vyšší sociální síly jsoucí jí vlastní, povýšily člověčenstvo na dráhu pravého pokroku, ano probudily je z úpadku opět k životu; křesťanskou výchovou národů přivodily rozvoj, jenž veškeré dřívější kultury daleko převyšuje a pro všechnu budoucnost nebude žádnou jinou osvětou předstížen. Tato dobrodiní mají nejsvětější osobu Ježíše Krista za svůj pramen a za svůj konečný cíl; jako svět děkuje za vše Bohu a člověku, tak také vše dobré vztahuje se k němu, jako ku konečnému cíli všech věcí. Život Ježíše Krista pronikl veškerým okrskem zemským, jakmile světlo evangelia vzešlo a veliké tajemství vtělení Boha a vykoupení našeho pokolení zvěstováno bylo; pronikl k veškerým národům, všem třídám a založil v nich křesťanskou víru a její mravní předpisy. Z toho nutně vyplývá, že hledáme-li léčebný prostředek pro lidskou společnost, to že prostředek ten spočívá jen v křesťanském obrození veřejného a soukromého života. — Neboť jest to známá zásada, že nechat kterákoliv společnost, aby dosáhla vnitřního obrodu, musí se vrátit k svému původu. Zdokonalení každého svazku spočívá právě v tom, aby směřováno a docíleno bylo to, co na prvopočátku bylo považováno za účel; snahou po tomto cíli musí přiměřený život do společenského těla vniknouti. Odchýliti se od cíle znamená zrovna tolik, co úpadek, kdežto ná-

vrat k původnímu cíli značí uzdravení. To platí o celém tělesé státním a totéž týká se také v nejčetnější třídě státního občanstva, o stavu dělnickém.

Církev neobmezuje se pouze na péči duševního života v takové míře, aby proto pozapomínala na záležitosti pozemského života. — Ona jest naopak obzvláště vůči dělnickému stavu naplněna horlivou snahou, aby mohla umírniti bídu života též po své hmotné stránce. Již svým návodem ku mravnosti a ctnosti podporuje zároveň hmotné blaho, neboť sporádaný křesťanský život má vždy podíl na zjednání zemského blahobytu; Boha, jenž jest pramen a dárce blahobytu, činí člověku náchylným a odpuzuje dva nepřátely, jsoucí často uprostřed přebytku příčinou trpké bídy, totiž bezuzduou hrabivost a požitkářství; okořeňuje skromný vezdejší los štěstím spokojenosti, nachází ve spořivosti náhradu za mizící statky štěstěny a zachovává člověka před lehkomyšlností a nepravostmi, kterýmiž též značný blahobyt často rychle bere za své. — Církev ale rozvinuje mimo to též vhodné praktické prostředky k umírnění hmotné bídy nuzných a dělníků, činí různá opatření ku povznesení jich života. Ano, že její činnost v tomto ohledu v každé době byla nejvýše dobročinná, uznávají i sami její nepřatelé. V dobách prvního křesťanství byla bratrská láska tak mocná, že často bohatí zbavili se veškerého svého jmění, jen aby nuzným pomohli. Následkem toho nebylo, jak sv. písmo praví, „žádných strádajících ve středu věřících“ (Dějiny apoštolů 4, 34.). Každodenní udělování almužny bylo úkolem, jež apoštolové ukládali diakonům a k vůli nimž byl ustanoven zejména zvláštní stupeň svěcení diakonatu. Sv. apoštol Pavel vzal na se přes veškerý četné starosti pro veškeré církevní obce obtížný úkol, přinést nouzi strádajícím křesťanům v Jerusalemě osobně po klopotné cestě almužnu. Tertullian vypravuje o vedlejší dani, již křesťané uštěďrovali při jednotlivých schůzkách; nazývá ji „zálohou lásky“ a praví, že slouží ku podporování nuzných a jich pohřbů, strádajících sirotků obého pohlaví, starcům a do neštěstí upadnuvším (Apol. II. 39.). — Tak vzniklo ponenáhlu církevní patrimonium a bylo vždy se svatou péčí jako dědičný poklad nuzných a chudobných zachovááno. Církev neštitila se putovati též jako žebráčka ku dveřím bohatců, by získala pro nuzné hřívny. Ona to byla, společná

matka chudých a bohatých, jež tím, že křesťanskou lásku k bližnímu rozlítala, vyvolala v život zvláštní církevní řády, vnovavši se zcela řemeslně službě k umírnění pozemské bída, tak že pro každou tíseň byla po ruce pomoc, pro každou bolest útěcha. (Pokračování.)

Rodná dědinka.

Z cizích, drahých, chladných krajů
po dlouhém zas jednou čase
rodnou navštívil jsem vísku,
pokochal se v oné krásě,
již dědinka rodná skýtá,
věncem borů šumných skryta. —

Mateřskou jsem zase řečí
mluvil, česky si zazpíval —
po čem jsem jen v dálném kraji
toužil, o čem tam jsem sníval,
dosáhl jsem — otce, matku
spatřil jsem i rodnou chatku. —

V přátel kroužku zastavil se
duch můj, okřál v plné síle —
bratří, sester láska, sdílnost
slastné připravila chvíle
srdci mému — v jejich středu
na vši zapomněl jsem bědu.

Po vonných jsem nivách, borech
těkal, ssál vzduch vůněplný,
s podivem jsem pozoroval
ty vánkové v poli vlny
a naslouchal s tajem dechu
hudbě plectva v hebkém mechu. —

Nyní, kdy zas cizí hosti
kraj mne pustý, nudný v dáli,
stále, stále jen zalétám
tam, kde duše, srdce ssály
novou těchu, novou sílu,
novou radost k práci, dílu. —

Prok. Zaletěl.

Z památných míst sv. Aloisia.

Napsal Dr. Jaroslav Sedláček.

Sv. Alois posvětil za žití svého mnoho míst a měst přítomností svou; některá jen prošel, některá krátce navštívil, v mnohých se i déle zdržel. Pětiletý vzat byl z ro-

diště svého Castiglione do Casal Maggiore, kde otec při vojště se zdržoval. Devítiletý přiveden byl do Florence, a zůstával zde po dvě leta. V jedenáctém roku vzal ho otec do Mantovy, krátce na to jel s matkou za otcem do Monferrata. Roku 1581, když mu bylo třináct let, nacházeje se v průvodu Donny Marie, manželky Maximiliana II., jel do Španělska, odkud se teprve roku 1584 vrátil do Itálie. Roku 1585 zdržoval se v Miláně a navštěvoval zde školy. Na to jel do Říma a vykonal na cestě pouť v Lorettě. Roku 1586 odjel se svým nemocným představeným do Neapole, odkud se ale po krátké době vrátil. Ještě jednou roku 1589 navštívil rodiště své Castiglione a Milán. Po návratu svém do Říma ošetřoval nemocné, ale roznemohl se brzy sám a zemřel dne 21. června 1591.

Nejedno z těch míst, kde se světec zdržoval, udržuje památku tuto chrámem neb kaplí ku počtě sv. Aloisia zbudovanými a ctitelé andělského mládence vyhledávají rádi ta místa, by v nich světec uctili a o ctnostech Jeho zbožněji rozjímali.

Ctitel světcův vyhledá především rodiště sv. Aloisia, *Castiglione delle Stiviere*.

Místo, to leží jižně od jezera Gardského na silnici z Mantovy do Brescie. Kdo chce Castiglione navštívit, učiní tak nejlépe z Brescie, která leží na dráze mezi Veronou a Milánem. Z Brescie použije parní tramway-e, která jede kol Castiglione až do Mantovy. Pod místem samým jest zastávka. Do Brescie dostane se z Tyrolska ještě pohodlněji, jde-li po dráze z Tridentu až do stanice Mori, odkud poboční drahou dojede přes Arco do Rivy; odtud přenese ho parní loď do Salò při jezeře Gardském; zde sedne na parní tramway a je ve dvou hodinách v Brescii; cesta celá jest nad míru rozkošná. Ze stanic železné dráhy Lonato aneb Desenzano lze pěšky dojít Castiglione v jedné neb ve dvou hodinách.

Castiglione (od slova castellum, tvrz, hrad; tedy velký hrad, velká pevnost; aneb od starého slova castello, pak to značí pevnost malou) zove se delle neb dello Stiviere, na rozdíl od Castiglione Mantuana neb Aretina neb j.; přídavek ten jest nejasný, neb la stiviere není italské slovo a lo stiviere značí botku, což vykládají tak, že se zde vyráběly hedvábné a vlněné botky.

Od zastávky parní tramwaye vidíme Castiglione na nevysokém návrší před sebou. Hradu viděti není. Ve válce oposloupnost

dostal se hrad smlouvou Milánskou roku 1701 v moc císařských; ti ale byli již r. 1702 vytaženi odtud vůdcem francouzským Revelem. Rakušané pokusili se roku 1706, aby poznovu pevnost tuto dobyli, byli ale Villarsem a Mendavim u Guidizzoli poraženi, a Francouzové rozbořili hned na to celou pevnost, aby v ní nemuseli držet posádku a ji hájit. Tak nezbyla ze starého hradu jen brána a v pravo od ní bývalé obydlí kastellánovo a chrámek sv. Šebastiána.

Za to poutá zraky naše na kraji Castiglione stojící velkolepý chrám sv. Nazaria a Celsa, který jest farním chrámem zdejších. Vysoké cypřiše zakrývají poněkud přední část chrámu, který přes to dobře by mohl sloužiti za chrám biskupský, za dóm. V nynější podobě postaven byl roku 1772; dříve tu stávala menší svatyně, zasvěcena sv. Petru a sv. Pavlu. V té svatyni starší byl nejstarší syn pána castiglionského, markrabího Dona Ferrante a Donny Marty Tana Santena, Aluigi dne 20. dubna 1568 pokřtěn a bylo mu dáno jméno po zesnulém již dědu. Jméno to se psávalo obyčejně Lodovico neb Luigi; v severní Itálii však uvykli říkati Aluigi neb Aloigi, jak se také sám sv. Alois psával.

Oltáře chrámu jsou velmi uměle a vkusně z mramoru zhotovené, aneb mramorem ozdobené: z obrazů olátních vyniká obraz Panny Marie; nejdrahocennějším ostatkem chrámu jest článek prstu sv. Aloisia, který sem byl dán z bývalého chrámu kapucínského Santa Maria della Noce. Zde modlívala se zbožná máti svatého patrona mládeže; zde ona sama uctívala obraz zesnulého syna, když byl poprvé na oltáři k veřejné účtě vystaven. Před presbyteriem čteme latinský nápis: Marthe. Tanae, Gonzagae, Aloisii, Illius, Sancti Matris. O. VI. Kal. Majas MDCV. O. H. S. S. t. j. Marty Fany Gonzaga, Aloisia, onoho (velikého) světce Matky, zesnula 26. dubna 1605, (Ossa hic sita sunt) kosti zde jsou uloženy.

Dříve byla pohřbena v chrámě Františkánů, zvaném di Santa Maria, as půl hodiny od města vzdáleném. Do chrámu toho uchlýl se jednou sv. mládenec, když otec nechtěl o tom slyšeti, že by sv. Alois vstoupil do kláštera.

Chrámek Santa Maria ležel při malém a rozkošném jezeru, které bylo zde uměle utvořeno a markrabí měl v přistaveném klášteře Františkánů několik místností pro

sebe a rodinu svou vyhrazených. Zde modlil se sv. Alois k Bohu, aby ho posiloval v dobrém úmyslu a pomohl jemu, aby obdržel dovolení otcovo a mohl vstoupiti do kláštera. Jezírko zmíněné nelze více viděti; v malé vzdálenosti od města ukázali nám přece podzemní pokoj, zbytky bývalého kláštera, v němž sv. Alois se modlíval. Pod pokojíkem teče čistá voda, kterou vedou do zahrady a tam tvoří přirozený vodotrysk. Chrám i klášter byly 1804 zbořeny, kosti matky světce na to přeneseny do farního chrámu. Biskup Mantovský opravil v poslední době zmíněný pokojík a proměnil v krásnou kapli, kde se nyní i mše sv. sloužiti může.

Ve farním domě sv. Nazaria a Celsa uchovávala se jako drahocenná památka kniha, v níž křest sv. Aloise byl zaznamenán. Nápadným zajisté jest, že kdežto při všech úkonech zaznamenaných bylo užíváno jen řeči vlášské, při záznamu křtu sv. Aloisia nalézala se slova latinská: „kěž jest šťastným, když jest milým třikrát dobrotivému a třikrát všemohoucímu Bohu a i lidem! Nechať žije na věky!“ Přidal je tehdejší arcikněz, Monsignore Giovanni B. Pastorio, buď z úcty k rodině knížecí, aneb z vnuknutí Božího.

Z farní budovy vede nás cesta přímo k ulici San Luigi, do níž v levo zajdeme a stojíme před chrámem sv. Aloisia zasvěceným. Vévoda Ranuzio z Parmy převezl r. 1610 slavně lebku sv. Aloisia do Castiglione a ta uchovává se dosud za oltářem ve zvláštním výklenku. Nejprve uchovávali ji v zámecké kapli, kde řád Jesuitský služby Boží zastával; r. 1633 byl ale vystaven nový chrám sv. Aloisia v městě samém a zde položen ten posvátný statek do zvláštní skleněné schránky a od mnohých poutníků uctíván. Vedle chrámu jest ústav vychovávácí a kněz ústavu milerád vede poutníka za oltář, otevře železnou mříž a kovová dvířka a dovolí pohlédnouti s úctou na nevelkou lebku světce. Nad ostatkem vidíme krásný obraz představující nám, jak andělé provázejí sv. Aloisia do slávy nebeské.

V postranní místnosti chrámové odpočívají příbuzné sv. Aloisia, které ve zdejších klášteřích v pověsti svaté byly zemřely: Donna Cintia, Donna Olimpia a Donna Gridonia. Komůrky těchto tří ukazují se v blízkém doně panen „di Gesù.“ Když vstoupíme do komůrky, kde Donna Cintia, zakladatelka toho panenského řádu bydlela,

spatříme v pravo ve stěně za sklem osm kamenů vzatých z onoho pokoje, v kterém se sv. Aloisius narodil. Tak praví nám nápis:

Parietibus, Quos olim incoluis Pi-
issima Donna Cynthia Gonzaga Pri-
mus Lapis Collegii Virginum Jesu Hoc
Unum Deerat Ornamenti ac Decoris, ut,
Eversa Castilionensi Arce e Diruto
Cubiculi B. Aloysii Gonzagae illius
Patru Pavimento Erepti Lateres in
Aedificationem insererentur.

(Stěná, které kdys obývala zbožná Donna Cintia Gonzaga, zakladatelka sboru panen di Gesù, jedna jen scházela okrasa a ozdoba: aby se po zboření Castiglionského hradu a zničení komůrky Bl. Aloisia Gonzagy, strýce té panny, dlažbě vzaté kameny vsadily do stavby této.)

Ve zvláštní skřini nám ukazují ještě stříbrný kříž sv. Aloisia. Po obou stranách skříně visí větší kříže, sdělané z dřeva klekátka světoova. V hovorně domu jest nad to věrný obraz šestiletého dítky Aloisia, pak tu v účtě chovají jeden zub jeho a malý obrázek jeho v rouše řádu jesuitského. Obrazy rodičů světce ukazovali nám v domě při farním chrámu.

Ještě jedna svatyně zachovala se nám zde z dob andělského mládence. Šli jsme po náměstí S. Luigi zpět k farnímu chrámu a vedle toho jest chrámek zvaný „della disciplina.“ Nazývá se tak, že byl chrámem bratrstva „della disciplina.“ Tam sv. Aloisius r. 1590 kázal před nedělí 2. po Devítníku a vybízel četně shromážděné rodáky, aby přistoupili v neděli ku stolu Páně. Na to zpovídali zdejší řeholní i světští kněží po celou noc; tak poslechl všichni hlasu světoova. I nyní káže sv. Alois, káže příkladem, památkou svou; kéž by jen u všech kázání jeho tiché mělo taký účinek, jako slova jeho v chrámku „della disciplina.“

Z chrámku pěkně, čistě vyzdobeného vyšli jsme zase před farní chrám a rozhlédli jsme se po rovině a vzpomněli, že tu na blízku, u Solferina, u Custozzy mnoho krajanů leží; pomníky na těch místech nás na to upomínají ještě více.

Blíže Castiglione leží *Castelgoffredo*, kde v létech 1511—1550 sídlil děd světoův, Aluigii Gonzaga. Tento se nejednou v bojích vyznamenal, byl miláčkem Karla V., který ho v sídle Castelgoffredo navštívil. On si liboval v latinských průpovědkách, a poroučel je pak psáti na rozličné budovy.

Tak se na věži, v které i sv. Alois později přenocoval, nalézala slova: *Maximus annis operis principium a Deo optimo max. suscipiendum.*

Fortitudo mea, amor populi, potentiorum reverentia, stálo na štítu paláce.

Na chrámu del Consorzio stojí psáno: *Quia nomen tantum in terris — Aloisius.* Dále: *Aloysius Gonzaga, Marchio, hic mortuus quiescere voluit, ubi vivus numquam quievit.*

Rakev měl dávno před smrtí připraven, mnohokrát v ní také ležel, aby na smrt tím více pamatoval.

Ještě dosud jest palác v Castelgoffredo velmi pěkný a ukazují ve věži v pravo pokoj, kde sv. Aloisius při návštěvě strýce roku 1590 přenocoval.

Casal Maggiore, kam světec v pátém roce věku byl přišel, jest městečko na levém břehu Pádu. Bývalo střediskem vojska, jemuž velel kdys otec sv. Aloisia. Místo to utrpělo povodněmi náramně: řeka Pád podmilá břehy své a trhá domy města. Na počátku šestnáctého století strhly vody i pevnost Casal Maggiore, tak že pozůstala jen jedna věž, která slouží nyní za vězení. Zde památek na světce našeho nenalezem žádných.

V *Mantově*, které platilo za hlavní či původní sídlo rodiny Gonzaga, a kde se v rodinném archivu ještě listy matky sv. Aloisia a jiné vzácné památky na světce chovají, navštěvoval sv. Aloisius rád tamní klášterní chrámy: proto v nich vidíme často obrazy a oltáře sv. Aloisia.

Ve *Florenci* bydlel světec se svým bratrem po dvě leta v domě v ulici dříve *Via degli angeli*, nyní *Via degli Alfani* jmenované.

Na přední části domu nalezáme obraz světce a pod ním staré nápisy:

„*Beati Aloysii Gonzaga Soc. Jes. simulacrum aspice viator et locum, ubi steterunt pedes ejus animo venerabundus exosculare.*“

Pohled na obraz blahoslaveného Aloisia Gonzagy z Tov. Jež. poutniče a zlíbej v duchu zbožné místo, na kterém nohy jeho stály.

„*Hic novennis puer tyrocinia posuit sanctitatis et si illum regia aula et Florentina nostra civitas mirata est Virgini ab angelo salutatae illibatam virginitatis florem offerentem, domus haec, quam tantus hospes implevit ipsum eximiae reli-*

gionis cultu in tam tenera aetate floruisse gloriatur."

Zde devítiletý hoch položil základ svatosti své, a když jak dvůr tak i město Florentinské jej obdivovaly, jak obětuje Panně andělem pozdravené květ neposkvrněného panictví, tento dům se honosil, že v něm taký host prodléval a v něm v tak něžném mládí vykvetl k převýtečné zbožnosti.

"Neve tam augustum domus et hujus urbis pereat decus monumentum hoc positum fuit Ser. Cosmo M. D. Etrur. regnante anno salutis 1688.

A aby nezanikla taková ozdoba domu i města, proto postaven tento památník léta spásy 1688 za vlády Nejjasn. vladaře Etrurie Velkovévody Cosima.

V chrámě dell' Annunziata před milostným obrazem „Santa Maria delle Grazie“ se svatý jinoch nejraději modlival. Sv. svátosti přijímal v chrámě sv. Jana Evang., který se nazýval di San Giovannino a byl proti paláci Medicejských. Chrámek byl r. 1580 rozšířen a teprve 1661 ve velkých rozměrech stavba dokončena. Magdalena de' Pazzi navštěvovala týž chrámek a vykonávala zde své pobožnosti.

* *

Dne 1. srpna 1851 vyjela císařovna Donna Maria z Prahy a v Padově přidal se asi 26. září k družině její Don Ferrante se syny svými, aby jel s císařovnou do Španělska. V Lodi vyšel jí vstříc sv. Karel Borromejský, aby ji pozdravil; zde sešel se sv. Aloisius podruhé se sv. Karlem. Poprvé sešel se s ním v Castiglione, kde jemu sv. Karel ve farním chrámu Páně podával nejsvětější Svátost při prvním sv. přijímání. Přes Janov, Barcelonu, Monserato a Saragossu dostal se světec do Madridu, kde po dvě leta bydlel ve farnosti San Martino. Zde při dvoře císařském neustál sv. jinoch ve zbožnosti, a prospíval ve ctnostech tak, že dvořeninové, kteří ho ostatně měli v úctě, říkali: „Malý markrabí castiglionský není z těla a krve;“ i jim zdál se býti andělem v lidské podobě. Pobytu svého použil světec velmi dobře ku vzdělání svému ve vědách přírodních a ve filosofii; v Alkalá získal si přízeň slavného theologa P. Gabriela Vasqueze.

Dům, v němž bydlel Don Ferrante v Madridě, náležel janovskému vyslanci; později koupili ten dům Jesuité a měli v něm noviciát. V tomto století byl však

zbořen a na místě jeho stojí veliká ústřední budova university Madridské.

Zde uzrál ve zbožném jinochu úmysl, že vstoupí do kláštera, po nějakou dobu uvažoval u sebe, který klášter by měl si zvoliti. Přál si již, aby vstoupiti mohl do Tovaryšstva Ježíšova, ale aby věděl, je-li to též vůle Boží, ustanovil se na tom, že přistoupí o svátku Marie Panny ke Stolu Páně a bude prositi za dar osvěcení, aby poznal, v kterém řádu jej Bůh míti chce. O nanebevzetí Panny Marie, roku 1583 vykonal si tuto pobožnost v kapli císařské kolleje Jesuitů v Madridě před zázračným obrazem Matky Boží a slyšel tam zřejmě, že jest to vůle Boží, aby vstoupil do řádu, ke kterému již bez toho jej srdce táhne, Na památku toho nazván byl obraz tento obraz Panny či Paní Dobré Rady a vždy před svátkem nanebevzetí Panny Marie koná se zde za velikého účastenství aloisiánská nověna k Matce Boží.

Z toho, že v chrámě San Jago de Uclès, hlavním to sídle rytířů řádu sv. Jakuba, nalézá se obraz, který představuje sv. Aloisia v rouše rytířů sv. Jakuba, a že tamtéž i podobná socha svatého mládence v rytířském rouše na postranním oltáři se nachází, soudí se dosti bezpečně, že sv. Alois byl za svého pobytu ve Španělsku přijat do počtu rytířů sv. Jakuba.

Po návratu ze Španělska zdržoval se v Miláně sv. Alois v roce 1585 as osm měsíců: zde navštěvoval pilně chrámy i San Celso a di San Fedele. Do chrámu Jesuitů v zdejším městě dán byl krásný obraz představující, jak sv. Karel Borromejský podává poprvé svatému mládenci Tělo Páně.

Hlavnější památná místa aloisiánská nalezne ctitel toho světce v Římě.

Právě proti Quirinálu, kde nyní sídlí italský král, stojí chrám San Andrea in Monte Cavallo, s kterým býval spojen dům noviců Tovaryšstva Ježíšova. Sem blížil se dne 25. listopadu 1585 sv. Aloisius, aby připravoval se ku klášternímu životu. Po mši sv. loučil se s těmi, kteří ho byli z Mantovy provázeli a vzpomenuv na otce svého, promluvil o sobě: „Obliviscere populum tuum et domum patris tui, (zapomeň na lid svůj a na dům otce svého); když vstoupil do komůrky noviců, zvolal radostně: „Haec repuies mea in saeculum saeculi, hic habitabo, quoniam elegi eam (Ž. 131. v. 14. Toť jest odpo-

čívání mé na věky věkův; tu přebývati budu, nebo jsem zvolil je.)

Noviciát tento od roku 1870 vládou italskou zrušen. Chrám ten St. Andrea daroval r. 1565 biskup z Tivoli sv. Františku Borgiášovi. Chrám byl v brzkou rozšířen, dům zvětšen a noviciát sem přeložen. Chrám obdržel nynější podobu roku 1670, kdy sem byly přeneseny ostatky sv. Stanislava Kostky. Po zrušení Jesuitů sídlili zde Lazaristé, které však francouzská vláda r. 1810 vypověděla. Roku 1814 dán sem opět noviciát Jesuitů; r. 1847 si zde zřídila francouzská posádka nemocnici až do r. 1867; od té doby bydleli zde členové jihoamerické kolleje (Collegium Pium Latinum Americanum) a v jedné jen části novicové jesuitští. Roku 1870 prohlášeno vše za jmění státní a přidáno ku Quirinálu; od té doby bydlí zde dvorní služebnici. Americké kolleji ponechána byla na čas jedna část domu; později platila nájemného 24 000 franků; na to r. 1887 zcela vyhostěna. Myslelo se, že zachová vláda křesťanské účtě pokoj, v kterém zemřel sv. Stanislav, ale r. 1888 zbořila vláda tu část domu a vystavěla zde dům pro královské ministerstvo.

Sv. Aloisius byl 828. novic římského domu; zajímavé jest, co sebou dle knihy noviců do domu byl přinesl: „Don Aloisius Gonzaga přišel dne 25. listopadu. Přinesl sebou dva pláště z černého sukna a dva taláry, jeden kratší, druhý delší ze stejné látky, zimarru (svrchní šat bez rukávů) z černého sukna, hrubý soukenný šat, dvě kazajky, jednu z mocajale, druhou z fustagny, dvoje spodky ze sajah a stejné punčochy, filcový klobouk, červenouspodní kazajku, dvanáct košil, dvanáct párů střeviců, dvanáct šátků, devět ručníků, dvoje punčochy plátěné, dva birety, kufr a obraz představující Spasitele na Kříži.“

Po dvou letech na den sv. Kateřiny r. 1587 složil sv. Aloisius v kapli římské kolleje jednoduché sliby; dne 26. února 1588 obdržel u sv. Jana v Lateráně tonsuru; tamtéž obdržel nedlouhou na to čtyři nižší svěcení. Denně vícekrát navštěvoval světec chrámek kolleje římské, zvaný dell' Annunziata, tvořil při něm jen malou postranní kapli. V ní uložena byla zprvu tělesná schránka svatého mládence a četní ctitelé zde před ostatky jeho se modlili až do roku 1649, kdy přeneseny byly do velkého chrámu sv. Ignáce. Až posud uchovávají se ty vzácné ostatky pod oltářem

v pravém rameně chrámového kříže ležícím. Oltář ten nádherný věnován byl rodinou Lancelloti a jest stále krásně ozdoben a ctiteli sv. Aloisia obležen.

Proti tomu oltáři vidíme neméně krásný oltář Zvěstování Panny M., pod kterým leží v skvostném sarkofágu tělo sv. Jana Berchmanse, druhého sv. Aloisia. Chrámek „dell' Annunziata“ byl spolu s římskou kollejí roku 1870 zabrán vládou italskou a tím také službě Boží odňat. Nad chrámkem byla kaple tak zv. Prima-primaria t. j. kaple původní, mateřská všech Mariánských kongregací či bratrstev.

Vedle oltáře sv. Aloisia jsou dvěře, kterými přijdeme ku schodům, vedoucím k třem zvláště památným místům. Jest zde kaplička (Capelletto) sv. Aloisia, která stojí právě na tom místě, kde světec po dvě leta bydlel. Jest krásně ozdobena mnohými i staršími obrazy, které ukazují děje z jeho života.

Vedle této svatyně proměněno jest obydlí sv. Jana Berchmannse taktéž v kapličku a dále ještě nás vedou do svatyně (Capella de' voti), v které skládal sv. Aloisius jednoduché sliby.

Ještě jedno zvláštní místo by bylo ctiteli Aloisiánskému v Římě památným: jest to nemocnice, v níž světec za doby veliké úmrtnosti r. 1581 ošetřoval nemocné, nazývá se Santa Maria della Consolazione, dlouhé, nízké stavení.

V *Neapoli*, kde se andělský mládenec as sedm měsíců zdržoval, proměněn jest taktéž pokojik klášterní „del Gesu vecchio“ v jednoduchou, ale čistou kapli k účtě sv. Aloisia a tak poznamenány jsou cesty jeho obrazy, oltáři, kaplemi, chrámy a všude rozmnožuje čest a slávu Boží.

Slavným poutním místem aloisiánským jest také chrám v *Sasso* v kraji Valtellina při jezeře Como v Italii. Tamtéž chovají ostatek svatého Aloisia a pro mnohé divy, jež se zde na přímluvu sv. Aloisia staly, těší se místo četné návštěvě.

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský*.

Obžerství.

(Pokrač.)

Sestra rozuměla dobře bratru. Naděje však na peníze, jež bratr dávati slibil

učinili ji ochotnou. Aspoň matka jí děti chovati bude a v domácnosti v lečems pomůže. Učinila tedy, jak si bratr přál. Ale matka pochopila hned, co se stalo. Oči se jí zalily slzami a chvíli mlčela.

„Jsem tedy své nevěstě obtížnou,“ pravila po chvíli smutně. „Dobře tedy, půjdu k tobě. Nebudeš mne zadarmo živiti, neboj se. Budu u tebe pracovati a mimo to dostaneš můj podíl, který mám na stavení. Dej Bůh Antonínovi, aby mu jeho žena věnovala tolik lásky a péče, jako já jsem jemu věnovala. Rekní svému muži, aby zítra přijel pro mé věci. Nebudu déle tam, kde mne neradi vidí.“

Druhého dne stěhovala se stará Hovorková od syna k dceři. Antonín byl zaražen a hleděl matku udobřiti. Nedala mu ničeho znáti, ale loučení jejich bylo krátké a chladné. V městě všelijak o tom soudili, rozumní však a moudří neschvalovali Antonínovi, že nenechal matce v domě světničku, kde by mohla nerušeně a pokojně trávit stará léta. Předpovídali Antonínovi trpkou budoucnost a trest za jeho nelásku k matce.

Antonín však na matku zapomněl brzy. Byl rád, že tak hladce splněno bylo přání jeho ženy a popoháněl stavbu, aby již záhy mohli se v nových pokojích usaditi. K podzimu byla stavba ukončena a paní Růžena přistěhovala se k Antonínovi. Zařídili si skvostné pokoje, zjednali služby a počali žiti jako páni. Paní Růžena myslela, že je dosud v kupeckém krámu u otce a proto tuze se o domácnost nestarala. Dlouho spala, vařila samá dobrá jídla a četla romány. Každého dne šla s Antonínem na procházku nastrojena jsouc jako kterákoliv jiná měšťka. Antonín se řídil podle ní. Šel do dílny pozdě ráno, práce hrubě si nevšímal a nechal tovaryše dělati co chtěli. Práce bylo dosud dost a proto nebylo o peníze zle. Věno Růženěino padlo na stavbu a proto nyní musili býti odkázáni na řemeslo.

Tak byli živi téměř dvě léta. Narodilo se jim dítě a Antonín pro ně zjednal chůvu, aby se prý žena s dítětem příliš neutahala. Sám byl pohodlnějším čím dále tím více. Do dílny se chodil jen dívat na dělníky a pěkných šatů ani nesvlékl. Mimo to zvykl si opět na každodenní chůzi do hostince. Poněvadž pohodlným životem stloustl, pil nyní samé víno, aby prý ho neranila mrtvice.

Za takového hospodářství nemohli ulo-

žiti ovšem ničeho, čím by si pohodlně stáří a budoucnost dítek pojistili. Spoléhali se, že dílna jim bude stále zřídlem blahobytu.

Byla by bývala, kdyby si Antonín více práce hleděl, aneb aspoň na dělníky řádně dohlížel. Jelikož se ale stával v dílně hostem a k tomu vzácným, počali tovaryši dělati, co chtěli. Odbývali práci ledajak, zaháleli celé hodiny a k zákazníkům byli hrubými. Nespokojené hlasy proti Hovorkovi se množily a mnozí zákazníci, kteří dosud věrně při něm stáli, začali se od něho trhati.

Toho Antonín však nedbal. Misto, aby se sám chopil práce a napravil, co zameškáno, spílal nevěrným zákazníkům a vysmíval se jim i veřejně v hostinci.

„Já žebrati nepůjdu,“ říkával pyšně, „a pro ledajakého zákazníka neschudnu. Ať jdou jinam, přijdou jistě brzy ke mně zase.“

Ale nešli. Naopak. Jich příkladu následovali jiní. V městě usadil se jiný mladý truhlář, dovedný a přičinlivý, který dovedl také pěkně pracovati a k tomu o mnoho levněji. Všichni hrnuli se k němu, tak že Antonín pojednou měl nedostatek práce. Musil pustiti nejprve jednoho, pak druhého tovaryše. Ale ani to ho nenapravilo. Paní Růžena musila míti stále dvě služby a Antonín chodil každého dne do hostince.

Přece však se změnil, nepil totiž již vína, ale pivo. Za to popřál si toho více než potřeboval. Zdál se mu pivo proti vínu slabé, a proto hleděl množstvím to napravit. Že takovým hospodářstvím nenapravil své klesající příjmy, jest ovšem na bíledni. Počal dávat matce menší obnosy proti dřívějšímu času, až konečně přestal vůbec dávat. Dluhy po všech stranách se množily, až byl nucen vypůjčiti si na dům několik set zlatých. Na zaplacení tuze nepomýšlel. Jen když má od těch malých věřitelů pokoj. Jak velký dluh zaplatí, nedbal. Byl čím dále tím veseleji živ a nechodil do hostince jen večer, ale také ráno a odpoledne. Ano lidé viděli ho již také často domů napilého choditi. Kterí mu dříve špatný konec prorokovali, tušili, že se přiblíží již záhy. Rekl mu to také jeden ze starých měšťanů, Kroupa, když Antonín jednoho dne seděl v hostinci a tu některým nepřítomným měšťanům spílal.

„Styďte se, pane Hovorko, tak sprostě mluvit,“ pravil vážně. „Ti, o nichž mluvíte tak špatně, neudělali vám nic zlého.“

Že šli k jinému truhláři, nemůže jim nikdo míti za zlé. Dostanou jinde také pěknou práci a lacinější než u vás. Říká to každý a neobráte-li se, uvidíte, že se od vás i nyníjší zákazníci odtrhnou. Byl jsem starý přítel vašeho otce a měli jsme se rádi. Proto vám radím, abyste zanechal svého života nyníjšího a počínal si jako řádný muž. Bude vás míti zase každý rád a bude si vás vážiti.“

„I hle hle moudrého pána,“ vysmíval se Antonín, jsa již podnapilý. „Vy mne tu budete učiti moudrosti! Hlupáci tu jste. Já viděl kus světa, o němž vy nemáte ani poněti. Šosáci tu jsou. To jsou Vídeňáci jinačí chlapi. Ne nadarmo se tam Čechům smějí. Dobře, já jsem se k Čechům nikdy nehlásil a stydím se do této doby, že jsem Čechem. Ať si chodí s prací kam chtějí, já milosti nepotřebuji. Nedají-li mi oni dilo, půjdu do Vídně nazpátek a budu rád, že zase budu mezi lidmi pořádnými.“

„Vy jste nestydatý,“ rozkřikl se na něho starý učitel Pavlásek, „já se stydím, že jste ke mně chodil do školy. Za svou národnost se stydíte? To udělá každý tulák, ale žádný poctivý člověk. Je na vás viděti, co jste ve Vídni pochytil. Naučil jste se jen zlému tam a o dobré jste nedbal. Kdybyste byl vzdělaný, nevyháněl byste od sebe starou matku a nepovažoval byste se po hospodách. Místo do kostela chodíte se opíjeti a myslíte, že jest to hezké a výkvět spůsobnosti. Kdybych neviděl, že jste opilý, uviděl byste, že by se vám podobné řeči nevyplatily.“

„Co, já opilý?“ ozval se chraplavým hlasem Hovorka. „Vy jste všichni opilí. Vida urozené pány, jak se na mne rozkřikli. Nebojíme se, nebojíme. Já vím své a z vás se mi žádný nevyrovná. Já jsem pán a vy jste žebráci proti mně. Pro žebráky jest kostel dost dobrý, chodte si tam. Kdybyste měli zač píti, pili byste také. Pane hostinský, litr piva a hned, ať vidí tu ti, že mám peněz dost.“

„Pojďme odtud,“ pravil učitel. „Hnuší se mi tak sprosté řeči dále poslouchati.“
(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 8. t. m. o 1/2 12. hodině v noci zemřel v Dejvicích u Prahy nejdůst. p. Dr. *Adolf Würfel*, probošt vždy věrné metro-

politní kapitoly u sv. Víta na hradě Pražském. Narodil se 14. února 1804 v Liberci a na kněze byl posvěcen dne 4. září 1827. Dosáhnuv hodnosti doktora bohosloví, stal se proboštem v Bohosudově a jako takový zvolen pak kanovníkem metropolitní kapitoly pražské, v níž nejvyšší místo od r. 1872 zastupoval. — Pohřeb konán v pátek 12. t. m. o 9. hodině z metrop. chrámu Páně u sv. Víta, kdež mrtvolu zesnulého vykropil a slavné requiem sloužil nejdůst. pan prelát Dr. Eduard Tersch, načež byla v slavném průvodu, jehož se účastnila celá nejdůst. metropolitní kapitola, množství duchovenstva světského i řeholního a četní hodnostáři světští, převezena na hřbitov u sv. Matěje v Šárce, kdež byla k věčnému odpočinku uložena.

— **Valná hromada Jednoty pro do-**
stavění chrámu sv. Víta konala se v sobotu 30. května t. r. o 4. hod. odpo. v primátorské síni radnice staroměstské. Též J. Em. nejdůst. p. kardinál hrabě ze Schönbornů ráčil ji počtiti přítomností svou. Protože J. Ex. p. místodržitel hrabě Thun, předseda Jednoty valné hromady účastniti se nemohl, předsedal jí místopředseda p. dr. Vlček. Z výroční zprávy, kterouž předčítal p. řed. E. Tonner, vysvítá, že pokračováno bylo hlavně na stavbě západního průčelí a obou věží chrámu sv. Víta. V jižní křížové lodi nad kaplí sv. Václava byla hned počátkem stavebního období stržena omítka za účelem bližšího prozkoumání zdiva nad okenními oblouky, a až na několik trhlín, jež byly pečlivě vypraveny, shledáno celé zdivo úplně zachované. Za účelem opravy a částečného znovuvzřízení severní křížové lodi byly prozatímne zazděny staré dveře, jimiž do chrámu se chodilo, načež zdivo, jež utrpělo ohněm a částečně i nestejným tlakem, náležitě opraveno. Zvláštní péče věnována byla sejmutí proslulého mosaikového obrazu nad „portou aurea“, o němž povolání znalci pp. prof. Gandi, z mosaikové továrny Vatikánské a Luigi Solerti, technický správce mosaikových dílen pro křesťanské umění v Inšpruku se vyslovili, že památný obraz ten nemůže zůstat na dosavadním svém místě a že jest potřebí sníti jej tak, aby mohl býti umístěn na bezpečnějším místě chrámu. Ředitelství usneslo se tudíž, aby mosaikový obraz byl snát a svěřilo úkol ten firmě Alberta Neuhausera v Inšpruku. Dne 28. srpna přijel do Prahy p. Luigi Solerti, ředitel zmíněné firmy, a ve třech nedělích obraz snál. Kopie tohoto obrazu provedena na průhledném papíře a ve Vladislavském sále dle ní pracováno. Obraz mosaikový rozložen ve 274 kusů, jichž čistěním zaměstnáno bylo 6 kameníků téměř 2 měsíce. Česká spořitelna věnovala k polychromování císařské kaple a ku zřízení oltáře

20.000 zl.; p. prof. Frant. Sequensovi svěřeno provedení skiz ku polychromii a p. arch. Mockrovi nákres oltáře. Kromě stálých subvencí císařského domu, říše a země obdržela Jednota od pražské obce 1000 zl., od České spořitelny 500 zl., od sv.-Václavské záložny 500 zlatých; ostatní dary byly menší. Sbírkami sešlo se v pražské arcidiecési 1077 zl. 7 kr., u kněžny Anny z Lobkowicz 261 zl. 61 kr., u bisk. konsistoře budějovické 189 zl. 44 kr., mezi žáky akad. gymnasia v Praze 100 zl. atd. Na odkazech obdržela Jednota od p. Jos. Waltera v Jičíně 500 zl., od Otty Pinkasa 200 zl., od p. P. Jana Šedivce 100 zl. a děkana p. Fr. Moravce 20 zl. Jednota čítala koncem roku lonského 16 zakladatelů, 2 příznivce, 578 skutečných a 1313 přispívajících členů. — Zpráva jednatelská schválena, název přednesena účetní, dle níž příjmy obnášely 137.509 zl. 99 $\frac{1}{2}$ kr. na hotovosti a 141.820 zl. v cenných papírech, vydání pak 103 537 zl. 4 kr. hotově; zbylo tudíž 33.972 zl. 95 $\frac{1}{2}$ kr. hotově a 141.820 zl. v cenných papírech. — Po té přikročeno k volbám a zvolen za předsedu aklamací J. Exc. pan místodržitel hrabě Thun a za členy ředitelstva: Alexander Baudiss, Msgr. Ant. Hora, Jan Stüdl a Josef Zvěřina. Za revisory zvoleni opět pp.: Prokop a ryt. Zvěřina. — Ke konci vzdal p. dr. Vlček díky J. Em. nejdůst. p. kardinálu hr. Schönbornovi za účastenství ve schůzi a žádal Ho, aby i dále ráčil zůstatí příznivcem jednoty. — J. Em. nejdůst. p. kardinál odvětil, že vždy rád podporovati bude snahy jednoty.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchov.*“ číslo 5. roč. XXXII., má tento obsah: Methoda dějepisu. Dějiny katolické církve v Uhrách v 19. století. Boží hrob v týdnu svatém. Manželství bratra se sestrou u dítěte Adamových. — Kronika: Spolek ku podporování chorobných kněží v Gorici. O nové soustavě světové na základě elektro-dynamických zákonů. Papežské požehnání členům III. řadu františkánského ve zpovědnici. Vážný soud o hypnotisování. Může-li kříž oltářový státi na svatostánku? Obětavost katolíků mezi protestanty žijících. — Literární oznamovatel pojednává o devatero spisech.

OBSAH: Řeč na oslavu 300leté památky úmrtí sv. Aloisia Gonzagy. — Kázání na neděli šestou po sv. Duchu. — Encyklika sv. Otce: Q sociální otázky. (Pokrač.) — Rodná dědinka. (Báseň.) — Z památných míst sv. Aloisia. — Hříchové a pokuty. Obžerství. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan *Partiš*, katech. na paedagogii v Kutné Hoře, a
- p. Frant. *Chlupáč*, katech. na střední státní škole v Kutné Hoře, jmenování bisk. notáry;
- p. Jan *Urban*, far. ve Vamberku, obdržel Expositorium canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Král*, far. Kunštátský, za far. do Černikovic;
- p. Frant. *Till*, koop. v Čechticích, za admin. do Mlkosrb;
- p. Václ. *Rosecký*, koop. v Čechticích, za admin. v Lanžově;
- p. Karel *Jedlička*, kapl., za admin. v Kopidlně;
- p. Ant. *Míffek*, admin. Ličenský, za admin. do Vřeštova;
- p. Karel *Fink*, admin. Černikovický, za admin. do Kunštátu.

Uprázdňená místa:

- Vřeštov*, fara patr. náboženské matice, od 2. června;
- Kronstadt*, fara patr. hrab. Zděnka z Kolovratů-Krakovských, od 3. června t. r.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejděle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na svátek svatých apoštolů Petra a Pavla.

„Vztáhl Herodes král ruce,
aby sužoval některé z církve.“
Sk. ap. 12, 1.

Soužení a protivenství jsou úkolem každého křesťana. „Neboť nemůže,“ dí sv. Augustin, „býti učenník Kristův bez trápení a jestližes člověče soužením navštíven nebyl, věz, nepočal jsi býti ještě křesťanem.“ Tak sv. Augustin jméno křesťanské spojuje s nesnázemi a úzkostmi. Nemůže nazván býti pravým křesťanem než ten, kdo netoliko v dnech dobrých, ale i žalostných sloužil Kristu, Krista následoval. Avšak mileny Pán a Spasitel náš krácel nejvíce cestou trnovou, aby vykonav úkol seslání svého, opět se navrátil k Bohu Otci svému. Protož chtěje učenníky své míti následovníky svými, pozůstavil a předpověděl i jim nátlaky, ano samu smrt. Obzvláště výpověď svou zřejmě učinil v řeči, kterouž držel, louče se s mileny svými: „Ven ze škol vyženou vás a každý, kdož vás zabije, domnívati se bude, že tím Bohu sloužil“ (Jan 16, 2.) Spinila se ne příliš dlouho po odchodu Jeho do slávy věčné a po seslání Ducha sv. učenníkům. Vystoupivše hlásali Ježíše ukřižovaného a tím rozjitřili nenávisť a žádost pomsty v srdcích zatvrzelých farizeů a zákonníků a tak povstala proti nim rada židovská. Přemnozí podlehalí smrti, tuhé žaláře, okovy a mučení byly podílem jejich. Sám král Herodes, syn onoho Herodesa, kterýž neviná Betlemská ukrutností neslýchanou vraždit kázal, Herodes čtvrtník Galilejský,

jehož pochlebníci králem nazývali, „vztáhl ruce své, aby sužoval některé z církve“ (Sk. ap. 12, 1.). Zděditiť po otci svém království a také zarputilost a srdce krvežíznivé. Protož biskupa Jeruzalémského, apoštola Páně, sv. Jakuba mladšího, syna Zebedeova a bratra sv. Jana apoštola a miláčka Páně, uvězniti dal a mečem stíti. Vida však, že divadlo, srdci citlivému přebolestné, lidu nesvědomitému se líbí, dal rozkaz, aby jali také Petra, hlásajícího srdnaté Ježíše Krista. Uvržen v žalář, okovy upoután snášel pohanění. A jako sv. Petru, náměstkmu Krista Pána v řízení církve, tak se dělo i pracovníku na rozlehlém poli v bludech pohříženého pohanstva, apoštolu národů sv. Pavlu. I tato vyvolená nádobka k rozšíření světla v temnotě pohanské, zápasila s mnohým nebezpečenstvím, jak sám se vyznává křesťanům Korintským. A to vše pro Krista snášel a sv. učení jeho, kteréž hlásal. Oba tito vyvolení Boží setrvali v boji s nepřítelem duše své až do té doby, v kteréž duši svou navrátili Kristu při skonání. Dnes památku jejich světi církev sv.; dnes připomíná nám život a účinkování jejich, ale ne snad jedině proto, aby statečným bojovníkům pod praporem kříže, vůdcům a řiditelům čest a chválu vzdala. Nikoli, neboť více uctil a oslavil je Pán, pro něhož bojovali. Více ustanovením dnešního dne zamýšlí církev sv.: onať chce rozžiti opět světlo, kteréž bychom následovali, předložití příklad, jehož bychom se drželi, připomenouti obcování dokonalé, v němž bychom žiti měli. Nebo ačkoli pro vyznání viry Kristovy nehrozí v zemích našich žalář, rány a smrt; ačkoli nečeká nás soud

a muky, že jsme vyznali býti křesťany, nicméně stíhají člověka přemnohá soužení. Byvajíť dílem zaviněná, dílem nezaviněná. Nechci tuto jednatí o souženích, kteréž poklesky svými a nepravostmi připravil sobě člověk, nýbrž zřetel svůj míním obrátiti na útržky a protivenství, kteréž bez viny naň doléhají. Mnohý trpí pro rozšafnost a spravedlnost nenávisť, posměch, potupení, mnohý tělesné nehody snášeti musí a trápení. Trpí-li vinou svou, sám sobě to připravil a tedy ať trpí; trpí raději zde, než by snad v trestu měl pohřížen býti tam. Což pak ale ten, který trpí nevinně. Ten, pravím, může býti myslí spokojený, neboť ví, že netrpí co nepravdivý, ale pro jméno Kristovo. V čem však tu útěchu svého soužení naleznouti může? Které jsou ty prameny, z nichž spokojenost myslí se prýští, když nevinně pronásledováni jsme? Porozijmež maličko tuto otázku k poučení a povzbuzení svému. Díím však a ukázati se vysnažím, že nejhlavnější příčiny myslí utěšené křesťana nevinně pronásledovaného jsou: 1. *Víra v Boha* a 2. *láska horlivá*.

Pojednání.

V třináctém století okolo roku 1297 přišel sv. Ludvík (biskup), syn Karla příjímím chromého, krále Sicilijského a vnuk sv. Alžběty, královny Uherské, jako zastavenec ke dvoru Jakuba, krále Arragonského. Bylťe čtrnácte let stár, když s dvěma bratřími jako rukojmí byl dán, aby vysvobodil otce svého ze zajetí. Sedm let potrvál u krále Arragonského a velmi mnoho trpěl; nebo král nakládal s ním velmi zle. Ten svatý mládenec nesl ale všechno velmi volně a zachoval vždy spokojenou a veselou mysl; všechno obětoval Bohu a potěšoval se naději věčného života, v němž Bůh trpělivým hojnou odplatu udělí. Ta tak velká trpělivost byla všem, kteří okolo něho bývali, ku podivení. Řekli mu jednou svobodně, že se tomu velice diví, kterak by on, jsa v tak velikých protivenstvích postaven, přece tak spokojený a vždy stejné myslí býti mohl? I odpovídal jim: „Věřte, že soužení a protivenství jest bezpečnější cesta k spasení; nebo tu pevněji Boha se držíme, když strasti nás lekají; dnové dobří a pohodlí vezdejšího života odnímají ale památku a bázeň Boží.“ Tak odpovídal a spolu učil je užitečnost soužení znáti. Soužení a protivenství podporují památku a bázeň Boží. Člověk, který

bez viny trpí, Boha svého se drže, ještě více u víře bývá upevněn. A onať právě jest jedna z nejhlavnějších příčin myslí utěšené křesťana souženého.

I. Víra v Boha učí jej znáti moc, lásku, dobrotu, shovívavost a milosrdenství Boží, onať v paměť uvádí božskou všudypřítomnost; ona hlásá i vševědoucnost Jeho. A to pomnění: Nade mnou jestiž Bůh, jenž ledví i srdce moje zná, to pomnění sílí a potěšuje; ničeho sobě vědom nejsem a trpím-li, trpím pro Boha, to podporuje mysl spokojenou a člověku polehčí. Žřejmým toho důkazem jestiž nám příběh, jehož prorok Boží Daniel v kuize své byl zaznamenal (Dan. cap. 13.) Uvádí nám na mysl Zuzanu, dceru Helkiášovu, manželku bohatého a v lidu Israelském vzácného muže Jacima. Krásná na těle i na duši nevěděla nic lepšího, nežli na všech místech a v každé době činiti dobré, na Boha svého se pamatovati a jemu věrně sloužiti. Ne toliko pro krásu tělesnou, ale obzvláštně pro krásu duševní, jež jest ctnost a šlechtnost, miloval ji každý, kdožkoli Zuzanu znal. A aj, tato ctnostná a bohabojná dcera Israelská byla obžalována od soudců lidu židovského z hříchu cizoložství, na kterýž smrtí kamenování dle zákona Mojžíšova byla stanovena. Tito soudcové, o nichž mluvil Pán, že vyšla nepravost z Babylonu od starších soudců, kteří se zdáli lid spravovati, křivým svědectvím se dotazovali a nevinnou, po jejíž ctnosti nešlechtníci sami bažili, k smrti odsoudili. Uslyševši Zuzanu rozsudek smrti vyrčený, padla na tvář svou a hlasem velikým volala: „Bože věčný, kterýž, co skrytého jest, znáš a víš všechno, prve než se stane, ty víš, že lživě proti mne svědčí, a hle, umříti mám, ježto jsem ničehož se nedopustila, co oni zlého pravili o mně.“ A aj, povstavši, potěšená kráčí, provázená zástupem mnohým. Ale Bůh netoliko pro okamžení potěšil a posílil, ale lid též Israelský měl zvěděti, že mocen jest Bůh nevinného ospravedlniti. Na cestě řízením Božím potkává zástup Daniel, mládenec ještě jsa. Navrací veškeré shromážděné, starce soudce od sebe odděluje, nešlechtnost jejich, lež a křivé svědectví odhalí, začez i rychle smrti zaslouženou mzdu přijali, a nevinně odsouzená Zuzana potěšení úplného nabývá. Lid Zuzanu prve zlehčující nyní jása a propěvuje Bohu. Tak, moji nejm., nalezá ve víře v Boha vševědouceho nevinně utiskovaný člověk polehčení a potěšení.

A ten všudypřítomný Bůh a vševědoucí ředitel světa dopouští na nás ne-snáze a příkoří, ale neopouští nás; On skládá sice to břímě úzkosti na nás, ale nikdy více, nežli co snéstí jsme s to, dávaje síly též, abychom snéstí mohli. Ovšem zdá se krátkozrakému rozumu lidskému mnohé soužení býti nesnesitelné; než není tomu tak. Kdožkoli věří, že nejmoudřejší Bůh jest a že jen nejlepších prostředků užívá, by nás k nejlepšímu cíli, pravému štěstí uvedl, ten zajisté i ví, že pronásledování dopouští proto, aby nás zkoumal a nalezna nás věrné povýšil a oslavil. A protože důvěrně a myslí potěšenou zvolá: Co Bůh činí, dobře činí. Nerepce v Boha věřící proti řízení jeho, nezlehčuje cesty Páně, nýbrž velebí Boha svého. S trpělivým Jobem volá: „Dobré i zlé sesílá na nás Pán! Budiž jméno jeho pochváleno,“ a moudrým Sirachem praví: „Jako zlato v ohni musí býti čištěno, mocné aby vzalo cenu svou; tak i člověk ohněm soužení musí býti zkoušen, aby čistý nalezen byl.“ S nábožným Tobiášem snáší bolesti, ne-snáze a protivenství, velebě Boha. Tak, moji nej., ale jen ten může činiti, jenž Boha svého máje v srdci i v myslí, uznává moudrost Jeho. Touto odevzdaností stkvěl se jistý nábožný biskup, o němž letopisy nám vypravují. Jméno jeho bylo Audomar a byl biskup Morinský. Ačkoli byl velmi bohabojný, nicméně musel přece mnohá a veliká soužení snášeti. Však ale ve všech těch souženích byl s Pánem Bohem svým srdečně spokojen. V starosti své ztratil zrak, řekl: „Kdyby mně to nebylo k dobrému, nebyl by to Bůh můj na mě dopustil.“ A když po nějakém čase nabyt zrak svého zase, prosil Boha svého takto: „Nejmoudřejší Pane a Bože můj! Kdyby slepota byla k spasení duše mé prospěšnější, chci nésti ji spokojeně; tobě ale zanechávám všecko.“ A stalo se, že upadl zase do předešlé slepoty, a jak řekl, byl spokojen, až mu Bůh ztrátu světla časného nahradil světlem věčným. Tak nábožný muž i v soužení neztratil myslí spokojené, ale utěšen snášel břímě, kteréž naň k dobrému duševnímu složil Pán. A nápodobně mužové apoštolští, jejichž památku dnes světíme, spokojenou myslí kráčeji uprostřed soužení, kteráž na ně doléhala. Vědouce, že trpí pro Krista a ne jako vinníci, radovali se, připomínajíce sobě: Bůh že ví, že nevinně trpí. Jeho sv. vůli se odevzdali, nebo víra v Boha a kterýž je vyučoval,

poslán jsa od Otce, Ježíše Krista, sílila je a hrdinstvím naplňovala mysl jejich. Než není to ta jediná příčina, z níž potěšené myslí nabývá člověk nevinně pronásledovaný, jest to také:

II. Horlivá láska. Všecko, co máme a jsme, jediné skrze Pána Boha máme a jsme. Naš život časný se všemi potřebnostmi jestiž dar Jeho a kdožkoli užívá daru uděleného svědomitě, dle vůle a nařízení dárce nebeského, získá sobě i života věčného, kterýž nám dáti slíbil nebes Pán, když naplní se dnové vezdejšího pobytu, obzvláště ale slíbil těm, kteří ho milují. Bez této lásky nelze se jemu zalíbiti, nelze šťastným a spokojeným býti. Neboť jediné věrné vykonání povinností nařízených blaha pravého a spokojenosti připravují. Zachová se tato utěšená mysl v člověku i tehdaž, když soužením navštíven bývá. Neboť člověk milující Boha vždy zachovává památku obdržených dobrodiní v srdci svém a vděčnost a uznalost vybízí jej, by plnil ochotně vůli Jeho. Ovšem jestiž dle domnění lidského snadné sloužití Bohu, když štěstí život náš krášlí, ačkoli tato domněnka mnohých námitek by zakusiti mohla. Než budiž tudy, že snadno v štěstí Bohu sloužití, dokladem, že i tehdaž, když neštěstí obzvláště nezaviněné člověka zkormucuje, netoliko nemožné ale také snadné jest, v lásce Boží setrvati. Vyrčení mé stvrzuji mnohé příběhy starého i nového zákona. Josef Egyptský vesel byl i v žaláři; neboť nebyl sobě vědom přestupku, za nějž trest žaláře byl zaslouhoval a pro spravedlivé činy své trpěti nebylo jemu obtíží; neboť dobře věděl, že Bůh Otec nejlaskavější soužené dítě kárá, proto že ho miluje. Job veselí se v opovržení svém a jak by neměl myslí utěšené býti, vždyť nebyl sobě vědom hříchu, ačkoli přátelé ho z hříchu vinili, myslíce, že Bůh jen hříšníky soužením navštěvuje. Sám Bůh svědčil o Jobovi, že není jemu rovno mezi syny lidskými. Ale právě to vědomí vykonaných povinností potěšilo jej a láska, kterouž miloval Boha svého, ta dala jemu výmluvnosti proti útokům svých přátel: „Dobré,“ tak praví jim, „z rukou Božích přijímáme a zlé bychom přijmouti nechtěli“ (Job. 2, 12). A co, moji nej., co sílilo bratry Machabejské a matku jejich? Plápolající v srdcích láska k Bohu věčnému; neboť slova přísloví sobě připomínali: „Koho Bůh miluje, křížem navštěvuje.“ To sílilo mládence uvržené do pece ohnivé; to těšilo Daniele v jámě lví, to všecky

věrné ctitele Boží v jejich protivenstvích. Miluješ-li z uznalosti Boha svého, věz, vděčnost ta bude tobě posilou, když nevinně trpěti budeš. Ale není to pouze uznalost k Bohu a vděčnost, že od Něho vše přijímáme, ale i ta žádost, vykonati co Bohu milé. Láska tak neskonale vřelé lásky hodna jest. Dítě, které miluje upřímně rodiče, hotovo jest všecko učiniti, co se rodičům líbí a byť by to i zpečovalo se žádostem a tužbě, činí to přece; neb miluje rodiče své. A nejsme-li my všickni synové a dcery Otce nebeského? Nuže, kdož může to upříti? Protož činme i my, co by Otci nebeskému milé a příjemné bylo. Hleďme ostříhati zákona jeho svatého a zůstatí věrnými služebníky, i když zármutek nás obkličí. „Neboť ta jest milost,“ dí apoštol Páně sv. Petr, „jestliže kdo pro svědomí Boží snáší zármutek, trpě nespravedlivě“ a dokládá: „Jaká jest to sláva, jestliže hřešice, snášíte zármutek“ (I. Petr. 2, 19. 20.). Sláva ta býti nemůže, ale pohanění člověka, který následkem zhýralého a nespravedlivého života bolesti a soužení trpí. Co ale v listu svém napsal, to sám na sobě zkusil a osvědčil. Nestrachoval se výhrůžek pohanských vladařů, nelekal tmavého žaláře, do něž rozkazem ukrutného pronásledovatele křesťanstva, císaře Nerona uvržen byl, aniž ortel smrti nad ním pronesený podvrátil spokojenost jeho. A jako kníže apoštolský sv. Petr, tak i spoluapoštol sv. Pavel hrdinskou myslí trpí pronásledování, úhony a nehody snáší z lásky k Bohu, jehož milostí stal se nádobou vyvolence k rozšíření království nebeského na zemi. Sám soužení svá vypravuje ku Korintským takto říka: „V pracích mnohých, v žaláři hojněji, v ranách nad míru, v smrti častokrát“ (I. Kor. 11, 23.). Po těchto slovech ale jednotlivě zkoušená protivenství jim oznamuje; ve všech pak myslí stejné zachoval. Odkud ale vzal síly tak mnoho pracovati, tak mnoho trpěti? Ne svá, ale slova sv. Jarošíma tuto uvádím, kterýž dí: „Láska vroucí a horlivá k Bohu svému sílila jej v nebezpečnostech, opatrovala v nesnázích. Což tedy divu, že v hlubokosti srdce svého roznicen zvolal: Kdo nás odloučí od lásky Boží? Zdali soužení? zdali hlad? zdali protivenství? zdali nahota? zdali meč?“ (Řím. 8, 36.). Ó kdo Boha svého miluje, toho soužení od lásky a milování Jeho odvrátiti nemůže. —

Nelze ale dokonale Boha milovati bez

pravé víry. A tyto dvě: Víra v Boha a láska horlivá jsou ty prameny oživující spokojenou mysl člověka nevinně souženého. Obě se podobají studní nevyvážitelné. Jako pramen vodní, čím více se ubírá, tím více vytéká; tak jest to i s vírou v Boha i láskou k Němu. O přičiňme se tedy, moji nejm., víru dokonalou srdcem svým vštípit; nebudme spokojeni jen tím něco věděti, něco znáti; nebo víra jen poloviční neprospěje; jestiž ona jako stavení, do něhož ze všech stran vichřice zahání i přijde bouře silná a rozdrťí aneb aspoň pokazí stavbu. Víra ale dokonalá podobá se skále, kteráž nemůže podvrácena býti. Takovou vírou hleďme ozdobiti srdce své a zajisté nepochybují, že bude plápolati též srdce naše k Bohu, dárci laskavému. Tou vírou živou a láskou horoucí skvěli se oni srdna i a neohrožení apoštolé Páně sv. Petr a Pavel. My jsouce učenníci též Kristovi, následujme příkladu daného. Kdykoli soužení nevinně sevře srdce naše, kdykoli bezbožníci nám utrhati, nás zlehčovati a převraceti smýšlení naše budou, tu pozvedněme zraku svého k Bohu vševědoucímu, který zná mysl naši, jemuž ničeho tajno není a povdzechněme k Bohu nejmoudřejšímu, odevzdávaje se do jeho sv. vůle. Milujme jej tím více, čím více soužení na nás doléhají, milujme z vděčnosti a lásky věduce, že bez odplaty nezůstane láska naše. Neztrácejme, trpíce nespravedlivě, podstatnosti a myslí spokojené, vždy pomníce, že touž cestou přešel nás Pán, touž cestou že kráčeli věrní jeho vyznavači a že i my jen cestou protivenství blahoslaveni býti můžeme. Nabízí nás k tomu sám Ježíš Kristus: „Radujte a veselte se, když vám zlořečiti budou a protivenství činiti a mluviti všecko zlé, o vás lhouce, pro mne; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích“ (Mat. 5, 11. 12.). Amen.

Kázání

na den Navštívení nejblah. Rodičky Boží Marie Panny.

„Maria odešla za hory s chvátáním do města Judova a vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu.“ (Luk. 1, 39.)

Kdož před osmnácti sty a jednaděsáti lety právě dnešního dne s příkrého hřebene hor Judských sestupoval na rovinu

Elsdrélonskou, ten nemálo se podivil osamělé té poutnici, jež po drsnatých a smutných cestách vzhůru do těch kopců skalnatých se ubírala. I byla to panna útlověká, pohledu milostného, oslněná leskem důstojnosti vyšší a ozářená půvabem spanilosti nebes, kteráž krokem lehkým vstupovala od planiny k pahorkům, od pahorků ku skalám příkrým: a kvítka pouště skláněly před ní uctivě své kališky, palmy a cedry výšin Judských šeptaly její chválu a ptactvo v povětří zpívalo jí k počtě. A kdo pak medle byla poutnice tato? Kdo byla ta nebešťanka v podobě dcery lidské? Aj, Maria Panna to byla, kterážto po přijatém veleslavném poselství andělském šla navštívit příbuznou svou Alžbětu. Neboť i spolu oznámil jí anděl, že proti obyčejnému běhu i tato svatá příbuzná její v starém již věku svém počala. A tedy opouští Maria tichounek obydlí své v Nazaretě, vydává se na cestu, pospíchá, chvátá, by prokázala tetě službu přátelskou. A již se blíží k městu Hebron, kdež přebývá příbuzná Alžběta, již kráčí vinicemi a sady olivovými, jež vůkolí města utěšeně krásily, a již stojí u domu Zachariášova, již překročuje práh a první slovo, kteréž, vrhnouc se v náruč své milé příbuzné, z panenských úst svých vypustila, bylo pokorné pozdravení, jak dokládá sv. apoštol Lukáš řka: „A pozdravila Alžběty.“ Načež i sv. Alžběta uvítala ji pozdravem předústojným, řkouc: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého.“ Obě tedy tyto osoby svaté v prvním okamžení svého se sejiti, srdečně se pozdravily.

Nejm., i u nás panuje obyčej ten, na setkání a při návštěvách, pozdravovati se; obyčej pak tento zdědili jsme po předcích svých, jen bohužel, že pozdravení, kteréhož nábožní předkové naši užívali, na mnoze v opovržení přišlo a mnohemu novomodnímu ustoupiti muselo. I neznali totiž otcové a dědové naši lepšího a srdečnějšího pozdravení nežli chválu milého Spasitele našeho, a tedy při každém se sejiti s myslí zbožnou říkali: „Pochválen buď Ježíš Kristus;“ nyní však za pozdravení toto mnohý se stydí, a přec jest to nejkrásnější pozdravení křesťanské; neboť „starobylé toto křesťanské pozdravení jest živým pramenem naučení spasitelných;“ jak se o tom z další mé řeči pro společné potěšení přesvědčíte, když mne pozorně a trpělivě poslechnete mluvícího ve jménu Páně. Zdravas Maria!

Pojednání.

Pozdravovati se buď na setkání aneb u vejíti do příbytku cizího, jest obyčej prastarý, a shledává se u všech světa národů, dokud paměť lidská postačuje. A krásný to věru a šlechetný obyčej; neboť pozdravením dává na jevo každý, kdož hanebným pokrytcem není, že bližního svého miluje a v uctivosti jej má, a že mu toliko všeho dobra a všelikého šťastného prospěchu přeje a žádá. A tento krásný a šlechetný obyčej zachovala i nejblahoslavenější Rodička Boží, neboť, jak dokládá sv. Lukáš, přisedši do domu Zachariášova pozdravila Alžběty. Jakých pak slov tato nejsvětější Panna užívala při pozdravení tom, to nám sv. evangelista nepoznamenal; avšak my to věděti ani nepotřebujeme; majíce zajisté pozdravení přetěšené a překrásné, jemužto se nevyrovná žádné jiné; neboť vězte, že, kdybychom do pozdravení svého vtěsnali všechna sladká a libozvučná slova, jaká zdvořilost a krásomluva lidská jen vymysleti může, že přec nikdy laskavý a upřímný svůj úmysl k bližnímu tak patrně a světle nevyjádříme, jako když na pozdravení jeho: „pochválen buď Ježíš Kristus!“ promluvíme. Toto pozdravení starokřesťanské jest korunou všech pozdravení lidských, ono je živým pramenem naučení spasitelných!

My rozeznáváme povrchně ve světě lidi dvojího druhu, a sice jedny, kteří zde na zemi obstojného bytu mají a ranami těžkých neštěstí a pohrom nikdy ještě sklíčení nebyli, slovem: lidi šťastné; druhé naopak, kteří s všelikou nesnází zápasiti musejí a mnohými strastmi a rozmanitým životem soužením jsou sevřeni, lidi totiž nešťastné. A tedy jeden každý, s kým se setkám, k jedné nebo k druhé třídě lidstva přináleží; a že každému z nich pozdravením křesťanským prokážu službu užitečnou, hnedle se přesvědčíme.

Člověk šťastný, jenž pod metlou dopuštění bolestných ještě nezakvílel nikdy, kterémuž se až dosud všeliké podnikání dařilo, takový člověk upadá obyčejně v nepaměť Boha, důvěruje slepě štěstí svému a rozptýlen starostmi o věci vezdejší, zapomíná lehkovázně, že všecko pod sluncem jest vrtkavé a pomíjející, a že zde potrvá jen na chvílku. Srdce jeho lpí obyčejně na zemi, a kudy chodí, jen o věcech zemských přemýšlí. A tu potkám ho a zvukem křesťanského pozdravení: „Pochválen buď

Ježíš Kristus!“ z myšlenek jej vytrhnu. A myslíte, že jsem mu neprokázal službu užitečnou a spasitelnou? I upoměl jsem ho pozdravením tím na Ježíše, jenž všelike nemírné starosti a nemoudré bažení po statech tohoto světa kárával, na Ježíše, jenž v slovích sv. písma neustále k nám volá, řka: „Co platno člověku, aby všecken svět získal, duše pak své škodu trpěl? Blázne! této noci požádám duši tvou od tebe, to pak, cos připravil, či bude? Pročež hledejte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho!“ A tato upomínka, kterouž křesťanským pozdravením jsem mu spůsobil, jest mu zajisté k užítu, pakli v službě mamony srdce své nezatvrdil tak, že slovo Boží více k němu neproniká. — A nyní obrátíme se k člověku nešťastnému. Člověk takový, jenž málo radosti ve světě okusil, na něhož soužení a protiventství doléhá, jehož zármutek hledá, jenž v těžkém klopocení, v potu a mozolích chléb svůj vezdejší dobývá: takový člověk upadá v malomyslnost, trati naději a důvěru, souží se v duchu, a bez útěchy a se svým postavením nespokojen, ubírá se cestou. A tu potkám ho a zvukem křesťanského pozdravení: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ z těžkomyslnosti jej vytrhnu. A myslíte, že i jemu pozdravením tímto dobře jsem neposloužil? Ó zajisté i jemu užitečnou a spasitelnou službu jsem tím prokázal; neboť upoměl jsem ho na Ježíše, který mnohem více trpěl; upoměl jsem ho na Ježíše, který všech nešťastných a zarmoucených co nejlaskavěji těšival, a kterýž v slovích písma sv. neustále k nám volá, řka: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. Blahoslavení jste, když vám protiventství činiti a všechno zlé o vás lhouce mluví budou, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích. Pojdte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ A tato upomínka, kterouž křesťanským pozdravením jsem mu spůsobil, jest mu zajisté k užítu a k radosti a těžké břímě života nésti mu usnadňuje. Ó zajisté pozdravení křesťanské živým jest pramenem naučení spasitelných!

Vám, dítky milé, připomíná se pozdravením tímto příklad dítěte nejlepšího, nejzdrárnějšího v Ježíši maličkém, o němžto psáno jest, že byl rodičů poslušen, a že prospíval věkem i moudrostí před Bohem i před lidmi. — Vám, synům a dcerám dospělým, připomíná se pozdravením tímto

příklad syna nejuctivějšího, nejposlušnějšího v Ježíši umírajícím, jenž otci svému až do posledního vzdechnutí s úctou zůstal podroben a o matku osiřelou ještě na kříži před samou již smrtí laskavě se staral. — Vám mládencům a pannám připomíná se pozdravením tímto příklad čistoty neporušené v Ježíši nejnevinnejším, jenž zlého neučinil nikdy a všechny srdcem čisté za blahoslavené vyhlásil. — Vám manželům, domácím a sousedům připomíná se pozdravením tímto příklad svatého pokoje a míru v Ježíši nejtišším, jenž proto přišel, aby světu pokoj dal a nás všechny láskou bratrskou spojil. řka: „Příkázání dávám vám, abyste se milovali ve spolek.“ — Zatvrzelému a pomstou jen soptícím nepříteli připomíná se pozdravením tímto příklad smířlivosti a odpuštění v Ježíši nejlaskavějším, jenž nepřátelům odpouštěl a za ně se modlil. Ano i hříšník a zlosyn pozdravením tímto na svého budoucího soudce a institele pro výstrahu upomenut bývá; a tak v skutku pozdravení křesťanské živým jest pramenem naučení spasitelných, jak o tom i jistý protestantský básník, jménem Klopstock, svědectví podává; ježto o blahodátném a srdcejemném pozdravení tomto takto napsal: „Pamatuju se, kterak jsem na své cestě skrze Švýcarsy tímto pozdravením byl pohnut. Byl den příjemný, protož vystoupili jsme z vozu, já pak odraziv od společnosti, šel jsem opodál samotěn za ní. Potkával jsem lidi, již všickni zdaleka volali: Pochválen buď Ježíš Kristus, já pak nevěděl, že to pozdravení, aniž jsem uměl odpověditi; než velmi jsem byl pohnut. Odpověď, již jsem později seznal, zdá se mi tak přirozená, že jsem se velice divil, kterak mi sama od sebe nepřišla na mysl.“ Ejhle, tak krásně píše protestant o pozdravení křesťanském.

A z toho, co jsme nyní, kř. m., o pozdravení křesťanském v krátkosti slyšeli, z toho již snadno domyslit se lze, co nám ještě k závěrečné doložití zbývá. Nic jiného, nežli to přání vrouené, aby radostný hláhol pozdravení tohoto hojněji a častěji mezi námi slychán byl, nežli se to za našich dnů stává. Smutné jest to znamení, že módou a panujícím světa obyčejem sváděti se dáváme a za sprosté pokládáme, co předkům našim bylo svatosvaté. A přec, zřejmě to pravím, nebude líp mezi námi, dokud se k starokřesťanské sprostotě a k jednoduché upřímnosti otců svých nenavracíme. Ó vraťme se k šlépějím jejich

nazpět, nestydíme se za ctihodné obyčejy jejich, ježto by oni mnohem více ještě v hrobě stydět se mohli za nás a za zvyky naše. Svou křesťanskou pravověrnost osvědčujeme všady i v slovech každodenního pozdravení. S úctou a s radostí říkáme: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ vždyť pak to nebude zdarma, neboť kdykoliv nábožně pozdravením tím bližních svých pozdravíme aneb ze srdce přisvědčíme: „až na věky věkův! Amen,“ tu získáme si odpuštěk 50 dní, a v Synu nejmilejším Ježíši uctíme i matku Jeho přemilou, a někdy splní se na nás slova Spasitele řkoucího: „Kdožkoli vyzná mě před lidmi, vyznam já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ Amen.

Z kn. arc. semináře do kn. arc. residence na Hradčanech, vysoce důstojnému dobrodinci.

K srdci Tvému jsme se přivinuli
Pane jasný — Tvoji chráněnci —
Jimž s oltáře v svaté kyne vůli
Nebes Pána kalich u věnci . . .
Než, jak vděční býti máme Tobě
Otče dobrý, v slavné jmenin Tobě?
Dnes oběť slavná k nebesům se nese:
Kněz drahý Pánu s myslí rozechvělou
A ctitelů svých při radostném plese —
V dík odesílá za lásku tu vělou,
Již dobré nebe v uděl Jemu dalo . . .
Ono přeje Krista dnes miláčku
S vděčným citem vstoupit k oltáři . . .
A tu vroucně konat oběť diků —
Ana jasným plamenem září
Krajem od končiny do končiny
Zdobíc slavné dnešní jmeniny.
Slávu Bohu slyším, kterak pje
Ret Tvůj s rozechvělou útrobou . . .
A jak všudy zpěvu ohlas spje:
Plesají, kdož dobré vůle jsou,
Že Bůh církvi v ozdobu dal Tebe,
Pane pokoje a světlo s nebe.
Zřím, aj! jak svatý děj se nese
V jmenovin Tvých mešní slavnosti
V andělův až radostném plese:
Před svatou skláníš se svátostí,
Z nížto duše Tvoje nšlechtilá
Ode mládí život — sílu pila.
Slyším zvuky sladké zníti k nebi
Denně — Pane zbožný — přes Tvé rety . . .
Slyším k Mátě nebes Tebe pěti,
Obětovat vonné lásky květy:

„Sempiterni fons amoris — consolatrix tristium
Pia Mater Salvatoris — ave! Virgo virginum!“
Jak díky Tobě, Otče, máme vzdáti
Za práci, lásku, snahu, pili Tvou:
Jenž hledíš v kněze právě vychovati
Nás s láskou k Bohu, církvi — plamenou!
Však hled ten zástup! U Tebe rád prodlí,
Své srdce Tobě nese — libé květy. —
Modlitbu vroucí chvějí se ma rety,
Když za Tebe se zvlášť dnes k Bohu modlí.
My slib svůj kladem drahou před Tvou tvář,
Že jsouce svaté církve členové
Chcem' obětovat jejím na oltáři
— Své životy — co věrní synové.
Ó! přijmi květ ten oddanosti naší,
Tu modlitbu — an plyne z duše mladé,
Již božský úděl — víra — v prsa klade:
Té cenu láska Páně k lidem větší . . .
Nechť Tobě Pane kvete štěstí ladné
A září — přejem — slasti paprsek,
Nechť blaha slunce nad Tebou se sklene —
Bůh lásku proved' Tvou a vělý vděk . . .
Prošba vděčných synů k nebi line
V jubileum dnešní překrásné:
Zachovej nám Otce — Hospodine —
Drahně roků v službě posvátné . . .
Ó! Matko Boží budiž Jeho Milostem
Jitřenkou strážnou, těchou žití soumrakem . . .
.
Přání naše v city vroucí splyne:
„Chraň nám Otce, svatý Hospodine!“

Encyklika Svatého Otce, papeže Lva XIII. (Pokrač.)

Každým způsobem slyšíme v přítomné době hlasy, jež, zrovna jak to již pohaní činili, vyhledávají obžaloby proti Církvi docela i v této činnosti lásky. Kárají docela církevní dobročinnost jako nevhodnou a nepřiměřenou a hledí místo ní zavést ryze státnický systém. Ale kde jsou státnická, lidská zařízení, jež by se mohla dosadit na místě křesťanské lásky a obětavosti, obdrževši vznět od samé církve? Nikoliv, jedině Církev chová tajemství tohoto nebeského vznětu. Láska a síla, neprýští-li z nejsvětějšího srdce Vykupitele, nestojí za nic. Bychom se však stali účastní vnitřního života Vykupitele, třeba býti živým členem své Církve.

Avšak nelze pochybovati, že ku řešení sociální otázky dlužno napjati veškerý páky.

Všichni, jichž otázka tato poněkud se týče, musí podle svého postavení spolupůsobiti. Působení Božské prozřetelnosti, používající ku svým cílům nejbohatších prostředků, tvoří jakýsi vzor, neboť závisí-li výsledek od více příčin, tož zřime, jak právě tyto příčiny se druží vespolek ku docílení účinku.

Jedná se tudíž v první řadě o to, který úděl při řešení otázky sociální připadá státní moci. — Slovem státní moc nevrozumíváme zde nahodilý vládní útvar jednotlivých zemí, nýbrž státní moc podle toho, jak ji příroda a rozum vyžadují a jak se jeví v zásadách, obsažených ve Zjevení, zrovna jak jsme to vylíčili v encyklice o křesťanském státu. Tudíž pomoc, již možno očekávati od státu, záleží vůbec ve všeobecných právnitých nařízeních a zřízeních, fedrujících zdárný rozvoj blahobytu. Tu spočívá úkol rozumné vlády, pravá povinnost každé důmyslné státní správy. Co však ve státu především zaručuje blahobyt, to jest pořádek, kázeň a mrav, spořádaný život rodinný, účta před náboženstvím a právem, mírné daně a stejnoměrné rozdělení břemen, horlivost v řemeslech, průmyslu a obchodu, příznivý stav rolnictva a pod. Čím důmyslněji se se veškerých těchto pák upotřebí, tím jistěji zvelebují se blahobyt členů státu. — Zde tudíž otevírá se nová dráha, na níž by stát měl býti činným ku prospěchu všech tříd obyvatelstva a obzvláště ku prospěchu dělnictva, a ubírá-li se po této dráze, tož není žádná výčitka možná, jakoby se snad nějakého přehmatu dopustil; neboť nic netýká se tak úzce státu, jako povinnost, kterou se podporuje obecní blaho a čím úsilovněji a pronikavěji to činí, tím méně třeba hledati jiných prostředků ku zlepšení poměrů dělnických.

Mimo to dlužno na paměť si uvéstí důležitou pravdu, že stát jest tu pro všechny, stejně pro nižší jako pro vznešené. Dělníci jsou se stanoviska přirozeného práva ne méně občany, nežli zámožní, to jest oni jsou právem součástíkou státu, beroucí podílu na životu státním a oni tvoří, což mnoho na váhu padá, v každém městě daleko větší počet obyvatelstva. Není-li tudíž přípustno, pečovati pouze o jednu částku státních příslušníků, ostatní ale zanedbávati, tož stát musí veřejnými opatřeními a důstojným způsobem ujímati se ochrany dělnictva. Neděje-li se tak, tedy stát porušuje požadavek spravedlnosti, který velí, aby každému dalo se, co mu náleží. Správně

podotýká v tomto ohledu sv. Tomáš: „Jako část a celek jaksi jedno a totéž jsou, tak náleží to, co celku patří, též jaksi jednotlivé části.“ (II.—II. Qu. LXI. a. 1. ad 2.

Tudíž mezi mnohými a důležitými povinnostmi, jež panovník pečující otcovsky o dobro poddaných, má plniti, jest to jednou z nejprvnějších, aby všem třídám svých poddaných popřál tutéž ochranu, přísně zachovávaje onu spravedlnost, již nazýváme „distributivní.“

I když státní příslušníci bez rozdílu pracují ku blahobytu státu, požívajíce všichni výhod státem jim poskytovaných, tož přece jen nemohou při tom bráti stejnoměrnou účast. Necht se vládní útvar sebe více měnit, tož vždy budou mezi občany ony rozdíly stavů trvati, bez nichž vůbec žádná společnost nedá se ani mysliti. Tak příkladně se vždy bude museti jedna část věnovati úkolům státním, zákonodárství, právníctví, správě a vojenským záležitostem; samo sebou se rozumí, že tyto součástky společnosti budou vyšší hodnoti mezi státními příslušníky zaujímati, poněvadž pracují bezprostředně a vynikajícím způsobem o dobru obecním. Nepřispívají-li ostatní občané ku př. živnostníci ku všeobecnému prospěchu v této míře, tož prokazují přece jen veřejnému blahobytu služby, třeba i ne bezprostředné. Každým způsobem závisí obecní blaho na pěstění rozsafnosti a ctnosti a v samém pojmu sociálního blahobytu spočívá zušlechťování lidí. Také opatření vezdejších prostředků, jichž jest ku vykonávání ctností nevyhnutelně zapotřebí (De reg. principum I. C. 15.), spadá do působnosti státu. Ku dosažení těchto prostředků jest činnost nižších pracujících tříd zroyna tak působivá jako nevyhnutelná. Ano, práce na poli, v dílně, v továrně jest to vlastně, jež stát k zámožnosti přivádí. Jest to tudíž jen požadavek nejprísnejší slušnosti, aby jim zaručil přiměřený podíl na zisku z práce, práce jim musí tolik vyzískati na byt, oděv a potraviny, aby život jich nebyl stísněný. Jestliže pak stát, jak to též jeho povinností jest, napne veškery páky ku zvelebení nynějších poměrů pracovních tříd co nejúčinněji, tak nikomu tím škody nezpůsobí; naopak poslouží velice celku, mající zřejmý zájem na tom, aby stav, jenž státu tak nutných služeb prokazuje, neživořil v bídě.

Občan a rodina nemají arci ve státu zajíti, jak již řečeno bylo, a musí jim býti zaručena svoboda a volnost, arci pokud se

to nepřičí veřejnému blahu aneb právu jiných. Však vláda měla by působivé ochranné prostředky věnovati celku i jednotlivým stavům; celku proto, poněvadž vůbec dle pořádku přírody blaho jeho není pouze nejvyšším zákonem, nýbrž také základem a konečným cílem nejvyšší moci; jednotlivým pak stavům z toho důvodu, protože celek není k vůli vládě, nýbrž vláda jest k vůli poddaným, jak tomu též rozum a vira uří. A poněvadž každá auktorita jest od Boha, jako výron nejvyšší auktority, tak také světská vláda jest tu podle obrazu Božího vládou, jež stejnou otcovskou láskou jak celku, tak i jednotlivci prokazuje. Hrozí-li tudíž státnímu celku neb jednotlivému stavu újma, již nelze odpomoci, tož jest věci státu zasáhnouti. — Spočívá to zajiště v zájmu jak veřejném tak i v soukromém, aby ve státě panoval mír a pořádek, aby celý rodinný život odpovídal božským příkázáním a přirozenému zákonu, aby náboženství bylo ctěno a vykonáváno, aby v životě soukromém tak i veřejném panovala čistota mravů, aby právo a spravedlnost byly zachovávány a nebyly beztrestně rušeny, aby mládež zdárně rostla ku prospěchu a kde toho třeba i ku ochraně vlasti. Nuže, jestliže nastanou veřejné zmatky následkem vzbouření dělnictva aneb následkem zastavení práce, jestliže přirozené rodinné svazky v kruzích dělnických jsou přetrhány, jestliže u dělnictva náboženství jest ohroženo tím, že se jim neposkytne dostatečně času a příležitosti k vykonávání bohoslužebných povinností, hrozí-li mravnosti jich nebezpečí následkem způsobu společného zaměstnávání obojího pohlaví při práci aneb jiným lákáním ku hříchu, jestliže je pracídárci nespravedlivým způsobem přetěžují anebo donucují-li jich ku převzetí podmínek, přičiících se osobní důstojnosti a právům lidským; jestliže zdraví jich přílišným namáháním aneb požadavky nepřiměřenými jich věku a pohlaví, podkopáváno jest — pak ve všech těchto případech musí se auktorita a moc státu v plné platnosti ukázati, ať aniž by hranice pravé působnosti své překročily.

Jen pokud jest toho třeba ku odstranění zla a nebezpečí, nikdy ale ne dále, musejí státní opatření zasáhnouti do poměru občanstva. Jestliže ale vůbec k veškerým přáním státních příslušníků má se náležitý zřetel vzíti a má-li veřejnost nad tím bděti, aby každý měl to, co mu náleží, a aby každé porušení spravedlnosti překaženo

aneb potrestáno bylo, tak musí přece jen stát dáti si na tom záležitosti při právní ochraně, aby ukázal ve prospěch soukromníků zvláštní péči pro nižší bezmocné massy lidu. Zámožní nejsou totiž v té míře na veřejnou ochranu odkázáni, majíť spíše pomoci při ruce, kdežto nemajetní nemajíce vlastní půdy své závisí úplně na protekci státu. Dělníky tudíž, jsoucí většinou nemajetnými, musí stát do obzvláštní ochrany vzíti.

Přece však dlužno některé momenty zvláště vytknouti. — Prvním moment jest ten, že veřejná autorita rozhodnými opatřeními právo a bezpečnost soukromého majetku zabezpečiti musí. Hnutí mass, v nichž probudila se dychtivost po cizím majetku musí mocí skroeno býti. Nikdo nekárá snahu zlepšiti si postavení své bez nespravedlivého poškození jiných; avšak chtějí si присvojiti cizí majetek s blaznivým předstíráním, že musí nastati rovnost společenská, znamená útočiti na spravedlnost a obecné dobro. Bez odporu většina dělnictva chce poctivou práci a bez poškození bližního domoci se lepšího postavení. Avšak také přečetní jsou buřiči a rozšiřovatelé klamných idejí, kterým jest každý prostředek dobrý, aby připravili převrat a svedli lid k násilnostem. Musí tu zakročiti moc, aby štvání učinila přítrž, by chránila pokojnou práci před svedením a pobuřováním a právoplatný majetek před loupeží zabezpečila.

Často dělníci utíkají se ku společným stávkám, aby na pracídárce učinili nátlak, jsou-li jim požadavky na ně kladené přílišnými, doba pracovní příliš dlouhou a mzda malou. Toto počínání, které v přítomné době stále častějším se stává vyzývá veřejnou moc, aby uchopila se protiborany; neboť stávky neškodí pouze pracídárcům a zároveň také dělníkům, nýbrž poškozují i citelně obchod a průmysl, vůbec veškerý veřejný blahobyť. Mimo to dle zkušenosti dávají podnět k násilnostem a nepokojům a ruší tak mír ve státě. Proti tomu sluší doporučiti ten způsob protiborany, který zlu předejiti chce a povstání jeho zamezuje, jest patřičné zákonodárství, které odstraňuje příčiny, jež vyvolávají konflikt mezi požadavky zaměstnavatelů a dělnictva.

Stát proti tomu v mnohém praktickém ohledu povinen jest dělnictvu ochranou a sice pokud se týče duševních jeho statků. Je-li vezdejší život také skutečně statkem,

majícím cenu veškerých starostí s ním spojených, tož přece jen nejvyšší, nám určený cíl v něm nespočívá. Život lidský jest pouze cestou, prostředkem ku dosažení života duševního. Tento život duševní jest uznáním pravdy a lásky k dobru. Do duše jest vtištěn vznešený obraz Stvořitele a v ní trůní ona vznešená důstojnost člověka, pomocí již jest povolán ovládati nižší bytosti přírody a činiti si zemi i moře závislymi. „Napláte zemi a podmaňte si ji a vládnete nad rybami moře a nad ptáky nebes a nade všemi zvířaty, jež se pohybují na zemi“ (I. Mojž. 1, 28.). Vzhledem k tomu jsou si všickni lidé rovni, není žádného rozdílu důstojnosti lidské mezi bohatými a chudými, pány a služebníky, panovníky a poddanými, „neboť týž (Bůh) jest pánem všech“ (Řím 10, 12.). Žádná moc nesmí vztáhnouti ruky své beztrestně na důstojnost lidskou, neboť Bůh, jak písmo svaté praví, „s velkou úctou“ vládne nad člověkem; žádná moc nemá člověka zdržovati na cestě křesťanské povinnosti a ctnosti, jež má jej vésti k životu věčnému, v nebi. Ano, člověk, nemá sám toho plnomocenství, aby se odřekl, potřebné k tomu svobody, neboť nejedná se tu o jeho vůli nýbrž o nevyhnutelné, nade vše svaté povinnosti k Bohu. — Tutéž označen jest základ povinnosti přiměřeného klidu nedělního. Nedělní klid neznačí tolik jako požitek lenivé nečinnosti. Ještě ale méně spočívá ve volnosti pořádku a pravidel a není též k tomu, k čemu si mnozí jej přejí, totiž aby žili v lehkomyšlnosti a rozpustilostech, aneb aby měli příležitost ku zbytečným vydajům. (Pokrač.)

Při svatojanském ohni.

Jest pozdní večer, plný milotaje,
ve větvích stromů vánek lehce hraje,
a roje mušek poletují čile
bzučíce sobě dumky roztomilé.
Na horách temných nad vesničkou naší
ta družná chasa dříví chvatně snáší
a již, již oheň svatojanský plane
a před půlnocí hořet nepřestane.

Jest pozdní večer. Oko v dálku zírá,
již Šumava mne v jihu uzavírá
a zjevy divné snivý duch můj vidí:
Na poušti tiché daleko všech lidí

muž svatý klečí v zbožném rozjímání,
ret jeho bledý šeptá prosbu — přání
do nebe vzhůru k všemocnému Otcí,
by jemu ráčil spěchat ku pomoci;
vždyť skutek velký očekává Jana,
ježž počít hodlá zítřejšího rána.

* * *

V nádherné síni v královském paláci
Herodes sedí zamyšlen,
a všechn jas se z oka jeho ztrácí,
že pravda to a žádný sen,
co svatý Jan mu včera řekl v duši:
„bratrovu ženu mítí tobě se nesluší.“

Tu kdosi zvolna na dveřeje klepá
a vstoupí v síň Herodias,
a plna vášně, samou láskou slepá
ku králi rce: „již káže zas’
ten Jan, ten z pouště tamo na podhradí
a celé město proti tobě svádí.“

„Hned pošli muže, ať ho v žalář vrhnou,
který si dávno zasloužil,
a nejlép’ bude, když mu hlavu strhnou,
by jednou konec všemu byl;
neb kdo pak druhý byl by jenom v stavu
o králi kázat bouřlivému davu!“

Zasmužil čelo Herodes král slabý,
změnil se jeho temný zrak,
pohnulo se mu v prsou srdce babí —
již zvitězil ten ženský drak —
neb netrvalo dlouho — svatý Křtitel Jan
byl vsazen do žaláře a v něm příkovan.

* * *

Herodes král slaví hody,
hosté při nich mnozí jsou —
vše se baví a raduje,
srdce jen jen osvěžuje
hudebníků znalých hrou.

Ve prostorné, zlaté síni
vesele se tančí dnes —
v bujném kole jako včela
poletuje dívka smělá —
králův pohled na ni kles.

Po tanci pak zavolal ji
a k ní takto mluvil sám:
„Dívko drahá — tanečnice,
půl království — ba i více,
přeješ-li si, tobě dám.“

Zděsila se řada hostů:
„jest to pravda, jest to sen?“

Dívka zatím odskočila,
by se s matkou poradila,
co by přát si měla jen.

A po chvíli již se vrací —
podivný jest její hled.

„Ve vězení — mocný králi,
Jana z pouště přikovali,
jeho hlavu dej mně hned!“

„Hlavu svatého Křtitele —“
strnul udivený král —

„ach, já člověk pošetilý,
že jsem v té rozmarné chvíli
jí takový slib jen dal!“

„Však co počít? Slib můj daný
nemohu již nazpět vzít!
Dítě drahé, k tvému přání
můžeš tedy za uznání
hlavu Janovu hned mít!“

Netrvalo dlouhou chvíli:
hlavu Světce přines kat —
a hned zvěst se rozšířila:
„Herodias zvitězila —
svatý Jan Křtitel jest — stat!“

* * *

Jest pozdní večer — zrak můj v dálku zírá
co oheň svatojanský odumírá
a na blankytu hvězdic na tisíce —
však v duši mojí bolu ještě více,
že svatý Křtitel — můj miláček Jan
pro smělou dívku byl za obět dán.

P. Václav Frantů.

Jak zvěcnili OO. Jesuité památku sv. Aloisia v chrámu Páně sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze.

(Ku třistaleté památce úmrtí sv. Aloisia.)

Ve velebných chrámech Páně, které
Jesuité ku cti a chvále Boží stavěli, pa-
matovali vždy na světce své, kteří ozdobou
stali se Tovaryšstva Ježíšova, aby též ve
stáncích Božích nejvíce oslaveni byli. Tak
zasvěcovali snad ve všech chrámech svých
oltáře sv. Ignáci z Loj. a sv. Františku
Xav. a jejich sochy stavěli. Těmto dvěma
světcům, co sloupům řádu svého, věno-
vali OO. Jesuité též u sv. Mikuláše dvě
kaple s oltáři zvláštními, na hlavním pak
oltáři, jakož i nad průčelím chrámu posta-

vili sochy též obou těchto světců. — Po
sv. Ignáci a sv. Františku pamatováno
bylo zde nejvíce na sv. Aloisia, čehož pří-
čina snadno se vysvětlí. Neboť stavba no-
vého chrámu sv. Mikuláše plných 100 let
(1673—1773) trvajících, připadá do doby pro-
hlášení sv. Aloisia za svatého (r. 1726).
A jestliže úcta Aloisiánská velkou a slav-
nou byla hned po blahorečení jeho, tu za-
jistě Alois co světec tím více ctěn a vzý-
ván byl. Známo též, že sodalové Družiny
Mariánské oblíbili sobě zvláště úctu sv.
Aloisia a svátek jeho vždy co nejslavněji
světli. A poněvadž na Malé Straně Dru-
žina Mariánská pod vedením OO. Jesuitů
již od r. 1629 založena byla, věnována
jest v novém chrámu též zvláštní pozor-
nost sv. Aloisiovi, okrase Tovaryšstva Je-
žíšova a patronu mládeže, jemuž jedna
kaple s oltářem zasvěcena a mimo to oltář
sv. Aloisia v kapli nad presbytářem po-
staven. Kaple tato určena byla asi za
místnost Družiny Mariánské a oltář sva-
tého Aloisia byl oltářem sodalů. Dosud za-
chován jest oltář ten. Na krásném obraze
představen jest sv. Alois v rouše řeholním
před oltářem, na němž stojí kříž s Kristem
Pánem, položena koruna a roucho knížecí,
otevřená kniha a lilie; naznačena jest za-
jistě tím velba sv. Aloisia, jenž nádherným
rouchem i korunou knížecí pohrdnul a za
ně vyvolil si roucho nevinnosti a čistoty
s korunou trnovou. Kam duše Aloisiova
se nesla, naznačuje anděl nad hlavou jeho
se vznášející, v jedné ruce drže srdce s pla-
menem a druhou k nebi ukazuje. Pod sv.
Aloisiem nalézají se dva andělé, z nichž
jeden drží klasy pšeničné, druhý hrozny
vinné, opět znak to povolání světcova ku
službě duchovní.

Neméně dojemný oltář sv. Aloisia jest
v kapli chrámové, druhé to od vchodu po
straně evangelijní. Obraz malovaný od
Ignáce Raaba, jesuity laika, představuje
sv. Aloisia, an Srdci Páně sebe a dítky
kolem shromážděné odevzdává. Pán Ježíš
ukazuje Srdce své nejsvětější, obklopen jsa
anděly, z nichž jeden drží kříž. Sv. Alois
obklopen jsa zástupem dítek, vede duše
ty nevinné k Pánu Ježíši. Dojemné jest
obětování se dítek nevinných Srdci Páně;
některé má ruce sepiaté ku zbožné mo-
dlitbě, jiné klaní se v pokorě s rukama
přes prsa složenýma a jiná dítky obětují
srdce svoje láskou planoucí. Opět nevin-
nost Aloisiova ukázána tu lilií, kterouž
anděl drží a vůbec z celého obrazu mluví

k nám nevinnost andělská a prostota dětská.

Na klenbě kaple představena jest sláva sv. Aloisia, kteréž došel pro svoje ctnosti. Sv. Alois vznášeje se v oblacích, patří na Srdce Páně, jasnými paprsky ozářené. Pravou ruku má na prsou, z nichž plameny lásky k Srdci božskému vycházejí, levou rukou ukazuje pak na odznaky ctností svých. Aloisiova láska ku Kristu naznačena křížem, v růženci drženém od anděla znamenáme úctu k Matce Boží, jakož i v dutkách a palmě mrtvení a vítězství jeho. Jiný anděl čte ve knize otevřené, jiný se sepjatýma rukama se modlí; toť opět význam pobožnosti a učenosti mládeence andělského. Po sv. Aloisiu nejvíce vyniká anděl s bílou lilí, a to ne nadarmo, ježto čistota a nevinnost, jejíž odznakem jest lilie, byla hlavní ctností, kteráž sv. Aloisia ku patření na Boha nvedla.

Než ani nejpmatnější doby ze života sv. Aloisia neopomenuto zde, totiž prvního jeho sv. přijímání. Jak krásně a dojemně tento úkon svatý tu naznačen! Na dvířkách tabernakulu spatřujeme sv. Karla Borom. v rouchu mešním, an podává sv. Aloisiu Tělo Páně. Se svatostánkem spojeno tedy sv. přijímání duše andělské sv. Aloisia. Zdalíž není dojemné to pro každého zde ku sv. přijímání se blížíciho?

Tak zapsali OO. Jesuité život ctnostný pravé perly řádu svého ve chrámu Páně nádherném a velkolepém sv. Mikuláše. A zajisté obrazy ty živým a mocným jsou kázáním pro každého, jenž srdce poněkud má přístupné dojmům. Co již kazatelů vystřídal se tu, a hle, oltář a obrazy svatého Aloisia zůstávají ustavičně stejně mocným a pohnutlivým kazatelem jako ve stoletích minulých, tak za dob našich, i po mnohé věky budoucí. A. P.

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal Bohumil Brodský.

Obžerství.

(Pokrač.)

Vzal svou sklenici a odcházel do druhé místnosti. Druzí následovali jeho příkladu a Antonín osamotněl. Nyní teprve rozvázal. Nadával na celé město, posmíval se všem a stále volal, že on jest jediný pán a že bude pít. Oči mu rudly, jazyk se mu pletl

a rukou do stolu třiskal jako zběsilý. Druzí hosté dávno již odešli, když konečně i on se namahavě zvedl, aby šel domů.

Když zaplatil, vyprovodil ho hostinský až ke dveřím. U dveří ho však zastavil.

„Pane Hovorko,“ pravil mu krátce, „vy jste dnes urazil mé každodenní hosty, na nichž mi velice záleží. Buď je zítra odproste, aneb více ke mně nechoďte. Takového něco, jako se stalo dnes, ve své místnosti trpěti nebudu.“

Než mohl Antonín něco odpovědět, mírně ho vystrčil za dveře a zavřel za ním. Teď ovšem Antonín venku spílal a hrozil, ale bylo mu to marným. Po chvíli tedy šel vrávoravým krokem domů, celou cestu opakuje nadávký a různé vyhrůžky. Když přišel domů, uvítala ho žena výčitkami. Nemlčel ovšem též a tak se strhla prudká hádka, v níž vyčítal Antonín ženě parádu a nehospodářství a žena muži opilství. Pozdě ulehali na lože, skončivše první osudný svůj den vzájemným ukázněním na své chyby a hříchy.

Když Antonín druhého dne vstal, připamatoval si věřejší svůj výstup v hostinci. Z počátku ho to mrzelo a měl opravdu dobrou vůli učiniti dle přání hostinského a odprosití uražené hosty. Ale úmysl svůj změnil hned, jakmile mu žena začala znovu vytýkati věřejší jeho chování a slova. Rozzuřil se znovu a konec toho byl, že vzal klobouk a šel do druhého hostince. Tu usedl a pil. Odzvonili poledne, přiblížil se večer a Hovorka dosud seděl a pil. Byl již hodně opilý a dal se do povídání. Nejprve se přítomným chlubil, co vše umí, kde byl, čeho zažil. Poslouchali ho trpělivě, byť to hostinec, kam chodili lidé chudší a méně zámožní. Hostinský byl žid a proto mu bylo jedno, co mluví, jen když hodně dá vydělati. Když Antonín viděl, že tu jest jaksi největším pánem, začal nadávati hostům z druhého hostince a vysmíval se jim slovy hrubými.

„Kdo je větší pán, já nebo oni?“ volal ke konci, tluka se do prsou.

„To vědí, pane Hovorko, že oni,“ lichotil mu žid.

„Tak vida. Vy jste moudrý muž, pane Arnstein. Budu k vám teď choditi stále. Na vaše zdraví, pane hostinský, mi dejte ještě litr.“

Pan Arnstein dal a Antonín pil. Byl konečně tak opilý, že ani nepozoroval, jak mu hostinský připočetl o několik litrů piva více, než skutečně vypil. Spokojen

vrávorat domů, říká si celou cestu, že jest Arnstein hodný muž a že tam bude stále choditi.

Chodil také. Dokud mohl, platil. Pojednou mu došly však peníze a věřitelé žádali úroky z půjček na domě vážnoucí. Antonín se dlouho nerozmýšlel. Šel k panu Arnsteinovi a ten půjčil mu nejen na úroky, ale i na celou částku dluhu a na další útratu. Když byl Antonín napiitý, dal mu žid k podepsání směnku. Podepsal, ani se nedívaje a byl šťasten.

„Teď jsem pánem,“ pravil vesele. „Ponikom mi ničeho není. Ať žije pan Arnstein.“

Přitukl si s ním a zapíjel své štěstí. Domů toho dne nešel. Častoval celou hospodu a stále slávu Arnsteinovi provolával. Dal se i do karet a teprve za bílého dne umínil si jíti domů. Dva od něho opilí nádenníci ho doprovázeli. Drželi se kolem krku a hulákajíce potáčeli se ulicemi. Lidé vybíhali a dívali se co se děje. Viděli, že to pan Hovorka jde opilý domů.

III.

U Hovorků počala bída s nouzí tlouci na dvěře. V městě se rozneslo, jaký výstup měli sousedé s Antonínem v hostinci a všichni s ošklivostí odsuzovali jeho jednání. Držel-li dosud někdo s ním k vůli jeho zesnulému otci, odtrhl se nyní od něho také. Tak se stalo, že marně čekal na nějakou zakázku. Musil pustiti tovaryše, které ještě měl a dílna zůstala tichou a prázdnou.

Paní Růžena byla všecka zoufalá. Až do poslední chvíle nedbala ničeho. Když však nebylo již ani peněz na vydržování domácnosti, staly se hádky a různice domácí denním pořádkem. Kde mohl jeden druhému něco snižujícího, potupujícího říci, neopomenul toho dojista učiniti. Jeden svaloval vinu na druhého a Antonín vždy učinil tomu konec tím, že šel do hospody a pil tak dlouho, až všechny své myšlenky, výčitky a svízele zapil. Jeho zevnějšek stával se spustlým a tvář i výraz její rozervanou. Povaloval se v hostinci s lecjakým otrhancem a za slovo chvály dával mu píti do sytosti, byť doma nebylo třeba ani na sůl.

Žid Arnstein dokud chtěl půjčoval peníze. Znal dobře cenu domu Hovorkova a věděl, jak mnoho může Antonínovi půjčiti. Dokud tedy zakládal jej penězi, bylo dobře.

Když byla největší bída, Arnstein pomohl a Antonín i paní Růžena byli spokojeni. Tato sice pustila chůvu ze služby, děvečku si však držela dosud. Pamatovala stále na tu dobu, kdy bývala u rodičů a neměla tolik síly, aby jednak sama přispůsobila se okolnostem, jednak aby svou rozšafností a přičinlivostí hleděla Antonína na jinou cestu přivést a domácnost zachrániti. Nechávala budoucnost svou, dítku i muže náhodě, užívajíc pokud bylo lze pohodlí a dobrého bydla. Zásad náboženských neměla, chodíc sice tu a tam do kostela, ale aby jen ukázala pěkné šaty a svou pýchu. Antonín tudíž neměl ve své domácnosti onoho místa, v němž by zachráněn býti mohl. Cizina oloupila ho o všechno cit a náboženství, tak že stál proti všem svým vášním a naruživostem bezbranný. Vrhł se jim také zcela do náruče a jeho zkáza nedala se ničím zadržeti.

Matka jeho s žalem a úzkostí sledovala poměry, které se v rodině synově vyvíjely. Viděla s hrůzou, že spěje k zlým koncům a mateřské její srdce pukalo. Kdyby bývala mohla u něho zůstat, bývala by nad ním bděla a dojista nedala by mu tak hluboko klesnouti. Jak jen ho zachrániti? Deera každého dne ji vypravovala, co zase Antonín udělal, kdy šel opilý domů a jak lidi se mu posmívají. Matka plakávala a modlila se, aby ho Bůh chránil od toho nejhoršího. Ale modlila se za nehodného a proto marně se modlila. Odhodlala se tedy aspoň s Antonínem promluvit a srdečným slovem na dobrou cestu ho přivést. Čekala na něho několik dní, aby s ním v soukromí promluvila, až se jí to podařilo. Potkala syna v pusté uličce, když šel právě do hostince.

Vida matku, jaksi se lekl, ale hned svrástil hněvivě čelo. Pozdravil ji a zastavil se.

„Kam jdeš, Toničku?“ tázala se matka láskyplně.

„Někam ven. Doma nemám stání, všechno mne trápí. Nevím, jak to se mnou skončí. Měla jste mne pustiti do Vídně, tam by mi bylo lépe bývalo, než tady v té psotě.“

„Ale, synáčku, vždyť jsem tě nezdržovala? Nevzpomínej však ničeho a buď zase dobré mysli. Když začneš zase pilně pracovati, všecko přemůžeš. Jen se, pro Boha tě prosím, tak nepouštěj. Vidíš, srdce mi to může jutrhnouti, když slyším, jak jsi nechal práce.“

„To vám zase Božena něco napovídala,“ utrhl se syn. „Ono se to lehce řekne, abych se držel, když jsem po krk zadlužen. Arnstein mi nechce již čekati a nezaplatím-li mu úrok, prodá mi stavení. Kdybych mohl aspoň úrok zaplatiti, bylo by dobře, odstěhoval bych se přece ještě do Vídne a živil bych se dobře. Kdo mi ale pomůže? Můžete jen vy. Postupte mi podíl, který na stavení máte, já z něho zaplatím úrok a uvidíte, že vše bude jinak.“

Díval se na matku pátravým pohledem. Viděl, že byla matka překvapena a nyní že neví co činiti.

„Když jsem již ten podíl slíbila Boženě,“ řekla po chvíli stísněně.

„Vidíte?“ vyjel jízlivě syn. „Chcete, aby se lidé nade mnou slitovali a sama se neslitujete. Vám je Božena milejší než já. Až se oběsím nebo zastřelím, pak nemusíte naříkat. Budete mít také na tom podílu.“

Hovorková zbledla.

„Ještě jsem neřekla, že neučiním, co chceš. Kdybych věděla, že skutečně splníš, co jsi slíbil, obětovala bych pro tebe vše. Slíb mi při památce svého nebožtíka otce, že se polepšíš!“

„Slibuji,“ řekl ochotně syn, raduje se v srdci svém již z toho, že matka svoluje.

„Dobře tedy,“ pravila vážně matka.

„Viš, že proto se budou na mne Božena i její muži hněvati. Ale ráda vše snesu, jen když ty se opět najdeš. Pamatuj však, co jsi slíbil a boj se Boha, který tvůj slib slyšel. Kdy potřebuješ ty peníze?“

„Hned. Arnstein mi řekl, nezaplatím-li dnes úroky, že zítra podá na mne žalobu. Nejlépe by bylo, kdybyste se mnou k němu šla. On by vám ten podíl vyplatil a já bych si vše urovnal.“

„Půjdu tedy s tebou. Jen dej pozor, aby tě ten žid neošidil. Neměl jsi se takovému vydrídouchu do rukou dávat. Co dělá tvá žena?“ tázala se krácejíc po boku.

Antonín počal si stěžovati na ženu a všechnu vinu svaloval na ni. Aby matku ještě více oklamal, ličil, kterak ho to neustále trápí, že tenkrát poslechl ženy a dopustil tomu, aby matka od něho se odstěhovala. Matka mlčky přijímala jeho omluvu a jen oči její opět zamřelé svědčily o jejím vnitřním pohnutí.

Arnstein přivítal oba přívětivě. Tušil hned, proč přicházejí. Antonín mu již den před tím vykládal, že doufá pomoc matčinu. Slovy úlisnými vyložil matce stav

jmění Antonínova a pravil, že jedině ona ho může zachrániti. Matka strachem o syna a řečmi obou oklamána ochotnou se prohlásila židovi podepsati úpis, vyplatí-li jí částku, jež na domě synově má. Arnstein si srazil nějakou částku na útraty prý a když Hovorková žádanou listinu podepsala, vysázel peníze. Strhl si hned úroky, které Antonín dluhoval a zbytek odevzdala matka synovi.

„Pamatuj však, Antoníne,“ pravila ještě jednou vážně, „že jsem ti dala vše, co jsem mohla a měla. Oklameš-li mne ještě teď, pak bych musila tě kletbami stihnouti.“

Antonín ujišťoval matku seč byl, že bude nyní rádným a na důkaz toho nedal si ani nalíti. Vyprovodil matku kus cesty a děkoval jí celou cestu. Sotva ale zašla, vrátil se rychle a v malé chvíli seděl za stolem u Arnsteina a smál se plným hrdlem s židem, jak matku obelstil.

„Jen když jsou zase peníze,“ zvolal vesele. „Teď budeme opět bezstarostně živi. Dejte mi hned dva litry, abych tu radost zapil.“

Pil plným hrdlem, zpíval a žertoval, jako kdyby to největší štěstí ho potkalo. Jeho známí užili ten den od něho jídla i pití dost. Ale nejen ten den, ale i následující dny a to tak dlouho, dokud peníze od matky obdržené neprobil. Na slib matce daný ani nepomyslel, a pomyslel-li, lehkovážně se mu zasmál.

Jakmile ale bylo po penězích, přešla ho veselost. Doma nebylo ani krejcaru, odnikud nemohl očekávati též ničeho a Arnstein mu řekl veřejně v hospodě, že mu na dluh nenalije již ani půl litru piva. Teď bylo zle. Píti se mu chtělo, ale peněz nebylo. Šel tedy do dílny, sebral vše, co mělo nějakou cenu a odvíkl to večer k židovi. Dostal za to několik zlatých a byl spokojen. Aby mu déle peníze trvaly, nechal piva a začal píti kořalku. A kořalka, tento ďábelský nápoj, jeho spustnutí jen dovršila. Zapomněl na všechny ohledy společenské i rodinné a podoběn němě tváří povaloval se po hospodách i cestách, počínaje si při tom tak sprostě a hrubě, že konečně paní Růžena přemohla svůj stud a jednoho večera utekla se svým dítětem k otci.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Svěcení na kněžství.) Jeho Eminenci, náš nejdůstojnější arcipastýř, ráčil pro udělování vyšších svěcení v letošním roce následující dny ustanoviti, a sice: den 15. července pro podjáhenství, 16. července pro jáhenství a 19. července pro kněžství. O připuštění k vyšším svěcením žádali: a) Alumnové kněž. arc. semináře: Brejla Jan, Bronec Josef, Bureš Frant., Černý Jaroslav, Černý Václav, Červenka Alois, Dvořák Josef, Dyrhon Josef, Effenberger Jan, Ertl Emerich, Fiala Emanuel, Fryč Frant., Gaudi Frant., Hálek Vlastimil, Halík Ferd., Heřman Frant., Holeček Jan, Hora Engelbert, Hruška Václav, Janda Karel, Jetel Jan, Köhler Josef, Kožíšek Matěj, Kračmera Bedřich, Kříž Frant., Nosek Jan, Provazník Ant., Řeháček Josef, Schopf Leopold, Soukup Josef, Spal Jaroslav, Sudek Ferdinand, Škopan Josef, Šmejkal Jan, Šproc Václav, Štamfest Bedřich, Vávra Prokop, Vitek Václav, Vokolek Josef. b) Řeholníci: Dvořák Jan, Klouda Josef a Vlasák Josef, klerikové řádu Křižovníků; Holoubek Placid Václav, klerik řádu sv. Benedikta; Pražák Oktavian František a Heske Aemilian Antonín, klerikové řádu Piaristů.

***—* K oslavení třistaleté památky úmrtí sv. Aloisia** konána byla v hlavním farním chrámu Páně u sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze devítidenní pobožnost od 13. do 21. června t. r. Celá kaple jakož i oltář sv. Aloisia krásně byl ozdoben. Každodenně sloužena tu mše sv. v 6 a v 8 hod., při nichž zpívána píseň o sv. Aloisiu. Taktéž po celý týden mládež školní účastnila se mše sv. o 1/2 8. hod. pod vedením svých pp. učitelů a píseň sv. Aloisiánskou dojemně pěla, ku kteréž připojeny též dvojhlavné sbory. Ve čtvrtek dne 18. června přistoupily školní dívky k sv. přijímání u téhož oltáře a po mši sv. vykonány s nimi modlitby na dosažení odpustků. Odpoledne vždy v 5 hod. odbýváno sv. požehnání. V neděli 14. června a o slavnosti sv. Aloisia 21. června konáno též o 4. hod. odpo. slavnostní kázání o sv. Aloisiovi. Poslední požehnání, kteréž chvalozpěvem „Te Deum“ ukončeno bylo, měl vdp. kanovník Brusák za asistence domácích duchovních a akolytů. Zároveň účastnili se pobožnosti závěreční členové Jednoty sv.-Václavské, vesměs mládeňci, s hořícími svícemi v rukou a bílými stužkami přes prsa, což ku slavnosti sv. Aloisiánské velmi přiměřeno bylo.

***—* Řadná valná hromada Akademie křesťanské** koná se v pondělí dne 29. června o 7. hod. večer ve spolkovém sále sv.-Václavské zálazny v Řetězové ul. čís. 223—I. Program:

1. Čtení protokolu o poslední valné hromadě.
2. Výroční zpráva říditelství a jednotlivých odborů.
3. Výroční zpráva účetní za rok 1890.
4. Zpráva revisorů účtů za rok 1890.
5. Volba čtyř členů říditelstva, z kterého vystupují p. t. pp.: prof. Jan Drozd, kanovník dr. Václ. Frind, prof. bohosl. a sekretář dr. Václ. Horák, kanovník Vincenc Mottl zemřel 15. října 1890.
6. Volba revisorů. 7. Volné návrhy. Přednáseti bude vdp. Msgr. Ferd. Lehner, pap. komoří, „o předmětech umění církevního v retrospektivní výstavě“ a p. architekt A. V. Barvitijs „o činnosti Akademie křesťanské při pořizování liturgických nádob.

***—* Pouť do Staré Boleslavi** uspořádá Mariánská kongregace mužů od sv. Ignatia v neděli 12. července t. r. Za tou příčinou vypraven bude toho dne zvláštní vlak z nádraží severozápadní dráhy u bývalé poříčské brány, jenž v 5 hod. ráno z Prahy vyjede a v 7 hod. večer z Boleslavi do Prahy se navrátí. Jízda tam i nazpět stojí 70 kr. Lístky prodávati se budou od 1. až do 9. července.

***—* Spolek Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci květnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 122 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 43, ze zemského blázince 14, ze zemské porodnice 3, z nemocnice milosrdných sester 39, z nemocnice milosrdných bratří 9, z umřelých kaplí 8 a z vyšetřovacího vězení 6; z těch příslušelo ku Praze 5, na venek 117.

Literární oznamovatel.

***—* „Modli se a pracuj!“** Poučná a modlitební kniha pro křesťanské řemeslníky a dělníky. Upravil Th. Dr. Jan Sedlák, tajemník kn. arc. konsistoře Pražské. Schválena od nejdůstojnější kněž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 č. 2557. V Praze 1891. Tiskem a nákladem kněžecí arcibiskupské knihtiskárny (Rohlíček a Sievers). Cena 50 kr. — Jest sice mnoho knih, které pro nějakou tu modlitbičku, již obsahují, modlitební knihou se nazývají, avšak jest otázka, zdaž hodí se za modlitební knihu, za prvního rádce a vůdce katolického křesťana a zdaž vyhovují všem duševním jeho potřebám v té nebo oné době. Všem těmto požadavkům modlitební knihy vyhovuje v plné míře tato modlitební knížka. Slovnatý pan spisovatel uvádí a vysvětluje v ní nejpotřebnější články víry, jež v naší době ne jednomu křesťanu bývají neznámy, seznamuje a upozorňuje jej na nebezpečí, jež hlavně v době naší jeho duši hrozí a udává mu prostředky, jimiž mu lze jim přede-

jíti a připojuje modlitby, jimiž srdce křesťana od zlého odvráceno, vůle jeho k dobrému povzbuzena a na pravou cestu přivedena a Bůh nejspíše a nejjistěji k vyslyšení proseb našich nakloněn býti může. Pro tyto přednosti tuto modlitební knížku vřele všem křesťanům katolickým, zvláště však našim řemeslníkům a dělníkům co nejvřeleji doporučujeme.

— „Encyklika“ Jeho Svatosti papeže Lva XIII. všem patriarchům, primatům, arcibiskupům a biskupům katolického světa, kteří sdružení jsou s apoštolskou Stolicí. V Praze 1891. Tisk a náklad knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba). Cena 10 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- vdp. Adolf *Würfel*, probošt metrop. kapitoly u sv. Víta, jub. kněz, 9. června 1891, (nar. v Liberci 14. února 1804, vysv. 4. září 1827);
- p. Ant. *Köhler*, deficient a pens. far. Chlumský, 28. května 1891, (nar. 30. listopadu 1817, vysv. 31. července 1842);
- P. *Cyrill Pašta*, kněz ř. sv. Bened. v Emauzích, 15. května 1891, (nar. 29. dubna 1864, vysv. 8. srpna 1888).

Jmenování jsou:

- p. dr. Jos. *Sprinzel*, prof. dogmatiky, zvolen děkanem německé bohoslovecké fakulty pro rok 1891—92;
- p. Karel *Vondruška*, koop. u sv. Havla v Praze, povýšen na doktora bohosloví.
- Ustanoven jest:
- p. Jos. *Vacarda*, býv. kapl. v Hořelici, za katech. na obec. dívčích školách na Smíchově.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Vilém *Láš*, admin. v Českém Bukově, za far. tamže;
- p. Jaroslav *Schwarz*, koop. v Šumburku, za zatím. kapl. v Rochlici;
- p. Jos. *Schlenz*, koop. v Boru, za osob. kapl. v Merbolticích;
- p. Jos. *Kříž*, kapl. v Šenově Kamenickém, za kapl. v Ústí nad L.;

- p. Ant. *Ondroušek*, kapl. v Rozbělesích, za kapl. v Šenově Kamenickém;
- p. Jos. *Bárta*, neom., za kapl. v Rozbělesích;
- p. Rich. *Veverka*, kapl. ve Warnsdorfu, za kapl. v Jiretině;
- p. Jos. *Funk*, neom., za kapl. ve Warnsdorfu;
- p. Fr. *Otto*, neom., za kapl. v Housbergu;
- p. Fr. *Röder*, neom., za kapl. v Einsiedelu;
- p. Jos. *Středa*, neom., za koop. v Albrechtsdorfu;
- p. Alois *Piskora*, neom., za koop. v Josefsthlu;
- p. Václ. *Frind*, neom., za koop. v Boru;
- p. Frant. *Beránek*, odebral se na dočasný odpočinek.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou:

- p. Karel *Pöhl*, far. v Újezdě sv. Kříže, jmenován bisk. konsis. radou a vikářem Hostouňským;
- p. Josef *Peschke*, far. v Třebnících, jmenován sekretářem vikariatu Horšovo-Týnského;
- p. Petr *Steinbach*, děkan v Houstouni, jmenován sekretářem vikariatu Hostouňského.

Ustanoven jest:

- p. Vojtěch *Novotný*, zám. kaplan v Lukavici Dolejší, za admin. tamže.
- Na odpočinek vstoupil:
- p. Frant. *Horčic*, far. v Lukavici Dolejší.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.
(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejduš. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svátých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na svátek svatých apoštolů Petra a Pavla. — Kázání na den Navštívení nejblah. Rodičky Boží Marie Panny. — Z kn. arc. semináře do kn. arc. residence na Hradčanech. (Báseň.) — Encyklika sv. Otce: O sociální otázce. (Pokrač.) — Při svatojanském ohni. (Báseň.) — Jak zvěrnili OO. Jesuité památku sv. Aloisia v chrámu Páně sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze. — Hříchové a pokuty. Obžerství. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznámovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli osmou po sv. Duchu.

„Vydej počet z vladařství
svého; neb již nebudeš moci
vládnouti“ (Luk. 16, 2.).

Křesťané milí, co myslíte, jak asi je takovému člověku, který mimo nadání neočekávanou nějakou pohromou na mizinu přijde, který, kdežto dříve dobrému bydlu a pohodlnému životu přivykl, a na to, že by nepříjemná nějaká změna s ním státi se mohla, nikdy ani nepomýšlil, nyní vidí, že po všem jest veta, a že nic jiného mu nezbyvá, než sekera a motyka, aneb dokonce možná a hůl žebrácká? Ten by nám jistotně říci mohl, kterak okolo srdce bylo onomu nespravedlivému vladaři v dnešním sv. evangelium, když uslyšel pána svého řkoucího: „Vydej počet z vladařství svého; neb již nebudeš moci vládnouti.“ A věru smutný, strašlivý to musí býti stav; neb i písmo svaté a kronika příběhů světa nejedno uvádějí svědectví, že lidé neočekávanou takovouto ztrátu slávy, bohatství a pohodlného života ani snést nemohli, a tedy sami sobě v zoufalství na život sáhli. Tak již král Saul, když bitvu na Filištinských ztratil, domníval se, že veta jest po moci a slávě panování jeho a vlastní rukou ostrým mečem se proklál; a tak to učinili jiní mnozí, jenž raději volili smrti zoufalce zahynouti, než aby životu nádhery a rozkoše prázdnému byli přivykali. Tak, moji draží, jednali nejednou lidé, jenž lahodnému životu byli přivykli a na vrtkavost štěstí a na to, že všecko ve světě změnám podlehá, nepamatovali. A zač pak medle

máme takovéto nešťastníky držeti? Moudrému člověku nelze jináče, než blázny a pošetilci je nazvati.

Jestliže pak nazvali jsme blázny ty, jenž na nestálost slávy a blahobytu vezdejšího zapominají: jakého pak teprv jména přisoudíme těm, kteří na smrtelnost lidskou zapomněvše, celým srdcem k pomíjejenosti vezdejší přilnuli, a krátkému tomuto životu na zemi tak přivykli, jako by bez přetržení, věčně trvati měl? Zdálo by se ovšem, že takových lidí ve společnosti lidské ani není, jimž by krátkost života vezdejšího a nejistota hodiny poslední povědomy nebyly? Inu arci, takové nevědomosti není při nikom, ale co naplat, když nemírnou oddaností k tomuto světu a obcováním křestanů nedůstojným nepamětlivost svoji na smrt a na konec poslední zřejmě a patrně na sobějevime? A tímto skutkem dopouštíme se opravdu bláznovství největšího, bláznovství nejhrubšího. I mám za to, že službu spasitelnou všem společně prokážu, když dnes tuto *smrti nepamětlivost co vrchol vší pošetilsti* blíže osvětlím a popíšu. Poslyštež pozorně, když počnu ve jménu Páně.

Pojednání.

Přislíbil jsem láskám vašim, že smrti nepamětlivost co vrchol vší pošetilsti blíže osvětlím a popíšu. Abyste však řeči mé porozuměti mohli, nahlížím, že bude třeba, abych vám ukázal, v čem vlastně pošetilsti záleží. Pošetilsti jest protivou a zrovna opakem moudrosti. A co medle je moudrost? Moudrost záleží v tom, když člověk k dosažení účelu a úmyslu dobrých vždycky také prostředků co nejprůměřenějších po-

užívá. Jestliže pak, jak jsem již podotkl, pošetilost zrovna opakem jest moudrosti, tu snadno každý nahlížeti musí, že pošetilým všecko vůbec nazývati sluší, co člověka od dosažení cíle dobrého odvádí a odvrací. A v tomto ohledu tvrdím, že smrti nepamětlivost zajisté jest vrcholem vši pošetilosti. Neboť vy znáte, proč asi zde na této zemi žijeme? Vy dobře víte, jaký cíl ustanovil nám všem Pán, že totiž proto jsme zde, abychom ctnostmi a životem bohabojným den ke dni prospívali a za to věčného blahoslavenství jedenkrát účastnými se stali. Žijeme-li však tak, že místo co bychom tomuto cíli blížiti se měli, více a více od něho se vzdalujeme, jest to snad moudrost? Aj, tuť největší pošetilost! Této pak pošetilosti vinnými se stáváme tím, když na smrt nepamatujeme. Nebo, co nám v dosažení věčného blahoslavenství jedinou překážku činí, to jest hřích. A já věru nevím, je-li který hřích, je-li jaká nepravost, která by z té nešťastné smrti nepamětlivosti nepocházela; všecko to nesmýslné po zboží světa dychtění, kteréž člověka nezřídka až tam vede, že utiskovatelem, lichvářem, ano i zlodějem a vrahem čini; všecko to bažení po mrzkostech tělesných, kteréž člověka nejednou až pod něnou tvář zvířecí snižuje; všeliká zášť a nepřátelské sočení, kteréž člověka, obraz to Boží, nezřídka na ohavnou podobu ďábla zahavuje: ano všecko to a ostatní ve světě zlé na vrub nešťastné oné nepamětlivosti smrti přičísti je dlužno. Neboť nemohlo by toho všeho mezi námi býti nikdy, kdybychom sobě hodinu smrti a poslední svůj na zemi konec jen někdy živě a s povážením na mysl vyobrazili; nemohl by člověk tak hluboce klesnouti nikdy, kdyby jen někdy se pozastavil a si zpomněl, že i jemu odbije hodina, kdežto volati jej bude Pán, by vydal počet z vládařství svého. Kdyby již ku spáchání zločinu pospíchal bezbožník, kdyby již vztahoval ruky své, by nešlechtností ji pošpinil, vězte, že by nazpět ucouvl a ruku svou od hanebného skutku utrhl, kdyby obraz smrti, obraz posledního boje živými barvami si představil. Neboť hrozný to obraz a strašlivý, na který patřiti nelze žádnému bez zachvění. Jistý mladý urozený pán zdědil po otci svém velké jmění. Starý, věrný služebník otcův stal se služebníkem jeho. Než se smrtí starého pána nastalo v panenském domě nové živobyті. Plesy střídaly se s hlučnými hody a kvasy. Mladý pán

spustiv se Boha, vrhl se do náručí zlých společníků, hýřil jako o závod, od jedné rozkoše lital do druhé, aby jenom svědomí k slovu přijiti nemohlo. Každým dnem rozmhrával statky, každým dnem novými nešlechtnostmi kálel urozený rod a poštětné jméno otcovské. Starý, zbožný sluha vida tyto věci, hořce plakal a slzel nad převráceností mladého pána svého. Dodav sobě srdce častěji říkával mu: „Pane, pomněte pak, jak to bude tam na věčnosti!“ Ale obdržel odpověď, jakou i posávade ti dostávají, kteří mladým hejskům rozmářilým do duše mluví. I zastesklo se mu posléze, pánu svému domlouvati. Zatím však učinil Pán Bůh sám všemu konec. Dědictví po otci se den ode dne tenčilo a již bylo na mále, když krutá nemoc porazila mladého pána na lůžko smrtelné. Opuštěn od svých domnělých přátel, s kterýmiž druhdy hodovával, měl času dosti k rozvažování života svého. Jediný starý, věrný sluha dlel dnem i nocí u postele jeho. Nemoc se zmáhala: čím dál, patrněji bylo viděti, že smrt se blíží. Tu počne mu úzko býti; studený pot mu vyvstává na čele, minulý život jeho staví se před oči a věčnost otvírá se před ním — hrůza obchází jej a celý uděšený táže se služebníka svého: „Jak pak to asi tam bude?“ Načež tento hluboce si povzdechne, dí: „Jak to s vámi bude na věčnosti, ach, to jest u Boha; tolik ale vím, že když jsme se jindy na cesty vydávali, velmi pilně jste se chystával a dobře zopatřiti hleděl; na tu cestu, která vám nyní nastává, na tu jste se zhola nic nepřipravil.“

„Jak pak to asi tam bude?“ tak v smrtelných úzkostech, celý vyděšený táže se nešťastný mladík sluhy svého. Ó přál bych si, kdyby zde byli všickni ti, jenž nekřesťanským životem podobný odchod z tohoto světa si připravují; přál bych si, by zde byli všickni ti, jenž nehodným, hanebným svým jednáním prachem poctivých otců, svých dědů v zemi hýbají, jenž hanbou jsou svých přátel a příbuzných a opovržení hodnou neplechou obcí našich, přál bych si, by zde byli všickni ti, jež za zbloudilé a škodé ovečky považovati musím, z jichžto života co pastýř jejich před světem se hanbím a přísného někdy odpovídání se hrozím; ó kéž by zde byli; řekl bych jim, by před časem často tu otázku si kladli: „Jak pak to asi tam bude?“ řekl bych jim, by moudře uvážili, jak by se jim při takovémto životě, jaký vedou, jak by se

jim vedlo v té poslední době, v době té hrozné, kdežto člověk přemožen bolestmi, v křečovitém svjení konci svému se blíží, kdež svazky života se trhají, smyslové se matou, krev stydne, oko v sloup se obrací a nikdo pomoci, nikdo úlevy zjednati nemůže; kde nezbývá nic, leč vzhůru k výsostem nebes zraky své obracet a u Boha smilování hledati. Tak řekl bych těm a takovým, kteréž bych si přál zde míti přítomné; ale ještě něco bych jim řekl, řekl bych jim, by povážlivě si předložili, jak by jim bylo, když by v tu dobu těžkou i sám Bůh, to poslední útočiště, pro nehodnost jejich od nich se odvrátil, když by zbořené svědomí v tom okamžiku strašlivém na místě útěchy počalo je šlehati, spáchané nepravosti na oči jim stavěti a již napřed je odsuzovati, dříve ještě než by před Boha předstoupili? Tak as mluvil bych jim; než oni zde nejsou, neb se štítí světla denního, co sůvy noční. Proč tedy jsem mluvil? k čemu tato řeč má? Inu ono i nám to nebude na chybu, že jsme si tu poslední dobu života připomenuli, pamatujte jen, křesťané milí, často na smrt, zvláště když nějaké pokušení k zlému vám nastává, a to vám bude převýborným lékem proti všelikému hříchu, zachováte čest svou, budete moudřími slouti, kdežto naopak toho nejhrubšího bláznovství vinými by jste se stali, neboť smrti nepamětlivost vskutku jest vrchol vši pošetilosti.

Ale co to mluví ten kazatel? Ano, to bychom si dali, sotva jsme žítí počali, a už bychom takovou trapnou myšlenkou na smrt obírali se měli? Na to bude času dosti až tak hlava nám sešediví a ten svět se nám zoškliví. Ale teď, dokud jsme v plné síle, mysliti na smrt? k čemu to, mysl veselou si kaziti? Tak snad myslí si tu mnohý. Veliký Mogul, krutý panovník v krajinách bohaté Indie, svedl jedenkráte zuřivou válku se sousedním kmenem. Dobyl vítězství a znamenitý počet bojovníků nepřátelských zajal. A všechny ve své ukrutnosti odsoudil na smrt, na smrt způsobu nad pomyšlení strašlivého. Zavřel totiž nešťastné odsouzence do tmavé jeskyně, a vždy po jednom v delší neb kratší lhůtě na popravu kázal vyváděti. I znali ubozí všichni osud svůj, ačkoli kdy na koho lós přijde, nevěděli, poněvadž kat po tmě k nim přicházel, a koho právě uchránil, s sebou na popravě odvlékal, tak že všickni neustále k smrti připraveni býti musili. Ó, jaká

úzkost pojímala je, kdykolivě kroky k žaláři se blížily, závory rachotily, dveře se otvíraly, neboť pokaždé na smrt hotovil se každý. A ten je obraz, totéž podobenství nás všech. Také my, nemajíce v tomto světě bydla stálého a tělem svým jako uvěznění jsouce, nevíme, kdy na koho ortel odchodu vyřknut bude. Také mezi nás osten smrti neustále zasáhá, také nám závory a dveře, časnost od věčnosti dělící, každého dne rachotí, tak že nikdo života svého ani na hodinu jistoty nemá, a nezřídka právě ten, kdož nejméně se naděje, bývá povolán. Tak zahynul Absolon v květu mladosti a krásy, právě když vzdorně proti otcí vlastnímu se stavěl; tak zahynul Holofernes uprostřed vítězného tažení, právě když vínem a chlípnou myšlénkou ukoлебán usnul, tak že teprv před Bohem na světě onom vystřízlivěl; tak zahynuli synové a dcery Jobovi uprostřed radovánek a tance, byvše zasypání stavením zbořeným. Ó, nejistá a neurčitá jest odchodu našeho hodina, a smrt v každém okamžiku nás uchvátiti může; starý musí, mladý může.

Pročež, křesťané milí, pamatujme začasť s povážením na života svého konec, a smrti nejistotu a těžký boj poslední si představujme. Víme, že bychom podivně se ohlédlí na toho, kdo by nám bláznů a pošetilců spílal, a toho bychom všim právem zasluhovali, kdybychom na dobu vykročení z tohoto světa nepamatovali; neboť smrti nepamětlivost jest vřchol vši pošetilosti, ježto člověk smrti nepamětlivý, jak jsme viděli, převýborným prostředkem k dosažení svého cíle, věčného totiž blahoslavenství pohrdá. A měli bychom dopustiti, aby nás, nás křesťany, v tom ohledu zahanbili pohané? Slyšte, co činil Macedonský král Filip. On, jsa pohan, ustanovil si zvláštního mládence k tomu, aby každého dne z rána k němu přišel a jej těmi slovy pozdravil: „Králi Filipe, pamatuj, že jsi člověk smrtelný!“ Pozdravení toto směřovalo k tomu, aby každodenní zpomínka na smrt krále zdržovala ode všech hříchů a nepravostí. Podobně tedy zachovejme se i my, života svého konec často na paměti uvažující a požehnaný výsledek počinání takového bude ten, že pro péči o tělo nezapomeneme na záležitost své duše, že při rozumném vyhledávání potřeb vezdejších neopomeneme také ukládati sobě ještě poklad jiný, kterýž ani mol, ani rez, ani oheň nestráví, ani zloději nevykopávají a

nekradou. A až jedenkrátě Hospodář nebeský toto zemské vladařství od nás odejme, vykáže nám za odměnu místočko ve stánkách věčných. Amen.

Eneýklika

Svatého Otce, papeže Lva XIII.

(Pokrač.)

Klid nedělní jest vlastně zdržováním se od práce, jež samo náboženství bylo posvětilo. Nábožensky posvěcený klid povznáší člověka z prachu vezdejšího života a obvyklé práce, by jej povzbudil k vyšším myšlénkám; Církev vyzývá jej, aby se cítil jako syn Nejvyššího a jsa si vědom nejčestnějších svých povinností, účastnil se služeb Božích. „Pomni, abys den sváteční světil“ (H. Řím. 20, 8.), tak promlouval Bůh ve starém zákoně, předepsav mezi přísná přikázání též klid sváteční a klid tento těšil se vždy náboženskému, posvátnému rázu již od svého prvopočátku, Stvořitelem zavedeným, jenž ve svém tajemném odpočinku po stvoření člověka sám krásný příklad toho podal: „I odpočinul sobě dne sedmého ode všeho díla, jež byl stvořil“ (I. Mojž. 2, 2.).

Pokud se týče ochrany pozemských statků dělnictva, třeba přítrž učiniti onomu nedůstojnému stavu, do něhož dělnictvo upadá ziskností a nemilosrdenstvím zaměstnavatelů, kteří dělnictvo vykořisťují bez míry a považují je za zboží, nikoliv za lidi. Spravedlnost a lidskost protestují proti požadavkům práce takové výše, že by tělo podlelo a duch otupěl. Jako u člověka všechno má své meze, tak jest tomu také při práci a meze možnosti nelze překročiti. Pracovní síla ovšem stoupá evikem a napjetím, ale jen tenkrátě přislubuje řádný výkon, je-li v patřičný čas postaráno o klid a přerušení práce. Pokud se týče denní doby pracovní, nesmí býti delší, než jak stačí síly dělníků. Jak dlouho má trvati klid, řídí se dle způsobu práce, dle času, místa a konečně tělesných sil. Práce v dolech a hutích vyžadují patrně většího namáhání než práce jiná a jest také zdraví nebezpečnější; pro takové dělníky musí ustanovena býti kratší průměrná doba. Jisté práce nelze v jisté roční době vykonávati, kdežto v jiné době lze je provésti bez obtíží. Konečně, co dokáže zdravý, silný, dorostlý muž, nemůže vykonati žena

neb dítě. Práce dětí zejména vyžaduje nejlidumilnější přimluvy. Nemělo by se dopustiti, aby děti přicházely do dílen a továren dříve, než tělo a duch dostane jistého stupně vývoje. Vývin sil utlumí se v mladistvém tvoru předčasnou námahou a je-li zlomen květ dětského věku, pak celý vývin vytváří se velice smutně.

Těž sluší dobře toho uvážiti, že mnohé práce méně se hodí pro ženské pokolení, které povolání své vůbec má jen v domácnosti. Tento poslední druh práce slouží ženě k ochraně její důstojnosti, usnadňuje dobré vychování dítek a podporuje domácí štěstí. Všeobecně dlužno přesně dbáti toho, aby pojištěno bylo dělníkům tolik odpočinku, kolik jest třeba k nahrazení sil prací ztrávených; neboť přerušení práce nemá jiného účele, než náhradu sil. Při každé úmluvě mezi zaměstnavatelem a dělníkem jest obsažena výslovně neb mlčky ta podmínka, že svrchu uvedený dvojí druh klidu dělníkovi pojištěn jest. Smlouva bez této podmínky nebyla by mravně přípustnou, poněvadž nikdo nemůže chtíti, aby vydány byly v šanc povinnosti vůči Bohu a sobě samému, a nikdo nemůže toho také přiznati.

Dotýkáme se tu současně otázky, která jest vysoce důležitou, při které mnoho sejde na správném porozumění, aby nebylo chybováno na té či oné straně. Poněvadž mzdu dělník přijímá, mohlo by se zdáti, že zaměstnavatel po vyplacení mzdy prost jest všech dalších povinností. Mohlo by se zdáti, že jen tenkrátě děje se křivda, jestliže zaměstnavatel ponechá si část mzdy, anebo jestliže dělník nevykoná úplnou práci, a že jen v těch případech sluší státní moci zakročiti, aby každý přišel k svému. — Avšak takový závěrek nemůže dojíti úplného souhlasu; myšlenkový postup prozrazuje mezeru, poněvadž přechází důležitý moment sem patřící. Moment ten jest následující: Pracovati znamená namáhati sil svých k zaopatření výživy a všech ostatních pozemkových potřeb. „V potu tváře své požívati budeš chleba“ (I. Mojž. 3, 17. 79.). Dvě vlastnosti má dle toho každá práce: je-t totiž *osobní*, pokud síla a námaha jest osobním majetkem pracujícího a jest *nutná*, poněvadž musí živiti člověka; přísná přirozená povinnost přikazuje zachování života. Rozorujeme-li tudíž práci, pokud jest osobní, nedá se popřiti, že to závisí na vůli pracujícího, aby svolil ku každé zmenšené mzdě, neboť vykonává

práci podle svého osobního rozhodnutí a může se též skromnou mzdou spokojiti nebo vůbec nemusí žádné mzdy ani žádati.

Jinak jest tomu ale, bereme-li ohled k jiným nedílným vlastnostem práce, totiž k její nutnosti. Zachovati živobytí své jest nejnutnější povinností každého. Každý má přirozené právo naléztí výživu, strádající jest arci při tom odkázán na práci rukou svých. Stane-li se tudíž obapolné dobrovolné dohodnutí mezi dělníkem a práci-dárcem, obzvláště stran mzdy, tož přece jen není tím ještě odstraněn požadavek přirozené spravedlnosti, totiž ten požadavek, aby mzda nebyla snad tak skrovná, aby s ní střidmý rozšafný dělník nemohl své živobytí uhájiti. Tento těžce na váhu padající požadavek jest nezávislým od svobodné vůle dohodnuvších se. Připustíme, že dělník přivolí z pouhé bídý anebo nouze ku příliš tvrdým podmínkám, jež mu práci-dárce neb podnikatel nabízí, tož znamená to zrovna tolik, co násilné utrpení a sama spravedlnost volá hlasitě proti takovému nátlaku. — Aby se ale do takových otázek, týkajících se příkladně denní pracovní doby pro různé druhy práce, ochrany zdravotní a nehod v továrnách, nemísila veřejná moc nepřislušným způsobem, tedy vzhledem k různým časovým a místním poměrům jest úplně radno, aby onyno otázky byly předloženy výborům, o nichž níže podrobněji pojednáváme, anebo aby zvolila se jiná cesta směřující ku ochraně zájmů dělnictva, dle toho, jak to vyžadují poměry arci vždy za spolupůsobení a vedení se strany úřadů.

Vydělá-li si dělník dostatečnou mzdu, by mohl býti se ženou a dětmi slušně živ, a je-li zároveň spořivý, tož podle své přirozené tužby přivede to tak daleko, že bude moci úspory své si uložití a tím může i malého jmění nabýti.

Má-li sociální otázka dosíci účinného rozřešení, nestačí pouze, aby soukromý majetek byl právem za nedotknutelný považován, nýbrž také stát musí právo toto podporovati a měl by svými opatřeními k tomu směřovati, aby co nejvíce příslušníků státních získalo si skrovného jmění. K tomu směřuje přiměřenější rozdělení pozemských statků.

Následkem zvláštního utváření občanských poměrů již během minulého století roztrídilo se obyvatelstvo měst na dvě třídy, jež od sebe dělí jistá propast. Na jedné straně nachází se převaha kapitálu,

ovládající úplně průmysl a obchod a po-něvadž kapitál jest zároveň výhradním podnikatelem, vzpružinou všech veřejných činností, tedy nejen že majitele peněžné vždy více obohacuje, nýbrž jej také ve státních záležitostech ku vlivuplnější účasti povolává. Na druhé straně zříme pak ono množství, postrádající statků vezdejších, naplněné trpkostí v srdci a náchylné k nepokojům. Kdyby těmto nižším třídám byla poskytnuta vyhlídka, že pílí a námahou mohly by se domoci malého majetku, tož tyto dva tábory státních občanů musely by se k sobě přiblížiti; protivy nej-krajnější bídý a přepysného bohatství víc a více by mizely. — Bez odporu, že by tím zároveň i orba mnoho získala. Neboť člověk u vědomí, že obdělává vlastní svou půdu, pracuje každým způsobem s větší pílí a oddaností; půda se cení dle námahy, věnované jejímu vzdělávání, člověk zamiluje si půdu zemskou, zří-li v ní mnoho-slibný pramen blahobytu pro sebe a svou rodinu. Leží tudíž na biledni, jak dalece by orba a jak dalece by veškerý blahobyt lidu získaly. — Třetím úspěchem bylo by, že by se láska k vlasti, láska k zemi rodné značně v dělníku sesílila. Zajisté, že by mnozí vystěhovalci, hledající nyní jinou domovinu za mořem, dali přednost trvalému pobytu v rodné zemi, kdyby jim otčina zabezpečila výnosnou hmotnou existenci. Svrchu uvedené výhody nebudou arci v život uvedeny, pokud stát svým příslušníkům ukládá tak značné daně, že pohltní i soukromé jmění. Právo na soukromé jmění, uštědřené přírodou, nemůže stát zrušiti, nanejvýše může užívání majetku upravití a uvéstí je v soulad s veřejnými zájmy. Jest to tudíž proti právu a slušnosti, když stát přisvojuje si ze jmění poddaných příliš značnou část jako daň.

Konečně musí jak zaměstnavatelé, tak dělníci sami spolupůsobiti vhodnými opatřeními a zařízeními k zdárnému rozluštění otázky, které by bídu pokud možná odstranily a sblížily jednu třídu ke druhé. Sem náležeji spolky ku vzájemné podpoře, soukromá opatření ku poskytnutí pomoci dělníkům a jich rodinám při náhlém neštěstí, onemocnění neb úmrtí, opatření pro právní ochranu dětí, mladistvých osob, aneb též dorostlých. V tomto směru první místo zaujímají spolky dělnické, s jichž účelem do jisté míry všechno vyjmenované se kryje. V dobách minulých korporace řemeslníků a dělníků rozvíjely po dlouhou dobu zdár-

nou činnost. Přinášelyť netoliko členům značných prospěchů, nýbrž přispěly také mnoho ku vývinu řemesel a průmyslu, o čemž dějiny svědčí. V době nynější nemožou ovšem starodávna zřízení cehovní vstoupiti znovu v život v dřívější své podobě; nové zvyky, pokrok vědy a vzdělání, větší potřeby životní, to vše činí jiné požadavky. Avšak jest nutno korporace s ponecháním starého ducha přizpůsobiti potřebám přítomnosti. Jest to velice potěšlivé, že za naší doby povstávají nové a nové spolky druhu toho, zakládané buď pouze dělníky neb společně se zaměstnavateli a jest si jen přáti, by i co do počtu i co síly mohutněly. Ačkoliv již opětovně mluvili jsme o spolcích dělnických, vyložíme na tomto místě obšírněji jejich oprávněnost a časovou vhodnost a připojíme zároveň nutné, pokud se týče jejich zařízení a pevných cílů.

Slabé síly jednotlivce pobádají člověka samy sebou k tomu, aby se s jinými spojoval ku vzájemné pomoci a podpoře. „Jest lépe, aby dva byli pohromadě, než aby jeden sám byl; mají prospěch ze svého sdružení. Padá-li jeden, jest druhým zachycován. Běla osamotnělému! Padne-li ten, nemá nikoho, kdo by jej pozvedl“ (Kazat. 4, 9—12.). Takové jest slovo písma svatého. A opětně: „Bratr, který jest bratrem podporován, podobá se pevnému městu“ (Přísloví 18, 19.). Tak jako tato přirozená náklonnost vede člověka ke státnímu spoluzítí, tak vede jej také k nejrozmanitějším spolkům s jinými lidmi. Byť to nebyla dokonalá společnost, která podobnými spolky povstávají, jsou to přece jen práva společenstva. Mezi nimi a státní společností jest nejeden platný rozdíl. Účel státu zabírá všechny obyvatele, neboť směřuje k obecnému veřejnému dobru, jehož prospěchy požívati všichni bez rozdílu právo mají; a právě proto stát zve se společným zřízením, poněvadž se v něm, abychom mluvili se sv. Tomášem „lidé spojují, aby tvořili společnost“*). Ony společnosti naproti tomu, které se tvoří v lůně státu, nazývají se soukromými, poněvadž jich nejbližším účelem jest soukromý prospěch, totiž prospěch společenů. „Privátní společnost jest,“ praví sv. Tomáš, „ta, která sleduje soukromý cíl; privátní společností jest ku příkladu, když dva neb tři spoji se ku provedení obchodu“**). Trvají-li

současně takové spolky uvnitř státní společnosti a tvoří-li do jisté míry její část, nemá stát jen tak bezohledu plnomoc zakázati jich trvání. Spočívajíť ony na základě práva přirozeného a právo přirozené nemůže stát změnití, jeho povoláním jest spíše přivéstí je k plné platnosti. Zakáže-li přece stát tvoření se takových společenstev, jedná proti svému vlastnímu principu, poněvadž sám právě tak jako soukromá společenstva mezi příslušníky státními vznikl z přirozeného pudu člověka k vzájemnému podporování se. — Ovšem, v některých ojedinelých případech má stát plné právo vystupovati proti spolkům; tak ku př. při znávajících-li se spolky k cílům, které jsou zjevně na úkor právu a mravnosti, aneb jinak směřují proti veřejnému dobru. Přísluší-li státu právo zameziti tvoření se podobných spolků, a stávající rozpouštěti, s druhé strany jest přísnou jeho povinností, nezasahovati v práva poddaných svých. Záminka nutné ochrany pro veřejné zájmy nesmí jej svéstí k činům, které by chovaly v sobě nějakou nespravedlnost. Neboť státní zákony a nařízení mají vnitřní nárok na poslušnost jen tenkrát, odpovídají-li rozumu a právě proto věčnému zákonu Božímu*).

Máme tu na zřeteli rozmanitá společenstva, spolky a duchovní řády, které za dřívější doby vznikly z půdy Církve jakožto založení Církve neb zbožného smýšlení její dítek. Kolik požehnání přinesly, toho jest svědkem minulost až do dnů našich. Mravní ráz jejich účelu praví již pouhému rozumu, že mají přirozené a nepopíratelné právo k trvání. Pokud jsou však rázu náboženského, vládne jimi jedině Církve. Vlády nemají práv nad nimi a nejsou zejména k tomu splnomocněny, jejich zevní správu na sebe strhnouti; naopak jsou jim povinny tributem úcty a ochrany; mají povinnost hájiti jich a po případě odvrátiti od nich bezpráví.

Bohužel zejména v poslední době zcela jiných věcí jsme zažili. Na mnohých místech státní vrchnost proti oněm korporacím za-

*) Contra impugnantes Deicultum et religionem Cap. 2. **) Tamtéž.

*) „Lidský zákon má charakter pravého zákona,“ tak učí sv. Tomáš, „jen potud, pokud odpovídá rozumu; z toho ohledu odvozuje se, jak patrné, od zákona věčného. Pokud se však uchyluje od pořádku a rozumu, nazývá se zákonem nespravedlivým a nemá pak charakter zákona, nýbrž spíše znásilnění.“ (Summa Theol. I., II. Qu. XIII. a. 3.)

kročila nespravedlivými a urážejícími nařízeními; obmezila jich svobodu tak nepřátelskými ustanoveními zákonnými, vzala jim postavení a práva osoby právní a hanebně oloupila je o jmění. Na jmění to měla nejen církev nepopíratelné právo, nýbrž i zakladatelé a dobrodinci, již určili obnosy ku zbožným účelům, a konečně ti, k jichž dobru nadání založena byla. Proto nemůžeme se zdržeti, abychom neprotestovali proti oné nespravedlivé a zhoubné loupeži. Při tom jest ta okolnost velice zarmucující, že pokojným a všestranně užitečným společenstvům katolických mužů válka byla vypověděna právě toho času, kdy se současně prohlašuje, že svoboda spolčovací jest všeobecným zákonným dobrem, a kdy používá se této svobody ke spolkům jak náboženství tak státu nebezpečným.

Nejrozmanitější společenstva a spolky ve třídě dělnické vystupují v nynější době v počtu daleko větším než kdy jindy. Tu nemůžeme zkoumati odkud původ mnohých, jaký jich cíl a jakými cestami se šíří. Musíme však poukázat na obecné mínění potvrzené skutky, že velmi mnohé z těchto spolků poslouchají jednotného tajného vedení, a mají zařízení, jež neodpovídá ani dobru náboženskému, ani státnímu, jež čelí ku zmocnění se jakéhosi monopolu práce a k uvedení do bídy oněch dělníků, kteří mají dosti charakteru, že k podobnému spolku nepřistoupí.

Tím jsou křesťanští dělníci postaveni před alternativu, buď státi se členy spolků, jež nebezpečny jsou náboženství jejich, aneb zakládati sami spolky za účelem boje proti hanebnému systému utlačování. Každý, kdož nechce, aby hrálo se o největší statky lidské, musí poslední považovati za časové a žádoucí.

V jasném vědomí požadavků doby věnuje se celá řada katolických mužů studiu sociální otázky a zaslouží nejvyšší chvály za oddanou ochotu, s kterou vyhledávají prostředky a je zkoušejí, prostředky takové, jimiž by nižší stavu pomalu do lepšího postavení přivedeny byly. Vidíme je, kterak se ujímají hmotných zájmů rodin i jednotlivců. Pracují k tomu, aby ve vzájemném poměru mezi zaměstnavatelem a dělníkem zavládla shoda a spravedlnost. Vynasnažují se uznání hodným způsobem u obou siliti cit pro povinnost a poslušnost ku předpisům sv. evangelia; božské příkazy jsou to, které rozmařilostí a nestřídmostí

mocně meze kladou a při vši nerovnosti společenských stavů pokojné spoluobcování udržují. Výteční mužové shromažďují se, aby radili se o krocích ve prospěch dělníků a aby uspišili tak rozřešení těžkých otázek hospodářského života. Jinak probudila se chvályhodná snaha organizovati řemeslníky a dělníky ve spolky a k tomu účelu podporovati je radou a skutky, aby jim trvalá a slušná práce pojištěna byla. Biskupové celou tuto činnost rozněcují a autoritou svou poskytují jí pozadí. Jménem biskupů účastní se členové světského povolání i řádové duchovenstvo vedení spolků po jich náboženské stránce. Není též nouze o bohaté katolíky, kteří velkomyslně stávají se příznivci a soudruhy třídy pracující vynakládající na zřizování a rozšiřování spolků těch značné oběti peněžité; oni zaručují tím dělníku, který se spoluúčastní, pravidelný a dostatečný příjem, dokonce umožňují mu, že může pro stáří uložiti si malý kapitál, který ho sprostuje starostí. Netřeba výslovně podotýkati, jak veliký užitek dosud tato mnohonásobná a horlivá činnost způsobila. Vzhledem k tomu kojíme se do budoucnosti nejlepšími nadějemi, rozmnoží-li se tyto spolky co do počtu a budou-li moudře organizovány. Stát měl by jim propůjčiti ochranné ruky své, avšak do vnitřních záležitostí jejich nesmí zasahovati; cizorodé vlivy často ničí život, který ze vnitřka ze vlastního principu vycházeti musí.

Důmysl a moudrost jsou nevyhnutelný k udržení nutné vnitřní jednoty a souladu. Je-li tudíž spolkové právo právem státních občanů, jak skutečně tak jest, tož ony spolky smějí také své stanovy a zřízení bez překážky měniti podle účelu svého. Nedá se také jedna a táž forma zařízení pro všechny zmíněné spolky předpisovati, neboť zařízení spolků závisí příliš na národním jich rázu, na zkušenostech, na rozvoji obchodu, na způsobu a výnosnosti rozličných prací, konečně na mnohých jiných okolnostech, jež dlužno vzíti v úvahu.

(Dok.)

Za bouře.

Od *Prokopa Zateřela*.

Kdy tak dusno, mrtvo tak, jak v hrobě —
nehne kdy se na stromu ni list,
pták kdy umlk' kde jaký a k sobě
v bázni tulí u svých se hnízd —

tu se duje
hrud' má, snuje
duše prosby,
aby hrozby
své nesplnil Soudce v hněvu,
by lítosti na úlevu
popřál ještě lidstvu času
na záchranu jeho, spásu. —

Kdy se černé nade krajem mraky
sehlukly tak, nejjasnější den
v noc že změněn, živočich kde jaký
úkryt hledá, tu já spěchám ven —
Boží moci
v bouři noci
hold svůj vzdávám
a svolávám
se hvězdné té mocné říše
světlo božské proti pýše,
proti bludu, tmě a zlobě
v převrácené naší době. —

Kdy se blesky křížují a hoří
oblak celý, vše jest jeden jas —
tu se duch můj v opojení koří
před tím dojmem tajemných krás,
zrak jen plane,
slza kane
v blahé tuše,
neb má duše
věří silně, z toho ráje
krás a něhy v naše kraje
že též oheň stoupí spasný,
paprsk lásky skvoucí, jasný. —

Když se země ve základech třese,
hrůzou tají na retu se dech,
a ni kmenů staletých kdy v lese
bouř ni ve vsi neušetří střech —
v nebes světy
nesou rety
tužbu vřelou,
aby celou
silou svojí mocný Vládce
otřás' hrudí svého stádece,
by z mrákoty vstalo opět
a nekleslo zhoubě v oběť. —

Kdy se proudy z oblak řinou, lijou
za doby jak Noemovy kdys,
do útrob se země mocí ryjou,
dravé spáry jak ve kořist' rys —
v tiché touze
volám: Z nouze
vyveď, Pane,
lidstvo, skane

nechať s tímto tokem, proudem
milost' Tvoje, přísným soudem
nezachvať nás — plémě hříšné,
skloň dřív ve prach šíje pyšné. —

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Musili tudíž s procesem začítí znovu. Pravda: dvěma neb třemi výslechy byl odbyť. Byly mi opět předloženy otázky prvního procesu trochu změněné; a zodpovídal jsem je týmže způsobem. Každou otázku předcházely jistě umělecké výrazy při soudech obvyklé, na něž jsem nedával pozor. P. Andreetti je diktoval písaři, jenž je psal. Ku konci každé otázky přiložena též přísaha, již na mne žádali. Mezi prvním a druhým procesem neshledal jsem žádného rozdílu. Kdo ví? Snad opětování soudních uměleckých výrazů u každé otázky, nebo obnovení přísahy asi nutností pro platnost procesu? Neníť mi znám postup při trapných soudních rozepřích obvyklý (praxis criminalis). Od p. Andreettiho jsem byl upozorněn, že se přísaha nevztahuje na to, co jsem pronesl o sobě, nýbrž i jiných. Odpověděl jsem, aby ji přiložili k čemu chtějí, poněvadž jsem nepronesl ni nejmenší lži, aniž jsem užil nějakého výrazu dvojsmyslného. Druhý proces skončil asi v polovici ledna r. 1774.

Vida, že neshledali z procesu na mně žádného zločinu ni podezření na zločin: žádal jsem častěji, aby mi byla udána příčina a pohnutka mého zajetí. Ale nemohl jsem toho dosíci. Konečně mi řekl pan Andreetti tato zřejmá slova: „Buďte upokojen, že víte, že jste pro zločin zavřen. A na to můžete souditi z toho, že jsem se Vás na nějaký zločin ani netázal.“

Žádal jsem, aby mi bylo dovoleno, doručiti pamětník sboru ustanovenému nad záležitostmi jezuitů. Sbor mi poslal pana Andreetti-ho s písařem. Nebylo mi dovoleno, abych napsal žádost vlastnoručně, nýbrž abych ji ústně přednášel, aby ji dle toho mohli napsati. Počal jsem žádati,

abych byl propuštěn ze žaláře. Za důvod jsem uvedl při tom prostou svou nevinu, jež z procesu dokázána tak makavě, vysoké stáří 71 roků, chatrné své zdraví, svou čest, jež by byla u celého světa a za všech příštích časův, u velkém podezření. Chtějí-li mne na dále držeti ve vazbě ze strachu, že bych hleděl Tovaryšstvo Ježíšovo zhaslé opět probuditi, nesmí mne z toho podezřívati, jenž jsem se nikdy nepokusil o nic proti vyšší vrchnosti, a jenž jsem řečí svou a skutky svými nevzbudil žádného podezření na bezbožné srdce, jež si z toho nic nedělá, páše-li těžké hříchy. Prohlásil jsem zároveň, že nikdo není pokládán za špatného člověka, dokud špatnost jeho není dokázána, že se nedá mysliti při mém stáří po tak nezměrných útrapách, že bych zamýšlel pohroužiti se v nová nebezpečí a vydati se novým útrapám. Mimo to by byl můj podnik nemožným, poněvadž jsou statky a domy ztraceny, poněvadž všechna knížata přijala breve zrušení, poněvadž by bylo vše, co bych činil bez papežské moci, neplatným, a že bych neměl žádných následovníků. Konečně jsem dodal na konci: že nežádám ničeho, než aby mi bylo dopřáno v klidu strávit poslední dny života svého. Odpovědi sboru byla nečetná slova: „Učiníme opatření.“

Na konci ledna r. 1774 mi přinesl p. Andreetti tuto odpověď, a pak se již nikdy neukázal. Osm měsíců uplynulo. Klement XIV. zemřel ku konci září a opatření dosud nebylo učiněno.

Končím tuto zprávu, ujišťuji, že jsem ji napsal, abych doplnil čest zhaslého Tovaryšstva; poněvadž má čest ohledně úřadu generála, jež jsem zastával, úzce spojena s dobrým jménem Tovaryšstva, považoval jsem jediné za nutnost, abych zachráně čest svou hájil cti Tovaryšstva. Kdyby se bylo jednalo jen o mou osobní dobrou pověst, byl bych ji poručil Prozřetelnosti Boží. Konečně svědčím, že vše pravdou, co obsaženo v této zprávě vlastnoručně psané a podepsané

Lorenzo Ricci.

V červnu r. 1775 roznesl se můj soudní proces v Římě, nevím jak. Zlomyslní lidé roztrušovali, že prý vymyšlen, ale několik důkazů svědčilo o jeho skutečnosti. Lidé, jimž jsem vypravoval o svých otázkách, dosvědčovali, že kolují tytéž otázky veřejně, jež jsem jim ohlásil dávno před tím, kdy událost ta byla ještě čerstvou. Z tohoto procesu ve známost uvedeného zvě-

děli, kdo jmenován generálním vikářem; věc to, již jsem nesdělil nikomu jinému než p. Andreetti-mu. Tento proces mi uvedl na paměť otázku, jež mi vymizela a skutečně mi byla předložena; proto ji přičítuji tuto:

22. otázka: Psal-li jsem králi pruskému?

Odpověď: „Ano.“ Co jsem mu psal? odpověděl jsem: doporučil jsem mu svůj rád v jeho říši. Vztahovalo se to na velmi důležitý proces, jehož ztráta by byla uvrhla jezuity ve Slezsku do nejvyšší chudoby.

Znovu dosvědčuji, nutno-li, přísahou, že vše, co obsahuje zpráva tato, čirou a úplnou pravdou.

Lorenzo Ricci.

Pravý opis listiny, již zanechal opat Lorenzo Ricci, generál bývalého Tovaryšstva Ježíšova, po smrti své světu na památku).*

Nejistota doby, kdy se Nejvyššímu zalíbí povolati mne, a jistota, že doba ta velmi blízkou dílem pro vysoké stáří mé, dílem pro množství, dlouhé trvání a tíži námah a útrap síly mé daleko přesahující, ba že, abych tak řekl, již přede dveřmi, napomínají mne, abych dostal přede vším povinností svým, a to tím spíše, poněvadž se může snadno stát, že tato nemoc mi zabráni v hodinu smrti, abych tak učinil.

Poněvadž pak dále mám za to, jako by se mi bylo právě dostaviti v tento okamžik před soudnou stolicí pravdy a neklamné spravedlnosti, jakou jediné soudní stolice Boží, a že jsem věc tu u sebe uvažoval dlouho a zrale, a prosil ve vsi pokorě Boha, nejmilostivějšího Spasitele svého a hrozného Soudce, aby neráčil dopustiti, abych se dal strhnouti náruživostí, zvláště při jednom z posledních skutků života svého: konám povinnost svou, ne z rozhořčenosti ducha a srdce, ani z žádného jiného náhledu nebo hříšných úmyslů, nýbrž pouze jen proto, že to považuji za povinnost svou, dáti průchod pravdě a nevinosti, uváděje ty to dvě vysvětlivky a přísahy.

Za prve vyznávám a přísahám, že Tovaryšstvo Ježíšovo skutečně zrušené nedalo žádného podnětu ku svému zrušení. Prohlašuji a stvrzuji to onou jistotou, již může

*) Listinu tu, vlastnoručně psanou, poslal po důvěrníků P. Sechi-mu z provincie sardinské, prose, aby obsah její po smrti jeho uveřejnil.

míti představený, jenž o všem dobře zpraven, co se děje v řádu jeho, po způsobu lidském, po úsudku zdravého rozumu (moralmente).

Za druhé prohlašuji a stvrzuji, že jsem nedal ni nejmenší příležitosti ni podnětu k zajetí svému. Prohlašuji a stvrzuji to onou velkou jistotou a přesvědčením, jež má každý v skutech svých. Toto druhé prohlášení činím jen proto, poněvadž nutností pro Tovaryšstvo nyní zrušené, jehož jsem byl generálem.

Úmysl můj neodnáší se však k tomu, aby byli náledek těchto dvou tvrzení před Bohem obžalováni ti, kdož uškodili jak Tovaryšstvu, tak mně; a také se zdržím posudků takových. Myšlenky ducha a náklonnosti srdce lidského jsou Bohu známy. Jen On vidí chyby rozumu lidského a činí mezi nimi rozdíl, jsou-li takovými, že mohou býti omluveny: jen On zpytuje úmysly, jež v činnost uvádějí ducha, jímž člověk působí; náklonnosti a hnutí srdce, jež provázejí zevnější slovo a na němž závisí nevinnost nebo vina jeho. Ponechávám o tom úsudek Tomu, jenž bude vyšetřovati myšlenky a skutky lidské, a zpytovati myšlenky, jak praví kniha Moudrosti hl. IV., v. 4.: „Interrogabit opera, et cogitationes scrutabitur.“

A abych dostal jako křesťan povinnosti své, stvrzuji, že jsem pomocí Boží vždy odpustil a nyní upřímně odpouštím všem těm, kteří mne trápili a rmoutili z počátku hanou, již kydali na Tovaryšstvo, pak tvrdím a hrubým způsobem, jak nakládali s členy jeho, dále zrušením jeho a potomním zajetím mým a nemilosrdným způsobem, jak se ke mně chovali. Věci tuto dotčené známý celému světu.

Prosím Pána pro svrchovancu dobrotu a milosrdenství Jeho, a i pro nesmírné zásluhy Ježíše Krista, Syna Jeho, aby ráčil odpustiti nejprve mně nesčíslné hříchy mé, a pak těm, kdož byli původci a pomocníky při všech nehodách a škodách, jež jsem s Tovaryštvem svým utrpěl. S těmito myšlenkami, s touto žádostí, s touto modlitbou v srdci chci zemřít.

Konečně prosím a zapřísahám každého, jenž bude čísti tyto mé vyhlášky a zapřísahání, aby je rozhlásil, pokud možno, po celém světě. Prosím a zapřísahám ho, aby tak učinil z lásky k lidem, k spravedlnosti a z lásky křesťanské, aby vyplněno bylo přání mé a vůle má.

Lorenzo Ricci m. p.

Listina tato přeložena doslovně dle vlašského originálu, jenž se chová velmi pečlivě. Všichni, kdož listinu tu spatří, poznají, že to tatáž ruka, kterou psal ctihodný stařec četné dopisy různým osobám ve všech říších; znají, že v nich tatáž ruka, tentýž podpis. Obsah listiny této opakoval Lorenzo Ricci, bývalý generál Tovaryšstva Ježíšova a stvrdil jej dne 19. lis opadu r. 1775 ráno v hodinu, kdy přijal naposled Nejsvětější Tělo Páně, za přítomnosti p. podsprávce andělského hradu, tajemníka jeho p. Giovanni-ho, bratra Jana Orlandi-ho, exjezuity u přítomnosti šikovatele Vernini-ho, svobodníka Pianazzy, lékárníka a sluhů domácích správce hradu Camilla a Pietruccia, devíti vojinů: Ebel-a, Pacha, Pulchera, Egremana, Pitary, Rebuy, Giachini-ho, Ferri ho staršího, Pavlini-ho a jednoho námořníka, kteří všichni doprovodili velebnou Svátost až do světnice, v níž byl opat Ricci, jenž byl těžce nemocen, ale úplně při sobě a čilého ducha. Zemřel 24. listopadu r. 1775.

Tot proces bývalého generála Tovaryšstva Ježíšova, jež nechal Klement XIV. v žaláři nevinně úpěti. Alfani byl tak nestydatým, že rozhlašoval, že z toho není ani slovo pravda; ale po každém výsledku Ricci vypravoval společníkům svým, nač byl tážán, co odpovídal, a aby jim to tím hlouběji vtiskl v paměť, opakoval to častěji.

NB. Tito propuštění jeden po druhém z hradu andělského, než proces uveden ve známost, a uveřejnili vše v procesu, jenž vyšel tiskem po velkonocích r. 1775. Páni kardinálové komisaři neodvážili se prohlásiti tento proces za lež, jenž byl otištěn i v novinách. Pan Andreotti velice žasl, jak se přiznal jednomu z přátel svých, nad zvláštní přesností zprávy, již proces podán doslovně.

Zajetí viděli očividně, že komise chce záležitosti jen otálet a žádali, aby jim přece někdy předložili více otázek; komise ale odpověděla, že tomu nedovolují nejvyšší rozkazy. Jezuité Coltraro a Venizza a arcikněz z Valentana, Josef Azzaloni, kteří byli žalářováni pro smrt Klementa XIV. předpověděnou od Bernardiny Renzi, přes 15 měsíců nebyli na nic tážáni, a bylo jim žádostí domáhati se výsledku jako nějaké milosti.

P. Joannes de Gusmao, assistent Portugalska, byl otážán jen jednou, či lépe ře-

čeno, nikdy. P. Franciscus Montes, assistant Španělska vyslýchán jen dvakrát. Coltraro a Venizza také ne častěji.

Pan Andreetti úplně skončil celý proces generála Ricci-ho, musil se ještě jednou k němu odebrati, a pravil, že by si zoufal, že proces neplatným a že mu jest začít znovu, ač nestávalo podstatného rozdílu mezi výslechem prvním a druhým. Andreetti styděl se nesmírně, vida, jak maří čas, ale Alfani tomu tak chtěl, ba byl tak nestydátým, že se zachoval hrubě k Andreetti-mu před celou kongregací a že ho nazval nevědomcem. Podnět k tomu zavadlo, že Andreetti namítal, že v celé záležitosti zajatců uvězněných v hradu andělském není ni trochu látky pro nějaké soudní vyšetřování. Alfani odvětil: „Nerozumíte-li tomu, najdeme si již někoho jiného;“ ale Andreetti odpověděl: „Neříkám, že tomu nerozumím, musím tomu rozuměti a rozumím tomu, jako kdokoliv jiný, ale pravím, že nestává u těchto lidí látky k procesu, a ani vy, monsignore, nenaleznete žádné.“

Když byl skončen proces P. Mathurini-ho, Germani-ho le Forestiere, revisoris generalis librorum francouzské assistance, když soudcové nevinost jeho uznali a prohlásili: bylo mu přece ještě po 18 měsících úpěti v žaláři. Hleděli totiž za Klementa XIV. nabyti času, aby zajatí v žaláři znenáhla pomřeli, poněvadž jich nemohli odsouditi a nechtěli propustiti.

Druzí, kteří nebyli z náčelníků Tovaryšstva, mohli býti propuštěni snáze a bez následků. P. Josef Romano a bratr Togni také propuštěni.

Mluvílo se v komisi také o propuštění P. Stefanucci-ho, a byli by ho také propustili, kdyby se tomu nebyl opřel Alfani, jenž pravil: „Od toho závisí čest papežova, neboť co by řekli lidé zvěděvše, že dal Klement XIV. uvrei do žaláře lidi nevinné?“ Často říkával: „Počkáme trochu; však již přinutíme ty ptáčky, aby zpívali.“

P. le Forestier-ovi oznámili šest měsíců po výslechu, kdy uznali nevinost jeho, že bude propuštěn. Poněvadž byl k tomu ustanoven den 22. září, a právě v ten den zemřel Klement XIV., bylo mu dluh v žaláři ještě po 10 měsíců.

Smrt papežova zastavila vše. V conclave naléhali mnozí zvláště na to, aby zajatci byli propuštěni hned po volbě a Braschi byl vždy tohoto náhledu.

Dal si také hned v prvních 14. dnech

přinést od advokáta Andreetti-ho výtah celého postupu procesu. Po několik měsíců bylo všeobecnou domněnkou, že se kongregace již nesejde, a kardinálové-komisaři se toho strachovali nemálo. Vidouce, že Pius VI. nesmírně nespokojen s jejich chováním, žádali, aby se směli alespoň ještě jednou sejíti za touto záležitostí. Papež svolil, ale snad toho později želeli, neboť jim papež předhazoval velice rozhorleně různé články, a Marefoschi jenž seschůze té nechtěl účastniti, metal jim v tvář pravdu, počínaje si při tom, jako obyčejně, tvrdě a hrubě. Z počátku nastala obava, že zamýšlejí proti všemu protestovati, co bude konáno bez nich v záležitosti andělského hradu; ale obava ta byla bez podstaty. Papež skončil schůze komise slíbil, že ji zavolá, až ji bude potřebovati.

Bylo tudíž záhadou, existuje-li komise. Bylo patrné, že již není tím, čím byla dříve. Macedonio a Alfani nasměli se ji před Piem VI. účastniti, a páni kardinálové nesměli zahajovati pravidelných schůzek v určité jindy obvyklé dny, a nikdy jinak, než byl-li přítomen papež.

Brzy na to domníval se papež, jak se zřejmě vyjádřil, že záhodno, aby nařídil komisi, aby pokračovala v zasedáních a vynesla rozsudek procesu, jež počala. Stalo se tak dilem z úcty k důstojnosti kardinálské, dilem a hlavně proto, aby zrušili sami, co vykonali a aby byli tudíž nejúhlavnější nepřátelé jesuitů přinuceni utichnouti. „Mohl jsem již druhý den za své vlády úplným vyprázdněním hradu andělského skončiti tuto záležitost, ale co by se bylo pak řeklo? bylo tudíž lépe, přes všechny obtíže žalářování počkati s propuštěním, než přenáhliti se.“ Papež přečetl listiny procesu a byl velmi dobře přesvědčen, že je každý ze zajatých nevinen: než to nedostačovalo nepřátelům; bylo potřeby soudních formalit a ty měly býti svěřeny komisi. Ostatně odevzdav komisi všelikou moc, rozhodnouti nad tím, k čemu již učiněn počátek, nezůstavil jim žádné moci, dáti se do něčeho nového. Tu musili ve všem obrátiti se na papeže.

Tento znamenal brzy, že jediným účelem komise jest nabyti času. Vždy předstírala, že procesy nejsou ještě skončeny. Procesy ještě nezačatými odkládali den ode dne. Zajatcům bylo i žádati, aby byli vyslýcháni. Propuštění ovšem páni Andreozzi a Cechini, poněvadž byli proti jesuitům; ale P. le Forestier, jehož nevinost uznána

od kongregace, již o velkonocích r. 1774, propuštěn teprve dne 29. července r. 1875. P. Faure a p. Catrani o něco později, ač s těmito nebylo zavedeno žádné vyšetřování. S assistenty Portugalska a Španělska čekali až do zří, ač ani s těmito nezavedeno vyšetřování, a P. Montes-ovi, assistentu Španělska zřejmě řečeno, že v andělském hradu jest jako na bezpečném místě.
(Dokončení.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Obžerství.

(Dokonč.)

Pan Oliva očekával ji již dávno, ano vzkazoval jí, aby šla domů, když slyšel, jakých špatnosti se Antonín dopouští. Ale Růžena styděla se před světem, aby se jí lidé nevysmáli, že ji muž vyhnal aneb že měla muže opilce takového, u něhož vydržeti nemohla. Až když již stal se jí stav její nesnesitelným a měla se co obávat, že snad ji biti bude, nechala ohledů a hledala útočiště doma.

Teď Antonín teprve spustl docela. Nemaje nikoho, kdož by mu doma vařil, a s kým by aspoň slovo, byť hrubé, promluvit mohl, zůstával v hospodě celé dny a mnohdy ani vyspatí se domů nešel. Prodával šmahem vše, co aspoň nějaké ceny mítí mohlo a to tím horlivěji, poněvadž Arnstein již žádal soudně, aby jmění Hovorkovo bylo zabaveno a prodáno. Antonín utržil tedy několik zlatých dříve, než mu kdo v tom brániti mohl. Co se dále s ním dítí bude, nedbal a nestaral se.

Proto také s výsměchem přijal zprávu, že má již vše zabaveno a za několik dní že bude otcovský dům jeho a vše v něm ve veřejné dražbě prodáno. Jen když on má dosud na kořalku. Štítily se ho nyní i chudí lidé a jen tuláci a jemu podobní kořalové byli jeho kamarádi. Arnstein ho trpěl v kořalně stále, dokud platil. Jako ale dovedl propít celý dům, tak propil i to, co mu zbylo. Den před dražbou svého domu přišel k Arnsteinovi a žádal ho, aby mu nalil kořalky — na dluh. Žid se jen ušklíbl a prohlásil chladně, že mu na dluh nenaleje ani jednou. Antonín dal se nejprve do prošení a když i to nevzpomáhalo, počal Arnsteinovi spílati a nadávati. Chvilí

to žid trpěl. Pak ale slíbil několika dělníkům tu přítomným trochu kořalky a ti Antonína z hostince násilím vyvedli. Nádával tedy venku, vída však, že mu to nepomáhá, šel a přemýšlel, jak by si ke kořalce pomohl. Náhodou pohledl na prst. Měl ještě snubní prsten. Vrátil se tedy nazpět a nabídl ho Arnsteinovi ke koupi. Žid ho prohlédl a poznáv zlato, dal mu několik desetiníků a za ty pil Hovorka dále.

K večeru byl již opilý jak nemá tvář. Někteří z jeho nynějších známých počali se mu smáti, že teď již nebude mítí z čeho pítí a jeden prohodil, že by mu měl dátí jeho tehán, ten prý má ještě peněz dost. Hovorka, ač opilý, zapamatoval si to dobře. Skutečně, tehán jeho má peníze. Proč by mu nedal? Ať se zlobí na něho, půjde přece k němu a musí dostati, co chce. Je tam u něho žena a ta mu musí peníze od otce zaopatřiti.

Neřekl ničeho a opustiv hostinec vrátil se ke krámu svého tehána. Krám byl ještě otevřen, náhodou však nebylo nikoho v něm, zamlřil tedy ke dveřím, jimiž se chodilo do pokoje, přiléhajícího ke krámu. Otevřel hřmotně a vešel do vnitř.

Rodina Olivova seděla u stolu. Večeřeli. Růžena majíc na klíně dítko, seděla vedle matky. Když Antonín vešel, obrátily se zraky všech k němu. Paní Růžena zděšeně vzkřikla a pan Oliva vyskočil.

„Co tu chceš?“ zvolal na Antonína hněvivě. „Táhni do kořalny, odkud jsi přišel, ty opilče.“

Antonín podíval se na něho svýma zakalenýma očima a potupně se zasmál.

„Mlč a nenadávej. Já sem jdu za ženou. Neměla mi utíkat. Co děláš, drahoušku? Máš se dobře, viď. Za to ale tvůj mužiček ne. Nemám již peněz, dej mi nějaké, anebo pojď se mnou domů.“

„Jdi ode mne,“ volala paní Růžena a ustupovala s bázní a ošklivosti před ním. „Nechci tě ani viděti, ty spustlý člověče. K pěkným koncům jsi to přivedl. Jsi horší než tulák a trhan. Já nešťastná a nešťastné dítě, co nás to potkalo!“

Dala se do pláče a dítko vidouc ji plakati, rozplakalo se též. To Antonína jen ještě více rozdraždilo.

„Cože? já trhan a tulák?“ blábolil vztekle. „Počkej, já ti to oplatím.“

Hnal se za ní. Ale pan Oliva přiskočil a strhl ho nazpátek a chopiv se hole, rozpráhl ji proti němu.

„Jest-li odtud hned nepůjdeš, vyženu tě touto holí, že na to nezapomeneš,“ hrozil rozechvěným hlasem. Antonín ho chvíli jakoby blbě pozoroval. Pak svrátil čelo a tvář obestřela se mu surovou vášní.

„Tak ty tak?“ křikl chraptivým hlasem. Skokem byl u stolu, na němž dosud ležely nože při jídle potřebované a chopiv se jednoho vrhl se na pana Olivu. Tento udeřiti ho chtěl přes ruku, ale rána šla vedle. V téže chvíli vykřikl bolestně a kácel se k zemi. Antonín ho bodl nožem a nyní upustiv nůž, díval se vyjeveně na ležícího tehána. Žena Olivova se zoufalým výkřikem vrhla se na tělo mužovo a Růžena vyrazivši do krámu a odtud ven, počala volati o pomoc.

Antonín chvíli hleděl na svou oběť. Zdálo se, že sám nevěří tomu, co se stalo a že v té chvíli vystřízlivěl. Vida krev řinouti se z rány, zachvěl se a skočil ke dveřím. Paní Růžena právě vracela se na zpět. Odhodil ji stranou a hleděl utéci. Ale již se do krámu dralo několik mužů. Vidouce Antonína prehati, zadrželi ho. Bránil se zuřivě a hleděl se vyprostiti z jich rukou. Ale marně se namáhal. Když jim paní Růžena řekla, že on učinil vražedný útok na jejího otce, počali ho pouťati. Záhy sbíhal se zástup lidí před krámem a mezi nimi přiběhli i strážníci i lékař. Strážníci chopili se Antonína a odváděli ho do vězení. Lékař spěchal poskytnouti pomoci raněnému. Byl dosud bez vědomí. Když ho svlékli a uložili na lůžko a lékař ohledal ránu, zasmušil se.

„Povolejte kněze,“ řekl vážně paní Olivové. „Stav pana Olivy jest povážlivý. Nuž projel jemnými blanami břišními hluboko do těla a jest se co obávati nejhoršího. Dostane-li horečku, bude ztracen.“

Nastal ovšem pláč a nárek. Lidé venku dověděli se také záhy celý průběh věci a ozývaly-li se hlasy nevole, když strážníci Antonína vedli, ozývaly se nyní dvojnásob. Celé město bylo vzrušeno a očekával každý, jakým bude stav pana Olivy. Byl beznadějným. Zlá horečka se dostavila a třetího dne otec Růženin byl mrtvolou. Dozorce vězňů pověděl to ve vězení Antonínovi. Ten se zatřásl hrůzou a smrtelná bleďost zastřela jeho tvář; Věděl, co ho nyní očekává. Žalář, dlouholetý žalář, ne-li docela smrt. Přemýšlel o svém předešlém životě a cítil ošklivost sám nad sebou. Neměl však více síly, aby mohl vzpružiti se k pevnému odhodlání, že chce aspoň nyní

činiti upřímné pokání. Měl se za ztracena a s takovými pocity očekával soud.

V průvodu četníků, spoután na rukou, krácel za jednoho jitra ke krajskému soudu, kdež měl býti souzen. Musil jíti kolem svého bývalého domu. Pláče ohlédl se vta místa a trpké výčitky zaburácely jeho nitrem. Jest zbaven všeho i toho přístřeší, v němž mohl šťasten býti. Teď? Snad nikdy více to své rodné místo neuvidí a uvidí-li, pak to znamení hanby a zločinů, bude páliť, jako nyní ho páliły potupné pohledy lidí, jež potkával. Co asi dělá matka, již obelstil, které stáří bezradostně připravil? Necht' l o tom ani přemýšleti. Sklopil hlavu a němě spěchal, aby co nejdříve byl ve stěnách žaláře.

Tu čekal se zoufalými myšlenkami na den soudu. Když konečně ho uvedli do soudní síně, aby ho soudili, dostoupilo jeho zdrcení vrchole. Spatřil tu na lavici svědků svou tehýni i ženu v smutečních šatech. Poslouchal obžalobu, v níž líčen byl jako opilec a úkladný vrah a na otázku, uznává-li vše býti pravdivým, řekl tiše: ano. Byl tedy soud krátký. Porotci k vině jeho přisvědčili a soud odsoudil ho na patnáct roků do žaláře.

Jako bez ducha krácel před strážníkem, který ho odváděl do žaláře. Dvěře za ním se zavřely a on osamotněl. Složil hlavu do dlaní a zamyslił se. Venku byl jasný, teplý den, celá příroda jásala a veselila se. Stěny však žaláře byly stále nevlidnými, zasmušilými, studenými.

V oku Antonínově ukázala se slza, snad první od té doby, kdy s pláčem odjížděl z domu otcovského do ciziny.

* * *

Rok za rokem ubíhal. Antonínovi v žaláři mýjela léta zvolna. Zvláště první léta, kdy nebyl připuštěn k práci nějaké. Až později, když poznali, že jest tichým, pracoval rozličné věci, či kopal v zahradě. Byl mlčenlivým, v sebe uzavřeným, za to vždy vítal s radostí ony chvíle, v nichž duchovní správce věznic vyučoval vězně náboženství. Slova kněze jako lék na rány srdce jeho padala, ale zároveň plnila srdce jeho lítostí, která páliła ho na duši. Než tento vnitřní oheň zároveň očišťoval jeho duši. Čím více poznával Boha a povinnosti své k němu, tím více otevírala se před očima jemu vnitřní nicota jeho a v duši budila se neuhasitelná touha po smíru se Všemohoucím. Duchovní správce věznic

záhy si všiml tichého a stále zamyšleného vězně. Věnoval mu tedy pozornost větší než jiným a hle, práce přinesla mu ovoce. Duše Antonína obrodila se svatou vírou a pravou kajeností. Jiný člověk počal vyrůstat na místo bývalého opilce a spustlého nedbalce.

Ale zároveň také dostavoval se časný trest za dřívější bezúzdý život. Přílišné pití podrylo jeho zdraví a Antonín sám pozoroval, že nikdy bývalého zdraví nenabyde. Požádal tedy duchovního rádce svého a s ním společně napsal matce i své ženě list, v němž slovy dojemnými a úpěnlivými prosil je, by mu odpustily a tak ulehčily jeho svědomí. S nedočkavostí čekal na jich odpověď. Ale odpověď nepřicházela. Antonín stával se zasmušilejším den po dni. Choroba skrytá hlodala na jeho zdraví pomalu, ale jistě dále, k čemuž valně přispívala jeho stísněnost a zármutek. Darma těšil ho kněz, mlčení matčino i ženino vše-likak omlouvaje.

„Pohrdají mou a vším právem,“ odpovídal vždy stejně. „Umru jako psanec a i hrob můj pokryt bude výčitkami a kletbami.“

Konečně nemohl více choditi. Ulehl a znovu s pláčem a úpěním smířiv se s Bohem očekával svou poslední chvíli.

Byl opět krásný letní den. Antonín ležel v dosti přívětivé komůrce, jejíž okno vedlo do zahrady. Byl sem dán na přímluvu kněze. Oknem vanul do vnitř teplý vzduch prosycený vůní květin. Laštovičky s veselým cvrlikáním litaly kolem okna a šum veselý zaléтал sem z nedalekého města.

„Bože,“ šeptal si, „vše se raduje, jen já tu úpím pod břemenem svých provinění. Kdy aspoň jiskra potěchy mi zasvitne. Snad ty, Bože, nezamítneš mne před tváří Svou a dáš jednou dojítí pokoje.“

Slza se mu svezla po vyhublé tváři. Umlkl a hleděl upřeně před sebe. V tom slyší kroky. Kdosi se blíží k jeho komůrce. Vstoupil kněz. A hle, jaksi radostně se usmívá a v rukou drží jakýsi papír.

„Víte-li pak, co vám nesu?“ tázal se vesele.

„Nevím, důstojný otče. Kéž by to bylo něco radostného. Cítím, že mé hodiny jsou spočteny a ten odchod ze světa byl by pro mne tak smutným, že toho ani pověděti nemohu.“

„Nuže, Bůh vám posílá radostnou zprávu. Psal jsem ještě jednou sám vaší matce a ženě a tuto dnes mi píšou, že vám

nejen z plna srdce odpouští, ale zítra vás přijedou navštívit. Než, pro Bůh, co je vám?“

Tvář Antonínova zbledla a tělo počalo se chvěti. Kněz k němu přiskočil. Antonín stiskl lehce jeho ruku a usmál se blaženě.

„Děkuji ti, Bože, i vám, důstojný otče, za tuto radost. Nyní rád umru,“ šeptal. Ruka jeho stydla, oko se kalilo a tvář brala na sebe výraz smrtelný. Kněz viděl, že dokonává. Rychle poklekl a počal se modlit modlitby umírajících. Antonínovy rty pohybovaly sebou opakující modlitbu, až konečně zůstaly nehybnými.

Zhasl tiše a pokojně. Matka a žena přijeli již jen na pohřeb.

KRONIKA.

Z Prahy. (Počet birmovanců.) Ve vikariatu Budyňském bylo birmovanců 7101, a sice: v Tursku domácích a z Libšic 477, v Minicích domácích 642, ze Zeměch 348, ve Velvarech domácích 903, z Chržína, z Hobšovic, z Vepřku a z Nelahozevsi 836, v Budenicích 266, v Kmetíněvsi 477, v Charvatci domácích a z Ječovic 1045. — Ve vikariatu Roudnickém bylo birmovanců 5703 a sice: V Roudnici domácích 1638, z Bechlína a z Račíněvsi 632, v Doksaech domácích a Dolanských 468, v Libotejnici domácích a Počapelských 401, v Černoušku 744, ve Vlnovsi 416, v Otově 360, v Hoříně domácích a Vrbenských 255, v Lužci 306, v Chlambíně domácích a z Obříví 477.

***—* Valná hromada Akademie křesťanské.** Ve svátek sv. apoštolů Petra a Pavla 29. června o 7. hod. večerní konala se v sále sv. Václavské záložny valná hromada Akademie křesťanské. Schůzi zahájil předseda Akademie vdp. kanovník dr. Klem. Borový slovy: Velecténé shromáždění! Dovoluji si zahájit valnou hromadu Akademie křesťanské. Za neobyčejného rozruchu konáme dnes valnou hromadu. Jubilejní výstava soustředěná v královské oboře přivábila ze všech končin vlasti naší i z ciziny zástupce k nám do král. Prahy, aby se přesvědčily, jaký pokrok jsme vykonali v umění i průmyslu. Nynější výstava jest pouze obnovením výstavy r roku 1791. Mám za to, že porovnáme-li letošní výstavu s onou před 100 lety konanou, jeví se od té doby znamenitý pokrok i v oboru, který tuto zastupujeme. církevní duch byl v minulém století poután u nás absolutismem státním a indiferentismem náboženským. Od let padesátých stala se však ve směru tom změna, avšak

zároveň v oboru vědy a umění církevního. Jsou to tři sbory, jimž u nás zásluha o to přísluší. V první řadě jest provincialní sněm český, konaný r. 1860. On postavil zásady, dle nichž se musí hudba a církevní umění řídit. Roku 1861 vznikl druhý sbor, bylo to ředitelství k dostavění chrámu sv. Víta, jež jest vzorem vkusu, jak se má pěstiti výtvarné umění. I na Moravě se příkladu toho následuje. Konečně třetí sbor založen r. 1875, kdy povstala Akademie křesťanská, jako plodná větev záložny sv. Václavské. Dvě fakta jsou tu mluvící zjevně o tom, že Akademie cíle svého dosáhla. Totiž pochvalný list Pia IX., v němž uznává Akademii jako věrnou služku církve a též od Lva XIII. u příležitosti vatikánské jubilejní výstavy dostalo se jí pochvalného vyznamenání. Velkým zadostučiněním pro nás též jest, že Akademie nejen na výstavě zastoupena jest skříní sborovou, ale že v průmyslové sni jednotliví členové vystavili výrobky své. To jest nám velkým povzbuzením pro budoucnost a to v čase značícím se vlažností náboženskou. Bychom cíle svého dosáhli, dejž Bůh nám své požehnání. — Na to přečetl dr. K. Vondruška protokol o poslední schůzi, který byl též schválen. Ode čtení jednatele zprávy, jakož i zprávy účetní se k návrhu vdp. kanovníka dr. Fr. Krásla upustilo. Předseda navrhuje, aby shromáždění povstáním uctilo památku zesnulých členů o spolek velezasloužilých, totiž nejdůst. p. biskupa Schwarze, kanovníků Zennefelsa a Viuc. Mottla. Po té přikročeno k volbě čtyř členů ředitelstva a zvolení vdp. prof. Jan Drozd, vdp. kanovník dr. V. Frind, prof. theol. vdp. dr. V. Horák a ředitel semináře vdp. dr. Josef Doubrava. Za revisory účtů zvoleni aklamaací páni Bürgermeister a Krausch. Po vyřízení běžných záležitostí spolkových přednášel vdp. msgr. Ferd. Lehner o církevním zlatnictví o umění textilním na výstavě retrospektivní v Praze a p. A. V. Barvitijs, architekt, v jazyku německém o činnosti Akademie křesťanské při pořizování liturgických nádob.

* — * **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za člena zakládajícího přistoupil vys. důst. p. Beneš Method Kulda, sídelní kanovník Vyšehradský a velezasloužilý spisovatel český. Dp. Jos. Himmer, kapl. v Pernu zaslal 2 zl.

Literární oznamovatel.

* — * **„Osvěta.“** Listy pro rozhled v umění, vědě a politice. Redaktor a vydavatel Václav Vlček. R. 1891, číslo 7. má obsah: Drahá cesta

dr. Holuba po jižní Africe. Ze světa lesních samot. Důvěrné sloky. Brodkovský advokát. U Těštna bubny bijou. Ruská literatura r. 1889 a 1890. O samosprávě v Uhrách. Naše jubilejní výstava. Země koruny české dle nového sčítání. Výstava krasoumné jednoty v Rudolfině. České písemnictví: Básně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

vys. důst. p. Th. dr. Edvard *Tersch*, prelát arcijáhen vždy věrné metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze, zvolen v sobotu 27. m. m. za probošta, když děkan téže kapitoly vdp. Albert Küffer z Asmannsville prohlásil, že pro svou chorobu a pokročilé stáří nemůže v případě svého zvolení hodnost proboštskou přijati. Nejdůst. p. dr. Edvard *Tersch* narodil se v Praze 11. listop. 1823, kde též gymnasium studoval, na to věnoval se theologickým studiím v Praze a ve Vídni a byl r. 1846 na kněze vysvěcen a nedlouho potom na doktora bohosloví povýšen. Na to habilitoval se na pražské theologické fakultě jako docent pro církevní právo, r. 1858 jmenován mimořádným profesorem, r. 1859 stal se ředitelem pražského semináře a studentského konviktu a téhož roku zastával též úřad děkana sboru doktorů theologie. Od r. 1861 suploval několik let také českou stolicí pastorální theologie. R. 1866 jmenován byl královským kanovníkem metropolitní kapitoly svato-Vítské. Mimo to jest papežským protonotárem, předsedou diecéšního a metropolitního soudu a místopředsedou duchovního diecéšního soudu ve věcech manželství. Od r. 1887 jest poslancem na sněmu království českého a sice ve skupině konservativních velkostatkářů. Nově jmenovaný nejdůst. p. probošt jest všeobecně známým dobrodincem chudých kostelů, na jejichž znovuzřízení a zvelebení věnoval již značnou část peněz, a jistě mnohem více věnovati chce zvláště na kostely u sv. Matěje v Šárce, u sv. Bartoloměje v Hostouni a u Všech Svatých ve Volyni, což prý bude jeho prvním činem;

vdp. dr. Jan *Sedlák*, tajemník kn. arcib. konsistoře, zvolen za kanovníka vždy věrné metropolitní kapitoly Pražské.

Ustanovení jsou:

p. Jan *Tvrzník*, far. Citovský, za faráře ve Vlňovsi;

- p. Jos. *Böhm*, admin. ve Vlnovsi, za admin. v Citově;
 p. Jak. *Král*, kapl. v Lešanech (Lichtenstein), za zám. kapl. v Doln. Bečkovcích;
 p. Matěj *Frána*, far. v Hässelsdorfu, za far. v Bohuslavi (Wussleben).

Uprázdňená místa:

- Citov*, far. patr. p. Ferdinanda kníž. z Lobkovic, od 24. června;
Hässelsdorf, far. patr. lib. collat. ordinarii, od 24. června t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Kühn*, far. v Rynovicích, 18. června 1891, (nar. 27. října 1843, vysv. 15. července 1867).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Bečka*, admin. v Jablonci, za faráře tamže;
 p. Fr. *Durych*, koop. v Honsbergu, za faráře v Staré Bělé;
 p. Jos. *Švátek*, kapl. v Hodkovicích, za faráře v Stružnici;
 p. Ant. *Láš*, admin. v Ústí n. L., za kaplana v Hodkovicích;
 p. Jos. *Piskač*, kapl. v Jesenici, za far. v Podhořanech;
 p. Fr. *Stýčka*, kapl. v Ústí n. L., za kaplana v Jesenici;
 p. Ondřej *Ubl*, kapl. v Šenově, za kapl. v Hor. Litvínově;
 p. Jos. *Kazda*, kapl. v Trmicích, za kapl. v Liběšicích;
 p. Jos. *Kammer*, kapl. v Jablonci, za kaplana v Šumburku;
 p. Václ. *Havel*, neom., za kapl. v Jablonci;
 p. Jan *Filler*, neom., za kapl. v Bořislavi;
 p. Václ. *Havel*, neom., za kapl. v Boru;
 p. Jan *Kuchař*, neom., za kapl. v Trmicích;
 p. Václ. *Weinhart*, neom., za kapl. v Chomutově;
 p. Ferd. *Wenzel*, neom., za kapl. v Skorotících.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- P. Magnus *Werner*, O. S. B., far. v Heřmánkovicích, jmenován b. notářem;

- p. Jan *Tichý*, far. v Samšíně, a
 p. Václav *Kalaš*, far. v Hněvčevsi, jmenování bisk. vik. sekretáři;
 p. Josef *Syříště*, farář v Adersbachu, obdržel Expositor. canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Vojt. *Kratochvíl*, koop. ve Štokách, za kapl. do Král. Dvora;
 p. Vojt. *Jelínek*, kapl. Poděbradský, za admin. do Kovanic;
 p. Jos. *Brett*, koop. ve Zhoři, za admin. tamtéž;
 p. K. *Lahn*, kapl. Pilnikovský, za kaplana do Hněvčevsi.

Na odpočinek vstoupili:

- p. Jan *Maryška*, kons. rada, děkan v Kovanicích;
 p. Jos. *Janeček*, far. ve Zhoři.

Uprázdňená místa:

- Kovanice*, fara patr. kníž. Filipa Hohenlohe-Schillingsfürsta, od 1. července;
Zhoř, fara patr. náboženské matice, od 1. července t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Fr. *Wortner*, bisk. vikář a osobní děkan v Kunžvartě, 30. května 1891, (nar. 12. srpna 1829, vysv. 2. listop. 1851);
 p. Aug. *Kohout*, far. v Němčicích, 31. května 1891, (nar. 18. srpna 1843, vysv. 16. července 1871).

Jmenován jest:

- p. Fr. *Koller*, far. v Hořejší Vltavici, správcem vikariatu Vimperského.

Ustanoveni jsou:

- p. Vojt. *Wolf*, far. v Purkarci, za far. v Skočicích;
 p. Vavř. *Jakeš*, kapl. v Blatné, za far. v Slovenicích;
 p. Dominik *Křišťan*, kapl., za admin. v Němčicích;
 p. Matěj *Kačer*, fundat. v Nakří, za admin. v Purkarci;
 p. Jan *Jungbauer*, far. ve Sv. Kateřině, odebral se na odpočinek.

OBSAH: Kázání na neděli osmon po sv. Duchu. — Encyklika sv. Otce: O sociální otázce. (Pokrač.) — Za bouře. (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokrač.) — Hřichové a pokuty. Obžerství. Povídka. (Dokonč.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli devátou po sv. Duchu.

„Když se přiblížil Ježíš k Je-
rusalému, vida město, plakal
nad ním.“ (Luk. 19, 41.)

Nejmilejší, částka dnešního sv. evan-
gelium padá do poslední doby pozemského
života Krista Pána, cesta pak ona, o nížto
mluví evangelista Páně, ta cesta byla ta
poslední, kterouž milý náš Spasitel do
Jerusaléma konal. To byla ta cesta, na
kteréž se vítězoslavně na oslátku z Betha-
nie do Jerusaléma ubíral, jsa od velkého
zástupu radostně doprovázen a hlučným:
„Požehnaný král, jenž se bere ve jménu
Páně“ uvítán. Ubíraje se však Pán Ježíš
z Bethanie do Jerusaléma, bylo mu jíti
přes horu Olivetskou, kteráž k straně vý-
chodní asi půl čtvrt hodinky vdáli před
městem se vinula a přerokošnou vyhlídku
na veškeré město a nádherné stavby jeho,
zvláště pak na chrám Šalomounův posky-
tovala. Proto dokročiv od Bethanie vrcho-
lek hory Olivetské, užíval pod nohama svýma
královské město v celé kráse a nádhře
rozprostřené. A hle, v tomto krásném,
vznešeném, rozkošném pohledu na to slavné
město Jerusalemské a při veselém a ra-
dostném provolávání zástupu jej doprová-
zejícího, počíná tíseň svíratí srdce Ježíšovo,
on smutní, truchlí, oko jeho se kalí, slzy
co drahé perly kanou po milostných tvá-
řích jeho. On pláče. Tak to dosvědčuje sv.
Lukáš, an dí: „Když se přiblížil Ježíš
k Jerusalemu, vida město, plakal nad ním.“
A tážete se, moji milí, co bylo příčinou
těch slz Kristových? Já vám to v krát-

kosti vypovím, když počnu ve jménu
Páně.

Pojednání.

Jistý mladík, jenž všem nepravostem
hověl, viděl před sebou ve snách zemře-
lého svého otce, jenž přísnou tváří mu
velel, by zanechal hříšného života svého.
Než prostopášník nedbal snu, ale setrval
na zlých cestách svých. Po nějakém
čase měl opět ten samý sen; při čemž
dána mu byla výhrůžka ta, že, pakli se
nepolepší, že den sv. Martina ustanoven
mu jest za den smrti a soudu. I vypra-
voval sen tento svým zhýřilým soudruhům
a jen žert si z toho tropil; ano, když při-
šel den sv. Martina, tu se svými soudruhy
hodoval a celý ten den i následující noc
ve všelikých prostopášnostech strávil. Když
pak druhého dne pozdě ráno se probudil,
chlubil se, že osudný den martinský bez
ubližení uplynul. Než hle, tu pojednou rani
ho mrtvice, následkem které k nemalému
poděšení svých společníků v několika ho-
dinách umírá. Bloud! kdyby byl nahlédl
do kalendáře, byl by shledal, že den smrti
jeho byl také ještě den sv. Martina, proto-
že hned na svátek sv. Martina biskupa
následuje svátek sv. Martina, papeže a mu-
čedníka.

Nejmilejší, jako tomuto mladému pro-
stopášníkovi, tak děje se každému, kdož
k spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé
má: když uplyne pro něj doba milosti, tu
propadá svému zahynutí. A tak se to mělo
s lidem židovským, obzvláště pak s oby-
vateli města Jerusaléma. Když zákona Páně
málo si všímali, jej zcela zanedbávali a
v mravní zkázu ubíhali, vzbuzoval jim

Bůh proroky, jenž je napomínali, kárali a k pokání vedli; než Jerusálém neuposlechl, žil dále v hříších a nepravostech svých a vraždil nejednou muže ty, jenž poslání byli, by ze sna hříšného jej probudili a před záhubou zachránili. Konečně přišel sám Syn Boží, Ježíš Kristus, kázal a hlásal pravdu Boží po tři leta, často meškal a zdržoval se v Jerusáleme, kdežto již co dvanáctileté pachole neobyčejnou svou moudrostí božský svůj původ byl zjevil, tu konal také ty nejčtetnější a nejpodivnější zázraky; avšak do svého přišel a svoji ho nepřijali; on kázal a učil, a oni neuvěřili v něho; on napomínal a káral, a oni neuposlechl ho; on je chtěl shromáždit jako slepice kuřátka pod křídla svá, a oni nechtěli; všecek se jim obětoval, a oni zhrdli jím. A tuto zatvrzelost, tuto převrácenost a zlobu obyvatel Jerusalemských přemítal na mysli Ježíš, když se přibližoval k městu, spolu pak také spatřoval tu vševědoucím okem svým nešťastný konec, strašnou zkázu, do nížto slavné to město pro svoji zatvrzelost uběhne — a toto vše dotklo se tak bolestně srdce jeho, že útrpnosti dojat, hořce plakal.

Věděl to milý Ježíš, že to poslední jeho cesta do Jerusálema, věděl on, co tam naň čeká. On zrakem svým božským vidí tu napřed, kterak se mu koruna královská mění v korunu trnovou; kterak na místo trůnu strojí se mu kříž, kterak na místo cti a radosti chystá se mu potupa a utrpení, kterak vítězoslávou lidu prochvívá k němu hrůza smrti s hory Kalvarie — a však to nebylo příčinou dnešních hořkých jeho slz, nikoliv — nad tím neplakal — ale hřích, převrácenost, zaslepenost a zatvrzelost lidu a čekající naň strašná záhuba — to byla ta příčina, pro kterouž plakal Ježíš, vždyť on to sám řekl; neb víte vy dobře, jak pravil k ženám plačícím, když obtížen dřevem kříže na cestě ku Golgotě s nimi se setkal: „Neplačte nade mnou,“ pravil, „ale plačte nad sebou a nad syny svými.“

A nyní, duše drahé, dovolte mi jen jedinou otázku. Když jsem o tom dnešním sv. evangelium přemýšlel, tu mocně se mi vtírala na mysl otázka ta, zdaž by asi Pán Ježíš, kdyby tak dnes s nebe sestoupil a nás navštívil, zdaž by asi také nad námi nemusil plakati? Ach, moji milí, měl by k tomu příčin dosti. Známky přemnohé převrácenosti, zaslepenosti a zloby objevují se nám patrně, ohlédneme-li se po-

zorně na města a dědiny naše, na naše jednání a počínání, na život náš.

Ovšem, mnozí velebí a blahoslavi náš věk: jak v něm vzkvétá všeliké umění, jak se vzмáhá obchod a průmysl, jak denně množí se vynálezy, jak valně se rozširuje osvěta a vzdělanost — toto a jiné věci mnohé ustavičně se vychvalují a vynášejí; než ale na to, co národy věku našeho hubí, na to, co všechny vynálezy všelikého umění, všecku vzdělanost nepožehnanou, marnou ano i škodnou činí — na nevěru a bezbožnost denně se zmáhající, na nepravosti a neřesti víc a více se množící a na spoustu tělesnou i duševní neustále vzrůstající: na to vše zapominají.

Druhdy stála pevně víra v Ježíše Krista, Syna Božího a národové ctili ho jakožto božského Vykupitele a Spasitele svého a klaněli se jemu. Jeho víra, jeho učení a jeho zákon pronikal a zpravoval veškeren život, veškero jednání a smýšlení lidské. Byli to v pravdě národové křesťanští, stkvíci se všelikými spanilými ctnostmi, ku kterýmžto křesťanské náboženství vede. Nyní pak jest to jináče. U mnohých a z větší částky u těch, jenž se mezi vzdělanější a osvěcenější čítají, vyhynula a vymizela téměř všecka víra křesťanská. Každý se domnívá býti sobě dostatečným, dosti moudrým a spravedlivým; pýcha a vysokomyslnost opanovaly srdce lidské a rozkošnost a nádherná pohybuji myslí všech a panují nad nimi.

Druhdy posvěcovala církev Boží život rodin a národů od kolébky až ku hrobu. U ní brali všickni naučení a kázeň, u ní docházeli smíření, posvěcení a pokoje v Boha a duševní posily a útěchy u všelikých okolnostech života. Nyní pak jest to jinak. Slova napominání církve svaté hrubě se nedbá, svátosti se téměř zanedbávají; její kázně se nešetří a služebníky jejími se pohrdá, ano tito se směle tupí a hani; ba mnozí to pokládají za hrdinský skutek, když se církve a svatého náboženství Kristova zhostili. A kde jest ona skromnost, střídmost, trpělivost, spokojenost s málem, sprostota mravů a ta touha a směřování myslí k vyšším věcem nebeským? kdež jsou tyto krásné ctnosti, jenž zdobily druhdy naše předky? Ó kdyby jste procítili a vstali z hrobů, vy ctihodní praotcové, tož byste se nepoznali v potomstvu svém.

A což ještě více. Druhdy se dbalo a drželo na počestnost lože manželského a čistota a panictví lidu svobodného pokládalo

se za věc velikou. Jinak to vyhlíží nyní. Počestnost zhusta se odstěhovala z příbytků našich a nečistota, oplzlé řeči, všetečnost, smilstvo, ano i cizoložství a jiné ohavné věci, o kterých dí sv. Pavel, že se nemají ani mezi křesťany jmenovati, ty se vloudily do příbytků křesťanských; a což jest zvláštního ve věku našem, že tyto věci a ohavnosti u mnohých nepokládají se více ani za hřích a že se páší bez studu.

Jindy panovala v rodinách kázeň; vážný tu stál hospodář a hospodyně v mravu svém, vydávajice se dětem i čeledi za příklad ve všeliké ctnosti a bohabojnosti; a čeleď je ctila a poslouchala jich, dítky jich byly k slovu poslušny; a služebníci byli jim věrni. Nyní pak všeliká kázeň domácí na mnoze přestává. Hospodář a hospodyně jsou často sami čeledi ku pohoršení, nedbajice o ni, jen když si práci poněkud udělá, ostatně málo si jí všimají. Čeleď pak nic na slovo jejích nedá, vzdoruje jim a odmlouvá, podvádí je jak jen může bez svědomí. Mládež si odvykla poslušnost a již by ráda starým rozkazovala.

Ó kdo sečte všechny ty vady a zlorády věku našeho! Bývali ovšem i jindy bezbožní lidé a neznabohové; než aby vlažnost a netečnost ve věcech sv. náboženství, aby bezúzdnost a prostopášnost a všeliké neplechý všechny vrstvy lidu i toho nejsprostšího byly pronikly, to nebývalo přec nikdy k spatření, to zvláštní výjev osvíceného věku našeho. Ach, věk náš na mnoze zhrdl Kristem, Spasitelem svým, jeho vírou, jeho zákonem a jeho milostí a přilnul srdcem k zemi, k statkům a rozkošem světským; a zbaven víry, lásky a naděje, klesá denně hloub a pílí své záhubě vstříc.

A protož kdyby dnes přišel Pán Ježíš k nám a popatřil by na nás, na naše města a dědiny, jak zhrdnuvše jím o zkázu svou pílíme: zdaž by nemusil zplakati i nad námi, rovněž tak, jako před věky plakal nad Jerusálemem. Avšak on patří na nás s hůry nebes, vidí naše krivé cesty, naši převrácenost a zaslepenost, a tu utrpné oko jeho pláče nad námi a laskavé srdce jeho hořekuje nad zkázou hrozící nám!

Ó obměkčme již srdce své, nebudme zatvrzelým Jerusálemem, poznejme čas navštívení svého; vezte, že ne nadarmo delší řadou let minulých navštěvoval nás Bůh všelikými metlami a zkouškami svými. Protož obraťme se již s celým srdcem k Bohu a k Spasiteli svému, a nepřipustme, aby milý Ježíš plakal více nad námi. Ne-

můžeme-li všeobecné zkáze, vůbec se zmáhající, přítrž učiniti, hleďme alespoň sebe a své přínáležející od ní neporušeny zachovati. Rceme určitě a odhodlaně: Byť i všickni šli po modlách věku přítomného: my pak, naše rodiny a naše čeleď držeti se chceme Pána a Spasitele, Ježíše Krista, u něhož jedině jest spasení a blaženost a život věčný. Amen.

Kázání

o slavnosti matky svaté Anny.

„Žena bojíci se Hospodina,
ta chválena bude.“

(Kniha přisl. 31, 30.)

V páté knize Mojžíšově v 28. kapitole slibuje Hospodin plnitelům zákona hojně požehnání na všech věcech a vítězství nad nepřátely. Hrůza pak pojímá člověka, když v této kapitole čte ta mnohá zlořečení, jež tu vyřknuta jsou na přestupníky zákona svatého. Mezi jiným vyhrožuje se tu: „Vůl tvůj zabít buď před tebou a nejez z něho. Osel tvůj vzat buď před obličejem tvým a nebuď navrácen tobě. Ovce tvé ať se dají nepřátelům tvým a nebuď, kdo by tobě pomohl. Úrody země tvé a všechny práce tvé, ať sní lid, kterého neznáš, a buď omámený od strachu těch věcí, kteréž viděti budou oči tvé“ (31—34.). Tak vyhrožuje Hospodin.

A moji drazí, nemají-li platnost tato slova Páně i za našich dnů? A nezavinili jsme toho? Ba na mnoze. Uchýlili jsme se z cest Páně: příkázání Boží se lehkověrně přestupují a zákony církevní nohama se šlapou. I dotkla se nás metla Boží, aby-
chom se zpamatovali.

Nuže navraťme se k Pánu Bohu svému, obnovme se v pravém duchu křesťanském. Zvláště pak slitujme se nad potomstvem svým, aby vzrostlo v pokolení nábožnější, ctnostnější, Bohu milejší a tudý blaženější. A k tomu musí se položit základ v rodinách, v domácnostech našich. Nejvíce pak tu přijde na vás, otcové a matky. Zvláště vy, matky drahé, můžete tu takoruka divy činiti, budete-li jen v bohabojnosti následovati matky sv. Anny, jižto výroční památku dnes konáme. O ní platí v plné míře, co v dnešním svatém čtení psáno: „Žena bojíci se Hospodina, ta chválena bude.“ Ó což bych vám všem této pochvaly u Boha i u lidí přál. I dostane se jí vám;

neb budete-li báti se Hospodina, budete-li věrně plniti mateřské povinnosti své blahodárné a tudy vši pochvaly hodné, bude v následcích svých upřímné snažení vaše, jak to seznáte, když vám v dnešní řeči představím pravou matku křesťanskou v před důležitém, blahodárném a dalekosáhlém působení jejím. Já počínám ve jménu Páně, ty pak sv. Anno přimluv se o pomoc Boží.

Pojednání.

Herodot, dávnověký pohanský historik, vypravuje, že v zemi Apollonii na jaderském moři pásávalo se stádo ovci, kteréž se nazývaly ovce slunečnými, ježto zasvěceny byly slunci, kteréž obyvatelé Apollonští co boha ctili. Ovce ty pásával prý ob rok vždy jeden z nejpřednějších šlechticů. Když pak ovce ty jednoho roku pásal jakýsi šlechtic, jménem Euenius, stalo prý se, že tento usnul a když spal, že příkradl se vlk a polapiv jednu z nich, roztrhal ji. Toto neštěstí nesli Apollonští tak těžce, že ospalému pastevci za pokutu obě oči žhavým železem vypálili.

Nejmilejší, toto jest pouhá pověst z dávných dob pohanských. Než znám já ovečky jiné i jiné pastýře. Znam ovečky právě slunečné, jež však jinému slunci, slunci spravedlnosti — Ježíši Kristu jsou zasvěceny a zvláštním pastýřům od samého Boha k pasení svěřeny. A těmito pastýři jste vy, rodičové křesťanští, a oněmi ovečkami jsou vaše děti, kteréžto pod uvarováním přetěžkého odpovídání co nejbedlivěji pásti ve veliké svátosti stavu manželského vám je uloženo. Vy jste totiž, rodičové drazí, převzali na se v té veliké svátosti tu před důležitou úlohu, abyste z dítek svých odchováli pro svět dobré lidi, pro vlast užitečné občany, pro církev ctnostné křesťany a pro nebe blažené měšťany. A v tomto převznešeném povolání je před důležitá, blahodárná a dalekosáhlá působení pravé matky křesťanské.

Matka sv. Eucheria, biskupa Orleanského, obětovala dítko své, když ho ještě pod srdcem svým nosila, každodenně Bohu, aby požehnání svého v hojně míře naň vyliti ráčil. A tak to čini každá pravá matka křesťanská. Při všem pak, co čini, myslí, žádá, při všem pamatuje a běře ohled na dítě v životě svém. Ví ona, že nedorůdče žije, trpí, raduje se s matkou, ví ona, že co matce prospívá, že prospívá i dítěti, co jí škodí, že škodí i jemu. Ona ví, že dítko je díl těla jejího, že však je

již také tělo samo pro sebe, tělo živé, tělo s duší, že již jest člověk k obrazu Božímu stvořený. A tu nechce, nesmí ublížiti tě drahé osobě v sobě. Ona ví, že za ně musí státi Bohu, že za ně bude odpovídati, a tu hledí, aby k úrazu nepřišlo slabé jeho tělo, útlá jeho duše. Ona se chrání podstoupiti něco těžšího a nebezpečnějšího, neb ví, že dítku jejímu uškoditi by mohlo všeliké úsilí a pachtění. Ona se vystříhá všeho, čím se bouří krev a žluč, čím se dráždí rozum, cit, vůle, duše, neb ví, že přechází v dítko vše, čím se matka prohřešuje sama proti sobě. Ona se varuje zlosti, nenávisti a mrzutosti, vědouc, že by následky toho snášelo i její dítě; ona zapuzuje všecku vášně a náruživost, aby dítko náklonnost k zlému ve větším stupni na svět nepřineslo. Naproti tomu pak zachovává svatý poklid a mír v srdci svém, opojeném čistými myšlenkami, je nábožná, tichá, trpělivá, ku každému laskavá, vědouc, že čím je matka v požehnaném svém stavu, to že s pokrmem mateřským saje do sebe nedorůdče její.

A tak pravá matka křesťanská zdraví tělesné i duchovní pokrm podává robátku svému, jež nespatrilo ještě světla slunečního, odpočívajíc dosud v lůně jejím. Matky drahé, povšimněte si slov těchto. Ach, co tu družek vašich, jež v ohledu tomto těžce se prohřešují na dětech svých.

Než tím vším není blahodárné působení pravé křesťanské matky ukončeno. Když přijde doba, kde nepamatuje na bolest pro radost, že se narodil člověk na svět, tu, Pane, zachovej ji, neb nenahraditelná jest dítěti pravá matka křesťanská. Celá rodina, vše raduje se z narozenátka. Křtem sv. obmyto jest co miláček Boží, co radost andělů, co dědic království nebeského, předmětem něžné, úctyplné lásky pro všechny, však pocit pravé křesťanské matky těžko tu vylíčiti. Radost a bázlivá starostlivost střídají se v srdci jejím, neboť ví z jedné strany, jak drahocenným pokladem poctil ji Pán, z druhé pak strany ví, že bezprostřední péče a ochrana nad drahocenným tímto klenotem jí především je svěřena. A tu sama co nejvíce se s ním obírá, svých prsou požívati mu dává, aby již s mlékem mateřským zárodek bohumilých ctností do sebe sálo. A kdo sečte ty doby, kteréž v péči mateřské probděl.

Již pak dítko dospělo tak daleko, by vychovávání jeho v kázni a bázni Boží se započalo. A kdo tu především k před důle-

žitému tomu dílu ruky přiloží? Kdo tu nejsnáze co pořídí, kdo tu nejlépe dovede? Aj, k matce vine a tulí se dítě nejraději, matka se se vším svěří, s matkou žal i radost sdílí, s matkou pláče, s matkou se raduje, matčino slovo zní mu nejliběji, matce nejvíce věří, matce dána jest divotvorná moc nad útlými dušemi dítek. A tu otvírá se pravé matce křesťanské široké pole k blahému působení jejimu. I nemešká tedy ke všemu dobrému vésti maličké své. Ústa její dýchají pobožností, každé její slovo je čisté, svaté, příklad ctnostného života vábí k následování. A tak na klině zbožné máteře naslouchá dítko se zalíbením sladkým slovům jejím a skládá vše v srdečku svém, když o milém Pánu Bohu, o předrahém Spasiteli a milostné Máteři jeho vypravuje. A již záhy s milou máterí na kolénka kleká, s ní ručičky své k modlitbě spíná, s ní dosti neoblomeným ještě jazykem Boha velebí a chválí. Po boku šlechetné matky odvyká dítko dětským nemravům a chybám: pod návodem jejím učí se pokoře, tichosti, mírnosti, střídmosti, čistotě a jiným krásným ctnostem; pod stráží její neslyší špatných řečí, nevidí příkladů zlých; neb pravá matka křesťanská pozoruje bedlivě každý krok dítěte svého a nedopustí, by vyhledávalo míst a osob, od nichž záhuba hrozí.

A když pak šlechetného jinocha a cudnou dceru, jichž co zřitelnici oka svého šetřila, s okem usazeným, se srdcem bolným a tisícovým žehmáním z domu otcovského propouští, ani tu ještě nepřestává blahé působení její. Nesponští ona ni vzdálené dítě z myslí své, odporoučejíc ho každodenně všemocné ochraně Boží a přimluvě Panny nejsvětější. A nebude ji dobře odchované dítě její i vzdálené k hanbě, ale dle slov písmá sv. (Přísl. 29, 17.) občerství ji a dá rozkoš duši její. A kdyby pak i kleslo, pobloudilo, klesne, pobloudí na čas; neb dítky pravých křesťanských matek jistě se opět s pomocí Boží seberou a navrátí na cestu dobrou. Jediná často vážná upomínka na matku dobrou probudí ze sna hříšného dítě zbloudilé, a co může vytrvalá modlitba matky nábožné na dítě, to nám mezi jiným jasně a zřejmě dosvědčuje život sv. Moniky a jejího syna, sv. Augustina. Mladistvými vášněmi zachvácen, strhl se Augustin dráhy ctnosti, ano i k bezbožným bludařům se připojil. Nad touto duševní záhubou milovaného syna pukalo srdce matce šlechetné. Než

prolévající hojných slzí modlila se mnoho a mnoho za obrácení toho, jehož po Bohu nejvíce milovala. Když pak jednoho času v největším hoři svém hledala útěchy u moudrého kměta, biskupa; tu osvícený sluha Páně vida, že ji slovy upokojiti nelze a slzy že vždy hojněji tekou, zvolal: „Nemožno jest, aby dítě, pro které tolik slz teče, přišlo k zahynutí.“ A vskutku po několikaletých neustálých modlitbách dočkala se bohabojná máti toho štěstí, že spatřila syna, an ke křtu sv. přistupuje, bludů se odříká, hotov jsa vésti život plný moudrosti a svatosti.

Ó jak předůležité a blahodárné jest působení pravé matky křesťanské a která dalekosáhlé. Neb následky blahého působení jejího přechází z dítek na vnuky, na celé rodiny, na další potomstvo. Ó dejte nám dobrých matek a skvětati budou rodiny naše a rodinami obce i národové. Svět nabude dobrých lidí, vlast užitečných občanů, církev ctnostných křesťanů, nebe blažených měšťanů. To pak tvrdě podporám se o neomylné slovo sv. Pavla. „Skrze věřící ženu,“ dí tento apoštol národů, „posvěcen bývá nevěřící muž.“ Bývá-li pak věřící ženou posvěcen (obrácen) nevěřící muž: čím spíše posvěcuje žena věřící plod života svého, své syny, své dcery, své potomstvo.

A tak jste tedy viděli pravou matku křesťanskou v předůležitém, blahodárném a dalekosáhlém působení jejím.

A ženy, matky naše, to se žádá také na vás. Ó poznejte, oceňte vznešenou, velikou úlohu svou, konejte ji věrně. Chvála pak vám, chvála hlučná; neb velká bude vaše zásluha v rodině, v obci, v národě, v církvi, u Boha.

Avšak i na vás, otcové, mužové, nesmím tu zapomenouti, i vy tu konejte svědomitě, co na vás jest. Milujte, ctěte, opatrujte, šetřte manželky své, nezacházejte s nimi lehkovážně. Chraňte je i sebe přede vši rozčileností a šlechetným obcováním zakládejte spolu ctnostnou a spravedlivou povahu u dítek svých. Odstraňujte všeliké překážky, ježto by vadily matkám v svatém povolání jejich. Slovem a příkladem podporujte, utužujte a zdokonalujte, co zbožná matka v útlé srdce dítek vštěpuje, napomáhejte dle sil svých vzniku a zdatu všech ctností, ježto matka co první vychovatelka u dítek svých pěstuje. Vy jste hlavou rodin svých, a tu pečujte o to, ať školou bázně Boží a pravé křesťanské kázně

jest dětem celý dům váš. A pak, rodičové milí, žehnati bude obapolným spojeným šlechetným snahám vašim Pán a dočkáte se radosti na dětech svých a v požehnání bude v zbožném potomstvu památka vaše, někdy pak s radostným svědomím budete moci před soudnou stolicí státí a říci: Hle, Pane, zde jsou, kteréž jsi nám svěřil, naši vinou žádné z nich nezahynulo. Amen.

Encyklika

Svatého Otce, papeže Lva XIII.

(Dokonč.)

Především ale záleží na tom, při zřizování a spravování těchto spolků míti na zřeteli jich účel a dlužno jemu podříditi stanovy a veškeru činnost; avšak účelem spolků jest zvelebení a podporování hmotného a duševního stavu dělnictva. Náboženský život musí spolku sloužiti za základ jeho zřízení. Náboženský ráz členstva má býti nejdůležitější cíl a tudíž křesťanská víra musí pronikati celou organizací. Jinak by spolek v brzkou dobu svůj původní ráz ztratil; octl by se brzo na téměř stupni s oněmi spolky, jež náboženství z působnosti své úplně vylučují. Co však prospělo by dělnictvu, když by pro své pozemské blaho sebe větších výhod od spolku získalo, jestliže by pro nedostatek duševní potavy věc jeho uvízla v nebezpečí? „Co prospívá člověku, získá-li celý svět, když však na duši škody trpí?“ (Mat. 16, 26.) Kristus Pán označil výrazně rozdíl mezi pohany a křesťany slovy: „Za tím vším spějí pohané. Hleďte nejprve říši Boha a jeho spravedlnost a toto vše bude vám přidáno“ (Mat. 6, 32. 33.).

Ony spolků mající království nebeské za svůj konečný účel, mají k tomu přihlížeti, aby podporovaly vyučování náboženství mezi dělnictvem. Nevědomost v náboženských věcech, rostoucí neznalost povinností k Bohu a k bližním má býti potírána vhodným poučováním. Nechť se pečuje o důkladné objasnění bludův doby nynější a sofismatů nepřátel víry, o poučování a varování před lákáním ku svádění. Nechť se mezi členstvem vzbuzuje úcta ku zbožnosti a bohoslužbě; obzvláště nechť jsou členové přidržováni k náboženskému svěcení neděl a svátků. Nechť dělník ponaučí se ctiti a milovati církev Boží jako všeobecnou matku, nechť následuje její příká-

zání a nechť používá svátostí, očišťujících duši božským duchem a naplňujících ctností.

Jestliže spolek v tomto způsobu zvolil si náboženství za základ svůj, tak již tím určen směr vzájemných poměrů členův. Úřady spolkové účelu vyhovující mají býti tak rozděleny, aby příliš značná rozdílnost osob neohrožovala svornost. Též dlužno k tomu směřovati, aby se steskům na poskytování členstva předešlo již hned na počátku jasným a důmyslným udáním působnosti spolkové. Společná pokladna nechť jest svědomitě spravována. Výpomoc jednotlivci poskytovaná nechť jest určena dle skutečné potřeby. Jako důležitý cíl platíž vždy shoda mezi dělníky a pracíci dle vzhladu k právům a povinnostem. K vyřízení vzájemných stesků mezi oběma stranami měly by se zříditi výbory sestávající z bezúhonných a zkušených mužů, jichž výrok rozhodčí rozhodně by platil; bylo by též velice žádoucí, aby v tomto rozhodčím soudu nacházeli se zástupcové pracíci dle zrovna tak jako dělníků a aby na základě stanov byli členové spolků dělnických nuceni, obracet se k těmto soudům.

Hlavní snaha má se ale za tím účelem nésti, aby členům nikdy práce nescházela a aby byla po ruce společná pokladna, z níž by se mohly platiti podpory po čas nedostatku práce, stáří a v případě nemoci. Kde pokynů těch uposlechnuto bude, tam zajisté budou mnohé nepřístojnosti odstraněny, aspoň ty nejnehlednější a pak bez odporu stanou se katolické dělnické spolky mohutnou pákou ku podporování veřejného blahobytu. Minulost dovoluje v mnohém ohledu též v oboru našem perspektivu do budoucnosti. Při veškerých změnách dob a národů opakují se tytéž úkazy často s podivuhodnou podobností, poněvadž světa běh podřízen jest prozřetelnosti Boží, kteráž podle věčných záměrů svých všechny věci uzpůsobuje a podrobuje svému nejvyššímu účelu. — Známé jest, že křesťanství v prvních stoletích vyčítalo se, že přívrženci jeho jsou ponejvíce chudí lidé, žijící prací rukou svých. Však tito chudí, tito opovržení lidé dosáhli povlovně přízně bohatých a mocných. Poskytli světu vzorný příklad pracovitosti, mírumilovnosti, rozšafnosti a bratrské lásky. Oproti tomuto zřejmému svědectví jich vzorného života rozptýlily se aroi předsudky, umlkly hnusné žaloby a pohanská nevěra musila ponenáhlu ustou-

pítí před zářícím světlem křesťanské pravdy. — V přítomné době stala se otázka dělnická předmětem mnohých sporů. Aby spor tento byl mírnou, zákonitou cestou rozřešen, to spočívá arci v nejvyšším zájmu státu. Křesťansky smýšlející dělnici uspíší však správné rozřešení otázky sociální, jestliže se budou v dobře organizovaných spolcích a za moudrého vedení ubíratí po téže cestě, po níž kráčeli křesťané v starověku před zrakoma pohanského světa ku vlastnímu svému blahu, jakož i celé společnosti lidské. Neboť nechať moc předsudku a náruživosti jest sebe silnější, tož přece jen všude tam, kde zkušena vůle neutlumila cit pro právo a pravdu, bude přízeň a sympatie veřejnosti tihnouti k mužům, kteříž na prapor svůj napsali si za heslo pilnost, střídmost a kázeň; veřejnost ujme se vždy strany, jež klade slušnost a právo nad zisk a věrnost v plnění povinností nade všechny jiné ohledy.

Žádoucí rozšíření takovýchto dělnických spolků prospělo by také oněm dělníkům a zároveň ulehčilo by jim návrat k lepším názorům, kteříž se byli odřekli víry a mravnosti. Oni pocítují, jak tvrdě s nimi nakládají hrabiví pracidárci a jak jsou ceněni pouze dle výše zisku, kterýž zaměstnavatelům svým nesou. Není jim tajno, že ve spolcích, k nimž se byli přidružili, místo obaplné úcty a lásky vládne jen rozpor a svár, jež bývají vždy společníky nesvědomitě a nevěrecké chudoby duševní. Jak mnoho nešťastníků těch, na těle i na duši zdrcených, chtělo by rádo vyváznouti takovémuto snižujícímu je otroctví; avšak netroufají si setřásti se sebe tyto okovy, zdržuje je od toho falešný stud neb obava, že by platili za neuvědomělé. Nuže, těm všem mohly by katolické spolky značně prospěti, když by totiž kolísající přívržence výstředního socialismu po přemožení překážek do svého středu pozvali a popřáli navrátilivším se kajícím ochranu a bratrskou účast.

V předchozích řádcích ukázali jsme Vám, důstojní bratři, kdo jest povolán ku spolupůsobení při řešení důležité otázky sociální a zároveň i jak se má spolupůsobení toto prováděti. — Necht každý povoláný přičiní rukv své a to bez průtahy, aby zhojení zla mohutně vzrůstajícího, otálením nestalo se ještě obtížnějším. Vlády a státy nechať předcházejí zákony a nařízeními, dělnici, o jichž osudu právě se jedná, necht hájí zájmy své na zákonitě

cestě a jelikož náboženství, jak jsme již hned na počátku byli řekli, jest jediné oprávněno, aby úplně a vnitřně odpomohlo nešvarům oněm, tož nechať se vždy víc a více rozšíří přesvědčení, že především záleží vše na obrození křesťanského smýšlení a mravů, bez nichž žádná sebe moudřejší a mnohoslibnější opatření nemohou žádného blaha způsobiti. — Co se však Církve dotýče, tož nebude nikdy otáletí svou všestrannou pomocí.

Činnost její bude tím působivější, čím větší volnost v jednání bude jí popřána. To nechať mají zejména ti na paměti, v jichž rukou spočívá blaho státu.

Necht veškerí členové duchovenstva věnují svou úplnou sílu a veškeru horlivost veliké úloze, nechať pod Vaším vedením a podle Vašeho příkladu, důstojní bratři, neúnavně zasady svatého evangelia všem stavům na paměť uvádějí a v myslí jim je vštěpují, necht všemi možnými prostředky pracují o blaho lidu, především ale nechať v sobě chovají lásku, korunu to všech ctností a v jiných vyšších i nižších spolubližních nechať ji rozněcují. Vždy dlužno spásu očekávati právě od dokonalého prokazování lásky, totiž od oné křesťanské lásky, jež jest souhrnem všech přikázání sv. evangelia, jež jest vždy ochotna obětovati se sama sebe pro blaho bližního, jež jest zázračným protijedem proti pýše a sobectví světa a jejíž Božský obraz a dílo vylíčil apoštol Pavel slovy: „Láska jest trpělivá, jest dobrotivá, nehledá svého; trpí vše a snáší všechno“ (I. Kor. 13, 47.).

Jako záruku Božského požehnání a důkaz Naší laskavosti posíláme Vám, důstojní bratři, Vašemu duchovenstvu a lidu v lásce apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u sv. Petra, dne 17. května, v čtrnáctém roce Našeho pontifikátu.

Lev XIII.

Kněz jubilant.

(Věnováno vdp. *Josefu Votavovi* ř. sv. Aug. ve Lnářích.)

1.

Když staletí půl prožil v službě Pánu, dnes vesel spěješ jeho ku oltáři a plesy vděčné Tobě z oka září, jak k novému bys povstal ránu.

Ač hlavu dobrou tíží šedé stáří,
jež mnohou na ni sneslo těžkou ránu,
přec svatý klid Ti trůní v srdce stanu
a blahým úsměvem tvář šťastnou daří.

Vždyť ze sil všech vždy slouže nebes Vládci
a horliv náležeje jeho stádcí,
pro obě v obět přines, co Ti draho,
že v život přešlý hledíš bez rozpaků.

Nuž mzdy záslužné v srdci nesa čáku
teď vystup již tam, kde Ti vždy jest blaho.

2.

Ó vystup k oltáři již, kněžský kmete,
a co jsi před půl věku jinoch jarý
poprve prosbou skládal v nebes dary,
dnes nechť ti tamo v plném květu vzkvete.

Svět mnohou naděj Tvou sic smetl v zmary
a vyrůst dal Tobě trny kleté
to u věku, kdy z růží věnce plete
těm, kteří věří v jeho svůdné tvary.

Však z růží světákům jen trny zbyly
a čím dřív chlubili se vášní spili,
toť duši jejich bolně teď jen zdírá.

Tys Pána hledal, byt' v trnů hávě —
On laskav kyne Ti hle oděn v slávě. —

Tam na oltáři zří jej tvoje víra.

3.

Ač tělo vetché již a nakloněné,
jest duše jak v jinochu dosud mladá,
a v oku jasném v půvabný lesk spřádá,
čím žije, plá až posud každodenně.

Hle vedle církve duši té plamenné
lahodí stále vlasti drahá vnada.
Ať osud věnce slávy na ně skládá,
neb v záhubu je krutou zlostný žene:

Jich žal i radost duše spolu cítí
jak tehdy v síle mužného když žití
útlounkým srdcím, jež měl v svoji péči,
s nadšením hlásal dojemně a sladce
o církvi, vlasti, dvojí drahé matce,
by rozuměla dějům jich i řeči.

4.

Ty's jako Pán vždy k maličkým lnul vřele,
je k Němu vodil vždy se zbožnou plí
a neznal v žití blaženější chvíli
leč tu, v níž dítkám náležel jsi cele.

Jak v plody krásné z mladistvého pele
již v muže, ženy vzrostli tvoji milí
a v žití bojích zdatně teď je sílí,
co slyšeli z úst svého pěstitele.

A když po práci, boji, namahání
jim hlavy v dlaně k vzpomínkám se sklání
a duch zaletí v sladké zlaté mládí,
tuť obraz nejlepší, jež paměť hledá,
jest dobrého pastýře hlava šedá,
jež mají dosud jak tatíčka rádi.

5.

Ó kterak šťasten dnes jdeš ku oltáři
a hlava šedá radostně si kývá
a z oka dobrého se bláho dívá,
na tváři úsměv spokojený září.

Vždyť ku oltáři tlupa dítek živá
Tě vede jako tehdy v žití jaří,
když poprve před Páně svatou tváří
se octla chvějíc duše tvoje snívá.

Dub v květu jarý v prostřed vonné sněti
byls tehdy; teď se jako topol bílý
k nim skláníš; duch však přec se plesem chvěje,
že z oček jich se jasně na tě směje
ten dobrý duch, jež v horlivé jsi plí
v těch srdce vštěpoval, jichž jsou to děti.

6.

Tys vezdy žil jen skromně ve ústraní
a nikdy nezatoužil hlučné po oslavě,
ni přízně nehledals ve lidském davě,
jenž chválí dnes a zítra již zas haní.

Jen Pána svého povždy vroucně slavě,
Ty z řady těch, již po počtě se shání,
jsi prechal v samotu, to maje přání,
žít neznám světu v sluhů Božích hávě.

A před čím prechals do klášterní koby,
to hojně milené jsi nesl bratří.
Aj věhlas, um i ctnost, jež Tebe zdobí
jsou chloubou jich.

Vždy s úctou k tomu patří,
jenž přišel přednosti své světu skrývat,
by mohl bratry své v háv cti odívat.

7.

Když poprve jsi kráčel k Páně stolu,
ač šťasten, s chvěním hleděls v příští časy,
nevěda, na tebe co čeká asi:
zda úsměv blaha nebo osten bolu?

Jeť úděl kněze vznešené pln krásy
jak kalich lilije na svěžím stvolu;
však nevděk, sklamaní s ním kráčí spolu,
zdroj slzí často loudíc v kněžské řasy.

Tys svoji liliji vždy hájil bdělý
a nezoufal, když svět a nevděk stmělý
Ti nádro zranil, své spláceje vzdechy
vždy novou láskou.

Proto vděčně slaví
Tě nebes Pán dnes, bratří, lidu davy.

Té, k Pánu poprvé jda, neměls téchy.

8.

Ó kmete blažený, tys nežil marně,
bez bázně můžeš k Pánu svému jíti,
jenž touhou svatou v svátosti se nití,
vzdát sluze věrnému dík lásky dárné.

Ó viň jej k sobě, touhu svého žití,
cíl jediný vši práce svojí zdárné.
Nech zjeví se ti v kráse Boží čárné,
jak dává v edénu se věrným zřítí.

A s Pánem mluvě, vzpomeň zbožně bratří,
jíž s díkem k Němu s Tebou nyní patří,
že, dal ti laskav zřítí chvíli tuto.
Nech její slast potrvá v dlouhé stáří,
jež přejdiž klidně, žádnou strastí tknuto,
v mzdu sladkou, již Pán věrné sluhý daří.

Alois Majer.

Milostná soška Panny Marie de Foya či Asprikkoll zvaná.

Dle pamětní knihy fary sv. Mikuláše sděluje
Ant. Postríhač.

Mezi obrazy a sochy Marie Panny, jež od dávných dob u obyvatelstva Pražského zvláštní úctě a důvěře se těší, přináležejí na místě předním milostná soška Panny Marie de Foya či Asprikkoll zvaná, v chrámu Páně sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze. Soška tato Rodičky Boží velmi uctívána byla dříve ještě, než tento chrám Páně zbudován byl, ve starém totiž kostele sv. Mikuláše, kdež k veřejnému uctění již r. 1629 postavena byla. Dějiny milostné sošky této jsou zajímavé, a upozorniti na ně, účelem jest těchto řádků.

R. 1609 koupil jistý kolář ve vsi Foya v Belgii (diecése Lutišské) starý dubový

kmen, a když jej rozštěpil, našel uvnitř malou sošku Panny Marie, obklopenou železnou mřížkou, a u ní několik barevných kamének. Patrně byla soška ta před časem, a to jak se soudilo, aspoň před 200 lety dána do kapličky vytesané v dubu, kde pak korou a dřevem úplně i se mřížkou zarostla. Po odhalení tomto dána byla soška do kaple, postavené na místě, kde onen dub stál a lidé zbožní počali sem putovati. Než i starý dub stal se památným; dle původního obrazu Panny Marie uděláno z něho mnoho jiných sošek a poutníci odnášeli si odtud na památku i barevné kaménky, jichž zde dosti bylo. Jeden takový kamének dostal Tomáš Luttring, tehdaž novic u Jesuitů v Brně, kterýž máje ruku dle zdání nezhojitelně ochromenu, konal pobožnost k Panně Marii Foyenské a brzo zcela ozdravěl. R. 1628 přinesl do Prahy P. Martin Sautino, rektor kolleje Klementinské, kus ze zmíněného dubu Foyenského a od něho obdržel též částku Tomáš Luttring, jenž jsa představeným domu professního na Malé Straně, dal si z ní od řezbáře zhotoviti sošku Panny Marie dle prvoobrazu Foyenského. Řezbář však buď omylen, aneb spíše řízením Božím zhotovil sošku dle obrazu milostné Panny Marie v Asprikkollu, avšak ne jak si byl P. Luttring přál dle obrazu Foyenského. Odtud pochází rozličné pojmenování této sošky; neboť mnozí vzhledem látky a úmyslu nazývají ji Foyenskou aneb de Foya, jiní pak dle prvoobrazu Asprikkollskou. —

Než i dějiny Asprikkollské milostné sošky Rodičky Boží svědčí o záračné moci její. Asprikkoll (= Příkrý vrch), jinak též Sicheu jest město belgické nedaleko Lovaně, kde r. 1567 pastýř jeden našel na stromě malou sošku Marie Panny. Když ji chtěl domů si vzíti, zůstal zcela bez vlády tak, že nemohl z místa se hnouti. V tomto stavu našel pastýře toho pán, jenž sošku opět na dřívější místo vrátil; a hle, pastýř zbaven byl na jednou nevzdutelných pout a mohl odejiti. Dá se snadno pomysleti, že pověst o zázraku tomto brzo se rozšířila a Matku Boží Asprikkollskou slavnou učinila. Zvláště přicházeli sem nemocní, kteří vždy potěšení jsouce a moc Marie Panny velebíce, odtud odcházeli. Později vystavena byla tu kaple a r. 1609 položen základ k chrámu Páně Marie Panny od arcivévodě Rakouského Alberta a choti jeho Isabelly.

P. Luttring z vděčnosti a úcty své k Rodičce Boží postavil milostnou sošku, dle látky Foyenskou, dle prvoobrazu Asprikolskou, r. 1629 v kostele sv. Mikuláše na oltář k veřejnému uctění. A hle, brzo se ukázalo, jakou úctou lid k Marii Panně v tomto obraze jejím se roznítil. Zástupové zbožných věřících přicházeli sem, aby srdci svému úlevu vyhledali; malý chrám brzo nestačil pro množství lidu, a proto rozšířen byl o celou kapli, zasvěcenou Navštívení Marie Panny, kterouž dne 2 července 1630 sám kardinál Harrach vysvětil a sošku Marie Panny svými rukama na oltář postavil. Papež Urban VIII. udělil pro kapli tuto na svátek Navštívení Panny Marie a po celou oktávu plnomocné odpustky. Brzo došli tu mnozí na přimluvu Matky Boží zvláštního vyslyšení, takže soška Marie Panny de Foya známá byla pod krásným titulem: „Mater gratiarum,“ „Matka milostí.“ Zdá se, že Prozřetelnost božská sama spojila v jedno milosti udělované na přimluvu Marie Panny, vzývané pod jménem Foyské i Asprikolské, a chtěla v hojné míře jich účastnými učiniti ctitele milostné sošky zdejší.

Denně vzrůstala úcta a důvěra obyvatelstva Pražského k Marii Panně Foyské, zvláště ze šlechty České nebyla snad ani jediná rodina, kteráž by se tu Rodičce Boží nezasvětila; ano velkovévoda Toskánský Ferdinand, kdykoli dlel v Praze, dával každodenně tu svým dvorním kaplanem sloužití mši sv., při níž s. chotí svou přítomen býval. Snadno se vysvětlí, že přibývalo tu darů mnohých a vzácných od potěšených a vyslyšených prosebníků; takéž předměty upomínající na nemoci těžké, jako berle a pod. tu na památku uzdravení nechávány. Zaznamenáno jest na sto padesát zázračných uzdravení, jež stala se na přimluvu Panny Marie de Foya. Sami OO. Jesuité zakusili několikrátě mocnou ochranu Rodičky Boží, když při vpádech nepřátelských k ní útočiště své brali, jako se stalo dne 26. července 1548, kdy od krutých Švédů, vše ničících a vraždících, ušetření byli, modlice se před milostnou soškou Panny Marie de Foya. —

V novém velkolepém chrámu Páně sv. Mikuláše důstojný trůn pro Matku Boží de Foya připraven byl, kde totiž pod kopolí na straně evangelní na oltáři Navštívení Panny Marie v krásné stříbrné sohrance umístěna byla. Avšak nebylo OO. Jesuitům popřáno, svědky býti milostí tu udě-

lovaných skrze Marii Pannu, neboť ještě ani zcela chrám dohotoven nebyl, a již musili jej opustiti. Od té doby zůstala milostná soška Matky Boží de Foya na oltáři Navštívení Panny Marie a nevysychal zajiště pramen milostí plynoucích z obrazu toho, třebaž by světu vždy patrnými nebyly.

Než dobu nynější zvolila si opět mocná Rodička Boží, aby ukázala ctitelům svým moc svou. Vroucí ctitel totiž Matky Boží de Foya vdp. superior nynější Jesuitů upozorňoval při májové pobožnosti letošní, konané v nedalekém klášteře Smíchovském bož. Srdce Páně, na úctu k Marii Panně de Foya prokazovanou od předků našich, jakož i zázračné působení zde Rodičky Boží vyličoval. A hle, mnozí neb snad všichni posluchači jeho láskou k Matce Boží rozníceni jsouce, do ochrany její se odevzdávali a za pomoc v potřebách svých ji prosili. A již nyní důkazy jsou patrné, že nadarmo Rodička Boží vzývána nebyla. Odtud rozšířila se za krátko pověst o milostné sošce Matky Boží de Foya u sv. Mikuláše a denně mnoho věřících přichází sem, aby útěchu, pomoc a posilu v potřebách duševních i tělesných zde od Marie Panny si vyprosili.

Jak utěšené jest místo toto u oltáře Navštívení Panny Marie před soškou milostnou! Ku zvýšení posvátnosti přispělo též to, že právě v tyto dny přičiněním vdp. faráře Jana Havlí, jenž celý kostel do lesku původního přivésti horlivě se snaží, též krásná skříňka, kteráž během času rukou neumělou mnohé škody utrpěla a barvou černou natřena byla, v původní krásu svou jest uvedena. Šťastnými zajisté jsme velice, že otevřen jest nám pramen hojných milostí u trůnu Marie Panny! Kdož poznati chceš také milou naši „Matku milostí“ a pomoci její zakusiti, spespěš sem a věz, že neodejdeš z místa toho posvátného bez vyslyšení.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

(Pokrač.)

To se zdálo býti dobrým předzvěstím pro generála a pro asistenty. Neboť jestli shledáni nevinnými asistenti Portugalska

a Španělska, oni byli přece assistenty oněch dvou národů, jimž se jesuité zdáli býti tak vinnými, vlastně králům jejich, že se zvláště a nad jiné zasazovali o zrušení Tovaryšstva: tuť ostatní assistenti nebudou jeviti ni nejmenší známky viny nějaké. Ale páni kardinálové-komisaři vyjádřili se před Piem VI., že čekají ještě na nové důkazy proti generálovi a ostatním assistentům. Sestavili již také listinu o 63 otázkách a aby vše uvedeno v přesný pořádek, ustanovili, že nesmějí býti předloženy v jednom zasedání více než tři otázky a to týdně jen jednou, totiž ve čtvrtek, nepřipadnely nějaký svátek. Tato zdoluhavá zasedání zabrala pánům kardinálům 6 měsíců a na byli ještě dvou měsíců a v září našli prostředek, jehož užíli, aby p. Andreetti-ho zaměstnali mimo Řím až do 18. listopadu.

Zatím zemřel generál dne 24. listopadu. Úmrtí jeho bylo velmi vítaným, pro Pia VI. však citelným a zarmocujícím.

P. generál, znamená, že schválně otálejí s záležitostí jeho, opakoval již od srpna r. 1775, že si přeje zemřítí, aby ostatní smrtí jeho byli propuštěni, kteří by se jinak, jak říkával, nikdy nedostali z hradu andělského. Papež mu kolikráte vzkázal, aby měl strpení, že bude brzy propuštěn, neboť se domníval, že se záležitost generálova schyluje ku konci. Ale páni kardinálové-komisaři nalézali nebo kladli vždy novou překážku, umluvivše se, a to lze tvrditi takřka s jistotou, že použijí všeho a vše vynaloží, aby generál nebyl propuštěn z hradu andělského, nýbrž aby mu bylo v něm zemřítí. To stvrzuje též mnoho překážek, jež kladli v cestu osvobození assistentů. Při tom si musili také počínati dle určitého plánu. Neboť, kdyby je byli propustili hned, byli by tím dali na jevo, že komise podržela assistenty, ač byli nevinnými, ve vazbě, poněvadž naprosto nechtěla propustiti generála s assistenty, a že bezpochyby generál byl právě tak nevinným jako assistenti, poněvadž tito nejednali nikdy jinak než společně, on jako generál, onino jako rádcové generála; proto ustanovili se na oněch 63 otázkách; ale poněvadž Pius VI. neustále na to doléhal, vyšetřování těchto 63 článků brzy skončeno.

Komisi bylo tudíž ještě pouze vyhoditi podkop do povětří. Kardinál Andreas Corsini, předseda komise, vzal na se, že pohne svého p. bratra, jenž byl u dvora ve Florencii, k tomu, aby se vídeňský dvůr

opřel propuštění P. Ignáce Rhomberga, assistenta to Německa. Jako prohlášený vicarius generalis (předstírali) mohl by se snad odebrati do pruských států a vykonávati tam svůj úřad. Tak opět zabránuo propuštění a odročeno. Dovedla-li komise kardinálů přes nejlepší smýšlení papeže Pia VI., že bylo generálu Ricci-mu sub reatu ztráviti v žaláři poslední dny: jak nevinné, tak truchlivé a zasmušilé: doufala také, že se jí dostane té výhody i u jeho generálního vikáře, německého to assistenta, a to tím spíše, ano zdraví jeho bylo vždy velice chatrným. Zkrátka komise činila vše, aby jí nebylo vynésti soudní rozsudek, ač jeho svatost Pius VI. vydal proto komisi nejpřísnější a nejzřejmější rozkazy. Konečně poněvadž kardinálové Corsini, Zelada, Caraffa a Casali chtějíce se vyhnouti propuštění assistentů Italie, Německa a Polska, nemohli již naléztí žádné záminky; opírali se tomu přece velice tvrdšíjně přes tři hodiny, aniž mohli udati nějakého pravého důvodu své vzdorovitosti.

Toť povaha pěti kardinálů, již tvořili komisi. Ganganelli-mu záleželo na tom, aby zvolil osoby takové, o jichž nenávisti proti řádu jesuitů byl přesvědčen, a o nichž věděl, že mu vykonají vše dle přání jeho*), zvláště že mu děkuje Casali kardinálský klobouk ze dne 15. března, Zelada a Caraffa Trajetto 19. dubna r. 1773.

Nejpřednějším v komisi byl kardinál Andreas Corsini, prabratranec to papeže Klementa XII., pocházející z velkého domu. Když se ho ptali příbuzní jeho, proč na se bere takový příkaz, odpověděl jim: „Poněvadž Klement XII. jen velmi zřídka užívá kardinálů, tu jsem myslil, že se musím uchopiti této příležitosti, abych měl něco na práci.“

Praeláti Bottari a Fuggini užívali ho jako nástroje; on a rodina jeho nebyla nikdy řádu příliš příznivou; zkrátka komise nemohla míti vhodnějších presidentů. Vlohy jeho jsou nejvyšší prostřední; důkazem toho jeho Lettres à Mr. de Caraccioli pag. 289, a Le Qui et le Non, ou Lettres sur la Procédure faite contre les Jesuites au Châ-

*) Kardinál Stoppani pravil proto ku kardinálu Karlu Recconicovi, jenž u něho byl dne 16. srpna, když zvěděl, že breve vykonáno: „Hleďte toho papeže, jenž mi nechtěl dáti hlasu svého z obavy, že bych nesvolil k zrušení Tovaryšstva Ježíšova; a skutečně, nikdy bych také tak nebyl učinil.“

teau Saint Ange (Paris 1777 12.) pag. 80. Z poslední knihy podáme tuto laskavému čtenáři krátký výťah.

Frant. Xav. Zelada, kardinál-knihovník, praefekt římské kolleje jest jedním z těch nejvzdělanějších kardinálů, a nejlépe zběhlým v záležitostech sv. kollegia. Není nepřitelem jesuitů, poněvadž mu otec jeho, jenž jim byl velice nakloněn a u nich také chtěl býti pochován, ještě na smrtelném lůžku doporučoval přátelství k těmto otcům; byl u nich vychován, dlel stále mezi nimi až byli vypuzeni ze Španělska a prokazoval jim až do povýšení Ganganelliho mnoho ochoty a úslužnosti; ale pak jich zanechal a uvázal se v úřad commissarii exterminationis, ale přece zabránil, že jich nebylo více zajato. Než zajisté nebyl žádným jejich přítelem. Práví, že jim nemá zač děkovati, ani za Klementa XIII. úřad tajemníka konsistoře. Ba nepřipustil k sobě, stav se kardinálem, ani generála, což nezamítl ani Marefoschi. Je jedním z těch, kteří nejvíce pracovali o sestavení listiny papežské, již zrušeno Tovaryšstvo. Zavínil-li v ní*) dvoji mluvnickou chybu Ganganelli neb on**), nevím; alespoň neshoduje se taký omyl s latinou pojednání, jež hájil P. Martinelli r. 1743 za předsedy Ganganelliho a jež přirknuto zakladateli řádu jesuitského***). Bndiž tuto uvedeno místo z předmluvy. Pokrač.

*) V § 3. Non est sane etc. stojí: Hos (regulares ordines) idcirco Apostolica haec sedes adprobavit non modo suisque fulcita est auspiciis etc.; španělský překlad vyjadřuje pravdivně toto fulcita est (správně fulsit): Por cuya razin esta Silla Apostolica no solo las (Ordenes Regulares) approbó y fonento oon sus favores etc. I kdyby chtěl člověk slovy Noltentiho (p. 541): Fulcivi pro Fulsi a fulcio; item fulcitum pro fultum, vitium gramaticale est, quod magnis viris inter scribendum obrepsit, et hodieque interdum obripere solet, chybu tuto trochu omluviti, přece hrubým pokleskem, že užito slovesa fulcio, jako verbi deponentis. A tomu bych přece nebyl uvěřil, že se mohou v takové papežské listině vyskytnouti takové chyby mluvnické, najmě od papeže, jehož sloh nazývá Carraccioli ciceronským.

**) Jeho epištola ad Card. Anhintum, de numis aliquot aeneis uncialibus. Romae 1778 4. maj. také to uvádí v pochybnost.

***) Diatribe Theologico-Historico-Critico-Dogmatica Sancto Ignatio Loyolae inclutae Societatis Jesu Patridrcae, in devotionis argu-

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal Bohumil Brodský.

VI.

H n ě v.

Starý výměnkář Maršíček umřel. Nu, očekával to již každý. Byl již devadesátník a za svého živobytí nadělal a nadřel se dost. Jeho smrt byla pokojná. Nikoho na světě neokradl, nikomu neublížil a co měl, vydělal si poctivě svou příčinlivostí a sporiřivostí. Pravda, že mu mnozí lidé záviděli jeho zámožnost a všelijak potupiti se snažili. Než to jest již tak na světě, že vedle

mentum nuncupata a P. Josepho Martinelli e Bononiensi Ordinis Minorum s. Francisci Conventualium Provincia, Collegii s. Bonaventurae in Urbe alumno; concertationis Moderatore P. Magistro Laurentio Ganganelli, Urbinate praefati Collegii Regente ac Rectore. Romae MDCCXLIII. Tricet let před svou papežskou listinou pravil Ganganelli: „Si de qua enim sanae facultatis parte instituissem concertationem, quam vos latere vel leviter mihi suspicari contigisset; tot praeclarissimi e Societate vestra Viri illico prodissent, qui me protinus a quavis suspicione revocassent. Si namque de abditis scripturae sensis cogitasset disserere; hinc Salmenonis prolusiones, inde Corneli Tirini aliorumque commentaria occurrissent. Si de re historica periculum facere constituissem; hinc Binii, Labbaei, Harduini, Cossartii et celeberrimi Siemondi observati fuissent labores. Si scholasticum agmen parassem; hinc Gregorii de Valentia in sentiendo maturitatem; Suaresii in hoc rerum genere amplitudinem, Vasquesii acerrimum in perscrutando ingenium, centenorumque aliorumque conatus aspexissem. Si demum cum fidei hostibus pedem conferre atque Ecclesiae iura vindicare gestio; num validam Bellarmini doctrinam declinare potero? num potero aurea Dionysii Petavii pro catholicorum dogmatum defensione monumenta praeterire? si certum mihi voluero certaturo consiscere patrociniū, certumque mihi sponderim de pugna triumphum. Quocunque oculos verterim, inglytae Societatis vestrae occurrent undique viri, in quovis doctrinae genere praestantissimi. Quid enim modo in litterarum re publica exoptari amplius potest, quod vel a Maioribus vestris excogitatum non sit, vel florentissimo eruditionis apparatu defaecatum, deinceps a vestris non fuerit expolitum exornatumque?“ A přece zrušil Ganganelli takový řád?

spokojených musí být také nespokojenci. Rádní lidé vážili si Maršíčka pro jeho dobré vlastnosti a za příklad ho uváděli svým dětem, které si svou vlastní domácnost zřizovaly.

Nebylť výměnkář vždy tak zámožným, jako na sklonku svého života. Zdědil sice po otci statek, ale zadlužený a valně spustlý. Jeho první snahou, když se hospodářství ujal, bylo, statek opravit a dluhů zbavit. Ve svém předsevzetí byl neoblomným a železně pilným. Ačkoliv se mohl dosti bohatě oženit, zůstával svobodným, říká, že ženu pro zaplacení dluhů si brát nebude. Mohla by mu prý někdy vyčísti, že ho zachránila a že jí za všecko musí děkovati. Jeho soudruhové z mladých let byli již všichni ženatí, jen on dosud sám hospodařil. Ačkoliv se smáli a při každé příležitosti nevěsty mu dohazovali, nedal sebou ani pohnouti. Usmíval se jen na jich řeči a zůstával svobodným dále. Každým rokem něco na stavení spravil, až jeho statek byl téměř nejsporádanějším v celé vsi. Při tom platil dluhy stále, tak že za deset let svého hospodářství hleděl na svůj majetek čistý, upravený, ač bez dluhů. Nyní teprve si oddechl a pomýšlel na ženění. O nevěsty nebylo zle. Byl znám v celém okolí, každý věděl, že si peněžitě stojí nejlépe z celé téměř vsi a do takového místa by každý rád vdal dceru.

Maršíček nebyl již nepředloženým, nezkušeným mladíkem a proto vybíral mezi nevěstami tu, s kterou by byl spokojeně živ, která by dovedla jemu porozumět a v hospodářství platně ho podporovati. Našel ji záhy. Byla ze sousední vesnice, nepříliš již mladá, dosti sličná. Měla po rodičích čtyry tisíce a pověst nemohla jí vytknouti ničeho potupného. Poslal tam tedy jednoho známého s otázkou, vzala-li by si ho. Ještě toho dne přinesl posel zprávu příznivou a za měsíc byl sňatek.

V téže době prodával soused Maršíčkův statek. Ohtěl se stěhovati do Ameriky, o níž jakýsi agent mu napovídal celé bájky a hledal tudíž kupce. Sotva se o tom Maršíček dověděl, zašel k sousedovi a smluvil se s ním o ceně. Dostal statek dosti lacino a proto nemusil mnoho peněz si vypůjčiti. Žena dala své peníze a ostatek vypůjčil si od známého, bohatého kupce z města. Vyplatil souseda a ujal se i druhého statku.

Teď měl se oč opět starati. Ale starosti ty nebyly již tak velké jak zpočátku. Žena přičiňovala se s ním, aby i druhý

statek stal se rovným prvnímu, Bůh jim požehnával a práce jejich se dařila. Narodili se jim též dva chlapečci, zdraví a sliční. Pojmenovali je po svých otcích, jednoho Františkem, druhého Josefem.

„Než dorostou, musí každý z nich mít svůj statek čistý, aby se nemusili dříti na dluhy,“ říkával a řídil se také dle toho. Tak jako první statek dluhů sprostil, podobně také i dluhy z druhého splácel. Když jeho chlapečci dorůstali do věku jinošského, vodíval je otec v nedělích kolem pozemků a říkával:

„Vidíte, hoši, tu budete jednou, až mne nebude, pracovati. Vzpomeňte si pak, že váš otec tu musil mnoho potu prolít, než vám je zachoval a budoucnost vám pojistil. Nezapomeňte na můj příklad a pracujte pokojně, ale svědomitě.“

Když bylo po největších starostech, roz nemohla se žena Maršíčkova. Vozil ji po lékárnách, nešetřil peněz, ale to vše bylo marným. Chrádla ode dne ke dni, až jí odzvonili umíráčkem.

Smrt ženina sklíčila velice Maršíčka, Každý čekal, že se podruhé ožení. Ale ne učinil toho. Hospodařil jako za svobodna sám, vychováváje své syny a vedl je ke všemu dobrému. Šetřil stále ještě a když se ho dobří známi tázali, proč tak činí, proč si ani k staru pokoje nedá, tu nezapřel svého úmyslu.

„Chci si zahospodařiti ještě tolik abych až půjdu na výměnek nemusil děti obtěžovati. Nevymíním si ničehož leč světnici. Aspoň budu klidně živ a nebudu se báti, že některá budoucí žena mých synů by mohla mně vyčítati, že jí ojidám.“

Záměr ten schválili mu všichni. Úhospodařil si tři tisíce a dobře aložil. V té době dorostli již oba synové a byl čas, aby se každý ohlédl po své nevěstě. Radili se s otcem, jsouce ho poslušni ve všem. A nechybili. Oženili se dobře. Otec dal každému jeden statek, Františkovi ten, jež sám po otci zdědil, Josefovi příkoupěný. Oba statky byly na polnosti stejně velké, jen Františkovi přidal o kousek lesa více za to, že si u něho vymínil světnici.

Synové počali pod dozorem otcovým hospodařiti. Vedeni jsouce od mládí k pořádku, počínali si moudře a rozšafně. Otec mohl-li, pomohl jim v práci, trávil však většinu času v klidu a odpočinku. Vedlo se mu dobře a byl vážen od synů svých i jich malých dítek.

Konečně dostavila se i u něho ona

doba, kdy měl jít klášter počít nejvyššímu Hospodáři. Nelekal se smrti. Posilnil se útěchou duchovní a zavolav syny, naposled je napomínal, aby byli živi v lásce a svornosti a aby své děti vedly ke všemu dobrému a spravedlivému. Oznámil jim také, že jmění, kterého dosud sám užíval, rozdělí mezi ně rovným dílem. Synové se zármutkem loučili se s otcem a ošetřovali ho pečlivě. Než, nemohli dlouho otec sloužit. Skonal tiše brzy na to.

Vystrojili mu tedy slavný pohřeb, aby naposled ukázali svou lásku k němu. Po pohřbu šli přátelé společně do statku Frantíkova, kdež byl pro ně připraven oběd. Ve svorné lásce usedli kolem stolu a jedli. Když byli zahnali hlad, počali si povídati. Nejprve ovšem hovořilo se o nebožtíkovi. O závod chválili všichni vlastnosti zesnulého, trpce želíce jeho odchodu. Bratři seděli vedle sebe a smutně poslouchali řeči týkající se otce jejich. Po nějaké chvíli hovor zabíhal i na jiné předměty. Tu naklonil se Josef k Frantíkovi.

„Poslouvej, bratře,“ pravil tlumeně, „chci sítizra odvéztí tu truhlu a skříň, co měl otec ve výměnici. Ty toho nepotřebuješ a víš, že jsem nedostal do svého statku žádný nábytek, kdežto tobě otec zanechal světnici plnou. Myslím, že proti tomu ničeho mítí nebudeš.“

„Co vás to, švakře, napadá,“ ozvala se na místo Frantíkova jeho žena, která seděla vedle muže slyšela slova Josefova. „Nedám ze světnice ničeho. Také to potřebujeme a měli jsme s tatínkem starosti, vy ale ne.“

„Vás jsem se na dovolení neptal,“ ozval se Josef pohněvaně, „vy se mezi nás neplette. Jedná se tu o našeho a nikoliv vašeho otce. Ostatně tuze na tatínka nenáříkejte. Udělala-li jste mu čeho, nezůstal vám za nic dlužen a těch pět set, které ze svých peněz vydal, užili jste jen vy. Já si tedy věci po něm vezmu.“

„Na to se podíváme,“ vyjela si švakrová opět. „Mluv přece, muži. Sedíš tu a necháš mi nadávat, jako bych byla nějakou podruhyň.“

„Kdo vám nadává?“ přimíchala se do sporu žena Josefova. „Můj muž s vámi mluví až mnoho zdvořile. Však žádnou tak velikou paní nejste a tolik se nechlubte. Přinesla jste sem velmi málo, než abyste si mohla na mého muže vyjížděti. Nemluv s ní, raději Josefe, nestojí ti za to.“

„No no, švakrová, takhle o mé ženě nemluvte,“ ozval se konečně též Frantík.

„Vám do toho také nic není, co sem má žena přinesla. Možná, že více než vy. A abyste věděla, že nemusí po vašem jítí, nedám z výměnice ničeho.“

Hosté druzí umkli, poněvadž byl hovor již veden hlučně a prudce. Udivené dívali se na bratry i jich ženy, všechny v tváři uzardělé a rozčepýřené. Nevěděli, oč se jedná a divili se, jak tak náhle mohla hádka povstati. Když to viděla žena Josefova, chtěla přede všemi svou švakrovou potupiti.

„Snězte si to, když jste tak lakomá“, volala podrážděně. „My i bez truhly budeme živi a vám to jistě žádného štěstí nepřinese. Jest to hanba, když syn nemůže po otci ničeho na památku dostati.“

Vstávala hlučně a strojila se k odchodu. Josef vida ženu vstávati, vstával též.

„Pěkně jsi nás, Františku, uctil,“ vyhrkló mu hněvivě, ač jindy býval mírným. „Otec jsme sotva pochováli a již ukazuješ, že ti je zlá žena milejší, než vlastní bratr. Nemusíme ti tedy býti na obtíž ani dnes, ani jindy.“

„My proto naříkati nebudeme,“ prohodil Frantík kousavě.

„Ani za vámi nepoběhneme,“ přizvukovala jeho žena, „Vida urozené panstvo. Chtěli by nás okrástí a ještě k tomu pospíniti. Že jsem je sem kdy zvala.“

„Nedáte-li pokoj, zavru vám ústa pěstí,“ rozkřikl se Josef pln zlosti a skočil k švakrově. Frantík postavil se však před ženu a se sevřenými rukama a jiskřicím zrakem očekával útok bratrův. Štěstí, že v čas přiskočili příbuzní a postavili se mezi bratry. Jinak by bývala snad pohrobní hostina skončila pútkou.

Nejvýš rozčilen a s burácejícím hněvem ve svém srdci odcházal Josef ze statku bratrova. Žena šla před ním a slovy nepřilíš vybranými vyjadřovala se o Frantíkovi a jeho ženě.

„To ti povídám, Josefe,“ řekla venku muži, „opovážíš-li se ještě jednou do toho stavení vkročiti, nebo s bratrem a tou jeho furiantskou ženou promluvití, uteku od tebe. Dokud budu u tebe, přes práh mi ani jeden ani druhý nesmí.“

„Neboj se, neuvidí mne nikdy již. To je pěkný bratr. Nemyslíl jsem si nikdy, že by mohl tak se dáti ženou osedlati. Ale dobře, ode dneška jsme rozvedeni.“

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, dlel v poslední době několik dní ve Vídni, odkud se v pondělí dne 13. t. m. vrátil.

— **Úmrtí.** V sobota večer dne 11. t. m. zesnul v Pánu po dlouhé trapné nemoci ndp. *František Seraf. Huspeka*, generál a velmistr řádu křižovníků s červenou hvězdou v Čechách, v Uhrách, v Rakousích, v Polsku, v Slezsku a v Moravě, inful. prelát království českého, kníž. arcib. konsist. rada v Praze, bisk. konsist. rada v Litoměřicích a v Budějovicích, poslanec na sněmu zemském atd. Zesnulý narodil se v Protivíně dne 16. října 1817, studia gymnasijsní konal v Budějovicích a ve Vídni, načež 3. října 1838 vstoupil do řádu křižovníckého a složil slavné sliby v den jmenin svých 4. října 1841 a na to 10. dubna 1843 byl na kněze posvěcen. V duchovní správě působil plných 39 let a sice jako kooperátor v Lokti do r. 1848 a v Tachově do r. 1850, jako kaplan v Karlových Varech do r. 1860. Na to stal se kazatelem ve Františkových Lázních a když r. 1869 bylo tu zřízeno samostatné farní beneficium působil zde i na dále jako farář až do r. 1882, kteréhožto roku 23. listopadu volbou skoro jednohlasnou zvolen byl za generála a velmistra, kteroužto vysokou hodnost až do posledního okamžiku života svého svědomitě ku blahu celého řádu a všech podržovaných zastával. Zesnulý byl i v nejvyšší důstojnosti neobyčejně skromný, zbožný, laskavý a dobročinný. — Pohřeb konán v úterý dne 14. července z chrámu sv. Františka v Praze. Sám Jeho Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, vykropil o 9. hodině mrtvolu zesnulého a sloužil mši sv. a přítomností neobyčejně četného obecnstva, načež konán průvod až k bývalé bráně Poříčské, kde mrtvola opět vykropena a převedena do Hloupětína, kdež na tamním hřbitově pochována.

— **Úmrtí dp. P. Cyrilla Václava Pašty**, prvního professa a českého kněze z kongregace Beuronské ř. sv. B. v Emausích. (Dokonč.) A jak klidný a krásný byl život dp. P. Cyrilla Pašty, tak klidna a blažena byla jeho smrt. Jak svrchu již jsme podotkli, churavěl víceméně po více let, a tuto dlouhou, obtížnou a posléze i bolestnou nemoc snášel s trpělivostí Jobovou. A když věděl, že si ho chce Pán Bůh brzy k Sobě povolati, tak byl odevzdán do vůle Boží, tak se již připravil ke smrti, že si ani nepřál déle živu býti, a již stále toněžběně mysli na radosti nebeské. V neděli dne 26. dubna

konal naposled mši sv. V dny následující sloužili jsme mši sv. v kapli přiléhající k pokoji pro nemocné, takže churavý spolubratr mohl denně obcovati mši sv. a denně přijímal velebnou Svátost, dne 13. a 14. května jako stravu pocestní (viaticum). Ježto k večeru dne poslední jmenovaného stav nemocného značně se zhoršil, zdvojnásobili jsme stálou hlídku a připravovali se na smutnou událost. Již o půlnoci volal nás hlas zvonku ke smrtelné posteli, kdež jsme se všickni s nejdůst. otcem opatem v několika okamžicích shromáždili. Zaspívali jsme slabým hlasem dojemné: „Suscipe me, Domine, secundum eloquium tuum, et vivam; et non confundas me ab expectatione mea“ — „Přijmiž mne, Pane, podle slova svého a živ budu, a nezaňabuj mne v očekávání mém“ (Žalm 118, 116.), což zpívá každý před oltářem složiv svaté sliby. A mezi tím, co jsme konali za umírajícího bratra církevní modlitby, odešel milovaný P. Cyrill z kruhu našeho klidné a blaženě na věčnost. Bylo čtvrt na jednu s půlnoci, v pátek dne 15. května. Jakmile tělesná schránka v Pánu zesnulého byla oblečena v úplné řeholní roucho chorové a přioděna znakem důstojnosti kněžské, štolou barvy fialové, modlili se u ní v cele nemocných a později v kapitolní síni nepřetržitě dnem a nocí až do pohřbu dva bratři kněží církevní hodinky za zemřelého, nebo dva bratři laikové svatý růženec. V pátek ráno obětovali všickni mnichové kněží černou mši sv., a bratři laici sv. přijímání za věčný pokoj v Pánu zesnulého. Kromě toho obětuje se za něho (jakož za každého zemřelého mnicha) mše sv. každého dne po celý měsíc vedle slavného Requiem v den úmrtí nebo pohřbu, pak v den třetí, sedmý a třicátý. Také u nás, jako jest obyčejem v klášterech benediktinských, staví se v refektáři na stůl, kde zemřelý bratr sedával, malý krucifix, a při obědě a večeři po celý měsíc kladou se na stůl pokrmy, které se potom darují chudým. — Pohřeb konal se v sobotu dne 16. května odpoledne. Tělesné pozůstatky vykropil v kapitolní síni a v kostele nejdůst. pan opat, načež vedl průvod na hřbitov Vyšehradský. dp. P. převor, provázen jsa dp. dr. Viškem, farářem u Nejsv. Trojice v Podskalí a jáhnem. U Vyšehradu připojil se dp. farář Kopal. Byl prý to dojemný a uchvatný pohled, kterak za podjáhnem nesoucím kříž a za dvěma akolyty nesoucími černé lampy ubírala se dlouhá řada oblátů, bratří laiků a mnichů v černých hávech s kapucemi na hlavě, nesoucích v rukou hořící žluté svíce a zpívajících žalostnými hlasy žalm Miserere. K tomu náhodou přišlo, že prostranství a ulice, kudy se průvod bral, byly ozdobeny u příležitosti zahájení zemské výstavy

četnými českými a říšskými vlajkami. Za rakví kráčel bratr a švakrové, duchovenstvo světské a řeholní. Kromě toho provázal pohřební průvod veliký zástup lidu pražského a mnohý poutník svatojánský nejenom z Čech, nýbrž i ze sesterské Moravy. — Takž na večer dne, kdy se koná slavná památka sv. patrona českého Jana Nepom., uložili jsme v chladný hrob svého milovaného a nadějného spolubratra prvního Čecha Emausbeuronského dp. P. Cyrilla Paštu. Ale ježto v Pánu zesnulý žil tak bohumile a skonal tak blaženě, jak jsme výše naznačili, zármutek náš mírní, ano mění v jakousi radost blahá naděje, že požívá, nebo brzy požívati bude oné nejvyšší blaženosti, po níž vždy za živa vřele toužil a tam u trůnu Božího svoji přímluvou naplní v míře daleko hojnější všecky naděje, které do něho kdokoliv skládati mohl.

P. M. V.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci červnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 107 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 42, ze zemského blázince 16, ze zemské porodnice 1, z nemocnice milosrdných sester 33, z nemocnice milosrdných bratrů 5, z umrlých kaplí 5, z vyšetřovacího vězení 3 a z městské věznice 2; z těch příslušelo ku Praze 5, na venek 102.

Na **Velehradě** konají katolicko-politické jednoty Moravské sjezd, kdež bude se jednati o zřízení katol. ústavu učitelského na Moravě.

Z Kaloče. V sobotu dne 4. t. m. zemřel Jeho Em. nejdůst. p. Ludvík Haynald, kardinál a arcibiskup Kaločský. Narodil se 3. října 1816 v Sečenu, arcibiskupem stal se r. 1867. Zesnulý vynikal neobyčejnou učeností, zvláště v oboru přírodovědeckém a dobročinností ku všem humánním a náboženským podnikům.

Literární oznamovatel.

— „*Hradištský zeman*.“ Dějepisná povídka. Napsal Alots Dostál. Cena 30 kr. Hlasů katolického spolku tiskového r. 1891 čís. 1.

— „*Listy vychovatelské*.“ kteréž otcům i matkám napsal Jan Funtíček. Řada druhá. Zábavné bibliotéky vydávané Bernardem Plačkem

a pořádané Karlem Štastným, sešity 14—22. V Brně 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny bened. rajhr. Cena 70 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

ndp. František *Huspeka*, generál a velmistr řádu křižovníků s červ. hvězdou a zemský praelát v Praze, 11. července 1891, (nar. 16. října 1817, vysv. 10. dubna 1843).

Ustanoven jest:

p. Prokop *Holý*, zat. adjunkt knížecí arcib. konsistoře Pražské, za II. kapl. v Příbrami.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Ant. *Langhans*, far. v Königswaldě, 24. června 1891, (nar. 31. května 1841, vysv. 15. července 1867).

Ustanoveni jsou:

p. Jarosl. *Schwarz*, kapl. v Rochlicích, za admin. v Rýmovicích;
p. Václ. *Schoebitz*, neom., za kapl. v Rochlicích;
p. Albert *Kleisl*, kapl. v Chomutově, za katech. měst. škol dívčí tamže;
p. Jan *Koppa*, benef. ve Velkých Kostomlatech, za kapl. v Zlaté Olešnici;
p. Jos. *Janeček*, neom., za benef. ve Velkých Kostomlatech;
p. Ant. *Frind*, kapl. v Cvikově, za kaplana v Šenově;
p. Gust. *Möngler*, neom., za kapl. v Zeidleru;
p. Jos. *Cumpe*, neom., za kapl. v Štětí;
p. Fr. *Náhlavský*, neom., za kapl. v Nebočanech.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Lepič*, far. v Chlistově, za far. v Žirovnici;
p. Václ. *Engelmann*, far. v Mlázově, za admin. excurr. v Chlistově.

○BSAH: Kázání na neděli devátou po sv. Duchu. — Kázání o slavnosti matky sv. Anny. — Encyklika sv. Otce: O sociální otázce. (Dokonč.) — Kněz jubilant. (Báseň.) — Milostná soška Panny Marie de Foya či Asprikoll zvaná. — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokrač.) — Hříchové a pokuty. VI. Hněv. Povídka. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli jedenáctou po sv. Duchu.

„Dobře všecky věci učinil;
i hluchým rozkázal slyšeti,
i němým mluvit.“

(Mar. 7, 37.)

Všecko, co Pán Ježíš učinil slovy neb skutky, k prospěchu člověčenstva učinil. Než záměr činů jeho nebyla sláva světa, nýbrž sláva Boží. Ke cti a chvále Toho, z jehožto rozkazu vzal člověčenství na sebe, k poznání toho nejlaskavějšího vladaře na nebesích a k rozšíření jeho úcty podnikal i obtíže života vezdejšího. Nechtěl od světa chválen, povýšen a veleben býti, chtěl takto lid k vděčnosti k Bohu, od něhož všeliký dar dobrý pochází, povzbuditi. Protož zřejmě přikazoval těm, kteří uzdravení svého na těle i na duši často spolu od něho dosáhli, aby žádnému nepravili. Než ústa nemohla zatajiti, čím srdce přeplněno bylo. A protož čím více přikazoval jim, tím více ohlašovali a plni obdivení pravi-
li: „Dobře všecky věci učinil, i hluchým rozkázal slyšeti, i němým mluvit.“ Tak činili i právě, když hluchoněmého, kte-
rého jemu představili prosíce, aby na něho ruku vložil, byl uzdravil, vyslyšev prosby jejich. Veliká dobrodiniť jistě prokázal nešťastnému. Než nedivme se tomuto činu jedině, neb celý život Krista Ježíše jesti hlasatelem neomylné pravdy: Ježíš byl největší dobrodinec lidstva, kterémuž do-
břečinil na všech místech svého přebývání; neb jeho zásada hlavní byla ta: Učinko-
vati sluší, dokud den jest; neb nastane noc, kde nelze více pracovati.

Ó kéž bychom i my tuto zásadu Kri-
stovu za pravidlo ustanovili života, který
jsme hned na křtu sv. Ježíši Kristu věno-
vali. Kéž bychom i my činili dobré, dokud
slunce svítí životu našemu, dokud síla vře
v údech našich, dokud den jest. Neb i nám
nastane noc, a to v tu dobu, když zhasi-
nati bude svíce života; v tu chvíli nelze
účinkovati, nelze již dobré činiti. Než co
zvláště máme činiti v životě svém, aneb
kteří jsou ti skutkové, jež by nám bližící
se noc radostnou připraviti mohli? Pře-
rozliční jsou a nesčítatelní, každému i
zvláštní dle zvláštního povolání. Bychom
však přec pravidla měli dokonalého, třeba
jen věděti: Kterí jsou nejhlavnější skutkové
dobří, z kterých jiní jako z pramene se
prýští? Nelze jinak nežli tím zodpovídati
otázku, když na povinnosti vůbec zřetel
vezmeme, jimiž 1. vzhledem na Boha,
2. vzhledem na sebe a 3. vzhledem na
bližního zavázáni jsme. A z toho ohledu
pak dím: Nejhlavnější skutkové dobří jsou:
1. vzhledem na Boha — modlitba, 2. vzhle-
dem na sebe — půst a 3. vzhledem na blíž-
ního — almužna. Tyto tři částky jsou spolu
i rozdělení dnešního kázání. Poslechněte
mne dále s pozorností.

I.

Dokonalý vyšel člověk z rukou Božích,
maje v sobě milost a vůli dobrou. Klesl
ale praotec náš a s hříchem slabost roz-
mohla se lidská. Nicméně však Bůh, ob-
dařiv nás opět milosrdenstvím svým a obo-
hativ nás dary svými, žádá, abychom po
dokonalosti toužili a blaha nebeského, jež
hříšníci trati, účastnými se stali. Aby ale
ulehčil nám vykonání této úlohy, dal nám

rozkazy své, kteréž vykonávše, blahoslaveni býti můžeme. Vstahují se ale povinnosti v zákonech ustanovené dilem na Boha samého, dilem na nás i na bližního našeho.

Co Boha se týká, objasnil nám Ježíš Kristus, řka: „Milovati budeš Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši síly a ze vši mysli své.“ Obsahují se v tom zákonu lásky, zvláště první tři přikázání Boží, totiž: V jednoho Boha budeš věřiti, jméno Jeho na darmo nevezmeš a den sváteční světiti pamětliv buď. V celém-li oboru tato přikázání zkoumáme, můžeme říci odhodlaně, že povinnosti k Bohu jsou: Víra, naděje, láska a nejvyšší úcta, kterou buď uvnitř neb zevniř jemu přinášíme. A aj, já díím, že tyto povinnosti velmi přiměřené pojmem modlitba se vyznačují. Neb co jest modlitba nežli obrácení mysli své k Bohu a nelze se modliti aniz by člověk na Boha si pomyslí. Avšak, nelze též v Boha věřiti, v něj doufati, jej milovati a jemu se klaněti bez pomýšlení na něho. Kdykoli tedy na Boha svého a jeho vlastnosti neskončené pomyslíš, kdykoli sobě připomínáš jeho moc nejvyšší, kterouž veškerá stvoření hlásají, jeho dobrotu, shovívání a milosrdenství, kteréž život vlastní osvědčuje; kdykoli zraku svému představíš soud, v němž v celém světle objeví se spravedlnost božská, kdež ctnost vítězství slaviti, bezbožnost ale se trásti bude, nemusíš-li i na Boha pomyslíti, jehož tyto vlastnosti jsou. Na Boha pomyslíti, což jest to jiného než modlitba. Kdykoli připomínáme sobě pravdy sv., kteréž Ježíš Kristus nám zjevil a církev sv. až po tuto dobu nám hlásá; kdykoli ve víře se upevňujeme, aby též rozumná byla, abychom vědomi sobě byli i důkazů, na nichž článkové víry se zakládají; nemusíme-li bezděky pomyslíti na Boha, jehož milostí pravda sv. se nám oznamuje. A co jest pomýšlení na Boha? Jest to modlitba. Když Ježíše Krista vyučujícího národy, pronásledovaného od farizeů, na smrt vydaného od nespravedlivých soudců, na kříži přibitého od zlotřilých židů, krvácejícího a na údech zsinaleho pro hříchy naše a celého světa, zrakům ducha svého představíme; když vzpomeneme, že umřel pro hříchy, abychom i my hříchům zemřeli, že vstal z mrtvých, aby nás ubezpečil; že i my z mrtvých vstaneme, že zřídil nám prameny milosti, totiž svátosti, jichž k prospěchu duše své požívati máme a můžeme každodenně: nemu-

síme-li bolestným vzdechnutím nad nehodností svou a radostným pocitem velkého smilování pozvednouti k blankytu nebeskému ducha svého, kdež Otec nebeský sídlí, jenž nechtěl smrt hříšníků, nýbrž aby se polepšili a živi byli. A pozvednutí toto ducha k Bohu, není-liž to modlitba? — Když přistupujeme ku posvátnému místu zpovědnice, kdež náměstek Kristův sedí na místě Božím, aby kajícím hříšníkům rozhřešení ve jménu Krista Ježíše udělil; když na smrtelné posteli útěchy slova Božího a pomazání svatým olejem rozjímáme: nemusíme-li zraku svého vděčně pozvednouti k Bohu, jenž takto nám dítkám dobře činí? a aj, to jest modlitba. Kdykoli dary tělesného i duchovního života počítáme a přemítáme, a uznávajíc dobrotu neskončenou, v prachu se koríme před majestátností božskou; kdykoli zpytující svědomí své a poznávajíc nehodnost svou litujeme kajícně provinění svých; kdykoli soudice sebe samých, slibujeme Bohu polepšení života svého; a aj, co jiného konáme, než modlitbu, neb nevyhnutelně mysliti musíme na Toho, jenž nám pomoci může, chce a pomáhá. Když v samotě o milost a posílnění žádáme, když v chrám Boží vstupujeme, abychom v společnosti křesťanské Bohu se obětovali, nejdražší oběť mše sv. slavili, slovo Boží z úst kazatele poslouchali; když na svaté vzpomínáme, kteříž milostí Boží účastníci jsou slávy Páně a tímto rozjímáním chvalozpěvy a dikuvzdání Bohu přednášíme: medle co jest to jako modlitba. Řekni mi ještě jednou, řci mi, kteroukoli povinnost, již k Bohu svému máme, a přesvědčím tebe, křesť., že to nic jiného není, nežli pomýšlení na Boha, mysl na Něho obrátiti a s Ním se obírat, slovem že jest to modlitba. Tak tedy vzhledem na Boha jediná, všecky ostatní povinnosti v sobě obsahující povinnost, ten nejhlavnější skutek dobrý, z kteréhož všickni skutkové se prýští, jichž k Bohu konati máme, jest modlitba. Tou nás předešel i Kristus Ježíš. Celý život jeho byla služba Boží. Ke cti jeho všechno podnikal. A když unaven prací denní, zemlen vyučováním ustavičným, ochabla síla jeho tělesná, tu u večer novou sílu hledal v modlitbě a nezřídka i celou noc na modlitbách trval, aby neobmeškal ničeho, co by k jeho a všech milých jeho prospěchu sloužilo. Protož i také učeníky své povzbuzoval i vyučoval modlitbě. Věrné konali, chtěje býti ochotnými služebníky, povinnost svou. V je-

jich slépěje vstoupilo zbožné křesťanstvo. A až podnes napomínají listy sv. písma, vzbuzují i hlasy arcipastýřů našich k horlivé a nábožné modlitbě. Procitni tedy i ty, křesťane ospalý, v modlitbách svých lenivý. Netušíš nevďěčností Boha svého, nezlehčujš nestydatostí svatosvaté jméno jeho, ale horliv ve víře, horliv buď v úctě Boha, tím vykonáš úlohu: totiž „že milovati budeš Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši síly a ze vši myslí své;“ tehdaž vykonáš jeden z nejhlavnějších skutků, Boha se týkající a budeš moci těšiti se tím: dobře tyto věci jsem učinil. Než ve službě Boží nezapomínej sám na sebe. Neb i tu máš hojnost povinností, abys zvitězil. To však po krátkém odpočinutí v

II.

Člověk, který Boha svého upřímně ctí a miluje nade všechno, neopomíne ničeho, čím by sobě lásky též jeho vyzískati mohl. Neb co nám může býti milejšího a prospěšnějšího nežli láska Toho, jenž nás k životu povolal časnému, aby nám mohl někdy po vykročení z časnosti dáti život věčný. Zajisté nad lásku a zalíbení Boží nemá člověk ničeho na světě. Než kterak této lásky se státi hodným? Mním, že jedině tím, když veškeré k Bohu povinnosti konáme a na své tělo i svou duši nezapomínáme. Nerci žádný opovázlivý: „Nelze dvěma pánům sloužiti; neb zajisté jednoho milovati a druhého nenáviděti bude.“ Ovšem by tomu tak býti muselo. Než sloužiti Bohu a o své tělo i o svou duši péči míti, aby nezahynula, není dvěma pánům sloužiti, neb i to jest rozkaz Boží, jenž naše dobré žádá. Protož také netřeba Boha milovati a svou duši a své tělo nenáviděti. Než mohl by snad mnohý i v tom slovy písma svatého mně namítnouti a říci: Vždyť i Pán Ježíš praví: „Kdož miluje duši svou, ztratí ji (totiž pro život věčný) a kdo nenávidí duše své na světě, k životu věčnému ostříhá ji“ (Jan 12, 25.). Než tato slova Kristova neodporují vyrčení mému, an Bůh poroučí o duši svou i tělo své péči míti — avšak pro Boha a z lásky k Bohu. Kdo by však chtěl své tělo i svou duši více nežli Boha milovati, ten by vyvolil sobě Pána druhého, protiviv se prvnímu. Kdo však hotov jest tělo s veškerými časnými věcmi obětovati, když toho Bůh žádá, ten Bohu slouží a spasení svému, protože Bůh to velí. A protož veškeré povinnosti v ohledu sebe samých

horlivě konati máme, vědouce, že Bohu tím sloužíme. Vztahují se však na naše tělo, naši duši, na zdejší poklady a statky jakož i příjemnosti života. Tělo své a zdraví jeho musíme hledět zachovati, jinak bychom nebyli v stavu, o duši svou péči míti. Dočasné statky, jmění a čest svou máme vydobývati a hájiti, abychom jimi pomáhali duši a blahu její. Než mnohý žije člověk ovšem, který zapomene této pravé cesty, z mezi prozřetelného života vystoupí, rozumem svým vládnouti nechtě. On se snižuje pro samé dočasné věci až k nerozumnému zvířeti, stav se nepřitelem svým; neboť zapomíná i vyrčení písma: „Tělo bojuje proti duchu, duch pak proti tělu, abychom to, co chceme, nečinili. V tom ohledu však návštěi dává nám apoštol Páně sv. Pavel, kterýž boj ten tělesný zápasil a bojoval, šťastné vítězství dosáhnuv. Medle kterak docílil oslavy své? Slyšme jej samého, an praví: „Tresci tělo své a v služebnost podrobují, abych snad sám, ježto jsem jiným kázal, zavrženým nebyl učiněn“ (I. Kor. 9. 27.). Nuže v služebnost podrobují tělo své, v služebnost ducha, vedeného Duchem Božím. A toto podrobení těla s žádostmi jeho pod zákon ducha jesti krásný skutek člověka rozumného, jest statečné zapření sebe samého. Avšak půst jesti ustavičné cvičení v tomto boji, nechť se již těla neb duše týká. Protož i všickni dobří skutkové, kteréž vzhledem na sebe konáme, pojmem půst se obsahují. Odejmi tedy tělesným pužením síly odejímaje sobě buď na vždy aneb na čas pokrmů a nápoje více neb méně a ať ty zajisté přemáhals sebe samého; ty jsi se postil. Odepřeš-li sobě kř. m. odpočinutí a spánku, odřekeš-li se dovoleného vyrazení, tím úmyslem, aby více dobrého činil, nikoli však proto, že jej dosáhnouti nemůžeš, aneb že se tobě zošklivuje; hle ty jsi přemohl žádost tělesnou, a to jest půst. Když smysly své tělesné, zvláště zraku chytlivého a sluchu svého odstraníme věcem oblíbeným, když uzavíráme uši své neřesti hříšné, aby duše naše nezachvátila se v rozpustilosti, přemáháme sebe samých, a to jest půst. — Marnost, žádost cti, marné šperkování bývá úkolem času našeho; bojuješ-li proti těmto nepřatelům tvého jmění, tvé pravé cti, tvé duše, odložíš-li žádost po takových věcech a přemáháš-li tužbu po nich, ty jsi dobře činil; neb jsi se postil. — Kdykoli bdíme nad myšlenkami a žádostmi, řečmi i skutky svými, aby nás neuchvá-

tily v pohanění; — kdykoli hned vznik žádosti udusíme, aby v plném plameni nezničil duši naši; kdykoli vystřiháme se míst, osob a časů, v kterýchž jsme druhdy zhřešili, co jiného jsme vykonali nežli půst; neb jsme přemáhali sebe a duch musel zvítěziti. — Lenivost nezřídka tělo i duši v nehodu uvádí; onať zbavuje spokojenosti a připravuje nouzi a bídu, duši však čím déle tím více činí neschopnou zdokonalení; když však tuto vlažnost, práce své každodenně konati, chléb vezdejší sobě vyzískati odložíš; když odstraníš tu chladnost ve vyhledávání spasení svého a přičiníš se dobře ducha svého vycvičiti, srdce své uslechťiti: věz, ty jsi přemohl nepřítele hrozného, a to jest půst. — Ulehají-li na tebe úklady světa a hříchů, svírají-li tebe pokušení ďábelská; púst svěť, vyhledej sobě samotu, tak uzdu vložíš nepříteli a v jeho tenatech jej uchvátiš, co však tebe se týká, tys sebe přemohl; a to jest púst. Přichází-li však nemoce, v nichž síla ochabuje; vidíš-li sebe opuštěna ode všech i věrných svých; vidíš-li se opovrženým, jestliže jazykové utrhační cti tvé se dotýkají, pakli zlotřilá ruka sahá po jmění tvém, medle! co zde sluší činiti tobě, abys Bohu sloužil a sebe zachoval? Důvěřuj v Boha, který nemoce sesílá a soužení: budiž velikomyslný a životem vážnosti vyhledávej: budiž trpělivý, nerepci, ani nezlořeč, když tobě zlořečiti budou a tys přemohl více, jak di mudřec pohanský, nežli pevnost neb tvrť nepřátelskou, ty jsi v pravdě i v duchu svém se postil. Tak činil i Kr. Ježíš. Aby pravé dokonalosti a v úradu svém schopnosti dostihl co člověk, po křtu v Jordánu obdrženém vydal se na poušť a tuto 40 dnů i nocí se postil, přemohl napotom ďábla i ouklady jeho. I nám budeť možná vítěziti, když takto činiti budeme. Vždyť i Bůh sám od nás těchto věcí žádá. On jest to, který nám velí, sebe samých přemoci, sebe samých zapřít. Neb slyšme, co Bůh, Ježíš Kristus, řekl mládenci tážicimu se, kterakby dokonalým a dobrým býti mohl: „Zachovávej přikázání.“ Misře, to jsem činil, co ještě více zbývá. „Chceš-li dokonalým býti, zapřiž sebe sám, vezmi kříž a následuj mne.“ Mládenci zdálo se býti uloženi to těžké: i opustil Ježíše. A tak i mnohemu křesťanu zdá se býti toto sebe samých zapírání brzo nemožné, brzo proti přirozenosti, mnohemu proti dobrému způsobu tohoto světa a tak opustí Ježíše, a Ježíš od něho se vzdálí a tak člověk ne-

šťastný klesá, klesá opět, jsa svou zkázou, ale což ještě horší, jest i pohoršením jiných. A přece tu hlas Boží, abychom i o blaho svých bližních péči měli. Neboť nepostačuje jen Bohu sloužiti, a bytby člověk s touto službou Boží spojil i také zapření sebe samého, nesmí opovrhovati i bližním svým; neb i ten jest obraz Boží a tudíž člověku, chtějícímu povinnosti své vykonati, třebať, aby i na bližního zřetel vzal a v tom ohledu, jako nejhlavnější skutek dobrý, v němž ostatní se obsahují, jest almužna. K tomu nás zavazuje láska, bližnímu povinnovaná, jak osvědčí

III.

„Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši síly a ze vši mysli své; to jest největší a přední přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních všecken zákon záleží i proroci“ (Mat. 22, 37—41.). Tak se prohlásil Pán Ježíš k farizeům, tažícím se: „Které jest přikázání veliké v zákoně?“ Dokládá ale zřejmě: „Na těch dvou přikázáních všecken zákon záleží i proroci.“ Celý tedy zákon v těch dvou přikázáních se obsahuje a celý zákon člověk i ve věcech nepatrných musí vykonati, jinak „kdyby jen v tom nejmenším se prohřešil, proti celému zákonu se prohřešil.“ Chceš-li tedy, človče, vůli Boží úplně plniti, milovati musíš nejen Boha ale i bližního. Vždyť také láska Boží bez lásky bližního a láska bližního bez lásky Boží nemožné věci jsou. Důkladně o tom praví písmo sv., jmenovitě sv. Jan, miláček Páně: „Rekl-li by kdo: Miluji Boha a bratra svého nenávidím, lhář jest. Neb kdo nemiluje bratra svého, kterého vidí, Boha, kterého nevidí, kterak může milovati? A to přikázání máme od Boha, aby, kdo miluje Boha, miloval též bratra svého“ (I. Jan 4, 20. 21.). Nuže, milovati musíš bližního svého, má-li láska Boží tobě prospěti. Milovati ale budeš bližního svého jako sebe samého, což jest jinými slovy, činiti bližnímu, co by ho těšilo a co by mu prospelo. Nemysli však, že bližnímu činiti, což by zlé a hříšné bylo, byť by ho i to těšilo, byť by to snad i prospěch jemu působilo, nemysli, že to jest milovati, to jest jej nenáviděti. Vše, co bližnímu konati máš, zákon Boží hlásá a sice ono sedmero přikázání Božích, jenž jsou: Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ

byl a dobře se ti vedlo na zemi; neza-
biješ; nesesmíš; nepokradeš; nepromlu-
víš proti bližnímu svému křivého svědectví;
nepožádáš manželky jeho, aniž statku jeho.
Tyto věci se všemi s nimi spojenými velí
láska bližnímu povinnovaná; a kdykoli tu
neb onu povinnost, ten neb onu dobrý
skutek z lásky k Bohu rádi a ochotně buď
tělu neb duši bližního prokážeme, jest to
almužna Bohu milá, výjev právě od Boha
příkázané lásky bližního. Veškeri skutkové
tělesní i duchovní milosrdenství slovem
almužna se vyznačují. Když tedy poznaje
nedůstatek bližního svého, pospícháš jemu
k pomoci, když lačnému chléb lámeš, žízní-
címu nápoje poskytuješ, když nahotu jeho
odiváš, celý svět volá, žeš jemu dal almužnu.
Než jak často se stává, že bliží se k pří-
bytku tvému člověk, prose o přístřeší, o
pokojný nocleh, o odpočinutí, věci, které
pod širým nebem jemu dáti nemůžeš. Na-
kloní-li se srdce tvé a přijmeš-li jej do
stánku svého, věz: prokázals jemu almužnu.
Tu opět dojde zpráva žalostná tebe, že
v chudé chýši churavý stená, bez pomoci
leží, nařiká, o milosrdenství volá. Ještě by
snad bylo pomoci proti nemoci jeho, ještě
snad doufati lze jeho uzdravení. Hle, přál
bys zajisté sobě, aby přišla v takové době
pomoc v úzkosti postavenému, přál bys
sobě, aby dobrodinec tobě nuznému byl na-
pomocen. „Milovati budeš bližního svého
jako sebe samého.“ Jdi, dle možnosti své
pomáhej radou a prostředky i bližnímu
svému a prokážeš jemu almužnu. Jak často
se stává, že ctnost zohavena, potlačována
bývá, jak často nesvědomitý hospodář po-
tlačuje služebníka svého, jak mnohý sirotek
a vdova běduje pod tíží nesvědomitého po-
ručníka, který jmění jejich rozhazuje, tu
povinnost vzhledem na bližního, jej se za-
stati, ctnost hájiti, křivdu hanebnou od-
kryti a spravedlnost žádati. Nečiníš-li to,
jsi škůdce, jsi zloděj sám, jsi zkáza bliž-
ního svého; neb není v tobě lásky k bliž-
nímu. Zastaneš-li se ale potlačených, jsi
bratr upřímný, který dobré prokazuje bliž-
nímu svému, a skutek tvůj šlechetný jest
almužna. A když konečně schránku těles-
nou zemřelých k hrobu tichému dopro-
vodíš a k jeho slušnému pohřbení napo-
máháš, i tu ještě zemřelým skutek dobrý
činíš, a ten jest almužna. Více však ještě
než o tělo bližního má každý z nás míti
péči o jeho duši; neb to jest ten obraz
Boží, kterýž hříchem toliko se zpržňuje.
Avšak tu právě se nalezá až v tuto dobu

počet veliký, který dílem nevědomostí,
dílem sveden zlými příklady klesá a i ty
můžeš přijíti v podobné případnosti. Ne-
volá-li ale tuto hlas Kristův: „Co chcete,
aby vám lidé činili, i vy jim činite?“ Ó jak
protivný zdá se mnohemu křesťanu tento
hlas Boží! Jak navzdor mnohý sobě po-
číná, jakoby jej Bůh z toho kárati nemohl;
jak hříšnými námitkami omlouvá se svět!
Ale vše na zmar. „Milovati budeš bližního
svého, jako sebe samého,“ jest nejkratší
odpověď na veškeré omluvy a vykonaje
to, vykonal jsi zákon. čině dobře, odměny
své neztratí žádný. Protož kdykoli nevě-
domého v svatém náboženství a v příká-
zaních Božích vyučujeme, kdykoli zarmou-
ceného těšíme, v pochybnostech jeho buď
tělesných neb duševních potřebné rady
poskytujeme, kdykoli hřešící vhod neb ne-
vhod napomínáme, káráme, trestáme, dobře
činíme nesmrtelné duši jeho a činíme-li to
z lásky, rádi a ochotně, prokazujeme jemu
almužnu. Ovšem stává se, že mnohý za-
tvrzelec zle odmění nám přičinění naše, že
taková napomínání leta dlouhá nepřátelství
působí, že křivdy, souzení a protivenství
nám se udělují co náhrada dobré vůle naší,
než na to nemáme ohledu vzíti, nýbrž na
cestě nastoupené pokračovati, křivdy v trpě-
livosti snášeti, milerádi odpouštěti a za
obrácení mysle jejich Boha prositi. A šťasten
člověk ten, který urážkami světa nedá se
omámiti; neb on vítězí nad sebou čině
dobré bližnímu a to jest almužna, to jest
ten nejvznešenější skutek dobročinnosti,
o němž sv. Jan Zlatoústý praví, „že ne-
besa otvírá umírajícímu.“ Ten zajisté, který
za protivníky své se modlí, proto že to
jedna z nejtěžších povinností jest, i ostatní
ochotně vykoná. A jmenuj mi, kř. m., kte-
rýkoli skutek, kterýž bližnímu se proká-
zati může a má, a přesvědčím těbe, že jest
to almužna, nechť se těla, nechť se duše
týká. Hle, všechny dobré skutky bližnímu
z lásky učiněné nazvati lze almužnou. I tu
nám Kristus Ježíš celým svým životem
svítil. Ó kéž bychom jej jen následovali! —

Prostředků i příležitostí máme hojnost,
v nichž dobře činiti můžeme. Mohouce
však, milostí Boží také činíme. Modleme
se, jak dí sv. Pavel, bez přestání, jako
Ježíš Kristus činil, neb každé vzdechnutí,
každé slovo, každá práce z lásky k Bohu
činěná modlitba jest. Postme se, umrtvu-
jice tělo své a žádosti jeho, vědouce, že
žádost, když počne, porodí hřích, hřích ale
působí smrt věčnou. Činme dobré bližnímu,

kdy a kdekoli nám možno. Slitujme se nad tím, jenž lásky naší a dobroty potřebuje. Budme milosrdni, jako Otec nebeský milosrdný jest, tak bude Bůh i nám milostiv, když před jeho soudnou stolicí předstoupíme, abychom vzali odplatu skutků svých. Neb za dobré činy své budeme slyšeti vítající hlas jeho: Pojdte dítky věrné, pojdte služebníci věrní, neb jste všecky věci dobře činili. Amen.

● pohřbu

důst. p. Ant. Vepřka, os. děkana a faráře
v Lanžově, † dne 8. května 1891.

Boh. Hakl, děkan a bisk. vikář v Hořicích.

„Dnové moji jako stín odchýlili se a já jako tráva uvadl jsem.“ Ž. 101, 12.

Nedlouho tomu, co shromáždili jsme se za smutnou příčinou, a dnes opět; ze smutku nevycházíme.

Dp. Ant. V. narodil se 1. března 1821 v Horní Radechové u Náchoda, študoval gymn. v Brumově, filosofii v Litomyšli, bohosloví v Hradci Král. a 15. července 1848 tu na kněžství posvěcen jest; kaplanoval nejprv v Holohlavech, pak v Král. Dvoře, odkud sem za faráře přesazen; kdež působil sám na kollatuře tak četné a obtížné, plných 35 let. Co to práce, co zásluh! Vyznamenán několikrát! Věrný sluha a svědomitý dělník na vinici Páně! Nyní mrtvola před námi! Jakkoli dlouhého věku popřál mu Pán, i ten uběhl; a zvolati by mohl s prorokem korunovaným: „Dnové moji jako stín odchýlili se a já jako tráva uvadl jsem.“ — Myšlenky nad rakví jeho. —

1. Byl katol. křesťan. Smutný jest pohled na rakev; smutnější, kdy v ní jest mrtvola, a ještě smutnější, kdy leží v ní katol. křesťan, kněz, domácí pastýř duchovní.

Jestli vše, co Bůh stvořil, bylo krásné a dokonalé, to zrnko pískové, ta bylinka, ten brouček, neřku-li tvorové velicí, čím více tělo člověka, to dílo mistrovské, řekneme, ta koruna tvorstva! Tělo lidské, příbytek obrazu božího! Proto starý Galenus, když zpytoval tělo lidské, říkal, že se mu zdá, jakoby chvalo zpěvy propěvoval Hospodinu! Tím samým ctihodno! A což tělo křesťana? tolikrát posvěcené ve

sv. svátostech, zvláště sv. přijímáním, kdy stává se oltářem božím?

2. Ale tu před námi, nejm., nejen křesťan, ale i kněz; mělť o svátost více, svěcení kněžstva; kteráká to důstojnost duše! Na hlavě té zpočinuly ruce biskupské a ústa mluvila: „Přijmiž Ducha svatého; kterýmž odpustíš hříchy, odpouštěj se jim a kterým zadržíš, zadržány jsou.“ Prsty ty dotkly se kalichu a hostie a biskup řekl: „Přijmiž moc, přináseti Bohu oběť mše sv. jak za živé, tak za mrtvé ve jménu Páně.“ Ano, toť ty ruce, kteréž drživaly tělo Páně; toť ta ústa, kteráž proměňovala chléb a vino v tělo a krev Páně; kteráž rozhřešovala vás od hříchů, kteráž modlivala se za vás a s vámi u oltáře; ruce, kteréž vám žehnávaly; nohy, kteréž k umírajícím spěchávaly; ucho, kteréž naslouchalo steskům a nářkům. Proto pravil Spasitel apoštolům: „Ne vy vyvolili jste mne, ale já ze světa vyvolil jsem vás.“ On pomazaný Páně, vyvolený, posvěcený. Kolik jich dosahuje té důstojnosti? Právě Hospodin ústy prorokovými: „Nechtějte se dotýkati pomazaných mých!“ Proto úctou pohlížeti musíme na rakev, v níž odpočívá tělo kněze!

3. A což dím, bylť váš správce duchovní, pastýř, farář! 35 let! toť částka času! A málo vás zde jest, kteří byste nebyli jím pokřtěni; jež by ve sv. náboženství byl nevycvičil, poprvé ku sv. zpovědi byl nevedl a ku sv. přijímání! Tam stával u oltáře a přinášel za vás nejdražší oběť! S tohoto místa, kde nyní stojím já, vám hlásával slovo Boží; tu u oltáře cvičival vás ve sv. víře a modlival se s vámi růženec. Tam novorozenátka vaše u křtitelnice skrze křest sv. přijímal do církve; tam zasedal ve zpovědnici a těšil, napomínal, povzbuzoval, snímal břemeno hříchů. Odtud spěchával ku nemocným, nose poslední útěchu a posilu na cestu k věčnosti; tam ve škole cvičival dítky vaše; zde bývalo i shromáždění sv. Františka, třetího řádu. Ó s jakou úctou hleděti vám jest na rakev tu!

4. Ale on vás miloval, jak pastýř stádece své milovati může; důkaz i mnohé zbožné odkazy, kteréž učinil; na chudé, chrám Páně, chudé školní dítky a některým chudým dlužníkům svým i dluh odpustil. Zdaž vás nemiloval? Bylť zajisté váš pečlivý, starostlivý otec duchovní! Konal správu duchovní, ozdobil chrám, opatřil hojnými rouchy, obrazy a jiným

potřebným; ó s jakou úctou jest se vám blížiti rakvi té!

5. A proto přistuptež naposled; ty mládeži, již k Bohu vedl; jinoši a děvy, jež poukazoval ku cestě ctnosti a zlého varoval; muži a ženy, jež nabádal ku vzájemné svornosti a lásce; stařečkové a stařenky, jež připravoval ku šťastnému vykročení z toho života, na věčnost, kam nyní sám vás předešel. Ó necht skane slza díky a ústa necht zbožně šeptají: Odměň ti Bůh slávou nebeskou! Odpočinuti věčné dejž ti Bůh tam, kde věčný pokoj jest a světlo věčné ať ti svítí!

A my, spolubratři tvoji, dáváme ti srdečné s Bohem a voláme: Na radostné shledání — dá milostivý Pán — v životě lepším. Amen.

Novosvécencům.

Aj! vy mladí bojovníci Páně, čas již přišel, byste vyšli k boji, kníže pekla na všech stranách zbrojí — nikdo nesmí déle zůstat v staně, komu spása svěřena jest duší, vždyť nepřítel na bránu již buší. —

Ručte tedy přidružíte se k řadám našim statným, nebojte se, směle v před jen spějte, vždyť ve našem čele kříž a lev jest! Ve vás silnou skládám moe a naděj, neboť v plné síle jste a plní ohně, lásky, pile. —

Milost v proudech skrze sluhu svého vylil na vás Pán nebeský, svatý, a to síla, již nepřítel klatý nikdy, nikdy neodolá, zlého vám netřeba ničeho se báti, v ní když věrně vždy budete státi. —

Vědou svatou vyzbrojeni také jste, i bludu a nevěře všude čeliť vaše pravá moudrost bude — i úmyslu a zlé mysli však postaví se ihned beze bázně v cestu statně, odvážně a rázně. —

Nuž již, bratři, k práporu se mějte, Pán vás volá — tož již církvi, vlasti služíte věrně a věřte, že slasti větší není! Ruče v řady spějte a bojujte tak, by vaše skráně zdobil jednou věnec z ruky Páně! —

Prok. Zaletěl.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

Ctnosti.

Víra.

S nevěrci v hádky nerozvázně se nepouštěj, avšak naskytně-li se ti příležitost, zmužile a bez všech ohledů obhajuj víru svou: nebo jakmile jedná se o pravdu, jest katolicismus zásadně nepodajný, „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh.“ (Efes.)

Kněz musí s důvěrou, vše, co mu církev přikazuje, a s dětinnou oddaností její příkázání poslouchati. Nikdy nesmí reptati na přísnost zákona, nikdy nesmí úzkostlivě zkoumati jeho odůvodněnost, rozebíráti jeho prospěšnost, nýbrž ochotně a bez reptání jemu se podrobovati. „Jakožto údové,“ dí sv. Cyrill Alexandrinský, „musíme býti poddáni hlavě své, biskupu římskému a apoštolské stolici, a té musíme se tázati, čemu máme věřiti, jak máme smýšleti a čeho máme se nezvratně přidržovati.

Naděje.

Nikdy nepochybuj o pomoci milosti Boží, jak k obrácení hříšníků, tak k tvému vlastnímu posvěcení, tak k dobrému výsledku tvých podniků. Viš, jak draze přišla malá nedůvěra Mojžiši a otci předchůdce Páně.

„Srdce vaše nekormutíž se, aniž se strachuj. Věřte v Boha, věřte i ve mne. Důvěřujte i se ve mne, neboť já jsem přemohl svět“ dí Pán u sv. Jana. A takto též vysýlal sv. apoštoly: On síli jejich zmužilost a přede vším důvěru jim doporučuje.

„Nic nečiní všemohoucnost Syna Božího patrnější, jako to, že činí všecky všemohoucími, kdož v něho doufají,“ dí svatý Bernard. „Čím pochybněji věci stojí, tím více musíme v Boha důvěrovati: kde přestává pomoc lidská, tu jest pohotově pomoc Boží . . . Kdo příliš lidí se bojí, nikdy nic velikého pro Boha nevykoná. (Sv. Ign.)

Ochablost má příčinu vždy v slabosti duševní nebo v nedostatku víry. Ona odnímá knězi všecku sílu, již má zapotřebí a uzavírá jej v osudný kruh, z něhož nikdy vymotati se nemůže: on klesá na mysl, poněvadž jeho počínání se mu nedaří a ne-

může se mu dařiti, právě proto že myslí, pozbývá.

Láska k Bohu.

Kdybysi měl více srdcí Bohu věnovati, vyžadovalo by jednoho dobrodini stvoření, vykoupení druhého, důstojnost kněžská třetího, zaslíbení nebe čtvrtého; ty však máš jenom jediné — můžeš je Bohu odepřiti? — Kdybysi měl žítí století — bylo by to dlouho, abysi tak mnohé milosti s díkem mohl poznati? — Ty máš jen jeden život, ten jest krátký, — mohl bys jej rozdělit mezi Boha a přírodu?

„Nic není sladčího nežli milovati Boha a sice tak, že z lásky k němu mnohé vytrpíš“ dí sv. Ignatius a sv. Tomáš Aqu. píše: „Láska působí mnohé a veliké věci a čítá nepatrné.“ „Kdybych věděl,“ volá sv. František Saleský, „že jediná žilka srdce mého nebyla by pro Boha, okamžitě bych ji vytrhl; a kdybych myslil, že by toto celé srdce nemělo na sobě obraz pro mne ukřižovaného Ježíše, ani okamžik déle bych ho nepodržel.“ A sv. Augustin: „Každý činí se tím, co miluje.“ „Tím jsi, co miluješ; miluješ-li zemi, jsi země; miluješ-li zemi, jsi země; miluješ-li Boha, — co chceš, abych řekl? jsi Bůh.“ — Co jest tedy srdce kněžské, jež upoutává se na pozemské a po prachu dychtí?... Ach jest to hvězda bez světla, oheň bez tepla, předmět pohoršení, netvor v přírodě!

Nedoufej však, že bez modlitby mohl by srdce tvé láskou k Bohu vzplanouti! Jenom v modlitbě povznáší a očisťuje se duch, aby byl s to dokonalosti Boží poznati, a uvažovati.

Čistota.

Často uvažuj přednosti této ctnosti, chceš-li neporušenou si ji zachovati.

Ona činí nás andělem podobnými:

„Jako panenství,“ dí Eusebius, „člověka andělům rovným činí ano ještě nad anděly jej vyvyšuje, tak nečistota činí jej zvířetem, ano, možno-li říci, i daleko pod zvíře jej snižuje.“

„Kdo panenství neporušené zachovává jest u Boha jako anděl a u lidí jako Bůh“ (Sixtus III.).

Ona naplňuje srdce radostí:

„Jak najednou příjemným se mi stalo, marnosti světských postrádati. Obával jsem

se je odložití, a nyní jest mi to radostí, že jsem jich zanechal.“ (Sv. Aug.)

„Nic nečiní věrnému srdci tolik radosti, jako vědomí neporušené čistoty. Vítězství nad rozkoší jest největší rozkoší a není většího vítězství nad vítězství nad rozkošemi smyslnými.“ (Sv. Cypr.)

Ona připoutává nás k Ježíši Kristu svazky nerozvížitelnými.

„Jestliže všechny duše,“ dí sv. Antonín Paduanský, „jsou nevěstami Ježíše Krista, jsou jimi panenské duše zcela zvláštním způsobem; nebo tělo panických duší připodobňuje se stále více tělu Ježíše Krista, nežli to bývá u jiných duší.“

„Ježíš jest ovocem, ozdobou a odměnou sv. panictví.“ (Sv. Fulg.)

Zbožnost.

O svatých věcech nemluv lehkomyšlně a nikdy nežertuj slovy písma sv.

Vše, co se k náboženství vstahuje, zvuk zvonů, pohled na obraz, na kříž, na kostel... vzbuzuj v tobě nábožné myšlenky. Znamení sv. kříže, poklony, žehnání, modlitby před, mezi a po církevních obřadech a vůbec všechny obřady vykonej se srdcem skroušeným a chovej vždycky to přesvědčení, že nic není zbytečného v tom, co se služby Boží týká; že dokonalost skoro pozůstává ne tak ve velkých jako spíše v nepatrných věcech, že právě to jest něco velikého, býti věren u věcech nepatrných a že právě malými věcmi veliké se připravuje a udržuje.

„Chceš Boha vždycky chváliti? — čin tedy vše, co činíš, poctivě a spravedlivě, a chválil si Boha vždycky“ (Sv. Aug.)

Kdo mohl by změřiti milosti, o které připravuje kněz sama sebe a věřící rychlým anebo snad docela neuctivým vykonáváním svých povinností.

Poslušnost.

„Svému biskupu máš býti oddán, a máš jej za duchovního otce svého uznávati“ (sv. Jeron.).

„Buďte poslušni biskupa,“ dí sv. Ignatius muč., „jako Kristus poslušen byl Otce svého; nebo hrozné jest to jemu na odpor se stavěti.“

„Jest chvalitebné, aby nižší podroboval se vyššímu tak, aby ten, jenž si nárok činí, aby to, co jest pod ním, jemu se po-

drobovalo, tomu jenž nad ním jest se podroboval. Uznávej jakýsi řád a dbej pokoje. Ty máš se podrobiti Bohu a tělo máš podrobiti sobě. Co jest spravedlivějšího a oprávněnějšího? co krásnějšího? nežli když ty se vyššímu a sobě nižšímu podrobuješ? Služ Tomu, jenž tebe stvořil, aby i tobě sloužilo to, co k vůli tobě bylo učiněno“ (sv. Aug.).

Rozbroj působiti, nemůže se k ničemu lépe přirovnati, nežli k onomu ošklivému a hroznému nástroji, jenž byl vynalezen, hlavu oddělovati od údů. Kteréhožto i ty se vystřihej!

Nemichej se do záležitostí, za něž nejsi zodpovědný, nýbrž starej se o to, co se tebe týká.

Láska k bližnímu.

„Kněží jsou náměstkové Kristovi; kdo otí kněze, otí Ježíše Krista, a kdo knězi bezpráví činí, činí je Kristu.“ (Sv. Jan Zlat.)

„Jazyk,“ dí sv. Gertruda, „má před ostatními údy těla tu přednost, že je přechovatelem nejdražších tajemství Ježíše Krista; ten tedy, kdo přijímá Ježíše Krista, a nečiní pokání za hříchy jazykem učiněné, podobá se člověku, jenž na prahu dveří svých kamení hromadí a jím na přítele svého při jeho příchodu hází.“

Máš-li podati zprávu o spolubratru tobě podřízenému, drž se té zásady: „Raději stokrát, nežli jednou uškoditi.“

Ach, jak často stává se, že nedbalý kněz opravdivé nebo jen domnělé neopatrnosti a neprozřetelnosti horlivého kněze přehání a na veřejnost dává, aby svou lenost pláštěm přikryl.

Nejsi-li jeho představeným, následuj velikého Konstantina, který praví: „Kdybych vlastněma očima viděl kněze hřešiti, vzal bych své vrchní roucho, abych jej jím přikryl, abych jej viděti nemohl.“

Misto abysi zarážel ostré hřeby do krvácejících ran svých spolubratří, abys je zvětšil a jedem naplnil, vlij do nich olej a víno utrpné lásky; pak zkoumej se před Bohem, zdali jsi se někdy podobné chyby nedopustil anebo snad právě nyní, tak se neprohřešuješ a potom ulož si, jak za předešlé, tak za nynější tuhé a spasné pokání;

Sousední kněz, chudý kněz, kněz na cestách mají ti býti vždycky vítáni. Neochuzuje se, kdo Krista v osobě jeho sluhy přijímá.

Pokora.

Sv. Bernard určuje pokoru takto: „Ona jest ctnost, již člověk na základě důkladného sebe poznání sebe sama málo si váží.“

K tomu dokládá bl. Tomáš Kempenský: „Toť nejvyšší a nejprospěšnější úloha, náležitě sebe poznati a sebe si vážiti.“

Tato ctnost jest knězi tak potřebná a opáčná nepravost jest taková překážka milosti, že mnohdy dopouští Bůh, abychom ošklivých chyb se dopustili, aby se nám oči otevřely a své skutky patřičně zaříditi mohli. Když jsi povýšen k nějaké vysoké hodnosti, dobře vštip si v paměť svou: Čím větší jsi, tím více pokořuj se ve všem . . . a slova Ježíše Krista: „Kdo větší jest mezi vámi, jednej jako menší a kdo pánem, buď jako služebník.“ Vykonávej pokud možno nižší služby úřadu svého právě tak horlivě a rád jako největší. (Pokračování.)

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Zelada, jak známo v celém Římě, zcela vhodně charakterisován ve známé satyře: Conclave 1774. Když zemřel dne 22. září r. 1780 kardinál Carracciolo di Santobono dostal arcidiakonát v Casetru v diecési kordovské.

Caraffa Trajetto osvědčil se se stránky právě nenejlepší jako sekretář kongregace biskupů při procesu biskupa z Aquapendente. Jsa občanem neapolským závisel na Tanuccim, poněvadž jsou všechna opatství jeho v této krajině. Přes všelikou přetvářku byl velmi prudkým a horlivým pronásledovatelem zajatců

Casali byl dříve guvernérem Říma a byl nemilosrdným, zvláště ku Grilettovi. Ještě před rozsudkem dal zabaviti statky jeho. Griletto zemřel u vyhnanství, Pius VI. odsoudil všechny, kteří měli podílu u vykonávání nespravedlnosti a bezpráví na tomto nešťastníku, aby nahradili vdově je ho vše, co uloupili.

Casali smýšlel o sobě velmi vysoko a mněl se v posledním conclave za velmi hodna státi se papežem. Poněvadž byl starší bratr jeho jesuitou, zdálo se, že bude soudcem tím mírnějším. Než nebylo tomu tak. Při každé příležitosti dával na jevo své zášti proti jesuitům, přijímal žádosti jejich pýchou a nadutostí mohamedánskou a nakládal se starším bratrem svým velmi nemilosrdně.

Kardinál Marefoschi, úhlavní to nepřítel Tovaryšstva, osvědčil se za Klementa XIV. neústupným již v záležitosti irské kolleje a římského semináře. Celý Řím žasl, vida, že ho Ganganelli učinil členem komise. Každý obžalovaný má právo, protestovati proti soudci, jenž úhlavním jeho nepřítelem: ale jesuitům nebylo popřáno užití práva tohoto. Zatím však se věc dařila přece jinak, než se domníval Ganganelli, Marefoschi hanil počinání si komise kardinálů výrazy nejostřejšími, a nechtěl se zasedání již ani účastniti, o nichž mluvil až hrůza. Ba za Pia VI. šel jen jednou do schůze a jen proto, aby mohl protestovati proti předešlým nespravedlným soudním řízením procesu. Při tom si počínal velice ostře. Vyjádřil se co nejrozhodněji, že, neměl-li podílu na bezpráví proti zajatcům do nebe volajícím, nechce ani nyní sdíleti hanby komise.

K objasnění a stvrzení toho všeho, co dosud uvedeno o záměrech komise, ještě toto.

Hned na začátku procesu Bernardiny Renzi z Valentana komise předpokládala, že úmluva mezi ní, jejím zpovědníkem, p. Azzalonim, arciknězem z Valentana, a jesuity. Podezření toto bylo dovoleno a i nutno, aby se přišlo, jak se říká, všemu na kloub. K tomu komise vyhledala muže, jenž byl zaměstnán u sv. officia, kněze jménem Pacifici, jež odeslala, patričně ho poučivši, do Valentana.

Když zemřel Klement v září v čas od Bernardiny předpověděný, rozhlásilo se v Římě a po celém světě, že Klement otráven; a poněvadž prý jed účinkoval v určitý den, Bernardina mohla ustanoviti září a rovnodennost jakožto dobu úmrtí již šest měsíců napřed. Je to věc tak nechutná, že tomu nemůže nikterak věřiti člověk, jenž má alespoň trochu rozumu.

Kardinálové komisaři ustanovili, buď že věřili v takovou neuvěřitelnou vlastnost jedu, buď že chtěli užití tohoto nařknutí k provedení jiných svých záměrů jinak již

známých, buď stůj co stůj, přijíti na stopu původcům otrávení.

Narídili tudíž p. Andreetti-mu, aby s předmětem tím zavedl soudní vyšetřování.

Andreetti nerozuměl ovšem proroctví, ale byl přece trestním soudcem generála a assistantů, jimž komise chtěla přičísti toto otrávení. Jaká to čest pro jasnou komisi kardinálů, odhalí-li, že ten, jenž zrušil Tovaryšstvo, sešel se světa rukou nej přednějších členů jeho! Návrh takového procesu zdál se p. Andreetti mu tak výstředním, že s ním nechtěl naprosto nic míti. A kde by byl také začal? Klement otráven: to bylo přede vším dokázati a to legaliter.

Dále dejme tomu, že Klement otráven; ale vždyť se mu dostalo jedu teprve v dubnu r. 1774, jak říkali všichni, kdož mluvili o jedu; a přece byl generál a assistanti již od srpna 1773 neustále v žaláři, jsouce pilně střeženi a nepřicházejíce naprosto s nikým v nějaký styk. Nemohli tudíž dáti jedu papežovi ani sami, ani pomocí jiných. Ale zatím se komise držela neustále této myšlenky a zvláště Caraffa Trajetto. Andreetti konečně přinucen, sestaviti spis na základě důvodů, a doručiti ho každému členu komise, v němž dokazoval velmi zřetelně a pádně, že vzbudila dosud předešlými skutky svými s dostatek nenávisti proti sobě; a předmět otrávení prý objeví jejich malomocnou zuřivost proti nevinným, ano nařknutí toto nemůže míti ani stínu pravděpodobnosti. Domohl se alespoň nějakého účinku.

Záměrem komisařů bylo (aniž doufali, že shledají zajatce vinnými nějakým otrávením), zavést alespoň soudní vyšetřování, mluvit o jedu, o generálu, o assistantech, jako travičích, ale konečně vyšetřování skončiti, poněvadž prý nestává důkazů a přikrytí vše pláštěm dobroty.

Směšný vrtoch, že dostal Klement XII. tak zvanou tofánskou vodu*) na Velký Pátek v kalíšku čokolády, a že vypiv tento jemný jed znenáhla scházel, možno vyvrátiti velmi snadno, uváží-li se:

1. že nemůže žádný jed v jediné dávce účinkovati 5 až 6 měsíců, dle výroku všech

*) Vlastní účinek této tofánské vody (chemikové a lékaři tvrdí ku cti lidstva, že vody takové nestává, aniž stávatí může) prý záleží v tom, že rozpouští znenáhla v 5 až 6 měsících pevnou část krve nebo dle jiných srážející se mizu. Credat Judaeus Apella!

rozumných lékařů. A dejme tomu, že může býti připravena aqua tofana, přece dle úsudku všech, kteří ji připouštějí, nejsilnějším protijedem šťáva citronová. Ale nikde se neužívá tohoto ovoce v míře tak hojně jako v Itálii: a tudíž by byl papež zajisté užíval denně tohoto protijedu. A přece by byl jed účinkoval tak dlouho? A přece lhali někteří v Římě, dávající na jevo svou nevědomost, předstírajíce a rozšiřující, že dostal papež jednou po obědě vodu tofánskou ve sklenici limonády, a jeho číšník prý zemřel dva dny po smrti papežově, právě tak vychradlý jako pán jeho. Než to lži, neboť ještě nyní tento číšník na živě v kavárně San Lorenzo in Lucina (v Římě, u kostela téhož jména), u ujce bratra Františka. Nebyl nikdy nemocen a také po tom ani nikdy netoužil.

Tuto bude zajisté na pravém místě směšný, ale pravdivý příběh, jenž svědčí o hlouposti a potutelné zlomyslnosti některých mnichů v Římě.

Jeden ctihodný pán z řádu theatinů, prokurátor v San Silvestro tvrdí ještě dnes a zapřisahá se až brůza, že se jesuité dovedli kouzelnictvím státi v andělském hradu neviditelnými, že se živili u tabule sv. Otce a že mu mohli tudíž zcela dobře nasypati jedu do limonády. Věčná škoda, že tento mnich není právníkem; pak by tento ostrovtipný náhled mohl býti připočten *responsis prudentum*.

Ještě jiným závažným svědkem jedu jest jeden minorita ai SS. Apostoli a tudíž bývalý důvěrný přítel Klementův. Psalť do Neapole: že prý již známo, odkud se vzal ten jed, čili ta pekelná vodička, že přišla totiž pomocí luciferovou z Benátek, ale nikoliv od tamějších jesuitů, nýbrž jen od jejich přátel.

Ba jakýs lékař, větroplach, podal španělskému ministrovi Moninovi, jenž mu nařídil, aby byl přítomen ohledání mrtvoly, ostrovtipnou zprávu, v níž dokazoval a priori, že Ganganelli otráven.

Klementův tlustý kuchař a všichni domácí ujišťují a zapřisahají se (a tomu věřili také všichni rozumní lidé v Římě), že bylo vůbec naprosto nemožno, přimísiti papeži jedu, aniž byli spolu s ním všichni ostatní otráveni. Ale tento aeskulap della Piazza di Spagna úplně dokázal, že Ganganelli byl otráven:

1. Poněvadž byl nenáviděn od jesuitů, a on sám jich velice nenáviděl;

2. poněvadž by jinak selka Bernardina

Renzi z Valentana naprosto nebyla mohla předpověděti smrt takovou jistotou pět měsíců napřed, kdyby nebyla věděla, že bude otráven jedem buď z Perugie nebo z Calabrie, kdež ho dovedou připravit (o medica simplicitas!) na rok, na dva roky, na 6 měsíců, na tento den, na určitou hodinu nebo minutu, dle toho, jaká dávka se ho připraví. To byl tedy ten pravý prorocký jed, ana prorokovala právě tato selka již před dvěma lety, že Ganganelli neotevře svaté brány, a před pěti měsíci pravila na Nebevstoupení Páně k setníku drábů (Barigello-vi): „Ganganelli mne dá zajati, ale Braschi mne propustí.“ Tři měsíce před smrtí jeho pravila, že zemře v rovnodennosti; všelikou tuto jistotu a určitost měl do sebe jed z Perugie neb z Calabrie! O medicci! medicci mediam per-tundite venam!

2. Známo, že při zdlouhavém otrávení nejdříve vypadají vlasy. Papežský tělesný lékař Sabicetti zdvihl při ohledání papežské mrtvoly hlavu za vlasy a silně ji trásl. Ani jeden vlas nevypadl k úžasu přítomných, kteří se všichni na vlastní oči přesvědčili, že pošetilostí, pomýšletí tuto na nějaké otrávení, ana mrtvola jevila všeliké známky opaku.

3. Známo, že Klement z podezření že snad bude otráven, užíval všech prostředků, aby se co nejvíce potil. Za nejparnějších měsíců navlékal na se spoustu šatů a užíval prášků pro pocení. Tím se znenáhla vymočil, měl neustále bolení hlavy, a trapný nepokoj myslí odepřel tělu balsámového spánku, takže skončilo vysílení, kurděje a sněť (černec) poslední dny života jeho. Již jako mnich byl neobyčejně podezřivým, ještě více jsa kardinálem a nejvíce jako papež. Všechny tajemné spisy zavíral do své staré světnice ai dodici Apostoli, kde měl uschovány také nejdrahocennější své dary a tajné dopisy; vždy nosil klíč u sebe a přicházel tam častěji pod záminkou, že chce sloužiti mši sv. Po dlouhý čas nedal světnici, v níž obýval, vyčistiti. Jak se chtěl nadíti uzdravení v této světnici, jež byla pokryta slizami, hnísem a kapkami krve, jež naplněna byla nesnesitelným zápachem tabáku a potu, jenž prozrazoval tělo kurdějemi naprosto zkažené? Ba i postel a židle byly ostrou vlhkostí potu napolo shnilé. Lettres a M. Caraccioli, str. 181. Všelike veseli, procházky a kulečník ve ville Patrizzi ho omrzely, ba i důvěrníci jeho stali se mu snesitelnými. Macedonio

byl mu na obtíž; od svátku sv. Petra ho již k sobě nepřipustil. S „plurimum Reverendo, Religiosissimo, Eximio atque Doctissimo Domino P.“ Buontempi-m nemluvil již o kardinálském klobouku. Po 42 dni nedával audienci; ba i sluhové jeho počítávali často černou zadumčivost jeho. Nejmenší nedopatření trestal nadávkami, brozbou a klením, a hned byla v zápětí omluva, laskavost, ba i slzy. Lidé se ho báli, jako s ním cítili soustrast. Spal sotva dvě hodiny, a často volával (*Lettres à Monsieur Caraccioli, Paris 1776, p. 138*): „Co jsem to udělal! Co pak řeknou lidé omně po mé smrti? Tělesnou stráž dal zdvojnásobiti, ze strachu, že bude zavražděn. Často ho trápila obraznost a lítost, že najednou uvrhl v neštěstí tolik nevinných kněží, tolik učených missionářů, tolik vynikajících mužů, tak, že bloudil za ticha nočního po paláci a několikrát pobouřil stráž, jež volala do zbraně.“

Nechci nikterak upříti papeži, co nelze upříti ani člověku prostému, totiž omlouvati nebo zamlčeti chyby jeho. Ale u Ganganelli-ho byly příčiny a okolnosti nemoci jeho tak mnohanásobně a různě spleteny, že kolovaly v Římě hrůzné a smutné zprávy, jež jsou nyní po celém Římě všeobecně známy. Nemohou býti tudíž smlčeny, chce-li člověk dáti jen poněkud průchod pravdě, a zvláště to, že chtěli nařknouti nevinné lidi z otrávení. Jak politování hodný muž, jenž mohl dny života svého v klidu skončiti ve své světničce buď jako lektor bohosloví nebo snad jako generál svého řádu, ač píše p. Caraccioli v jeho životopisu, že se Ganganelli důstojnosti té vždy zřekl: přece známo v Římě, že neměli spolubratří jeho v úmyslu, dáti mu nějakou moc nad sebou. Nazývali ho la volpe Marcheggiana, (viz *Lettres à Mr. Caraccioli, p. 20.*), kdyby se nebyl dal ovládati jinými zámysly, chtěl se totiž papežem stát; počal se zanáseti politikou, vynášel se vysoko nad síly své a při tom donucen od bourbonských jednati proti svému přesvědčení byt i lepšimu. Mám za to, že hleděl schválně odkládati se zrušením T. J. domnívaje se, že přivodí zatím smrt nějakou změnu okolností a celé situace. Než Pombal, Kranda, Choiseul a Tanucci neustávali probouzeti ho prostřednictvím Macedonia a Buontempi-ho z jeho nečinnosti a nutkali ho, aby se odvažil tohoto nemilosrdného kroku.

(Pokračování.)

Prosba!

Když večer přichází, když ráno vzplane,
vždy modlitba z mé duše smutné kane
a srdce chví se v řadru mém —
zrak k Tobě zírá, Bože nad oblohou:
„Ó smiluj se mou vlastí nad ubohou
a chraň mou drahou, krásnou zem’.“

Ó, chraň ji, chraň! . . . Hleď, jak jest zdrána,
jak slávychtivým davem stále štvána,
že zplakat musí věrný syn —
a v celém světě nikde spásy zřítí,
jen planá, chlubná slova slyšet zníti,
však nikde, nikde mužný čin . . .

A naše budoucnost, toť noc je tmavá,
v níž nezasvitne jedna hvězda smavá,
že úzko při tom věrným všem . . .
a proto prosím: „Bože nad oblohou,
ó smiluj se mou vlastí nad ubohou,
a chraň mou drahou, krásnou zem’!“

K. Th. Kotrouš.

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal Bohumil Brodský.

H n ě v.

(Pokračování.)

Ve statku u Frantíka bylo také hlučno. Hosté vypyávali se hospodáře a jeho ženy, co se to stalo. Tato všecka rozlícena, líčila, jak ji bratr mužův a švakrová okrástí chtěli. Dostal při tom i dobrák Frantík svůj díl, ačkoliv proti jindy byl dnes též pobouřen a rozčilen. Na další hodování nebylo ani pomyšlení a přátelé, rozladění nepěkným výstupem, loučili se a rozcházeli domů. Než minula hodina věděla celá ves, jak se synové Maršíčkovi rozešli. Hovořili o tom všelijak, nechválil jich však nikdo, že hned v den pohřbu pro malichernost takovou mrzutost způsobili. Jeden přidržoval Josefovi, druhý Frantikovi a zvláště selky rozcházely se ve svém mínění, která že hospodyně má pravdu, Josefova či Frantikova.

Když se druhého dne bratři probudili, na prvním místě vzpomínali včerejšího dne. A ta první vzpomínka nebyla příjemnou. V prsou jejich ozvaly se výčitky, že si počínali ukvapeně, nepěkně, že se před celou obcí v hanbu uvedli a hned po po-

hřbu o věci po otci pozůstalé takové hádce připustili. Jakmile ale jich ženy vstaly a ovšem o věci té také hovořiti počaly, měnilo se také jejich mínění. Dříve každý část viny též na sobě shledával, když ale žena počala opět obyvatelům druhého statku láti, shledávali vinu jen na protivnicích, sebe pak měli za nevinné. Prizvukovali svým ženám a sliboval jeden druhému, že mu věřejší jednání oplátí.

„Viš co, muži,“ řekla žena Frantikovi, „aby si nemyslili, že jsme nějaká žebrota, dej jim to harampáti po tatikovi. Vynes to na zahradu, ať si to vezmou a najedí se toho.“

Frantik povolil a za pomoci čeledína vynesl truhlu i skříň na zahradu na díl Josefův. Zahrady totiž bratří sousedily a starý Maršíček koupiv druhý statek, plot zahrady dělici, beztoho chatrný, spálil, tak že jen dle stružky poznati se mohly hranice jedné i druhé. Žena Josefova viděla ze dvora, co její švakr dělá a všechna rozlícena běžela za mužem do světnice, kdež mu pověděla, co se bylo stalo.

„Hned jdi, muži, a hoď jim to nazpátek,“ křičela. „Kdo se jich o to prosí? Vida, rádi by se již udobřili, ale na to si počkají. Ukažeme jim, že jsme také takovými pány, jako oni.“

Josef bez odkladu skutečně šel a s oráčem nepřilíš šetrně odstěhoval nábytek věkem již sešlý na díl bratrův, divaje se vítězně na svou švakrovou, která s boky podepřenými ze svého dvora na to hleděla.

„To jsem jim dal,“ chlubil se ženě. „Koukala na mne jako peklo, ale já tím bacil, až to praštělo.“

„Dobře tak,“ chválila ho žena. „Ta furie pukne zlosti. Pěkně štěstí udělal s ní Frantik. Ale hodila se k němu. Jsou oba stejní.“

U Frantika zatím hovořili téměř stejně.

„Méls bratra viděti,“ vypravovala žena, „jak tím schválně házel, aby se to jen hodně rozbilo. Pěkně si váží věci po otci. Dělají ze sebe velké panstvo, jen aby jim nebyly jednou malé boty dost.“

„Nech jich jen,“ chlácholil ji Frantik. „Za nějaký čas přijdou sami a pak jim teprve povím, zaž je toho loket.“

Na smír tedy mezi bratry nebylo ani pomyslení. Hněv včera vzniklý rostl do výše a popudil bratry dokonale. Dávali veřejně na jevo, že se spolu hněvají. Vyhýbali se sobě a musili-li se potkati, jeden druhého ani si nevšimli. Ženy při každé

příležitosti hněv vzájemný na jevo dávaly a nejhorší věci jedna o druhé povídaly.

Tento stav věci nezůstal ani bez následků na druhé obyvatele vesnice. Kdo držel s Frantikem, mrzel se na Josefa a jeho přátele a tito opět netajili se svým hněvem na druhé. Zřejmě tato roztržka vypukla, když měl býti volen v obci nový představený. Starý představený prohlásil, že více volby nepřijme a tu oba bratři jak by si řekli počali se ucházeti o tuto hodnost zároveň. Sotva se dověděli, že oba by byli rádi zvoleni, počali ze všech sil se přičiňovati o to, aby bratr propadl. Volba jindy klidná byla tedy tentokráte velmi hlučná, ba bouřlivá. Výsledkem jejím bylo, že byl Josef zvolen za představeného, ale Frantik prohlásil hned veřejně, že podá proti té volbě námítky. Přes to však radoval se Josef a strana jeho z dosaženého vítězství. Žena Josefova byla radostí jako bez sebe. Běhala od stavení k stavení, posmívala se Frantikovi a chválila svého muže.

Za to žena Frantikova malomocným hněvem téměř zuřila. Stihala Frantika výčitkami, že jest slaboch, že se nechal mladším bratrem přemoci.

„Abych takhle já všechno za tebe udělala a zavolala tě k hotovému,“ křičela hněvivě. „Půjde-li to tak dále, přijdeme o všechno a každý podruh se nám vysměje.“

Frantik mlčel a ve svém nitru zlobil se na bratra a sliboval, že vše vynaloží, aby jeho zvolení zmařil. Ženy se bál a proto ji ani neodpovídal. Když to ona viděla, plna ještě hněvu vyběhla ven, aby si zbytek zlosti vylila na čeladce. Na dvoře však nenašla nikoho a proto běžela se podívat na zahradu. A tu vidí, že na jich zahradě pasou se husy Josefovy.

Nerozmýšlela se dlouho. Zvedla ze země několik kamenů a rozběhnouc se vši silou počala jimi do hus házet. Husy poplašeny počaly křičeti a běžely k svému domovu. Než však dvora dosáhnouti mohly, zasáhl kámen jednu z nich na hlavě a druhou na noze. Do dvora vlétly husy s křikem, ale zároveň vyřítily se na zahradu žena Josefova.

„Tak ty tak, ty jedna sloto? Husy zabijeti? Počkej, zaplatíš je. Jedna jest zabita a druhá kulhá. Hned jdu k představenému.“

Nečekala ani, jak ji švakrová zdvořile odpovídala a běžela do světnice. Tu se kvapně oblékala a mezi oblékáním vypra-

vovala vše Josefovi. Ten nemeškal, vzal čepici a šel se ženou k představenému. Žena Frantíkova vidouc, že skutečně husu zabila, věděla hned, že jest zlé. V první chvíli však jevila hrdinství, nikterak si vyhrůžky švakrové nevšímajíc. Ještě s jakousi pýchou vykládala muži, jak ty vedlejší vyplatila. Když však viděla kolem běžeti Josefa se ženou a mířiti rovnou k představenému, přece se zarazila. Mrzelo ji to nyní. Budou o ní všelikak mluvit a po vesnici ostouzeti.

„Poslouchej, muži,“ řekla odvrátíc se od okna, „jdi k představenému. Jde tam Pepík se ženou. Budou jistě na mne žalovati. Pověz jim tam pěkně, jací jsou. Mně nadávala, že jsem slotu. Pohroz jim, že je budeš žalovati u soudu pro nadávání.“

Ale Frantík se ze svého místa ani nehnul.

„Viš co, jdi si tam sama,“ řekl rozhněván ještě výčitkami ženiny. „Před chvíli jsi povídala, že nic nedělám a že se musíš o všechno starati sama. Co jsi si tedy upekla, sněž si sama. Nemusila jsi kamením házet, nedělá to nikdo, leda rozpustili kluci.“

Žena zlostí zesinala a s tváří hněvem hroící postavila se před muže.

„Ty jsi muž? Styď se! Mluvíš o mně jak bych byla děvečkou a ne hospodyní. Jste vy to pěkní bratři, nezádáte jeden druhému. Abys věděl, nepůjdu také nikam, ať nás třeba uklobají.“

Šla do přístěnku a tu přecházela, vlastně probíhala, zastavujíc se chvílemi u okna a dívajíc se ke statku představeného. Za chvíli viděla, že odtamtud vyšel obecní slouha, který byl zároveň poslem obecním a že mří k nim. Ochladla na chvíli a čekala, co se bude dít. Slouha skutečně vešel k nim do statku a za okamžik slyšela ho vstupovati do světnice k mužovi.

„Pochválen buď Pán Ježíš Kristus,“ pozdravoval.

„Až na věky, Petrášku,“ odpovídal muž. „Co nám nesete?“

„Že vás nechá, hospodáři, pantáta představený pěkně pozdravovati a vzkazuje vám, aby přišla hospodyně trochu k němu. Přišli naň vedlejší žalovat, že zabila jednu husu a jednu potloukla.“

Frantík vstal a otevířev dvěře volal na ženu. Ta byla plná zlosti, že ji prozradil, kde jest. Dobře za dveřmi slyšela poselství sluhovo a trásla se zlostí, že se představený opovážil pro ni slouhu poslati.

„Vyřídte představenému,“ vyjela si na slouhu z ostra, „že má tak daleko ke mně, jako já k němu a že nikam nepůjdu. Co jsem zabila, dovedu zaplatiti a nemusím se zlobiti s ledajakými lidmi. S Pánem Bohem.“

„No, na mne se, panímámo, nehněvejte,“ onlouval se slouha. „Mě sem poslal pantáta představený a musil jsem jíti. Co s nim máte, nevím a vyřídím mu co chcete.“

Pozdravil a odcházel. (Pokrač.)

DOPIS.

Z Kolinského vikar., 20. července t. r.

(Zpráva o pastorální konferenci.)

Nedávno v českém listě bylo proneseno přání, aby se konference vikariátní konaly u nás každého měsíce. Tak prý se děje v Belgii, tak častých porad vymáhá prý doba naše přítomná. Neznajíce příčin, jimiž horlivý navrhovatel své mínění podpirá, pravíme po své zkušenosti rozhodně, že nám dvě konference v jednom roce dostačují, že se na každou z nich těšíme, hojně se jí účastníme, vyhovujíc tím bez mála předpisům naší diécesní synody z r. 1873. Tak milou byla nám i naše porada, ku které jsme se sešli v tomto měsíci v Kolíně v konventě OO. kapucínů. Schůzi zahájil vys. důst. p. kanovník, vikář Ant. Lad. Dlask. Projeviv radost nad hojným účastenstvím v konferenci, připomenul co milého i nemilého na letošních kanonických visitacích v celém vikariátě shledal. Sdílel na př., že v Radimi, na farní osadě Dobřichovské, nákladem knížete Jana Liechtensteina krásná nová kaple se staví, že na téže osadě se ustavuje výbor k vystavění nového chrámu v Pečkách při dráze; že v Kouřimi vzdělána nová věž a zvonice, v Ovčárech a Křečhoři poríženy nové oltáře hlavní. Připomenul také, jak slavné misty zkoušky ze sv. náboženství jsou konány, jak hojně osadníci jim byli přítomni, jak školy a kříže v nich byly vyzdobeny. Z takových zpráv se účastník porady dovídá, jaká činnost se jeví ve vikariátě, v čem jeho kolatura nad jiné vyniká, aneb za jinými pozadu zůstává. Nelze zapřít, že takové zprávy jsou i zajímavé i poučné, jednak povzbuzující, jednak od pastorálních chyb a nedopatření odvracející. V otázce

jak se mají číslovati jednotlivé matriční akty v obou originalech, rozcházela se mínění a nebylo docíleno shody. — Po těchto předchozích poznámkách probírány otázky, které Nejdůst. k. a. konsistoř pro letošní rok ustanovila. První z nich takto zní: „Udejtež se zevrubně vnitřní a vnější právní následky církevních ustanovení, kterými se zapovídá, aby klerikové bez potřebné pravomoci a bez potřebného svěcení nějakého úřadu nevykonávali.“ Případnou odpověď dával kaplan Kolínský vp. Fr. Regal. Vytknuv rozdíl mezi kněžstvem St. a Nov. Zákona, ukázal, že v dokonalé úmluvě nové jest i dokonalejší roztržení služebníků církve, kleriků, a byly-li určité předpisy a podrobná ustanovení o povinnostech a právech kněží a levitů v Starém zákoně, jak svědomitě sluší se, šetřiti příslušných nařízení v Zákoně novém. Kdyby klerikové církevních ustanovení nešetřili, bez patřičné pravomoci funkce nepřislušné se podjímal, ukazovali by tím nejen neváznost k předpisům svaté Církve, jejímiž svědomitými a poslušnými sluhy se státi chtějí, ale nad to se stává, že akt, jimi konaný, bývá neplatný, nedovolen, vždy pak lehčena jeho vznešenost. Takový klerik se stává irregularním; uvaluje na sebe vinu, jižto nazýváme *abusus ordinis*. Za těmito vnitřními následky jdou po zákonu následky zevnější, na př. *prohibitio*, *suspensio*, *depositio*. Poučnou výstrahu dává i samo Písmo sv. St. Zák., vypravujíc, že „vztáhl Oza ruku svou, aby zadržel archu: nebo vůl, zbujněv, maličko ji nachýlil. I rozhněval se Hospodin na Ózu a zabil jej, proto že se dotekl archy,“ k čemuž nebyl oprávněn a zmocněn. (I. Par. 13, 9. 10.) Odstrašujícím jest i vzbouření a trest dvou set a padesáti levitů, v jejichž čele byli Kore, Datan a Abiron. (Num. 16, 1—50. 17, 1—13.) — Ke druhé časové, jak říkají, palčivé otázce odpověděl vp. Ant. Zelenka, kaplan Kouřimský. Otázka zněla: „Jakých zkušeností nabyli jednotliví duchovní správcové v příčině nebezpečí, která vznikají z nynějšího sociálního hnutí a jak jest si vésti duchovnímu správci oproti nim?“ Začínaje slovy proslulé encykliky papežské o sociálním konfliktu, před kterým stojíme, ukazoval, jak všude se otázka dělnická přetřásá, v kruzích učenců, na odborných kongresech, ve shromážděních lidu, v zákonodárných sborech a v radě knížat. Otázka dělnická jest jen větví na stromu socialismu. Ovoce pak, jež na tomto

stromu mnozí chtějí česati, jest jedovaté, zhoubné; neboť podvrtná strana socialistů prohlašuje se pro ateismus, jest komunistická, usilujíc zničiti soukromý majetek, právo vlastnické, odnímajíc chuť k pilné, vytrvalé práci, z jejíhož výsledku by se člověk těšil. Rovnost v majetku není možná, přiči se vůli Boží, zdravému rozumu, podlamuje ta myšlenka veškeru úsilovnou snahu. Proti zhoubnému směru socialismu bojuj duchovní správce duchem křesťanské lásky. Buď lidu chudého, dělnického upřímným přítelem, poprávaje a dopomáhaje mu ke slušnému nadlepení stísněných poměrů, avšak rozhodně zavrhuje prostředky nezákonné, vzpoury, revoluci, násilí. Horli vůbec o slušnou, spravedlivou mzdu, ale chraň se poúněcovati stav proti stavu; zaměstnávej lid dělnický dávej sám ochotně přiměřenou mzdu. Zasedáti v důležitých sborech a komunitách, pozdvihuj vždy svého hlasu ve prospěch spravedlivých tužeb a potřeb lidu dělnického a nemajetného. Aby pohnul jiné ku mzdě spravedlivé, k dobročinnosti a službovnosti, sám předcházej jiné účinnou láskou k bližnímu, sám vždy bývej v první řadě křesťanských lidumilů. Leckterou chybu lidé odpouštějí ochotně duchovnímu; ale zistnost, skoupost, lakotu, přemrštěnost u vybírání poplatků štolárních mu nechťivá nikdo prominouti. Církev křesťanská od samého počátku svého vždy pečovala o chudé, nemajetné, bídné; kdežto pohané ubohých těchto bližních bez pomoci nechávali, církev vždy útluu péči o ně za povinnost ukládá a nikdy se jich ujímati nepřestane. Poněvadž socialismus z protikřesťanských zásad pochází, den co den jeví se potřeba, navrátiti se k zásadám křesťanské moudrosti a dle nich zcela zaříditi život, mravy a zákony. — Po skončené poradě proneseno upřímné, jednomyslné přání, aby se vys. důst. p. vikář ve zdraví a v radosti dočkal zlatého svého jubilea kněžského. J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Em. nejdůst. p. František de Paula, kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, vysvětil v neděli 19. t. m. na kněze 39 alumnů kníž. arcib. semináře a 7 kleriků z rozličných řádů. V pondělí 20. t. m. odebral se Jeho Eminencí na nějaký čas na své letní sídlo v Břežanech.

— **Katolicko-politická jednota pro království České** konala v neděli 19. t. m. občasnou schůzi v Černošíně, na níž promluvil nejprve předseda katolicko-politické jednoty Jeho Osv. p. hrabě Karel Schoenborn „o nynější situaci,“ po něm J. Osv. p. hrabě Karel Ervín Nostic, místopředseda jednoty „o společných zájmech velko- a malostatkářstva;“ na to pojednal vdp. Václav Schreiner, farář Černošinský velmi pěkně „o nynějším postavení katolíků u nás,“ p. baron Schürstadt o tom, „jakými prostředky mohlo by katolické smýšlení lidu upevněno a rozšířeno býti“ a p. František Hable, majitel hospodářství v Černošíně „o boji kulturním.“ Ku konci vyzval p. předseda přítomné, aby povolali Slávu sv. Otcí a císaři.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Nejdůstojnější kníž. arcib. konsistoř a veosl. c. k. místopředsedství v Praze schválilo zřízení pobočného spolku: „*Ústřední odbor knihovny zřizující a udržující*“ při spolku „Družstvo Arnošta v Praze.“ Za zakládajícího člena Družstva Arnošta z Pardubic přistoupil nejmenovaný kněz diecése Litoměřické a vdp. František Pohunek, redaktor a kaplan u sv. Štěpána v Praze daroval 2 zl.

— **„Josefium:“** „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochrannou sv. Josefa“ v Praze otevře své místnosti a započne činnost svou 20. srpna t. r.

Literární oznamovatel.

— **„Časopis katol. duchov.“** číslo 6., roč. XXXII., má tento obsah: Klerikální seminář a bohoslovné učiliště v Hradci Králové. Manželství bratra se sestrou u dítek Adamových. Methoda dějepisu. Komenského polemiky proti katolické církvi. Možnosť sblížení se církve východní se západní. — Kronika: Rozklad metrop. kapitoly Ostříhomské proti přeložení sídla uherského Primasa z Ostříhoma do Budapešti. Illustrace ke státnímu monopolu ve školství. Smlouva nepnoletých manželů o náboženském vychování dítek. Dispense k manželství na smrtelném loži. Svoboda vyznání náboženského dle praxe zednářské. Upravení poměrů řecko-nesjednocené církve v Bosně a Hercegovině. Ještě jednou „oratio pro Imperatore“ v Rakousku. Valná hromada Akademie křesťanské v Praze. — Literární oznamovatel pojednává o jednom spisu.

OBSAH: Kázání na neděli jedenáctou po sv. Duchu. — Řeč o pohřbu. — Novosvěcencům. (Báseň.) — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokr.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokrač.) — Prosbá! (Báseň.) — Hříchové a pokuty. VI. Hněv. Povídka. (Pokr.) — Dopis. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Kuchynka*, děkan Rakovnický, za far. v Stodůlkách;
- p. Jan *Pelíkán*, far. v Zdebuzevsi, za far. ve Vavřinci;
- p. Alois *Šmakal*, admin. v Štěpánově, za admin. v Zdebuzevsi;
- p. Frant. *Halbich*, katech. v Libui, za katech. na měst. dívčí škole na Smíchově;
- P. Rayner *Hausner*, kněz ř. minoritů, za koop. u sv. Jakuba v Praze;
- p. Frant. *Daďourek*, far. Libšický, za faráře v Minictech;
- p. Josef *Chalupský*, kapl., za admin. v Rakovniku;
- p. Josef *Prachař*, kapl. v Uhříněvsi, za far. v Kolodějích;
- p. Adolf *Pergl*, kaplan v Lužci, za admin. v Libšicích.

Upřázdnuená místa:

- Zdebuzeves*, fara patr. náboženské matice, od 16. července;
- Rakovník*, děkanství patr. obce Rakovnické, od 19. července;
- Libšice*, fara patr. p. Morice kníž. z Lobkovic, od 23. července t. r.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli dvanáctou po sv. Duchu.

„Právě jsi odpověděl: to čin
a živ budeš.“

(Luk. 10, 28.)

Na pustinách Egyptských ubytoval se v třetím věku podle poustevníkův křesťanských bludař Manichejský. Stalo se však, že musil jedné doby vydati se na cestu ze své poustky. Že však nebyl dobře povědom cest na pustinách a vítr pískem je zavíval, ubohý zabloudil. Schylovalo se k večeru a před nim, za ním ležela poušť, nad hlavou sbíraly se mraky, od západu zdvihal se vítr, bouřlivá noc hrozila nebezpečenstvím života. Na štěstí však zahlédl před sebou chyšku poustevnickou. Předvídal sice, že tam přebývá katolik, jiné doby byl by se mu vyhnul, tu však co naplat? I zamířil k chyžce, došel k ní, netroufal si ale zaklepati na dvířka. A hle, dvěře se otevrou a starý poustevník, vyšed ven, prosí ho snažně, aby vešel a uhostil se u něho. I vejde. Staříčkový muž prosí, by sobě pohovil, snáší, co má nejlepšího, a počíná sobě jako matka, když se jí navrátí z dalekých cest syn milovaný. Bludař trne, nevěří očím, nevěří sluchu, a přec ví patrně, že nesní. Stařeček ošetřuje ho, jak jen může, stele mu své lože, plášt svůj klade mu místo pohlavníčky, sám pak uchyluje se stranou do koutka v úzounké chyžce své. Hostovi to nedá spáti, moc víry katolické jeví se mu v celé kráse. „Vira, která jest pramenem takové lásky k cizinci, nepříteli, musí být pravdivá,“ tak myslí, cítí a nevýslovnou mocí táhne

ho to, by byl katolíkem. V blahém pocitu, že chce být učenníkem výborného starce, utěšeně usnul. Sotva zasvitilo ráno a bludař probudil se k novému životu. Poustevník navrátil se zatím od ranních modliteb svých, a tu opět jako sluha věrný hledí předejít každé potřebě, vyhověti všeliké žádosti hosta svého. Tento však nemůže to již déle snést. I vrhne se k nohám šlechetného sluhy Páně. Z očí se mu valí slzy, prosí srdečně poustevníka, by jej vyučil víře křesťanské. „Tvá láska,“ vece, „mi oči otevřela. Nauč mě věřiti, nauč mne milovati, jako ty miluješ!“ Stařec zplesal. Bludař stal se učenníkem Kristovým a vírou otevřely se mu prameny pravdy, lásky, blahoslavenství!

Co říkáte, moji draží, tomuto příkladu? Ó vím, že se vám zajisté líbí ten skutek lásky, který stařeček tento na onom bludaři učinil. A hle, takové lásky máme i my pilni býti; neb láska to jest, bez kteréž života věčného dosíci nelze; jak nás o tom v dnešním svatém evangeliu sám milý Ježíš poučuje. Neboť jako dnešnímu zákonníku, podobně zněla by odpověď Kristova i každému z nás, kdož by se ho tázal: „Mistře, co čině život věčný obdržím?“ I řekl by mu: „Čemu pak tě učili učitelové tvoji?“ A on by musel vyznati, že mu bezpočtykrát na srdce kladli slova: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své a ze vši síly své, i ze vši mysli své, a bližního svého jako sebe samého.“ A tu by onen božský mistr doložil: „Právě jsi odpověděl: to čin a živ budeš.“ Ó bohdež by tedy pravá láska k Bohu a bližnímu sprovázela nás po všech cestách našeho puto-

vání vezdejšího! Tu by nás neminulo nebe, ano již i v tomto světě měli bychom takorčka nebe. *Neboť láska změnila by zemi tuto v krásný ráj.*

Pojednání.

Jak učení mužové soudí, bylo to v jižní Asii mezi čtyřmi řekami, totiž Fison, Gehon, Tygris a Euphrat, kdežto dny nevinosti travili první rodiče naši. Oplývající vším, čehož jim bylo třeba, co vtělení dva andělové kráčeli vedle sebe tu v pokoji a blaženosti nezkalené. Sám Hospodin co otec s dětmi s nimi obcova, je poučoval, k dobrému vzbuzoval a před zlým vystříhal; oni pak z celé duše mu byli oddáni, co svého Otce jej milovali, z lásky té vůli jeho ochotně plnili, práce své snadně vykonávali a tak velmi byli blaženi. Vypadli však pohříchu z tohoto stavu přebíhého, když ze stromu zapovězeného byli okusili, lsti a zlobou ďábelskou svedeni, a někdejší ráj proměnil se jim v údolí pláče a strasti. Vše bylo ztraceno, i to krásné nebe, pro které stvořeni byli, bylo pro ně zavřeno; a co to pravím pro ně? Vše to zlé přešlo i na potomky jejich. — Než přišel druhý Adam, by opět zavřené nebe otevřel a ztracený ráj navrátil. A již opět může býti nebe našim podílem, již opět, jako někdy Adam a Eva, obcovati můžeme s Bohem, co ditky s předobrym otcem svým, a již opět pokojně a blaženě žiti můžeme. Však pozor! Ježíš pro nás učinil, co lidstvu učiniti bylo nemožno, co ale v naší moci jest, to nam zanechal, ač i tu nám na ruku dal, kterak bychom si počínati měli, bychom přízeň a lásku Boží si pojistili a mnohou trpkostí smíšený život vezdejší si osladili. A to jest ono veliké přikázání lásky, lásky k Bohu a lásky k bližnímu.

Neboť takto čteme u sv. Jana 14, 23.: „Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude a Otec můj bude jej milovati, a k němu přijdeme a přibytěk u něho učiníme.“ Pověsimli jste si dobře těch slov posledních? „A k němu přijdeme a přibytěk u něho učiníme,“ tak dí Ježíš Kristus. A ku komu že to přijdou? „Miluje-li kdo mne,“ to jsou ta slova, jimžto velké to zaslíbení byl připojil. Laska tedy jest tím magnetem, který s nebe vábí na zemi a táhne Boha k člověku. A je-li Bůh s námi, přebývá-li u nás, co medle nám schází k blaženosti, jaké požívali Adam a Eva v ráji? Hospodin obcova s nimi, a hle,

milujeme-li Jej, i s námi přebývá. On byl základem jejich radosti a blaženosti rajske, a nás by přítomnost jeho neblázila? Či snad není již více tyž předobrotivý Bůh a přelaskavý? Ó ještě žije Bůh onen starý, není ještě zkrácena ruka jeho, pokoj, radost a blaženost rajska sídlí v srdcích všechných, kdož vroucí láskou milují Jej. Ó milujme tedy Boha svého, a on přijde a přibytěk u nás si učiní, a pak budeme mít každý krásný ráječek, v němž blaže bude nám.

Podivná zdá se býti snad mnohemu řeč má a k pravdě nepodobná; neb myslí si mnohý, i já miluji Boha svého, a místo růží rajských roste mi bodláčí a trní. I věřím milerád, bratře a sestro drahá, jenž takto u sebe myslíš, avšak vím také dobře, odkud to, že život není tím utěšeným rájem, jakým by býti měl. Ty žiješ ve společnosti lidské, jsi-li otcem nebo matkou, jsi-li manželem neb manželkou. A tu snad vězí onen had, jenž blaženost tvou ruší, jako ji někdy v způsobě hada zrušil prvním rodičům našim nepřítel pekelný. Avšak, nejm., kdyby vůkol vás bydlela láska, oč že by to dopadalo zcela jinak? Oč, rodičové milí, že by se vám nezastesklo, že byste si přáli věčně živu býti a uprostřed dítek, jenž velké ono čtvrté přikázání dobře pochopili a láskou se odměňují rodičům svým? uprostřed dítek, jenž největší svou radost hledají v tom, když mohou rodičům svým nějakou radost připravit; jenž na každý rozkaz, ba každé pokynutí, každé okem mrknutí bedlivě pozorují a se snaží, aby vůli svých rodičů plnili; jenž, vidí-li, že rodiče nějakou práci konají, v kteréž by jich oni mohli zastati, ihned milerádi za své rodiče pracují; jenž, kde a kdykoliv mohou, raději sami sobě od úst utrhuji, aby svým rodičům dáti mohli; jenž o čem vědí, že by to rodiče bolelo a mrzelo, ihned se toho odrikají, a jenž zvláště na svých modlitbách s největší vroucností za své rodiče Pána Boha prosí, aby jim život prodloužil, aby se s nimi dlouho radovati mohli. Rodiče draží, nebyli byste uprostřed takových dítek blažení? nežili byste jako v ráji? A hle, to by učinila láska.

A manželi a manželko, zdaž byste jeden na druhého si stěžovali a dokonce smrt na sebe volali, kdyby u vás domovem byla ona láska, ona věrná láska, kterouž jste sobě svatou přísahou a podáním ruky před Bohem vševědoucím a před celou

církvi slíbili? Neb pojdtež sebou a vstuptež v duchu do příbytku manželů, jenž onu velkou přísahu, kterouž u oltáře Páně byli učinili, věrně plní, láskou manželskou se milující. Hle, oba dva se vynasnažují, aby se vespolek slovem a příkladem ke otnosti a k nábožnosti povzbuzovali; oba dva se vynasnažují, aby si vespolek slovem a skutkem radosti připravili; oba dva se vynasnažují, aby pracovitostí a dobrým hospodařením jmění své zachovali a rozmnožili; oba dva se vynasnažují, aby se škodlivých schůzek a známostí jako ohně vystríhali; oba dva hledají a nalézají své největší radosti v modlitbách a ve chrámu Páně; oba dva se vynasnažují, aby se vespolek ani slovem, ani pohledem neurazili; oba dva se vynasnažují, aby závistivých klevet nikdy o sobě neposlouchali; oba dva se vynasnažují, aby dítky své bohabojně slovem a krásným příkladem vychováli; a rcetež, nemají-li takto v domě svém raj? A hle, ten učinila láska.

A kterak konečně by to dopadalo v celých našich obcích, kdyby v srdcích všechněch uhostila se láska, kteráž i trpělivá jest i dobrotivá, kteráž nezávidí, nečiní nešlechtně, nenadymá se? Aj, tu by nebylo lazarů a mrzaků opuštěných; sirotků a vdov, pomoci zbavených; poběhlíkův, na zkázu obce odrůstajících; tu by nebylo lichvářů a lakomců, utrhačů a klevetníků, lhářů a zlodějů, svůdcův a vražedníků. A kdyby jich nebylo na zemi, kdyby pravda potkávala se s milosrdenstvím a spravedlnost objímala a líbala se tu s láskou, ó rcetež, kdo z vás by pak váhal zemi nazvati rajem? A hle, to opět učinila by láska!

Ó kéž bych již mohl hluboko do srdcí všechněch velkým písmem napsati to jediné slovo „láska,“ jaká změna stala by se tu v srdcích jednotlivců, v rodinách i v obcích. Než co to pravím? Já bych to chtěl učiniti? O to se postaral již onen tvůrce přemoudrý, jenž člověka k životu povolal. Bohem samým hluboko vepsána jest každému láska. Než kam pak se poděla ze srdci tak mnohých? Aj, ona tam jest; ale písmeny její zamazány jsou nevděčností, hrubostí, lakomstvím, pýchou, nestřídmostí, smilstvem a jinou nečistotou a duševním neřadem. Bohem samým hluboko vepsána jest každému láska. Než kam pak se poděla ze srdci mnohých synů a dcer našich? Ach, ona tam jest. Ale bohužel, buď špatné vychování, neb špatný

příklad, neb špatná společnost, neb neznalost svatého náboženství, zamazala krásné písmeny její prachem a neřadem nevděčností. Bohem samým hluboko vepsána jest každému láska. Než kam pak se poděla ze srdci mnohých manželů našich? Kam se poděla ta láska ze srdce mnohého manžela, kterou mu tam sám Bůh byl vepsal a kterou druhu svému před oltářem svatosvatě sliboval? Aj, ona jest tam! Než jaký div, který sám ďábel učinil. Všechny písmeny krásného slova „láska“ jsou tam v srdci jeho napsány, jenom že slabiky tohoto slova jsou převráceny; druhá slabika stala se první a první slabika stala se druhou, a já tam vidím psáno místo láska — skála. Ano hluboko samým Bohem vepsána jest láska do srdci lidských, ale přemnoží krásné písmeny její neznatelné číní hříšným životem svým a odtud pochází, že tato země není tím, čím by láskou státi se měla, ale že zůstává pro mnohého údolím slzavým.

Ó poznejtež již, nejm. v Kr., velikou cenu lásky, a snažte se, anó posilujte se v tom vroucí modlitbou, abyste lásku od Boha do svého srdce hluboko vepsanou, ve všech okolnostech a stavech svých slovem a skutkem jevíli. Tuto lásku ukazujte vy dítky, vy synové a dcery svým milým rodičům vděčností a starostivostí o ně. Tuto lásku ukazujte obapolně vy manželé a manželky životem pořádným, který na křesťana přísluší, přívětivostí, střídmostí a úslužností utěšenou. Tuto lásku ukazujte všickni svým sousedům a sousedkám a všem spoluobčanům, radou a pomocí, kdy a kdekoliv můžete. Neboť vězte, že žijíce v lásce, nejlépe postaráte se o sebe, Pán Bůh bude s vámi s požehnáním a milostí svou a pokojně a blaženě kráčetí budete touto poutí vezdejší k vlasti nadvězdne; neb takto splníte onen veliký zákon, který v dnešním sv. evangelium na srdce nám všem klade Syn Boží, splníte zákon lásky, která vám utvoří ráj zde na světě a ráj po smrti v nebesích. Amen.

K á z a n í

o slavnosti nanebevzetí Marie Panny.

„V Sionu utvrzena jsem a v domě posvěceném podobně odpočívala jsem a v Jerusalemě moc má.“
(Ecc. 24, 14.)

Umírající Ježíš přemilou matku svou odevzdal miláčku svému, sv. Janu. „Aj

syn Tvůj," řekl k zarmoucené matce. „Aj matka Tvá," pravil pod křížem stojícímu Apoštolu. A ten, kterýž spočíval při večeři na prsou Ježíšových, Jan miláček Páně, ochotně převzal na sebe povinnost, kterou naň skládal umírající mistr a Pán jeho. Pečlivě obstarával svěřenou sobě Rodičku Boží, až ukončila život svůj v šedesátém třetím roce věku svého, jsouc po všechny dny svého života vzorem cnosti a zrcadlem spravedlnosti. Když však ta doba se přiblížila, v níž roušku porušitelného těla složití měla, tu, jak sv. Jan Zlatoústý (Orat. 2. de dorm. Deiparae sub fin) vypravuje, jako řízením Božím sešli se všichni apoštolové, jenž po celém tehdejší známém světě rozptýleni byli, do Jerusalema, a u přítomnosti jejich zjevení andělské spatřili a mezi zpěvem mocností nebeských vypustila Rodička Boží, Maria Panna, svatou duši svou. Tělo její, jež nevyzpytatelným způsobem počalo Boha, položeno jest v tichém hrobu v Getsemaně. Tři dni bylo tuto slyšeti zpěv andělský. Po třech dnech přišel i Tomáš apoštol chtěl uctít tělo svaté té, kteráž porodila Krista Pána, a pročež uchýlili se apoštolové k hrobu otevřevše jej. Jaké však podivení muselo naplniti zbožných vyslanců Páně, když hrob nalezli prázdný, naplnění jsouce vůni přelibeznou, jenž z hrobu vanula. Nemohliť ničeho jiného se domyslit, nežli že Ježíš, jenž jako člověk z Marie Panny naroditi se ráčil jsa Bůh, Slovo a Pán slávy, že Ten, který neporušil panenství Marie Panny vzav z ní počátek svůj; že i jemu se zalíbilo neporušené tělo matky své před všeobecným vzkříšením přijmouti do slávy věčné.

A aj, dnes sobě památku toho slavného přenešení připomínáme v církvi svaté, dnes ono slavné na nebevzetí Rodičky Boží opětuje. Nemá-li však toto připamatování oslavení Marianského na nás býti zmařeno, musíme i my se přičinit, jako apoštolové Páně čest ji vzdáti. A vždyť sám Bůh pocitil matku Syna svého jednorozeného, sám Bůh povýšil ji, přijav do slávy nebes. Volát nám odtud zajisté matka našeho Božského Spasitele slovy v knize Ecclesiasticus neb moudrý Sirach zaznamenanými: „A tak v Sionu utvrzena jsem a v městě posvěceném podobně odpočívala jsem, a v Jerusalemě moc má.“ (Eccl. 24, 14.) Ano v Sionu nebeském, v svatém městě pokoje a spásy, v Jerusalemě nadhvězdám stkví se hvězda první

velikosti, Maria. Co učinilo této důstojnosti ji hodnou? Řeš snad: Byla matkou Krista Pána, kterýž do slávy své ji uvedl. Ovšem byla! Než jest to jediná zásluha její? A pakli by i byla: Odkud to, že se stala matkou Páně a jakož matka Páně dosáhla oslavení. Není jiné příčiny nežli že ona svatá Panna, ctnostmi Bohu libými se stkvěla. Protož uctil ji Bůh; proto zasluhuje i úcty naší!

Vímť, že uprostřed vás mnoho jest ctitelů Marianských. Než abychom všickni čest a chválu zaslouženou ji vzdávali, a tak povinnosti své dostáli, rozjímajme dnešního dne:

Proč Bůh Marii Pannu důstojností a slávou uctil, a z toho pak učiníme závěrku, proč i my zavázání jsme Marii Pannu ctíti?

Královno nebes, vypros nám k sv. rozjímání milosti u Syna Svého, bychom užitečně rozjímati mohli.

Pojednání.

Již na světě ctíme a velebíme ty, jenž dobrými skutky před očima našima se stkví, o jejichž ctnostech chvalitebný rozsudek se pronáší. Uvádí nás k tomu cit přirozený a touha, aby i naše ctnosti a skutky dobré uznání došly. Nedivme se tedy, že Bůh, jenž jest původ svatosti a všelikého dobra, se zalíbením hledí na ty, jenžto bedlivě ostříhají cest jeho, že oslavuje ty, kteréž za své věrné uznává. Neboť činíme nápodobně, ačkoli jen zevnitřně posouditi můžeme člověka. Bůh však prohlížíje ledví i srdce lidské, zevnitřní i vnitřní cenu člověka zná a dle ní soudí a oslavuje. Svědectvím toho výroku jest nám Maria Panna. Bůh oslavil ji a to ne bez příčin důležitých; neb Maria Panna oslavení toho stala se hodnou překrásnými ctnostmi svými.

1. Bylať to nejprve nevinnost její duše a čistota srdce, o které sv. Hugo praví, že jest radostí andělů, pokladem králů, obydlím Ducha Svátého. Žádná marná myšlénka, žádné toužení po marnosti tohoto světa nepoutala srdce její; přání neslušná, činové zlé nezneuctivali tělo její; — bylať zajisté chrámem Ducha sv. Od nábožných rodičů ctně a bohabojně vychována, v chrámu Páně k svatosti života pěstována, neznalať jiné touhy než po Bohu a rozšíření slávy jeho. Což pak divu, že se ulekla posla nebeského vstupujícího v osamělý příbytek její, v němž na

kolenou rozjímal brzký příchod po věky slíbeného Mesiáše! Což divu, že plná podivení pozdravení jeho poslouchá a větším ještě podivením poselství nebes přijímá. Patrně to ukazují slova, která pronesla řkouc: *kterak se to stane* — že já mám být matkou, matkou syna Nejvyššího, jehož bude jméno Ježíš — *kterak se to stane*, poněvadž muže nepoznávám (Luc. 1, 33) Čistá a bez poskvrny jsou, nemůžeme pochopiti, *kterak matkou má být Syna Božího*, a jen to ji unokouje, že Alžběta, její příbuzná též zaslíbení obdržela u Boha, jen to ji upokojuje když opět slyší slova andělská: „U Boha není nic nemožného.“ (Zuř. 1., 37.) A jakáť příčina její pochybnosti? Žádná jiná, nežli panenská čistota, kterou zachovati Bohu se zavázala. Vším právem učitel církve Origenes píše: Vzor a příklad nejkrásnější čistoty panenské jest zajiště Maria. — O kéžbychom všichni příkladu jejího následovali! Kéžbychom té ctnosti šetřili. Bez ohledu stavu k tomu zavazuje nás Bůh a zaslibuje čistým a srdcem nevinným blahoslavenství. Ale jak málo dbá svět na ctnost a povinnost tuto! Požívání mrzkých radostí a vyražení obírá syny a dcery tohoto světa již v mladistvém věku o poklad srdce, uváděje je do hluboké propasti hříchu a rozpustlosti. I ty, kteří svazkem manželství jsou spojeni, i ti v slovech i skutečích okazují opovržení proti této ctnosti, jakoby v tom stavu nebylo potřebí nevinnosti a čistoty srdce. O kéžbychom tedy poměli všichni, že pro tuto ctnost právě povýšená byla Marie Panna: pro tuto ctnost že ji ctil sám všemohoucí Bůh. Čím ale méně nalazáme takových krásných příkladů, tím váženější musíme nám být i Maria Panna, jenž předčila i souvěky své v nevinnosti a v čistotě srdce.

2. Ale nejen pro tuto ctnost povýšena a uctěna od Boha, zasluhuje i chvály naší; nýbrž i pro svou velikou pokoru. O té ctnosti píše sv. Isidor Hispalenský: „Nevinnost služebníků Božích musí být plná pokory a užitečného žalu, aby pokorou duch se nevypínal a nezpyšněl. žalem vnitřním ale srdce hříchu se neoddalo. Že pak Maria té ctnosti v plné míře na sobě projevovala, vysvítá nám z celého počínání jejího. Neboť mnohé byly přednosti, jimiž nad jiné vynikala. Co do tělesného původu svého, pocházela z královského rodu Davidova; co ducha se týká, tu nadána byla od Boha mnohonásobnými dary Ducha svatého; ale

to vše právě co dary Boží považujíc nezhrdla, nýbrž ponížena a uctivě chovála se ke všem, s nimiž v pospolitém životu spojena byla. A i tehdaž, když již poselství andělské byla přijala, když matkou Syna Božího od anděla byla jmenovaná, když i Alžběta matkou Páně ji nazvala, ani tehdaž nezměnila pokoru svou, vědouc, že Bůh pyšnými pohrdá, ponížených však zástupce a podpora jest. Tuto svou pokoru projevila oddaností do svaté vůle Boží, řkouc: „Ať já dívka Páně, staním se podle slova tvého.“ Tím potvrdila pravdivost slov, kteráž horlivý a neunavený ctitel Mariánský, otec církevní, opat sv. Bernard zaznamenal, když takto píše: „Poníženost a pokora pozůstává v tom, když vůli svou podrobíme vůli Boží“ (de subject. nost. vot.). Nápodobně píše i sv. Basilius Velký: „Tři jsou věci, které, pakli jsou hluboce vštípené, zachovají pokoru totiž: pilnost, poníženost, poznání vlastní slabosti a rozjímání věcí lepších“ (in Hexaem.). Pokoru svou projevila též tím, že ač povýšena mezi ženami, nepohrdla příbuznou svou, ale pospíchala s ní se radovati. A tato ctnost neměla by se líbiti Bohu? Nuže kdož vyrovná se v pokorě Marii Panně? A poohlédneme-li se v živobytí lidském, zdali pak této ctnosti nachází se uprostřed nás? Nechci upírat, jakoby snad nebylo v pravdě a v duchu křesťanském ponížených, ale to říkám, že počet jich přemalý jest. Nachází se ovšem mezi lidmi jakási poníženost; jest však pouze zevnitřní, na oko, poníženost otrocká, která buď zisku časného hledá aneb se bojí, anižby tím duše ušlechtěna a Bůh veleben byl. Co však oné pravé pokory v Bohu se týká, tuť až bolestným povzdechem, přece zřejmě musíme zvolati: Nejtí mezi námi; pýchy ale a nadutosti nad míru. Časy naše jsou zkaženy, hrdost opanovala nejen paláce skvostné, sídla bohačů ale i chatrče chudých. Jeden druhého nenávidí, jeden nad druhého se vypíná, jeden druhým opovrhne. Tážes-li se po příčině, zviš, že větší část, řídíc se světem, zvolá: „Svět to tak chce mít.“ Nuže více světu se slouží, nežli Bohu, více jeho mravům závodným nežli mravům křesťanským. Nenilž to ale zpozditost sloužení světu a bytí zavrženu, nežli sloužení Bohu a dojiti blahoslavenství? O kéžbychom v srdcích svých zachovali slova sv. Augustina řkoucího: „Všecky lidi těší povýšení, ale pokora stupeň jest. Člověče! co kráčíš tedy nad sebe? Padnouti chceš, a ne postoupiti. Od stupně prvního počni,

a postoupíš jistě“ (cp. 19.). — Jelikož však obdivujeme povždy a velebíme to, co zřídka spatřujeme, nemusí-liž srdce naše býti nadehnuto úctou k Marii Panně, jež po všecken život svůj bedlivě ostříhala poníženosti co základu svého povýšení a svého oblažení. Bůh ji proto uctil slávou, a my bychom ji ctíti se zdráhali?

Než mámeť i jinou příčinu, a to třetí, proč Marii, od Boha povýšenou a uctěnou, též velebiti máme. Tato příčina jest její nábožná mysl. Při každém hnutí na Boha mysliti. jméno Jeho nejsvětější velebiti, toť byla úloha její, její radost a potěšení. Jakmile slunce ranní paprsky své rozesílalo, až za dalekými horami se zas ukrylo od dětinství až k hodině odejití z tohoto plačtivého údolí, slonžila v nábožnosti Bohu svému. Zřejmě nám to dosvědčuje její chvalozpěv v domě Alžbětíně. Uslyševši, že Alžběta, její příbuzná, již ví o milosti, kteráž se jí stala, povznese se rychle duch její k nebi, srdce její přetékať slávou Boží a Maria Panna Bohu svému prozpěvuje: „Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém“ (Luc. 1, 47.). Jak krásně ukazuje onen chvalozpěv dokonale poznání, kteréž blahoslavená Panna o Bohu měla! Plna vroucí nábožnosti nazývá Hospodina Svatým, kterýž zlé nenávidí, pyšným se protivuje a těm, kteří touží po radostech světa, odejímá radosti nebeských. Díky činíc velebí Maria Panna v tom chvalozpěvu věrnost Boží, který v ní zplnil, což od dávná Abrahamovi zaslíbil a semeni jeho. Veřejně prohlašuje všemohoucnost Boha nejvyššího, kterouž nasycuje lačné. Bůh jest jí nade všecko, zástoj nejvyšší úcty, počátek všeho blahoslavenství. Kdož medle neuznává Marie Panny vřelou nábožnou mysl. Nalezneme takovoutěž u prostřed nás? Nalezneme stálou nábožnost v lidech? Nechci sice říci, že by nábožnost se nenalézala na světě. Ale to pravím, že opravdově nábožných rovně jako ponížených malý počet jest. Mnohý zevnitřně se klaní a zdálo by se, jakoby jeho nábožnost od srdce pocházela, Ale pozorujme mnohého dle zdání nábožného kromě modlitby. při činech jeho v domácnosti jeho a snad budeme museti zvolati: O strašlivý klam a mam! Pokrytství jest to a ne modlitba. A což teprv se má říci o těch, jenž na Boha ani nevzpomínají, což o těch, jenž Boha svého zneuctívají, Jemu se rouhajíce? Pomlčím o tom truchlivém přesvědčení, jehož nám

zkušenost věku našeho podává, ale slavným hlasem volám: Kdož jako Maria? Proto zalíbila se Pánu Bohu.

Pro ctnosti své nevinnosti, poníženosti a nábožnosti stala se matkou Nejvyššího. Bůh sám uctil ji, a to ještě mnohem více, že přijal do slávy nebeské tělo, kteréž žádným hříchem nebylo poskvrněno, aniž vešlo v porušení; nýbrž čisté a neporušené vzato do sídla nebeského. Nezasluhuje-li tedy pro tak vzácné ctnosti též uctění našeho, chvály naší? Než kterak nejlépe čest a chvála vzdává se Panně svatě? Mám za to, m. n., že to nejprospěšnější pro spásu duše své vykonáme, když v těchto ctnostech následovati matku Ježíšovu se přičiníme. Hleďmež tedy býti čistými, prostými všech hříchů, ponížuje se před mocnou rukou Páně, ponížení jsouce i v obcování s bližními našimi. Buďme nábožní, ve všech okolnostech života svého pamatujíce na Boha svého. Takto když učiníme, v skutku chváliti budeme Marii Pannu. A však úcta naše nebude neužitečná. Zajisté nalezneme v ní napotom mocnou orodovnici, nalezneme v Marii Panně matku všeho křesťanstva, A když nás pojednou bude budití hlas Páně, státi bude při nás Maria, matka naše a orodovnice naše a my se budeme moci kojiti tou nadějí, že brány svatého města budou nám otevřeny, že slavný Sion pojme nás a panovati budeme i my v Jeruzalémě nebeském, jakž to připověděl Kristus Pán. Pak bude radost úplná. Dítka s matkou, synové a dcery s otcem, bratři s bratrem spojení budou na věky. Maria uvede nás k Synu svému, On uvítá nás co věrné své a podílu bude našeho v slávě Otce nebeského. Amen.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

Nezištnost.

Lakomství a žádostivost jsou dvě nepravosti, kterými může se člověk snadno másti a které ku zdánlivé nábožnosti snadno přirovnati se dají. Prvnější z nich nazývá sv. Jan Zlatoústý náruživostí ze všech nejhorší, nemocí nezhojitelnou.

Měj se na pozor, abys neupadl v podezření, že čekáš na křty a pohřby, na přímluvy a mešní almužny atd. Nevynucuj

tedy příliš poplatky štolové a zkoumej, zdaž vymahání jistých poplatků nezdá se býti více nebo méně ziskuchtivosti nebo docela lakotnosti. Hleď, aby o tobě bylo známo, že dáváš almužny a to velmi ochotně a štědře vzhledem ku tvým příjmům: kněz, který dává nejvíce, přijímá zpět též nejvíce.

Co jest ti dáno v ochranu, zachovej nedotknuto.

Nesnižuj se před tváří Boží a před lidmi, tak aby se zdálo, že buď ústně nebo písemně, nebo prostřednictvím jiných toužíš po výnosném místě.

Sv. Bernard dí: „Dobří pastýři nepasou, aby jedli, nýbrž jedí, aby pásli.“

Skromnost.

V pohledech. „Neradno člověku patřiti na to, po čem nesmí bažiti,“ dí sv. Řehoř a sv. František Saleský. „Člověk nechce, co nevidí.“ „Očima vchází do duše šíp záliby“ (sv. Bernard). „Oči jsou svědci ku hříchu,“ (sv. Jeroným).

Ve slovech. „Jazyk náš,“ dí sv. Jan Zlatoustý, „jest jazyk Ježíše Krista. Učme se tedy mluvit, jako náš král a tímž jazykem, kterého on sám užíval.“

O „šestém“ mluv jenom tehdy, když toho třeba, nebo když jest to opravdu prospěšno a i tenkrát tak opatrně a krátce, jak jen možno.

Sebezapírání.

Nic není pravdivějšího nad tato dvě pravidla: „Brzy budou ti, kteří činí vše, co jest dovoleno, činiti též, co není dovoleno, (Klem. Alex.) —“

„Svatí muži mají tu zvláštnost, že, aby se uchránili nedovoleného, též dovoleného se vystříhají . . . ; kdo nechce činiti nedovolené, střež se dovoleného . . .“ Sv. Řehoř. „Kdo neschvaluje skutky sebezapírání, nevěřte mu,“ dí sv. Jan z Kříže, „i kdyby měl dar zázraků.“ A sv. Karel Borromejský míní: „Čistoty mravů nedosáhneš, jestliže tělo své nemrtvíš a všechny smysly své nekrotíš.“

Jeden poustevník, byv tázán, proč tělo své tak na úzdě drží, odpověděl: „Mučím je, poněvadž ono mne mučí.“

Nástrahy.

Lenost.

„Lenost učí mnohému zlému.“ (Kaz. 33., 29.) „Lenost bez studií jest,“ jak dí sv. Jeroným, „hrob života.“

Stále máš něco pracovati; kněz, který pracuje, pokoušen jest od ďábla avšak lenivý vrhán jest od něho do záhuby.

Lenivý kněz, který buď nic nedělá, nebo dělá věci zbytečné, který mrhá čas pochůzkami a zůstane sedět, když hraje nebo noviny čte, může na sebe obrátiti slova sv. Bernarda: „Plyne čas, který se nikdy nenavráti, a blázen nenahlíží, co ztrácí. Chci se pobaviti, tak říkají, až hodina uplyne. Ach! až hodina uplyne, již ti milosrdenství tvého Stvořitele doprává, abys mohl pokání činiti, odpuštění dojíti, milosti sobě zjednati a blaženosti věčné si zasloužiti!“

Tak mnohé a obtížné jsou povinnosti duchovního správce, že, kdo by jenom třetí díl z nich do opravdy vyplnil, za svatého byl by považován, — kdežto kdo pouze s těmi by se spokojil, peklu by neunikl.“ (Mag. Avila.)

Musíme-li již za každé zbytečné slovo účet klásti, čím více musíme za tak mnoho hodin a let, jež církvi patřily.

Lenost má původ svůj v zanedbávání denního pořádku. Pokud tohoto dbá, pracuje a plní své povinnosti snadno věrně a se zásluhou. Od toho okamžiku, kdy ho zanedbává, přichází vše do nepořádku; žije tak den ode dne, jest vlašný u vykonávání svých povinností a v krátké době klesne tak hluboko, že skoro vši naděje jest se vzdáti, že by kdy mohl se obrátiti a všecko napravit.

Nesmírná horlivost.

Nedej se horlivostí tak daleko strhnouti, abys na sebe sama zapomněl.

„Jestliže celý svůj život, a všechny city své věnuješ konání svých povinností, ale rozjímání nic . . . mám tě proto chváliti? V tomto ohledu nemohu tě chváliti. A jestliže všem zcela chceš náležeti, po příkladě toho, jenž všem vším byl, chválím tvou laskavost a ochotu k lidem, předpokládaje že jest dokonalá; kterak však může býti dokonalá, když sebe sama vylučuješ? — I ty jsi člověk. Co ti to vůbec spomáhá, dle slov Páně, získáš-li všech ale sebe sama v záhuby uvrhneš? . . .“

Není tedy moudrým, kdo není jím pro sebe. Moudrý má byti pro sebe moudrým a má ze své studně nejprve pít.

Schází-li ti ostatně ducha posvěcení, budeš se mnoho namahati a přece málo vyřídíš.

„Opravdu, úkon sám nevyznaménává

mnoho, nepředchází-li mu rozjímání...
Neznáš-li sebe, jsi jako ten, kdo staví bez
základů; staviš rozvalinu, nikoliv však bu-
dovu.

Zásoba, z níž mnozí tráví, jest brzy
vyčerpána; aby bylo možno stále dávatí,
musí se též přijímati.

Tohoto úskalí jest obzvláště v městech
(vůbec ve větších obcích) se báti; z po-
čátku přemluví se člověk, že Boha pro
Boha možno opustiti; později ztratí zálibu
v posvátných úkonech, zvykne si posvátné
úkony vlažně vykonávati, pocituje stále
více a více obtíží aby mohl setrvati, ne-
bdí více nad sebou, přechází snadno ně-
které přečiny a nedělá si z nich ničeho
a sv. Bernard uzavírá: Tak poznenáhlu
upadá v zatvřelost a od této přechází ku
omrzlosti. (Pokrač.)

Přede žněmi.

Pod tíhou se plných klasů
stébla kloní, mile šumí —
a hospodář porozumí
vlídnému jich kynu, hlasu,
ví, že zrala jsou již dosti
k jeho těše, ke radosti.

Shledá kosy, srpy hbité,
brousí, ostří k seči slibné,
poopraví, kde co chybné —
druhý den pak na usvitě
s čeledí k chrámu Páně pílí,
Bůh by popřál zdu, síly.

Zbožně, vrouceně všickni prosí
při oběti mešní svaté,
Pán by z moci přebohaté
žehnal práci, vedl kosy
při žni, již z Jeho milosti
počít chťejí s pobožností. —

Požehnal již sluha Páně
všem jich tužbám, všem jich přáním,
a s tím svatým požehnáním
spějí v pole, nejprv v „Stráně,“
kde již každý klásek zralý
ženci vlídně kyne z dálí.

U pole již všickni stojí,
ale než se v práci dají,
ještě k Pánu zazpívají,
k tomu všeho dobra Zdroji:
„Žehnej, Bože, práci naší...“
k nebi mocně již se vznáší. —

Dozněl zpěv již, ještě v kleče
„Otče náš!“ společně zavzní,
a pak ruče v Boží bázni
do slibné se pouští seče —
a Pán skytá zdar a sílu
žencům zbožným k jejich dílu. —

Prok. Zaleteř.

O bývalém bratrstvu sv. Jana Nepom. v Kadově.

Podává J. P. Hille.

K onomu velikému počtu zbožných
bratrstev, jež v Čechách za císaře Josefa II.
zrušeny byly, náleží také slavné někdy
bratrstvo sv. Jana Nepom. při kostele Ka-
dovském.

Zakladatelem tohoto bratrstva byl
zbožný hr. Jan František Kristian Sweerts-
Spork, pán na Lnářích, jenž k účelům
spolkovým věnoval r. 1761 dvě stě zlatých.

Bratrstvo toto na žádost nejdůst. kon-
sistoře pražské nejen potvrdil Jeho Svatost
papež Klement XIII. listem daným 31.
července 1761, ale i mnohými odpustky
obdařil.

Všickni členové bratrstva, kteří zvali
se navzájem bratři a sestry, řídili se ná-
sledujícími pravidly:

1. Pannu Marii horlivě ctíti a na den
sv. Jana Nepom. se zpovídati a nejsvět.
Svatost oltářní přijmouti.

2. Zachovávat čistotu a všelikého po-
horšení a oplzlých řečí se varovati.

3. Bližního čest a dobré jméno zastá-
vatí, všelikého na cti utrhaní se vystříhati
a jejich tajné výstupky — leda že by to
jejich povinnost s sebou přinášela — mezi
lidmi neroztrušovati.

Mimo to povinni byli všem chudým,
nuzným a nemocným radou i skutkem po-
máhati a též mezi nepřátely mír a pokoj
sjednávatí.

4. Každý den, anebo jednou za týden,
sedm Otčenášů a Zdravas Maria, za všechny
členy bratrstva, (kteří čísti umějí mohou
se každý týden na ten den, na který
svátek sv. Jana připadá), hodinky o témž
svatém modliti.

5. Každý člen měl nositi od kněze
posvěcený obrázek sv. Jana na oděvu, aby
se tak od těch, kdož nejsou v bratrstvu,
lišil. Kněží nosili takový obrázek pod
oděvem.

6. Členové povinni byli každého čtvrt léta mši sv. slyšeti a jeden růženec se pomodlití za všechny členy, kteří v tom času zemřeli. Kněží četli kvartaliter jednu mši sv. a kteří prostředky měli, dávali mše sv. sloužiti u oltáře sv. Jana v chrámu Páně Kadovském, jenž byl pro každou středu privilegovaný.

7. Všickni členové bývali podle možnosti obyčejným slavnostem tohoto bratrstva přítomni a sice: na den sv. Jana Nep., na den sv. Josefa, třetí neděli po svato-dušních svátcích, v neděli po devátém říjnu a tu neděli po 27. lednu.

Při každé slavnosti vždy po poledni česká exhortaci a po ní vedlo se processí kolem kostela. V témž kostele skončila slavnost krátkou modlitbou a požehnáním. Druhý den na to konávalo se zpívané requiem za všechny spolubratry a sestry tohoto bratrstva.

8. Mimo to byla na den sv. Jana, jakož i každý quatermber mše sv. za živé členy bratrstva.

9. V ten den ti, kdož do bratrstva zapsati se dali, po vykonané sv. zpovědi a přijetí Velebné Svátosti a kdož se za všeobecné potřeby církve katolické pomodlili, dosáhli plnomocných odpustků.

10. Též podobně každý člen, když na slavnost sv. Jana po vykonané sv. zpovědi a přijímání na úmysl církve sv. obyčejné modlitby se modlil, dosáhl plnomocných odpustků, kterých také nemocní a věznové získati mohli.

11. Všickni členové při poslední hodině smrti plnomocných odpustků nabývali, když vyřkli ono nejsvětější jméno Ježíš, anebo jestliže již mluvit nemohli, aspoň když v srdci na to jméno mysli.

12. Mimo tyto milosti dosahovali údové bratrstva ještě jiných odpustků, zvláště když oni těm slavnostem přítomni byli, které se čtyřikráte do roka konávaly, kdežto 7 let a tolikéž quadragen odpustků dosáhli. Též také, když některý úd bratrstva z lásky k bližnímu nějaký skutek milosrdenství prokázal, tak pokaždé dosáhl 60 dní odpustků.

Tak zněly stanovy.

Hned první rok založení přihlásilo se na 400 údů nejen z osad a ze všech měst a vesnic panství Lnářského ale i z blízkého a dalekého okolí jako z Blatné, Plzně ano i z Prahy a jiných měst a dědin.

Jména členů zapisována do zvláštní knihy zvané „Album confraternitatis in honorem s. Joannis Nep. Martyris.“

K nejpředevšímším členům tohoto bratrstva náležel ovšem hrabě Sweerts-Spork, pak místní farář Josef Schollar, Václav Svoboda, ředitel panství Lnářského, Tomáš Trčka, správce hospodářství, pak Vojtěch Záhořanský, primátor Nového města pražského, rodina Bernardů z Prahy, P. Norbert z kláštera Lnářského a mnozí jiní duchovní a světští páni z okolí.

Bratrstvo trvalo 23 let. Každý rok noví a noví údové přistupovali, až konečně nadešel rok 1784, v kterém na rozkaz císaře Josefa k veliké žalosti všech věrných ctitelů sv. Jana bratrstvo ono zrušeno bylo. Bratrstvo zaniklo . . .

Úcta však k sv. Janu Nep. v srdcích osadníků Kadovských nezanikla.

Až dosaváde ve svátek sv. Jana slaví se v Kadově tak zvaná „malá pouť“, která bývá hojně jak od domácích tak i od cizích dosti vzdálených osadníků navštěvována.

Na ten den dopoledne bývají slavné poutní služby Boží a odpoledne koná se průvod z chrámu Páně ke kapličce sv. Jana u blízké vesnici Pole stojící, kdež odbývají se litanie o sv. Janu, načež průvod vrací se do chrámu zpět. Celá pobožnost zakončena bývá slavným požehnáním.

Ku konci vzpomenu budiž i modlitby, již se členové bratrstva, „obzvláště ten den, na který se do toho bratrstva dávají“ a to po přijímání říkati měli:

„Já ubohý hříšník N. N. volám k Tobě, divotvorný muži a mocný u Boha všemohoucího přímlovce, sv. Jene Nepomucký! Já dnes a přes celý čas života mého u přítomnosti mého svatého anděla strážce, Tebe za svého věrného a milého patrona a přímlovce před trůnem božím vyvoluji; prosím Tebe srdečně, bys mne za svého věrného služebníka přijmouti ráčil, čině silné předsevzetí, svůj hříšný život polepšiti a Pánu Bohu nápotom věrně sloužiti.

Ó sv. Jene Nepomucký! Já Tobě připovídám, že dokud živ budu, Tebe, ó mocný příteli Boží! horlivěji ctíti a Tvou čest a chválu rozmnožovati chci, a nikdy nepřipustím, aby se kdy proti Tvé cti něco nectného mluvilo neb jednalo. Ó můj svatý patrone! Vypros mně od milosrdného Boha odpuštění mých hříchů! Opatruj mne vždy od hanby světské, buď spomocníkem v mých potřebách a ochráncem proti všem nepřítelům, v hodinu smrti stůj při mně a konečně uveď duši mou do nebe, kdež bych Boha na věky chváliti mohl.“ Amen.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Preklad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Tantae molis erat Romanam perdere gentem!

Obyčejná nedůvěra jeho dostoupila ve všem takového stupně, že pochyboval i v nejnepatrnějších věcech i o věrnosti bratra Františka, bývalého kuchaře svého a důvěrného komorníka svého Bartoloměje. Vrátiv se z Castelgandolfa dal sluhovi klíč, aby otevřel světnici. Sotva Bartoloměj tak učinil, Ganganelli vstoupil a odklidil ihned všechny papíry se stolů, ač sluha neuměl ani čísti ani psáti.

Nemoc papežova se zatím tak zmohla, že musil býti povolán ve svatvečer dne 10. září r. 1774., tedy jedenáct dní před smrtí jeho (již 8. září zachvátila ho veliká slabost v kostele S. Maria del Popolo, a musil býti dopraven v kočáře z letohrádku Patrizzi do svého paláce) Salicetti, druhý to tělesný lékař Klementa XIV., k lůžku nemocného; neboť až dosud byl u něho Adinolfi. Ale Ganganelli přece ještě stále zamýšlel jíti do Castelgandolfa. Dne 13. září poručil svému číšníku (sette ministre) [byl to jeden z dvorních šašků papežových]. Když ho chtěl Pius VI. vyhnati, pravil: „Svatý Otče, tehdy bylo třeba bláznovství, člověk musil se řídit dle času a poměru“ [Lettres à Mr. Caraccioli, p. 303., 31], aby tam přichystal 4. října (na sv. Františka) ohňostroj, a dal mu na to 22 římských dukátů. Poněvadž jim zimnice již po pět dní nelomcovala, domníval se, že bude moci jistě odcestovati v pondělí ráno 19. září. Ale právě v ten den vrátila se zimnice tak prudce, že mu pustili dvakráte žilou bez úspěchu a v úterý se k ní přidružilo zapálení pobřišnice. Salicetti pravil, že svrchovaný čas, aby se dal zaopatřiti sv. svátostmi. Nikdo z dvořanů nedůvěřoval si oznámiti to papežovi, jenž nechtěl ani slyšeti o smrti. Konečně odvážil se kardinál Malvezzi. Nemocný se hrozně rozzuřil na lékaře, spílal jim oslů atd., a vida, že stále trvají na tom, že již svrchovaný čas, chce-li se dát zaopatřiti, pravil: „Dobře, zavolejte mi tedy Buontempi-ho.“ Tomu se tedy

zpovídal dne 20. září v 10 hodin v noci, nevykonav napřed ani (jak zvykem) vyznání víry. Ve středu, 21. září přišel konečně v 7 hod. na večer Aloysius Maria Marzoni, generál minoritů. Papeži uděleno poslední sv. pomazání.* Všíchni generálové řádů dostavili se udělit mu svých různých odpustků — a přece se ještě domníval, že nezemře. Když se ho tázal jeden zřízenec „datarie“, nechce-li nějak naložiti s obročím chudých, odpověděl: „Máme ještě čas, zítra, na zejtrí budeme o tom všem hovořiti.“ Kolem jedenácté hodiny zmocnil se ho takový záchvat, že ho prosil P. Marzoni o dovolenou, říkati modlitby umírajících. Ale vždy odpovídal: „ještě jest dost času, ještě jest dost času.“ Brzy mu skutečně vyvstal studený pot, a tak ležel chroptě a pozbyv smyslu. Marzoni a Buontempi klečeli po obou stranách lůžka. Onen četl z knihy preces agonizantium (modlitby umírajících) a poroučel papeže v milosrdenství Boží, až tento konečně vypustil ducha ve čtvrtek ráno dne 22. září ve tři čtvrtě na 8 dle počtu vláského ve čtvrt na jedenáct. Šlechtic španělského vyslance, jenž se měl vyptati, jak jest papežovi, přišel do světnice právě když Ganganelli zesnul v Pánu. Všechny světnice, jimiž šel, byly totiž prázdné, a sluhové z větší části odešli. Hned po jeho smrti opustili všichni úmrtní světnici. Maggiordomo (domáci dvorní mistr) a oficiál šatnice zavřeli všechny papíry, jež našli, do truhly. Mezi nimi bylo mnoho set žádostí, jichž papež ani nečetl, mimo množství listů ještě nerozříznutých. Ostatní lehké věci, zvláště prádlo, jež bylo plno krve, uložili do jiné truhly. V Pánu zesnulý měl již po dlouhou dobu vřed v ústech, jež způsobily kurděje; lišeje jeho byly velmi zlé a tekly; trpěl hrozně zlatou žilou

*) Mezi mnohou lží, již se Caraccioliův „Život Klementa XIV.“ hemží, i to, praví-li, že byla udělena papeži svátost posledního pomazání u přítomnosti sv. kollegia. Toto přišlo ráno dne 21. v deset hodin do předsíně. Kardinálové žasli, nezastavivše tu nikoho mimo bratra Františka a sluhy papežovy, kteří plakali. Děkan sv. kollegia, kardinál Jan František Albani žádal ve jménu kollegia spatřiti papeže. Odpověděli mu, že nemožno. Kardinálové odešli velmi spěšně dávajíce hlasitě na jevo velikou nevoli a ani nejhorlivější obránci Ganganelli-ho nemohou ho ničím jiným omluviti leč nejvyšší hnusností světnice jeho.

měl průtrž; byl velice soužen zácpou močového a proto mu ucházelo mnoho krve.

Druhý den ohledali mrtvolu na rozkaz sv. kollegia v 8 hod. (tedy 24 hod. po smrti papežově) tělesní lékaři Adinolfi a Salicetti a tělesný ranhojiči la Bousiere a Biagi. Nenašli dle visa reperta od nich sestaveného a stvrzeného od notáře a svědků ni nejmenší známky otrávení, žádné černé skvrny, jen několik namodralých malých skvrn, jaké bývají na každé sněživé mrtvole, ležela-li již po nějakou dobu. Teprve o šest hodin později, tedy po 30 hodinách, mrtvola počala trochu černati a teprve v noci 24. září objevil se rozklad mrtvoly, s níž zacházeli, jak si stěžoval p. Salicetti, za tehdejšího pálícího větru velmi neobežele. Rozklad ten byl zcela přirozeným na těle kurdějemi a snětí rozhlodaném. Záhodno přečísti si *Memoires de l'Academie des Sciences de Paris* z r. 1699 str. 239. Tu se člověk dovídá, že kurděje rozkládají líc, že barví svaly černou a shnilou krví a že je tak rozkládají, že se takové mrtvoly rozpadnou na kusy, a údy zůstávají často v rukou lékařů. (Mrtvola papežova zapáchala, ač byla dvakráte balsamována, masa sprostěna a skorem jen kostrou, že si každý musil držeti nos, když ji převáželi k sv. Petru. Nebylo možno líbatí mu (jak bývá zvykem u všech papežských mrtvol) nohy. Jak se mohl někdo tak nesmyslně rouhati a hned tlachati o jedu! Když se počala tato správa po Římě rozšiřovati, p. Salicetti doručil sboru kardinálů správnou a stvrzenou zprávu o nemoci a smrti sv. Otce, v níž uvedl, že nepřipouští myšlénky na jed ani známky nemoci ani mrtvola.

Ale vždyť řekl Ganganelli P. Marzonimu, generalu minoritů, vida, že jest mu umřítí: „Umírám byv otráven, a vidím traviče kolem sebe, ale nechci ho jmenovati nechťje mu škoditi a odpouštím mu.“ Tak se alespoň vyjádřil Marzoni před pp. Pavesim, dvorním kaplanem papežským, Giorghim, prokuratorem augustiniánů, před spolubratrem svým Martinelli-m a jinými. Ale hned se zastyděl za tuto děsnou lež, jež svědčila jak o hlouposti tak o zlomyšlnosti. Čtěl uvéstí v podezření vlastního spolubratra svého Buontempi-ho? neboť kdo se zdržoval déle u papeže než tento? či snad tím chtěl dobrák odvrátiti všeliké podezření od jesuitů? neboť po pět let se již nepřiblížil žádný jesuita ku Ganganelli-mu.

Nechtěl to ani ono. Čtěl jen lháti, aby si pak za to utržil hanby a posměchu. Buď je Marzoni utrhačem nebo křivopřísežníkem. Slyšme!

Inquisice dala se Marzoniho soudně otázati, mluvil-li před ním papež o otrávení. Odpověděl přísahou a potvrdil ji i písemně dne 27. července r. 1775.*), „že neslyšel ani dříve ani v posledních minutách Klementa XIV. ani jediného slova z jeho úst, aniž jakého podezření, že otráven, a že také nikdy nikomu neřekl, že o tom Klement XIV. k němu mluvil.

Než vraťme se k zajatcům v andělském hradě. (Pokračování.)

*) Ego infrascriptus Minister Generalis Ordinis Sancti Francisci Conventualium, probe sciens per iuramentum vocari Deum summum verum, summumque bonum in testem asserti iurati: ego certus certitudine physica, ac ratus ex evidentia luminis mihi intima de veritate duarum sequentium postilla signatorum propositiōnum, quas iuramento subicio: nec non ratus in iisdem iurandis interesse iudicium et iustitiam, uti praescribitur ad plenam omnemque perfecti iuramenti rectitudinem: ego, inquam, nemine me cogente, sed sponte omnino, ex mea libera voluntate adiuncta rationi suadenti ita bonum esse praestare coram Deo, qui scit, quia non mentior, verbo veritatis scripto exaratoque de manu mea et caractere, iuro et attestor Deo totique mundo, ut sequitur, nimirum:

Juro in nulla temporis circumstantia Clementem XIV. sanctae memoriae, P. O. M. mihi unquam dixisse se aut fuisse veneno, aut quomodocunque a veneno laesum:

Juro quoque, me nulli hominum unquam protulisse, quod mihi dixerit praefatus Clemens XIV. se fuisse proditum veneno, aut quomodocunque a veneno laesum.

Testis mihi Deus de his veritatibus, quae si opus fuerit, libenter assentior, ut etiam palam fiant, et ostendantur in originali, atque sigillo Religionis munitae.

Datum in coenobio Sanctorum duodecim Apostolorum almae Urbis. Die 27. Julii an. 1775.

Ego Frater Aloysius Maria Marzoni, Minister Generalis Ordinis testor et confirmo ut supra.

Loco † sigilli.

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

H n ě v.

(Pokračování.)

„Muži, ty mne do hrobu přivedeš,“ rozsápala se znovu žena na Frantíka, když slouha odešel. „Necháš mi nadávati od každého a ani úst neotevřeš.“

„Dobře ti tak,“ odpovídal Frantík klidně. „Dej lidem pokoje a nebudeš míti mrzutosti. Mně nic neudělali a pro mne slouha nepřišel.“

Žena vběhla opět do přístěnku a bouchla za sebou dveřmi, až se celé stavení otřásl. Nemohla dnes s mužem spravit ničeho a to ji popuzovalo více, než kdyby slouha desetkrát přišel. Když za chvíli přišel slouha po druhé, do světnice více nešla. Muž poslal posla za ní do přístěnku. Báł se také hospodyně a stanuv mezi dveřmi bojácně vyřizoval.

„Pantáta představený vám vzkazuje, když jste ty husy na cizí zahradě zabila, abyste za ně poslala šest zlatých. Ty zabité husy můžete si prý vzít.“

Hospodyně skočila k truhle a vyňavši šest zlatých dávala je sluhovi.

„Tu máte peníze, ale řekněte jim, přijdou-li mi ty husy sem ještě jednou, že je všechny pobiju. Dovedu je ještě všechny zaplatiti, kdyby jich měly desetkrát tolik.“

Slouha dostav poprvé naučení, mlčky přijal peníze a pozdraviv odešel.

„Budeme míti aspoň pečení,“ smál se muž ve světnici. „Dvě husy za šest zlatých budou dobře chutnati. Půjdu již napřed je zapíjet.“

Vzal kabát a čepici a šel do hospody, nic nedbaje láteření ženy. Málem by byl na návsi potkal bratra se švakrovou. Vyběhl se jím a oklikou zašel do hostince.

„Vidiš, jak se tě stydí,“ upozorňovala žena Josefa. „Ti dnes draze zaplatili si své žerty. A jak je ta vedlejší hrdá. Vzkáže, že by jich zaplatila ještě desetkrát tolik, než co jich máme. Jen ať dá pozor, aby ji peníze nebyly jednou milými. A víš co, zahradiš zahradu plotem, aby ty naše husy k nim vícekrát nemohly.“

„Máš pravdu,“ souhlasil s ní muž, „hned zítra pojedu do lesa nařezat tyček. Takový plot udělám si sám a bude po zlostech. Oni ať si mají své a my také své.“

Co si umínal, také vykonal. Frantík

i žena jeho divili se následujícího dne i další, proč Josef vozí tolik mladých stromků z lesa.

„Snad již nemá stlaní,“ vysmívala se jizlivě žena Frantíkova. „To je pěkný hospodář, kazí takový mladý les.“

Než brzy věděli, proč kácel Josef mladé stromky. Viděli, že je na dvoře osekává a na stejnou míru přisekává. Když jich měl již velkou bromadu, objevil se na dvoře Josefově tesař a přisekával dlouhé tyče a silné koly. Když to měl hotovo, začal Josef s chasou vše odnáseti na zahradu. Žena Frantíkova nemohouc zvědavosti odolati, skryla se do kůlny a pozorovala, co s tím budou dělati. Ale kopou na rozhraní zahrady jámy. Teď do nich sází silné koly. Již ví, co to bude. Plot tu dělají. A to by byla pěkná správa, neboť tím by zahrádili také přístup k studni, z které přece také oni berou všechnu vodu, pro hospodářství potřebnou.

Běžela pro muže.

„Ty, slyšíš? Vedlejší dělají plot. Jak budeme choditi pro vodu? Běž tam na ně.“

Teď Frantík neváhal ženě poslechnouti. Čin Josefov byl pro něho skutečně velmi zlým. Vlastní studny neměl a musil by pro vodu posýlati do cizího statku. Lekl se až té zprávy, neboť věděl, že tu bude míti co dělati s velkým svým zájmem. Otec bratří měl sice také, když statek koupil svou studnu. Poněvadž stála ale blízko hnojiště, byla voda v ní nechutná a ani dobytek nechtěl ji píti. Když koupil druhý statek, pomohl si hned k dobré vodě. Bývalý majitel druhého statku měl studnu na zahradě hned u plotu. Když plot zbořil, byla studna i z prvního statku snadno přístupná. Zavezl tedy svou vlastní kamením a hlinou a ze studny na zahradě brána voda do obou statků. Tak také činili oba mladí hospodářové, dokud se nerozhněvali. Josef dobře věděl, že postavením plotu a zahrazením cesty ke studni bratra citelně poškodí a proto horlivě pracoval, aby co nejdříve byl plot hotov.

Když Frantík na svou zahradu přišel, ani si ho nevšiml, ale tím horlivěji pracoval. Frantík přišel na blízko k němu a polohlasně pozdravil. Josef mu opět polohlasně odpověděl a hleděl si práce dále.

„Chceš tu stavěti plot?“ začal Frantík mírně.

„Ano“, řekl kuse Josef.

„Ale u studny necháš dvířka?“ prohodil jaksi velitelsky Frantík.

„Ba ne. Co je mého, ohradím si všechno,“ pravil Josef pevně.

„Na to se podíváme,“ vyhrkl Frantík „Studna patří k oběma statkům, jest společná a nesmí ji tudíž nikdo ohrazovati.“

„Na to se podíváme,“ opakoval Josef po bratrovi posměšně. „Pani švakrová jest velkou paní, chce zabijeti desetkrát tolik hus, než jich máme. Ať si tedy za ty peníze vykope studnu novou. Ja si od lečjakého uličníka husy zabijeti a kamení na zahradu házetí nedám.“

„Nedopaluj,“ volal Frantík již popuzen. „Studna jest tak dobře má jako tvá a kdybys se měl souditi, neupustím od ní.“

„Suď se tedy,“ smál se Josef úsměšně, „nikdo ti v tom nebrání. Uvidíme, kdo vyhraje.“

„Uvidíme,“ křičel Frantík jako lity. „Ty si myslíš, že vyhraješ, jako u představeného, ale to se hrozně mylíš. Zajde ti brzy chuť, okrádati jiné.“

„Kdo tě okrádá?“ spustil také Josef, z horka již jsa nakvašen. „Ty a tvá žena mne chcete okrádati. Nejsem však tak hloupým, abych to trpěl. A teď chci mít pokoj. Jsem na svém a nikdo nemá práva mi zabraňovati, abych si tu dělal co chci.“

Odvrátil se od Frantíka a pilně kopal dále.

„Počkej, však ono se ti to nevyplatí,“ pohrozil naposledy Frantík a rozduřen odcházel. Nejprve trochu pochodil po světnici a před ženou pouštěl hrozby do vzduchu. Žena mu ovšem přizvukovala a oba chystali se k velké pomstě na Josefovi. Pak šel Frantík k představenému. Snad by ten dovedl to nějak spraviti. Frantík schladnuv, bál se soudů. Věděl, že vždy i ten, který vyhraje, vlastně prohraje a že i po tom nejlepším soudu nic není. Ženě ovšem to nepověděl, neboť ta byla plná ohně a chuti pro boj.

Představený, když mu Frantík celou záležitost vypověděl, zavrtěl povážlivě hlavou.

„S tím nechci mítí ničeho,“ řekl vážně. „Taková věc patří před soud. A kdybys i Josefovi řekl, aby toho nechal, neposlechne mne. Víte sousede, mohu-li vám raditi, nechte hněvu, jděte k bratru a smířte se. Není to hezké, že se tak spolu škorpíte. Celá ves na to ukazuje a směje se tomu. Nemáte z toho užitku žádný, jen trochu hanby a škody. Váš otec, dej mu Pán Bůh věčnou slávu, vás oba stejně měl rád a staral se o vás oba pečlivě. Nekalte

jeho památku hněvem, jenž vám ničeho nepřinese. Abych vám řekl pravdu, myslím si, že je tím nejvíce vinna vaše žena. Je trochu prostorek a nepředložena. Vy jste muž a hospodář, netrpíte ji toho a bude dobře. Kdybys býval chtěl dělati mrzutosti, mohl jsem ji dáti zavolati k soudu za to, co mi vzkázala. Není to hezké, že ji to nepřekazíte.“

Frantík z počátku souhlasil s představeným. Jakmile však začal vinu svalovati na ženu, zamračil se a netrpělivě čekal, až domluví.

„Proč mi to povídáte, pantáto?“ začal pohněvaně. „Nejsem žádným chlapcem, abych poslouchal vaše kázání. Jaká je má žena, nemusí nikdo rozsuzovati. Jiné jsou také takovými a když vám něco zlého udělala, mohl jste ji žalovati. Vy vůbec nadřuzujete Josefovi a mne hledíte zoustiditi, jako bych byl všech nepokojů původcem. Když jest to takové, půjdu k soudu. Tady bych se zastání a práva nedočkal.“

„I jděte jen, soud vás aspoň naučí býti zdvořilejším. Hleďme na pána, jak by rád i mne soudil. S vaším tatíkem jsme byli kamarády a tykali jsme si. Ten byl jiný člověk. Škoda či štěstí, že odpočívá. Měl by malou radost ze svých dětí.“

„Nevíte také, jakou radost budete mítí vy ze svých dětí,“ odsekl Frantík a vyšel bez pozdravení ven. Šel domů, a tu ženě vykládal, jak představeného „zpražil,“ nad čímž žena jeho měla velikou radost. Radili se dlouho, jak má Frantík soud začítí, kterého advokáta vzítí a podobně. U večer připravila žena Frantikovi sváteční oděv a on sám nařídil čeledínovi, aby připravil vůz na zítřek a časně ráno krmil, že s ním pojedje ráno do města. (Pokrač.)

DOPISY.

Z Prahy, dne 25. července.

(Kněžské prvotiny.)

Dojemná to byla slavnost, která se dne 20. července letos odbyvala v posvátném klášterním útulku u sv. Anny v ječné ulici. Slavil zde své prvotiny kněžské novosvěcenec arcidiecése Pražské, vp. Josef Dvořák z Hostivaře. Když o 8. hod. ranní sešli se četní přátelé mladičkého kněze v překrásné a velebné domácí kapli, tu ujal se slova proslulý řečník, vdp. Josef

Cháb, děkan v Kovárech, aby vyzval řeči úchvatnou rodiče primiciantovy, stařícké skoro sedmdesáte let, aby, když tolik již pro syna svého učinili, nyní ještě základ k dokonalému štěstí jeho položili, aby mu požehnali na tu trnitou cestu kněžského jeho života, jakož praví písmo sv: „požehnáni rodičů domy staví dětem.“ Když pak klacímu synu svému třesoucí se už rukou žehnali, modlice se v slzách: Tak té dítě, požehnej Bůh Otec i Syn i Duch sv., pohnutí hluboké jevílo se na zaslzých tvářích všech přítomných.

Na to vp. primiciant ozdoben něžným věnečkem, kříž Kristův v ruce třímaje a doprovázen od vdp. děkana, vdp. profesora na zdejším ústavě učiteleka p. Pekaře, od svých vpp. kollegů milých, od staříckých rodičů a milých pěti bratří svých, kráčel ku oltáři, kdež vytečnou řečí svou vdp. děkan dojal všech a pohnul srdcem přítomných hluboce, když vzpomínal, že tito před oltářem spolu klečící stařící rodiče, prosti lidé stavu rolnického vychovali tak šťastně všech svých šest synů přítomných, z nichž už druhý přistupuje ku oltáři jako kněz, následuje bratru svému Xaveru, který před 9 lety vysvěcen nyní katechetou jest v Praze, třetí pak jako absolv. technik jest adjunktem v cukrovaru, čtvrtý jest zasloužilým učitelem, pátý váženým rolníkem, šestý pak stojí na konci všech gymnasijských studií; zde že ukázalo se slovo písma, „kdo slouží Bohu že nebude zahanben na věky,“ neboť sám řečník, jakožto bývalý duchovní správce jejich, do svědčiti může, kterak rodiče i ditky věrně vždy Bohu sloužili a proto vzali také již nyní odplatu svou. I vybízel novosvěcenec, aby na to nikdy nezapomínal, zvláště dnes ne při nejsv. první oběti své, aby nezapomenul ani milých bratří a přátel, jež v kruhu kolem sebe vidí, aby nezapomněl ani naň samého, poněvadž jakož ví, byl vždy milým přítelem jeho; napomenutí pak že mu dává, poněvadž novosvěcenec se svým vp. bratrem připomínají mu ty dva slavanské bratry, sv. Cyrilla a Metoděje, uže jako tito velící apoštolové, aby i oni jednu brázdou svorně táhli na vinici Páně ke cti a chvále Boží a k blahu toho dobrého lidu českého a slovanského.

Po skočeném kázání novosvěcenec oblečen v překrásná roucha mešní, kalich maje ozdoben skvostným diadémem z hroznů, myrty a klasů, umělou to práci cti. Školních Sester, přistoupil k oltáři a za-

pěl v pohnutí chvějícím se hlasem „Veni Sancte Spiritus!“ a hned zazněl s kůru ten milý, jako s výšin nebes přicházející zpěv cti. Sester Školních, které pak doprovázely zvláště vybranými, překrásnými dvojzpěvy první tu oběť přesvatou.

Byl to pak velebný okamžik, kdy mše sv. dospěla až k sv. přijímání, stichly varhany a zpěvy a za hlubokého ticha novosvěcenec staříckým rodičům, těm kteří jemu dali život časný, podával chléb života věčného, nejsv. Tělo Páně, co zatím starší bratr kněz kleče přidržoval patěnu pod nejsv. Svátostí. Tichem hlubokým nesly se jen pohnuté vzdechy a tajený vzlykot. Slavnost skončena chvalozpěvem „Te Deum,“ po němž uděloval novosvěcenec požehnáni rodičům svým a bratřím i milým přátelům všem a přítomným. Kéž i jemu Pán Bůh požehná v životě jeho kněžském.

Při tom nemůžeme nezminiti se o té překrásné, nyní nádherné obnovené kapli v tomto osamělém ústraní klášterním; svědčí to zajisté o té velké lásce těch dobrých duší, milých a cti. Sester Školních k Božskému Panu, o jejich jakož i zdejších vdpp. duchovních správců, p. ředitele Schoenbecka a p. profesora Pekaře mnohých ale skrytých zásluhách, o nichž sice svět ničeho neví, ale ví Bůh, kterýž nechať je štedrým zde odplatitelem jejich. x.

Z Pohledu, dne 22. července.

(Vzpomínka na sv. Annu.)

V diecési Králohradecké jsou chrámy Páně k uctění sv. Anny: v Kuklenách u Hradce Králové, v Žirči u Králové Dvora, v Modletíně u Chotěboře, v Sudějově — lid říká: „U svaté Anny za Kutnou Horou.“ Nedaleko od Německého Brodu jest utěšené poutní místo zasvěcené sv. Anně, pěkný tu chrámeček sv. Anny. Říká se tu. U svaté Anny, poněvadž ona tu zvláště sídlí a své ctitele v letní době k sobě volá a oni slyší hlas Její a rádi sem putují. U sv. Anny blíže Pohledu (Frauenthal) sešli jsme se kněží roku 1866 vysvěcení, a sice: Josef Dejl, farář z Přepych, Josef Fiedler, far. z Nové Roky, Ignác Gabriel, sekretář biskupský z Hradce Králové, Jan Gottstein, far. z Javorníku, Ant. Holub, far. z Libice u Chotěboře, Alois Chaloupka, far. z Modletína, František Kotrbelec, far. z Krucemburku, Jan Macháček, far. z Dohaliček, Fr. Moravec, far. z Borové, Fr. Mikeš, far. z Holic, Ant. Pohley, far. v Sejfích, Fr. Říha,

far. v Levínské Olešnici, Engelbert Starý, far. v Rovní, Ant. Thim, far. v Olešnici u Trutnova, Fr. Tondl, professor v Hradci Králové, Augustin Zima, far. v Rapicích. Po 25 letech jsme se zase spatřili, vzájemně se potěšili a Pánu Bohu poděkovali za všechna nám prokázaná dobrodíní, bylo to dne 1., 2. a 3. června. Mile jsme se rozhovořili a vzpomínali na bratry nepřítomné, někteří nemohli pro churavost se účastniti. Na své zemřelé spolubratry jsme vděčně vzpomínali, a to zvláště u hrobu P. Karla Weidenhofera, jenž tam na sv. poli v Pohledu odpočívá. Blízko jeho hrobu jest hřbitovní kaple, kde sloužena byla mše sv. za naše v Pánu zesnulé spolubratry: za P. † Václava Černého, za † Františka Horáčka, za † Ignáce Knapa, za † Josefa Kuttelvaschra, za † Josefa Rytíře, za Josefa Růžičku, za † Václava Trisku a za Karla Weidenhofra. U sv. Anny prýští se zdravá voda zpod kapličky, a tak jsou obyčejně poutní místa zasvěcená Rodičce Boží, Panně Marii a sv. Anně opatřena milými studánkami, jež mají zdravou i léčivou vodu. Všemohoucí Pán Bůh ukazuje nám svoji lásku nesmírnou rozmanitým způsobem, volá nás všechny k sobě a ku svým milým, zvláště pak k Rodičce Boží i k sv. Anně: „Pojďte ditky milé sem, zde máte občerstvující zdravou, léčivou vodu — a tu na blízku stánek Boží, v němž Kristus Pán přebývá, jenž též jedenkrát u studnice Jakobovy odpočíval a pravil: „Kdo se napije vody, kterouž já dám jemu, bude v něm studánkou tekoucí do života věčného.“ Ano u „sv. Anny“ jest místo k dosažení zdraví od Pána Boha vykázané: jest tu zdravý, čerstvý vzduch, jest tu háj, jenž má místa utěšená a vánky jemné, jest tu zdravá voda a dům Boží, a v něm naše milá přítelkyně Boží sv. Anna, která svou přimlouvou pomáhá těm, kteří důvěrně se k ní o pomoc utíkají.

KRONIKA.

Z Prahy. Installace nově zvoleného kanovníka u sv. Vít vdp. Jana Nep. Sedláka koná se v neděli 16. t. m.

— Od 4.—6. t. m. koná se zde za předsednictví vdp. Eduarda Brynychy, sídelního kanovníka Vyšehradského, poradní schůze předsedů katol. jednot tovaryšských a jinošských, jež těší se neobyčejně velikému účastenství jak duchov-

ních českých i německých, tak i laiků. Program záležitostí, o nichž se jedná, jest: 1. Jednotné nábožensko mravní vedení jednot; 2. rozšiřování a zvelebování jednot; 3. prostředky hmotné; 4. tisk; 5. poměr diecésního předsedy k jednotám. Schůze konají se vždy o 9. hodině ranní v sále záložny sv. Václavské, již předchází mše svatá o 8. hodině v chrámu Páně sv. Jiří u Dominikánů. Průběh jednání přineseme přistě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Mikuláš *Hemmeth*, far. Kozolupský na odpoč., 19. července 1891, (nar. 3. června 1803, vysv. 15. srpna 1827);
- p. Michal *Kleissner*, prof. náboženství gymn. Chebského, na o poč., 17. července 1891, (nar. 1. ledna 1821, vysv. 10. března 1844);
- p. Frant. *Brosch*, far. Vysokolibinský na odpoč., 12. července 1891, (nar. 13. září 1813, vysv. 26. prosince 1839).

Jmenování jsou:

- p. Ant. *Kacarovský*, sídelní kanovník v Staré Boleslavi, jmenován k. a. konsistorním radou extra statum;
- p. Vojt. *Zuman*, far. v Račiněvsi, jmenován osobním děkanem;
- p. Jan *Runt*, far. v Kolečovicích, jmenován správcem k. a. vikariátu Rakovnického;
- p. Frant. *Vollbrecht*, děkan v Brandýse n. L.
- p. Jan *Urban*, děkan v Čelákovcích, a
- p. Vojt. *Ebenstreit*, far. v Svémyslicích, jmenováni kn. arc. notáři;
- p. Václ. *Fortner*, far. v Křečově,
- p. Jos. *Šnep*, far. v Zlíchově,
- p. Frant. *Lehečka*, far. v Dřevčicích,
- p. Jos. *Janda*, far. v Hlavnokostelním,
- p. Václ. *Brabec*, far. v Jirnech,
- p. Frant. *Jirák*, far. v Kojeticích,
- p. Jan *Vavrouš*, far. v Lobkovcích,
- p. Šimon *Bejval*, far. ve Víně, a
- p. Jan *Šmíd*, far. ve Všetatech, obdrželi Expositorium canonicale;
- p. Karel *Čermák*, kapl. v Nových Benátkách, obdržel Synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Mat. *Krejčí*, kapl. v Příbrami, za II. duchov. správce v c. k. všeobecné nemocnici v Praze;
- p. Em. *Kulhánek*, I. kapl. Hradešinský, za I. kapl. v Uhřetěvsi;

- p. Frant. *Kahoun*, admin. v Kolodějích, za kapl. na Hradešíně.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Fr. *Tschischka*, far. v Petrohradě, za far. ve Vilémově;
- p. Jos. *Kindermann*, far. v Kleinhanu, za far. v Suniperku;
- p. Ant. *Herglotz*, koop. v Koenigswalde, za admin. tamže;
- p. Ed. *Federle*, admin. ve Vilémově, za admin. v Petrohradě;
- p. Ant. *Dušek*, admin. v Suniperku, za admin. v Kleinhanu;
- p. Jos. *Tomo*, kapl. v Mělníku, za kaplana v Mladé;
- p. Jos. *Hubáček*, neom., za kapl. v Mělníku;
- p. Karel *Karafiát*, neom., za kapl. v Zeidleru;
- p. Gust. *Möngler*, neom., za kapl. ve Warnsdorfu.
- p. Jos. *Matoušek*, far. Křižlický, za far. do Skály;
- p. Ant. *Kaška*, admin., za far. do Chlen;
- p. Jan *Král*, kapl. v Bykání, za kaplana do Čechtí;
- p. Ant. *Bartoš*, admin. Mladočovský, za kapl. do Dolního Újezda;
- p. Ant. *Mrkvička*, koop. v Žumberku, za kapl. do Potěch;
- p. Jos. *Synáček*, admin. Běronický, za kazatele u sv. Ignáce v Jičíně;
- p. Fr. *Nentwich*, koop. Zacléřský, za koop. do Marešova;
- p. Al. *Leder*, admin. v M. Úpě, za koop. do Velké Úpy;
- p. Karel *Hrdina*, koop. v Starém Místě, za kapl. do N. Prusnice;
- p. Jos. *Profous*, neom., za I. koop. do Žumberka;
- p. Jan *Žitko*, neom., za II. koop. do Žumberka.

Upřádněná místa:

Mičov, fara patr. náboženské matice, od 27. července;

Křižlice, fara patr. náboženské matice, od 29. července 1891.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Theod. *Dobruský*, Plotištský far. na odpoč. v Heřmanově Městci, 25. července 1891, (nar. 8. prosince 1819 v Heřm. Městci, vysv. 25. července 1846);
- p. Frant. *Vanhálek*, far. Mičovský, na odpoč. v Heřm. Městci, 26. července 1891, (nar. 5. dubna 1843 ve Vlhošti, vysv. 25. července 1867).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Kvapil*, děkan ve Skutči, jmenován čestným konsist. radou;
- p. L. *Böhm*, quardian Františk. v Hostinném, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Vašák*, far. ve Volvíři, za faráře do Bykáně;
- p. Václ. *Vintera*, kazatel u sv. Ignáce v Jičíně, za far. do Běronic;
- p. Al. *Krsek*, koop. Marešovský, za faráře do Malé Úpy;
- p. Jindř. *Dudek*, kapl. v Potěbách, za far. do Mladočova;

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Stuna*, děkan v Klatovech, jmenován čestným konsist. radou;
- p. Michael *Sturany*, děkan ve Vimberku, jmenován bisk. notářem;
- p. Frant. *Pech*, far. v Předslavi,
- p. Jan *Švejda*, katech. a prof. c. k. gymnasia v Klatovech, a
- p. Jos. *Lhotský*, superior pražského arcibisk. domu v Klatovech, obdrželi Expositorium;
- p. Tomáš *Mika*, fund. kapl. pražského arcib. domu v Klatovech, a
- p. Ant. *Stulík*, kapl. v Klatovech, obdrželi Synodalia.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Petrík*, far. v Habartícih, za faráře v Slavíkovících;
- p. Jos. *Prchal*, koop. v Předslavi, za admin. interkal. v Habartícih;
- p. Tomáš *Švarc*, kapl. v Prachaticích, za kapl. v Theresiendorfu.

OBSAH: Kázání na neděli dvanáctou po sv. Duchu. — Kázání o slavnosti nanebevzetí Marie Panny. — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokr.) — Předě znmí. (Báseň.) — O bývalém bratrstvu sv. Jana Nep. v Kadově. — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokrač.) — Hříchové a pokuty. VI. Hněv. Povídka. (Pokr.) — Dopisy. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli třináctou po sv. Duchu.

„Vstaň, jdi, víra tvá tebe
uzdravila.“

(Luk. 17, 19.)

Spokojenost jest základem pravého štěstí člověka. Bez ní jest život lidský samá nesnáze, samé příkoří. Než přemalý jest počet těch, již by pravé spokojenosti, po níž touží, také nalézali. Příčina jest ta, že nehledají ji tam, kde skutečně k nalezení jest. Puzení obrazotvornosti svou, každý v jiné věci hledá ji; a přec jen v jedné se nalézá, ačkoli všechny ostatní dílem z části, dílem obecně s ní spojeny býti mohou. A což domýšlíš se, kř. m., která asi příčina stálé a neporušitelné spokojenosti? Věť! Kdo hledá spokojenosti hledějí v Ježíši, a naleznou ji; neboť v Ném jediné pokoj a spasení jest ve všech okolnostech života. Jsi v chudobě; aj uči tebe postavení tvé k blahu svému obrátiti. Jsi v protivenství; aj ukazuje tobě, jak snadno ho lze přetrpěti. Jsi-li šťasten, aj vzbuzuje tebe, hleděti darů štěstěny k blahu svému a spasení duše své. Avšak i v nemoci postavenému jest základem spokojenosti toliko Ježíš. — Okusil to onen Samaritán, o němž dnešní sv. evangelium vypravuje. Neboť očištěn slovem Kristovým od málo-mocenství svého přišel zpět díky vzdáti Ježíši co původu štěstí svého, svého uzdravení. Jeden z desíti! — ale také našel spokojenost svou, slyše Ježíše říkoucha: „Vstaň, jdi, víra tvá tebe uzdravila.“ Tak z přetěžké nemoci vysvobodil ho Pán, vlévaje potěšení v srdce jeho.

Ach, povzdychne sobě mnohý: Kéž by byl Ježíš, onen divotvorný pomocník, uprostřed nás, jak bychom i my jej vzývali, k Němu se utíkající! Jak mnohé protivenství a nesnáze byly by odstraněny! Ach, vzdychne mnohý nemocný: kéž by i mně bylo popráno, naleznouti Ježíše, k Němu se uchýliti a prositi za uzdravení své, důvěřuje se, že by nebyl sklamán. A hle, touha ta povšechná dávno již jest splněna; neboť ačkoli všem milosti svých dává, přec i Ježíš jest až posud laskavý přítel nemocných; neboť je 1. *žádoucí navštěvuje* a 2. *svátost posledního pomazání pro ně zvláště ustanovil*.

O tomto zástoji rozjímajme dnes ve jménu Páně.

Pojednání.

Ježíš Kristus vzav tělo lidské ve všem, jest nám podobný učiněn, vyjímaje hřích, kteréhož v něm nebylo. Znáť On tedy utrpení a žaly z vlastní zkušenosti; neboť mnohé bídý a soužení přetrpěl obcházeje na tomto světě. Vstoupiv pak na nebesa, lidskou přirozenost pojal sebou, by podíl brala na pravici Otce jeho nebeského v sídle nebésém. Jeho láska neuhaslá; neb „Kristus jest dnes, jako včera tentýž až na věky věkův“ (Hebr. 13, 8.). A jelikož všechny miloval na zemi, čině každému dle potřeb jeho, tak i miluje nás, jsa na pravici Boží a dobrotu svou dává nám zalkouseti v milosti své. I nemocní, jako dříve, požívají jeho péče, jeho zvláštní náklonnosti. A jako druhdy pomáhal nemocným, důvěrně k němu přicházejícím, tak i pomoc svou podává jim až posud, jsa laskavým přítelem jejich.

1. Že tomu tak jest poznáváme dosti zřejmě z toho, že Ježíš Kristus až posud k nemocným se blíží, žádoucí toho navštívuje. Ovšem nepřichází oným tělem, které druhdy očima tělesnými spatřovali zástupové. Není to ono viditelné tělo, jež pospíchalo k loži nešťastného a doteknuvši se ho, uzdravení poskytovalo. Ale přichází k nám způsobem neviditelným to samé tělo Ježíšovo, kteréž za živobytí svého měl. Přichází k nemocnému Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti oltářní v způsobách chleba ukrytý, by občerstvil duši, nemocí unavenou, by nasýtil a nakrmil ji k životu věčnému. Kterýkoli nemocný tedy sobě žádá, této milosti nabývá. Maje pak lékaře duševního u sebe, an podává lék posilující, zdali nemusí zvolati nemocný s apoštolem Páně, sv. Pavlem: „Když Bůh se mnou, kdo bude proti mně“ (Řim. 8, 31.). Řcete tedy, m. m., není-li to laskavost převeliká? Svatý blíží se k člověku hříšnému, s ním se spojuje, by i on svátostí dosáhl. „Ponížený,“ jak sv. Ambrož di, „přichází k hrdým, aby z nich ponížené vytvořil“ (sup. Luc.). Může-li nám kdo podati ještě více? Když nakažlivými nemocemi ustrašení lidé, až do posledního často lože nemocného opouštějí, když i přátelé a snad domácí se štítí; tu přichází, pakli sobě toho přeje, k nemocnému Ježíš Kristus, milosrdný onen Samaritán. Neštítí se ran, ale sebe samého podává k potěšení nemocného.

Poněvadž ale neduhy tělesné nezřídka původ svůj berou v neduzích duševních, jenž jsou hříchy; proto nežli své tělo sv. podává Kristus Pán nemocnému, aby jej občerstvil, dříve rány duševní chce umýti, duševní malomocenství zhojiti, aby dosahnuvši duše spokojenosti, tím snáze i tělo okrálo a posilněno bylo. A toto obmytí a zhojení stává se ve svátosti pokání, jenž předchází Svátosti oltářní. V této svátosti nových důkazů své přízně a laskavosti podává božský Spasitel. Činil tak povždy s nemocnými. Nejprve duši a pak teprv tělo léčil, pakli že neduhy tělesné viděl býti následky neduhů duševních. Tak činil s oným šlakem poraženým, o němž evangelista Páně, sv. Matouš (9, 1—8.) vypravuje. Přinešen jsa na loži k Pánu Ježíši řekl jemu: „Doufej, synu: odpouštějí se tobě hříchyvé tvoji.“ Vida pak farizeji reptati a za rouhače pokládati, obrátiv se k nim, řekl: „Proč myslíte zlé věci v srdcích svých? Co jest snáze, říci: odpouštějí se

tobě hříchyvé tvoji aneb vstaň a chod. Abyste ale viděli, že má moc Syn člověka hříchy odpouštěti, řekl šlakem poraženému: Vstaň a chod.“ Nejprv odstranil příčinu, pak ale i následky hříchu, totiž tělesný neduh. A tak činí až posud s nemocnými Kristus Pán, odpouštěje ve svátosti pokání nemocným hříchy jejich. A proto k nim přichází, proto k žádoucím přistupuje. Můžeme směle sem slova sv. Augustina použiti, kterýž praví: „Nebylo jiné příčiny příchodu Kristova, leč hříšníky spaseny učiniti“ (in gloss. I. Tim. 5.). Ano nemá božský náš Spasitel žádného jiného ohledu při svém příchodu k nemocnému, nežli spasenu učiniti jej. Ó jak tedy při všech těžkostech svých potěšený může býti nemocný, an takovou pomoc vidí se blížit. Pomoc ta nevztahuje se pouze na duši ale i na tělo nemocných; neboť pokáním okřívá. Dobře di svatý Augustin: „Pokání rány hojí, málomocné uzdravuje, i mrtvé křísí, zdraví množí, milosti zachovává, slepým zrak, hluchým sluch navrácuje, před nepravostí vystřihá, ctnosti schvaluje, mysl ozbrojuje a sílí“ (de poenitentia). Tato-li slova zkoumáme, patrně můžeme poznati účinky, které pocházejí ze svátosti pokání, jak pro zdravé tak i nemocné. Ó kéž by každý nemocný této nebeské útěchy nacházel! Však není tomu tak! Příčinu hledej dílem v nemocných samých, dílem v těch, jenž k posluze nemocných ustanoveni jsou. Neboť jak mnohý té myšlénky se hrozí, umřít; na všechno, jen na smrt nechce pomníti a tedy božské útěchy; neb di sv. Augustin: „Není hoden útěchy smrti, kdo nepomní smrti.“ Jak vynasazují se i domácí, všechno odstraniti, co by nemocného jen snad upamatovati mělo na smrt, často dosti blízkou. Ó blázní a zpozdilí, mohlo by se takovým volati: Odstraňte všechno a smrt, má-li přijíti, přec neodstraňte. Vězte: odstraňujete milost od nemocného, kterou mu ničím nahraditi nemůžete. V posledním zápasu, kde snad nebude možno milostí dobývat, nebudou a nemohou nemocní vám za to býti vděční; neboť na ně nalehne tíseň, strach a úzkost a ti, kteří by snad byli zachováti mohli život svůj, strachem a úzkostí stávají se obětí smrti. Protož všickni, kterýmkoli ustanoveno jest nemocné obsluhovati, k srdci vezměte si následující příklad, o němž nábožný missionář ze spojených obcí amerických nám vypravuje. — Jeden mladý pohan těžce se rozstonal a dle uvedeného

obyčejně vzal útočiště své k modlářství. Po stěnách svého obydli nechal rozličných věcí směšných totiž: hadi kůži, medvědí hlavu, drápy z káně, rybí hřbety a jiných titerností navěsiti. Kněz pohanský tloukl na buben u hlavy nemocného a nějaká čarodějná slova nad nemocným mumlal. Vřask ale to vše neprospělo, nemoc se rozmáhala a nemocný dychtě po prodloužení života neustále volal: Nech mne ještě na živě a netrap mne déle. Co se to s ním dělo, navštívila ho sestra jeho, která již křesťanka byla a uževši to bláznivé jednání, slzavými očima k bratru svému pohanu přistoupila odhodlaně řkouc: „Ach, bratře milý, tvá nemoc je ku smrti a ty se důvěruješ v titěrné věci, které tebe uzdravit nemohou. Důvěřuj raději v Boha, svého Stvořitele, kterýž tobě život dal a který tobě i zdraví navrátiti může.“ Uslýšev tuto řeč sestřinu nemocný, pohnut slzami jejími, kázal přivolati k sobě služebníka církve sv. Kristovy, přijav víru, s Kristem se spojil, a tímto spojením zdraví těla svého přijal. — Ať, tento příběh budíž nám pokynutím, abychom jsouce nemocní, hledali pomoci u Ježíše a majíce nemocným službu křesťanskou prokázati, neohroženě povinnost, s Ježíšem se spojit, nemocným představili, aby oni zbaveni byli pochybnosti a útěchy nalézali v Kristu. Toho abychom dosáhli, volá opět svatý Augustin: „Chceš-li sprostěn býti nejistoty, čiň pokání, dokud zdraví jsou smyslové tvoje“ (serm. 36.). Očištění svátostí pokání od hříchu, posilme se pokrmem andělským v nejsvětější Svátosti oltářní a přesvědčíme se, že láska Kristova v nás se hojně objeví.

2. Avšak Ježíš Kristus objevuje se co laskavý přítel nemocných i tím, že pro ně zvláště svátost sv. pomazání ustanoviti račil. V té svátosti mají nemocní dojíti milosti Boží k prospěchu duše i těla. Neboť takto božský Spasitel, skrze svého apoštola, sv. Jakuba, věřicím volá: „Stůně-li kdo z vás, uveď kněží církve, a nechť se modlí nad ním, mažice jej olejem ve jménu Páně a modlitba víry uzdraví nemocného a polehčí jemu Pán a jestliže jest v hříších, budou jemu odpuštěni“ (Jak. 5, 14. 15.). Jaké to milostivé účinky toho Kristem samým přikázaného pomazání. Modlitba víry uzdraví nemocného, t. j. dá jemu zdraví těla, jestliže se to s moudrostí neskončeného a všemohoucího ředitele světa srovnává a pakli k spasení duše nesmrtelné uzdravení prospívá. Jestliže pak i nena-

bývá nemocný dopuštěním Božím svého předešlého zdraví, tu pojišťuje jemu Hospodin ulehčení. A jak by nemělo nemocnému býti ulehčeno, když vzpomene sobě na neskončené milosrdenství, jež dle slov sv. Jarolíma, „ducha upokuje, bolesti nemoci mírní, bázeň smrti a soudu nastávajícího odnímá.“ Jak by neměl naleznouti nemocný ulehčení, vzpomínaje sobě, že Hospodin mocný síly jemu podává, utrpení nemoci své v trpělivosti, úklady nepřitele duševního zničení a pokušením ďábelským odpirati. A ať, jelikož tělo k svému oblažení potřebí má ducha čistého a hříchů prostého, protož dle výslovné přípovědi Páně: „Jestliže jest v hříších, budou jemu odpuštěni.“ Veškeré pozůstatky hříchu po vykonané zpovědi svaté, aneb jestli nemohl aneb neměl komu se zpovídati, veškeré hříchy odpouští dobrotivý Ježíš nemocí skličnému (efer. Conc. Trid. Sess. XIV. č. 1. 2.).

Není-liž to tedy ten největší nesmysl, když křesťané katoličtí všemožně se vyhýbají svátost sv. pomazání přijmouti? Není-liž marný ten strach smrti, která přec nastane, kterýž by mohl odňat býti? Není-li to zpozdilost, odkládati až na nejpозdějši dobu života a tak v nejistotu se uvrhnouti zkázy své? Ó kéž by každý z nás v mysli zachoval a v čas nemoci připomněl sobě slova krále římského, jménem Ruperta. Upadnuv do nemoci přijal ochotně a zbožně svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní; svátost posledního pomazání z jakési nesmyslné bázně přijmouti prodleval. Zatím mužové učení tak jako nábožní snažně jej žádali, aby tak výborným lékem pro duši i tělo nepohrdal. Svolil konečně snažnému přimlouvání jejich. Mezi udělováním té svátosti poslouchal pozorně ty modlitby, které se církev skrze kněze za zdraví duše i těla nemocného modlí a pln obdivení konečně zvolal: „V pravdě: Kdybych byl dříve věděl, jak veliké účinky ta svátost působí a jak obojmu zdraví prospívá, jakož to nyní slyším, dávno bych po ni co nejpobožněji byl toužil.“ I pozdravil se opět a drahně let ještě moudře panoval a ctnostně živ byl. Hle, nejm., milosti, se sv. pomazáním spojené, nemají tedy strach ale spíše toužebnost v nás rozhojnit a služebníky nemocných povzbudit, by snažně též žádali nemocné, aby tím výborným lékem pro duši i tělo nepohrdali. —

Ó kéž by tedy každý z nás, zvláště

v nemoci postaven, Ježíše, přítele laskavého hledal a po něm toužil. Kéž by nehynula v srdcích křesťanských důvěra k lékařovi všemohoucímu duše i těla. Neboť běda těm, kteří o Ježíši a svátostech, od Něho ustanovených, ničehož věděti nechťi! běda jest těm, jenž pomocí církve, útěchou náboženství opovrhují! Neboť každý, kdo zamítá prostředky dobré, v nemoudrosti své zachvácen bývá a jest v nebezpečí, z rány časné připravit si sobě bolesti věčné, ze zlého časného vejíti v záhuby věčnou. A kdo jest, jemuž by lhostejna byla taková výměna? Kdo jest, kdoby sobě nepřál spokojenosti. Ať hledej, kdež nalezneš, v Kristu Ježíši. A protož volejme upřímně a důvěrně: Pane Ježíši, smiluj se nad námi, neopouštěj nás v nížádné době života našeho; stůj při nás, když nemocí na lůžku upíme bolestmi svými, zhoj rány duší našich, abychom v plné míře zakusili žehnající přítomnost Tvou v tělesných neduzích a tak sílení pomocí Tvou vždy bláha a spokojenosti požívali. Amen.

Kázání

na neděli čtrnáctou po sv. Duchu.

„Ohlédněte se na ptactvo nebeské, že neseje, ani žne, ani shromáždí do stodol a Otec náš nebeský živí je.“
Mat. 6, 26.

Zpytují, duše křesťanská! Pozoruj tato slova Kristova: „Ohlédněte se na ptactvo nebeské!“ A co zjevuje tobě, zpytuje je? Zkoumám-li bedlivě, spatřuji v slovech těchto poukázání na velikou, neskončenou péči otcovskou, která veškeren svět zachovává a řídí; vidím, že Bůh to jest, Otec nebeský, jenž netoliko tvory své k životu povolal, ale o život jejich také se stará dle slov Kristových: „Otec náš nebeský živí je.“ A tato péče Boží o zachování a řízení celého světa nazývá se prozřetelnost Boží. Kristus Ježíš v těchto slovech skrze obživení ptactva nebeského toto učení v nás upevňuje, aby ztvrdil, co již v starém zákoně psáno: „Byť by se i matka zapomněla nad dítětem svým, já se nad tebou nezapomenu.“ A ať, když ptactvo nebeské, kteréž neseje, aniž žne, tak mocně při životu chová, když bylinku polní krásou skoro nepochopitelnou zdobuje, ano když i kameni zrůst, sličnost a velikou cenu

dává, když, slovem, o veškeré živočichy se stará, mohl by na člověka, jenž dílo, abych tak řekl, mistrovské jest a přepodivné z rukou Stvořitelových, mohl by na člověka, kteréhož tak hojnými dary, duši nesmrtnou byl ozdobil, mohl by na tak dokonalé stvoření, které s ním někdy ze života svého úplně se má radovati, mohl by on na něj zapomenouti? Rej, človče, možno-li, aby Bůh tebe zapomněl, když o zvířata nerozumná, o tisíce bylinek, o bezživotný kámen se stará? Trseš se zajisté říci: Bůh člověka zapomněl; neboť bysi proti svému nejvyššímu dobrodinci reptati musel; ale přec jakási nedůvěra skličuje srdce tvé, zkormucuje mysl tvou, i v tomto roce, v této době, když pozoruješ žeň málem ukončenou. Než věz, kř. m., i to se stalo řízením Božím, a pakli méně tebe obdařil Bůh roku tohoto, věz, že mnozí z spolu-bratří tvých nehodu touto častěji již navštívili, nicméně sobě nezoufali. A proč? Vedla jich ta myšlénka: Bůh řídí a zachovává vše, zajistí i mne k dobrému vede cili. Neboť v očích božských i nejmenší případnosti života vezdejšího v paměti jsou. Radost i žalost řídí Ten, který původcem jest všeho dobrého, co k spasení slouží. Nerciž žádný: O to právě náhoda jest, že se takto stalo. Nikoliv; není náhody; neboť „i vlasy hlavy naší spočítány jsou a ani jeden nepadne bez vůle Otce nebeského.“ Jaká to potěšitelná myšlénka! Kéž bych mohl dnešního dne vás přesvědčiti, že víra živá v prozřetelnost božskou jest bezpečný průvodce života vezdejšího! O jak šťastní byste byli, pociťující blaho toto. Proto vyslechněte mne s pozorností, když vám učení toto projevím.

Víra v prozřetelnost božskou jest vůdce bezpečný v životě vezdejším; neb poskytuje: 1. pokoje a důvěry z ohledu budoucnosti, 2. trpělivosti a oddanosti v přítomném soužení, a 3. síly k přemáhání pokušení.

Pojednání.

1. Pevná víra v prozřetelnost božskou jest bezpečný vůdce na cestě života, neb poskytuje pokoje a důvěry z ohledu budoucnosti. Jest však budoucnost právě ona věc, kteráž člověkem nejvíce zmítá; neb spíše zapomene člověk přítomnosti a myslí na ty časy, kteří skryti jsou očím jeho, časy budoucí. Ta rouška zatemňuje silné, štěstí neb neštěstí, radost neb žalost ukryvají. Jen ten, jenž v nebesích uprostřed vyvolených učinil sídlo své, Ten, jemuž

veškeré stvoření čest a chválu vzdává, jen Bůh ví a zná nejlépe časy budoucí; On ví, zdali tebe člověče blaho a spokojenost, aneb protivenství očekávají. On to ví, ten mocný, Bůh, Bůh dobrotivý, jenž jest Otec náš. Ó plesejme tvorové božští, plesejme křesťané, Bůh to ví, jenž jest Otec náš! Ó není lepšího a laskavějšího Otce, jako toho, jehož tváří v tvář vidí nebešťané. On ví tvé budoucí věci a jistě zřídí je tak, aby tobě k prospěchu sloužily. Nestrachuj se tedy budoucnosti, neobávej se nehod, které tebe potkati mohou. Bůh je ví; On je k tvému spasení zřídí. Ó blahodějná myšlenka, Bůh řídí budoucnost naši! Nechtěj tedy zkormouceným býti, křest. m., zvláště ty křesťane, jenž nyní již zápasíš s rozličnou nehodou! Věz, Bůh řídí kroky tvé; On jest vůdce života tvého? Může-li býti bezpečnějšího vůdce nežli Bůh? může-li býti také statečnějšího nežli Svrchovaný jest? On jest Bůh mocný a silný, přeplyvající dobrotou. Kdo by nechtěl takovému svěřiti se průvodci? Kdo by nechtěl s ním i tu nejtěžší nastoupiti cestu, věda, že bez jeho ochrany marné počínání, s ním však a milostí jeho snadné podniknutí jest. On jest mocen nehody cesty obrátiti v libezné procházky, zármutek a žalost u velikou proměnití radost. Bůh jest to, který jediným slovem, vůlí svou i z toho největšího může člověka vydrati nebezpečství. — Nuže, rozm. kř., jenž v Boha věříš a věřiti musíš, nebudeš spokojnější, když na Něho pomníš, který tě stvořil, o tebe pečuje? Nebudeš mítí důvěry k Němu, věda, že On jedině může pomoci tobě i v té době, když žádný z lidí tobě pomoci nemůže? Ó jak marné jest tedy bédování mnohých lidí, kteří ve svých zármutcích nehledají útěchy u Toho, který tak dobrotivý a slitování plný jest. David, muž bohabojný nás posilňuje příkladem svým, kterak v Boha máme důvěřovati; neb věda dobře, že Saul jej pronásleduje a po životě jeho touží, přec nestrachoval se, nýbrž pokojně žije dny života, naleznuv pokoj v tom, jenž mocnou rukou svou i ptáče nebeské opatruje. Proto byť by i nouze největší stihala tebe, kř. m., pomni na Boha a nalezneš jako David pokoje a důvěry v Boha nejvyšší prozřetelného. Avšak za našich dnů přec slyšeti lze mnohonásobný nářek. Mnohý otec pečlivý o rodinu svou, mnohý hospodář, pakli ne slovně, v duchu běduje sobě, vzdychá, volaje takto: Bože, kterak budeme živi v této strastiplné době! Přítomného

času zapomíná, budoucí zamýšlí. Než na základ toho, co jsem, veden příkladem Davidovým, byl řekl, že skrze viru v Boha prozřetelného pokoj a důvěra se prýští života, na základ toho, na stěžování tvé, otče i hospodáři milý, k tvé útěše takto pravím: Ty pečuješ o rodinu svou, o čeleď svou. Dobrá a chvalitebná jest péče tvá; než marná a hříšná se stane, pakli zapomínáš na Toho, jenž tvým i tvých dítek jest Otcem, jenž tvé hospodářství řídí a zachovává, pro tobě svěřené požeňání poskytuje, hříšná se stane, protože nedůvěřuješ v Boha svého; hříšná péče tvá bude zápach hrozný nevděčnosti, pozbudeš veškerého pokoje a spokojenosti. Vzhlédni vzhůru u tmavé noci, když trudné myšlenky těžké budoucnosti tebe svírají a spánek noční tebe opomijí, vzhůru vzhlédni, čítej tisíce tisíců hvězd, pakli možno tobě spočítati a pak pomni, ty zachovává a řídí Bůh, jenž mne též k životu zavolal. A když pozorovati budeš světlo jejich, když uzíříš, kterak na blankytné obloze jedna po druhé se projevuje a modrojasným světlem tebe uvítá, pomni, že Bůh je učinil, jenž tebe povolal, a že právě tak, jako krásné hvězdy, v životě tebe vede a nalezneš jistě spokojenosti a důvěra v Boha nejvyšší modrého v řízení svém upevní se v srdci tvém. Nenajdeš ale ani pokoje, ani důvěry pevné, pakli zapomenáš na Boha tebe vedoucího. Než tato víra působí hojně i v případnosti a nepříjemnosti života a v skutečném soužení; neboť

2. rozněcuje trpělivost a odevzdání do vůle Boží. Pohlédneme v písmo sv. a tu oku našemu zastkví se muž, jehož Bůh obdařil hojností a požeňáním svým a o němž sám řekl, že není mu rovného mezi syny lidskými. Však ale i tato hojnost vzala zkázu, příbytek jeho jest učiněn spáleništěm, stáda jeho loupeží divoké zvěře. Kdo z nás neznal by dle tohoto popisu muže? kdo by na první pohled neřekl, že jest to Job. Ano Job, právě trpělivý, jenž tak velikou pocítil ztrátu. Než trudnější věci čekaly jeho. Kdo z nás neví, že ke všemu Bůh jej navštívil nemocí těžkou. Tělo jeho plno vředů a neduhů velikých působí bolesti. Manželka vidouc trápení Jobovo opouští jej i dítky odvracejí od něho srdce své. Láska chladne přátel, jenž dříve, dokud oplýval hojností, věrní byli přátelé, nevěra, uštěpačnost bohabojného života ztrpčují hořké soužení. Co bysi činil ty, křesťane, kdyby taková soužení opoutala

tebe? Co činiš, když Bůh nemocí tebe navštívil? Co činiš, když z přátel a příbuzných tvých nevěra vysvítá? Co činiš, když požehnání rolí, luk i zahrad tvých nedává tobě žádaného výnosu? Co činiš konečně, když jinak zřídí Bůh, nežli požaduješ? Nechoť k takovému zahanbení jednotlivce na každou otázku odpovídati. Jen to dím, že jinak činil Job, nežli ty podle ducha Kristova činiváš. Job projevuje nejvyšší trpělivost; trpělivě snáší bolesti nemoci své, trpělivě nese opuštění svých milých, trpělivostí se stkví v posměchu a uštěpačnosti přátel svých a co dí: „Pán dal, Pán vzal“ (Job. 1.), a když nepřestávají zlotřilí jazykové mluvit bezprávi a šeredný posměch neumlká, tu projevuje Job oddanost svou a praví: „Dobré z ruky Boží přijímáme a zlé bychom přijmouti nechtěli.“ Ó kéž by tak mnohý za dnů našich chtěl uvážiti tato slova Jobova! Kéž by volal, hlasitě volal: „Pane, tys tak často hojností nás obdařil, dobré nám nehodným poskytnul, nuže vděčně přijímáme to zlé, kteréž na nás si uložil, vědouce, že pakli méně nás obohacuješ, nicméně k dobrému našemu s námi nakládáš.“ Než řekne snad mnohý, ale to velmi pošetilý v duchu svém: A jak to vésti může k dobrému, když méně jsem obdržel aneb zlé mne navštěvuje? Ještě jednou pravím, že pošetilec toliko takto mluvit může, an nepovází, že Bůh i při malém požehnání zachovati může a vskutku zachovává člověka. A povstane otázka: Jsi-li pak člověče také hoden, aby Bůh tebe hojností obdařil? Vlož k srdci svému ruku svou a zajisté zkormoucen musíš volati: Pane, mnoho činiš nevďěčnému služebníku svému. A tak bychom mohli volati i těm, jenž v tomto roce činí tu námitku: Bůh nám dobré dává a hle právě, an jsme z dobrotivé ruky jeho žádali deště pro hojnou úrodu země, neobdrželi jsme e. Což to může býti dobrého. Ó zajisté dobré to musí býti, jinak by Bůh nám byl dal, čehož jsme žádali. A co můžeme i my krátkozrací lidé uznati, co by nám prospěšno bylo? Aneb chceme Bohu nejmoudřejšímu vykázati cestu, kterou nás vésti má? A kdož z nás nemusí vyznati se mnou, že to zasloužený trest za tolikerá provinění, jichž se pokolení lidské dopouští. Pýcha, radost, nestřídmost, obžerství, nečistota jsou ovoce, jehož přinášla hojnost chleba. Bůh, jenž svatý jest, nemoha snéstí nekřesťanské obcování, pozvedl metlu svou a trestal nevďěčné dítky

své, až by opět hodny byly přízně a milost jeho. Tak to činil i s národem Israelským, kterýž skrze Mojžíše vyvedl na poušť, by je uvedl do země zaslíbené. On jej trestal, aby poznali, že dobrý ale také spravedlivý jest, a aby ukázal, že v něj musí vždy věřiti, jeho se držeti a skutky to projeviti. Jak šťastni byli ti, jenž na Boha nikdy nezapomněli. Ti v soužení nabyli trpělivosti a vůli svou odevzdali do vůle Hospodina. I my, kř. m., musíme v přítomných souženích života Bohu se zcela odevzdati, neboť od něho pochází milost a dar trpělivosti. Než kterak může člověk do vůle Páně se odevzdati, když v něho nevěří; kterak se má jemu doporučiti, když nepomní, že on jest řiditelem osudu jeho? Kterak lze trpělivosti nabýti a pravou cestou křesťanskou kráčet bez průvodce bezpečného? Ten ale jest Bůh a víra sv. jeho. A tato víra ulehčí nesnáze života, ku př. chudobu, stáří atd. Ejhle tedy, víra pevná v prozřetelnost božskou poskytuje pokoje a důvěry pro budoucnost, v přítomném soužení rozněcuje trpělivost a odevzdání se do vůle Boží; ale tato víra stálá a pevná dodává síly k přemáhání pokušení, kteréž člověka potkávají.

3. Pokušení tohoto světa rozličná jsou, brzo volně radostí a líbezností, brzo zakucleně nás stíhající. Podobají se líbezným rolím, přívětivým zahradám, kvetoucím lukám a touto vyličenou krásou hodlají omámiti člověka putujícího v údolí tohoto života strasti a bídy plného. Než jen neprozřetelný poutník nechá se zdržeti na cestě k cíli svému, jen ten, jenž nedbá na rychlé docílení pokoje pravého a bezpečný stánek spoután bývá, hledá odpočinutí a netoliko že nenalezne je, ale ztratí, obměšká cesty své. Žádný, jenž v cizině pohřížen jsa, k milému pospíchá domu otcovskému, nenechá se na cestě uchvátit dlouhými radostmi, líčenou rozkoší a byť by v tom nejkrásnějším nalezal se stromořadí, byť by líbeznou vůni vábila jej luka i zahrady, on kráčí nicméně, neb touha po domu, jehož byl opustil, do ciziny se vydávaje, nedá jemu meškati. A tak právě jest to i s poutníkem života vezdejšího. Má-li dům otcovský, z něhož byl vyšel, užřev světlo života svého, má-li stánek přešťastný vždy v paměti, nedá se vábiti rozkoší a radostí, která sladce jej uvítá. by tím trpěl kalich zármutku jemu poskytnula, nýbrž uprostřed těchto líbezných pokušení touží po přibytku, jehož když

dosáhne, žádná moc lidská odciziti nemůže. Než častokráte zakukleně co zlodějové stíhají nás pokušení. Jsou to lidé, jenž krásnými slovy, v přítomnosti srdečnou poutají mysl i duši naši a nápojem otravujícím, zničují co vražedníci. Jsou to vražedníci duší a darů jejich, ctnosti a čistoty. Jak mnohého takovito oulisníci k stinnému hrobu, k propasti pekelné přivedou; neboť lehce jest klesnouti člověku nemajícímu víry v Boha. Avšak ne tak snadno bývá sveden člověk úklady jejich, pakli k Boha pamatuje, jenž život jeho řídí a zachovává, v božskou totiž a nevystihlou prozřetelnost se spolehá a v ní svou touhu nasycuje. Protož, kř. m., měj víru tuto v srdci svém. Bude-li srdce tvé na Boha mysliti a v božské řízení jeho věřiti, ni v pravo, ni v levo neodstraníš se, nýbrž silným budeš a nezhrěšíš. A to praví i písmo sv.: „Člověče, máš-li Boha v paměti a věci budoucí, nikdy nezhrěšíš.“ —

Nuže, kř. m., tak jsme se přesvědčili, že víra v božskou prozřetelnost jistý a bezpečný jest průvodce života. Hleďme tedy upevniti ji v srdci svém; hleďme ji sobě přivlastniti spočívající na slovech Kristových: „Kdo hledá, nalezne.“ Bez tohoto vůdce žádnou nenastupte cestu, vždy na mysl majíce starého Tobiáše, který nedopustil synu svému dalekou nastoupiti cestu, dokud by nezaopatřil se vůdcem schopným. A naleznuv jej v archanděli Rafaeli šťastně vykonal ji. Tak tedy i my, kř. m., cestu radosti i žalosti života nikdy nepodstupme, aniž bychom vůdce měli bezpečného. Tohoť ale dnes jste učili se znáti. Jest to víra pevná a stálá v božské řízení a zachování světa i tvorů jeho; jest to víra v prozřetelnost božskou. Ta budiž vůdce a říditel náš ve štěstí i v neštěstí, abychom nepobloudili.

Ty však Bože, na výsosti, posilniž nás spasitelnou vírou touto. Nechť nám svítí co hvězda stálá; vediž nás jí jako druhdy jsi vedl národ Israelský sloupem ohnivým, abychom světlem pravým vedeni víry sv., šťastného cíle, blažené budoucnosti dosáhli. Amen.

Životy Svatých.

Od Prokopa Zaletěla.

Na tu velkou vzpomínám si knihu
často, často, z níž jsme denně četli

v rodné chýžce, když jsme práci, tíhu
dne skončivše u krbu se střetli —
jak vždy na tu těšil jsem se chvíli
dědeček až vstoupí s knihou milý!

Tu posléze klapla klika v síni
jeho malé, k nám on zvolna kráčí,
knihu velkou na stůl klada miní,
otec by čet', ježto vskutku k pláči,
dnes co Svatých životy nám praví
o tom světcí, jehož se dnes slaví.

Otec přised' — a my kolem něho,
počal číst' již ze knihy té tlusté,
jak ten, onen světec blaha svého
jsa pamětliv ve kraje se pusté
vydal, by tam Bohu jenom sloužil,
po němž duši, srdcem celým toužil. —

Jindy opět předčítal nám, mnozí
jak křesťané z lásky k lidem jiným
k divochům až pustili se, hrozí
ač jim smrt jen jako lidem vinným
u těch kmenů, Kristova kde víra
cizí dosud — tma kde ducha svírá. —

Zase jindy, jak ten světec, onen
mučen, čtvrcen, křížován byl, stínán,
po žhavém jak železe byl honěn,
v těžká pouta po čas dlouhý spínán,
jak však vše to trpělivě snášel,
až odměny v nebi svojí našel. —

Ó což často tiché zprvu štkání
v nárek mocí změnilo se hlasný!
ó což toto usedavé lkání
mnohý kořen zapustilo spasný
ve hruď svatě, v lasec rozechvělou,
v srdce, nitro, v duši, bytost celou! —

Ó jak zbožně, nadšeně jsme sklesli,
přečteno když všecko pro den bylo,
jak se vroucí k nebi prosby nesly,
by i nám též tolik síly zbylo
v strastech, trudech, pro Krista jež nésti
musí, Jeho kdo svěřencem jesti.

Ó jak pevně slíbili jsme, silně,
že vše raděj — i životy dáme,
jak ti světcí, a tak neomylně
život věčný že doufáme, ždáme —
tak sílily životy nás Svatých
láskou k Bohu, k dušem lidským vzňatých!

Na tu velkou vzpomínám si knihu
často, často, z níž jsme denně četli

v rodné chýžce, když jsme práci, tíhu dne skončivše u krbu se střetli, dosud slyším zlatá její slova, s nimiž síla vrací vždy se nová. —

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Preklad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Výslech P. Gabriele Cornolli-ho, sekretáře řádu.

P. Cornolli (byv odvezen z profesního domu al Gesu do anglické kolleje) nebyl tážán na nic jiného, než v jakých tajných sklepeních profesního domu uschovány poklady Tovaryšstva. Odpověděl, že nikdy neslyšel o nějakých podzemních sklepeních, neřku-li že tam má Tovaryšstvo poklady. O tom vypravoval ještě než byl odvezen do andělského hradu; proto také tvrdil na smrtelném lůžku, že neví, proč byl uvržen do žaláře, neboť mu nebylo předloženo více otázek než tato jediná a to jaká! muži, jenž mohl jsa tajemníkem řádu vše vědět. Komise se tudíž domnívala, že nestává žádného jiného tajemství a netázala se již P. Cornolli-ho ani na ty poklady.

Ale naopak tajili smrt jeho. V půlnoci odnesen na marách z nemocnice od dvou galejních trestníků do kostela profesního domu, a hozen bez modlitby a církevních obřadů do nejbližší díry. Druhý den komise dala sloužit několik mší sv. aniž řekla za koho. 60 vlaských dukátů, které u něho našli, vzali si monsignor Alfani a major Pescatori*). Ale druhý den se všechno rozhlásilo a rozneslo, poněvadž vše vidělo několik jezuitů, kteří se v noci na kůru modlili a P. Cornolli-ho poznali. Ale monsignor Alfani vše popřel. Cornolli zemřel u věku 70 let, v únoru r. 1774, po

*) Alfani a Pescatori dychtili tak po penězích, že prohledávali všechny zajatce, mají-li peníze; ba i kalhoty generálovy tak nestydatě, že tento zvolal: „To je přece hrozná hrubost!“ Nenašli však více než 7½ bajoků čili měděných peněz.

pětiměsíční vazbě a vzal s sebou do hrobu všechna tajemství řádu. Zemřel jsa svrchovaně oddán do vůle Páně.

Pozn. Piscioti, lékař andělského hradu, žasnul a vzdělal se, když vyběhl P. Cornolli-ho, tajemníka řádu, aby se připravil na smrt, a když mu tento odpověděl: „Proč bych se zdál zarmouceným, snad jako byste mi přinášel nějakou novinku? naopak: smrt mne sprostí všech těchto rot, těchto stráží, žaláře, v němž úpím, aniž věda proč; vždyť mi byla až dosud jen jediná otázka, a ta ani nestojí za řeč. Tázali se mne, v jakých podzemních sklepeních podzemního domu uschovány poklady, a odpověděl jsem: „Posud jsem nevěděl, že jsou v al Gesu nějaká podzemní sklepení, neřku-li, že jsou tam nějaké poklady.“

Výslech P. asistenta Portugalska.

P. Jan de Gusmao, asistent Portugalska zajímá v protokolu p. Andreetti-mu, jenž k němu přišel, jen několik řádků. Panu Andreetti-mu, jenž k němu přišel, pravil: „Poslechněte, nikdy jsem nic nekonala nemluvil proti papežovi, aniž proti komu jinému. Napište to, chcete-li a nechte mne s pokojem.“ Tento stařec osmdesátiletý byl stále churav, již po 8 nebo 9 let, a bylo mu buď ležeti na lůžku neb sedět v lenošce.

Andreetti již k němu nepřišel.

Výslech asistenta Španělská.

P. Francisco Montes byl tážán od advokáta Pizziho: P. Jak se jmenujete? M. Francisco Montes. — P. Vaše vlast? M. Španělsko. — P. Váš úřad? — M. Asistent Španělska. — P. Podepište se, pane abbé. M. Co mám podepsati? — P. Tyto odpovědi. M. Ale vždyť tu není ani stínu o nějakém zločinu. — P. Milý pane abbé, vždyť také ani nejste pro nějaký zločin v žaláři. M. Proč tedy? — P. Jen tak pro bezpečnost, in custodia.

V druhém výslechu P. Montes-a nebylo možno dovědět se ničeho, poněvadž byl zavázán k přísnému mlčení. První otázky přece prozradil, an ještě nesložil přísahy, že vše zachová v tajnosti.

Výslech P. asistenta Polska.

P. Karel Korycký, asistent Polska, zvědáv v andělském hradě o otázkách, jež byly předloženy generálu T. J. seznal nejen to, o čem si zajatci vypravovali,

nýbrž pravil také k příteli svému: „Buďte ujistěn, otázky mé byly asi týmiž jako generálovy, mimo to co tomuto zvláštním budu-li mítí příležitost, zašlu Vám je, jak prostou a směšnou celá tato pře.“

Než nedostalo se mu příležitosti, aby mohl dotčené otázky odeslati a když byl propuštěn na svobodu, zavázán přísnou přísahou k mlčenlivosti. Směšno, co sám vypravoval, poněvadž se to nestahovalo na přísahu. Když ho vyzval Andreetti, aby složil přísahu, Korycký pravil: „Proč přísahati? snad pro ty otázky, jež mi byly předloženy? Ale vždyť víte sám, jak jsou směšné a že ani nestojí za přísahu, a každý kdo je uslyší, pokročí nad nimi ramenoma. Toto prohlašuji veřejně přede všemi těmito svědky.“ Přítomni byli advokati Andreetti a Pizzi, notář Marsani, a major Pescatori. P. Andreetti pravil: „Na tom nezáleží: papež nařizuje tuto přísahu.“ Pak se podepsal P. Korycký.

Výslech P. assistenta Německa.

P. Ignác Rhomberg, assistent Německa, byv tázan na peníze a jak byly do Říma, dopraveny, odpověděl, že to není záležitostí jeho, nýbrž prokurátora assistance. Pak byl tázan, ví-li, že ho jmenoval P. Ricci generálním vikářem. Odpověděl, že by to bylo spíše příčinou návratu do Německa, aby mu nebylo uváženo se v tento úřad. Konečně mu byly předloženy obyčejné otázky, jimž by se každý zasmál, kdyby směly býti tady uvedeny, a jež očividným dokladem, že bylo Tovaryšstvo prosto všelikého podezření, poněvadž nemohly býti při soudním výslechu předkládány nejčelnějším členům Tovaryšstva otázky, jež by se týkaly předmětu nějakého zločinu. Ale přece zavdalo slůvko zbytečně pronesené, jež nepatřilo k věci, příležitost a podnět k nejdelsšímu a nejobtížnějšímu jeho výslechu.

Z prvního výslechu v andělském hradě možno souditi na ostatní. Andreetti se ho otázel: „Víte, proč jste zde? Rhomberg: „Nikoliv, ale myslím proto, že jsem assistentem.“ Andreetti: „Ano, tak jest. Ale buďte klidné myslí: nejste ničím vinen a budete brzy propuštěn. Znáte P. N. N. z Francie?“ Rhomberg: „Nikoliv.“

Tak skončen první výslech. Andreetti pravil k němu odcházejce, že mu bylo dosti krušno jíti k němu, an přesvědčen o jeho nevinosti, ale že musil poslechnouti. Tak o tom vypravoval P. Rhomberg, jednomu

důvěrníku svému, dříve než přísahal, že zachová vše v tajnosti. V hradě říkal každý, že Andreetti k němu přišel jen pro forma. (Pokračování.)

Stanovy

ústředního odboru knihovny zřizujícího
a udržujícího při spolku:

„Družstvo Arnošta z Pardubic“ v Praze.

Schváleny nejdůstojnější kníž. arcib. Konsistoří v Praze dne 3. dubna 1891 č. 2718 a velesl. c. k. místodržitelstvím v Praze dne 26. května 1891 č. 50.574.

Jméno, sídlo a řeč odboru.

1. Odbor jmenuje se: „Ústřední odbor knihovny zřizující a udržující,“ sídlí v Praze, místní odbory ve farnostech v Čechách. Jednací řeč jest česká.

2. Účelem odboru jest:
1. Zřizovati knihovny ve všech osadách farních v Čechách;
2. udržovati je v dobrém stavu a pečovati o jejich rozšiřování;
3. nabádati lid k hojnému čtení knih dobrých a tak ku vzdělávání jeho napomáhati;
4. půjčovati lidem knihy.

3. Aby se účelu toho došlo:
1. Vybízejí se duchovní správcové osad, v kterých není doposud knihovny, aby se o její zřízení přičinili;

2. pořádají se sbírky ve prospěch knihoven jak v knihách tak na penězích, aby jimi mohl odbor přispěti k založení knihovny na místech, kde jest duchovnímu správci nemožno nebo aspoň obtížno knihovnu zakládati, nebo, kde toho potřeba vyžaduje, rozmnožiti;

3. Vydávají se vlastním nákladem knihy, časopisy, brožury a j.;

4. pořádají se přednášky, zábavy, koncerty, akademie a jiné ve prospěch knihoven.

Prostředky k dosažení těchto účelů potřebné zaopatřují se:

a) z příspěvků členů;
b) z dobrovolných darů, jak na penězích tak na knihách;

c) z výtěžku knih, časopisů a j. nákladem odboru vydaných;

d) z výnosu přednášek, zábav, koncertů, akademii a jiných podniků odboru.

O členech.

4. Členové odboru jsou: 1. Protektor odboru, 2. členové: a) zakládající, b) přispívající, c) činní.

Ad 1. Protektorem odboru jest protektor družstva, jemuž vzhledem k odboru přísluší též práva jaká má v družstvu, mimo to však má ještě právo (po případě též čestný předseda) vyloučiti z knih, jež se mají některé knihovné darovati, knihy závadné, jakož i schvalovati knihy ke koupi navržené. Čestným předsedou odborů místních jest tamní du

chovní správce, jemuž vzhledem k místnímu odboru přísluší táž práva, jaká přísluší protektoru družstva vzhledem k ústřednímu odboru.

Ad 2. a) Zakládajícím členem odboru jest, kdo buď najednou nebo ve dvou letech složí 20 zl.

ad b) Přispívajícím členem jest, kdo každoročně jedním zlatým odboru přispívá se uvolí. Kdo však věnuje odboru buď peněžitou částku nebo cenný předmět (ku př. knihy) bude zapsán mezi dobrodince odboru ve správním roce.

ad c) Činným členem může být každý činný člen „Družstva Arnošta z Pardubic“ v Praze.

Práva členů.

5.

A) Každý činný člen má právo:

1. voliti a volenu býti;
2. činiti návrhy výboru a ve valných hromadách, rokovati a hlasovati;
3. interpelovati výbor;
4. nahlížeti u přítomnosti člena výboru, jehož se to týká, do listin a knih odborových;
5. Odvolati se z usnesení výboru k valné hromadě;
6. podávati výboru návrhy v záležitostech odboru;
7. stěžovati si do členů výboru pro vady v jich úřadování; stížnosti na celý výbor a starostu možno podati jen ve valné hromadě;

8. spůsobiti za zvláštními příčinami svolání valné hromady ve 14 dnech souhlasí-li nejméně $\frac{1}{4}$ členů činných a schůzi výboru v 7 dnech za souhlasu $\frac{1}{8}$ členů činných.

B) I. Činní, přispívající a zakládající členové odboru mohou zřizovati se svolením ústředního výboru místní odbory, dlužno však šetřiti při tom zákonů a předpisů o spolčování vůbec. Zprávy o činnosti místních odborů podávají se valné hromadě buď ústně nebo písemně;

II. hlásiti se o knihy ústředním odborem pro místní odbory určené;

III. hlásiti se o podporu knihovny buď v knihách nebo v penězích.

Povinnosti členů.

6.

1. Zachovávatí stanovy a řády odboru;
2. zájmy odboru všemožně podporovati;
3. řídití se usnesením valné hromady, výboru a oprávněným rozhodnutím starostovým;
4. starati se o zřízení místního odboru ve své osadě farní;
5. výroku smírčího soudu se podrobiti;
6. valnou hromadou ustanovené zápisné a měsíční příspěvek řádně platiti.

Činným členům může výbor zápisné i příspěvek buď z polovice nebo i zcela prominouti. Kdo nezaplatil příspěvek za 3 měsíce, nemůže ani voliti ani volenu býti. Kdo za 6 měsíců příspěvku nezaplatil, přestává býti členem odboru.

Kdy kdo členem býti přestává.

7.

1. Kdo dobrovolně vystoupil buď z družstva nebo z oboru;
2. kdo za 6 měsíců nebo během 6 měsíců příspěvek nezaplatil;
3. kdo byl vyloučen buď z družstva nebo z odboru.

O schůzích odboru.

8.

Záležitosti odboru vyřizují se:

1. ve valných hromadách a 2. ve schůzích výborových.

O valné hromadě.

9.

Valná hromada řádná koná se v měsíci listopadu každého roku; mimořádná, usnese-li se výbor neb žádá-li o ni $\frac{1}{4}$ činných členů. Valná hromada uzavírá platně, je-li 40 členů činných přítomno; nesešel-li se tento počet, nebo stala-li se valná hromada nekompetentní tím, že dostatečný počet členů nesetřval až do konce, svolá se podruhé a tu uzavírá platně 30 členů. Nesejde-li se po druhé, uzavírá každý počet členů. Valná hromada uzavírá platně nadpoloviční většinou hlasů i při volbách, výjma případy v § 10. odst. 4. a 7. Hlasování děje se zdvihnutím ruky nebo lístky.

10.

Valná hromada má právo:

1. voliti výbor (starostu, náměstka starostova, pokladníka, 8 členů výboru, 4 jich náhradníky, 2 revisory účtů a knihovny a jednoho jich náhradníka), po případě ho doplňovati;

2. posuzovati a po případě schvalovati jednání výboru a zprávy jeho funkcionářů;

3. ustanovovati zápisné a měsíční příspěvek;

4. měniti stanovy, souhlasí-li z $\frac{2}{3}$ členů činných na valné hromadě přítomných $\frac{3}{4}$ se změnou stanov a potvrdí-li usnesení to nejdůst. p. protektor;

5. sesazovati výbor buď celý nebo pouze některého člena výboru, třeba i starostu;

6. rozhodovati o návrzích, které 8 dní před valnou hromadou výboru ku prozkoumání byly podány. O návrzích ve valné hromadě podaných rozhoduje starosta, má-li se o nich rokovati hned či mají-li se dáti k prozkoumání výboru, který je, uzná-li za dobré, budoucí valné hromadě předloží;

7. povolovati vydání přes 50 zl. Základní jmění odboru přechovává nejdůst. kníž. arcib. Konsistoř v Praze a zůstává nedotknuto a možno naň sáhnouti pouze v nejnutnější potřebě, souhlasí-li s tím z $\frac{2}{3}$ členů činných na valné hromadě přítomných $\frac{3}{4}$ členů a souhlasí-li s usnesením tím nejdůst. p. protektor.

O správním výboru.

11.

Správní výbor skládá se ze starosty, z náměstka starostova, pokladníka, jednatele, knihovníka, 2 zapisovatelů, správce domu a zábavního výboru.

Výbor volí na rok řádná valná hromada a to: starostu, jeho náměstka a pokladníka nejdříve a potom 8 jiných členů výboru a 4 jich náhradníky; výbor se pak do téhodne konstituuje.

12.

1. Výbor koná své schůze pravidelně jednou za měsíc; mimo to může starosta o své újmě, neb k písemné žádosti 6 členů výboru, neb k žádosti člena činného, podporuje-li žádost jeho $\frac{1}{8}$ členů činných výbor svolati.

2. Výbor může platně uzavírat, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Nedostaví-li se člen výboru třikrát do schůze bez dostatečné omluvy, pozbývá svého úřadu, na jeho místo pak povolá starosta náhradníka, nejvíce hlasů majícího.

3. O všech věcech rozhoduje výbor nadpoloviční většinou hlasů členů přítomných. Starosta nehlasuje, leč při rovnosti hlasů.

13.

Výbor

1. určuje čas, místo a program valné hromady;
2. přijímá členy zakládající, přispívající a činné;
3. obstarává všechny záležitosti odboru, pokud valné hromadě nejsou přirčeny;

4. schvaluje zprávy funkcionářů k valným hromadám;

5. osvobozuje činné členy odboru na žádost jejich buď z polovice nebo úplně od placení měsíčních příspěvků;

6. povoluje vydání do 50. zl.;

7. vylučuje členy činné. Nepřijetí nebo vyloučení nemají práva odvolati se z usnesení výboru k valné hromadě;

8. navrhuje valné hromadě změnu stanov, již i když ji valná hromada přijala, vešel. e. k. místodržitelství teprve tehdy k potvrzení předložiti může, když ji 10 členů přispívajících z duchovního stavu podepsalo a když i nejdůst. p. protektor s ní souhlasí.

14.

Starosta

1. stojí v čele odboru a zastupuje jej oproti úřadům a na venek vůbec;

2. bdí nad členy výboru, aby konali své povinnosti, svolává schůze výboru a stanoví k nim podrobný program;

3. svolává valné schůze odboru a řídí jich jednání;

4. podpisuje s pokladníkem a jednatelem listiny, jimiž bere odbor na sebe nějaký závazek.

15.

Náměstek starostův

1. zastupuje ve všech případech starostu, je-li tento nepřítomen, nebo poděkoval-li se;

2. urovnává spory mezi členy.

16.

Pokladník

vybírá příspěvky, přechovává a ukládá jmění odboru, vyplácí povolené vydaje na poukaz starostův a ručí za škodu svou vinou vzešlou.

Ostatní funkcionáři.

17.

Jednatel zastává náměstka starosty, je-li tento nepřítomen, nebo poděkoval-li se, obstarává všechny kancelářské práce, podává zprávy o činnosti ve schůzích odboru, přechovává archiv a podpisuje se starostou listiny z odboru vycházející.

Knihovník obstarává všechny záležitosti knihovny.

Zapisovatelé píšou protokoly o všech schůzích, sestavují a vedou seznam členů a podporují jednatele v pracích kancelářských.

Správce domu má na starost inventář odboru.

Zábavní výbor stará se o pořádání přednášek při schůzích, a je členem každého výboru zábavního, který k uspořádání zábavy odboru schůzí zvolen byl.

18.

Revisori

přehlížejí účty aspoň jednou za $\frac{1}{4}$ roku a podávají o tom písemnou zprávu výboru, jež se pak čte na valné hromadě. Za pravost své zprávy ručí rukou nerozdílnou.

19.

O urovnání sporů.

Spory členů vzešlé z poměru spolkového urovnávají se takto: Sporná strana přednese svou záležitost na místostarostu. Tento předvolá obě strany a hledí nejprve spor sám urovnati; nepodaří-li se mu to, nařídí oběma stranám, aby si zvolily každá svého zastupce. Tito opět zvolí rozhodčího soudu, a k těmto třem ustanoví místostarosta dva členy výboru. Rozhodčí svolá všechny členy soudu i strany a po výslechu stran, poradiv se s ostatními členy soudu, dle jich usnesení oznámí rozsudek, maje při rovnosti hlasů hlas rozhodovací.

Kdy odbor přestává.

20.

Odbor přestává:

1. Když o tom usnesou se všichni členové činní, přispívající a zakládající a když s usnesením tím souhlasí nejdůst. p. protektor;

2. kdyby čl. 1. a 2. zrušen nebo změněn byl;

3. kdyby počet členů klesl na dva.

Rozejde-li se, nebo zruší-li se odbor, případně veškeré jmění jeho nejdůst. kníž. arcib. Konsistoři pražské, která, kdyby se odbor obnovil, odevzdá jmění to zpět; kdyby se odbor během 10 let neobnovil, naloží s jméním tím dle svého rozhodnutí.

Znovuzřízení odboru.

21.

Odbor ze znovuzřizuje, přijme-li se čl. 1. a 2.

Velkonoční slavnost katolických Koptů v Kahýře.

(Z R. P. Jullien „Notes“ přeložil Dr. J. Sedláček.)

Kopti vykonávají Velikonoční bohoslužbu v noci ze soboty na neděli, katolíci slouží až o půl noci; schismatikové (nesjednocení Kopti) začínají konati své obřady o páté hodině večerní a končí teprve o druhé hodině ráno.

Vyšli jsme před půl noci a v úzkých uličkách křesťanské čtvrti zdržovaly nás skupiny mladíků, kteří po chvilích na oslavu svátků stříleli buď z pušek aneb z mořdýřů. Vešli jsme do pěkného chrámu koptického, který jest okrouhlý; nemá žádných postranních kaplí, jediná kopule ho přikrývá, pod níž jsou do kola jako chor hustě zamřížované pro ženské.

Celá křesťanská osada Koptů byla o půl noci shromážděna v chrámě, jen ti, kteří jsou ve smutku, nemají se účastniti slavností; zvyk starobylý jim nedovoluje jíti k slavným službám ani ku shromážděním náboženským jiným rázu veselejšího. A byl letos značný počet těch, kteří truchlili o slavných Velkonocích.

Tři kněží, kteří měli obřady vykonávat, měli na sobě skvostná roucha (pluvíaly), a byli pokryti kulatou pokrývkou, kterou nosí také řečtí kněží. Kněží koptičtí nesjednocení nosí na malé čepičce červené černý turban.

Oltář zářil v množství světél; druhý oltář byl uprostřed chrámu, před tím stáli kněží ale za chvíli ten oltář odnesli a veškerá pozornost byla obrácena na třetí oltář, který byl umístěn po straně ve výklenku. Ten oltář byl připraven jako lůžko hrobové: na růžích a vonných květinách zabalených v hedbávném závoji, do kterého i voňavky přidávají spočíval obraz Ukřížovaného.

U prostřed chrámu předčítali kněží prorocství střídavě, kopticky a arabsky. Po skončení čtení blížil se jeden z kněží k oltáři po straně připravenému: otevřel bránu před oltářem, hlavu zakryl si závojem a na dané znamení běře odtud kříž; hned se zvoní všemi zvony, dvěře sakristie se otevrou, lid padá na kolena a veliký obraz vzkříšení Páně ozářený kolkolem svíčkami obnáší se v průvodu chrámem. Napřed nesou dva kříže, z nichž visí rozličné ozdoby, které lid líbá, za nimi čtyři hoši, kteří zpívají; ti mají na sobě pestrý oděv; dva z předních osob národa jdou vedle obrazu a rádozná píseň v řeči koptické na vyznačení, že vešker lid se raduje ze Vzkříšení Páně. Všichni mají při tom hořící svíce v ruku a hledí dostati něco z těch vonných látek, které byly pod křížem: po mši sv. se jim to rozdává.

Po průvodě vystoupil jeden kněz na kazatelnu, která jest ve výši 10 metrů ve zdi vedle tribunu či chorů určených pro vznešené Kopty. Odtud ještě jednou ukazuje lidu ten obraz a pak v dlouhé řeči

vykládá, že se mají radovati všichni. Po té se arabsky pěl dlouhé, táhlé zpěvy, na něž přísluhující kněží odpovídali: Amen. Na místě častého Kyrie elejson nastoupilo Alleluja.

Obřady tyto trvaly více než dvě hodiny; kněz žehnal stříbrným křížem lid a pak teprve počala sv. oběť; každý ze tří kněží má svou mešní knihu a modlí se zároveň všichni, ač jen jeden obětuje. Jeden z přísluhujících vezme mezi modlitbami sv. hostii zakrytou závojem; pozdvihuje ji a obnáší kol oltáře. Jindy se slouží mše svatá v obřadu basilíánském; na tento den dle gregoriánského způsobu. I při té mši svaté basilíánského obřadu jsou tři částky: příprava a obětování, proměnění či konsekrace a přijímání. Chleba užívají kvašeného a jak jest přijímání, již náhle vše se ukončí. Lidé přistupují, aby obdrželi kněžské požehnání, při kterém jim klade na hlavu ruku namočenou ve svěcené vodě. Když jest jich mnoho, pokropí je najednou všechny.

Před sv. přijímáním se každý třikrát vrhá na zem a líbá ji, pak jde a stojí přijímá. K ženám nahoru donáší velebnou svátost zvláště. Na to jim rozdávali ty vonné věci a jeden z kněží počal sloužit tichou mši sv. pro ty, kteří přišli pozdě: bylo pět hodin z rána.

Lid má víru živou: liturgie zachovává mu řeč jeho, proto také si své zvláštní liturgie váží.

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

H n ě v.

(Pokračování.)

Ráno skutečně vyjel Frantík ze dvora, vystrojený jako o Boží hod a ujížděl ku městu. Selka za ním vyhlížela, dokud nezmizel z dohledu.

„No, teď se budou vedlejší míti,“ povídala s netajenou radostí děvečce, která po světnici uklízela. „Hospodář si vezme toho nejlepšího doktora na ně. Ti se podíví, až přijdou páni od soudu a jich slavný plot jim skáčí. A i útraty musí zaplatiti sami. Tak bude po jejich pýše.“

Za chvíli šla děvečka kamsi na náves a tu se setkala s děvečkou Josefovou. Rekla

ji hned za tepla, co hospodyně povídala. V malé chvíli věděl Josef i žena, co žena Frantíkova povídala.

„Ať si vyhrožuje,“ řekl Josef, „nemají ještě vyhráno. Honziku, jdi, připrav vůz a koně, pojedeme do města také. Je tam advokátů více a když se již Frantík chce souditi, ať to stojí víc.“

Skutečně také vyjžděl Josef za chvíli z domu a uháněl k městu. Na náměstí viděl bratra jíti k jednomu advokátu. Zamířil tedy sám ke druhému. Oba musili u svých advokátů dobře pochoditi, protože přijížděli domů s tvářemi veselými a usmívanými.

„Nu jak?“ tázala se žena Frantíka, když s vozu slézal, nemohouc se dočkati, jak porídil.

„Dobře, vyhrajeme,“ oznamoval vesele muž.

„To je dobře,“ oddechla si žena. —

„Jak jsi porídil?“ tázala se za chvíli žena Josefa, jenž přijel záhy za Frantíkem.

„To víš, že dobře. Advokát mi řekl, že nemohu prohráti a že Frantík všechno zaplatí,“ sděloval Josef a žena radostí se smála.

„Vždyť jsem si to myslela,“ povídala.

„Ať si poplatí, když se chtějí souditi.“ —

V obou statech byli tedy veseli. Oba si přinesli od svých advokátů ujištění, že vyhrajou a nepochybovali o pravdivosti tvrzení toho. Netajili se také útěchami advokátů jiným sousedům, kteří se smáli, že k vůli nim musí u soudu dělati nové paragrafy, dle nichž by oba vyhráli mohli.

Za nějaký čas přines soudní posel do vsi mnoho soudních obsýlek, jimiž byli sousedé povoláváni jako svědci buď ke straně Josefově či Frantíkově. Mnozí z nich se nad tím mrzeli, že mají k vůli bratrské rozepři mařiti čas a peníze pochůzkami k soudu. Musili však přece jíti. U soudu, k němuž se i Frantík i Josef se svými advokáty dostavili, vyslýchali je vyptávající se na studnu, její užívání a vše to, co k vynesení rozsudku potřebno bylo. Rozsudek však vyneseno nebyl, jelikož oba advokáti žádali za prodloužení soudu. Odcházel tedy všichni s nepořízenou. Jen tolik jim soudce řekl, že musí přijeti komise, aby na místě vše prohlédla.

Komise přijela za nějaký čas na několika kočárech. Chodila kolem studny, kreslila si položení její, vyptávala se znovu a odjela, aniž by se Josef či Frantík dověděli nějakého výsledku. A za první při-

jela druhá, třetí, byli voláni noví svědci, oba bratři museli do města každé chvíle, ale soud nebral konce.

„Ten soud bude státí peněz,“ řekl jedenkrát představený mezi sousedy. „Jistě by za ně deset studní se vykopalo.“

„Povídal mi včera Josef,“ řekl jeden ze sousedů, „že mu jeho advokát již pověděl, mnoho-li to asi bude Frantíka státí. Čítá již na šest set útrat.“

„A mně včera povídal Frantík, že dle jeho advokáta bude Josef platiti na sedm set zlatých,“ hlásil se jiný soused.

„Jsou to bláhoví lidé,“ prohodil představený, „okrádá jeden druhého a konec konců bude, že se smíří.“

Počala hádka, smířili-li se bratři či nikoliv. Rozhod je představený, který ponechával vše budoucnosti. Byli ale všichni zvědavými, jak to dopadne. Ba ani Frantík ani Josef nemohli se konce soudu dočkati. Slibovali jim sice advokáti oběma, že soud jejich dobře dopadne; když ale slyšeli řeči svých protivníků u soudu a viděli, kterak rozsudek jest odkládán do nekonečna, nemohli se ubrániti trapné nejistotě. Více než Josef byl nedočkavým Frantík. Jeho žena stále zasypávala výčitkami tím hojnějšími, čím déle soud trval. Špatně prý u soudu mluvil, neozval se rázně a mlčel, když měl mluvit.

„Já tam býti,“ volávala sebevědomě, „pověděla bych to těm pánům tak, že by Josefa hned dali zavřítí. Ale ty tam mlčíš kýváš a naposled prohraješ. Řekl's to všechno tomu advokátovi? Vidíš že ne?“

Darmo ujišťoval ji Frantík, že nezamlčel ničeho, že jeho advokát mu slibuje že vyhraje. Nedala si říci a svalovala vinu stále na muže. Přišlo již jaro, od počátku soudu uplynulo více než půl roku a rozsudek jtu ještě nebyl. Frantík chodil zamklé, Josef se víc nesmál. Tušili oba, že ta studna některému z nich přijde draho. Mrzeli se jeden na druhého i sami na sebe a vyhýbali se lidem. Ptali se jich každý po soudu a nejednoho trpkého naučení se jim dostalo. Kdyby bývali věděli, jak bez obtíží vše to skončeti, byli by tak učinili. Frantík byl ve svém srdci odhodlán posýlati i nadále pro vodu jinam a Josef po každém svém příchodu na zahradu byl by nejraději plot poválil. Teď se jim však zdálo, že jest již pozdě vše napravit.

Bylo to za teplého červnového dne, když šel Frantík z pole domů. Byl unaven prací a týrán myšlenkami trudnými.

Proto mnoho nespíchal. Měl ruce na zádech skříženy a hlavu k zemi skloněnou. Nevábil ho pohled na krajinu, na role utěšeně krásnou úrodou pokryté. Měl jiné starosti, které ho tížily a trápily. Proto si také nevšímal dětí, které opodál se na pokraji rybníka svlékaly, aby se tu vykouply. Rybník nebyl sice nějak zvlášť veliký, za to však hluboký a po krajích rákosím a jinými vodními bylinami zarostlý. Chodívali se sem koupati jen dospělí, mládež však chodila se koupati do rybníka nalezajícího se na druhém konci vesnice, jenž byl mělkým. Dnes však celý zástup chlapečů umínil si koupati se v rybníce za vesnicí, ačkoli málokterý z nich plovati uměl. Mezi nimi byli i dva chlapeci Frantíkovi a desítiletý synek Josefův Toník, jedináček to, na němž si Josef nemálo zakládal. Žádný z nich nepozoroval také hospodáře opodál bráti se cestou. Někteří z chlapečů již svlečených pustili se do vody, derouce se z kraje rákosím dále ke hladině. Toník však chtěl dělati hrdinu a býti ve vodě dříve než druzí. Proto se rozeběhl po hrázi a skokem byl ve vodě.

Na okamžik ponořil se do vody, pak ale vynesla ho voda na povrch. Tu však viděli druzí chlapeci, že jaksi sebou ve vodě hází a nohama i rukama kolem sebe hrabe. Smáli se tomu a jeden z nich ukazoval naň a volal.

„Koukejte hoši, jak Tonda Maršíčků plave.“ Hoši se smáli, ale pojednou zaslechli, jak Toník ze sebe vyrazil úzkostně: pomoc. Zarazili se — a teď teprve viděli, že jest tvář plavcová obestřena výrazem největší úzkosti a zděšení.

„Tonda se topí,“ křikl jeden z chlapečů a dal se strachem na útěk. Druhých zmocnila se bázeň také a utíkali za prvním seč mohli. I ti, kteří byli svlečení vyběhli z vody a chytivše šaty do náručí ubíhali jak kdyby je čas honil.

Frantík, který již byl za rybníkem, zaslechl za sebou dupot. I ohlédl se. Vidi že houf chlapečů utíká k němu, mezi nimiž někteří naří. Poznal také své dva chlapce. Zastavil se tedy, aby se zeptal, co se děje.

„Tatinku,“ volal na něho starší syn, „Tonda vedlejších se topí.“

Hospodář leknutím na okamžik strnul.

„Kde?“ tázal se rychle.

„Tamhle u hráze sebou hází a křičí o pomoc,“ sděloval, chvěje se strachem.

Frantík váhal jen okamžik a již ubíhal ke hrázi. Viděl skutečně, jak sebou

chlapec ve vodě hází, ale již ochable. Chvílemi se potopoval a zase se vynořil. Byl svrochovaný čas, aby byl vytažen. Frantík tedy po cestě svlékal kabát a sotva byl u hráze, skočil po tonoucím do vody. V téže chvíli ponořoval se již pod hladinu. Ale hospodář dobře věděl, v kterém místě zmizel. Potopil se za ním a chytil ho šťastně za ruku. Vynořil se s ním na povrch a několika rozmachy ruky druhé byl u břehu, tu se chopil křoví a vylézal i s Toníkem na břeh. Chlapec byl již bez sebe. Tvář měl zsinanou a bezvládně ležel v náručí hospodářově. Tento neváhal a chopiv se svého kabátu, utíkal rychle ku dědině.

Ve statku u Josefa netušili, co se stalo. Hospodyně chystala právě oběd a Josef přišed z venku též unaven usedl za stůl a čekal na jídlo.

„Kde pak jest ten chlapec?“ otazoval se po synu.

„Nevím,“ řekla žena. „Bez toho se zase někde venku toulá. Je jako divous. Až bude slyšeti poledne, dožene ho hlad domů.“

V tom slyšeli po zápraží rychlé kroky a než se mohli podívatí, kdo to, otevřely se dvěře a jimi vrazil do vnitř bratr hospodářův Frantík, nesa v náručí jich chlapce.

„Odstelte rychle postel a jedte pro doktora,“ volal na ně udivené. „Chlapec se vám topil a byl již celý bez sebe.“

Hospodyně úzkostně vzkřikla a Josef vyskočil. Skutečně, jich jediný syn tu leží jako mrtvola. Nevypptávali se více, kterak se to stalo. Hospodyně odhodila rychle vrchní peřinu a chopíc se Toníka s pláčem ukládala ho do peřin. Josef vyběhl rychle ven zavolav na čeledína jal se s ním v největším kvapu zapráhati do vozu. Na bratra v tom zděšení ani nevzpomněl. Tento vida, že jest tu zbytečným, vyšel nepozorovaně ven a šel domů, aby se převlékl.

(Dokončení.)

Mlýny na Východě.

„A pomře všeko prvorozené v zemi egyptské, od prvorozeného Faraonova, až do prvorozeného děvečky, která jest při mlýnském kamenu.“

2. Mojš. 11, 5.

Mleti obilí bylo dle těchto slov prací nízkou, kterou otrokyně služebné vykonávaly. Proto i Samson tím byl potupen dle

knihy Soudců 16, 21.: „Jali ho Filištinští, vyloupili jemu oči a zavřevše v žaláři, rozkázali jemu mlíti.“ Mlýny byly jen ruční a proto bylo mletí také prací zdoluhavou a dosti těžkou, jak ještě dosud lze to viděti u Arabů v Palestýně, v Egyptě až i v Sudanu. Mlýnek takový sestává ze dvou k sobě příslušných kamenů zšíří as půl metru při 7 až 10 centimetrech tloušky. Spodní kámen je pevný, jen hořejší se otáčí kol železné osy, vztýčené ve spodním kameni dřevěnou rukojetí. Mlýn takový se položí z pravidla na čistou kůži: jedna neb dvě ženy si sednou a otáčí; pravou rukou sype pak otvorem, který je u prostřed hořejšího kamene, obilí, a tak se dostane mezi kameny.

Kde se mele takto, tam se říká, že jest blahobyť; mlčení mlýnů znamená nedostatek, lenivost. Hospodin předpovídal ústy Jeremiáše proroka zhoubu a zkázu, jež nastane při odvedení lidu ze země za slíbené takto: „A zahladím z nich hlas radosti a hlas veselí, hlas ženicha a hlas nevěsty, hluk žernova a světlo svíce“ (Jerem. 25, 10.). Tak i Kazatel poukazuje na slabost stáří, dí: „Zaháletí budou ženy a mlíti na mlýnu jen v malém počtu, a zavrou dvěře na ulici a jen slabě slyšeti se bude zvuk mlýna“ (Kaz. 12, 3. 4.).

Že patřil mlýn k věcem nejpotřebnější, proto bylo zapovězeno (5. Mojš. 6.) vzíti někomu za zástavu spodní a svrchní žernov; i na poušti Israeliští měli sebou mlýnky a rozemílali v nich mannu. (4. Mojš. 11, 8.) Pán Ježíš (Mat. 24, 41.) taktéž mluvil o mlýnu takovém, řka, že v poslední den dvě mletí budou na jednom mlýnu, jedna bude vzata, druhá zanechána. Když mluvil o trestu, jakým má býti stižen člověk, který pohoršení dává, mluvil o žernovu, který byl otáčen oslem. Tokových mlýnů, kde oslové otáčí kameny, jest nyní ve větších městech hojný počet. Zcela blízko chrámu Božího hrobu v Jerusalémě zpozoruje každý poutník takovou otevřenou mlýnici. Nový věk přinesl i v této věci pokrok na Východ: v Jerusalémě pracuje již po několik let parní mlýn; v Betlémě tuším též.

KRONIKA.

Z Prahy. Sjezd předsedů katol. товариšů konaný od 5.—7. t. m. pojednával nejprve

o jednotném nábožensko-mravním vedení jednot a přijaty resoluce, aby ve všech spolcích zavedeno bylo sv. přijímání v době velikonoční a aby sv. přijímání dalo se společně a slavnostně. Velmi živá byla debata o přednáškách v jednotách katolických товариšův konaných, jakož také o tanečních zábavách a divadelních představeních. — V prvním směru padá na váhu usnesení, aby do „Děln. Novin“ dávala se oznámení přednášek a pak kdo o ně stojí, aby se mu zapůjčily; když by pak větší počet jednot o ně se hlásil, aby se hektografovaly. Ve druhé příčině přijat návrh vdp. kanovníka Ed. Brynychy: Divadelní hry nejsou vyloučeny, nechť ale předsedové jednotlivých jednot dle místních poměrů k tomu hledí, aby jenom úlohy mužské hrány byly. Na otázku, týkající se zvelebení a rozšíření jednot katolických, odpověděl způsobem jak zajímavým tak důkladným dp. Václ. Stejskal. Přijata resoluce, v níž na rozšiřování jednot klade se důraz, za ně pak hlavně všecko katolické duchovenstvo se žádá. Pokud se týče prostředků jako finančního zdroje spolků přijata resoluce: „Katol. spolky se vyzývají, aby všemožnou péčí věnovaly vzrůstu spolkového jmění, by ho k dobrým účelům svým použití mohly. I doporučuje se sbírání darů po domech a pořádání zábav, akademií, koncertů, loterií, divadel. Při všem budiž šetřeno rozmanitostí a budiž užíváno k rozmnožení sbírek co nejvíce tisku. Schválena také resoluce, aby zvláštnosti pro spolky katol. jinochů a mužů byly pěstěny ve zvláštní rubrice nového listu dělnického. Zároveň radno šíriti brožurky „Slova pravdy“ a po případě nová čísla té sbírky spisovati. Dlužno bedlivě revidovati knihovny spolkové a vůbec třeba větší pozor míti na tisk.“ Ve čtvrtek rokováno o poměru diecésního praesesa k jednotám a tu přijata po řeči vdp. kan. Ed. Brynychy resoluce, aby, pokud se týče tohoto poměru, zachovávaly byly tytéž zásady, jež jsou obsaženy v Kroenesově knize „Praesesschule.“ Mimo to schváleny návrhy: Shromáždění předsedové přednášejí nejdůst. episkopátu nejpokornější prosbu, by při jmenování diecésních předsedů milostivě byl vzat ohled k předsedům obou zemských jazyků znalých a prosí nejdůst. episkopát česko-moravský, aby na vikariáty vztážené dekanáty vznesl vyzvání, aby působily k zakládání jednot; pak, aby v takové diecési, ve které se nachází mnoho jednot, přibral si diesec. předsesa k ruce místopředsedu neb zástupce ad hoc a konečně: „Co možno, každoročně budiž konána porada všech předsedů a příznivců jednot katol. товариšů a jiných jejich zástupců z diecési Čech, Moravy a Slezska za účelem rozšíření a zvelebení jednot, k nimž budtež pozváni také

tací hosté, do kterých bylo by se nadíti, že mohou a hodlají ku blahu neb rozšíření jednot přispěti.“ — Velmi živou debatu měla v zápětí resoluce, týkající se založení diecévního fondu, k němuž by všechny jednoty příslušně přispívaly měly a podle níž měl by se postarati o zřízení takového fondu předseda diecésní. Přijata resoluce následující: „Jest žádoucí, aby byl zřízen v jednotlivých diecésích zvláštní diec. fond, kterým by vládl diec. předseda, k tomu účelu, aby jím prováděny byly společné záležitosti jednot diecése, zejména výlohy při zakládání jednot, ponechává se však jednotlivým diec. předsedům na vůli, zda již nyní podobný fond zříditi hodlají.“ — Všecky přijaté resoluce budou oznámeny nejdůst. episkopátu. Konečně přijaty resoluce: „Valné shromáždění usneslo se vyzvat katolické dělnictvo a řemeslnictvo obou národností v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, aby podalo sv. Otci Lvu XIII. adresu děkův za jeho vznešenou encykliku, pojednávající o dělnické otázce a návrh, aby J. Em. nejdůst. p. kardinálovi jakož i nejdůst. pp. biskupům zaslán byl holdovací pozdrav s prosbou, aby J. Eminenci ráčila onu blahosklonnou lásku a otcovskou přízeň, kterou jednoty katolických tovaryšův a jinochů již od počátku Svého pozhnaného panování oblažuje, i na dále jim předobrotivě zachovati.“ — Sjezd byl obeslán celkem z 50 měst a míst, v nichž katol. tovaryšské jednoty již jsou, nebo se zakládají a že ve všech třech schůzích bylo přítomno na 200 členův.

Z Říma. Sv. Otec nevyhověl žádosti konference sv. Rafaela, aby vystěhovalcům v Americe dání byli národní biskupové; dostačí, když toliko faráři jsou národností vystěhovalců.

Literární oznamovatel.

— „*Rukověť pro farní instalaci, prvotiny a druhotiny kněžské.*“ Sestavil Josef A. Šrůtek, inful. arcijáhen a předsedící rada biskupské konsistoře v Hradci Králové. Třetí vydání. V Hradci Králové. Nákladem Jana Pospíšila 1891. Cena 48 kr. — Slovný pan spisovatel jest velmi dobře znám našemu čtenářstvu jako výborný spisovatel, čehož svědectvím jest i tento spis, který v době velmi krátké tří vydání se

dočkal, což u nás nebývá tak časté. Úprava nynějšího vydání jest mnohem nádhernější. Rukověť tuto všem vřele doporučujeme.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ign. *Grünwald*, far. v Bezdědicích, a
- p. Alois *Kolář*, farář ve Vepřku, jmenování k. a. notáři;
- p. Jan *Vachulka*, far. v Hobšovicích,
- p. Frant. *Daňourek*, far. v Minicích,
- p. Jos. *Vobrátil*, far. v Nelahozevsi, a
- p. Jan *Pollák*, děkan ve Velvarech, obdrželi Expositorium canonicale.

Ustanoven jest:

- p. Frant. *Bejček*, katech. ve Vlašimi, za far. v Štěpánově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Jakubec*, katech. na Smíchově, za far. do Hněvkovic;
- p. Otok. *Vosáhlo*, koop. v Nekoři, za koop. v Dobřem;
- p. Ludvík *Jelínek*, admin. Hněvkovický, za koop. ve Skuhrově;
- p. Ant. *Rubík*, kapl. Kněžický, za koop. do Bělé (u Pardubic);
- p. Václ. *Fremuth*, koop. v Jedlově, za koop. do Limberku;
- p. Jos. *Enderle*, koop. Limberský, za koop. do Jedlově;
- p. Ladislav *Suchánek*, koop. Nížkovský, za koop. do Chvalkovic;
- p. Josef *Kubík*, koop. Schwarzenhalský, za koop. do Litrbachu;
- p. Jan *Bischof*, neom., za koop. do Žacléře;
- p. Fr. *Frydrych*, neom., za koop. do Nekoře;
- p. Václ. *Nepokoj*, neom., za koop. do Kněžic;
- p. Vladisl. *Žid*, neom., za koop. do Šlapánova;
- p. Ant. *Holubář*, neom., za koop. do Nížkova;
- p. Frant. *Holmann*, neom., za koop. do Schwarzenthalu;
- p. Otmar *Bažant*, neom., za koop. do Svinčan.

OBSAH: Kázání na neděli XIII. po sv. Duchu. — Kázání na neděli IV. po sv. Duchu. — Životy Svatých. (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v anđelském hradě. (Pokr.) — Stanovy odboru knihovního při spolku „Družstvo Arnošta z Pardubic.“ — Hříchové a pokuty. VI. Hněv. Povídka. (Pokr.) — Mlýny na Východě. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3 50
pololetně „ 1 50
poštou „ 1 75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Homilie

na neděli patnáctou po sv. Duchu.

Sv. Luk. 7, 11—16.

Skutky, jichž žádná moc pozemská nýbrž jediné všemohoucnost božská konati může, nazýváme zázraky. A o takovém skutku dnešní sv. evangelium svědectví nám vydává. Když Pán Ježíš v městě Kafarnaum uzdravil služebníka setníkova přímo se ubíral k městečku, kteráž sloulo Naim. Leželo místo toto na hranicích Galilejských blíže města Samarií, kam učeníci jeho jej doprovázeli. I mnohý zástup, jenž dílem ze zvědavosti, by viděl činy veliké, dílem z lásky, by slyšel učení sv. jej následoval, přichází s ním. A aj, přiblíživ se k branám městským, mrtvý byl nesen ven, syn jedinký matky své, kteráž vdova byla. Byl pak u Židů ten obyčej, že mrtvých svých daleko z města vynášeli z té příčiny, proto že se domnívali, že každý, kdož by mrtvolu zanechal déle v domě, nečistým se stane. A protož i tohoto mládence vynášejí, by tělo položili do tichého hrobu. Mládenec ale tento byl jedinký syn matky, kteráž vdova byla. Doufala, že nalezne na něm podporu v stáří svém, na kteréž by sobě oddechnouti mohla; doufala, že syn milovaný bude jí útočištěm a útěchou ve dnech posledních a jedinkrátě spočívajíc v jeho náručí vypustí v ruce Všemohoucího ducha nesmrtelného. Ale člověk miní a Pán Bůh mění. Ta, jež chtěla, by ji uložil v tichý hrob syn její, nyní kvetoucího mládence doprovází zkormoucená ven za brány města, a zástup města mnohý šel s ní, bez pochyby že vdova

tato Naimská zámožnější býti musila. U prostřed celého zástupu nejvíce hořekuje matka od syna svého opuštěná, hořekuje a běduje nad ztrátou syna svého. Kterouž když ušel Pán Ježíš, jsa milosrdenstvím k ní hnut, řekl: Neplač, jakoby řekl: Matko neběduj a nezarmoucej se tak mnoho, vždyť syn tvůj předešel tebe do stánků blaženějších, kdež jej opět spatříš a opět se s ním budeš radovati, ano radost vaše obapolná bude mnohem větší a dokonalejší. Tím, nejm. v Kr., zanechal nám příklad, jak i my chovati se máme k těm, jenž nešťastní aneb zarmoucení jsou. Ale jak často slova pouhá nic neprospejí ku potěšení nešťastných. Jak často ano vždy k upokojení svému úplné a opravdové žádají pomoci. A hle, tak i zde příklad toho nalezáme. Ačkoliv Pán Ježíš všemožně těšil zarmoucenou ženu, nicméně potěšující slova neúčinkovala; a pročez věda dobře, že opravdovou žádá pomoc, že nežádá sobě nic jiného nežli v náruč opět přijmouti milého syna, rozkazuje nosičům, by se zastavili a dotknuv se mar, takto řekl: „Mládenče, tobě pravím, vstaň!“ Ó jak rychle povstal umrlec tento. Sotva vyřkl Pán Ježíš ona mocná slova: Mládenče, vstaň, tu odstupuje smrt od mrtvoly, nový život vstupuje v něj. By ale okolo stojícím ukázal, že živ jest, počal mluvit mrtvý a Pán Ježíš dal jej máteři jeho. Ne již mrtvého, nýbrž živého navrácuje jej tesklivé matce a tak rychle proměňuje bol a žalost její v radost neočekávanou a nové obživující potěšení. Z čehož i nám to krásné vyplývá učení, jak i my bližním našim zkormouceným ku pomoci přispěti máme.

Ale rce snad mnohý z vás: Takových

činů já působiti nemohu. Jak bych mohl já vzkřísiti mrtvého. Ale není zapotřebí skutků takových, není zapotřebí zázraků. Tu stojí člověk, jenž potřebuje dobré rady ku konání, dí, bratře, dí, sestro, dejž jemu radu dobrou, aby z nebezpečení svého vyvázl. Tu stojí člověk, jehož čest a dobré jméno se ztenčuje; dí, zastaň se ho, zastaň se veřejně, by zachoval své jméno k životu dokonalému. Tu opět nuzný a chudý žádá tebe o pomoc a slitování, dí, pomoz bližnímu svému a pakli z vlastního jméni jemu něčeho poskytnouti nemůžeš, otevři ústa svá, žádáje možných o pomoc a přispění v nouzi a chudobě jeho, a i ty jsi přispěl bližnímu svému.

A jak veliký zisk budeš míti! Nejen že bližní tvůj má pomoc a užitek z dobrého tvého, ale prospěl jsi i sám sobě. Svědomí, onen spravedlivý soudce vnitřní, to dá svědectví tobě, žeš dobré činil, ples a radost vnitřní budou s tebou. Bližní tvůj i všickni, jenž viděli dobrosrdečnou mysl tvou, budou tobě nakloněni a tak spokojenost získáš časnou. Ale co jest to vše proti tomu, co Bůh udělí člověku, jenž potěšil bližního svého. Čině takto, rozm. bratře a sestro v Kr., můžeš se těšiti, žeš nalezl milost u Boha, jenž hojně tobě odmění za skutek tento křesťanský. Protož praví také Pán Ježíš: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dosáhnou“ (Mat. 5.) a Žalmista Páně takto dí: „Blahoslavený člověk, jenž nouzi trpícímu a zarmoucenému nápomocen jest; Bůh vzpomene na něj v jeho nesnázi a zachová jej v den zlý.“ A tak činil již v starém zákoně Bůh starému Tobiašovi. Muž tento bohobojný v Ninive. v zajetí svém napomíná spoluvězně židy, aby v Boha důvěřovali a jen vůli jeho nejsvětější věrně plnili. A pádem nešťastným ztratil zrak očí svých, když sám v bídném stavu postaven opuštěn a posmíván byl od ženy a přátel svých, tu vzezřel Bůh milostivě na něj a skrze anděla svého Rafaela opět navrátil jemu v stáří jeho zrak a tak nové útěchy vlil v srdce jeho. (Tob. 1—2, 11. cap.)

Pročež také napomíná nás kniha Ecclesiasticus: „Nenechávej plačících bez útěchy a truchli s truchlícími. Neopomeň navštěvovati nemocných; neboť tím získáš lásku bližních svých.“ A sv. otec Jarolím takto nás napomíná: „Potěš bédujícího v nouzi jeho; neboť i ty žádáš sobě útěchy v potřebách tvých.“

A pročež, nejm. v Kr., následující pří-

kladu Tobiaše a navržení písma sv., budme vždy pohotově zarmouceně těšiti, seč jest síla naše, abychom i my jsouce milosrdní milosrdenství dosáhli. Amen.

Kázání

na den svatých Andělů strážných.

„Kdožbykoli pohoršil jednoho z malíčků těchto, kteří ve mne věří, lépe by bylo jemu, aby zavěšen byl žernov oslíci na hrdlo jeho a on pohřben byl do hlubokosti mořské.“

Mat. 18, 6.

Bůh jest pramen všelikého dobra a dárce k tomu potřebné milosti. To nám svědčí veškeré zřízení přírody; to nám ztvrzuje spolu památka, již církev sv. katolická dnešního dne slaví. Jest to den, v kterémž nás pamatuje na ony nejznamenitější tvory, o nichž Žalmista Páně praví, že prozpěvují neustále jemu a Daniel vyznává: „že tisíce tisíců slouží jemu a desetkrát tisíckrát sto tisíců obstupují jeho“ (Dan 7, 10.). Dnes nás naše milá máti církev sv. zve k díkuplnému upamatování se na ony duchy vznešené, jež prozřetelnost Božská našimi dobrodinci jak dle těla, tak i duše učiniti ráčila; vděčně nám připomíná onu ochranu, kterouž nám poskytují, od nebezpečení nás varující a od hříchu odvádějící, zakládající sobě na slovech písma sv.: „Andělům svým přikázal, aby tě ostříhali na všech cestách tvých, abys ani o kámen neurazil nohy své“ (Ps. 90, 12.). a opět pamětlivá jsouce slov Kristových: „Andělé v nebesích vždy vidí tvář Otce, jenž v nebesích jest“ (Mat. 18, 10.). Jemu přednášejí naše prosby a vzdychání andělští duchové, nás teší v zármutku, v boji a v trápení síly dodávají, abychom neklesli v záhubu, ale dosáhli splnění připovědi Kristovy, kterýžto dí: „I budou (lidé) jako andělé Boží v nebesích jsou“ (Mat. 22, 30.). Andělům tedy nebeským máme rovnými se státi; s nimi na jednom a tom samém cíli podílu bráti. Kterak však možno, toho docíliti? Kterak možno, jim se přiblížiti? Nízádným jiným způsobem, leč pakli i my krásného příkladu jejich věrní budeme nástupníci. Jako oni Boha svého ctí a velebí, tak i my musíme čest a chválu jemu vzdáti; jako andělé lidi chrání a od hříchu k ctnosti přivádějí, tak musíme i my slovy i skutky

dobrým příkladem býti spoluvykoupení svých. Ale bohužel, jak zcela na odpor počínají sobě mnozí lidé! Jak mnozí jsou, kteří opominouce ctnostný život sami hříchu se oddávají a nešlechtnosti! Kterak mohou dbáti na spolubližní své? Jak mnozí jsou, kteří ne potají, ale veřejně, slovy i skutky, na jevo dávají zlomyslnost a nešlechtnost svou? Jak mohou ti býti andělé, ochránci bratři a sester svých? Jak často rodiče, učitelové, představení! Než dosti o tom. Kéž by pomněli slov Kristových: „Kdožby pohoršil jednoho z maličkých, kteří ve mně věří, tomu by bylo lépe, aby žernov osličí pověšen byl na hrdlo jeho a on pohřížen v hlubokosti mořské“ (Mat. 18, 6.). Jak hrozný to trest pro každého, zlý příklad dávajícího! A což divu, že tak přísný rozsudek vyřkl Spasitel náš milostivý. Neb dobře věděl, jaké truchlivé následky na jednotlivé, na celé rodiny i země má pohoršení. Nebude zajiště i nám bez užitku, o této neřesti pokolení lidského rozjímati. Chci tedy, bych vás, rozm. kř., této nepravosti vystříhal a slovy vašim byl andělem strážným, chci škodlivé následky na srdce vám vložit, jenž z pohoršení čili příkladu zlého se prýští. Vyslechněte mne s nábožnou myslí a pozorností neroztržitou, když ukáži, že příklad zlý škodlivě účinkuje na všechny lidi a sice nejen I. *na lidi v dobrém ještě slabé*, ale i II. *na lidi v dobrém již upevněné*.

Bože, dejž nám svého svatého pozhnutí, bychom poznávše dobré, zlého vystříhati se mohli.

I.

Bůh nás nade všechna stvoření povýšil, nám větší důstojnost udělil, nežli všem ostatním věcem. To hlásá s obdivením Žalmista Páně, an di: „Což jest člověk, že si jej všímáš; nebo skrze člověka že jej navštívuješ? Menšího učinils jej maličko andělům, ctí a slávou korunoval jsi jej. Vladařem učinil jsi jej nad dílem rukou svých a všechno kladeš pod nohy jeho“ (Ps. 8, 5—8.). Než veškerí tito darové, jimiž obohatil člověka Všemohoucí, mají býti tolikeri prostředkové k dosažení cíle vznešeného — dokonalosti. Abychom tím snáze dosáhli, k čemu i božský učitel nás zavazuje slovy: „Buďtež dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest“ (Mat. 5, 48.); abychom tak šťastní byli, jemu se zalíbili a s ním podílu brali v nadhvězděné radosti; abychom slovem byli plnitelové

svatě vůle jeho: ozdobil duši naši mnohými dary, které by nám napomáhali; a mezi tyto dary před jinými přináležejí mohutnost naší duše, kterouž všechno rozeznati, dobré i zlé posouditi a pro život náš vždy užitečné uzavřiti můžeme. Tato mohutnost jest rozum, jímž se od veškerého tvorstva liší dokonalejší člověk. Tento-li dar v celém svém objemu zpytujeme, zajisté po dobrém skoumání jednohlasný dali bychom rozsudek. Snadno jest dokonalým býti dary těmito obohacenému. Avšak jak mnohé překážky strní zde ve světě, zamezující bezpečné pokračování. Jak mnohé jsou věci, kteréž co hory nepřestupitelné vzdorují stálému a šťastnému podnikání. Přes příliš bych musel rozšířiti dnes řeč svou, kdybych veškeré tyto překážky u věci a jejich účinkování vyobraziti měl. Jest pak mezi nimi co hlavní nepřítel duše lidské příklad zlý, kterýž se podobá jedu, nemoci těžké i smrt uvádějícímu na neprozřetelného požívače jeho. Neboť jako jed, byt by rychlou hned v zapětí smrti nepřivolal, nicméně člověka na čas, a snad na celý život zkazí, jej pomateným učiní; tak právě i zlý příklad zatemňuje rozum, pakli ještě strašlivější neponechá hned následky. Člověk omámený ne na jednou opouští život svůj věčný, nýbrž zponenáhla základ veškerého štěstí a blahoslavenství podvrací, až prudkým přitokem nepřítel duševního klesne, podoben jsa stavení na písku postavenému. Jak takové nemůže býti bezpečné obydlí tělu, tak také rozum, příkladem zlým podvrácený, není jistý ústav poznání Boha. Ano jako stavení bez základu klesnouti musí, tak klesne i člověk a stává se nevěrcem a jeho duše podobá se spáleništi, na kterémž ničehož nepozůstalo. Ó pomni, kř. m., co jest nevěra? Odloučení od Boha, strašlivá propast, z kteréž těžké aneb žádné vykoupení. Jak mnohý křesťan zabloudí až k té cestě, již odplata jestiť smrt. Neb za to nám ručí slova Kristova: „Kdo nevěří, bude zatracen.“ Ó strašlivá myšlenko věčného zavření! To působí příklad zlý. Kdož tedy uvažuje ztrátu života a odplaty nebeské, neměl by v ošklivosti jej míti, a to tím více, an od nevěry k modlářství jen jeden krok jest. Neb člověk, který Boha svého nepoznává, ano jej konečně upírá, utvoří sobě bohy jiné, jim se koří, jim slouží a touto službou Boha svého hanobí. To nám všech časů zkušenost ztvditi může. Pozorujte jen, m. kř., takové lidi, kteří Boha svého se zpustili,

věčnost odepírají a všechno, což sv. náboženství jim představuje, za mámení lidu, za klam a podvod prohlašují. Medle což shledáte na nich, když duši svou nevěrou zohyzdili? Rozličné kráčí cesty, zhoubné jak a nebezpečné. Tu jeden v poblouzení svém stává se cizoložníkem a jeho bůh jest tělesná smyslnost. Štěstí a požehnání pozemské, láska a přízeň lidská, dobré jméno jsou mu hříčka. Jeho bůh jest požívání tělesných žádostí. Opět jiný neméně nešťastný nastoupil běh, on sahá po jméni cizém, utlačuje bližního, majetnost jeho si přivlastňuje. Jeho bůh jest krádež, podvod a jiné nepravosti. Boha svého nezná; neb kdyby dosti málo na něho pamatoval, nemohl by tak hrubě klesati. Ejhle tedy, nevěra a modlářství, jako sprátené kráčí nepravosti co význam rozumu pobloudivého. Odkud ale ten blud? odkud nedokonalost rozumu? Snad Bůh člověka tak nedokonalého učinil? Snad jeho vůli člověk nevěřící jest a modlář? Odstup to! Bůh, onen nejdokonalejší Pán nebe i země, člověka dokonalého učinil, rozum jeho měl zdokonalován býti a k tomu láska božská, láska otcovská napomáhala. Sám Bůh byl učitelem člověka prvního, aby sličná duše jeho, schopná všeho dobra, ještě většího stupně dosáhla dokonalosti. Ale závist, závist pekelná, nemohou snést pokroky pozemců, vzala útočiště své k příkladu zlému, aby lichotivými slovy podvedla rozum takřka dětinský a v blud uvedla. Slova bezbožnosti zvítězila v nedospělých prvních obyvatelích země, slova neslechetná podvrátila základ dané víry, slova ničemná přivedla k nevěře. Již zapominají učení obdržených, již nepamatují na Boha svého „Budete-li Bohu věrni, budete znáti dobré i zlé, otevrou se oči vaše,“ zachvacuje rozum jejich. Již uhnízдила se nevěra v božské neomylné slovo v duši Evy, matky první. I utrhla a jedla a dala muži svému a on jedl. Nuže, kř. m., odkud ta nevěra rodičů prvních? Kdož by nemusel říci: Byl to zlý, slovy daný příklad. Tak zle účinkuje pohoršení až po dnes. Bezbožností neslýchanou, co ďáblové, odejmají mnozí lidé u víře ještě slabým a nedospělým, základ dobrý, slovy i skutky podvracují náboženství sv. a tak záhubu připravují duši nesmrtelné. Což divu, že i za našich dnů tak mnozí tupíci se nacházejí sv. evangelium, že tak mnozí jsou rouhači Boží. Vždyť zlý příklad opanuje svět, jakoby všechno sobě podmaniti minil; příklad zlý, který rozum

zatemňuje a člověka zbavuje pomnění na Boha a nesčíslné dary jeho. Neb kdo v Boha nevěří, lehce na něho zapomene a přijímá všechno tak, jakoby od Boha ničehož neměl. Všecko přičítá svému počínání, zapomínaje, že „beze mne nemůžete nic učiniti“ (Jan 15, 5.). Svatá a pravdivá slova! Neb kde jest člověk, který by něco dokonalého byl učinil, pouze z nadání svého? Kde jest člověk, který by mohl se honositi, že, cožkoli má, sám od sebe má? Kde jest člověk, jenž by opovážil se pronést, že i bez pomoci božské veliké věci učiniti může? Neznám žádného a již více nežli pět tisíc uplynulo let, co tento krásně zřízený svět s veškerými obyvateli jeho stojí a přec žádný nebyl, kdožby na svou sílu se vychloubal a skutky toho hodné ukázal. Byli ovšem lidé, jež pýcha uvedla i tak daleko, že co bohové ctíti se nechali; byli, jenž sami v sebe se spoléhali, svou činnost, sílu a výtečnost vychvalující. Ale právě život jejich svědčí, že, jakými se vychloubali slovy, skutky potvrditi nemohli. Jak ničemná byla jejich hrdost a pýcha! Platilo o nich staré přísloví: Pýcha předchází pád. A není to trestuhodná opovážlivost? Není to urputnost proti Bohu svému, není to neslýchaná nevděčnost? A takovými nevděčníky ukázali se i rodiče první. Příklad zlý, od ďábla daný, tak je zaslepil, že Otce laskavého zapominají k vůli žádosti pozemské, že zapominají na dobrotu, kterouž je řídil a vyučoval, že zapominají na mnohé dary, jimiž je obohacoval. Nevděčností odvracejí tvář svou a neposlušností splácejí péči otcovskou. Kdož toho ale byl původce? Příklad zlý zapomětlivě se učinil dobroty božské. Jim rovni učinili se Israelité. Mocnou rukou svou vysvobodil je Bůh z poddanstva egyptského a skrze služebníka svého vedl suchou nohou mořem červeným; všemohoucností svou zachvátil Faraona s veškerým vojskem, laskavě krmil a napájel na poušti rozlehlé, a přec nevděčný byl lid Israelský. Bůh mu dal svatý zákon, slibuje splniti jej, ale sotva krátká uplyne lhůta, stává se neposlušným a přestupuje první obdržených zákonů: Nebudeš mítí hohů jiných mimo mne. Modlu, tele zlaté, sobě činí, božskou čest jí vzdává. Nuže není nevděčnost za lásku, neposlušnost za štědrost a dobrotu? A když konečně slíbeného seslal Vykupitele, který by je spasiti měl od vazeb hříchů jejich, který tak mnoho jim prokázal, je vyučoval, je uzdravoval, tu jako dravá zvířata hlasem

volají urputným Pilátovi: Ukřižuj, ukřižuj ho! A pozorujeme-li příčinu této nevděčnosti, tu shledáme, že původce její byl zlý příklad. Neb kdyby v Egyptě nebyli vidali pohanské obyčeje úcty božské, kdyby nebyli spatřili příklad, jehož jim dal neznalý Boha národ egyptský, nikdy by nebyli sv. zákon přestoupili. A nezavedl i zlý příklad farizeů a zákonníků je k nevděčnosti a vraždě božského Vykupitele? Nuže kdo ještě může říci, že příklad zlý truchlivé následky nemá. On rozum zatemňuje, od Boha odvádí, k nevděčnosti ponouká. A což divu, že pod tíží jeho klešají tak mnozí, zvláště ti, jenž nejsou pevně ozbrojeni pancířem víry a štítem dokonalé lásky. Což divu, že ve víře a ve všeliké ctnosti slabí bojovníci co mrtvolý na bojišti tuhém padají pod smrtelnou ranou zlého příkladu. Neb slabý kmen snadno podvrátiti se může. A tak také člověk, jehož rozum od přirozenosti slabý, jehož vůle více k zlému nežli k dobrému nakloněna jest, podlehá účinkům bezbožnosti a ochabuje v konání toho, což dobré a prospěšné jest. Ale jak velké odpovídání uvahuje na se člověk, jenž bezbožnými příklady maličkých a slabých nešetří, jako útlé květinčky zahrady Kristovy kazí a hubí. Kletba Spasitelova na něm již spočívá: „Běda světu pro pohoršení“ a praví: „Kdožby pohoršil jedno z maličkých, kteří ve mne věří, tomu by bylo lépe, aby žernov osličí byl pověšen na hrdlo jeho a on pohřížen do hlubokosti mořské“ (Mat. 18, 6.). A protož vystříhejme se příkladu zlého, kterýž škodlivě účinkuje na ty, jenž v dobrém ještě slabí jsou, ale i na ty, jenž v dobrém již jsou upevnění. To ale úloha dílu

II.

Poznali jsme v prvním dílu mé řeči kazatelské následky pohoršení, jež přivádí těm, kteří síly a statečnosti proti veskrším útokům nešlechtností ještě nedosáhli. Od Boha je odvracuje, an rozum zatemňuje a člověka zapomětlivého činí dobrodiní Božích. Než jako slabý potůček snadno nechá se v běhu svém zameziti a jinou vykázanou dráhu přijímá; tak i člověk mdlý a v dobrém slabý. Než zcela jinak jest to s lidmi, jenž na vyšším stupni dokonalosti stojí. A přec i tu jest možné pohlouzení, ano i zkáza. Nebo i silný přívál, byť by pojednou nedal se zastaviti, přec poněkud přemožen býti může. Nic ne-

možného není na tomto světě, následovně i to není nemožné, aby příklad zlý škodlivě účinkoval na dobré a spravedlivé lidi. Spatříme však následky pohoršení jak ve vnitřním tak i zevnitřním životě spravedlivých.

Člověk dobrý ovšem se přičiňuje v dobrém vždy setrvati, ano aby povinnosti své dostal, také v ctnosti a šlechtnosti pokračovati, pamětliv jsa slov sv. Řehoře, kterýž dí: „Kdo nepokračuje, nazpět zůstává“ (in Moral.). Toto však v dobrém setrvání připomíná spravedlivému i oné povinnosti, za kteréž se slibuje blahoslavenství. Nejen sebe chce šťastného učiniti, ale i bližního svého oblažiti. Protož ničeho neopomijí, co by k obalpnému štěstí a k spokojenosti uváděl. Jako dobrý stavitel jen dobrých užívá látek k stavbě své, tak i spravedlivý podle příkladu božského svého učitele Krista Ježíše a svatého rozkazu jeho napomíná a vzbuzuje, dobré na mysl uvádí, kteréž ctnosti jest odplata, a zlé hroznými barvami vyobrazuje, jež následek jest hříchu. Jako moudrý Sirach praví: „Kdo milosrdenství má, učí a cvičí chybnějšího a neumělé rouchem pravdy ozdobuje.“ Věda však dobře, že dle slov velkého otce sv. Řehoře, „slova vzbuzují, příkladové pak táhnou,“ přičiňuje se, to co slovy učí, životem a příkladem svým, dobrými skutky stvrditi, aby splnil žádost Kristovu: „Tak svěť světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a velebili Boha, jenž jest v nebesích“ (Mat. 5, 16.). A přec, ačkoliv celou mocí ducha křesťanského po svém a svého spolubližního zdokonalení touží, přec žádaného nedosahuje cíle; neb příklad zlý zamezuje účinkování jeho a i jej konečně v předsevzetí sv. podvrátí. Bude ovšem mnohý z vás se domýšleti, kterak to možné jest? Ale zkušenost každodenní a svědectví mnohonásobná jsou nám jistým rukojmím vypovědi mé. Nebo přirozenost lidská, více k zlému, než k dobrému nakloněná oblihuje sobě vždy jen v tom, co méně namáhání stojí a přec rozličné rozkoše a radosti poskytují, byť i okamžité, které v žalost hroznou se obrací. Dosvědčují nám to slova sv. Pavla říkajícího: „Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu, abychom ne to, co chceme činili“ (Gál. 5, 17.). Tato slova apoštola Páně mohou nás tím spíše utvrditi, an on sám to byl, kterýž tento boj pocítil, an on sám příkladem zlým mnohdykráte zápasil a na svých spoluvěkych rozličné

účinky nalezal. Než mnohý člověk jest tak zatvrzelý, že byť by i svými vlastníma očma zkázu mnohých spatřoval, nikdy přec výstrahu z toho neběře. Jinak činí ti, kteří zpytující bedlivě dobré i zlé, bezbožnosti svěsti se nedají. Ale jak malý jest počet takových. A přec i tito dokonali tak málo prospívají, nebo silnější s nimi zápasí nepřítel, jemuž tisíce podřízení. Necht se přičiní úzkostlivě po dobrém toužící muž, necht sebere všecku sílu svou a duchem andělské milosti necht kárá, vzbuzuje a napomíná; marné jest slovo jeho upřímné a jediné slovo svědka podvrací v boji s dobrým a zlým postaveného člověka. Ačkoli příkladové jsou jako řetězy, jimiž bychom přitaheni byli k místu bezpečného odpočinutí, nicméně jeden příklad zlý přemáhá mnohých činů ušlechtilosti a více nalezá ústupníků. Vidíme to zřejmě u nešťastných synů Israelských. Proroci, duchem sv. nadšeni, pravdu hlásají, vzbuzují slovem i skutkem a jeden svědník podvrátí rychle, co mnozí horlivostí svatou byli docílili. Jím se podobají křesťané, kteří napomínání sv. náboženství málo aneb zcela nic sobě nevšímají, dobrými příklady opovrhují, nezbednost a nepravý život následují svých společníků a soudruhů. V opovržení přichází život spravedlivých, v posměch se uvádí činové šlechtění, napomínání upřímné nazývá se mámením, skutkové křesťanství kejkřivstvím a pokrytstvím. A tak se stavá, že nešlechtnými výroky zpozdilého rozumu, jenž příkladem zlým se stává, spravedliví a dobří velmi trpí a jejich účinkování jak v slovech tak v skutcích síla se odejímá. Nebylo by divu, aby šlechtné duše křesťanské ustoupily z dráhy nebezpečného cestování a postoupily příkladu zlému bojišti, na kterémž tak mnoho již urval bojovníků. Nebylo by divu, aby zakryly světlo svíce svítící a staly se zrádci svými a bližních svých. Ale sílí přec spravedlivé to drahocenné pomnění: „Ne ten, kdo seje, jest něco, aniž který zavlazuje, ale ten, který zrůst dává, Bůh.“ Od něho požehnání pochází v dobrém skutku i v účinnosti. Než proč dobrota božská neodvrací mocí svou nešlechtnost od přibytků lidských, aby příkladové byli vidění a hojný přinášeli užitek? Proč? Musí býti pohoršení, aby ti, jenž po dobrém a dokonalosti touží, rozdíl dobrého i zlého spatřili, tuhý boj pokušení přestáli a co vítězové v lásku slávy své se projeví. Musí býti pohoršení a to jsou slova božské pravdy, Ježíše Krista,

kterýž neklame; musí býti pohoršení, aby dobří, vidouce zlé, zkoušku svou odbývali. Ovšem těžká ta zkouška a to tím více, an nejen na zevnitřní život účinkuje, síly dobrému odejímá a jím tak zření krásného ovoce ujímá, tím těžší, pravím jest ten boj, an i na vnitřní život spravedlivých účinky své škodlivé vylévá. Neb ne zřídka spatřujeme, že zlí příkladové v dobrých a spravedlivých zármutek působí. Patrně o tom svědčí proroci, k lidu Israelskému posláni, aby poznání pravého Boha mezi nimi zachovali a zákon Boží do srdcí jim štěpovali. Jak často duchem zkormouceným Bohu přednášeli tiseň svou! Jak často zarmoucení musili viděti, kterak zlí příkladové kazi vyučování lidu dané. A vždyť i sám božský učitel zarmoutil se nad Jerusálemem, vida ho protivný milostivému slovu svému; neb patrně věděl, že pospíchá k zkáze své nechtě poznati času navštívení. Tak se dělo i svatým, jež nám církev svatá představuje. Zkormoutili se, vidouce klesati stavení náboženství sv. A až po dnes mnohý nábožný křesťan prohlédaje časy naše, vzdychá sobě: Ó jak jest nyní vše převráceno a připomíná sobě pravdivou průpověď: „Dlouhá leta příklad dobrý málo staví, zlý pak více v okamžení jen z ohaví.“ A zajisté máme i příčinu zarmoutiti se v duchu; neb kol sebe což tak často vidíme? Nemine dne a měsíce, abychom v slovech i v skutech pohoršení neviděli. Staří i mladí odstupují od cesty Páně, svaté nohama šlapají, Boha zlehčují, potupu mu činí. Tu spatříme šeredného epilce, kterak ústy svými, zlomyslností přetykajícími, ohavná slova pronáší, nestydatě sobě počíná, neřest neřestí spojuje. Tu opět zhýralce, kterak svatou ctnost nevinnosti lichotnými slovy zakaluje a nevinnost ve svou náruživost užívá. Užijme světoběžníka, kterak šalbu vychvaluje, podvodem se honosí, krivými svědectvími chlubí a to proto, aby soudruha hříchu svého nalezl. Jak by nemělo krváceti srdce šlechtné, jak by nemělo v zapomenutí svém ovšem duši škodlivém oheň s nebe volati, by zahubil nešlechtnost jako druhy Sodomu a Gomoru. Ovšem nedá se omluviti přání takové, neb hříšné jest. Než kdo uvedl dobrého na tuto myšlenku? Co jest příčinou, že dobré srdce nad bezbožníky zanevívá? Příklad zlý, bezbožnost jest to, jež řší ďábelskou rozmožiti hodlá. Často i spravedlivý a v dobrém dokonalý do větší ještě nesnáze přichází. Pakli tak ne-

šťasten, že s takovými nešlechtníky pod jednou přebývati musí střechou, jak mnohé tu příležitosti k nevoli a nesváru, k různicem a nepokoji, jak mnohé tu příležitosti klesnutí v hřích a Boha svého rozněvati. Nebo protivné jednání hříšné, jemuž spravedlivý, roznícen sv. horlivostí na odpor se staví, často dá příležitosti k přísným dotírkám, které jsou základem sváru a hněvivosti. Ano uči nás zkušenost, že mnozí prv horliví ctitelové Boží jen tímto se zapomněli a rozkazu na odpor činiti již počínali. Mojžíš, vůdce netrpělivého, svárlivého a nedůvěřlivého lidu Israelského v pravé, stále důvěře setrval. A přec mezi hříšníky jsa a nedověrci sám provinil se, v Boha úplnou důvěru neskládaje. Jak lehce by byl mohl ještě hlouběji klesnouti, kdyby v čase ještě příznivém nebyl seznal láskavost Božskou. Může se zajisté dobře přirovnati člověk v dobrém již dospělý kameni tvrdému, jehož žádná pohroma tak snadně neroztříští. Ale jako krapka vody padající na kámen nenejednou, nýbrž dlouhým, předlouhým časem škulínu sobě proklesl, právě tak i spravedlivý, ačkoliv Bůh jest síla a útočiště jeho, může dáti místočka slovu škodlivému a již jest základ vložení budoucího klesnutí jeho. Život krále Šalomouna mohl by nám to dosti dosvědčiti. Tento tak moudrý král, jehož moudrost v dalekém světě byla vyhlášena, tak že i královna ze Saby přišla, aby ho obdivovala, tento ctitel Boží dokonalý klesl tak hluboce, že na Boha svého zapomněl a konečně sám zlým příkladem byl poddaných svých. On nám hlásá životem, co Pán Ježíš praví: „Kdo stojí, nechť bdi, aby neklesl.“ Odkud ta zkáza hrozná? I onen druhdy moudrý král jen slovům nešlechtným naklonil ucho své, a hle, vidíme jej konečně v modlářství a odpadnutí od Boha svého. Hle, rozm. kř., tak i spravedliví a dobří musí státi pevně a nespustiti se ni na okamžení Toho, bez jeho pomoci žádného vítězství není. A an příklad zlý i v dobrém již potvrzeného může vrtkavého a hříšného učiniti a zcela podvrátiti, nedivím se, že věčná pravda dí: „Běda člověku pro pohoršení“ (Mat. 18, 7.), nedivím se, že praví: „Lépe by bylo jemu, aby žernov oslíčí pověšen byl na hrdlo jeho a on pohřížen v hlubokosti mořské“ (Mat. 18, 6.). —

A protož, bratři a sestry v Kristu Ježíši, věduce a znajíce následky, kteréž se přýští ze zlého příkladu, věduce, že zlý

příklad nejen slabých a mdlých ale i utvrzených podvracuje, jenž jsou tolikeri svědkové proti člověku pohoršujícímu; střežme se, abychom kohokoli z bratří našich pohoršili. Zvláště vám, rodiče křesťanští, hospodáři milí, učitelé láskaví, slovem vám milí osadníci, sv. povinnost na srdce kladu, byste chránili se hříchu, z něhož tak mnoho zlého se přýští, pamětliví slov Kristových: „Svit světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré“ (Mat. 5, 16.). Takto činíce, budete podobni andělům strážným, jež dobrotivý Bůh k naší ochraně vysílá, kteří i nás opatrují, nás zlého chrání. Nápodobně i my vespolek se vzbuzujme modlitbou a skutky dobrými; neb modlitba, jak praví sv. Augustin, „modlitba jest modlicím se vroucné podpora“ a dějepisník Cassiodorus dí: „K Hospodinu upřímným hlasem volá, kdo, ačkoliv mlčí, dobrými skutky neunaveně volá“ (syp. Ps. 50.). Bychom pak nikdy vlastní vinou neklesli, chraňme se příležitostí nakažlivých a pak, jak Origines praví, „radovati se budou andělé nad těmi, kteří chránivše se společností zlých, pospíchají požívatí radosti andělských“ (Nom. 23 cap. Num.). Kdož z nás toho bláha sobě nepřeje? Ó vím, jedenkaždý baží po cíli šťastném svém. Však jen „kdo setrvá až do konce,“ praví věčná pravda, „bude spasen.“ Abychom i my v boji setrvali statečně a nikdy od Boha se neodloučili, vzývejme ochranu těch, jenž nám k ochraně ustanoveni jsou, našich andělů strážných, a následujme vnuknutí dobrá, která nám udělují. Zvláště v tento dnešní, k jejich oslavení a naší radostné památce určený den, pozvědueme ducha svého a zpěvem nábožným v ochranu jejich se doporučíme řkouce:

Anděli Boží, strážce můj,
rač vždycky být ochrance můj, atd.
Amen.

Růže Jerišká.

V tichém sadě růže libá stlala vůni
hojnou, když jsem v podvečerní době
vstoupil v jeho hravé stíny. — Hle, jak trůní
ve své kráse sadu ku ozdobě!
Barvy červeň zdobí její smavé čelo,
které v kráse steré, vlnadně vzhůru zřelo
k nebes čistě výši; pokorou se tpytí
a se v smavém slunce jasu něhou nítí.
Vůni stele hravou proudně kolem sebe,
jež v výš spěje ryčně hvězdnatého nebe

kadidlo jak vonné ve vznešeném chrámu,
když se páli zbožně Bohu v touze plamu,
jakým duše čisté po nebeských touží
vlastech. Zelený list zakrývá ji v néze
mnohé ladně tak, jak skvostné velum kněze
„Nejsvětější,“ které lidu žehná v chrámě.
Vánek hravý kolem lístků něžných krouží,
odvane je málo, přivane zas' něžně,
laškuje si s nimi. Pod lístky pak zběžně
trní bodné po stonku pne svoje rámě.

Ó jak krásná's růže v onom vonném sadě!
Tisíce tu jiných kvítků v dlouhé řadě,
než přec' žádné nepředčí tě krásou, vůní.
Protož nedivím se, že v srdce tvého tůni
každý rád by ponořil své mutné zory.
nedivím se, královnou že's všeho kvítí,
„královnou“ že tebe zovou květin sbory —
královnou ty's v pravdě všeho kvítí.
Když tak patřím na tě v kráse, růže jará,
bezděky tu srdcem myšlének roj hárá,
jak as krásná Ona Věčná Růže nebes,
o níž moudrý Sirach slova tato prones:
„Jak štěp růže v Jerichu jsem vyvýšená.“
„Kdo štěp oné růže?“ — Maria vznešená.
Onať „Královnou“ všech rajských vonných
květů —

Svatých; Královně té celé nebe vzdává
pochtu nekonečnou, od věkův jí sláva.
Marii když nebes vonným sadem kráčí
barvy červeň, jež se v líci, čele zračí
planoucí je láska, s kterou spěchá k světu,
s kterou objímá ho, tiskne k svému prsu.
Vůně, kterou ona Růže Věčná seje
plnou lahody, že řádra zbožná hřeje,
převznešené ctnosti její, svatost žití,
které kadidlem jsou vonným v nebes výši
v chrámu čistém, v oné nadhvězdnaté říši.
Trny bodavé, jež na růžovém trsu
čnejí, to jsou Matky Páně rány, strasti,
utrpení, bolesti, jež v „naší vlasti“
krutě vedraly se v srdce její svaté.
Lístky zelené, jež s růží možno zřítí,
toť jest Matky Boží důvěra a síla
v Boha. Srdce její silou onou vznaté
vředy kryje hříchu, které ďábel pěstí.
Ó jak ráda v srdce lidí ctnost by vsila,
stálou svatost, pravou lásku, pravé štěstí,
vždyť jsou její dítky, ona jejich matka.
Ó ta srdce lidská nestálá a vratká,
co jim vyprosí jich dobrá nebes Máti,
to zas' hříchu zloba na vždy zničí, zvrátí.
Uvážím-li vše to, nebes mocná Panno,
naše Matko, „Královnou“ že Tebe sbory
andělů a kněžnou nazývají, chóry
že Ti slavné pějí v počest všickni svatí,
nedivím se již, že lidé láskou vznatí
k Tvému Srdci, když je neštěstí tak souží

rádi utkají, po něm touží, touží
vždyť Ty krásou, láskou předčíš svatých řady!
Ó kéž vyzpívat bych mohl Tvoje vnady
Růže Jerišká a Královno a Pani!
Marná moje snaha, marné moje snění!
Proto ruce vzpínám, volám v ponížení:
„Dejž, bych aspoň na Tvou okrášlenou skrání
vencem ctností, v nebes svatých sboru zřel
a Tvou slávu se svatými věčně pěl!“

V. O. Třebeský.

O pravém přátelství.

Přednesl v družstvu blah. Anežky České, spolku
pro křesťanské vychování dívek škole odrostlých,
Vilém Rubricius.

Jest zásadou všeobecně uznanou, že
milovati máme všechny lidi bez rozdílu
láskou upřímnou a účinnou. Avšak přá-
telství uzavíratí máme jen s těmi, jichž
společnost prospěšnou býti může ctnosti
naší.

Čím dokonalejší společnost ona bude,
tím dokonalejším bude i přátelství naše.
Jest-li že přátelství naše záležití bude ve
sdílnosti věd a umění, tož bude chvali-
tebným. Chvalitebnějším však bude, když
směřovati bude k prospěchu mravnímu, to
jest k vštípení a zvelebení opatrnosti, spra-
vedlnosti a statečnosti.

Avšak bude-li, 1. zbožnost sama, 2. láska
k Bohu, 3. touha po mravním zdokonalení
cílem sladkého tohoto spolku vzájemného,
můj Bože, jak ušlechtilé, jak vznešené bude
toto přátelství naše!!

Vznešené bude poněvadž ne lidé — leč
Bůh v srdce nám je vštěpil. Vznešené bude,
poněvadž Bůh je spojil, vznešené, poně-
vadž někdy tam na věčnosti v Bohu věčně
spočíne.

Ó jak krásno jest milovati někoho zde
na zemi tak, jak milují se nebešťané svatí.
Ó jak krásno jest naučiti se vážit sobě
bližních svých na zemi tak, jako si jich
vážití budeme tam v říši věčného blaha
— v nebesích. Míním totiž ono vznešené
pravé přátelství, kde přátelé upřímní sdě-
lujíce si vespolek své dobré úmysly a služby
pro Boha, jsou jedna duše, srdce jedno.
Ti pak zvolatí mohou slovy korunovaného
pěvce Davida: „Ajta, jak krásné a utěšené
jest, když sestry a bratři v jedno pospol
žijí.“ Zajiště skvostný balsam přetéká tu
jako stálým přílivem a odlivem ze srdce
jednoho v srdce druhé. Směle říci můžeme,

že Bůh na přátelství takové vyhlil hojně hojně svého požehnání na věky věkův!

Všeliké jiné přátelství není leč pouhý stín tohoto a pouta jeho křehka jsou, jako by ze skla neb z hlíny, co naopak srdce spojená přátelstvím pravým, spojená jsou pouty zlatými! Snad namítne nám mnohý, že nemáme chovati žádné zvláštní náklonnosti a žádného přátelství k nikomu, poněvadž prý to působí přílišnou roztržitost a srdce nepokoj! Avšak rada ta není dobrá. Jestliže mnozí velice moudří ba i svatí mužové zrazují zvláštní přátelství osobám stavu řeholního, jakožto na nejvýše škodlivé společné jejich lásce bratrské (sunt fratres), tož nelze nijak pravidla toho potahovati na osoby světské. Mezi těmi a oněmi jest veliký rozdíl!

Ve společnosti řeholní slučuje se všecka činnost údu všech v jeden úmysl, v jeden cíl, jímž jest dokonalost jejich stavu. Dle toho nelze v takových společnostech dovoliti přátelství zvláštního. Ale ve světě jest potřeba, aby ti, kdož vésti chtějí život mravně dokonalý spojili se v pravé přátelství, aby vespole v snažení svém podpořovali se.

V duchovní společnosti řeholní jsou cesty zbožnosti, rovné, a prosté. Kdož zde žije podobají se poutníkům, již kráčeji rovínou utěšenou. Nemají tudíž potřebí podávati si ruce k pomoci a podpoře vzájemné!

Avšak, když ve světě žijí, kde cesta k Bohu vedoucí má tolik zcestí, tolik úskalí, tolik srážů, podobají se poutníkům, již kráčeji cestou příkrou, kluzkou a zkáznou. Ti jsou nuceni podávati si ruce vespole, aby jistě a bez úrazu, nebezpečná přešli úskalá.

Popřítí nelze, že sám Pán a Spasitel náš miloval zvláštní přátelskou láskou sv. apoštola Jana, miláčka svého, pak sv. Maří Magdalénu a sv. Martu. Sv. Petr zvlášť miloval sv. Marka a sv. Petronellu. Onoho nazývá synem svým duchovním, tuto pak duchovní dcerou svou. Rovněž i sv. Pavel miloval sv. Timothea a sv. Teklu. Sv. Augustin dosvědčuje, že sv. Ambrož miloval sv. Moniku pouze pro výtečné její ctnosti.

Avšak není třeba, abychom dále šířili slov o věcech známých. Svatí: Jeroným, Augustin, Řehoř a Bernard, chovali zvláštní přátelství, aniž by to bylo vadilo jejich dokonalosti. Sv. apoštol národův Pavel vytýkáje pohanům jejich zkažený život, dí, že

jsou živi „bez citu a bez srdce“ to jest bez zvláštního smyslu pro přátelství! Sv. Tomáš Aquinský společně se všemi filozofy v jedno uznává, že přátelství jest ctnost, avšak pouze přátelství pravé a jedno, poněvadž pravé přátelství nemůže se vztahovati k osobám mnohým. Dokonalost tedy nezáleží v tom nemít žádného přátelství, leč mít jenom jedno, a to pravé a dobré přátelství.

Když jsme byli již pojem a význam pravého přátelství vymezili, tož maně namaně se nám otázka, v čem asi záležeti bude rozdíl mezi pravým a lichým přátelstvím? Otázku tu zodpovíme následovně. Med, jenž vyskytuje se v okolí města Herakleje v krajině Pontu jest jedovatý, ač zevnější podobou úplně jest roven medu obyčejnému, jehož s prospěchem užíváme. Jest tudíž velmi nebezpečno vzít onen za tento, anebo smísiti oba druhy v jeden neboť dobrota jednoho nezničuje škodlivost druhého.

Totéž platí i o přátelství! Rozeznáváme pak přátelství pravé od nepravého dle těchto pravidel:

1. Jedovatý med heraklejský sladším jest medu obyčejného, poněvadž štáva bylin, ze kterých jej tamní včeličky sbírají, dodává mu větší sladkosti. Tak jest to i s nepravým přátelstvím. Přítel nepravý pln jest řečí sladkých, jemných i nadšených lichotě marným výtečností našim. Přítel pravý naproti tomu mluví slovy prostými, upřímnými sic a od srdce k srdci jdoucími, leč svobodnými, nemoha chváliti nikdy leč ctnost a dary Boží!

2. Med heraklejský působí veliké hlavy bolení i závrať. Podobně i přátelství liché působí závrať duše, tak, že se tato kolísá kloníc se brzy k ctnosti, brzy k nepravosti. Přátelství pravé nezná leč pohledů čistých, kochá se jen v duchu, sténá toliko po nebi a stýská si jen na umenšení lásky Boží. Toť vše patrným jest důkazem přátelství pravého.

3. Med heraklejský kalí dále zrak lidský. I přátelství nepravé zatemňuje duševní náš zrak (rozum náš) a to tak mocně, že lidé přátelství onomu hovicí nerozeznají ani dobré od zlého; domnívají se, že dobře činí, ani zatím hrubě hřeší a berouce výmluvy sebe potěšilejší za důvody rozumné, štítí se světla a v temnotě se utíkají.

Leč přátelství pravé hledí a poznává jasným i bystrým okem, co se sluší a co ctnostné jest. Nic se neskrývá, aniž štítí

se světla, nýbrž rádo a nadšeně ukazuje se všem lidem počestným! ba světu všemu! byt by i týž výsměch z něho si tropil!

4. Med heraklejský konečně ponechává v ústech odpornou hořkost, ačkoliv z počátku velice sladkým nám býti se zdál.

Podobně i přátelství liché nezřídka v černou zradu ba i v zoufalství zběsilé své otroky uvrhuje. Ne tak přátelství pravé! Toť zůstává si vždy rovno. Vždy jest libezno a počestno, neznajíc jiné změny leč v každodenním pokroku a prospěchu ve ctnosti a v dokonalosti, v stále užším i tužším spojení a sjednocení dvou dobrých a věrných srdcí ve srdce jedno.

Toť zajisté utěšený obraz přátelství pravého i blaženého. (Dokonč.)

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Výslech P. assistenta Italie.

P. Jan Antonín Gorgo, assistent Italie tázán takto:

1. Myslí-li, že Tovaryšstvo Ježíšovo zrušeno dle práva a kanonicky.

odp.: „Platnost předpokládám; ale co se týče práva, myslím, že mi nepřísluší pronést o tom nějaký úsudek.“

2. „Súčastnil jste se, když přistáli portugalsí jesuité ku břehu?“

odp.: „Když přistáli, nebyl jsem ani v Římě ani asistentem.“

3. „Jakých prostředků užívalo se k výživě portugalských jesuitů?“

odp.: „Pomáhali jsme si almužnou, dělali jsme dluhy, celý řád přispíval. Když to nebylo možno, ani jesuité byli z jiných států vypuzeni, apoštolská komora nahrazovala nedostatek.“

4. „Skládali portugalsí jesuité sliby řeholní?“

odp.: „Pokud řád ještě nebyl vypuzen z jiných zemí, neboť později to již nešlo snadno.“

5. „Měli portugalsí jesuité představené a prokurátory?“

odp.: „Měli představené, aby byl zachován dobrý pořádek.“

6. Zanášeli se řádnými studiemi?“

odp.: „Ano.“

7. „Měli španělsí jesuité představené a prokurátory?“

odp.: „Měli je z téže příčiny jako portugalsí a poněvadž dostávali od světských osob stravné, měli též prokurátory čili správce, neboť si toho přáli dobrodinci jejich, aby byly tyto provincie odděleny pro uvarování všelikého nepořádku.“

8. „Měli jesuité španělsí školy a skládali sliby řeholní?“

odp.: „Bylo jim dovoleno to i ono, zkrátka vše, co mohlo nějak přispěti k zachování stanov řeholních.“

9. „Nepodali žádnou žádost?“

odp.: „Napsal jsem ji^{*)}, aby byla laskavě doručena kardinálu Marefoschi-mu, poněvadž jsem to tak dostal na ruku, vypravuje Lomusi, že jsem dal před zrušením Tovaryšstva Benincasou doručiti nějaké papíry arciknězi Catrani-mu. Ostatně jsem nikdy žádnou jinou žádost nenapsal.“

10. „Není tohle vaše žádost^{**)} psaná vaší rukou?“

odp.: „Je to můj rukopis: ale tento prosebný spis jsem nesestavil já a také nebyl doručen Klementu XIII.“

11. „Znal jste Pintus-a?^{***)} Dopisoval jste si s ním a kde byl?“

^{*)} P. Gorgo se domníval, že Andreotti mluví o tomto pamětníku, ale brzy seznal, že tomu není tak. Papíry poslané p. Catrani-mu, arciknězi u sv. Eustacha, byly dopisy do Belogne, jednající o soudním řízení kardinála Malvezzi-ho s tamějšími jesuity. P. Gorgo se domníval, že na ně přišli v archivu u sv. Eustacha; ale p. Catrani ujišťuje, že se nikdy nedostaly v ruce státního zástupce. Advokát Andreotti strnul podiven nad slovy p. Gorgo-a: „Ostatně jsem nikdy žádnou jinou žádost nenapsal.“

^{**)} Byl to návrh, jež chtěli dáti Rezzonico-vi, jakým způsobem mají býti vydržováni portugalsí a jak rozdělení do klášterů.

^{***)} Pintus ze Sardinie cestoval do Německa jsa zpovědníkem biskupa vratislavského. Povídalo se o něm tehdy, že byl poslán od Tovaryšstva ku králi pruskému; než to se stalo jen od místo-provinci slezské bez vědomí generálova, jež žádala krále za ochranu. Možno to snad přičísti jesuitům za nějaký zločin? Za tehdejších poměrů Tovaryšstva musilo toto užití všeho, co se mu naskytlo.

odp.: „Znám ho a mluvil jsem s ním. Vyprávěl mi o své cestě a o návratu svém z Německa. Nedopisoval jsem si s ním a neznám místa nynějšího pobytu jeho.“

12. „Znáte Sarega?*) Čím byl? Jakými se zanášel studii? Jaké zastával úřady? A jakou při měl se senátem benátským?“

odp.: „Sarego byl v Benátkách představeným tamějšího profesního domu. Senát vydal rozkazy, aby představení byli voleni jiným způsobem. Sarego viděl se tudíž nucena vymluviti to senátu, chtěje dosíci dovolení, aby se Tovaryšstvo smělo přidržeti i přístě starého zařízení svého. P. Sarego již dávno zemřel.“

13. „Měl jste ve světu listiny francouzské, latinské a italské a nálezy ve prospěch Tovaryšstva?“

odp.: „Ano, sbíral jsem je, opisoval a dával opisovati, že zvědavosti a abych si ukrátil čas**).“

14. „Jsou Vám snad známy tyto spisy? (P. Andreotti ukazoval mu různé dopisy jež pročítal.)“

odp. „Ano; jsou to dopisy od Panigai-a***), jenž byl ve Španělsku; jiné dva jsou od P. Scotti-ho, rektora kolleje sv. Xavera v Bologni, ostatní jsou od jiných jesuitů.“

Dále pan Gorgo nebyl tázán.

Otázky tyto, jež předloženy byly asistentu Italie, a o nichž vypravoval přátelům svým, než byl zavázán přísahou k mlčenlivosti, byly skorem ve všech novinách uvedeny. Když byly předloženy majorovi Pescatori-mu, bylo mu vyznati před kněžnou Lancellotti a četnou společností, že vše čirou pravdou, a že to může směle vyraziti, an není vázán žádnou přísahou.

Takovými byly tedy výsledky generála a jeho asistentů. Nestávalo pro ně žádných závažnějších otázek? Možno-li, že

*) P. Jindřich de Sarego byl dříve r. 1757 lektorem scholastického bohosloví na kollegiu sv. Lucie v Bologni. Narodil se dne 26. února 1713 a vstoupil dne 28. října r. 1728 do řádu jesuitského. P. Gorgo byl r. 1756 provinciálem benátské provincie.

**) Andreotti pravil: „Byl bych také tak činil, mimo spisy francouzské, neboť nerozumím této řeči.“

***) P. Bartoloměj de Panigai znamenitý to matematik a physik, byl učitelem matematiky v profesním domu Tovaryšstva v Benátkách.

nestává v celém procesu nic důležitějšího? To jsou tedy zločiny hlavy a nejpřednějších údů Tovaryšstva, pro které zrušil Klement XIV. Tovaryšstvo papežskou svou listinou, pro něž uvrhl jejího generála s rádci jeho a assistenty do vazby tak kruté, potupné, tak dlouhé, a všechny chtěl v ní bídou dáti umořiti? Jedinou příčinou, že nevíme nic podrobnějšího, jest přísaha, již bylo zajatcům složiti před komisí, když byli propuštěni na svobodu. Pochybují-li však o tom nepřátelé jesuitů, prohlašují-li výsledky dosud uvedené za nepravdivé tuť: nestává nic lepšího, snazšího a jistějšího, než vydají-li pp. kardinálové—komisaři a monsignor Alfani celý protokol tiskem. Přál si toho generál, přejí si toho ještě nyní assistenti a všichni jesuité.

Neměli-liž všichni údové nevinného Tovaryšstva plné právo, říci totéž o světu, o Gonganelli m, o pak jedenkrát Bellarmin nepříteli Tovaryšstva: „In posterum diligam te sicut inimicum, et orabo pro te tanquam pro persecutore, ita enim mandavit Dominus?“

Zajetí P. Stefanucci-ho a bratra řeholního Togni-ho.

Prvním jesuitou, jenž odvezen po zrušení Tovaryšstva do hradu andělského, byl P. Horatius Stefanucci, prof. práva kanonického v kolleji německo—uherské. Dne 18. srpna na večer dal bratru Kajetánu Togni-mu, jenž byl dispensátorem kolleje, nějaké papíry, aby je spálil. Tento rozdělal na jednom dvoře oheň a spálil také všechny úcty, jež byly již dávno předloženy prokurátorovi. Kouřem povstal v sousedstvu hluk, vojíní, kteří stáli po přečtení papežské listiny na stráži, přiběhli a uhasili oheň. Bratr Togni zatčen a odvolával se na Stefanucci-ho. Tento strážní ve své světnici a po několika dnech odvezen do andělského hradu. Událost tato způsobila z počátku v Římě velký poplach a nepřátelé jesuitů pokládali těmto záměry Bůh vi jak nebezpečné. Při nejmenším chtěli prý zameziti, aby papež mohl nahlédnouti do spisů a listin nejvyšších důležitých. Přátelé jejich a rozumní lidé durdili se nad neopatrností P. Stefanucci-ho a bratra Togni-ho.

Otázky týkaly se obsahu spálených papírů, příčiny a způsobu, jak byly spáleny. P. Stefanucci odpověděl, že se listiny ty týkaly záležitostí duchovních; mimo to

byly mezi nimi seznamy almužen, jež udílel kardinál z Jorku prostřednictvím P. Stefanucci-ho; žádná listina netýkala se státní pokladny; že je dal proto spáliti, aby se nedostaly do rukou nepovolaných; neobratnost dispensátora Togni-ho a nevráživost kuchaře, jenž listiny ty nechtěl hodit do kamen, prý příčinou, že se to proneslo.

Togni říkal, že to byly účty, ale již dávno správně zanešené, a poněvadž prý jich nebylo třeba, spálil je.

Tak skončen výslech, ale nikoli vazba.

Togni-mu bylo čekati ještě přes rok a byl konečně propuštěn jen na stálh nářek matky jeho, neboť se stal tak zádumčivým, že se báli o jeho život.

Stefanucci zemřel po 18 měsících v žaláři ztrávených (raněn byl mrtvicí na večer dne 3. února r. 1775, přijav ráno ještě sv. svátosti). Komise ho chtěla propustiti po 10 měsících, ale Alfani se tomu protivil. Jisto, že nebyl tázan na prococtví Bernardiny Renzi, o němž věděl jemuž však nerozuměl a jež neprozřetelně prozradil. Proces o prococtví skončen teprve v červenci r. 1775., a Stefanucci zemřel již na počátku února, kdy bylo konklave. Kardinál Buonacorsi dozvěděl se, že Stefanucci nemá již naděje na uzdravení, pravil k Zeladovi, že nebude Stefanucci pochován zajisté způsobem tak neslušným, jako P. Cornolli. „Nevyšetruji,“ pravil, „má-li komise ještě moc čili nic: ale to vám povídám, pánové, nezařídíte-li vše dobře, udělám u všech kardinálů poplach,“ Zelada zstrašen, mluvil o tom s kardinálem Corsini-m, a tento dal písemný rozkaz, jež Zelada ukázal též Buonacorsi-mu. Nádhera průvodu potřebního skoro až přehnána. Stefanucci pochován dne 8. února, a prokázány mu skoro všechny pocty, jichž se dostává zesnulým prelátům*). Řím strnul

*) Tehdejší španělský vyslanec rytíř Monino (nynější hrabě de Florida Blance) opíral se tomu, ale i kardinál Maria Marefoschi, úhlavní to nepřítel jesuitů (jenž zemřel v 66. roce věku svého dne 23. prosince r. 1780) schvaloval tuto úctu k zesnulému. Tento Marefoschi obdržel, jsa tajemníkem propagandy, dne 10. září r. 1770 od Klementa XIV. kardinálský klobouk, proto soudruhy jeho Casali (někteří píší Cásale, řídím se však dle většiny), Caraffa Trajetto a Zelada, neboť všichni byli jmenováni kardinály od Gan-ganelli-ho. Jediný Corsini byl kardinálem již

podivem. Někteří hlasitě reptali, jiní tupili a vysmívali se komisi, jež učinila při pohřbech P. Cornolli-ho a P. Stefanucci-ho opatření tak opáčná. Všichni nahlíželi, že smrt papežova působila velmi velkou změnu v záležitosti andělského hradu. Jesuité jásalí, neboť ze způsobu tohoto pohřbu člena jejich bylo patrné, že se se zajatci nena-kládá jako se skutečnými statními vinníky. Nepřátelé jejich nahlíželi velmi dobře, že následek tento závažným. Karmelitáni u nichž Stefanucci byl pochován, poněvadž jejich kostel farním kostelem andělského hradu, očekávali dobré odměny a výplaty za černé koberce, jimiž pokryli kostel, za velké množství voskových svící, za nádherný průvod pohřební. Kardinál Corsini vše to ovšem nařídil, ale nezaplatil, a poněvadž byl protektorem karmelitánů, nedovázili se tito žalovati ho u apoštolské komory, že nezaplatil. (Pokrač.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

H n ě v.

(Dokončení.)

Za chvíli se zběhla celá ves u statku Josefova a starší hospodyně vešly do vnitř, aby hospodyně poradily a o podrobnostech neštěstí se dověděly. Čeledín Josefův odjel již v největším trysku pro lékaře a všichni byli žádostivi bude-li Toník zachráněn či nic. Hospodyně domácí seděla u postele chlapce, jenž dosud ležel jak mrtvola a naříkala i plakala usedavě. Josef chodil venku po dvoře všecek strápený a nejednu slzu setřel si z oka. Měl jediného syna a o toho měl přijíti. Vzpomněl si také na Frantíka. Ten ho vytáhl a domu přinesl. Kdyby býval náhodou kolem nešel, aneb hned za chlapcem neskočil, byl by chlapec již mrtev. Jest tedy přece šlechetným. Hoši, kteří viděli, jak Toník zachránil, vypravovali, že oblečený skočil do největší hlubiny. Mohl tedy snadno také utonouti. Ale nedbal toho a nasadil vlastní život pro život Toníkův. Jak se mu odměniti. Odešel, aniž by mu býval mohl poděkovati.

Na něco si vzpomněl. Zavolal náde-níka, který mu tu v létě pomáhal a šel

r. 1759. Tak odchází se světa jeden nepřítel jesuitů za druhým.

s ním na zahradu. U studny jali se přesekávat a přežezávat díl plotu, který bránil přístupu ke studni. Když byl hotov, objevila se na dvoře děvečka Frantíkova.

„Poslouchej,“ volal na ni, „chod' si pro vodu sem.“

„To jsem ráda,“ těšila se děvečka. Beztoho jsem se natahala vodou, až jsem celá nemocná.

Běžela s tou zprávou domů. Tam již bylo velké rokování. Když přišel Frantík celý umáčený, musil ovšem povědět co se stalo. Žena se mu divila a počala mu vytýkati, že pro dítě Josefovské skákal do vody. Ale Frantík ji hned zakřikl.

„Mlč a nehřeš,“ řekl hněvivě. „Beztoho k vůli tvému zlému jazyku dostal jsem se do mrzutosti, které mne připravily o peníze a o pokoj. Více at se mi neopovázíš o vedlejších promluvití. Já jsem pánem v domě a nebudu déle trpět, abys místo domácí práce hleděla si klepů a špatných věcí. Kdyby tvé dítě padlo do vody a Josef ho vytáhl, to bys byla ráda. Mohla bys se, tak stará a matka dětí, stydět.“

Žena se zarazila. Neslyšela ještě muže tak rozhodně mluvit a skutečně se styděla, že něco podobného říkala. Mlčela tedy. V téže chvíli vešla do světnice děvečka a vypravovala co Josef udělal a co vzkazuje. Než mohla hospodyně odpovědět, obrátil se hospodář k děvečce.

„Jen tam jdi, když ti Josef dovolil,“ poručel jí. „Za chvíli se běž preptati k vedlejším, jak je chlapi.“

Bohu díky, bylo mu již lépe. Lékař přijel záhy a zařídil vše potřebné, potěšil domácí, že bude Toník zachráněn. Než odjel, volali ho do vedlejšího statku. Hospodyně se náhle roznemohla a když se opět Josef dával ptáti u bratra, jak je hospodyně, dověděl se, že bratru narodil se chlapec. Na místo tedy zármutku nastala v obou statech radost. Starší Maršiček chodil usmívaně světnicí. Čekal, až se ženě uleví. Když ho zavolali, šel a políbil ženu.

„Chvála Bohu,“ řekl vesele, že jsi již zdráva. Aby ale byla naše radost úplnou, uděláš mi něco k radosti, viď.“

Žena s úsměvem pokynula hlavou.

„Půjdu k vedlejším, aby zítra stáli našemu chlapi za kmotry. Bude aspoň mezi námi zase pokoj, vždyť jsme bratry.“

Žena chvíli mlčela. Pak pohleděla vřele na muže.

„Jdi, Františku,“ pravila tiše. „Vím, že jsme na obou stranách chybili.“

„To jsi hodná,“ řekl Frantík a líbal ženu radostně na tváři. Šel rychle, vzal sváteční kabát a zamířil do vedlejšího statku. Tu bylo divení, že Frantík přichází. A což teprve se podivili, když je žádal, aby šel se ženou za kmotry.

„Půjďme bratře,“ odpovídal Josef vřele. „Děkuji ti mnohokrát, že jsi našeho Toníka zachránil. Pán Bůh ti to na tvých dětech nahradí. A nechme již toho hněvu. Nikam to nevede a advokáti by nás oba o statky připravili. Chceš-li, půjdeme zítra po křtu spolu k nim a zaplatíme každý svého: Já nechám plot otevřený a dám ti to písemně, že máš právo ze studny vodu si bráti. Svoluješ?“

Podával bratru ruku. Ten ji uchopil a srdečně stiskl.

„Svoluji, Josefe, také jsem si to tak myslil! Objal bratra a políbil. A i žena Josefova radovala se ze smíření bratří a bez meškání spěchala k švakrové, aby se i ona s ní smířila.

To bylo divení druhého dne po vsi, když viděli lidé jíti Josefa se ženou za kmotry dítěti Frantíkovu. Předpovídali, že ten smír dlouho trvati nebude. Zmýlili se však. Po křtu šli bratři k advokátům společně. Nejprve šli k advokátu Josefa zastupujícímu. Vital ho jako starého známého a volal naň zdaleka, aby měl strpení, že přijede ještě jedna komise a pak že bude rozsudek vyneseno.

„Nechci již žádné komise,“ odpovídal Josef. „Jdu se dnes vypořádati a zároveň oznámiti, že od soudu ustupuji.“

Advokát udiveně se na něho zadíval a pak začal mu to všelijak vymlouvat, že prý jistě vyhraje, že nebude platiti ničeho a podobně. Ale Josef stál na svém a advokát tedy musil se vystaviti s účtem. Byl notný, že se až Josef za uchem zaškrábal. Ale přece zaplatil.

„Lépe teď zaplatiti několik set, než později tisíc,“ těšil se, když šel od advokáta. Doprovázel Frantíka k druhému advokátu. Tam odehrával se podobný výstup, jako u prvního. Když se bratři octli venku konečně, oddechli si.

„Ti advokáti by nás byli pěkně cucali,“ povídali si krácejíce k soudu, aby tu Josef dle svého přání mohl do knih vložiti zápis, že studna jest k užívání oběma statkům. Soudce je přívětivě vyslechl a pak je pochválil.

Měli jste míti takový rozum před nějakým časem, mohli jste míti několik set v kapse," pravil jim. "Jste ale šťastni, že jste to ndělali aspoň teď. Bylo by vás to stálo o několik set více a jeden z vás byl by býval nešťastným. Pamatujte si to a nedopusťte, abyste, jsouce bratry, hněvem, ježž nikomu nesluší, proti sobě znovu zahoreli."

Bratři vesele vraceli se domů. Teprve nyní cítili, jak se jim uvolnilo a každý sám na sebe se mrzel a sebe plísnil, že dříve nepovolil. Když však se octli doma, kde obě hospodyně ve svorné lásce pospolu hovořily, usedli radostně k nim. Frantík poslal pro pivo.

"Zapijeme náš hněv," pravil rozjařen. "A komu se bude chtít hněvati, musí dáti celý sud piva."

Ve veselé náladě ztrávili až pozdě do noci. A tak jako toho večera, tak i následující dny a léta trávili v nerušené svornosti a lásce. A když se chtěl někdo na vsi hněvati, tu bratři mu říkali.

"Jen se hněvejte. Dáte za to několik set a na konec budete ještě rád, když si za ty peníze budete moci mír a pokoj koupiti. Klid a mír jsou věci, jež se koupiti nedají a jež jsou ztraceny těžce se vykupují."

Kež by těchto slov poslechli všichni, zvláště za dnů našich Čechové vůbec. Snad by nemusili tolik výsměchu snášeti od cizinců a útrap ve vlastní domovině.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn odebral se těchto dnů na zámek svůj do Světců, odkudž odebral se 20. t. m. do Oseku za příčinou slavnosti 800letého trvání tamního kláštera a v pondělí vrátil se opět do Prahy, aby přítomen byl duchovním cvičením, jež se od tohoto dne po 3 dny v kníž. arcib. semináři v jazyku německém konají.

— V těchto dnech dlel zde Jeho Emin. nejdůst. p. kardinál Lavigerie z Alžiru, předseda francouzské ligy pro potlačení otrokářství v Africe; přibyl sem z Karlových Varů, kdež byl za příčinou léčení, aby si výstavu a památnosti Prahy prohlédl.

— **Katolická Jednota Svatováclavská** pořádá v neděli dne 30. srpna t. r. průvod z Roztok k prvnímu českému kostelíčku na Levém Hrádku. — V Roztokách bude se konati

o 10. hod. ráno kázání, potom zpívaná mše sv. Odpoledne povede průvod předseda Jednoty vdp. kapovník dr. František Krásil ve 3 hod. z Roztok k Levému Hrádku, kde bude míti zakládající člen dp. farář Václav Honejšek přiměřenou řeč a po té následovati bude sv. požehnání. Vlaky, kterých účastníci použití mohou, jezdí z Prahy do Roztok ráno v 6 h. 40 min., 7 h. 34 min., dopol.: v 10 h. 10 min., 11 h. 5. min. a odpoč. ve 2 h. Z Roztok nazpět do Prahy odpoč.: v 6 h. 58 min., 7 h. 15 min., 8 h., 9 h. 8 min. a 10 h. 5 min. Jízda tam a zpět stojí z Prahy do Roztok v II. třídě 60 kr., v III. tř. 40 kr. Z Bubenče do Roztok v II. tř. 39 kr., v III. tř. 27 kr.

— **Spolek „Leo“** Již po více let našejší se katoličtí učenci rakouští myšlenkou, založiti ve Vídni učenou společnost na způsob Görresovy společnosti ve Vídni. Byly za tím účelem sestaveny stanovy a na pořízím předšlého roku předloženy dolnorakouskému místodržitelství ve Vídni ku schválení. Ale ačkoliv stál v čele celého podniku sám baron Helfert, o jehož vlastenectví nelze ani dost málo pochybovati, ač stanovy nesly podpis samého arcibiskupa vídeňského, přece založení katolické učené společnosti rozmanité překážky v cestu stavěny. Nyní konečně nalezl nový spolek milost před očima úřadův a stanovy potvrzeny. Na pořízím se prý společnost ustaví. Přihlášky k přístupu přijímá již nyní centrální kancelář katol. spolku ve Vídni I., Auenská ul. č. 3.

— **Příznivcům Dědictví Maličkých** dáváme na vědomí, že letošní podíl č. 35. ještě není vytištěn, ale že vydáván bude nájisto přede dnem 1. listopadu 1861. — Kdo do té doby dá dítě zapsat, obdrží ještě číslo 34. zdarma. „Dědictví maličkých“ obdrževši pozvání literárního odboru XXIII. skupiny zemské jubilejní výstavy, obeslalo tuto svými publikacemi. Na světové výstavě v Paříži roku 1867 dostalo se „Dědictví Maličkých“ společného vyznamenání účastí dvou zlatých medailí, o čemž diplomovou listinou ze dne 1. července 1868 obdržel vrozumění zakladatel D. M. vdp. Josef Antonín Šrůtek, té doby konsistoriální tajemník v Králově Hradci. Přátely četby pro mládež upozorňujeme na ten ústav, který nyní již 44.200 členů čítá a jehož publikace ve zmíněném oddělení zemské jubilejní výstavy lze si prohlédnouti.

Z Trevíru. Dne 20. t. m. vystaveno tu posvátné roucho Pána Ježíše, Biskup Korum sloužil o 9. hod. ranní slavnou pontifikální mši svatou, po níž odhalil roušku, kterou hnědozluté roucho bylo pokryto a tímto aktem veřejné účte jest odevzdáno. K slavnosti samé dostavilo se

mnoho biskupů a průvodů, které po celou dobu výstavy budou se každodenně u velikém počtu dostavovati, ježto roucho toto vždy teprve po 50 letech bývá vystavováno.

Z Říma. Sv. Otec papež Lev XIII. slavil v neděli 16. t. m. v den sv. Joachima své jmenoviny, v kterýžto den jako každoročně přijal blahopřející kardinály, preláty a četné deputace. Sv. Otec rozmlouval s kardinály o náboženských otázkách a v rozmluvě pochvaloval si zdraví, jakému se letošního roku těší, tak že tímto všechny zprávy liberálních listů o ochuravění sv. Otce jsou vyvráceny.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

vdp. Albert *Küffer rytíř z Asmansvilly*, děkan vždy věrné metrop. kapitoly u sv. Víta, zemský prelát atd., 23. srpna 1891, (nar. 8. června 1813, vysv. 7. srpna 1836).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Schlesinger*, far. v Lužci, jmenován kn. arc. notářem;
- p. Frant. *Krásá*, far. v Obříství, jmenován osob. děkanem;
- p. Jos. *Trykar*, far. v Černooušku, a
- P. Matouš *Reichenauer*, kněz ř. křížov. a realní admin. ve Vrbné nad Vl., obdrželi Exposit. canonice.

Ustanoven jest:

- p. Jan *Truxa*, kapl. Zbraslavský, za admin. in spirit. v Mokropci.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Zima*, osob. děkan a far. v Bakově, 10. července 1891, (nar. 15. ledna 1823, vysv. 26. července 1847).

Jmenován jest:

- p. Jan *Czarnach*, farář v Strážišti, osobním děkanem.

Ustanoveni jsou:

- p. Ed. *Mattes*, kapl. v Bakově, za admin. tamže;
- p. Václ. *Kadlec*, kapl. v Kuřívodách, za kapl. v Křinci;
- p. Fr. *Effler*, neom., za zat. kapl. v Bakově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Otok. *Vosáhlo*, koop. Nekořský, za koop. do Dobrého;
- p. Lud. *Jelínek*, admin. Hněvkovický, za koop. do Skuhrova;
- p. Vladisl. *Sekera*, vikarista, za katech. v ústavu hluchon. Rudolfinu;
- p. Jos. *Trnka*, subdiakon, za vikaristu v Hradci Králové;
- p. Ant. *Rypka*, far. Bärnwaldský na odpoč., za fundatistu do Svatoňovic;
- P. Meth. *Laudin*, O. S. B., za duchov. správce v Machově;
- p. Frant. *Ringel*, koop. Teplický, za koop. do do Pilníkova;
- p. Fr. *Světelský*, koop. Prosečský, za koop. do Pohledu;
- p. Fr. *Rohlik*, koop. Pohledský, za koop. do Vojno-Městce;
- p. Jos. *Gabriel*, koop. Rokytoický, za admin. do Bärnwaldu;
- p. Fr. *Müller*, za defio. katech. na střední škole v Kutné Hoře;
- p. Jos. *Synáček*, admin. Béronický, za kazatele u sv. Ignáce v Jičíně.

Upřádněné místo:

Bärnwald, fara patr. p. hr. Nostic Rhieneka, od 3. srpna 1891.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Stuna*, děkan v Klatovech, čestným konsist. radou;
- P. Štěpán *Zach*, kněz ř. cister. a prof. na něm. gymn. v Budějovicích, a
- p. Mich. *Sturany*, děkan ve Vimperku, jmenování bisk. notáry.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Menčík*, far. v Bukovci, za far. v Křakově;
- p. Jos. *Randa*, admin. v Křakově, za admin. v Bukovci;
- p. Jos. *Prchal*, koop. v Předslavi, za admin. v Habartících;
- p. Bedř. *Plojhar*, kapl. v Táboře, za kaplana v Prachaticích;
- p. Tom. *Švarc*, kapl. v Prachaticích, za kapl. v Theresiendorfu.

OBSAH: Homilie na neděli XV. po sv. Duchu. — Kázání na den svatých Andělů strážných. — Růže Jerišká. (Báseň.) — O pravém přátelství. — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokr.) — Hříchové a pokuty. VI. Hněv. Povídka. (Dokonč.) — Kronika. — Osobní věstník.

(Zasláno.)

Katolickým dělníkům a řemeslníkům, zvláště katolickým tovaryšským jedno- tám z Čech, Moravy a Slezska.

Dle usnešení valného shromáždění praes-
sesů a příznivců jednot katol. tovaryšů
vznášíme k Vám vroucí žádost, abyste pode-
psali adresu díky sv. Otci Lvu XIII. za
jeho vznešenou Encykliku, jednající o so-
cialní otázce.

Katoličtí dělníci a řemeslníci! Svatý
Otec věnuje hlavní část své Encykliky blahu
Vašemu, vybízí je pracedárce, aby neuklá-
dali pracující třídě jeho otrocké a nabádá je
stát, aby na jevo dával zvláštní péči pro
nižší bezmocné massy lidu. Sv. Otec po-
učuje majetné i chudé, kterak by se dala
socialní propast zející mezi oběma třídami
zacelit a vzbuzuje vývody svými na obou
stranách přátelské smířlivé smýšlení. Vůbec
celá Encyklika sv. Otce má na sobě ráz
bezměrné jeho lásky k lidstvu, jemuž touží
zjednatí spokojenost života.

I žádáme Vás tudíž, katoličtí dělníci
a řemeslníci české a německé národnosti,
abyste podepsali adresu díky v tomto znění:

Jeho Svatosti papeži Lvu XIII.

Dělníci a řemeslníci z Čech, Moravy
a ze Slezska děkují Vaší Svatosti za vzne-
šenou Encykliku o dělnické otázce jednající,
a slibují, že zásadami v ní obsaženými míni
se řídit a spravovati. Velkolepé myšlenky
a pevné zásady, které vzbudily obdiv celého
světa bez rozdílu náboženství, budou jim
vodítkem na dráze života a připraví mír
se všemi těmi pracedárce, kteří se budou
rovněž touto Encyklikou spravovati, a při-
praví zároveň dělníkům samým pokoj srdce,
šťastný a blažený běh života a spokojené
rodinné domácí poměry.

I žehnejž Bůh toto otcovské dílo Vaší
Svatosti, aby naplnění byli duchem pravdy
a spravedlnosti všickni lidé dobré vůle,
kteří tato slova moudrosti Vaší Svatosti
četli, nebo čísti budou.

Hledíc k praktickému provedení, žá-
dáme všechny, kteří nám v tomto díle ná-
pomocní budou, aby šetřili těchto pravidel:

1. Necht se mezi pracujícími lidem roz-
šíří Encyklika sv. Otce, kterou možno do-
statí v knihkupectví Cyrillo-Methodějském
v Praze za 10 kr., aneb ať se mu vhodným
a krajíně přiměřeným způsobilým sdělí hlavní
část jejího obsahu.

2. Podpisy se budou zanáseti na archy
t. zv. ministerialního papíru. V čele archu
necht stojí česky a latinsky (v německých
krajínách německy a latinsky) jméno místa
nebo osady a země a podpisuje-li arch
spolek, i jméno spolku, odkud se adresa
zasýlá; na to následují podpisy. Archy necht
si každý sám doma pořídí; zasýlati je
z Prahy, bylo by spojeno s velikými vý-
lohami. Adresa latinsky, česky a německy
krásně provedená vloží se s podepsanými
archy do skvostných desek.

3. Přijímáme podpisy nejen dělníků a
řemeslníků městských, nýbrž i dělníků rol-
nických, z malých i velkých statků.

4. Podepsané archy přijímá do 30. září
r. 1891. Tomáš Škrdle, cirk. kněz a redaktor
„Vlasti“ v Žižkově u Prahy č. 505.

5. Provolání uveřejňujeme v „Čechu“,
„Večerních Novinách“, „Hlasu“, „Míru“,
„Op. Týdenníku“, „Dělníku“, „Dělnických
Novinách“, „Vlasti“, „Obraně Věry“, „Bla-
hověstu“, „Budivoji“, „Č. Koruně“, „Vater-
landu“, „Korrespondenz-Blattu“ a v „Ka-
tholischer-Vereinsblattu.“ Ví-li kdo ještě
o některém listu, jenž by je uveřejnil, necht
nám sdělí jeho adresu. Svě příznivce pro-
síme, aby zvláštními dopisy v těchto nebo
jiných listech myšlenku tuto oživovali a
vůbec všechny katolíky žádáme, aby se při-
činili, by tato adresa stala se velkolepou
manifestací katolického dělnictva a řemes-
nictva. Jednat se o sv. Otce, velenčeného
a těžce zkoušeného, pročež necht přispěje
kde kdo může, aby se Otec křesťanstva
láskou svých věrných z Čech, Moravy a
Slezska potěšil.

V Praze, dne 18. srpna 1891.

Tom. Škrdle,

církevní kněz v Žižkově.

Tom. Jiroušek,

dělník strojnický a re-
daktor „Dělnických No-
vin“ v Žižkově.

Václav Žižka,

stříbrník a místopřed-
seda socialního odboru
družstva Vlast v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého
měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knižecí arcib.
knihovně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné čini národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na den narození Panny Marie.

„Rozkoše mé, býti se syny
lidskými.“ (Prov. 8, 32.)

Všeliké ustanovení církve sv. z moudrých a důležitých podnětů se stalo. Vždy dobře přemýšlela, prve nežli dítky své, křesťany totiž, té neb oné povinnosti upoutala. Jedná jako matka, která dítkám svým věci rozličné brzo k prospěchu, brzo zase k radosti poskytuje, aby je tím spíše ke všemu dobrému přivedla. Taktéž dnešní den, den narození Marie Panny nám ustanovila dnem všeobecné radosti a ne bez příčiny; neb jak dí sv. Petr Damianský: „Narození Marie Panny jest jako počátek vykoupění člověčenstva a podobá se libému červánku, jenž oznamuje příchod slunce. A toto slunce, jakž jej nazývá církev svatá, toto slunce spravedlnosti jest nejvyšší Pán a Spasitel náš a Maria jest onen červánek, kterýž nám příchod Mesiáše oznamoval. Tato v celém Jůdstvu mezi všemi ženami jediné od Boha vyvolená Panna svatá Ježíše Krista, Vykupitele našeho, nám porodila. Ó jak se raduje a plesá duch náš při pomněni: Narodil se nám Ježíš, Spasitel náš. A kdožby se neměl radovati věda, že skrze Něho rozkotány jsou svazky hříchů, ďábel přemožen, nebe nám otevřeno? Radujeme-li se ale z narození Spasitele našeho, nemělo-li by i plesati srdce naše, v den narození te, kteráž nám porodila Ježíše, jenž slove Kristus? „Ó přeradostný den“, volá sv. Tomáš z Villanovy, „ó přeradostný den, v němž tak veliký dar s nebe nám jest poslán, ó přelibý den, v němž tak

mocná přimluvkyně celého světa se narodila. Nuže tedy orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči; neb my k Tobě voláme v potřebách svých.“ (Conc. 3. in testo Nativitatis B. V. M.) Tak di muž Boží. A tyto city radosti a důvěry v přimluvu mocnou Marie Panny i my máme vzbuditi sobě; neb Maria, matka Spasitele našeho, jesti i duchovní matka naše, pani naše a orodovnice naše. Směle můžeme slova knihy přísloví vztahovati na ni, když čteme: „Rozkoše mé, býti se syny lidskými“ (Prov. 8, 32.). Vztahují se slova vlastně na věcnou, neskončenou moudrost božskou, ale přiměřená jsou i na Marii Pannu; neb i její rozkoš jest, duchovně se syny lidskými se spojití, jim napomáhati. Než ale chceme-li co dítky u otců našich pozemských dosáhnouti splnění žádostí svých, útočiště běreme k našim máteřím, aby za nás se přimluly. A aj, chceme-li od Boha vyslyšáni býti, nepřisluší-li též obrátiti se k matce a za přispění její vyzývati? Zda-li pak ale tato přimluva Mariánská bude co platná? — Zdá se mi sice tato otázka býti opovážlivá; než abychom se přesvědčili, že přimluva Marie Panny mocná a nám velmi prospěšná jest, uminil jsem sobě dnešního dne s vámi rozjímati, že: přimluva Marie Panny jest velmi mocná pro její důstojnost a velmi prospěšná pro její k nám náklonnost.

Maria, pros za nás, abychom slovo Boží volným srdcem přijali a každé slovo v něm hluboce zachovali. Již započínám ve jménu Páně k uctění Rodičky Boží Marie Panny.

I.

Dobré a užitečné jest, svaté o jejich

prispění u trůnu Božího žádati. Než nad to vše prospívá mnohem více přimluva Rodičky Boží a to pro „její důstojnost“. A v čem pozůstává tato důstojnost Marie Panny? V její ušlechtilých ctnostech a v její vznešeném povolání. Jak svými ctnostmi tak i vznešeností předčí veškerý kůry Andělské, všeliké zástupy Svatých a vyvolených Božích. O ní se může říci, že svatý vedla život. Neb jmenuj kteroukoli ctnost a shleďáš ji na Marii Panně. Osvědčují to mnohonásobná vyřčení sv. Otců, zakládající výroky své na svědectvích písmá. Sám sv. Jarolím dí: Pakli bedlivě pozoruješ, křesťane, neníť onosti, neníť krásy, neníť milosti ani skvělosti, jimižby nesvítla panna sv. (in serm. de Assumptione). A sv. Bernard v tato slova dí: Nic mne neleká více, aniž co více oblažuje, jako o blahoslavené Panně řečiti; leká mně, pravím, nehodnost má, ale oblažuje důstojnost Panenská. (In quod herm.) Hle, tento svatý život vedoucí muž, pravý ctitel Mariánský strachuje se o ctnostech a životu jejím řečiti; neb ústa lidská nejsou dostatečná, chválu vzdáti ctnosti, kteráž v životě Marie Panny se zářila. „Onať, ta nejčistší panna“, jak praví sv. Tomáš z Villanova, „nemyslela a nečinila ničehož, co by v očích Majestátnosti Božské hříšné bylo a Svatost Jeho uraziti mohlo; onať milost jednou obdrženou neztratila, alebrž po všechny časy dobrými skutky rozmáhala. V ní byly všechny dokonalosti Svatých spojené. V ní trpělivost Jobova a mírnost Mojžišova byla nalezena, víra Abrahamova a čistota Josefa Egyptského v ní byla shledána, moudrost Šalomouna a horlivost Eliáše zjevovale se v ní; v ní byla nevinnost pannen, síla mučedníků, nábožnost vyznavačů, moudrost učitelů; v ní skvěli se darové ducha sv. a všeliká milost i ctnost Svatých. Ano,“ dokládá sv. Ffrem Syrský: „světější Serafinů, světější Cherubinů a skvělejší všech zástupů nebeských jestiť Maria“. Ne bez příčiny tedy nazval ji pozdravující Anděl Gabriel: „milosti plná“; neboť všeliká ctnost šlechtila od dětinství až do spanilolibé smrti život její. „Takováť byla Maria,“ dí sv. Ambrož, „že její jedinký život pravidlo všech jest“ (de virginitate). To předvídaje Všemohoucí Stvořitel světa, nadal ji od početi již jejího důstojností, jakž církev sv. katolická pevně věří tou, že bez hříchu prvotního již užívala světlo života. To bylať ona milost, o které sv. Tomáš dí, že „nikdy milost jednou obdrženou neztratila, alebrž

v sobě rozmáhala“. Takto od věčnosti již zřízena byla Marie Panna od Boha k povolání vznešenému. Dobře oznamuje tuto víru Rabanus Maurus, vykladatel písmá sv. a dějepisník církevní, když praví: „Maria hříchů na sobě neměla a hřích od neposkvrněné duše její vzdálen zůstal; neb nemyslela, nemluvila a nečinila, čehožby litovati musela. Dokonalejší ale svatost dosáhla v početi Syna Božího, aby se stala milostí plná a byla v milosti posilněná“; z kterýchto slov učíme se patrně, že Maria dokonalá byla v životě svém; neb nemusela nikdy litovati myšlení, řeči a skutků svých. Anděl, kterýž ji nazval milostí plnou, jmenuje ji i „požehnanou mezi ženami“, matkou Syna Nejvyššího. A tudy i převyšuje Maria veškeré duchy zemské i nebeské. Proto i „blahoslavenou“ nazvali ji Alžběta, příbuzna její a Evangelista Páně tuto povýšenost Marie Panny krátkými sice, ale vyznačujícími slovy oznamuje řka: „Jakub pak zplodil Josefa, muže Marie, z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus“ (Math. 1, 16.) „V těchto však slovech“, dí sv. Tomáš z Villanova, „obsahuje se vše, cožkoli se říci může“. Ježíše, Syna Božího, pravého Boha porodila Maria, nazvaná jsouc proto od církve Matkou Boží. Jaké to vznešené povolání. Chudou toliko pannu vyvolil Bůh za Matku Boží Syna svého, Spasitele našeho. „Která jest Panna“, volá u podivení svém a sv. nadšení dějepisec církevní Rabanus, „která jest Panna tak vyvýšená, aby od anděla samého pozdravená byla, jako Maria“ (hom. 3). Touto důstojností nad veškerý deery národa židovského povýšená byla Maria, Matkou Boží se stavši, vyvýšená jest nade všechna stvoření, i nad zástupy Andělské. A když tomu tak, jak mocné bude přispění nejsvětější a nejdůstojnější Panny a Matky Boží! Maria, Matka Boží, může-li býti důstojnost ještě větší? Může býti sláva vznešenější? O nikoli! Ona v životě jsouc povýšená, skrze Syna svého, jak sv. Jan Damascenský oznamuje, třetího dne ze stinného hrobu vzata jest do nebe, a tak plnost slávy a vznešenosti pro krásné ctnosti své přijala. Vědomo nám však, že „modlitba spravedlivého zajisté mnoho může u Boha“ (Jac. 5, 16). Kdož z pozemšťanů, ano kdož i z nebešťanů spravedlivější jako Maria, která svým životem svítila všem, a kteráž i proto od církve nazvaná jest zrcadlo spravedlnosti? Nemusí-li tedy i její přimluva Bohu milá a příjemná býti. Když modlitba spravedli-

vého Eliáše pronikla nebe, tak že dlouho zastavené deště zavlažovaly zemi, co prospěje jistě přimluva královny nebeské! A že Bůh, Ježíš Kristus, Syn Boží a podle těla Syn Marie Panny uslyšel Matku se přimlouvající, osvědčuje nám příběh v Kani Galilejské. Již zde na zemi zázračným způsobem vodu proměnil ve víno, medle co učiní na její slovo přimluvné v nebesích? Čím mocnější a slavnější jesti přimluvec náš, tím spíše lze očekávati také pomoci. Mocnější z člověčenstva není žádný jako Maria! neb jí církev zřejmě nazývá: „Panno mocná“. A protož i přimluva její mocná jest. A touto přimluvou mocnou neopovrhujmež, ale k prospěchu svému ji obratme a použijme; neboť jakkoli mocná jest přimluva Marie Panny pro její důstojnost, tak jest i nám velmi prospěšná pro její k nám náklonnost.

II.

Přimluva Marie Panny mocná jest pro její důstojnost. Touž byla již na světě ozdobená a plnost její přijala v nebesích. Než ačkoli mnoho může přimluva její, zdali pak bude mnohý v ouzkosti postavený snad sám při sobě vzdychati, zdali pak Rodička Boží také bude volna, naše prosby slyšeti a je Synu svému, Ježíši Kristu, přednášeti? Není pochybnosti! Neb jako věříme, že Svati a Svetice Boží se přimlouvají za pozemšťany, taktéž ubezpečení budmež mocné přimluvy Mariánské. Neb ta prvá příčina, kteráž vzbuzuje svaté, rozněcuje i upřímnost Matky Boží. A jakáť jest? — Jest to ta čistá, pravá láska, kterouž druhdy Svati a Svaté Boží milovali člověčenstvo; jest to ta láska, kterouž slovy i skutky, životem i smrtí vzbuzovali spoluvěky své, láska jest to, o níž d. sv. Pavel, „že nikdy ne uhasne. Tato láska pamatuje je na vlastní pružení a protivenství, jimiž zápasiti musí synové Boží; a vědomi toto ouzkosti našich spojeno s láskou, jest pohnutka přimluvy jejich. I oni boj bojovali života vězdejšího, posměch a bičování, okovy a žaláře stihaly je. V nouzi a chudobě, pronásledování a soužení dleli na horách, v jeskyních i propastech, kamenování, pálení a mečem odpraveni byli. Boj krutý pro Ježíše podstoupili, s Ježíšem šťastně vítězili, nás takto vzbuzující k následování. A ta láska pravá neuhaslá a uhasnouti nemůže. Oni nás milují, rádi by nám pomohli, aby šalebný svět nás nepodvedl, aby žádosti a naruživosti nad námi nevítezily, úábel aby neměl kořist radosti své.

Rádi by nebešťané nám pomohli tam, kde oni přebývají; avšak nemohouce sami pomoci té nám poskytnouti, obracejí se k Bohu svému i Bohu našemu, k Pánu svému a k Pánu našemu, vědouce, že ten pomoci může, že u Něho není nic nemožného. A jako zástupové nebeští u trůnu Beránka Nejmilosrdnějšího prosí za nás v údolí plačtivém ještě putující: tak, ano mnohem více i Maria Panna, Matka Boží prosí za nás; neb ona převyšuje veškery kůry Andělské a zástupy Svatých láskou k nám a náklonností; neb matka miluje více, nežli bratr a sestra bratra svého a sestru svou milovati může a tudy přimluva Marie Panny nám velmi prospěšná jest. Neb Matka tato naše nejdobrotivější okusila v životě svém také veškeré bídy a ouzkosti, strasti a protivenství. V chudobě a v nízkosti žila, a když jí i Bůh povolal k důstojnosti Matky Syna svého, nebyla prosta všelikého trápení: Sotva se počala radovati z života synáčka svého, aj ukrutný Herodes leká pečlivou matku a ona obtížnou cestu do Egypta nastoupiti musí. V Egyptě uprostřed cizího národu neznána, od svých domácích odloučena, jakých mohla mít radostí. Sotva milený synáček její čítá dvanácte let, nová ouzkost zmocní se srdce materského; neb jej ztratila v chrámě a až po třech dnech opět jej nalezla. Když ve 30. roce věku svého, počal Ježíš vyučovati národy, jaký nevděk musila spatřiti matka upřímná! Potupena a pronásledována viděla jej od těch, k nimž od Otce nebeského nejprve byl poslán a konečně musí zočiti jej na kříži v největších bolestech, krvácejícího a umírajícího. Jak muselo rozerváno býti srdce její materské! Jaké bolesti, jaký zármutek musela pociťti, vidouc nevině odsouzeného, zločincům přičteného syna svého. Onať zajisté pila kalich umučení, kterýž syn její božský píti musel; i její srdce pronikl ostrý meč, jak jí dobře nábožný Šimon v chrámě byl předpověděl. A ono kopí, kteréž protknulo bok a až k srdci proniklo Ježíšovu, i její zkormoucené srdce poranilo. Ne nadarmo pojmenuje ji církev sv. matku bolestnou; neb bolesti mnohé v životě svém byla pociťla. Ovšem bolesti přestaly, Syn její na kříži přibit není více, onať požívá slávy Otcovské, povýšena nad Cherubíny a Serafíny. Než láska její materská neuhaslá, i v povýšenosti nebeské nezapomíná nás dítek svých pozemských, které umírající Syn na kříži v osobě Janově jí byl ode-

vzdal, řka: „Ejhle, syn tvůj“. Jakoby byl řekl: Matko, jež vidíš zde syna svého umírajícího, nebudeš moci jemu více péče mateřské věnovati, než zde jsou synové a dcery, mějž o ně péči, aby nezahynuli ni dle těla, ni dle duše. A aj, přijala nás matka milosrdenství, panna dobrotivá, panna ctihodná, a o nás péči má, aby nedůstatky nezarmucovaly nás a hříchy aby nezahubily nás. A mohla by matka dítek svých zapomenouti. Nikdy a nikoli. „Synu, vina nemají“, to jest, jak dí sv. Tomáš z Villanovy, stálá prosba Marie Panny; nemají, čehož jim zapotřeby jest; tímto vyrčením naše potřeby Synu svému přednáší, zvlášť pak duši naši zachovati se snaží. „Synu, vina nemají, milosti, pobožnosti a lásky“, dokládá sv. Tomáš z Villanovy. „Ženo“, odpovídá syn, „co mne a tobě jest? Zda-li pak neučinili jsme vše, což jsme činiti měli? Nepodstoupil jsem smrt kříže přehořkou? Nevyučoval jsem? Neslíbil jsem následujícím nebe? I ty za ně jsi se přimlouvala. Já odpustil jim. Ne naši vinnou jest, (že hříšníci jsou). Co tobě tedy i po tom. Ty jsi povýšena nad kůry Andělské“. „Ach, Synu“, volá Maria, „jejich matka jsem a protož na ně zapomenouti nemohu.“ Slyšte, hříšníci, tak volá vám matka vaše, jako volá v Kani Galilejské: „Naplnujtež nádoby duší svých vodou modlitby a svatého rozjímání; byťby i chladná byla, hle! síla Ježíšova a silící víno horlivosti a nábožnosti ji promění, a ono malé nádoby roztrhne, a rozlévati se bude v všeobecnou chválu a slávu Boží“. — V těchto slovech patrně vyobrazuje se láska mateřská Marie Panny a účel proseb jejich. Prosíc Syna svého vyžádá nám sv. horlivosti a roznicené lásky k Bohu i bližnímu. A protož, rozm. kř., obraťme zraku svého a prosme jako dítky laskavou nám nakloněnou matku ve všech potřebách svých. „Když těžkostí hříchů zmitán“, praví sv. Bernard, „když ohyzdností svědomí svého zničen, když strachem soudu polekán a propastí zoufalivosti pohlcen býváš, pomysli na Marii, Matku Boží, Marii Pannu vzývej. Neustoupíš z mysli tvé, neustoupíš z úst tvých: Maria. Neb mysle na ni, nepobloudíš; mysle na ni, nezoufaš; následuje ji, nesejdeš z cesty; ji se přidrže, neklesneš; pod její ochranou nebudeš se lekati; jejím vedením neumdlíš; a když ona k tobě se nachýlí, přejdeš a zkusíš, že vším právem nazváno jest jméno její Maria, t. j. hvězda mořská“; (in serm.); neboť jako hvězda na blankytné obloze

vítána jest plavci na moři, tak nám budiž vítána od církve sv. nazvaná hvězda mořská, Maria. Neb ona jest matka milosrdenství, uzdravení nemocných, útočiště hříšníků, potěšení zarmoucených, pomocnice křesťanů. Ona pomáhá všem a v každé době.

A protož k ní beřme útočiště své. Neb kdožby byl kdy vyzýval Marii Pannu a nebyl vyslyšen. „Ona otevírá“, jak dí svatý Bernard, „luno milosrdenství svého, aby otrok osvobození, nemocný uzdravení, zarmoucený útěchu, hříšník odpuštění, spravedlivý milosti skrze ni dosáhl“. A dí sv. Teresie: „Ve všech případnostech, v kterých jsem se odporučila přímlově Mariánské, pocítila jsem účinky její mocné přímlovky“. A sv. Bernardus Saleský praví, „že jedině přímlovou Marie Panny dosáhl pokoje duše své“. Proto i církev sv. v modlitbě při mši sv. prosí: „aby Bůh služebníkům svým na přímlovu její rozhojnění milosti a pravého pokoje dáti ráčil. Avšak chceme-li okusiti této mocné přímlovky, musíme“, jak dí sv. Bernard, „se přičiniti, život svůj dle jejího příkladu zřiditi“, ony krásné ctnosti sobě přivlastniti, kterýmiž Maria Panna nám byla svítila a pak volejme důvěrně: „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás, abychom skrze Tebe přístupu měli k Synu, ó požehnaná původe milosti, pěstitelko života, matko našeho spasení, pros za nás, aby přijmul nás, jenž nám skrz Tebe byl dán! Nechť omluví čistota Tvá vinu zkázy naší; a pokora Bohu milá nechť vyprosí odpuštění marnosti naší; nechť láska Tvá hojná přikryje množství hříchů našich a plnost milosti Tvé nechť připraví plnost zásluh našich“. (Bern. in serm.) Pros za nás v ouzkości těla i duše postavené a po tomto putování ukaž nám požehnaný plod života Tvého! Hle, dítky Tvé hledí k Tobě, prosejí, vyzývají Tebe, nezavrhuj Matko přemilá jich od sebe, ale ukaž, že Matkou pravou jsi, Maria! Amen.

K á z a n í

na den jména Panny Marie.

„Ty jsi celá krásná a bez poskvrny.“
(Pis. Šalom. v 1. kap.)

Mezi vyvolenými Božími nejvíce svátků ustanovila sv. církev naše k oslavení blah. Marie Panny. A v skutku! neb ještě zní ohlas

pobožně prozpěvujících davů mariánských; ještě mnohý ctitel mariánský v duchu klečí před spanilým obrazem blahoslavené rodičky Boží a kochá se v radostech nepaměťujících, a hle! tu nás opět volá církev sv. k slavnosti, k slavnosti to mariánské. A proč, v Kr. rozm., proč tak často opětuje drahá máti naše, církev svatá, slavnost tato? Ó zajisté ne bez příčiny, ne bez příčiny důležité; neb Maria jesti ona, z nížto se narodil Ježíš Kristus, spása celého světa; onať jest ta, kterouž anděl zvěstující nazval „milosti plnou a blahoslavenou mezi ženami“; onať jest ta, kteráž jedinká již v životě svaté matky své Anny nade všechny jiné lidi Bohu se zalíbila tak, že bez poskvrny dědičného hříchu počata byla; onať jest ta, o které již za dávných časů prozpěvoval moudrý Šalomoun: „Ty jsi celá krásná a bez poskvrny!“ Proto také sv. Chrysostom nazývá Marii „nebem druhým“ a sv. Damazian „nebem živým“. O jaký to rozdíl mezi Marií, matkou Boží a mezi námi hříšnými! Neb sotva že světlo tohoto světa spatříme, hle, tu již jeden každý co nemluvnátko s sebou přináší smutné dědictví prarodičů v ráji, prvotní totiž hřích. Očistěn bývá sice jeden každý koupelí křtu sv. od hříchu prvotného, obdrží skvělé bílé roucho nevinnosti, ale Bohu žel! že opět brzo padá, že hloub a hloub padá, až konečně mnohý do propasti všech nepravostí se uvrhne. Než kterak, bude se někdo ptáti, kterak se v tomto zdivočilém, pokušení plném světě čistými zachováme? Kterak v celém našem životě? a kterak při smrti duši očistíme, aby v stkvělém rouše nevinné bělosti před trůn svého soudce předstoupila? Kterak?

a) Když v životě již malých, všedních hříchů budeme se nanejvýš vystříhati. A za druhé

b) Když při smrti užíváním švátostí duši ode všech poskvrn ospravedlníme.

Ty nejčistší a nejsvětější Panno Maria! jenž dnes na zemi Tvůj svátek světíme, vypros nám na Bohu milosti, abychom se dnes vyučili, v celém vezdejším putování v čistotě víry a ctnosti se zachovati a tak jednou v poslední hodinu duše naše svátostní očistěné a celé spanilé k Božímu soudu mohly vykročiti; tomu ať se dnes naučíme, když mluvit počnu ve jménu Páně.

I.

Lidé obyčejně na mysli bývají upo-

komeni, když je jen svědomí jejich ze žádných velkých nevin a nekará zločinů a provinění; malých pak poklesků, hříšných myšlení nezřízených, mrzkých žádostí, mravních řečí a kroků sobě ani nevšímají, ano i posměch sobě činí z těch, jenž tak outlého svědomí jsou a každé slovo, každý krok pečlivě rozvažují. „Kdožby tak svatým byl a všecko na zlatou váhu kladl!“ tak mluvívali; „vždyť pak nejsme andělé na takové hříchy ani nepatří Bůh. On jest příliš velký, nežli aby s takovými maličkostmi se měl zabavovati!“ Ó draží křesťaně! nedejme se mýlit. Tato řeč jest dle světa a těla smýšlejších, jimž svatost, čistota a dokonalost ani na srdci neleží. Kdo upřímně dle svého povolání na zdokonalení své duše žádá sobě pracovati; kdo toho vznešeného touží dosáhnouti cíle, jenž nám od Stvořitele jest vykázan; kdo od těžkých a velkých hříchů a nepravostí své svědomí prosté a čisté chce zachovati, ten nesmí ani všedním hříchům a náklonnostem dáti nad sebou panovati. Nebo malé poklesky poskvrňují duši naši, a od té nás vzdalují dokonalosti, ku které nás povolal Bůh. Ku této dokonalosti máme se vždy víc a více blížiti, proto také Bůh sám člověkem učiněn byl, aby ukázal, jak daleko člověk může pokročiti k dokonalosti. — Proto tento vtělený Bůh volá ku každému: „Dokonalí buďte, jako i váš Otec v nebesích dokonalý jest.“ On má milovati, co Bůh miluje, a nenáviděti, co Bůh nenávidí. Kdo tedy jen jedinou nepravostnou žádost kojí v srdci svém, toho čistota jest již poskrněna, ten se již vzdálil od Boha a od křesťanské dokonalosti. Což jest platné, že mnozí veřejného podvodu a patrné nespravedlnosti se hrozí, když v maličkostech bližního svého podskočiti se nestrachují? Co platné, jestli že mnozí děsí se lože manželské poskvrniti, aneb nevinnost zavěsti, když v nečistých obrazech a myšlenkách se kochají neustále? Co prospěje, jestliže někteří soudu a právních nespravedlivých rozepří se varují, pakli svou hrubostí a zločinností pokoj v svém přítoku ruší, a svým domácím jsou k obtížnosti? Ó, všichni ti to neposvětili srdce své Bohu, jejich ctnost není pevná a dokonalá, a čistým srdcem nemohou se honositi. Hle! tuť jest první důvod, proč již hned malých přestupků zákona Božího máme se vystříhati.

A mimo to, v Kr. rozm., není k přechin malý před Bohem, který se

zdá takovým býti. Kdo již vyzkoumal rady Páně? Kdo nahlédl v soudy jeho? Písmo sv. nás hleď v tom přesvědčiti. Málo kdo si všímá marného slova, jichž snad na tisíce za den z úst vypouštíme; ale Pán dí: „Z každého marného slova budete počet vydávati v den věčného soudu.“ Někjaký maličký zisk táhnouti z bližního, to málo kdo drží za něco zlého; ale učitel Božský pravil: „Tak dlouho zůstaneš v žaláři, dokudž bys až do posledního halíře nezaplatil dluhu svého.“ Nic není obyčejnějšího, jako v hněvivosti potupným jménem zlehčiti bratra. Ale Bůh dí: „Kdoby se hněval na bližního svého stále, hoden bude věčného soudu.“ Tak rozdílní tedy jsou soudové Boží od soudů lidských. A tudy časem dosti malí skutkové, na které se ani neohlížíme, velicí bývají před Bohem. A mimo to, zdalíž pak sobectví a samoláska neslepí oči naše? Zdalíž jest jakého výstupku, jehožby náruživost lidská nezmeušila? Zvláště v našich časech, kde se místo pravdy a spravedlnosti podvod a klam, místo zákona Páně tělo a náruživost rozmnožily. I v maličkém, kř. rozm., učme se býti svědomití; dopustíme-li malým náruživostem nad námi panovati, brzy velkých hříchů budeme otroky. Nebo malí a tak nazvaní všední hřichové jsou počátek a kořen velkých provinění, a tatoť třetí příčina jest, pro kterou se jich máme vystříhati. Již sama přirozenost to s sebou nese, že malí hřichové srdce člověka k budoucím větším proviněním činí náchylnější, a sv. Apoštol Jakub to potvrzuje, řka: „Žádost když počne, porodí hřích; a hřích když dokonán jest, plodí smrt.“ Pravdu slov těchto mohli by nám ti dosvědčiti, jenž tak nešťastní byli od Boha se uchýlili. Zajisté děsili se prvního pomýšlení na hřích. Tvář jejich zarděla se, když první zlé slovo uslyšeli, jejich srdce ouzkoostí se třáslo, když do první k hřichu přišli příležitosti. Velkého je to stálo přemáhání prv nežli k prvnímu kroku svolili, a zdálo se jim, jakoby je něco násilně odtud odtahovalo. Jak brzo ale prvníkrát se přemoci dali zlému pokušení, o! tedy také již srdce jejich k zlému nakloněnější, druhý krok byl jim již snadnější, nebo svědomí jejich počalo hřichem býti již zatemněno. K třetímu kroku s lehkou již myslí kráčeli, s nějakou vnitřní potěchou již sami hřichu vyhledávajice. — O vízme tedy, jak prudce rostou naše náruživosti, a kterak jeden hřích druhému cestu klesá a připravuje. Neříkej žádný:

„Tak daleko já to nenechám přijíti.“ Tak říkali také ti největší zločincové. I oni snad měli dobré vychování, i jich tiskl laskavý otec, upřímná máti k srdci a prsům svým; a kdyby jim byl někdo řekl, že truchlivě skončí děti jejich, nemoudrým by ho byli nazývali. A hle, přece nepatrné chybičky, kterým hned v dětinství přivykali, začátek byly k jich živobytí nepravostnému. Proto čteme v knize přísloví: „Kdo sobě malých věcí nevšímá, ten pomálu zhyne; cesta bezbožnosti tmavá jest, a hříšník neví, kdy a kde padne.“ Žádný nemůže říci: „Jen až potud choť hřešiti a nic více.“ Kdo nemůže malé hříchy vykořeniti, ten je nevyplení také, když již vrostly. Kdo útlonký není s to ohýbati stromek, ten starý dub neohne více. Kdo malý potůček nemůže zastaviti, ten také nezastaví proud násilně trhající. A protož zvláště pak ty, spanilá nevinnosti, poznej, že dosavade v takovém bydlíš světě, v němž podvod toho nejctnostnějšího může oklamati. Střez se tedy kročeje prvního, anby tě na svůdnu vábil cestu, která sice zprvu porostlá růžemi bývá, ale na konci trní a hluboká propast se otvírá, a v hlubinu pohlcuje, z níž obyčejně žádného více není vysvobození. A jestli někdo tak nešťastný byl, a hned po prvním klesl pokušení, o ten obmej duši svou a očist pokáním opravdovým, hleď se polepšiti; tak opět čist budeš a ani smrti nebudeš se strachovati: nebo Bůh ti dá milost, abys svátostmi jeho očištěný blaženě a šťastně do věčnosti mohl překročiti; a že o takové očištění při smrti naší máme usilovati, budiž dokázáno v rozvrhu řeči mé.

II.

Kdo nesnáze, bídy a pomíjejicnost tohoto pozemského putování citelným srdcem vždy považuje, ten také vyzná, že na šťastném kroku do věčnosti, kde věčně budeme přebývati, všecko záleží.

A z toho cíle náš přelaskavý zákonodárce, Kristus Pán, svátosti umírajících ustanoviti ráčil, kteréž jak k potěšení, tak i zvláště k očištění duší lidských sloužiti mají. Nejprv k potěšení. — Čím medle, v Kr. rozm., v tom osudném okamžení, v němž duše s tělem bude se loučiti, čím bude nám lze se potěšiti? Snad penězi? Ach, tento zemský kov nebude pro nás tentokráte žádné do sebe míti útěchy více. Snad pěkným a vzácným oděvem? Ale vždyť se nebudeme do něho moci obleci.

Snad chutným pokrmem a nápojem. Ale vždyť ho nebudeme moci požívat! Snad nábytkem a zbožím? Ale vždyť ho budeme musit po sobě zanechat! O marné jest všechno toto utěšení, po kterém při smrti nebude toužiti srdce naše. Největší tenkrát útěcha naše bude Bůh, který, jak dí Apoštol II. Kor. I. jest Bůh všelikého utěšení, a který těší nás ve všelikém soužení našem. Náš předrahý Spasitel ve svém hrozném utrpení a při své smrti přehořké, když již ducha měl vypustiti, jen v otci nebeském nalézal vrch vši blahosti, a to byl ten hojící balsám jeho hrozných bolestí, jichž z lásky k nám musil přetrpěti. A tak i pro tebe člověče jiné krom Boha při smrti útěchy nebude, leč té, jestli jej v svátosti skrytého kajioně a s opravdovou skroušeností do srdce svého budeš přijímati. Všecko tě tenkrát opustí, ale přec blaze tobě, jestli jen od Boha svého nebudeš opuštěn.

Než jediný cíl ustanovení svátosti umírajících není jen toliko potěšení, cíl ještě větší jest, duši totiž očistění. Proto nejvíce tyto svátosti zřídil přemilý Pán, aby umírající z hříchů svých se vyznal, a tak očistěnou duši navrátil Bohu svému, kterýž ji dal. A přece, ó, jaká to zaslepenost, tak častých mnozí mívávají rozpaky, prv nežli tuto největší svou záležitost vykonají. Někteří praví: „Kdybychom se nechali svátostmi opatřiti, tedy by nevyhnutelně následovala smrt“. Jak bludná a mylná jest námitka tato, není třeba dokazovati vám, nebo sami jste o tom přesvědčeni, že pro ten temný svazek a spojení duše s tělem, svátosti spíše k prospěchu těla jsou, nežli ku zkáze jeho, a že když duše s Bohem smířena, a protož tichá a upokojena jest, i tělo tím předešlé své síly musí nabývat; jako opačně ničím tělo tak velice zemdleno nebývá a umořeno, jako když duši strach a hrůza lomcuje a pomýšlení na věčnost ji děsí. Protož nenadarmo praví sv. Jakub v V. kap.: „Když se kněz nad nemocným modlití bude, polehčít jemu Pán. A u sv. Marka praví Kristus Ježíš o svých Apoštolích, a protož také o všech postoupných rozdávačích tajemství Božích: „Na nemocné ruce vzkládati budou a tito dobře míti se budou.

Jiní opět při svých nemocných na to největší vynakládají péči, aby nejprv poslední vůli učinili, nechť již svátostmi jsou neb nejsou zaopatřeni, a s opatřením tímto obyčejně až pozdě bývá prodléváno. Ó, za

to tedy, že je umírající v poslední své vůli hojně a bohatě obmyslili, lenniji tito nevděčníci jim to nejvyšší dobré na duši prokázati. Ale jakou strastnou muku uvalují sami na sebe! nebo ti, jenž jejich vinou nesmíření s Bohem odešli do věčnosti, co přišery ve dne i v noci jejich obrazotvornost budou sužovati, a tam na soudu Páně strašlivým hlasem budou jim vyčítati jejich ukrutenství. Jestliže však z druhé strany o to nejpředněji budete pečovati, aby ti, jejichžto svíce života vezdejšího již již dohořívá, Bohem byli opatřeni, ó, jaké vřelé díky budou vám vzdávati na věčnosti! „Choti rozmilá!“ řekne před Bohem manžel oslavený, „ty jsi mne věrně milovala, ale největší lásku tím jsi mi prokázala, že jsi mě dala svátostmi opatřiti!“ — „Drahý otče, drahá matko!“ řeknou dítky, „vy jste upřímně pečovali o naše vychování; ale nejdražší klenot jste nám tím prokázali, že jste opatřením svátostmi posledními nám k věčné slávě dopomohli!“ — „Rozmilé dítky!“ řeknou sladce rodičové, „vy jste nás milovaly a věrně jste sloužily nám; ale větší lásky, větší služby nemohly jste nám dokázati, jako že jste bez svátosti nás umřítí nenechaly. Všickni, všickni přijměte od nás nesmrtelné díky!“ — Ó, jaký to věčný, nevýmluvný ples! jaká to slast! jaké shledání na věčnosti!

Poněvadž však od Boha, z štědrého nebe každé pravé dobro nám přichází — ten pak dobrotivý dárce nám zvláště na přímluvu a orodování své nejčistší Matky svých darů a milostí propůjčuje, se mnou k ní pozdvihněte svého hlasu srdečného a skroušeného, řkouce:

K Tobě, nejčistší Matko, dnes opět důvěrně zdviháme oči své; k Tobě, jejížto přímluvy proto, že nejčistší jsi, vyslyší Pán nejsvětější. Pros tedy za nás Nejvyššího, ale oč Tě Milostivá máme žádati? Snad aby přestali časové smutní, žalostní? Aby potěšen byl lid nucný, chudobný, osiřelý, ze všech stran utrápený? Ach, Milostivá! já dnes ve jménu tohoto zástupu nábožného jinou Tobě chci prosbu přednáseti. Pros, aby lidé svých oplakávali hříchů a provinění, aby již i v malých věcech byli svědomití, a tak také velkých nepravostí se nedopouštěli. Pros, aby v rouše čistoty a nevinnosti pokračovali. A pak, když přestanou hříchové, přestanou bludy, nevěra, pýcha, závist, chlípnost, lichva, studenost v náboženství, prostopášnost mládeže, pak také přestanou metly a tresty Boží, budou

v bázni Boží a vroucném díkyčinění plesati města, plesati obce, bude plesati veškerá země.

Pros dále a zvláště, abychom od náhlé, nepředvidané a nenadále smrti chráněni byli. A když přijde ta hodina, v kteréž tuto časnost s věčností vyměníme, vyžádej nám, abychom nejprve svátostmi byli za opatření a duše naše opravdovou kajeností ospravedlněná a očistěná patřiti mohla požehnaný plod života Tvého, jenž jest Ježíš Kristus, Bůh velký a slavný na věky věkův. Amen.

J. M. Monsignoru Ferd. Kalousovi,
světícímu biskupu pražskému.

Náplň Božské milosti teď Tobě udělena, biskupem Jsi z Boží vůle; víť Pán, že jen církvi k zdobě vždy pracoval's a bodláčí, hloží mýtil v každé odvážně Jsi době. —

Neohrožen potíral Jsi bludy slovem mocným, přesvědčivým zdatně — neřestem se doby naší půdy nedal's zmocnit, vydatně a platně bojoval Jsi v čele svých všudy!

Kam Tě Pán jen na vinici svoji poslal, štěstí pravé počlo kvéstí . . . bez oddechu, v námaze a znoji pracoval Jsi, trní všaké, klestí vymýtěno prací v brzku Tvoji.

Tebe stádece ve vzpomínce milé chová každé, ježto Tvoji správě kdy svěřeno, ovoce Tvé pile zraje k Tvé cti a ku Boží slávě — neminula Tvá se snaha cíle!

Žehnal Pán Tvé horlivosti svaté — žehnat bude i na dráze příští — srdce láskou k Bohu, lidstvu vznaté najde pramen vezdy, odkud prýští técha jemu, starostí-li jaté.

Neoslyší zajisté též hlasy Pán tisíců, jejichž zbožné retы vroucí přání ve říše šlou krásy, ve nadhvězdné, něhyplné světy: „Na mnohé nám, Otče, chraň Jej časy!“

Ano, dlouho zachovej nám Tebe Nadehvězdny, tak se modlí vřele

tisícové, opětuje nebe hlasem jedním prosbu naši cele: „Zachovej nám, Věčný, dlouho Tebe!“

Prok. Zaletěl.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

Š á l e n í.

Ježto zlý duch byl by špatně přijat, kdyby kněze veřejně napadl, můžeme si mysliti, že úskočně hledí jej zaslepiti:

Brzy zmenšuje v jeho očích špatnost a ošklivost nepravosti, brzy ukazuje mu veliký počet jeho spolubratří, jichž život není spořádanější nežli jeho, brzy zase svádí jej k tomu, aby pátral po příčině zákazu, jak to učinil u Evy; brzy nabádá jej k domýšlivosti nebo též k zoufalství. Jedny upokojuje a uspává tím vnitřním přesvědčením, že mají veliké zásluhy, dlouho pobízí je k dobrému, avšak k něčemu dobrému, co nemá veliké ceny, nebo k tomu, co jest sice dobré, ale pro ně není dosažitelné nebo nehodí se pro jich stav nebo nepozorovaně špatně může skončiti. Jsou též tací, již nepravosti své za neobyčejné ctnosti vynášejí, když ku př. svou smyslounou lásku láskou k bližnímu, svou přehlivost horlivostí, svou lakotnost opatrností nazývají a tak slovo sv. Augustina: „Cokoliv chceme, dobré jest a cokoliv se nám líbí, svaté jest“ sobě připisují.

Jak mnohým byla zvědavost příčinou pádu! Pod záminkou, aby se poučili, chtěli všecko viděti, všecko slyšeti, všecko čísti, všecko věděti a na konci — všecko též učinili!

O ty, jenž šalby jiných tak dovedně odkrýváš, věz, že své jenom tenkrátě odhalíš, jestliže s dětinnou důvěrou a pokorou v ruce svého duchovního vůdce se odevzdáš!

Nebezpečné obcování.

Co jest žena? Sv. Jeronym k tomu odpovídá: Brána ďablova, cesta nepravosti, a Cornelius a Lapide dí: Na oko basilíšek, dle hlasu Syrén: hlasem uchvacuje, pohledem omamuje, obojím kazí a zabíjí.

Dejž Bůh, aby tato slova někdy na tobě se neosvědčila!

Proto nechť řídky jsou rozmluvy tvé s osobami ženského pohlaví, krátky a vážny, neboť z obcování s nimi, jež stalo se ti zvykem, dí sv. Ignatius, „povstává kouř a oheň.“ Když Pán Ježíš vdovu Naimskou chtěl potěšiti, řekl k ní: *Noli flere* — neplač, tedy pouze dvě slova. Nechtěl nás tím varovati nebezpečí, jež vzniká, když někdo příliš dlouho někoho těší!

Proto máme všeho se chrániti, co by velikou důvěrnost projevovalo.

„Avšak v tom pozůstává vždy to neuvěřitelné při lidské zatvrzelosti,“ volá sv. Cyprian, „že netoliko, když slyší o něčem, nýbrž i když na to patří, nevěří, že jiní v záhubu upadli, až sebe sama ztracena vidí.“

Péče o tělo.

Vstávání.

Pokud možno vstávej vždy v určitou hodinu! Rozšafný muž určí si svůj spánek. K tomu není nic příhodnějšího nad budíček, který se každodenně večer v čas natáhne a jehož se ráno náležitě uposlechne.

Zdravému člověku postačí úplně sedm hodin spánku; delší odpočinek jest pohodlnost, otupuje ducha a činí jej k práci neschopným.

Od rychlého vstávání závisí po většině ostatní část dne. „Milost povolání.“ dí sv. Vincenc Paulanský, „závisí od modlitby a modlitba od náležitého vstávání.“

Poznamenej se při vstávání sv. křížem a vyzývej nejsvětější jména Ježíš, Maria a Josef. Nežli oblékáš talár, polib jej a rei při tom: Bůh podílem dědictví mého.... Uvaž, že Bůh jest tobě přítomen a čeká na prvotiny srdce tvého, že však i zlý duch na ně čeká.

„V okamžiku probuzení,“ dí De la Chétardie, „podobá se duše naše klidně stojící vodě, a první myšlenka, s kterou se obírá, kamení do ní vrženému.“ Tím chce říci, že první myšlenky naše veliký a dlouhotrvající dojem činí a že tedy máme bedlivě nad tím bděti, abychom jen dobré připustili. Uchovej své ranní hodiny pro Boha!

Spánek.

Vstávání závisí od doby, kdy jdeme spat; jest tudíž třeba záhy na lůžko se odebrati, abychom mohli ráno snáze vstáti. Nic není zdraví škodlivějšího nad pozdní

noční bdění. „Jest neuvěřitelné,“ dí sv. František Saleský, „jak jest nebezpečné a jak se jím smysly seslabují; v mládí se to nepozoruje, ale později tím více a mnozí se tímto způsobem zničili.“

Před spánkem vykonej své modlitby s přiměřeným rozjímáním, zpytuj svědomí své a vzbud skroušenou lítost nad hříchy svými; pokrop sebe a lůžko své svěcenou vodou v podobě kříže, vyzývej ještě jednou nejsvětější jména Ježíš, Maria a Josef a obírej se nějakou zbožnou myšlenkou a takto hled usnouti.

Oděv.

Svůj duchovní oděv nosiž neustále. Je-li tento oděv tvůj tak seřízen, jak býti má, zjednáva ti vážnost a lidu úctu. Chceš-li se o tom přesvědčiti, představ si dva vojévůdce na veřejném místě: jednoho v stejno-kroji, druhého v obleku občanském a taž se sebe sama, který z těch dvou více vážnosti a úcty bude požívati, jakož i pravidel a důstojnosti stavu vojenského bude více dbáti. Sv. Bernard ujišťuje, že náklonnost některých kněží opovrhovati úcty-hodným rouchem kněžským jest známkou smýšlení a mravů.

I svět sdílí tento náhled. Příliš drahocenný oděv, jakož i příliš sprostý jsou dvě stejně hany hodné extremy: je-li příliš drahý, prozrazuje marnivého a lehkomyšlného ducha; je-li sprostý, vzbuzuje opovržení a uráží cit osaduiků. Sv. Augustin praví: „Oděv nebuď ani příliš nápadný ani příliš sprostý.“ A o sv. Bernardu praví se, „že se mu na oděvu vždy líbila chudoba, ale nikdy nečistota.“

Tonsuru nechávej si častěji obnovovati; nedělej se směšným přílišným krásle-ním vlasů, nebo brzy bysi mohl býti pode-zříván, že spíše světu nežli Bohu chceš se líbiti.

Zevnějšek.

Vystříhej se jistých navyklostí, které by tě později směšným nebo nesnesitelným činily, jako ku př. šňupání, nápa lná chuze, příliš hlasité řeči nebo smíchu a j.

Kněz má v každé společnosti přiměřeně svému stavu se chovati, aby však co se týká jemnosti způsobů, ve veřejnosti bez pohany objeviti se mohl, musí hleděti, aby si je osvojil; má tedy vhodná pojednání o tom si pročitati, jakož i všimati si výrazů a chování se těch kněží, již platí ve světě za vzor chování se a dobrého tonu.

Stolování.

Chceš-li získati mnoho času, tedy si ustanov k jídlu jistou hodinu a neprodlévej při něm déle, nežli přirozená potřeba toho vyžaduje. Modli se před jídlem a po jídle, zvláště ve společnosti, abysi dal dobrý příklad; spokojiti se s pouhým křížem, bylo by příliš málo. Strídmost v jídle, zvláště večer, pojišťuje dlouhý život.

Lihovin požívej jen výminečně. Vážné rozmluvy o výbornosti pokrmů a nápojů jsou kněze nejvýš nedůstojny. Zkušenost učí, že, kdo oddá se příliš požitkům u stolu, jest málo zaujatý pro požitky oltáře. Pozvání, jež se ti nabízí, ani vždy nepřijímej, ani vždy je neodmítej. Dobrá shoda vyžaduje, aby se taková pozvání sem tam přijala, někdy však vyžaduje též slušnost, aby se odmítla.

Hleď abysi po příkladě Pána našeho Ježíše Krista u Marty a Lazara duševně sytil ty, již ti tělesný pokrm podávají.

Zotavení.

Přiměřeného zotavení jest i duchu i tělu třeba. Občerstvení má býti přiměřené místu, době, osobě a jiným okolnostem voleno.

Poučná a příjemná rozmluva, procházka, tělesná práce, ošetřování zahrádky, jsou výborné prostředky k zotavení se.

Chceš-li ve hře občerstvení ducha hledati, hleď, abysi nehrál příliš dlouho, příliš často a příliš vysoko.

Abychom narušivost hry krotili, učinme si pravidlem, vyhrauté peníze ihned mezi chudé rozdělit.

Cestování.

Každé dva nebo tři roky může mít větší cestování svůj užitek; duševní síly se tím vzpružují, rozhled se zvětšuje a jakési lhostejnosti se přítrž činí, mnohdy i zlým příležitostem se uniká a pobyt doma pak příjemnějším se stává.

Cestuj ve společnosti spolubratra a nestýchej se mít na sobě duchovní oblek; spolubratr a duchovní oblek jest dvoji ochranný prostředek, bez kterého kněz na cestách do největšího nebezpečí upadá. Opatři se potřebnými pověřujícími listinami; modli se itinerarium; služ mši sv. vždycky, kdykoliv okolnosti ti toho dovoluji a neopomeň žádné z svých pobožností.

Abysi čest oděvu svého neposkvrnil a ctnost svou v nebezpečí neuvedl, nezacházej do sprostých hospod, jež často bý-

vají místy podezřelými; nemáš-li prostředků, abysi přiměřeně stavu svému mohl cestovati, zůstaň raději doma. Nehádej se nikdy s průvodci vlaků nebo povozů a s hospodskými. Sv. František Saleský zapověděl svým lidem přítí se s někým, když žádá mnoho i kdyby někdy obětí nespravedlnosti měli se státi. Ostříhej oči svých na ulicích a na veřejných místech. Navštíviš-li museum nepovažuj se za oprávněna na každý obraz a sochu se dívati. „Ach!“ volá sv. František Saleský, čtvrt hodiny postačí, aby dům, v kterém po celý život s velikým namáháním bohatství bylo shromazďováno, v popel byl obrácen.“

(Pokračování.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

VII.

Lenost.

Panu Martinu Hanouskovi a jeho choti Alžbětě přálo na světě štěstí. Před třiceti roky dojista nenadáli se, na jaký stupeň bohatství a výšinosti se vyvinou. Pan Martin Hanousek byl synem venkovského hospodského a přišel do hlavního města ve svém patnáctém roce, aby se tu učil kupectví. Náhoda mu přála, že se dostal k staršímu již obchodníkovi, který, jsa bez dítek, se svou manželkou přilnul k Martini jako k vlastnímu synu. Martin byl člověk dobrý, přičinlivý a miloval též své pány upřímně. Když se vyučil, zůstal v obchodě svého pána dále jako „mládenec.“ Pán mu svěřoval peníze, objednávky a zasvětil ho do všech odvětví obchodu. Konečně, když seznal Martina úplně, přijal ho za společníka obchodu a svěřil mu vedení celého závodu. Závod ten ovšem nebyl tak velikým, aby mohl snad při tom něco více dělati než dříve. Tu výhodu mu to však přece poskytlo, že se mohl — oženiti.

Kdo by býval znal pana Martina tenkrát, byl by jistě nedůvěřivě hlavou zavrtěl. Pan Martin jakživ nikam nešel, hlučných společností a zvláště ženských nad míru se stydl. V ulici, v které byl krám jeho, znali ho dobře a říkali mu „stydlavý mládenec.“ Když mluvil s nějakým mladým děvčetem, měl oči sklopené a rděl se jako růžička. Všichni, i jeho do-

brodincové se domnívali, že vůbec nikdy se neožení. Pán jeho sice mu často domlouval, aby se tolik neostýchal a snažil se oženiti.

„Hleď, Martine,“ říkával, „moje žena stárne, churaví a nemůže často ani oběd nám uvařit. Najdi si nějaké spořádané děvče. My ho přijmeme jako své vlastní dítě. Poslouží nám do smrti a odměníme se jí dobře.“

Ale Martin místo odpovědi jen se rděl a vrtěl záporně hlavou. Aby ho dále pán do nesnázi uváděti nemohl, utíkal buď do krámu, nebo před schůdky krámové, jakoby se na počasí a lidi chtěl podívat.

Jednou však přece byl Martin vytržen ze svých obyčejných kolejí a den ten byl pro něho osudným. Jednoho dne podzimního dostavil se do krámu starý, hubený pán, dobráckého zevnějšku a ptal se po panu chefovi. Martin dovedl ho do pokoje a vzdálil se. As po hodině vrátil se onen cizinec do krámu v průvodu pana Martina. Hovořili spolu vesele a drželi se za ruce.

„Martine, podívej se, jakou radost dnes mám. Našel jsem starého přítele, Klusáčka,“ pravil rozjařeně k mládenci. „Musíme někdy ho navštívit. Bydlí nedaleko, ale až v druhém poschodí. Dovedeš mne tam a můj milý přítel mne jistě dovolí, abych tě mohl vzít sebou do pokoje.“

Pan Klusáček ochotně svoloval a slovy upřímnými zval Martina tak dlouho, až i on slíbil s pánem svým přijíti. Ovšem nedomníval se ve svém nitru, že by skutečně k návštěvě té dojíti mohlo. Neznal pana Klusáčka a za nějakou hodinu po jeho odchodu zcela na něho zapomněl. Ale v neděli v poledne řekl mu jeho pán, aby se připravil, že s ním odpoledne půjde k panu Klusáčkovi. Martin se zarazil, vzpíral se, ale pán nedal jinak. Připomněl mu jeho slib a Martin chtěl nechtěl musil se oblékat.

S těžkým srdcem se připravil a smuten kráčel po boku svého pána. Ten mu po cestě vysvětloval, kdo ten pan Klusáček jest. Jest prý to listovní na odpočinku, spořádaný muž. Spolu chodili do školy a přátelili se od malička. Má domácnost velmi spořádanou a tichou a jest velmi vážen. Martin uctivě tomu všemu naslouchal, až se zastavili u vysokého domu.

„Tu bydlí,“ řekl pan Koutný, pán Martinův, „ale až v druhém poschodí.

Vezmi mne Martine hezky pod pažď, jsem již slabý na chůzi do takové výšky.“

Vystoupili až do druhého poschodí. Tu zaklepal pan Koutný na jedny dveře a na zavolání zevnitř vstoupili do pokoje, pán napřed, Martin za ním. Zavznělo volání a šum. Martin dosud ničeho si nevšiml. Až když byl pan Koutný od domácích přivítán, přišel on na řadu. Nejprve mu pan Klusáček podal ruku. Pak mu představoval svou ženu a za ní, dvě dívky, dcery své. Toho se Martin nenadál. V téže chvíli zůstal, jakoby ho horkou vodou polili. Rděl se, klopil oči rozpaky a hleděl se skryti za svého pána. Ten však byl nemilosrdným. Vzal ho sám za ruku a posadil u stolu mezi dívky. Počal se baviti se svým přítelem a na Martina začala dorážeti děvčata s maminkou. Z počátku nevěděl Martin co počíti. Odpovídal na vše krátce: ano nebo ne. Donutily ho však svými otázkami, že musil mluvit více. Zarážel se v řeči, koktal, prohodil mnohý nesmysl, až si konečně dodal odvahy a mluvil směleji. Viděl, že dcery páně Klusáčkovy nejsou tak nejošklivější, že jsou příjemny a že se mu nevysmívají. Tvář Martinova se jasnila a již i úsměv mu pohrával kolem rtů.

Předkládaly mu rozličné lahůdky, víno a dobrý likér. Martin pil a byl šťasten. Kdykoliv se podíval na svého pána, viděl, že se na něho usmívá a hlavou pochvalně pokyvuje. Cítil jakousi radost, že jest s ním pán spokojen a s novou chutí hovořil dále. Nepozoroval ani, že jest venku již tma v pokoji že rozžehli světlo. Byl by seděl ještě dále, kdyby býval pan Koutný se nechystal k odchodu. Až když tento povstal, vstával též rychle.

Rozloučili se oba s domácími a div divoucí, Martin podával teď ruku nejen panu Klusáčkovi a jeho choti, ale i slečnám. Pan Koutný zval celou rodinu zase k sobě, což mu také slíbili. Když se ocitl na ulici, obrátil se pán na Martina.

„Jak se ti líbilo?“ tázal se vesele.

„Velmi dobře,“ odpovídal Martin rozjařeně. „Bojím se však, že jsem byl příliš nemotorným.“

„Nikoliv, buď beze strachu,“ těšil ho pán. „Pozoroval jsem tě a líbil jsi se mi jak náleží. Která pak z těch dvou slečinek se ti lépe líbila?“

Martin chvíli mlčel, částečně ze studu, dílem poněvadž nevěděl hned co odpovéděti.

„Mladší jest hezčí,“ řekl pochvili, „ale starší jest příjemnější. Není tak rozpustilou a škádlivou jako druhá.“

„Vidíš, dobře jsi uhodl,“ souhlasil s ním pán. „Přijdou brzy k nám zase, buďme opět veselými. Báł jsi se toho stále a poznal jsi, že to není tak zlým. Vždyť jsi mladým, musíš přece všeho užítí.“

Když přišli domů, odebral se Martin hned na lůžko. Pan Koutný hovořil ještě se svou chotí dlouho a smáli se tiše Martinovi. Milovali ho jako vlastního syna a proto je těšilo, že Martin nebyl tak uzavřeným jako jindy. Měli ovšem ještě něco jiného v úmyslu, o čem však Martin ani tušení neměl.

Pan Klusáček přišel s rodinou několik dní na to k panu Koutnému. Byl-li Martin již při návštěvě u pana Klusáčka hodně veselým, byl teď vskutku roztomilým. Vědom si jsa, že patří k rodině svého pána, chtěl hostům prokázatí všemožnou pozornost. Snášel za paní Koutnou vše potřebné, mluvil na dívky žertovně a přes tu chvíli zamnul si ruce radostí. Když pak hosté odcházeli, doprovázel je až k jich domu k velkému udivení svých dobrodinců. Navrátil se hovořil ještě dlouho vesele a otázel se také, kdy opět přijdou oni k panu Klusáčkovi. Než tam však jítí mohli, objevila se jednoho dne u pana Koutného starší dcera pana Klusáčka, Alžběta. Pan Koutný šel do krámu a poslal Martina do pokoje. Martin bavil se tu se slečnou srdečně, nechvátaje nijak, aby svého pána v krámu vystřídal. A po první návštěvě následovala druhá, třetí. Mezi tím byl Martin opět se svým pánem u Klusáčků a tu již bylo zřejmým, že vyznamenává starší Alžbětu před mladší Amálií.

Doma začínal býti zamyšleným, roztržitým, až konečně přímo se ho pan Koutný otázel, proč jest smutným. Nechtěl se přiznati, ale musil, když mu pán jeho přímo příčinu jeho zamlklosti řekl. Byl tím uveden do nesnázi, z nichž ho však pan Koutný záhy vytrhl, pozvav rodinu pana Klusáčka k sobě. Tu uprostřed veselí pojednou si pan Koutný mlčení vyžádal a pak slavnostním způsobem ucházel se o ruku slečny Alžběty pro Martina. Tento první okamžik byl udiveným, rozčileným a rozpačitým. Pak však jakoby se ospělil, sám také žádal pana Klusáčka o ruku slečny Alžběty.

Dostalo se mu jí hned a toho dne byla domácnost pana Koutného obrazem

veselí a radosti. Ujednáno hned vše svatby se týkající a pan Koutný prohlásil, že hned po sňatku propustí Martinovi celý obchod. Radost tedy Martinova byla veliká. Nemohl se sňatku ani dočkati a když přece již vše bylo odbyto a on si svou choť do domu pana Koutného odvedl, byl dokonale šťasten.

Choť jeho byla skutečně takovou, že Martina šťastným učiniti mohla. Rozuměla jeho přáním a měla povahu podobnou jemu. Prokazovala mu steré pozornosti, které Martina těšily a stejnou pozornost věnovala manželům Koutným. Tito žili s nimi společně jako jedna rodina a přilnuli i k Alžbětě stejnou láskou jako k Martinovi. To bylo i Martinovi velice milým a proto blahoslovil onen okamžik, v němž svou choť poznal. S chutí pustil se do práce, rozšiřoval pozvolna svůj obchod a získával si širší a širší přízeň obecnstva.

Ještě k větší činnosti přinutila ho událost, která nejen jeho, ale i jeho bývalé pány naplnila radostí téměř dětinnou. Narodil se totiž po třech letech manželství Martinovi syn. Co tu bylo veselosti a jásotu. V domácnosti Martinově nastaly pravé dostihy v prokazování lásky malému světoobčanu. Šel z ruky do ruky a Alžběta musila někdy téměř rozkazovacím způsobem dostati ho z náruče do kolébky, aby se mohlo vyspatí. Na křtu dáno mladému členu společné rodiny jméno po panu Koutném, Karel. Teď teprve myslil si starý pán, že on jediný má na něho právo. Seděl u něho se svou ženou celé dny. Spal-li Karliček, nesměl nikdo na hlas promluvití neb jen trochu hřmotněji jíti. Každá moucha, jež si na zardělou tvářičku dítky usedla, byla jista, že skončí hrozně, zabitím plácačky rukou páne Koutného třimané. To dítě ještě ani žvatlati neumějící mělo již šatů jak nevěsta ve své výbavě, ano, když mu první zoubky lezly, překvapil je pan Koutný roztomilým, pro dítě znamenitě se hodícím darem — zlatými hodinkami. A paní Koutná celé dny pletla samé čepičky, punčošky, kazajky teplé a kdo ví co ještě. Když mladý princ vyžvatlal první „táta, máma“ a pak „dědě, bába,“ byl v rodině svátek tak veliký, jako o Boží hod.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Aše. — Již jedenkrát zminil jsem se v listě tomto (viz č. 14. letošního ročníku str. 221.) o tom, jak zvláště ve krajinách náboženstvím smíšených, jakou jest i město naše se svým celým okolím, nadevše patrně a jasně pozorovati lze pravdivost slov Kristových: „Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa;“ jak zvláště v takovýchto krajinách, kde jinověrci, kteří tak rádi o snášenlivosti mluví, ale ve skutečnosti nanejvýše nesnášenliví jsou, jakmile se jedná o církev katolickou, při každé vhodné i nevhodné příležitosti svůj vtip drže a směle na pravdách, obřadech a pobožnostech víry naší brousiti neopomenou, jak ve krajích takových ruka Páně jediné pravé církve Kristovy proti všeliké potupě a haně, proti všelikým nájezdům a útokům od jinověrců na ní páchaným mnohdy tak zřejmě a nápadně se ujme, tak patrně a očividně ve prospěch církve této zasáhne a tak rychle a přísně posměvače a rouhače ztrestá, že v pravdě jen úplný nevěrec a zaslepenec o zjevném trestu Božím ještě pochybovati může. V dopise zmíněném uvedl jsem napřed případ, kde protestant náhlou smrtí skončil za to, že bezbožně o matec Páně mluvil. Zmínil jsem se však i o události, kde katolík — slaboch synka svého místo do protestantského kostela, kde jej křtíti chtěl dáti, by měl bohatého kmotra, nekřtěného na hřbitov doprovoditi musil. Také v dopise tomto chci ze mnohých ještě dokladů ku pravdě svrchu uvedené aspoň o dvou se ještě tuto zmíniti, jež oba z nedávné teprve doby jsou a opět jeden protestanta, druhý však katolika se týče, ježto Pán nejen již zbloudil, ale i na scestí se uchylující tresty svými, když shovívavostí, láskou a dobrotou Jeho opovrhli, zastrašiti, věrné své však tímto způsobem ještě více upevniti se snaží. Nuž tedy již ku případu prvnímu. Byl den Všech věrných dušiček. Z našeho katol. kostela bral se průvod po kázání a mši sv. na hřbitov. Průvodu bylo se bráti mimo továrnu pana H., kde právě kladeny roury pro vodovod v ohromné hloubce. Bylo tam zaměstnáno několik lidí snad samých protestantův. Mezi těmito byl jakýsi B., jenž patřil mezi ty četné, kteří na vrub katolíků dovolí si vše. Již zdaleka slyšeli účastníci průvodu veselý smích a když blíže přišli, i různé zloajné poznámky onoho chvástala. Ale ještě více

měli slyšeti, až půjdou zpět, tu se chtěl teprve onen osvícenec na to i ono vyptati a důkladně ty hloupé katolíky pozlobiti. Než člověk miní a Pán Bůh mění. Když bral se průvod zpět, odnášeli onoho posměváčka již do města — mrtvého a hrozně zohaveného, bylť zasypán. Zvláštní! Nikomu se nic nestalo, jen tomuto. Potřebí zřetelnější mluvy? Zajisté nikoli. — Druhý případ. Ze sousední vsi N. vracelo se hodně pozdě několik výletníků. Bylo se jim bráti mimo katol. hřbitov, a tu jeden (katolík), který tam bratra pochovaného měl, v ráži vyzýval mrtvého, by tam nehnul, ale vstal a s nimi šel! Ani tohoto neminul trest Boží. Sotva domů přišel, bylo mu ulehnutí a roznemohl se tak, že dle lidského soudu nebylo žádné pomoci. V této beznadějnosti uznal tento nešťastník své poblouzení, litoval upřímně a skroušeně svého poklesku, a proto zajisté shlédl Pán na toto srdce skroušené, odpustil mu, ano i zdraví mu opět vrátil, jemuž se dosud v plné míře těší. Doufám, že ani tuto není třeba více podotýkati, že promluvil tu Pán trestem zmíněným dosti srozumitelně a výstražně.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Nový světící biskup pražský.*)
Nástupcem Jeho Milosti nejdůst. pána Karla Schwarze, světícího biskupa pražského stal se duchem a povahou jemu zcela blízký nejdůst. pán Monsignore Ferdinand Kalous, Jeho Svatosti papeže Lva XIII. domácí praelát, Jeho Eminence nejdůst. pána kardinála Františka de Paula knížete-arcibiskupa pražského tajemník, starobylé kollegiální kapitoly svatých Kosmy a Damiana v Staré Boleslavi kanovník, skutečný kněz, arcib. konsistorní rada atd. atd., s nímž dne 23. m. m. o 11. hodině dopolední za předsednictví Jeho Excellence nejdůst. pána Galimbertiho, papežského nuntia, proveden informační proces u přítomnosti vysocedůstojných pánů kanovníků staroboleslavských Františka Kořana a Karla Kmocha. Po provedeném procesu skládal J. Mil. nejdůst. p. světící biskup vyznání víry před Jeho Excellencí nejdůst. panem nuntiem a jmenovanými svědky v kapli nuntiatury. — Nově jmenovaný světící biskup pražský narodil se dne 29. února 1836 v Čechách v obci zvané „Černý Vůl“ čtvrt hodiny od Ounětic vzdálené, kde rodiče jeho bývali majiteli mlýna, později pak přestěhovali se do Prahy. Prvopočátečního svého vzdělání nabyl ve škole ounětické

a byl dán později do škol reálních v Praze, změnil však směr studií svých a vstoupil do škol latinských na císař. král. akad. gymnasium v Praze, aby, jak záhy v duši jeho touha vznikla, mohl se oddati zcela stavu duchovnímu. Po dokonání studií gymnasiálních, v nichž vynamenoval se po celý čas nelíbenou zbožností, příkladnou pilností, obětavou dobročinností a vzornými veskrz mravy, takže pro čistotu mravů svých a milou i usedlou již tehdy povahu svou nejlepším vždy předcházet příkladem všem svým soudruhům, vstoupil po obdoby maturitní zkoušky do kněž. arcib. semináře v Praze r. 1862. — Jestli na gymnasiu již byl milován a opravdu i vážen od jiných často těkavých, tím více vážili si ho pro zbožnou, klidnou, tichou a usedlou povahu jeho. Všichni spolualumnové a učitelé mu křivdy, když říkali mezi sebou: „Kalous v pravdě kráčí v šlépějích sv. Aloisia.“ Že i veleddůstojní páni představení semináře s chovancem takovým úplně bývali spokojeni, netřeba podotýkati. Po čtyřletém, opravdu s radostí a pílí neunavnou dokonání studia bohosloveckém vysvěcen byl na kněze v památném pro vlast naši českou a celou říši rakouskou válečném roce 1866 dne 15. července o slavnosti rozeslání svatých apoštolů v kostele u „Všech Svatých“ na bradě pražském od Jeho Eminence nejdůst. pana kardinála kněžete ze Schwarzenberga blahé památky. Dokonal tedy letošního roku 1891 dne 15. července právě čtvrt století požehnaného svého kněžství. Pravíme, že letos dokonal celé čtvrt století požehnaného kněžství a nenadsazujeme. Nebo, ač považován býval skoro za Pražana, ochotně a rád vydal se na vykázané mu arcipastýřem zvěčnělým místo do Prčic za kaplana, kde po celý rok horlivě působil pro česť a slávu Boží v kostele, ve škole, u lože nemocných a umírajících a byl štědrým dobrodincem chudiny, která do dneška na něho vzpomíná s celou osadou a želela toho velice, když přesazen byl z vůle vrchního pastýře do Prahy k sv. Duchu za kooperatora, kde po 3. leta s obnovenou, neunavnou horlivostí všem pracem na něho vzneseným vyhovoval. Jak miloval kazatelnu a zpovědnici, toto místo největšího unavení a nejdůležitější působnosti kněžské, jak štědrým byl i tu v Praze k chudým a nuzným, o tom do dneška svědků dost jest na živě. Že pak arcipastýř zvěčnělý po smrti milého svého ceremonáře dp. Matějčka potřeboval nevyhnutelně spolehlivého, věrného, ve svatém obřadnictví důkladně vzdělaného a co do mravů bezúhonného kněze, vyvolil sobě kooperatora u sv. Ducha vp. Kalouse a tak se stalo, že tento opravdu ve všem zcela spolehlivý kněz zvěčnělého nej-

důstojnějšího p. kardinála Schwarzenberga na všech apoštolských jeho cestách po celé arcidiecési Pražské až do smrti jeho ve Vídni provázel, nejdříve jako ceremonář a o několik let později jako tajemník a posléze jako kanovník a latere, nebo tyto důstojnosti co tajemníka a pak co kanovníka staroboleslavského jakož i hodnost skutečného kněž. arcib. konsist. rady, udělil mu zvěčnělý arcipastýř za jeho povždy osvědčenou věrnost, všestrannou obezřelost, v pracích spolehlivost a vytrvalost, kněžskou horlivost a velikou dobročinnost. Ač mnohonásobné a často unavující bývalo zaměstnání jeho vedle arcipastýře tak rozsáhlé arcidiecése, přece neustával milovati kazatelnu a jakmile jen mohl, neodřekl nikdy kázání májová, poutní a postní; ano i duchovní cvičení konával mnohokrát studujícímu gymnasiu pražských, ba i duchovní cvičení alumnům a kněžím z arcidiecése v pražském semináři česky a německy ochotně, rád, horlivě a s velkým nadšením i úspěchem duchovním činil, nebo dokončiv kázání, exhorty, meditace, zasedal, aby konal službu samaritánskou ve zpovědnici. Není zajisté v celé arcidiecési, kterou za 21 let svého pobytu v rozličných výše zmíněných úřadech u zesnulého arcipastýře a nyní u našeho nejdůst. p. kardinála po dvakrát již procestoval, není zajisté fary, které by neznal, není kněze a alumna, s kterým by byl dobrotivě a laskavě neobcoval a v záležitostech nejtěžších jako rádce nejednal a to budíž ku cti a chvále jeho veřejně známo, že milován, ctěn a vážen je stejně jak od kněží tak alumnů i laiků Čechův i Němců. A to padá za duň našich rozháraných zajisté velice na váhu. Jest to znamení, že je prochnut pravým duchem katolickým a apoštolským, který vznesl se na něho u hrobů svatých kníží apoštolských v Římě, které po třikrát v 25 letech požehnaného svého kněžství navštívil a třikrát žehnán byl od náměstků Kristových, jednou od papeže slavné paměti Pia IX. a dvakrát od velikého nynějšího papeže Lva XIII., kterýž tohoto věrného a obětavého průvodce J. Emin. našeho nejdůst. p. kardinála hrab. Schönborna dříve svým komořím, posléze domácím prelátem jmenoval. — Je tudíž uprázdňený stolec světícího biskupa v Praze zadán muži podle srdce Božího, jemuž z plna srdce voláme: „Ad multos annos!“

— **Děkanem** metrop. kapitoly u sv. Víta na Hradě pražském zvolen nejdůst. pán Monsignore Antonín Hora, prelat scholastik a král. kanovník II., generální vikář Jeho Emin. nejdůst. pána Františka de Paula, kardinála Schoenborna, kněžete-arcibiskupa pražského, apoštolský prelat protonotář ad instar participan-

tium, majitel záslužného kříže „pro Ecclesia et Pontifice, kand. doktorátu bohosloví atd. Nový nejdůst. p. děkan narodil se 15. listopadu 1824 v král. městě Velvarech. Studia gymnasijsní započal r. 1835 v Litoměřicích a ukončil na akademickém gymnasiu v Praze r. 1841, načež absolvoval v Praze do r. 1843 dva ročníky filosofie. V říjnu r. 1843 vstoupil do kníž. arcib. semináře pražského a ukončiv studia bohoslovecká byl 9. prosince 1847 od tehdejšího světitelého biskupa Františka Viléma Tippmanna na kněze posvěcen. Jako kněz působil nejdříve v duchovní správě v Brandýse na Labi a sice až do 1851, načež stal se vychovatelem knížete z Oettingen-Wallersteina, nyní panujícího Karla Bedřicha. Roku 1861 jmenován byl msgr. Ant. Hora sekretářem arcibisk. soudu manželského při kníž. arcib. konsistoři, r. 1862 radou diecésního i metropolitního soudu manželského a spolu čestným konsistorním radou, r. 1864 ordinariátním komisařem některých středních škol pražských, r. 1868 sekretářem kníž. arcib. konsistoře a r. 1870 radou nově zřízeného soudu duchovního pro záležitosti sporné a disciplinární. Členem metrop. kapitoly stal se dne 25. března 1871, kdy jej J. Vel. císař František Josef I. jmenoval královským kanovníkem při téže kapitole. Jako kanovník byl od 14. května 1871 skutečným konsist. radou, od 9. června téhož roku členem c. k. zemské školní rady, od r. 1875 kancléřem, na to od r. 1884 generálním vikářem arcidiecése pražské a po smrti Jeho Emin. nejdůst. p. kardinála Bedřicha, knížete ze Schwarzenbergu zvolen nejdůst. metrop. kapitolou kapitulním vikářem a správcem arcidiecése sede vacante; mimo to jest msgr. Ant. Hora od r. 1883 poslancem kurie velkostatecké na sněmu království českého. Přejme novému nejdůst. p. děkanovi, aby mu dobrotitivý Bůh popráhl té milosti, aby z této vysoké důstojnosti ve zdraví a spokojenosti dlouhá léta mohl se těšiti.

— **Duchovních cvičení** konaných letošního roku od 24. do 28. srpna účastnili se za přítomnosti Jeho Emin. nejdůst. pana Františka de Paula kardinála Schoenborna knížete-arcibiskupa pražského a za vedení vdpp. P. Lucy a S. Teresie Ord. Carmelit. a P. Widmanna Frant. S. J. dpp.: Bárta J., kapl. Budyň, Bečvář Frant., katech. Vinohrady, Bica Frant., katech. Kladno, Binder J., místoředitel semináře Praha, Blažek Jak., kapl. Rothschönburg, Blažko Fr., far. Noutonice, Botschan V., farář Frauenreuth, Brehm Ant., děkan Chýže, Brun Ondřej, děkan Svojsín, Brusák J., koop. Bezdědice, Budka Frant., koop. Kladruby, Dědek J., ceremoniář Praha, Doubrava J., řed. semi-

náře Praha, Ebenstreit Vojt., far. Svěmystice, Erhart V., prof. Rakovník, Farský J., spirit. Praha, Foret Al., kapl. Karlín, Frank J., katech. Plzeň, Haberl P., far. Kozolupy, Habla J., kat. Planá, Hacker Ondř., far. Treunice, Hauer J., katech. Cheb, Havlák V., kapl. Smečno, Havlů Jan, far. kanovník Praha, Havránek J., prof. Praha, Hess Ondř., Slavkov, Hess V., far. Königswart, Hornsteiner M., kanov. Praha, Churý J., kurát Dobřany, Ježek J., prof. Praha, Jilek V., far. Petrovice, Jordán M., katech. Smíchov, Juřica Em., katech. Nelahozeves, Kalous Ferd., prelát Praha, Kocmich M., katech. Smíchov, Köhler B., katech. Plzeň, Konečný J., koop. Benešov, Korynta V., kapl. Volšov, Kořan F., kanov. St. Boleslav, Kotrba Jul., far. Wildstein, Koukl V., far. N. Mitrovice, Kozler Ant., far. Hostomice, Královec J., katech. Kladno, Kraus J., far. Bělce, Krčmář Aug., far. Nové Hamry, Krieglsteiner Jiří, kapl. Cheb, Kubín Fr., far. Lehenstein, Kugel J., kapl. Vejprnice, Kuhn J., katech. Cheb, Kunz V., děkan Toužim, Kur M., far. Škramník, Landa J., katech. Roudnice, Langhaus Val., far. Jesná, Láska G., kapl. Pláňany, Lefler V., far. Roudnice, Lehner Frant., Ostrov, Lihne F., far. Dotterwies, Liška K., kapl. Hostivice, Loskot Frant., prof. Příbram, Mačí J., kapl. Třeboratice, Maleček J., prof. Praha, Marek Fr., far. Seify, Marek V., děkan Lochovice, Mareš V., far. Lubenec, Mašek B., katech. Karlín, Matějka J., farář Bratronice, Müller J., děkan Hořovice, Müller M., farář Mühlbach, Nesvetha J., far. Donavice, Nittel J., katech. Praha, Novotný R., katech. Libeň, Oehm V., prof. Příbram, Pacht J., ceremoniář Praha, Pekař F., kapl. Praha, Penz A., katech. Kladno, Pícká J., kapl. Budyň, Pilát P., kanov. St. Boleslav, Plzák J., katech. Praha, Podlaha A., adj. theol. fakulty Praha, Pokorný Fr., far. Outvin, Příbyl Em., kapl. Vrané, Prskavec J., far. Tisov, Ptáček J., kapl. Dobřejovice, Reinl J., katech. Kraslice, Riedl Fr., far. Lichtenstadt, Proscher J., far. Bečov, Rosner J., arciděkan Falknov, Rotta J., kapl. Čížkov, Řihánek J., prof. Příbram, Scherzer Ant., ředitel konviktu Stříbro, Schmidt F., kapl. Bor, Schmidt O., kapl. Nové Město, Schneidr A., far. Mořidly, Siegl T., far. Liebenstein, Schön J., far. Kdyně, Šnep J., far. Zlíchov, Sper F., kapl. Cheb, Soldát Al., místoředitel semináře Praha, Spěšný K., kapl. Stříbro, Spotka J., far. Gossengrün, Springer J., farář Skapec, Steiner J., katech. Cheb, Stinocher Ig., katech. Holešovice, Stingel J., far. Sv. Kříž, Strasser J., katech. Praha, Strážek Aug., kapl. Plzeň, Suchý Fr., katech. Praha, Šimáček V., katech. Plzeň, Štella K., katech. Kolín, Tykal V., katech. Kladno, Tippmann K., prof. Praha, Trnka

F., katech. Kolin, Uher J., katech. Plzeň, Všechal J., duchovní Smíchov, Veis J., kapl. Hostivař, Vápeník A., katech. Slaně, Vimr K., katech. Dreihaken, Vocilka F., katech. Slaně, Vondruška K., koop. Praha, Vřešťál A., prof. Praha, Wagner Ondř., far. Rešvice, Wohlmann A., prof. Praha, Wunsch A., ceremon. Praha, Wuschanski J., kanovník Praha, Zehnder B., katech. Veltrusy, Zykan V., katech. Vinohrady, Žák Fr., koop. Vinohrady.

Osobní věstník duchovenský

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

vdp. dr. Jan Sedlák, kanovník metrop. v Praze, jmenován skutečným kn. arc. konsist. radou;
p. Václav Schreiner, far. v Černošíně, a
p. Jos. Kirchner, far. Kozolupský na odpoč., jmenování kn. arc. notáři;
p. Alois Piskáček, far. v Středoklukách, jmenován sekretářem při kn. arc. konsistoři;
p. Jos. Mertin, far. ve Wölfelsdorfu v hrabství Kladském, obdržel Exposit. canonice.

Ustanovení jsou:

P. Augustin Kadlec, kněz řádu sv. Domin., za koop. u sv. Jiljí v Praze;
p. Václ. Kotáb, far. v Rešoblavech, za faráře v Tuřanech;
P. Ferd. Walz, kněz ř. Praem. v Teplé, za realn. admin. v Uherci (Anherzen);
p. Frant. Vit, far. v Srbči, za far. v Kornouze;
p. Fr. Copek, kapl. v Černošíně, za II. kapl. v Selci;
p. Jos. Fabian, koop. v Niklasbergu, za koop. v Uhl. Janovicích;
p. Jos. Lev, kapl. v Uhl. Janovicích, za II. kapl. v Uhříněvsi;
p. Karel Liska, kapl. v Schmiedebergu, za kapl. v Dejšíně,
p. Fr. Jiroušek, koop. v Platu (Platten), za koop. v Bělé;
p. Jos. Pánek, kapl. v Lošanech, za koop. ve Vepřku;
p. Karel Procházka, kapl. Noutonický, za interk. admin. v Středoklukách;
p. Josef Ptáček, zám. kapl. v Dobřejovicích, za kapl. v Předměřicích;

p. Alois Šmakal, admin. v Zdebuzevsi, za zat. katech. ve Vlašimi;
p. Karel Vimr, koop. v Třeb. Sekerách (Dreihacken), za kapl. v Hořelici.

Novosvěcenci:

p. Jos. Bronec, za zat. kapl. v Krásné Hoře;
p. Alois Červenka, za koop. v Abertánech;
p. Fr. Gandl, za koop. v Platu (Platten);
p. Frant. Herman, za koop. v Třeb. Sekerách (Dreihacken);
p. Karel Janda, za koop. v Schmiedebergu;
p. Eman. Jurica, za katech. v klášteře v Ne-lahozevsi;
p. Matěj Kožišek, za koop. v Měděnci (Kupferberg);
p. Jan Nosek, za kapl. v Černošíně;
p. Josef Řeháček, za koop. v Luku;
p. Leop. Schopf, za koop. v Niklasbergu;
p. Josef Soukup, za kapl. v Chlumu;
p. Ferd. Sudek, za kapl. v Arnoštovicích;
p. Bedř. Stamfest, za zat. katech. v Libni.

Ustanovení v hrabství Kladském:

p. Fridolin Kolbe, kapl. v Kladsku, za lokalistu v Nieder-Schwedeldorfu;
p. Frant. Kuschel, kapl. v Landecku, za kapl. v Kladsku;
p. Karel Hoffmann, neom., za kapl. v Landecku;
p. Arnold Wachsmann, kapl. v Neurode, za kapl. v Habelsdwerdtu;
p. Eduard Hein, neom., za kapl. v Neurode;
p. August Heinze, neom., za kapl. v Oberhannsdorfu;
p. Bruno Jüttner, neom., za kapl. v Niederhannsdorfu.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Kliment Porstner, far. ve Vorlíčkách, 28. srpna 1891, (nar. 6. listop. 1860 v Jedlově, vysv. 5. července 1885);
p. Frant. Kozák, děkan v Branně, 20. srpna 1891, (nar. 2. října 1826 v Jičíně, vysv. 4. listop. 1849).

Ustanovení jsou:

p. Petr Slavík, zám. kapl. v Náchodě, za far. do Něm. Prusnice;
p. Jindř. Kuczej, kapl. Dubenecký, za far. do Lanžova.

OBSAH: Kázání na den narození Panny Marie. — Kázání na den jména Panny Marie. — J. M. Monsignoru Ferd. Kalousovi. (Báseň.) — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokrač.) — Hřichové a pokuty. VII. Lenost. Povídka. — Dopis. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupečů.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Ř e ě,

kterouž o prvotínách novosvěceného kněze
Karla Štelly dne 3. srpna 1890 konal Jos.
Smělý, farář v Ratenicích.

„Ó Hospodine, já jsem slu-
žebník Tvůj a syn služebnice
Tvé. Roztrhl jsi vazby mé:
Tobě obětovati budu oběť
chvály a jméno Hospodinovo
vzývati budu.“

Žalm 115, 16. 17.

Velepamátanou, vzácnou slavnost slavi
dnes osada zdejší. Neboť není pamětníka
toho, že by rodák této osady a obce kně-
zem se stal. Snad sama vševládoucí Pro-
zřetelnost Boží tomu chtěla a to způsobila,
aby z osady této vyšel kněz a vyšlo snad
více kněží po znovuzřízení duchovní správy
v této osadě, kteráž ztrativila samostatnou
správu duchovní — za dnů otce vlasti
Karla IV. původně zřízenou (r. 1352) —
obdržela opět prvního správce duchovního
r. 1877.

V třináctém tedy roce poznovu zřízení
zdejší farní osady vychází z osady té první
dělník na vinnici Páně, první kněz vp.
K. Š., kterýž se v obci této v den sv.
Apollináře, bisk. a muč. r. 1865 byl na-
rodil a po výtečně odbytých osmiletých
gymnasijních studiích a po čtyřletých boho-
vědných studiích na kněze posvěcen byl
právě o minulé neděli dne 27. července.

Jmenovaný novosvěcenec slavi dnes
své kněžské prvotiny, t. j. bude poprvé ve
svém kněžském životě obětovati Bohu nej-
dražší oběť nového, zákona, bude sloužiti
první mši svatou. Ó jak vzácná a památná

to slavnost pro kněze samého i pro osadu,
v kteréž se byl narodil. Jak drahá ta prvá
oběť novokněze před obličejem Božím!
Jestliže již v zákoně starém měl Hospodin
zalíbení na prvotínách lidí — chtěl pů-
vodně, aby prvorození stali se Jeho sluhy
— kněžími; jestliže Bůh měl zalíbení na
prvotínách zvířat a na prvotínách rostlin-
stva, obilí, vína a oleje — přikázal, aby
mu tyto prvotiny zvířat i rostlin byly obě-
továny na důkaz, že Jemu náleží všechno:
s jakým teprv zalíbením pohlíží Bůh Otec
na první novozákonnou oběť novokněze,
kterýž po prve chléb a víno v tělo a krev
Ježíše Krista proměňuje a tělo a krev Páně
Bohu Otci obětuje za blaho živých a za
občerstvení a pokoj věčný duší očištcových.
A proto jest také, př. dr., den první mše
svaté každému novosvěcenému knězi nej-
slavnějším a nejradostnějším dnem jeho
života, i může v tento den novokněz prá-
vem zvolati s pěvcem královským: „Ó Ho-
spodine, já jsem služebník tvůj a syn slu-
žebnice tvé! Roztrhl jsi vazby mé, kteréž
mne k světu poutaly: Tobě obětovati budu
oběť chvály a jméno Hospodinovo vzývati
budu!“

První tedy mši sv. bude obětovati
dnes první kněz vyšlý z této osady. Mně
pak, jehož prozřetelnost Boží za prvního
faráře této osady povolala, mně, kterýž
jsem tohoto novosvěcence do studií gymna-
sialních a bohosloveckých uvedl, mně táž
Prozřetelnost uložila jaksi za povinnost,
abych jeho první mši sv. přiměřenou řečí
oslavil. Doufám, že za pomoci Boží dosto-
jím tomuto úkolu, když k spasitelnému
poučení posluchačů svých dnes o tom pro-
mluvím, kterak život katolického kněze

vypodobněn jest mši sv. a kterak navzájem mši sv. život kněze vypodobňuje. —

Mše sv., kterouž Spasitel za novozákonnou oběť byl ustanovil a sám první sloužil při poslední večeři a kterouž apoštolům sloužití rozkázal říka: „To čiňte na mou památku,“ mše svatá je středem a sluncem veškeré bohoslužby v církvi Kristově. Mše sv. všemi obřady svými, z nichž ty nejhlavnější pocházejí z doby apoštolské, představuje nám celý život a působení Krista Pána, s nimž mají spolupůsobiti biskupové a kněží jakožto Jeho náměstci a služebníci. A proto jest i život kněze katolického jaksi vypodobněn mši svatou a navzájem život kněze vypodobňuje mši svatou.

Prvá část mše sv. až do evangelia jest jaksi částí připravující na hluboké tajemství nekrvavé oběti Kristovy. I vypodobňuje tato přípravná část mše sv. dlouhou dobu přípravnou, v nížto se budoucí kněz připravuje na své posvěcení a na úřad kněžský. V církvi katolické nemůže nikdo na kněze posvěcen býti bez předchozího klassického vzdělání studii gymnasiálními, po osm let trvajících. Pro veliký počet studujících gymnasiálních a pro veliký nával jich do kněžských seminářů připravuje nyní do semináře — ústavu vychovatelského pro kněze — přijatí z pravidla jenom ti, kteří tak zv. maturitní zkoušku odbyli s vyznamenáním a od svých duchovních správců dobře a snažně odporučeni jsou. Čekatelé stavu kněžského do semináře přijatí musí po 4 roky konati důkladné a těžké studie bohoslovecké a podstoupiti mnoho zkoušek; dále musí do stavu duchovenského přijatí býti tak zvanými postřížinami, pak musí přijmouti čtyři nižší svěcení, pak dvoje vyšší svěcení na podjáhensství a jáhensství, a po těchto, abych tak řekl, stupních vystupují posléze ku posvěcení na kněžství.

V přípravné části mše sv. modlí se kněz střídavě s lidem nebo s ministranty před stupni oltáře žalm 42.: „Sud' mne, Bože, a rozežnej při mou, z lidu nesvatého, od člověka nepravého a lstivého vytrhni mne.“ Pak modlí se kněz a za nim lid nebo ministranti obecnou zpověď, po krátké pak modlitbě vstupní, zvané introit volá kněz střídavě s lidem zastoupeným ministranty třikráte „Pane smiluj se,“ třikráte „Kriste smiluj se“ a opět třikráte „Pane smiluj se.“ Žalmem i obecnou zpovědí i prosbou „Pane smiluj se,“ „Kriste smiluj

se“ je vyznačeno, že kněz i lid potřebují Božího milosrdenství a smilování: kněz k důstojnému sloužení mše sv. a lid k platnému dosažení užitek této oběti.

Po „Kyrie elejson“ následuje radostný slavo zpěv „Gloria in excelsis Deo,“ t. j. „sláva na výsostech Bohu,“ kterýž slavo zpěv vyznamenává narození Spasitele světa, Syna Božího vtěleného, a radost andělů nad Jeho narozením na tento svět. V životě pak kněze vypodobňuje „Gloria“ onu dobu, kdy čekatel kněžství přijímá svátost svěcení kněžstva, a vyznačuje „gloria“ i radost andělů nad těmi, kteří svěcením na kněze stávají se služebníky Kristovými, rozdávací tajemství Božích a hlasateli Kristova učení a Kristova pokoje všem lidem dobré vůle.

Po „gloria“ je modlitba případná k neděli neb svátku, po níž následuje čtení epistolní buď z písem sv. starého zákona anebo z listů, které psali někteří sv. apoštolé křesťanským osadám od nich zřízeným a křesťanům vůbec.

I. Poněkud již epistola a zvláště sv. evangelium, po ní následující, vyznačuje učitelský úřad kněze katol. Již jahnové a ještě více kněží církve Kristovy jsou svým posvěcením od biskupa k tomu splnomocnění, poslání a povolání, aby mládeži i dospělým kázali pravdy Kristova učení, pravdy věroučné i mravoučné, aby nevěru a bludy falešných proroků slovem Božím vyvraceli a potírali. Kněží tedy posvěcením svěřen jest úřad učitele pravd Kristových podle Jeho slov řečených apoštolům a nástupcům jejich: „Jdouce, učte všecky národy, kritice je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv.: učíte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám“ (Mat. 28, 19. 20.).

Jak důležitý jest tento učitelský úřad, kterýž mají kněží hlášením pravd Božích i životem sporádaným dle těchto pravd konati, vysvitá ze slov Kristových k apoštolům: „Vy jste sůl země. Jestliže sůl zmařena bude, čím bude soleno?“ (Mat. 5, 13.) „Vy jste světlo světa“ (Mat. 5, 14.). Co by bylo z lidí bez poznání pravd Kristových věroučných a mravoučných, to lze nejlépe viděti na pohanských divoších, kteří pravdy Kristovy dosud nepoznali, to viděti i na křesťanech, kteří pravdy Kristovy buď málo znají, anebo znají, ale nezachovávají.

I kterak si váží nejedni lidé hlasatelů pravdy, pokoje a spásy? Mnohý mudrants

trousí rozumem a mluví: „já nepotřebuji kázání, já dávno vím, co se káže.“ Kdo tak mluví, dává si sám vysvědčení chudoby ducha. Vždyť mnohý učený professor, který celičký čas neslyší kázání a nečte žádnou knihu náboženskou, zapomene pravdy sv. náboženství a neví z katechismu ani tolik, co ví pilný školák. Kněz sám musí mnohdy dlouho přemítati a rozjímati o tom, co by měl kázati a co by nejlépe prospělo k duchovnímu poučení, vzdělání a polepšení křesťanského lidu. Mnohému zase kazatel se nezachová, ať káže o víře neb nevěře, o člancích víry neb mravů, ať káže o kterémkoli Božím neb církevním přikázání, o kterémkoli hříchu nebo etnosti. O tom všem ale musí kněz kázati a musí kázati vždy pravdu. I kdo na světě by lidem pověděl pravdu, kdyby ji neměl hlásati kněz? Pravda však plodí často nenávisť a pro pravdu se lidé nejvíce hněvají; avšak jediná pravda může lidi osvoboditi od otročení ďabla, od hříchů. A proto kdokoli se cítíš kázáním dotknut, buď alespoň tak chytrý a neprozrazuj se, že jsi vinen, naprav raději dle kázání život svůj a pravda tě osvobodí. „Pravda nezná ustoupiti zlobě, kdo ji laje, ten ji zastává, ke cti jsou jí slova rouhavá, křik a hana hlupců ku ozdobě. Pravda jest jak cedry na Libanu: ti, již na ni dují větrové, víc jen šíří vonnou její mannu.“ Proto musí kněz pravdu kázati, ať se lidem líbí nebo nelíbí. Proto jest každému pravému knězi a bude i Vám, bratře, řídit se v úřadě kazatelském slovy sv. Pavla: „Kdybych se ještě lidem zaliboval, nebyl bych služebníkem Kristovým“ (Galat. 1, 10.). A bude Vám řídit se slovy téhož apoštola: „Kaž slovo, nabízej v čas i v nečas, třesei, pros, žehři ve vši trpělivosti a učení“ (II. Timot. 4, 2.).

Po evangelium modlí se kněz častěji při mši sv. „credo“, t. j. vyznání víry tak zv. konstantinopolské, kterýmž „credo“ projevuje kněz i lid, že učení Paně v evangelích obsažené za pravdu mají a neohroženě vyznávají chtějí.

II. Po „credo“ přichází hlavní a podstatná částka mše sv. — obětování. Nejprve obětuje kněz Bohu jedinému chléb a víno. Tyto dva dary obětní se pak při konsekraci před pozdvihováním zrušují ve své podstatě a proměňují se mocí Ducha sv. v pravé a živé tělo, v pravou a živou krev Kristovu, jakmile vyřkne kněz nad ohlebem slova Kristovo: „Totot jest tělo

mé“ a nad vínem: „totot jest krev má.“ Od této pak chvíle obětuje se na oltáři Bohu Otci již ne pouhý chléb a pouhé víno, nýbrž tělo a krev Krista Ježíše, obětuje se sám Kristus Pán s božstvím a podstatou svého člověčenství přítomný pod podobami chleba a vína. Toto obětování živého těla a krve Paně děje se až do modlitby Paně „Pater noster“, „Otče náš.“

Tato hlavní část mše sv. — obětování vyznačuje druhý úřad kněží Kristových — úřad kněžský, kterýmž zmocnění jsou novozákonnou obětí dle Kristova rozkazu konati a sv. svátosti udělovati. Toto obětování při mši sv. také vyznačuje, že celý život kněze katolického je stálá obět — obětování.

1. Kněz katolický koná nejprve obět mše sv., při níž se tentýž Kristus obětuje, který se obětoval na kříži. Rozdíl jest jenom ten, že na kříži tekla krev Paně, při mši sv. však se neprolévá, že Kristus na kříži umřel, při mši sv. však neumírá, smrt Jeho se toliko naznačuje dvěma oddělenými, rozdílnými podobami. I zdaž může býti oběti milejší Bohu Otci nad obět Jeho vtěleného Syna? Pro tuto nejdražší obět shovívá zajisté Bůh Otec hřešícímu lidstvu a udržuje déle tu hříchy porušenou zemi, která k nepoznání bude změněna přede dnem soudným. Právem nazývá jeden církevní učitel mši sv. mocnou oporou vratkého světa.

2. Kněz katolický koná dále obět modlitby, modlí se co den téměř dvě hodiny církevní hodinky, modlí se za všechny věřící, za spravedlivé i hříšníky, modlí se i za ty, kteří se málo anebo nic nemodlí. I tato církevní modlitba kněží odvrací od lidu Boží hněv a vyprošuje požehnání Boží.

3. Kněz katolický dále přináší obět zdrženlivosti a panické čistoty, žije v bezženství bez rodiny. Lidé tělesní a chlipní nemohou ovšem pochopiti, jak může kněz zachovávat zdrženlivost a čistotu, nechtějí tomu ani věřiti; a není také divu; vždyť „kdo v té peci bývá, jiného zvláště kněze tam stihá.“ Avšak kněz může jim říci se sv. Pavlem: „Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje“ (Filip. 4, 13.) a kterého každodenně přijímám skrytého ve svátosti. Jinověci rádi mluvívají proti bezženství katol. kněží; avšak právě toho bezženství jest nutně zapotřebí, aby katol. kněží mohli přinášeti

4. čvrtou největší obět vlastního života. Dobrý pastýř dává život svůj za ovce

své. Kněz katolický musí i v noci vstáti, aby zaopatřil nemocného sv. svátostmi, a nesmí se štititi zaopatřovati i nemocné nakažlivou nemocí, byť to sám smrti zaplatil, jak se již častěji přihodilo. Najdeme takovouto obět u nekatolických kazatelů? Nikoli. Jsouce ženatí bojí se zaopatřovati nemocné, proto s epístolou sv. Jakuba zavrhli i svátost posledního pomazání a ne drží vůbec na zaopatřování nemocných. A což teprv, kdyby vypukla nakažlivá nemoc, který pak z kazatelů nasadil by svůj život? Tak zůstávají nekatolici v nejtěžší době života bez duchovní útěchy a posily. Když r. 1866 zuřila v St. Louis v Americe cholera, že byly přeplněny všechny nemocnice, neukázal se v nemocnicích ani jeden duchovní správce protestantů, metodistů, Řeků a j., ač mnozí nemocní těchto vyznání žádali si zaopatření. Jenom katolíci duchovní zaopatřovali cholerou onemocnělé katolíky. Vída to vrchní lékař jedné z největších nemocnic, ač byl sám nevěřící, zvolal: „Jestli která víra pravá, jest to zajisté katolická, která své kněze podněcuje k takovým obětům.“

5. Kněz katolický přináší konečně obět almužny. Na kněze nepříjdou jen obyčejní žebráci a domácí chudí, na knězi se žádají podpory ke všem možným dobrým a zbožným účelům. Na knězi chce každý, aby daval, ale málo je těch, kteří knězi co dají. Na oltář ďáblův, na pýchu, nádheru, opilství, obžerství, karban a j. neplechy obětuje mnohý mnoho, nelituje vydání. Má-li však knězi něco obětovati za namahavé výkony, za to, že pro své pohodlí nechal kněze zbytečně čekati a hladověti, nejraději by kněze odbyl málem nebo ničím. A přec di apoštol národů (I. Kor. 9, 11. 13.): „Ponevadž jsme vám duchovní věci rozšiřovali, veliká-li to věc, žneme-li vaše tělesné. Zdalíž nevíte, že, kteří oltáři slouží, z oltáře díl mají?“ totiž z darů obětních, které prvotní křesťané přinášovali k sloužení mše sv. a k výživě kněží. Obětování tedy při mši sv. vyznačuje mnohé oběti kněžského života.

III. Třetí část mše sv. od modlitby Páně „Otče náš“ až do konce mše sv. vyznačuje třetí úřad kněze — pastýřský či královský. Tento pastýřský úřad ukládá kněžím povinnost o to svědomitě pečovati, aby lidé pravou víru Kristovu poznali a vynávali, aby Boha ctili a chválili, aby Bůh svou milostí přebýval a královal v srdcích lidských, aby lidé vůli Boží, při-

kázání Boží plnili, aby sobě odpuštění hříchů svých vymáhali sv. zpovědí, aby duše své živili a posvěcovali chlebem nebeským — tělem Kristovým, a tak prostředkem sv. zpovědi a sv. přijímání ve všech zlých pokušeních obstáli a toho nejhoršího zla — těžkých hříchů zbaveni byli. Ukládá tedy pastýřský úřad kněžím o to pečovati, aby prosby „Otčenáše“ od křesťanů byly nejen modleny nýbrž i plněny a tak od Boha byly vyslyšeny. Aby pak knězi tuto povinnost pastýřského úřadu konati mohli, mají a musí míti právo a moc ustanovovati a nařizovati vše, co by sloužilo k oslavě Boha, k zvelebení víry, k udržení pořádku, kázně a mravnosti křesťanské. Kněží, zvláště faráři musí pečovati o pořádek v kostele, o pořádek při službách Božích, musí spravovati majetek, náčiní, roucha a všechny věci kostelní, musí pečovati o křesťanskou kázeň v rodinách a osadách. Proto řekl Pán Ježíš apoštolům a jich nástupcům: „Cokoli svázete, ustanovíte na zemi, bude svázáno, ustanoveno i na nebi.“ „Kdo vás slyší, mne slyší.“ „Jestliže pak kdo církve, t. j. představených církve, biskupů a kněží neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikan.“

I kterak se vede v nynější době knězi při konání jeho pastýřského úřadu? Splňuje se na nich proroctví božského Mistra: „V nenávisti budete všechněm pro jméno mé“ (Mat. 10, 22.). „Jestliže se mně protivili, i vám se protiviti budou“ (Jan 15, 20.). Bohužel, nejsou mnozí lidé v mnohem ohledu zvyklí žádnému pořádku, neznají a nechtějí znáti žádných zákonů! Vítají nového kněze faráře se slávou; jak ale začne žádati a dělati pořádek, začnou volati: „ukřižuj ho!“ Začnou kněze tepati jazykem nestoudným i tištěnými hanopisy! Mnohý žádá na knězi věci zcela nerozumné, věci, které jsou proti Božím, církevním i státním zákonům a proti svědomí kněze. Není-li kněz, jako že nesmí býti lidem v takových věcech po vůli, sklízí potupu a pohanění. Kněz však pravý si všech nezasloužených potup a příkoří mnoho nevšímne, půjde dále cestou zákona Božího jako měsíc, kterýž jde svou cestou dále i když na něj štekají psi. Ostatně neposlušnost a vzpoura proti kněžím a utrhaní jim nezůstanou bez pomsty Boží. Proto napomíná sv. Pavel: „Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni; oni zajisté bdí nad vámi jako ti, již mají vydati počet za duše vaše, aby to s radostí činili a ne se

stýskáním; nebo to by vám nebylo užitečné“ (Žid. 13, 18.). Podobně sv. Augustin napomíná: „Sluhům Božím neutrhujte; nebo neprospívá to utrhačím. Odměna služebníků Páně roste ovšem křivými pomluvami, ale roste také pokuta utrhačům.“ (De communi vita clericorum sermo II.)

Tak tedy mši sv. vypodobněn jest život kněží katolických a zvláště trojí úřad jejich učitelský, kněžský a pastýřský; a naopak zase život pravého kněze vypodobňuje mši sv.

Na konec nemohu se nezmíniti o dvou důležitých částkách a modlitbách každé mše sv. Jsou to „memento“ čili vzpomínka živých — před proměnou a pozdvihováním těla a krve Páně, a pak memento zemřelých — duší očistcových — po pozdvihování.

Při memento živých své první mše sv. děkujte, velebný bratře, Bohu trojedinému! Děkujte Bohu Otci, že stvořil vaši duši nesmrtelnou jako duše všech lidí a duši té sformoval a připojil tělo! Děkujte Synu Božímu, který Vás vykoupil a za kněze svého vyvolil, děkujte Duchu sv., který Vás dary a schopnostmi obdařil a posvětil! Vzpomeňte dále i na rodiče své, na tyto své nejvější dobrodince po Bohu! Vzpomeňte i na Jeho Eminenci, nejdůst. knížete-arcibiskupa světitele svého! Vzpomeňte i na sv. Otce Lva XIII. i na celou církev v době nynější těžce zkoušenou, od tajných i zjevných nepřátel podrývanou a pronásledovanou! Vzpomeňte i na mne svého někdejšího učitele náboženství! Vzpomeňte na všechny své příbuzné, na osadu zdejší i na celou vlast nyní tolik rozervanou a těžkými pohromami živelnými od Boha navštívenou.

Při vzpomínce zemřelých po pozdvihování vzpomeňte, velebný pane, na všechny duše očistcové zvláště na duše svých příbuzných a přátel, vzpomeňte na duši své v Pánu zesnulé zbožné babičky, která na smrtelném loži tím se těšila, že na její duši budou dva vnukové její při mši sv. pamatovati.

Mše sv. se ponejvíce končívá slovy: „ite missa est,“ t. j. „jděte, mše jest skončena,“ načež udílí kněz požehnání lidu ve jménu Trojice nejsvětější. Jako dnes, velebný pane, sloužiti budete první mši sv. ve svém kněžském životě: tak se vám, jako každému knězi, přiblíží den, kdy budete sloužiti mši sv. poslední, kdy posledně vyřknete „ite missa est“ a udělíte

posledně požehnání. I nemám pro vás, velebný bratře, jako sám pro sebe a pro všechny své spolubratry lepšího přání než toto: Kéž byste v poslední den svého života radostně mohl zvolati se Simeonem: „nyní propust, Pane, služebníka svého v pokoji; nebo viděly a uvidí oči mé spasení tvé.“ Až pak se duši vaší na věčnosti ukáže kníže pastýřů — Kristus, kéž k Němu můžete radostně zvolati: „Pane a Spasiteli můj, já byl v pozemském životě služebník Tvůj, já služebník Tvůj! Roztrhl jsi vazby těla mého: Tobě obětovati budu věčnou obět chvály a jméno Tvé budu na věky vzývati!“ A kéž Kristus budoucí soudce Váš i všech nás k slovům Vaším odpoví: „Nuže, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, ustanovím tě nad mnohem: vejdi v radost Pána svého!“ Amen.

K á z a n í

na neděli osmnáctou po sv. Duchu.

„Doufej synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“

(Mat. 9, 2.)

Jak potěšitelná jsou tato slova Pána Ježíše. Hle tu člověk šlakem poražený před očima jeho na loži ležící a Ježíš dí jemu: „Doufej synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Pán Ježíš odpouští mu hříchy a aby okolo stojící zakonníky přesvědčil, že má moc odpouštěti hříchy, řekl šlakem poraženému: „Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého.“ A proč by neměl míti moc odpouštěti hříchy, když má všecku moc na nebi i na zemi. Není On též, dle svědectví písma sv., Syn Boží a pravý Bůh od věčnosti? Neřekl sám veřejně: „Já a Otec jedno jsem?“ Zajisté, rozm. v Kr. Ale Pán Ježíš neodpustil jen tomu šlakem poraženému hříchy ale máme a nalezáme i mnohých jiných, jimž řekl: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji. Jdi a nehřeš více.“ Tak řekl též k Máři Magdaleně: „Proto žes milovala mnoho, odpouštějí se tobě hříchové mnozí.“ By ale i napotom k Bohu se obračející hříšníci milosti odpuštění hříchů dojíti mohli, odevzdal Pán Ježíš tuto moc svým věrným apoštolům: „Jakož mně poslal Otec, tak i já posílám vás. Přijměte Ducha sv., kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým je zadržíte, zadrženy jsou jim.“

Apoštolům tedy i náměstkům jejich odevzdal moc, odpouštětí hříchů těm, jenž kajícím srdcem pokání činí. Protož volá církev sv. k hříšníkům s upřímnou myslí k Bohu se vracějícím: „Doufej synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Nuže, hříšníci, důvěřujeme, že mohou nám hříchové naši býti odpuštěni. A kdy? Když se pravým úmyslem k Bohu obrátíme, o milost a odpuštění hříchů skroušeně žádáme, tu náměstek Boží, k tomu určený, kněz, odpouští nám hříchů, ukládá nám kající skutky dle potřeby a velikosti hříchů našich. Jsou pak kající skutkové tyto: Modliti se, postiti se a almužnu dáti. A v těchto třech všecky ostatní se obsahují. Než ale jaký má církev sv. účel, když skutky kající ukládá hříšníkům? Tuto otázku zodpovídati jest úlohou dnešní řeči mé.

Účel, za kterým církev svatá kající skutky ukládá, jest, I. aby hříšník sebe trestal a za hříchů zadošť činil; II. aby se stal opatrnějším před hříchem.

Pojednání.

Účel, za kterým kajícímu hříšníkovi skutkové kající se ukládají, jest, aby za spáchané hříchů sebe samého trestal. Neboť lépe jest, když hříšník, poznáváje provinění svá, sám sebe tresce a takřka sám nad sebou se mstí, než když nečině ničeho, tresty Boží očekává; neboť praví písmo sv.: „Strašlivé jest, padnouti v ruce spravedlivého Boha,“ Boha, který hříchů našimi rozhněván, ale žádným pokáním ukrocen nebyl. Protož nechť hříšník sebe tresce, dokud čas jest, nechť hledí provinění spáchaná nahraditi a odpuštění trestů časných od Boha si vydobýti. Proto jest jeden každý skutek kající pro hříšníka ustanoven. Nechť se modlí, postí, dává almužnu, vše státi se musí s tím úmyslem, aby Bohu všemohoucímu zadošť učiněno bylo. Překrásně dí sv. Rehoř: „Bůh žádný hřích nenechá bez trestu: buď hříšník sám sebe trestati a pokání sobě ukládati musí, nebo pomsta Boží zasáhne jej tresty svými nevyslovitelnými.“ Tak praví sv. Rehoř, jenž Duchem sv. osvícený nás k životu věčnému připravuje, onen sv. otec, jenž pro velikou moudrost svou zaslouhuje úcty i následování. A hle, pozorujice slova jeho, shledáme, že se spravedlností Božskou zcela se srovnávají. Neboť Bůh spravedlivě odměňuje a hříšníky tresce, tresce na tomto světě, tresce i na onom mnohém strašlivěji. Kdož tedy čině zlé, může očekávati,

že ujde spravedlnosti jeho? O marné pomýšlení hříšníce, jenž se domýšlí, že Bůh, onen láskavý Bůh, tebe trestati nebude. Marná nádeje, že milosrdenství dosáhneš, v hříchů jsa postavený. Veta hříšníce po tobě, pakli spolehaje se pouze na Jeho dobrotu, zákon jeho nohama šlapeš, příležitosti k pokání se zbavuješ. Veta po tobě hříšníce, jestli čině pokání domýšlíš se, že dosti jest na tom, když z hříchů svých se vyznáváš, za ně ale dosti učiniti se nevysnažíš. Ano, kř. m., strašlivý soud očekával by nás, kdybychom nečinili co věrní k Bohu obrácení hříšníci činiti mají. Chcemeli tedy trest a hněv Boží od sebe odvrátiti, chcemeli, by spravedlivá ruka, vztažená nad hříšnými hlavami našimi, změnila se v otcovskou dobrotivou pravici, sami na sobě hřích trestati musíme. A poněvadž příjemnost zlého k hříchů nás svedla, k hříchů, jímž Boha, Otce svého, jsme rozhněvali; tím nepřijemnosti života hříšného okusili, veliké nesnáze snášeti a trpěti musíme. Tu snad ale omámený rozumem slabým mohl by mnohý učiniti tuto namítku: Ovšem to by příslušelo činiti nám, kdybychom nevěřili v Spasitele světa, kterýž opustiv trůn věčný tělo lidské vzal na sebe a za nás umřel. Poněvadž ale Bůh hříchů celého světa vložil na jednorozeného Syna svého, poněvadž Ježíš Kristus poslušen jsa Otce svého nebeského z lásky k člověčenstvu vnesl hříchů naše a vinu jejich na dřvo kříže, smrt podstoupil a krev svou vylil za nás i za mnohé na odpuštění hříchů, tedy odňal od nás trest za hříchů nám patřící. Kristus Ježíš spravedlností božské zadošť učinil, proč bychom měli tedy my ještě za hříchů své dostiučiniti? Ovšem, kř. m., dobře pravíš, že my nebyli jsme v stavu spravedlnosti božské za hříchů své zadošť učiniti, ježto hříchové naši byli provinění proti neskončené velebnosti božské; pravda jest též, co pravíš, že jen Ježíš Kristus, Syn Boží, Bůh a spolu člověk, za hříchů naše již zadošť učinil a svou smrtí a krveprolitím vzal hříchů naše a smazal je tak, že spravedlnosti božské zadošť učiněno bylo. Než ale z toho všeho nenásleduje, že my již ničehož činiti nemusíme a přec před tváří božskou bez viny nalezeni budeme. Ježíš učinil, co my učiniti v stavu nikdy jsme nebyli; avšak co činiti můžeme, to máme také; neboť jen tímto způsobem dostiučinění Kristova hodnými se staneme, když činíme seč jest síla naše, podobnými staneme se Ježíši, jenž jest

hlava naše, ježto my hříšníci krvi jeho vykoupení, jsme údy Nejsvětějšího těla; on jest sám hlava, kteráž trním korunovaná nesčíslných bolestí přestála v domě Pilátově, jakož i na kříži. Jací ale bychom to byli údové, když bychom nechtěli činiti zadosť, když i hlava zadosť učiniti se nezdáhal. Z ohledu toho praví sv. Bernard: „Ošklivý pohled působí úd rozmařilý pod hlavou trním korunovanou.“ „Tedy jen tehdy, když s Ježíšem trpíme,“ praví sv. Pavel, „budeme jeho spoluúdvé, jen když jako on trpíme, s ním panovati budeme.“ Protož praví sv. Augustin: „Život polepšiti nepostačuje od hříchů přestati a za spáchané hříchy zadosť nečiniti bolesti vnitřní skroušenou modlitbou a obětí kajícího srdce.“ A protož uvažujice toto vše, hleďme spravedlnosti božské zadosť učiniti a poněvadž zcela to učiniti nemůžeme, činme aspoň tolik, seč jest síla naše, spojíce to co činíme a trpíme s nevyvážitelnými zásluhami Ježíše Krista, kterýmiž spojení skutkové naši mají zásluhy před Bohem. V tom ale, že kající skutkové ukládají se, by hříšník na světě sebe sám trestal, utvrzuje i sv. sněm Tridentský, poučující nás, „že ve svátosti pokání sice hříchové i tresty věčné nám bývají odpuštěni, časné ale vždycky se hříšníkovi ponechá, aby totiž trpě tresty časné Bohu nejspravedlivějšímu za hříchy své zadosť učinil.“ Příklad vyřčení tohoto máme patrný na Davidu králi, jemuž Bůh sice hřích odpustil, niemeně ale časné tresty na něho uvalil. Proto na křtu sv. všechny tresty odpouští nám spravedlivý Bůh, poněvadž sami dobrovolně zákon jeho jsme nepřestoupili, nýbrž dědičně hřích po prvních rodičích i tresty zaň jsme zasloužili. Mimo to Ježíš Kristus přišel, aby bránu života nám otevřel. Když ale hříšným životem opět sami cestu bezpečnou si uzavíráme a po nestejných cestách k hříchu a k záhubě kráčíme, tu sami hřešíce i tresty na sebe musíme vzíti, abychom rozhněvaného Otce udobřili, jeho milostí a darů zase hodnými se stali. V té však míře, v kteréž hříšník tresty sobě ukládá a skutků kajících na se bere, v té míře i spravedlivý Bůh tresty časné hříšníkovi odpouští. Protož praví písmo svaté: „Mírou, kterou měříte, bude i vám odměřeno; a dějepisec církevní Tertullianus píše o pravém pokání: „Bůh ušetří tebe hříšníce, jak daleko ty samého sebe šetřiti budeš.“ Nuže, kř. m., přijímejme skutky kající, náměstkem Kristovým v zповědnici

nám uložené, abychom vykonavše je s horlivostí samy sebe trestali a za časné tresty Bohu nejspravedlivějšímu zadosť učinili; ale přijmeme je i proto, abychom pamatujice na skutky kající stali se opatrnějšími před pádem a hříchem. A to jest druhý účel, za kterým skutkové kající ve svátosti pokání hříšníkům se ukládají, aby tak lehce nehřešil, nýbrž polepšení své vykonal. V tomto ohledu jest nám zvláště David krásným příkladem. David, dopustiv se velikého hříchu před Bohem i před lidmi řízením Božím, kterýž k němu poslal proroka Nathana, poznal provinění své a poznané litoval velmi; stále, jak sám vyznává, hřích jest před očima jeho a proto jediná jeho touha byla, by sobě milosrdenství božské vydobyl. Vždy pamětliv hříchu, jehož se dopustil, vždy více a více v ošklivosti má provinění své. Poznáv chybu učiněnou k Bohu se obrácí, Boha o milost a milosrdenství žádá. A když obdržel, co žádal, když splnil Bůh žádost jeho, tu bedlivě střeží slibu učiněného, z příležitosti se raduje a prostředků k otnostnému a bohobožnému životu užívá, hledě za hříchy své také zadosť učiniti; čině pokání, skutky libými Bohu zalíbiti se snaží. Tak činil Zachaeus, tak činila veliká hříšnice Magdalena, tak činili všickni, jenž hřešivše, od Boha se odvrátili, napotom však z tvrdého sna hříchů probuzení ctností sobě oblibili a kajícími skutky jakož i jinými činy život svůj Bohu zasvětili. A hle, Bůh je přijal na milost a slávu dal jim, odplatu za život jejich kající a ctnostný.

Tak, kř. m., musíme i my činiti, a hle toto vše působiti mohou skutkové kající, jenž se nám ukládají. Neboť kdykoliv je vykonáváme, upamatovati se musíme na hříchy, pro kteréž jsme je byli obdrželi. Upamatování toto ale nás povzbudí, bychom byli opatrní a hříchů se vystříhali. Nuže, jsou skutkové kající, jak jmenuje je sv. Bernard, „jsou lékem, by hříchem srdce raněné zléčili a veškeré pozůstatky hříchu vyplemenili.“ A jako úzda bujného oře krotí, by vždy v míře zůstal, tak kající skutkové vůli lidskou, jež se zprotivuje vůli Boží, krotí a na cestě ctnosti drží, od každého hříchu chrání. Nuže, my chceme použití prostředku výtečného k spasení našemu. A tak plníce, co Bůh skrze náměstky své na nás vzkládá, vykonávajice skutků kajících, můžeme slovy Kristovými se těšiti: „Doufej synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ Amen.

Maria přijala mrtvé Tělo Krista Pána ve svůj klín.

Jak hustý mrak, co obzor kalí,
že není vidět na krok dál —
tak na duši se tíha valí
co ve klín svůj teď Syna halí,
Jenž z lásky život dokonál. —

I líbá ztuhlé Jeho Tělo
a slzou myje uschlou krev,
pak v oko hledí, kteréž bdělo
nad námi z kříže než se smělo
uzavřít navždy — Božský zjev!

Teď konečně, ó chvíle dlouhá,
Marii vracíš klenot ten,
ježž dala zemi láska pouhá
však jemůž svět se krutě rouhá,
a opouští ho v hrozný den!

Než Krista srdce požehnané
víc rozedrán Tvůj svatý bok,
v němž kromě bolu láska plane
k té duši lidské, hříchem zklané,
Již Páně obmyl krve tok!

Ó přijmi také, Matko Boží,
tu moji duši ve svůj klín,
ať prázdná hříchů všeho hloží
své tužby však jenom složí
ve Syna Tvého kříže stín. —

I já jsem raněn vlastní vinou
však ne tak Kristus Pán můj byl —
i svaž jen duši mou jedinou
zde slzy svými, které plynou,
bych věčně v nebi Tebe ctíl!

Ó kéž ten pláč můj srdce vřelý
i duše prosba, kajný čin
ty hrozná rány Toho zcelí,
jenž v klínů Matky rozedřelý
má odpočinek — mrtvý Syn!

O pravém přátelství.

Přednesl v družstvu blah. Anežky České, spolku
pro křesťanské vychování dívek škole odrostlých,

Vilém Rubricius.

(Dokončení.)

Zbývá nám pojednati ještě o některých
návěstích a naučeních přátelství pravého,

jakož i o tom, kterak přátelé mají vespolek chovati se mají.

Přátelství nezbytně žádá všeliké i veliké vespolečné vzájemnosti mezi přátely, bez níž ni povstati ni trvati nemůže.

Tato vzájemnost jsouc pravého přátelství základem trvalým, stává se během času vždy vroucenější a upřímnější.

Všecky pocity a náklonnosti srdce jednoho přecházejí, aniž bychom o tom tušili, v srdce druhé.

Tak si přátelé praví jeden druhému všecky své žádosti a touhy, všecky byly i radosti vespolečně sdělují a vštěpují.

Vždyť bol, ať i krutý bolem jest jen z pola, když slzu stírá ruka příteleva.

A zářná radost radostí jest dvojitá, když vedle nás i přítel věrný stojí!

Toto vzájemné sdělování pocitů všech děje se zvláště, když přátelství naše zakládá se na vzájemné vážnosti, neboť tehda otevírá se srdce a vážnost vpouští tam vše, co přijde, štěstí i neštěstí, radost i žal.

Zásadou všeobecně uznanou jest, že k dokonalému přátelství patří rovnost stavu a stáří. V zásadě té jest mnoho pravidel. Leč dobře praví staré přísloví: „žádné pravidlo bez výjimky“. Jsouť přátelství pravá i mezi lidmi, kteří věkem i postavením od sebe valně se liší. Jedna příčina zjevu toho jest ta okolnost, že ve světě tom vyskytují se mladí starcové a staří jinochové.

Avšak nade vši pochybnost jest pozvešeno, že k pravému přátelství potřebí jest rovnosti zásad, myslí a citů, pak že křiklavá nerovnost duševního nadání i vzdělání jest pravému přátelství velice na úkor. Neníť naprosto možná, abychom v přátelství postrádali toho, co činí je zřídlem nejušlechtlejších požitků a ryziho blaha, to jest sdílení pocitů a jemné, opravdovým účastenstvím oslazené výstřahy.

A mohu z plna srdce přítelem nazývati toho, jemůž pocity moje úplně cizí jsou, jenž zůstává chladným a lhostejným, když duše má unesena jest citem nejvřelejším?

Avšak také mezi lidmi i stavem, stářím i vzděláním sobě rovnými spolehej na pravé a stálé přátelství pouze těch, již nepotácejí se návalem rozličných vrtůchův a rozmarů na všechny strany. Ói modlou jest lichá čest, zlato neb vlastní osoba, kdo zviklán jsa v zásadách a názorech má povahu nestálou, již lze jako vosku dáti tvar

libovolný — ten nikdy nemůže být pravým, věrným tvým přítelem.

Kdykoliv bys vyhledával sebezapření, obětavost, vytrvalost a pevnost opuštěn budeš takým přítelem! I domnívati se budeš, že jsi oklamán. Leč v pravdě sám jsi se oklamal, žeš nešetřil opatrnosti při uzavírání svazku přátelského.

Nalezl-liš pravého přítele, hled ho sobě jednáním svým udržeti.

Měj ho ve vážnosti i kdybys snad povýšen byl nad něho. Važ si ho, cti jej i když není ozářen zevním leskem.

Nehanbi se proto, že snad přítel tvůj méně jest otěn.

Avšak nepřej též místa závisti, kdyby jemu před tebou dána byla přednost.

Pevně přidržuj se jeho, aniž bys sám stal se mu obtížným.

Nežádej více od uého, nežli bys sám chtěl a mohl mu poskytnouti.

Ano, nežádej ani tolik, jestliže se ti přítel tvůj co do útloučnosti ve všem nevyrovná!

Ujmej se přítele v každém případě spravedlivě i poctivě. Nikdy neobjevuj se úsměv na tvých rtech, když ústa drzá za jeho zády činí sobě z něho laciné úsklebkky.

Opatrně a obezřele pouč jej o nebezpečí, jež ohrožuje jeho čest, avšak takým způsobem, aby týž nebyl nijak znepokojován.

Důvěra a upřímnost mají vždy panovati mezi pravými přátely.

Pravý přítel důvěrně a upřímně poučuje a vede svého přítele k pravé dokonalosti. Nejen slovy stále kázanými, nejen stálými výčitkami, leč slovy laskavými ze srdce vřelého plynoucími zdokonalíme přítele a zjednáme mír a klid duše jeho. Platí i zde zásada starošínská: „Aurea mediocritas“ — t. j. „zlatá jest střední cesta“.

Jestliže přítele stále jen káráme a nedostatky jeho mu vytýkáme, tož stává se týž konečně malomyslným a pozbývá vši sebedůvěry!

Tu dosáhli jsme pravý opak toho, čeho jsme dosíci hleděli.

My chtěli přítele k dokonalosti přivést, avšak neblahým přepínáním uvrhli jsme ho malomyslnosti pospas.

Přátelství takové, přestává být pravým přátelstvím. Nesmí a nemá pravý přítel příteli svému pochlebovati, avšak nesmí a nemá jej stále jen kárati! — Odhodlané zmužilosti jest potřeby, abychom pravdu mluvili i pravdu slyšeli bez výjimky, třebas i pravda ta byla krušná.

Než ale právo udělené přátelstvím, jímž dovoluje se otevřeně kárati a nezakrývati pravdy před přítelem, nevylučuje nijak naprosto útloučnou šetrnost, vzdálenou vši přikrosti a neprozřetelné trpkosti, nevylučuje nijak jistou umírněnost v kárání tomto.

Nezůstáváš-li věrným přítelem přátel svých i když si jich vzdálen a odloučen od nich, pak není přátelství tvé pravým přátelstvím! Uplně zanedbávání všelikého dopisování nepovažuj za maličkost, která se mezi přátely snadno odpouští.

Neboť jak můžeš nazývati přítelem toho, jemuž nechceš věnovati z celého života svého ročně jen několik málo hodin? Jakým právem můžeš žádati přátelství od toho, jež zanedbáváš takou měrou, že konečně ani neví, zdali jsi ještě na živě?

Necítíš-li po měsíce, ba celý rok potřeby, abys písemně pohovořil a poučil se s přítelem, pak nejsi přátelství jeho více hoden. Výmluva, že někdy po dlouhou dobu nejsme tak naladěni, abychom mohli myšlenky své v slušné formě na papír přenést, nemá tu platnosti nijaké. Vždyť dopis věrnému příteli není prací slohovou, uměle sepsanou. Každé slovo v dopise k příteli věrnému zračí život naší duše a jistě bude mu vítáno a utvrdí i povznese jej v přátelství našem!

V závěru jen ještě několik upomínek v památník pravého přátelství vepsati chceme.

Nesháněj se příliš úzkostlivě po přátelích.

Neohlížej se příliš dychtivě po každé vynikající osobě.

Nepachtí se po její náklonnosti.

Všeliká přemrštěná dotěravost, třeba v sebe lepším úmyslu, vzbuzuje obyčejně podezření i odpor.

Kdo tiše kráčí stezkou, na níž ho uvedly poctivost a rozumnost a zároveň má v prsou srdce vřelé, nábožné, cituplné a k sdílnosti nakloněné, tentž jistě nezůstane nepozorován aniž nevyhledáván!

Přítel pravý jest obrana mocná a kdož jej nalezl, nalezl poklad.

K příteli pravému nic nelze na světě přirovnati.

Není dostatečné váhy ni zlata ni stříbra, jež by vyvážíla cenu pravého přítele!

Přítel pravý jest lékařem života i nesmrtelnosti a kdož bojí se Pana jistě naleznou jej.

Tuť tedy hlavně jde o mravní naše

zdokonalení, pro něž nám takového přítele pravého nevyhnutelně jest třeba.

Pravý, věrný přítel bude nám pokladem moudrosti v našem utrpení a zármutku. Pravý, věrný přítel bude nám hojícím balsamem v neduzích duševních. Pravý, věrný přítel bude nás varovati a stříci zlého.

Onť oblaží nás v štěstí a nedopustí, aby neduhy naše byly k smrti! — Ale, kdož pak nalezne takového pravého, věrného přítele? Pravil jsem již. — Ti, kteří se bojí Pána, to jest: lidé pokorní, kteří horlivě upřímně snaží se prospěti v dokonalosti své duševní.

Poněvadž tedy jest věcí důležitou, míti pravého přítele, tož prosme vroucně Boha, aby nám dal takového, a nic nepochybujeme, že by nás nevyslyšel. Neboť byť by nám měl poslati i anděla svého, jako mladému Tobiašovi, dá nám jistě pravého a dobrého přítele!

Nastínil jsem Vám, dívky milené, zběžnými jen nárysy ne obraz, leč pouze náčrt obrazu přátelství pravého, přátelství svatého! Ze srdce upřímného přeji Vám všem, abyste v žití svém obklopeny byly jen přátely pravými, upřímnými a dobrými.

Když pak jednou pouť života vezdejšího ctnostně i šťastně dokonáte, tamo v říši nadhvězdne společně s pravými přátely svými jistě naleznete v Bohu svém vrchol přátelství nejčistšího, to jest: věčný mír a věčný klid!

Chrám Matky Boží v Blatné.

Náčrt historicko-místopisný. Napsal J. P. Hille,
farář v Kádově.

I. Část historická.

Nejstarší zprávy o kostele a o faře.

Původ Blatné sáhá zajisté do dob dávných a nemíneme se pravdou, soudice dle různých okolností, že založena byla rýžovníky, kteří v zdejších potocích zlatý písek rýžovali a kteří zajisté místo to dle bahnité půdy zdejší nazvali — *Blatnou*.

K ochraně rýžovníků postaven byl záhy pevný hrad na stoku Úslavy do Lomnice, jenž v 13. věku náležel mocnému rodu Bavorů ze Strakonice. Péči tohoto rodu vystaven byl v Blatné *původní chrám* v slohu románském¹⁾, nynější to sakristie děkan-

ského kostela, v níž dosud rodný znak zakladatelův — šipka v kámen vytesaná se spatřuje.

Záhy při kostele tom povstala fara, neboť zdejší kostel uvádí se již v 14. století mezi farními chrámy v dekanátu Bozeňském a arcidekanátu Bechynském.

Již r. 1357 byl do Blatné nový farář ustanoven. R. 1372 byl zde farářem kněz Mikuláš.

Právo patronátní vykonávali majitelové zámku a panství Blatenského, z nichž Vilém z Blatné po smrti plebána Václava dosadil r. 1374. na zdejší faru kněze Oldřicha ze Senomat, který ale tentýž rok zemřel, načež 20. listopadu 1374 dosazen byl sem od téhož patrona Michael, klerik de Castello, pražské diecése.

R. 1382 darovány kostelu dvě kopy grošů.

R. 1384 platil zdejší farář 24 grošů púletního desátku.

R. 1386 Jakeš, plebán v Blatné po smrti plebána Václava do Stražiště přeložen byl.

Mikuláš, plebán blatenský změnil roku 1391 místo své s Janem, plebánem v Zlatníkách.

R. 1409 daroval měšťan Albert kostelu dvě kopy ročního platu.

Když se ujal Blatné pan Jan z Rožmitála, tehdy učinil smlouvu s plebánem blatenským r. 1412, by plebán vydržoval dva vikaristy při témž kostele, začaž měl pán z Rožmitála dávatí faráři jistý plat²⁾.

Stavba nového chrámu.

Původní kostel, neobyčejně malý, nevyhovoval potřebám osadníkův a proto začal znamenitý český pán Lev z Rozmitála, nejvyšší hofmistr království Českého a bratr královny Johanky, chotí krále Jiřího z Poděbrad, stavbu nového velkolepého, nynějšího kostela.

Stavba choru provedena byla již r. 1444, soudice dle letopočtu, který nacházel se někdy na vítězném oblouku a který byl při vnitřní opravě kostela v předešlém století zabilen³⁾.

²⁾ Emler: Libri erectionum, Tingl: Libri confirmationum, Trajer: Beschreibung der Diöcese Budweis p. 468 a j.

³⁾ *Pamětní protokol* města Blatné za času Burgmistra p. Antonína Hatla a radních přisedicích p. Františka Koubka a p. Frant. Pieče

¹⁾ Method, roč. XI. č. 10. str. 117.

Ukončení celé stavby se však pan Lev nedočkál. Zemřel dne 23. října 1480 a pochován byl v kostele sv. Víta na hradě Pražském.

V stavbě chrámu pokračoval syn jeho, pán *Zděnek Lev z Rožmitála*, nejvyšší purkrabí Pražský a ji také s velikým nákladem dokončil. Nový chrám opatřil vším potřebným k službám Božím. Zřídil uvnitř hlavní a poboční dva oltáře mnohými řezbami ozdobené. Kostelu daroval kalichy, lampy, svícný, mešní roucha, mšíálv a j. 4).

O duševní blaho svých poddaných postaral se tím, že vymohl u svaté Stolice následující *privilegia* pro kostel Blatenský.

1. Papež Alexander VI. dne 15. prosince l. p. 1496 udělil listem svým, daným v Římě, každému věrnému křesťanu, který pokání učině, chrám Blatenský na slavnost a den Narození, Zvěstování, Nanebevzetí a Navštívení P. Marie, jakož i v den samého posvěcení chrámu od prvních nešporů až do druhých pobožně navštíví, 100 dní odpustků.

2. Papež Lev X. dovolil listem daným dne 13. září 1514. konati v Blatné každý pátý den v týhodni po celý rok ano i ve svátek P. Marie Sněžné, po mši sv. průvod z chrámu Páně po náměstí s Nejsvětější Svátostí oltářní za zpěvu žalmů a zbožných modliteb.

Prvnější privilegium rozšířil v ten smysl, že každý, kdož sv. zpověď vykoná a k stolu Páně zde přistoupí v den sv. Vojtěcha, sv. Maří Majdaleny, Všeoh Svátých, sv. Doroty, dosáhne rovněž 100 dní odpustků.

3. Posléze osvobodil dne 8. března roku 1515 papež Lev X. ode všech církevních pokut všechny ty, kdož slavného průvodu s Nejsv. Svátostí Oltářní se účastní 5).

Kostel obdařený těmito milostmi, posvěcen byl ke cti Matky Boží dne 8. září r. 1515 Martinem Opavským z Pohoře, biskupem Nikopolským a suffraganem Olomouckým. Posvěceny zároveň všechny oltáře

v kostele a zároveň také kaple sv. Michaela, opodál kostela stojící 6). — Okolo kostela býval tehdy hřbitov.

Na prosbu urozeného p. Jana Haugvitze z Biskupie dovolil král Vladislav, listem daným v Budíně ve středu před sv. Petra nastolením r. 1516, aby mohl ku cti a chvále Boží některá *kaplanství* nadati v kostele a faře Matky Boží v městečku Blatné a platem opatřiti až do 40 kop grošů platu ročního tomu duchovenstvu zapsati a nadati, za zdravého života nebo na smrtelné posteli, společně nebo rozdílně, kdyby se jemu líbilo a zdálo, beze vši, králů českých a jiných lidí všelijaké překážky 7).

A ještě r. 1528 ten čtvrtek po povýšení sv. Kříže potvrdil král Ferdinand listem, daným na hradě Pražském p. Zděnkovi list na platy k oltářu kostela sv. Anny v témž městečku Blatné 8).

Zbožný dobrodinec chrámu Páně Blatenského, p. Zděnek Lev, který byl za tři králů českých, Vladislava, Ludvíka a Ferdinanda nejvyšším purkrabím, zemřel dne 14. července r. 1535 a byl pochován v kapli Nejsv. Trojice v kostele sv. Víta na hradě Pražském.

Poslední držitel Blatné z rodu pánů z Rožmitála, p. *Adam Lev*, ačkoliv zdědil po otci svém panství velice zadlužený, dal přece roku 1539 na své útraty u zvonaře Štěpána v Budějovicích uliti nový, pěkuv zvon, 27 centů těžký, zvaný *Matka Boží* pro chrám Blatenský a sice „ku cti a chvále Bohu všemohoucímu, milé Panně Marii i všem Božím svatým“ 9).

Z duchovních, kteří v této době duchovní správu na osadě vedli, známe pouze kněze *Klimenta*, faráře blatenského, za něhož r. 1571 popraveni v Blatné vrahové rytíře Ludvíka Loreckého ze Lkouše a jeho dvou synů 10).

(Pokračování.)

a městského Syndikusa p. Jakoba Štefla, větším dílem ze starých písem vybraný.“ Str. 3. Zápisky ty pocházející z konce předešlého století poskytují hojný sice materiál, však nekritický, k dějinám města Blatné.

4) Archiv městský.

5) Piečův pamětní protokol, str. 6—14. Listiny původní se nezachovaly, ale pouze opis ze XVII. století v archivu městském.

6) Inventář kostela z r. 1808.

7) Privilegia města Blatné. (Opis v archivu zámeckém).

8) Privilegia města Blatné.

9) Koubek: Sebrané spisy. Vydal Vorlíček. I. str. 224.

10) Časopis českého Musea z r. 1832, str. 314—327 článek od Palackého „Hrdelní příběh český ze XVI.“

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Lenost.

(Pokrač.)

Martin od té doby, co se otcem stal, měl hlavu plnou starostí. Vzpomínal již na budoucnost svého syna. Musí přece zanechatí tolik jmění, aby, až doroste, mohl nerušeně a pohodlně býti živ. Podnikal tedy to, čeho se jindy bál. A hle, jeho obchodní špekulace se mu dařily. Závod jeho rostl, musil přibíratí jednoho mládence po druhém, až si konečně koupil také ohnivzdornou pokladnu. Věděl, že se o dítě stará jeho choť a „staří rodiče“ a proto chtěl jinou cestou dítěti vynahraditi to, že nemůže mu tolik lásky věnovati jako oni. Ukládal peníz k penízu, vymýšlel rozličné cesty, jimiž by jmění své, vlastně synovo, rozmnožil.

Mladý Karlík zatím netuše ničeho, rostl a sílil. Byl to hezký chlapec a jak pan Koutný říkával, rozumný jako starý člověk. Hýčkáno ze všech stran, zvykl na to a počínal si v rodině jako neobmezený vladař. Musili mu sloužiti všichni a jeho rozmar byl všem rozkazem. Byl-li někdy mizutým, dával se do pláče, jenž tak snadno k utišení nebyl. V těch případech běhali všichni, snášeli a prosili. Když mladý pán uznal za hodné od breku ustáti, přijal blahosklonně všechny snesené dary, co chtěl, to rozbil a to ostatní rozházal kolem sebe, k velké radosti svých rodičů i manželů Koutných, kteří toto jeho počínání nazývali čiperností a přičinili se, aby měl mladý pán záhy zase co rozbíjeti a rozhazovati.

V šesti letech se mohlo říci, že v rodině pana Martina Hanouska domácí pánem jest jeho syn Karel. Horší však nastati měly pro něho časy. Byl dorostlý pro školu a měl tudíž již od prázdnin capati každého dne do školy.

Teď bylo v rodině zděšení a úzkost. Jak, povídali si, náš Karlíček má choditi dvakráte denně do školy.

„Vždyť by ho mohli na ulici přejeti a zabiti?“ lekala se paní Alžběta.

„Nebo vztekly pes kousnouti,“ přidávala paní Koutná.

„A pak do té školy chodí tolik podivných dětí. Mohl by se tam jen zlému přiučiti a přišel-li by k zlému učiteli, mohl

by ten jemu ublížiti,“ rozmnožoval pan Koutný řadu nebezpečností.

„Já ho do školy nepustím,“ rozhodla se paní Alžběta a zavolala hned Martina, aby vyslechl výsledek domácí rady. Předneseny mu veškeré stížnosti proti škole a on pochvalným kýváním hlavy se vším souhlasil.

„Chceš choditi, Karlíčku, do školy?“ obrátil se na svého pana syna. Ten poslouchal celou rozmluvu a nyní natáhnuv tvář k pláči, řekl plačky:

„Já nechci.“

Jak ta slova pronesl, bylo rozhodnuto.

„Vidíte přece, že sám nechce,“ chopil se slova pan Koutný. „Darmo by se vám tam rozstonal. Nikam nepůjde. Vezměte mu domácího učitele a ten ho naučí všemu lépe, než kdyby do školy chodil.“

A při tomto rozhodnutí také zůstalo. Mladý pán se bude učiti doma, znělo jednohlasné usnesení a v poradě se pokračovalo, kterého domácího učitele vzíti. Z těch mladých žádného. Ti chtějí nadělati z dětí učenců, žádají od nich zbytečných věcí a jen dítě moří. A Karlíček přece musí býti zdrav, co by si bez něho počali? On nepotřebuje býti příliš chytrým, jen když bude uměti to, co má každý věděti a dost. Pan Koutný vzpomněl si na jednoho starého pana učitele, který byl již ve výslužbě a bydlil v téže ulici. Znal se s ním a prohlásil ho za nejschopnějšího, Karlíčkovi vštěpovati počátky vědy a umění. Aspoň mu budou moci říci, kterak si vyučování dítěte přejou a on za slušný plat rád jim vyhoví.

Téhož dne ještě šel pan Koutný vyjednati vše s panem učitelem. Tento byl hotov vyhověti jich přání a druhého dne se dostavil do bytu pana Martina. Karel uvítal ho zamračeně a nechtěl si ho vůbec ani všimnouti. Pan učitel Kopecký příliš na to nedbal. Mazlil se s Karlíkem, sliboval mu vše pěkné a odbyl celou hodinu vypravováním a chválením, jaký jest chlapec hodný, hezký, spůsobný, poslušný. Pak vyslechl přání všech členů rodiny, jak si má dále s Karlíčkem počínati. Sliboval dle toho se řídití a chválil rozumnou prý starostlivost o vzácného člena rodiny. Když odešel, uznán jest s pochvalou za moudrého pána a zkušného učitele. Pan Koutný s pýchou každé chvíle připomněl, že on jest „vynálezcem“ jeho a že tudíž jemu patří první zásluha o budoucnost Karlíkovu.

Pan Kopecký chodil teď každodenně učit. Vlastně učil jen tenkrát, když Karlík chtěl, neb když ho velké dary k tomu přinutily. Velké chuti k učení nejevil. Každé chvíle si vzpomněl, že by toho učení mohlo být již dost, a pak byli marnými prosby i hrozby. Těchto vůbec bylo málo, neboť Karlík uměl chytře použití slabosti svých domácích. Začal si naříkat, že ho někde něco bolí a bylo po učení.

S modlitbou bylo také tak. Paní Alžběta chtěla sice učit syna modlitbě, ale pan Martin a pan Koutný nedali. Jest prý to u dítěte zbytečným. Nerozumí prý modlitbě a darmo se ráno a večir týrá. Paní Alžběta naučila ho s velkou obtíží dělati kříž a při tom zůstalo to několik let. Tak plynula léta mladého pána. Na konci roku dělal vždy zkoušky, ovšem s velikými dary, za něž dostal vysvědčení, z něhož zřejmým bylo, s jakou obtíží se učí. Rodiče na to nedbali. Co prý na tom, jaké známky má, jen když postupuje výše. Vždyť prý ti nejučenější mužové také v mládí nevynikali. A pak, nač by se učil? Mnoho musí se učit jen ten, kdo ničeho nemá a musí ze své učenosti být živ. Ale Karel bude jednou pánem a tudíž toho nepotřebuje.

V pohodlí a pohodlnosti dorůstal jediný potomek paně Hanouskův. Čím dále tím více vtiskováno v jeho mysl, že pro práci nevyrostl, že má právo užívatí všeho pohodlí a ohledu a každý že jest povinen v tomto pohodlí ho nevyrušovati, ale podporovati. Rodiče i starí manželé obskakovali chlapce, když již byl dosti velkým a kdy si mohl sám učiniti rozličné ty věci, jež mu dělati dosud pokládali rodiče sobě za svatosvatou povinnost. Bystřejší pozorovatel byl by na první pohled v Karlíkovi poznal rozmazleného, hloupého, ale při tom neobyčejně lenivého chlapce. Štítíl se vši práce. Stál někdy celé hodiny s otcem v krámu a nenapadlo mu ani jednou, aby býval otcí podal tu neb onu maličkost, pro kterou musil otec lézt přes žoky a bedny. Dovedl vyseděti třebas celý den v pokoji a jedinou jeho zábavou bylo škádlení psa či kočky, nebo prohlížení obrázků. K domácím byl čím dále tím netrpělivějším a drzejším. Neostýchal se hrubě odpověděti matce neb otcí. Zvláště proti panu Koutnému a jeho paní neznal žádného ohledu. Byli chudáci již staří, dětinní a trpěli vše od něho s úsměvem, bránice ho vždy, kdykoliv ho paní Alžběta chtěla pokárati. Pan učitel Kopecký dovoľoval Karlí-

kovi vše a proto si musil dáti líbití všecky jeho uličnické kousky.

Jednoho člověka však nenáviděl a proti němu neosmělil se ničeho podniknouti. Byl to otec matky jeho, pan Klusáček. Tento přicházel několikráte v týdně podívat se k dceři. Tu byl vždy Karel tich. Několikráte totiž osmělil se také na starého pána si vyjetí, neb před nim týral matku či staré manžely Koutných. Pan Klusáček byl však hned hotov. Z počátku Karlíkovi jen pohrozil ne příliš vybranými slovy. Když si však jeho napomenutí všimnouti nechtěl, přetáhl ho jedenkrát svou tenkou svižnou holí zcela upřímně přes kalhoty. Strhl se křik a pláč a Karlík počínal si nejinak, než jakoby ho byl dědeček zmrzačil. Kde kdo sběhl se a chlácholil mladého pána, ale nebyl k utišení. Tu se obrátil hněv všech proti panu Klusáčkoví.

„Vy nemáte rozumu,“ volala paní Alžběta všecka rozjitřena. „Zabil byste mi to ubohé dítě pro pouhé slovo.“

„Nevidáno jedné rány,“ odpovídal uražený otec její. „Jen se s ním mazli. Uplete si z něho na sebe notnou metlu. Ten kluk by měl být bit každé hodiny. Buď ať mi dá pokoj až sem přijdu, nebo sem více choditi nebudu.“

Odešel a nešel skutečně dlouho k dceři. Tato musila jíti sama pro otce a musila slíbiti, že dá Karel v jeho přítomnosti pokoj, posílali tedy vždy Karla na procházku se služkou, kdykoliv věděli, že pan Klusáček přijde na návštěvu. Někdy se ovšem hodilo, že napadl otec paní Alžběty Karla doma. Tu chlapec vždy se zamařil, nepozdravil a odešel do druhého pokoje, kde setrval až dědeček odešel. Marné byly domluvy otce, aby dcera přísněji vychovávala svého syna. Celý dům stál v té chvíli proti němu a Karel poslouchající někde za dveřmi, hořel nenávistí proti svému nepříteli.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Aše. — Brzy po svém příjezdu do Aše, první to mé štace, měl jsem tu čest poznati farního expositu v sousedním městě bavorském vdp. Jana Mehlera ze Solbu. Ve svém černém plnovousu připadal mně spíše jako nějaký pan professor, později jsem myslil, že snad je členem nějakého řádu, až jsem se posléze dověděl, že ze

zvláštních příčin dovoleno mu od sv. Otce plnovous nositi. Dosud mi tkví v mysli, jak jsem se zarazil, když se mne ptal, co že jsem v Praze asi vyvedl, že dán jsem do duchovní správy do Aše? Pln údivu tázal jsem se, co tím míní, že mu nerozumím, i usmívaje se pravil: Co pak nevíte, že Aš jest stanice z trestu? Vidíte, já jsem cizinec a vím to, a vy se mi zdá, ani o tom zdání nemáte. Ano, ano, musil jste si v Praze rozliti ocet, jen si vzpomínejte a snad se upamatujete přede na něco. A v pravdě, já vzpomínal, uvažoval, a věru nemohu zapřít, že jsem p. expositovi počal dávat i za pravdu. Rozpomínal jsem se na ta léta v Praze, a myšlénka, jež sice častěji se mi namátla, již však vždy potlačiti jsem se snažil, myšlénka, že jaksi z jedné strany jsem nenáviděn, že nevěděl jsem proč, tato myšlénka vyšlehla teď plným ohněm. Tázal jsem se sama sebe: Proč právě ty mezi tolika na tu nejtěžší štaci jsi poslán, proč tebe právě los ten stihl na té nejobtížnější štaci působiti, ač přede tak slab jsi? Nemohl jsem se ubrániti domněnce, že pan exposit Mehler má snad předce pravdu, že poslán jsem do Aše z trestu, ač ovšem jsem nevěděl z jakého, nejša si ničeho vědom. I poručil jsem vše Pánu Bohu, prose Jej vše, by mne silil a v případě, že skutečně mi někdo nepřeje, a že ne náhodou na tuto missionářskou štaci poslán jsem, ale na popud onoho domnělého nepřítelce, v tomto případě by mi laskavý Pán popřál působením svým osobu onu upokojiti a jí zadost učiniti, skutečně-li jsem kdy nevědomky jí k nespokojenosti příčinu dal, neboť, jak již pravěno, vědom jsem si nebyl ničeho. A toto blahé vědomí sililo mne i v těch nejtěžších hodinách i ve chvílích, kdy dvakráte pod návaem práce v kratinkém čase v boji mezi životem a smrtí jsem se nalézal. Myslil jsem v skutku, že námaze na této stanici podlehnou, ale Bohu díky, okřál jsem vždy opět a bojoval dále — ale, jak dlouho síly mé slabé ještě stačí, to jest u Boha. V trudných těchto dobách připravil mi nejednu milou chvíli právě jmenovaný pan exposit Mehler. Město Selb jest asi 1½ hod. od Aše vzdáleno a skoro celé protestantské; katolíků tam něco jen přes 400 (ale mají tam veliký překrásný kostel, svoji katolickou školu), nemá tudíž tamní duchovní právě mnoho práce. Z té příčiny zajde si častěji k nám, ježto my se oba ani hnouti nemůžeme. Než jednou jsem předce měl

trochu kdy i vyšel jsem si se zdejšími Čechy do Selbu. Učinil jsem tak jen dle přání p. exposita. Musím totiž podotknouti, že jak v Aši, tak v Selbu a všech vřkolních městech jest zvláště v letě mnoho Čechů, nejvíce zedníků, kteří zde vždy zaměstnání dostanou a dobře placeni jsou. Veliká síla byla jich roku loňského zvláště v Selbu, kde opět ohromná továrna se stavěla. Jako Čech vůbec pobožný jest, tak ani tito zedníci své zbožnosti v cizině nezapřeli a večer vždy po práci rychle se převleknuvše, na majovou pobožnost pospíchali. Tato zbožnost zalíbila se panu expositovi tak, že těm hodným Čecům chtěl za to také nějakou radost způsobiti. Byla-li nějaká slavnost nebo pobožnost, přišel vždy ke mně, musil jsem mu vše, co německy ohlašoval, přeložiti, napsati a předříkávati, by to též dobře vyslovil. Pak to dal česky do selbských novin tisknouti i česky to z kazatelny ohlašoval. Aby se tak něco podobného stalo v Čechách v některém německém městě, to by bylo rámusu! Co se týče výslovnosti, měl jsem někdy v pravdě veliké potěšení s panem expositem. Jednou chtěl něco oznámiti o jakési schůzi v místnostech spolku katol. tovaryšův, ale místo schůze, říkal mi pořáde „šuce“, při místnost vzpomněl si na „Mistueest“ a nechtěl to vysloviti. — Též jsem jej učil česky Otče náš a Zdravas Maria, by prý aspoň v kázání, kde má říci: „Gegrüßet seiest Du, Maria!“ říci mohl: Zdravas Maria! By ještě větší náklonnost k Čechům pro jejich zbožnou mysl ukázal, vyzval mne, bych někdy s ašskými Čechy do Selbu přišel a tam v jejich kostele nějakou marianskou píseň před oltářem Matky Boží česky zpíval. Vyšli jsme si tedy jednou, jak jsem již nahoře pověděl, do Selbu, tam přidružili se k nám Češi tamní a po službách Božích rozestavili jsme se v polokruhu před oltářem Marie Panny a velebné: „Zdravas dcero Boha Otce“ rozlehalo se uoně celým chrámem. Sla toho dne celým městem jedna zvěst, jak prý krásně Češi dnes v katol. kostele zpívali. Podotýkám opět: co by se asi dělo v Čechách, kdyby se v některém německém městě něco podobného stalo? V Aši aspoň bychom ani okamžik nebyli jisti — a do Bavor sami nás zvou! Jak se Bavorům český zpěv líbí, přesvědčili jsme se ještě téhož dne večer. Sli jsme totiž k večeru do místnosti spolku katolických tovaryšů, kde nám všecka pozornost věnována; posléze vyzvání jsme

byli, by jsme též zde nějakou českou píseň zazpívali, což byla voda na náš mlýn. Sotva jsme ukončili, musili jsme opět začítí. — Bavoři nemohli se navoliti a vynadiviti našim písním. Jen böhmisch a zase böhmisch musilo se zpívatí, ano českou řeč chtěli slyšeti, a ja musil na podium dvakráte! Byl to veselý den pro všechny zdejší Čechy, veselý i pro uznalé Bavoře. Vždy si obojí rádi dne toho vzpomínáme. A krásný tento den připravila nám zbožnost česká! Ó kéž by jen zbožnost ta nikdy neochabla! Kéž by i více času bylo dobrým tím dušem častěji takovou radost způsobiti a je vždy znovu vzpružiti!

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Veličenstvo náš nejmilostivější císař František Josef I. oblaží opět po několikaleté přestávce vzácnou návštěvou Svou král. hl. město Prahu a sice přijede Jeho Vel. do Prahy v sobotu dne 26. září o 7. hod. ranní na nádraží státní dráhy a bude na král. hrade pražském sídliti do 2. října. V době té navštíví Jeho Veličenstvo hlavně výstavu a pak četné monumentální budovy hlavně v posledních letech vystavené.

— **Sv. Aloisianské pouti do Říma** sůčastní se dvoučlena deputace katol. akademiků na vysokých školách pražských ze spolku „Družstvo Arnošta z Pardubic“ a sice posluchač V. ročníku lékařství a III. ročníku práv, jimž na cestu přispěla nejdůst. kníž. arcib. Konsistoř a sl. záložna sv. Václavská v Praze po 150 zl. Poutníci tito vyjedou z Prahy v neděli 20. t. m. a připojí se k poutnímu vlaku, který vyjede z Vídne 21. t. m. o 7. hod. 20 minut ráno.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Vesel. c. k. mistodržitelství v Praze potvrdilo zřízení hudebního odboru při spolku tomto. — Za členy přispívající přistoupili: vys. důst. pán Mnsgr. Alois Buřinský, papežský komoří a kanovník kolleg. kapitoly v Kroměříži 5 zl., p. Josef Prašek, kněz deficient v Garsu v Dol. Rakousku 2 zl. a slav. záložna v Kroměříži zaslala dar 20 zlatých.

— **Spolek Arimatejský v Praze** opatřil v měsíci srpnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 104 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 40, ze zemského blázince 14, ze zemské porodnice 2, z nemocnice milosrdných sester 36, z nemocnice milosrdných bratrů 5,

z umrlčích kaplí 6 a z městské věznice 2; z těch příslušelo ku Praze 7, na venek 97.

Literární oznamovatel.

— *„Stručná liturgika katolická,“* pro školy obecné a měšťanské sestavil Dr. Karel Vondruška, kooperator u sv. Havla v Praze. S 48 obrázky. Schválena nejdůst. kníž. arcib. Konsistoří v Praze dne 28. března 1890 č. 199 a nejdůst. biskupskou Konsistoří v Budějovicích. V Praze 1892. Tiskem a nákladem kniz. arcib. knihtiskárny (Rokuček a Sievers). Cena váz. výtisku 40 kr. — Výklad posvátných obřadů a všeho toho, čeho při těchto obřadech se používá, velice rádi poslouchají dítky, tak že katecheta při tomto předmětu nejsnáze zjedná si pozornost posluchačův svých. Jediná nesnáze, která se tu učiteři vyskytovala byla ta, že mnohdy k sebe jasnějšímu výkladu toho kterého předmětu, přece nemohly si dítky učiniti o něm představu, ježto předmět ten buď nikdy neviděly anebo viděly jej vždy třeba ve spojení s jiným posvátným předmětem a tudíž jeden předmět od druhého rozeznávaní jest jim obtíží. Někteří paní katechetové znázorňovali některé předměty na tabuli, jiní přinášivali obrázky z knih nebo cenníků a tudíž uznávali opravdovou potřebu takového liturgiky, v které by se nalezalo vyobrazení aspoň těch nejhlavnějších předmětů liturgických. Kniha sama psána jest slohem dítkám úplně srozumitelným, úprava její rovněž vyhovuje všem předpisům v tom ohledu vydaným a tudíž zajisté každý učitel náboženství s radostí uvítá tuto novou učebnici.

Osobní věstník duchovenský

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Justin *Koblasa*, kněz a podpřevor ř. praem. na Strahově v Praze, 4. září 1891, (nar. 17. června 1827, vysv. 25. června 1854);
- p. Karel *Rudišer*, far. Tachlovický ve výslužbě, zemřel v Jindř. Hradci 2. září 1891, (nar. 20. října 1832, vysv. 3. srpna 1856).

Ustanoveni jsou:

- p. Ferd. *Bořický*, admin. v Tuřanech, za admin. v Rešonlavech;
- p. Frant. *Smola*, kapl. Kornoužský, za admin. v Srbči;
- p. Josef *Commersi*, far. v Ječovicích, za far. v Týnci Panenském;

- P. Valentin *Roedl*, kněz ř. praem. v Teplé, za kapl. v klášteře Teplé;
 P. Godefried *Horn*, kněz ř. praem. v Teplé, za kapl. v Habrových Kladrubech (Habakladrau);
 p. Josef *Sacher*, zám. kapl. ve Valči (Waltsch), za admin. in spir. v Nahořeticích;
 p. Jan *Bárta*, kapl. Budyňský, za admin. v Ječovicích;
 p. Fr. *Cikánek*, zat. katech. v Žluticích (Luditz), za kapl. v Lošanech;
 p. Jan *Divišek*, kapl. v Malesicích, za kapl. v Mirošově;
 p. Alois *Valenta*, kapl. v Divišově, za admin. v Zdebuzevsi;
 p. Jos. *Vrba*, admin. v Třebešicích, za admin. in spirit. v Klinghartu.

Novosvěcenci:

- p. Jan *Brejla*, za koop. v Schönfichtu;
 p. Frant. *Bureš*, za kapl. v Lešanech (Lichtenstein);
 p. Jarosl. *Černý*, za katech. na Kladně;
 p. Václ. *Černý*, za kapl. v Treunitz-i;
 p. Jos. *Dvořák*, za kapl. v Kunraticích;
 p. Frant. *Fryč*, za kapl. v Žluticích (Luditz);
 p. Ferd. *Halík*, za zat. katech. v Nuslích Pankráci;
 p. Václ. *Hruška*, za koop. v Nebanicích;
 p. Jos. *Köhler*, za II. koop. v Chodově (Chodau);
 p. Bedř. *Kráčmera*, za zat. katech. v Roudnici;
 p. Ant. *Provazník*, za zat. katech. v Dejvicích;
 p. Jos. *Škopan*, za výpom. kapl. v Svojšíně (Schweissing);
 p. Jan *Šmejkal*, za kapl. v Načeradci;
 p. Jos. *Vokolek*, za II. koop. na Zbraslavi.

Uprázdňená místa:

- Řešohlavy*, fara patr. pí Julie svob. paní z Rummerskirchenu, od 1. září;
Srbeč, fara patr. p. Adolfa kníž. ze Schwarzenbergu, od 3. září;
Středokluky, fara liberae collat. archiepisc., od 1. září;
Ječovice, fara patr. pí Terezie hrab. z Herbersteinů, od 10. září t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Matěj *Dušek*, gymn. katech. ve Vys. Mýtě, jmenován bisk. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Karel *Bauch*, admin. Prusnický, za zám. kapl. do Náchoda;
 p. Václ. *Rosecký*, admin. Lanžovský, za kapl. do Dubence;
 p. Jan *Piaz*, kapl. Litrbášský, za koop. do Damníkova;
 p. Em. *Balcar*, za defin. katech. v Přelouči;
 p. Jos. *Folta*, katech. škol. měšť. v Čáslavi, za děkana tamtéž;
 p. Filip *Šubrt*, kapl. v Deštné, za far. do Miletína;
 p. Frant. *Kutnar*, koop. ve Chvalči, za koop. do Bernartic;
 p. Jos. *Stříbrný*, koop., za admin. v Branné;
 p. Jos. *Hovorka*, koop. Třebovický, za admin. do Vorlíček;
 p. Ant. *Boháč*, neom., za koop. do Chvalče;
 p. Jos. *Soukup*, neom., za koop. do Branné.

Uprázdňená místa:

- Vorlíčka*, fara patr. kníž. Lichtenšteina, od 29. srpna;
Branná, fara patr. hraběte Harracha, od 31. srpna t. r.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Koller*, far. ve Vltavici horní, jmenován bisk. vikářem střídnictví Vimberského a skut. bisk. konsist. radou;
 p. Michal *Sturany*, děkan ve Vimberku, jmenován tajemníkem Vimberského bisk. vikar. úřadu;
 p. Aug. *Jrtilék*, far. ve Vltavici dolní, jmenován bisk. vikářem Hornoplanským a skut. kons. radou;
 P. Bernard *Kunstar*, převor ř. August. v Lnáři, jmenován osob. děkanem.

Ustanovení jsou:

- P. Desiderius *Kaindl*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, kapl. v Rychnově, za kapl. ve Dvorišti dolním (Unterhaid);
 P. Bedřich *Quatember*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, za kapl. v Rychnově;
 p. Alois *Ježek*, kapl. v Ledenicích, za koop. v Třeboni;
 p. Jan *Rubík*, bývalý kapl. v Červené Řečici, za kapl. v Táboře;
 p. Josef *Rodlberger*, koop. v Neugebäu, za II. kapl. v Chvalšíněch.

OBSAH: Řeč o prvotínách. — Kázání na neděli osmnáctou po sv. Duchu. — Maria přijala mrtvé Tělo Krista Pána ve svůj klín. — O pravém přátelství. (Dokonč.) — Chrám Matky Boží v Blatné. — Hříchové a pokuty. VII. Lenost. Povídka. (Pokrač.) — Dopis. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedostává čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Ranní řeč

na neděli devatenáctou po sv. Duchu.

„Bůh chce všechny spasiti, ale
mnozí nechťejí spasení býti.“

Radostný, spolu však též hrozný jest obraz, jež nám dnešní sv. evangelium předkládá; jest to obraz jistého krále, který vystrojiv svatbu synu svému, velmi podivně dílem k pozvaným, dílem k přítomným hostům se choval. Událost tato jest vši naší úvahy hodna, neb ona nám na paměť uvádí ono šťastné okamžení, kde sv. náboženství Kristovo tvrdošinným židům odňato, na pohany, naše předky, přeneseno bylo, než ona nám připomíná též onu přesmtnou pravdu, že ne všickni, jenž se k tomu náboženství, k náboženství Kristovu přiznávají, již proto samé jsou spaseni a vyvoleni. Tak tedy by neměl býti každý křesťan spasen? Proč to, křesťané drazí? Snad nechce Bůh všechny spasiti? Uděluje snad jen některým k tomu své milosti a prostředky? Ó nikoliv! on chce všechny spasiti, a všem k tomu podává své milosti a prostředky; že však přece málo jest vyvolených, toho vinu sami sobě, své nebalosti, a příliš malé starosti o spasení své duše přičítati musíme. O tom vás přesvědčím, když ukáži, že Bůh všechny spasiti chce, že však všickni spasení býti nechťejí.

Že Bůh všechny spasiti chce, poznati lze z úmyslu jeho při stvoření našem. Neb k čemu jsme z ničeho povstali? Co k tomu praví naše nesmrtelná, k obrazu Božímu stvořená duše, ta duše, jež jak urozece, tak i sprostého, bohatce jako chudása oži-

vuje? Co praví ona silná touha srdce našeho po vždy trvajícím blaženosti, která všim zbožím světa tohoto nemůže nasycena býti? Co k tomu praví v srdce naše nezrušitelnými písmeny vyrytý zákon, který nás od zlého odvrací a k dobrému vzbuzovati má? Co konečně k tomu praví všecka ostatní stvoření, která v nesčíitelném množství dílem k potřebě naší, dílem k vyrazení a vyjasnění myslí sloužiti mají? Zdaliž nám to vše není na svědectví, že Bůh všechny spasiti chce? Či jest to možné, aby Bůh neproměnitelný živý obraz svůj, duši totiž člověka, brzo k zatracení, brzo ku blaženosti určil? Jest to možno, aby ten nejdobrotivější Bůh touhu po blaženosti v nás byl vštípl, nechťejí upokojiti ji? Jest to možno, aby ten nejmoudřejší Bůh hlasem přírody zákon svůj všem lidem byl vštípl, a tento zákon aby jen pro jednoho, a ne pro druhého byl blahodárný? Jest to konečně možno, aby ten nejopatrnější Bůh tolik věcí stvořených pro nás byl určil, aby tisícové z nás v jich požívání záhubu svou našli? Zdaliž by se to nechalo s Bohem, s tou nejdokonalejší bytostí spojit? Ó nikoliv, nýbrž vše nám dává tu radostnou jistotu, že jest to vůle Boží, aby všickni lidé blaženosti došli; tuto však jistotu obzvláště nám dává seslání Vykupitele světa.

Ovšem pro hřích rodičů prvních vykřikl Bůh kletbu nad veškerým pokolením lidským, a nás všechny za nehodny určené blaženosti prohlásil. Než zdaž pak na vždy zůstali jsme nešťastnými? zdaž nepřišlo okamžení, kde nám ztracené dobro opět navrátil? Ó díky Slitovníku! On hnul jsa bídou naší, seslal nám v Kristu Ježíši vy-

kupitele, vydal jej v oběť smíření za hříchy naše, a na této oběti, na tomto vykoupení nebrali a neberou jen někteří, nýbrž všickni podílu. Slyšme, kterak se zde vyjádřil sám Spasitel náš. On činí začasť ve sv. evangelium zmínku o velkém dobrodiní, jehož se nám vykoupením dostalo, avšak vždy tak, že zúčastnění jeho žádného nevyjímá, dávaje výslovně ujištění, že Syn člověka přišel, aby vše spasil, což bylo zahynulo. — On rozmlouvá s Nikodemem o nesmírné lásce Boží, kterou jeho na svět sesláním na jevo dal, a dokládá, že proto se to stalo, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Po svém z mrtvých vstání nařizuje apoštolům svým, aby dílo spásy veškerému světu zvěštovali, učení jeho hlásali a všechny křtili, aby každý, kdož uvěří a pokřtěn jest, spasen byl. A konečně dříve dnešní sv. evangelium, že ku svatbě syna králova, ku samospasitelnému náboženství Kristovu, všickni bez výminky povolání jsou; neb král vyslal služebníky svých, řka k nim: „Protož jděte na rozcestí, a kteréžkoli naleznete, pozvete na svatbu.“

Hle, rozm. v Kr., mnoho tedy jesti povoláných, ku kterým i my přináležíme. Než jiná jest to otázka, kdo z povoláných patří do počtu vyvolených. Již poslední záře slunce zacházejícího zaslala slabý lesk svůj skrze rozmanitě barevná skla oken chrámových do svatyně, a ještě klečel nábožný Bohomil v osamělém chrámu, a duše jeho sprostěna takorčá všech pozemských okovů, povznese se ke kůrům Svatých, kochajíc se v sladkém tušení nebeských slasti. Tu však k němu volal duch nebeský: „To není pro smrtelníky: ty musíš ještě bojovati.“ On se měl s libým snem rozžehnati, nemoha se však z objetí jeho hned vyvinouti zvolal toužebně: „Ó duchu nebeský, popřej mi jen okamžení, bych nahlédnouti mohl do oné zlaté knihy života, zdaliž stojím v počtu vyvolenců Božích?“ Načež duch odvětil: „A kdybys to věděl, co bys pak činil?“ „Žil bych v Bohu, žil bych pro Boha, jemu bych sloužil,“ odpověděl sněhl. „Nuže domnívej se,“ ozval se hlas duchův, „že jsi v knize života; žij v Bohu, žij pro Boha a stojíš v ní.“ — Hle, rozm. v Kr., jedenkaždý, pakli chce, může státi v knize života; na milosti Boží nebude mu scházeti, pakli jen žije v Bohu, žije pro Boha a slouží jemu, jako duchové nebesí.

Bratři a sestry v Kr., hle každý může

státi v knize života, může patřiti do počtu vyvolených, pakli jen sám tomu chce. Kdož by si toho nepřál! I přejeme si toho zajisté všickni, všickni žádáme zajisté spasenu býti. Než co to pravím? Zdaž pak jsem se nepřekvapil? Ach ovšem; neb pakli uvážíme, že ne každý, kdož říká: Pane Pane, vejde do království nebeského, a živí, jak dí sv. Jakub, bez skutků jest mrtvák, a že křesťan tím ospravedlněn bývá, pakli povinnosti své na vlas plní, a tu vidíme, že velmi málo jest těch, jenž pravou touhu po budoucí blaženosti mají, což světle a patrně z řečí a jednání přemnohých vysvítá.

a) Jest to hlavní povinnost křesťanů, aby účinnou lásku mezi sebou měli; tu lásku kterou Spasitel, rovně jako lásku k Bohu prohlásil za zvláštní znamení, dle kteréhož učenníky a vyznavače jeho sv. učení poznati lze, a ku které tak důtklivě napomínal. Než jak málo nalezá se právě této lásky k bližnímu mezi těmi, jenž právě touto láskou od jinověrců lišiti se mají. Než kde jsou ti nezištní, jenž by zisku bližního jako svého vlastního vyhledávali? Kdež jsou ti službovní, jenž by s radostí bez zisku svého bližnímu posloužili? Kdež jsou ti útrpní, jenž cizí nehodou hnuti, ku pomoci pospíchají? Kdež ti tiší, jenž učiněné křivdy ze srdce odpouštějí? Kdež jsou konečně ti upřímní, jenž ze štěstí svých bližních bez přetváření se radují a nikdy je nesklamají? Jest jich zřídka, a proto dí Kristus: „Mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených.“

b) Jest dále povinností křesťanskou nezřízené náruživosti krotiti, a nad tělem a jeho žádostmi panovati; neb, chce-li kdo za mnou přijíti, praví Spasitel, zapříž se sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. — Než kolik jich kráčí cestou touto? Či jest to zapření sebe samého, křížování a panování nad tělem, když křesťan brzo chlipnosti se poddává, brzo nad jiné pyšně se vyvyšuje, brzo bratru štěstí závidí, brzo hněvem rozpálen nelidsky s bližním nakládá, a vůbec krocení nezřízených náruživostí s největší lehkomyšlností zanedbává. Toť se nejmenuje zapříti sebe samého, právě to nalezá se velmi často mezi křesťany, a proto dí Kristus: „Mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených.“

c) Míno to jest povinnost každého křesťana, k dárci všeho dobra mysli své pozdvihnouti, jemu za prokázaná dobrodiní díky vzdávati a o nová jej prositi

neb dí písmo sv.: „Bez přestání se modlete a ve všech případech k slitování Božímu útočiště berte.“ Tato povinnost bývá větším dilem od nás konána, než která, souditi nechci, budíž jedenkaždý v straně této nestranným soudcem svým. Nebudu však na omylu, řeknu-li, že i o nás platí slova proroka Isaiáše řkoucího: „Lid tento otí mne ústy: ale srdce jejich daleko jest ode mne.“ A protož i v tomto ohledu o mnohých platí, co Kristus řekl: „Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.“

d) Konečně jest svatosvatě každý zavázán, povinnosti stavu svého co nejsvědomitěji plniti; neb dí apošt. Páně svatý Pavel v listu svém k Efesk.: „Hodně choďte v povolání, kterýmž povolání jste.“ Než rozpustilost a nemravnost dítek, nesrovnalivost, časté hádky a sváry mezi manžely, nedbanlivost a nevěrnost mnohých služebníků, tvrdost a nelaskavost mnohých pánů z ohledu podržiených, to vše což jiného znamená, než že ti a takoví křesťané dokonce do počtu dobrých a věrných služebníků nepřináležejí, s nimiž Bůh spokojen bude? A protož není divu, že Spasitel v dnešním sv. evang. praví: „Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených.“

Rozm. v Kr., zdaž pak my, jsouce všickni povolání, také všickni do počtu vyvolených připočtenu býti zasluhujeme? Ach obávám se velmi, a pročž končím s tím srdečným přáním, aby upamatování na tak truchlivou pravdu mocně došlo srdce naše, abychom na spasení svém netoliko slovy, nýbrž křesťana hodnými skutky horlivě pracovali, aby se k úteše naší jedenkráte o nás říci mohlo, že mezi námi jest tolik vyvolených, kolik povolanych. Amen.

K á z a n í

na sv. Václava, mučenníka Páně.

„Kdožkoli mne vyzná před lidmi, vyzná i já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 10, 32.)

Mnoho nátlisků, mnoho protiventství okusila již drahocenná choť Kristova, naše sv. církev katolická. Od nepatrného svého počátku až po dnešní den mnohých ona bouří přestála. Co pak ale pořídila všeliká zloba a ukrutnost, s kterouž usilovali pomatenci nešťastní o záhuby její? Aj, dílo rukou Božích zkaziti a zničiti nedovede

nikdy slabá a mdlá ruka lidská! A tudý navzdor všemu příkoří a všem protiventstvím vzrostla církev naše svatá v strom nesmírné velikosti. Po veškeré zemi jesti ona nyní rozšířena. Jdi k východu, jdi k západu, obrať se k straně polední neb půlnoční, všude nalezneš katolické křesťany, a převeliký jest počet jejich, celkem počítá se jich nyní na dvě stě milionů. Ježíši můj, Spasiteli náš přelaskavý, maličká hrstka vyznavačů sprovázívala Tě někdy na cestách Tvých, a nyní tolik milionů duší shromáždilo se v ovčinci Tvém. Než trnu, když pomním, jak by to as s námi dopadlo, kdybysi přišel, bys oddělil plevu od zrna? Nejmilejší, nevím věru, jak bychom tu obstáli, nevím, zdaž by se k nám ke všem, jenž jméno jeho nosíme, co k učenníkům svým chtěl hlásiti. Nevím, zdaž by mnohého z nás co rána hromová nezazrazila a neomráčila slova Kristova: Odstup ode mne, neznám tě! Neboť neplatí u Ježíše jen pouhé jméno „křesťan;“ ale kdo chce učenníkem Kristovým býti, ten také musí známku pravého učennictví Kristova na sobě míti. Abychom však známkou touto mohli se opatřiti, nenechal nás tu Spasitel přelaskavý v nevědomosti, on nám sdělil, v čem známka ta záleží, když pravil: „Kdožkoli mne vyzná před lidmi, vyzná i já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích;“ jakoby byl řekl: Jen ty já za své pravé učenníky vyznáám před Otcem svým nebeským, kteříž vyznavati mne budou před světem. Kdo tedy chce pravým učenníkem Kristovým slouti, ten to musí slovy i skutky dokazovati, ten musí hledět celý svůj život dle učení a příkladu svého Mistra a Pána zříditi, tak aby z každého hnutí, slova a skutku jeho zjevné a patrné bylo, že mu Ježíš a jeho láska jest nade všecko, Jemu že tělem i duší jest oddán, pro Něho že jest hotov vzdáti se všeho, pro Něho že jest hotov i život svůj nasaditi. Tak to činili skutečně všickni ti, jenž tam na věčnosti v oné veliké knize života co praví učenníci Krista Pána jsou a na věky zůstanou zaznamenáni. Tak to činili svatí apoštolové. Až k smrti, ano ještě na kříži a pod mečem vyznávali oni Ježíše. Tak mimo tisíců a tisíců jiných, činili to všickni svatí mučenníci. Čtetež jen životy jejich a seznáte, kterak slavně i oni celým svým životem, na svobodě i v žalářích a v rukou katolických vyznávali Ježíše. Tak to činili všickni naši čeští patronové. Vy, jenž životy jejich

znáte, rcetež, zdaž také oni slovy i skutky svými až do posledního vzdechnutí svého nevyznávali Ježíše? A tak to také činil muž ten, jehož slavnou památku dnešního dne konáme. Také přemilý patron milé naší české vlasti, Václav svatý, také on veškerým svým jednáním až do své smrti vyznával Ježíše, což dnešního dne aspoň z částky seznáte, když v smyslu toho k společnému ponaučení a vzdělání velkého onoho patrona našeho za příklad vám představím. Dlouhá však a příliš obsírná byla by řeč má, kdybych celý jeho život chtěl připomínati, a tu toliko dvě věci, dva spanilé kvítky z neuvadlého věnce ctnosti svato-Václavských vám předložím, ano o dvou toliko ctnostech tu promluví, jimižto sv. Václav obzvláště jevil a dokazoval, koho učenníkem jest a který Mistr a Pán mu na srdci leží. On vyznával Mistra a Pána svého Krista Ježíše: I. svou obzvláštní pobožností, a II. svou obzvláštní ve víře horlivostí.

I.

Nejm., snadno poznati jest, jaký duch člověkem vládne. Jen tu třeba povšimnouti si jeho způsobů, řečí a jednání, a již posouditi můžeme, jak asi srdce jeho jest spořádáno. A tu není také těžko poznati pravého vyznavače Kristova. Vidíte-li, duše drahé, křesťana, jenž o chrám Páně málo dbá, všeliké nábožné rozprávce se vyhýbá, jenž na svěcení neděl a svátků málo záležeti si dá, jenž bez modlitby vstává, bez modlitby na lůžko se klade, bez modlitby k stolu zasedá a od něho odchází, jenž místo co by práce své s Bohem a v nejsvětější jménu Ježíšovu konal, téměř v každém kroku klením a prokletstvím toho Nejsvětějšího uráží, a zazní-li zvonek k „Anděl Páně“ sotva hlasu toho si povšimne: vidíte-li, duše drahé, křesťana takového, co medle o něm soudíte? čím pak ho nazvete? Snad křesťanem nábožným? Aj, toť křesťan, jemuž vlažnost a netečnost ve věcech sv. náboženství patrně na čele čísti lze. Vidíme-li ale křesťana, kterýž s Kristem Ježíšem rád se obírá, rád se před ním koří, rád rukou svých k němu zdvihá, rád modlitby své k němu zasílá, a to nejen v domácnosti, ale také v chrámech a při veřejných shromážděních křesťanských, co, prosím vás, o takovém člověku budeme souditi? Aj, tu, kdyby se odjinud nic, zcela nic nevědělo, jaké víry člověk jest, již z takového sobě počínání,

z takové pobožnosti uzavříti se musí: Clovek ten že jest učenníkem Krista Ježíše, člověku tomu že Kristus na srdci leží. A hle, nejm., to vše v přehojné míře shledáváme na našem milém patronu, svatém Václavu.

Jeho nejmilejší zaměstnání dle svědeckví kronik bylo: Vroucně modlití se k Pánu, pobožně kořiti se před milým Ježíšem. Tohož jak krásné důkazy podával on již ve své mladosti, a to v tom již věku, kde mysl lidská ještě velmi lehká a roztržitá bývá. Dítky milé, když svatý Václav byl ještě v letech vašich, již tu hleděl on své pobožnosti ku Kristu Ježíši tak bedlivě, že s užasnutím naň hledivale veškeré komonstvo, že s nevýslovným potěšením patřila naň bába jeho, nábožná Lidmila, že s pohnutým srdcem hleděl naň ostatní křesťané: již co dítka obíraje prostředkem modlitby se svým milým Ježíšem každého dne tak pilně a tak horlivě že se zdálo, jakoby mu mimo Krista Ježíšnic, zcela nic jiného neleželo na mysli, ani na srdci. Jeho nejmilejší zaměstnání z mladosti bývalo, při posvátném oltáři posluhovati knězi konajícimu nejdražší oběť mše sv.: a tu teprv jak pobožně počínal sobě. Tu on na kolena, svá tak ochotně padal, tu on ruce své tak vroucně sepínal, tu on na svého milého, ve Svátosti oltářní skrytého Ježíše tak radostně a tak toužebně patřival, tak vroucně před ním se kořil, že více andělem nežli člověkem býti se zdál: tu sami andělé Boží, kteří dle slov Kristových tak rádi plesají nad vším tím, cokoli lidé zde na zemi dobrého činí, plesati museli nad pobožností jeho.

Tak pobožně počínal sobě Václav již ve své mladosti: a jak teprv, nastojte v dalším svém věku, když tím dokonaleji poznával a věděl, kdo Kristus Ježíš jest, a co vše Kristus Ježíš pro něj a pro veškeren svět z lásky jest učinil. Kterak tu teprv, ačkoli uprostřed lesku královského se nacházel a tisícícerymi starostmi byl obklopen, kterak tu teprv jeho ku Kristu Pánu pobožnost se rozhojnila a rozvítila. Nyin, jak dosvědčuje kronika, mu nebylo dosti na pobožnosti denní, ne dosti na modlitbách, které času denního v domácnosti i veřejně k svému milému Ježíši od nejvroucnější vykonával; ano nyní mu nebylo dosti na tom, času večerního neb nočního ve svém toliko paláci kořiti se před Kristem Ježíšem: nyní počal a oblibil sobě i v noci, a to i v čas tuhé zimy, navště

rovati chrámy a v nich, neb alespoň u jejich dveří, padati na kolena svá a vykonávati srdečně modlitby svá. Čechové, jeho poddaní, ti po vykonané denní práci, po přetrpěném břemenu dne i horka, se svými dítkami a se svou čeládkou v tichosti požívali odpočinutí nočního; a Václav, jejich vojvoda a zeměpán, ten po tisícerych starostech, kteréž času denního doléhaly na jeho mysl a srdce, ten, na lůžko odpočinutí takřka zapomínaje, a na noční počeťnost a na svou v noci osamělost nic, zcela nic nedbaje, klekával u dveří chrámových, pobožně se obíraje se svým milým Ježíšem, jakéž to pobožnosti poslední důraz zanechal v Boleslavi. Tam jej, jak známo, zavraždil vlastní jeho bratr, ukrutný Boleslav; však nastojte, kdy a při jakém zaměstnání zavraždil ho? Aj, zavraždil ho, když právě u dveří chrámových, času nočního Václav pobožně klečel a svou obyčejnou pobožnost tam vykonával.

A nyní již, duše křesťanské, rcete, nestojí-li tu před námi náš milý patron sv. Václav, co vznešený příklad obzvláštní pobožnosti? A koho pak ten svatý náš vlastenec touto svou pobožností, jižto od svého dětinství až do posledního svého vzdychnutí tak velebně se stkvěl, koho pak tou obzvláštní svojí pobožností tak krásně před světem vyznal? Co pak pobožností tou projevil a dokázal? Aj, parná odpověď! Pobožností tou projevil a dokázal Václav, koho učenníkem jest, a který Mistr a Pán na srdci mu leží: pobožností tou vyznal jest před světem Mistra a Pána svého, Ježíše Krista. „Za to ale vyznal jej také Kristus Ježíš před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“

Nejm., kterak pak to asi stojí s naší pobožností? Vyznáváme-li pak také my svou pobožností, jak na křesťany patří a přináleží, Mistra a Pána svého Ježíše Krista? Ach, na otázku tu věru sobě spíše smutně povzdechnouti musím, nežli zaplekat. Pravda sice, jsou — ze zkušenosti to — m a s potěšením to pravím — posaváde křesťané, kteří s Kristem Pánem rádi se obírají a rádi před ním se koří, a tak jej o svého Mistra a Pána jak domáčí tak i veřejnou pobožností slušně před světem vyznávají: ti také se mohou těšiti, že jich někdy také vyzná Kristus Ježíš před Otcem svým nebeským; avšak není-li, o i milí, počet těch a takových velmi, řekněme skrovný? Není-li více, mnohem více těch a takových, kteříž slušné ku Kri-

stu Ježíši pobožnosti sobě málo, přemálo hledí, neb ji dokonce zanedbávají? Nejsou-li spíše mnozí, přemnozí, kteříž v domácnosti na Krista Ježíše ani nepomyslí, bez modlitby z lůžka svého povstávají a také bez modlitby na lůžko se kladou, bez modlitby den počínají, tráví i končí? Nejsou-li spíše mnozí, přemnozí, kteříž v navštěvování chrámů, těchto obzvláštních Krista Ježíše příbytků, jsou nedbanliví, v chrámech studení, ba místo pobožnosti ještě rozpustili? Ach, nyní mnoho, přemnoho jest křesťanů, v nichžto pobožnost přenáramuě seslábla, ano takřka zcela vyhasla: mnoho, přemnoho křesťanů jest, kteří tím samým, že se s Kristem Pánem tak málo obírají, jméno křesťanů ani nezasluhují.

Nejm., hleďte, abyste do počtu těch a takových nikdy nepatřili. Vaším nejmilším zaměstnáním — toť jest žádost a prosba má na vás všechny — budiž: obírat se s milým svým Spasitelem a vroucně před ním se kořiti, a to jak v domácnosti tak v chrámech a při veřejných schůzkách křesťanských, jak času denního, tak i času večerního ano i nočního. A tím pak se učenníky Krista Ježíše projevíte a dokážete: tím i vy Krista Ježíše před světem tak krásně vyznáte, jako jej svou pobožností vyznával sv. Václav.

Než já jsem svrchu pravil, že Václav před světem vyznával Krista Ježíše také svou obzvláštní ve víře horlivostí; o tom však mne ještě s pozorností poslechněte v dílu

II.

Náš přemilý patron, sv. Václav, vyznával také, jak jsem pravil, Ježíše Krista svou obzvláštní ve víře horlivostí. Jestliť to zajisté zcela zřejmé vyznávání Krista Ježíše, když se člověk toho přemilého svého Spasitele vřele ujímá, když všemožně, i uprostřed protivenství a života nebezpečí o to pracuje, aby sv. církev víc a více rozšířena a upevněna byla. Neb kdo by z takového sobě počínání nemusel uzavříti: Člověk ten jest učenníkem Krista Ježíše, člověku tomu Kristus Ježíš na srdci leží? A hle, to právě se nalezá při našem milém patronu, sv. Václavu. Jest ovšem pravda, že v době své mladosti nemohl ještě Václav pro Krista a pro církev Boží mnoho učiniti; tu bylo žezlo vévodství Českého v rukou bezbožné Drahomíry, oné tvrdé pohanky a úhlavní křesťanstva nepřítelkyně, kteráž církev Kristovu, nedávno

do Čech uvedenou, až do krve pronásle-
dovala a za jejížto krutého panování také
nábožná Ludmila úkladně usmrcena byla;
tu mohl Václav vroucnými toliko modlit-
bami a příkladným životem vzdělávati
církve Páně. Však ale, co vše neučinil
Václav napotom, když již Drahomíra žezla
svého byla zbavena, a on sám na trůn
vévodství Českého dosazen. Jak vřele sta-
ral on se nyní, aby církvi Kristově žá-
doucího zniku a zrůstu objednal a zaopa-
třil. Jak horlivě pracoval on nyní, aby
Čechové, jichžto veliká, převeliká ještě
částka pohanským bohům sloužila, zane-
chajíce těchto, ke Kristu Ježíši se obrátili,
ti pak, kteří v Krista Ježíše již věřili, aby
v této víře ještě víc a více byli posilněni
a upevněni. Nyní nazpět povolal kněží,
kteříž za času Drahomíry z Čech byli vy-
hnáni a o potřebné jejich rozmnožení be-
dlivě se staral; a tak země Česká byla
zaopatřena potřebnými hlasateli víry sv.
a stádečko Kristovo potřebnými pastýři.
Nyní chrámy, od Drahomíry zavřené, dal
otevřít a nové ještě vystavět; a tak na-
byli naši křesťanští předkové posvátných
míst, v kterýchž se k společným službám
Božím směle mohli scházeti, slovo Boží
poslouchati, svátosti přijímati a tak svého
spasení vyhledávati. Nyní také sem tam
školy založil; a tak postaral se, aby útlá mlá-
dež všelikému potřebnému umění, zvláště
pak sv. náboženství tím snadněji a doko-
naleji mohla býti vyučována. Nyní i otroc-
kých dítek laskavě se ujímal a co pravý
otec o jejich křesťanské vychování srdečnou
péči měl; nyní i k těm nejsprostším pod-
daným, ba i k vězňům v žalářích rád se
snižoval, s nimi často se obíral, s nimi o
Bohu a sv. náboženství rozmlouval a otcov-
sky jim k srdci mluvil; a tak všech, i těch
nejmenších a nejsprostších Kristu Ježíši
a svatě Jeho církvi získati hleděl. Než pro
toto své vynasnažení trpěl mnoho. Mnohé
tu naň doléhaly nesnáze. Tím popudil proti
sobě nemálo zášť matky své Drahomíry a
všech těch, kdož s Drahomírou drželi, ano
svůj vlastní život v nemalé tu vydal
nebezpečností. To však všecko jeho horli-
vost ani nezničilo ani neztenčilo; věda
dobře, že sluší Krista Ježíše milovati více,
nežli kterékoli světa miláčky, ano více
nežli vlastní svůj život, horlil on pro Krista
Ježíše dále, horlil, až posléze skutečně od
vlastního bratra svého Boleslava úkladně
zavražděn byl u dveří chrámových. Tak
ujímal se Václav Krista Ježíše a svatě

Jeho církve. A touto svou, zajiště obzvláštní
ve víře horlivostí co projevil a dokázal?
koho pak jí před světem tak šlechetně
jest vyznal? Patrná tu opět odpověď:
„Horlivostí tou projevil a dokázal, koho
učenníkem jest a který Mistr a Pán na
srdci mu leží; horlivostí tou vyznal před
světem Mistra a Pána svého, Ježíše Krista.
„Za to ale vyznal jej také Kristus Ježíš
před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“

Nejm., jak pak to asi stojí s naší ve
víře horlivostí? Křesťané, jak krásné, jak
chvalitebné a spasitelné bylo by to, kdy-
bychom také my, jak dalece možná, Krista
Ježíše a svatě Jeho církve se ujímali. Jak
krásné, jak chvalitebné a jak spasitelné
bylo by to, kdyby se ho horlivě ujímali
rodiče uprostřed svých dítek, hospodářové
a hospodyně při své čeládce, představení
mezi svými poddanými a vůbec všickni
křesťané u všech těch, mezi kterými žijí
a obcují. Kterak by plesalo dobré nebe,
kdyby všickni otcové a matky pravé kře-
stánské vychování dítkám svým dávali,
nad nimi neustále bděli a všemožně o to
se starali, aby dítky jejich den ode dne
víc a více Krista Ježíše poznávaly a dle
Jeho svatě vůle již v útlé své mladosti se
řídily a spravovaly. Kterak by plesalo
dobré nebe, kdyby všickni hospodářové a
hospodyně na to bedlivě hleděli, aby jejich
čeládka zlých společností a vši rozpusti-
losti se varovala, aby pilná byla v navště-
vování chrámu, pilná v poslouchání slova
Božího, pilná v přijímání svatých svátostí
a tak aby v Kristu Ježíši se vzdělávala.
Kterak by plesalo dobré nebe, kdyby všickni
představení na chrámy a školy, v nichžto
obzvláštně vzdělává se církev Boží, bedlivý
zřetel vždy měli, o jich dobrý stav a po-
třeby rádi se starali, lid jim podrobený
k jich návštěvě slušně přidržovali, svým
vlastním dobrým příkladem všem před-
cházeli, všem ku vzdělání byli. Kterak
posléz plesalo by dobré nebe, kdyby jeden-
každý křesťan k zvelebení, k vzdělání a
upevnění církve Kristovy slovy i skutky
tak přispíval a dopomáhal, jak jen dle
stavu a okolností svých přispívati a do-
pomáhati může.

Však nastojte, ujímáme-li pak se my
skutečně Krista a Jeho církve tak, jak
bychom mohli a měli? Ach, i na tuto
otázku spíše sobě smutně musím povzdech-
nouti, nežli zaplesati. Neb jak mnoho jest
pak těch křesťanů, jenž by pro Krista a
jeho sv. církev slušně horlili? Ach, právě

děje se naopak. Mnoho jest těch, jenž ve věcech sv. náboženství zcela jsou chladní a studení. Málo tu rodičů, jenž by křesťanské svých dítek vychování všemožně obstarávali. Málo tu hospodářů a hospodyn, jenž bedlivě a přísně na to hledí, by čeleď jejich křesťansky obcovala a se chovala. Málo tu křesťanů, jenž pro církev Boží, pro věc dobrou rádi co činí a podnikají. Ale mnoho tu, mnoho těch, jenž svým počínáním více ku pohoršení, nežli ku vzdělání slouží, a tak sobě počínají, jakoby pro Krista a jeho sv. církev zcela žádný cit, žádné srdce v těle svém neměli.

Vy ale, křesťané milí, vy hleďte, aby ste do počtu těch a takových nikdy nepatřili. Vy pro Krista a jeho sv. církev vše jen možné podnikajte a čiňte: je-li kde zapotřebí duchovního poučení, tedy dle napomenutí sv. Pavla „v duchu tichosti poučujte;“ je-li kde zapotřebí napomenutí a kárání, tedy „bratrsky napomínejte a kárejte;“ je-li kde zapotřebí nějaké, byť i veliké a znamenité oběti, i tu dle možnosti rádi učíňte. Vzdělávejte ovčince Kristův slovy i skutky, vzdělávejte ho všemožným způsobem. Tím se učenníky Krista Ježíše projevíte a dokážete: tím i vy Krista Ježíše před světem tak krásně vyznáte, jako ho svou ve víře horlivostí vyznával svatý Václav.

Aj, náš milý patron, jak jsme viděli, ten v skutku překrásně vyznával svého Mistra a Pána, Ježíše Krista. On jej vyznával svou obzvláštní pobožností a tak též svou obzvláštní ve víře horlivostí. Za to ale také vyznal jej Kristus Ježíš před Otcem svým v nebesích. Ó budme již tedy hodným potomstvem toho svatého velikého krajana svého! Vstupmež do šlépějí jeho! Vyznávejmež, jako on, Ježíše Krista, všemožnou pobožností, ať z našeho pobožného obcování vidí a pozná svět, či učenníci jsme, který Mistr a Pán na srdci nám leží. Vyznávejmež pak Ježíše svého, jak svatý patron náš, všemožnou ve víře horlivostí, ať z našeho pro Krista horlení vidí a pozná svět, že jsme křesťané, hodní vznešeného jména toho. A pak blaze, na věky blaze bude nám, když to učiníme. Tu se na nás vyplní ono útěchy plné zaslíbení Kristovo, kteréž se již vyplnilo na našem milém patronu, sv. Václavu: Kristus Ježíš také nás vyzná před Otcem svým, jenž est v nebesích. Amen.

K á z a n í

na neděli dvacátou po sv. Duchu.

*O moudré prozřetelnosti božské v dopuštění
všelikých jednání.*

„Odešel k němu a prosil ho,
aby vstoupil a uzdravil syna
jeho.“ (Jan 4, 47.).

Když velký apoštol kmenů indianských František Xaverius r. 1564 na pomoří indianském evangelium sv. hlásal, hleděl, aby z většího dílu na rozcestích znamení kříže bylo postaveno. I šel jednoho času jistý pohan cestou, jež vedle takového kříže vedla. Když pak docela pokojně až k samému kříži byl dorazil, skácel se kříž, udeřil jej silně do ramena, tak že raněn byl. Stalo se to ovšem přirozeným způsobem, neb půda, v které kříž byl zaražen, častým deštěm byla nakypřena, takže prudší poněkud vítr jej vyvrátil. Nic však méně držel pohan nehodu tuto za upomínku, aby náboženství Kristovo přijal, a sotva že rána se zhojila, stal se křesťanem.

Hle, kterak podivné jsou cesty, jimiž prozřetelnost božská člověka vodí. S podobnou událostí setkáváme se i v dnešním sv. evangelium. Častokráte navštívil Kristus Pán oblíbené město Kafarnaum a nejedním divem božskou svou moc zde projevil. I došla zajisté zpráva o působení Kristovu k dnešnímu evangelickému králi, však, ale sv. evangelium nic o tom neví, že by tento vznešený úředník Herodesův byl kdy ku Kristu, božskému onomu učiteli, se hlásal. A odkud to, že dnešního dne Krista hledá, v něj věří a dům jeho veškeren? Kterou cestou přišel služebník tento královský k víře této? I padl na něj křížek, a nemile ranil srdce otcovo. Nemoc navštívila dům jeho, na lůžko, na kraj hrobu uvrhla drahého syna jeho. Ano nemoc synova vedla jej k nohoum Kristovým, nastávající smrt jeho byla příčinou, že Ježíše prosil, aby vstoupil a uzdravil syna jeho, a poněvadž byl vyslyšán, uvěřil on i dům jeho veškeren. Ach, kdyby nebyla nehoda tato potkala krále, nebyl by snad nikdy i dům jeho poznal Krista a učení jeho, nemoc musila navštívití dům jeho. O té blahoslavené strasti, kterouž takového štěstí dosáhl o dítě své otec pečlivý. A nejm. v Kr., tak se stává až podnes nejen s jednotlivci, nýbrž i s celými rodinami, zajde často slunce dnů blažených a mnohá

strastná doba nastává. Však vždy jest to důkaz jeho otcovské lásky a božské moudrosti a prozřetelnosti, když všeliká utrpení sesílá na lidi onen Otec nebeský, ať jich již sesíla I. na hříšníky, aneb II. na spravedlivé.

I.

Prozřetelnost a dobrotivost otcovskou dává na jevo Bůh, když hříšníky utrpením navštěvuje; neb on způsobem tímto chce podati hříšníku příležitosti, aby se a) obrátil a b) vinu hříchů snášením utrpení svých smazal.

a) Utrpením chce Bůh hříšníku dáti příležitosti k obrácení. Dokud člověku zdraví přeje a štěstí ze všech stran naň se usmívá, rád zapomíná na Boha, opouští jej, žije bez starosti a hromadí hřích na hřích; když pak naň přijdou nemoci a jiná utrpení, tu se probudí a přichází k sobě. Jsouce zevnitř bití, praví sv. Řehoř, jdeme v tichosti utrpením svým do sebe a přicházíme ku poznání své hřísnosti. Toho živý obraz nalazáme na marnotratném synu, o němž nám sv. evangelium vypravuje. On spustiv se Boha, tropí nepravosti. Dobrý otec běduje nad prostopásností a neštěstím dítěte svého, prosí, napomíná, hrozí, a vše nazmar. Nevděčnick nedbá na pláč, nedbá na prosby, napomínání a výstrahu otce svého, ale vynutiv podíl svůj ze statku, pohrdá domem otcovským, obrací kroků svých do ciziny, aby, ušed káravému oku otcovu, sám sobě zanechán, životu prostopásnému mohl hovětí. I hejří a v krátkém čase podíl otcovský jest promarněn. Však potud, a ne dále! Nyní nastaly doby strastné, nastal hlad veliký v krajině té, a on počal nouzi trpětí. I byl přinucen přijmouti službu u jednoho měšťánina, který jej poslal do dvora svého, aby pásł vepře; nyní žádal naplniti břicho své mlátem, kteréž vepři jedli, a žádný nedával jemu. V této tak velké bídě přišel k sobě, volá: Jak mnozí nájemníci v domě otce mého hojnost mají chleba a já tuto hladem hynu! Vstanu, půjdu k otci svému! A již jde, pádí k domovu, padá k nohoum otcovým a volá: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou, a již nejsem hoden slouti syn tvůj.“ I hnut jsa otec, odpouští provinění a přijímá jej opět za syna svého. — Nejm. v Kr., kdy šel nešťastník tento do sebe? Kdy poznal vinu svou a želel provinění svého, otce za odpuštění prosil? Snad tenkrát, když hýřil

a marnotratnil? když v rozpustilém tovaryšstvu veselé mysli byl? Nikoliv! nýbrž tenkrát, když všecek statek svůj promrhav v nouzi a bídě byl postaven. Tu máme jednu příčinu, za kterouž Otec nebeský všelikým utrpením navštěvuje hříšný lid svůj; neb bohužel až podnes jest mnohý marnotratný syn, mnohá marnotratná dcera, jenž od Boha se odvrací, dráhu ctnosti opouští, a chtěje nezřízeným žádostem smyslnosti zadost učiniti, v kališti nepravosti rozkoš vyhledává a v zaslepenosti své zkázu si připravuje. Nadarmo jej prosí, nadarmo napomíná, vyhrožuje slitovník nebeský ústy sluhy svého s kazatelny, ve zpovědnici, nadarmo se ozývá hlas svědomí, on nedbá na nic. Bratří a sestry v Kr., co má ještě činiti onen Otec laskavý? Snad jej má nechat zahynouti? Hle, to by nerad učinil ten, jenž nechce smrt hříšníka, ale aby se polepšil a živ byl. Ale on skládá na rameno jeho křížek utrpení, aby probuzen jsa ze sna smrtelného, do sebe šel, vinu svou poznal a se obrátil. Aby se tedy hříšník obrátil, sesílá naň Bůh utrpení, neb „čí oči vina zavírá, trest otvírá,“ praví sv. Bernard. Toť tedy první příčina, druhá však, za kterouž Pán Bůh hříšníka utrpením stíhá, jest,

b) aby mu utrpením tímto podal příležitosti, z hříchů svých se káti, aby tam na věčnosti ušel trestům zaslouženým. Pročež ze srdce volal často sv. Augustin: „Pane, zde raň, zde pal, jen tam zachraň.“ A sv. Vincenc Ferrerský píše: „Pán na nás sesíla utrpení a nemoci, a podává nám jimi prostředky, abychom nesmírné dluhy své spravedlnosti jeho splatili; kdož tedy rozumný jest, přijímá je s radostí, neb on bere více ohled na to dobré, které z utrpení vyplívá, nežli na zlé, které jimi snáší.“ Chtěje pravdu tuto zřetelněji přednésti, vypravoval svatý muž ten posluchačům svým následující příběh: Jistý král choval dva ze svých poddaných, z nichžto jeden každý velké peníze mu dlužil, v žaláři. Vida však, že nejsou s to dluhy své splatiti, nemajíce žádného jmění, sešel do žaláře a hodil každému peníze naplněnou schránku na hlavu. Oba dva zabořila rána tato, chování však jejich nebylo stejné. Jeden byl velice rozhorčen, že tak nemile byl uhozen, opovrhl peníze a počal nadávati, co zatím druhý, rozumnější, peníze, jimiž uhozen byl, vzal, dluh zapravil a vězení ušel. Vidíte, pravil dále svatý, my se nalazáme v tom samém položení, jako

oni uvěznění. My všickni jsme dlužníci spravedlnosti božské, dílem za dobrodiní prokázaná, dílem pro množství hříchů, jimiž jsme obtíženi. Tu však milosrdenstvím hnut posílá onen král nebeský peníze trpělivosti v mošně utrpení; a kteří trpělivě je snášejí, splácí Bohu své dluhy tímto zlatem neocenitelným a stávají se přátely jeho; co zatím ti, jenž reptají a netrpěliví jsou, místo co by Pánu děkovali, dluhy své množí a nepřízeň Boží ve větší míře na sebe uvalují. Hle, tu máme tedy druhou příčinu, za kterouž Bůh hříšníka utrpením navštěvuje; a nyní rcetež, zdaž zde nevy svítá moudrá prozřetelnost a otcovská láska Boží? Ó libej hříšniče ruku Páně, jež se tě dotkla, navrať se s marnotratným synem k Otci, který hotov jest přijmouti tě opět za dítě své, splácej spravedlnosti božské trpělivým snášením utrpení svých dluhy své a černé záhubné mraky, jež nad hlavou tvou se byly shrnuly, rozplynou se v dešť požehnaný, kterým smazaná bude vina tvá, kterým smířen budeš opět s Bohem a ospravedlněn. —

Než snad mnohý řekne, že Bůh na hříšníka a bezbožníka nějakým křížkem zpomíná, nemoc a jiná utrpení na něj sesílá, s tím jsem docela srozuměn; neb kam by to přišlo ve světě, kdyby těch, jenž ani více hodni nejsou, aby je země Páně nosila, ni nejmenší soužení a pohroma se netkla? To však nepochopují, proč častokráte člověk, milý a věrný otitel Páně, mnohá utrpení zakusiti jest přinucen. On s mnohým křížem zápasil a sotva že břehu se chytá, jak dí přísloví, on se s ním utrhne. Než, rozm. v Kr., i zde blahodárny úmysl neskončené moudrosti Boží vysvítá. O tom v dílu

II.

I při nábožných a spravedlivých objevuje Bůh svou lásku a moudrost, když hořký kalich utrpení k pití jim podává; neb on tímto způsobem chce a) jejich ctnost zkoušeti a za b) příležitosti jim poskytnouti, aby si hojných zásluh získali pro nebe.

a) Utrpením bývá předně ctnost nábožného zkoušena, jako zlato v peci ohnivé. A kdo by věděl, že kámen chová v sobě oheň, kdyby se jiskra tvrdou ranou ocelovou nevynutila. A taktéž když utrpení na nás doléhá, tu teprv se ukáže, zdali ctnost v srdci našem kořenů zarazila čili nic. Nábožný Job byl utrpením ve víře a důvěře v Boha posilněn, stal se vzorem

trpělivosti pro trpící, Bohu milým a konečně šťastnějším, než kdy dříve. Nábožný podobá se v utrpení orlu. Když hromové hučí, blesky se křížují a černé mraky se přehánějí, táhne se ptactvo do hnízd svých, co zatím orel vesele si proletuje a povětrí proráží. Jistý mnich prosil jednoho času Jana poustevníka, aby jej od zimnice osvobodil. I odpověděl Jan: „Vidíš, milé dítě, ty bys se chtěl sprostiti toho, čehož ti velice jest zapotřebí. Neb jako mýdlo sukno, tak čistí nemoc duši. Nem c těla jest zdraví duše a kámen, na němž ctnost zkoušena bývá.“ Ano, nejm., svět jest lom kamený, v němž živé kameny, jež ku stavbě nebeského Jerusalema jsou určeny, se kopají a připravují. Však ale jen pod těžkým, pevným kladivem uhlazený kámen hodí se k stavbě. Nedivte se, když za nešťastnou pokládati budu rodinu mnohou, jež z nedostatku a trápení ku štěstí a mohovitosti byla přišla. Dokaváde nesnáze svíraly rodinu, tu vanul duch nábožný mezi údy jednotlivými a srdce Bohu oddané v nich tlouklo. Bůh byl jejich otcem, celý den byl mu zasvěcen. Opustivše časně lůžko, na kolenou s vroucí pobožností konají modlitbu ranní otec i matka, jejichžto příkladu i děti následují. Po vykonané modlitbě ubírá se každý ku práci vykázané, dokonavše pak v lásce a svornosti práci denní a odevzdavše se do ochrany Nejvyššího ubírají se na odpočinek. Každodenní skoro návštěva chrámu Páně jest nejpřednější úkolem. Mnohé ušlechtilé ctnosti, zvláště pokora, byly u nich domovem. Znajíce co jest chudoba, poskytovali dle možnosti i z malíckosti své chudým a opuštěným. Však sotva že obloha se vyjasnila a štěstí počíná býti příznivé, již vše se mění a poznenáhla nový, pohodlný život nastává. Práce se již tak příliš nehledí, neb nedostatek přestal, všeho je hojnost, pročez s pracovitostí pryč a tudy se již ráno k pohovení hodinka přidává, časem svým se dělají větší pokroky; neb bije pátá, bije šestá i sedmá, ještě vše v libém spánku jest pohrouženo. Opustivše lůžko na Boha žádný ani nepomyslí, neb modlitba jest již všední a takorba snižující, tedy s modlitbou pryč. Do chrámu Páně se již také nejde, než tak z dlouhé chvíle a všetečnosti, tedy i s pobožností pryč. Láska k bližnímu, útrpnost s nuzným bratrem a sestrou jsou též již vyhostěny a místo pokory, počíná pýcha pozdvihovati mocné hlavy své. Však i příbytek utrpl mnohou

změnu, vše se řídí ku většímu pohodlí, a cožkoliv by na bídné minulé doby upomínalo, to se odstraní, ano i mnohá nábožná a modlitební kniha musí stranou, ach i ten obraz Ukřižovaného a podobizny Svatých mají někde v koutku za vděk přijmouti, co zatím jejich místa krásí marná zrcadla. Odkud, zejm., ten náhlý převrat? O rcete, zdali by se taková netečnost v náboženství v rodině oné byla umístila, kdyby ony strastné doby nebyly pominuly? Nikoliv, nýbrž ony ctnosti spanilé byly by utrpením došly základu pevného; neb v zápasu s těžkým davem osudu bývají dobří zkoušeni, sílení a ušlechtění. — Mimo to jsou pro nábožného a spravedlivého utrpení prospěšná, neb on jimi vydobyti si může zásluhy pro věčnost. Král Cyrus měl dva syny, z nichž jeden nejvýbornější, druhý pak nejhorší schopnosti projevoval. K hodnému měl se Cyrus vždycky tvrdě, k rozpuštělému přívětivě. Znamenav toto podivné nakládání králův přítel, Chrysippus, jal se ku králi takto mluvit: Pane můj, tvého jednání nemohu pochopiti, dobrého syna stále tresceš a bezbožnému všecko promišeš. — O Chrysippe milý, odvece král, věz, že syn, kterého netresci, zůstane bez dědictví, ten pak, kterého káram, bude království mého dědicem. Rovněž tak i onen král nebeský mnohými nehodami navštěvuje spravedlivého, aby dozrál pro věčnost, aby se stal dědicem království nebeského. Utrpení klestí nám nejbezpečnější cestu k nebesům a věčným radostem. Nerohl ano nechtěl i sám Kristus jinou cestou vejíti do slávy své, než utrpením. Tak i svatí Boží nechtěli býti strastí sprostěni, „raději umřítí, nežli něčehož netrpěti,“ pravili mnozí z nich. A sv. František Xaverius modlival se často, když v nebezpečenství a bídě se nacházel: „Pane, neskládej se mne kříž tento, leč bysi těžší na mne vložil.“ Ano, zejm. v Kr., utrpení poskytuje nám příležitosti, nashromážditi sobě zásluh pro věčnost, neb kde není boje, není vítězství, a kde není vítězství, není odplaty.

Křesťané drazí, víme, že z nejmoudřejších příčin Bůh všeliká utrpení sesílá na lid svůj a sice na hříšníky, aby do sebe šli, se obrátili a těžkou vinu hříchů trpělivým jich snášením smazali; na nábožné však a spravedlivé, aby ctnost jejich zkoušel, upevnil a příležitosti jim poskytl, získati si zásluh pro věčnost. Jak pro hříšníka tedy, tak i pro spravedlivého jsou utrpení

prospěšná; neb jak u jednoho, tak u druhého směřují k jeho dobru, k jeho spasení. A přátelé drazí, kolik jest jich mezi námi, jichžto by Bůh nějakým křížkem nebyl navštívil? Tu slzí nezaopatřené dítky nad ztrátou rodičů, tam oplakává manželka manžele, tu se rmoutí nad jeho nevěrností, tam otec a matka běduje nad nezdárností a nevděkem dítek svých, jiný nemocí jest skličěn, jiný bídou a nouzí sevřen, jiný tupen, haněn, ze všech stran pronásledován, jiný jinou nehodou stíhán. Rcetež, kdo z nás cos podobného nezakusil a nezkouší podnes, aneb zdaž snad ještě dnes, neb zítra všeliké trampoty naň nečekají? Ó užívejme utrpení těch k svému dobrému, k svému spasení; neb dí písmo sv.: „skrz mnohá utrpení musíme vejíti do království božího.“ Karel V., král Francouzský, chtěl vyzkoumati, jakého ducha by ještě mladý syn jeho byl, nechal před něj dva stoly postavit, na jeden položil žezlo a korunu, na druhý pak meč a železnou přilbici, a nechal mu na vůli, čeho by si z těchto věcí vyvolil. I nerozmýšlel se dlouho a sáhl po meči a přilbici. Když pak se jej otec na příčinu volby té tázal, poukázal od stolu, na němž přilbice a meč ležely, na stůl, na němž bylo žezlo a koruna, řka: Tímto dosáhnouti lze onoho. Ano mečem a přilbici žezla a koruny, bojem vítězství a namáháním a utrpením nebeských radostí. Žádáš si i ty, křesťane drahý, dosáhnouti koruny věčné svobody? Máš touhu po slávě nebeské? Nuže nelekej se obtíží a utrpeníездеjšího potykání, neb těmito se ti dostane oněch. Amen.

Missionářům.

Vás já vždy ctím, velikáni duchem; jižto tolik odvahy a síly měli jste, že ni válečným ruchem od cesty té, ježto vede k cili spásy pravé, nedali jste svěsti se na svůdné a lákavé scestí. —

Staré máti, otci, rodné chatě s jasnou myslí své jste s Bohem dali, a již s žarem pro svatou věc v chvatě v cizí, dálné kraje jste se brali vlnou moře, pouští, starých lesů stezkou mylnou v srdci plni plesu.

Breviř v jedné, hůl ve druhé ruce, kříže svatě znamení na hrudi

dál a dále vstříc všeliké muce
tajnou vás to mocí jakous pudí
tam k těm kmenům, tma kde dosud čirá,
cizí dosud Kristova kde víra. —

Bez oddechu, odpočinku, klidu
ty mrákoty nevěry a bludu
pryč plašíte, tu duševní bídu
v ples měníte, nad pozemskou hrudu
vznášíte vy ohnivými slovy
svými — city, tužby divochovy.

A v tom svatém, obětavém díle
nižádné se nelekáte strasti,
byste jenom svého došli cíle
i života hotovi jste klásti,
hlad i žízeň, zimy kruté, vedra
rádi na svá vždy běžete bedra.

A když zloba lidská mžikem zdrtí,
co po léta pílě vaše stává,
když za vše vám odpálci se smrtí,
aj tu teprv láska vaše stává
triumf skvělý, jakýž jenom patří
vám, vy reci slavní, moji bratří!

Vás vždy ctíti, velikáni, budu,
vím, co krutých přestáli jste bojů —
vím, jak těžko nevěra a bludu
čelit' jesti, proti tomu voju
vad a pověr i mně prápor nésti
pravdy věčné, neomylné jesti. —

Prok. Zaletěl.

Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném.

(Pokračování.)

Domácí záležitosti.

Farní dům.

Ve farním domě má býti vždy a všude
vzorný pořádek: na psacím stolku, v knihovně, v zahradě, v kuchyni, v pokoji atd. Máš-li, když biskup přijíti má, všude přeměnití a takorka celý dům převrátiti, jest to důkazem, že jsi nebyl vždy připraven, visitaci se podrobiti.

Tvůj pokoj má býti slušně a pohodlně zařízen, abys jej jenom nerad opouštěl, rád opět do něho vcházel a aby se ti nikde lépe nelíbilo nežli doma.

„Kdo zdržuje se rád ve svém pokoji,“ dí blah. Tomáš Kempenský, „uniká mno-

hým hříchům a pokušením. Cím více v něm se zdržuje, tím jej má raději.“

Nezavěsuj v pokoji svém obrazy, které by cit urážely, třeba by byla cena jejich sebe větší. Neměj v něm též příliš drahý a nádherný nábytek; tyto marnivé věci neodpovídaly by tvému kajícimu rouchu a snad i oproti chudobě kostela tvého byly by příliš nápadné.

Napiš si nade dvěře pokoje svého: Kdybych bez dostatečné příčiny a na delší dobu odešel, pozbudu ducha skromnosti a k studiu a stane se ze mne roztržitý a sevšednělý kněz.

Napiš si tam také toto: Dovolím-li osobám ženského pohlaví, i pod záminkou, abych jim rady udělil, snad k sobě přístup, jistě ztratím svou dobrou pověst a pravdě podobně i svou ctnost a stanu se opovržením hodným knězem.

Příbuzní.

Zřídka kdy navštěvuj příbuzné, a ještě řídčeji přijímej jejich návštěvy, aby neříkali osadníci, že jsou pijavicemi, které ssajou z majetku chudých, obzvláště kdyby místo prostého oděvu venkovského oblékli nádherný oblek městský.

Vezmeš-li k sobě matku, jest to dobré pro ni i pro tebe; vezmeš-li k sobě sestru, jest to dobré pro tebe; vezmeš-li k sobě svou neteř, jest to menší štěstí jak pro ni tak pro tebe. Ani jedna ani druhá z těchto nemá nikoho do fary bráti; nikterak nemají míti vliv na tebe a nemají faru spravovati a tebe ke skrblictví sváděti; ježto s majetkem tvým, který považují již za své dědictví, příliš spořivě zacházejí.

Máš-li u sebe svého otce nebo svou matku, neustále buď jim oddán dětinnou láskou; rozpomínej se na oběti, jež přinesly na výchování tvé k stavu kněžskému a nedávej jim nikterak na jevo, že jim to sousto chleba zaopatřovati musíš.

Služebnictvo.

Ve fare má býti vláda absolutní monarchie, nikoliv však vláda konsulátu. Břečtan pne se ze začátku na kořenech stromu, pak ponenáhlu roste a vystupuje, a konečně opletá se kolem nejvyšších větví a přivádí je tak pod svou moc. Viz, jak daleko přivedl to brečtan.

Jisté knihy, sešity, psaní, peníze a j. zavři vždy pečlivě.

Služebná, jež domácnost má vésti, nechť jest osoba starší; hleď, aby vstípila

si v paměť slova blah. Tomáše Kempen.: „Buď ráda neznámá a za nic považovaná,“ a co tebe se týká: „Buď vždy toho pamětliv, že žena připravila obyvatele ráje o jeho majetek.“

Dbej toho, aby služebná tvé spolubratry, chudé, osadníky zdvořile vítala, aby mimo faru nevypravovala co uvnitř se stalo, ani uvnitř fary co venku se stalo. Jestliže přijala jednou úlohu živého časopisu, budeš ji každodenně viděti jíti s tuctem klepen, jichž jedinou úlohou bude tobě trpkosti působiti. Stal-li bys se k vůli ní předmětem vážného podezření, propust ji okamžitě.

„Dvě věci jsou,“ dí Seneka, „svědomí a pověst; svědomí jest tobě potřebné, pověst tvému bližnímu.“

Domácnost.

Nemíchej se příliš do domácího hospodářství. V tomto ohledu třeba jest služebné, již jsme hospodářství svěřili, ponechatí poněkud volnější ruku. Nikdy nenechávej se viděti na veřejných trzích; svěř koupi a prodej svůj lidem rozumným a svědomitým. Jest příliš ponižujícím pro kněze, když jest si sám sluhou a poslem.

Nedopust, aby šla o tobě pověst, že jsi takový člověk, který s obchodníky rád se hádá; k vůli cti a dobrému příkladu buď pořádný v placení dluhů.

Závěť.

„Udělej závěť, dokud jsi zdrav a sám sobě přináležíš; v nemoci pochlebováním a hrozbami mohl bys býti omámen a ne učinil bys odkazy dle vůle své,“ dí sv. Augustin.

Jaký to pohled, když příbuzní, již najednou přijdou z rozličných krajin, vrhnou se na pozůstalost kněze jako draví ptáci, kteří se rvou o svou kořist.

Mnohý kněz, který byl svědkem tohoto divadla u svého předchůdce, připravuje totéž svému nástupci.

Ve svém posledním pořízení dbej oslavy Boží a též svého prospěchu. Kněz nepřináleží své rodině, nýbrž své osadě a církvi. Tvoji přirození dědici, aspoň pokud se týká majetku vyzískaného v úřadě, vyjímaje zvláštní případy, jsou chudí, kostel, seminář, náboženské školy, ústavy k rozšiřování víry a pro churavé kněze.

Kristus Pán dí: Chceš-li dokonalým býti, dej chudým; — jiní praví, dej sestře, služebné atd. — Ach, jak mnohé případy

poučují nás o následcích takových závětí: Zemřelý stane se terčem veřejné potupy a posměchu.

Závěrek dílu prvního.

Zapamatuj si:

Prve nežli pomýšlíš na to, abys jiným posvěcení zjednával, hled, abys dříve sama sebe posvětil. Mezi soukromým a veřejným životem kněze jest tak úzké spojení, že ovoce poslednějšího závisí od otnosti, kterými stkví se první.

Neopomeň tudíž nikdy modlitbu, zpytování svědomí, rozjímání, díkůčinění, ani každoroční duchovní cvičení pod záminkou, že jsi práci přetížěn: to by bylo právě tolik, jako nápodobiti vojína, který by zbraně při cvičení užíval, před bitvou ji však odhodil.

Díl druhý.

Veřejný život kněze.

Dobrá shoda ve farním domě.

Kaplan.

Slávu svou hledej v tom, podporovati svého faráře, nakloňovati mu srdce věřících a žítí s ním v poměru co možná nejlepším. Vše, co z jeho jednání může býti příznivě vyloženo, vylož si příznivě, a odvrát zraky své od těch věcí, kterým odpomoženo býti nemůže, nebo za které nejsi zodpovědným. Nebuď žárlivým, když farář jest u lidu ve vážnosti; domáhej se svého, avšak nemožného nic nežádej; nepokládej sebe za neomylného a chyby neschopného. Uznej rád svou slabost; nech mínění jiného také platiti a nepovažuj za hanbu vyznati: Já jsem se zmýlil, беру slovo své zpět a prosím za ospravedlnění.

Zdá-li se ti, že farář obcování tvé s některou osobou nebo rodinou neschvaluje, zanech ho, již k vůli zachování pokoje, i v tom případě, kdyby neměl pravdu. Uč se znáti jeho přání a obyčeje a řiď se jimi; nežli odebereš se na cestu, vyžádej si od něho dovolení; obzvláště máš se chrániti bez vědomí a zmocnění faráře něco pro osadu podniknouti. Chraň se stížnosti proti němu poslouchati, tím více takové podporovati, nebo docela na něho žalovati. Měj v největší ošklivosti stranu v osadě, kterou ohtějí všickni nespokojení tvořiti.

(Pokračování.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Lenost.

(Pokrač.)

Přišel čas, kdy měl jíti na studie. Patří to k dobré pověsti, když někdo studuje a paní Alžběta na dobré pověsti si dala záležitosti. S velkým litováním usneseno, aby ubohý Karlíček, již dvanáctiletý, šel studovat. Pan Koutný měl chudák opět práci s hledáním domácího učitele. Pan Kopecký přestal choditi k Hanouskům a na místo jeho nastoupil student vysokých škol, chudý a příčinlivý, který měl doma s Karlem opakovati.

Téhož roku roznemohla se paní Koutná a marná byla lékařská pomoc. Zemřela oplakávána všemi, jen ne Karlem. Tomuto vše bylo lhostejným. Ano když i ze žalu nad úmrtím své choti pan Koutný se roznemohl, nejevil chlapec žádného stesku a žalu. Na otázku matčinu, bude-li plakati pro dědečka, řekl krátce:

„Ba ne, ať umře. Nedal mi již dávno ničeho.“

To bylo matce chytrým vtípem a zasmála se tomu. Pan Koutný stále se po chlapci ptal, on však k němu jíti nechtěl a přišel-li choval se tak chladně, že to ubohého starce až k slzám pohnulo.

„Tak jsem měl toho chlapce rád a on se mne teď štítí,“ stěžoval si paní Alžbětě na Karla.

„Nevěřte tomu, tatínku,“ vymlouvala Karlova matka, „dole se zase neustále ptá po vás, jak se vám vede a posílá mne přes tu chvíli sem nahoru. On má dobré srdce a protože nás slyší, abychom před vámi nebyli smutnými, že by vás to bolelo, dělá jakoby si vás ani nevšímal.“

„Vidiš, Bětuško,“ odpovídal rozradostně pan Koutný, „na to jsem ani nepomyslel. Já mu tedy chudáčkovi ubližoval. Nu, vždyť já mu to jinou cestou nahradím.“

Postonával dlouho, ale přece nedočkals, až by býval viděl první vysvědčení Karlovo z gymnasia. Byl by se býval špatně potěšil, neboť propadl z několika předmětů. V té době byl již pan Koutný mrtev. Následoval záhy svou manželku. Pan Martin jej oplakával jak svého otce a byl všecek smuten nad jeho úmrtím. I paní Alžběta truchlila. Jelikož ale ne-

měla tolik příčin ho milovati, jako její muž, neměl také žal její hlubokých kořenů.

Až tenkrát začala ho dvojnásob chvátiti a o svém žalu každému povídati, když byla závěť otevřena. Tu shledáno, že dobří manželé Koutní odkázali veškeré své jmění panu Martinovi. A nebylo to jmění nepatrné, nýbrž veliké a značné. Pan Martin čítal ho na půl druhého sta tisíc. Tim ovšem se pan Martin vyšíhl hodně vysoko. Sám již měl zahospodařeno mnoho peněz a mimo to jeho obchod byl výtečně zařízen, měl znamenitou pověst a všechny podniky se dařily. Nyní odhodlal se Martin učiniti smělé obchody a na nich buď hodně vydělati neb hodně prodělati. Touha po bohatství činí člověka odvážným, zvláště toho, kdo již má hodně a jenž někdy nemíval ničeho. Neřekl o tom ani své paní ničeho a uzavřel obchody zamýšlené.

A ejhle, podařilo se mu. Se zářící tváří sděloval své štěstí s paní Alžbětou, která se divila svému muži, kde se v něm tato odvaha vzala. Chválila ho ovšem a pan Martin byl šťasten úplně. Nedbal toho, že mu jeho synek málo radosti působí. Domácí učitelé měnili se u něho stále, ale žádný nemohl z něho učiniti učenice. Tim ovšem, dle úsudku paní Alžběty, nebyl vinen „Karlíček,“ ale domácí učitelé, kteří prý sami ničeho neumějí a jen po měsíčních platu koukají. Pan Martin však nešel se nikdy zeptati učitelů Karlových. Byl by tu slyšel úsudek jiný, který by býval vrcholil v tom, že jest Karel bezpříkladný lenoch, jemuž je škola nejprotivnější věcí a učení předmětem opovržení a smíchu. Ovšem, chlubil se Karel svým spolužákům, že studovati nemusí, že bude mít hodně peněz a že chodí do školy jen proto, aby mu nebylo doma smutno. Nedělal si také ničeho z toho, když obdržel vysvědčení špatné, nad kterýmž by jiný splakal. Doma sice otec prohodil mnohé mrzuté slovo, ale konec konců byl, že začal Karlík trčovati a pan Martin měl pak potíž než uraženého pana syna uchlácholil.

Tak se octl Karel v polovici studií. Byl již dorostlý a lehké chmýří tlačilo mu nad hořejším rtem. Začínal mít jiné myšlenky, než choditi do školy. Proto jedenkrát otcí svému prohlásil se vši rozhodností, že do školy více choditi nebude. Otcé to zaleklo, neboť co si měl nyní se synem počíti? V obchodu ho potřebovati nemohl a jiné zaměstnání pro něho neměl. A zaháletí ho nechati bylo otcí přece po-

divným. Přemýšlel tedy několik dní, jak z těch nesnází vyjít. Vzal též do rady svou paní a sdělil s ní návrh, aby Karel, či, jak ho personál páně Martinův jmenoval, mladý milostpán, šel na nějaký rok do některé obchodní školy, by mohl po smrti otcově sám obchod vésti. Paní Alžběta však zavrtěla záporně hlavou.

„Z toho, milý Martine, nebude nic,“ řekla určitě. „Karel nechce se učit, nač ho tedy nutiti? Vždyť, chvála Bohu, bude mít z čeho býti živ. Ostatně neměl bys svědomí, abys ho chtěl trápit kupectvím, jako sám sebe týráš. Mám určité plány, dle nichž bychom konečně také my i Karel dostali se z ovzduší toho protivného města a stálého sloužení lidem. Až uvidím příhodný čas, povím ti vše a doufám, že se mnou souhlasiti budeš.“

„Řekni mi to hned, milá Alžběto,“ řekl pan Martin ochotně. „Víš přece, že s tebou souhlasím ve všem a že si tvé rady velice vážím. Snad bych mohl již teď činiti přípravy na uskutečnění tvého plánu, neboť zříkání se tak velkého obchodu jako já mám, děje-li se náhle, bývá spojeno se značnými ztrátami.“

„Máš pravdu, Martine,“ odpovídala paní Alžběta. „Nemám příčin tajiti ti své úmysly. Jak sám říkáš, máme dosti značné jmění. Proč bychom si tedy neodpočinuli a neužívali nerušeného stáří? Hleď tudíž výhodně obchod přepustiti jinému, prodej tento dům a kup nějaké menší panství na venkově. Zařídíme si tam příjemné obydlí, budeme žiti více na vzduchu a nahradíme si tak svá předešlá strádání. A i pro Karla bude to lepší. Má, jak víš, nechuť k učení, doufám však, že jest jako stvořen pro pohybování se v širé přírodě. Vezmeš zkušeného správce a ten ho zasvěti do všech těch vědomostí pánu panství potřebných a z Karla se udělá statný zdravý hospodář. Nuže, co tomu říkáš?“

Pan Martin byl chvíli zamlklý a pátravý pohled paní Alžběty dobře postřehl, že její plán u něho nedošel valné obliby. Čekala, až jak odpoví.

„Tvůj plán není zlý,“ řekl za chvíli ne příliš vesele. „Obávám se, že se k takovému živobytí nehodíme. Rozumím sice výborně obchodu, ale velice špatně hospodářství. Mohli bychom utrpěti značných ztrát. A pak se mi zdá, že náš Karel se vůbec k ničemu nehodí. Nejraději zahálí a tu, jak se domnívám, by pro hospodářství, kde musí býti stálá bedlivost, nebyl

vhodným učněm. Vždyť, přeješ-li si toho, můžeme na léto najmouti někde na venkově byt a ty tam můžeš s Karlem trávit letní měsíce.“

„Nemyslila jsem si, Martine, že bys mohl také něco takového říci,“ rozmrzela se paní Alžběta. „Karel jest tvůj syn a ty místo chvály jen ho hanami stiháš. Já jsem přece matkou a musím ho lépe znáti než ty. Povidám znovu, že jest pro hospodářství zrozen. O tvůj letní byt se neprosím. Dovedu ten nějaký měsíc také doma strávit.“

„Nehněvej se, Bětuško,“ chlácholil ji rychle pan Martin se zřejmou obavou, aby nevypukla hádka, „vždyť jsem neřekl, že tvůj plán nepřijmu. Počkejme s tím nějaký den a já se zatím poohlédnu po vhodném kupci na svůj vlastní závod.“

Za několik dní svolil pan Martin k úmyslu své paní dokonale. Počal pátrati jak po prodeji svého závodu, tak po nějakém panství, jež by koupiti mohl. Paní Alžběta mu v tom byla horlivě nápomocnou. Někáký čas bylo pátrání marným a paní Alžběta byla všecka zoufalá. Až jako jednou ranou nahodilo se oboje. Pan Martin našel dobrého kupce k převzetí celého závodu a zároveň dočetl se v novinách, že se bude za několik týdnů prodávati v exekuci dražbě panství barona X., skládající se ze tří dvorců, krásných lesů, několika rybníků atd. Jakmile se o tom paní Alžběta dověděla, ihned učinila návrh, aby se tam napřed jeli podívati a pak hodilo li by se, aby pan Martin šel ke dražbě a kupoval. Skutečně druhého dne vydala se rodina páně Martinova na cestu. Karlíček ovšem zasvěcen byl matkou do všeho a po cestě vykládal, kterak si koupí jízdeckého koně a bude jezdit po polích a lukách, aby lidé hodně pracovali. Paní Alžběta poslouchala ho s radostí a rovněž pan Martin nemohl zakrýti svůj souhlas nad jeho řeči. Když na chvíli Karel kamsi odešel, sám své paní povídal:

„Věru, ani jsem nemyslel, že ten náš chlapec by měl takovou chuť k hospodářství. Zavedu ho hned zítra do jízďárny, aby se naučil jezdit.“

Paní Alžběta nyní byla na výsost spokojena, že muž její tvrzení schválil a sám uznati musil. Žertovala celou cestu, až konečně dorazili k cíli své cesty. Skutečně, zámek ne příliš velký, ale pěkně stavěný a skrytý uprostřed rozkošného parku, vzbudil hned jich celou spokojenost. Pan baron již tu nebydlil a tu se dali vrátným pro-

věsti všemi pokoji. Nábytek ve mnohých ještě byl, ve mnohých však scházel. Paní Alžběta bez ohledu na vrátného počala vykládati, do kterého pokoje co ještě koupí, z čeho vrátný seznal, že jsou to asi budoucí majitelé zámku. Začal tedy dělati hluboké poklony, nazýval je „urozené panstvo,“ líbal přes tu chvíli paní Alžbětu ruku a vůbec počínal si co nejponiženeji. Když si pan Martin s chotí prohlédl zámek, řekl vrátnému, aby je provedl parkem. Prošli všudy, viděli i z dálky pěkně vystavené dvorce, slyšeli z úst vrátného jak dobré půdy tu jsou a celí zaujati pro koupi panství chystali se k odchodu. Paní Alžběta ráčila milostivě pochváliti vrátného a slibovala mu, že na něho nezapomene, až panství získají. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. František de Paula kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský, odebral se v sobotu do Vídně, odkudž se opět v úterý večer do Prahy navrátil.

***—* Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za člena zakládajícího přistoupil nejdůst. p. Dr. Antonín Lenz, probošt král. kollegiatní kapitoly na Vyšehradě. Příspěvky na rok 1891—92 složili: dp. Josef Prašek, deficient v Garsu v Dol. Rakousích 2 zl., vdp. Frant. Schoenbeck, ředitel ústavu u sv. Anny v Praze 3 zl. a z vikariatu Turnovského: vdp. Fr. Hladík, far. v Březině 1 zl., vdp. Jos. Lexa, far. v Hr. Skále 1 zl., vdp. Jos. Klika, far. v Jenšovicích 1 zl., vdp. Jan Počta, far. v Loučkách 1 zl., vdp. Josef Němec, b. vikář a děkan v Loukové 2 zl., dp. Jos. Píška, kapl. v Loukové 50 kr., vdp. Jan Tyřichtr, far. v Přepěřích 1 zl., dp. Jan Hůlek, zám. kapl. v Sichrově 50 kr., dp. Ant. Dědeček, zám. kapl. v Svijanech 50 kr., vdp. Jos. Svoboda, b. notář a děkan v Turnově 2 zl., vdp. Jos. Turek, far. v Týně-Rovensku 1 zl., vdp. Jos. Kovář, far. ve Všení 50 kr., dp. Ignác Schreyer, kapl. ve Všení 50 kr., vdp. Antonín Čermák, far. ve Vyskři 50 kr.

***—* K pouti sv. Aloisianské do Říma.** Dvoučlenná deputace ze spolku katol. akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic“ nastoupila cestu v pondělí večer a přibude do Říma 26. t. m.; společnou audienci u sv. Otce má studentstvo z celého světa dne 29. t. m. a 30. t. m. účastní se všichni schůze poutníků mezinárodního spolku „Katolická mládež“ v Dan-tovu sále.

***—* „Josefeum.“** „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa.“ Za člena zakládajícího přistoupili nejdůst. p. Dr. Ant. Lenz, probošt král. kolleg. kapitoly na Vyšehradě a p. V. Rubricius, ředitel měst. škol v Praze.

Z Říma. Minulého týdne přibýlo do Říma na 2000 dělníků francouzských, aby vzdali sv. Otci náležitý dík za slova rady a útěchy v posledním výtečné jeho encyklice projádřená. Svatý Otec přijal dělníky ty v sobotu 19. t. m. ve veřejném slyšení, při němž přečetl kardinál Langenieux adresu, v níž vzdává dělnictvo francouzské vřelé díky za poslední encykliku, načež předčítal hr. de Mun adresu, v níž dokazováno, že naprosto jest nemožno, aby sociální otázka byla rozluštěna bez spolupůsobení církve. Po těchto řečnicích ujal se sv. Otec slova a stoje četl francouzskou odpověď na obě adresy řka: „Velká jest naše radost, že vidíme horlivost křesťanské Francie, odkud tak horliví poutníci do Říma byli vysláni. Schvalujeme vaše díkyvzdání za poslední encykliku. Jsme šťastni, když můžeme přispěti k povznešení třídy dělnické. Vy jste první zástupcové mužů práce, které po vydání naší encykliky přijímáme. Jest to Francie, první národ co do šlechetnosti, která vás vysílá. Naše zadostučinění jest tím živější, že vaše přichylnost k učení církve a její pravdě jest úsilná. Pravíme: jest jisto, že sociální otázka dělnická nikdy nedojde svobodnými občanskými zákony, i kdyby byly nejlepší, pravého, praktického rozluštění. Rozluštění zůstane ponecháno předpisům úplné spravedlnosti, kteráž žádá, aby mzda byla přiměřena práci, ona spadá do oboru svědomí. Zákonodárství lidské, které hledí bezprostředně jen k zevnějšímu konání člověka, nemůže pojmouti v sebe výkon svědomí. Otázka ta vyžaduje také spolupůsobení lásky k bližnímu, která jde dále než spravedlnost. Náboženství samo se svými zjevenými dogmaty a božským učením má právo uložit svědomí úplnou spravedlnost a lásku k bližnímu s celou její oddaností. Musí se tedy tajemství každého sociálního problému hledati v akci církve spojené s pomocí veřejné moci a v lidské moudrosti. S radostí konstatujeme, že encyklika u dělníků, také u vlády nezůstala bez dojmu. Všude musí se jeviti činnost, aniž by se drahocenný čas neplodnými výklady ztrácel. Nepopíratelných zásad musí býti použito. Čas a zkušenosti musí býti ponecháno, aby při tak spleťtých problémech nevyhnutelné temné body se objasnily. Použijte svobody a klidu, kterých vám vaši zaměstnavatelé přejí k plnění náboženských povinností. V práci buďte pilní a účeliví, vyhýbejte se hezbožným, kteří zvláště vystupují pod jménem socialistů, aby sociální pořádek k vaší

škodě zvrátili. Utvořte pod patronátem biskupů spolky, v kterých jako v druhé rodině řádnou zábavu, světlo v těžkostech, sílu v boji, podporu v chorobě a v stáří naleznete. Vychovejte vaše dítky mravně křesťansky, pojistěte jim moudrými úsporami pokojnou budoucnost, řekněte při svém návratu do krásné vaší vlasti, že srdce papežovo stále jest s opuštěnými a trpícími. Žehnáme vám z celého srdce!“ V pondělí byli přítomni poutníci tiché mši sv., kterou sloužil sv. Otec v chrámu sv. Petra, k níž mimo ně byli přítomni toliko zvaní hosté.

Literární oznamovatel.

— „*Kalendář duchovenstva česko-slovanského na rok 1892.*“ Ročník VIII. Majitel, vydavatel a redaktor Dr. Karel Vondruška, kooperátor u sv. Havla v Praze. Cena 1 zl. 20 kr. V Praze 1891. Tiskem a nákladem Eduarda Beauforta. Kalendář tento obsahuje mimo část kalendářní a personalie duchovenské dle patronatů stručný životopis Dra Antonína Lenze, probosťa Vyšehradského, k němuž připojena jest vkusně provedená jeho podobizna a články z pera redaktora O farních knihovnách a farních spolecích knihovních. Úprava a tisk jeho jest jako v letech předešlých.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

- p. Frant. *Siegl*, far. v Nečtinách (Netschetin), kn. arc. notářem.

Ustanoveni jsou:

- P. Cyrill *Grěbeniček*, z řádu sv. Dominika, za koop. u sv. Jiljí v Praze;
p. Jan *Effenberger*, neom., za zat. katech. v Kraslicích;
p. Jan *Holeček*, neom., za zat. katech. v Žluticích (Luditz);
p. Eman. *Čvančar*, kapl. v Načeradci, za II. zat. kapl. v Budyni;
p. Jos. *Kobosil*, kapl. v Klinghartu, za zat. katech. v Mirošově;
p. Robert *Novotný*, katech. v Libni, za zat. katech. na něm. škole ve Vinohradech;

- p. Coelest. *Pastor*, kapl. v Chebu (Eger), za supplemta nábož. na gymn. v Ječné ulici v Praze;
p. Frant. *Pinkoševský*, katech. v Nusslich-Pankráci, za kapl. v Malesicích;
p. Jos. *Špachta*, kapl. v Neukirchenu, za koop. u nejsv. Trojice v Podskalí v Praze;
p. Václ. *Tikal*, katech. na Kladně, za zat. katech. na měst. škol. chlapeckých na Smíchově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Macek*, far. Slatinský, za far. do Kopidlna;
p. Kašp. *Falta*, kapl. Rokytický, za kapl. do Č. Verneřovic;
p. Karel *Zocher*, kapl. Verneřovický, za kapl. do Rokytice (Rochlitz);
p. Frant. *Kubánek*, kapl. Miletinský, za kapl. do Rychnova;
p. Frant. *Čujan*, kapl. Královodvorský, za kapl. do Kunwaldu;
p. Vít *Stálý*, kapl. Rychnovský, za katech. do Časlavi;
p. Vil. *Kneysl*, kapl. v Sadské, za katech. do Kutné Hory;
p. Václ. *Štastný*, neom., za kapl. do Sadské;
p. Jos. *Vojtěch*, neom., za koop. do Oubislavic.

Uprázdňené místo:

Slatiny, fara patr. hrab. Ervína Schlicka, od 17. září t. r.

V biskupství Budějovickém.

Jmenován jest:

- P. Paulin *Mörtl*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, emerit. katech. c. k. gymn. v Budějovicích, bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Em. *Polák*, katech. v Rokycanech, za katech. na měst. škole chlapecké v Klatovech;
p. Ant. *Polanský*, katech. v Blatné, za katech. na měst. škole chlapecké v Domažlicích;
p. Jan *Laitl*, prozat. katech. obec. a měst. škol. v Domažlicích, za prozat. katech. na obec. a měst. školách v Blatné.

Žádáme ony pány odběratele, již předplatné nám dluhují, by toto zapraviti sobě neobtěžovali.

OBSAH: Ranní řeč na neděli devatenáctou po sv. Duchu. — Kázání na den sv. Václava, mučenníka Páně. — Kázání na neděli dvacátou po sv. Duchu. — Missionářům. (Báseň.) — Pravidla života kněžského v životě soukromém a veřejném. (Pokr.) — Hříchové a pokuty. VII. Lenost.

Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se

5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:

ve farním domě u sv. Havla č. 539-I.

Expedice

v knížecí arcib. knihtiskárně.

Nedošlá čísla

reklamujte v nezalepených nefrankovaných dopisech nejdéle v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u všech rádných knihkupců.

celoročně zl.	3.—
poštou	3 50
pololetně	1 50
poštou	1 75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

List sv. Otce papeže Lva XIII. o souboji.

Milovanému našemu synu Frant. de Paula Schönbornovi, kardinálu sv. římské církve, arcibiskupu v Praze, ctih. bratru Filipovi, arcibiskupu v Kolíně, a ostatním ctih. bratrům, arcibiskupům a biskupům a jiným ordinářům v říši německé a rakousko-uherské

papeže Lva XIII.

Milovaný náš synu! Ctihodní bratři! Pozdrav a požehnání apoštolské.

U vědomí Své pastýřské povinnosti a vedení jsouce láskou k bližnímu, uznali Jste za dobré, zpravit Nás ve Svém, loni Nám zasláném listu o hojnosti tak zv. *soubojů* u Svého lidu. Oznamovali Jste ne bez žalosti, že tento druh panuje jako nějakým, na obyčejí založeným právem také mezi katolíky a prosili Jste Nás, abychom hleďeli odstrašiti od takového bludu lidi také hlasem Naším. — Je to každým řádem blud záhubný, kterýž ostatně není obmezen jen na státy Vaše, nýbrž dosahuje tak daleko, že není snad jediného národa, kterýž by prost byl náказы zla tohoto. Chválíme proto Vaši horlivost a jakkoliv křesťanské, s přirozeným rozumem shodující se učení o tom je známo, bude přece věci dobrou a prospěšnou, jestliže učení toto v krátkosti v paměti obnovíme, an zlý návyk soubojů nalézá potravu své hlavně v zapominání předpisů křesťanských.

Dvoji zákon božský, a sice zákon přirozeným světlem rozumu, i zákon ve sv.

písmu prohlášený, zapovídá co nejpřísněji, aby někdo bez důvodu práva veřejného člověka zabíjel nebo zraňoval, leč by donucen byl k tomu za příčinou obhájení vlastního života svého. Ti však, kdož k souboji vyzývají nebo vyzváni přijímají, zamýšlejí, nejsouce nutnosti k tomu puzení, soupeři život vzíti neb jej alespoň zraniti. Dvoji ten božský zákon zakazuje dále, aby někdo svůj život odvrhoval, an jej v šanc vydává těžkému a zjevnému nebezpečí. Než toho nepřipouští ani povinnost ani velkodušná láska; ale právě tato slepá odvahlivost a opovrhování životem spočívá v povaze souboje. Nemůže tudíž nikomu býti pochybnost, že dopadá na duellanty obě: zločin vraždy a v šanc vydávání života vlastního. Konečně není horší nepřítelkyně pořádku občanského, nežli jest svoboda, jež dovoluje občanům, aby každý vystupoval cestou soukromou jako mstitel svého domněle uraženého práva nebo cti.

Proto zachovávala církev, jež jest strážkyní a hajitelkou jak pravdy, tak spravedlnosti a mravnosti, všecken veřejný pokoj a řád, odsuzovala vždy co nejvíce ty, kdož soubojem byli vinni a stihala je tresty nejostřejšími. Tak odsuzují a zavrhuji takové boje soukromé, vtělené v právo kanonické konstituce Našeho předchůdce Alexandra III. Proti všem, kdož v ně vcházejí, neb jakkoliv se jich účastňují, vystupuje zvláště synoda Tridentská, prohlášením je mimo jiné za nečestné, vylučující je z lůna církve a padnou-li v souboji, prohlašuje je za nehodné cti pohřbu církevního. Předchůdce Náš Benedikt XIV. rozšířil a doplnil tridentská ustanovení ve konstituci „Detestabilem“ ze dne 10. listo-

padu 1752. V nejnovější době však výslovně prohlásil Pius IX. blažené paměti v apoštolském listu Apost. Sedis, kterým jsou censurami (souboje) latae sententiae obmezeny, že církevní tresty stihají nejen duelanty, nýbrž také jejich tak zv. sekundanty, svědky a pomahače. — Září tudíž moudrost těchto zákonů tím jasněji, čím méně podstatny jsou obyčejně pronášené důvody, jež surový onen obyčej hájí neb omlouvají. Neboť běžné tvrzení, že podobné boje jsou dle své povahy schopny, aby smazaly skvrny, jimiž potřísnily čest pomluva a pohana, může klamati jen člověka nanejvýš nerozumného. Neboť byť i uražený vyzývatel vyšel ze souboje jako vítěz, vynesou přece všichni rozumní rozsudek ten, že ukázal, že je sice zdatnějším zápasníkem, nikdy však člověkem čestnějším. A kdyby padl sám, kdož neuznával by tento způsob, chrániti čest, za úplně nesmyslný?

Neboť domníváme se, že mezi těmi, kdož takový nedůstojný čin podnikají, jest jen málo těch, kteří by bludným náhledem spjati byli. Jest to vesměs mstylačnost, kteráž k vyzvání pudí muže zpupné a horkokrevné; kdyby svou pýchu krotili a poslouchali Boha, jenž přikazuje, aby lidé vzájemně se milovali, jenž zakazuje všelike násilí, jenž co nejrozhodněji zavrhuje touhu po pomstě v životě soukromém a ponechává trestnou moc jediné a pouze sobě samému, pak by upustili od souboje snadno.

Také pro ony, kdož přijímají souboj nabídnutý, není bázeň, že by považovali je lidé za zbabělce, kdyby souboj odmítli, žádnou omluvou slušnou. Neboť kdyby vyměřovaly se povinnosti lidské dle krivých náhledů obecnstva místo dle věčného měřítka práva a spravedlnosti, nebylo by mezi skutky mravnými a nemravnými žádného podstatného a žádného skutečného rozdílu. Vědělť a učilť již mudrcové pohanští, že klamnými rozsudky obecnstva musí zmužilý a statečný muž povrhovati. Za to však je správnou a svatou bázeň ona, která zdržuje člověka od vraždy zločinné a činí jej starostlivým o blaho jeho i blaho bratří. Ano ten, kdo nevšímá si nicotných výroků obecnstva, kdo raději snáší pohanu, nežli aby zpronevěřil se nějak povinnosti své, osvědčuje daleko větší a vyšší zmužilost, nežli ten, kdo, podrážděn byv krivdou, sahá ku zbrani. Ba soudíme-li správně, vyniká jen onen pravou statečností, totiž

onou statečností, kteráž v pravdě zasluhuje jména ctnosti a má v zápětí slávu neklamnou. Neboť spočívá ctnost v dobru rozumu přiměřeném a všeliká sláva, jež neopírá se o schválení božské, jest pošetilá.

Konečně jest hanebnost souboje tak jasna, že uznali za dobré i moderní zákonodárci, třeba že těší se souhlasu a podpoře mnohých, aby z moci státu jej trestali. Při tom jest velmi zvráceno a co nejvíce záhubno, že psané zákony skutečným jich prováděním dělány jsou téměř illusorními a sice nezřídka s vědomím a za mlčení těch, jejichž povinností jest, aby starali se o potrestání vinníkův a o poslouchání zákonů. Odtud také přichází, že velmi zhusta možno s opovrhováním majestátnosti zákona beztrestně přistupovati k souboji. Rovněž tak jalové a moudrého muže nedůstojné jest mínění těch, kdož, třeba že chtějí souboj zakazovati občanstvu civilnímu, považují jej pro vojsko za dovolený, an prý takovýmto cvičením množí se mysl válečná. Neboť jest předně mezi věci mravnou a nemravnou podstatný rozdíl, který žádnou růzností stavu zmenšen býti nemůže. Všichni lidé bez výminky, ať již mají jakékoliv povolání životní, jsou vázání božským a přirozeným zákonem stejně. Ostatně musil by důvod k takovéto povolenosti oproti vojsku zakládati se na užítku veřejném, který však nikdy nemůže býti tak závažným, aby k vůli jeho dosažení umlčován byl hlas práva přirozeného a božského. V tomto případě však nemůže býti o nějakém veřejném užítku ani řeči. Neboť péče o vojenskou zdatnost má za účel lepší obranný stav státu. A může-liž ho dosaženo býti obyčejem, jenž podle své povahy směřuje k tomu, aby při sporech ve vojsku, k nimž zavdávána příčina tak často, část obránců vlasti byla usmrcována?

Konečně podceňuje náš věk, který se honosí, že vyniká vyšším vzděláním a zjemněním mravů nad věky dřívější, zařízení stará a zavrhuje až příliš často, co od moderní kultury se uchyluje. Kterak stává se tedy, že nezavrhovány přes tak veliké horlení pro humanitu, tyto nedůstojné zbytky času surovějšího a barbarství cizího, totiž nemrav souboje?

Bude na Vás, bratři ctihodní, abyste to, čeho Jsme se dotkli v krátkosti, pilně vstěpovali v mysl věřících Svých, aby neměli o tom z nepředloženosti názorů nesprávných, aniž také strhovati se dávali řečmi lidí lehkomyšlných. Pečujte jmeno-

vitě o to, aby nabyla správného náhledu o souboji mládež a posuzovala jej tak, jak jej posuzuje v souhlasu se zdravou filosofií církev; a tento soud nechat jest jí vždy měřítkem jednání jejího. Ano, máme za času přiměřené a velmi spasitelné, aby, jakož na některých místech dobrovolně a pro vždy zavazuje se mládež katolická, že nepřistoupí k žádným spolkům nečestným, vešla zároveň v jakýsi spolek se slibem, že nikdy a ze žádné příčiny souboje se nesúčastní.

Prosíme úpěnlivě Boha, aby propůjčil našim společným snahám síly nebeské a poskytl nám dobrotivě, po čem toužíme na prospěch blaha veřejného a neporušeného zachování mravnosti a života křesťanského. Ale jako záruku božských darů a jako znamení Naší náklonnosti udělujeme Vám, ctihodní bratři, jménem Páně apoštolské pozhnání.

Dáno v Římě u sv. Petra, dne 12. září 1891, ve 14. roce Našeho Pontifikátu.

Papež Lev XIII.

K á z a n í

na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu.

„Když počal počet klásti, podán jest mu jeden, jenž mu byl dlužen deset tisíc hřiven.“
(Mat. 18, 24.)

Nejmilejší, dnešní sv. evangelium podává mi příležitost, promluvit o počtech. A hodí se počty také pro kazatelnu? Mám za to, že ano; a přál bych si věru, byste mně jen dobře porozuměli; neb počítání jest věc důležitá, tu se dopátrá člověk pravých poměrů, jest pak to ale také věc velmi choulostivá, ježto snadno velké chyby mohou se do počtu vlouditi. Toho důkazem jsou nám hlavní osoby v dnešním svatém evangelium. Chybně počítal služebník, král pak musel býti počtářem výborným, ježto při skládání účtů ochromný dluh desíti tisíců hřiven mu vypočítal.

Již pak, abych k své dnešní přednášce o počtech přikročil, musím podotknouti, co věčný Syn Boží při vypravování dnešního podobenství na zřeteli měl. Minil on zajisté oním králem Boha, služebníkem pak hříšného člověka, dluhem hříchy a urážky Boží, a skládáním účtů soud, jenž někdy všem při smrti nastane. Tu

pak, aby se nám nedělo, jako dnešnímu služebníku, třeba, abychom před časem dobře počítati se naučili.

Že dobře nepočítá, udělá mnohý kupec neb obchodník bankrot v obchodu svém, a že se nevyzná mnohý v počtářství, kteréž já tu dnes míním, udělá snadno bankrot duše, a ten je nejhorší. Bankrotistům nyní nejbývá tak zle, zákony lidské se mění, nalezají mnohou výhodu; jinak to dopadá s těmi, kdož bankrotují na duši, zákon Boží zůstává vždy tentýž, a ustanovuje na bankrotisty duševní povždy strašné, hrozné peklo. A tak velkému neštěstí abychom ušli, naučil bych rád lásky vaše umění, jež v dobrém počtářství záleží, povím vám totiž: I. jak se počítati nemá, a II. jak se nejlépe počítá.

P o j e d n á n í.

I. Vězte, jak počítati se nemá.

a) Především nemá se počítati, jako onen boháč, o němž Pán Ježíš v evangelium sv. Lukáše vypravuje. Bohatec tento vypočítával, kam by uložiti měl přemnohé zásoby své. I přišel konečně na myšlenku tu, že nových dvorů a stodol si vystaví, tu že uloží všecko zboží své, a řekne pak duši své: Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta; odpočívej, jez, pí, hodu. Tu pak dáno mu Bohem návštěi toto: Blázne, této noci požádám duše tvé od tebe, to pak, cos připravil, čím bude?

V tomto příběhu dává Ježíš spasitelnou výstrahu všem, jimžto zboží a rozkoše světa jediné na srdci leží. A tak, kdo na vezdejší zboží, na časné statky počítá a z nich trvanlivé blaženosti čerpati zamýšlí, ten se přepočítá. Kdo se domýšlí, že by nabytí vezdejšího zboží mělo býti cílem a úlohou člověka, kdežto mu toliko má býti prostředkem k dosažení života věčného, ten se ještě ve škole Ježíše Krista umění počtářskému nenaučil. Kdo zlatý peníz dává za měďák, ten jistě špatně počítá; ještě špatněji pak počítá ten, kdo dává nebe za vezdejší zboží, za peníze, slávu a rozkoše, a v nich svou blaženost hledá. Při světle hromičky na lůžku smrtelném, kde všeliký účet se zkoumá, pozná pak, jak falešně počítal.

b) Dále nemá se počítati tak, aby se člověk příliš na vlastní své síly spolehal. Dal ovšem dobrotivý Bůh velké vlohy a schopnosti lidem. Pomněme jen na umělce a učence starého i nového věku, na podivuhodné vynálezy dnů našich a vyplývající

z nich výhody a užítky, nicméně při všem tom musí člověk s apoštolem zvolati: „Nic nejsem sám ze sebe, Bůh jest, jenž ve mně i chtění i vykonání působí; neb bez jeho milosti nejsem dostatečný, ani spasitelnou myšlenku vzbuditi; všecka dostatečnost naše z Boha jest.“ Jedině na Jeho pomoc dlužno nám spolehati a čítati. Kdo v sebe samého se důvěruje, neb na lidskou pomoc, přízeň a přátelství čítá, ten se přepočítá, sezná to v bidě, zvláště pak nahlídne to jasně na loži smrtelném, kde všecka světa moc více nic neprospěje.

c) Konečně nemá se počítati tak, abychom se přeceňovali, abychom se za lepší drželi, nežli v skutku jsme. Kdo ve své samolásce sebe samého přeceňuje, a snad již proto za spravedlivého se má, že snad ještě žádného neokradl, ještě nikdy smilstva se nedopustil a nikoho nezavraždil, ten se velice přepočítá; neb takto dí apoštol: „Ničeho sice sobě povědom nejsem; ale tím ještě nejsem ospravedlněn, neb kdo mne soudí, Pán jest;“ a jině dí: „Nikdo neví, je-li hoden lásky neb hněvu,“ a sv. David v žalmu kajícím volá: „Od tajných (nepovědomých) hříchů očisť mne, ó Pane!“ Před soudnou stolicí Páně bude někdy zcela jinak vyhlížeti účet náš, kdež snad zahanbeni zvoláme: Je-li možná? mohl jsem se tak přepočítati? jak jsem se mohl držeti za spravedlivého, ježto tolikerých hříchů na sobě mám, a více zlého než dobrého jsem činil?

Nejmilejší, nepočítejte tak, jak jsem právě byl udal, abychom nezavedli duši svou a nenadělali si dluhů, za něž bychom v temnostech pekelných oddávati museli věčně. Učme se počítati jinak, počítati dobře, a já vám teď povím,

II. jak se počítá nejlépe.

a) Nejlépe se počítá, když hledáme především království Božího a jeho spravedlnosti, a vše ostatní toliko za věci vedlejší považujeme. Jako při ořechu je jádro věci hlavní a škořepina věci vedlejší, tak jest v člověku věci hlavní nesmrtelná duše, tělo pak se všemi svými pomíjejícími potřebami věci vedlejší. Jako se rozlupují ořechy, aby vyndalo se jádro, podobně rozloupne smrt také tělo naše, aby duše svobodně a bez překážky opět se navrátila k Stvořiteli svému. Tu pak nic neprospějí duši všeliké statky a rozkoše vezdejší; proto praví Spasitel: „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, duše pak své škodu trpěl;“ proto dí též u sv. Matouše: „Ne-

skládejte sobě pokladů na zemi, kdežto rez a mol kazí, a kdež zloději vykopávají a kradou: ale skládejte sobě poklady v nebi, kdežto ani rez, ani mol nekazí a kdež zloději nevykopávají aniž kradou.“ Tak počítejte, ať duši nezadlužíte. Ještě pak šetřiti tu třeba jiných pravidel, a já vám je také udám. Nuže pamatujte si pravidlo druhé.

b) Nejlépe se počítá, když na tomto světě nehledáme blaženosti jiné, než která v nerušeném duševním pokoji pozůstává. A co to za pokoj, a jak si ho opatřiti možná? Pokoje duchovního požívá ten, kdo čistě má svědomí, kdo si může dáti svědectví ctného obcování a ustavičné spokojen jest se svým stavem a povoláním. Tento pokoj může tedy míti každý, jak chudý tak bohatý, šťastný jako nešťastný, dojde pak pokoje toho každý, kdo Boží přikázání věrně zachovává a povinnosti svého stavu plní. A blahoslavený, kdo pokoje toho došel, mysl jeho neklesá v utrpeních a strastech, pokojně a klidně co bezstarostné dítě spočívá v náručí vše pořádajícího nebeského Otce, volaje s nábožným královským pěvcem: „Je-li Bůh s námi, kdo proti nám!“ Než ještě jiné pravidlo.

c) Nejlépe se počítá, když vše jen od Boha odvozujeme a naň zpět potahujeme, a více Jemu než lidem zalíbiti se hledíme, jak nás k tomu neklamně slovo Boží vede. „Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, duši ale zabítí nemohou, ale bojte se raději Toho, který tělo i duši do pekla zavrhnouti může,“ tak učí sám Syn Boží, a moudrý Sirach velebí toto početní pravidlo mnohými krásnými slovy, řka: „Koruna moudrosti jest bázeň Páně, kteráž přináší úplný pokoj a užitek zdraví.“ „Kdož se bojí Pána, tomu dobře bude v nejposlednější čas, a v den skonání svého požehnan bude.“ V bázni tedy Boží více Bohu než lidem líbiti se hledme a dobře nám někdy účet náš dopadne. Jen pak ještě k předeslým pravidlům přidejme jedno, a sice:

d) nejlépe počítá se konečně, když Boha v účtech předcházíme, když sami počítáme dříve, a to tím způsobem, jakým někdy Bůh bude účtovat s námi. Nečítejme tak, jak přemnoží. Přemnoží množí, kde by odčítati měli a odčítají, kde by množití měli. Přemnoží totiž množí, zvětšují nesmírně to dobré, jež po skrovnu v službě Boží byli vykonali, takže se jim zdá, jakoby již jednou nohou byli v nebi, ale špatní to počtáři, zapomínají ony na pře-

mnohé poklesky a chyby, jež na odrážku přijíti mají; napadnouli jim pak přec hříchy jejich, tu zase odčítají od tíže hříchů svých, snaží se zmenšiti je všemi jen možnými vytáčkami a výmluvami, a tu opět špatně počítají, ježto tu nepřičítají a nesčítají ty mnohé milosti a prostředky, jichžto jim Bůh na ochranění před poklesnutím poskytoval, jichž však si nevšímalí a nepoužívali, čímž vina jejich jen ještě nemálo zrostla.

Počítejme již budoucně tak, jak někdy s námi bude počítati Bůh; pak při jeho účtech obstojíme a nebudeme muset s tak ohromným dluhem dostaviti se před tvář jeho, jako služebník v dnešním sv. evangelium. Na nejvyšší důležitá a rozhodná bude někdy hodina ona, kde to zazní: Vydej počet z vladařství svého. Jak snadno tu možná, přepočítati se pro celou věčnost. Učte se tedy tak počítati, abyste někdy obstáli a ta utěšená slova zaslechli: „To dobře, služebníče dobrý a věrný, vejdiž v radost Pána svého.“ Amen.

Chrám Matky Boží v Blatné.

Náčrt historicko-místopisný. Napsal J. P. Hille, farář v Kádově.

(Pokrač.)

Posvátné Missie.

Když pak v Čechách víra pod obojí úžasnou mírou se rozšiřovala, bylo v Blatné také málo těch, kteří staré víry pevně se drželi; neboť když Jan hrabě z Rozdražova ujal se panství Blatenského, nebylo na Blatné deset osob katolických, ale za panování jeho i také paní manželky Hedviky rozené z Lobkovic bylo již polovic na víru katolickou obráceno a to zajiště působením Jesuitů, kteří r. 1578 konali zde posvátnou missii¹¹⁾. Hraběnka povolala také do Blatné Martina Strakonického, děkana Prácheňského, vůbec zvaného proroka, muže podle všeho zdání veliké svatosti. Jemu podařilo se kázáním, přísným svým životem obyvatelstvo odpadlé a od víry svedené opět do lůna církve katolické uvést, tak že r. 1586 v postě při slyšení zpovědi učením a napomináním 30 a r. 1587 zase v postním čase 16 osob mužského i ženského pohlaví k víře katolické přivést.

¹¹⁾ Vlast ročník VII. str. 360.

O překážkách, které se působení jeho v cestu stavěly, zmiňuje se v listu svém k arcibiskupu pražskému, v němž praví: „kdyby bludní kněží mne s těmi kollatory kacířskými překážky nečinili, a těch svedených a bludných lidí v bludech neutvrzovali a abych mohl tak kázati v našich kostelích jako prve jsem kázal v tom kraji Prácheňském, jistě že mnohem více bych těch lidí bludných s pomocí Boží od těch bludů odvedl a na cestu k spasení napravil a věrných křesťanů u víře potvrdil, čehož mnozí lidé na mnohých místech jsou velmi žádostivi a zvláště ti, kteří jsou jako ovce nemající pastýře a o ty já mám také velikou péči a bedlivost, nelituji sobě žádné práce podle mé vši možnosti, neb bych nerad zakopal tu hřivnu, která jest mně nehodnému a neužitečnému služebníku svěřena“¹²⁾.

Když hraběnka z Rozdražova zemřela, neměl úmyslu děkan dále na Blatné zůstat, než do sv. Jiří r. 1588 a uzavřel vydati se do jiného kraje pro vzdělání jiných lidí katolických, dokládaje že již velmi schází „jsa živ v tom stavu kněžském beze čtvrti čtyřicet dvě let.“

Prosil také arcibiskupa, aby jej z úřadu děkanského propustil a jiného, dostatečnějšího faráře ustanovil a to Jana Meclovského, děkana Blatenského, jinak Podbrdského, nyní faráře Paštického¹³⁾.

Fundace Hřeblovská.

Měšťan blatenský Kliment Svenda odkazal r. 1590 knězi Tomáši jakousi „pomoc k přislubování“¹⁴⁾.

Asi od té doby co Blatná povýšena byla na město (r. 1601) psali se zdejší faráři též děkany. První z duchovních, který se tak psáti začal, byl Jan Hřeblovský, sv. Stolice apošt. protonotarius a rytíř Jerusalemský. Týž děkan vida, že obročí blatenské málo výnosné jest, by tomu odpomohl, odevzdal dne 25. aprílis 1612 „pro odplatu Boží a budoucí památku i pro lepší vyživení farářů neb děkanů blatenských“ na hotovosti 2000 kop míš. p. Václavovi hraběti z Rozdražova a na Blatné, dílem na vyživení děkana, dílem pro učení jednoho alumna z města Blatné, Pumštorfu a Ko-

¹²⁾ Borový: Martin Medek arcib. Pražský str. 133.

¹³⁾ Vlast, roč. VII. str. 360.

¹⁴⁾ Kniha purkrechtní města Blatné z r. 1598.

várově na věčný plat k užívání uvedl, tak aby hrabě, jeho potomci a budoucí držitelé statku jeho z onoho tisíce pro lepší vyživení kněze děkana blatenského 48 kop míš. a rektorovi školnímu 12 kop míš.; potom z druhého tisíce pro alumna 60 kop gr. každého roku bez odporu a všelijaké překážky vydával a od sebe odvozoval. „Budoucí pak successorové budou povinni za něho diem aniversarium vigiliis et exequias každého roku vykonávati a každý čtvrtek processí s velebnou svátostí v kostele a v sobotu sacrum de B. V. Maria zpívané oboje sloužiti. Alumni pak zůstanou kněžími na vinici Páně contra haereticam pravitatem věrně pracovati a za duši jeho Pána Boha prositi.“ Nadací tou fundoval onen děkan processí, které každý čtvrtek se konávalo.

K této pobožnosti složil také sám píseň, která až do nedávna v chrámu se zpívala. Zní takto:

1. Tisíckrát buď pozdravena,
milionkrát zvelebena,
velebná Oltární Svátost,
(všech věřících) duši žádost.
2. Nepřítel duše bojuje,
věrné zkazit usiluje,
uděl nám své požehnání,
(nedej umřít) bez pokání.
3. Nedej nám umřít bez Tebe,
jenž otvíráš brány nebe,
dej nám se hodně přijmouti,
(a tak v Tobě) dej usnouti¹⁵⁾.

Za téhož děkana dal hrabě z Rozdražova kostel blatenský dle vkusu své doby okrášliti a ozdobiti. V lodi pod kruchtou zřídil pro svou rodinu hrobku, na kruchtě postaviti dal nákladem svým nové varhany¹⁶⁾.

Hrabě ten nařídil, „aby každý pátek po mši sv. v kostele blatenském zpíváno bylo: Patris sapientia“ a potom collecta de Passione Domini. Též každou sobotu po nešpoře má se zpívati Salve Regina a

collecta de B. Virgine. Též každou neděli po nešpoře hymna „Ave Maris stella“ a po ní collecta de Beata.

Na fundaci daroval dědinu „u Nojic,“ aby se tři mše sv. do týhodne držely za těla mrtvá v kapli pochovaná a sice ve středu, v pátek pod křížem a v sobotu u oltáře P. Marie¹⁷⁾.

Důchodové děkanství¹⁸⁾.

Poněvadž předešli děkanové pro špatné vyživení jejich na Blatné stále zůstávati nemohli, pročez přihlížeje hrabě, aby město i vesnice k děkanství příslušející tím stáleji duchovním pastýřem opatření býti mohly, k lepšímu vychování a vyživení k jeho předešlým důchodům spolu s obcí Blatenskou nová nadání a uvolení na časy věčné a budoucí učinil.

Tato nová nadání zaznamenána jsou v registrech důchodův děkanství Blatenského roku 1614 vyhotovených. Dle těchto register byl příjem děkanův následující:

„Předně: z důchodův J. M. páně na hotově ze dvorů obilí pražské míry na dva termíny, totiž polovic při sv. Havle, a při sv. Jiří druhou polovic.

Item z rybníků od ryb a mlíčného.

Ze dvora zámeckého: 12 str. žita 2 v., pšenice 6 str. 1 v., hráchu 6 str. 1 v., ječmene 12 str. 3 v., ovsa 12 str. 2 v.

Ze dvora Aujezdského po 6 str. a 1 v. žita, ječmene a ovsa. Ze dvora Skalčanského po 4 str. 2 v. žita, ječmene a ovsa.

Místo pěti džberů kaprů budoucně má dostati pět kop kaprů, totiž při sv. Havle 2 kopy 30 kaprů, a při sv. Jiří 2 kopy 30 kaprů, kteréžto počítaje po 5 kopách míš. učiní za ně 25 kop.

Z každého dvora při svatodušních svátcích jeden sýr. Od „Ave maris stella,“ „patris sapientia“ a „salve regina“ na penězích 3 kopy.

Od „omni die dic Mariae,“ která se začala l. P. 1611 3 kopy.

Pro lepší vychování téhož děkana J. M. pán ráčil jest léta 1614 dům slove kaplanka spolu s várkami dvěma totiž pšeničnou jednou a druhou ječnou ročně na časy věčné a budoucí k děkanství připojiti, kteréžto várky při sv. Jiří učiněny býti mají a ročně užítku při nejmenším přinesou 50 kop.

¹⁵⁾ Piečův: Pamětní protokol str. 39—41. Z peněz těch vypůjčila sobě r. 1695 obec Blatenská 1000 kop gr. míš. a pojistila sumu tu na rybnících „velkém“ a „pařezitém,“ spolu zavázala se, „že celoroční ouroky z těch peněz na studia dvou pacholat z města Blatné vynakládati bude.“ Archiv městský.

¹⁶⁾ Pamětní kniha na děkanství.

¹⁷⁾ Důchodové kostela Blatenského z r. 1608.

¹⁸⁾ Archiv děkanství Blatenského.

Poznamenání stálých platů, robot, všílýchých případností vycházejících ročně z města Blatné.

1. Uvolili se blatenští pro lepší vyživení děkana a stravování ročně rektora, kromě těch dvou várek na kaplánce od J. M. pána mu odevzdanych, jiné dvě *várky*, totiž pšeníčnou jednu a druhou ječnou při sv. Havle mu obě pustiti, z kterýchžto učiní 50 kop. Na kteréžto dvě várky uvolili se při témž sv. Havle obilí dáti, totiž pražské míry 7 str. 2 v. pšenice a 12 str. 2 v. ječmene.

Tak jakož předešle z města Blatné se dávalo posnopné, ale poněvadž mnozí se v tom neupřímně zachovali a spravedlivě se nepřiznali, J. M. pán na časy věčné a budoucí toto nařízení učiniti jest ráčil, kterémužto nařízení tolikéž všechna obec blatenská přistoupila: totiž aby soused, kterýžto jaké dědiny má od každého strychu pražské míry svých dědin buď oseté neb neoseté, po jedné měřici pražské míry sutého obilí dával.

Kterýž by pak žádných dědin neměl, ročně má na dva termíny 20 gr. míš. dáti, totižto při sv. Jiří 10 gr. míš. a při svatém Havle 10 gr. m., který by pak z města buď na penězích aneb na obilí ročně co dávali, o tom vyhotoven zvláštní rejstřík. (Celkem vynášel příjem z města na penězích 14 kop 40 gr., na obilí žita, ječmene a ova po 13 str. 3 v. 1 měř.)

Letníky. Každý, který krávy má v městě i z vesnic ze tří krav sýr, pakli by tři krav neměl, z jedné krávy po 1 groši.

Platy a desátky od mlynářů vynášely na penězích 4 kopy 14 gr., na obilí a sice žita 4 str. 1½ m., ječmene 2 str. 2. věrt. 1½ m. a tolikéž i ova.

Na svátost každý hospodář v městě i z vesnic při květné neděli povinen dáti 4 peníze a vajecek jak kdo mnoho chce dáti.

Od podruhů z města. Každý podruh neb podruhně, krom dětí co se jich v městě vyčte, povinni budou děkanovi při sv. Jiří 2 gr. míš. a při sv. Havle 2 gr. m. odvozovati místo roboty mu povinné.

Pakli by je děkan na robotu při žni potřebovati chtěl, každý podruh neb podruhně povinni budou bez platu však stravou obyčejnou jeden den robotovati.

Od vyhlášení manželstva na kazatelnicí 6 gr. míš. Od potvrzení manželstva aneb od oddavek 15 gr. m. Od křtu 6 gr. Od pohřbu po 4 gr. m. Od kázání nad mrtvým tělem a requiem 1 kopu. Však to

všecko bude pozůstávati při vůli děkanské, prohlídaje k osobám bohatším a chudším. Každoročně ouřad blatenský uvolil se děkanovi nynějšímu i budoucímu k vyživení jednu prostici soli dávati.

Dědiny. Jeden kus nad mlejnem J. M. pána, na který se osívá ozimního obilí 7½ str. praž. míry.

2. Dědina na fundaci tří mší děkanu odevzdána naproti prvnější dědině (osívá se 15 str.).

3. Dědina pod Hněvkovem slove „vrbičce“ (8 str. 3 v.).

4. Dědina, kterou držel Vavřinec Lapač a proměněna od J. M. pána na kopaniny v kněze hájku slove nyní jak nad chobotem rybníka buzického leží (33 strychů 3 věrtele).

5. Dědina, která prvé kopaninu v kněze hájku byla a od J. M. pána Matouškovi Klatovskému v roudným na kopaninách proměněna, na kterou se osívá 5 str. obilí.

6. Poslední dědina, kteráž byla v kněze hájku kopaninou od J. M. pána proměněna jest u Lhotky, kterou držel Václav Divůček (15 str.).

Summa všech dědin k děkanství jest jich pod 85 strichů. Rozdělice na tři strany každého roku za ozim se vysíti může 28 strychů a z jara každoročně seti se může 22 str. A kdykoliv bude chtíti děkan sám dědiny sobě k ruce užiti, je dáti orati, tehdy se předně J. M. pán uvolovati ráčí k děkanství Blatenskému jednu *klisnu* k potahu a druhou *klisnu* blatenští se uvolili dáti a na třetí pak *klisnu* z vesnic skládati mají, tak aby ty tři *klisny* ustavičně při děkanství zůstávaly.

Louky. 1 louka pod rybníkem rytvímzem, nabírá se na ní 2 vozy sena a 2 vozy otavy.

2. louka pod rybníkem hněvkovským (3 vozy sena).

3. louka za rybníkem sádlovem a nad rybníkem mačkovským (1 vůz sena).

4. Palouk leží mezi panskými dědinami pod rybníkem malým sádlovečkem (1 vůz sena). Celkem 7 vozů sena, 2 vozy otavy.

Užitek říčný. Tolikéž p. děkan má k užívání dva víry, jeden nad Lapačovým mlýnem až k řece obecní, druhý pod Lapačovým mlýnem až k dubu starému, kdež zase začíná řeka obecní.

Poznamenání *rybníčné násady*:

1. rybník u Hněvkova (13 kop násady), 2. rybník nevďek (10 kop) a třetí u Hněv-

kova menší (7 kop). Suma 30 kop násady. A tak každoročně počítaje s patnácti kop kaprů užitku kopa po 5 kop učiní 75 kop. Štiky a drůbež se nepočítají pro náhradu ztráty.

Užitek mléčný. Při témž děkanství zůstávají tři krávy, z kterýchžto se může děkan s čeládkou svou ročně dobře vyživiti. I poněvadž píce a seno před rukama jest, tak že se mohou ještě jiné tři krávy na to přes zimu vychovati, bude moci děkan z kostelních krav tři k sobě vzíti, z kterýchžto bude moci ročně omastek a telata prodati, z kterýchžto užitek přijde ročně okolo 15 kop.

Lesové společně s farou Paštickou se užívají.

1. Háj, jdouce k Skalčanům co by mohl jednu leč obehnat.

2. Háj, proti faře nad hořejším rybníkem, též o jedné leči.

3. Háj nad širokými lukami jdouce k Malkovu, nad děkanovým rybníkem na pravé straně, ten jest větší než za jednu leč.

4. Pahorek nad cihelnou jdouce k Bezdědovicům, ten jest vyměřený.

5. Mezi komanovými dědinami a lukami, ten jest nevelký.

Ty všechny háje p. děkan blatenský farářem paštickým mají společně míti v držení a užívání, však z nich dokonce žádným nic prodávati nemají.

Svolení J. M. páně. K tomu také J. M. pán uvolovati se ráčí na též dědiny děkanské letos 20 strychů žita praž. míry na ozim a 10 str. ovsa též praž. míry po jaru leta 1615 zasít. Naproti tomu bude povinen děkan zase při odstoupení takového žita 20 str. pro budoucího děkana zasít anebo na sejpce jak žita i ovsa svého zanechati.

Na to vejše J. M. pán rybník větší hněvkovský, který drží 13 kop násady ihned po jaru plodem nasaditi, při odstoupení děkana bude povinen zase takový rybník plodem hodným nasaditi.

A k lepšímu potvrzení J. M. pán ráčil jest pečet svou poručiti k těmto rejstrům přitisknouti a svou vlastní rukou se podepsati. Ale tolikéž i obec blatenská jejich uvolení pečeti svou potvrzuji.

(Pokračování.)

Má obava.

Té se jenom lekám chvíle,
Pán až máti mojí milé
pokyne, a smrt až bladá
obměkčit již ničím nedá
v neuprosném svém se díle...

Ó v té, Pane, bolné chvíli,
žalné, trudné popřej síly,
těš mé srdce v této době,
aneb raděj též mně k Tobě
kaž přijíti, Vládece milý!

Všeckoť, co zde těší, koji
ducha slastí, s mání mojí
odumře mi — nač pak žíti
ještě déle, v hoři nýti — —
ó kéž smrt nás nerozdvojí!

Prok. Zaletěl.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Zajetí P. Josefa Romana.

Poněvadž Alfani hledal všude poklady jesuitů, a aby se jich dopídil, dal otvírati hroby v profesním domu, v S. Andrea (kde byl noviciát) rozrýti skoro celou zahradu, a pátrati i v tajných komůrkách, přihodilo se, že našli v záchodech německé k - leje, k nimž měl klíče P. Josef Romano, několik dopisů, jež však nemohly býti předloženy kongregaci pro nepěkný stav svůj. P. Josef Romano přepaden tudíž od drábů dne 11. září r. 1773, provazy svázan, a byl by býval pěšky odveden do žaláře, kdyby nebyl žádal, aby byl na své útraty odvezen v kočáře, což mu povolili. Ale neodvezli ho do andělského hradu, nýbrž do veřejného vězení určeného pro nejnepořádnější lidi, kdež pobyl po celé tři dny. Pak se velice omlouvali, že se tak stalo omylem a P. Romano dopraven do andělského hradu. Tu mu bylo čekati opět po 11 dní, aniž věděl, proč vlastně zavřen. Konečně dostavil se Andreeti a tázal se

ho na nalezené, ale velmi nečisté papíry. Dopisy ty psal P. Francesco Maria Turconi, jenž zemřel již před čtyřmi měsíci. Po smrti jeho P. Romano prohledal, jsa k tomu oprávněn úřadem svým, pozůstalé papíry jeho, a které se týkaly jeho osobnosti (P. Turconi-ho), hodil do záchodu. Nenašli v nich ovšem nic podezřelého; ale poněvadž nemohli již všechno přečísti, doufali, že pronese P. Romano nějaké nepředložené slůvko, jež poskytne nějaké látky k soudnímu vyšetřování. Ale P. Romano odpovídal tak, že ho komise propustila po 18 dnech, dne 29. září (na svátek sv. Michaela), nařídívši přísně, dostaviti se vždy před komisi, kdykoliv bude zavolán, aby neodcházel z Říma a aby nemluvil o otázkách mu předložených. Každý, kdo znal smýšlení pánů komisařů, považoval propuštění P. Romana takřka za zážrak; ale komise ho propustila, když složil přísahu, proto tak záhy, že se styděla sklamati se v nalezených papírech a v osobě zajatce.

Zajetí bratra řeholního Santes-a Zazzeri-ho.

V týž den, totiž 29. září musil nahraditi místo P. Romana v andělském hradu Santes Zazzeri, bratr z německé kolleje. Nalezen v jiné místnosti (neboť Alfani dal všechno prohledati) balíček dopisů od jakéhosi pána z Augsburku, z nichž seznali, že mu bratr Zazzeri psal o všech novotách a že mu slíbil, že mu pošle několik opisů dílka „Irreflessioni“, jež způsobilo takový rozruch (spisek ten čelil proti brožůrce: „Rozvahy dvorů bourbonských proti jesuitismu“). Ač ve spisku tom nebyla na nikoho žádná náarážka, přece vzbudil velkou nelibost u Klementa XIV., an spisovatel předpokládal, že Jeho Svatost nikdy nezruší T. J., a uváděl takové myšlenky, že se viděl Klement, jenž již zamýšlel odvážiti se kroku toho, velmi vtipně a důrazně ještě před uveřejněním papežské listiny poražena. Běda tomu, u koho se přijde na spisek: „Irreflessioni.“ O Zazzeri-m se domnívali, že se účastnil tisku. Bez odkladu ho odvezli do hradu andělského a zavedeno s ním vyšetřování. Zazzeri popřel vše, neboť nebyl nikterak účasten tisku onoho spisku, a i kdyby se byl účastnil, přece to nebylo dostatečným důvodem, žalařovati ho přes 22 měsíců. P. Karel Benvenuti (scriptor de rebus s. congreg. v římské kolleji, byl později theologem regis Poloniae a kanovníkem) autor tohoto spisku,

znal úplně smýšlení Ganganelli-ho, a odešel ihned po zrušení T. J. do Polska. Papeže nemálo mrzelo, že mu unikl takový muž. Útěk Benvenuti-ho byl snad příčinou žalařování P. Faure-a, aby i ten neodešel; alespoň byl žalařován proto, aby nepsal proti papežské listině.

Zajetí P. Francesca Benincasy.

Na štědrý večer r. 1773 P. Benincasa v nejlidnatější části Říma před ohromným množstvím lidí od drábů se umluvivších zastaven a zatčen. Neboť ráno přišel kdosi k P. Benincasovi a ohlásil mu, že pro něho přijde ve 3 hodiny odpůldne a že ho dovede k osobě, jež s ním musí nutně mluvit. Vyzvědač dostal slovo, vedl ho hlavními ulicemi a odevzdal ho před kostelem sv. Karla, šňupaje (jak bylo umluveno na dané znamení) zatýkačům, kteří již na něho čekali. Setník jejich (Barigello) ozýval se u dvora papežského proti takovému způsobu zatýkati kněze, v takový den, kdy všude plno lidí, ale Alfani mu hrozil, že ho dá zatknouti, neuposlechne-li. Drábové mu dali okovy, a chtěli ho takto vésti nejlidnatějšími ulicemi, ale P. Benincasa žádal na své útraty o povoz a toho mu nemohli odepřít. Příčinou zatčení jeho bylo toto. Po přečtení papežské listiny (breve) pozvala ho k sobě vévodkyně Lante. Byl tři neděle v jejím paláci a měl dozor nad mladými syny jejími, jichž učitelem byl v kolleji. Vévodkyně velice nemile snášela ztrátu jesuitů a přijetí P. Benincasy do paláce jejího nelíbilo se jistému druhu lidí. Chtěli této dámě způsobiti mrzutosti.

Benincasa ovšem vyslýchán, ale jak? Proti osobě jeho neměli zajisté nic: ptali se ho, jako obyčejně, proč zatčen? Mladý kněz, v případech takových nezkušený, jsa si vědom své nevin, pověděl, co věděl: že někdy psal do Modeny ministru Bianchimu, ale nic jiného, než nějaké novinky. Tím výslechem odbyt. Omlouvali velice nestydatý způsob, jak P. Benincasu zatkli. Propuštěn dne 12. srpna 1775, ale nesměl se zdržovati v Římě. Pius VI. povolal ho později zpět a jmenoval ho biskupem v Carpech. Již dříve ho jmenoval vévoda modenský duchovním svým rádcem a kanovníkem v Carpech.

Zajetí P. Faury a arcikněze Catrani-ho.

Několik neděl po zrušení T. J. odvezeny do andělského hradu dvě osoby, jichž

zajetí působilo v Římě velký povyk. P. Jan Kř. Faure, prof. Písma sv. v římské kolleji, známý mnohými spory s jistými řeholníky, kteří hleděli zvláštní své náhledy školské přikrýti vážností sv. Augustina a sv. Tomáše Aquinského, a vystoupili z kolleje římské již dříve pro spisy týkající se svatořečení Palafoxova *).

Ba Macedonio mu dal i vzkázati, aby byl ujistěn papežské ochrany, aby se nebál, nýbrž aby očekával vše dobré, poněvadž chce Jeho Svatost užití péra jeho, aby psal ve prospěch papežské stolice. Jak se tomu

*) Ač by se byli Španělé rádi dočkali svatořečení Palafoxova, přece stávaly závažné důvody proti. Palafox byl mužem zbožným, ale lehkověrným. Potvrzují, co praví učený p. Karel Benvenuti ve své kritice spisku: Rozvahy bourbonských dvorů proti jesuitismu § 32: Kdyby se byli zasazovali protivníci Palafoxovi z úcty k ctnostem tohoto biskupa o jeho svatořečení, byli by úplně odloučili záležitost jeho (o níž měli zcela pomlčet, aby zachránili vážnost apoštolské stolice) od záležitosti jesuitů. Prostředek byl lehkým a byl jim nabídnut; ale poněvadž ho zamítli, dali zřejmě na jevo, že si přejí tak toužebně spatřiti tohoto biskupa na oltáři jedině jen proto, aby potlačili jesuity a uvrhli je v opovržení. I tuto Prozřetelnost Boží zahanbila moudrost světa. Neboť toto chování bylo příčinou, že pohnuty osoby poctivé horlivostí pro čest církve sv. a i příčinami osobními, posvítiti trochu na slabou stránku celé záležitosti Palafoxovy; a tím to došlo tak daleko, že Řím, aniž se tím zříká podobných nároků, nemůže prohlásiti za svatého muže, jehož nejlepší ospravedlnění, pokud možným, v tom, že se povídá, že byl oklamán. Trochu pozdě podnikl onen theolog za mzdu najatý (dominikán P. Thomas Mamachi, rodem Řek; mezi jinými spisy jeho záhodno čísti: *Mamachiana, per chi vuole divertirsi. Galopoli 1770*) zachrániti jeho orthodoxii v knize: „*Orthodoxia Venerabilis Palafoxii*“; utračené nadávky, jež metal v bídném svém ospravedlnění na jesuity, přinesly mu asi dobré propitné ze sousedstva S. Lorenzo v Panispermě a sv. Anny. Ale u obecnstva nezmohl nic jiného, než že všichni byli přesvědčeni, že pravým kojencem Řeků, kteří již za starých časů římské republiky kraťali přísahami. Cicero praví o jeho krajanech: „Řecký svědek, přijde-li před soud máje v úmyslu škoditi, pomýšlí nejen na slova, jichž pravdu má stvrditi přísahou, nýbrž spíše na takové výrazy, jichž může užití, aby jinému škodil.“ Cic. Orat. pro L. Flacco.

as podivil, když byl po dvou dnech uvržen do žaláře v andělském hradě, ještě dříve než generál. Někteří se domnívali (ale mylně, jak ihned seznáme), že příčinu k tomu zavdaly nějaké dopisy z Benátek, které byly zachyceny a jež se týkaly Palafoxovy. Byly adresovány na arcikněze Catraniho, a proto byl tento také zatčen. Drábové vloupali se do kostela, ba i archiv prošťourán a konečně Catrani sám odveden do andělského hradu.

P. Andreetti neotálel dlouho navštívit P. Faura. Již počátek návštěvy té byl velmi podivným. Andreetti pravil: „Dostal jsem rozkaz, oznámiti vám hned na počátku, že tu nejste nikterak snad pro nějaký zločin.“

„Rád věřím,“ odpověděl P. Faure, „vždyť jsem se žádného nedopustil.“

Andreetti: „A nejste tu ani pro jisté spisy (dodatky proti Palafoxovi), jež jste vydal.“

Faure: „To je má řeč: vždyť nestávalo zákazu psáti proti záležitosti Palafoxově, a nepodal jsem tam nic jiného, než že jsem odpověděl na utračená slova pronesená proti Tovaryšstvu, jehož jsem členem.“

Andreetti: „Ať je to tak nebo jinak, vše to není příčinou, že jste zalařován, nýbrž jste tu jen proto, aby se vám zamezilo psáti proti papežské listině (breve)“

Faure: „Aj, aj, pane advokáte, to je nějaká zcela nová právnícká učenost! Kdyby se byl sv. Otec obával, že snad budu loupiti a krásti, byl by mne poslal na galeje; kdyby se byl obával, že někoho připravím o život, byl by mne dal oběsiti.“

Andreetti: „Co chcete dělati? Toť rozkaz a příčina jeho.“

Tak skončen výslech. Andreetti neměl již navštívit P. Faura, ale doplňky o záležitosti Palafoxově sahaly jistým lidem, ba i samému papeži hluboko k srdci.

(Pokračování.)

Útočiště.

Na křižatce octnu když se různých cest a nevím, která vede k cíli — tu duch můj hned k modlitbě se chýlí. Pán by zprostil muk mne těchto hrůzných, bych snad svůdných nesledoval, luzných stezek, jež tak lehko klamou, mýlí. —

Vír když bouřných, hlučných vln se valí
proti mně a strhnouti mne hledí
v náruč svoji — v žasu rtové bledí
povzdech k nebi hluboký šlou, kalí
při modlitbě zrak se, aby v dáli
prechlí šťastně vírové ti šedí. —

Když již zdá se, vyčerpány práci
síly že jsou, a mdloba mne jímá —
ihned k Tomu, slabost Jenž vždy snímá
všecku, úpím — a síla se vrací
nová zase, a mdloba se ztrácí —
mocně opět pravice meč třímá . . .

Prok. Zaletěl.

Z cesty po Egyptě.

Napsal Dr. Jaroslav Sedláček.

I. Egypt jindy a nyní.

Velmi mnozí učenci světa skoumali
památky egyptské a popsali je krásně a
důkladně; avšak nedovedli ještě docela od-
hrnouti tajemnou roušku, která nám za-
krývá slávu starého Egypta.

V Egyptě i řeční učenci hledali umění
a vzdělanost, Egypt již s vrcholy slávy
sestupoval, když jiní národové teprve ku
slávě vystupovali počínali. Žádná země
světa nezachovala nám tolik památek nej-
starších jako Egypt: z památek těch vi-
díme, jak zde kvetlo umění před pěti tisíci
lety. Tam nalezáme zvláštní, čisté hiero-
glyfické písmo, tam chrámy velikolepé, tam
pyramidám ještě dosud se obdivujeme. Po
více než dvě stě let zdržoval se tu národ
Bohem vyvolený, zde se rozmnožil, zde se
vzdělával a odtud za velikých divů odtáhl.
Jediný Egypt těšiti se mohl návštěvám svatě
Rodiny, ano byl jí bezpečným útlukem.
Pouště egyptské staly se kolébkou života
mnišského a klášterního.

Egyptané starí se domnívali, že Egypt
jest středem země; nevěděli, že země naše
má podobu koule, že na povrchu země
není žádného středu; Egypt byl proto přece
celým dílem světa jaksi středem nejdůle-
žitějším. U Egypta spojuje se Asie s Afri-
kou; zde se dvě moře, západní a východní
k sobě přibližují tak, že člověk již v pr-
vních dobách pracoval na spojení jich. Proto
jak Assyrové, tak Alexander Veliký, tak
i Arabové ano i Napoleon Veliký, všichni
hleděli si podmaniti především Egypt. A
snad právě tito četní a různí podmanitelé
byli příčinou, že Egypt ztratil na slávě a

že není nyní více tak bohatou zemí, jako
býval dříve. Památnou zemí zůstane vždy;
a proto náleží cesta do Egypta k nejzají-
mavějším cestám vůbec.

Přijedeme-li do Egypta, navštívíme
ovšem obyčejně jen kraje obydlené; ty
jsou obydleny a osazeny jen proto, že mají
vodu, kterou jim přivádí Nil: kde není,
kam voda jeho nemůže být přivedena, tam
jest po většině poušť. Tato řeka jest pří-
činou i podmínkou vši kultury egyptské;
bez ní byla by země faraonův jen holou,
neobydlenou pouští, v které by vládla divá
zvěř. Však kamkoli voda řeky Nilu se do-
stane, tam zanechá dobrý nános, v kterém
bez další práce plodiny bujně rostou a se
daří. Zdá se ale, že ubývá stále těch záro-
dných a úrodných míst, neboť údolí, která
jindy ještě byla hustě osazena a zárodněna,
jsou nyní opuštěna a vody se do nich ne-
dostane; úrodné půdy tak ubývá, a zdá
se, jakoby Egypt nemohl býti více nazý-
ván „obilní komorou.“

Hlavní tok Nilu vychází z jezera
Nyanza, teče pak k severozápadu a dotýká
se na severu jezera Albertova a protéká
mnohými močály. Příbrav přítok el- Arab
ze západní a es- Sobat z východní strany
žene se dále k severu až ku Chartumu,
kde se spojí s Modrým Nilem, který vy-
téká z Habeše (Abyssinie). Tři sta kilo-
metrů jižněji přibírá poslední svůj přítok
el- Atbara a nyní po celém dalším toku
2500 kilometrů nerozmnoží vody jeho žádná
říčka více.

Před Chartumem zovou ho Bahr-el-
Abjad (řeka bílá), v kraji močálů pak Bahr-
el-Gebel (řeka horská); z řek, které pluí
jezero Nyanza, zovou největší Nil Alexandra
neb Tanguré, a ta mohla by se považovati
za pramen celého Nilu; vzniká na horách
východně od jezera se zdvihajících. Délkou
svého toku vyniká Nil i nad řeku jiho-
americkou Amazonku-Apurimak a když se
k Nilu počítá i délka toku Tanguré, pak
se vyrovná nejdelší řece světa Mississipi-
Missuri.

Každoročně rozmnoží se vody Nilu a
zatopí více neb méně údolí, kterým proté-
kají a tím zárodkují půdu. Proto viděli
Egyptané ve vodách Nilu své božství a
Plutarch praví: „Z hvězd Sirius zasvěcen
jest bohyni Isis, poněvadž nám přivádí
vlhkost . . . Jako jest Nil (dle Egyptanů)
výtokem Osirise, tak oni věří, že zeme, ne
všechna, ale ta, kterou svažuje řeka, jest
tělem bohyně Isis. Ze spojení toho běre

původ svůj Horus a ten Horus jest vzduch, který oživuje všechny bytosti.“

V Kahýře počíná vystupovati Nil okolo 10. června; vody jsou z počátku zelenavé, protože nesou mnoho travin z hořejších močálů; v červenci přináší sebou s hor Abyssinských mnoho země, proto má vodu kalnou a červenavou. Největší výše dostupují vody jeho kolem 7. října, od toho dne počínají zase klesati. Protože vody nevystupují každoročně stejně vysoko, proto nesvlaží každoročně stejně velké části země, a úroda Egypta závisí na výši rozvodnění Nilu. Nejlepší úroda bývá, když vystoupí vody tak vysoko, že na měřítku (nilometru) starém na ostrově Rhodah ukazují výši 6 neb 7 metrů. Nedosáhnouli vody ani pěti a půl metrů, bude toho roku neúroda, neboť tu jen malá část země se svlaží; vystoupí-li vody na osm metrů, pak zůstane mnohé části tuze dlouho pod vodou, nemohou nésti úrody a pro dlouhotrvající vypařování a vysychání vod povstanou mnohé nemoce.

Historický Egypt počíná na jihu při tak zvaném prvním spádu vody (kataraktu), kde jest i ostrov Philae a kde stávala města Elefantina, Syena a kde nyní leží Assuan. Na blízku byly nejslavnější lomy červenavé žuly či syenitu; odtud vybrány nejlepší obelisky Egypta. V dalším toku je držán hrázemi, po březích sdělanými a veden mnohými strouhami a průplavy dále do údolí. Po značné délce provázen jest hlavní tok vedlejšími rameny, které teče vedle lybické pouště a nazývá se bahrjussuf. Na 95 kilometrů před Kahýrou se rameno to rozděluje: jedna část vniká do hor lybických a tvoří tam velikou oasu Fejumskou; zde udělal Amenemha v staré době jezero Moeris, které bylo divem světa a udržovalo stále vody Nilu, aby se po celý rok mohly odváděti po celé oase. Nyní jest jezero to vyschlé a staré hráze jen ukazují, jak moudře se v staré době dovedli o zúrodnění země postarati. Není ani možno, aby se na to povýšené místo, kde bývalo jezero Moeris, voda nyní přivedla.

Každá vláda egyptská přičiňovala se o to, aby bylo více krajů přístupných vodám Nilu; Napoleon, když slyšel, že jen čtyři části vody ze sta stávají se zemi užitečnými, kdežto ostatní odchází do moře, pravil: „Kdybych jen zůstal pánem Egypta, chtěl bych učiniti, aby ani kapka vody z Nilu nedostala se k moři.“ Severně od Kahýry dělil se Nil na více ramen a tvo-

řil tak zvané Delta, které svým náplavem na sever rozšiřoval. Dříve počítali sedm ramen, kterými voda Nilu tekla k moři; nyní, když pět starých řečišť je zaneseno, zbývají ramena dvě; jedno ústí u Rosetty, druhé u Damiety do moře středozemního.

Jméno má Egypt po bývalém hlavním městě Memfidě, které se dříve jmenovalo Ha- Ka- Ftah (chrám služby boha Ftah); z toho řecké Aigypsos, ač někteří to odvozovali od aj-kaft t. j. pobřeží mořské. Starí Egyptané nazývali svou vlast též Kam (Kemi) po Chamovi, synu Noémovu, od něhož původ svůj odvozovali. Později zval se Egypt země Mizraim, kteréžto jméno značilo ale hlavně dolejší Egypt; snad se jméno to má odvoditi od mazur, t. j. val, násep, pro mnohé strouhy a hráze, které byly v Deltě. Nejstarší dějiny země jsou ještě nejasné; egyptský kněz Manetho sepsal v době Ptolemaea Filadelfa dějiny země v městě Sebeunytus řeckým jazykem, dílo jeho se však ztratilo; zlomky z něho zachované ve spisech Josefa Flavie dávají jen neurčitý přehled vládních rodů egyptských. Zůstaly ale v zemi nápisy na chrámech, na obeliskách a v pohřebištích; zůstaly mumie a obvazky jejich, papyrasy popsané; a to vše se zachovalo až do našich dnů, kde od počátku našeho století znalci písma egyptského hledí nám všechny nápisy přečísti a objasniti tajemnou minulost vzdělanosti egyptské. Nápisy hlavní a důležité vyznačeny jsou písmem obrazovým či hieroglyfy; náboženské a soudní věci psány jsou z pravidla jednodušším písmem hieratickým a obyčejné věci jsou v písmu demotickém. V nápisech vidíme leckde rámečky vryté do kamene aneb naznačené kol několika obrazů; rámeček takový uzavírá jméno krále. Počínaje šestým královským rodem, dostávají králové na nápisích vždy dvě jména, jedno, které si vzal při nastoupení trůnu a druhé rodné jméno.

Poněvadž se dosud nenalezly ještě památky všech faraonů egyptských vesměs, proto není možno určitě stanoviti posloupnost jejich. Někdy snad králové, jichž my jména nyní známe, panovali současně v rozličných částech Egypta, a my se domníváme, že vládli po sobě celým Egyptem. Měst sídelních během času se vystřídalo několik; tak sídli faraonové v Thanis či v Abydos, Memfis, Elefantině proti Assuanu, v Heracleopolis před oasou Fejum, v Thebách, v Hois či nynějším Kafr-eš-Šejch v Deltě, v Tanis, Bubaste a v Saidě.

Prvým králem byl dle souhlasných mínění Mena či Menes, který byl knížetem v Thanis u Abydos, ale založil Memfis a zde sídlil. Lepsius míní, že vládl od roku 3892 př. Kr., Mariette zase, že od roku 5004 a Brugsch jej klade do roku 4400. Celá řada králů od Menesa až po dobytí Egypta Alexandrem Velikým rozdělena jest dle kněze Manethona na třicet a jednu dynastii královskou; dvě z nich byly perské: sedmá počínajíc Kambysem a třicátá první, počínajíc Ochusem.

K staré říši počítá se doba prvních šesti rodů královských. Z třetí dynastie znám jest nám král Snofru, který dobýval měď na poloostrově Sinajském a který začal stavěti hroby královské v podobě Pyramid. Pyramidy byly stavěny vedle lybické pouště proti městu Memfis a pokračovalo se v nich od severu k jihu. Pyramidy Gizeh zvané, které jsou Kéhyře nejbližší jsou sdělány za dynastie čtvrté; stavěli je Chufu, Chafra, Menkara. Jižněji jsou zbořené pyramidy u Sanit el- Arrian, které stavěl Šepskaf (Sebercheres). Ještě jsou pyramidy tak zvané Riga a u Abusir a několik jich u Sakkára. Králové šesté dynastie (asi do 3100 př. Kr.) stavěli malé popsané pyramidy (Pokrač.)

Hříchové a pokuty.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

Lenost.

(Pokrač.)

Zbytečným by bylo vykládati, jak rodina paně Hanouskova se na zpáteční cestě bavila. Tolik návštěva ta způsobila, že při dražbě pan Hanousek panství na rozkaz své paní koupil nad cenou odhadní a za týden na to že se bývalý obchodník i s rodinou stěhoval na své panství. Nerad opouštěl dům, v němž došel svého štěstí. Ale i jeho zaslepila ona sláva, kterou úředníci uspořádali své nové vrchnosti při svém na panství příjezdu. Ubytovali se v zámku jsouce šťastni a hned u večer rokovali, jak si vše zařídí. Druhého dne přijímali návštěvy úřednictva a služebnictva, při nichž pan Hanousek mlčel, za to ale paní Alžběta mluvila. Mladý „milostpán“ stál rozkročený s rukama v kapsách zastrčenými a s nadutou pýchou nechával si líbat ruku a přijímal ponižené poklony.

„Tohle se mi líbí,“ řekl, když bylo po návštěvách. „To je něco jiného, než seděti v lavici před pedantským profesorem. Uvidíte, že povedu celé panství tak, že se mne všichni báti budou.“

Matka objala syna a uchopíc muže vlékla ho na procházku do parku. Mladý pán šel však do stájí, dal si osedlati koně a jel se podívat do jednoho dvora. —

Tak se stal z bývalého obchodníka „milostpán“ a z paní Alžběty „milostpaní.“ Pan Martin, jakož to jedenkrát své choti řekl, byl výborným obchodníkem, ale špatným hospodářem. Chodil sice pilně ven dohlížeti, nerozuměl však ničemu. Bývalého řiditele panství nechal, poněvadž ho paní Alžběta vyhlásila za muže velmi zkušeného, řádného a působného. Ten měl Karla vzdělati a do všeho zasvěcovati. Zaslavcoval ho také znamenitě. Záhy předložil syn otcí celou řadu návrhů na opravení a zvelebení hospodářství. Pan Martin sice chtěl tyto návrhy předložiti některému odborníku v hlavním městě k prozkoumání, ale paní Alžběta nechtěla.

„Chceš řiditele ponížiti?“ tázala se rozhorleně. „Takový řádný muž bude se snažiti, aby pracoval pro naše dobro a ne v náš neprospěch. A pak nesmíme býti tak špinavými, jako zbankrotovaný náš předchůdce. Buď rád, že se Karel hospodářství chápá.“

Pan Martin tedy svolil. Měl ještě dosti značnou část peněz na hotovosti a proto zaplatil hned vše. Do Letovic tedy dopravena celá řada nových strojů, semen, budovy jsou přestavovány, luka i pole hnojena umělými hnojivy a vzácné druhy dobytka objednány do stájí. Na návrh pana řiditele pustila se paní Alžběta do předělávání parku a vžila se tolik v tuto svou novou úlohu, že marnými byly všechny úzkostlivé domluvy pana Martina, jehož pokladna vyčerpávána s obdivuhodným kvapem. Paní Alžběta byla neuprosnou a pan Martin vůči ní slabým.

Pan Karel zatím žil znamenitý život. Dlouho spal, skvostně jedl a výborně utrácel. Řiditel, starý lišák, prohledl dobře jeho povahu a podařilo se mu záhy mladého pána si zcela získati. Jezdil s ním do okolních měst, na trh prý, jak říkával panu Martinu. Zatím však s Karlem jezdil do hostinců, kde Karel častoval ho i jeho známé znamenitými lahůdkami a výborným vínem. Zahráli si vždy karty a to hezky vysoko, aby, jak řiditel říkal, neudělal

mladý milostpán svým milostivým rodičům hanbu. Když nemohli jeti spolu do města, hráli karty v domě pana řiditele. Karel toho nic nedbal, že prohrává. Vždyť má otec dost peněz a pak čím by se bavil na venkově? O dohledu na hospodářství nemohlo býti ani řeči. K tomu všemu byl Karel příliš pohodlným. Paní Alžběta v doměnce, že Karel zavádí pod dozorem rozličné dobré opravy, dávala peníze stále. A Karel lenošil dále, zabíjeje čas kartami a pitím. Takový život se mu líbil. O nic se nestaral, nikdo ho netrápil a výtečně se měl. Silil a rostl a byl z něho hotový muž.

Na pána Martina doléhaly však starosti a smutek čím dále tím tížeji. Nový život protivil se mu stále více. Byl zvyklý zaměstnání v pisárně, obchodu a tichému životu. Tu byl však oloupen o klid, neměl co dělati, vlastně nevěděl, co by dělal. Naučen spořivosti viděl jak jeho jmění pracně nashromážděné mizí a jeho žena i syn se mu odcizují. Jemu bylo protivno to stále klanění se lidí, musil však mlčeti, poněvadž paní Alžběta si toho přála. Pan Hanousek ztrácel chuť k jídlu, stranil se lidí, stával se zádumčivým a popustil všecku vládu své paní, sám odstupuje vždy víc a více do osamělosti.

Přišel čas, v němž došly hotové peníze. Oznámil to paní Alžbětě, která se nad touto zprávou zarazila. Zavolala však řiditele, svěřila se mu se svou úzkostí a ten dovedl hned poraditi. Jsou prý tu zachovalé lesy, nač ty šetřiti? Darmo se kází. Ještě téhož dne dostali lesníci rozkaz káceti. Kácelo se celou zimu a do Letovic záhy přijelo množství obchodníků ve dříví. Paní Alžběta odkázala je na pána řiditele. Pan řiditel prodával s mladým milostpánem o překot. Pokladna pana Martina naplnila se opět značnou částkou peněz, jimž však mladý pán dlouho poležeti si nedal. Žilo se vesele dále.

Na jaře vzpomněl si Karel, že by se mohl podívat do světa. Pan řiditel mu to pravil. Oznámil prostě svůj úmysl matce, jež ho schválila. Pan Karel opatřen hojně penězi, jel do světa. Nejel ovšem daleko. Zastavil se v lázeňském městě a tu našel pro sebe zábavy a vyražení dost. Jakmile bylo známo, že má dost peněz, vyskytly se „upřímní přátelé“ a ti ho zavedli do různých společností, v nichž měl nezkušený a pokažený mladík příležitost zka-

ziti se docela. K tomu měl vloh a chuti až nadbytek.

Uprostřed zábav stihla ho zpráva z domova, aby rychle jel nazpět, že otec těžce churaví. Nerad se loučil se svými přátely, slíbil však, že se brzy opět dostaví. Doma našel otce na smrtelném loži. Panu Martinu venkovský vzduch nesvěděl. Ulehl a když byl synu požehnal a jej napomenul, skonal, prose paní Alžbětu, aby nad synem bděla. V závěti odkázal panství svému synu a paní Alžbětě vykázal roční příjem. Nyní byl Karel svým vlastním pánem. Utrácel-li dříve, utrácel teď tím více. Matky se více nebál, ačkoliv i dříve k ní velké vážnosti neměl. Matka, již dříve synu svému poskytující ve všem volné vůle, teď stala se proti němu slabou. Netušila toho však. Měla radost, že jí syn ponechal vládu, jako měla za živobytí otcova a proto hleděla na jeho ostatní si počínání jako na věc zcela jeho postavení slušící. Karel zásobil se opět hojně penězi a odjel do světa po druhé. Dosud v živé paměti mu tkvělo veselé žití lázeňské a zamířil rovnou cestou tam. Byl-li tam dříve vítán, byl nyní dvojnásob, když se všude ohlašoval jako majitel panství. Rozhazoval peníze plnými rukama a dál a dále upadal v kal života prostopášného. O prostředky se nestaral. Nepsal ani matce o peníze, nýbrž vždy řiditeli a řiditel byl chytrá hlava. Neptal se paní Alžběty, kde má peníze bráti. Poslal vždy Karlovi žádané obnosy hned a on byl spokojen. (Dokonč.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Ze spolku katol. akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic“.) Studijní rok na vysokých školách započal, akademikové sjíždí se všech končin do Prahy, schromažďují se ve spolicích, všude jest jich plno, všude, kde jsou, veselo. I ve spolku katol. akademiků nastává čilý ruch, k zápisu přihlašují se velmi četně, v místnosti spolkové hlučno a veselo, ale v kase spolkové jest smutno — prázdná a k tomu ještě dluhy z roku loňského za byt, za knihy, za nábytek . . . Snad ve všech katol. novinách učiněna byla zmínka o družstvu Arnošta z Pardubic, poukazováno na jeho velikou důležitost, každý kněz zajisté přeje si v srdci svém jeho rozkvět, avšak že potřebuje spolek tento nutně jeho pomoci na to nevzpomíná. Či snad spolek tento nedostává úkolu svému? Kdo může vy-

tknouti, že družstvo Arnošta z Pardubic loňského roku nekonalo, co mělo činiti? Na své nepatrné prostředky hmotné učinilo družstvo proti jiným spolkům studentským, které tisíce mají ročně k dispozici, velmi mnoho. Místnost družstva jest úplně nedostatečná a přec nemožno větší byt pronajati pro nedostatek peněz; jiné spolky mají několik místností a družstvo katolické má jedinou místnost za padesát zlatých ročního nájemného a ještě ty nemůže v určitých ročních lhůtách platiti. Kdo čteš tyto stezky, ustrň se nad naším družstvem a pošli mu co nejdříve nějaký příspěvek.

— „Josefeum.“ Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze, Michalská ulice č. 433—I., 10 nové zaopatřuje zaměstnavatelům řádné dělníky a služebníky obojího pohlaví, a sice členům bezplatně jakékoliv množství dělníků a služebníků a nečlenům za poplatek 20 kr. Účelem spolku „Josefeum“ jest (čl. 2.: a) „soustřeďovati katolické dělníky a služebníky obojího pohlaví a všech odborů; pečovati o potřebné jich vzdělání povšechné, zvláště náboženské, za kterýmžto účelem konají se přednášky a rozpravy poučné, hlavně náboženské“ (čl. 3. a.); b) „poskytovat jim náboženské útěchy, aby zařídíce život svůj dle zásad křesťansko-katolických, v stavu svém spokojeně žítí mohli,“ c) „zaopatřovati jim zaměstnání (v Praze i na venkově i v cizozemsku).“ Kdo ví, jak vydrírán jest dělník a služebník v Praze i na venkově, když jest bez zaměstnání od lidí nesvědomitých, kteří mnohdy o poslední groš ho připraví a přece proň ničeho neučiní, pochopí a uzná, že velikým dobrodiním bude pro dělníky a služebníky spolek „Josefeum,“ jenž svým členům za roční příspěvek 50 kr. třikráte za rok, nebo nečlenům za 20 kr. jednou zaměstnání chce zaopatřiti. Než ještě tímto nejsou vyčerpány výhody, jichž chce poskytnouti spolek „Josefeum“ našemu dělnictvu a služebnictvu. Mnohý dělník přijde najednou bez vinny své o zaměstnání a ač třeba stále šetřil, přece mnohdy nemá ani tolik, aby dosti krátký čas bez práce mohl ztráviti, aby při tom hlad netrpěl; snad docela nemá ani přítele, u něhož by přistřešl a obživ v té smutné době mohlo se mu dostat; proto i tu zamýšlí spolek „Josefeum“ napomáhati; dělníkům a služebníkům, kteří budou si přispívati k fondu podpůrnému 10 kr. měsíčně, bude hleděti v době, kdy jsou bez viny nezaměstnání, udělovati podporu, po případě i úplnou výživu, ano i přistřeší jim poskytovat. Již láska kterou máme míti k bližnímu, nabádá nás, abychom hleděli státí se přispívajícími členy spolku „Josefeum“, avšak ani přispívající člen nebude

spolku tomuto příspěvek svůj zadarmo platit, neboť spolek „Josefeum“ každému přispívajícímu členu svému s ročním příspěvkem 1 zlatý zaopatří bezplatně jakékoli množství sporádaných dělníkův a služebníkův a nečlenům za poplatek toliko 30 kr. za osobu. Právnem lze se nadíti, že spolek „Josefeum“ jen spolehlivé dělníky bude zaměstnavatelům zaopatřovati; k té naději opravňuje agenda spolku tohoto, neboť zvláštní výbor vzdělávací ve spolku tom bude pečovati o vzdělání a poučování dělnictva a služebnictva, ano každému dělníku a služebníkovi práci nebo službu nastupujícímu dají se přiměřené pokyny k životu nábožensko-mravnému a k práci neb službě, již má nastoupiti. Doufáme, že nebude jediného zaměstnavatele, který by snahu spolku „Josefeum“ nechtěl podporovati a dělnictvo a služebnictvo své od něho požadovati, jakož i tu naději chováme, že dělnictvo a služebnictvo naše s důvěrou bude se ke spolku „Josefeum“ utíkati s tím pevným přesvědčením, že tu všemožně bude o ně pečováno.

— **Zahraníční a italsí poutníci u sv. Otce.** Dne 29. m. m. sloužil sv. Otec v chrámě sv. Petra mši sv. pro všechny zahraničné a italské poutníky. Počet v basilice shromážděných osob páchil se na 60.000, mezi nimiž se nalézal velký počet věřících z Říma, kteří si opatřili vstupenky. O 8. hod. 40 minut objevil se s celou družinou svou papež, jenž na sedia gestatoria nesen byl a na hlavě měl tiaru. Zvuky fanfar oznamovaly příchod papežův, jemuž byly nejživější ovace pronášeny. Davy mávaly klobouky a šátky. Papež udělil jim požehnání a sloužil před papežským oltářem tichou mši sv. Na náměstí svatopetrském udržovalo vojsko pořádek. Doslouživ mši sv., obceval papež druhé mši sv., načež byl slavnostně „nesen v průvodu řadami poutníků, kteří pokleklí volajice: „At žije Lev XIII.“ Papež děkoval opět požehnáním. Poutníci z Uher byli v národním kroji, poutníci ze Soluně měli na hlavách fezy. Po 10. hodině papež vyhrazeným schodištěm, které spojuje basiliku s Vatikánem, odebral se do svých komnat. Celá ceremonie činila mohutný dojem, zvláště v té chvíli, když zpěváci v Sixtinské kapli zapěli motto v průvodu stříbrných trubek. — Zprávu tuto se zvláštní radostí přinášíme a to z toho ohledu, že mezi přítomnými jsou též dva naši poutníci, zástupci spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic“, od nichž redakce našeho listu obdržela tento dopis: Důstojný pane redaktore! Především přijmete od nás srdečný pozdrav ze sv. města a upřímný dík za to, že Vaším přičiněním se stalo, že jsme se sem dostali. O Bože, co jsme vyzískali tím na všem nelze ani slovy vypsati; člověk

ž nadšení jak náboženského tak uměleckého skorem ani nevychází. Viděli jsme svatého Otce v tváři tvář jak blahoslunně žehnal všem svým věřícím. My slyšeli Jeho slova a dáli Bůh zítra (1. října) vloží nám též Svou ruku na hlavu naši. Ó jak se zase těšíme, až uztříme tu důstojnou a velebnou postavu nejprvnějšího mezi smrtelníky! Dnes se připravujeme ku sv. zpovědi a zítra k audienci. Ku sv. mši do Vatikánu shromáždilo se as přes 60.000 lidí samých cizinců a to: z Francie, jichž jest nejvíce a kteří s největším usilím volali slávu sv. Otci, potom Němci, pak Uhři, mezi nimiž i několik magnátů, byli v kroji národním v družině sv. Otce. Dále Španělé, Belgičané, Angličané, Jihoslované a Chorvati ve svých krojích budi pozornost a aby obrázek se doplnil jsou tu též ctitelové z Asie, Afriky a jiných zemí. V kostele Vatikánském panuje taková směsice lidí a jazyků, že až oko i sluch přechází. A všichni upřímně a vroucně ctí Boha a volají slávu sv. Otci. S Bohem.

— Dne 30. září večer shromáždilo se v sále Dante Abghieriho 1500 Vlachů a cizinců, členů rozličných katolických spolků studentských. Předseda Alliata sdělil shromáždění, že papež posílá mu své požehnání, což přijato bylo s pochvalou. Po té přečetl list kardinála Mermilloda a předal předsednictví starostovi švýcarského spolku studentského, jenž pozdravil přítomné a vyslovil naději, že svatá stolice nad oltář postaviti dá někdy i obraz Křištofa Kolumba. Dále prohlásil, že poutníci dostavili se především k počtí Aloise z Gonzagy a papeži osvědčit, že spolehat může na statné přívržence. Kdyby chvíle toho žádala, všichni byli by pohotově bránit a znovu dobytí práva církve. Na to mluvili van Overbegh z Löwenu a Roquefeuille z Francie o otázce socialistické, Nova z Milána o svobodném zednářství. Po té přednesl princ Löwenstein pozdrav katolických studentů z Německa, princ Liechtenstein pozdrav z Rakouska a Alberdinck z Holandska. Jmenem římské studující mládeže katolické mluvil Crispoldi. Ku konci přečetl Montenach resoluci v příčině zřízení ústředního spolku katolických studujících všech národů, jež byla přijata jednohlasně. Tím schůze byla skončena.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou na bohoslovecké fakultě české university:

- vdp. Dr. Eugen *Kadeřávek*, prof. na c. k. českém gymnasiu a docent filosofie v Olomouci, řádným prof. základního bohosloví a křesťanské filosofie;
- vdp. Dr. Frant. *Kryštofek*, prof. církv. dějin na bohosl. ústavě v Hradci Králové, řádným prof. dějin církevních;
- vdp. Dr. Václav *Horák*, mimoř. prof. pastorálky na c. k. bohosl. fakultě v Praze, řádným prof. téhož předmětu;
- vdp. Dr. Jan *Sýkora*, c. k. prof. na českém ústavu ku vzdělání učitelů a docent katechetiky, mimořádným prof. bibl. studia nového zákona a vyšší exegese;
- vdp. ThC. Josef *Pachta*, kníž. arcib. bibliotekář a ceremoniář, mimoř. prof. dogmatiky,
- vdp. Dr. Ant. *Vřešťal*, supplent mravovědy na c. k. bohosl. fakultě v Praze, mimořádným prof. mravovědy.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Em. *Teplý*, kapl. Bělský, za II. kapl. do Veliše;
- p. Jan *Baborovský*, kapl. Něm. Brodský, za kapl. do Čáslavi;
- p. Jan *Gütschner*, admin. Velišský, za admin. do Slatin;
- p. Frant. *Dvořák*, neom., za kapl. do Bělé (u Něm. Brodu);
- p. Karel *Mikulecký*, neom., za kapl. do Něm. Brodu;
- p. Alois *Černík*, neom., za kapl. do Vejvanovic;
- p. Ant. *Liebich*, za definit. katech. v Chrudimi.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Adolf *Böhm*, kapl. v Štěkni, za vikaristu kathedr. kostela v Budějovicích;
- p. Jan *Michal*, far. v Horčicích, za far. v dolních Lukavicích.

OBSAH: List. sv. Otce papeže Lva XIII. o souboji. — Kázání na neděli jedenadvacátou po sv. Duchu. — Chrám Matky Boží v Blatné. (Pokrač.) — Má obava. (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokr.) — Útočiště. (Báseň.) — Z cesty po Egyptě. — Hříchové a pokuty. VII. Lenost. Povídka. (Pokrač.) — Kronika. — Osobní věstník.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na slavnost posvěcení chrámu Páně.

„Dnes v domě tvém musím
zůstat.“ (Luk. 19, 5.)

Rozmilí v Kristu, v každém kostele čte se o slavnosti posvěcení chrámu Páně ona částka sv. evangelium, kteráž nám vypravuje uhostění se Pána Ježíše v domě Zacheově. Touto v pravdě dojmavou událostí má v každé křesťanské osadě býti vzbuzen ten radostný pocit, že také u ní Pán se uhostil, že jí povždy přítomen jest v chrámu jejím, a že kostel její jest místo, kde každý úd osady farní milosti a požehnání od Boha dojíti může.

A tento radostný pocit má dnes vzbuzen býti také v srdcích našich. Neb hle, tuto i my máme svůj chrám; tu tak na blízku jest nám Spasitel náš; tu vůkol Něho shromáždění jsme co věrní učenníci a vyznavači Jeho; tu bydlí Ježíš uprostřed nás.

Ó tu konejte, milí farníci, dnes slavnost poděkování za uhostění Ježíšovo mezi vámi s onou svatou radostí, s jakou Zacheus ubytování Syna Božího v domě svém někdy zasvětil. Děkujte pak tu, jako Zacheus, obzvláště tím, abyste tím přebýváním Páně uprostřed vás hojného užítu nabývali. Zacheus stal se návštěvou Páně pravým synem Abrahamovým; vy pak ustavičným přebýváním Páně ve farním tomto kostele našem máte býti hodně dobrými křesťany, hodně dobrými farníky.

Ježíš Kristus jest živou, všudepřítomnou hlavou své, po celém okřesku země rozšířené, církve; vy tedy máte býti věr-

nými spoluúdy této rozsáhlé církve, máte býti dobrými křesťany. To nám připomíná každý den sváteční v roce. Ježíš Kristus je ale také zvláště hlavou této farní osady; ježto ve farním tomto chrámu našem co Bůh a člověk ustavičně je přítomen; a tu máte vy býti věrnými spoluúdy této farní osady, máte býti dobrými farníky. To nám připomíná dnešní slavnost posvěcení. Jste-li pak dobrými farníky, budete také dobrými křesťany; neb druhé toto plyne takřka samo sebou s prvním. Dobrý křesťan a dobrý farník, to v jedné a té samé osobě je vždy pohromadě. Dobrý křesťan je také dobrým farníkem, tak jako špatný farník špatným také je křesťanem.

A toto jest, co bych láskám vašim na tento dnešní den posvěcení chrámu Páně poněkud obsírněji rád vyložil. I pravím tedy: Dobrý křesťan je také dobrým farníkem; neb on 1. drží věrně se svým farářem, 2. on drží věrně s farním svým kostelem, 3. on drží věrně s farní osadou svou.

Tato pak slova má týkají se též vás, jenž tu dnes co hosté jste přítomni; neb nejen moji milí farníci mají věrně držeti se mnou a s tím chrámem Páně, nejen oni mají vespolek po křesťanskou dohromady držeti, nýbrž jedenkaždý, buď on kdo buď, a buďsi odkudkoliv, má věrně státi při svém faráři, při svém chrámu farním a při své osadě; každý má býti dobrým farníkem, dobrým křesťanem. Já počínám v nejsvětějším Jménu Ježíš.

Pojednání.

Dobrý křesťan jest také dobrý farník, neb on drží 1. věrně se svým farářem.

Ježíš Kristus sám jest neviditelným panovníkem církve sv., kterouž zde na zemi byl založil. Než on pravil k apoštolu svému, Petrovi: „Pasiž ovce mé, pasiž beránky mé.“ Petrovi tedy a v něm každému jeho nástupníku, římskému papeži, dal rozkaz a moc, aby co viditelná hlava nejvyšší správu a vládu církve té vedl. Jakož pak sv. Otec v Římě nad celým katolickým křesťanstvem co nejvyšší pastýř je postaven, tak jsou biskupové jednotlivým částkám stádece křesťanského představeni, od nichžto opět částka svatého jejich úřadu kněžím je svěřená, a ti z nich, kteří jednotlivým osadám křesťanským jsou představeni, ti jmenují se faráři.

Farář je tedy jednomu každému křesťanu, jenž k farní jeho osadě buď na vždy, buď toliko na čas přináleží, takovému každému křesťanu je farář od Krista zřízeným pastýřem duchovním, zástupcem biskupa, ano zástupcem papeže, ano i samého Ježíše Krista. Farářem svým stojí křesťan ve spojení se svým biskupem, s papežem co všeobecným otcem křesťanstva, jakož i s neviditelnou hlavou církve s Kristem Ježíšem. Farářem vchází křesťan do společnosti křesťanské prostředkem křtu sv., farářem bývá biskupu k svatému biřmování představen, farářem svým bývá k prvnímu přijímání svátosti pokání a nejsvětější svátosti Oltářní připravován, farářem svým bývá v křesťanském náboženství cvičen, farářem dochází svým časem požehnání manželského sňatku svého, farářem bývá v nemoci sv. svátostmi umírajících zaopatřen, farářem bývá konečně tělo jeho v zemi posvěcenou pohřbeno. Pakli tedy vůbec dobrý křesťan každého nábožného a ctnostného kněze ctí a miluje, tu přec jen ctí a miluje mezi všemi nejvíce svého vlastního faráře. Jej ctí obzvláštně co vyslance Kristova, jenž pro spasení jeho dán mu jest; jej ctí obzvláštně co svého duchovního otce; z úst jeho poslouchá nejraději učení svaté, z rukou jeho přijímá nejraději Tělo Páně, jeho soucitnému srdci sděluje nejraději své starosti a bíd. Jemu odkrývá nejraději ve sv. zpovědi celý svůj duševní stav, jej poslouchá ve všem, co se spásy duše jeho týče, ano, on ho poslouchá rád i ve věcech, jež k časnému blahu jeho směřují.

A jak by také mohlo býti jinak? Či, neměl bysi rád úctu, lásku, dětinnou důvěru a ochotnou poslušnost prokazovati tomu, o němžto víš: On jest od Ježíše

Krista, toho dobrého pastýře duše tvé, postaven nad tebou zvláště co pastýř duchovní, jenž někdy také z tvé duše účet bude muset skládat na soudu Božím? On jest, jenž tebe nazýváti smí svou ovčičkou, svým svěřencem; on to, jenž někdy za dnů nemoci tvé nejlepší útěchy ti poskytne, poslední tvou zpověď vyslyší, na cestu do věčnosti nejsvětějším Tělem Kristovým tě nakrmí a jenž, pakli možno, nápomocen ti bude, dokud duše tvá s tělem se nerozloučí.

Ó zajisté, dobrý křesťan jest také dobrým farníkem, neb on drží věrně se svým farářem. Špatný farník ale, jenž Bohem mu představeným pastýřem duchovním pohrdá, jej zneuctívá, jeho se štítí a zdaleka se mu vyhýbá, jenž co nejvíce možná duchovnímu jeho působení se vzdaluje, od něho sluch svůj odvrací a jej toliko neposlušným se býti prokazuje, takový farník jest zajisté také špatný křesťan. Než dosti o tom. Nedomnívej se tu však nikdo, že jsa vaším farářem, toliko snad k svému prospěchu jsem mluvil, já jsem mluvil všeobecně a mluvil jsem svatou pravdu, jakož dále pravdou jest, když dím:

Dobrý křesťan jest také dobrým farníkem, neb on drží 2. také věrně s farním svým kostelem.

Farním kostelem svým stojí křesťan ve spojení s všeobecnou církví křesťanskou; navštěvováním svého farního kostela dává křesťan na jevo, že je spoluúdem církve Kristovy, naproti tomu však dostává se mu také ve farním jeho chrámu všech těch milostí, jichžto mu Ježíš Kristus co spoluúdu své církve poskytuje. Ve farním kostele svém bývá křesťan sv. křtem do společnosti křesťanské zasvěcen; v kostele svém farním má právo k slyšení slova Božího a k přijímání sv. svátostí; ve svém farním kostele má vykázané své místo; ve svém farním kostele je uzavřen do modliteb svých spolukřesťanů; v jeho farním kostele bývá na každou neděli a svátek mše sv. také za něho zvláštně obětována, ježto každý farář jest povinen v neděli a ve svátek mši sv. za své farníky živé i zemřelé sloužiti; ve farním chrámu jeho bývají zaň společné modlitby konány, když v nemoci je postaven; z farního chrámu Páně bývá mu v nemoci k trapnému lůžku nejsvětější Svátost donesena; ve farním kostele, ku kterému tu i ostatní kostely farní osady počítati sluší, bývají za duši jeho pohřební služby Boží konány a dlouho bývá tu jméno jeho, jakožto zemřelého bratra neb

sestry, hlasitě a veřejně jmenováno a společné modlitby zaň konány.

Proto jest každému dobrému křesťanu farní jeho kostel nejmilejším místem na této zemi. Milý a vzácný jest mu dům otcovský; avšak milejší ještě a vzácnější jest mu tento otcovský dům duchovní. Veleváženým a svatým místem jest mu, kamkoliv jen přijde, každý chrám Boží; ale nanejvýš váženým a spolu nanejvýš milým jest mu farní chrám Páně. Dům ten, v němžto již rodiče i prarodiče jeho Bohu se klaněli a k Němu se modlivali, dům ten, v němžto sám byl pokřtěn, cvičen a k svatým svátostem za krásných dnů mladosti připuštěn, dům ten, v němžto v čestný svůj den svatební manželský závazek lásky a věrnosti před Bohem a před obličejem křesťanské osady byl učinil: ten dům neměl by býti dobrému křesťanu mezi všemi nejvzácnějším? Ó jistě, tu jest mu pobyt nejmilejší. Nikde nemodlí se raději, jako ve farním svém kostele; nikde raději není přítomen oběti mše sv., nikde raději nepřijímá svaté svátosti. A co by jen k ozdobě domu Božího sloužilo, co by k hojnějšímu oslavení služeb Božích přispělo, to mu leží na srdci, to dle sil svých hledí podporovati; obzvláště pak horlí pro to, aby ve farním jeho kostele všeobecná nábožnost a příkladnost panovala a aby nebyl tu zneuctěn Bůh od žádného.

Tak se jeví dobrý křesťan co dobrý farník, ježto věrně drží s farním svým kostelem. Kdo pak se tu co špatný farník objevuje, kdo vzhledem svého mateřského kostela lhostejný jest; kdo bez potřeby brzy tu, brzy tam, ale jen zřídka kdy tu, kam patří, službám božím je přítomen, aneb kdo, jak se to velmi zhusta stává, jen z částky na službách Božích se účastní, ten jest v životě církevním asi tolik, co tulák v životě občanském; a to je špatný křesťan.

Konečně jest dobrý křesťan také dobrým farníkem; neb on drží za 3. věrně s farní osadou svou.

Každá farní osada křesťanská jest rodinou v království Ježíše Krista, jest malým oddělením té veliké společnosti křesťanské, ježto po celé zemi je rozšířena. Každý pak, kdo k velké té společnosti křesťanské přináleží, přináleží zároveň také co spoluúd do jistého zvláštního křesťanského spolku, jenž farní osadou se nazývá. Ejhle, jak to krásné zřízení! Je-li kdo spoluúdem malé křesťanské společnosti ve

své farnosti, tu tím samým je zároveň spoluúdem celé velké společnosti křesťanské, církve totiž katolické. Do obojí pak této společnosti zároveň vchází člověk křtem svatým. V první však, to jest v té všeobecné společnosti církve katolické, zůstává člověk tak dlouho, dokud je křesťanem katolickým; z té poslední, to jest ze zvláštního onoho spojení, jež zúčastníků jedné fary pozůstává, z toho spojení vystupuje, jakmile obydlí své změní; pak ale vstupuje opět do jiné společnosti farní; neb některé osadě farní musí vždy přináležeti.

A tu již jako dobrý křesťan je věrným a horlivým údem všeobecné společnosti křesťanské, tu jest on také jistě věrným a horlivým údem farní své osady.

Dobrý křesťan hledí vše, co dobrého a chvalitebného, ve své farní osadě zachovati a rozhojnit; on ve spojení se všemi dobrými bojuje proti zlým a nakažlivým mrvům a spůsobům, jež by se tu zmáhali chtěly; on hledí hádky a nepokoje mezi farníky zameziti, lásku pak a jednotu podporovati; chudým pak a nešťastným ve své farnosti přispívá dle sil svých. — On sice miluje všechny lidi srdečně, ale obzvláště ty, jižto s ním bratrským téměř svazkem v jedné farní osadě jsou spojeni. Všickni spolufarníci jsou mu bratřími a sestrami; aby pak celá farní osada v utěšeném bratrském spojení byla krásným obrazem a odleskem někdejších pravých apoštolských osad křesťanských, toť jeho přání, jeho snaha.

Kdo se svou farní osadou věrně ne-drží, kdo nejbližší své spolukřesťany nemiluje, kdo v nepřítelství sobě libuje, komu lhostejno jest, zdaž křesťanská ctnost a kázeň čili nepravost a zlomyslnost ve farní osadě panuje, kdo ku všem, zvláště pak k chudým a nešťastným spoludruhům po bratřsku nesmýšlí a nejedná, ten jest špatným farníkem, ten jest špatným křesťanem. —

A tak již vidíte, rozmilí v Kristu, kterak dobrý křesťan také vždy dobrým farníkem býti se osvědčuje a to vzhledem svého faráře, farního svého kostela a farní osady své. Než jak pak to v trojím tomto ohledu dopadá as mezi námi? Ach, mám mluvit, co mi na srdci leží? Než co se opovídám, mám-li mluvit? Aj, já musím mluvit, vždyť těžké mi někdy nastane zodpovídání na soudy Božími ze svěření mých, z farníků mých. A tu táží se před

Bohem ještě jednou, jak to dopadá mezi námi? Jak mají se tu farníci k svému faráři, k svému farnímu chrámu, k farní osadě své? Co se prvního týče, tu pomlčím, aby se nezdálo, že jsa farářem vašim, ku své straně bych mluvil, jen toliko podotýkám, že mnohých ovčiček ani dle jména neznám, neb mnozí přišedše do farní osady, ani jak to slušnost a povinnost káže, se neohlásí — povolání obecního slouhy bývá tu výše ceněno, než povolání pastýře duchovního — jen když dobytče je zaopatřeno, co na tom, hyne-li duše?

A co mám říci, jak se tu drží s chrámem Páně? Aj, tu zvláště co se návštěvy kostela týče, musím si postěžovati, že mám ve stádečku svém také ovčičky, jichžto jsem ještě snad nikdy za sedmiletého mezi vámi pobytu v chrámu Páně nepozoroval, a jenž ještě nikdy v čase tom ku zpovědnicí nepřiklekli. A co pak jest těch, jenž na povinnosti ty jen velmi zřídka pamatují! Okolo 2600 duši čítá farní osada naše. Odpočtu-li tu dítky nedospělé, dítky školní, churavce a ty, jenž pro opatrování domácnosti do kostela přijíti nemohou, jest tu nejméně, co nejmírněji počítáno, 1100 dospělých křesťanů. A patřil-li jsem minulé neděle na vaše shromáždění a patřím-li i dnešního dne na vás, na ten skrovný počet zde přítomných, táž se s bolestí, kde jsou ti ostatní? Co dělají o posvěcených dnech Páně? A patřím-li na vás dítky, co vás je tu na tak velký počet žáků a žákyň, jenž bez mála na 400 se páčí? Toho však velikou vinu nesete vy hospodářové a hospodyně, vy otcové a matky. Hle, jak krásné, bohumilé, vám i vašim přínáležícím prospěšné a spasitelné bylo by, kdybyste společně s ostatními domácími do chrámu Páně se ubírali, kdybyste dítky své již od útlé mladosti k tomu vedli, aby chrám Páně v uctivosti měly, rádi po boku vašem se sem ubíraly a Boha svého tu společně chválily a velebily.

A jak pak konečně drží se s farní osadou? Jak se tu dbá, aby vše dobré utěšeně zkvétalo a všeliké zlé se vyplnilo? Aj, ta mnohá často se jevíci nelaskavost, nepřízeň, ty mnohé sváry a různice, ta mnohá nepřátelství, ty mnohé neřády a neplechy, jenž se namnoze v domácnostech trpí ano i podporují; to vše dává smutné svědectví, že tu dosti špatných farníků a tudy též špatných křesťanů.

Než co platné jsou stesky mé, co platná

všeliká řeč, ježto tu není těch, jichž se především týkala? Ale aspoň, duše draze vy jim sdělte, nač si dnes farář jejich sžíval; slovem i skutkem, zvláště dobrým příkladem přispívejte k tomu, aby po dobrých farníků a křesťanů mezi námi zmáhal, držte aspoň vy věrně se svým farářem, se svým chrámem, se svou farní osadou. To budiž vaše pevné předsevzetí o této dnešní slavnosti posvícenské; ne o slavnosti posvěcení chrámu Páně připomínám vám všem pravdu tu: „Chcete-li býti dobřími křesťany, tu buďte dobrými farníky.“

Amen.

K á z a n í

na neděli dvaadvacátou po sv. Duchu.

„Dávejte, což jest císařovo císaři.“ (Mat. 22, 21.)

Nejmilejší, nejen Bohu má se dávat co mu patří, nýbrž i lidem, co jim přísluší. Tak nás tomu učí dnešní sv. evangelium. Jak jste totiž slyšeli, poslali jedné krátké Farizeové své učenníky k Pánu Ježíši s touto otázkou: Pověz nám, co se tobě za služi-li daň dáti císaři čili nic? Když pak Ježíš žádal od nich peníz daně, a oni mu Jeho otázku: „Či jest tento obraz i nápis odpověděli: „Císařův,“ tu doložil Spasitel milý: „Dávejte tedy, co jest císařovo, císaři,“ jakoby byl řekl: Když jste císařům poddáni, dávejte mu tedy také daň každoroční, která vám uložena je. A nyní pozorujte bedlivě slova, kteráž řeknu. Pán Ježíš praví: „Dávejte, co jest císařovo císaři.“ A tu, jestliže za povinnost to prohlašuje, dávati i pohanské vrchnosti, neboť Židé byli tehdaž římskému císaři poddáni — jestliže to prohlašuje za povinnost, dávati pohanské vrchnosti, co přínáleží: tu považte, kterak důtklivou teprv musí býti povinností, dávati bližnímu to, co se mu nepravým způsobem odcizilo a co mu tedy vším právem patří. Proto také sv. církev katolická, odvozuje se na slovo Boží a na výroky sv. otců, učí zřejmě a patrně, že jest přísnou povinností, nespravedlivě jmenem svému vlastníkovi navrátiti a přikazuje své kněžím, svátostní rozhřešení při svatě zpovědi zadržeti a odepriti těm, jenž povinnosti té, ač by mohli, zadosť učiniti nejsou volni a hotovi. A tu zdálo by se, by to bylo jen něco zcela neobyčejného.

by někdo nespravedlivý statek neb jmění podržel. Než smutná zkušenost učí napak. Ach, jak mnoho jest křesťanů, jenž zí jmění na svědomí mají, ale ani v době smrti, ani při smrti na navrácení a na náhradu nepomyslí. Jest tedy třeba, aby a takoví ze své nebezpečné dřimoty byli probuzeni; a k tomu cíli volám tedy se tím důrazem, volám ve jménu Páně: Běda tomu, kdo nespravedlivé jmění nenavráti.“ Vám pak, nejmilejší, přísluší, jste se vši pozorností, kteráž slovu Božmu, zvláště ve věci tak důležité, patří, slyšeti a v srdci svém zaznovati.

Pojednání.

Abych, moji drazí, ve věci tak důležité, o kteréž mluviti budu, všelikým pochybnostem a snadnému nedorozumění přehlédl, tu musím především podotknouti, že ten k navrácení cizího jmění a statku jest zavázán, kdo to učiniti může: kdo totiž to cizí jmění neb statek buďto ještě má, aneb, nemá-li ho více, je-li v stavu m, aby zaň buď zcela neb z částky náhradu dal. Neboť naskytují se za často takové okolnosti, kde navrácení neb náhrada cizího jmění zcela jsou nemožné. Jak dlouho dy nemožnost tato trvá, tu ovšem přiznáním způsobem ani o nějakém navrácení a nějaké náhradě mluviti se nemůže; tatné ale nesmí tu scházeti na opravdové, přimné žádosti a vůli, že navrácení neb náhrada se stane, jak brzo jen možná bude. Běda ale tomu, kdo nespravedlivé jmění, koliv by mohl, přec jen nenavrací. Pro takového není především

1. žádného odpuštění hříchu. Není, moji milí, na tom dosti, aby hříšník, hleje odpuštění, toliko z hříchu svých se zpovídal a jich litoval, nýbrž on musí také býti hotov škodu, kteráž z hříchu mu povstala, dle svých sil napravití a sledovně také nespravedlivě nabyté jmění navráti. Tak tomu učila během všech letí Duchem sv. osvícená církev Boží. K jste to slyšávali již ve škole, tak se m to kázávalo v kostele a dle toho řísi se musí také každý zpovědník, kdyliv pád takový se mu přihodí. Kdo by dy měl cizí jmění a nevrátil by ho vlastku svému, tu není ani pomyšlení, že by včak takový odpuštění hříchu dosáhl, byť se i také zpovídal. „Neodpustí se hřích,“ aví sv. Augustin a s ním církev sv., „dod nespravedlivé jmění se nenavráti.“ dné odpuštění hříchu, to jest tedy to

první strašné „běda,“ jež zastihne toho, kdo nechce navráti. A věru strašné to běda! Stav hříšníka jest stav ten nejnešťastnější, ano stav hříchu jest jediné pravé a dokonalé neštěstí člověka. Šťastný u přirovnání k hříšníkovi jest otrok, jenž pod bičem svého pána úpí a sténá, šťastný u přirovnání k hříšníkovi jest vězeň, jenž mnohá léta těžkými řetězi je spoután, šťastný u přirovnání k hříšníkovi jest žebrák, jenž pod širým nebem umírá, ano šťastni jsou tito u přirovnání k hříšníkovi, pakli se v stavu milosti Boží nacházejí. Hříšník, ach ten jest z počtu dítek Božích vyloučen, Bůh lásky a smilování jest mu nepřitelem a všeliké právo na korunu vyvolení Božího jest pro něj ztraceno. A v takovémto strašném stavu nalezá se ten, kdo nenavrací jmění nespravedlivé; neb on odpuštění hříchu doufati nemůže, pročť strašné běda spočívá na něm. Veliká moc složena jest v ruce kněžské, oni mohou i ty největší hříšníky na místě Božím rozhrěšiti, pakli jen s kajícím a skroušeným srdcem ze svých nepravostí se vyznají; nikdy ale nesmějí ruky své pozdvihnouti, aby rozhrěšení dali tomu, kdo nespravedlivé jmění má a navráti se jej zpečuje, nikdy nesmějí k němu promluvíti to útěchy plné slovo: „Donfej, odpouštějí se tobě hříchy tvoji“ (Mat. 9, 2.), a kdyby pak také zpovědník v přílišné dobrotě vyřkl to slovo: „Absolvo“ — rozhrěšuji, přec jen rozhrěšení takové před Bohem a před nebem nemá své platnosti. Strašné běda — žádné odpuštění; ani tu ne, kdyby člověk takový celé proudy slz nad hříchem svým vroléval; sv. Augustin dokládá takto: „Kdybys tolik slz prolil, co by jich kdy všickni kajenici dohromady proliti mohli, nebudou ti přece nepravosti tvé odpuštěny, pakli nenavrátiš jmění cizí.“ Sečti je, křesťane můj milý, všecky ty slzy, které nábožní kajenici prolili a ještě prolévati budou, sečti všecky ty slzy od první kajené slzy, kterou želečí Adam před bránou ráje plakal, až do té poslední, kterou ten nejposlednější hříšník zde na zemi z očí svých vycedí, sečti je všecky, než nedokážeš toho, neboť nesmírný jest počet jejich. A hle, byť by ti možná bylo, tolikými slzy, co všickni kajenici dohromady, oplakávati hříchy své, všecky ty slzy neměly by tu moc, aby smazaly nepravosti tvé, jestliže cizí jmění nenavrátiš. Nejde ti to k srdci? Nehroziš se toho? Ach, dokavád nenavrátiš, nenajdeš odpuštění, aniž pak, čiň co čiň, budeš míti

2. jaké zásluhy. Člověk totiž, jak dlouho cizí statek za sebou zadržuje, nemůže tak dlouho žádný pro nebe záslužný skutek vykonati. To následuje samo sebou z toho, co jsem již byl dříve podotkl. Dokud totiž člověk nenavrátil, dotud není mu také hřích odpuštěn, on zůstává tedy hříšníkem, on jest od Boha odloučen a od onoho pravého vinného kmene, jenž jest Ježíš Kristus, jest na dobro odtržen. Tu pak jako katolickým křesťanům musí vám býti povědomo, že člověk v hříšném svém stavu nic záslužného pro nebe vykonati s to není, právě tak, jako ani se zazelenati, kvésti a ovoce přinášeti nemůže ratolest od stromu odtržená a poschlá, slovem vy víte, aspoň máte věděti, že cokoliv člověk v stavu hříchů činí, že všechno to, byť by to bylo sebe krásnější a šlechetnější, že to všechno nemá žádné ceny pro věčnost. A to jest to druhé běda, kteréž stihá toho, kdo cizí statek nechce navrátiti. A křesťané, i toto běda jest hrozná a strašná! Smutné věru je to, pakli nádeník za svou práci, kterou koná a za ty krůpěje potu, kteréž při tom vylévá, zasloužené mzdy nedosahuje. Věru je to smutné, pakli rolník za své namáhání, jímžto pole své vzdělává, pakli za tak mnohé nesnáze, které si tu musí dát libiti, nic do stodoly nesváží. Smutné to, když patří obchodník, kterak koráb, jenž celé jeho jmění nese, ve zbouřených vlnách mořských se potápí a sotva život zachovav, co bídny žebrák na břeh jest vyvržen. Však milionkrát smutnější jest, pakli křesťan za své modlitby, za své do kostela chození, za své utrpení, za celé své křesťanství žádné odplaty tam na věčnosti k očekávání nemá, pakli všechny jeho skutky na váze božské spravedlnosti nic neváží! Toho pak má se co báti ten, kdo nespravedlivě jmění nenavrací, nebo bez navracení není jaké zásluhy. Všecken ten čas, který člověk v stavu takovém stráví, celý ten čas je pro věčnost ztracen a on octne se někdy před soudcem svým bídny, chudý a nahý, a volati bude s oněmi rybáři při jezeru Jenezaretském: „Přes celou noc pracovavše, nic jsme nepopadli“ — po mnohá léta podržel jsem za sebou statek nespravedlivý, a celý ten čas a všechno to dobré, co jsem v čase tom vykonal, nepřináší mi ovoce žádného. Tak tedy uvaluje na člověka jmění nespravedlivé „velké běda,“ ono jej okrádá o všechnu zásluhu pro nebe, ono jej okrádá o ony poklady, kteréž ani rez, ani mol nekazí a kteréž zloději ne-

vykopávají aniž kradou. Jakoliv pak, n milejší, dosti hrozná a strašná již to je, jsem až dosud byl mluvil, proto přec ještě větší jedno běda očekává toho, kdo statek cizí; plnou nádobu hněvu vylí naň anděl pomsty; neboť pro něho ne konečně ani

3. žádného spasení. Důkaz toho je prtrný. Jak jsme již slyšeli, zůstává člověk jenž nespravedlivě jmění nenavrací, ustavičně hříšníkem, a v tomto-li stavu sm jej překvapí, tedy také jako hříšník umí. Dle učení naší sv. víry nemůže dojiti spšení ten, kdo v hříchu z tohoto světa ubírá; neboť brána nebes neotevře se hříšníkovi po věky věkův. Odtud tedy vysvítá že nemůže býti žádného spasení pro toho kdo by nespravedlivě nabyté jmění nenavrátil. Tu pak se ale ještě odvolám na slovo apoštolské. Ve svém prvním listě na obec Korinskou praví sv. Pavel: „Zda nevíte, že nespravedliví nebudou královstvím Božím vládnouti?“ Hned pak dále pokračuje takto: „Nemylte se . . . zloděi nebudou královstvím Božím vládnouti. Nespravedlivým však a zlodějem je každý kdož neprávě cizí jmění si vlastní a zůstává jím tak dlouho, dokud by nenavrátil. Neučiní-li to ale, nenavrátil-li, tedy plně o něm slovo apoštolo: „Nespravedliví zloději, nebudou královstvím Božím vládnouti,“ pro něj není žádného spasení. A jest to třetí a nejstrašlivější běda pro toho kdo má jmění nabyté nespravedlivě. K tomu neštěstí nedá se ani ta největší pohromu vezdejší porovnati. Spasení kdo ztratí, a ten jest nešťastnější, než dítě, jež v jednom dnu otce i matku ztratí; ten jest nešťastnější, nežli milionář, jenž v jedné noci všechno své jmění ztratí; ten jest nešťastnější, nežli král, jenž v jedné hodině ztrácí korunu i království; neboť on ztratí své Boha a nebe, a tím všechno, a to pro celou věčnost.

A tu rozvaž již, křesťane milý, jaká běda padne na hlavu tvou, pakli nespravedlivě jmění za sebou ponecháš. Neb pro toho, kdo nenavrátil, pakli to učiniti v stavu je, pro toho není žádného odpuštění hříchů žádných zásluh pro nebe, žádného spasení. Ó kéž bych troji toto běda žhavým písmem vyryti mohl do srdcí všech, jenž v nespravedlnostech si libují, aby dnem i nocí mlu se na pozor. Neboť pravdu jsem mluvil, ničeho jsem nepřehnal, dosti zřetelně jsem vysvětlil. Pročež, křesťane milý, má-li tě zachvátiti troji to běda, navra-

pakli nespravedlivé jmění máš. Navrať, což jsi z cizí věci si přivlastnil, nebo jinak není pro tebe žádného odpuštění, žádné zásluhy, žádného spasení. Navrať, co jsi bližnímu z jeho příbytku, z jeho stodoly, z jeho zahrady, z jeho pole, z jeho lesa odcizil, neb jinak není pro tebe žádného odpuštění, žádné zásluhy, žádného spasení. Navrať, oč jsi bližního oklamal a ošidil, buďsi v míře neb váze, ve zboží neb ceně, neb jinak není pro tebe žádného odpuštění, žádné zásluhy, žádného spasení. Navrať, oč jsi svou vrchnost, svého pána, svého hospodáře připravil, navrať, v čem jsi chudého služebníka, potřebného řemeslníka zkrátil, jinak není pro tebe žádného odpuštění, žádné zásluhy, žádného spasení. Navrať, co jsi si falešnou hrou, nespravedlivými soudy přivlastnil, jinak pro tebe není žádného odpuštění, žádné zásluhy, žádného spasení. Co si vyvolíš? co učiníš? Jistý rytíř, jmenem Pons de Lazare, nešťitil se hanobiti jmeno své mnohými lžemi a podvody, loupežemi a jinými zločiny. Mnoho let strávil v nepravostech takových. Konečně pak smiloval se Bůh nad ním a zlosyn, probuzený milostí Boží, dal se na pokání. A tu mělo býti také navráceno, co nespravedlivým způsobem si byl přivlastnil. I stalo se. Především totiž ohlašovalo se jistý čas ve všech kostelích a na náměstích po městech, aby, kdož by měl u Ponsa de Lazare co pohledávati, aby každý na květnou neděli dostavil se do vesnice Oequerolles, tam že obdrží, což jeho jest. Na květnou pak neděli po průvodu a evangelium vyšel biskup na návesi a tam vstoupil na místo povýšenější, aby dobře viděn býti mohl ode všech. Napotom objevil se pan Pons de Lazare, nemaje na sobě nic leč dlouhou košili a na krku provaz. Za provaz ten vedl jej bířič, mrskaje ho bez ustání. Když pak až k biskupovi byl přišel, tu padl na kolena, podal mu papír, na němž napsány byly všecky hříchy jeho a žádal snažně, by přečetl lidu, co tu psáno jest. I nemohl toho odepřiti biskup, ač z počátku ho chtěl ušetřiti. A tu když všecky jeho neřesti veřejně se čtly, dosvědčoval kajicník s velikým pláčem své viny a pobízel bířiče, aby mrskal bez litosti. Na druhý pak den a v úterý na to vyplácely se náhrady lidem, kterým se byla kdy škoda neb křivda jakákoliv stala, při čemž pan Pons na kolenou odprošoval každého, komu byl ublížil. Byl pak tu mezi přítomnými diváky také jistý

chudý sedlák z okolí, jemužto Pons před lety ukradl celé stádo, ale tak, že ubohý sedlák ani nevěděl, kdo by to byl učinil. I spozoroval jej Pons mezi přítomnými a znamená, že se nehlásí, přistoupil k němu a řekl: „A co ty tu chceš? Proč nepravíš, co ti schází?“ „Pane,“ odvětil tu sedlák, „já si nemám na vás co naříkati, nýbrž naopak vděčně chváliti vás musím, neboť jste se nejednou o mne zastal proti nepřítelům.“ „Mýlíš se, brachu,“ di na to kajicník. „Jedné noci ukradeno ti celé stádo. Tys nezvěděl, kdo zpáchal loupež. Byl jsem to já. Odpusť mi a vezmi si za to, co tu zhývá z vlastního dobytka mého.“ Takovou měrou dostalo se náhrady každému. Všecko pak, co tu z jeho jmění ještě zbývalo, dáno bylo chudým a pan Pons odebral se na pouť, kde v kajicnosti život svůj trávil. — A tak navrať každý což cizího máš na svědomí svém. Není však třeba, bys to činil veřejně, není třeba bys se prozradil, svěř se svému zpovědníku a on ti dá na ruku, co a jak učiniti tu třeba, bys spasil duši svou. A pak blaze tobě, neb pak odvrátíš od sebe to trojí běda, kteréž spočívá na nespravedlivém; ale běda tobě, pakli cizí statek ti je milejší nežli Bůh a nežli spasení tvé duše nesmrtelné. Po několika letech vloudí se ti neočekávaně do domu anděl smrti, postaví se ti k lůžku, roztáhne nenasytné své ruce a vezme ti všecko co máš, jak spravedlivě tak i nespravedlivě nabyté a nenechá ti ničeho, než tvrdou podušku, abys skleslou hlavu na ní uložil a rubáš, jenž zakryje tělo tvé; duše pak tvá, ach, ubohá tvá duše, jsouc nespravedlivým statkem obtížena, ta nebude se tu moci povznést k nebi, ale padne do pekla; nebo bez navrácení není žádného odpuštění, žádné zásluhy, žádného spasení. Dávejme tedy každému, což jeho jest, ať nás nezachvátí věčný trest. Amen.

Českým bohoslovcům.

(Za příležitosti otevření české bohosl. fakulty.)

O čem my jsme kdysi jenom snili,
po čem marně srdce práblo, plálo...
vám údělem nyní, bratři milí,
skvělým, vzácným, jakých věru málo!

Vám tou mluvou, již s mateřským mlékem
již jste ssáli, dopráno jest vnímat
ony pravdy, jež zázračným lékem
duše vady vždy dovedou snímat...

Vám tou mluvou sladkou, libou, něžnou
otců přáno o víře své slýchat' —
mluvou českou — mezi všemi kněžnou —
vy můžete pravdy pel v se dýchat'.

Vám netřeba s úzkostí se brátí
v ony síně nám tak chladné, cizí...
vy s prospěchem slovo každé vssátí
teď můžete mluvou českou, ryzí.

Vám netřeba strachovat' se jesti,
že ochabne cizotou tou píle —
vždyť vám všechno sděluje se, věstí
v plné mluvy svaté vaší síle! —

Ó tož jenom ze sladkých těch květů
ssajte pilně, ukládejte čile
viry svaté vyšlé z jiných světů
pravdy v nitro svoje rádi, mile!

Každé slovo zapust kořen pevně,
každým dnem se množte vaše snahy...
píli hlavně, nejen slovy, zevně
dokazujte, jak vám dar ten drahý!

„Ke cti Páně, k duši našich spásy
i nám drahých, ke ozdobě země“
buď vám heslem, a věrte, že zase
v slávě, moci české vzplane plémě. —

Prok. Zaletěl.

Chrám Matky Boží v Blatné.

Náčrt historicko-místopisný. Napsal *J. P. Hille*,
farář v Kádově.

(Pokrač.)

Péče hrab. z Rozdražova o školu a o faru.

Jako staral se o zlepšení příjmů děkanových, rovněž tak staral se i o školu; nebo věda dobře, „že na dobrém vedení dítek a mládeže mnoho záleží,“ poručil měšťanům Blatenským vystavěti novou školu a dobrými správci ji opatřiti, kteří by při chrámu Božím posluhovati a dítky k dobrému věsti a vyučovati mohli. Též jim nařídil, aby nikdo z měšťanů a obyvatel dítky své do žádných škol kacířských mimo školy zde neb jiné katolické školy nedával.

I vystavěli blatenští na místě staré školy, která snad r. 1603 shořela a která stávala u děkanství, kde nyní socha sv. Floriána se nachází, novou dřevěnou školu

a opatřili ji jistým základem. Učitel dostával od obce 42 zl., stravu pak na děkanství¹⁹⁾.

Pro chudé zřídil a znovu nadal špitál pro tři chudé osoby panství blatenského²⁰⁾. Hrabě ten byl přísný katolík a zvláště bezohledný vůči svým poddaným blatenským. Pro ně vydal (r. 1604) řád čili instrukci²¹⁾, jejíž první kus nařizoval:

„Všickni aby byli katolíky, nekatolíka aby mezi sebou nepřijímali, přijmou-li přec, ať propadnou konšelé po 50 kopách pokuty a primas a purkmistr na věčné časy ouřadu a povinnosti zbaven bude.“

Na jiném místě ustanovuje, „aby kandidát měšťanství před panem děkanem a ouředníkem viru svou vyznal, jináč aby ho nepřijímali. Kdo půjde z města ven ke kněžím kacířským, tři měsíce vržen bude do žaláře, kde pobude o chlebu a vodě jenom skrovně za den.“

Zpověď se nařizuje kusem třetím v instrukci dotčené a listy děkanské zpovědní čili cedule mají se odváděti na zámek hejtmanu. Původně napsal pán, aby zpovědní cedulky podávaly se ku kontrole purkmistru, ale že ouřadu městskému nevěřil, tedy přeskrtuto jméno purkmistrovo a dostaveno hejtmanovo.

Kdož byli přec jiné viry — tedy pod obojí — pocházejíce ještě z doby před panem hrabětem, ti byli jeho instrukcí zanechání na vyměření, aspoň novými přichozími rozhojňovati se neměli a umřel-li který, pravila ta instrukce kusem druhým, na žádném křehově obyčejem církevním kacíř zdejší pochován býti nemá.

A článek pátý zase se vrací k jinověrcům a zakazuje, aby žádný nezačínal nové náboženství, aby ani důmhle, poběhlé, samorostlé kněží do domu nepřijímal, nečítal v postillách, nezpíval písní kacířských, vše pod ztracením měšťanství.

V těchž artikulech napomínal Václav z Rozdražova Blatenské: „aby prvé nežli ve dny radní do rady šli, myslíce na to že jste k povinnosti té od Pána Boha prostředkým mým, vrchnosti své povoláni a soud božský a ne lidský vykonávati máte, abyste do chrámu chodili.“

¹⁹⁾ Piečův: Pamětní protokol str. 50.

²⁰⁾ Tamže.

²¹⁾ Winter: Kultur. obraz měst českých. I. 33—34. Instrukce chová se v rukopise muzejním fol. 54—57, 73.

Na počátku války třicetileté.

V bouřích stavovských zůstal Václav hrabě z Rozdražova jako katolík a císařská rada věren svému císaři Ferdinandu II. a proto mnoho musel snášeti od protestantských stavů, až konečně byv od nich ze země vypovězen ujel²²⁾ ještě s třemi svými syny na statek Pumštorf ve Slezsku. Manželku Annu Marii rozenou Berkovou z Dubé a Lipého jakož i veškeren statek svůj blatenský poručil do ochrany měšťanům²³⁾.

Jakou péči měl o kostel Blatenský, když zámek a celé město osazeno bylo vojskem stavovským, vysvitá nejlépe z jeho dopisu ze dne 18. ledna 1620, v němž píše „věrným, milým Blatenčanům: přede všemi věcmi hleďte chrám Páně v opatrování míti a nikdež nedopouštěti, aby se nějaká škoda chrámu Páně stala, nýbrž kdyby se chtěli vojáci o to pokusiti a chrám Boží chtěli oloupiti, tedy vám o tom dostatečně poroučím, abyste je dobrými slovy a napomenutím od toho zlého skutku odrazili, pakli by nezbyti bylo a oni své předsevzetí vykonati chtěli, tedy k šturmu dádouce zvoniti, hleďte s okolními sousedy a poddanými mými jakkoli můžete chrám Boží obhájeti, nebo především Pánu Bohu povinni a v takové příčině a pro víru ani života svého litovati nemáte a vinšoval bych sobě toho, abych mohl sám s vámi ten milý chrám Boží obhajovati“²⁴⁾.

V dobách tak těžkých byla osada Blatenská bez duchovního. Byl nedostatek katolických duchovních veliký. Pole k děkanství Blatenskému a k fáře Paštické náležející poručil hrabě (r. 1622) měšťanům blatenským náležitě osívat i jemu sděliti, jak mnoho vyseto²⁵⁾.

R. 1624 žádali zase měšťané hraběte, aby jim aspoň na svátky velikonoční některého kněze z Prahy poslal. Těšila sice hraběte jejich žádost, že na spasení duší svých nezapominají a píše jim, že by rád žádosti jejich naplniti chtěl, ale poněvadž žádného dostati nemůže a také podotýká, kdo ví, jaké vychování a opatření u nich by měl, pročež aby zatím k okolním katolickým kněžím jak k zpovědi tak k při-

jímání a křtem se utíkali, jinak že jim na ten čas nápomocen býti nemůže“²⁶⁾.

Teprve r. 1625 přišli do Blatné členové řádu tovaryšstva Ježíšova z Prahy a sice Pavel Stephanides se Štěpánem Fördstrem. V městě právě zuřil mor a proto zůstávali mimo město v lese a odtud docházejíce do města a do okolních vesnic pracovali jednak na utvrzení věřících ve víře, jednak na obrácení zatvrzelých²⁷⁾.

Toho samého roku zemřel hrabě z Rozdražova na zámku Pumštorfu a mrtvé tělo jeho bylo do Blatné přivezeno a zde v chrámu v rodinné hrobce pochováno.

V poslední vůli své (dne 2. října 1625) hrozil synům svým pro ten případ, že by z katolické církve vystoupili, vyloučením z dědictví a jeho kletbou.

Dále pak ustanovil: kdyby dědic jeho Blatnou odprodal a že by nekatolík patronem zdejšího chrámu se stal a chrám pod správu nekatolického kněze přijíti měl, tehdy aby patronátní právo hned na arcibiskupa pražského, anebo kdyby toho nebylo v tom čase na pražskou kanovnickou kapitolu přešlo²⁸⁾.

Obnovení duchovní správy.

Řádná duchovní správa při děkanském chrámu Páue Blatenském obnovena byla teprve r. 1634.

Prvním děkanem stal se Marek Salzer²⁹⁾, před tím děkan v Příbrami. K osadě Blatenské přidělen byl blízký kostel někdy farní v Paštíkách jako filiální, se všemi vesnicemi, jež k němu přířazeny byly.

Roku 1635 konána v Blatné opět posvátná missie³⁰⁾. Jedním z nejhodlivějších misionářů, kteří na osadě Blatenské působili, byl zajisté známý jezuita a český spisovatel Vojtěch Chanovský. Jeho působením zajisté lid zdejší vřele opět přilnul k víře katolické, slavnosti církevní utěšeně v chrámu vzkvétaly, zvláště pak účta k Nejsvětější Svátosti Oltářní povznášena a procese slavně obnoveno. Z blízka i z daleka počal lid putovati do kostela Blatenského a zde sv. svátosti přijímal. Aby pak mohlo se všemu lidu chrám tento navštívuujícímu

²²⁾ Beckovský: Poselkyně starých příběhů českých. III. 245.

²³⁾ Dopisy hraběte z Rozdražova v archivu městském.

²⁴⁾ Tamtéž.

²⁵⁾ Tamtéž.

²⁶⁾ Dopisy hraběte z Rozdražova.

²⁷⁾ Piečův: Pamětní protokol.

²⁸⁾ Tamže str. 36.

²⁹⁾ Archiv děkanský.

³⁰⁾ Krásl: Arnošt hrabě z Harrachu str. 116.

v jeho duševních potřebách vyhověti, přijížděli do Blatné na výpomoc okolní kněží ba i kněží z františkánského kláštera v Plzni sem přicházeli a zde nápomocni byli³¹⁾.

Vdova po hraběti z Rozdražova dala v letech 1635—1638 chrám nejprve obiliti a pak vymalovati. Dne 3. února 1638 shodilo povětrí velkou věž a při tom na malé škodu udělalo, tak že se musela v tom letě spravovati. Když byla práce hotová, vložena do bání pamětní listina.

Téhož rolu postaven uprostřed kostela oltář sv. kříže a jiný sv. Jana evang. pod chorem³²⁾.

Děkan Saller založil nadání pro jednoho studenta, vloživ za tím účelem 500 kop míš.³³⁾.

2. Nástupcem jeho stal se *Urban Fr. Puletius*, později kanovník Vyšehradský a také první vikář³⁴⁾ střídnictví Blatenského do r. 1647.

Zemřel v Plzni co arcijáhen a byl v tamním kostele sv. Bartoloměje r. 1671 pochován.

3. Za děkana a vikáře *Jana Bergra* vystavěti dal František hrabě z Rozdražova, jenž r. 1638 nastoupil po otci v držení panství Blatné, pro okrasu zdejšího chrámu Páně nad presbyteriem dne 28. srpna 1654 novou vížku. „Při vyzdvížení kříže činěna počestnosť skrze polní trubače a bubny vlašské od trubačů polních“³⁵⁾. (Pokr.)

Když na jasném na nebesku...

Když na jasném na nebesku
hvězdy září v plném lesku,
zírám vezdy v jejich říši —
hledám tu, jež zovu svoji,
hvězdu, k níž mne cosi pojí,
jež mi zdá se blíž, vždy blíž.

Již ji vidím — jak dnes plane!
slza radosti mi kane
přes ubledlou, suchou líc:
ó jak jasně, černě září —
ruměn téchy na mé tváři
rudne stále víc a víc. —

Však hle! náhle skvrna zkali
temná hvězdu v nebes dáli,
ta tam ruče její zář;
ruměn téchy hned se ztrácí,
bledost zas' se smrtná vrací
na omylou moji tvář.

Bledne, hasne hvězda moje,
slzí mimoděk mi zdroje
kanou hořkých, trpkých v zem';
sletí posléz' bleskem dolů
hvězda moje, a já v bolu
tichém zřím vstříc strastem všem.
Prok. Zaletěl.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

V červenci r. 1774 měl býti tudíž zaveden o této záležitosti proces proti P. Faurovi.

Andreetti dostavil se tudíž opět a oznámil P. Faurovi, aby přísahal, že chce mluvit pravdu. „Ale než budu přísahati,“ odvětil P. Faure, „buďte tak laskav a řekněte, jak se mne budete tázati, jako vinníka či jako svědka?“ „Jako vinníka,“ odpověděl Andreetti. „Tomu-li tak,“ pokračoval P. Faure, „toť přece znáte nařízení sněmů a bull, že nemohu přísahati.“ A od toho P. Faure neustoupil. Záležitost přednesena papeži, jenž dupal zlosti nohama, jak mival ve zvyku, a rozkázal: „Řekněte mu, že ho z nařízení těch vyjímám.“ Když to ohlásili P. Faurovi, pravil: „Vlastností dispense, že slouží ku prospěchu, ale mně by škodila; ostatně zůstane na vůli dispensovanému, chceli dispense užití čili nic. Řekněte tudíž papeži, že se přidržím zákona.“ Andreetti mu namítl: „Ale papež vám odnímá právo, jež plyne ze zákona, že nemůže člověk přísahati ve své vlastní záležitosti proti sobě jako žalobce.“ „Ale předložte to,“ odpověděl P. Faure, „papeži a učiňte mu to pochopitelným, že to není výsadou bull, nýbrž spíše povinností soudcovou založenou na přirozeném zákoně, již bully ještě více

³¹⁾ Archiv děkanský.

³²⁾ Památní kniha na děkanství.

³³⁾ Piečův: Pamětní protokol. 41. Nadace ta vynášela v letech 1825—27 asi 23 zlatých.

³⁴⁾ Krásl: Arnošt hr. z Harrachu, str. 427.

³⁵⁾ Památní kniha děkanství Blatenského.

rozvinují, totiž že nemůže soudce žádného vinníka zavázati přísahou, žalovati na sebe sama.“

Klement přes veškeru domýšlivost, již o sobě měl, neodvážil se dáti se s P. Faurem v hádku, nýbrž tento tážán a vyslýchán bez předechozí přísahy.

Pak se rozšířilo nesmírné množství různých pověstí o P. Faurovi v městě: že křivě přísahal, alespoň prý lhal při výslechu; pře jeho prý nejhorší; toto rozhlašoval zvláště Macedonio; dominikán Tommaso Mamachi prý usvědčil P. Faure v jednom spisu z křivě přísahy; ale jesuita prý ho přesvědčil ve spisu proti němu o jeho omylu. Všechny tyto pověsti byly naprosto nepravdivy. Faure nikdy nepřísahal a p. Andreetti propouští ho na svobodu, pravil: „Jako jste tu byl jen proto žalařován, abyste nepsal proti papežské listině, tak jste také dnes propuštěn; proto jest vám napřed složiti přísahu, že nebudete nikdy a nic psáti proti papežské listině, již zrušeno T. J.“

Faure odpověděl: „Učiním tak; ale řekněte mi přece, milý pane advokáte, platí-li má přísaha dnes, proč neplatila před dvěma lety? A proč jsem byl tak dlouho žalařován, když jste se mohl přece tehdy tak jako nyní spokojiti ústním mým ujištěním?“

Andreetti neznal lepší odpovědi, leč že prý jde strach a hrůza z odpovědi Faurových.

P. Faure podepsal tudíž přísahu a vyšel na večer dne 12. srpna r. 1775 z andělského hradu, odebral se do profesního domu, aby tam přenocoval. President ho laskavě přijal a vymohl také u Zelady, že tento nebyl proti tomu, zůstane-li tam P. Faure na vždy. Ale když přišlo ráno velké množství lidu do kostela na jeho mši sv. a velmi mnoho osob ho navštívilo i ve světnici jeho, tento jásot Říma rozlilil pány kardinály-komisaře znovu a opět probudila se žárlivost mnohých řeholníků, protivníků jeho a touha po pomstě všech pobožnostkářských ctitelů Palafoxových. Portugalský ministr Almada napsal listek kardinálu Conti-mu, oznamuje v něm jemu a papeži, že se Faure odebral již první den dopoledne k arciknězi Catrani-mu. Kardinál Conti ohlásiv to papeži, rozkázal kardinálu Zeladovi, aby odstranil Faure z profesního domu. Zelada si dal zavolati presidenta a přísně mu vytýkal, že přijal F. Faure do domu. Ale president odpověděl důrazně,

že kardinál dovolil ještě více, totiž aby tam P. Faure zůstal na vždy. Kardinál, byv takto zahanben, pravil: „A přece běžel tento muž hned první den ku Catrani-mu?“ Ale president to popřel. Kardinál odebral se tudíž, chtěje nabýti jistoty, do profesního domu a zvěděl, že P. Faure z domu ještě ani nevykročil. Podivil se a slíbil, že ohlásí papeži pravdu; ale, než se tak stalo, Faure musil odejiti z domu. Poněvadž se v Římě stále povídalo, že P. Faure z Říma vypovězen, odvážil se zeptati, co o tom soudí Jeho Svatost. Papež odpověděl, že mu dal úplnou a neobmezenou svobodu; ale P. Faure věda protivníky své nejvýš rozlícené, vyhnul se všemu a odešel z Říma.

P. Faure byl jinak dobrým filosofem a fysikem, jak s dostatek dosvědčuje jeho spis: „Congetture fisiche intorno ai fenomeni osservati nella machina elettrica“ vydaný v Římě r. 1747.

Zemřel ve Viterbu dne 25. dubna r. 1779.

Catrani tážán, nemá-li žádných dopisů od P. Faure. „Nikoliv.“ Očekával-li nějaké balíky jeho děl? „Nikoliv.“ Namítli mu, že bylo zachyceno několik dopisů na P. Faure adresovaných na něho. Odpověděl, že nevěděl, že jsou to na P. Faure; že je obdržel, ale že neví nic více. Dále se ho tážali, proč nebyly adresovány přímo na P. Faure, nýbrž na něho. Poněvadž P. Faure uznal za dobré v takové nejistotě, v níž byli jesuité po dlouhý čas pro svůj osud, ukládati spisy své u někoho jiného, než u sebe.“ Tak skončen i tento proces, alespoň tento výsledek, ale vazba trvala dvě leta. Oba byli v týž večer spolu propuštěni. Panu Catrani-mu zapovězeno mluvit s jesuity. Ale při audienci u sv. Otce promínuto mu vše, k čemu byl dříve rozkazem zavázán.

Zajeti P. de Forestiera.

Podnět k procesu zavedenému s P. Mathurinem Germanem le Forestier-em, jenž byl v římské kolleji censor generalis librorum gallicorum, zavalda anonymní dopis, jenž byl odeslán čele proti papežské listině, již zrušeno T. J. a psán ve francouzské řeči z Říma kurfiřtovi mohučskému, v němž žádali jesuité o jeho ochranu a zvali se: ses tres humbles subiects, tous les Jésuites de Rome. Dopis ten nadepsán: à Monseigneur, Monseigneur L' Archevêque à Mayence. Dopis ten poslal kurfiřt Klementu XIV., jenž přečetl ho, ihned pro-

hlásil, že autorem jeho není nikdo jiný než exjesuita le Forestier. Rozkázal zajati ho. Poněvadž rozkaz ten nebyl hned vykonán, aby se to mohlo ohlásiti kardinálu Bernisovi, P. le Forestier zvěřil to, a každý jiný by byl pomýšlel na útěk, aby se zachránil. Alfani pravil totiž jesuitovi de Rossi, že brzy zavrou cizozemského ptáka do klece (uccello forestiere) narážející na jméno le Forestier, jenž si zakládal jako jiní jesuité velice na své nevinnosti. Odveden dne 4. února r. 1774 do anglické kolleje místo do anđelského hradu a bylo všeobecnou domněnkou, že s ním naloženo tak šetrně na rozkaz kardinála Bernisa. Zavřen do světnice, v nichž byl dříve generál, nesměl však choditi do kaple a na galerii. Ba po celé dva měsíce neobceval mši sv., a bylo by to trvalo déle, kdyby se ho nebyl ujal kardinál Bernis, ač se mohl dostati tajnými chodbičkami z kolleje do kostela a tak obcovati mši sv. Po 17 měsících nemohl sloužiti mši sv. Dvěře u jeho světnice, ač byly zastrčeny na závoru, střeženy dvěma dráby. Tito prohledávali vše, co bylo k němu přineseno a byli přítomni, když k němu přišel holič, lékař nebo jiné nutné osoby. Strava byla vždy dobrou. Drábové na strážii stojící, kteří nebyli nikdy vystřídáni, měli velice rádi tohoto ctihodného 72letého muže, poněvadž hned na počátku v něm poznali nevinně pronásledovaného. Sami a ochotně donášeli mu novinky, směl psáti, dostávat listky, ba mohl dávati i dobrým přátelům z vězení správy, co nového.

Byl třikráte vyslyšán. První dva výsledky neznamenaly nic, a nemohl z nich posouditi, co páni proti němu mají. Při třetím výsledku vyjádřili se již zřetelněji: dopis — Mohuč — kurfiřt — breve. „To se mi velmi ulehčilo,“ pravil jistému příteli, než byl zavázán přísabou k mlčenlivosti. Odpověděl na vše slůvkem „nikoli.“ Ale poněvadž se již napřed zmocnili jeho rukopisu, předložili mu dopis na kurfiřta mohučského. Popřel, že to rukopis jeho, a poněvadž mu předložili jeho rukopis, jež si již dříve byli zaopatřili, odpověděl hluchým smíchem, jenž zarazil oba advokáty a notáře, a P. le Forestier jim dokázal, srovnávaje oba rukopisy úplný rozdíl jejich, takže musili doznati, že dopis na kurfiřta mohučského není rukopisem P. le Forestiera. Tento vzal konečně dopis ten do rukou, ale nemohl ho čísti, poněvadž by mu ho byl Andreetti hned vzal, a ukázal na adrese a podpisu, že autorem do-

pisu toho nemůže býti žádný Francouz, poněvadž nikdo nenapiše, kdo umí francouzsky: à Mgr., Mgr. Archevêque à Mayence, ani: tous les Jésuites, très humbles subjects a to tím spíše, poněvadž není v Římě žádný jesuita z kraje mohučského. Le Forestier mluvil po celou hodinu, a soudcové byli tak přesvědčeni, že zcela nevinen, že mu oznámí ukončení procesu. Andreetti přišel po 6 měsících oznámit mu, že bude propuštěn příští čtvrtek: dne 22. září; ale v týž den zemřel Klement a le Forestierovi bylo čekati ještě 10 měsíců, než byl propuštěn, což se stalo v červenci r. 1775. (Pokračování.)

Hřichové a pokuty.

Cyklos-obrázků. Napsal Bohumil Brodský.

Lenost.

(Dokonč.)

Na podzim vrátil se domů a k udivení své matky — se svou paní. Oženil se v lázeňském městě s herečkou divadelní společnosti, která tu představení dávala. Paní Alžběta tímto skutkem synovým byla zdrcena. Domnívala se, že si její Karlíček vezme nějakou bohatou nevěstu, třeba s urozeného rodu. Teď viděla, že má snachu chudou a k tomu takovou, že valného štěstí a vážnosti jich rodině přinést nemůže. Paní Klotilda, choť Karlova byla jednou z těch hereček, jimž povolání herecké není uměním, ale prostředkem k veselému a často bezuzdnému životu. Paní Alžběty mnoho nedbala a po krátkém čase vypořádala ji boj, který skončil tím, že se paní Alžběta stěhovala do hlavního města, aby tu ze svých příjmů byla živa. Karlíček ji mnoho nezdržoval. Matka nikdy nezískala si jeho úcty a proto teď musila mlčky snášeti jeho neváznost.

Po jejím odchodu nastal teprve pravý rej na zámku Letovickém. Sjížděli se sem přátelé Karla i jeho paní a zámek byl dějištěm bujného veselí a hýření. Řiditel zásoboval Karla penězi a Karel napájel své přátele. Konečně však řiditel musil část pravdy ukázati svému pánu, ne sice té, že jest hanebně živ, ale že jeho jmění potřebuje vážné nápravy. Oznámil mu totiž jedenkrát, že na panství vázne mnoho dluhů a že není peněz, jimiž by se tyto zaplatily. Na otázku Karlovu, jak by se

této tísní odpomohlo, radil, aby Karel prodal jeden dvůr. Místo, aby se Karel o dluhích přesvědčil a uchopiv se práce hleděl úpadek svůj zažehnati, dal řiditeli plnou moc dvůr prodati. Řiditel ho prodal — sám sobě, neboť on to byl, jenž Karlovi půjčoval. Karel ani toho nedbal. Jen když nemusí se starati dále o dluhy. Žil beze změny dále. Stal se záhy se svou chotí v celém vřkolu pověstným, tak že okolní statkáři, kteří dosud jakž tak spojení s ním udržovali, odtrhli se od něho zúplna. Když nemohl Karel tedy najíti zábav doma, jel do ciziny. Hýření a prostopášnost stala se mu druhou přirozeností. Trávil celé noci v nízkých společnostech a ve dne vyspával probité noci. Jeho paní nebyla o nic lepší. Sproštěna jsou bídý, kterou často jako herečka byla svírána, vrhla se do života, jenž pomáhal její zdraví a peníze mužovy ubíjeti. Kdo jich znal, věděl hned, že za krátko dostaví se zkáza.

V nejkrásnějším veselí a bezstarostnosti obdržel jednou Karel dopis od svého řiditele, aby ihned jel domů, že se jedná o celé panství. Karel byl však příliš pohodlným, než aby se zabýval starostmi o svůj majetek. Proč by měl řiditele? Hodil dopis do kamen a žil vesele dále. Za několik dní přišel druhý dopis, ještě důtklivější. Karel rozhněván, že ho řiditel vyrušuje, napsal mu dopis ne příliš zdvořilý, v němž mu zakazoval podobnými malichernostmi ho týrati.

Měl skutečně na čas pokoj. Pojednou však dostal úřední dopis, v němž mu bylo oznámeno, že jest dáno panství do zástavy na tak dlouho, dokud se nevyrovná se svými věřiteli. Neučiní-li však tak záhy, bude prý panství ve veřejné dražbě prodáno. Toto oznámení hnulo přece Karlem. Oznámil vše své chotí a odjel druhého dne na panství. Hned po jeho příjezdu dostavil se řiditel. Tento však nebyl více pokorným úředníkem, ale pánem. Když chtěl Karel ho plísňiti, rozkřikl se na něho, že mu nemá více co poroučeti. Měl prý přijeti, když mu psal a nemusilo k prodeji přijíti. Teď jest již pozdě, neboť dluhy převyšují cenu, za niž Letovice jeho otec koupil. Proto také nemůže již ničeho jemu, Karlovi, dávat. Může prý bydleti v zámku až do prodeje panství, ale nemá již práva v něm poroučeti. Chce-li, má zaplatiti dluhy a bude pánem dále.

Před očima Karla rozestřelo se v té chvíli hrozné podivání. Viděl, že jest —

žebrákem. Neměl, čím by dluhy platil, nerozuměl, jak by se zachrániti mohl a proto zoufale hleděl do budoucnosti. Když to uslyšela jeho choť, zděsila se také, ale ne na dlouho. Milovala Karla jen pro peníze a když ty nebyly, byl jí cizím. Chytře sebrala vše, co mělo nějakou cenu a odnésti se dalo a s tím vším zmizela za jedné noci, zanechavši Karlovi listek, v němž mu prostě oznamovala, že odjíždí a že nastoupí opět dráhu hereckou.

Karel, jsa slabochem od mládí, stál tu osamocen, bez rady a pomoci. Pracovati neuměl, žebrati se styděl. Ve své tísní vzpomněl si na matku. Psal jí o pomoc žádaje, aby k němu přijela a poradila. Místo odpovědi přišel úmrtní list, v němž mu jakýsi starý přítel otcův oznamoval, že matku ranila mrtvice při zprávě, že jest syn její na mizině. Tato zpráva dovršila zdrcení Karlovo. Kdyby nebyl býval ničímou od mládí, musil by býval zoufati. Oddával se však stavu svému právě tak lhostejně, jak stav tento zavinil. Bylo mu dosud dobře, poněvadž mu zbylo trochu peněz a mohl v zámku bydleti.

Konečně však i ze zámku ho vyhnali. Řiditel jeho koupil panství sám a bez dlouhého rozmyšlení poslal jednoho dne sluhu, aby se Karel bez odkladu ze zámku vystěhoval. Odcházal odtud pěšky. Lidé se mu po cestě smáli a kdož byl povážlivým s opovržením hleděl na mladého muže, jenž tak bídně dohospodařil.

Odjel do hlavního města a tu navštívil ty, o nichž slyšel, že byli přáteli otcovými. Žádal je o podporu neb nějaké místo. Místo soustrastných slov zahrnuli ho výčitkami, že vedl život bezbožný a že si nezaslouží soucitu. Ze všech stran hrnula se na něho slova nejtrpčí, k nimž musil — mlčeti.

Dostal přece místo písaře, nezastával ho však ani čtrnácte dní. Pán jeho ho vyhnal, poněvadž nic neuměl. Jak nyní litoval, že se v mládí učiti nechtěl, jak proklínal ty chvíle, v nichž rozhazoval tisíce, když nyní o krejcarey měl bídu. Ale již bylo pozdě. Neuměl ničeho, neměl vytrvalosti, neznal práci.

Jednoho dne dohnán nouzí jal se u cizích dveří prositi o almužnu. V několika domech se mu jí dostalo, ale náhle byl strážníkem zadržen a pro nedovolenou žebrotu odveden — na policii. Tu zaveden s ním výslech a k velkému udivení úředníků poznán v něm syn bývalého boháče

Hanouska. Smílovali se tedy nad ním a přijali ho za sluhu. Se slzami v očích děkoval úředníkům za své zachránění před smrtí hladem a druhého dne nastoupil svou službu. Zametal pokoje a chodby, chodil s úředními dopisy na poštu, či roznášel je jiným úřadům. Zvykl tomu a byl spokojen, že má z čeho býti živ.

Často mu napadl jeho předešlý život. Kdyby býval tak, jak slouží jiným, sloužil sobě, mohl bydleti dosud v zámku. Lenost přišel o vše a musil býti spokojen s nejnižším zaměstnáním.

Co pak by mu asi nyní říkali jeho rodiče, vidouce ho sháněti se smetákem a klidně poslouchajícího domluvy svých představených? Bývali by zajisté i sami poznali svou chybu, že nevedli ditko své k práci a jemu by bývali přáli, že za svou neváznost a lenost pokoren jest až na stupeň nejnižší.

DOPIS.

Z Kolinského vikariatu, 9. října 1891.

(Zpráva o pastorální konferenci.)

Dne 8. října konala se letošní druhá porada duchovenstva zdejšího střídnictví v Kolíně. Čestný kanovník, kníž. arcib. vikář vdp. A. L. Dlask zahájiv poradu ve vřídlném konventu OO. kapucínů, projevil radost nad hojným počtem účastníků, kterých se sešlo tři a dvacet. „Snad není,“ pravil, „každý přítelem častých těch schůzí, ale o jejich praktickém užítku pochybovati nelze; proto i my si v nich libujeme, v nich neochabujeme, ale rádi k nim přicházíme.“ Připomenuv, že předpokládá radostný souhlas veškerého duchovenstva vikariátního, odeslal svým časem, svým i jeho duchovenstva jmenem blahopřání J. Milosti nejduštojnějšímu p. biskupu Ferd. Kalousovi a sdělil díky. Uváděje pak ve známost rychlé a příznivé vyřízení školní zprávy od Nejdůst. k. a. konsistoře za rok školní minulý (1891), vytknul zejména i tu potěšitelnou pravdu, že na mnohých místech pp. učitelé, bedlivě pěstující chrámový zpěv a dbající náboženskomravné stránky při vyučování dětí školních, zasloužili si pochvalného uznání církevní vrchnosti naší. — Po té odpověď dával dp. J. Novák, farář Ohavský k otázce: „Jeho Eminenci náš nejdústojnější kníže-arcibiskup v listu svém dne 15. srpna 1891 vybízí duchovenstvo,

aby o vhodnosti a důležitosti katolického spolku vědomí šířilo a zvláště o to se postaralo, aby spolek katolický v obvodu farním buď jako samostatný byl, zřízen aneb aby pro Jednotu katolicko-političskou pro království České četné členstvo získáno bylo. Co má duchovní činit, aby tomuto přání vyhověno bylo?“ Stručný obsah jeho odpovědi byl bez mála tento: Přiznav, že vedle utěšených stránek má naše doba i mnoho smutných, že zejména společenské poměry jsou trudné, doložil ihned, že nářikati jen na zlé časy, jest marné; ne toliko slov, i skutků jest třeba. Jednotlivce pak úkolu tak obsáhlému, o nějž jde, nestačí, mocnému proudu časovému neodolá, ale může imponovati spolek, valné shromáždění mnohých, jenž jedním duchem jsouce nadšeni, k jednomu cíli směřují. Hlas jednotlivce zaniká, ale projevy valných sborů a zástupů nevynívají na prázdno. Církev katolická spolky přerozmanité od dávných dob zařizovala, a které byly, svým duchem pronikala. Od ní se učí, vydali pak i jiní heslo „Společně se.“ Pomocí dobrého spolku mnoho lze ve prospěch katolické Církve provést. Zaříditi takový spolek, není ovšem úlohou snadnou; čím chabější náboženské vědomí v lidu, tím těžší to práce. Nebylo by dobře v katolických spolcích běžnou politiku pěstovati, ale vždy bude dobře, křesťanské, moudré a spravedlivé politice půdu připravovati. Každý takový spolek zřizuje se pod autoritou církevní a jednotlivé jednoty spojeny buďte s jednotou pro celé české království. Navedení, jak by se takové spolky měly zakládati, vydáno hned v r. 1870 katolickým tiskovým spolkem. — Jakkoli tyto návrhy samy sebou jsou dobré, jejich prospěšnost do očí bijící, přece, když o nich mezi poradníky volný hovor byl zaveden, a jak by se ve skutek uváděly, uvažováno, hned se ukázaly velké obtíže. Bylo patrné, že se v té příčině mnohému z nás ještě nedostává potřebné znalosti spolkového života, praktických zkušeností k podnikům, jejichž výborné působení všickni uznáváme; nedostává se každému žádoucí energie. Aby aspoň dobrá vůle se hned ukázala a nějaký pozitivní výsledek porady, usnesli se všichni přítomní, že přistoupí, pokud jimi ještě nejsou, za členy „Katolicko-političské jednoty pro království české.“ Není pochyby, že častějším pojednáváním této záležitosti v ní zdomácníme a prospěšnost pastorálních konferencí i takto

se osvědčí. — Druhá otázka zněla: „Kterými prostředky postaviti se může duchovní s úspěchem proti opilství, společnost lidskou ničící, a jak by se měly spolky střidmosti na církevním základě zařídití?“ Odpovídaje k této otázce vp. Kamil Janeček, kaplan v Plaňanech, obmezil ji na škodlivé pití lihovin, zejména kořalky. Radil, aby duchovní ve chrámu i ve škole promlouval o škodlivosti tohoto nápoje, který není, jak se pít domnívá, silou, ale dráždivem, není potravou ale bídou náhražkou potravy, není lékem ani ochranou proti vlivu povětrnosti. Ukázal, že nemírným požíváním lihovin připravuje se člověk o zdraví, o výdělek a majetek, o čest ano i spásu své duše; mravní cit takového opilce otupí, jeho srdce spustne a se zatvrdí; jeho rodina hyne, časté neštěstí v díle zvláště u strojů, v továrnách, na drahách se zavíňuje. Vstěpuj duchovní správce ošklivost proti opilství již ve škole dětem, rozšiřuj a dávej čísti poučné a výslovné spisy v té příčině. Pokud se týče zakládání spolků střidmosti, odkázal na spolkové stanovy ve Slavkově na Moravě. Právil konečně, že v té příčině jest žádoucím nejen přičinění duchovní správy ale i působení moci politické i každého představenstva obecního, jakož i sborů zákonodárných.

J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. První schůze professorů c. k. české fakulty bohoslovecké byla konána ve čtvrtek 8. t. m. a byli jí přítomni řádní professoři: dr. Eugen Kadeřávek, dr. František X. Kryštůfek, dr. Václav Horák a z mimořádných profesorů jich zástupce dr. Jan Sýkora. V této schůzi vykonány volby a sice zvolen děkanem vdp. dr. Václav Horák, professor pastýřského bohosloví, proděkanem vdp. dr. František X. Kryštůfek, professor dějin církevních, a do akademického senátu zvolen vdp. dr. Eugen Kadeřávek, prof. fund. bohosloví a křesťanské filosofie.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za člena zakládajícího přistoupil vdp. dr. František Xaver Kryštůfek, prof. cír. dějin a proděkan c. k. české fakulty bohoslovecké a za členy přispívající vdp. dr. Jan Sýkora, prof. bibl. stud. nov. zákona c. k. české fakulty bohoslovecké 5 zl., vdp. Ang. Kleвета, farář v Pračici na Moravě 1 zl. a vdp. David Kubiček, farář v Ivanovicích na Moravě 1 zl.

— **Jest možný dělnický spolek katolický?** Tuto otázku necht zodpovídat sobě každý čtenář sám, když přečte si první zprávu o katolickém spolku dělnickém, nedávno založeném „Josefeum.“ „Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze“ započal činnost svou v prvních dnech měsíce října a hned první týden přistoupilo k němu mimo více ženských zvláště 42 dělníků mužských, po nejvíce továrních, z kterýchžto největší zastoupena jest Daňkova továrna na stroje. S potěšením můžeme znamenati, že dělnictvo dosud se přiblíživši úplně souhlasí s programem spolkovým, ochotně berou tištěný program spolkový svým soudruhům a je do místností spolkových přivádějí a k přistoupení ke spolku vybízejí. — Největší chybou jest, že spolek vládne slabými prostředky a že nemá příhodných místností. Někteří zaměstnavatelé přistoupili za přispívající členy spolku s příspěvkem 1 zl. ročně a prohlásili, že dělnictvo a služebnictvo své jedině ze spolku tohoto přijímatí budou. Příště přineseme již seznam některých takovýchto zaměstnavatelů a spolu pevnou naději se kojíme, že do té doby zkolikero-násobněn bude počet jejich, neboť přesvědčení jsme, že účel, jaký si spolek vytknul, zasluhuje podpory všestranné a při tom příspěvek jednoho zlatého nikoho v chudohu neuvrhne, zvláště když ještě může zaň obdržeti od spolku bezplatně jakýkoliv počet dělníků a služebníků obojího pohlaví. Místnosti spolkové jsou v Praze číslu 432—I. nové 10.

— **Spolek Arimatejský v Praze** opatřil v měsíci září t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 47 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 13, ze zemského blázince 9, z nemocnice milosrdných sester 20, z nemocnice milosrdných bratří 3 a z umrlích kaplí 2; z těch příslušelo ku Praze 1, na venek 46.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Niesel*, far. a k. a. notář v Schleglu v Kladsku, 24. září 1891, (nar. 15. května 1833, vysv. 4. července 1863);
- p. Václ. *Hronek*, dr. bohosl. a filos., kn. arc. notář a os. děkan v Chotětově, 11. října 1891, (nar. 23. listop. 1817, vysv. 30. července 1843).

Jmenování jsou:

- vdp. Dr. Václav *Horák*, prof. past. bohosloví, zvolen děkanem c. k. české fakulty;

- vdp. Dr. Frant. X. *Kryšřířek*, prof. církv. dějin, zvolen proděkanem téže fakulty;
 vdp. Dr. Jos. *Doubrava*, ředitel kníž. arcib. semináře, jmenován suppl. církev. práva na téže fakultě;
 vdp. Dr. Jarosl. *Sedláček*, kapl. u sv. Jindřicha v Praze, jmenován supplujícíím prof. bibl. studia star. zákona na téže fakultě.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Hlavsa*, kapl., za admin. in spirit. v Treunitzu;
 P. Aurel *Labler*, kněz ř. sv. Augustina, za zat. admin. u sv. Tomáše v Praze;
 P. Bernard *Brand*, kněz ř. sv. Augustina, za zat. admin. u sv. Dobrotivé;
 P. Josef *Veit*, kněz ř. sv. Augustina, za koop. u sv. Dobrotivé;
 p. Emil *Rieger*, kapl., za admin. v Schleglu;
 p. Ladisl. *Fiala*, katech. na něm. obec. škole v Žižkově, za katech. na české obec. škole tamže;
 p. Josef *Hodinář*, katech. na Smíchově, za zat. katech. na měst. chlap. škole na Vinohradech;
 p. Ant. *Hofmann*, kapl. na předměstí Chebském, za ž. kapl. v Chebu;
 p. Josef *Jiráek*, kapl. v Stanovicích (Donawitz), za kapl. v Jesenicích;
 p. Jan *Mači*, kapl. v Třeboraticích, za kapl. ve Vrbné nad lesy;
 p. Frant. *Maurer*, II. koop. na Kladně, za kapl. na předměstí v Chebu;
 p. Josef *Staněk*, koop. v Bečově (Petschau), za kapl. v Třeboraticích;
 p. Vojt. *Fährnich*, katech. na měst. chlap. škole ve Vinohradech, za zat. katech. na měst. dívčí škole tamže;
 p. Norbert *Nikodem*, kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün), za II. kapl. v Sedlci;
 p. Ant. *Kříž*, kapl. v Minicích, za zám. kapl. v Dobřejovicích.

Novosvěcenci:

- p. Emerich *Ertl*, za kapl. v Kozlově (Kosslau);
 p. Eman. *Fiala*, za kaplana v Jindřichovicích (Heinrichsgrün);
 p. Engelbert *Hora*, za kapl. v Stanovicích (Donawitz);
 p. Jan *Jetel*, za II. koop. na Kladně;
 p. Jarosl. *Spal*, za zat. katech. na Kladně;
 p. Václav *Sproc*, za koop. v Chýši (Chiesch);

- p. Prokop *Vávra*, za zat. katech. na obec. škole chlapecké v Libni;

- p. Václ. *Víteek*, za zat. katech. na Kladně.

Uprázdňené místo:

Nečtiny (Netschetin), fara patr. p. Alfonsa hrab. z Mennsdorf-Pouilly, od 29. září 1891.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Brožek*, far. v Bohdánči, 5. října 1891, (nar. 12. ledna 1841 v Jičíně, vysv. 27. května 1866).

Významení jsou:

- p. Dr. Jan *Soukup*, prof. theologie, jmenován konsist. radou a assessorem;
 p. Al. *Langer*, katech. na gymnasiu v Hostinné, obdržel Exposit. canon.

Ustanoven jest:

- p. Jan *Capek*, kapl. Holohlavský, za zám. kapl. ve Smiřicích;

Uprázdňené místo:

Bohdaneč (u Ledče), fara patr. Theres. ústavu šlechticů na Hradčanech, od 6. října t. r.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- p. Vincenc *Kopáč*, far. v Nicově, za far. v Němčicích (v Plánickém vik.);
 p. Frant. *Dlabač*, kapl. v Plánici, za excur. admin. fary Nicov;
 p. Jindřich *Mates*, kapl. v Dnešicích, za admin. interkal. fary Horčice;
 p. Václav *Mika*, admin. interkal. v Kunžvartě, za far. tamtéž;
 p. Filip *Šubrt*, kapl. v Dešné, za far. v Miletné (v Králověhrad. dioc.);
 p. Frant. *Špalek*, kapl. v Bernardicích, za kapl. v Předslavicích;
 p. Josef *Brož*, koop. v Kolinci, za kooperatora v Staších;
 p. Jan *Kotek*, kapl. v Pelhřimově, za koop. v Kolinci;
 p. Vojt. *Frolik*, kapl. v Ktišu, za kapl. ve Vimberku;
 p. Tomáš *Vavrovský*, kapl. ve Vimberku, za kapl. v Ktišu;
 p. Josef *Rodlberger*, koop. v Neugebau, za kapl. v Chvalšinech.

OBSAH: Kázání na slavnost posvěcení chrámu Páně. — Kázání na neděli dvadacátou po sv. Duchu. — Českým bohoslovcům. (Báseň.) — Chrám Matky Boží v Blatné. (Pokrač.) — Když na jasném na nebesku... (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokr.) — Hříchové a pokuty.

VII. Lenost. Povídka. (Dokonč.) — Dopis. — Kronika. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expeditce
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání na den všech Svatých.

„Radujte a veselte se; nebo
odplata vaše hojná jest v ne-
besích.“ (Mat. 5, 12.)

Nejmilejší! Sám Bůh to je, jenž vyřkl slova ta, která jste právě nyní slyšeli; sám Bůh to je, jenž těmi utěšenými slovy k nám volá: „Radujte se a veselte se; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.“ Nepřislíbil však on nám odplatu tu tak, jako nějaké dědictví, tak že bychom ji beze všeho přičinění svého dosáhnouti mohli; ó nikoliv; odplata tato jen těm jest slíbená, kdo si ji zaslouží; jen těm ji Bůh slíbil, kdož jej milují, jen těm, kdož se snaží, sloužiti mu a více dle jeho vůle se řídit, nežli dle svých přání a žádostí. Na důkaz pak toho, že Bůh své slovo drží, že hojnou tu odplatu skutečně dává těm, jenž si ji vydobyti hledí, stojí tu před očima našima Jeho Svatí a Vyvolení, jenž byli také lidé jako my, těm samým křehkostem podrobeni jako my, těm samým pokušením vysazeni jako my a jenž uprostřed těch samých překážek žili jako my; jenž ale věrně stáli v službě Boží a žijíce uprostřed světa tohoto nikdy z mysli své nespouštěli slavnou tu budoucnost, po kteréž toužili a kteréž nyní požívají v blaženosti nevýslovné. Neboť hojná jest odplata jejich v nebesích.

Také nám, duše drahé, zaslíbená jest odplata ta, ta hojná odplata, a s dychtivostí pohlížeji na nás Svatí s výsosti nebes, zdaž také my po ní toužíme a jakou snahu a práci si asi dáváme, abychom ji dosáhli.

Než mnozí, jak se zdá, málo o ni dbají. Svatí a Svěťice Boží pro tu nebes odplatu všeho se vzdali, ničeho nelitovali, ano i život svůj pro ni nasaditi se nezdřáhali. A my namnoze jsme tak ospalí a lhostejní, jako bychom o ni ani nedbali a nestáli. Sebe menší namáhání pro nebe podstoupiti, sebe menší obět za nebes odměnu přiněsti: ach, což to bývá těžké a obtížné. A tu nebude zajisté od místa, když k láskám vašim promluví v ten smysl, kterak byste tu odměnu nebeskou posuzovati měli. Mám však za to, že nejlépe cíle svého tu dosáhneme, když odměnu nebes porovnáme s odměnou, jakou obyčejně splácí svět tento. Z porovnání toho poznáme dobře, jak moudře jednali Svatí, že v životě svém více na budoucnost než na přítomnost hleděli, a jak moudré to bude od nás, když jich budem následovati, neboť ten nemalý rozdíl jest mezi odměnou nebes a odměnou světa, I. že odměna nebes je jistá, odměna světa ale nejistá, a II. že odměna nebes je bohatá, odměna pak světa skrovná a chatrná.

My jsme křesťané a nikoliv pohané; pohané nechat si blaženost svou hledají na zemi, my ale poznáme blaženosti jiné, té kterou Svatí hledali a také našli tam u Boha a Ježíše Krista, v jehož přispění pro sebe i pro vás se důvěřují.

I.

Zbytečné věru zdá se mi býti, bych vám, křesťané milí, připomínal, co všecko člověk, zvláště v stavu vašem, musí si nechat libiti, aby to sousto chleba vezdejšího a věci těch nejpotřebnějších si zaopatřil. Víte vy to dobře, vždyť pak každého

dne to okoušíte, jakého tu třeba namáhání a lopocení od božího rána až do tmavé noci. Kdo tu sečte všecky stopy a kroky celého roku? Kdo tu vypočte všeliké traplivé péče a starosti? Kdo spočítá ty dny, kde celí unavení a utmácení po odpočinku večerním toužíte? A jaká konečně vypadne tu za často odměna za všecko to namáhání, za ty všeliké trampoty? Brzo přijdou škodlivé mrazy, brzo hubí osení přílišné mokro neb sucho, brzo přijdou záhubné přivaly, brzo krupobyty zničí všecko; tu padne dobytce, tam vloudí se nemoc do stavení, a byť by pak i vše dařilo se dobře, tu dostaví se krom nadání časy zlé a těžké. Kde jsou nyní všecky ty naděje, jež tak mnoho krásného připovídaly, kde jest nyní žádoucí odměna za tak mnohé namáhání? Ejhle, tak se odměňuje svět — ta odplata světa. Velká částka práce přicházíva docela nazmar, ještě pak větší částka nepřinášíva užitku toho, jakého jsme očekávali.

Nyní ale pohledte vzhůru! Kterak docela jinak jde to tam. Tam přebývá Pán, jenž dosti jest mocný, aby vše mohl odměniti a jenž dosti jest dobrý, tak že vše odměniti chce. Odplatu pak, kteráž jest nám tam uložena, odplatu tu ani žádný přival, ani nemoc, ani mor, ani oheň, ani žádná zloba lidská nemůže nám odejmouti; nic nám ji nemůže vyrvati. A ten mocný a dobrý Pán, jenž všecko odměniti může a také odměniti chce, hledí on snad jen na velké činy a skutky, jaké svět chválí a oslavuje? Odměňuje on snad jen ty, jenž po tisících almužny dávají, aneb mezi pohany a nevěřící pro jméno Kristovo smrt mučennickou postupují? Ó nikoliv, moji draží, takový není Bůh náš. V jeho očích není nic tak malé a nepatrné, aby to hojně neodměnil, pakli se to jen vykonalo z čisté lásky k němu a ne pouze z ohledů časných. Zpomeňte si jen na onu ženu ve sv. evangelium, kterážto dva poslední své halíře do schránky obětní položila. A hle, Pán ji zaslíbil větší odměnu, nežli jiným, jenž plnou rukou tam házeli. A nepamatujete se, co jedenkrát pravil přemilý Spasitel o číši vody bratru podané? „Kdo bratru svému,“ tak praví, „podá toliko číši vody studené ve jménu mém (t. j. z lásky ke mně), amen, pravím vám, neztratí odplatu svou.“ Ó křesťané, vezte a těšte se tím, že byť by sebe častěji všeliké práce vaše, byť by sebe větší namáhání vaše přicházela zde na zemi nazmar, vezte a těšte se tím, že tam na nebi nezůstane bez od-

platy nic, pakli se to jen vykonalo ve jménu Božím, pakli se to stalo z lásky k Bohu. Tím se těšte, když vám za často přicházíva obtížné činiti to, co vám povinnost ukládá. Tu popatřte k tomu bládky nebeskému a pomyslete sobě: Bůh můj mne vidí, čiň to jemu k vůli, on ti to odplatí věčně. Tak těšte se, když všelikým křížkem býváte navštíveni, když neštěstí se vás dotkne, když zlý jazyk jméno vaše hanobí, aneb nemoc bolestná vás trápí. Tu pohledte k nebi a pomněte, že trpíte nikoliv nevidění a nepozorování. S chutí vezmete tu kříž svůj na sebe a nestě se trpělivostí, co na vás Bůh dopustí; vidí on váš bol a zármutek, čítá on slzy vaše, setrvejte jen v trpělivosti, on vám to odplatí stonásobně. Tak se těšte, když by vám mělo přicházeti za těžko, násili si činiti a tak se chovati, abyste nezhršili; tak se těšte, když by se vám zdálo býti tvrdé, vzdalovati se všelikých nebezpečností a příležitostí k zlému; když by vám mělo býti trpké a odporné, odeprít si nějakou radost neb nějaký zisk, kterýž vám zapovídá svědomí vaše. Popatřte tu vzhůru k nebi a pomněte na korunu tu slavnou, jež vám tam uložena jest, pakli věrni zůstanete Bohu a svědomí svému a pakli potlačíte své zlé žádosti. Svět vám za to ovšem malou náhradu může dáti, ale Otec váš, jenž jest v nebesích, ten vám odplatí jistě a věčně.

Abych pak jen tak nějaké slovíčko ještě o tom promluvil, jak nejistá jest odplata světa, odvolám se tu na vaši vlastní zkušenost. Zkusili jste to snad mnozí, jak málo na odplatu světa dáti může člověk. Když jste se domnívali, že se mnohému zavděčíte, ano když jste se i nemálo vynasnažili, dobrou službu mu prokázati: jakou pak, prosím vás, vzali jste za často za to odplatu? Brzo snad se na to zapomnělo, ba snad se to ani neuznalo, a tak jste došli málo aneb žádného vděku, ano snad jste často za nejlepší svou vůli sklidili nevděčnost tu nejhrubší, snad i hněv a nepřátelství.

Docela jinak dopadá to opět s odplatou v nebesích. U Boha není žádného zapomenutí a žádné neuznalosti; to nejmenší a nejnepatrnější, co jemu z lásky činíte, zaznamenáno jest v knize života k onomu velkému dnu odplaty, kdežto se odplatí jednomu každému podle skutků jeho. Pročež potěš se, milý brachu, když tvé dobré smýšlení za zlou stránku se vykládá; potěš

se, když právě ti proti tobě jsou, jimžto jsi dobře činil; neboť činil-lis to Bohu k vůli, on ti to někdy jistě odplatí. Potěš se, když si v dobrém mínění jednal a svět se ti za to vysmál a tě potupil; neboť také Bůh tě viděl a on ti to odmění. Potěš se příteli, potěš se bratře a sestro, pakli jste svým bližním před hříchem výstrahu dávali, za to ale mnohých hrubostí okoušeti museli. Neboť také Bůh viděl vaše upřímné snažení, andělé jeho to zaznamenali, on vám za to sám dá náhradu. Potěš se otče, potěš se matko, jenž děti své jste napomínali, kárali a trestali, prosbou a hrozbou k bázni Boží je vedli, ony pak nyní vás nenávidí a hlas vašeho více slyšeti nechťi; ony neujdou kletbě, kterou sám Bůh na děti nezdárné vyřkl; vám ale setře Pán slzy vaše, sečte všechna vaše slova, jež na zmar přišla a bude vás pamětliv, až vejdete v království jeho.

A tu, moji milí, hleďte především ve všelikém svém činní a jednání na odplatu nebes; neboť šáli a klame se nejednou, kdo pouze v odplatu vezdejší naději svou skládá, ježto odplata světa jest nejistá, jistá pak toliko odplata nebes. Dále pak nezapomeňte, že odplata světa, když se nám ji také skutečně dostane, že odplata ta jest jen velmi skrovná, chatrná, jalová, odplata ale nebes že jest v pravdě bohatá, než o tom v dílu

II.

Máme-li, nejmilejší, nějakou odplatu nazvatí bohatou, tu musí odplata ta býti větší, nežli jsme si ji zasloužili, jinak by odplata ta slouti mohla sice spravedlivou, nikoliv ale bohatou. Řcete pak, duše drahé, kde medle najdete ve světě odplatu hojnou, bohatou, ano kde najdete jen odplatu spravedlivou? Či je to vše, co vám svět tento dáti může, je to přiměřenou náhradou za tak mnohé namáhání, za tak mnohé starosti a klopoty? To věděli velmi dobře Svati Boží; proto také zhola nic sobě nezakládali na světě s jeho vši odplatou a hleděli jen pouze a jedině na onu slavnou a nevýslovnou odplatu, kterouž Bůh tam nahoře uchystal všem, kdož jej milují. A tak to za jejich příkladu činme i my. Nelze nám ovšem zde na zemi pochopiti, jak veliká by byla odplata ta; neboť ani oko lidské nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani kdy na srdce lidské vstoupilo, co Bůh připravil těm, jenž jej milují; avšak právě z toho, že odplatu tu pochopiti nám nelze,

právě z toho již následuje, že musí býti nesmírně veliká.

A tak jest — veliká, veliká velmi jest odplata nebes. Toho hlasité svědectví dávají nám také samy životy Svatých. My slavíme památky svatých mučenníků, připomínáme si jejich činy, jejich skutky, jejich smrt. A tu pamatujete se snad sami na mnohé z nich a divíte se a žasnete, kterak oni s podivuhodnou, svatou radostí těm nejhroznějším mukám a nejkrutější smrti vstříc kráčeli. A odkud pak, moji milí, ta veselá jejich mysl, ta jejich zmužilost a statečnost v dobách těch nejkrutších? Aj, ta slavná odplata, jež je tam očekávala, ta to působila. My máme svaté mnichy a poustevníky, o těch víme, kterak zcela světu výhost dali, kterak vše, co měli, opustili, a kterak v osamělých chýžkách v přísné kajcnosti život svůj trávili. A proč medle vzdavše se všeho, vedli život tak tuhý? Pouze a jedině proto, aby oné slavné odplaty nebes tím bezpečněji došli. A nejmilejší, jak veliké množství jest jich tam v nebesích ze všech stavů a národů, jenž uprostřed tohoto světa žili a milerádi nesli všelikou hanu a potupu, jaké se tak často duším nábožným dostává. Oni snášeli bez reptání všelikou časnou ztrátu, jež je potkala; oni trpěli pokojně všeliké utrhačné řeči a pomluvy. A co jim medle dávalo tuto tichost mysle? Jedině naděje na onu velikou odplatu nebes. A tu, d. d., jestliže již pouhá naděje na odplatu nebeskou tak velké účinky ve Svatých působila, takže pro naději tuto život a zdraví, jmění a čest a všechny radosti světa tohoto milerádi nasadili a obětovali: což teprv to musí býti něco velkého, odplaty té skutečně požívatí? Nemusi-li to býti odplata přebohatá, odplata sverhovaná? Nejmilejší, nepřešla vám ještě chuť, sloužiti a otročiti nevděčnému světu? Neoškliví se vám svět tento při pohledu na tak štědré, bohaté nebe? Tam tak hojná odplata, a co vám dá, co vám může dáti svět. Ach, chatrná a jalová jest odměna jeho. Kdybyste po krk v samých klenotách byli zahrabáni, kdyby se vám celý svět kořil, kdybyste na každý den v šarlat a kment se oblačeli a k těm nejskvostnějším hodům zasedali, přec jen věřte tomu, že nebudete zúplna spokojeni, neboť ani žádné zboží, ani žádná radost a rozkoš světa tohoto není s to, srdce lidské zcela upokojiti. Či rcete, zdaž jste již viděli člověka, jenž by upřímně byl vyznal: Teď mám již peněz

dost, již jich nechci více? Aneb jmenujte mi aspoň někoho, jenž by docela byl spokojen, jenž by si ničeho více nepřál a zcela žádné stížnosti si nevedl? Docela jinak dopadá to ale tam nahoře. Zpomeňte si jen, co jste na den posvěcení chrámu Páně z knihy zjevení sv. Jana slyšeli, kdež takto píše miláček Páně: „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich; a smrti více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly.“ A co nastoupí na místo všech žalostí a strastí? Radost a blaženost, a sice blaženost taková, kteráž nic více psátí se nedá. Co pak při té blaženosti jest to nejlepší a nejhlavnější, že bude trvati věčně, bez konce, bez přestání, bez umenšení, kdež svět tento svými radostmi blaží jen na chvíli. Rychle pomijí všeliká rozkoš světská. Dnes se radujeme a zítra snad již v trpkosti srdce svého hořce pláceme. A byť bychom pak v tom nejkrásnějším stavu žili a štěstí všude se na nás jen usmívalo, sklesneme konečně na lůžko smrti a poslední příbytek náš bude několik prken. Kde bude pak všechna sláva světa!

O poznejme již tedy svoji zaslepenost a nablížejme, jak pošetile a zle si počínáme, pakli jen vždy s touto zemí se obíráme a jen o věci vezdejší se staráme. — Byli u jistého císařského dvora dva komorníci, jenž pro dvorní svou službu na Boha a spasení své zcela byli zapomněli. Stalo pak se, že jednou na honbě přišli do chýšky jistého nábožného poustevníka, kde právě život sv. Antonína na stolku ležel. I vzal knihu tu jeden z nich a začal z všetečnosti v ní čísti; byl pak ale obsahem knihy té brzo tak velice dojat a do vážných myšlenek pohřížen, že pojednou k příteli a průvodci svému takto se jal mluvit: „Řekni mi přec, můj milý, čeho asi hodláme my vši svou obtížnou dvorní službou dosáhnouti? Nic zajisté více za všechnu sebe věrnější službu svou nemůžeme očekávat, nežli že nás císař k svým miláčkům připočte. Nepodobá-li se ale všeliká milost císařská krásné křišťálové nádobě, jež ovšem je velmi drahá a vzácná, při tom ale velice křehká a porušitelná? V stálém nebezpečení povznášíme se vzhůru, ještě k většímu nebezpečení; neboť čím výše postoupíme, tím hlouběji můžeme padnouti. Jak docela jinak dopadá to v službě Boží? Pakli jen upřímně chceme, můžeme to tak daleko přivést, že nás Bůh mezi své milé přátele přijme.

Třeba jen jest, abychom jej milovali a vůli jeho plnili. A to učiniti, jest nyní moje pevné předsevzetí.“ I přisvědčil mu přítel, a oba dva, ačkoliv by i při dvoře byli mohli Bohu sloužiti, opustili přec dvůr císařský a odebrali se na poušť, aby tam tomu pánu nejvyššímu, králi všech králů, jedině bez roztržitosti tělem i duší sloužiti mohli. Ejhle kniha, život sv. Antonína, přivedl muže tyto ku poznání, která lépe se vyplácí sloužiti Bohu nežli světu, a která daleko převyšuje odplatu nebes odplatu světa. A totéž poznali jste také vy dne dnešního. Dnes před očima vašimi leží rozprostřená kniha života všech Svatých, v nížto nalezáte stvrzení toho, co jsem vám kázal, že totiž odplata nebes je jistá, odplata světa pak nejistá; odplata nebes že je bohatá, odplata pak světa skrovná a chatrná. Nuže stůj také u vás ode dneška to pevné předsevzetí, přízeň a lásku Boží si získati a odplatu nebes si vymáhati. Mějte před očima příklady Svatých, jako oni, tak i vy nelekejte se tu žádných obtíží. Bojujte udatně. Vždyť ta odplata nebes za to stojí. Pakli byste ale v díle svého spasení měli upouštět, ochabovati a vlažněti, tu volejte sami k sobě: Popatř vzhůru, ó duše má, povzbud se, zmuž se a vytrvej; nebo hojná jest odplata tvá v nebesích. Amen.

Kázání na den Dušiček.

„Sklízejte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji.“

Job. 19, 21.

V životě sv. Františka Xaveria čteme, že, bydliv v Malacke, jež bylo veliké obchodní město v Indii, po slunce západu po městě chodil a zvonečkem a zpěvem obyvatel napomínal, aby pamětliví jsouce zemřelých, za duše očištcové se modlili. Když pak opustiv město to dále se odebral hlásat divochům evangelium sv., zachovalo město ono Malaka způsob tento, ustanovivši zvláštního muže, který v jedné ruce svítilnu, v druhé pak zvoneček nose k modlení za duše v očištcu nabízel, kterýžto způsob se potom po mnohých krajinách v Indii k prospěchu živých i mrtvých velice rozmnožil.

Rozm. v Kr., nestává sice tohoto obyčeje mezi námi, avšak co onen muž, to činí podnes církev sv., kterážto pamětlivá jsouc

co dobrá a pečlivá matka zemřelých dětí svých, přechoť i nás, zvláště však každoročně v tento den dnešní vybízí, bychom zemřelých na věčnost nás předešlých bratří a sester svých nezapomněli. A hle, tohoto hlasu jejího šetřili jste i vy, duše drahé, jenž jste si neobtěžovali shromáždit se zde a několik okamžiků vděčné památce zemřelých rodičů, dětí, bratří a sester, přátel a dobrodinců, příbuzných a známých věnovati. A kterak byste byli mohli toho opomenouti? Aj, vždyť jen těla od sebe dělí smrt, svazek však lásky, jenž nás s nimi poutal, ten roztrhnouti s to není; neb láska nikdy nevypadá, ta sahá až tam za hroby.

Než patřím-li na vás, pozorují-li tvář vaši zasmušilou, zdá se mi, že oko vaše jakous žádost jeví, ústa vaše že by ráda mluvila a pronesla otázku, jížto zodpovídání by vám bylo přežádoucí. A jaká to as žádost, co to za otázku? Však není mi třeba, žádati od vás, byste vyjevili přání své, neb není i mne tajno. Když otec neb matka, bratr neb sestra, dítka neb jiní milí nám a drazí přátelé v cizině se nacházejí, tu přechoť toužebným srdcem zpomínají pozůstali na vzdálené a rádi by se dověděli, kterak se jim as vede v zemi vzdálené. A to jest zajisté i žádost vaše ohledně na věčnost poodešlých duší vám drahých a milých. Každým rokem požádá pokynutím Páně neuprositelná smrt oběti mnohých, dělí rodiče a dítka, dělí manžely, dělí bratry a sestry, dělí přátele, a do vzdálené nám nepřístupné krajiny věčnosti je provádí. Tělo jejich sice spočívá v zemi chladné, ano známo nám jest i to místo, kdež uloženo bylo. Než kde jsou duše jejich? Zdaž se jim dobře daří v krajině oné záhrobní? Nechci, nebudu zde souditi. Než kdož jsou ti, jenž by prosti všech časných pokut a trestů, čistí všeho prachu pozemských poklesků a vášní po vykročení z tohoto světa hned mohli předstoupiti před tvář Nejsvětějšího? Aj, tam nevejde nic nečistého, a tam na světě onom, tam není více milosrdenství, tam jest spravedlnost, spravedlnost přísná, kteráž i tam chyby a hříchy vidí, kde oko lidské žádných netuší. Tam jest žalář, v němž v přetěžkých mukách dletí musí nešťastník, dokud by do posledního haléře nezaplatil. A tam snad v bolestech úpí a trápí se i duše miláčků vašich. O kéž by možná bylo dnešního dne, ježto věrných dušiček více než kdy jindy si připomínáme, kéž by možná

bylo nějaké zprávy od nich dostati. Jakého pak obsahu byla by as zpráva tato? S dvojí žádostí obrátily by se mnohé na nás, volající předně s Jobem v neštěstí postaveným: I. „Slitujte se nade mnou, aspoň vy, přátelé moji;“ k čemuž beze vší pochybnosti připojily by za II. slitujte se i sami nad sebou.

To dvě, zejm. v Kr., bude předmětem mé řeči dnešní, když na místě duší očištěvých k vám mluvití budu. Kéž bych aspoň dnešního dne sluchu pozorného a srdce připraveného nalezl i u těch, u nichž snad posud na cestu, na skálu a mezi trní slovo Boží padalo. Nuže slyšte, dokaváde není pozdě, když ve jménu Ježíše Krista k potěšení ubohých duší očištěvých mluvití počnu dále.

I.

„Slitujte se nade mnou aspoň vy, přátelé moji,“ tak as ozýval by se žalostný hlas k nám volajících nešťastných duší z míst očištěvých. Než odkud to vzývání o pomoc? Aj, nedivte se, duše drahé, neb ony jsou tam dle spravedlnosti božské těžce trestány a mnoho trpí. Tam v onom životě není více jakého milosrdenství. Ačkoliv Bůh tyto duše miluje, přece jen dle spravedlnosti své s nimi nakládá, a ta jest přísná. To můžeme již z toho poznati, uvážíme-li, kterak s Mojžíšem, služebníkem svým nakládal Pán.

Mnoho platil Mojžíš u Boha, Bůh sám rozmlouval s ním jako s přítelem a přece trestající spravedlnosti jeho neušel. Přetrpěv po 40 let na poušti mnohých strastí a obtíží a zakusiv mnohého nevděku od tvrdošíjného lidu israelského, přiblížil se konečně až k zemi zaslíbené, k cíli své žádosti a vřelého přání. Již radostí šíří se srdce jeho, již se chystá vkročiti v zemi praotců svých a lid z poroby egyptské vysvobozený do ní uvést. Tu však velí mu Pán, by vstoupil na horu Nebo, pod nížto ona zaslíbená země se rozprostírala, i viděl ji zdaleka, vejít však do ní nesměl, zemřít musil na hoře té. A proč neměl Mojžíš, tento miláček Boží, okusiti té radosti, vkročiti do země praotců svých? Pocititi měl trest Boží za přestupek, jehož se dopustil, ježto jedenkrát nedůvěřoval se v srdci Hospodina, Boha svého.

Rovněž tak nakládá Bůh i s těmi, jenž s sebe menšími poklesky z tohoto života byli vykročili. Sv. Perpetua měla bratra, jménem Dynokrates, kterýž co sedmiletý

pacholik zemřel. Když uvězněna v žaláři se modlila, přišlo jí kolikráte na jazyk jméno bratrovo, i lekla se, poněvadž již dávno na bratra svého nebyla pamatovala; majíc to však za napomenutí, aby za něj se modlila, i nepřestala nyní modliti se zaň. Tu však v noci viděla, jak její malý bratr z tmavého místa vychází, kde jich ještě víc bylo; zdálo se, že se potí a velikou žízeň trpí; tvář jeho byla smutná, barva bledá a viděti bylo na lících jeho ještě tu ránu, kterouž měl, když umřel, nebo byl na raka zemřel. Na místě tom, kde Dynokrates smutný obcházel, stála nádoba s vodou, ku kteréž Dynokrates, ač se o to velice snažil, přijíti nemohl, by svou žízeň uhasil. Perpetua velikou s bratrem svým útrpnost měla, a prociťnouc, domýšlela se, že ještě jest v trpícím stavu; nepřestala tedy za něj se modliti, doufajíc v Boha, že mu přispěje modlitbou svou. Brzy na to jiné vidění měla; to místo, kteréž prve bylo tmavé, nyní se krásně vyjasnilo, Dynokrates byl stkvostně oblečen a celé tělo slíčené, mohl též dosáti vody a dle libosti pít; když se byl napil, počal hrát, jak veselé dítky činívají. Perpetua procitla, jsouc ujištěna, že bratr její trestu očistcového osvobozen byl. Dle vidění tohoto mělo tedy i sedmileté pachole, jehožto rozum sotva že počal dobré od zlého rozeznávat, již za poklesky mladosti své muky očistcové snášeti. Není-li to důkaz, kterak přísně si počíná Bůh a sebe menší provinení tresce? Ach, pro malé hříchy trestem stihá Bůh duše v očištěci a nedá jim vejíti do země zaslíbené, do vlasti nebeské, ač toužebně si toho přejí a žádají. A kdož popíše a vysloví ty muky, jež tam snášeti musejí. Dle vyroků sv. otců není jiného rozdílu mezi trápením očistcovým a pekelným, než, že trápení pekelné jest věčné, trápení očistcové ale jen časné. Hořké jsou slzy, jež tam pláčí. Ta upomínka, jak dlouho as bude trvati utrpení mé? Jak dlouho těžkou závorou zaraženy budou dvěře žaláře mého? Kdy z něho vyjdu, bych spatřiti mohl tvář Páně? Ta upomínka a to trapné vědomí, že vlastní vinou svou trpí, to vše tak prudkou bolest působí nešťastným těm duším, že by postačilo, každé okamžení je usmrtiti, kdyby umřiti mohly.

Bídny a smutný to stav trpících duší očistcových. Tím smutnější a bidnější, ježto samy pomoci si nemohou. Jako uvězněnému, jenž spoután jsa těžkými řetězy, vazby své roztrhnouti, dvěře otevřít, žaláře se spro-

stiti a na svobodu vejíti nemůže: tak se děje duším v očištěci, nemohou sobě pomoci, neb jim zašlo slunce denní a tmává nastala noc, kdežto více působiti nemohou. Co zde zasely, je zaseto, co spáchaly, je spácháno, co mluvili, je mluveno, co zanedbaly, je zanedbáno; ničehož více změniti nemohou. Pro ně není více pokání a žádné lítosti více. A což tedy žádné pro ně není pomoci? Nedá se ničím ten bolestný čas utrpení jejich ukrátkati? Aj slyšte, my jim můžeme pomoci, muky jejich zmírniti, ukrátkati; neb to stvrzuje písmo sv., jež dí: „Jestli svaté a spasitelné myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů byli rozvázáni“ (2. Mach. 12, 46.). A církev naše katolická, jež jest neomylná, rozhodla takto: že modlitbou, nejsvětější obětí mše sv., posty, odpustky a jinými dobrými skutky spomoženo býti může zemřelým. Tak tedy můžeme spláceti dluhy jejich. O kterak utěšitelné jest to pro nás, kterak utěšitelné i pro zemřelé. A kterak blaze jest, býti synem, býti dcrou církve katolické, přináležeti k obcování svatých, kdežto všickni údové sobě vespolek nápomocni býti mohou i po smrti; a tedy ne bez příčiny volají k nám ubohé duše z očištěci: „Slitujte se nad námi, aspoň vy, přátelé naši.“ Nuže slitujte se nad nimi. Slitujte se nad nimi vy synové a dcery, vždyť snad jest tam mezi nimi i otec váš i matka vaše, jenž vás za živa milovali, jenž snad proto trpí, že příliš vás milovali, chyby vaše přehlíželi, vás nekárali, netrestali a pro vaše vezdejší zaopatření na spasení duší svých zapomínali. Slitujte se nad dušemi v očištěci vy rodiče drazí, neb snad mezi nimi nalezájí se tam i dítka vaše, jež snad proto tam trpí, že jste nebyli strážními anděly nevinnosti jejich. Slitujte se nad ubohými vy manželové a manželky, jenžto soudruhů svých jste ztratili, neb snad i vaše drahé polovice upějí v žaláři onom, a to snad i za příčinou vaši, byvše snad vámi k hříchu svedeni. O slitujte se nad nimi, potěšte je modlitbou svou, posty, almužnami, přineste za ně obět smíření. Sešlete jim krůpěje vody k občerstvení a k ulevení bolesti jejich. Však já vím, že srdce vaše není nad kámen tvrdší, by se neslitalo nad trpícími, vím, že neopomenete ku pomoci přispěti těm, s nimiž svazkem přátelství a věrného milování byli jste spojeni, jichžto u vděčně památce chováte, jenž vám byli milí, jichž smrt podnes oplakáváte. Než kterak politování hodné jsou ty duše, ježto

žádných spomocníků nemají. — Blíž Jerusáléma nalezal se rybník brávný čili Bet-saida, do kteréhož jistým časem anděl Páně sestupoval a vodou pohyboval, a kdo první z nemocných, jenž tam uzdravení svého hledali, po hnutí vody do rybníka toho sestoupil, uzdraven býval, od kterékoliv nemoci trápen byl. I byl tu jeden člověk, maje osm a třicet let nemoci své. Přišel Ježíš k místu onomu a užřev jej ležeti, poznal, že by již čas mnohý měl, i dí jemu: „Chceš-li býti zdrav?“ Odpověděl jemu nemocný: „Pane, nemám člověka, aby, když se kormoutí voda, spustil mne do rybníka, neb když já jdu, sestupuje jiný přede mnou“ (Jan 5, 2—7.). Politování hodný byl to stav člověka onoho, jenž po 38 roků neduhem trápen, přál si sestoupiti do rybníka v čas příhodný, by zbaven byl neduhu svého. Však neměl žádného, kdož by se ho ujal, jemu ku pomoci přispěl, by první po hnutí vody do rybníka sestoupil.

Rovněž tak smutný, ano mnohem smutnější jest stav oněch duší očištcových, na něžto žádný nespomíná, jichž nikdo se neujímá. Ó ujmete se aspoň vy jich, přispěte ku pomoci opuštěným, modlete se i za ty duše, na kteréž žádný nepamatuje. Církev sv. přináší dnešního dne tu nejdražší obět za všechny, i zpomeňte i vy modlitbou svou na všechny, nezavírejte sluchu úpěnlivým prosbám jejich: „Slitujte se nad námi, aspoň vy, přátelé naši,“ neb i ony jsou až posud bratří a sestry naše v Kristu Ježíši. Učiňte tak, a slyšte již, jaký obsah zahrnují v sobě ona slova, jimiž dále volají k nám, řkouce: „Slitujte se i sami nad sebou.“ To však budiž předmětem dílu

II.

Když onen bohatec evangelický, jak nám sv. Lukáš (16, 19—31.) vypravuje, pro hříšný život svůj, pohřben jsa v pekle, přeukrutná muka trpěti musil, užřev Abrahama a Lazara, kterýmž za živa byl pohrdal, v lůno jeho, zvolal: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať oměčí konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj, neb se mučím v tomto plameni.“ I řekl mu Abraham: „Synu rozpomeň se, že jsi přijal dobré věci v životě svém, a Lazar též zlý; nyní pak tento se těší, ale ty se mučíš.“ A nad to nadevšecko jest mezi námi a vámi veliká propast utvrzena, aby ti, kteří chtějí odsud k vám jíti, nemohli: ani od onud sem přejíti. I řekl:

Tedy prosím tebe, otče, abys ho poslal do domu otce mého; neboť mám pět bratrů, ať jim svědčí, aby také oni do tohoto místa muk nepřišli. I řekl jemu Abraham: Mají Mojžíše a proroky; těch ať poslouchají.

Ó kterak rádi, zejm. v Kr., daly by výstrahu duše očištcové, by od podobného neštěstí, kteréž na sebe byly uvalily, aspoň vás vystříhati mohly. Však jako onen bohatec, nemají koho by poslaly, by napomenutí jejich sdělil vám. Než dovolte duše očištcové, já chci toho posla činiti, já chci ve jménu vašem mluvit k bratrům a sestrám, k známým a příbuzným vašim. Já jim sdělím, co žádost vaše. Nuže slyšte duše, které z muk očištcových volají k vám.

a) „Pamětlivi buďte na osud náš: nebo takový bude i váš: mně včera a tobě dnes“ (Eccles. 38, 23.). Ohlédněte se na sebe a uvažujte to moudře. Hle, my jsme zemřely, i vám odbije hodina poslední. My jsme byly souzeny a ach, odsouzeny, i na vás čeká soud soudce přísného. Ó bratří a sestry, nezapomeňte, že i vy ze světa musíte a souzeni budete. Nespustte z mysli slova apoštola (k Žid. 9, 27.): „Uloženo jest lidem jednou zemřítí a potom soud.“ Neb krátký jest čas života lidského na zemi, brzo snad, snad z nenadání dotkne se ledová smrti ruka mnohého z vás. Pročež

b) užívejte dobře těch několik dnů, jichžto vám dobrota Boží dopřává. Ó kéž bychom my nazpět vzíti mohly ten čas, který jsme lehkovázně ztrávily; kterak docela jiný život bychom započaly, kterak bychom spasitelných napomenutí, ježto ve zpovědnici a s kazatelny se nám dávaly, šetřily, kterak bychom věrně Bohu svému sloužily, hříchů všemožně se chránily, pro čest Boží a spasení duší svých horlily, vše milerádi snášely a trpěly. Ó jak kajicně bychom žily, majíce o to péči, by neuplynul den, v němž bychom cos dobrého nevykonaly. Než pro nás již jest pozdě. Vy však bratří, vy sestry a přátelé, vy máte ještě času, vám nezapadlo ještě slunce denní, pročež číňte dobře, shromáždějte sobě poklady, jenž by vás ku šťastné věčnosti doprovázely, číňte sobě přátele, jenž by vás někdy do příbytků věčných přijali. Neb ničehož nevezmete sebou, jen toliko skutky dobré. Vezměte si tedy k srdci slova, která k nábožnému Tobiášovi pravil archanděl Rafael: „Modlitba s postem a almužnou lepší jest, nežli poklady zlata schovávat“ (Tob. 12, 8.). Nepečujte příliš a pouze o oděv, chléb vezdejší, o pohodlí a teplé

přístřeší na zemi, ale snažte se, připravit si místočko dobré tam na věčnosti. Bojte se

c) hříchu, neb Bůh zkouší ledví i srdce a trestající metla spravedlnosti jeho nešetí přestupníků zákona svatého. Chraňte se i těch nejmenších poklesků, neb i vše-
tečný pohled, marné řeči, nepatrné lži, svévolná roztržitost na modlitbách postačí na dosti dlouhá léta uvrhnouti vás do muk očištcových. Nejste-li pak čistí, hříchu prostí, chopte se toho jediného prostředku, jenž vinu vaši shladiti může, číňte

d) pokání, smířte se s Bohem, dokud vám milosrdným býti chce. Neste s trpělivostí křížky ty, s nimiž se setkáváte. Buďte trpěliví v nemocích svých, v duchu kajivosti snášejte strasti a utrpení svá, neb nedokajete-li se v životě tomto, káti se musíte na věčnosti. Volejte tedy často se sv. Augustinem: „Očišť mne, ó Pane, v životě tomto, aby mi tam ohně očištcového více třeba nebylo.“ To vám všem zkazují trpící duše z očištee; nuže slitujte se sami nad sebou, konejte dílo, dokud jest den, dokud nepříjde noc, kdežto žádný nemůže dělati.

Mám však ještě zvláštní zprávy, kterých zamlčeti nemohu. A koho se týkají? Především vás, synové a dcery! Dítka rozmilé, tak volají k vám zemřelí rodiče vaši, slyšte otce svého a matku svou, jenž ještě nyní, ač tmavým odloučení hrobem, péči o vás máme. Nezapomínejte nikdy těch naučení, těch napomenutí, jichžto za živa jsme vám dávali a která, žehnajíce vám na loži smrtelném, ještě na srdce jsme vám kladli. Držte se Boha, plňte vůli jeho, chraňte se i toho nejmenšího zlého i stínu hříchu, neb sebe menší vina nedá vám vejíti do říše nebes, uvrhne vás do muk očištcových. Manželi, manželko, slyš choť svou, slyš choť svého, jenž na věčnost vás předešl, plňte věrně povinností svých, zvláště však jediné vám nyní svěřených dítek v kázni svaté a bázni Boží odchovávejte, by se vám nevedlo někdy, jako nám, jež nyní trpíme, že jsme nebyli dosti svědomití a všech kroků dítek svých co nejbudlivěji nepozorovali a přísně netrestali. A vy panicové a panny, i pro vás mám výstrahu, slyšte hlasu volajících k vám bývalých soudruhů a družek mladosti vaši, šetřte bedlivě nevinnosti své, ostříhejte pilně panických věnců svých, byste ni oplzlým slovem, ni nestydatou myšlenkou jich neposkvrnili, byste jedenkrát rovněž

nám pozdě nepykali a nad lehkomyšlností svou trpce splakati nemusili.

Měl bych však ještě více podobných zpráv, jež by se jednotlivých osob a stavů týkaly, však, nelze mi déle šířiti slov, přecež toliko jen podotknu, pro které žádného zvláštního poselství se mi nedostalo, a to pro vás, jenž odkládajíc s pokáním zúmyslně na milosrdenství Boží hřešíte, jenž poznalé pravdě křesťanské odpíráte, k spravedlivému napominání srdce zatvrzelé máte, v nekajícím životě zúmyslně trváte, pro vás, jenž cizím jméním ruce své špíníte, jenž smilníte, cizoložíte a se opijíte a jiným a jiným nepravostem hovíte, pro vás nemám žádného zvláštního poselství, neb vy v očištee žádných podobných zatvrzelců a druhů nepravostí svých nemáte, by vám muky své sdělili a vás od neřestí vašich odvrátili. Toliko to vězte, že pakli záhy kajivosti se neuchopíte, pakli v smrtelném hříchu z tohoto světa sejdete, že ani v očištee místa pro vás nebude, neb dle slov věčné pravdy, „ani smilníci, ani modláci, ani cizoložníci, ani zloději, ani lakomci, ani opilci, ani zlolažci, ani dračí nebudou královstvím Božím vládnouti“ (1. Kor. 6, 9. 10.).

Přednesl jsem vám prosbu trpících duší v očištee, jenž volají k vám: „Slitujte se nade mnou aspoň vy, přátelé moji,“ oznámil jsem vám i výstrahu, kterou vám činí, byste se slitovali i sami nad sebou. Vykonal jsem poselství své. Než jakou zprávu dáte vy mi, bych ji donesl dušičkám oněm? Co ve jménu vašem jim odpověděti mám? Mám snad říci rodičům vašim, bratrům, sestrám, dobrodincům, příbuzným a přátelům: Vaše dítky, bratři, sestry, příbuzní nechťi slyšeti rady a výstrahy vaši, nechťi o vás věděti více, již dávno zapomněli na vás? Ta by měla býti odpověď vaše? Aj, toho se od vás nedomníám a doufám, že na omylu nebudu, oznámím-li jim ve jménu vašem radostnou tu zprávu: Ó drahé duše, my jsme slyšeli dnes prosící hlas váš. Nezapomeneme na vás, chceme se za vás modliti a vám dle vši možnosti ku pomoci přispěti. Nechť ať Bůh vás potěší, nechť ať krev Kristova vás brzo očistí, nechť ať brzo sestoupí k vám anděl Páně a brzké vykoupení vám zvěstuje.

A co ještě více jim mám říci? Synové a dcery, mám rodičům vašim říci: Marná byla, rodiče draží, veškerá napominání vaše, děti vaše nechtějí věděti o nich, život nectný, nešlechtný a bohasпустlý vedou, počestný rod váš hanobí, pýchou svou,

chlípností, opilstvím a jinými nestydatostmi hanbu a potupu na váš hrob, na vaše spráchnivělé kosti metají. Dcera tvá, matko, není ta, kterouž jsi milovala, setřen jest veškeren stud s tváře její, věnec nevinosti její vadne, ach snad již zvald a opadal. Syn tvůj, otče drahý, není více ten, kterýž ti byl k radosti, spustil se Boha, hanebných spolků se přidržel, jest dráčem, lupičem, marnotratníkem. Tuto odpověď jim mám dáti? Aj, to nemohu, tak smutným bych nerad byl poslem, nechci utrpení jejich novou bolestí, novým zármutkem množit. Ale ve jménu vašem řeknu jim: Odpusť otče, odpusť matko, zbloudili jsme, nedbali jsme na slova, jimiž jste nás k dobrému vzbuzovali, před hříchem výstrahu dávali, nedbali jsme na ty slzy, ježto jste loučíce se s námi plakali, na cesty bludné jsme sešli, hřešili jsme a svou vlastní vinou v neštěstí se vrhli. Však nyní, ježto ještě z hrobu k nám voláte, uposlechnuvše hlasu vašeho, lepší život započítí chceme a na vašem hrobě dnes dobrá předsevzetí učinit. Mohu jim tuto zprávu dáti? Či měli byste to srdce odeprít jim toho?

Nuže učinite tak, splňte již tuto žádost volajících k vám dušiček očistcových, slitujte se nad ubohými, slitujte se i sami nad sebou. Přispějte ku pomoci trpícím, buďtež jich pamětlivi při nejdražší té oběti, která nyní ku prospěchu jejich konána bude. Přišedše pak na hřbitov, tam k těm tmavým příbytkům zemřelých, poklekněte u náhrobků drahých vám miláčků, zalejte slzami svými ten ctihodný popel otcův a matek svých, přátel a dobrodinců a modlete se s vroucí pobožností za vykoupení jejich, nezapomeňte však i na ty, jenž snad žádného, kdož by se jich ujal, nemají. Ty však, Spasiteli náš, vyslyš prosby naše, nech z tvého sv. kříže krev svou nejsvětější do očistce téci, aby ten žhoucí plamen očistcový uhasila a těm ubohým nevěstám tvým úlevy a vykoupení poskytla. Pro tvé přehořké umučení, pro tvé předražené rány, pro všechny tvé bolesti tebe prosíme, ulev bolestí a trápení jejich a dejž jim brzy tvář svou svatou viděti. Ty pak, Panno Maria, matko milosrdenství, popať na své trpící dítky a vytrhni je přimluvou svou z toho plamene, neboť není slýcháno, aby Bůh byl kdy tvou prosbu oslyšel. Amen.

O dušičkách.

Dnes ta mrtvých tichá, svatá pole
v plné pestrých planou světél záři —
ni místečko prázdné nikde, holé,
růvek každý jako ku oltáři
ozdoben — přítel četa kolem
klečí s tichým v srdci, duši bolem. —

Tu stařeček se stříbrným vlasem,
vráskou četnou a hlubokou v čele
hrobovým již, dutým, temným hlasem
šepce: ach zde nenech mne již déle,
Pane, v tento hrob, jenž moji hostí
choť milenou, i mé ulož kosti!

Tamhle žena chudičká se kloní
nad rov prostý — ach, jak vzdychá, kvílí —
již již zdá se, že pozbývá síly —
vzpřímí zas se — proudem slzy roní,
tu jí ze rtů truchlá plynou slova:
ach já bídná, opuštěná vdova!

Onde máti růvek drobný vlaší
slzou hojnou jedináčka svého,
zas a zase otevřenou páží
objímá jej: ach života mého,
šeptá, radost uprchla mi, děcko,
s tebou všechna, blaho moje všechno!

Dále hošík s děvůškou zas klečí
na chudobném rodičů svých hrobě —
špatné asi svěření jsou péci —
bosi, skřehlí tulí se tu k sobě —
otče, máti, volají, své děti
ach vezměte k sobě v nebes světy!

Dnes ta mrtvých tichá, svatá pole
v plné pestrých planou světél záři —
ni místečko prázdné nikde, holé,
růvek každý jako ku oltáři
ozdoben — a přítel četa kolem
klečí s tichým v srdci, duši bolem!

Prok. Zaletěl.

O smíšeném manželství.

Sestavil J. Ev. Eybl.

Když byl Abraham již stár a dnů
mnohých Hospodin ve všech věcech po-
žehnal jemu, povolav staršího služebníka
domu svého, řekl mu: „Přísahaj mi skrze
Hospodina Boha nebe i země, že nevezmeš
manželky synu mému z dcer chananej-
ských, mezi nimiž bydlím, ale do země a

do příbuzenstva mého přijdeš a odtamtud vezmeš manželku synu mému Isákovi.“ (Gen. 24, 1—4.) Tak přísahal služebník na tu řeč a vydav se bez prodlení na cestu, vykonal věrně vůli pána svého. Vyhledav ze země a z příbuzenstva Abrahamova dceru Bathuelovu, šlechtinou Rebeku, přivedl ji za manželku Isákovi. Boží požehnání spočívalo na tom sňatku.

Křesťanským, toho jména hodným rodičům, záleží nejvíce na tom, aby jejich děti rostly v bázni Boží, prospívající věkem, ale i ctností a moudrostí křesťanskou, a dosáhounce věku dospělého, aby se pro výhody sebe větší a zisk sebe skvělejší nikdy neodvrátili od Boha a svatých Jeho příkázání. K tomu také směřovala péče Abrahamova. Nejen že od věku nejtěplejšího syna svého vedl k Bohu, ale i pro budoucnost ho hleděl utvrditi ve víře, ctnosti a bohabojnosti. Jsa nad jiné bohat a vznešen, mohl se jen poohlédnouti v rodinách chananejských a zajisté žádný otec z bohatých a vznešených kmenů té krajiny nebyl by váhal dáti svou dceru za choť Isákovi, ale s radostí by byl každý takto vešel v úzký svazek s Abrahamem. Avšak Abrahamovi více záleželo na tom, aby víra, ctnost a bohabojnost v jeho domě a rodě zachovány zůstaly i na časy budoucí, než aby mu přibýlo bohatství, aneb aby vešel v úzké spojení se vzácnými a zámožnými rodinami chananejskými, které po stránce náboženské oddány byly modloslužbě. Výše, než bohatství, cenil víru v Hospodina, výše než výhody příbuzenské, kladl věčnou spásu svého dítěte. A proto se ustanovil na tom, že nevezme synu svému manželky z dcer chananejských, nýbrž z domu a příbuzenstva svého, o němž věděl, že v něm víra a bohabojnost panuje. —

I.

Důtklivá slova pečlivého otce „Přísahej mi skrze Hospodina Boha nebe i země, že nevezmeš manželky synu mému z dcer chananejských, mezi nimiž bydlím“ připomínají nám se vzácným důrazem sňatky, nazývané „smíšené“, t. j. taková manželství, ve kterých jedna strana jest katolická, druhá nekatolická. Již pak pravíme, že

1. „Smíšeným sňatkům může nadržovati jen náboženský indifferentismus.“ Není pochyby, že všichni, opravdu katoličtí rodiče, otcové i matky, právě tak si počí-

nají jako Abraham. Jejich pevnou a nezvratitelnou zásadou jest a zůstane, aby si jejich syn vzal manželku katolickou, dceru muže katolického a nikdy aby nevěšli ve sňatek s osobou, která se přiznává k jinému náboženství. Nač při manželském sňatku nejprve třeba hleděti, jest jim náboženství. I neváháme rozhodně tvrditi, že pokud rodiče, jak svatá povinnost jim káže, jsou smýšlení v pravdě a v skutku katolického, pokud srdcem a životem své svaté víře a církvi upřímně jsou oddáni, pokud není ani možno, aby byli lhostejnými k náboženskému vyznání té osoby, která se chce s jejich dítětem manželsky spojit. Tak, tuším, smýšlí a smýšleti musí každý věřící křesťan, ať katolík, ať nekatolík. Katolický duchovní a kazatel evangelický dávají svým snoubencům stejná napomenutí a stejné výstrahy. „Jsou smíšené sňatky církvi protestantské právě tak protivné jako církvi katolické.“ „Ze smíšených manželství“ tak se praví ve zprávě o schůzi Poděbradského senioratu konané r. 1888 v Nymburce, „kyne nám (evangelikům) jen ztráta a další vzrůst vlažných údů. O evangelickém vychování dětí ve smíšených rodinách nedá se mluvit. Konvent se usnesl vším právem, doporučiti všem duchovním zprávám a staršovstvům, aby všemi po ruce jsoucími prostředky počet smíšených manželství omeziti hleděli (kázáním, soukromou domluvou, kázni).“ (Jednota v Kolíně čís. 11, 1888.)

Smíšené sňatky byly zapovězeny již i v Starém Zákoně. Zákon, žádaje při uzavírání manželství stejného náboženského vyznání, zapovídal z té příčiny naprosto sňatek s Kananejskými; z ostatních národů nebráněno bráti si manželku, jestliže pak Jehovu jakožto jediného pravého Boha ctíti chtěli. Po návratu ze zajetí zapověděli Esdráš a Nehemiáš Hebreům manželské sňatky s pohany vůbec, aby se zamezilo další svádění k modloslužbě. „Když tak napomíná Mojžíš lid israelský,“ tebe uvede Hospodin Bůh do země, do které vcházíš, a vyplní národy mnohé před tebou, národy větší v počtu nežli jsi ty a silnější než ty, a dá je tobě... nespřízníš se s nimi manželstvím. Dcery své nedáš synu jeho, ani dcery jeho nevezmeš synu svému: nebo svede syna tvého, aby následoval mne (Hospodina) a aby raději sloužil bohům cizím. (5. Mojž. 7, 1—3.) A když z dlouholetého zajetí babylonského přivedli si Israelští do své vlasti ženy

cizozemky (pohanky), napomínal je Esdráš, muž Duchem Božím obdařený a v zákonu Páně velmi učený, těmito slovy: Deer vašich nedávejte synům národů (pohan-ských) a deer jejich neberte synům vašim. Oddělte se od národů země, a od žen cizozemských.“ I dali na to ruce, že zapudí ženy své pohanky, ač byly mezi nimi ženy, které byly i děti zrodily. (I. Esdr. 9, 12., 10, 11. 19. 44.)

Smišeným sňatkům nadřizovati a náboženské vychování dětí za malichernost považovati může jen náboženský indiferentista t. j. člověk, jenž pokládá náboženskou víru za věc vedlejší, jemuž jest lhostejno, které církvi kdo náleží a jenž se neostýchá rouhavě říkati: „Vira jako vira.“ Proto nelze také zapřít, že velká většina smišených sňatků jest ovocem a bohužel zase novým semenem tohoto náboženského indiferentismu či náboženské netečnosti. Brání-li se rozhodný křesťan, ať katolík, ať nekatolík, proti tomuto nepříteli všelického náboženství, proti indiferentismu, není to náboženská nesnášenlivost, nýbrž oprávněná sebeobrana a spravedlivá péče o sebezachování, obrana své víry a péče o svou spásu. A taková sebeobrana má věru vážné příčiny, neboť smišené sňatky jsou vůbec škodlivé.

2. Smišené sňatky jsou škodlivé náboženskému životu manželů. Není na světě užšího svazku nežli jest sňatek manželský, poměr mezi mužem a ženou. Tak úzký a těsný jest svazek manželský, že se jím i vazba jináče nejtěplejší a nejprirozenější, poměr totiž dětí k rodičům trhá a rozvažuje. „Opustí zajisté člověk otce i matku a přidří se manželky své a budou dva v jednom těle. A tak již nejsou dva (lidé) ale jedno tělo,“ t. j. jeden člověk, jehož tělem takměř manželka a duší manžel jest. (Mat. 19, 4. 5.)

To jest vznešený pojem, to ideál křesťanského manželství. Jak vroucně mají tudíž býti spojena srdce manželů! Není-li patrné, že majíce býti jeden člověk, mají jedním srdcem se povznášeti k Bohu, jednou duší pracovati o dosažení spásy, jednou myslí konati povinnosti svého stavu, jedněmi ústy se modliti, jedněma očima bdíti nad svými dětmi?

Ale může-li pak takové vroucí a úzké společenství obstáti a trvati, když ve věci nejvážnější a nejsvětější, v náboženském smýšlení není jednoty, ale odpor? Proto nikdy nelze ve smišeném manželství do-

jíti nezkaleného štěstí ani manželské spokojenosti. Smišené manželství se přiči pojmu a ideálu, podstatě a cíli křesťanského manželství; proto není a nemůže býti tím základem, na němž by křesťanská rodina úkol sobě Bohem daný šťastně mohla řešiti.

a) Jsou-li oba manželé v náboženském vyznání vlašni, nemůže u nich o pravém manželském blahu ani řeči býti, ano jest jisto a zkušenosti každého dne dosvědčováno, že žádoucí štěstí jen tam může trvati, kde víra a náboženský život trvají. Tomu-li tak, snadno se dovtipíme, že náboženskou růzností musí manželské blaho vždy ujmu trpěti. Jakkoli se tedy zdá, že rodiče ku blahu svého dítěte přispívají, nechávajíc je za příznivých okolností ve smišené manželství vcházeti, zůstává takové zdání bez mála vždy jen zdáním a klame.

b) Je-li jeden z manželů v náboženském ohledu netečný, může druhému horlivému život velice ztrpčovati a jen Bůh zná ty hořké slzy, které v smišených manželstvích na straně katolické bývají vyplakány.

c) Jsou-li oba svému náboženství upřímně oddáni a snaží-li se, co nejvíce lze, jeden druhému v jeho vyznání nepřekážeti, nikdy se jim nepodaří, trvale sjednotiti srdce a duše své. Proč? Poněvadž není jednoty mezi nimi v nejdůležitější a nejsvětější věci, kterou lidská hruď v sobě chová, v té, které se nejmocněji dotýká stran lidského srdce a která se denně ku svému právu hlasí; není jednoty v náboženském smýšlení a konání manželů ale naopak rozkol a hluboká mezera odlučuje a vzdaluje duše jejich od sebe. Domáci a veřejná pobožnost takových manželů naráží na samé překážky. Jejich obyčejné modlitby se nesrovnávají; oni nemohou jedněm službám Božím obcovati; jeden chrám navštěvovati; katolická strana chová ve cti sedmero svátostí, obět mše svaté, znamení kříže, pozdravení andělské, dobu postní, slavnosti Mariánské, modlitby za zemřelé — strana nekatolická na všechny ty věci buď lhostejně hledí, buď jimi pohrdá, je zavrhuje, aneb dokonce rouhavě o nich smýšlí a mluví. Jeden má zasvěcený svátek, druhý nechce o něm slyšeti; jeden věří tak, druhý onak; tím se stává, že právě to, co by ji mělo za dnů dobrých a zlých nejpevněji spojovati a nejvydatněji těšiti, bývá pramenem ne- chuti, nevole, nesvornosti. Kam se tu po- děla povinnost, dle níž si mají manželé vespolek k spasení napomáhati? Jest patrné, že takoví manželé, nemohouce společně

pečovati o rozmnožení svého blaha, sami, chtějíce nechtíce, tento účel a záměr křesťanského manželství kazí a maří.

Pro náboženské rozdělení dost často i krvavé války byly svedeny: a v manželství by takové rozdíly neměly býti příčinou svárů a různic? Jsou snad výjimky; ale i to pravda jest, že v takových rodinách nevládne ona zbožná shoda, libá harmonie, a utešená jednomyslnost, které pocházejíce z pramene jedné víry, spojují všechny členy rodiny k jedné modlitbě, k jedné zbožnosti, k jedněm výkonům náboženským, k jedné naději blahého na věčnosti shledání. Zkrátka, ve smíšeném manželství, kde se obě strany ve hlavní věci různí, nemůže býti právě křesťanské shody a svornosti; proto místo svatého pokoje bývají mezi věrorůznými manžely sváry; místo aby se ve zbožném a křesťansky mravném životě podporovali, jsou si na závalu a na pohoršení. Rozdílná víra plodí rozdělení srdcí; odtud nelaskavost vzniká a rodina všecka se mate. Na takové sňatky možno obrátiti slova prorokova: Chtějíte hojiti rány deery lidu mého, nestydí se říkati: pokoj, pokoj, a nebyvá pokoje. (Jer. 6, 14.)

A příčina toho jest zcela přirozená. Ve smíšeném manželství není totiž oné vyšší, duchovní lásky která z víry prýští, z víry pravím, která jest základem manželské lásky, nikoli chvilkové a rozmarné, nýbrž lásky obětavé, trpělivé, dobrotivé. Ve smíšeném sňatku spojuje muže a ženu láska pouze přirozená, t. j. taková, jejímiž pohnutkami jsou na př. tělesná krása, peníze, libé způsoby, výhodné zaopatření hmotné: avšak tato láska jest základem tak mělkým a vrátkým, že na něm tíha břemen manželských a povinností rodinných bezpečně a trvale nemůže spočívat. Právem se konečně také připomíná, že se nekatolický manžel může dáti rozvésti a v jiný sňatek vejíti; straně katolické rozvod není dovolen, pro ni jest manželství doživotní. (Dokonce.)

Hříchové a pokuty.

Cyklos obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

VIII.

Bakalář.

Bratrskou školu ve Zbraslavicích potkala nenadálá nehoda. Staříčský učitel a

bratrský kazatel mistr Rosacius skonal po krátké nemoci, dříve než mohl někým jiným nahrazen býti. Okna školy bratrské, kterou jim slavné paměti urozený pan Pavel Malovec z Malovic, zboží zbraslavického držitel, vystavěti dal, byla již celý týden zavřena a údové bratrské tvrze jdouce podle nich vždycky smutně zavzdychli a spolitováním vzpomínali na dobrého praeceptora Rosacia.

Konečně se sešli starší církve, aby se uradili, kterak by osiřelá škola znovu oživila. Usneseno, aby jeden z bratří s listem od starších poslán byl k církvi pražské s prosbou, by ta jim vypomohla v jejich tísní a hodného nástupce po mistru Rosaciovi poslala. Co usneseno vykonáno a bratr Pýcha řemesla krejčovského mistr nazejtří časným jitem stoupal ku Praze. Očekávali ho s dychtivostí, poněvadž římská smáli se jím, že jejich škola dopracovala. Zároveň však ve všech vznikala touha, aby ten nový praeceptor byl takovým, aby vzbudil úctu a stran nepřátelských a tak škole jejich klid a vážnost k církvi jejich.

Po celém týdnu vrátil se konečně mistr Pýcha v průvodu mladého muže v černou podkasanou sukni oděného a zamířiv k nejstaršímu členu víry bratrské, na ten čas správci církve zbraslavické, uváděl ho, co nového praeceptora, kterého bratří bratrští po vážném uradění se uznali za hodna řídití výchovu dorostu bratrského. Konšel Zeman přivítal příchozího důstojně a bratrsky a vykládal mu zármutek i přání církve zbraslavické.

„Skládáme do tebe, bratře, velikých nadějí a žádáme tě, abys s pomocí boží působil ke cti a slávě svatě naší víry,“ končil své oslovení.

„Děkuji ti bratře,“ odpovídal vážně zvučným hlasem nový praeceptor, „za tvou a bratří důvěru. Budu pracovati pokud síly mé s tačí a doufám, že dílo započaté důstojně vykonám. Jsemť vysokého učení pražského bakalaura a velikého Petra z Chelčic nejhodnější učenník. Tu zajisté budu řídití se těmi též zásadami, kterýchž i vy jste zastanci. Opuště však pro dnešek. Jsem unaven a rád bych odpočinul, abych mohl již zítra započítí pracovati na vykázaném roli. Každý mi vykážati někde přístřeší. Chci Bohu poděkovati za vykonanou cestu a prositi o sílu v nastávajícím úřadu.“

Konšel zeman dal jej zavésti do bratrské školy, v níž zároveň byla zařízena jizba pro praeceptora, opatřena vším k chu-

dému sice, ale pohodlnému přebývání. Za školou táhla se prostranná zahrada, kterou zemřelý praeceptor, jsa milovníkem stromů, zůslechtil a spořádal. Bylo tu vše prosté, milé a útulné a bakalář Jeroným osamotněv vyjasnil tvář svou a plnými doušky ssál do sebe svěží vzduch večera jarního, plný vůně kvetoucích stromů a vonného bezu. Přál si vždy takovýto útulek a byl rád, že ho pražští bratři z úzkých ulic pražských poslali sem do krásného venkova.

Ulehal pozdě k večeru unaven jsa a přemýšleje do posledka, jak nadále se mu tu dařiti bude. Časným jitem již byl vzhůru probuzen slunečními paprsky a první jeho cesta byla do zahrady. Zněla ptačím zpěvem a trpytila se rosnými krupkami. Procházel se po svěžím pažitě ve své dlouhé černé říze, pohlížeje vzhůru k nebesům, šeptaje svou ranní modlitbu.

Tu najednou zaslechl nedaleko tichý zpěv plný měkké vroucnosti jakby nějaká dívka na jeho blízku se nalezala. Zarazil se a stanul. Sotva že se ohlednul, spatřil za nízkým dřevěným plotem, který dělil jeho zahradu od sousední, jakous pannu, mladou ještě a sličnou, kteráž ve svém lehkém rouše procházela záhony květín a zeleniny. Dále než bylo nutno pohleděl na ni s opravdovou zálibou, nejsa od ní pozorován a vznikla v něm zvědavost, kdo to asi jest, že tak na blízku jeho se nalezá a bez ostýchavosti si počíná. Netuší dojista, že bratrská zahrada již není prázdnou, či snad jest také z bratrské rodiny.

V tom se však ona maně ohledla a spatříc mladého muže s ubledlou sličnou tvář, černým vousem a vlasy vroubenou na sebe hleděti všecka se zapýřila a ulekla. Bakalář Jeroným cítil také, že se mu krev hrne do tváře a maně nadzvedal svou čepici, aby ji pozdravil. Poděkovala jen kývnutím hlavy a kvapně odcházela do domu, z něhož byla vyšla. Bakalář učinil podobně, poněvadž se blížil čas, kdy měli přijíti bratři s dítkami, přece však nemohl se zhostiti té sličné tváře, která mu před očima tkvěla.

Toho dne po celých Zbraslavicích rozletěla se zpráva, že bratrská škola znovu otevřena a v ní že uči mladý praeceptor, který přišel až z Prahy a hlubokou učeností vyniká. Každý si přál ho spatřiti, než nebylo jim toho dopráno, poněvadž svůj příbytek ani krokem neopustil. Jediná Evička, konšela Kohouta dcera, vdova po

záhy zesnulém městském písaři Fabiánov Jursíkovi vyprávěla svému otci a matce, že viděla bakaláře a ten že zcela jinak vypadá, než bývalý mistr Rosacius, jsa mladým a sličným.

„Jen aby nečinil různic mezi stranami, jako Rosacius,“ podotknul konšel Kohout, vzpomínaje si na zesnulého, který ve schůzích bratrských tupil římské a vléval do srdcí bratří nenávist proti nim.

„Zdá se býti hodným“ řekla na to Evička, která nemohla zapomenouti na dojem, jež na ni učinil mladý, ztepilý praeceptor.

Paní Evička vypadala dosud jako panna, ač již dala život dítku, bohužel záhy po jeho narození zhasnulšímu. Provдавše se za Fabiána Jursíka písaře městského, který měl dosti značné jmění soukromé, byla však jeho chotí jen asi půl roku, poněvadž on, nastydauv v zimě, zemřel po krátké nemoci. Od té doby uplynula dvě léta a upomínka na zemřelého manžela i dítko, později se narodivší a zesnulší, trátila se v mysli její. Tvář její stávala se opět svěží a měkkou jako panny, a mnohý synek z vážného rodu byl by rád Evičku svou viděl. Vyhýbala se však každému, žijíc jaksi v ústranní se svými rodiči. Povahy však byla jinak citlivé, vroucí a veselé. Objevení se mladého, neobyčejného muže v sousedství mělo pro ni něco, co ji vábilo neznámým kouzlem a ona po celý den pracujíc nemohla zhostiti se vzpomínky na něho.

Z večera vyšla opět na zahradu, ale již ne tak jistě jako včera. Plaše pohlédla chvílemi přes plot do sousední zahrady. Nebylo tam dosud nikoho, ale pochvilí objevila se tam známá postava, berouc se vážným krokem mezi stromy. Stajila v prsou dech a váhala, má-li odejiti či zůstat. Rozhodla se pro druhé. Vždyť by to vypadalo, jako kdyby se ho bála a před ním utíkala. Procházela se také a málokdy zaletěl zrak její v ona místa, kde tušila, že jiný ji pozoruje. Skutečně vždy spatřila jeho hlavu obrácenou k sobě. Těšilo ji to, aniž by věděla proč a později než obyčejně ubírala se do své světničky, aby ulehla k odpočinku. Avšak probudivší se ráno viděla, že ve svých snech v noci viděla často ubledlou tvář, vroubenou černým vousem a vlasy.

Bakalář Jeroným počal vedle svého vyučování horlivě si všimati zahrady a bratří, kteří ho navštěvovali, povídali si,

že bude zcela podobným mistru Roraciovi. Děti měly ho rády a on je a stejně od-
dával se zahradnictví. Jen že postrádali
v jeho řeči onen ostrý ton proti všemu,
co bylo římské, spíše vybízel je k lásce a
snášlivosti.

Stalo se jedenkrát, když Evička obí-
rala se svými květinami, ku kterým přil-
nula ještě větší láskou, že se ozval přes
plot k ní zvučný hlas bakaláře. Byla
všecka zmatena a obrátila k němu svůj
zrůměněný obličej, podobný těm květům
u nichž stála. Žádal ji vybranými slovy
aby mu několik těch sazenic květin dala,
které snad již nepotřebuje a které se mu
tolik líbí, že by si je i on do své zahrádky
vsadil.

Svolila s radostí a horlivě počala ta-
hati své sazenice že jich nemohla ani
v rukou udržeti. Pak je sebrala a nesla
ku plotu, podávajíc mu je s úsměvem na
rtech. Při tom setkali se z blízounka jejich
zraky. Jeho byl ohnivý, černý, její hlu-
boký barvy šedomodré, plný vroucí duše
její. Ku podivu nějak dlouho tu stáli, ač-
koliv bakalář již držel květiny ve své
ruce, oba zmatení, ostýchaví, nevědoucí,
proč cítí tolik nesmělosti.

První vzpomatovala se paní Evička.

„Kdybys pane, ještě nějakých potře-
boval, řekni si jen. Mám jich ještě mnoho
a s radostí ti dám.“

„Děkuji ti, ctná panno, požádám tě
ještě, jakmile budeš mítí pokdy.“

Evička se usmála.

„Nejsem již pannou, ale vdovou a ne-
smíš mi tudíž tak říkat. Bylo by to jako
výměch.“

„Ty žes vdovou? To jsi mladou vdo-
vou. Nevěděl jsem toho a musíš mi odpu-
stiti. Podruhé budu jinak tebe oslovovati.
Jsme nyní sousedy a snad mi toho tedy
dovolíš.“

„S radostí, jen jest-li bratří ti to ve
zlé nebudou vykládati, že s papeženkou
mluvíš.“

Bakalář se lehce zarděl.

„Mých činů soudcem jest mi Bůh a
já sám a nemá mi nikdo co vytýkati. Přes-
vědčíš se, že nadarmo slov svých nepro-
náším. Zatím buď s Bohem.“

Odstoupil od plotu a Evičku to zam-
rzelo, že snad jej pohněvala svoji naráž-
kou. Pak ale byla tomu ráda. Aspoň ví,
že ona s bratrskými nesouhlasí. Očekávala
nyní dychtivě, zda-li bakalář na ní pro-

mluví a sama sobě říkala že nikoliv. Než
zmýlila se.

Již následujícího dne a po dni tom
skoro každodenně objevil se u plotu a začal
s ní rozmluvu. Vítala ho s úsměvem a
odložila svou ostýchavost přistupujíc i ona
ke plotu a dívajíc se mu do tváře. Rodiče
jeji ji sice za to kárali, ale ona dovedla
jim to tak vymluviti, že své dceři v cestě
nestáli. A tak tvořil se mezi nimi zvláštní
důvěrný poměr, který je plnil blahem a
touhou po vzájemné blízkosti. Než měl
tento jejich klid býti záhy porušen.

Mezi bratřími počala proskakovati po-
věst, že nový bakalář příliš mnoho všímá
si vdovy Evičky, která přece k římským
patřila. Kdyby bývala také ona z bratří,
vítali by byli tu zprávu s radostí, neboť
pak zajisté by Jeroným na věky se mezi
nimi usadil. Ale že s papeženkou se přátelí,
víru jejich na malou váhu klade. —
Zcela jiným byl Roracius, tomu římskému
byli beznabožci, rouhači a solí v očích.
Rokovali mezi sebou starší, kterak nena-
dálému zlu předejiti v zárodku a usnešeno
aby starší Zeman vážné slovo s bakalářem
promluvil. Ten ihned po sezení odebral se
do školy a vyžádal si u Jeronýma soukro-
mou rozmluvu. Řečí vážnou vytýkal mu
jeho počínání, a žádal, aby od něho ustoupil,
poněvadž tím pověst bratrská trpí.

Ale se zlou se potázal. Jakby baka-
láře na nejcitlivějším místě poranil, vy-
buchnul tento a slovy příkrými počal te-
patí jednání starších.

„Syny Kristovými se děláte a nená-
visť k bližním chcete šířiti. Čím vám
ublížila paní Eva? Jest to paní ctná a
jest-li k římským se hlásí horlivě, pak to
znamením, že ta víra, kterou ona hájí,
není tak špatnou, jakou byste ji rádi udě-
lali. Praeceptorem na škole zdejší učinili
mne starší první církve v Praze, kterým
i vy poddání jste a těm já si za své činy
zodpovím. Lépe by bratřím slušelo, kdyby
na své chyby hleděli prve, než cizích si
počnou všimati. Budu-li chtíti budu s paní
Evou mluviti dále, právě tak poctivě, jak
poctivě svěřené mi dítky vychovávám. To
vyřiď starším s bratrským mým pozdra-
vem.“

Marně snažil se mu konšel Zeman
toho vymluviti. Viděl, že jen ještě více se
horší a proto odešel všecek v rozpacích.
Po jeho odchodu chodil Jeroným chvíli po
své jizbici všecek pohněvaný. Pak náhle
vzal baret a vyšel na zahradu rovnou

cestou k plotu zamířil. Šťastnou náhodou spatřil paní Evu procházející se. Pozdravil ji a dal se do hovoru. Přibližovala se neustále k němu, až stanula blízounko něho.

Jsi dnes nějak pohněvaný, mistře Jeronýme. Potkala tě nějaká nehoda?"

"Potkala, paní Evo. Byl u mne starší Zeman a žádal ode mne věc, která mne tolik pobouřila; kdosi viděl, že spolu hovoříme a nebylo mu to vhod. Chtějí, abych s tebou nemluvil." (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Svěcení na biskupa*). Dne 25. t. m. o 9. hodině ranní bude v starobylém poutním chrámu Páně Panny Marie ve Staré Boleslavi od Jeho Eminence, nejdp. pana kardinála Schönborna, kněžete arcibiskupa pražského, za asistence nejdp. Emanuela Schöbbla, biskupa Litoměřického a Martina Říhy, biskupa Budějovického, při slavné pontifikální mši sv. na biskupa posvěcen nejdp. Ferdinand Jan Nep. Kalous, prelát Jeho Satosti, kanovník kapitoly Staroboleslavské, kníž. arcib. ordin. sekretář a skutečný konsistorní rada. Z plna srdce přejeme Jeho Milosti nejdp. Světícímu biskupu pražskému: Ad multos annos!

— **Slavnostní instalace** ndp. dr. Edv. Tersche na probošta kapitoly svatovítské vykonána ve velechrámu sv. Vítském dne 22. t. m. o 10. hod. dopol. Instalátorem byl ndp. děkan kapitoly, Msg. Ant. Hora.

— **Volba generála rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou** v Praze koná se ve středu dne 28. října t. r.

— **Nadace.** Pan Jos. A. Würfel v Liberci, universální dědic po zemřelém proboštu kapitoly svatovítské dr. Adolfo Würflově založil 100.000 zl. obnášející nadaci, jejíž úroky mají býti věnovány dle intencí zesnulého p. probošta na výchování kněží německé národnosti v Čechách.

— **Lourdy a věda.** Ve Francii budí Lourdy pozornost i mezi učenými kruhy. Právě vyšel spis Dr. Boissarie: Lourdes, Histoire Médicale 1858—1891. Paris. Librairie Victor Lecoffre, obsahující 300 zázračných uzdravení. Slovnítný spisovatel z předu doznává, že vzbudí mezi svými bratřími v povolání snad opovržení, protože budou namítati, že nebyla fakta nálezitě zkoumána. Předem tvrdili, že nedály se tam žádné zázraky vůbec, pak že spočívají na imaginaci, hypnotismu, hysterii, suggestci a Bůh ví

jakých ještě jiných neznámých (!) přičinách. Nebo hypnotism atd. co je to jiného, než slovo pro neznámé věci? Věci v Lourdech jsou zralé pro vědeckou práci. Dr. Boissarie úzkostlivě téměř zkoumal zjevy a dokazuje, že nepřipouští žádného přirozeného vysvětlení, a tedy že musejí býti přičteny principu vědě lékařské neznámému. („La ou finit l'activu de l'homme commence l'action surnaturelle.") První kniha jest věnována zbožné Bernadetě a jejím viděním. Druhá projednává první příhodivší se uzdravení. Třetí obsahuje léta 1868—1885. Čtvrtá pokračuje až do r. 1890. Dodatek věnován pojednání o hysterii. Nalezáme v knize mimo jiné: R. 1886, 20. srpna Celistina Dubois po 7 let měla zlomek jehlice v dlani vražený, ruku zateklou a prsty křečovitě sevřeny, trpíc veliké bolesti; všechny pokusy o vyléčení byly marné. Vloživši ruku do vody, okamžitě byla uzdravena a jehlice koncem palce vyšla, učinivši 11 centimetrů dlouhou cestu a zanechavši za sebou červenou linii. Dr. Boissarie byl pohnut — faktum se nedalo upříti. V r. 1889, 2. září sestra Juliana zázračně nabyla zdraví. V nejvyšším stupni souchotin ve stavu umírání dopravena ku pramenu. Doktor i sestry očekávaly při každém kroku smrt. Skutečně se zdálo, že zemřela, doteknuvši se vody. Náhle však líce její se zrůměnily; vstala a oblékla se sama. Plíce souchotinami ztrávené ozdravěly docela. Šest lékařů svědčí o nemoci sestry Juliany a 7 o jejím úplném uzdravení. Dr. Boissarie uvádí ještě mnoho jiných případů, do každého i nejmenšího detailu sestupuje. Učený pan spisovatel lékař praví, že pochybovači a rouhači zázraků lourdských, jsou nejlepšími svědky jejich. Na konci dokládá dr. Boissarie, že ze všech zjevení P. Marie jest zjevení v Lourdech nejvelkolepější.

Literární oznamovatel.

— **„O blahobytu duchovenstva."** Pojednal Josef Himmer, kaplan na Peruci. V Praze 1891. Tiskem Antonína Hrazánka. — Nákladem vlastním. Cena 1 zl. 20 kr. Čím více víry ubývá, tím více množí se pověsti o blahobytu duchovenstva, jež roztrušují nepřátelé víry, aby lid oddanosti k duchovenstvu a tím samým k učení jež toto hlásá, zbavili. Pan spisovatel jakožto kněz horlivý a pro pravdu sv. víry nejvš zánícený obral si za úkol zjednatí pravdě průchodu, objasniti totiž poměry duchovenstva a tak nepravé předsudky mnohých o jeho blahobytu vyvrátiti. Pojednává o veliké zodpovědnosti kněze a o jeho namahavém a mnohdy nevděčném pů-

sobení ve škole, na kazatelně, a jeho modlitbách, přisluhování sv. svátostmi a úřední jeho práci. Na to přechází k příjmům duchovenstva, dokazuje lichost pověstí, jako by kněz a boháč bylo jedno — a jestli jest opravdu nějaké místo, které jest poněkud výnosnější, tu nepoužívá ho kněz, aspoň pořádný, ku svému pohodlí, nýbrž ku blahu jiných a ku rozkvětu sv. víry. Konečně vypočítává z dějin hlavnější skutky duchovenstva světského i klášterního, a pojednání své uzavírá odpovědmi na otázku, proč má duchovenstvo tolik nepřátel. Každé tvrzení páně spisovatelovo opírá se o četné doklady z dějin, tak že spis toho může každý kněz ku obraně své beze vší obavy použiti.

— „*Dědictví Malických*“ v Hradci Králové potěší, počínajíc dnem 1. listop. 1891, své údy, jichž počet již na 44.200 vzrostl, podílem opět nákladným pod číslem 35., v němž obsaženo dvě velmi zajímavých a poučných povídek, a sice: „*Sirotek z chudoby*“ od bělského faráře dp. Antonína Širůčka, an vyvolil svou látku z dob prohlášené konstituce; pak „*Osudy zbloudilého*“ od sečského učitele p. Karla Zákouckého z domácích udalostí. K těmto povídkám přidány jsou tři barvotiskové obrázky. Žádný duchovní nelituje — dle zpráv došlých — že se ujal šíření tohoto důležitého ústavu v rodinách, které jemu za upozornění byly a jsou na dále vděчны; šířít se tím pevný základ k dalšímu v pravdě vlasteneckému smýšlení a podporování literatury.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Emilian *Dlouhý*, vikarista na Vyšehradě, za III. koop. u sv. Jindřicha v Praze;
- p. Václ. *Liška*, koop. v Podolí, za admin. ve Chvalech;
- p. Karel *Čermák*, kapl. Benátský, za admin. excurr. fary v Chotětově;
- p. Frant. *Bečvář*, katech. na Vinohradech, za realn. admin. v Třebešicích;
- p. Jan *Knotek*, kapl. v Toužimí (Theusing), za kapl. ve Válči (Waltseh);
- P. Herman *Dobrý*, kněz ř. praemonstr. a kapl. v Mariánských lázních, za zatimního admin. tamže;

p. Josef *Dyrhon*, neom., za koop. v Bečově (Petschau);

p. Frant. *Kříž*, neom., za koop. v Podolí.

Upřádněná místa:

I. a II. *kanovníka král.* při vždy věrně kapi-tole metrop. u sv. Víta v Praze, od 22. října t. r., první s povinností kázati v jazyku německém, druhý v jazyku českém;

Chvala, fara patr. Jeho císa. a král. Veličenstva, od 19. října;

Chotětov, fara patr. Jeho císa. Vys. p. Ludvíka Salvatora, arcivévody Rakouského a prince Toskánského, od 13. října t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

p. Vinc. *Schmid*, far. v Kačerově, obdržel Exposit. canon.

Ustanoveni jsou:

p. Štěp. *Dvořák*, kapl. Chroustovický, za far. do Richmburku;

p. Václ. *Petrík*, katech. Poděbradský, za far. do Kovanic;

p. Ed. *Nutz*, katech. v Nové Pace, za far. do Vřeštova;

p. Karel *Fink*, admin., za far. do Kunstatu;

p. Frant. *Jerábek*, katech. v Chlumci, za far. do Mlíkosrb;

p. Al. *Leder*, koop. Velko Úpský, za koop. do Markoušovic;

p. Ant. *Vik*, neom., za koop. do Velké Úpy;

p. Aug. *Seibert*, kapl. Čermenský, za prozat. katech. do Poděbrad.

Nákladem kn. arcib. knihtiskárny právě vyšlo:

Modli se a pracuj!

Poučná a modlitební knížka pro křesťanské řemeslníky a dělníky.

Upravil Dr. Jan Sedlák, tajemník k. a. konsistoře.

(S obrázkem sv. Josefa).

Schválena od nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze dne 20. března 1891 čís. 2557.

Obsah: Pobožnosti denní. Pobožnosti nedělní a sváteční. Pobožnosti ku přijetí sv. svátostí. Pobožnosti dle roku církevního: I. Svátky a památné dny Páně. II. Slavnosti Mariánské. III. Slavnosti andělů a Svatých. Pobožnosti v rozličných potřebách života. Písně duchovní.

Cena váz. výtisku 50 kr.

OBSAH: Kázání na den všech Svatých. — Kázání na Dušiček. — O dušičkách. (Báseň.) — O smíšeném manželství. — Hříchové a pokuty. VIII. Bakalář. Povídka. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli pětadvacátou po sv. Duchu.

„Podobno jest království
nebeské člověku, kterýž
nasil dobrého semena na
poli svém.“ (Mat. 13, 24.)

Nikoho z vás, moji milí, nebude snad tajno, co Kristus Pán v dnešním sv. evangelium nazývá královstvím nebeským. Nemíní On tímto královstvím na zemi zajisté nic jiného, nežli církev svatou, kterou zde založil; polem pak výrozumivá tu svět a duši lidskou; a pole toto osil On sám semenem dobrým, semenem totiž pravdy, lásky a milosti, neboť člověkem, jenž dobrého semena nasel na poli svém, není nikdo jiný, než Ježíš Kristus sám. Než čím to, že na tomto poli, osetém pšenicí pravdy, lásky a milosti, posvěceném krví Páně, čím to, že na tom poli, když vzrostla bylina, ukázal se i koukol? Čím to, že když vznikla a zmohla se církev, že bludy a nepravosti vyskytly se mezi lidmi? „Když lidé zesnuli, přišel nepřítel člověka, a tento nepřítel člověka přišel, to učinil.“ Všelici bludové tedy a neřesti jsou setbou ďábelskou. Avšak proč nekyně všemohoucí Pán andělům, aby zbavili pole koukole, zemi aby očistili od bludův a nepravostí? Proč velí ten nejsvětější: „Nechte ať obé spolu roste až do žní?“ Což tedy má se všeliké zlé na tomto světě trpěti? Mají nám snad všeliké nepravosti, jež se páší, býti lhostejné? Což nemáme o jejich vyhlazení se všemožně starati? Odstup od nás všeliká myšlénka taková! Zabránilť ovšem Pán Ježíš nabízejícím se slu-

žebníkům vytrhati koukol, aby snad trháje koukol, spolu s ním nevykořenili pšenicí; proto však nezakázal nám usilovati o to, aby vyhynul blud, a nepravost aby přestala panovati na této zemi. Ano ten Ježíš, kterýž zemřel na kříži, aby potřel hlavu hadovi, a dílo jeho zkazil, ten Ježíš zavázal také i nás k tomu, abychom ďábelské dílo na této zemi kazili a blud a neřesti ze srdcí lidských vyklizeli. Než čím pak medle může přispěti člověk, ten chatrný tvor, aby potřen byl ďáblem nasetý koukol a aby konečného vítězství dosáhla víra Kristova i církev? Na tuto otázku hned vám odpovím, jen mne pozorně vyslechněte mluvícího dále ve jménu Páně.

Pojednání.

Blud a hřích jest duši tím, čím tělu mor a smrt. Běda domu, obci, zemi; běda člověku, rodině a národu, v níž by se ukázal a ovoce své vydal koukol tento, nasetý ďáblem. A kdož by tudy k vyhlazení tohoto zlopočestného koukole bludu a hříchu neměl dle sil svých býti nápomocen? Ať každý to učiní, jemuž štěstí a blaženost lidská na srdci leží, a kdož se bojí, aby nepadla na něj kletba, že sám k ďáblově setbě roli strojí, oral a mrvil. Jen se tu jedná, jakých prostředků k dílu tomu užiti by se mělo. A tuť pravím především, že tu třeba příkladného života.

a) Máme-li totiž k vyhlazení koukole bludů a nepravostí přispívati, musíme vzorným, příkladným životem Kristu se oddati. — Dobrý, příkladný život, ten zajisté jest nejlepším kazatelem pravdy a ctnosti, ten jest nad jiné mocnou

zbrání proti bludu a hříchu; „jím“ jak di sv. Jan Zlatoústý, „více lidí obráceno jest než divy a zázraky.“ A žádáte si tu, moji milí, důkazů? Nuže popatřme mezi jinými na sv. Jana Křtitele. Nikdo z nás zajisté o něm neslyšel, že by lid židovský k sobě na poušť zázraky byl přivábil. A což tedy medle vedlo k němu ty zástupy, kteréž se mu dávaly křtiti v Jordáně? Křesťané, jeho přísný, ctnostný, příkladný život byl mocným tímto kouzlem. — A co pak pohnulo sv. Pachomia, co pohnulo tisíce a miliony pohanů, že modly, bludy a neřesti své opustili, a že se stali pšeničí, že učiňeni jsou věrnými učedníky Páně? Ctnostný, příkladný život věřících, ušlechtilá jejich pokora, jejich milostná tichost, nedávána stydlivostí jejich a čistota, jejich horlivé milosrdenství, srdečná útrpnost a přívětivá ochotnost k potřebným, jejich zmužilá statečnost v trápení, jejich vroucí oddanost Bohu v žalářích i na popravišti, slovem cnosti věřících byly magnetem který odtrhl od bludů pohanských, a přitáhl ku skále pravdy Kristovy miliony lidstva! — Ano, každý především musí se snažiti, aby sám dobrou pšeničí se stal pakli k zahlázení koukole bludu a hříchu platně chce přispěti svým usilováním. O tom nás ujišťuje Ježíš Kristus sám slovem i příkladem svým. On, kterýž prikazuje: „Tak sviť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a slaví Otce našeho, jenž jest v nebesích.“ On třicet let živ byl v Betlemě, Egyptě, v Nazaretě, a po těchto 30 let vydával ze sebe jal o slunce záři všeliké cnosti. On učil hned v Betlemě samé krále pokoře; na útěku do Egypta učil pronásledované důvěře v Boha a trpělivosti; v Jerusalemě učil milování zákona Hospodinova; v Nazaretě pak učil poslušnosti a lásce k rodičům, pracovitosti, svaté zvedenosti a kázni; tomu všemu učil příkladem svým prve, nežli se jal hlásati pravdu a hubiti koukol ďábelský ústy, slovy a činy svými. A tak máme též my vždy a všude příkladem všeliké cnosti svítiti, máme-li k vyhubení koukole ze srdcí lidských přispívati. Jinak sotva co v ohledu tom pořídíme. Oi je to snad možná, aby člověk, zabořiv se sám do bahniště druhá svého ven vytáhl? Ach, nadarmo budeš, otče, vybízeti k pobožnosti syna svého, pakli mu příkladem svým k tomu neposvítíš. Nadarmo budeš, matko, výstrahu dávatí dceri své před nádherou v šatstvu, nadarmo budeš zrážeti ji od

pýchy, rozmařilosti a prostopášnosti života, pokud sama bohumilou prostotou a pokoru sobě neoblíbíš: černou cihlou stěnu neoblíbíš. Nadarmo budeš, sousede, odvracetí svého souseda od zahálky, karbanu a opilství, ode lži a pomlouvání, od podvodů a ouskoků, od nestydatých řečí a hanebných skutkův, pokud ti bude moci říci; Lékaři! uzdrav se sám. Nadarmo budeš bojovati proti bludům a nepravostem, pokud týkati se tě bude slovo Páně, an dí: „Pokrytče, vyvrz prve břevno z oka svého a tehdy prohlédneš, abys vyvrhl mrvu z oka bratra tvého.“ Ano duše drahé; na polo zbytečné, marné bude usilování naše o vyhlazení koukole ďábelského, pokud se nestane život náš příkladem viry a vzorem cnosti křesťanských. — Avšak choeme-li upřímně státi ku Kristu ve svatém tomto díle, potřebí jest nám:

b) opravdové lásky křesťanské. Těžký to zajisté boj, zápasiti s ďablem a vyrvati mu kořist, kterouž již se honost. Máť on svá vojska, znáť on svou sílu; máť on smělosti dost, a zná se dobře v boji, který od věku vede. Chceš-li tudý kř. m. opravdu zvítěziti nad ním, a umořiti koukol od něho do srdcí lidských nasety: je ti tu třeba opatrnosti a vytrvalosti. A kde jí nabudeš? Aj, znám já jeden pramen, kterým se z hluboké studnice Božího smilování onen duch opatrnosti a vytrvalosti, odvahy a síly prýští: jestiž to láska, opravdová láska křesťanská. Popatřme jen opět na Ježíše. Čím medle On starému onomu hadu potřel hlavu, čím pak On zkazil dílo, zničil ovoce první setby satanašovy? Aj láskou, kterouž nejen veškerým svým životem, nýbrž zvláště nejbolestnější svou smrtí na kříži osvědčil. Bez této lásky Kristovy byl by koukol bludů a nepravostí udusil konečně pšeničí pravdy a cnosti na zemi. A pak-li sám všemohoucí Bůh k dílu tomu potřeboval lásky, kterak bys ty, človče, ty bídná stěpino, troufal si tu dokázati něco bez lásky? To nám dobře pověděl sv. Pavel, když napsal: „Bych jazyky lidskými mluvil, i andělskými, bych měl prorocetví a znal všecka tajemství i všeliké umění; a kdybych měl všecku viru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem — nic mi neprospívá.“ — Láska pak, kteráž, dle slov apoštolských, jest trpělivá, dobrotivá, kteráž nezávidí, nečiní nešlechetně, nenadýmá se, není ctižádnostivá, nehledí svých věcí, nepouží se, nemyslí zlého,

všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká, ta láska, ta tu takřka divy činí. Ta jest mocnější než smrt, a otec smrti — ďábel. Onať jest ten zázračný oheň, kterým koukol vyhoří až do kořene, pšenice pak v živé, ryzí zlato proměněna bývá; tato láska to jest, kterouž apoštolové založili, mučedníci rozhojnili, panny ozdobily, věrní Kristovi rozšířili a ohradili církev; tato láska to jest, kterouž den po dni ubývá na zemi vlády satanášovy, trátí se koukol bludů a nepravostí, a množí se pšenice pravdy a cnosti. (Příklad z vyb. Mac. str. 126 č. 9.) A této lásky jest i nám třeba, máme-li s účinkem na vyhlazení koukole bludů u nepravostí ze srdcí lidských pracovati. Tato pak láska, jak jste již poněkud z předloženého příkladu seznali, musí se dále osvědčiti

c) náležitými skutky milosrdenství. Jako víra bez skutků jest mrtvá, nejiná bez nich jest láska. Láska bez skutků není ničím jiným, leč stínem a klamem, kterým pohrdá Kristus, z kterého smích si dělá ďábel. Skutky tedy, ku kterým vede láska, usilovati máme dále o zahlázení koukole, kteréhož, když lidé zesnuli nasil ďábel na roli Páně. A tu jest nám opět nejkrásnějším příkladem sám Ježíš Kristus. Hle! on činil dobře všechněm. Židu, samaritánu, pohanu. On krmil lačné, těšil smutné, pomáhal nemocným. A ty milý křesťane, čiň taktéž. Lámej lačnému chléb, žíznuvému podej nápoje, nahého přioděj, zarmouceného potěšuj, a tak se slovu tvému otevře i to srdce, do kteréhož ďábel koukol bludů natrousil, sámě neřestí nasypal. — Ježíš chodil po vši krajině, a učil a zvěstoval vůli Otce nebeského, a ty křesťane čiň taktéž! Kamkoli tebe Pán postaví, řeči a skutky tvé nechať vydávají svědectví o tvé víře a lásce, upřímným slovem poučuj v pokoře neumělé, v tichosti napomínej bloudící, opatrně odvracuj od hříchu a vyváděj z něho kleslé bratry a sestry, „kaž slovo, nabízej v čas i ne v čas, trestej, pros, žehň ve vši trpělivosti a učení.“ — Ježíš strávil i noci na modlitbách prosivaje Otce, aby „posvětil lidi v pravdě, a milování Boží by bylo v nich,“ a ty, milý křesťane, čiň taktéž! Modlitbou srdečnou neustávej dnem i nocí vzývati Pána, aby slitovav se nad námi, Duchem svým uvedl nás k poznání všelike pravdy, a roznítil k milování zákona svého.

Tak sobě počínejme d. v Kr., příklad-

ným životem, opravdovou láskou, náležitými skutky milosrdenství usiluj o to každý z nás, aby semeno ďábelské, blud a hřích mizel den po dni více na poli Páně, v církvi Boží. Vězmež, že vedle výpovědi sv. Jana Zlatoústého, člověk ten, který jedinou duši získal, mnohem větších zásluh si dobude, než kdyby tělo své sebe tužším mrtvením mořiti měl. Ostatně Kristus Pán tak činil, a příklad jeho má nám býti nadevšecko. On nám dal příklad, kteréhož následovati máme, řka: „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jako já jsem činil, i vy též činili.“ Nuže čiňmež tak, a pak zároveň s těmi, z jejichžto srdce koukol ďáblem nasety byli jsme vyplnili, zároveň s těmi dostaneme se někdy co dobrá pšenice do stodol království Kristova v nebesích.

Amen.

Kázání

na neděli šestadvacátou po sv. Duchu.

Církev Kristova zázračně rozšířena.

„Podobno jest království nebeské zrnu horčičnému.“
(Mat. 13. 31.)

Pán Ježíš přirovnává v dnešním sv. evangelium království nebeské zrnu horčičnému, kteréž vzav člověk, vsel na poli svém; a sice v tento smysl: Královstvím nebeským nazývá božský Spasitel náš svou církev, své evangelium, svou svatou víru, která s nebe pochází a do nebe přivodí toho, kdož jí zachovává. Člověkem oním, který vzav zrno horčičné, na poli svém je zasel, míní Kristus Pán sebe samého; polem konečně vyrozumívá svět čili naši zemi, kdežto dílem on sám své svaté evangelium zvěstoval, dílem svým apoštolům a jich nástupcům, biskupům a kněžím katolickým, zvěstovati rozkázal po všechny časy a všem národům.

O tomto zrnu horčičném praví dále Pán Ježíš: „že jest zajisté nejmenší mezi všemi semeny; když pak zroste, větší jest nade všechny byliny, a bývá strom, tak že ptáci nebeští přilétají, a bydlí na ratolestech jeho.“

V našich krajinách zrůstá ovšem zrno horčičné toliko v keř, stromem ale se nestává; v Palestině však, kde Pán Ježíš podobenství toto přednesl, v oněch teplých

krajinách bývá křehorčičný velmi vysoký, rovný stromům.

Než kterak pak jest asi podobno království nebeské zrna horčičnému? — Jako zrno horčičné nejmenší jest mezi všemi semeny: tak bylo i království nebeské na světě, totiž církev Kristova, na prvním počátku velice malá a nepatrná; skromný počet učeníků, s Pánem Ježíšem obcházejících, na začátku skoro žádné pozornosti nebudil ve světě tehdejší; neboť všickni lidé, co jich tenkrát žilo, buďto Židé nebo pohané byli. Jakož však zrno horčičné, když zraje, větší jest nade všechny byliny, tak že z něho bývá strom, na jehožto ratolestech ptáci nebesí bydlívali: tak též vzrostlo království nebeské, Církev svatá, byvši svatými apoštoly rozšířena, ve strom rozsáhlý po veškerém světě, na jehožto ratolestech, t. j. v jednotlivých církvích čili biskupstvích se ubytovalo nesčetné množství oblažených a vykoupených křesťanů.

Ano horčičné zrno učení Kristova, jsouc učeným Židům pohoršením a pohanským mudrcům pošetilostí, (1. Kor. 1, 23.) všem pak všudy chatrnou maličností, vzrostlo ve strom světobáhlý, a stalo se tak slavným, že ho knížata a králové, mudrci a učitelové, boháči a žebráci přijali, na křesťanskou víru se obrátili, a ve sv. Církvi, jako ptáci ve stínu stromovém, své útočiště a svou spásu hledali i našli. Vhodným tedy podobenstvím tímto o zrna horčičném předpověděl Pán Ježíš Židům, že jeho Církev z počátku tak maličká, v krátkém čase všeobecnou čili katolickou se stane, a po všem světě se rozšíří. — Židé tomu ovšem tenkrát neporozuměli; my katoličtí křesťané však nyní na své vlastní oči vidíme a přesvědčení jsme, že Pán Ježíš věrnou pravdu mluvil; neboť víme, kterak veliký strom Církve katolické za 18 století své mohutné ratolesti po všech dílech světa rozšířil, a posavád rozširuje, a že Církev katolická více údův počítá, jako kterákoli společnost náboženská.

Ze zrna horčičného vzrůstá strom veliký: toť jest zázrakem přírody, jakýž žádný člověk, nýbrž jedině Bůh všemohoucí učiniti může. Že pak Církev křesťansko-katolická, která na počátku tak nepatrná byla, v krátkém čase po veškerém oboru zemském se rozšířila: jest zázrakem milosti Boží, kterýž se tím méně státi mohl mocí lidskou nýbrž jedině všemohoucností božskou. — Čemuž abychom

tím patrněji porozuměli a tím vděčněji se obdivovati mohli: vyličím Vám rozšíření víry křesťanské na prvopočátku mezi Židy a pohany; pozorně-li se mnou uvážíte:

1. Rychlost podivnou, s kterou se víra křesťanská se rozšířila;

2. Překážky nesmírné, které překonati musila, a

3. Prostředky nepatrné, kterými zvíťazila.

Pozorně-li uvážíte se mnou tyto tři věci o rozšíření víry křesťanské, neubráníte se zajisté, „ale zvoláte se žalmistou Páně, sv. Davidem „Hospodin to učinil, a zázračno jest to v očích našich.“

Připravtež veškeru pozornost svou, když budu mluvit dále.

P o j e d n á n í.

1. První důkaz, že víra křesťanská jenom mocí božskou nad pohanstvem zvíťazila, jest podivuhodná nepochopitelná rychlost, s kterou se její rozšíření stalo.

— Toho samého roku, v kterém Pán Ježíš na kříži umřel, pod císařem Tiberiem, byl ještě všecken obor zemský, vyjmeme-li zemi židovskou, ponořen v temnostech pohaných; a najednou, jako by bylo nové slunce vzešlo nad člověčenstvem, tak rychle, a téměř v okamžiku, rozprostíral osvětlo křesťanstva své jasné a blahodatiné paprsky po všech končinách zemských, a svět žasnul, vida že jest obnovena jeho duchovní tvář světlem nebeským. — Rozešli se sv. apoštolové do všech končin světa, hlásající víru Kristovu; a hle Asie, Evropa i Afrika, kořily se slovům jejich. Zvláště ohnivý kazatel sv. Pavel zakládal mnoho církví křesťanských. Již ve svém listu ke Kološům 1, 23. plesá tento sv. apoštol Páně, že evangelium kázáno jest všemu stvoření, kteréž pod nebem jest. — Mudrc a mučedník Justin, z pohanstva na víru křesťanskou obrácený již na začátku II. věku povídal pohanům do očí, že není národu, ani u Řeků, ani u cizozemců, ať se jmenují jak jmenují, u kterého by se nekonaly díky a prosby k nebesům ve jménu Ježíšově. — Tertullian, syn pohanského setníka, který se roku 185. křesťanem stal, mluvil bez okolků pohanům takto: „Od vderejška jsme, a všechno, co vašeho jest, naplnili jsme; vaše města, vaše ostrovy, vaše pevnosti, vaše radnice, vaše paláce císařské jsou plny křesťanů; jenom vaše chrámy a divadla zanechali jsme vám.“ — Totéž dosvědčují i pohanští spisovatelé,

jako: Tacitus, Sveton a Seneka. A nejm. rcete, odkud to tak rychlé rozšíření víry křesťanské? Stalo se to způsobem přirozeným? — Aj kdyby někdo chtěl Žida, jehož náboženství u porovnání s pohanstvím ještě obtížným jest břemenem, na víru křesťanskou obrátiti: darmo by se namáhal i deset i dvacet let, chtě jej všemi důvody přesvědčiti o pravdě Kristově, leda by se zázrakem milosti Boží obrátiti dal. Jak pak by kdy teprv mohlo obrácení pohanů, které se v tak kratičkém čase stalo, býti obyčejným, přirozeným dějem? Ovšem i bludařové čili kacíři někteří rozšířili rychle bludné své učení, a nalezli náchylných srdcí; avšak tomu se není oo diviti; neboť se to stalo během přirozeným a pochopitelným. Rozšiřovali bludné učení své buďto ohněm a mečem, jako Mohamed a potomci jeho, Turci; anebo učení jejich lichotilo žádostem lidským, a proto snadno ohlasu a obliby nalézalo, jako učení helvetské a vůbec protestantské, kteréž odstranilo posty, svatou zpověď a jiné smyslům obtížné a odporné věci. Kámen vlastní svou tíží valí se rychle s hory dolů; ale jenom s velikým namáháním dá se vyvaliti na horu; tak i srdce lidské rychle samo se naklání k volnějšímu a smyslům lahodícímu náboženství, ale veliké práce a namáhání mnohého potřeby jest, pohnouti ho k tomu, aby přijalo náboženství tuhé a obtížné, jež klade přísnou uzdu smyslným žádostem. A křesťanství, které všelike hříšné žádosti zavrhuje, které posty a zapírání sebe ukládá, které i nepřátelům odpouští a je milovati přikazuje, které za obtížné cnosti a dobré skutky teprv po smrti zaslouženou odplatu s jistotou slibuje, toto křesťanství přece se rozšířilo v krátkém čase s podivuhodnou rychlostí; — není-li to dostatečným důkazem, že samým Bohem všemohoucím rozšířeno jest?

Bychom však zázračnou moc Boží v rozšíření víry křesťanské ještě patrněji poznali, ohledněme se na ty

2. nesmírné překážky, které víra křesťanská překonati musila a sice především u Židů.

Židé si velice zakládali na přednosti své, že jsou vyvolený národ Boží. Jakož jenom časné a pozemské štěstí u nich mělo ceny a váhy: tak též pobožnost byla u nich jenom zevnější; v nitru panovala hříšnost. Z tohoto světského a povrchního smýšlení snadno si vyložíme, kterak Židé

v Messiáši očekávali vítěze slavného a zbraní mocného, jímž by z nedáviděné poroby římské vysvobození, a veliké slávy vyvýšení, mohli nade všemi národy panovati a v království Messiášově všemi statky oplývati; ale Messiáše chudého, pokorného, a konečně na kříži umučeného nechtěli, ten jim byl na pohoršení. Proto se zdráhali, přijmouti jeho učení, proto se protivili jeho rozšiřování; a přece zvítězil i nad nimi kříž svatý, a oo jich ostalo v židovství, zůstali na důkaz spravedlnosti Boží a na utvrzení prorockých slov Páně, jenž byl předpověděl: že rozptýleni budou ke všem národům zemským.

Ještě však větších překážek v rozšíření křesťanství nahromadilo se u pohanů; zde musilo bojovati proti vzteku ukrutných panovníků a proti zatvrzelé povaze bludů pohanských. —

Po 313 roků vynaložilo 14 císařův římských, kteříž byli panovníci tehdejšího světa, všechnu svou moc, chytrost a zuřivost na to, aby potlačili a udusili zrno horčičné víry křesťanské. Mečů, křížů, skřipců, kol, háků, hranic, hladových lvů a tygrů, zkrátka všeho, oo se jenom nelidské ukrutnosti vymysleti dalo, použito jest proti zmáhajícímu křesťanstvu. Spikli se všickni národové, protivili se knížata i poddaní, zbraně se chápali úřadové, hrozili strašnými mukami, hrozili ukrutnou smrtí, odjímali všechny statky, vyháněli z vlasti, zavírali do tmavých, nezdrahých žalářů, pouštěli a štváli lítou zvěř, strojili skřípce a plamenné hranice, pekli za živa, tasili meče, utínali nohy a ruce, vypichovali oči, vytrhovali jazyky — slovem: muky plná smrt zuřila v nejhroznějších podobách, a ne na jednom toliko místě, aniž v jednom toliko čase, nýbrž ve všech krajinách a po celé troje století. — A mimo to povstali mudrci pohanští, kteří posměchem, utrhaním, pomluvou, mudrováním křesťanstvo ztupiti a u lidu v nevážnost uvéstí chtěli. Než ač ze všech stran překážky v cestu se kladly, ač, jak z hodnověrných listin víme, že v 313 letech pronásledování víry křesťanské 14 milionů křesťanů pro Krista svou nevinnou krev vycedilo, ač 14 římských císařů obnovili v tomto trojím věku své záhubné výroky smrti proti každému, kdož by se křesťanem jmenoval; a přece na vzdor všemu, „křesťanstvo rostlo pod mečem, krev mučnická byla úrodnou rosou a semenem nových křesťanů; čím více jich

potlačovali: tím více se jich množilo; čím více se snažili je vyhubiti, tím více se rozšířovali; a čím větší protinim odpor; tím slavnější bylo vítězství jejich.“ Tert.

Největší však překážky vězely v křesťanském učení samém, jemuž zatvrzelá povaha pohanských bludů mocně odpírala; neboť učení Kristovo jest nedostupné rozumu a odporne srdci smyslnému. Založenot jest na tajemstvích, ježto lidé tehdejší považovali za pošetilosti a rouhání; neboť měli věřiti, že Kristus Ježíš jest Bůh a spolučlověk, že se narodil z panny čisté, že zemřel za pokolení lidské na kříži mezi dvěma lotry, že třetího dne vlastní svou mocí vstal z mrtvých, a t. d. Všechno to nemohli pohané svým pyšným rozumem pochopiti a proto se tomu protivili. A zdaž pak se jim učení mravů mohlo líbiti, jež proti všem naruživostem bojuje, všechny nepravosti ztracuje, těžké sebezapírání ukládá, nesnadné cnosti poroučí a i zlé myšlenky a žádosti trestem stihá? A k tomu všemu jaká pak as odměna slíbená jest věrným plnitelům učení Kristova? Ovšem po tomto životě radosti, kteréž duše lidská zde na světě ani tušiti, tím méně pochopiti může; než ale co zde na zemi? Opovržení, nenávisť a zášť u lidí, pronásledování, to slibuje Pán zde následovníkům svým. A tuto víru měli pohané přijmouti od Ježíše Krista, kterýž z nenáviděného národa židovského povstal, a nadto ještě od Žida sprostého, chudého a od svých vlastních krajanů zavrženého, ano nejohavnější smrtí na kříži umučeného? A kterak měl pohan takové učení přijmouti, kterak se odloučiti od svého náboženství, jež mu dovolovalo, dle libosti a chuti živu býti, v ničem se nezapírati, všech hříšných rozkoší požívati; kterak měl pohan toto své pohodlné náboženství vyměnit za přísné učení syna tesařova na kříži usmrceného? A přece hle! co se stalo! Žid marně loučí se s myšlenkou o messiaši světovládném, a uznává, že cíl zákona a proroků jest Ježíš Kristus. Řek kráslibý a ostrovtipný opouští školy svých mudrců, a spěchá do školy sv. kříže. Říman, pyšný vítěz, rozžehnává se s mrtvými bohy svými, a podrobuje pokornější svou Ukřížovanému.

Není-li to velikým důkazem, že křesťanská víra samým Bohem všemohoucím jest rozšířena? Bychom však zázračnou moc Boží v rozšíření křesťanstva ještě patrněji poznali, uvažme konečně na mysl své

3. nepatrné ty prostředky, jimiž křesťanstvo zvítězilo. Nejm.! kdyby tak za onoho času, když křesťanská víra se objevila na našem světě, pohanský mudro se byl potkal se Spasitelem v zemi židovské své učení hlásajícím, jakého pak asi obsah byla by bývala rozmluva jejich? V tento as smysl byl by mudro oslovil Pána: Jakými tajnými prostředky zaručil jsi zdar a prospěchu podniknutí svému? — Až posud, byl by mu odvětil Ježíš, až posud ztrávil jsem život v dílně pěstouna svého, tesaře; od nedávna procházím krajinu, a tu se ke mně připojilo několik učeníků, jimžto jsem svěřil starost, aby rozšířili učení mé mezi všemi národy zemskými. Nuž tedy, tvoji učeníci jsou bezpochyby lidé, kteří znamenitým rodem a neobyčejnými schopnostmi jiné převyšují? — Moji učenníci, i toť jsou sprostí rybáři, ničeho leč lodě a sítě neznající, jsouť rození Židé, a dobře víš, jak velice Židé od ostatních národů nenáviděni a opovrženi jsou. — Spoleháš se snad tedy na ochranu a pomoc králův a mocnářův tohoto světa? — O tuť bych velice byl na omylu, neb nemám větších odpůrcův, jako mocnářův tohoto světa; neboť se všickni zpyknou a ozbrojí, aby vyhubili učení mé! — Zdaliž tedy sám máš veliké bohatství, a domníváš se, že leskem zlata a stříbra lid sobě nakloníš? — O nikoliv! vždyť nemám ani sám, kde bych hlavy sklonil; moji učenníci, již rodem chudí, stanou se ještě chudšími předpisy mými, a budou se živiti almužnou a prací rukou svých! — A kde a komu chceš tak podivnou moudrost hlásati, bezpochyby nějakým neznalcům, jací jsou učeníci tvoji? — Ó nemýliž se, náboženství mé hlášáno bude v Jerusalemě před zákoníky a v jejich škole v Athénách před mudrci a státníky a nejvyšším soudem, v Římě v paláci císařově, všudy před krály, knížaty a všemi národy, ve městách i na venku, po všech končinách světa! — A slibuješ sobě skutečně nějakého prospěchu? — Ó zajisté, v krátkém čase uznán budu za pravého Boha a člověka; všechny svět obnoví tvář svou, všechny modly se pokácejí; všickni národové budou se přiznávat k učení mému; králové se budou kořiti kříži, na kterémž umřítí mám, a jím budou zdobiti koruny a trůny své; mne pak budou kněží a věřící všudy ctíti a velebiti ve chrámech a na oltářích. — Odejdi raději nazpět do tesařské dílny pěstouna svého, neboť podniknutí tvé jest největší šilenství.

Mudro ten měl pravdu; přisvědčuji mu úplně, byloť zajisté podle starého lidského rozumu obrovské to podniknutí, obrátiti všecken svět dvanácti neučenými rybáři, za času Tiberia Augusta, ve kvetoucí době pohanské moci a učenosti, i s největšími pomůckami lidskými na víru přisnou; neboť uskutečnění zámyslů těch převyšuje všechnu sílu lidskou. A hle! co nám hlásá dějepis světa? Obrovské toto podniknutí šťastně se podařilo, podařilo se tím způsobem, jak Pán J. byl předpověděl! podařilo se těmi prostředky, které on naznačil; stalo se rychle téměř v okamžení, a tudíž jenom božskou mocí.

Co Gamaliel, obezřetný, moudrý a spanilomyslný zákonník a farisej ohledem na rozšíření víry křesťanské před 1900 léty ve shromáždění vysoké rady Jerusalemské pravil, potvrdilo se dokonale: „Je-li“, řekl on, „podniknutí apoštolů pouhé dílo lidské, rozpadne se samo; je-li pak naopak dílo Boží, nebude Vám možno potlačit je.“ (Sk. 5, 36). A hle! zkušenost všech století ukazuje nad všelikou pochybnost, že nemohla víru Kristovu potlačit nižádná moc, že tudíž jest dílo Boží! — S jakou vzteklostí vystupovali skoro v každém století ďáblem posedlí kacířové proti pravému křesťanství, kteří podporováni jsouce pánovníky tohoto světa své zkažené učení, nezakroceným žádostem lidským vítané, všemožnou schytralostí a umělostí na zříceninách křesťanstva postaviti chtěli. Tu Ariani, tu Nestoriani, tu Protestanti, tu nevěrci a neznabozi francouzští, tu pokřtění pohaní němečtí — a co pořídili? Navzdor jich úsilným snahám stojí a státi bude víra křesťanská a svatá církev jako dům Boží, na skále vystavený, na který marně útokem se ženou zaslepení nepřátelé. Nejmnocnější říše a mocnosti pominuly, a jako šat sestaraly; křesťanstvo však pořád trvá v kráse a pevnosti vždy nové a nezměněné. Ó zajisté rozšíření víry křesťanské sám Hospodin učinil, a zázračno jest to v očích našich. Ano jen všemocností Boží vyrůstí mohl ze zrna hořčičného světosahlý strom naší svaté církve.

Ó radujmež se z toho, že tento oblažující strom víry Kristovy rozestřel ratolesti své nad naší milou vlastí, radujmež se, že i my v té samospasitelné církvi se nalézáme, že i my jako ptáci nebesí na ratolestech stromu učení Kristova by-

dlíme. Však nebudmež jako draví jestřábi a ostříži, zlými řečmi a zlým příkladem nevinné duše kazíce a svádíce, sice bychom nebyli hodni stínu krásného stromu svaté církve. A proto ať nejsou ve stínu tom divoké kachny, t. j. nestřídmi milovníci jídla a pití! Ať zde nejsou loupeživé straky a havrani, kteříž se statků svých bližních hříšně dotýkají, a jmění své nespravedlivým způsobem rozmnožují. Ať zde nejsou divoké hasy, jimžto se podobají nezvedení mladíci a mladice, kteří svou radost hledají v tom, když mohou ve velkém hejnu křiky a nezbednosti ohavné páchat. Ať zde nejsou volavky a bukáči a jiní vodní ptáci, kteří se nejraději v bažinách a močálech chlíplosti kochají. Ti všichni by nebyli hodni, hověti sobě ve stínu stromu Kristova. Ale křesťané milí! budmež jako slavici na tomto svatém stromu, líbeznými zpěvy chválice Boha a Pána svého, toužebnou láskou po něm toužíce, a ve skrytu ale vroucně jemu sloužíce. Tak jako slaviček útluu větvičku pevnými nožkami objímá a potom bezpečně stojí, jakkoliv silný vítr stromem otrásá; tak i my v pevné poslušnosti držíme se příkazů Božích, a bezpečně si budem hověti v samospasitelném stínu církve Kristovy, až nám konečně a jistotně popráno bude, s ratolesti tohoto stromu se vyšínouti k úplnému světlu božské pravdy v nebesích. Amen.

Jeho Milosti nejdůstojnějšímu Pánu
panu světicímu biskupu

Msgru Ferdinandu Kalousovi

k připamatnému dni Jeho konsekrace ve Staré
Boleslavi dne 25. října 1891.

Omnes gentes plaudite manibus, jubilate Deo in voce exaltationis... Ps. 46, 1.

V Matky Boží slavném sídlu
velký děj se koná dnes —
vroucí láska všeho lidu
Tobě, Pane, pje v ples

K zdaru církve, slávě Svojí —
biskupa nám Bůh seslal . . .
přízně Svě klas ladně zkvětý
Tobě, Otče, v podar dal . . .

Proto spěch ten v hláhol zvonů
k věžím lásky Matky chvat:
kněz i laik kde v stínu sloupů
cítí, že má Tebe rád

Křesťan davy věrných duší,
— kterým ráčíš prospívat —
vděkem znáty dobře tuší,
Koho Pán chce pomazat . . .

V kruhu knížat církve Páně
v dýmu proseb zničení:
vykonán aj převelebně
svatý úkon svěcení —

Dej si líbat Svoje ruce,
Pane jasný, svěcené:
třímajíc aj skvělé věnce
palmy církve vítězné . . .

Žehnej světů Pán Ti, Kníže,
žehnej práci Tvé i dál . . .
svatý hymnus z úst Tvých výše
slyš k cti Máti nebes Král . . !

Veď nás, Vůdče, k církvi cíli —
mocnou Petra silou lví . . .
věrné dítky každou chvíli
stojí pod Tvou korouhví . . . !

Zásluh vavřín Tvého čela
— Miláčka — Pán odmění:
sbory světců z ruk anděla
nebes květy ovíjí V. H.

Chrám Matky Boží v Blatné.

Náčrt historicko-místopisný. Napsal J. P. Hille,
farář v Kádově.

(Pokrač.)

4. Když r. 1680 na základě císařských patentů ucházeli se Blatenští u císaře Leopolda o potvrzení městských privilegií, potřebovali k žádosti oné také vysvědčení místního děkana. Toho času byl zde děkanem a vikářem Matěj Pechenius, rodem ze Sedlčan. Děkan ten byl měšťanům za války třicetileté velice schudlým mnoho nakloněn. Sám zakládal je penězi z vlastního měšce, aby o potvrzení žádati mohli a později i taxu za ně zaplatil. Prosbě jejich ochotně vyhověl a dal jim vysvědčení, na které mohli býti a to vším právem hrdi.

Památne ono vysvědčení zní:

„Já nížepsaný známo činím předně před Bohem a všemi obzvláště, kdež toho potřeba jest, že jsem od opatrných purkmistra, rady a celé obce města Blatné náležitě a uctivě žádán, abych také mé zdání dal, co o nadání milostí duchovních od J. M. sv. římské církve cardinalium 12 s potvrzením p. p. arcibiskupův pražských anebo jich administrátorů chrámu Páně Panny Marie Matky Boží v témž městě Blatné pro jejich stálé ve víře pravé sv. římské katolické setrvání a pobožnosti k tomuž velebnému chrámu Páně pod collaturou až posavád J. M. p. Františka Ignatia sv. říše římské hraběte z Rozdražova, pána na Blatné smejšleti měl? — V pravdě nic jinšího řeci, vyznati nemohu než to co nejsvětější Řehoř papež toho jména patnáctý o věrných katolických v Čechách: „facti estis forma omnibus in universa Bohemia, ita ut velut fulgentium quondam splendidissimum omnibus verae religionis amantibus praeluceatis.“ Nebo co jest pohnulo slavné a pobožné paměti vysoce urozeného pp. Lva nejv. purkrabí v království Českém, pána na Blatné a Budyni, vrchnost vaši, než vaše horlivost k svatosvaté svátosti oltářní, když od dvanácti shromážděných v Budě sv. římské církve kardinálů vyžádal, aby mše sv. jeden každý čtvrtek zpívaná s udělením odpustků, po té mši slavnou processí, mimo to na všechny slavnosti Rodičky Boží, sv. mučedníků a sv. mučednic hojně odpustky jest vyžádal, tak jakž bulla 23. Maje A. 1497, Budae 15 Septemb. 1501. a Budae 18 Mart. 1515. uří a ta pobožnost až do dnešního dne s velikým užtkem duchovním a potěšením se zachovává. Posloupně správci duchovními katolickými od velebné arcibiskupské konsistoře pražské se honositi můžete, tak že když od okolních sousedů a odpadlců od pravé víry vysmívání jsouce, o vás to praveno bylo s čím Duch sv. se honosí: „aquae multae non potuerunt extinguere charitatem“ skrz vodu vyrozumívá se haeresis t. j. kacířství. Vy pak ale jak od starých zprávu jsem vzal, v ten ohavnej čas nejinak než jako skála nějaká vůkol mořem kacířstva obklíčeni, jste pevně, nezměnitelně nešanujíce vlastních životů, zboží, manželek a dítek pro chrám Páně a víru srdnatě jste hájili, neb ten velebný náš chrám byl jest jako nějaký dýchánek mezi hady a jak dýchánek proti hadu válčí jsouc mezi hady učiněný, tak vy mezi

jedovatým kacířstvem stojíce jedu kacířskému jste odpírali. Z té tedy příčiny vás těmi slovy Josefa onoho historika „praecipua sit tua spes civitas Blatna in Dei, addo ego. Matris ejus Sanctissimae auxilium, qui pro recto et honesto certantes adjuvare solet. Toliko připomínám, ahyste předchůdci vašich v horlivosti u víře katolické, stálostí pro příklad potomků vašich nezměnitelně a pevně stáli. Což že tak a nejináče jest, toho všeho i s přitíštěním sekritu a podpisu jména ruky své vlastní dotvrzuji.

Čemuž jest datum v městě Blatné na děkanství 18. měsíce června léta Božího 1680.

Mat. Pechenius kanovník boleslavský, děkan Blatenský.³⁶⁾

Hrabě František z Rozdražova, poslední rodu svého, odkázal v závěti své dne 20. května vyhotovené, mezi jinými též „k sv. Trojici na mše sv. 100 zl., do větší latinské kongregace blah. P. Marie 150 zl., p. páterům kapucínům kláštera sušického žita 50 strychů a j.“ — Mrtvé tělo jeho bylo dle přání jeho pochováno v rodinné hrobce, v níž byl místní děkan povinen čísti každou středu mši sv. za celý rod Rozdražovský, každý pátek u oltáře sv. kříže za Františka hr. z Rozdražova a každou sobotu u oltáře P. Marie za Václava hr. z Rozdražova.

Děkan Pechenius zemřel r. 1695 a byl (prý) pochován na své přání v kobce chrámové. Hrob jeho označen kamenem, na němž vytesán byl kalich. —

Nástupcové jeho byli:

5. *Jáchim Václav Krump* (1696—1709.), kterýž měl sporsporkmistrem Blatenským ohledně prodeje děkanského piva³⁷⁾

6. *Ludvik Josef Blovský* (1710—1720). V jeho době byla budova děkanská „nově z kamene nákladem záduší vystavena.“ Počet duší 1713 na celé osadě obnášel r. 1510 obyv. Duchovní správu obstarával děkan s kaplanem, „který nebyl fundírovaný, ale z libosti děkana se ohoval.“³⁸⁾ Dne 3. července 1720 uzavřena byla přátelská smlouva mezi arcibiskupem pražským Ferdinandem hrabětem z Kuenburga a Josefem říš. hrabětem Sereniy de Kis-Seren t. č. pánem na Blatné, o podací právo při kostele Blatenském. Ustanoveno, aby právo to bylo

společné a arcibiskup s majitelem panství Blatenského u vykonávání jeho se střídal. Právo to postoupil Kard. Bedřich ze Švarcenberka r. 1849 bisk. ordinariátu Budějovickému.³⁹⁾

7. Za děkana *Františka Xav. Vlasy* (1720—1740.) dal jmenovaný hrabě Sereniy pro okrasu města postaviti na náměstí pěknou statui P. Marie (r. 1720.), na to pak v letech 1722—23 dal vystavěti přívchodu z náměstí na hřbitov při děkanském kostele novou věž. Při vytahování velkého zvonu poraněn byl Tomáš Ráž.⁴⁰⁾

R. 1736. přenesena byla socha bolestné P. Marie z vrchu „křesovce“ u Pačelic do kostela Blatenského. Socha ta stávala původně v nepatrné kapličce pod oním vrchem při cestě do Skivretic. Lid okolní i sám hrabě s manželkou svou měl ji ve veliké vážnosti. I sebrána byla již také značná částka peněz z dobrovolných příspěvků k vystavění zde nové kaple. Poněvadž však udály se zde mnohé nepřístojnosti, byla socha ta z rozkazu pražské arcib. konsistoře nejprve přenesena na křesovec do tamního kostelíka, odtud pak ve vší tichosti do Blatné. Avšak lid i na dále bral sobě útočiště k oné soše P. Marii a mnozí nemocní uzdravivše se, věnovali na památku kostelu mnohé věci a ozdoby ze stříbra, votivní tabulky, sošky, a j.⁴¹⁾

8. Za děkana *Václava Šedivýho* (1740—1749) zesnul Josef hrabě Sereniy, JMC. komoří a tajný rada, odkázav veškeré panství manželce své Marii Alžbětě rozené hraběnce z Valdšteina a synu svému Milostovi. Pochován byl v děkanském kostele Blatenském v hrobce pod hlavním oltářem.

9. Nástupcem byl *František Tvrdý* (1749—1756), rodák zdejší. R. 1756 povolán byl do Prahy, kde stal se kanovníkem u sv. Víta, r. 1776 světícím biskupem s titulem biskupa Hypponského. Zachvácen byl náhlou smrtí dne 22. března r. 1779. v povolání svém v chrámu sv. Jakuba v Praze. Kostelu Blatenskému věnoval r. 1777 skvostný stříbrný reliquiář v červeném pouzdře s částečkou ostatku sv. Jana Nepom.⁴²⁾

10. Po něm tu byl děkanem *Hynek*

³⁹⁾ Trajer, Beschreibung der Diöcese Budweis p. 470—472.

⁴⁰⁾ Piečův Pamětní protokol 68.

⁴¹⁾ Archiv děkanský.

⁴²⁾ Inventář kostela r. 1808, Piečův: Pamětní protokol, Borový, dějiny diecése Pražské str. 397.

³⁶⁾ Piečův Pamětní protokol 42 sq.

³⁷⁾ Archiv města Blatné.

³⁸⁾ Inventář kostela Blatenského 221,713.

z *Blankenfeldu* (1756—1773.) a spolu vikářem.

Velikou dobrotitelkou chrámu Páně Blatenského byla zbožná paní Marie Alžběta hraběnka Serenyová, rozená hraběnka z Valdšteina († 3. dubna r. 1787.)

Zřídila v děkanském kostele krásný hlavní oltář ke cti Matky Boží na nebe vzaté, oltář Rodičky Boží bolestné uprostřed kostela, osm pobočních oltářů a sice v lodi: oltář růženeckého bratrstva, sv. Barbory, sv. patronů zemských, sv. Jana Křtitele, sv. Anny, sv. Jana Nep., sv. Valburgy a na kruchtě sv. Jeronyma.

Z kostelního stříbra dala udělati dle nového způsobu lampy, svícny, ku kterémužto účelu sama ještě ze svého jmění hojně stříbra přidala.

Z věcí těch jmenujeme zvláště:

6 velkých svícenů stříbrných, váhy 167 mark, 10 lotů, v ceně 2325 zl. 52. kr.; 4 prostřední svícny, váhy 55 m. 3 l. v ceně 1192 zl. 3 kr.; 2 malé svícny, váhy 8 m. v ceně 172 zl. 45 kr.; 2 malé ohnuté svícny k tabernakulu, váhy 4 m. v ceně 100 zl.: Velká lampa vážila 63 m. 2 l. v ceně 1362 zl. 49 kr.; Pacifikál váhy 3 m. 2 l. v ceně 68 zl. 10 kr.; Stříbrná kaditelnice i sločkou, vážila 4 m. 7 l. a stála i s pozlacením 99 zl. 54 kr.; Purificatorium, vážilo 1 m. 2 l. a stálo 27 zl.; Missál 6 m. 7 l. stál 139 zl. 33 kr.; Pak ještě 2 koruny Matky Boží a Ježíška na velkém oltáři vážily 4 m. 12 l. a stály 115 zl. 7 kr. 3 d.; 3 koruny růženecké statue vážily 5 m. 13 l. a stály 328 zl. 7 kr. 3 d.; Koruna bol. P. Marie vážila 4 m; 7 l. a stála 142 zl. — Nejkrásnější ale ozdobou chrámu Blatenského byla zajisté velká stříbrná a pozlacená monstrance⁴³⁾, kterou též ona štedrá hraběnka pro zdejší kostel udělati dala. Má zlatý melchisedech s drahými kameny a perlami. Vzácné kameny, jimiž křížek posázený jest, pocházely z odznaku hraběte Serenyiho, a sice z řádu španělského de la Spada. Na noze nádherně tepané a na trojuhelníku sestrojené sedí andělé, v medailonkách pak mezi nimi umístněných spatřují se reliefsy sv. Václava, sv. Vojtěcha a sv. Jana Nep. Vrchní část ostensoria, ověšeného perlovými hroznými a klasy, vykládaného almandíny i křišťály, okrášlena jest plastickou skupeninou Panny Marie

⁴³⁾ Monstrance ta nacházela se letošního roku na všeob. zemské výstavě v Praze, v budově retrospektivní, v skříni XLII. č. 54.

s Ježíškem podávajícím sv. Dominiku růženec, svrchu pak trůní Bůh Otec. Monstranci zakončuje kříž drahokamy posázený. Cena monstrance páčila se nepočítaje v to cenu kamenů a perel tehdy na 991 zl. 12 kr.; mimo to ještě pořídila malou monstranci, 12 kalichů, 4 svícny pro oltář P. Marie Bolestné, dvojce stříbrné konvičky, pacifikál v způsobě malé monstrance, stříbrný kříž. Stříbrný reliquiár s ostatky sv. Alžběty a jiný menší s ostatky sv. Jana darovala hraběnka kostelu r. 1752. Rovněž věnovala kostelu mešní roucha se vším příslušenstvím, pak damaškové opony 151¹/₂ lokte dlouhé 20 loket portů, hedvábí a plátno k tomu potřebné což stálo 255 zl. 42 kr.⁴⁴⁾

Za tyto vzácné skutky obětavosti udělil papež Benedikt XIV. již dne 25 listopadu 1747. plnomocné odpustky, kdykoliv kněz ať světský ať řeholní čísti bude mši sv. u hlavního oltáře za duši jmenované hraběnky, kdyžby v Pánu zesnula. —

R. 1764 dala vystavěti bránu k sakristii ze hřbitova, jakož i ambit, aby tam v čas velkého návalu kajcníků sv. zpověď slyšána býti mohla.

By pak v Blatné stále jeden kněz výpomocný býti mohl, založila r. 1746, dne 1. září místo pro fundacího kaplana, věnovavši k tomu účelu kapitál 5000 zl. (Pokračování.)

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Propuštění asistentů.

Asistenti Portugalska a Španělska byli propuštěni dostavše výslužné dne 26. září r. 1775.

Asistenti Italie, Německa a Polska dostali každý výslužné 200 skudů a propuštěni dne 9. února r. 1766. Asistent Italie zemřel r. 1777., asistent Polska r. 1781. v 86. roce věku svého.

⁴⁴⁾ Inventář kostela z r. 1808.

Proces jesuity Luisa Gaultiera.

Dopis na kurfiřta mohuřského nebyl psán ani od P. le Forestiera ani od nějakeho Francouze, jak dokázal P. le Forestier, a proto ušetřeni francouzští jesuité meškající v Římě žalařování a výslechů. Komise obrátila se na mladého, neapolského jesuitu, jenž měl francouzské jméno Gaultier. Andreetti odebral se tudíž do profesního domu a ptal se ho, je-li theologem, je-li Francouzem, píše-li rád v této řeči, dopisuje-li do Německa?

Gaultier odpověděl, že se nikterak nevydává za velkého theologa; že otec jeho Francouzem a že sám rozumí francouzské řeči, ale že v ní neumí psáti; s Německem prý nemá žádné spojení. Musil psáti a pak Andreetti vyňal dopis do Mohuče a srovnával oba rukopisy, a seznal, že si nejsou nikterak podobny. Gaultier domníval se (alespoň se tak povídá), že list ten psal mladý jakýs jesuita: Andreas Corletti. Soudcové skončili vyšetřování, ale poručili co nejprísněji Gaultierovi, mlčet o všem, co se tuto událo.

Corletti, jenž chtěl již před třemi týdny, t. j. od toho času, co byl P. la Forestier uvězněn, odejít z Říma, prodal již všechny věci a odešel na to v noci. Ale zvěděli o tom pozdě, totiž ráno ve středu, poněvadž Corletti byl řádným professorem v římské koleji a den před tím bylo prázdno.

Z toho nastal velký poplach v městě, kam se asi poděl z římské koleje professor Andreas Corletti.

Zatím zavedeno v Římě nejprísnější vyšetřování. Poněvadž byl vychovatelem mladých pánů vévodkyně Lanté, zástup drábů přepadl jednou na večer její palác a proběhli všechny světnice. Andreetti prohlídal všechno. Všude ozýval se křik žen a dětí, a klení sluhů. Corletti ujížděl zatím po poště pryč. Andreetti se však domníval, že se schoval v paláci, a za trest zavřena po dvou dnech vévodkyně do kláštera, dcera její do jiného, a syn její k benediktinům. Nebyli by mohli s nimi prísněji naložiti, kdyby byli u nich našli Corlettiho. Ale útěk tohoto dotkl se Klementa mnohem citelněji než dopis na kurfiřta mohuřského. Chytrý Ganganelli ošálen od mladého jesuity! Lidé se tomu po taji smáli, ale byli všeobecně rozhořčeni nad způsobem, jakým se choval Ganganelli k římské šlechtě.

Poněvadž Corletti nebyl v Římě, Gaultierovi bylo počítati celou zuřivost Klementa XIV. a putovati do andělského hradu. Tázán, neřekl-li nic Corletti-mu. Odpovídal vždy záporně! Zatím přišli k němu jednou u večer, dali mu kolem krku, na nohy a kolem pasu okovy a odvedli ho do hnusného pevného zámku St. Leo, na hranicích církevního státu. Uvrhli ho do vlhké, temné díry na tři léta. Tři léta by tam jistě nebyl vydržel, neboť již po roce byv propuštěn byl skorem napolo shnilý. Vše to nařídil Klement sám pro útěk Corletti-ův a ze strachu, že mu to udělá také Gaultier, nařídil, aby ho svázali velmi pevně. Komise ho pokutovala tímto trestem, předstírajíc, že je křivopřísežníkem, což prý mohou dosvědčiti tři svědkové.

Dejme tomu, že jest to pravda: není-liž tento trest neskonale větším než přestupek? Nejvýš ho mohli podezřívati z toho, že prý Gaultier v den výslechu jda kolem Corletti-ho, jenž se zdál velmi nepokojným a na Gaultiera strnule hleděl k němu pravil: „Vzduch tohoto místa vám nesvědčí.“ Toť jen podezřením, neboť jistoty nikterak nestává. Ale to postaveno na jisto, že nebyl z útěku Corletti-ho Gaultier v ničem usvědčen, neboť měl Corletti vše prodáno již 3 týdny před Gaultierovým výslechem, jenž útěk jeho urychlil. Dotčení tři svědkové nebyli nikdy jmenováni aniž Gaultierovi představeni. Gaultier stále popíral, že ku Corletti-mu něco mluvil. V noci dne 6. září r. 1774. odveden z Říma a přibyl po strastné cestě sedmidenní do pevnosti S. Leo. Hned uvržen do ohavné díry 5 stop pod zemí. Světlo vnikalo do ní děrou širokou jednu stopu a zadělanou trojí mříží. Stěny byly tak vlhké, že na nich byly krůpěje vody; všude byla plíseň a vše tam hnilo, i šaty na těle. Zápach z uzavřeného vzduchu byl nesnesitelným. Všude hemžilo se plno krys, štírů a jiné havěti. Po dva měsíce byla strava prašpatná, takže Gaultier snažně žádal, aby mu bylo dovoleno podati žádost sv. kollegiu, poněvadž papež zemřel, a ukázati na nelidskost, jak s ním zacházejí. Ale druhý den mu oznámili, že došel právě dopis od vrchního pokladníka monsignora Pallotty, v němž tento oznamuje, že zesnulý papež nařídil, aby byl Gaultier zaopatřen vším, co bude potřebovati a nedostačí-li vyměřených 400 lir, aby žádali více. Od toho času byl oběd lepší. Ale punčoch, košil nebo šatů nemohl nikterak dostati. Nikdy

nesměl obcovati mši sv., nebo přistoupiti k stolu Páně, leč per modum Viatici, což se stávalo často, poněvadž upadal často do takových mdlob pro vlhký, otrávený vzduch, ježž do sebe dýchal, že se domnívali, že již zemře. Nedali mu jiného, zdravotního žaláře, ba nedovolili mu ani vyjít si trochu na čerstvý vzduch. Konečně žádal, aby mu ukázali písemný rozkaz, ježž poslal komisař vojenství monsignore Gregorio Salviati guvernér: „posílám tuto do pevnosti p. opata Ludvíka Gaultiera. Uvězňte ho a nedopustíte, aby s někým obcoval. Opatřte ho vším, čeho bude potřebovati dle návodů, jichž se vám dostane.“ V návodech těch nebylo ovšem ani zmínky o surovostech, ježž tajně nařídila komise.

NB. Ze všech jesuitů, kteří byli uvězněni, byl Gaultier jediným, jenž potrestán jen z podezření a tak hrozně; jak nevinnými byli tudíž ostatní jesuité, na nichž nebylo ani stínu podezření z nějakého zločinu, poněvadž nebyli vůbec ani potrestáni?

Ostatně není známo, kdo psal dopis kurfiřtu mohučskému. Někteří se domnívali, že původcem jeho není ani žádný jesuita, ani který ze zajatých, a Corletti, jenž ho opsal, zachránil se v čas útekem. Ale co chtěl žadatel na kurfiřtovi? vždyť věděl velmi dobře, že tento jesuitů nenávidí!

Vévodkyně Lante, jež odvezena do ženského kláštera v Campo Marzo, nebyla vyslýchána, neboť prohlásila hned na večer, kdy palác její přepaden, že Corletti není v jejím paláci. Corletti zvěděl o poplachu, ježž způsobil útek jediného člověka, psal z Berlína kardinálu Zeladovi, že nemají podílu na útěku jeho ani vévodkyně Lante ani Gaultier; P. le Forestier dopis ten ani nesestavil ani nenapsal, a on (Corletti) že ho jen opsal. A přece dal Ganganelli zavřítí vévodkyni do kláštera*), P. le Forestiera uvřít do žaláře a Gaultiera pod zemi, ač všechny nevinné. Co by se bylo stalo Corletti-mu?

*) Ganganelli si již nevzpomněl, čím byl dříve, a nakládal s nejurozenějšími římskými rodinami velmi hrubě. Kdyby se byl dožil 4. října, byl by uvrhl vévodkyni Lante, kněnu Ruspoli, Chigi a několik kardinálů do andělského hradu, a římské jesuity vypověděl do území Ravenny. Alfonsi již napsal a podepsal dotýčný dekret. Tak se hovořilo po celém Římě.

Příběhy zajatců, ježž byli pro proroctví Bernardiioy Renzi na rozkaz Klementa XIV. zajati, ale za Pia VI. propuštěni.

Ve Valentaně, místě to v biskupství Montefiascone, žila zbožná dívka selská, Bernardina Renzi, ježž se zove též, ale mylně, Rensi nebo Perronchini. Bylo jí asi 40 let, neuměla čísti ani psát, až se tomu naučila v Montefiascone u jeptišek kamž byla zavřena na rozkaz Klementa XIV. Nechtěla si ničeho vydělati pověstí o své zbožnosti, živila sebe a starou tetu selskou prací. Znala písmo sv. skoro doslovně, a považována všude za osobu nevinnou a zbožnou. Zpovědníkem jejím byl Josef Azzaloni, arcikněz ve Valentanu, jenž byl hodným knězem, ale ne příliš učeným, jenž si pilně zaznamenával, co mu říkala, a někdy tomu ani sám nerozuměl; proto poslal již před 8 lety všechny tyto zápisky z vlastního popudu a z rozumné nedůvěry k sobě samému inquisici, aby je prohlédla.

Ale dostal je zpět bez censury a nařízeno mu, aby byl i příště duchovním rádcem a vůdcem dotýčné osoby. Uhtěje se postarati o další radu, obrátil se na několik sicílských jesuitů, kteří meškali v tomto městě vyhnání byvše ze Sicílie, zvláště na P. Antonia Maria Coltrara, bývalého to ředitele noviciátu na Sicílii a jmenovitě na P. Horatia Steffanuociho, jenž učil přes 20 let požívaje veliké slávy církevnímu právu v německo-uherské koleji. Od těchto obdržel několik dní před zrušením Tovaryšstva zpět spisy jim zasláné, ježž zajímaly v dobu zajetí až 48 sexternů.

NB. V době zrušení Tovaryšstva mluvilo se v Římě tajně o blízké smrti papeže Klementa XIV. a P. Antonius Venizza z římské koleje pravil již na počátku r. 1774., že papež brzy zemře a nebude viděn u sv. Petra. Slyšel to buď od P. Steffanuociho nebo Coltrara nebo Azzaloniho, nebo snad sám četl dotčené zápisky.

NB. Když byl za Klementa XIV. nejvyšším hofmistrem v církevním státu markýz Massimi, bylo velmi mnoho dopisů psaných od jesuitů nebo na ně adresovaných otvíráno, přečteno, opět zavřeno a odesláno dotčeným adresátům, aby se dostali, jak předstírali, na pravé záměry jesuitů. Odhalena velká korespondence mezi P. Azzalonim, arciknězem z Valentana, P. Coltrarem, jenž bydlel v Orviettu, a P.

Antonínem Venizzou, jenž byl v Římě. Přišli na množství proroctví, jichž původkyní byla Bernardina Renzi z Valentana, a jež se týkala nejvíce smrti papežovy v září. P. Venizza nebo přátelé jeho nebyli s dostatek obezřetnými hovořice o těchto novinkách. Lidé rozumní si málo všímali takových proroctví. Celá záležitost donesena i Klementovi, jenž rozkázal, aby všichni čtyři, kteří v záležitost tu byli zapleteni, v tonž hodinu byli zajati; ve Valentanu arcikněz Josef Azzaloni a Bernardina Renzi, v Orviettu P. Anton Maria Coltraro, a v Římě P. Anton Venizza.

(Pokračování.)

B a k a l á ř.

Cyklus obrázků. Napsal *Bohumil Brodský.*

(Dokončení.)

Paní Eva rázem zvažněla a líce její pobledly.

„Vidíš, pravila jsem ti, abys se mnou nemluvil, že budeš mítí za to boj s bratřími. Nebude déle působiti ti obtíže.“

Chtěla se vzdáliti.

„Počkej, paní Evo, špatně jsi slova má si vyložila. Nepoddám se jím, kdyby mne to stálo nevím co. Pověděl jsem jim to již. Chci se tě však otázati, zda-li bys i ty dovedla se svým souvěrcům k vůli mně také tak postaviti, kdyby tebe kárali pro rozmluvu se mnou.“

„Já, Jeronýme? Buď jist, že ano.“

„A což paní Evo, kdybych chtěl před tebe předstoupiti a říci, že toužím po tom, abys byla mojí chotí, dovedla bys toho, abys svolila, abys svých se nebála?“

Nastalo mlčení mezi oběma. Cítili oba, že bylo udeřeno na tajnou strunu srdcí jejich. Nebyli si cizími, byli si blízcí, velmi blízcí, ale tu vedralo se mezi ně cosi, co je daleko od sebe oddělilo — víra. Paní Eva smutně sklonila hlavu.

„Mistře Jeronýme, nezapírám, že bych se nebránila, majíc jíti za tebe. Ale víry své se nevzdám.“

Hlas její se chvěl bolestí, ale byl pevný.

„Tedy mne od sebe odpuzuješ, chceš, abych nyní, kdy jsem celým srdcem k tobě přilnul, vyrval vše a pošlapal. To jsi si

se mnou zle zahrála, paní Evo, tuze zle a bezcitně.“

Pohleděla na něho prosebně.

„Nemohu jinak, věř. Abys však neřekl, že jsem skutečně bezcitnou, jednu podmínku ti dávám. Navštív našeho plebána Daniela a s tím o sporných člancích yíry naší rozmlouvej. Dávám ti celý týden času na to. Jestli tebe plebán Daniel nepřesvědčí, že naše víra není takovou, jak vy si myslíte, jestli pak mně však řekne, je tvoje víra nesměruje proti mé, pak přijď a já ti ráda jako katolička ruky podám. Jinak však nemohu, nesmím.“

Bakalář Jeroným se chvíli zamyslel.

„Nuže dobře. Půjdu k plebánovi k vůli tobě, chci učiniti co si přeješ, ačkoliv předpovídám, že to bude marné, že mne nepřesvědčí. Hrozně jsem se ze svého sna probudil a nevím, jak den, který mi nastává, dopadne.“

Nepromluvíli již ničeho a rozešli se pouhým pozdravem, oba stísněni, oba zamklí. Mohl ten dnešní den jim přinésti mnoho dobrého a zatím jim jen staré slastné myšlenky rozervat. Zvláště Jeroným byl všecek nešťastný a dlouho bojoval sám sebou, má-li k vůli ženě zapomínati snad víry své. Než dal slovo své a to chtěl dodržeti.

Divil se každý, kdo viděl, kterak bratrský kazatel a praeceptor se druhého dne bral k plebanii, ještě více divili se, když dlouhou dobu tam dlel a vyšeď konečně s hlavou sklopenou domů se ubíral. Nemluvil se žádným, ale vstoupiv do jizbice učené traktáty rozevřel a v nich dlouho do noci četl. Následujícího dne opět k plebanii zamířil i dne třetího a čtvrtého. Doneslo se to bratřím a ti nevěděli, kterak si toho vyložití. Chce snad plebána Daniele přemluvíti? Těžko asi. Věděli, že jest na svou víru příliš přísný a učeností vyniká. Tázati však bakaláře neodvážil se nikdo, měliť v čerstvé paměti, kterak konšelu Zemanovi odpověděl. I katolíci divili se, proč bratrský kazatel s plebánem jejich tak dlouho bývá pohromadě a konšel Kohout sám tuto novinu domů přinesl. Evička po té zprávě stala se ještě zamklejší a chodila jako duch, jsouc si nepodobna. Rodiče tušili, proč asi, protože již po několik dní do zahrady ani nevkrčila, ačkoliv tam dříve neustále dlela.

Než v neděli mělo celé městečko dojiti upokojení ve své nejistotě. Po kázání ohlašoval plebán, že k církvi se vrací ka-

kalář svobodného umění Jeroným Ceruleus, praeceptor školy bratrské a on sám hned na to, vyjda ze sakristie před oltářem odříkal se bludů svých. Byl to okamžik plný velebností a mnohé oko zaslzelo radostí. Mezi bratry působila zpráva ta jak rána hromová. Nechtěli tomu věřiti, myslíce, že snad římsťi chtějí je tím podrážditi. Ale hned po službách Božích dostali starší list od Jeronýma samého, v němž jim oznamoval, že po vroucích modlitbách, mnohých disputacích s plebanem Danielem a přemýšlení svém uznal viru katolickou býti pravou církví Kristovou. Horlivější vypukali v kletby proti Jeronýmovi, vlažnější přemítali, nebylo-li by dobře následovati příkladu učeného bakaláře.

Ten však nedbaje ničeho, maje po strastiplných dnech oněch, v němž jeho přesvědčení a mysl zápasily se starými upomínkami, bral se hned z kostela uprostřed davu k domu konšela Kohouta. Našel oba manžely v jizbě a paní Evu též. Privítali ho zaraženě, ale přivětivě a Evička se rděla a chvěla jak osykový list.

„Přicházím Vás žádati počestně a upřímně, abyste mi dovolili vzít si za manželku Vaši dceru,“ pravil pohnutým hlasem.

„Slyšeli jsme již, že jsi se odřekl oné víry. Ale zda-li pak jsi to učinil k vůli Evičce či z přesvědčení. Není totiž radno svěřovati dítě mužů, který dovede svou víru svlékati pro tvář ženskou.“

„Konšeli, Bůh mi svědkem, že budu děkovat nebi za ten okamžik, kdy jsem svolil k přání paní Evy a dal se do disputace o římské víře. Našel jsem v ní to, co mi v duši scházelo.“

„Jest-li jest to takové, nuže děj se vůle Páně.“

A rty Jeronýmovy a Evičky spojily se dlouhým vroucím políbením. —

Ještě se nevzpamatovali bratři z rány, kterou jim zasadil bakalář Jeroným, jehož mnozí následovali, když následovala druhá. Rod Malovců z Malovic, který jim školu zařídil, prodal náhle Zbraslavické zboží urozenému pánu Ondřeji rytíři Horňateckému z Dobročovic. Tušili hned co je potká, poněvadž ten byl horlivým „papežencem.“ Tušení jejich došlo vyplnění dekretem, kterým pan Ondřej školu bratrskou zrušil a ji v útulek měšťanům chudým přeměnil.

Jeroným, pozdější primas zbraslavický, dočkal se po boku své milované Ženy Evy, uprostřed kvetoucích dětí, jak zmizely

poslední stopy bratří z městečka a v modlitbách svých každodenně prosil, aby i druzí bratři vrátili se všichni v lůno své jediné matky.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho Eminenci nejdůst. Pán František de Paula, kardinal Schoenborn, kníže-arcibiskup pražský odjel v úterý 3. t. m. do Vídně, kdež bude říditi biskupské porady, jež počnou 5. t. m. a účastní se jednání panské sněmovny. Do Prahy vrátí se Jeho Eminence teprve 24. t. m.

Konsekpace biskupa. Ve starobylém kostele Rodičky Boží Panny Marie ve Staré Boleslavi vykonána byla v neděli 25. října t. roku způsobem slavnostním konsekrace nově jmenovaného světečního biskupa nejdp. Ferdinanda Jana Nep. Kalouse. O. 9. hod. hnul se z probostství slavný průvod do překrásné vyzdobeného chrámu Páně, před nímž tvořily domácí spolky špalir. V čele průvodu kráčeli alumnové kníž. arcibiskupského semináře se svými představenými, pak staroboleslavská kapitola s ndp. probostem Slavičkem, nejdp. biskupové dr. Em. Schöbl z Litoměřic a dr. Mart. Říha z Budějovic a Jeho Eminence nejdp. kardinál kníže-arcibiskup hrabě Schönborn. Kostel byl zbožným lidem přeplněn. Mezi vzácnými hosty byli i ndp. děkan kapitoly sv. Vítské, gen. vikář msgr. Ant. Hora, kanovník Dr. Václ. Frind, kníže-arcib. rada pan Zvěřina, professori české university pp. prof. dr. Ott a dr. Kryštůfek atd. Slavnostní konsekraci vykonal J. Em. nejdp. kardinál, spolkonsekratory byli jmenovaní nejdp. biskupové suffragani. Po skončené krásné slavnosti přijímal nově vysvěcený nejdp. biskup blahopřání.

— Volba generála a velmistra řádu křižovníků s červenou hvězdou konána ve středu 28. m. m. O 8. hodině ranní sloužil kommandér řádu a farář v Mostu vdp. Karel Černík mši sv. po níž odebrali se členové řádu do kapitolní síně a zvolen po prvním odevzdání hlasů 58 hlasy ze 66 k hlasování oprávněných vdp. Dr. Václav Horák, c. k. professor pastýřského bohosloví a první děkan české fakulty bohoslovecké v Praze. Nový generál Dr. Václav Horák narodil se v Chyňavě u Berouna 26. dubna 1845. Studie gymnasiální konal na c. k. akademickém gymnasiu v Praze, načež vstoupil do řádu křižovníckého a složil slavné sliby 4. října 1871 byl 14. července 1873 na kněze vysvěcen. Na to dosazen byl za kaplana k sv. Petru v Praze, kdež horlivě působil až do roku 1882,

kteréhožto roku vyvolil si jej jeho předchůdce za sekretáře, kterýžto úřad až do jeho smrti ku všeobecné spokojenosti zastávali. Roku 1882 byl povýšen na doktora bohosloví a r. 1887 jmenován byl mimořádným professorem pastýřského bohosloví na c. k. fakultě bohoslovecké v Praze, roku pak letošního jmenován řádným professorem tohoto předmětu na c. k. české fakultě bohoslovecké a zvolen za prvního děkana jejího. Dr. Václav Horák, jest první děkan české fakulty bohoslovecké a první český generál řádu křižovníckého s červenou hvězdou v Praze. Ad multos annos!

Z Uher. (Nový arcibiskup ostráhomský). Primasem království uherského a arcibiskupem ostráhomským jmenován opat sv. Martinův Klaus Vaszary. Týž narodil se 12. února 1832 v Keszthely jakožto syn chudého mistra kožešnického, který zemřel, když bylo nynějšímu knížeti primasovi pět let, zanechav mimo něj ještě 6 sirotků. Klaus studoval částečně v Keszthely a v Hoře sv. martině v Rábu, kde roku 1854 vstoupil do benediktinského kláštera. Odtud poslán jako profesor dějepisu a řeči latinské do Komárna a roku 1856 stal se převorem v Pápě, kdež se seznámil s pozdějším dlouholetým ředitelem katolického literárního spolku sv. Štěpána, s Tomášem Füssym, s nímž se dohodl o rozvrhu „Všeobecných dějin“ a s nímž r. 1857 založil uherského „Plutarcha.“ Z té doby pocházejí četné pedagogické, kritické a církevní články Klausovy, které v různých odborných časopisech byly uveřejněny. V letech šedesátých účastnil se Klaus také hnutí politického a snažil se cestou mírnou vymoci vlasti své obnovení ústavních práv; byl ohnivým a výmluvným řečníkem. Roku 1866 stal se profesorem dějepisu v Ostráhomě a roku 1869 ředitelem vyššího gymnasia v Rábu. Jako učitel snažil se ohnivým a vzletným přednesem budit v mládeži ducha vlasteneckého, nadšeného pro historická práva vlasti své. Arcikníže Josef skládal zkoušky z vyššího gymnasia před Vaszarym a odtud se datuje náklonnost arciknížecí rodiny k jeho osobě. Roku 1863 sepsal Vaszary v řeči maďarské „Světové dějiny“ a roku 1865 přepracoval „Dějiny Uher“ od Michala Horvatha pro střední školy. Jako ředitel gymnasia v Rábu byl rovněž velice literárně činným a roku 1884, slavě třicetileté jubileum své profesorské činnosti, byl vyznamenán rytířským řádem císaře Františka Josefa. Následujícího roku stal se arcipatem v Hoře sv. Martina. Jako takový zavedl vzornou hospodářskou správu na statečích kláštera a mohl takto velké sumy na všeobecné užitečné účely věnovati. Za 120.000 zl. vy-

stavěl gymnasiální budovu v Rábu, tolikéž věnoval na zvelebení lázní v Raleton-Füredu, za 60.000 zl. vystavěl ženský klášter a opatrovnu ve sv. Ivanu, v kterémžto opatství věnoval také velké sumy na pomaďaření obcí a škol chorvatských. Jest prý velice zbožný a v zastávání úřadu svého neohrožený.

Z Francie. Pozornost celé země obrací se nyní k staříckému arcibiskupu v městě jižní Francie Aixu msgru Gonthe-Soulardovi, kterého vláda dala v obžalobu pro list, kterým se ohradil proti neoprávněnému nařízení vládnímu v záležitosti pontí do Říma. Hlavně obrací se obžaloba proti jeho výroku, „že vladařové nyní (Italie a Francie) nepropasou žádné příležitosti, aby náboženství osočovali a tupili. Mír jest na jazyku, ale zášť a pronásledování v činech, proto že vládne a poroučí svobodné zednářstvo, nejstarší to dcera ďáblov.“ Všecky listy konservativní a též mírnější republikánské stojí na straně arcibiskupa. Jen tisk radikální má radost z obžaloby. Všeobecně se očekává, že vrchní soud uzná arcibiskupa nevinným. V sněmovně očekávají se velké bouře, a radikálové budou naléhati opět o zrušení vyslanectva u sv. Otce a o odepření všech příspěvků církvi a duchovenstvu. Ten dobrý následek má nyní boj, že otevřel i těm katolíkům oči, kteří doufali ve smír s republikou. Nyní poznávají, že republika jest nepřítelkyní katolictva za každou cenu, a to katolíky všech barev opět sjednotilo. Vládu jaksi zarazil list sv. Otce, kterým arcibiskupa vyzývá k boji za práva a svobodu církve. Druzí biskupové vyslovují souhlas s jeho protestem. Tak nyní nastane snad vládě povinnost, aby zavřela všecky biskupy. Církev trpící a pronásledovaná posud aspoň vždy vítězila. Dodati sluší, že právě arcibiskup Gonthe byl miláčkem vlády. Když miláčkovi tak se děje, což teprv druhí?

Z Italie. Vláda se obávala, že sv. Otec vydá list k vládám a bude si stěžovati na jednání vlády u příležitosti pouti Francouzů. Jak nyní oznámeno, nevdá se list, ale sv. Otec učiní ústní prohlášení v té záležitosti při zasedání budoucím konsistoře.

— Sv. Otec vydal prý nařízení o volbě svého nástupce. Kdyby nějaký neoprávněný vliv děl se na kardinály, mohou tito většinou hlasů se rozhodnouti, aby se volba vykonala jinde mimo hranice italské.

Literární oznamovatel.

— „*Řeči o modlitbě.*“ Svazek druhý. O modlitbě Páně. První tři prosby. Napsal Vojtěch Šrámek, farář ve Volešci. S úchvalou nejdůst. kníž. arcib. Ordinariatu v Praze a v Budějovicích. V Praze 1891. Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc). Cena 1 zl. 40 kr.

— „*Velký Mariánský kalendář*“ pro lid katolický na přestupný rok 1892. Vydavatel a redaktor Adolf Rodler, komoří Jeho Sv. papeže Lva XIII., bisk. notář, ředitel kněžského semináře v Budějovicích. J. Steinbrennera knihkupectví nakladatelské a umělecká knihtiskárna ve Vimperku. Ač všechny ročníky tohoto oblíbeného kalendáře se nám zamlouvaly a vřele vždycky jsme jej doporučovali, přece letošní ročník zasluhuje pro svou zvláštnost obzvláštního povšimnutí a zvláštnost ta jest originálnost prací v tomto ročníku. Máme tu v něm práce skoro všech čelnějších spisovatelů. Tak Píseň k Matce Páně a Poslední růženec od B. Hakla, Matka Boží „vždy trvající pomoci“ a čtrnácte svatých pomocníků (k titulnímu obrazu) od Karla Mráčka; Věřím ve Svatých obcování, od Dr. V. Šimanka; Panna Maria „hradební“ na Vyšehradě, od Ed. Brynychy; Za těžkou vinu těžká pokuta, od Brodského; Zázračný obraz Matky Boží Příběhnické, od Františka Wildmanna; Svatá Pano Maria, (báseň) od Karla Kotrouše; Adolf Josef kníže Schwarzeberg, od Fr. Mareše; Ze statku do podruží, od Václava Špačka; Sv. Juliana panna, (báseň) od B. M. Kuldy; O svobodě a svobodomyšlnosti, od Dr. Ant. Skočdopole; Nemilý host, od Aloise Dostála; Požehnej Pane, nás i těchto svých darů, kterých z tvé štědrosti požívati budeme, od Jak. Sponara; Několik listů z dějin císaře a krále českého Rudolfa II., od Dr. Jos. Kubišty; Dvě pověsti z našeho kraje, od Karla Chalupy; Kterak oko klame, od prof. Fr. Tůmy; Opravování a ozdobování našich chrámů, od prof. J. Braniše; Po vídeňsku, od Fr. Ondoka; Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tu jsem i já uprostřed nich, od J. L. Dubeny; Vyléčen vodou, od Vojt. Pakosty; Ošetřování rostlin po čas růstu, od Josefa Dumky; Desatero přikázání pro hospodáře, od Boh. Hakla; Památky města Budějovic, od J. Braniše, a j.

Letošní ročník jest tedy obsahem bohatší, úpravou nádhernější, za cenu nezměněnou (za 50 kr.) a tudíž jej každému vřele doporučujeme.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Havlíček*, far. v Litni, 23. října 1891, (nar. 15. prosince 1818, vysv. 31. července 1844.);
vdp. Václ. *Světlik*, kanovník král. koll. kapitoly u Věch Svatých na hradě Pražském a prof. nábož. na c. k. německém ústavě ku vzdělání učitelů v Praze, 1. listop. 1891, (nar. 7. září 1823, vysv. 16. července 1848.)

Jmenován jest:

- p. Frant. *Kořan*, sídelní kanovník Staroboleslavský, jmenován čestným kníž. arcib. konsistorním radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Vojt. *Rücker*, admin. v Oloví (Bleistadt), za admin. v Hüsselsdorfu;
p. Alois *Kašpárek*, c. k. voj. kapl. v Pole, za admin. v Oloví (Bleistadt);
p. Jos. *Kreisinger*, kapl., za admin. v Litni;
p. Václ. *Sedláček*, far. Bechlinský, za faráře v Citově;
p. Frant. *Čermák*, adjunkt k. a. konsistorní kanceláře v Praze, za zám. kapl. ve Valči (Waltsch);
p. Josef *Böhm*, admin. v Citově, za admin. v Bechlině;
p. Frant. *Svoboda*, kapl. ve Všetatech, za far. v Zdebuzevsi;
p. Aurelius *Labler*, kněz řádu sv. Augustina v Praze, za realného admin. u sv. Tomáše v Praze;
p. Josef *Matoušek*, kapl. Žebnický, za kapl. ve Všetatech;
p. Vlastimil *Hálek*, neom., za kapl. na Zlíchově.

Uprázdňená místa:

Liten, fara patr. p. Josefa Doubka, od 26. října;
Bechlin, fara patr. p. Ferdinanda kníž. z Lobkovic, od 29. října t. r.

OBSAH: Kázání na neděli XXV. po sv. Duchu. — Kázání na neděli XXVI. po sv. Duchu. — J. M. nejdůst. pánu světicímu biskupu. (Báseň). — Chrám Matky Boží v Blatné. (Pokr.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokr.) — Bakalář. Povídka. (Dokončení.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3-50
pololetně „ 1-50
poštou „ 1-75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Exhorta

na neděli sedmadvacátou po sv. Duchu.

„A tehdy uzří Syna člověka
přicházejícího v oblacích ne-
beských s mocí velikou, a
s velebností.“ (Mat. 24, 30.)

Nejmilejší, až nám jednomu po druhém umíráčkem odzvoní, až jeden po druhém z tohoto světa se odstěhujeme, nezajde duše naše zároveň s tělem; ona neumře ale bude věčně živa. Na život vezdejší následovati bude život jiný, který nikdy, nikdy se neukončí více. My zemřeme, a tu ocneme se na věčnosti. Tato však věčnost nebude pro všechny stejná. Jaká ale bude pro jednoho každého, šťastná-li čili nešťastná, to záviseti bude od toho, jak jsme si zde na zemi počínali. Neboť hned po smrti budou skutkové naši na vahách spravedlnosti božské váženy. Hned po vykročení z tohoto světa dostaví se duše naše k soudu, a to bude soud soukromý, kdežto beze všech svědků souditi bude Spasitel milý duši jednoho každého, kterak totiž darů a milostí jí svěřených užívala, kterak učení a příkladu jeho i všech prostředků jí podávaných k spasení svému obracela. Po tomto pak soudu soukromém, bude držán nad námi ještě soud jeden. Tehdáž až k zvuku trouby andělské hybati se počnou pahorky hrobové, až mocí božskou z prachu země k životu novému vzkříšena budou těla naše, a až všechna pokolení země uzří Syna člověka, přicházejícího v oblacích nebeských s mocí mnohou a velebností: tehdáž nastane soud ten druhý, jenž držán bude nade všemi lidmi společně a

veřejně, aby totiž před celým světem ukázala se patrně moudrost, láska, svatost a spravedlnost Boží; aby ctnost a spravedlnost, jakož i hřích a nepravost se všemi následky přišly na jevo i zasloužené odplaty dosáhly; zvláště aby se objevila a obhájila nevinnost, přetvářka pak a šalba aby se odhalila a zahanbila; aby pak také nad tělem, co účastníkem duše v dobrém i zlém, spravedlivý soud byl pronešen; a vůbec, aby každý jednou se dověděl, jak všickni ostatní lidé živi byli i jakého osudu na onom světě zasloužili. Dvojm tedy soudem souditi nás bude Pán na věčnosti. Běda však nám, pak-li nás tam na věčnosti překvapí tyto soudy Boží nepřipravené! Třeba jest tedy, abychom se jak náleží k odchodu z tohoto světa připravili. A v tom ohledu dobře mezi jiným nám poslouží, když všelikých soudů Božích zde na zemi bedlivě všimati si budeme. Neboť již zde na zemi soudí spravedlivý Bůh všelikerou nepravost, a to sice skrze hlas svědomí a pak také prostředkem osudů a metel, jimiž stihá a tresce nepravost hříšníků a potomků jejich. A o tom posledním několik slov promluvití, bude obsahem kratičké řeči mé dnešní.

Pojednání.

V městě Babyloně, jak vypravuje v knize svého proroctví Daniel, našezala se modla Bál, kterouž Babylonští co Boha otíli, a jemuž každý den dvanácte měr běli, čtyřicet ovcí a šest džbánů vína obětovali s tím důvěním, že modla tato sama jí a pije, čímž podvodní kněží Bálovi lidu namluviti chtěli, že Bál jest Bůh živý, proto že každý den tak mnoho sní

a vypije. Tak šálili lid, ano i samého krále. Než Daniel odkryl podvod jejich. Když totiž jednoho dne vyšli kněží z chrámu a pokrmy se před Bála položily, tu nechal Daniel přinesti popela a potrousil ho po všem chrámě před králem: a vyšedše zavřeli dvěře, a zapečetivše je prstenem královským odešli. Než tu dobou noční podle svého obyčeje vešli do chrámu kněží, i ženy i děti jejich a snědli všecko i vypili, měli totiž tajný vohod pod stolem. I přišel při prvním svitání král s Danielem ku chrámu, a vida, že nejsou pečeti dvěří roztrženy a pokrmy přece ztráveny, tu vykřikl hlasem velikým: „Veliký jsi Bále a není u tebe žádné lsti.“ I tu zasmál se Daniel a zadržel krále, aby tam nevházel, a ukázal mu na podlaze šlepěje mužů i žen a dětí. I poznal král podvod kněží a pobil je a dal Bála v moc Danielevu, kterýž vyvrátil ho i chrám jeho.

Nejmilejší! kterak asi vesele kráčeli a počínali si v noční době kněží tito s čeledí svou po podlaze chrámové, aniž tušili, že zanechají po sobě šlepěje, a že tyto vlastní jejich šlepěje je vyzradí a jim zkázu přinesou? A těmto kněžím pohanickým jak přemnozí lidé se podobají? Mnozí, přemnozí jsou, jenž místo co by Bohu svému sloužili, klání se v temnosti nevěry a nepravosti modle těla svého, oni hovi pýše, lakomství, a shánějí se po rozkoších světa tohoto, oni chodí za hříšnými žádostmi svými, a bloudí, oni nepomyslí na to, že kroky hříšného života svého zanechávají po sobě stopy, kteréž nevymizí, a že všecky nepravé cesty jejich se jednou objeví, byť i v daleké budoucnosti. Nebo toť jest kletba hříchu a nepravosti, že když jsou spáchány, že nevymizí, nýbrž že zanechávají po sobě stopy, po kterých pak kráčí pomsta Boží, a zastihne ty, jenž je činili, neb potomky jejich. Hřích jest zlé semeno, kteréž jednou vseto, vkoření se, roste a ovoce bídý a strasti přináší, a to často již po dávném čase, když se toho ani neočekávalo; čímž prozřetelnost Božská soudí ty, jenž sili semeno toto, neb potomky jejich. Všelike nepříznivé osudy, bída, strast, protivenství, moc, hlad a války, bývají toliké soudy, jimižto tresce spravedlivý Bůh i po dlouhých věkách nepravosti a neřesti, jak jednotlivých lidí, tak i celých pokolení. — Tohoto soudu zakusil v úplné míře národ Židovský. Od té doby, co zhrdnuł Messiášem a odsoudiv ho k smrti kříže volal: „Krev jeho přijď na nás i na naše syny!“ od té

chvilě vyřkli sami nad sebou ortel odsouzení svého. I přišla za to na Jerusalema a celou říši židovskou zkáza, kterouž v dnešním sv. evangelium Syn Boží byl předpověděl, a to byl soud spravedlivého Boha, kterýmžto soudil nevěru, bezbožnost, zlobu a převrácenost národu židovského. — Avšak netoliko na nevěrném národu vyvoleném konal Bůh tak přísný soud, nýbrž soud tento opakuje a objevuje se také na křesťanských národech a říších až posud, jak mile zhrdnou Kristem a světlem Jeho pravdy i milosti. Důkazů toho nalezáme dosti. Jak spanile kvetla katolická církev na východě, rozšířena jsouc po Syrii, řecké říši, v malé Asii, v Persii a v Egyptě! Jak slavní byli jsou ti svatí, jenž v zemích těchto odrostli. A hle! nyní jsou tam proměnění chrámové křesťanství v mešity turecké, a kde jinde stával kříž, tu vypíná se půlměsíc. Říši řeckou zaplavila jsou vojska Arabů, Peršanů a Bulharů, a křesťanství národové v severní Africe potěni jsou od surových Vandálů. Dozráliť jsou k soudu Božímu. — A tak Nejmilejší! když celé říše podvráceny bývají a hynou, jest to hřích, jenž podvrací je. A když nebe se zavře a země prahne a hlad a neúroda hubí celé země a krajiny, jest to hřích, který tuto od Boha souzen bývá; a když morová rána krajiny hubí a nakažlivé nemoci dáví tisíce a vrhají je v temný hrob: jest to hřích, jenž těží tu svou spravedlivou mzdu; a když války zhoubné poplení města a zpusťoší celé krajiny a dědiny, jest to hřích, jenž vyzval Hospodina k spravedlivé pomště. A tak soudil Bůh nepravosti lidské povždy a soudí je až podnes. Co však při tom jest nejhoršího, jest to, že se to neuznává; že jako národ israelský v těch nejtěžších dobách od všelikých podvodníků, jenž za Messiáše se vydávali, pomoci a spasení svého očekával: že podobně i nyní mnozí lepších a utěšenějších časů očekávají od bídných a malomocných lidí, místo co by se měli přidržeti Boha a Krista. Neboť jsou až podnes falešní proroci, falešní Messiášové; z nichžto jeden druh naučili jste se sami v minulých neblahých letech znáti, jenž svobodu a blahé dny slibovali vám. Však díky Bohu, že záměry jejich nezdařily se! O vysřihejte se jich, trpkou zkušeností poučení! Jsou pak ale ještě jiní falešní proroci a messiášové věku našeho, a i těch bedlivě se střežte. To však jsou ti, jenž prostředkem zkvétajícího průmyslu, hospodářství a obchodu lepší časy lidu

zjednati slibují; jenž by pro samou průmyslnost, hospodárnost a obchod lidu ani Bohu sloužiti, ani se modliti ani chrám navštěvovati nedali; jenž by, kdyby tak po jejich vůli šlo, z kalendářů všechny svátky a neděle vymazali, chrámy v továrny a v dílny proměnili, a ze slavností církevních trhů nadělali. A bloudí! oni nepomyslí, že jim zkvétající průmysl, orba a obchod nic neprospěje a lepší časy nezpůsobí, pakli zároveň nevykvete a nerozhojní se spravedlnost, rozšafnost, poctivost, věrnost, láska bratrská, štědrost, střídmost a střizlivost, zkrátka ctný život křesťanský, to ale že bez Krista a jeho náboženství docíliti se nedá. Neboť kdo pouhou průmyslností a obchodem lid oblažiti chce, ten staví blaženost jeho na písku bez základu.

Protož, křesťané mili! nedejte se mýliti nikdy těmito a jinými falešnými proroky, jenž bez Krista a víry jeho lidu spásu a dobré dny slibují. Vůbec dobře si pamatujte a hluboko v srdce vštípte si jistou tu pravdu: „Čím lepší lidé, tím lepší časy;“ tu však vezte, že jen tenkrát lepší budou lidé, pokudž budou ve víře pevnější, v lásce vroucenější a vůbec v křesťanské spravedlnosti hojnější. A k tomu račiž nám, ó Pane, dáti milost svou. Amen.

Kázání

na neděli první adventní.

„A uzří Syna člověka, an se beře v oblace s mocí velikou a velebností.“ (Luk. 21, 27.)

Dnešním dnem, rozmilí v Kristu, započínáme opět nový rok církevní, a to sice první neděli adventní. Opět tedy přiblížila se nám ona doba, kteráž k tomu jest ustanovena, abychom se pokáním a ponapravením života k radostnému příští žadonciho Spasitele připravovali. A protož již na tuto první neděli adventní chopí se naše církev sv. katolická mocného prostředku, kterým nás ku pokání a ctnostnému životu povzbuditi zamýšlí. I připomíná totiž starostlivá ona matka dítkám svým opatrně hrůzyplné příští Kristovo k soudu v den poslední, jelikož velmi dobře ví, že živá upomínka na ony věci strašlivé nejednou divy kajenosti ve světě způsobila.

Avšak nevím, jak mnoho prostředek

tento prospěje, zdaž materský ten úmysl církve svaté v skutek uveden bude. Neboť našemu nevěřícímu věku o soudném dnu mluvíti, a líčením hrůzy posledního dne neřestem nynějšíka přítrž chtít učiniti: zdá se mi právě tolik, jako sýtem vodu vážiti a hrách na střechu házet! A kdyby tu ani nevěrou odtrhlé odpadlíky neměla na zřeteli církev svatá, a kdyby jen toliko k věřícím v dnešním evangelium mluvila: ani tu nevím, zdali toho, co obmyslí, v pravdě dostihne. Neboť již od sta — ba od tisíciletí mluví se o soudném dni — a pořád to jen při pouhé věci zůstává; že by však onen den hrůzy skutečně nastával a se blížil: o tom nikde ani nejmenšího zdání. A tudy poslouchá i věřící křesťan to vypravování o dnu posledním bez velikého pohnutí, a celou onu, ač hrůzuplnou událost pro její přílišnou vzdálenost k srdci sobě nepřipouští. Kdybychom tak věděli, kdy najisto den soudný nastane, kdybychom věděli, že nám je nablízce aneb dokonce, že se ho sami dočkáme: ovšem pak mohla by upomínka naň spásitelně v srdci našem působiti. Ale kdo nám to poví? kdo neproniklé ono tajemství před naším okem odhalí a dobu a čas dne soudného nám oznámí? ó Nejmilejší; Jistě myslíte, že to z lidí nedovede nikdo? A nevidíte — tenkrát se mýlíte! Já sám to dovedu a pro naše společné vzdělání zrovna dnes i čas posledního soudu, i náš osud v ten den hrůzy láskám vašim odhalím. To pak se stane, když docela světle patrně předpovím:

1. Kdy den soudný nastane, a
2. kteří po pravici a kteří po levici budou spatřeni

Pravda neobyčejná, jakouž dnes ohlašovati budu, zasluhuje také neobyčejné účastenství a neobyčejnou bedlivost; oboje pak od vás důvěrně očekávám, počínaje ve jménu Páně.

I.

Vy se tomu divíte, a to všim právem, že jsem Vám slíbil pověditi, kdy a v který čas den soudný nastane; neboť si myslíte docela přirozeně kterakby smrtelný a krátkozraký člověk znáti mohl věci a tajemství takové? Avšak ještě větší bude podivení vaše, když připomenu, co jednorozený Syn Boží sám (sv. Mat. 24, 36.) o čase dne posledního vypověděl. Vypravovalť totiž jedenkrát Kristus Pán slovy obsírnými o hrůzuplných událostech onoho dne strašlivého,

a učedníci jeho až planuli toužebností zvědět, kdy asi věci tyto dít se počnou? I znamenal Spasitel takovou jejich zvědavost a dal jim odpověď dříve, než se ho tázati mohli, řka: „O tom dni a hodině žádný neví ani andělé nebeští, jedině Otec sám.“ A co ani andělé nevědí, co jen Bohu samému povědomo jest, toho známost měl bych já sobě vlastniti? Není-li již to pomýšlení drzost a hříšné proti Bohu rouhání? A přece slovo své neodvolávám, a ještě jednou láskám vašim docela určitě pověditi slibuji, kdy a v který čas den soudný nastane. Nuže tedy vězte a slyšte: den soudný byl včera, je dnes, bude zejtra, trvá bez přestání a je na každý den. Nemyslete však, že jsem vás neočekávanou touto odpovědí sklamal a nepravdu vám pověděl. Ono to zrovna tak, jak jsem řekl. Aneb co medle znamená den soudný dle podstaty a významu svého? Den soudný jest den, kde svět se skončí, kde Kristus s anděly svými k soudu přijde, kde lidé ze svých skutků Bohu odpovídati a dle zásluhy buď k vyvoleným, aneb k nešťastným odsouzeným počítati budou. Tyto jsou podstatné známky dne posledního. A hle! tytéž věci dějou a stávají se na každý den. Každého dne svět se končí, nebo těm, kteří umírají, svět světem opravdu býti přestává, pro ně je skončený; každého dne Kristus k soudu přichází, neboť hned po smrti člověka každého soud soukromý na věčnosti nastává; každého dne posílá lidé, jež Bůh prostředkem smrti povolal, ze skutků svých před ním účty kladou, a podle zásluhy odměnu neb trest za podíl berou. Ty věci dějou se na každý den, a proto v pravdě řekl jsem: den soudný byl včera, je dnes, bude zejtra, trvá neustále a je na každý den.

A co tuto láskám vašim mluvím, že totiž den soudný trvá neustále: to také slovy samého Syna Božího se stvrzuje. Neboť když Pán Ježíš hrůzyplné události posledního dne popsal, doložil takto: „Amen pravím vám, že nepomine pokolení toto, až se tyto všechny věci stanou.“ Těmito slovy zaručil Kristus Pán těm, jenž ho tehdy poslouchali, že oni bez rozdílu všickni soudného dne se dočkají. A Spasitel měl dobře, oni se vskutku soudného dne dočkali. Nebo na pominutí, na vymření jednoho pokolení počítá se obyčejně sto let, a do vypršení stalet z těch, k nimž Spasitel mluvil, bezpečně ani jediný na živě se nenalezal — tudy oni všickni do

přepověděné lhůty svůj poslední den viděli a hrůzu soudu Božího zakusili, jakož i my, dříve než jedno pokolení pomine, těch též věcí se dočkáme. A tak trvá den soudný od pokolení do pokolení, trvá bez přestání. V ten samý smysl mluví také Syn Boží u sv. Jana 5, 25. řka: „Přijde hodina a nyní jest, kdež mrtví hlas Syna Božího slyšeti budou.“ A toť zřejmý důkaz, že soudný den bez přestání trvá, když dle vyřknutí Páně již nyní hodina jest, kdež mrtví hlas Syna Božího slyší. — Není tedy údolí Josafatské, ježto se v písmě co místo posledního soudu popisuje, není údolí toto toliko u Jerusalema mezi horou Sionskou a Olivetskou — meze jeho jsou daleko, daleko širší; saháť údolí ono od jednoho úhlu světa k druhému, od jihu až k severu, od východu až k západu. Na kterém místě člověk umírá, tam se mu údolí Josafatské otevírá, tam jemu den soudný nastává; a den tento trvá po veškerém světě okrášku, trvá bez přestání, tak že při závěrce časů, v den skutečného světa skonání nebude soudci božskému zbývati práce jiné, leč aby před nebem a zemí, před anděly, svatými a lidmi oznámil ortele, jež na pokolení lidské od počátku až do konce učinil.

Den soudný trvá bez přestání, a ani ta okolnost, že při skutečném skončení světa roličné hrůzy nastanou, že mrákota zemi zastře a slunce se zatmí — ani ta okolnost pravdě naší naujmu není; neboť to samé děje se i při smrti; rovně každého hrůzy pojímají, rovně každého mrákoty skličují, rovně každému slunce zhasíná. A že onen den nejposlednější předcházeti mají rozličná znamení na slunci, na měsíci a na hvězdách: toť jen za štěstí pokládati se musí těm, jenž se toho dočkají. Alespoň budou míti výstrahu, podle znamení budou vědět, čeho se mají nadíti, a srdečnou lítostí a opravdovým pokáním budou se k příští Kristovu moci připraviti, kdežto nás, bohužel! nejednou smrt mimo nadání překvapuje a beze vší přípravy na soud boží staví. —

I trvá tedy, jak jsme viděli, den soudný v celé své podstatě se vši hrůzou bez přetrží a neustále — byl včera, je dnes, bude zejtra, je na každý den.

A nyní, když jsem láskám vašim pověděl, kdy a v který čas den soudný nastane, ještě to oznámiti zbývá, kteří po pravici a kteří po levici spatření budeme, o čemž v dílu

II.

Jistý spisovatel, který mravy věku svého velmi dobře znal, a málo chvalitebného o nich zaznamenal, vypravuje také mezi jiným, kterak jistá pravá světačka vezdejší svůj život ukončila. Bylať to čestná dáma královny Kateřiny z Medicis, slečna z Limenil. Když cítila, že života svého má na mále, dala si zavolati služebníka svého, jenž výborně housle hrátí znal, a nařídila mu, aby melodii neboli nápěv jisté oblíbené národní písně zahrál, a k tomu podle tehdejšího způsobu i píseň zazpíval. Hreja zpívej, velela, a nepřestaň dříve dokud neuhlídáš, že již jsem mrtva; když ale přijdež k verši, v kterémž jsou ta slova: „Vše jest ztraceno!“ tu zpívej tak bolně a žalostivě, jak jen dovedeš, a opakuj slova ta třikrát i čtyřikrát. Služebník učinil, jak mu bylo nařízeno; a slečna sama slábnoucím hlasem přizvukovala; a když došlo na ona svrchu uvedená slova, opakovala je též, obrátila se na stranu, a zvolavši ještě jednou k služkám svým: „Vše je ztraceno!“ vypustila ducha. „Vše jest ztraceno!“ Ubohá! — myslela bez pochyby těmito slovy, že již pro ni veta jest po světě a hříšných rozkošech jeho, avšak nevím, nevím, zdaž těmito slovy nevyřkla si ortel sama nad sebou pro celou věčnost; neb již staré přísloví praví: Jak tě Bůh najde, tak tě soudit bude, což i samo písmo svaté ztvrzuje, anto v knize Ecclesiastes 11, 3 psáno jest takto: „Padne-li dřevo k poledni nebo k půlnoci, na kterémkoli místě by padlo, tam bude“ — to jest: v jakém stavu člověk skoná, taková bude jeho věčnost, neboť na tom okamžení všechno záleží. A podle těchto nemnohých slov již nyní udati lze, kteří po pravici a kteří po levici v den soudný budou spatřeni. — život totiž lidský podobá se zajisté stromu, který neuprositelná smrt dříve neb později podsekne. Na kterou pak stranu strom života našeho v době podseknutí padne, o tom sami napřed již rozhodnouti můžeme. Svátý otec Bernard praví takto: „Chceš-li vědět, na kterou stranu strom při skácení padne, pohleď na jeho větve; a kde jich je více a kde jsou těžší, tam padne.“ A tudy, křesťané draží! pohlédněme jen na větve stromu života svého, pohlédněme totiž na své skutky: a uhlídáme patrně, zda-li po pravici aneb po levici místa v den soudný najdeme. Jsou-li větve skutků našich oděny

bujnou zelení pevné a ke všemu dobrému odhodlané vůle, jsou-li větve skutků našich ověšeny ušlechtilým ovocem ctností a dobrých skutků: pak blaze nám, pak běda nám, pak mezi vyvolenými útočiště nenalezneme! A tak, nahlédneme-li do vnitř duše své upřímně, již nyní poznati můžeme, kdo po pravici a kdo po levici v den soudný se octne.

Jak ale nejmilejší! shledáme-li, že by strom života našeho k levici se klonil a na stranu odsouzenou padnouti hrozil? Zdaž pak tu stává jaké pomoci ujití pádu nešťastnému? I jest tu pomoc, ale jen tak dalece, podaří-li se strom života tak ohnouti, aby převahu na druhou stranu dostal. — Řikává se ovšem, že zrostlý dospělý strom již více ohnouti nelze; avšak úplna tomu tak není. Jde to arci těžce, ale při snažení a namáhání neunavném předce se to podaří. A běda, kdyby strom dospělý naprosto ohnouti nebylo lze, běda, kdyby člověk v hříších sestarál k životu lepšímu nakloniti se nemohl! Avšak, Bohu za to chvála! že člověk může, ano jediným okamžením upřímné srdečné lítosti může se strany levé, ze strany odsouzenou ocitit po pravici mezi vyvolenými. — Na to ale nikdy zapomenouti nesmíme, že toto naklonění od hříchu k ctnosti, toto překročení od levice k pravici odkládati, věci na nejvyšší nebezpečnou jest. „Již zajisté sekera na kořen stromu přiložena jest“ — těmi slovy napomínal Jan Křtitel k pokání rychlému a neodkladnému zástupy, jenž k němu na poušť přicházeli. A slova tato docela způsobna jsou, k poznání rychlému člověka přiměti. „Již sekera na kořen stromu přiložena jest!“ (Luk. 3, 9). Každým dnem, každou hodinou, každým okamžením rána nová na strom se vede a pád jeho se urychluje; každým dnem, každou hodinou, každým okamžikem života nám ubývá a smrt a soud se přibližuje! Sekera již na kořen stromu položena jest! Pročež dokud čas jest, ze strany odsouzenou k vyvoleným na pravici sobě pomáhejme, s pokáním a života polepšením neodkládejme, aby nás rána poslední nepřekvapila, a smrt bez přípravy nenašla.

Dokaváde Bůh život, zdraví a úplné vědomí nám dává zrovna teď v tom nestávajícím svatoadventním čase celým srdcem k němu se obraťme; a ztrávili-li jsme velkou života svého částku jen na urážku a na zlehčení jeho nejsvětějšího jména: pokusmež se také, nějakou tu chvíli co

nám ještě na zemi zbývá, k jeho cti a slávě a ku svému spasení věrně obrátiti. Učiňmež tak, a potom nás soud boží ani nepřekvapí, ani neustraší — a v kterou kolivěk dobu nastane, bude nám vezdy toliko požehnaným klíčem, jenž bránu věčného života nám odemkne. Amen.

O smíšeném manželství.

Sestavil J. Ev. Eybl.

(Dokonč.)

3. „Smíšené sňatky jsou na škodu náboženskému vychování dítek.“ Jedna strava v takovém manželství nemůže spolu přispívati k náboženskému vychování dítek. I kdyby tedy katolické vychování všech dítek bylo zaručeno, zůstává povrchním a nedostatečným, poněvadž ji nevidí oba rodičové, nepůsobí oba v těžkém tom dile. Dítka, vidouce že jejich rodiče ve víře a v náboženských výkonech nejsou za jedno, že každá strana jinými náboženskými zásadami se řídí, jiná náboženská cvičení koná, nejen že toto různění svých rodičů ve věci tolik důležité s bolestí pozorují, ony bývají tím také ve svém náboženském smýšlení mateny a ve víře snadno zviklány. Rozdíl, ano rozkol ve víře, jež dospívající děti u svých rodičů pozorují, musí je zarážeti a pohoršovati. Vychování dítek děje se jistě nejzdrárněji příkladem rodičů. Jakou tedy ujmu ba škodu musí děti trpěti, když ve věci nejdůležitější, ve svaté víře a náboženském životě, buď otec, buď matka jim příklad dobrý dávatí nemohou? A jaké pohoršení pro děti, když, na př. co matce katoličce jest svaté a drahé, otec nekatolický nazývá pošetilostí a pověrou! Proto se v útlých srdcích takových dítek snadno ujímá zhoubná netečnost náboženská a jaké jiné než trpké ovoce může z ní vyrůstí? Za našich dnů bývá pracno, řádně odchovati děti, i když otec a matka jednoho náboženství jsouce, oba horlivěsi počínají: kterak se může dilo to dařiti, je-li v náboženském smýšlení a jednání odpor a rozdíl příkrý? Z dětí smíšených manželství nebyvají rázni a rozhodní katolíci; jejich vychování ve víře se nedaří; ony zůstávají, i když dorostou, třtinou každým větrem se klátící, a jen malého pokušení třeba, aby dokonce od víry odpadly.

Nejpilnější povinností katolických rodin jest, aby pečujíce upřímně o své děti, přede

vším jiným hleděli jim, pokud možná, poskytnouti věčnou spásu tím, že je vychovají ve svaté víře své. Ale což vyhovuje této povinnosti katolická strana, nedbá-li předpisů své církve? A kdyby i reversy byly dány a záruky poskytnuty, že se všem dětem dostane katolického vychování; kterak se vyplní tento závazek, zemře-li před časem manžel katolický a strana nekatolická v nový sňatek vejde s osobou svého vyznání? A co se pak stane z dětí v ohledu náboženském? To pomyšlení: že děti mají vinou se octnou v nebezpečí věčné záhuby, nemusí-liž poděsiti katolickou stranu zvláště v hodinu smrti?

Svoli-li však dokonce katolický manžel aby jeho dítka buď všechny, buď z části dle pohlaví ve víře nekatolické byly vychovány, proviňuje se hříchem velikým. Takovou hříšnou povolností zrazuje přímo svou náboženskou povinnost, prohřešuje se proti Bohu, jsa lhostejný ve věcech víry a věčného spasení a více lidí než Boha poslouchaje; prohřešuje se proti Církvi, jejíž pravdivost tímto krokem v pochybnost běře; a veliké pohoršení dává svým katolickým souvěrcům, zlehčuje před jinověrci své vyznání a v jejich bludu je utvrzuje; prohřešuje se proti své krvi, an svoluje, aby jeho dítka v blud byly uvedeny a vydávaje tak v nebezpečí spásu jejich, dopouští se lehkomyšlnosti, kterou nikterak nelze ospravedlniti. Co jeho předkům a dosud ještě i jemu bylo svaté, co jeho srdci od útlého mládí působilo radosti nejčistší, to budou tupiti, tomu se posmívati jeho děti a vnukové; a on, jenž první pohrdnul svatým dědictvím svých otců, bude odpovídati věčnému soudci nejen za svou duši, ale i za duši všech, jež uvedl na cestu nepravou.

A nyní se tažme: Může-li pak slouti ještě dobrým katolíkem, věrným vyznavačem své víry, upřímným členem své Církve, kdo jí ve věci tak důležité neposlouchá a tuto svou neposlušnost okazale před světem, na pohoršení své katolické osady na odív stává? Nepraví-li Kristus: Kdo Církve neuposlechně, budiž tobě jako pohan a publikán? Jako pohan t. j. jako člověk, který k církvi již nenáleží a jako publikán t. j. veřejný hříšník. (Mat. 18, 17.) A nevydává-li takový katolík i svou vlastní víru v patrné nebezpečí? Zkušenost učí, že ve smíšeném manželství katolická strana spíše od víry odpadne než se manžel nekatolický na víru katolickou obrátí a že tudíž

4. „smíšené sňatky bývají škodlivé nejčastěji straně katolické.“ A proč právě straně katolické? Proč se neděje raději naopak? Aj! Neví-li každý z nás, že jest vždy snáze, od pravdy v blud upadnouti nežli z bludu ku pravdě se povznést? Svědčí i samo Pismo svaté, že synové boží t. j. nábožní potomci Sethovi, za manželky si berouce prostopašné kainitky, od nich ke hříchu a prostopašnosti byli svedeni. Z téže příčiny varoval Mojžíš lid israelský: Nesprizníš se manželstvím s Chananejským . . . nebo svede syna tvého, aby nenásledoval Hospodina ale sloužil bohům cizím.“ A Šalomoun vešel proti zákonu Božimu ve smíšené manželství, vzav sobě manželky pohanky, neobrátil jich na víru v pravého Boha, ale on, moudrý a zbožný Šalomoun, jemuž dal Hospodin srdce tak rozumné, že mu rovného nebylo, (3 Král. 3, 12.) Šalomoun, jenž nádherný chrám Boží vystavěl, s vroucím citem na kolenou se v něm modlil, on, povolným se stávaje, hověl pověrám svých manželek, vzdělal jim modlářské chrámy, až konečně i sám modlám obětoval. (3 Král. 11, 8.) Není-li se tedy právem obávati, že ve smíšeném manželství katolická strana ve své víře bude ochabovati, z nemístných ohledů, někdy i z bázně před druhou stranou své náboženské povinnosti nekonati, svatých svátostí zanedbávati, služeb Božích opomíjeti, až snad od víry v srdci a od církve zjevně odpadne? Platí-li vůbec slovo Boží: Se svatým svatý . . . s převráceným převrácený budeš, (Žalm 17, 26, 27.) platí zvláště o manželství, kde jest jedno tělo jedna duše. Ci neplatí tu známá pravda: kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm? (Ecclesiast. 3, 27.) kdo si umí povážiti, jak ubohé bývá srdce lidské, jak vrtkává mysl, jak slabá vůle člověka, může věru takového nebezpečí zapřít, ale musí spolu vyznati, že smíšené sňatky manželské, zlehčující svaté ano nejsvětější city, city náboženské, stávají se úrodným semeništem náboženského indifferentismu i holé nevěry. Kdyby ti tedy ze smíšeného sňatku, nevím jaká výhoda pocházeti se zdála, sám Spasitel tě varuje, an dí: „Co jest platno člověku, by všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?“ (Mat. 16, 26.)

Jest tedy veskrz patrné, že sňatky mezi osobami rozdílného vyznání náboženského, nazývané smíšené sňatky, sidealem křesťanského manželství se nesrovnávají, spásé katolického manžela a děti

jsou nebezpečné a základem křesťanské rodiny velmi vrátkým.

Těmto důvodům žádný rozumný nemůže upřítí vážnosti; k nim hledíc, Církev katolická zapovídá smíšená manželství vůbec; a všickni věrní a upřímní katolíci nemohou než od nich zrazovati. —

II.

Ačkoli Církev katolická neschvaluje v principu smíšených sňatků manželských, přece v praxi z vážných příčin je připouští, pro zamezení většího zla k nim svoluje. Jest tak smíšený sňatek buď a) dovolený buď b) nedovolený, buď c) neplatný.

a) Sňatek dovolený! Církev katolická pokládá smíšený sňatek za dovolený, když snoubenci poskytli předepsaných záruk, které jsou:

1. Oba snoubenci slíbí a smlouvou se zavážou, že všechny dítky jejich oboujího pohlaví v katolickém náboženství budou vychovány.

2. Nekatolická strana se zaváže reversem, že katolické straně ve vykonávání pobožností náboženství katolického nižádných překážek činiti nebude; a posléze

3. Strana katolická přislíbí reversem, že se všemožně přičiní, aby manžel její ku poznání pravdy katolické víry přišel a ji přijal.

Tyto podmínky musí Církev katolická klásti, sic by lhotejna byla ku svaté víře a spásě věřících a zapírala by, že jest pravou církví Kristovou.

b) „Sňatek nedovolený.“ Zdráhají-li se snoubenci poskytnouti předepsaných záruk, jest manželství jejich nedovolené. Katolický farář, vyžádav si od biskupského Ordinariatu dovolení, že lze sňatek uzavřít, prohlásí je ve chrámu Páně katolickém a zároveň staňte se prohlášky ve chrámu nekatolickém. Sňatek budiž uzavřen cum assistentia passiva t. j. za trpné nečinné přítomnosti nekatolického duchovního. Snoubenci ničtoli ve chrámu ani v sakristii, nýbrž v domě farním před farářem katolickým a dvěma svědky vysloví své obapolné svolení k manželství. Katolický kněz nesmí žádným obřadem církevním při těchto oddavkách působiti, jsa při nich jen jako svědek nečinné přítomen. Pro jeho přítomnost jest toto manželství platné, ale, jak již praveno, nedovolené. Katolický snoubenec takovým sňatkem těžce hřeší, jest nehoden svátostného

rozhrěšení, nesmí se zpovídati a k stolu Páně přijíti.

c) „Sňatek neplatný. Smíšený sňatek uzavřený pouze před duchovním nekatolickým“ považuje Církev katolická za neplatný. Který katolík takovým způsobem vstupuje do stavu manželského, dopouští se čtvernásobného hříchu: a) neposlouchá církve, b) nemá povinné péče o svou spásu, vydává se v nebezpečí, že od pravé víry odpadne; c) nedbá o spášení svých dětí, jejichž katolické vychování si nedal zaručiti; d) má hříšné a svatokrádežné účastenství v náboženském výkonu jinověrců. Uzavíraje sňatek po nekatolicku, před duchovním nekatolickým, prohřešuje se těžce proti svátosti stavu manželského. Omluva, že k tomu obrádu jen proto svoluje, aby se vyhnul těžkostem, jimiž strana nekatolická aneb snad jeho rodiče a přátelé naň doléhají, nic tu neplatí. Spíše tu platí slova Kristova: „kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden“ (Mat. 10. 37.) a „kdo Církev neuposlechně, budiž ti jako pohan a publikán.“ (Mat. 18, 17.)

III.

1. Znajíce nebezpečí smíšených sňatků, napomínají ano zapřísahají naši nejdůstojnější biskupové vás, katoličtí rodičové, abyste své děti od takových manželství ze vši síly odvraceti hleděli. Pamětlivi jsouce své odpovědnosti před věčným soudcem, nedopusťte, aby vaše děti měly důvěrnou známost s osobami, s nimiž pro náboženský rozdíl nemohou v katolický sňatek vejíti. Čím vděčněji sami uznáváte cenu své pravé víry, tím horlivěji odchovejte děti své v lásce k této víře; slovem i příkladem vlastním tuto víru v jejich srdcích utvrzujte, tak aby si za škodu počítaly všeliký zisk, jenž by byl na újmu jejich svaté víře.

2. Na konec se obracím k vám, dívky katolické, které působilé a ochotné jste, dříve či později vstoupiti do stavu manželského. Slovy slavného biskupa pravím ku každé z vás: „Nechtěj se nijak vdáti než v Pánu t. j. jak naše svatá katolická církev káže: Tobě se dostalo toho štěstí, žeš byla v pravé církvi zrozena a vychována; a své vlastní dívky bys chtěla o to štěstí připraviti? Tvůj Spasitel ráčil tě do lůna pravé církve povolati a ty bys chtěla své dívky z něho vypuditi? Tobě dává

Tvoje víra ujištění, že v ní života věčného dosáhneš; a ty bys chtěla o ten život připraviti své děti? I nemusí-liž se při takovém pomýšlení tvé srdce celé polekati a poděsiti? Mohlo-li by tak lehkomyšlně proti své vlastní krvi jednati?“ — (J. V. Jirsík, Popul. Dogmatika.)

Nepravím, že každý sňatek nekatolických manželů nešťastným jest, ale to tvrdím a to dosvědčuje zkušenost denní, že z padesáti smíšených manželstev sotva jedno neb druhé jakž takž zdařilým bývá. A v takové nebezpečí má se člověk rozumný svévolně vydávati? „Synové svatých jsme a nemůžeme se takovým manželstvím spojití jako pohané, jižto Boha nemají,“ (Tob. 8, 5.) anebo jako ti, kteří církve neposlouchajíce jsou — jako pohané. (Mat. 18, 17.) —

Knihy a spisy, kterých v této úvaze bylo použito:

1. Acta et Decreta Concilii Provinciae Pragensis a. 1860.

2. Poučení o svátosti stavu manželského, dané od bisk. Ordinariátu v Král. Hradci.

3. Instrukce o smíšených sňatcích v Ordinariátním listě diecése Litoměřické, 1890.

4. Dr. Borový Kl., Úřední sloh 2. vyd. 1887.

5. Dr. Skočdopole Ant., Příruční kniha pastýřského bohosloví, V Č. Budějovicích, 1874.

6. Dr. Stárek J. Nep., Katolická mravověda, v Praze 1884.

7. Dr. Mlčoch Mel., Starověda biblická, v Praze 1888.

8. Bradáč Vinc. a Bernard J., Příběhy St. Zákona, v Praze 1870.

9. Dr. Cramer W. Weihbischof, Die christliche Mutter, 1891. 21. Aufl.

10. Časopis katol. duchov. 1891. č. 7.

11. Egger Aug. Bischof, Die angebliche Intoleranz der katholischen Kirchendisziplin Einsiedeln 1889.

12. Jirsík J. Val. Populární Dogmatika, v Praze 3. vyd. 1866.

13. Deharbe Jos. Erklärung des katholischen Katechismus. Paderborn, 1862.

Jeho Biskupské Milosti nejdůstojnějšímu Pánu, panu **Ferdinandu Kalousovi**

ku slavné Jeho biskupské konsekraci.

S jasotem snímám zlatostrunnou lýru,
bych v slavný, zvučný hymnus udeřil,
by hymnus ten v šir světa zaměřil
a echem odrazil se ve všemmíru.

„Rozepni, Bože, nad Ním duhu míru,
by nový apoštol Tvůj v klidu žil,
by orkán zla Mu žití nezčeřil,
by v moci Tvé plul šťastně v světa víru.“

A Jeho tvář buď Tobě sluncem jasným
a Jeho vůle hvězdou polární
a Jeho ruka kormidlem Tvým spásným.

Ta ruka provádí Tě k bráně nebe
a Jeho vůle uvede Tě v ni
a Jeho Tvář oblaží věčně Tebe.

Dr. R. H.

Chrám Matky Boží v Blatné.

Náčrt historicko-místopisný. Napsal J. P. Hille,
farář v Kádově.

(Pokrač.)

Jako starala se o děkanský chrám, rovněž také nezapomněla na ostatní kostely na osadě. V Paštíkách vystavěti dala v letech 1747—1752 zcela nový pěkný kostel, na vrchu pak Křesovci menší kostelík r. 1768. Na školu též nezapomněla; nebo když poznala „ne tůze spořádané poměry školní pro nemožnost obyvatelů a z toho vyplývající nechvalitebné vedení mládeže a skrze znamenité umenšení zevnitřní oti Boží“ by tomu odpomohla zakoupila pro školu (r. 1761.) dům Kocábovský a položila kapitál 4000 zl., by učitelové z kapitálu toho placeni byli. Za to zavázala učitele, aby mimo jiná potřebná umění také mládež vyučovali v hudebě, aby ona když vyrostla se vycvičí přispívala k zvelebení služeb Božích. Zvláštní stědlostí vyznamenávala se k *chudým* lidem. Každého měsíce rozdala chudým 100 zl. Na své útraty zemřelým chudým slušný potřeb vystrojiti dala. Každý pátek chudiné potrawy rozdávala.

Ku těm místům ve špitále od hrab. z Rozdražova založeným pět nových při-

dala a sice ke oti a chvále Nejsvětější rodiny, P. Ježíše, Panny Marie, sv. Josefa, sv. Jáchyma a sv. Anny. *Poddaným* pak po tři léta neúrodou stíženým odvádění povinných dávek odpustila, zapravivši za ně i daně císařské.

Vším právem nazývá ji děkan Šedivý „matkou chudých a nejpřednější otitelkou chrámu“.⁴⁵⁾ I mnozí zbožní obyvatelé jak města Blatné tak i přifařených obcí pamatovali zvláště v závětech svých na kostel jak odkazy na fundace tak i mnohými dary Matce Boží. — Marta Provazníková odkázala (1758) k záduší P. Marie 7 kop a k záduší sv. Jana do Paštík 6 kop. Alžběta Devetrova (1763) 300 zl. rýn. k chrámu Páně Blatenskému, by z obyčejného úroku ročně fundální mše sv. slouženy byly a deset šnůrek perel bolestnému obrazu Rodičky Boží. Brejcha mlynář leže v bázni boží a při zdravém rozumu dovoluje manželce své by k domu božímu něco učinila. Maxmiliána Chanovská z Dlouhé vsi (1754) položila kapitál 240 zl. na sloužení mši sv. za její rodiče, Maria vdova po Jiřím z Neukirchenu (1750) založila rovněž fundaci a veliký počet jiných dobrodinců.⁴⁶⁾

11. Avšak již za děkana *Václava Sedivého* (1773—1804) vydána byla mnohá nařízení, kterými počal býti zdejší chrám svých skvostů a ozdob zbavován.

Bylyť r. 1784 odváděny věci, které vděční křesťané Rodičce Boží věnovali.⁴⁷⁾ R. 1785 zrušena všecka bratrstva při chrámu Páně a jmění jejich, zvláště bratrstva růženeckého obráceno na chudobinec. Na místě zbožných bratrstev doporučováno zřizování bratrstva účinnivé lásky k bližnímu. Na hřbitově Blatenském zrušena kaple sv. Michaela, jakož i kaple na hřbitově Paštickém. Na hřbitov kolem kostela přestalo se r. 1787 pochovávat a pole pro nový hřbitov koupeno od obce za městem.⁴⁸⁾ Osada Blatenská až dosud patřila k arcidiecési Pražské. Když r. 1785 zřízeno nové biskupství pro jižní Čechy se sídlem v Budějovicích, přidělena osada blatenská k novému tomuto biskupství. A již r. 1786. dne 13. listopadu konána v Blatné visitace prvním biskupem budějovickým Janem Prokopem Schaafgotschem. S přívolením hrabat

⁴⁵⁾ Archiv městský a děkanský. Piečův: Pamětní protokol a j.

⁴⁶⁾ Listiny v městském a děkanském archivu.

⁴⁷⁾ Tamtéž.

⁴⁸⁾ Piečův Pamětní protokol 81.

ze Sereniyi-ů, patronů chrámu zdejšího a s vědomím biskupa odstraněny některé přebytké oltáře z kostela.⁴⁹⁾

R. 1788 byl kostel obílen. Při tom vzaly za své krásné varhany, které po veškerém království Českém rozhlášený byly jak pro svůj neobyčejný hlas, tak také pro svoji znamenitou stavbu. (Dle domněnky některých pocházely prý z té samé doby co kostel). Během času byly tak poškozeny, že se na ně hráti později nemohlo a nutné opravy vyžadovaly. Když pak úplným rozpadnutím hrozily, spraveny nejprve roku 1744, „důkladně“ však roku 1788. Tehdy byly z nich všecky znamenité řezby a píšťaly vzaty a jak se praví veřejnou dražbou mezi měšťany rozprodány. Tak vzaly za své kdysi rozhlášené varhany a pouze z nich, jako na památku zbyl — principál.⁵⁰⁾

V ochuzování kostela pokračováno však dál. . . .

12. Na poručení císaře Františka I. muselo se r. 1810 všecko stříbro kostelní odevzdati na válečnou potřebu. I z kostela Blatenského vzaty všecky stříbrné nádoby a věci, jež štedrá ruka hraběněna byla kostelu věnovala.⁵¹⁾ Zaslouhou a péčí Františka svob. pána Hildprandta pána na Blatné a tehdejšího děkana Antonína Boukala (1804—1820.) zachráněna byla krásná monstrance. Složili oba tito šlechtění muži společně částku 247 zl. 48 kr. stříbrných peněz dobrých, tři dvacetníky na jeden zlatý počítaje.

O tomto daru dí souvěká zpráva: „Veliká byla obět těchto dobrodinců, povážíme-li že tenkrát stříbrný peníz za něco zvláštního a podivání hodného držán a zřídka vídán byl. Zde v městě ba ani na celé kostelní osadě žádný člověk stříbrných peněz neměl, neboť všude v Rakousku byly jenom papírové a měděné peníze v oběhu. Tudy zaslouhují pro tento skutek jejich jména pro věčnou pamět poznamenána a u potomků zvěčněna a v dobrém připomínána býti.“ Jmenovaný děkan vykoupil též skvostný missál, stříbrem kovaný, jehož se dosud o slavnostech užívá.⁵²⁾

⁴⁹⁾ Inventář z r. 1808.

⁵⁰⁾ Piečův: Pamětní protokol. Památní kniha na děkanství.

⁵¹⁾ Archiv děkanský. Po někdejších stříbrných svícnech zbyly pouze pouzdra ve zvláštních skříních!

⁵²⁾ Piečův Pamětní protokol 92.

Největší pohroma hrozila ochuzenému a všech skvostů zbavenému kostelu roku 1834. Vypukl totiž t. r. dne 13. září v sobotu po Narození P. Marie o půl desáté hodině dopoledne v Blatné oheň, který za dvě hodiny celé téměř město v popel obrátil. Shořelo 118 domů, radnice, děkanství, špitál i kostelní věž, kdež všecky zvony se dilem rozlily, dílem roztloukly. Veliký zvon „Matka Boží,“ který byl dle svědectví souvěkovec uměle provazem přivázán, proraziv dvoje klenutí spadl dolů a hluboko se zaryl do země. Při pádu utrpěl trhlínu, kterou zvučný jeho hlas ochraptěl. Krásný zdejší chrám býval by byl zničen též ohněm, neboť již střecha chrámu se chýtila, kdyby neohrožeností některých zdejších měšťanů bylo se nepodařilo tuto krásnou svatyni před zkázou uchrániti.

13. Co tu bylo pláče, když druhý den po ohni šel sám děkan Karel Trnka (1820—1839.) zvonití klekání malým zvonkem za oltářem⁵³⁾. Trvalo to dlouho než měšťané z tak strašného požáru se vzpamatovali. Shořelé domy krytbou znenáhla se opatrovaly, anebo docela nově stavěly. I děkanství špitál, pošta znovu povstávaly. Věž kostelní znova vystavěna a o 14 loket zvýšena v letech 1835—1836. V ní zavěšeno vedle půklého zvonu „Matky Boží“ čtvero nově přelitých zvonů.

Příčiněním svob. pána Ferdinanda z Hildprandtu, pána na Blatné a přispěním měšťanstva a osadníků zhotoveny též nové hodiny věžní, jež stály 390 zl. K nim dány ještě nové dva bicí zvony.⁵⁴⁾

14. Za děkanů Mat. Vošahlíka (1841—1855) a

15. Jindřicha Hausnera (1855—1875) pokračováno opět ve zvelebení chrámu děkanského. Velikou zásluhu

16. má o pozdější kostel nynější veled. p. děkan Josef Pekárek, arcikněz a vikář střídnictví blatenského. Neunavnou jeho snahou obnoveny oltáře, kazatelna, zakoupena krásná socha Rodičky Boží na prostřední oltář. Především ale docíleno přelití velikého zvonu „Matky Boží.“ Podporován jsa obětavostí měšťanů a osadníků, jakož i patronem chrámu Robertem svob. pánem z Hildprandtu, jenž k tomu účelu povolil z kostelní pokladny přes 1000 zl., dosáhl toho, že onen zvon byl dne 17. listopadu 1887 s věže sundán a budějovi-

⁵³⁾ Hlasy ze Šumavy 1887 č. 24.

⁵⁴⁾ Piečův: Pamětní protokol.

ckému zvonáři Pernerovi k přelití odvezen. Během osmi měsíců zvon nový ze starého přelit byl dle nového způsobu na tak zvanou francouzskou montáž, která má tu výhodu, že zvon jsa po jedné straně vytlučen, může se libovolně kolikrátkoli otočiti. Jest zladěn na C a váží 32 metr. centů čili 3200 kilo. Po dojemných obřadech byl nový zvon dne 27. června 1888 na zvonici vytažen a druhý den na to (28. června) zahlaholil o polednách ponejprv k úctě Matky Boží!

(Pokračování.)

S l z y.

Vy jste perly z nebes říše,
slzy třpytné, z vás vždy dýše
lesk a jas, mír, svatý klid —
vy jste skvosty, jež ocení
ten jen, komu přáno není
vás ve svojím zraku zřít . . .

Nechť hruď tiseň, muka svírá,
a duch pod jich tíhou zmrá,
nechť již siná líc i. ret —
slza-li jen ještě skane
z oka úlevy, hned plane
zas na líci růží květ . . .

V srdce bol ať trud se ryje,
čelo vráska jedna kryje,
a zaniká zraku jas —
slza-li jen ještě kmitne
v oku se, hned třeška svítne,
jasní zrak se, čelo zas . . .

V nitru ať již žal, rmut tlumí
jiskru slední žití, v rummy
nechť se mění duše stan —
s vámi, slzy, zase proudí
život nový všemi oudy,
vámi rmut jest zažehnán . . .

Vy jste perly z nebes říše,
slzy třpytné, z vás vždy dýše
lesk a jas, mír, svatý klid —
vy jste skvosty, jež ocení
ten jen, komu přáno není
vás ve svojím zraku zřít . . .

Prok. Zaletěl.

Z cesty po Egyptě.

Napsal Dr. Jaroslav Sedláček.

(Pokračování.)

Až do 17. dynastie čítá se střední věk Egypta (do r. 1600); králové dynastií mezi šestou a dvanáctou neměli asi pro dějiny země veliké důležitosti, ani mnoho o nich není známo. Dynastie 12. počíná faraonem Amenanhou, v té době sestoupil asi Abram do Egypta; jeho nástupce Usertisen dobyl severní Nubii a staral se jak on, tak i pozdější faraonové velice o povznesení Egypta, jak nápisy na poloostrově Sinajském nalezené, dosvědčují: za jednoho z těchto králů jmenují ho Apapi a Rajan byl Josef syn Jakubův, povýšen. Ramses I. byl otcem dynastie XIX.; syn téhož Seti I. přemohl Chatti či Hittitské a Ramses II., jinak Sesostris zvaný přivedl říši k slávě veliké, největší stavby, jako města Pithom a Ramesser provedly se za jeho doby. Menefta, syn jeho, utiskoval lid Hebrejský, který za jeho doby přešel rudým mořem a vrátil se do zaslíbené země. Po jeho smrti cizinec zmocnil se vlády, byl však svržen králem Setim z dynastie XX. Dynastie XXV. byla ethiopská (700); za té assyršti králové činili vpády do země, až je Psammetich I., zakladatel dynastie XXVI. Saidské přemohl a rázně vyhnal. Syn jeho Necho II. dobyl všechnu země až po Eufkrat; byl ale Nebukadnezarem u Karke-miše r. 604 poražen a opustil Asii. Za Kambýsa byl Egypt provincií perskou, kterou vládli Darius I., Xerxes a jich nástupci až do r. 404 před Kr., kde domácí zase vládu na sebe strhli.

Po čase ale byl Egypt Artaxerxem III. perským znovu dobyt a perská dynastie XXXI. panovala až do příchodu Alexandra Velikého, který bitvou u Issu 333 př. Kr. dobyl Egypta a založil město Alexandrii. Po smrti téhož Ptolemaios, syn Lagův stal se satrapou a na to i králem Egypta a Ptolemaiovcí se zde udrželi až do 30 př. Kr. Za těch dob založena byla veliká škola a knihovna v Alexandrii, podporovány vědy a umění. Kleopatrou skončila samovláda egyptská, Oktavián učinil Egypt provincií římskou.

Za vlády římské ujalo a rozšířilo se v Egyptě křesťanství; sv. Marek evangelista, přešel do Alexandrie, a do roku 68, kdy zemřel, bylo křesťanství v celém údolí Nilu rozšířeno; zde rozkvétl též mniš-

ský život; za biskupa Dioscura, který byl 25. nástupcem sv. Marka v Alexandrii a přidržel se bludu Eutychova, roztrhlo se křesťanství egyptské na rozkolnickou část či jakitskou, na katolitskou či melchitskou. Rozkol byl velice na prospěch Mahomedanismu; kalif Omar r. 640 přitřhl do Egypta a zmocnil se země jako v letu; staří křesťané zůstali zde pod jménem Koptů; katoličtí vymizeli. Ustavičnými boji byl Egypt tísňen: sídlem vlády jeho byl Damašek, pak Bagdad a Kahýra; r. 1254 zmocnili se mamelukové turečtí vlády, r. 1517 dobyl sultán turecký Selim Kahýry a nyní byl Egypt provincií tureckou: země hynula. Napoleon Bonaparte hleděl pojistit zemi Francii; bylo mu ale r. 1801 odtáhnouti zpět; po něm se zmocnil vlády energický Mehmed-Ali r. 1805, který svědomitě a činně pracoval nejen na samostatnosti ale i na civilisaci Egypta: podporoval Evropany, povolil křesťanům úplnou svobodu, zařizoval průplavy, spořádal vojsko atd. Sudan byl přidán r. 1821 k Egyptu a Chartum stalo se hlavním městem nové provincie. Syn Mehmeda, Ibrahim paša, porazil turecké voje a hrozil samému Cařihradu; při míru zaručena byla Mehmedu poslušnost v mistokrátovství egyptském, udržena ale suverenita Porty.

Od r. 1879 spravuje zemi, Khediv Mohamed Tevfik-paša, který má platiti sultánu ročně 150.000 sáček či 17,200.000 franků poplatku; od roku 1881 anglické vojsko pro jistotu obsadilo Kahýru, Alexandrii, Assiút, Asuan a Suakin a chce podporovati Khediva u vládě radou a vojenskou pomocí.

Země rozdělena na 14 provincií či krajů, které spravují mudirové; čelnější města mají samosprávu, kterou vede guvernér neb mohafez. Mudirieh jsou rozděleny na okresy, podřízené nazer-ům; osady mají své šejch-el beled.

Hlavní soudní instancí je sbor Mežs-el-ahkam v Kahýře; v městech a místech jsou menší sbory, krajské a okresní, jimž předsedá kádi. Cizinci byli za vlády Františka I. přiděleni soudnímu řízení konsulátů svých a vyňati z práv soudů muslimských; později stanoveny smíšené soudy ze soudců tuzemských a evropských v Kahýře a Alexandrii.

Země či půda dle jména náleží vládě; z některých pozemků (ušuri) platí se pevná daň, z jiných (karadži) daň nestejná; větší část pozemků ušuri mají bankéři v zástavě

(Rothschild má 178.000 hektarů) aby tak umořoval se státní dluh, který obnáší na 3 miliardy franků.

Bohatstvím země jest půda a plodiny; aby půda více vydala, dělány jsou průplavy, strouhy, z nichž si obyvatelé vodu na svá pole vedou. Někde se vede voda do struh těch parou, někde Fellahové chudí sami v potu tváří celé dny nabírají vodu z Nilu do kůží, aby ji lili do vyšších žlábků a pouštěli na pole. Velké průplavy musí býti po čase hloubeny, což děje se stroji; malé strouhy bývají hloubeny mnohou a těžkou prací tisíců fellahů, kteří ač pracují pod dohlídkou státu a na rozkaz téhož, pracují zcela beze mzdy.

Ze starých obyvatelů, Koptů, zbylo zde jen 409.000, (z těch jest asi 5000 katolíků); Turků jest 15.000; fellahové líší se od Turků, nestarajíce se mnoho o vládu ani o náboženství; ti jsou hlavním obyvatelstvem země; Beduiní jsou na horách a v pouštích; počet jich se páčí na 246.000. Otrockví bylo tu úředně zrušeno r. 1884. Vedle těch obyvatel jmenovaných jsou zde Levantinští křesťané z Asie, Řekové sjednocení a nesjednocení a osady evropských zemí. Za Bonaparta čítal Egypt 2.500.000 obyvatel, roku 1882 čítal jich 6.800.000. (Pokračování.)

M a c e c h a.

Napsal Bohumil Brodský.

Do těžkého se dala postavení paní Dorota Marie z Neuperku. Podávajíc ruky své ke sňatku urozenému pánu Ferdinandu Václavovi Peruglovi z Senrajtu majiteli zboží zbraslavického, stávala se tím zároveň matkou tří synů dospělých, Jana V olfganga, Jana Petra a Václava Leopolda. Měli nedaleko do let mužných a již nyní vynikali silou tělesnou. Pan Ferdinand Peruglo nebyl ostatně již mladým, když po druhé se ženil a paní Dorotu přiměli ke sňatku s ním pouze prosby rodičů, kteří měli několik dcer dosud svobodných, mezi nimiž nejstarší byla ona, čítajíc v době svého sňatku ke třiceti letům.

Ač byla starší, než obyčejně urozené slečny vstupující ve sňatek, přece dosud vynikala krásnou postavou, příjemnou tváří a svým zrakem, který prozrazoval hlubokou, čistou její mysl. Tušila, co ji v novém spojení čeká a jediný pohled při jejím při-

jezdu na Zbraslavice na pastorky její, dovedl ji odniti všechny naděje na život klidný a tichý. Přece se však toho nelekala. Byla si jista, že bude vždy chovati se tak, aby nezažala příčiny k rozbrojům domácím a doufala, že manžel její nenechá dojiti k výstupům, které by snižovaly vážnost a postavení její ve tvrzí.

Zdalo se skutečně, jakby nemusila se obávatí lečjakých nepříjemností. Hned po svém příjezdu koupila od pana Rudolfa Hendricha Odkolka z Újezdce druhou polovici zboží zbraslavického a přidělila k první, hned před tím panu Peruglovi ze Senrajtu náležející části. Tím jaksi své pastorky upokojila a sobě naklonila. Než láska jejich nebyla upřímnou a oni pomýšleje na to, že by mohla mítí dítek a je snad z budoucího držení zbraslavického zboží vytisknouti, počali mezi sebou nejprve o té věci se raditi. Pak čím dále tím více nedůvěřivě pohlíželi na svou macechu, až konečně vedrala se jim do mysli proti ní tajná nenávisť a touha, zbaviti ji příchylnosti svého otce, jejího muže a tak učiniti ji bezmocnou.

Paní Dorota Marie však byla žena rozšafná, která nejen ke svým pastorkům, ale i ke svému muži chovala se se vši opatrností a obětavostí, neposkytující jim nikterak příčiny ke steskům a podezřením. S upřímnou lítostí provozovala také stav lidu na zboží zbraslavickém. Dvory byly po většině na staveních a gruntech spustlé, lidé rozběhlí, jich velmi na mále, dvě vesnice do konce pustý a v nich ani jednoho člověka, takže odtud za několik let málo užitku očekávati bylo, k tomu ti, kteří zbyli, žili u veliké nouzi a žalostném stavu duševním. Paní Dorota měla útlé, soucitné srdce a jsouc nadána statky pozemskými nemohla hleděti nečinně na takovou bídu. I počala na svých vycházkách navštěvovati dědiny, z prvu blízké, pak i vzdálenější, ulevujíc kde mohla hoří azármutku.

Z počátku ji na těchto cestách provázela bývalá hofmistryně jejich pastorků, dosud žijící na tvrzí zbraslavické, Anna Judita Stránikova z Kopidlna, ku které však paní Dorota nemohla naléztí ve svém srdci velké důvěry. Byla to žena lstivá, stále zamračená a málomluvná. Provázejíc svou velitelku na jejich dobročinných vycházkách, hněvivě pohlížela na štědrost její, hledíc lakotně na peníze, které paní Dorota odkládala do ruky ubožáků.

Jednouráte zavedla ji daleko od Zbraslavice do dědiny, která za lesy krčila se v mírném úvalu ku modravým šumicím hvozďům. Opodál dědiny stálo stavení větší poněkud než druhé selské, obehnané kolem zahradou.

„Zde bydlí můj bratr Václav,“ pravila paní Dorotě. „Jest-li tvá milost unavená, mohly bychom si tu odpočinouti.“

„Tak, ty máš bratra? Nikdy jsi mi o něm nevyprávěla. Jsem skutečně unavena, zaved mne k němu.“

Vstoupila s hofmistryně do domu a brzy našly Václava Stránika z Kopidlna, sedícího v útulné jizbě, ponořeného do čtení jakéhos pisma. Spatřiv sestru, zamračil se poněkud, ale ihned vyjasnil svou tvář vítaje obě přivětivě. Když poznal, že průvodkyně její sestry jest sama paní Dorota, jevil živé účastenství.

„Slyšel jsem o tvé milosti mnoho dobrého až tu ve své samotě a přál jsem si tebe poznati. Děkuji náhodě, která tě sem přivedla.“

Paní Dorota pátravě pohleděla mu do tváře, nevědouc, má-li mu věriti. Zdalo se jí však, že jeho tvář jest upřímná, rozdílná od tváře jeho sestry. Také to se jí zdálo býti nápadným, že tak dlouho nezminila se jí hofmistryně o svém bratru. Bylo by snad tedy možným, že by byli povah rozdílných, povaha paně Václavova právě tak vzbuzující důvěru, jako jeho sestry nedůvěru. Dali se chutě do hovoru se svým nenadálým hostitelem nalezajíc v jeho otevřeně, srdečně řeči čím dále tím většího zalíbení; ačkoliv hofmistryně ji k odchodu pobízeti se jala.

„Milá sestro,“ přerušil ji konečně pan Václav, „nech svého neustálého pobízení. Nezapomeň, že nejsi již hofmistryně a urozená paní žačkou tvou. Je-li ti obtížným tvůj pobyt, jdi napřed. Já sám její milost domů uvedu.“

„Jak si přeješ,“ vyjela pohněvaná hofmistryně. „Milostivá paní dovolí, abyoh mohla odejiti.“

„S radostí. Jdi jen napřed. Já tu ještě chvíli pobudu.“

Když paní Anna Judita odešla, obrátila se k panu Václavovi.

„Že jsem uhodla pozorujíc, že nežiješ v přílišném přátelství se svou sestrou.“

„Uhodla tvá milost,“ odpovídal vážně Václav. „Jest povahy zlé a hned za živa rodičům svým mnohou trpkou chvíli připravila. Radím ti upřímně milostivá paní,

abys ji nesvěřovala ničeho tajného. Dovede toho užiti proti každému.“

„Buď bez starostí, pane Václave. Nemám tajnosti krom svých chudých a těch skrývatí netřeba.“

„Než i v tom jest tvé milosti zapotřebí opatrnosti. Neznáš lidi a doslechl jsem, že jsi i mnohým nehodným dala. Kdybys si přála, pověděl bych ti, kdo si tvého dobrodiní zaslouží a kdo nic.“

„Budu ti povděčna, aspoň se uvaruju chyb. Chodívám týdně dvakrát, v úterý a v pátek. Dej se tedy v ty dny vynajít ve Zbraslavicích a pak společně budem konati svou pout. Čím ty se zde neustále bavíš?“

„Písmem, milostivá paní a rozjímáním. Od té doby, co jsem opustil hluk vojenský, znechutil se mi život hlučný, nespoutaný a já raději dlím tu ve svém zatiší.“

„Tys tedy býval vojákem?“

„Přes patnácte let. Byl jsem u královských dragonů rytmistrem. Nesloužilo mi to ke zdraví a proto jsem raději zanechal meče a chopil se knihy.“

„Divný to věru obrat života. Nyní však půjdu též. Doprovoď mne kousek za lesy. Pak již nezboudím.“

Provázena panem Václavem kráčela paní Dorota k svému domovu. Hovořila neustále se svým průvodcím a čím dále tím více pozorovala, že jest to povaha ryzí a upřímná. Na hofmistryni ani nevzpoměl, za to však vzpomínala více tato na ně. Uražená pýcha a nenávisť, která již dávno tkvěla v srdci jejím jak proti bratrovi, tak proti nové paní, lomcovala její myslí. Má to nechat bez trestu? Má snad konečně ztratiti všechnu starou moc a vážnost, kterou ve tvrzi měla? Bude se měřiti s novým svým nepřítelem a buď podlehne ona či zvítězí. Osnovala svůj plán se lstivou vynalézavostí, až ho utkala tak, že se sama toho v první chvíli lekla. Než touha po pomstě příliš ji zaujala, než aby mohla se v čas opanovati.

Hned na nádvoří po svém návratu setkala se s panem Ferdinandem.

„Kde jsi nechala paní Dorotu,“ volal na ni z daleka.

„V Kamenné Lhotě u svého bratra. Nechtěla se mnou jíti a takřka mne od sebe odehnala.“

„Neměla jsi ji přes to vše opouštěti. Nezná cestu a mohla by zblouditi. Lekám se o ni.“

„Račiz byti tvá milost bez starosti. Má dobrého průvodce, jenž ji jistě neopustí a bude ji snad milejším než já.“

„Co tím chceš říci Anno. Nějak lehkovážně dotýkáš se cti mé paní.“

„Odpustiž mi to dobrotvě. Než co jsem jiného ti měla odpověditi, když mne takřka vyhnala a mne si nevšímala, za to ale s Václavem byla samý hovor a smích. Přesvědč se sám, nezalíbil-li se můj bratr paní Dorotě, já tebe přesvědčovat nemíním.“

„Dost již. Jdi si po své práci, Anno.“

Pan Ferdinand svrátil čelo hněvivě a odvrátil se od hofmistryně, která s radostí spěchala do své jizby. Semeno zlé zasila. Nyní záleželo na tom v čas ho zalévat. Hleděla oknem pozorně, brzo-li se vrátí zemanka. Dočkala se jí a s utajeným dechem pozorovala, jak se setkala se svým chotěm. Rozmlouvají cosi. Co asi? To k svému žalu poznati nemohla, přece však byla přesvědčena, že dojistá pan Ferdinand ji bude domlouvati. Nemýlila se. Hned zdaleka volal zeman na paní Dorotu.

„Kde jsi dnes byla, paní Doroto.“

„Daleko, Ferdinande, až v Kamenné Lhotě. Přišla již domů Anna?“

„Přišla. Hněvá mne to, že jsi šla bez ní. Bez příčiny se tak nestalo.“

„A jakou příčinu bych mohla míti? Neustále na mne doléhala, abych šla, ačkoliv její bratr ji zdržoval. Tu jsem konečně svolila, aby šla napřed. Ostatně choť ti říci milý Ferdinande, že nedůvěřuje Anně. Zdá se, že vlastního bratra nenávidí, ač jest to muž ctihodný a v písmech sběhlý.“

„Bude k tomu míti dojistá příčinu. Upozorňuji tě, že Anna v zdejší tvrzi již dlouhá léta poctivě sloužila, mé syny řádně vychovala a nikdy příčiny k steskům nezadala. Doufám, že ani ty nebudeš strpčovat její život. Přejí si též, abys nezadala vícekrát příčiny k domněnkám, které tvé osobě a mému jménu k malé cti slouží.“

„Ale pro Boha, řekni mi přece, co to neustále máš? Vždyť si nejsem ničeho vědoma?“

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Na české fakultě bohoslovecké zapsáno pro letošní zimní semestr 159 posluchačů.

— **Konkurs** na knihovnu vypisuje „Ústřední odbor knihovny zřizující a udržující“ při spolku Družstvo Arnošta z Pardubic. Knihovna bude obsahovati vesměs užitečné spisy a zadá se té osadě farní, jejíž duchovní správce jest členem Družstva Arnošta z Pardubic a zasadí se o založení místního knihovního spolku, jakožto odboru ústředního odboru, jenž by o zachování a rozšiřování knihovny té pečoval. Žádosti přijímají se do 30. listopadu t. r.

Z Hradce Králové. Dne 2. listopadu bylo tomu 40 let, co posvěcen byl na kněžství J. M. nejdůst. pán Josef Jan evang. Hais, biskup Králové-Hradecký. Za tou příčinou dostalo se J. M. od oddaných mu věřících jeho diecése veliké pocty; zvláště obec Králové-Hradecká a Chrastická, kde Jeho Milost ponejvíce se zřizuje, jmenovaly Jej čestným měšťanem. Nejdůst. pan biskup Dr. Josef Hais nastolen byl v Hradci Králové dne 8. srpna 1875 a od té doby neustává ve prospěch města a diecése působiti. Založil značným nákladem rozsáhlý a velkolepý ústav pro dítky hluchoněmé „Rudolfinum“ v Hradci Králové, kterýž za stálé vskutku otcovské péče jeho utěšeně vzkvétá a co nejutěšeněji prospívá, jsa dobrodínem ubohé hluchoněmé mládeži z celé rozsáhlé diecése. Jest to dílo, jež bude nehybnoucím pomníkem šlechtetného zakladatele i pro věky pozdní. Avšak bylo by nesnadno vypočísti všechny ty blahodárné skutky, jichž byl původcem a jichž nejskrovnější část přišla na jevo. Slyneť nejdůst. p. biskup vůbec vzácnou dobročinností v každém směru a nebude tak brzy snad opět zasedati na křesle biskupském muž povahy tak ryzí, šlechtetné, dobročinné a v každém ohledu vynikající; jevíť se tudíž přání všeobecné, aby dlouhá ještě léta zastával vznešený úřad svůj, v němž požívá lásky všeobecné.

Z Vídně. Biskupské porady všech biskupů rakouských vyjma Jeho Em. nejdůst. kardinála Olomouckého zahájeny byly 12. t. m. o 9. hod. dopol. v kapitolním arcibiskupském sále za předsednictví kardinála knížete-arcibiskupa pražského hr. Schönborna, a bezpochyby až do konce tohoto téhodne budou trvati. Předběžné porady trvaly již od 5. t. m. Usnesení zachovávají se prozatím v tajnosti. — Těchto porad účastní se tedy následující knížata církevní: kardinál vídeňský dr. Gruscha, arcibiskup solnohradský dr. Haller, kníže-biskup gorický dr. Zorn, arcibiskup lvovský ryt. Morawski, arcibiskup zaderský Rajčević, knížata biskupové: dr. Kopp z Vratislavi, dr. Zwenger ze Štýrského Hradce, dr. Missia z Lublaně, dr. Napotnik z Mariboru, dr. Aichner z Brixenu, dr. Kahn z Celovce, dr. Valussi z Tridentu, dr. Bauer z Brna, dr. Rinder ze Sv. Hypolita, dr. Doppelbauer z Lince,

dr. Flapp z Porječe, dr. Stakič ze Splitu, dr. Schöbl z Litoměřic, dr. Říha z Budějovic, dr. Hais z Král. Hradce a dr. Soleski z Přemyšle.

Literární oznamovatel.

— „*Stručná liturgika katolická.*“ Pro školy obecné a měšťanské sestavil Dr. Karel Vondruška. S 48 obrázky. Schválně kníž.-arcib. konsistoří Pražskou v Praze. Rohlíček a Sievers, 1892. Cena váz. 40 kr. — Pro vyučování liturgice máme poměrně nejvíce učebnic sestavených, tak že nová kniha málem zbytečnou by se zdála. Ale již povrchný pohled na novou knížku poučí každého, že učiněn tu skutečný pokrok a pánům katechetům dostalo se výborné pomůcky učebné. Vitána bude liturgika pině Vondruškova již pro skutečnou stručnost, která tím hlavně docílena, že se pan spisovatel vystříhal dlouhých a často velmi zbytečných a nezáživných úvodův, úvah a opakování katechismu, tak že na 80 stránkách mohl podati všechno, co mládeži toho věku třeba jest věděti o církevních obřadech, aniž co podstatného vynecháno. Látka uspořádána přehledně do krátkých paragrafův a odstavců, sloh jest prostý a jasný, tak že budou žáci rádi a s prospěchem se učiti předmětu, jenž sám sebou již tak zajímavým a poutavým jest. Velmi příhodnou pomůckou znázorňovací budou jim přečetné a zdařilé obrázky, jež knize zvláštní ceny dodávají. Nejdůležitější liturgické předměty, stavby chrámové, roucha, nádobí atd. nalezne žák hned v textu vyobrazeny, čímž obtížné jich kreslení na tabuli a dlouhé výklady odpadají a správné představy předmětů těch v mysli žáků jasně utkvívají. Spisovatel jedná nejprve o posvátných osobách, místech, věcech, úkonech a dobách, ve všem veda si správné, jak to i církevní aprobace dosvědčuje. Doporučujeme pěknou tuto učebnici co nejlépe pp. katechetům. *Obzor.*

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Dr. Jan Křt. *Dúchek*, far. u Panny Marie Sněžné v Praze, 11. listop. 1891, (nar. 6. března 1809, vysv. 3. srpna 1834).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Ant. *Demuth*, ředitel a katech. ústavu hluchoněmých v Litoměřicích, 17. října 1891,

(nar. 8. dubna 1838, vysv. 25. července 1852);

- p. Frant. Černohouz, jubil. kněz a děkan v Dobrovici, 8. listop. 1891, (nar. v Turnově 25. ledna 1810, vysv. 4. srpna 1823).

Jmenován jest:

- p. Josef Hübner, far. ve Smržovce, bisk. vikar. sekretářem Jabloneckým.

Ustanovení jsou:

- p. Otto Pitra, koop. v Maffersdorfu, za faráře v Rynovicích;
 p. Frant. Režníček, kapl. v Doksech, za lokalistu v Oknech;
 p. Al. Mayer, býv. kněz řádu Dominikán., za koop. v Josefsthálu;
 p. Karel Klínger, kapl. ve Warnsdorfu, za katech. na měšt. školách v Liberci;
 p. Ed. Schneider, neom., za kapl. v Blšanech;
 p. Frant. Vejřvalda, far. v Nakléřově, za far. v Strojeticích;
 p. Karel Engelmänn, far. ve Chmelištné, za far. v Petrohradě;
 p. Ign. Tichatschke, admin. v Mukařově (Munker), za far. tamže;
 p. Adolf Schwalb, admin. v Strojeticích, za admin. v Nakléřově;
 p. Ant. Ladek, far. v Bohosudově, odebral se na stálý odpočinek.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Macek, far. v Kopidlne, 2. listopadu 1891, (nar. 23. března 1830 ve Studjanech, vysv. 25. července 1856).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Klein, děkan v Činěvsi, jmenován arciknězem Jičínského kraje;
 p. Frant. Vomačka, děkan ve Žlebech, jmenován vikářem Časlavského okresu, a
 p. Jan Němeček, děkan v Náchodě, jmenován vikářem Náchodského okresu.

Ustanovení jsou:

- p. Dr. Gust. Domábyl, kapl. Poličský, za suppl. prof. církv. dějepisu v Hradci Král.;
 p. Jan Adler, kapl. Časlavský, za far. v Mičově;
 p. Vojtěch Kameš, kapl. Ledečský, za admin. v Bohdánči;
 p. Vojt. Balcar, admin. Richmburský, za kapl. v Chroustovicích;

- p. Jan Svoboda, kapl. Branišovský, za kapl. ve Štokách;

- p. Ant. Miffek, admin. Vřeštovský, za kapl. ve Vrbici;

- p. Frant. Till, admin. Mlíkosrbský, za kapl. ve Slavonově;

- p. Fortun. Kořínek, kapl. Mladočovský, za kapl. do Libice;

- p. Jos. Forman, kapl. Libický, za II. koop. do Nové Paky.

Novosvěcenci:

- p. Jos. Bartoň, za kapl. do Ledče;

- p. Jos. Hynek, za kapl. do Hořic;

- p. Jan Hejčl, za II. kapl. do Čermné;

- p. Václ. Říha, za koop. do Borové (u Poličky);

- p. Jan Šandera, za koop. do Branišova;

- p. Frant. Budinský, za koop. do Mladočova.

Uprázdňené místo:

Kopidlno, fara patr. hrab. Erv. Schlicka, od 3. listop. t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Svoboda, katech. měšt. škol v Táboře, 2. října 1891, (nar. v Protivíně 21. července 1835, vysv. 27. července 1862);

- P. Ludvík Pecho, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, 2. října 1891, (nar. 12. března 1827, vysv. 31. července 1851);

- p. Jan Menzinger, os. děkan a far. ve výslužbě v Gloekkelbergu, 10. října 1881, (nar. 17. února 1808, vysv. 10. dubna 1834);

- p. Jan Švejda, katech. na c. k. real. gymn. v Klatovech, 22. října 1891, (nar. v Kokořovicích 29. března 1840, vysv. 22. července 1866).

Ustanovení jsou:

- p. Ant. Polanský, za def. katech. na měšt. škole v Domažlicích;

- p. Em. Polák, za def. katech. na měšt. škole v Klatovech;

- p. Václ. Engelmänn, far. v Mlázovech, za far. v Chlístové a spolu admin. v Mlázově;

- p. Jos. Machka, kapl. ve Štokách (Král. Hrad. diec.) za far. ve sv. Kateřině;

- p. Matěj Šulista, kapl. v Soběslavi, za faráře v Dobříši;

- p. Vil. Špoula, kapl. v Červené Řečici, za far. v Habarticích.

OBSAH: Exhorta na neděli XXVII. po sv. Duchu. — Kázání na neděli první adventní. — O smíšeném manželství. (Dokonč.) — Jeho Biskupské Milosti. (Báseň.) — Chrám Matky Boží v Blatné. (Pokrač.) — Slzy. (Báseň.) — Z cesty po Egyptě. (Pokrač.) — Macecha. Povídka.

Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knížecí arcib.
knihtiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předplácí se

v expedici a u
všech řádných
knihkupectví.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Kázání

na neděli druhou adventní.

„Jan uslyšel ve vězení o
skutcích Kristových.“
Mat. 11, 2.

Dnešní sv. evangelium uvádí nám na paměť dva muže, jenž sobě byli velmi nepodobní, při tom ale přec úzce vespolek spojení. Neboť velmi zajisté nepodobní byli sobě Jan Křtitel a král Herodes. Vždyť pak víme, jak žil a jak si počínal Jan a jak Herodes. Ježto Herodes s nádherou a stkvostem královským v nádherném paláci přebýval, vším oplýval a hříšný, nad míru pohoršlivý život vedl, tak že konečně s manželkou bratra svého nectně obooval: tu naproti tomu trávil Jan v bídném oděvu při chatrné stravě nábožný a svatý život v osamělé pustině, káral hřích a nepravost a napomínal k pokání. Než při takovéto patrné nestejnosti života a mravu bývali přec mužové tito začasto pospolu, často obcovávali spolu. Neboť sám Herodes Jana ke dvoru svému povolával a rád ho poslouchal. Krátká však byla tato přízeň královská. Vida totiž nepravost Herodesovu, předstoupil tu neohroženě Jan a přísnou činil králi domluvu řka: „Nesluší tobě míti manželku bratra svého.“ A již bylo veta po přízni královské, Jan octnul se v žaláři. A milý, svatý Jene, kdo pak pro slova ta k vězení tě odsoudil? Snad to nebylo dobře, že jsi nepravosti přítrž učiniti chtěl? Snad jsi jedním svým prohřešil se proti zákonu Páně? A tudy snad za trest vydal tě Bůh v muky žaláře? Aj, odstup od nás, bychom cos podobného o Janu, slav-

ném předchůdci Páně se domýšleli. Vždyť pak sám Ježíš to nejkrásnější svědectví o něm vydal, řka: že mezi syny lidskými větší nad něho nepovstal. O Jan Křt. byl muž dokonalý, spravedlivý, svatý! A tudy nebyl to soud Boží, jímž Jan do vězení byl vsazen, ale, nejm., já znám soudce, jenž takovéto nepravé soudy pronášeti umí. A soudce ten jest svět od Boha odpadlý, jenž na zákon Páně nedbá. Tento pak soud světa býval v mnohém ohledu strašlivější, nežli soud Boží, což ihned poznáte, když v dnešní této řeči vám udám: „V čem záleží rozdíl mezi soudem Božím a soudem lidským.“

Pojednání.

V nejednom ohledu přichází mi, kř. m., soud tohoto světa strašlivější, nežli soud Boží a sice:

a) Již proto, že Bůh soudí dle spravedlnosti, svět pak, jak se mu zachce. Koho Bůh odsoudí, ten může ujistěn býti tím, že toho zasloužil. Jinak ale dopadá to u lidí, ti soudí, jak se jim pozdává. Kdo se světu zalíbil, ten bude jeho miláčkem a zůstane hodným, byť by měl černou duši, jako Jidáš a Barabáš. Kdo ale naopak světu se nezachoval, ten musí býti ničemačkem a zločincem, byť by i nevinným byl, jako Pán Ježíš. Toho nejpatrnější důkaz poskytuje nám život našeho Spasitele, Ježíše Krista. Řete, duše drahé, mohl-li kdo lidem patrněji dokázati, že s nimi zamýšlí dobře, než to učinil Ježíš? Mohl-li pak kdo lidem více dobrodiní prokázati, nežli On? A hle, přec tu před palácem římského vladaře Pontského Piláta volá zuřivě lůza židovská: „Ukřižuj, ukřižuj ho! propust

Barabáš, ukřižuj Ježíše.“ Věděli oni dobře, o koho se tu jedná, znali oni Ježíše, věděli, že On jest jejich nejvyšší dobrodinec, viděli jeho divy a zázraky, věděli, že On to jest, jenž jejich nemocné uzdravoval, jejich málomocné čistil a jejich mrtvé křísil, vždyť pak mu slavné „Hosanna“ provolávali a nejednou králem ho učiniti chtěli. A proč tedy medle zuřili proti němu? Proč žádali smrt jeho, když i sám Pilát, pohan to, nevinost jeho uznával? Aj, to soud světa! Vztekla chátka, vůdci svými svedená a dary jejich zaslepená chtěla toliko, aby Kristus byl vinným a proto musel býti vinným smrti.

A tak to jde posaváde na tom světě! Až podnes soudivá svět nespravedlivě, toliko podle podivných choutek a rozmarů svých. Koho chce, aby byl nevinným, ten musí býti nevinným, a koho zkaziti si umíní, ten musí býti vinným záhuby své. A to věru věc smutná! Tedy dobře zajisté pravil jsem, že soud tohoto světa v mnohém ohledu strašlivější jest, nežli soud Boží. Což však tím více se nám potvrzuje, uvážíme-li dále

b) že u Boha platí dobré svědomí, svět pak nemoha do svědomí nahlédnouti, že toliko soudí dle zevnitřnosti. Mám-li svědomí čisté, nebojím se předstoupiti před soud Boží, byť mne nepřátelé vinili nevím z jakých neřestí. Neboť Bůh zná čisté svědomí mé a dle toho se mnou bude nakládati. Jinak ale jde to u světa. Co dbá svět na svědomí, nemaje okénka, aby tam nahlédnul? Řekni na soudu světském: Já mám svědomí čisté! Nic ti to, milý brachu, nespomůže, pakli nějaký zevnitřní důkaz svědčí proti tobě, byť by i důkaz ten byl klamný. To vidíme patrně v osudu Josefa Egyptského. Byltě cudný tento jinoch od své domácí pani v nepřítomnosti mužově k cizoložství lákán. Než Josef zdráhal se svoliti k takovému hříchu, okládaje: „Kterak bych mohl tak se zpronevěřiti pánu mému a něco tak hříšného spáchat před očima Boha mého?“ I vytrhl se násilně z objetí ženy chlipné a hřešití nechtěl. Avšak co učinila žena dychtivá pomsty? I strhla mu plášť a podrževši ho v hrsti dokazovala příchozímu manželé patrným důkazem tímto, kterak se opovážil nestoudný čeledín sváděti ji k nevěrnosti. Ó ubohý Josefe, nejmilejší synu Jakubův, co si nyní počneš, kterak pak se nyní medle ospravedlníš před soudem lidským?

Ty ovšem řekneš: Já jsem nevinný, já mám svědomí čisté! Avšak, co ti pomůže svědomí tvé čisté, když mstivá žena drží v rukou patrný, ač klamný, důkaz proti tobě? Svět dobré tvé svědomí nevidí, ale plášť tvůj vidí soudce lidský, a dle toho patrného důkazu budeš odsouzen do okovů těžkých. A proto jdi již a odevzdej se do osudu svého a těš se tím, že Bůh utlačenou nevinou nenechá na vždy lkáti, nýbrž že ji brzo zase před světem uvede na jevo — jakož se i skutečně stalo. — A toho se dostane i vám všem, jenž na soudu světském trpíte, jenž v podezření jste upadli, jako byste kdo ví jací hříšníci byli, pakli jen čisté máte svědomí. Protož nermuťte se příliš, svět ovšem dobré vaše svědomí nevidí, ale Bůh ho skrz naskrz zná, a On ho, ne-li dříve, jistě pak při posledním soudu celému světu na jevo přivede a vaše ctnost tím větší odměny dosáhne. — A nyní bych již mohl řeč svou ukončiti, neb se domnívám, že z toho, co jsem až posud pověděl, poznali jste pravdu toho, což tvrdím, že totiž soud tohoto světa v mnohém ohledu strašnější jest, nežli soud Boží. Než zlý svět náš libuje si nad miru v soudech a zná se v tom převýborně, tak že ještě v mnohém jiném ohledu soud jeho bývá strašnější, nežli soud Boží. Neboť poslechněte jen ještě maličko a hned se přesvědčíte o tom, když si jen dost málo ještě povšimneme, jaký bývá soud světa a jaký soud Boží.

c) Nejmilejší, známa na větším díle budou vám slova, kteráž někdy apoštol národů sv. Pavel v listu svém k židům napsal, řka: „Uloženo jest každému člověku umřítí, pak přijde soud.“ Z těchto několika slov snadno jest seznati, že jeden každý bývá hned po smrti od Boha souzen. Bude pak ale ještě na konci světa soud jiný držán. Než úsudek Boží na obojím tom soudu pronešený bude stejný, jen ten to bude rozdíl, že úsudek ten hned po smrti vyřkne se jen soukromě, na konci světa pak že se vyřkne před celým světem, tak že v smyslu tom říci můžeme, že Bůh soudí jen jedenkrát. Jinak ale dopadá to, dokud na tomto světě mezi lidmi obcuje. Tu následuje soud na soud; neboť svět v tom ohledu je neunavný, on soudí všady a bez přestání. Svět posuzuje člověka od kolébky až do hrobu; ba ani v hrobě ještě pokoje mu nedá. Ano dříve, nežli dítě světlo světa spatří, již posuzuje

svět všelijak nemluvně ubohé; jakož toho důkaz nalazáme na učennících Páně, kteříž potkavše se jedenkrát se slepcem, kteréhož uzdravil Pán, ptali se: „Páne, zhřešil-li ten, či rodiče jeho, že slepý na svět přišel?“ Jakmile však na tento svět vkročí člověk, tu tisícové zraky obracejí se naň, pozorují jej a všelikému posuzování není konce. Tak, kř. m., posuzoval vás svět za duň útlého věku, když jste ještě dítkami byli a školáky; tak posuzoval vás ve věku dospělejším, co mládence a panny; a tak posuzuje vás i nyní co rodiče, manžely a hospodáře, a tak posuzovati vás bude ještě co starce a stařenky. A každé místo, každá doba k soudu se mu hodí. On posuzuje nás, kdekoli chodíme a nechodíme; posuzuje nás doma i na venku, v poli i v zahrádě, při práci, při jídle a pití, při stolech a zábavách, při hrách i v obchodu, tak jako Farizeové šetřili Ježíše všude i při stole, jen aby měli z čeho vinití jej. Tuto zlou stránku soudu lidského vtipné káral a šlehal již starý skladatel bájek, pověstný Esop v bajce o dvou měchách, kteréž prý na sobě nosí každý člověk, z nichžto má viseti jeden po předu a to s vadami a chybami cizími, a druhý na zádech s křehkostmi vlastními. Že prý však ten na zádech viděti a do něho nahlédnouti nemůže, tudy prý ustavičně jen ten přední na očích má a jen cizí vady přetřepává. A takovéto notné důtky zasluhuje i svět nynější. — Ó strašný, věru strašný jest soud světa, strašnější než soud Boží, což konečně vysvitá i z toho, že

d) Bůh změní soud, když změním chování své; svět pak že zřídka změní úsudek svůj o nás, byť bychom se i polepšili. Naše sv. víra ujišťuje nás tím, že byť bychom i byli u Boha zapsáni do černé knihy, že hnedle vymaže nás z ní v tom okamženi, ve kterémž celým srdcem obrátili jsme se k němu, stavše se z koukolu pšemci dobrou. Čehož důkaz poskytuje nám kající lotr v posledním ještě okamženi života svého, Magdalena kající u nohou Kristových, Zacheus a j. — Jináč ale, zcela jináč chová se k nám v ohledu tom svět. Byť bys, duše drahá, i napravila hříšné živobyti své, dávši se na pokání; proto přec nepřestane svět zlý posuzovati tě, on tě bude nyní posuzovati zase proto, že jsi se obrátil, bude tě nazývatí pokrytcem a přetvářencem a pro pobožnost tvou všeliké úšklebky a posměchy činiti sobě bude

z tebe. Svět, aj ten nezapomíná tak snadno na bývalé chyby a poklesky naše. Na to, co jsme učinili dobrého, na to zapomíná snadno, pro slabosti naše ale má paměť nevyhladitelnou. Učin jen dost malý poklesek, jen dost málo se nezachovej dle přání světa a hned budeš miti na talířku předloženy prvnější, třeba již dávno oželené vady a slabosti. Ano i dítkám tvým ještě připomínati bude svět tvá provinění, vyčítaje jim, že jejich otec býval někdy zlodějem, opilcem neb jiným provinilem, jakoby dítky mohly za poklesky rodičů svých! Ó svět nehodí hříchy naše jako Bůh do moře nepaměti a milosrdenství, nýbrž má pro ně paměť nezrušitelnou, a tudy i v tomto ohledu jest soud světa strašnější nežli soud Boží. —

A nyní již mám za to, že snad nikoho tu mezi vámi nebude, jenž by za pravdu nedal slovům mým, že totiž soud světa v mnohém ohledu strašnější jest, nežli soud Boží. A protož nezbyvá mi nic jiného říci, jen toliko podotknouti, jak byste co křesťané uprostřed tak strašlivě soudícího světa zachovati se měli. A tu prosím vás především za to, abyste se syny toho zlého světa nadrželi nikdy a na jeho soudech abyste nebrali účastenství žádného, pamatujice si napomenutí Syna Božího, jenž pro spasitelnou výstrahu volá k nám ke všem, řka: „Nesudte a nebudete souzeni.“ Pakli ale vás svět na pokoji nenechá a nad vašim jednáním k soudu si zasedne, tu nahlédnete do života svého, zda jste snad svým nepravým, nekřesťanským jednáním strašný soud světa na sebe sami nesvolali a nepopudili. A je-li tomu tak, tu ihned napravte chyby a činite pokání. Jste-li však nevinní, tu si ze soudu světa nedělejte zhola nic. Boli to ovšem, když si svět zlý nectný svůj jazyk o člověka nevinného otírá. Než setřete slzu litostivou a s tváří vyjasněnou pohledte vzhůru. Tiše, trpělivě a důvěrně odpouštějte všecko kvůli tomu, jenž s výsosti nebeské okem otcovským na vás hledí, nevinnost srdce vašeho zná, všem neprávě trpícím odměnu života věčného zaslíbíti ráčil, řka: „Blahoslavení, kteří protivensství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.“

Amen.

Kázání

na slavnost neposkvrněného početí nej-
blah. Královny Marie Panny.

„Hospodin vládl mnou na
počátku cest svých, prve než
byl učinil co od počátku.“
(Kn. přísl. 8, 22.)

Smutná to byla doba, v kteréž první
naše matka Eva po zapovězeném ovoci
rajském sáhla a muži svému z něho oku-
siti dala; neboť hřích ten se všemi zlými
následky, totiž s chorobou těla a smrtí
jeho, se slabostí rozumu, s převráceností
vůle, se zlou žádostivostí, s hněvem a ne-
milostí Boží i s věčnou smrtí na všechny
jejich potomky přešel. S tímto přesmutným
dědictvím přichází každé nemluvnátko na
tento svět a zdá se, jakoby pláčem svým
prozrazovalo hříšný stav svůj. S tímto dě-
dictvím přišli na svět předkové naši, s tímto
dědictvím přišli jsme na svět vy i já, tímto
dědictvím nešťastným pozdraví svět tento
všecka nemluvnátka, ať jich, matky drahé,
kolivěk kolik ještě porodíte.

Než znám jednu matku, v jejímžto
životě nemluvnátko bez poskvrny hříchu
dědičného bylo počato. Pohleďte tam na
oltář, tam jest spanilý obraz té matky,
matka sv. Anna jest ona žena, z nížto se
narodila Maria, bez poskvrny hříchu dě-
dičného počatá. Ano Maria, dcera Joachima
a Anny, Maria, o nížto církev sv. dnešního
dne prozpěvuje: „Hospodin vládl mnou na
počátku cest svých, prve než byl učinil
co od počátku,“ ta mezi syny a dcerami
lidskými byla ta jediná, kteráž svůdným
dechem hada nakažena nebyla. Však tu
vás na něco pozorna učiniti musím. Učení
toto o neposkvrněném početí blahoslavené
Marie Panny, kteréhož dnešního dne pa-
mátku konáme, učení to nebylo do nedávna
od církve sv. za článek víry slavně pro-
hlášeno. Jako na příklad o hříchu dědič-
ném prohlásil se sněm tridentinský takto:
„Kdyby kdo jistil, že prohršení se Ada-
movo toliko jemu samému a ne i jeho po-
tomstvu uškodilo, a že Adam od Boha
obdrženou svatost a spravedlnost, kterou
ztratil pro sebe a ne také i pro nás po-
tratil, anebo že hříchem neposlušnosti po-
skvrněn byv, toliko smrt a tělesné tresty
na veškeré pokolení lidské uvalil, ne pak
i hřích, jenž smrt duše jest, buď vyobcován.“
(Sez. V.) Takovýmto způsobem nevyjádřila
se až do nedávna církev sv. o neposkvr-

něném početí blahoslavené Rodičky Boží;
ale bylo to jenom pobožné mínění; pře-
dešlý však svatý Otec, papež Pius IX.
učení o neposkvrněném početí blahoslavené
Rodičky Boží slavným způsobem prohlásil.
I choi láskám vašim ukázati: „Proč za to
máme, že Maria bez poskvrny hříchu dě-
dičného byla počata.“ Všecko k větší slávě
Boží a uctění Panny Marie!

Pojednání.

Chtěje vám, rozm. v Kr., ukázati, proč
vůbec se věří, že Maria Panna bez po-
skvrny hříchu dědičného v životě matky
své počata byla, mám za to, že dobře po-
chodím, pakli jen na zdravý rozum lidský
se odvolám. Neboť uvážíme-li rozumem zdra-
vým, čím Maria Panna býti měla, že měla
býti Rodičkou Syna Božího, tu hlasitě zvo-
lati musíme: „Maria nemohla jinak, lež
bez hříchu počata býti.“ Poslyšte přede-
vším podivnou událost, které se v životě
sv. Patricie dočísti lze. V životě tohoto
svatého čteme totiž, že pokud ještě co dítě
v životě matky byl, že matce této od zlo-
myslných lidí podán byl jed, který by
dítě i matku usmrtil. Však co se stalo?
Pro zásluhy, jakých si ono dítě získati
mělo, zachránil Bůh život matky i dítěte,
neboť když se narodilo dítě, drželo v ru-
čičce ten od nepřátel podaný jed na důkaz,
že Bůh jest Pánem života i smrti, který
zná úmysly zlovolníků zničití a i ze zlého
dobré vyvésti. Hle pro zásluhy, jakých si
sv. Patricius získati měl, zachoval Bůh
život matky jeho. A co byla matka sv.
Patricia u přirovnání s Marií? Matka sv.
Patricia porodila pouhého člověka, Maria
porodila Ježíše Krista, jenž jest Bůh od
věčnosti; matka sv. Patricia počala z člo-
věka, Maria Panna zastíněním Ducha sv.;
matka sv. Patricia byla matkou člověka,
který všedním hříchům podlehal, Maria
však byla matkou toho, jenž jest pramen
vší svatosti, — z jejího panenského lůna
přijala druhá božská osoba tělo lidské —
ona jest matkou Boží! Křesťané milí, jaká
to přednost? Po Bohu vyšší důstojnosti na
nebi i na zemi není aniž býti může, nad
důstojnost matky Boží. A nyní suďte roz-
umem zdravým! Matku sv. Patricie za-
choval Bůh pro zásluhy synovy od smrti
časné, a matku jednorozeného Syna svého
nebyl by měl pro neskončené jeho zásluhy
zachovati od smrti mnohem horší a tru-
chlivější než jest smrt tělesná, totiž od
hříchu dědičného, jehož pokutou jest smrt

věčná? Aj, to by svatosti, moudrosti a milosrdenství božimu nepříslušelo. Matka nemohla podlehnouti hříchu dědičnému, Maria nemohla jinak, leč bez hříchu počata býti. Než postupme o krok dále. Maria, co matka Boží, co matka Spasitele světa, jest druhou naší Evou a to v pravém smyslu slova; neboť Eva jest tolik co matka živých. Ano druhou naší Evou jest Maria, neboť božským jejím Synem ztracený život nám byl opět dán. A hle, první ona Eva byla čistá a neporušená, když z rukou Božích vyšla. A jaký tu rozdíl mezi těmito dvěma Evami? Eva byla počátek hříchu, Maria počátek vykoupení; Eva byla původ kletby, Maria původ milosti; Eva byla matkou smrti těla i duše, Maria matkou života věčného. A byla-li první Eva, kteráž spíše matkou mrtvých nežli živých nazvána býti měla, byla-li ona Eva čistá, nevinná, neposkvrněná, když ji Bůh stvořil, čím více musela Maria, tato druhá Eva, tato pravá matka živých, čistá, neposkvrněná, od každého stínu hříchu vzdálena z rukou Božích hned v prvním okamžení svého početí vyjiti? Ó vskutku, Maria nemohla jinak, leč bez hříchu počata býti.

Ohledněme pak se ještě o něco dále. Maria, co matka Syna Božího, touto svou důstojností povýšena jest nade všechny kůry andělské; neb co jsou andělé svatí u přirovnání k Paně Marii? Andělé se Bohu v pokore mohou klaněti, Maria ale jej v životě nosila; andělé přikrývají před velebností toho, jenž sedí na trůnu, obličej svůj, Maria však důvěrně se blíží k trůnu Syna svého. Ó, Marii vyšší důstojnost se dostala, nežli všem andělům, archandělům, serafinům a cherubinům, ona neskončeně povýšena jest nad ně, jest královnou jejich. A kdybych nyní otázel se vašich dítek, kterak Bůh anděle stvořil? I tu daly by mi za odpověď, že je stvořil ve své milosti a s mnohými dokonalostmi. Bez poskvrny tedy byli andělé od Boha stvořeni. A Maria, tato královna andělů, byla by hříchem poskvrněna z rukou Stvořitele vyšla? Ó jaká hana musela by tu padnouti na sv. anděly, že mají královnu, která byla poskvrněna jedem ďáblovým, že mají královnu, která byla otrokyně ďáblova, že mají královnu, která jako žebráčka před nimi stojí, nemajíc ani tolik milosti, co oni. Aj, to se nemohlo, to se nesmělo státi, Maria nemohla jinak, leč bez hříchu počata býti. Vždyť i sám ďábel,

jehožto hlavu Maria nohama svýma potířela, bez hříchu byl stvořen.

A nyní táži se vás, zdaž není na pravém místě pobožné mínění naše, dle kterého za to máme, že Maria bez poskvrny hříchu dědičného byla počata?

Než až dosaváde mluvil toliko zdravý rozum lidský, ohlédněme pak se již i do písem svatých; i tam najdeme slov, kteráž tato mínění naše ospravedlnila? Aj, ani čas by mi nepostačoval, kdybych nyní mnohá ta místa písmen svatého na paměť uvéstí vám chtěl, kteráž nám svědčí, že Maria bez poskvrny hříchu dědičného byla počata. Neboť hle, již v starém zákoně mezi jiným vychvaluje Duch svatý v písních Šalomounových svou nevěstou takto: „Všecka jsi krásná přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.“ A koho pak medle jiného slova tato mohla by se týkati, než jediné a sice výhradně Panny Marie? Či nebyla Panna Maria výhradně nevěstou Ducha Božího, když zastiněním Jeho Syna Božího počala? Maria byla nevěstou Ducha svatého, o ni tedy platí slova Jeho: „Všecka jsi krásná přítelkyně má a poskvrny není na tobě.“ Takto však nebyl by mohl mluvit o Marii Duch sv., kdyby byla na sobě hřích prvotný měla, neboť i ten poskvrňuje duši, a přec zřetelně a vyhraduě praví Duch Boží: „a poskvrny není na tobě;“ tedy i hřích prvotní v ní býti nemohl, Maria nemohla jinak, leč bez hříchu počata býti.

A zdaž pak písmo sv. nového zákona o této přednosti Marie Panny mlčí? Aj, vždyť samy, duše drahé, tuto přednost Marie Panny slovy písmen sv. vyznáváte, kdykoliv pozdravení andělské se modlíte. „Zdráva buď milosti plná, Pán s tebou,“ tak říkáte, kdykoliv Rodičku Boží modlitbou ctíte. A kdo pak to řekl? Archanděl Gabriel na rozkaz Boží to řekl. Nejsou to slova anděla, nýbrž slova samého Boha, který jej poslal. A kterak to řekl? Milostí plná! Milosti plnou nazývá tedy Bůh Marii, a kterak medle by byl mohl nazvati Bůh Marii milostí plnou, kdyby ji tu milost neposkvrněného početí byl odepřel? Neboť měla-li Maria jen jedno okamžení hřích prvotní na sobě, tu nemohla býti plna milosti, nýbrž byla by bývala v nemilosti. Nyní však neomylný Bůh ji nazývá milostí plnou a proto ji milost neposkvrněného početí nesměla scházeti, Maria nemohla jinak, leč bez hříchu počata býti.

A takto jsem vám, rozm. v Kr., jak

se domnívám dosti zřejmě ukázal, proč ve sv. církvi naší vůbec za to máme, že Maria bez poskvrny, hříchu dědičného byla počata. A nyní mi řete, zdaž více důvodů zapotřebí máme, abychom toto nábožné mínění o nepoškořněném početí zastávali a hájiti mohli? Zdravý rozum lidský to nahlíží, písmo svaté samo o tom svědčí, proto nechť pevně v ně věříme. Amen.

Chrám Matky Boží v Blatné.

Náčrt historicko-místopisný. Napsal J. P. Hille,
farář v Kádově.

(Dokonč.)

II. Část místopisná.

Děkanský chrám zasvěcený Matce Boží na nebe vzaté jest jedna z nejkrásnějších staveb v Čechách pozdního gotického slohu. Chrám pozůstává z nižšího, staršího choru a vyšší, pozdější budovy, kterou tři štíhlé kulaté sloupy ve dvě lodi rozdělují.

Táhly chor pěti stranami osmistěnou zakončený má ušlechtilou klenbu hvězdovou se žebrami jednoduše profilovanými a vstupuje se do něho třemi schody. Širší nepravidelně založená síň chrámová klenuta jest bohatou klenbou diamantovou; Do kostela vchází se dvěma portály profilovanými dvěma žlábků, prutem a tvarem hrubkovitým. Před jižním portálem sklenuta jest předsíň. Stranu severní přerušuje neuhledný přístavek, v jehož vrchním patře uložena jsou roucha bohoslužebná a náčiní kostelní. Při téže straně nachází se sakristie, která jest nejstarší částí chrámu děkanského a pochází z doby románské sapidou. Má vítězný oblouk a klenbu křížovou. Okna byla v pozdější době přeměněna a lomeným obloukem sklenuta.

Vnitřek chrámu působí dojem přímo překvapující, jednak ušlechtilými poměry, jednak krásou a bohatostí klenby. Na první pohled se poznává, že budovu kostelní stavěl znamenitý mistr český, vynikající původností a obrazotvorností, byť i jméno jeho známo nebylo.

V choru vystupují na stěnách a v rozích závěrku chorové stepilé přípory, ověšené hlavicemi listím a pletivem ozdobenými, z nichž sít žeber klenby hvězdové vzhůru se nese. Na levé straně choru vznášejí se od vítězného oblouku kamenný pavlan na odstupných krákorcích s kružbou

z nepodajné žuly vyvedenou tvaru pozdní gotiky. Na pavlan vstupuje se šnekem, k němuž s choru zvláštní dvěře vedou. Druhým vchodem vchází se do sakristie.

Diamantová klenba, charakteristický znak české školy stavitelské, opírá se uprostřed o tři štíhlé sloupy, jimiž kostel na dvě lodě se dělí.

Nepravidelně založená osa jejich podminěna byla bezpochyby zdíkem z románské budovy pozůstalým. Kruhta na západní straně s vybíhajícími boky jest přístupna schodištěm a odporučil by se zvláštní vchod šnekem z venčí přistaveným.

Ku docilení přesnosti slohové bylo by žádoucí, aby i předsíň na jižní straně opatřila se vchodem krásné budově odpovídajícím.

Opěráky choru mají po jednom ústupku a jsou svrchu zakončeny štítky, které na opěrácích lodě se nevyskytují. Okna třemi pruty rozdělená a kružbou ozdobená ukazují pěkné rozmanité tvary. Nad kruhtu jsou okna rozměrů skrovnějších. Chor i loď jsou kryty střechou strmou. Na střeše choru jest sanktusník, kterému tuto dostalo se tvaru slohového.

Kostel zbudován jest ze žuly hrubého zrna, která v krajině této se vyskytuje. Na stěnách střídají se vrstvy tesaného kamene s kamením pouze lameným⁵⁵⁾.

Podlaha chrámová pozůstává ze samých ploten kamenných, v níž spatřujeme též drahé náhrobky, na mnohých však nápisy během času tak vyšlapány jsou, že vůbec přečísti se nedají.

V choru na jednom dá se pouze toto přečísti:

„generosae domniae Esteriae de Kolo-
vrat uxoris domini Leonis.“

Jiný náhrobek svědčí Jindřichu Kolovratu († 1523).

Na jiném čteme:

„anno domini MCCCCXXXV obiit
generos. dns. dns. leo de rozmital et de
Blattna . . . regni bohemiae . . .“

Na dalším pak:

„Letha od narození syna božího tisy-
cyho pietisteho štiriczatého ten čtvrtk
. . . umrzela jest urozena paní, paní Ka-
terzina . . .“

V lodi při pravé straně jest ve zdi zasazena malá podlouhlá bronzová deska s nápisem:

„Tuto lezy urozeny pan Jan Hugwiz

⁵⁵⁾ Method, roč. XI., č. 10., str. 117—118.

z Biskupovicz leta boziho tšesicziho pietstého ctrznacztého ⁵⁶⁾“ Pod nápisem znak: hlava beraní.

V lodi pak levé při oltáři sv. Josefa jest veliký z červeného mramoru pomník, na němž pod klečící postavou, zobrazující Josefa hraběte Serenyiho čte se pod jeho rodinným znakem nápis:

„Illustris: ac Excellentiss: D. D: Josephus S. R. J. Comes de Serenyi. ord. S. Jacobi dela Spada. Eques; Dominus in Blathna et Skvoretic, Sac. Caes. Regiaeque Majest. Caroli VI intimus Consiliarius Regius locumtenens in Regno Bohemiae. Obiit die 3 Febr. A. 1742. Aetatis suae 56.“

U hlavního oltáře jest náhrobek s dvěma postavami, klečícími, obličejí k sobě obrácenými. Jsou to podobizny hraběte Josefa ze Serenyiů a jeho manželky Alžběty roz. hrab. z Valdšteina tutěž pochované. Pod podobiznami jejich znaky.

V choru při straně epistolní zasazena jest též veliká mramorová deska s tímto nápisem:

„Pragens. Decretum. Cum sicut humillime exponeret ecclesiam Assumptionis Beatae Virginis Mariae Parochialem decanalem oppido Blatna, Pragensis Dioecesis, de suis eque familiae jure patronatus possideret ac Elisabetha nata Comissa de Waldstein ejusdem Josephi olim uxor ac nunc vidua superstes eandem ecclesiam propriis sumptibus reparavit, tredecim nova altaria in ea erexit, sacrisque paramentis et pretiosis ornamentis etiam argenteis donaverit. Ideo, SS. Dnus noster Benedictus PP. XIV. supplicationibus praedictae Elisabethae nomine porrectis benigne inclinatus dum modo de expositis coram ordinario constiterit, quando cunque sacerdos aliquis saecularis vel regularis missam pro anima ejusdem Elisabethae cum e vivis decesserit et cunctumque Christi fidelis de utriusque familia quae Deo in charitate conjuncta ab hac luce migraverit ad altare Assumptionis Beatae Mariae Virginis Immaculae in propria Ecclesia celebravit, anima ipsa de thesauris ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur ita, ut Dni nostri Jesu Christi ac Beat. Virginis Mariae, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus, a purgatorii poenis liberatur benigne concesserit atque indulsit non obstandis contrarium facientibus quibuscumque praesenti

⁵⁶⁾ Trajer: Beschreibung d. Diöc. Budweis p. 469.

in perpetuum valitura. Voluitque Sanctitas sua hanc gratiam absque ulla brevis expeditione suffragari, lapideoque monumento inscribit.“

Datum Romae, die 25. Novemb. 1747. Frid. S. Card. Portocarero. Publicetur Ant. Wokoun. Vic. gen. (Znaky.)

V chrámu jsou nyní čtyry oltáře.

V choru hlavní oltář s velikým obrazem Matky Boží na nebe vzaté. K milostné soše Panny Marie s dítětkem, jež se též na velkém oltáři v skleněné skříni nachází, má lid okolní velkou důvěru a známá jest pode jménem Blatenská Panna Maria.

Oltář samý pochází z doby Marie Alžběty hraběnky Serenyiové. Svícny postříbřené, jakož i lampy daroval r. 1846 p. Josef Richter, který na to přispěl částkou 240 zl., měšťaně pak 80 zl. C. M. ⁵⁷⁾

V lodi při straně epistolní oltář zvaný sv. Jana a s velkým obrazem tří světic; na něm čte se nápis: „altare privilegium pro feria III.“

Při straně evangelní jest oltář s obrazem sv. Josefa.

Mezi těmito pobočními oltáři stojí uprostřed čtvrtý oltář Bolestné Rodičky Boží stojící pod křížem, na němž Spasitel pni. Socha P. Marie jest velmi uměle provedena a jest prací odboru uměleckého křesťanské akademie v Praze.

Na kazatelně jest nápis: „Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ošťihají ho.“

V kostele visí několik větších obrazů.

Na hudební kruchtě jsou velké varhany, zbytek to po někdejších rozhlášených varhanách.

Pod kruchtou jest hrobka hrabat z Rozdražova, ozdobena znaky hrab. z Rozdražova. Do ní sestupuje se schody. Zde spatřuje se pouze jedna otevřená rakev s tělesnými pozůstatky jakéhosi kněze, soudíce dle birretu a dvě rakevy uzavřené.

Pod hlavním oltářem jest hrobka hrabat Serenyiů.

Okolo kostela býval původně hřbitov, nyní zrušený ⁵⁸⁾.

⁵⁷⁾ Piečův: Pamětní protokol.

⁵⁸⁾ Piečův: Pamětní protokol. Na hřbitově blatenském pochován jest známý český básník a spisovatel Jan Koubek, rodák zdejší (nar. 4. června 1805, zemřel 28. pros. 1854). Hrob jeho okrášlen jest pěkným pomníkem. Tutěž odpočívá Ant. Flandera, gymn. prof. a spisovatel († 1883 22. října) a mnozí jiní o vlast a literaturu českou zasloužili mužové.

Při severní straně kostela stojí *kaple*, rovněž v slohu gotickém vystavena, kteráž původně sv. Michaelu zasvěcena byla. Nyní používá se kaple té k stálému uctění Božího hrobu.

Na průčelní straně čteme tento chronogram: *sanCte arChangele MiChael sVC-CurrItto nobIs in praeLio.* Vynikající písmena dávají letopočet 1656.

Od té kaple vede ambit s křížovou cestou.

Při východní straně kostela stojí *brána se zvonici*. Zde umístěno jest 5 zvonů.

1. Na malém *klínáči* jest nápis:

In laudem Dei omnipotentis et honorem sanctae Barbarae haec campana refusa erat Pragae 1836. Qui redemisti nos, Jesu Christe salva nos.

Původní nápis zněl: *Ten zvon Pánu Bohu ke cti a každému kdož jej míti bude. Já Václav dělal jsem . . .*⁵⁹⁾

2. Na *„novém“* či sv. Josefu:

Fusa in honorem St. Josephi. 1430. Primo refusa 1725, secundo refusa patrocinante Illustr. ac Excell. D. D. Maria Elisabetha de Comitissa de Serenyi nata Comitissa de Waldstein 1775. Magistro Georgio Kühner Pragae. Tertio refusa anno 1836 Pragae a Carolo Bellman. Deo laus sit sempiterna, vitaeque nostra aeterna.

3. Na *„Jehliku“* neb sv. Janu.

A. D. 1581 in mense octobri hoc opus factum est per Magistrum Aegidium ad laudem in honorem Dei omnipotentis et beatae Mariae Virginis et omnium sanctorum Apostolorum, Martyrum impensis Joannis Jehlik. Veni sancte Spiritus, Gratiam da coelitus. Refusa Pragae anno 1836. Carolo Bellman c. r. aulico campanarum fusore.

4. Na sv. *„Václavu“*:

Haec campana fuerat fusa in honorem St. Wenceslai. Anno Domini 1531. Erupto Blatnae horribili incendio 13. Sept. 1834 devastata fere tota urbe et turri omnes campanae praeter maximam destructae. Patrocinate Illustr. D. L. B. Ferdinando Hildprandt de et ab Ottenhausen, Domino in Blattna refusa fuit Pragae 1836 per Magistrum Carolum Bellman c. r. aulicum campanarum fusore.

Na druhé straně:

*„V smutku i v radosti sloužím
zvu věrně k službám Božím.*

Slyš člověče! mého hlasu,
použij k spasení času.“

5. Na *velkém zvonu*, zvaném „Matka Boží“, čteme na jedné straně:

„Za času papeže Lva XIII., arcibiskupa pražského a primasa království českého Františka hrab. ze Schönbornu, biskupa budějovického Dra Martina Říhy, arcikněze a děkana v Blatné Jos. Pekárka, a kaplanů Václ. Jině a Vavř. Jakše.“

(Obraz P. M. na nebe-vzaté.)

*„Sv. Maria Matko Boží,
oroduj za nás.“*

Na protější pak straně:

„Za panování císaře rakouského a krále českého Františka Josefa I., místodržitele v Čechách bar. Alfreda Krause, zemského maršálka kníž. Jiřího z Lobkovic, patrona blatenského chrámu Páně barona Roberta z Hildprandt, okr. hejtmana Karla Kroupy, purkmistra Frant. Masáka.“

(Znak svob. p. z Hildprandtů.)

„Když mně původně byl ulil l. P. 1539 Štěpán z Budějovic na rozkaz Adama Lva z Rožmitála, pána na Blatné a Poděbradech a pozárem 13. září 1834 poškozeneho znova přelil A. Perner a syn v Budějovicích l. P. 1888. Byl jsem pokřtěn opět jménem: „Matka Boží.“

U tě, máti!

Až dědinku užřím blahou,
až matinku zlíbám drahou,
pak snad mému bolu, hoři,
jenž mé nitro drává, moří,
se uleví, a zas vrátí
ve brud' mou se mír, klid svatý . . .

Až i v našem kostelíčku
plném zlatých andělíčků
pozastesknu a do klínu
maticčina se přivinu,
pak snad přehnou strasti, trudy,
jež v mé sídli rmutné hrudi.

Až tam na tom svatém poli
dušem milým, co mne bolí,
vypovím, a na tom zlatém
maticčině srdci v svatém
zápalu odkryji rány,
jistě budou zažehnány.

Jako balsám slova její
těchu, naděj' v nitro lejí,

⁵⁹⁾ Piečův Pamětní protokol str. 85.

vrací život, novou sílu,
chuť, odvahu k práci, dílu,
mžikem mění slzy strasti
v slzy blaha, štěstí, slasti!

A ta slza plná citu —
perla skvostná v jasu, třeptu —
když ve zraku jejím vzplane,
tu i z oka mého vane
slibný oheň žití zase
v zářném světle, černé kráse . . .

Polibek pak její vrací
na zsinálé moje mroucí
rety, líce ruměn s tebe . . .
stírá vrásky na mém čele —
ó vím, mír, klid že se vrátí
v hruď mou opět u tě, máti!

Prok. Zaletěl.

Z cesty po Egyptě.

Napsal Dr. Jaroslav Sedláček.

(Pokračování.)

II. Pyramidy a museum v Gizeh.

V Egyptě střídala se sídla královská dosti často; faraonové nejstarší založili město Memfis, jehož zbytky nepatrné se poblízku vesnice Badrašen nalézají (23 km od Kahýry) a sídleli tam až se vzdolhli vládce Thebaidy, kteří měli za sídlo Théby v hořejším či jižním Egyptě. Velikolepé zříceniny Théb „sto bran majících“ jsou na veliké prostote 739 km jižně od Kahýry při řece Nilu tam, kde na pravém břehu leží Luxar a zříceniny Karnaku. Vedle Théb (egyptský: Api, řecky: Dispolis) sídleli vladaři krátkou dobu v městech středního Egypta, v Herakleopolis (Behnasa) a Krokodilopolis (Arsinoë) v čase Fajûm; později vystavěli si v úrodném Delta dolejšího Egypta město Tanis, jinak Zoan zvané; odtud vedla hlavní cesta na Východ, odtud vypravovali faraonové svá vojska na výboj do zemí asijských. Po Bubastis bylo více k západu ležící Sais hlavním městem, až si zalíbili Ptolemeovci Alexandrii, která za římské a křesťanské doby byla prvním městem země. Když Amr ibn-el-Asi, vůdce vojska Kalifova r. 638 po kr. dobyl pevnost, zvanou Babylon, která prý byla od assyrských či babylónských při Nilu, severně od Memfis založena, stalo se, jak pověst vypra-

vuje, že se tam na stanu vůdce usadily holuby, sdělavše sobě na něm hnízdo. Amr poručil, aby stan (arabsky Fostât) nerozebírali, a když se později do toho stanu vrátil, poručil, aby zde bylo založeno město a nazval je Fostât. Roku 969 dobyl vůdce Fatimidovce Muizze, jménem Zôhar Fostât a založil na blízku nové město, které nazval Masr-el-Kâhira, nynější Kahýra. Toto město bylo sídlem Fatimidů, kteří je stále rozšiřovali a okrašlovali, zde již mezi r. 980—990 po Kr. vysokou školu, universitu et Azhar založili. Za sultánů Tureckých byla Kahýra zanedbaná a teprve po výpravě Bonapartově se v našem století zase pozvedla, že jest sídelním městem Khediva egyptského (v létě sídlivá týž v Alexandrii) a čítá více než 375 000 obyvatel. Zde stýká se mnoho národů starého světa, řekou Nilem, železnými drahami stala se Kahýra městem světovým a poutá cestujícího více než ostatní velká města východní. Ať jest třeba poloha Cařihradu krásnější než poloha Kahýry, mnohé zahrady činí pohled na Kahýru též velice příjemným, pobyt tamní velice zdravým, tak že sem přichází prsními nemocemi stížení, aby tu přežili zimu, nádherné mešity a jiné stavby udržují městu ráz orientální; kdežto se ani v Cařihradě, ani v Damašku necítí cestující úplně bezpečným, v Kahýře mu není se čeho obávat, zde jest o osobní jistotu co nejlépe postaráno; nad to, co nejvíce na váhu padá, v Kahýře jest mnoho nejstarších památek světa uloženo, na blízku jsou egyptské pyramidy; to vše činí ji nejzajímavějším městem světa.

Jakmile se mně podařilo, shlédnouti v Kahýře památky na pobyt Sv. Rodiny v Egyptě se vztahující, staral jsem se, abych přiblížiti se mohl pyramidám, které jsem z pevnosti Kahýrenské již byl spatřil. z rána jsem najal vůz a s dragomanem (tlumočníkem a průvodcem) jeli jsme po velkém mostě přes řeku Nil, přes ostrov Geriret Búlák a po mostě přes malé rameno Nilu vedle paláců míst. krále Gezi-rah a Gizeh, vedle domů Husséna a Hassana, přešli jsme kolleje dráhy hořejšího Egypta, až jsme se dostali na přímou, stinnou silnici, která nás vedla k patám pyramid. Před sebou spatřovali jsme po ohvilích, kdykoli větve vysokých stromů byly méně husté, geometricky čisté obrazy pyramid. Silnice sdělána byla nákladem Ismaila ku počti císařovny francouzské

Eugenie, když se tato před otevřením průplavu Snežského v Kahýře zdržeti chtěla. Místokrál Ismail, který jen o nádheru dbal a peněz nešetřil, stavěl paláce v Gezireh a v Gizeh a chtěl proměnit celý kraj od města počínaje až k pyramidám v jeden veliký, krásný sad, v němž měly býti pěstovány všechny druhy květin a stromů, v Egyptě a v Nubii rostoucích. Záměr ten nebyl ovšem uskutečněn, poněvadž Ismail byl před časem nucen se poděkovati a nástupce jeho viděl v tom zbytečné výlohy; za zahradami jsou tedy ještě pole, které ale při naší cestě byly úplně zavodněny Nilem, tak že jen tu a tam na vyvýšených místech jako ostrůvky vynikaly vesnice fellahů a naše silnice byla jako hráz. Vzduch byl zde tak svěží, že nám ve stínu stromů bylo ještě o 10. hodině dopolední trochu chladno, ačkoliv bylo v té samé době u pyramid a v městě více než 20 stupňů tepla. Před námi jel vůz, z kterého mezi jízdou několikrát vystřelili na ptactvo, které u velikém množství na silnici a u vesniček sedá. Když jsme se blížili pyramidám, obrátil se dragoman na mne a žádal, abych jemu dal tobolek a všechny cenné věci, které mám. Byl jsem tím překvapen a tázal jsem se, proč? on pravil zcela jednoduše, abych si tedy nechal vše při sobě, abych si ale pak nestěžoval, až mně Arabové v pyramidách něco vezmou. Odměření a úsečná řeč toho muže zdála se mi býti upřímnou, vydal jsem jemu všechno. Silnice byla nyní z obou stran obražena zdí, aby nebyla zasypána pískem pouště; ještě jsme nebyli ani u pyramid a koně naše nemohly pro množství jemného písku, v kterém se brodili, jeti dále ku předu; vystoupili jsme a nyní vyjednal nám dragoman průvod Arabů a odešel se šejchem blízké vesnice do stínu, odevzdav mne novým vůdcům. Sedm roztrhaných Arabů tlačilo se na mne a pak mne hnali pískem, v němž se nohy při každém kroku hluboce bořily, dále ku předu. Angličané chtěli zde vystavěti veliký hostinec, vystavěli zatím jen menší budovu, kde se cestující na chvíli zdržeti a občerstviti mohou. Nyní neměly pyramidy více té čistě, matematicky přesně vyměřené podoby, jakou nám jevíly zdálí, byly to vysoké, více méně pravidelné hromady nebo ve stupních nahromaděné kameny. Jemný písek přikrývá úpatí pyramid a kdyby nebyly tak vysoké, mohlo by se státi, že by je zasypal celé, poně-

vadž ho vítr přenáší z pouště u velikém množství.

Jakás miss anglická se právě vadle největší pyramidy procházela v písku snad proto, aby dýchala zde suchý vzduch, který prý silí plíce aneb si zamilovala to pohřebiště faraonů, že se zde tak ráda zdržuje. Nejdříve jsme sestoupili do hrobu čísel neb počtů, který náležel Chafrá-onchovi knězi při pyramidě Chefesově a manželce jeho Hernece. Při vchodu jsou na stěně vyznačení písaři, kteří čítají jmění kněze onoho, které bude mítí opatřen 835 býky, 760 osly, 974 ovce, 2235 kozami atd.; při každém součtu je vždy jeden nástupce zvířat toho okruhu věrně a jasně vyobrazen. Od čísel těch pochází název hrobu. Po zběžném nahlédnutí do hrobu toho spěchali jsme k sfingovi. Pravím „sfingovi“, poněvadž tělo tohoto lva má tvář muže, ne ženy. Velebně zdvihá se sfinx z pouště této, která ho před nedávnem ještě pískem obložovala; nyní jest písek odstraněn a sfinx i se základy jest písku prost. Tělo jest zcela prostě v přirozené skále, která zde byla, vytesáno, hlava je pracována s větší pilí. Dříve prý byla na hlavě zvláštní ozdoba, i vous byl prý přidělán, nyní jest obojí uraženo a obličej mnohými ranami z ručnic, které sem byly jako do terče od Arabů metány, zohaven.

Obličejem je postaven sfinx k východu; šířka obličeje obnáší 4.15 m., ucho samo měří 1.37 m., nos, kterého ale více není, byl 1.70 zvýší. Kde nestačila vrstva skalní, tam vyplnili to místo zdivem. Délka celého sfinga obnáší 50 m. Pod hrdlem našly se sloupky, z nichž prostřední žulový se nyní nachází v muzei starožitností v Gizeh; na sloupu jest psáno: „Živý Horus (slunce), král hořejšího i dolejšího Egypta Chufu, dárce života, našel chrám Isidu, strážkyně pyramidy, na místě chrámu sfinga,“ z kterého se soudí, že sfinx není o mnoho starší pyramidy Cheopsovy. Na nápisech se uvádí sfinx pod jménem: Har-emchu (řecky Harmachis) t. j. Horus (slunce) vyššího ovzduší; Arabové jej zovou abn-el-haul t. j. otec strachu a měli o něm rozličné pověsti, tak na př. že při východu slunce vydává hudební zvuky. (Pokračování)

Pro pseudonym.

Načrtl *Prokop Zaletěl*.

Když jako bohoslovec IV. roku podal jsem na žádost pana redaktora Blahověsta do časopisu tohoto zprávu o exerciciích v kníž. arcib. semináři pro bohoslovce obývaných, měl jsem od okamžiku, kdy číslo zprávu onu obsahující v semináři se objevilo, to nemalé potěšení velmi často o sobě všechno možné i — nemožné, hezké i — protivné slyšeti. Byloť nyní jisto, že Prok. Zaletěl jest jeden z těch, jižto exerciciím obcovali — tudíž bohoslovec, i záleželo ovšem některým všehochtivým teď velice na tom, aby vypátrali, kdo pod tímto pseudonymem vězí. Zaletěl nebyl pravda v semináři žádný, ale byli tu dva Prokopové — a na ty padlo nyní silné podezření, že jeden z nich pod tímto jménem na Parnas se škrabe, jak tomu navesvědčovalo několik básní tu a tam uveřejněných a podpisem Prok. Zaletěl opatřených. Šťastnou náhodou nebyl žádný z obou Prokopů v našem ročníce i mluvilo se tudíž především o zprávě samé, potom však o básních Zaletělových zcela otevřeně. Ten pocit, ta vnitřní radost, jakou jsem tehdy pociťoval, vyvolá mi i dnes ještě veselou chvíli a úsměv, když se v okamžiky tv znova vžiji. Vyslechnuv tolik různých úsudků o svých verších, kolik snad pastoralistů bylo, anž posoudiv sám na doléhání svého souseda svůj na všechny strany přetřesený plod, měl jsem to štěstí i kritiku o svém pseudonymu slyšeti. Zamítla totiž rozhodně část mých kritiků to osklivé jméno Zaletěl a vymýšlela stále nová k tomu prý hezkému jménu Prokop. Konečně však uchlácholil nespokojence tyto silným hlasem svým ten, jenž ani nitky zdravé na mých verších nenašel, slovy: „Víte, pánové, ono nezáleží ani tak na jméně, je-li hezké čili nic, ale na básni.“ Ten ironický úsměv a pohled, který slova tato provázel, měl na dobro odsouditi moji práci a mne směšným učiniti v kruhu mých druhů.

Vzbudila-li v ostatních museích ona nepatrná zpráva o exerciciích takový ruch jako u nás, nevím, že však i tam mluvilo a pátralo se po Zaletělovi, jest jisto. Ale i tam zůstalo vše pátrání bez výsledku a přineslo jen oněm dvoum Prokopům trochu nepřijemnosti a mrzutosti. Našliť se někteří v našem ročníce, kteří hned za tepla pospíšili si oněm dvoum nešťastníkům gra-

tulovati doufajíce, že je tak do rozpáku přivedou a při té příležitosti poznají, vězí-li některý z nich za tím Zaletělem. Napřed šli, asi jen dva nebo tři, kteří když se vrátili a vyprávěli, jak pochodili, že se totiž oba Prokopové náramně durdí. tu teprve vypravila se celá karavana drážditi tyto nevinné oběti. Teď šel jeden za druhým z našeho musea, pak přidali se někteří i z ostatních roků, a nešťastní Prokopové nevědouce si rady ni pomocí utekli oba z museí a schovali se. Viděl jsem je oba na hořejší chodbě u choru i musil jsem iich politovati i opět se usmáti vida, jak úzkostně se mi vyhýbají myslíce snad, že jim chci též gratulovati. — Uplynulo několik dní. Vřava trochu utichla, Prokopové mohli opět v museu studovati — ale pokoj zcela ještě nebyl. Myslílo totiž stále několik pokušitelů, jak by se tomu Zaletělovi na stopu přišlo, jak by se mu nejlépe peroutky přistříhly, bv toho létání nechal, aneb chce-li již mermomocí veršotepcem býti, by byl slavnostním způsobem přinucen nějaké lepší, básničtější jméno si dáti. A tu připadla jednomu pánovi dobrá myšlenka, která ovšem hned na přetřes a potom ve vážnou úvahu vzata. Jádro její bylo: napsati na obálku adresu Zaletělovu, přilepiti nějakou starou poštovní známku a dáti to ku vrátnému za sklo, kde všechna psaní bohoslovcům svědčící vyložena bývají. Na tento lep že ptáček Zaletěl sedne, bylo skoro jisto. Vyhotoven tudíž nejprve kratinký list, v němž redaktor jednoho pražského časopisu sděluje Zaletělovi, že báseň jeho uveřejnil a na další zásýlky se těší. Potom napsána adresa: Ctihodnému pánu panu Prok. Zaletělovi, bohoslovcu IV. roku a spisovateli — loco. Tomuto „spisovateli“ prý ten zakuklenec neodolá, pravilo se, i donesen dopis pak ku vrátnému, jemuž kratince vše sděleno (nechtěl list za sklo dáti) i vyžádáno od něho, by dal pozor, kdo psaní to si vezme. Ti neichtivější nemohouce se již dočkati, zůstali nedaleko brány i pozorovali sami velmi pilně, kdo se k onomu osudnému Zaletělovi přiblíží. Než ani tu se jim valně nedařilo. Vystřídali snad se již všickni bohoslovci u brány dívajíce se, nemají-li tam nějakého dopisu, ale Zaletěla se žádný neujal, ten tam vězel dosud. Kvůli jistotě nechán tam list ten ještě dva dny, ale marně. Pomýšleno tudíž na jiný způsob dostati se Zaletělovi na stopu, přemýšleno a uvažováno tak i onak, ale žádná dobrá myšlenka

nechtěla se namanouti. Teprve po několika dnech jednohlasně a hlučně usneseno, že týž dopis, který bez výsledku po tři dny u vrátného za sklem Zaletěla k sobě lákal, dodán má býti na fakultě pedelovi s nařízením, by ve všech ročnících se optal, nepatří-li dopis ten některému posluchači, snad klášterníku neb externistovi, že přišel do semináře, ale tam že nikdo k němu se nehlásí. Pedel, dobrá to duše, ochotně list přijal a hned od lokálu k lokálu putoval pátraje po Zaletělovi. V každém lokále byl přivítán s velkým hlukem a jásotem, ale „den Herrn Caletel“ nenašel. Opačkoval sice svoji obchůzku jakožto věrný sluha několikrát, vždy však se stejným výsledkem, až konečně mrzut nad nezdarem své práce list opět čtvrtoročným vrátil. Nastala nová porada, nová úvaha, již se tentokráte účastnilo také několik klášterníků. Náš rok měl těchto posledních několik, kteří žádného žertu nepokazili, naopak mnohdy velmi vhodnými a říznými kousky a šprýmy celý rok obveselovali. První však byl přece vždy jeden „syn ze Sionu,“ který byl rodák domažlický — a tudíž vždy dobré nálady a veselé mysli. Svojím velmi dovedným nápodobováním zvuků všech téměř živočichů, svými velezdařilými akcemi, jež častěji nápodobuje toho neb onoho profesora na katedře k lepšímu dával, stal se takorůž středem veškerého veselí v roce našem. Ten ovšem nedal si uiti žádné příležitosti, která nějaký podnět k veselému kousku zavdati mohla, i neušla mu tudíž ani tato zaletělská historie, do níž nyní náležitě od seminaristů zasvěcen byl, aniž by jí nevyužítkoval. Vážným totiž krokem a s přísným pohledem vystoupí na katedru, ukloní se mírně svému posluchačstvu a počne nápodobuje nad míru dovedně jednoho pana profesora přednášeti. Než latina mu brzy došla i předstíraje, že páni nedávají pozor, hrozí, že počne zkoušeti — a vskutku ihned dána otázka. Byl volán dle abecedy poslední, rychle druhý, třetí, ale žádný nemůže tak mrštně rozluštit to „quid hoc sibi vult,“ jak si zkoušející přeje. Nyní má důmysl syna ze Siona slaviti svůj triumf, chce překvapiti domnělého Zaletěla, vězí-li v tomto ročnice, a proto rozhorlen nad nezdařilými odpověďmi právě tázaných volá k slovu „počtam Caletel.“ Myslil si lišák, že to Zaletělem trhue, že se snad začervená nebo zbledne, což že by ostrému zraku jeho neušlo, byl jist, ale přepočel

se. Nejen že nikdo nepovstane a k odpovědi se nemá, ale ani žádného významějšího znamení nemohl u žádného zpozorovati, což jej trochu pozlobilo. Aby však přece tak se suchou neodcházel, volá — ne ovšem již latinsky, ale česky, že myslí, by tenhle Zaletěl trochu byl přece oslaven a odměněn. Poněvadž však není lze vypátrati, kdo pod tím jménem verše páše, a poněvadž on dále jest rozhodným přítelem socialismu, tož že jest jeho dobré zdání, by všickni bohoslovci jeden po druhém na ramenou třikrát kolem sálu byli nesení, tak prý se nejjistějším způsobem náležité odměny tomu básníku dostane, je-li vůbec v tomto roce, a mimo to, že také jeho bratři tímto způsobem na jeho oslavě účasti vezmou. Se hřmotným jásotem návrh přijat, a již stojí ti čtyři největší, jako Matouš — e pardon, a dle abecedy berou prvního na svá ramena a kráčeji s břemenem tím třikrát kol lavic. Po té nesen druhý, třetí atd. Již blížila se řada na mne, i uznal jsem za dobré vřavy a lomozu panujícího použití k upláchnutí. Když voláno moje jméno, ale maruť, přikročeno ihned beze vši nápadnosti k mému sousedu s poznámkou, že až přijdu, musím na ramena. Žatím blížil se slavnostný průvod již ke konci, děloť se vše velmi rychle, ježto měla řada na všechny přijiti, a již každým okamžikem mohl profesor vstoupiti, a já byl stále venku. Teprv bezprostředně před profesorem jsem vstoupil, když právě poslední byl kolem nesen. Pan profesor zahlédl ještě tento triumf slávy a úsměv vykouzlit se kolem jeho retů. Brzy však ustoupil opět vážnosti, která se ve tváři páně profesorově rozhostila, když dostal se do proudu své přednášky. Také z obličejů jeho posluchačů mizel znenáhla výraz veselosti, a tito pohřížení ve přednášku zapomínali zatím na Zaletěla, jehož jediného slavnostný pochod — minul.

M a c e c h a.

Napsal *Bohumil Brodský.*

(Dokončení.)

Paní Dorota byla skutečně všecka překvapena a uražena.

„To si přeji, abys pamatovala, že jsi ženou a byt bych já byl sebe starším, že přece nedovolím, abys všímala si mužů jiných.“

„Mluvíš nehodně muže otného, pane Ferdinande.“ zvolala hlasem plným uražené nevinnosti, odvracujíc se od něho a spěchajíc všecka rozčilená do své komnaty. Pan Ferdinand již počal litovati svých slov, poněvadž se mu zdálo, že skutečně špatně se dotknul paní své. Rozmrzen na sebe i na hofmistryni ubíral se do svých komnat, přemýšleje, jak by napravil provinění své. Anna, která zahledla dobře zaraženou tvář jeho a zanícení paní Doroty, poznala, že se jí počiná hra hatiti. Přemýšlela rychle, jak by to mohla napravit. Vzpomněla si na své odchovance, o kterých věděla, že svou macechu nemilují, ti jí měl pomoci. Ještě téhož dne jakoby náhodou rozhovořila se u přítomnosti jich o dnešním výletu a dovedla tak kousavě líčiti chování se jejich nové paní matěře, že všichni v mladickém rozhorlení slibovali jí pomstu. Jelikož pan Ferdinand k společnému jídlu nepřišel, umínili si až druhého dne k němu jíti a stěžovati si do chování se paní Doroty.

Tato dosud bolestně dojata dlela uzavřena ve své jizbě, nevycházejíc ven, uvažujíc co má dělati, má-li na dále chovati se jako dosud či snad učiniti po vůli svému manželovi a nikam nevycházeti. Vědomí nevinnosti její a zároveň bol, že se dotknul cti její tak nešetně, přinutil ji konečně k tomu, že si umínila, řídit se i budoucně zcela svou vůlí. Následující úterý oznamoval jí sluha, že ji očekává nějaký muž. Tušila, kdo to asi jest. Chvějíc se ustrojila se rychle a pak pevným krokem opouštěla hrad v průvodu pana Václava. Byla po celou vycházku zaraženou, málomluvnou a na živý hovor svého průvodce odpovídala velmi kuse. Dříve než jindy činívala brala se nazpět, propouštějíc na cestě pana Václava. Cosi jí pravilo, že skutek její dnešní setkání se s tuhým odpozem a novou bouří. Nemýlila se. Sotva že do komnaty vkročila, vstupoval za ní pan Ferdinand se svým nejstarším synem Janem Volfgangem.

„Paní Doroto“, počal zeman všecek rozpálený hněvem, blíže se k své paní hrozivě, „počináš podivnou hru se mnou. Jak dlouho miníš ji prováděti?“

„Tak dlouho, pane, dokud mně libo bude,“ odpovídala vážně zemanka. „Přišel jsi mne snad trestati? Nebylo by to nic divného. Vždyť posloucháš slov hofmistryně ochotněji, než své vlastní ženy.“

„Zadrž, paní. Marně hledíš mne umělými slovy obelstít. Zakrýváš své podlé jednání de roušky uražené cti. Ale při sám Bůh, nebudu toho trpěti. Slyš, co si přeju a co jsem nařídil. Od dnešní chvíle má hlásný rozkaz nepouštětí tebe z tvrze a učiníš-li tak, pak tě u církevního soudu poženu k jeduání a vynesu na tebe žalobu pro porušení věrnosti. To věz tedy napřed. Svou čest a dítek svých, které stejně jako mne urážíš, nenechám zlehčovati tvým nevázaným životem.“

Obrátil se k odchodu.

„Naprav tě Bůh, pane Ferdinande,“ volala za ním paní Dorota, majíc oči naplněné slzami. Když vyšel, vrhla se do křesla a zakryvši si tvář rukama, plakala hoře.

Od té doby skutečně nevyšla, žijíc život poustevnický. Ani k společnému stolu nechodile vyběhajíc se setkání s někým z rodiny. Nejraději by bývala odešla pryč z té tvrze, kde ji tak hluboce zranili, ale zdržovalo ji cosi. Blížila se pro ni důležitá chvíle, kde státi se měla matkou. Čekala tu chvíli s chvěním a bázní, zdali pan Ferdinand své dítě tak uvítá, jak matku jeho. Tušení jakési jí pravilo, že život, který začala v novém svém domově na Zbraslavicích, skončí se zle, tuze zle.

Paní hofmistryně Anna Judyta mezi tím nabyla staré vlády ve tvrzi. Slovy obratnými popudila zemana i jeho syny proti paní Dorotě tak, že ji nenáviděli. K tomu ke všemu obávali se, aby snad polovici zboží zbraslavického, které ona přikoupila, opět od druhé polovice odtrhla a sama ve svou správu neujmula. Pan Ferdinand sice často přemýšlel, nebylo-li by lépe učiniti konec tomuto divnému poměru mezi ní a chotí jeho, avšak hofmistryně vždy ještě v čas zpřetrhala tyto svazky, které jí zdály se býtiveli nebezpečné pro celou její budoucnost.

Jitra jednoho dověděl se pan Ferdinand, že se stal té noci otcem dítěte, syna. Zpráva ta otrásla jím i syny jeho. Zeman cítil ve svém srdci výčitky, že zanedbával manželku svou, synové domnívali se, že nyní připraveni jsou o své dědičství. Shromáždili se u svého otce, který se chystal navštívit svou choť. Z prvu zdaleka jen dotýkali se obav svých, pak ale bez obalu je pověděli. Slovy výhrůžnými, že poženu svou macechu před soud královský pro hanobení jména jejich ochromili otce, jenž všecek bez rady upustil od svého zámyslu.

Na tvrzi bylo ticho a pusto. Cítili všichni i čeled, že osi smutného spočívá nad tvrzi a zraky všech zaletaly občas k oknám paní Doroty. Zeman chodil ve své komnatě zaražený a kleslý přemítaje a vzdychaje chvílemi, zápase se svou přichylností k ženě i k dětem.

Po polednách spatřil pojednou jíti plebána z městečka v rouchu církevním do tvrze. Sehnul se a hrozné tušení jím zalomcovalo. Chtěl se zeptati plebána, proč že do tvrze přichází, dříve však než vyšel, vešel tento k paní Dorotě. Po celé hodině trapného čekání zaslechnul pojednou z věže kostelíka zaznívati hlas umíráčku. Div neomdlel. Komu to zvoní? Otevřel dvěře, aby učinil konec své nejistotě. Spatřil před dveřmi státi plebána bledého, vážného. Ustoupil mu maně z cesty, čta hroznou zprávu z tváře jeho.

„Nesu ti, urozený pane, poslední pozdrav a odpuštění od tvé choti. Paní Dorota právě dokonala.“

Pan Ferdinand vzkřiknul zoufale.

„Zde ti mám odevzdati její testament. Poroučí svůj majetek tvému nejstaršímu synu, tobě pak své peníze. Vymínila si jen část na svého urozeného syna, aby z ní v některém klášteře byl vychován, až dospěje na kněze posvěcen, by se modlil za otce svého i za ni. Urozený pane, ztratil jsi ve své paní nejslechetnější ženu, kterou jsem kdy poznal.“

Pan Ferdinand sklesnul na křeslo a položiv hlavu na stůl, plakal usedavě.

Když vynášeli paní Dorotu do hrobky v zbraslavickém kostelíku, zmizela hofmistryně Anna a s ní zároveň truhlíce, v níž měl zeman ustrádáno hezký počet grošů. Vykonalá své dílo a vidouc, že počíná dílo její na vlastní hlavu padati zmizela, neopomenouc při tom zabezpečiti se pro budoucí život.

Památka však pauí Doroty nezmizela. Zachoval ji manžel její a pastorkové, kteří pozdě želeli ztráty duše veliké a vroucí. Sizeli, když doprovázeli syna jejího Jana Antonína poprvé k oltáři. Šel to obětovat obět největější za jejich viny, za spásu duše dobré matky své.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. František de Paula, kardinál Schoenborn, kníže-arcibiskup

pražský vrátil se dnes po ukončení konferenci rakouských biskupů z Vídně do Prahy.

— Spolek **sv. Josefa** k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii Českou vydal XIX. účetní zprávu za správní rok 1891 (od 1. listop. 1890 do 31. října 1891), z níž vysvítá, že v tom roce přistouplo 124 nových členů (24 farářů, 89 kaplanů a 11 katechetů na obecných a měšťanských školách), z arcidiecése pražské 39, z diecése královéhradecké 32, z litoměřické 26 a z budějovické 27 kněží, dle národuosti 109 Čechů a 15 Němců; dále potěšen spolek přistoupením 2 zakládajících členů, vdp. Dra Klem. Borového, preláta scholastika a dp. děkana Mat. Kůra s darem po 100 zl. Vystoupili 3, z nichž 2 před časem odebrali se na odpočinek, 4 vstoupili do výslužby, zemřelo 9 členů přispívajících a 4 deficienti. Koncem správního roku bylo poslední číslo členské 1085, skutečných přispívajících členů ale 886. Jméni spolkové vzrostlo na 200.742 zl. v státních papírech a 282 zl. na hotovosti. Podpora udělena 28 oprávněným deficientům v obnosu 6263 zl. 74 kr., celkem posud 35.828 zl. 48 kr. Od 1. listopadu 1891, začátku správního roku 1882 přistuplo opět přes 10 členů. Po uplynutí ode dne přístupu osmi úplných roků obdržel člen pro případ deficiencie právo na podporu ze spolku. Podpora vyměřuje se takto: za každý rok členství dostane se 10 zl. a za každý na přispěvcích složený zlatý opět jeden zlatý. Úřadování spolkové obstarává dp. Jan Havlík, farář u sv. Mikuláše v Praze, který na veškeré dotazy též obratem pošty zprávu a vysvětlení podá, nové členy zapisuje a co pokladník spolkový příspěvky členské přijímá a kvituje.

— Spolek katol. akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic“ konal 21. října t. r. řádnou valnou hromadu, v níž podána zpráva o činnosti spolkové za rok 1890—91. Loňským rokem započala opravdová činnost ve spolku našem hned od počátku a potrvála až do konce. Členové činní, jichž bylo 140, četně shromažďovali se v místnostech spolkových, při službách Božích v universitním kostele u sv. Klimenta a při společné sv. zpovědi (21. února) a při společném sv. přijímání (22. února) reprezentoval se spolek tak četně, že byl k povzbuzení všech, již službám Božím tehdy byli přítomni. Na veřejnost vystoupil spolek trikrát koncertní a pěveckou akademií, při níž účinkoval pěvecký a hudební odbor ve spolku a při jedné přednášel vdp. prof. Dr. Eugen Kadeřávek „O možnosti zázraků,“ a všecky tři vydařily se tak, že obecnost, jež bylo jim přítomno, nejen hojným

potleskem účinkující odměnilo a vesměs uspokojeno odešlo, ale i ve veřejnosti velmi pochvalně o chování se našich členů zmiňovalo a tak obecnost pražské na nás upozorňovalo a nám je nakloňovalo. — Literární odbor ve spolku konal skoro každý týden schůzi, v níž přednášeli někteří kollegové své práce a podávali posudky o spisech tiskem vydaných. — Podpůrná komise zasedala v roce 1890—91 celkem pětkrát. Žádosti o podporu podalo ze 140 činných členů 25 až 30 nemajetných členů, z nichž někteří buď proto, že neměli dostatečné doklady anebo že nebyli uznáváni za úplně hodny podpory, byli odmítnuti. Kdo by tedy snad myslel, že do spolku našeho přicházejí mnozí jen k vůli podpoře, byl by velice na omylu, neboť ze 140 členů 103 členové vůbec o podporu nežádali. Ostatně kdyby bylo bývalo spozorováno, že někdo jen k vůli podpoře do spolku přišel, byl ihned se žádostí svou odmítnut. — Bolestně dotklo se všech členů spolku úmrtí J. M. nejduš. pána Karla Schwarze, světicího biskupa pražského, prvního čestného předsedy spolku. Nejduš. pan biskup zavítal do spolku našeho pouze dvakrát, ale touto dvoji návštěvou svou zjednal si takové lásky a úcty všech členů, že ode všech jmenován byl „náš pan biskup“ a ode všech upřímně byl želen. Při pohřbu účastnili se členové spolku a nesli kolem rakve věnce. To asi krátký nástin činnosti spolkové v prvním roce znovuzřízení spolku; dejž Bůh, aby letos netoliko taková byla, ale aby ještě více se vzpružila a spolek náš více a více ve chvalnou známost uváděla. Do výboru zvoleni jsou: Starosta: Dr. Karel Vondruška, místostarosta: kand. prof. Karel Balcarék, pokladník: Jindřich Vácha, právník; jednatel: Jos. Šindler, právník; I. knihovník: František Dvořák, medik; II. knihovník: Josef Ulrich, medik; I. novinář Frant. Herrmann, právník; II. novinář MUC. Jaroslav Lenz; zapisovatel MUC. Jos. Sedláček; zábavní výbor MUC. Václav Vostrčil a správce domu MUC. Frant. Dostal. — Za členy spolku přistoupili pp.: Jan Gürke, děkan v Č. Brodě 50 kr., Karel Schneider, farář v Bříství 1 zl., Frant. Tille, farář v Kounici 1 zl., Frant. Suttner, farář v Lstiboři 1 zl., Vojtěch Polanecký, farář v Poříčanech 1 zl., Josef Horák, farář v Přerově 50 kr., Frant. Janda, farář v Přistoupimí, co zakládající člen přidává ještě za r. 1891 1 zl., Jan Šlégr, kaplan v Přistoupimí 1 zl., Josef Kebrle, farář v Slušticích 1 zl., Karel Starosta, farář v Stolmíři 1 zl., Václ. Reissner, farář v Tismicích 50 kr., Josef Vejchar, farář v Tuklatech 1 zl., Ignát Matějovský, farář ve Viticích 1 zl., Josef Dyškant, farář ve Výšerovicích 50 kr.; Ferd. Náhlík, sekretář jednoty

sv.-Vítské 1 zl., Dr. Eugen Kadeřávek, c. k. prof. české fakulty bohoslovecké v Praze 3 zl., Jan Ev. Němeček, bisk. vikář v Náchodě 1 zl., Frant. Bakeš, kapl. v Úpici 1 zl., Ant. Žára, kapl. v Ném. Kralupích 1 zl., Jindřich Sekera, c. k. prof. na real. a vyšším gymnasiu v Praze 5 zl., p. JUDr. Jan Zavadil, advokát v Praze 5 zl., JUDr. Václ. Popel, advokát v Praze 10 zl., Jan Klein zaslal spolku 50 zl. a veleduš. bisk. vikariátní úřad v Poděbradech 8 zl. 59 kr.

Literární oznamovatel.

— „*Dědictví Maličkových*“ pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové. Číslo 35. I. „*Sirotek z chudoby*.“ Vychovatelský obraz ze života. Napsal Ant. Širůček, farář v Bělé. II. „*Osudy zbloudilého*.“ Kresba cest Prozřetelnosti Boží. Napsal Karel Zákoucký, školní učitel v Seči. Třicátý pátý podíl pro údy D. M. na rok 1891 s třemi vyobrazeními barvotiskovými. Tiskem Ladislava Pospíšila v Hradci Králové. — Podíl Dědictví maličkových jest jediná kniha ve směru přesně katolickém, jež v neobyčejném množství (44.300) exemplářů mezi lid přichází. Není též divu, neboť péče, která vypravení této knížky jest věnována, jest hodná té odměny. Letošní ročník důstojně řadí se k předešlým ročníkům a snad docela je převyšuje. Obsahuje dvě překrásné, dachu dětskému obsahem i formou přiměřené povídky (obě z pera učitele), jež zajisté úplně upokojí podílňíky a vzbudí v nich nadšení, aby i jiným Dědictví maličkových doporučovali. Členem Dědictví maličkových může býti každé dítě hned po křtu sv. za vklad jednou pro vždy 2 zl., za něž dostává knihy do 16 let. Přihlášky zasílají se na feditelství Dědictví maličkových v Hradci Králové.

— „*Mariin Kempenský*“ aneb O následování Marie Panny a Matky Boží knížek dvě. Latinsky napsal P. Sebastian Sailer, řeholní kanovník řádu pramonstrátského. Přeložil P. Vojtěch Frejka, kněz téhož řádu. Ascetické bibliotéky č. 32. V Brně 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny benediktinské. Cena 30 kr.

— „*Zlaté listky*.“ Dárek útlověkým dítkám do Zlaté knihy čili Dědictví sv. Ludmily zapsaným. Sporádali P. František Pech, bisk. vikář a děkan a Edvard Mégl. Číslo 28. V Písku. Nákladem „Zlaté knihy“ čili „Dědictví svatě Ludmily“ 1891.

— „*Zlaté klasy*.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté knihy čili Dědictví sv. Ludmily zapsaným. Sporádal prof. Jan Vaclena. Číslo 28. (za r. 1890). V Písku. Nákladem „Zlaté knihy“

čili „Dědictví sv. Ludmily“ 1891. — Každá tato knížka obsahuje několik pěkných a věku, pro nějž jsou psány, úplně přiměřených povídek. Údem Dědictví sv. Ludmily v Písku může se státi každé dítě, jež složí vklad 3 zl. jednou pro vždy, za nějž pak dostává do 12 let Zlaté listky a od 12—20 let Zlaté klasy.

— „*Ježíš mě všechno.*“ Měsíc úctě nejsv. Svátosti oltární věnovaný. Dle ctihodného kněze P. X. Lereariho, z Tov. Jež., volně vzdělal Antonín Kubiček, kněz arcidiecése Olomoucké. Ascetické bibliotéky č. 33. V Brně 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny Benediktinské. Cena 12 krejcarů.

— „*Katechese*“ pro první (po případě i druhou) třídu školy obecné. Podává Eduard Brynych, bývalý professor katechetiky v Hradci Králové, kanovník na Vyšehradě. Schváleno nejvyšším bisk. konsistoří v Hradci Králové. V Praze 1892. Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Francel). Cena 36 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Dr. Vinc. *Ruth*, prof. theologie v Hradci Králové, jmenován skutečným konsistor. radou a assessorem.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Jedlička*, kapl., za admin. v Kopidlně;
p. Karel *Truxa*, katech. v Králové Dvoře, za admin. v Mlázovicích;
p. Jan *Král*, koop. Čechtický, za kapl. do Suchdola;
p. Fr. *Rybyšár*, admin. Míčovský, za kapl. do Čechtí;
p. Josef *Pospíšil*, kapl. v Chlumci, za zám. kapl. tamtéž;
p. Jos. *Herkner*, admin. Mlázovický, za proz. katech. ve Dvoře Králové;
p. Frant. *Dvořák*, neom., za II. kaplana do Poličky;
p. Frant. *Okrouhlický*, neom., za kaplana do Kopidlna;

- p. Jan *Vavřina*, far. ve Viklanticích, odebral se na stálý odpočinek.

Upřázdňené místo:

Viklantice, fara patr. p. Vavř. Hamerůka, od 16. října t. r.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Šachl*, admin. v Dobrušce, za faráře v Purkarcí;
p. Jos. *Schürer*, kapl. v Horšovu Týni, za admin. tamže;
p. Alb. *Hala*, admin. ve Sv. Kateřině, za kapl. v Červeném Dřevu,
p. Jan *Hlavsa*, koop. v Unterreichensteinnu, za kapl. v Deštně;
p. Václ. *Hojda*, kapl. v Roušperku, za kapl. v Horčici;
p. Vojt. *Sigmund*, kapl. v Eisensteinnu, za kapl. v Ronšperku;
p. Jos. *Šteffek*, kapl. v Bělé, za kapl. v Eisensteinnu;
p. Jos. *Papež*, kapl. v Rynarci, za kaplana v Červené Řečici;
p. Jos. *Leška*, kapl. v Krumlově, za kaplana v Soběslavi;
p. Aug. *Hartl*, kapl. v Horách Kašperských, za katech. měst. škol tamže;
p. Frant. *Říha*, koop. v Písku, za katechetu tamže.

Novosvěcenci:

- p. Tom. *Bufka*, za kapl. v Seewiesen;
p. Vil. *Hauser*, za kapl. v Mutětně;
p. Petr *Chalupa*, za kapl. v Písku;
p. Tom. *Chval*, za kapl. v Boru Velkém;
p. Fr. *Javurek*, za kapl. v Langendorfu;
p. Jos. *Kaňka*, za kapl. v Neugebau;
p. Karel *Křenek*, za kapl. v Táboře;
p. Jan *Malý*, za kapl. v Mirovicích;
p. Alois *Simeth*, za kapl. v Krumlově;
p. Frant. *Teplý*, za kaplana v Unterreichensteinnu;
p. Fr. *Zeman*, za kapl. v Bělé.

Na odpočinek vstoupil:

- p. Mat. *Bräuer*, arciděkan v Horšovu Týni.

OBSAH: Kázání na neděli druhou adventní. — Kázání na slavnost neposkvrn. početí nejblah. Marie Panny. — Chrám Matky Boží v Blatné. (Dokonč.) — U té, máti! (Báseň.) — Z cesty po Egyptě. (Pokrač.) — Pro pseudonym. — Macecha. Povídka. (Dokonč.) — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. každého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihotiskárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktoři:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV., 34.)

Podepsaní

arcibiskupové a biskupové

vzkazují věřícím svých diecézí

**pokoj, spásu a požehnání v Ježíši Kristu,
Pánu Našem.**

Drazí v Kristu!

Vznešené a důležité úlohy našeho svatého úřadu obzvláště v nynější době, která na předčleněné a osudné otázky přebíhá, jest, svolaly nás také v tomto roku ku společným poradám. Při tom pokládáme se za šťastné, že nejvyšší hlava církve svaté naše schůze se zálibou schvaluje, jak nám Svätý Otec ve svém listu ze dne 3. března t. r. zřejmě na jevo dal. A jak také jinak? Vždyť účelem těchto schůzí není, než abychom povinnosti svého svatého úřadu účinněji plnili a vědouce, že v jednotě jest naše síla, věřících nám svěřených slovy tím důraznějšími chránili od nebezpečí, která křesťanskou víru a křesťanský mrav v naší době tak velice ohrožují. Tak jsou naše schůze zároveň pobídkou pro duchovenstvo a pro lid, aby byli pozorní a znamenitě času porozuměli a naším napomenutím jsouce povzbuzeni ve velikém díle probuzení křesťanského života spolupůsobili.

Pořád hroživěji staví se proti sobě nekřesťanský a křesťanský názor světový zápasí na život a na smrt o budoucnost národů. V boji tomto ohroženy jsou všechny základy, na nichž blaho lidské společnosti zbudováno jest, — ohroženy jsou základy státní, — neb není téměř společenského řádu, proti němuž by mocné strany útokem nehly, aby jej ze základu vyvrátily, —

ohroženy jsou základy společenské —, jelikož i nejstarší a nepevnější pilíře společnosti lidské, jako jsou: majetek, manželství, rodina, poddanost vrchnosti Bohem ustanovené bez ostychu se zamítají, — ohroženy jsou základy náboženské a mravní, jelikož za zastaralé předsudky se prohlašují pravdy nejpodstatnější a nejzákladnější, které jsou rozumu lidskému pochopné a nejspolehlivějším vůdcem tímto pozemským životem, jako jsou: Bůh, duchová duše, její trvání po smrti, život věčný.

Aby tyto základy všeho lidského řádu a blaha se nezřítily, tomu může jen jediná moc zabrániti, církev Ježíše Krista, ona jediná může s úspěchem zmařiti všechny námahy temných mocností, které člověčenstvo víře křesťanské odciziti usilují. Ale jelikož církvi slibu se dostalo, že nepřemožená potrvá, musí se jednotliví národové sami rozhodnouti, chtějí-li svoje nejvyšší a nejdrahocennější dobra pod ochranou a záštitou církve sobě zachovati aneb svou vlastní vinou jich pozbyti.

Proto my, Vaši Duchem svatým ustanovení velepastýři, jsouce sobě úplně a zcela odpovědnosti svého pastýřského úřadu vědomi, předstupujeme v této předčleněné době před Vás a napomínáme Vás co nejsnažněji, abyste v tomto velikém boji rázně povstali a věrní zůstali praporu Ježíše Krista uprostřed světa, jenž pořád více od něho se odvrací.

I.

Byla doba, kde svět duchem křesťanským oživen byl a Ježíš Kristus životem národů vládnul. Jako paprsky sluneční tímto viditelným světem svítí, tak proni-

kala křesťanská nauka lidskou společnost ve všech oborech jejích. Zákonodárství jakož i všecko zřízení veřejného života mělo na sobě ráz náboženství křesťanského a spočívalo na jeho naukách. Nauka křesťanská byla základem vyučování jak na vyšších tak i nižších školách. Rodina jsouc milostí svátostní posvěcena byla semenišťem křesťanských zbožných pokolení. Slovem lidská společnost rodila se, žila a umírala ve stínu svatého kříže. Lidské vášně působily ovšem i v tomto křesťanském světě mnohé zmatky, ovšem i v něm děla se pohoršení, která podle výroku Božského Spasitele nikdy nepřestanou. Avšak všeobecně žili národové ve světle víry a zachovávali věrně naděje, jimiž víra temno tohoto pozemského života osvětluje. A jak za dnů našich? Jak různý jest obraz, jež nám život člověčenstva v přítomnosti podává!

Podivuhodnou budovu křesťanské vzdělanosti a osvěty, o níž tolik národův a věků, tolik králův a knížat, tolik světcův a učenců pracovalo, chtějí zcela rozbořiti a k tomu pracují tisícové a tisícové tiskem, na stolicích učitelských, na radnicích, ve shromážděním lidu. A co se osměluji národům za všecko požehnání, jež jim křesťanstvo přineslo, nabízet? Pozemské blaho prohlašují za poslední a nejvyšší účel lidského života a za jedině oprávněný cíl všeho lidského snažení. Což jest to však jiného, než rozpoutati nízké vášně, které v lidském srdci drímají, všechny pojmy pravé ctnosti a mravnosti zmásti a zničiti a lidstvo zase uvrhnouti do propasti barbarství, v níž před tisíci lety v porobě leželo a dosud ještě v porobě leží tam, kam vznešená pravda náboženství křesťanského nevnikla. Vizte, drazí v Kristu, toť ono veliké nebezpečí, které křesťanský svět ohrožuje, a proto nesmíme ustávat věřících k obraně nejvyšších jejich statků proti útokům nekřesťanského světa povzbuzovati.

K tomu však se nehodí duše vlažné líné, nýbrž jen rozhodní a horliví katolíci, kteří jsou katolíky životem a skutkem. Katolíky takové vychovává toliko život, jenž jest podle spásonosných pravd a prostředků církve svaté zařízen. Pevná víra v pravdy Bohem zjevené a Jeho církvi k věření předkládané a horlivá snaha, pravdy tyto vždy hlouběji poznávati, toť pravá známka věřícího katolíka, a proto nejsou horlivými katolíky, již se vyhýbají příležitostem, které se jim pro jejich ná-

boženské poučení poskytují, kteří na kázání nechodí, náboženského vyučování zanedbávají, čtení náboženských knih opomíjejí. Než znalost víry sama ještě nestačí, má-li kdo býti statečným vojínem pro věc Boží. Syn Boží chtěl lidstvo v nový, nadpřirozený život uvést, proto mu nepřinesl toliko víry, aby život onen vzbudil, nýbrž otevřel mu také prameny milosti, aby je udržoval, silil a zdokonaloval. Kdo však těchto pramenů zanedbává, modliteb nekoná, službám Božím neobcuje, přijímáti svaté svátosti opomíjí, neděle a svátky služebnými pracemi znesvěcuje: což ho má potom chrániti od slabosti srdce a útoku nevěreckého světa? Nikoli, drazí v Kristu, jen tenkrát jest člověk schopen přispívati ku vzdělání království Božího, snaží-li se, by je prve ve svém vlastním nitru vzdělal.

Tak tomu bylo v prvních dobách křesťanských, kde každý věřící byl takorba apoštolem, vojín ve vojsku, kupec v cizině, dítě v domě otcovském, otrok u svého pána, a tak se stalo, že nauka spásy vítězně do všech stavů vnikla. Považte, drazí v Kristu, že kníže apoštolský také Vám úřad kněžský ukládá (1. Petr. 2, 9.), nikoli ve smyslu bludařů, jako byste byli rozdavači svatých tajemství, k čemuž Božský Zakladatel církve svaté zvláštní úřad kněžský určil, nýbrž v onom duchovním smyslu, podle něhož všem tak, jak sebe samy posvěcují, i jiné posvěcovati a pro Boha a jeho dílo zde na zemi rozněcovati jest. Plňte tedy se vši horlivostí povinnost svoji jakožto zbožní katolíci křesťané, varujte se náboženské lhostejnosti, která bohužel v našem katolickém Rakousku široké již kruhy otravuje; svěťte svědomitě neděle a svátky a obnovujte tak vždy a vždy onu pásku s Bohem vás vízící, kterou starosti a boje života všedního, tak velice uvolňují, a přispívejte tak každý na místě, na kterém podle vůle Boží ve světě stojíte, k tomu, aby zátopě nevěry po všech vrstvách lidského života pořád více se šířící přítrž se učinila.

II.

Než, drazí v Kristu, práce jednotlivců v naší době již nestačí, aby se velké úkoly vyplnily. Vývoj našeho veškerého veřejného života pudí v nynější době k tomu, aby všichni, jenž stejně smýšlejí, ku společným účelům se spojili, a skutečně lidská činnost rozvíjí se teprv tímto spojením ve své plné síle. V tomto spojení odvaha a

důvěra se sílí, nadšení se probouzí a vlastní přesvědčení příkladem ostatních se upevňuje. Než není svazku nad náboženství pevnějšího, neb tak zní příslibení Paně: „Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jmenu mém, tu jsem já uprostřed nich“ (Mat. 18, 20.). Proto doporučíme Vám církevní t. j. církví řízené spolky jakožto vhodné prostředky na ochranu a zachování křesťanského smýšlení proti nesčetným zevnějším svůdům a protilichým domněnkám vlastního srdce. Ve spolecích těchto hlásají se vznešené pravdy víry svaté, s jejichž moudrostí a hlubokostí žádná věda zápoliti nemůže a to takým způsobem, jaký potřebám jednotlivých stavův a věků přiměřen jest; v nich se členové shromáždí ku společnému obcování svatým tajemstvím, z nichž ōlověk život Božský čerpá; v nich přivýkají si opravdové ryzí zbožnosti v domácnosti a v dílně, jež jest zdrojem všeho rodinného štěstí a nejjistější záštitou proti všem klamům a šalbám svůdců zlolestných. Budou-li muži i jinoši o všech světodějných otázkách správně poučeni, budou-li v bázni Boží vycvičeni a modlitbou a svatými svátostmi posílněni, nastanou se pak otroky lidské bázně a oběti každého hesla nevěřících posměvačův a nesvědomitých svůdců lidu, nýbrž budou s jistotou a stálostí své víry hájiti, srdnatě a neohroženě ji vyznávat, věrně a svědomitě své povinnosti plniti, statečně a vytrvale námahy svého povolání snášeti. Ženy a panny jsouce takto společně okolo ohniska Božské lásky a opravdové zbožnosti shromážděny budou tento svatý oheň do svých kruhů roznáseti, jeho libeznou září každého vábiti a zúšlechťovati a vůni neposkvrněného života a ctnostného obcování okolo sebe rozlévati a ve skuteích lásky k bližnímu nejkrásnější svůj skvost a nejčirější svoji radost nalezati. Takto se stane skutkem, čeho apoštol národů si přeje, an ku křesťanům v Římě takto píše: „Bůh pak trpělivosti a potěšení dejž vám jednostejně smýšleti vespolek podle Ježíše Krista: abyste jednomyslně jedněmi ústy ctili Boha a Otce Pána našeho Ježíše Krista. Pročež přijímejte se vespolek jakož i Kristus přijal vás ke cti Boží“ (Řím. 15, 5—7.).

Avšak jen tenkrát budou spolky blahodárně působiti, budou-li jejich údové pravými katolíky; a budou zajisté pravými katolíky, budou-li s nejpřísnější svědomitostí konati zbožná cvičení, jimiž církev svatá nadpřirozený život jim uděluje, jako:

denní modlitbu, obcování nedělním a svátečním službám Božím, častější přijímání svatých svátostí. Údové spolku jsouce takto ve věrném plnění svých povinností k Bohu a Jeho svaté církvi utvrzeni, budou zároveň na venek kvasem svým bližním a budou je ku stejné horlivosti pro čest Boží a k neohroženému vyznávání víry svaté a ku křesťanskému a zbožnému životu podněcovati. Ve svém občanském životě budou však věrně své povinnosti k císaři a říši plniti a vespolečné svazek pravé svornosti a lásky udržovati.

Drazí v Kristu! toť také mínění Svatého Otce, že církevní spolky jsou nezbytny. „Jelikož stádece věřících tak mnohým nebezpečenstvím vydáno jest,“ praví v dotčeném listu, „proto mnoho na tom záleží, by se rozličných lékův užilo, které jim užitečny býti mohou. K těmto lékům počítá Otec křesťanstva „zbožné spolky laiků rozličných druhů, které církev uznává i schvaluje, jakož i skutky a zařízení, jimiž věřící, obzvláště mládež od záhuby a svedení se chrání a častější přijímání svatých svátostí tak blahodárně působící se podporuje.“ Jest snad potřebí, jednotlivé tyto spolky zvlášť uváděti, které v tyto úlohy se uvažují? Drazí v Kristu! Vy je znáte, tyto výtvořiny naší svaté církve; nalezáte je ve svých farnostech vedené horlivými kněžími: kongregace mariánské, spolky mužův a jinochů, mistrův a tovaryšů, obchodníkův a řemeslníků, dělníkův a dělnic, mimo to ony vznešené květy křesťanského milosrdenství na úlevu bídy duševní a tělesné — spolky tyto jsou rozmanité podle účelu a vnějšího zařízení svého, podle stavu, pokolení a věku, ale všechny mají jedinou úlohu, přispívají totiž k rozšíření a vzdělání království Božího na zemi. Ó kéž by toto slovo nejvyššího pastýře církve zaniklo bez výsledku! Kéž by těchto požehnaných spolků nescházelo v žádné farnosti, v níž vůbec okolnosti založení jejich připouštějí! Ale kéž by též všichni údové církevních spolků byli horlivými katolíky, aby touže měrou, jakou požehnání z nich nabývají, také požehnání šířili!

Avšak ještě jeden zvláštní spolek doporučuje Svatý Otec v onom listu nám zaslaném, totiž veřejné schůze věřících podle říší aneb zemí aneb vůbec podle místních poměrů. „Neboť shromáždí-li se na straně nepřátel,“ tak odůvodňuje Svatý Otec ono doporučení „lidé špatní na všech místech a spolčují-li se za tím účelem, aby věřící

o víru jakož i o dobra, kteráž z víry pocházejí, oloupili: jest zajisté spravedливо, ano nezbytno, aby také katolíci pod vůdcovstvím svých biskupů všechny své síly a snahy k odporu spojili. Čím větší množství věřících bude tyto schůze navštěvovati, tím svobodněji a statečněji budou víru svou vyznávati a nepřátelské útoky odrážeti.“

III.

Pro rozšíření a vzdělání království Božího na zemi není nad rodinu nic důležitějšího, onať jest přípravnou školou pro dílo spásy věčné. Nebudeme však o poměru manželů k sobě mluvit, o povinnosti vzájemně se posvěcovati a vzdělávati, nýbrž toliko o úloze, kterouž jest jim vyplniti vzhledem k duším mladého pokolení, jemuž Bůh skrze ně život dal. Úlohu tuto, katolíci rodičové, zahrnuje sv. apoštol v krásném a důmyslném výroku: „Synáčkové moji, kteréž opět rodím, až by Kristus utvořen byl ve vás“ (Galat. 4, 19.). Vy jste podle řízení Božího udělili svým dítkám tělesný život; avšak Vy máte jim také vyšší život dávati. Kristus má skrze Vás v mladistvých duších utvořen býti, utvořen ve své nauce, ve svém zákonu a ve své svatosti. Duše dítěte musí se utvrditi ve věčných a neměnitelných pravdách, kterým víra křesťanská učí. Neví-li mladý katolický křesťan při všech svých pozemských vědomostech, v čem záleží cíl a účel jeho života, nemůže-li odpověděti na otázku: Odkud přicházíš? Kam jdeš? — co z něho bude v tomto světě pochybovati a bludu, v této směsici nauk, které si odporují a a ducha zatemňují? Co z něho bude v těchto bouřích života, v temných hodinách utrpení, ve vzteku vášni. Ach! Viděli jsme a vidíme každodenně před sebou tyto dítky nevěreckých rodin, tyto chovance nevěreckých ústavů vyučovacích a vzdělávacích. Sotva prvá dětská léta překročili, již život jejich není leč zříceninou cti a štěstí a všech vezdejších nadějí. Katolíci rodičové! Co jsou všeliké, lesklé řeči o osvětě, které žádné nepravosti vyhladí a žádné ctnosti vypěstovati nedovedou proti nauce Božského zjevení, která člověku ve všech případech tohoto pozemského života světlo a útěchu poskytuje! Nauku tuto vštěpujte záhy svým slovem v duši dítek, neb tak napomíná Vás Duch Boží: „Máš-li syny, cvič je a shýbej je z mládí jejich“ (Ecc. 7, 25.). Avšak nezapomínejte při tom, že

je máte svědomitě do svatého náboženství na kázání a křesťanské cvičení posýlati.

Zároveň vpíšte záhy do mladistvých duší jejich hlavní pravidlo křesťanského života: „Boha se boj a přikázání jeho ostříhej“ (Ecc. 12, 13.). Jen jedině jest pravé zlo, největší na světě, přestoupení přikázání Božího, hřích. Ó kéž byste, katolíci rodičové, o tom tak přesvědčeni byli, jako ona svatá matka a proto jako ona ku svému synu pravila, tak i Vy říkáte: „Kdy bych věděla, že se kdy jediného těžkého hříchu dopustíš, raději bych tě před očima umírali viděla.“ Proto bděte nad jejich mladou duší a hleďte záhy vášně v ní se probouzející potlačovati; bděte nad jejich okolím a ani dechu hříchu netrpte jim na blízku. Žijte však sami jim na příklad podle přikázání Božích a mějte vždy ve všem, co se týká Vašich dítek, základní křesťanské pravidlo na paměti: „Co platno člověku, by všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?“ (Mat. 16, 26.)

Konečně učíte ze svých domů pravé chrámy Páně, kde vše svatým náboženstvím se řídí a k němu se odnáší. Pohané měli své domácí bůžky, které jak pod sloupovím paláců tak i na prahu chýží pozdravovali — a katolíci křesťané, kteří cti pravého Boha, nevzdávají mu denní úcty a nemají často ve svých příbytech ani známky, která by Jej na paměť uváděla! Stoupenci lichého proroka nezapomenou žádné hodiny na volání k modlitbě pokleknouti, a byt to bylo na veřejné ulici — ale osvícení katolíci nedbají na veškeru modlitbu a dítek svých kolem sebe ku společné modlitbě nikdy neshromáždí, ani ráno, ani večer, ani u stola. Ach! jak mnozí otcové, jak mnohé matky příliš pozdě poznají, kam to vede, když dítky své beze vší zbožnosti a bázně Boží vychovávají. Kéž Vás Bůh dobrotivě chrání takových trudných zkušeností. Proto veďte dítky své k životu v pravdě katolickému, přidržujte je ku přijímání svatých svátostí, avšak vystříhejte se sami každé lhostejnosti a nevázanosti k církevním obyčejům a pobožnostem, nýbrž veďte je slovem a příkladem k tomu, aby se v milostiplném životě Vaší svaté církve co možná neúčinněji účastnily.

Katolíci rodičové! jakým bude Vám štěstím a jakou útěchou, rozšíříte-li takto království Boží ve svých rodinách! Uvažte, ještě několik roků, a jiné pokolení nastoupí na Vaše místo a půjde mimo hroby, které popel Váš skrývá budou. Jaké bude po-

kolení toto? Toť jest tajemství u Boha, ale toto tajemství leží částečně v rukou Vašich. Rozum a víra Vám praví: pokolení toto bude takové, jak jste je vychovávali, — bude se stupně na stupeň klesati a zahyne v mravní hnilobě, dopustíte-li, by vyrostlo bez víry a náboženství; bude však šťastně žiti a všem bouřím zmužile odolá, když je vychováte v Kristu a pro Krista. Želíte s námi tak mnohého zařízení ve vlasti naší ve vyučování a výchově naší mládeže, a zajisté máme příčiny k těmto žalobám, ať již na obecnou školu aneb na vyšší vyučovací ústavy popatríme. Církev svatá v nynějším postavení, jakého se ji novějším zákonodárstvím a obzvláště školskými zákony bohužel dostalo, není s to, aby v rakouských národech křesťanskou víru a křesťanský mrav účinným způsobem pěstovala a srdce věřících pro náboženství rozněcovala; a proto se všechny stavy víře svaté pořád více odcizují, aniž tomu církev brániti může. Jak často jsme ukazovali na smutné následky našeho školského zřízení! Jak důrazně jsme vyjádřili své stížnosti také na příslušném místě — bohužel dosud bez výsledku.

Nebudeme však mlčeti, nýbrž své stesky ve svém a Vašem jménu budeme potud opakovati, pokud spravedlivých požadavků církve svaté šetřeno nebude; Vy však mezi tím nesmíte ustávat ve své chvalitebné horlivosti, vždy a vždy žádati a podporovati školy katolické, mezi nimiž Vám také založení katolické university doporučíme.

Než uvažte, katoličtí rodičové, ani nejlepší školní zřízení nepřispěje mnoho k probuzení živé víry a křesťanského života, nebude-li rodina spolupůsobiti. Naopak nebezpečí převrácené výchovy se zmenší, bude-li ve Vašich rodinách panovati pravý duch křesťanský a bude-li v nich víra a etnost se zachovávat i pěstovati. Proto vyplňte věrně na svých dítkách napomenutí muže moudrého: „Ráno rozsívej símě své a u večer . . . : nebo nevíš, které více vzejde, to-li, či ono; a pak-li obé spolu, lépe bude“ (Ecc. 11, 6.). (Dokonč.)

Kázání

na neděli třetí adventní.

„Já hlas volajícího na poušti:
spravte cestu Páně.“ (Jan 1, 23.)

Prve nežli Pán Ježíš veřejně vystoupil a učiti počal, povstal při řece Jordanu na

poušti Jüdské svatý patron chrámu tohoto Jan Křtitel, kdežto kázal a tak lid k učení Kristovu připravoval. I kázal Jan s takovou mocí a výmluvností, tak že pověst o něm daleko široko se roznesla. Tisícové lidstva hrnuli se tu odevšad, aby jen neobyčejného muže viděli a neobyčejné řeči jeho poslechli. Než kázání jeho nezůstalo bez účinků požehnaných, řeč jeho působila takřka divy; neboť mnozí, kterých pouhá toliko zvědavost k Janovi přilákala, prociťli tu k slovu jeho ze spánku hříšného zapomenutí, tak že s kajícím úmyslem dokonalého polepšení domů se vraceli. Tím se stalo, že Jan po vši zemi nemalé slávy docházel a konečně i pozornost vysoké rady židovské na sebe obrátil. Vysoká tato rada židovská záležela ze sedmdesáti dvou mužů v celém národě nejvýznačnějších, jimžto se také knížata říkalo. Nejvíce údů rady této bylo z kněží, a za dnů Jana Křtitele náležela celá vysoká rada výhradně ke straně farisejské. Měla pak rada tato ve věcech náboženských hlasu rozhodujícího, a protož také všim právem tázati se mohla Jana, z jakého plnomocenství káže, křtí a učenníky shromáždí? Známo však jest o Farizeích, že nikterak sněsti nemohli, aby někdo nad ně vynikal, aneb v přízni a vážnosti u lidu nad nimi stál. I hleděli tedy i na milého Jana Křtitele okem závistivým a žárlivým, a odtud přišlo, že když k němu vypravili poselství na vyšetření, z jakého práva káže a křtí, že při tom také ten úmysl měli, aby u veliké vážnosti postaveného Jana lstivými otázkami podskočili, do odpovídání zapletli a slávu jeho poskvrnili. Avšak pozdě si přivstali na Jana; neb on otázky mu kladené zodpovídal podle pravdy prostě a přímě; on sobě vyššího důstojenství nepřičítal, on se za víc, než skutečně byl, nevydával, a touto svojí opatrností a obezřetností nejen úklad nepřátelský porazil, ale spolu také nám a všem věkům budoucím krásnou a spasitelnou památku po sobě zanechal. Svoji totiž odpovědi: „Já hlas volajícího na poušti: spravte cestu Páně,“ touto svojí odpovědí zanechal nám Jan Křt. „divotvorné zrcadlo, v němž každý, kdoby byl, úplně se spatřuje.“

Pojednání.

Bývá-li člověk vybidnut, aby svědectví o svém bližním vydal, tu se obyčejně dopouští jedné nespravedlnosti a sice nespravedlnosti té, že zásluhy bližního buď

zmenšuje aneb zvětšuje, a málo kdy bývá lidské svědectví o bližním docela přímé a pravdivé. Tomu však není se co diviti; neboť každý má své přátele i nepřátele, a podle přízně aneb nenávisti, v kteréž u bližních svých stojí, řídí se také svědectví o něm. Ale mnohem divnější jest to, že člověk u vydávání svědectví ani sám k sobě spravedliv není; a má-li sám o sobě svědčiti, tak se na místě nespravedlnosti jedné téměř pokaždé dopouští nespravedlnosti dvojí. A jak to, aby člověk sám sobě tak přílišně ubližoval? Docela přirozeně; neboť máje svědčiti o sobě, pokládá se vždy za víc, než vskutku je, a to nespravedlnost první; a potom mnohem více ze sebe dělá a mnohem chvalněji o sobě mluví, nežli uvnitř sám o sobě myslí, a to nespravedlnost druhá. Proto také fariseové, jenž velmi dobře povahu lidskou znali, vyptávali se způsobem zchtralým Jana, kdoby byl, a z otázky jedné schvalně dvě učinili, řkouce: „Ty kdo jsi? co pravíš sám o sobě?“ neboť myslili, že také Jan v obyčejnou vadu lidskou uběhne a že mluvě sám o sobě, za více se vydávati bude, nežli v pravdě jest. To bylo osidlo jejich otázky, ten byl účel jejich poselství, ten byl úklad, jímž úcta a vážnost Janova u lidu klesnouti měla. Ale Jan, důstojný Krista předchůdce tak si počínal, že pravdomluvnou odpovědí nejenom nastrojené osidlo zlých nepřátel zničil, nýbrž že v slovích odpovědi dané všem věkům budoucím divotvorné zrcadlo po sobě zanechal, v němž každý, kdoby byl, světle patrně spatřuje.

Já vím, že byste již rádi se dověděli, jaké by to divotvorné zrcadlo bylo? Nuže přistupte v duchu k Janovi na poušti a pozorujte rozprávku, jakou s ním vyslanci farizejští měli. Velmi lstivě započali dotazování svoje. Především tázali se ho, řka: „Jsi Kristus?“ neboť se domýšleli, že takovému lákadlu a pokušení, za Spasitele držánu býti, takovému lákadlu a pokušení že Jan neodolá. Ale Jan vyznal pravdu, řka: „Kristus nejsem.“ A tu první rána na Jana mířená selhala. Než ihned druhá se chystala. Byloť totiž za tehdejšího času mínění vůbec rozšířené, že před samým příchtem Messiaše prorok Eliáš ještě jednou viditelně ve světě se objeví; a tedy mínění toho použili vyslanci fariseů k dalšímu úskočnému na Jana dotírání, řkouce: „Eliáš jsi ty?“ Ale Jan opět netajeně odpověděl: „Eliáš nejsem, ani prorok nejsem.“ Vidouce

tedy, že i tato otázka nic neprospěla, tázali se ho konečně takto: „Nuže, kdo jsi?“ A na tuto otázku opravdovou dal také Jan opravdovou odpověď a řekl: „Já jsem hlas volajícího na poušti, spravte cestu Páně.“ Zdaž pak se vám ale, křesťane milí, nezdá tato Janova odpověď temná a neúplná? I zdá se, jakoby poněkud zatemnělá byla. Neboť kdyby se ho poslové farizejští byli ptali, co dělá, pak by jim byl dobře odpověděl, „já hlas volajícího na poušti, připravujte cesty Páně;“ neboť v pravdě na poušti Jordánské kajícím kázáním k zástupům volal a na příští Messiašovo je připravoval. Než oni se ho ptali, kdo je? a on jim odpověděl, co dělá. Avšak právě zde spočívá vznešená pravda, hluboká moudrost, právě zde leskne se ondivotvorné zrcadlo, v němž každý, kdoby byl, světle a patrně spatřuje. Jan byl tázán, kdo je? a on odpověděl co dělá; on se nemenoval jménem, ale jmenoval své skutky, na důkaz, že není člověk více, leč čím je skutkové jeho činí, a že nemá člověk nikdy o sobě smýšleti výše, nežli podle skutků svých a dobrém svědomí smýšleti může.

A tomu že tak, že je totiž člověk jedině a v pravdě to, čím je skutkové činí o tom sám Spasitel, a sice zrovna na osobě Jana Křt. krásné podává svědectví. Jan jak jsme slyšeli, na předloženou sobě otázku „je-li Eliáš?“ odpověděl „nejsem,“ a mluvil pravdu; nebo jiná byla osobnost Jana Křt., jiná osobnost proroka Eliáše. A hle, Kristus Pán u sv. Matouše 11, 14. zrovna naopak svědčí, řka: „Jan Křt. jest Eliáš, kterýž přijíti má.“ Jaký to odpor! Jan praví „Eliáš nejsem“ a má pravdu; Kristus pak praví „Jan Křtitel Eliáš jest“ a on věčná neskonalá moudrost a pravdomluvnost, on klamati nemůže; on musí míti pravdu! I měli oni pravdu oba. Jan dle rozdílné osobnosti Eliášem nebyl, ale podle skutků, podle přísného svatého života Eliášem byl; a tu sám Pán Ježíš dává nám tím, že Jana Eliášem nazývá, krásné svědectví, že jen to je vlastně člověk, čím ho skutkové jeho činí. Kdo tedy koná skutky Eliášovy, jest Eliášem, třeba slávy a jména prorockého neměl. Kdo ale činí skutky zlostného Kaina, zrádného Jidáše, ukrutného Herodesa a cizoložné Herodiady, ten Kainem, Jidášem, Herodesem, Herodiadou, ten zlostníkem, zrádcem, hanebníkem a tyranem, třeba se šarlatem odíval, zlatem se stkvěl a tisícům rozkazoval. Neboť za-

jisté jen tím je člověk, čím jej skutkové jeho činí.

Macedonský král, jménem Alexander, přijímám Veliký, dobyl sobě vítěznou zbrani slávu a jméno nejvýtečnějšího vojenského vůdce onoho věku. Při tom ale zvláště na počátku i mnohé krásné ctnosti a dobré vlastnosti do sebe měl, takže jediná patrnější vada v povaze jeho byla přílišná k hněvu náchylnost a prudkost. V takovém pak rozjitření nesnesl žádného odporu, nepřijal žádné rady, a když mu jednoho dne nejvěrnější přítel Parmenio v takovém podrážděném stavu domluvu učinil, rozlítil se tak, že neupřímnějšího rádce svého mečem na dosmrti probodl. V jedné knize z onoho věku uchované stojí psáno: Skutkem tím službu takovou nemoudrý král sobě prokázal, jakoby si jednou ranou pravou ruku a nohu byl utal.“ Po spáchaném činu želelo všem svého nerozumu strašlivě a téměř zoufanlivě; a když brzy na to jeden z dvořeninů jej oslovil a „královskou milosti“ jej nazýval, zvolal Alexander s pláčem: „Ne králem, ne milostí, ale tyranem a vrahem mne nazývejte; nebo podle skutku svého nic jiného nejsem.“ A tak již pohan na tři sta let před Kristem žijící znamenal, že nikdo vlastně více není, leč čím jej skutkové jeho činí.

A my odchováni jsouce mlékem věčné moudrosti, odchováni jsouce pravdou slova Kristova, my to neznáme. My vyznavači a učenníci toho, kterýž pln pokory vždycky „synem člověka“ se nazýval, ač byl jednorozený Boha Otce a Bůh sám od věčnosti, my pravdu onu nechápeme. Na otázku „kdo jsme,“ uvádíme všechno, co se jen uvéstí dá, uvádíme starožitnost svého rodu, urozenost, bohatství, své i svých předků zásluby, uvádíme všechno — toliko skutky své na mysl si neuvádíme a do toho zrcadla, kteréž „kdo jsme“ samojedině pravdivě nám oznamuje, do toho zrcadla nehledíme. Onen jest zlostný ukrutník, týrá jak kde a koho může, přijde-li to k řeči, aj, tu se odvolává na všelijaké přednosti a pokládá se za nejslavnějšího manžela, nejlaskavějšího otce, nejpokojnějšího souseda, za nejnevinnějšího, nejtiššího beránka. Ten jest nespravedlivý mamonář a zloděj, hřebík ve zdi není před ním jist a celý takřka svět prstem naň ukazuje; a hle, on mluví, svědčí o sobě, jako by byl ten nejspravedlivější. Onen opět jest smilník, cizoložník, jenž mrzkosti tělesné páše; avšak slyš jej, jak krásně sám o sobě

mluví — nad sklo jest čistší a není člověka poctivějšího. Tento zase jest pln úskoku a lži, na lžici vody by tě utopil; mluví-li s tebou, tu nemáš nad něho, tu nejvěrnějším jest ti přítelem, srdce by s tebou rozdělil. A podobně snad jednáme začasto i my sami proti sobě. Začasto snad zapomínáme na všeliké své chyby a vady, lichoťme si a za více a za lepší se držíme, nežli vskutku jsme. A to by byla veliká chyba, to by byl klam velmi nebezpečný a ku věčné záhubě poznenáhla vedl by nás. Neb běda nám, kdybychom zde za dobré se pokládali a na věčnosti co zlí shledáni byli; běda nám, kdybychom zde sami před sebou tajili, jací jsme, a teprv tam před soudcem vševědoucím v pravé podobě představití se měli. Avšak tu nám převýborně posloužit může ono divotvorné zrcadlo z pozůstalosti Janovy, zrcadlo totiž skutků našich, neboť nahlédnutím do toho zrcadla snadno poznáme, jací jsme a všeliké vady a chyby napravití bude nám možné. Nuže nahlížejme častokráte, ano každodenně do divotvorného onoho zrcadla skutků svých, do zrcadla minulého života svého, a shledáme-li, že nejsme takovými, jakými co křesťané býti máme, ukáže-li se nám v zrcadle tom nějaká skvrna, odtud skvrnu tu, jež ohyzdí duši naši nesmrtelnou, slzami pravého pokání a života polepšením, shladiti nemeškejme. Představujeme si začasto sami zrcadlo to a podobu duše své v něm pozorujeme a šperky dobrých skutků co draze vykoupenu nevěstu Kristovu ji přiodíváme, abychom někdy, až bílá smrt chladnou a vyzáblou rukou svou zrcadlo ono hasnoucimu zraku našemu představí, a my chtíc nechtíc do něj patřiti budeme, abychom tenkrát neřestmi hříchu zohyzdění duše své zhroziti se nemuseli, ale s myslí utěšenou ku šťastné věčnosti pohlížeti mohli. Amen.

Má útěcha.

V čelo kdy se péče ryje
vráska vedle vrásky mocí,
vzhlednu hned, kde stěnu kryje
obraz „jistě vždy Pomoci.“

Slzou kdy se oko kalí
rmutu, trudu, zase jistě
těchy hledám, obraz malý
Matky Boží kde jest čistě.

Líce, rety náhle zblednou,
když úzkostí, opět v stranu
hned mé zraky toužně vzhlednou,
kde přemocnou zřítí Pannu.

Chmůra černá kdy zastíní
mysl moji tmou a bludem,
k Té, Jíž k vůli divy činí
Pán, utíkám se svým trudem.

Hrud' kdy tíseň strastná svírá,
dech se taji její tíží,
ke Marii oko zírá,
Jež tak sdílně dolů shlíží.

Bol kdy hořký srdce jímá,
žal hluboký na něm střebe,
k Té, Jež bolest každou snímá
spěji, k Matce Pána nebe.

Duše skličena kdy k smrti,
k Máti Boží chvátám, pílím —
pomoz, volám, než mne zdrtí
bědy tyto, sténám, kvílím.

Žár kdy prudký v nitru vzplane
a již kapku slední žití
tráví, u Marie ždané
rosy hledám v žár ten litý.

A hned vráska, slza mizí,
vrací jas se, ruměn zase —
mysli, hrudi ruče cizí
chmůra, tíseň v mém jsou žase.

Srdce opět volně bije,
duše, celé nitro cítí
novou sílu, balsám lije
kdy Maria téchy v žití. —

Prok. Zaletěl.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Pokračování.)

Dne 12. května přišli advokáti Andreetti a Pizzi, s notářem a s dráby dvě hodiny po západu slunce do profesního domu al Gesù, ale neřekli za jakou příčinou. An-

dreetti dal vše prohledati ve světnici P. Venizzy a hledal patrně nejvíce dopisy. P. Venizza ještě neuhodl příčiny. Když hledali po celé dvě hodiny, řekli P. Venizzovi, aby s nimi šel, že na něho již čeká povoz u vrat. Poněvadž se jeden z pánů trochu opozdil, P. Venizza ho žádal, aby směl přítomným spolubratřím něco říci, a obrátiv se k nim pravil vyjasniv tvář: „Vím určitě, že nejsem ničím vinen.“ Pak odvezen do andělského hradu, a Andreetti-ho již nespatriil. Teprve po 15 měsících vyslýchán jen dvakráte. Když byl propuštěn, zavázán přísahou k mlčenlivosti a nemožno tudíž, dozvědět se něco podrobnějšího o jeho výsledku. P. Venizza se zmínil jen o tom, že otázky mu předložené byly velmi směšny, a že se týkaly jen nepřímo proroctví. Tázali se ho na otrávení, na původce jeho atd. Každému zajisté divno, že žádná z těchto tří osob nebyla soudně vyšetřována za živobytí Klementa XIV., nýbrž jen Bernardina Renzi. Komise pročetla důkladně tato proroctví v poznámkách nalezených u arcikněze Azzaloni-ho, a čekala jen na výsledek a byla odhodlána potrestati co nejprísněji celý spolek prorocký, bude-li Klement žít ještě v říjnu. Bernardina Renzi vyslýchána v srpnu r. 1774, poněvadž chtěl Klement jsa tím znepokojován zvědět, trvá-li dosud na svém proroctví. Nepřišli na žádný spolek nebo nějakou úmluvu mezi ní, zpovědníkem a oběma jesuity. Poněvadž odpovídala na otázky bez okolů a o nějakém spolku nechtěla pranic vědět, vzdávali se naděje, že se doví něco bližšího otázkami předloženými oněm třem kněžím. Ostatně nescházelo již mnoho do konce září. Klement zemřel v září v rovnodennosti a proces tak dlouho odročen, že bylo zajatecům po roce žádati, aby byli alespoň jednou vyslýcháni.

P. Anton Maria Coltraro přepaden na rozkaz papežův v 10 hod. na večer dne 12. května r. 1774, když byl právě u něho nějaký kavalír z Orvietta. Rozkaz ten dán městskému písaři, náčelníku drábů (Bargello) a jiným. Bargello chopil jesuitu za rameno a jeden dráb prohledával jeho kapsy. Coltraro žádal o kříž- a tiskl ho volnou rukou na srdce. Zatím prohrabali vše a sbírali velmi pozorně všeliké papíry netoliko ve stolu, ve skříních, nýbrž i v knihách, ba i za obrazy, jež visely na stěnách. Prohlídka trvala po dvě hodiny.

Konečně složili všechny dopisy a ruko-

pisy do bedny, zapečetili a poslali ji do Říma; Coltraro hned odveden do vězení. Byla to úzká, vlhká, tmavá díra plná pavučin. Jediný otvor, jímž tam vnikalo světlo, byl nahoře ve zdi. Aby mohl čísti v breviři, v Písmě sv. nebo v meditační knize*), musil si dáti židli na postel, na nížíněny a vstoupiti na toto ležení, aby mohl po nějakou dobu zachytiti trochu světla. Nikdo nesměl se přiblížiti k tomuto vězení a mluvíti s P. Coltrarem. Dvaadvacet dní bylo mu takto ztráviti, a týdně musil z vlastních peněz platiti za stravu, jež byla ostatně slušná, půl pistole čili 10 paolů. Po tyto 22 dny nepřišel k němu ani zpovědník, ani holič. Tento jen jednou a musil si sebou přinést světlo.

Dne 3. června přišel rozkaz odvézti Coltrara z Orviettu do vězení v Montefiascone. Vyveden z tmavé díry svrchu dotčené v 11 hodin v noci, byv napřed provazem svázan na rukou, uprostřed těla a na nohou. Na ruce mu dali ještě okovy. Tak svázaného vsadili ho drábové na kůň, jež jeden z nich vedl za ohlávku; bargello a dva drábové provázeli zajatce. Po cestě modlil se Coltraro a přiměl i průvodce své k modlitbě. Když přišli před hospodu, přivázali koně, Coltrara nechali dále se modlit, ale sami posnídali. Pak pokračovalo se opět v cestě a v modlitbě. Hodinu před Montefiascone musil Coltraro přes dvě hodiny čekati na cestě, poněvadž zapověděl městský písař, jež se chtěl v Orviettu do sytosti vyspat, aby nevházal bez něho do města. Když přišel, odpověděl vzdorovitě, mají-li obejít hradby městské od jednoho konce k druhému a odvésti zajatce tajně do vězení, či vésti ho městem: „Městem.“ Když mu Coltraro předkládal, jaká to hanba, bude-li kněz tak známý veden v průvodu drábů svázan jsa provazen a v železech, řekl mu nevlidný městský písař: „Co je mi do toho!“

Tak se musil dáti Coltraro vésti právě o polednách městem! Poněvadž ohlášen příchod jeho již dříve, okna a ulice byly plny diváků. Zatím modlil se Te Deum, a když přišel až ku vězení, pomáhal mu zástup dětí uctivě s koně. Pohled na nevinného kněze, bez pomoci, vzbudil v každém soustrast a hluboké pohnutí, takže většina mohla s těžší zakrýti nevoli svou nad nemilosrdnými rozkazy Ganganelli-ho. Hned

mu však sňali okovy a provazy, jež se mu počínaly již zařezávati do masa. Žalář v Montefiascone byl jako v Orviettu. Místní biskup Banditi (největší kardinál a arcibiskup v Beneventu) navštívil ho dvakráte, ale musil do vězení skoro lézt, poněvadž byly dveře velmi nízké. Jeho generální vikář přišel ku Coltrarovi třikráte. Kuchař biskupův vařil pro něho na útraty apoštolské komory a nakládali s ním velmi dobře. Bylo mu dovoleno jisti na úzké a tmavé galerii. Biskup poručil bargellovi a jeho drábům, kterým bylo Coltrara dovésti dle papežského rozkazu do Říma, aby s ním zacházeli co nejslušněji a nejuctivěji.

Po 20denní vazbě v Montefiascone odveden za čiré tmy do Říma. V prvním povozu seděl bargello z Montefiascone, po straně P. Coltraro a v zadu dráb. V druhém povozu byl arcikněz Azzaloni a bargello z Aquapendente. Bargello z Bolfeny provázal je na koni. Oběma vloženy na nohy okovy. V Ronciglione přenocovali v hospodě, ale každý ve zvláštní komůrce, před níž stála stráž. Když přijeli dne 24. června k Římu, přinesl sluha Alfani-ho rozkaz, aby čekali před branou v hospodě. Když se stmívalo, sňali zajatcům okovy a přijeli dvě hodiny po západu slunce k andělskému hradu, kde se shromáždilo veliké množství lidu spatřit zajatce; ale tma překazila jim zvědavost. Sotva přišel Coltraro do hradu, zapečetili bednu a slavník, doufajíc, že v nich přijdou na nějaké poklady, a skutečně kovalo po městě, že našli u Coltrara peníze, ač neměl skutečně ani groše. Po první tři měsíce nesměl ze žaláře ani vykročiti; konečně mu přece dovolili procházeti se hodinu v průvodu stráže, s níž nesměl promluvíti ani slova. Po 14 měsíční tuhé vazbě žádal o péro a papír, chtěje napsati žádost, v níž žádal kardinála Corsini-ho, předsedu komise, aby mu přece řekl po tak dlouhé době, po tak velkých útrapách, jež mu bylo přetrpěti, proč vlastně vržen do žaláře?

Konečně jali se ho dne 21. srpna r. 1775 vyslychati a výslechy byly celkem dva. A přece potřebovali na nový výslech 6 měsíců na rozmyšlenou, co si s ním mají počít. Po této době přišel dominikán, jež byl zaměstnán u sv. officia, ale nikoliv z rozkazu inquisice, nýbrž komise jesuitů, a skončil vše slovy: „Pan abbè Coltraro a ostatní jsou svobodni.“ Dne 7. března r. 1776 odejel tudíž opat Coltraro v povozu

*) Knihy tyto mu byly z milosti dovoleny a byly mu jedinou útěchou v tomto hrozném žaláři.

z andělského hradu do domu na náměstí Montanara, jež pro něho přichystal p. Frattini, domovník papežův, a kde byl vydržován na útraty papežské komory po deset dní, neboť tak dlouho se chtěl zdržeti v Římě.

Vše, co tuto uvedeno, vyňato z rukopisu Coltrarova. (Pokrač.)

Z cesty po Egyptě.

Napsal Dr. Jaroslav Sedláček.

(Pokračování.)

Asi 200 kroků od sfingu objeven byl hluboce pískem zanešený chrám, o kterém se domnívali, že byl spojen chodbou jakousi se sfingem. Sestoupili jsme do tmavé místnosti, kde jsme při světle svíce viděli, jak vše z velikých, červenavých, žulových kamenů a z alabastrových kusů mohutně jest sděláno. Z první místnosti jde se do síně, v níž jest zachováno šest celistvých žulových sloupů, které silnými deskami kamennými jsou na vrchu spojeny. Ze síně vychází se do chodby s výklenky, o nichž se zdá, že sloužily k uchování mrtvol a nedá se tak s jistotou určit, zda stavba tato byla mausoleem či chrámem. Diví se zde každý, jak ti staří kamenníci dovedli dobře spracovati ty tvrdé kameny; nikde není malty znáti, veliké desky tvoří strop, který ovšem nikde není klenutý, mezi jednotlivé kameny nelze skorem ani ostří nože prostrčiti, tak přesně přiléhá jeden kámen k druhému. V Kahýře viděli jsme mešitu Mehmeda Ali-ho, která jest cele sdělána ze žlutého alabastru; alabastr ten trpí však velice působením větru a deště, ztrácí lesk, dostává trhliny; alabastr v chrámu Gizeh jest ale stále lesklý a bělostkvoucí. Nyní jsem teprve poznával, proč jsem měl tak četný průvod. Jeden Arab vyňal ze záhradky několik malých sošek, bůžků, které našel v soukromých hrobech zdejších a chtěl mi je, ovšem že draho, prodávati; jiný, aniž by se byl tázal, hned urazil z pěkného alabastrového kamene ve stěně kus a podával mi ho na památku. Tak by věru za krátký čas dovedli zkaziti veškeré památky zdejší, kdyby všechno mohli ku koupi nabízet; proto se stává, že když nějaký hrob, v němž jsou pěkné nápisy a obrazy, se objeví, prozkoumají ho badatelé vědecky, okreslí vše a pak ho zase zasypou, neboť tak se nejlépe na delší časy

uchová. Poblíže sfingu všimli jsme si též hrobu, který jmenují Campbellovým hrobem (po anglickém konsulovi r. 1837). Stropu více nemá a tak lze shora pohlédnouti do té, 16'30 m. hluboké, pravidelné místnosti, z níž vedou dole vchody do dvou pohřebních komor. Při otevření hrobu toho rodinného, který jest novější (ze 7. století př. Kr.), byly nalezeny prázdné schránky mrtvol. A nyní jdeme k pyramidám. Hromadu velikých balvanů jest nám překročiti, nežli vystoupíme ku vchodu, který vede do největší pyramidy Cheopsovy. Na cestě táže se mne jeden z průvodců, znám-li elektrické světlo a dokládá, že on mi podobným světlem osvití vnitřek pyramidy, budu-li si přát a ukazoval drát magnesiový, kterým to světlo udělá. Neřekl jsem nic na jeho dotaz, neboť žádal hned zpropitné. Otvor, kterým se vstupuje dovnitř pyramidy, jest na severní straně; pod ním byl sultánem Mámûnem (813 po Kr.) močí prorazen jiný otvor, poněvadž byl prvý tenkrát ještě zakryt. Velmi nízkou chodbou jsme slézali, až jsme přišli nedaleko skály, na níž pyramida jest stavěna; odtud vede chodba ta dále skálou až k spodní komoře, která je prázdná a nebývá navštěvována. Odtud ale vede ještě jiná chodba vzhůru ku královským hrobkám. Nyní nastávala průvodcům práce: chodba je pod úhlem 26° 18' nakloněna, velmi hladká; jsou v ní sice udělané malé otvory pro nohu vystupujícího, ve tmě by jich ale cizinec neviděl, proto jdou dva Arabové před ním, jeden svítí, druhý táhne cestujícího, třetí pak Arab ze zadu jej postrkuje. Faraonové velice o to pečovali, aby hroby jejich byly v úplné bezpečnosti; proto ukryli pečlivě otvor pyramid, proto před chodbu vnitřní, která vedla přímo ku hrobce, postavili ještě velikou žulovou desku, kterou zde v pyramidě Cheopsově dělníci Mámûnovi ani odstraniti, ani proraziti nemohli; vytesali proto z měkkého vápence vedle desky tolik, co stačilo k pohodlnému projití člověka. Tak i my jsme přelezli onen kámen a vystupovali jsme vzhůru asi 38 m. daleko. Pak jsme si odpočinuli a viděli jsme, že před námi jsou dvě chodby: jedna jen metr vysoká, která vede vodorovně do hrobky královniny; tam jsme nešli; druhá chodba či vlastně veliká síň 47 m. dlouhá a 8'5 m. široká vede nás k hrobce faraonově. Chodba ta vypadá jako by byla klenutá, v sedmi vrstvách se ve stropě žulové desky sobě přibližují

v podobě klenby. Po stranách jsou ve stěně otvory, kterými si asi pomáhaly při dopravě těžkého sarkofágu. Kolikrát jsem na té cestě uklouzl, neboť stopy pro nohu vytesané jsou malé a nelze je viděti; Arab za mnou jdoucí stále se tázal, jak mi jest, sahal na nohy mé, jakoby hledal, zda jsou ještě celé a zdravé; zatím však vzpomněl jsem si na slova dragomanova a tušil jsem, že hledá pod záminkou mnohé pečlivosti o mé zdraví, o údy mé, snad hodinky aneb chce vědět, kde by byla má tobolka. Vzduch byl v siní oně dosti čistý ale teplý; netopýři, kteří se v některých koutech ukrývají, se vzbouřili při světle našem a obtěžovali nás; všecek spocen dostal jsem se do předsíně královny hrobky; předsíň jest právě v kolmé čáře, spuštěné s vrchole pyramidy k základu; hrobka sama je o něco dále na jih a jest všecka z hlazené, červenavé žuly tak spracovaná, že jsou stěny jakoby z jednoho kusu kamene urobené. Hrobka, pro niž celá mohutná pyramida byla vystavěna, má 10.43 z délí, 5.20 z šíří a 5.81 m. z výši; strop utvořen 9 mohutnými deskami žulovými, jichž konce zasahají do stěn. Při slabém světle svící nebylo viděti skorem ničeho; jakmile však Arab rozsvítil drát magnesia, bylo dobře viděti i strop a stěny; ve stěnách dvou jsou malé otvory, které jsou spojeny s jinými otvory v pyramidě jdoucími až na povrch; těmi se zdá, že mohl vanouti čerstvý vzduch. V rohu jest sarkofág kamenný, velmi veliký, v němž kdysi byla mumie krále Cheopse. Pyramida tohoto krále Cheopse, jinak Chufu zvaného a pyramidy vedlejší Cháfrá a Menkará jsou z nejstarších pyramid Egypta; neboť stály již v té době, když Abraham byl přišel do země dle 1. Mojž. 12, 10.; asi r. 3733 př. Kr. žil Chufu, Menkará okolo 3633, ač zase jiní praví, že Chufu žil r. 3091 př. Kř.; ať tomu jakkoli, vždy jest pyramida jeho na 5000 let stará a svědčí, jak velikolepě, jak čistě dovedli tehda stavěti. Herodot sděluje, že při stavbě té pyramidy bylo po 20 let zaměstnáno 100.000 lidí, kteří z hor Mokkatam a Turra na druhé straně Nilu ležících sem balvany obrovské dopravovali a zde postupních na sebe kladli až do výše 146 m. Nyní má pyramida výše jen 137.2 m., poněvadž byl jí vzat žulový, hlazený povrch a mnoho balvanů, kterých se užilo k jiným stavbám. Má ale dosud ještě takovou výši, že by se v ní i Petrský dóm Římský skryl.

Faraonové egyptští ukazují nám, jak dobře se postarali o hrob svůj, v pevném a bezpečném místě chtěli míti věčně obydlí a chtěli tu žíti „život bez smrti.“ Obyčej, stavěti pyramidy, nalézal se i v Mexiku; v Nubii byly později stavěny pyramidy menších rozměrů; v Egyptě trval asi 1000 let; když bylo sídlo králů přeloženo do Theb, tu pochovávali jen ve skále. Král si připravoval svou pyramidu již za žití svého; po smrti jeho byl sarkofág s mumii dopraven do hrobky, tato zavřena, pyramida poslední hlazenou vrstvou žuly pokryta, na které vrstvě prý byly i nápisy. V hrobkách není nápisů žádných; nad hrobkou královou nalezlo se ještě 5 míst prázdných, snad proto, aby nebyl strop hrobky přetížen, a tam byl nápis označující, že tu jest hrob Chufu. Lid se vždy domníval, že jsou v pyramidách veliké poklady a hleděli proto Peršané již prohlédnouti je; sultán Mámúm již je nalezl vyplněné, prázdný sarkofág naznačoval jen, čemu pyramidy sloužily.

V hrobce Arabové, provázející počestně, křičí, aby diviti se mohl každý, jak se tu hlas mocně odráží, někdy prý zde i tance provádějí; v sarkofágu byly zbytky potravin ano i rozbitá láhev šampaňská; někteří z cestujících nemají hlubšího cítu a hledí přítomnost svou v královské hrobce oslavit smíchem a pitím!

Při obtížném sestupování byli mně Arabové nápomocni; nyní ale již častěji opakovali slovo „bakšiš“; jeden z nich zase se stále dotazoval po zdraví mém a tvrdil, že mnohým již zde, když k úrazu přišli pomohl, že tomu dobře rozumí; zůmyslně dopustil, abych stoupl na nohu jeho, pak bědoval, ale jen, aby tím větší bakšiš obdržel; ještě před východem nabízel se mi jeden Arab, že mně vymění peníze, nemám-li egyptských peněz; já na tu velikou pozornost vůbec ani nedbal a tak jsem konečně bez úrazu vyšel z pyramidy. Nyní zase mne pobízeli, abych hned vystoupil na vrchol pyramidy, což se může státi v malé chvíli; neb dva Arabové vytahují cestujícího od stupně k stupni, třetí Arab za zadu pomáhá. Byl jsem ale příliš unaven a spocen, a viděl jsem, že slunce velikým žářem páli a že by mi vystoupení pro velikou mlhu nad vodami Nilu se vznášející žádné vyhlídky neposkytlo; proto jsem nevystoupil na vrchol. Arab, který dělal lékaře, mi radil, abych neodjížděl hned, ale abych si usedl na teplý kámen

na slunce, jinak že bych v chladu mohl si přitáhnouti horečku neb zápal plic. Poslech jsem rady jeho, bylo mi ale jako v parní či horké vzduchové lázni. Nedaleko stály jiné dvě velké pyramidy, Châfrâs neb Chêfrês (eg. ur t. j. značně veliká) jest 136 m., Menkarâ (eg. her t. j. hořejší) jest jen 62 m. vysoká; za to jsou tři malé pyramidy a vedle jsou jiné hroby z dob IV. a V. dynastie egyptské, které z většího dílu již byly přehrabány. Na straně jiho-východní jest pramen zakrytý něco málo stromovím; za to ale na východ vidíme zahrady khedivovy a háje palmové podél Nilu se táhnoucí, Kahýru, kde všude je živo; zde samá poušť a smrt.

Když jsem se ještě poohlédl po tom tichém královském pohřebišti a chtěl jsem se vrátiti, tu mně počali všichni průvodci moji vypočítávati, jakých služeb mně za ten čas vykonali. Když jsem na konec ukázal, že nemám žádných peněz a že dragoman zplatí, tu mne hned všichni opustili a pospíchali k tomu; ten však byl, jak jsem se přesvědčil, velmi poctivý a opatrný muž, zaplatil šejchovi za celý průvod a pak dal jen těm třem, kteří mně pomáhali v pyramidě, nějaký bakšiš. Zdálo se, že jsou všichni spokojeni; sotva ale, že šejch pooděšel, již se Arabové pustili za mým vozem a znovu prosili za bakšiš; ten za magnesium, za bolest v noze, za radu udělenou, onen za zadržení atd. Vozka mi později pravil, že tak obtěžují pocestné vždycky; málo ale stačí, a oni jsou upokojeni.

Na zpáteční cestě jsme viděli, jak Arabové pracně kropili silnici k pyramidám; v kůžích přinášeli vodu a vykropovali ji na prach silniční, aby elegantní vozy Kahýrenských mohly zde odpoledne a k večeru pohodlně jeti, aby nebyli lidé obtěžováni prachem. Náš vozka mluvil něco německy, naučil se tomu ve Vídni, kde býval vozkou tureckého vyslance Saida pašy; chtěl projeti zahradou khediva, abych viděl krásu její; vojn na stráži stojící nás však nepustil, poněvadž byl pátek, den sváteční mahommedánský. Před Kahýrou potkávali jsme veliké množství Arabů, mužů, žen a dětí; jdou všichni jako v průvodě za sebou na hřbitov, aby tam navštívili své mrtvé. Vezou sebou koberce a jídlo, neboť zůstanou tam celý den; i mrtvému oddělí při tom z jídla něco a dají ten díl chudým. (Pokrač.)

Bez bytu.

Obrázek od *Al. Dostála*.

Ozval-li se na návsi nějaký poprask, jistě to Kulicha odněkud vyhazovali. Byl to muž k politování a málo docházel lítosti nekulí pomoci. Téměř všichni sousedé nevelké vesnice Litiny měli vyšší nebo nižší krovy, statky, chalupy nebo výměnky, nájemníci aspoň sroubky, světničky a přístavky; ale Kulich neměl ničeho a do nájmu ho nikdo nepřijal. Sám by si našel útulek v seně nebo hlídačské boudě, sám by našel doupě, kde by byl chráněn před větrem a deštěm, ale Kulich musil hledati také přístřeší pro četnou rodinu.

V Litině nebyli lidé právě tak zlí a necitelní, by chudému dělníku světničku nepopřáli, ale Kulich byl vinen sám, poněvadž se ukázal velmi špatným nájemníkem. O činži nechtěl ani slyšeti a také jiných povinností řádných nájemníků si nevšímal. Nechtěl ustoupiti, hned všechno opanoval, domácímu svému neprokazoval náležité účty a dětem také pramálo vštěpoval šetrnost k cizímu majetku. Kamkoliv se dříve přistěhoval, hned byla jeho rodiny zahrada, sklep, studna, půda, síň, dvůr a hospodář udíveně pozoroval probuzené smysly Kulichových dětí pro osvojování si a zaujímání rozsáhlé posice.

Také se proslýchalo, zač ručiti nechceme, bychom dle pouhých neosvědčených pověstí Kulichovi neškodili na cti, že je „nenechavý.“ Živil se nádenictvím, kácel stromy, sekal ledy, spravoval cesty, také prý na několika tratích pracoval a jiným způsobem hleděl sobě a dětem dobytí chleba vezdejšího, ale skromný plat pro osm zdravých žaludků nedostačoval k úplnému nasycení. Někdy v Litině nebylo docela žádné práce. Kulich se obrátil na okolí, ale místo peněz donesl několik krajíčků. Sotva se protloukl. S rodinou kam by se stěhoval? Jindy samochtě o pěknou práci přišel, poněvadž měl „svou“ hlavu a poslušnost nebyla jeho pravou ctností. Dřel se sice bez únavy, pracoval svědomitě, ale nesnesl mnoho kritiku, zvláště byla-li křivou. Jednou měl pěknou práci v městě v pivováře, ale pohádal se s panem starým a byl propuštěn. Ale podnes tvrdí, že měl pravdu.

„Kdybyste měl stokrát pravdu,“ vyčítali mu, „přece se musíte podložit,“ však Kulich tomu nechtěl rozuměti.

A jakou nesnášlivost projevoval v práci, takovou vlastnost celá rodina ukazovala v bytech. Kde jaká světnička, pastouška, pazderna a cosi podobného lidským příbytkům v Litině bylo, všechno hostilo kratší delší dobu „neposednou“ rodinu a odevšad vycházel Kulich ne bez hádky a sváru. Nerozuměl také žádným výpovědím ani psaným ani ústním, drže se jako připínák místa, které opanoval. Když ani po dobrém ani po zlém nemilil opustiti pevnou posici, hospodář vyčítal si, až Kulichova silnější část rodiny byla mimo stavení a pak proti všem protestům malých a nejmenších Kulichů nepohodlného nájemníka „vystěhoval“ na náves. Potomci Kulichovi byli tak vycvičeni, že, sotva něco podobného znamenali, hned běželi pro „tátu.“ Kulich měl tak málo nábytku a rozmanitých „proviantů,“ že za půl hodiny nezůstal ve světnici ani hřebík a když všecek udýchaný přichvátal, našel všechno své na hromadě i s dětmi.

Teď byla z pravidla v Litině veliká výtržnost a posléze musil starosta zakročit. Kulich nadával, vyčítal, hospodář trpělivě všechno snášeje, jenom se usmíval. Radoval se, že se zbyl neplatného a nesnášlivého nájemníka.

Kam se však nyní obrátí? Nad tou záhadou se i obecní strážník pozastavoval a věděl si přece ve všem všudy rady a pomoci. Byla-li někde prázdná a přístupná stodola, Kulich se tam ubytoval; jednou bydlil dlouhou dobu na půdě, v cibelně a na jiných méně pěkných místech. Což však když dostal vyhazovací výpověď v zimě?

Kulich dělal sousedům mnoho starostí a nesnáze; druh druhu si ho posýlal na krk a klidnou hladinu jenom on přiváděl do proudu. Opatřiti Kulichovi trvalý byt, takové bylo všech přání. Ale při všech těch starostech pánů výborův a celé rady obecní přece Kulich nejednou se na návsi ocitnul — bez bytu.

Posledně to bylo z jara, když opět stanul nad hromadou, ze židle, postele, stolu a kuchyňského nádobí záležející. Slunce již pěkně hrálo; ale večer byl dosud mráz; bydlet pod božím klenutím bylo dosud nebezpečno. Ale nouze i železo láme. Kulich zůstal se vším na návsi. Ani starosta mu nepomohl. Poněvadž byl litinským rodákem a příslušníkem, nikdo ho nesměl ze vsi vyhnati, ale bytu také nenašel. Zůstal na návsi. Usednuv na stoličku, uvažoval. Žena rozdělala oheň jako

někde v hlubokém lese. Nikdo jim nebránil.

„Tak jsme bez bytu; co si počneme?“ mínila hlava rodiny. Kulich nevinil sebe, ani ženu nepokojnou, děti neposedné, ale všechno svaloval na necitelné sousedy a nejvíce na posledního domácího pána. Dlouho huboval, zatím co děti rozestavovaly nábytek jako někde ve světnici. Otec je bedlivě pozoroval. Počalo mu v hlavě svítati. Což aby . . . ?

V Litině musím zůstat, jinde by bylo ještě hůře; nikdo ho netrpěl pod střechou a také již do bytu nepřijme. Musí se tedy starati sám o sebe. Kam ho vystěhovali, tam zůstane. I děti mu naznačují, co počítí má.

Vstav, počal se rozhlížeti po návsi. Pro dnešek musí sehnati nejprimitivnější příbytek. Zaskočiv za ves, přinesl kus plotu, který podepřel k lavici. Byla to bouda a nebyla to bouda. Ale děti tam přece hned vlezly na slamník, který Kulichová podložila, dobře chápajíc, co manžel chce podnikati. Prkénka z postele přiložena na druhou lavici a tak nová bouda způsobena. Že by co večer nepřítel Kulichovi ukradl, o to starost neměl.

Oheň plápolal a hospodyně k němu přistavila hrnek s vodou na polévku a jiný plný zemět k večeři. Sousedé sice poukazovali na oheň na návsi, ale strážník jenom krčil rameny: „Není pomoci, jsou bez bytu.“

Téže noci mnohý si vzpomněl na Kulichovu rodinu, jak se ji vede pod širým nebem a zvláště nejmladších dětí litovali. Aby se pak sami před sebou omluvili, všechnu vinu sváděli na Kulicha a nepěkné vlastnosti jeho rodiny.

Ráno první pohled všech byl na náves. „Vystěhovali,“ jak je nazvali, byli také již vzhůru. Opět plápolal oheň a na kamenech byly hrnce přistaveny. Děti se myly u potoka, který vsí protékal a Kulich řezal větve na olších. Nábytek byl ještě těsněji sestaven.

Sousedé se domnívali, že se vystěhovalci hnou někam za ves, že se trhnou do sousedních obcí, ti však neměli ani pomyslení. Kulich nařezav větvi, kynul dětem, aby je odtáhli k nábytku. Sám pak kopal jámu na čtyřech stranách pro koly. Když přichvátal policajty, stály již dvě hrázky. Každý poznal, co zamýšlí stavěti. Boudu, opravdovou budou na návsi při silnici na proti dvěma výborům a starostovi.

„Co to děláte? Chcete nám zhyzditi obec?“

„A což bude-li přseti? Kam se obrátím? Opatřte mně byt a nechám hned všeho. Každý se však musí sám o sebe starati,“ klidně odpovídal Kulich.

Sousedé opět sestrkovali hlavy, nevědouce si rady, druh na druhu dorážel, aby Kulichovi zapověděl stavěti boudu na návsi jako někde na zahumení. Tím se zhyzdí obec a do posměchu přijdou v okolí. Ale Kulichovi se právě líbilo u řeky pod olšemi, kde bylo dost dříví k pálení a pěkně za větrem. Nehnul se a sousedé šli za svou práci. Nadarmo by se namáhali.

Zatím Kulich stavěl o přítrž. Bylo znáti, že olšovou boudu udělal jenom prozatím, že má v úmyslu postavit hned celou chalupu. K tomu účelu dělal cihly na lepenici, donášel povaly z panského lesa a na plotech kde jaké bylo lepší prkno, každé se ztratilo, jakoby se po něm země stékla.

Litinská obecní rada byla všechna zoufalá nad počínáním si nemilého příslušníka. Ale když je bez bytu!

Kulich nekopal hlubokých základův, ale stavěl tak rychle, že se kolemjdoucí ani nepřestali diviti. Také by bylo těžko popsati všechnu práci bez plánu na papíře, bez stavitele, zedníků, tesařů a jiných řemeslníků. Všechno dělal Kulich s rodinou, od nejmladšího do nejstaršího člena všichni byli zaměstnáni. Nejvíce spotřebováno bláta, jež rozdělavali chlapi vedle řeky. Jiné věci sháněl Kulich nejvíce večer v sousedství, poněvadž se ve dne bál o svoji rezidenci, by mu ji radní nerozkopali. Děti se ženou by bylo snadno vyhnati, Kulicha se však každý bál. A hlavně strach to byl, který mu pomáhal. Mohl by se vymstiti na poli nebo ve stavění. Ať si staví, jenom když dá pokoj.

Kulich již dával střechu. Kde sehnal prkna, Bůh sám ví, ale hrobaři se zdálo, jakoby je poznával, poněvadž byla podepřena o zed' hřbitovní. Také komín vynikl nad střechem. Byla to vlastně trubka z travivodu.

Teď opět Kulich chodil na práci a kupoval za ušetřenou mzdu sklo do oken a dveře se zámekem. Posléze i to si pořídil a spočítav statky a chalupy v Litině, namaloval na stěnu velikými písmenami číslo příslušné, což vzbudilo v Litině nemalou veselost. Ani na lavičku nezapomněl před chalupou, již omaloval jako nějaký statek.

Kdo jde Litinou, zastaví se před Kulichovou chalupou s malými okny o jedné tabuli, se stěnami spodpíranými, střechou nerovnou. Není o mnoho větší než pořádná bouda a když všichni domácí ji obstoupí, sotva ji je viděti. Ptá-li se kdo, proč na návsi dovolili zbudovati takovou chatrč, odpovídají sousedé krátce, že byl Kulich bez bytu a že jsou nyní rádi, když si takové bydlo vystavěl.

V Litině je pokoj; nikdo Kulichovu rodinu nevyhazuje. Kulich je ve — svém a žije se poctivě. Doma ať si děti hospodaří, jak jim libo. Bouda na návsi obstálá a Kulich ji co rok zdokonaluje.

KRONIKA.

Z Prahy. J. M. nejdůst. p. světící biskup Ferdinand Kalous vysvětil dne 19. m. m. na podjáhny a dne 21. m. m. na jáhny následující alumny IV. ročníku kněž. arcib. semináře: Jindřicha Baara z Klenčí na Šumavě, Františka Brtníka z Velkých Čičovic, Antonína Grimmera ze stříbra, Frant. Holbu z Lišova, Frant. Holuba ze Dřevčic, Ladisl. Jedličku ze Zbirova, Boh. Jiráčka z Jílového, Václ. Jiráčka ze Střešovic, Adolfa Svobodu z Biskoupek, Ant. Tomáška z Doubloviček, Frant. Vondříčku z Černetice, Aloise Wirtha ze Štěpánovic u Klatov. Z ryt. řádu maltéz.: Matěje Čadu a Jos. Chvalu. Z řádu sv. Benedikta u sv. Markéty: Zikmunda Boušku a Antonína Krasu. Tito pánové jsou první, jimž nejdůstojnější pan biskup vyšší svěcení udělil.

— Poutní slavnost u sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze počla dnes v sobotu o 5. hod. odpo. slavnými nešporami. Zítra v neděli druhou adventní a zároveň slavnost sv. Mikuláše jest v 6 hod. ráno Rorátní mše svatá s exhortou, v 8 hod. slouží mši sv. Jeho Em. nejdůst. pan kardinál, v 9 hod. Matura či zpívaná mše sv., v 10 hod. slavnostní kazání, v 11 hod. pontifikální mše s.; odpo. ve 3 hod. požehnání a v 5 hod. pontif. nešpory. Ve všední dny oktávu, totiž v pondělí, středu, čtvrtek, pátek a sobotu jest vždy v 8 hod. zpívaná mše sv. a odpo. v 5 hod. požehnání. V úterý dne 8. prosince o slavnosti Neposkvrněného početí Panny Marie jest pořádek služeb Božích dopol. obyčejný, totiž v 6 hod. Roráte s exhortou, v 8 hod. školní mše sv., v 9 hod. slavná zpívaná mše sv., o půl 12. hod. tichá mše sv.; odpo. ve 3 hod. požehnání a v 5 hod. nešpory. Tentýž pořádek služeb Božích jest v neděli

třetí adventní dne 13. prosince v oktáv sv. Mikuláše, kterýž den pak po slavných nešporách o 5. hod. odpol. slavnost chrámová se skončí chvalozpěvem Ambrosiánským.

***—* Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Dne 22. listopadu vystoupil spolek tento poprvé v tomto školním roce na veřejnost pěvecko-hudební akademii. Účinkovali při ní hlavně pěvecký a hudební odbor spolku a provedena byla všechna čísla programu k úplné spokojenosti všech hostů. Zvláště nadšené bylo přijato číslo „Čechův chvalozpěv,“ jež pro tuto akademii sestavil p. Fr. Herrmann, právník, cvičitel odboru hudebního ve spolku a sám též jeho provedení řídil. Z veledušejného duchovenstva byli přítomni pouze čtyři a sice: vdp. Jan Drozd, prof. a starosta zál. sv. Václavské, vdp. Dr. Jan Sýkora, univ. prof., vdp. Jindřich Sekera, c. k. prof. a vdp. Josef Kyselka, c. k. prof. Jeden kněz (kaplan) docela ani pozvánku nepřijal. — Dne 2. t. m. konána mimořádná valná hromada, v níž zvoleni čestnými členy spolku: J. M. nejdůst. pán Dr. Josef Jan Ev. Hais, biskup Králové-Hradecký, nejdůst. pán Dr. Eduard Tersch, probošt metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze, J. J. kníže Karel ze Schwarzenbergu st., Jeho Osv. hrabě Karel ze Schoenbornů, vys. důst. pán Beneš Method Kulda, sídelní kanovník Vyšehradský a vys. důst. pán Dr. Ant. Skočdopole, č. kanovník a prof. bohosloví v Českých Budějovicích. — Za členy přispívající přistoupili: nejdůst. pán Jan Šrůtek, inf. kanovník arcijáhen v Hradci Králové 20 zl., vdp. Josef Kyselka, c. k. professor 1 zl.; z vikariátu Chrastického: vdp. Ant. Hruška, bisk. vikář v Žamberku 1 zl., vdp. Ant. Treytnar, děkan v Chrasti 1 zl., vdp. Ant. Schreiber, děkan v Slatinách 1 zl., vdp. Jos. Pixa, far. ve Vejvanovicích 1 zl., dp. Jos. Bekera, kaplan v Hrochovu Týnci 1 zl., vdp. Jan Blažek, farář v Kostelci 1 zl., vdp. Ant. Holub, farář ve Včelákově 1 zl., vdp. Jos. Plocek, farář v Trhové Kamenici 1 zl., vdp. Ferd. Zajíček, farář v Pračově 1 zl., vdp. Felix Bárta, farář v Nasavrkách 1 zl.; veledůst. duchovenstvo vikariátu Libochovického 14 zl., p. Jos. Svozil, posluchač na škole průmyslové v Praze 1 zl., vdp. Karel Konrád, c. k. professor náboženství v Táboře 5 zl.

Z Říma. Tajná konsistoř bude se konati 17. t. m. Sv. Otec bude mít při této příležitosti řeč a oznámí jmenování svého nejvyššího hofmistra Ruffona Scilly a sekretáře kongregace biskupa Sepiaccia kardinály. Ve veřejné konsistoři odevzdá papež oběma novým kardinálům odznaky jejich hodnosti. Na obou konsistořích

budou čestní biskupové praekonisováni, mezi nimiž budou i nově jmenovaní arcibiskupové uherští.

Literární oznamovatel.

***—* „Kázání na všechny neděle a svátky celého roku a řeči postní,“** kteréž činil a vydal Excellencí Jan Valerian Jirsík, doktor bohosloví, bývalý kanovník vždy věrné kapitoly při metropol. chrámu u sv. Víta na hradě Pražském, kníž. arcib. konsistořní rada a veřejný přísežný notář, Jeho Svatosti Lva XIII. domácí prelát, Jeho c. a k. apoštolského Veličenství tajný rada, majitel velkokříže rytířského řádu Františka Josefa, šlechtic římský, jubilovaný kněz, člen musea království Českého a všech „Dědictví,“ čestný občan mnoha obcí městských i venkovských atd. atd. slavné paměti biskup v Budějovicích. Třetí vydání, do tisku upravil B. M. Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě. Díl první. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. Cena 1 zl. 12 kr. S radostí vítáme neobyčejný zjev, aby česká kázání dočkala se třetího vydání; avšak Jirsíkova kázání právem mohou doufat, jak dí slovuť pan pořadatel, na čtvrté, páté ano i vícere vydání, nebo pro důkladnost svou jsou vždy nová, krásná, nepřežitelná.

***—* Adama Latschky „Socialistická kázání.“** I. díl. S povolením spisovatele na jazyk český přeložil Václav Josef Čečetka, duchovní správce v c. k. trestnici kartouzské. Schváleno od nejdůst. bisk. konsistoře v Hradci Králové dne 9. dubna 1891 č. 2733. V Praze 1891. Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba). Cena 60 kr.

***—* „Zábavy večerní.“** Sběrka zábavného a poučného čtení pro lid. Ročník XII., čís. 4. obsahuje: „Hanuše.“ Povídka od Severa Maciejovského. Z polštiny přeložil Josef Koněra. V Praze 1891. Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba). Cena 50 krejcarů.

***—* „Miroslavin“** aneb rozluštění otázky sociální. Od Petra Kopřivy. V Praze 1891. Tiskem a nákladem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba). Cena 10 kr.

***—* „Polní kvítka.“** Francouzsky napsala M. Bourdou. Přeložila J. Kr. V Praze 1891. Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba). Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jos *Jung*, kn. arc. notář a far. v Gabersdorfu v Kladsku, 27. listop. 1891, (nar. 11. pros. 1820, vysv. 3. ledna 1843).

Jmenování jsou:

- vys. důst. p. Dr. Frant. *Hrádek*, praelát arcijáhen a kancléř kn. arcib. konsistoře v Praze, jmenován kn. arcib. generálním vikářem;
vdp. Dr. Jan *Sedlák*, kanovník a kníž. arcib. konsist. rada, jmenován kancléřem kn. arcib. konsistoře Pražské.

Ustanovení jsou:

- p. Ludvík *Kulhánek*, kapl. v Ostrově (Schlackenwerth), za zatím. katech. na nově zřízené měst. škole chlapecké v Karlíně;
p. Václ. *Šproc*, koop. v Chýši, za kapl. v Ostrově (Schlackenwerth);
p. Matěj *Batha*, kapl. u sv. Štěpána, za admin. fary u P. Marie Sněžné v Praze;
p. Jos. *Vobrátil*, far. v Nelahozevsi, za far. v Libšicích;
P. Pavel *Chudáček*, kněz ř. praem. v Teplé, za katech. v Stodě (Staab);
P. Alex. *Oswald*, kněz ř. praem. v Teplé, za kapl. v Uherci (Auherzen);
P. Gerlak *Lüttschwager*, kněz ř. praem. v Teplé, za kapl. v Mnichově (Einsiedl);
p. Jarosl. *Pazderka*, admin. v Týnci Panensk., za výpom. kapl. v Oužicích;
p. Jos. *Landa*, výpom. kapl. v Lužci, za admin. v Nelahozevsi.

Uprázdňená místa:

- Kanonikát* při král. kapitole u Všech Svatých v Praze, od 25. listop.;
Nelahozeves, fara patr. p. Morice kníž. z Lobkovic, od 23. listop.;
Panny Marie Sněžné v Praze fara patr. obce Pražské, od 25. listop. t. r.

V biskupství Litoměřickém.

Jmenování a vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Hüttel*, os. děkan a far. v Benešově, konsist. radou a vikářem Česko-Kamenickým;

- p. Fr. *Wenzel*, far. v Cvikově, konsist. radou a vikářem Jablonským;
p. Jos. *Güntner*, děkan v Mostu, sekretářem vikar. Mosteckého;
p. Gust. *Mallauch*, vik. sekr. a far. v Chabařovicích. správcem vikar. Teplického;
p. Jos. *Pek*, far. v Hrubém Bezdězu, správcem vikariátu Doksského;
p. Jos. *Sieber*, gymn. prof. v Litoměřicích, a
p. Václ. *Peuker*, gymn. prof. v Liberci, jmenování bisk. notáři;
p. Vil. *Hermesdorfer*, dr. boh., prof. na reálce v Litoměřicích, suppl. prof. mravovědy na bisk. učelišti v Litoměřicích;
p. Fr. *Kriegner*, deficient v Georgswalde, jmenován osob. farářem;
p. Ant. *Wohlmann*, prof. na něm. gymn. v Praze (Nové město), a
p. Fr. *Czakert*, far. v Mimoní, obdrželi expositorium canoniale.

Ustanovení jsou:

- p. Ed. *Federle*, admin. v Petrohradě, za admin. v Chmelně;
p. Jan *Zumpfe*, kapl. v Reischdorfu, za admin. tamže;
p. Al. *Piscora*, koop. v Josefsthale, za kapl. v Havrani;
P. Al. *Neumann*, kněz ř. Cister., koop. v Jeníkově, za koop. v Radčicích;
P. Rudolf *Marschner*, kněz ř. Cister., za koop. v Jeníkově;
P. Vavř. *Enzmann*, kněz ř. Cister., za koop. v Starém Oseku.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování a vyznamenání jsou:

- vdp. Beneš Method *Kulda*, sídelní kanovník Vyšehradský, čestným kons. radou;
p. Jakub *Sedláček*, far. v Seči, bisk. notářem;
p. Václ. *Rokytský*, far. v Hartmanicích, sekretářem vikar. Kašpersko-Horského;
p. Jan *Prieher*, katech. měst. škol ve Vodňanech, obdržel Synodalie.

K číslu tomuto přiložen jest Seznam knih vydaných nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze, Václavské náměstí čís. 30 nové.

OBSAH: Pastýřský list rakouských biskupů. — Kázání na neděli třetí adventní. — Má útěcha. (Báseň). — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Pokrač.) — Z cesty po Egyptě. (Pokrač.) — Bez bytu. Povídka. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Osobní věstník.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
ve farním domě u
sv. Havla č. 539-I.

Expedice
v knižecí arcib.
knihárně.

Nedošlá čísla
reklamujte v ne-
zalepených ne-
frankovaných
dopisech nejdele
v měsíci.

BLAHOVĚST

Hlasy katolické.

Vydavatelé a redaktori:

FRANTIŠEK KRÁSL a KAREL VONDRUŠKA.

Předpláci se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců.

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3:50
pololetně „ 1:50
poštou „ 1:75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV., 34.)

Skvělý výsledek zkoušek, jehož se chovanci české kolleje v Římě r. 1891 domohli.

Chovanci české kolleje v Římě studují jak známo v Propagandě. Téměř všichni národové katolického světa mají v Propagandě své studující, nebo v této kolleji vychovávají se misijníci pro všechny díly světa, tak že ve školních lavicích zasedají vedle sebe Angličan a Číňan, Irčan a černoch, Američan a Ind, Španěl a Rusín, zkrátka všichni téměř národové jsou v Propagandě zastoupeni, tak že jest to pravá universitas gentium. Rozliční národové ti jsou spojeni jednou věrou, kdežto jazykové, zvyky a mravy jejich jsou naskrz od sebe rozdílné. V Propagandě konají se každý rok veřejné zkoušky a rozdělují se od kardinála praefekta, kterým nyní jest J. Emin. nejd. p. kardinál Jan Simeoni, odměny a pochvaly. Mezi tolika národy zajímavé jest zvědět, kteří chovanci zvláště vynikají a nad jiné učeností i pilností předčí. Ačkoli již jedenkrát v těchto listech k tomu jsme poukázali, že čeští chovanci dělají nám v Římě svými zkouškami velikou čest, přece s radostí opakujeme, jakých důstojností a odměn nabyli v prosinci t. r., kdy konala se solemnis praemiorum distributio apud pont. collegium Urbanum de propaganda fide. K hodnosti doktorů theologie byli povýšeni: Essl Alois (z Bud. diecése)

a Emanuel Juřica (z Pražské arcidiecése). Dále vynikli: Jan Budar, Karel Fejtl, Tomáš Koutník, František Stejskal, Ludvík Novotný, Jan Schlenz, Gustav Stock, Aug. Fibiger, Ant. Hertl, Karel Tannert a Václav Žižka. Z písma sv. mezi všemi posluchači odměnu obdrželi výhradně dva chovanci české kolleje: Jan Budar a Frant. Stejskal; velice chváleni byli: Karel Fejtl a Tomáš Koutník. Z věrouky obdržel výhradně odměnu Čech Karel Kašpar. Vyznamenali se: Josef Slabý, Gustav Stock, Karel Fejtl, Ludvík Novotný, Antonín Friedrich, Jan Budar, Mořic Pícha, Jan Schlenz, Frant. Stejskal a Tomáš Koutník. V přednáškách jiného oddělení věrouky o svátostech obdrželi odměnu rovněž chovanci české kolleje Jan Schlenz a Gustav Stock a vyznamenali se téměř všichni jmenovaní bohoslovci. Z mravouky obdržel prvou odměnu Jan Schlenz. Vyznamenali se: Karel Kašpar, Mořic Pícha, Jan Budar, Gustav Stock, Ant. Friedrich, Karel Fejtl, Josef Slabý, František Stejskal a Tomáš Koutník. Z církevního dějepisu podrobili se zkoušce s výborným prospěchem: Karel Kašpar, Aug. Fibiger, Václav Žižka, Ant. Friedrich, Gustav Stock, Ludvík Novotný, Jan Schlenz, Josef Slabý. Z církevního práva při zkoušce se vyznamenali: Josef Jatsch, Aug. Fibiger, Václav Žižka, Václav Kunz a Alois Kubiček. Ze starovědy biblické: Aug. Fibiger, Karel Tannert, Ant.

Hertl, Václav Žižka. Z filosofie a sice z vyšší metafysiky obdržel odměnu Alois Kubiček, vyznamenali se Václav Kunz, Václav Cháb, Josef Jatsch a Ondřej Franta. Z ethiky se vyznamenali: Václav Cháb, Alois Kubiček, Josef Jatsch, Ondřej Franta a Václav Kunz. Z logiky a metafysiky obdržel odměnu Václav Kunz, vyznamenali se: Josef Jatsch, Václav Cháb, Ondřej Franta, Alois Kubiček. Z hebrejského jazyka obdrželi odměnu Aug. Fibiger a Antonín Hertl, vyznamenali se: Václav Žižka a Karel Tannert. — Skvělý tento prospěch chovanců české kolleje, který obdivem naplňuje jiné posluchače římských kollejí, dává svědectví, že česká kolleje vždy bude pod výtečnou správou, v jaké se nalezá, činiti českému národu v Římě čest. Vzdělání a osvěcení kuží budou z Říma do vlasti se vraceti, aby zde rozšiřovali na základě bohatých vědomostí ve věčném městě nabytých království B. a hlásali i povzbuzovali k lásce oproti sv. apoštolské Stolicí.

Kázání

na den sv. Štěpána, prvomučenníka Páně.

„Budiž věrný až do smrti,
a dám tobě korunu života.“
(Zjev. sv. Jan. 2, 10.)

Včera jsme viděli, kterak Bůh s nebe na zemi přišel, aby tu za nešťastné lidstvo trpěl a umřel; dnes pak vidíme, kterak člověk z bidné této země do nebe jest vzat, aby tam věčně se radoval. Včera jsme rozjímali, kterak Ježíš, zakladatel našeho svatého náboženství, co milostné děťátko v chlévě svůj pozemský život pro nás započal, dnes pak představuje nám naše milá máti, svatá církev katolická, šlechtného učedníka Páně, jenž v nejkrásnějším věku ochotně a radostně pro milovaného svého mistra mladistvý svůj život dokonává. A šlechtný tento učedník Páně byl svatý Štěpán, kterýž dle starého podání právě na dnešní den zlobou židovskou z města byl vyvržen a kamenován.

Byl pak sv. Štěpán ten první mezi všemi vyznavači a následovníky Páně, jenž co slavný hrdina Kristův mučednickou smrtí korunu života si vydobyl. A tudíž také slušno jest, aby se památka jeho, památka totiž narození jeho pro nebe konala hned po narození Páně na zemi, a aby den tak slavného jeho vítězství došel oslavení hojného. K čemuž pak i já aspoň nějakou maličkostí přispěti se vynasnažím, když v dnešní své řeči vám vypovím: 1. Co učinil Štěpán pro Krista, a 2. co učinil Kristus pro Štěpána.

I.

Tážete se, co učinil Štěpán pro Krista? Já odpovídám: 1. On se pro Krista potýkal, 2. on pro Krista trpěl, 3. on slova a příkladu Kristova následoval.

1. Po seslání Ducha svatého rozmnožila se křesťanská osada v Jerusalemě tak četně, že apoštolové samotní k obstarávání záležitostí duchovních více nepostačovali. I vyvolilo se tudy vyzváním Ducha svatého sedm mužů dobré pověsti, plných moudrosti a Ducha Božího, které svatí apoštolové vzkládáním rukou za jáhny posvětili, a na něž díl svých duchovních prací složili. Svěřila se totiž sedmi těmto jáhnům péče o chudé a také částka úřadu učitelského. Jeden pak ze sedmi jáhnů těchto jmenoval se Štěpán, a ten byl pln milostí a síly, a velké divy a zázraky v lidu činil, což nemalý hluk způsobilo, tak že mnozí ze židů víru křesťanskou přijímali. Proto ale byl Štěpán osočován a pronásledován. Ježto jeho nepřátelé v rozmluvách náboženských přemoci ho nemohli, ale sami v bludu shledáni byli, tuť cítili se v hrdosti své uraženy, a vzali outočiště ku lži a na cti utržení. Oni nastrojili falešné, křivé svědky, jenž by rekli, že Štěpán rouhavá slova proti Bohu a Mojžíšovi mluvil. Tím zbouřili proti němu lid a zákonníky. Muž svatý byl v shluknutí lidu lapen, před vysokou radu přiveden, a falešně obžalován. Šlechtnému učedníku nešlo tu o jeho osobu, o jeho bezpečnost, o jeho život; jemu tu šlo o čest jeho mistra, o čest Boží. Zmužile dokázal on jim tu, že se dopustili nejstrašlivějšího zločinu, že se dopustili vraždy, a to ne pouze na člověku, nýbrž na Bohu člověku Ježíši Kristu. Židé prohlásili Ježíše za podvodníka, a zakázali, také o něm jen mluvit;

ale Štěpán zastává, a to ne snad po tajem, ale před veřejným shromážděním rady, hanebně ukřižovaného za Mesiáše. A to dokazuje jim v dlouhé řeči, s takovým ohněm, s takovou horlivostí a přesvědčeností, že proti slovům jeho nic namítati nemohli. I skřípěli vzteky zuby, a svatý jáhen měl od jejich zuřivosti to nejhorší k očekávání. — Tak se ujímal sv. Štěpán cti svého mistra; tak potýkal se pro Krista. Než nezůstalo ono to při potýkání, 2. ono to přišlo také k utrpení. Již to bylo utrpením pro Boha milující srdce sv. Štěpána, že z rouhání se proti Bohu nařknut byl. Považovalo pak se rouhání se Bohu dle zákona židovského za jedno z těch největších provinění, a povždy smrtí bylo trestáno. A tu nezůstalo to se sv. Štěpánem při pouhém nařknutí, při pouhé řeči. Bez řádného výsledku, beze všeho hlasování, což přece tak opomenouti se nemělo při věci tak důležité, kdež o život a smrt se jednalo, prohlásili jej za vinna smrti; co draví tygrové obořili se na něho, a vyvrhli jej ven před bránu města, aby kamenovali jej. Již pak své svrochní šaty svlékají, aby hbitěji a vši silou házet mohli, již kámen letí za kamenem, a tak zachvácen jest takřka prudkým deštěm ohromných kamenů mládenec svatý; až pak na celém těle zraněn na hromadu kamení klesá a ducha vypouští. — Tak trpěl Štěpán pro Krista pronásledování na cti utrhaní, nespravedlivé odsouzení, bolestnou a potupnou smrt!

3. Štěpán se potýkal, trpěl a umřel co křesťanský hrdina, co statečný mučedník; on ale také umřel co zvláštní žák Kristův, on ukázal, že škole Ježíšově se vyučil, on slova jeho i příkladu následoval. Božský učitel a mistr náš dal všem svým učedníkům naučení toto: „Milujte se ve spolek, — nejen své přátely, ale i své nepřátely musíte milovati, chcete-li mými učedníky býti; dobře číňte těm, kteří vás nenávidí.“ A co on svým slovem učil, to vlastním svým příkladem ztvdil. On měl mnoho nepřátel mezi židy, mezi vznešenými i sprostými, ano On měl nepřátely i mezi žáky svými, všude pak vidíme Jej plného lásky. On odpouští Petrovi, jenž Ho zapřel; On uzdravuje Malcha, kterýž Ho jal; On nazývá Jidáše, nevěrného zrádce, ještě přítelem: „Příteli, proč jsi přišel?“ On pláče nad Jernsalémem, kterýž k smrti ho odsoudil; On odpouští nejen sám svým nepřátelům, jenž Ho až na kříž

byli přivedli, ale On také za ně se modlí uprostřed hrozných muk k otci nebeskému aby také On jim odpustil: „Otče, odpust jim, neb nevědí co činí!“ A dle tohoto povzbuzování mistra svého, k milování nepřátel, a dle příkladu Jeho věrně se zachoval sv. Štěpán. Poslední jeho slova byla prosba k Bohu za své vrahy, za své úhlavní nepřátely. „Pane!“ tak modlil se Štěpán, „Pane! nepokládej jim toho za hřích!“ — Věru, moji milí! sv. Štěpán zasluhuje svého krásného jména, jenž v naší řeči znamená tolik co „Ověnčený.“ Věnc přislouží vítězi — a Štěpán zvítězil nad světem, nad nepřátely Kristovými, on pak ale, co ještě krásnější jest a slavnější, zvítězil také nad sebou, nad nepřizní, hněvem a mstyžádostí proti těm, od nichž tolik hořkosti uchystáno mu bylo.

Křesťane! Také ty bys chtěl býti Štěpánem, ověnčeným, korunovaným; — také ty bys chtěl dojiti koruny života věčného. Toli však chceš, tuť musíš dříve jako Štěpán trpěti a se potýkati pro Krista. Na příležitosti k bojování, na příležitosti k utrpení neschází v životě lidském. „Život člověka jest boj“, praví nábožný Job. V boji však není rozkošných dnů, tu není života pohodlného. Taž se jen vojínů, a zhrozíš se, když z jejich vypravování seznáš, jak mnohých tu unavujících cest (pochodů) třeba vykonati, jak mnohých nocí beze spánku strávit, do jak hrozných nebezpečností třeba se tu vydati, a jak zhusta hladu a žízně, horka a zimy, bolesti a poranění je tu okusiti. A hodný vojín snáší to vše mlčenlivě, v lásky k svému králi, a k své vlasti, a v naději na vítězství a utěšené dny pokoje, kde otěn a vážen k svým milým se bude moci navrátiti. O vojine křesťanský! nepočínej ty sobě špatněji a bojácněji v svatém boji proti svým a Kristovým nepřátelům, proti ďáblu, světu a svému vlastnímu tělu, snášej zmužile všeliká utrpení a všeliké nepřijemnosti, s bojem tímto spojené; ty sloužíš králi věčnému, ty bojuješ pro vlast nebeskou; pomni jen: tam na hoře, tam žije teprv pokoj; zde však ustavičný boj — tam že budeš korunován a odměněn. Než kdybys sebe udatněji pro Krista se potýkal, kdybys sebe více pro Něj trpěl, všecko to přišlo by přec jen nazmar, pakli bys mstivost, všeliké nepřátelství ve vlastním srdci svém nepřemohl, pakli od srdce svým vinníkům neodpouštíš, pro Krista je nemiluješ, a dobře jim nečiníš. Neb „pakli

neodpustíte, uodpustí vám také Otec váš nebeský,“ a „soud bez milosrdenství stane se nad tím, kdo nečinil milosrdenství.“ Již pak tedy všickni, kdož zášť a nepřátelství proti svým bližním v srdci svém chováte, popatřte na Ježíše a na Štěpána, a učíňte, co činili oni: milujte nepřátely své. —

A tak jsme tedy nyní seznali, co učinil Štěpán pro Krista, již pak pozorujme, co učinil Kristus pro Štěpána.

II.

Mnoho, nejmilejší, učinil Štěpán pro Ježíše, Ježíš pak učinil pro Štěpána mnohem více, On ho 1. silil v potýkání, 2. on ho těšil v trápení, a 3. on ho oslavil po boji a utrpení.

1. Štěpán stál před celým zástupem učených, zchytralých lidí, stál před vznesenou vysokou radou židovskou. A v takovémto shromáždění s mocí a přesvědčením hájiti a zastávati náboženství pronásledované a nenáviděné jakož i jeho zakladatele, toť věru nebyla žádná maličkost pro Štěpána, muže to mladého, osočeného. Štěpán viděl napřed, že neohrožené jeho vystoupení drazé mu přijde, že snad i život státi ho to bude. Než na něm splnilo se zaslíbení Kristovo: „Když pak vás voditi budou do škol, a k vladařům, a k mocným, nepečujte, kterak, aneb co byste odpovídali, aneb co byste mluvili: „Duch svatý zajisté naučí vás v tuž hodinu, co byste měli mluviti.“ (sv. Luk. 12, 11—12). Posílněn přispěním vyšším mluvil Štěpán se vši neohrožeností a s takovou důkladností o milém svém mistru Ježíši, že nepřátelé jeho ničím odolati mu nemohli, a že toliko ke lži a k násilí své útočiště vzíti museli. —

2. Bezbranný stál tu svatý jáhen, co beránek nevinný mezi vlky krvožíznými. Hrozby toliko a nadávky tu slyšel, a způsobem tak bolestným mladý svůj život skončiti musil. Než myslíte snad, že v tváři jeho jakás bázeň neb smutek se jevil, že z úst jeho vyšel nějaký nářek a ze srdce nějaký bolný vzdech nad smutným osudem svým? — O nikoliv; Ježíš ho těšil, jeho srdce bylo přeplněné božskou nadpřirozenou útěhou. On viděl nebesa otevřená, on viděl slávu Boží, viděl Ježíše na pravici Boží sedícího, jenž hotov byl přijmouti jej do slávy nebes, jenž hotov byl, korunou života věčného odmě-

niti věrného svého bojovníka a vítěze. — A v tomto pocitu nebeské blaženosti vydává milerád své tělo prudkému návalu kamení naň se sypajícího, v tom pocitu klade milerád život svůj za Toho, Jenž svůj život za něj a za všecken lid položil na kříži. On opouští rád tento vezdejší život, život plný nebezpečí a strastí, aby jen brzo dostal se k Tomu, Jež z celé duše miloval, a aby za vezdejší pomíjející život vyměnil život věčný, život, jenž jest samý pokoj, samá bezpečnost, samé štěstí, samá radost! —

O vy všickni, jenž milujete Ježíše a pro Ježíše bojujete a trpíte — ó nebuďte málomyslní; byť by těžký byl váš zápas, a síla vaše slabá, Kristus stojí při vás, a vše zmůžete v tom, jenž vás silí — buďte vytrvalí, pohrdněte světem a jeho lákáním, jeho lichocením a jeho hrozbami, jeho marnou chválou a mdlým posměchem, jeho pomíjejícím utrpením a ničemnými rozkošemi jeho, Kristus je při vás, a útěchu a radost naleznete již zde v životě bohabojném, útěchu a upokojení v smrti — tam pak — po smrti — aj co tam najdete, to nevysloví jazyk žádný. Ježíš hledí s nebe na vaše utrpení, na váš zápas, byť byste Jej také tělesným okem neviděli, jako Jej viděl Štěpán. — On hledí na vás, silí vás a těší — a kdož rozsívají v slzách s radostí budou žítí, a blahoslavení, kteří pláčí a truchlí pro spravedlnost, oni budou potěšeni, a přijde čas, kde truchlití bude světi, jenž se teď raduje a jásá, a kde plešati budou bojovníci Kristovi, jenž nyní truchlí a trpí. —

3. Než Ježíš svého věrného žáka Štěpána konečně také oslavil. On již za živa činil zázraky. „Štěpán pak“, tak vypravují skutkové apoštolští, „Štěpán pak činil veliké divy a zázraky v lidu.“ Pakli však již takto na zemi jej oslavil, kterak teprv co prvního mučedníka pro jeho andělskou čistotu, pro jeho horlivost, a zvláště pak pro jeho lásku k nepřátelům, kterak teprv za to oslavil jej tam na nebi? — Než taky na zemi, mezi lidmi oslavil jej Ježíš po smrti. A tuť vám něco povím, co jste snad ještě neslyšeli. Mimo dnešní den koná církev svatá ještě jednu slavnost sv. Štěpána, a sice dne 3. srpna a slavnost ta se jmenuje „Nalezení sv. Štěpána.“ A celá ta věc má se takto:

Během času přišel hrob sv. Štěpána zcela k zapomenutí; ani o místě se více nevědělo, kde by tělesné jeho pozůstatky

spočívaly. I stalo se, že jednoho pátku v noci a sice dne 3. prosince 415 a tedy skoro 400 let po smrti sv. Štěpána vidění měl jistý nábožný kněz, jménem Lucián. V polosnění viděl otihodného starce vysoké postavy a podivné krásy. I vydával se stařec za Gamaliele, jenž sv. Pavla v zákoně cvičil, a pravil ku knězi: „Jdi do Jerusalema a vyřiď biskupu Janovi, aby přišel otevřít hrob, kdežto moje a pozůstatky několika jiných služebníků Kristových se nalézají. K východní straně hrobky leží Štěpán, jehož Židé před městskou branou ukamenovali. Tělo jeho leželo tam den a noc nepohřbené, ale ani ptactvo aniž jaké jiné zvíře opovážilo se, dotknouti se ho. Věřící pak pochováli ho dobrou nocí na mém venkovském statku.“ Po následující dva pátky měl kněz opět to samé vidění. I sdělil ho biskupovi v Jerusalemě; kopalo se na místě udaném, a mimo rakve několika jiných služebníků Božích nalezena tu též rakev sv. prvomučedníka. Když pak se otevřela, otrásla se země a vůně nad míru libá se rozšiřovala. I shluklo se tu veliké množství lidu, mezi nimi mnoho nemocných, 73 rozličnými neduhy skličných uzdravilo se hned. Něco sv. ostatků uzavřelo se do rakve, anaž v slavném průvodu do chrámu na Sionu v Jerusalemě donesena byla. Již dlouho vyprahlá byla celá země strašným suchem, tu pak pojednou svažil ji hojný, úrodný déšť. — Objevení skvostného toho pokladu brzo se rozneslo po světě křesťanském, všude hleděly jednotlivé církve nějakých ostatků dosáhnouti, načež při přenášení a vystavování jejich mnohé zázraky dotýkáním květín, šatů a jiných věcí se staly. Nemocní se uzdravovali, mrtví vstávali, slepí viděli, chromí chodili, jak o tom sv. Augustin velmi mnoho krásného vypravuje, co sám viděl a slyšel. — V Mahonu v Africe obrátilo se v době, co tam ostatky sv. Štěpána uloženy byly, proti nadání 540 židů i se svým (představeným) rabím. — Také pohané byli osvíceni. V Kalamě žil vznešený pohan, jménem Mancial, ten byl zarytým modlářem, tak že při blízké smrti navzdor všemu napomínání a poučování zůstával zatvrzelým. Zeť jeho, křesťan, modlil se dlouho za jeho obrácení před svatými ostatky Štěpánovými, přinesl pak několik květin ze schránky, v níž sv. ostatky byly uloženy domů, a položil je na podhlavnici nemocného. To stalo se večer, a hle, prve než den nastal, žádal

nemocný kněze a křest svatý, a až do posledního vzdechnutí opakoval slova ta, jimiž sv. Štěpán skončil život svůj: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého!“

Ejhle! to učinil Kristus Pán pro Štěpána. A toho, ježž Bůh tak velice poctil a oslavil, toho neměli bychom ctítí také my? Čím pak jej nejlépe uctíme, bude věrné následování příkladu jeho. Nuže tedy, moji milí, za Štěpánem! S ním bojujme a trpme pro Krista, jako on pro Krista odpouštějme nepřátelům svým, a pak nezapomene také na nás Pán, On nás bude v boji siliti, v utrpení bude nás těšiti, a po strasti a boji vezdejším odmění nás radostí věčnou v nebesích, kdež Boha a dobrou svou máti, Marii spatříme a se všemi Svatými věčně milovati budeme. Oroduj za nás sv. Štěpáne! abychem nevýslovného toho štěstí došli. Amen.

Kázání

na slavnost Obřezání Páně.

„Vizte, bratři, kterak byste opatrně chodili . . . vykupující čas.“

(K Efesk. 5, 15. 16.)

„Když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest jméno Jeho Ježíš.“

(Luk. 2, 21.)

Tak tedy ukončil jeden rok běh svůj, a nový započal. Tak ubíhá jeden rok po druhém, a člověk stává se starším a starším, a ani neví takřka, jak; rok po roku blíží se k hrobu a k věčnosti. Nic tak rychle nepomijí, a nic tak málo nestojí v moci člověka, jako čas, ten se nedá zadržeti, a pakli jednou uplynul, tu nikdo není tak mocen, aby povolati ho mohl nazpět.

Zrušené přátelství dá se opět na novo svéstí, pozbylé jmění dá se opět naléztí, ztracené zdraví dá se opět nabýti, uplynulý ale čas nevrátí se nazpět více. (A odtud, moji milí! ty tak boľné vzdechy, jimiž mnohá dojatá duše bol svůj nad časem ztraceným jeví:) Kde jsou tu ty dni a léta, jež jsem v mládí tak lehkomyšlně promrhal, kéž by jich ještě bylo! Kéž bych ještě jednou z předu mohl započít žití, jak mnohem lépe používal bych času pro věčnost! Než marné vzdychání; pakli se již jednou dnové naplnili, nelze je nazpět do-

stati více. Ztracený čas dá se oplakávat, nikoliv ale nazpět zavolati.

Nejmilejší! dnes stojíme na prahu nového roku. Ohlédneme-li pak se tu na minulý věk svůj, nemáme-li pak také my co želeti let špatně, aneb aspoň marně ztrávených? Tomu-li tak, tu nezbývá nám nic jiného, než abychom aspoň pro budoucnost šetřili rady sv. Apoštola Pavla, jenž v listu svém k Efeským takto napsal: „Viztež bratři, kterak byste opatrně chodili . . . , vykupující čas,“ (t. j. nemáříce ho, ale dobře ho vynakládající.) Jak pak se to ale dá učiniti, kterak medle možno, čas vykupovati? Aj, všickni to dokážeme, a to bez velkého umění, bez velkého lámání hlavy. Jen tu třeba, abychom aspoň v příštích letech, která nám tu Pán Bůh ještě dopřeje, hleděli se hojně obohatit pro věčnost, a sice:

1. Náležitým konáním svých obyčejných prací, a 2. Bohumilým, volným snášením svých obyčejných strastí.

Spasiteli žehnej slovům mým v tomto novém roce!

I.

Nejmilejší! když jste ještě byli malíci, slyšovali jste, proč Bůh člověka stvořil, slyšovali jste, jaký jest cíl a konec našeho vezdejšího života, a že na tomto světě meškáme proto, abychom Bohu sloužili, a někdy spasení byli. A jak jste to od malíčkosti slyšali, tak vám to připomínám dnes, neb nemění se pravda svatá, pravda věčná. Mámeť my se zajisté snažit, abychom té doby, jižto dobrotivý Bůh nám zde popřává, té doby abychom dobře užívali, a takto věčnost šťastnou si připravovali. Ty dni a léta, které zde ztrávíme, ty mají nám býti dobou přípravy pro život věčný, tu máme hledět, abychom věrnou službou Boží radostí nebeských hodnými se stali. —

Tento vznešený úkol života vezdejšího pochopili dobře Svati a svěťice Boží. Vy víteť, vy namnoze znáte, co přemnozí (svatí a svěťice Boží) pro nebe všecko podnikali a vykonali. Jedni v nejkrutějších mukách za korunu slávy věčné kladli život svůj; jiní, vzdavše se všeho bohatství, dobrovolně pro nebe volili chudobu; jiní, opustivše svět, v pustinách přísným zapíráním sebe samých dlouhá a dlouhá léta pro nebe se pachtili; jiní obětovavše jmění své, dobývali si nebe zakládáním dobročinných velkolepých ústavů. A duše drahé!

co pak asi vy jste již v ohledu tomto podnikli a vykonali?

Aj, snadno vypočítíte tu lze skutky toho nejlepšího křesťana. V obyčejném zaměstnání trávit dni a léta svá. On vykoná ranni svou a večerní modlitbu, jak možná jde na mši svatou, dál pak jak to stav jeho požaduje, věnuje ostatní čas obyčejným toliko pracem. Aby něco většího, něco neobyčejného pro Boha a své spasení podnikl a vykonal, k tomu příležitosti nalézá zřídka kdy. Avšak i při tomto obyčejném zaměstnání může pro život věčný pochodit velmi dobře, výborně. Bohaty na dobrých skutečích a velkých zásluhách budou dnové a léta jeho, pakli se jen přičiní, aby každodenní obyčejné své práce konal dobře a záslužně, to jest, aby je konal dokonale, správně a poctivě, a patřící pozorností, s potřebnou pilností a svědomitostí. K tomu pak nevím a neznám žádného lepšího prostředku, nežli aby vždy ve všem počínání a jednání příkladem a vzorem byl nám Ježíš. Proto také církev sv. v dnešním evangelium na začátek roku postavila Jméno Ježíš, abychom vše Jeho svatým Jménem začínali a končili. Proto také sám Ježíš člověkem se stal a mezi námi bydlel, aby příklad nám dal, jak bychom zachováti se měli vždy a ve všem. Proto byl v domě svých rodičů dítětem nejposlušnějším, aby ochotné poslušnosti učil ditky a poddané. Proto byl v dílně svého pěstouna spoludělníkem nejčinnějším, aby pracovitostí učil manžely, hospodáře, hospodyně a ostatní domácí. Proto ve svém úřadu kazatelském vyhledával co nejhorlivěji čest svého otce nebeského, a všeobecné blaho lidské, aby bedlivé péči o všeobecné dobro učil služebníky církve a státu. Máš-li tudy poslouchati rozkazů představených svých, pomni sám u sebe: „Jak volně byl by poslouchal Kristus, kdyby byl býval na místě mém“ a tuť poslouchej též ty ochotně a rád. Máš-li co na práci, ať je to cokoliv a kdekoliv, pomni sám u sebe: „Jak pilně, jak svědomitě a trpělivě byl by Kristus práci tuto konal, kdyby byl býval na místě mém? A tuť konej i ty bedlivě a věrně. Dle příkladu Kristova počínej si vždy a všude. Neb každé dilo, ježto se dle vznešeného a svatého toho příkladu koná, nemůže býti konáno jinak, nežli dobře a dokonale, a tudy Bohu příjemně a pro věčnost záslužně, obzvláště pak, když se nejen dobrým tímto způso-

hem, nýbrž také s dobrým, k Bohu povzneseným míněním koná, neb vše, co pro Boha se děje, také od Boha se odměňuje, byť by to sebe nepatrnější bylo samo v sobě. Proto také sv. Apoštol Pavel toto dobré k Bohu povznesené mínění obzvláště odporoučel svým nově obráceným křesťanům, anto jim psal takto: „Všecko, cokoliv činíte, v slovu neb skutku, všecko činite ve Jménu Ježíše Krista.“ A tu považte, křesťané, jak mnohých pokladů i při obyčejných, dosti časem nepatrných pracích můžeme si nashromáždit pro nebe, pakli vše ve Jménu Ježíše Krista a s nábožným svatým míněním a úmyslem konáme!

Nula nebo-li nicka neplatí nic, stojí-li o samotě; napíše-li se ale před ní cifra neb číslice, tuť nabývá tato tím větší ceny, čím více nul se jí připojí. Podobně se to má také s našimi pracemi a skutky; bez ohledu na Boha nemají žádné, neb toliko vedlejší ceny; předložíme-li jim ale dobré mínění neb svaté Jméno Ježíš, tuť svrchované získají na platnosti a ceně své pro věčnost! —

Pohledneme-li pak nyní v tomto uvažování na včerejší ukončený rok a na všecka ostatní léta minulá, aj, co jste se tu nalopotili, jak mnohých prací jste tu vykonali! Jak bohatí mohli jste tu již býti pro nebe, jak velké množství zásluh mohli jste si konáním rozličných prací stavu a povolání svého nashromáždit, kdybyste vždy patřičným způsobem a s potřebným dobrým míněním vše byli konali. Tak ale konali jste snad ledaco jen tak ledabylo, ještě pak častěji pracovali a hmoždili jste se bez patřičného dobrého mínění. Nekonali jste snad mnohé své práce právě způsobem hříšným, ale konali jste je přede jen z vezdejších ohledů, jež před Bohem jsou bez zásluhy; dosti a dosti jste se snad napachtili, abyste vezdejšího chleba měli, a děti své upokojili, a kde co třeba zapravili, avšak na stokrát, tisíckrát zapomínali jste na to, abyste to, čím o vezdejší blaho jste se byli starali, abyste to zároveň také dobrým míněním Bohu byli obětovali a spolu též pro život věčný záslužným byli učinili. Vadu tuto hledme tedy všickni v tomto nastávajícím novém roce napravit, a všecky své obyčejné práce co nejvíce možná způsobem dobrým a s dobrým k Bohu povzneseným míněním konati. Avšak i svá obyčejná utrpení hledme náležitě snášeti, a to je druhý

způsob jímžto se v tomto novém roce hojně pro věčnost obohátíme.

II.

Také v tomto novém roce, jako ve všech letech minulých, dotkne se mnohého z nás mnohé utrpení, a snad dosti těžké utrpení. Byť by nás i také, což od srdce přejí, všeliké všeobecné těžké pohromy šťastně minuly, přede jen ledacos nemilého musí každý člověk okusiti; již proto je od přirozenosti jen slabým a křehkým, každý pak křesťan již proto, že je křesťan, a že co křesťan v zapírání sebe samého má se cvičiti a mnohý křížek nésti. Nedařivají se nám každodenní práce vždy dle naší vůle, dle našeho přání; nedají pak se všeliké svody a lákání k zlému bez těžkého zápasu přemoci, v obcování s bližním vyskytne se často ledacos, co mrzutost, zármutek a nevoli působí. A tu je třeba trpělivosti, a často nemalé trpělivosti, aby opět ono pravím naším předcházející dobré mínění netrpělivostí — hříchem zničeno nebylo, neb co by to prospělo, abyhom sice dobře započali, napotom ale špatně ukončili? Proto praví sv. Apoštol Pavel: „Trpělivosti zajisté vám potřebí jest, abyste vůli Boží činíce, dosáhli zaslíbení,“ a proto ujišťuje nás Kristus Pán sám, řka: „V trpělivosti své vládnouti budete dušemi svými“ (zachováte duše své k životu věčnému.)

Abyhom pak již této trpělivosti, které nám po celý ten rok v tak mnohých případech bude zapotřebí, máme-li práce své dokonale konati, abyhom této trpělivosti se naučili; tuť opět nevím nic lepšího, než abyhom často a zvláště v protivnostech pamětlivi byli příkladů Kristových, jichžto ohledně té tak potřebné ctnosti bohatě zanechal. Aby naučil nás trpělivosti v chudobě, nízkosti a opovrženosti, tuť volil, co chudé dítě v bíděm chlévě se naroditi, kdežto přede co všemocný Pán v mnohém lesku a slávě mohl se na tomto světě objeviti. Aby naučil nás trpělivosti v urážkách nám činěných, tuť volil hrubý nevděk lidu svého, a lstivou zlomyslnost fariseů toliko tichostí a láskou spláceti. Aby naučil nás trpělivosti ve všech možných pádech, tuť volil tisícové pohánění a potupení na cti, tisícové bolesti na těle, a tisícové příkoří na duši snášeti, a neznal pak to vše žádnou jinou pomstou spláceti, než onou krásnou

modlitbou: „Otče! odpusť jim, neb nevědí co činí.“

Nejmilejší! Kdybychom v minulém roce, a v předešlých letech tyto vznešené příklady Boha člověka častěji si byli připomínali a jich následovali, o jak mnohé zásluhy byli bychom nyní bohatší! A přec jen museli jsme všeliké nás potkavši strasti trpěti. Prozřetelnost božská zamýšlela, poskytnouti nám jimi příležitosti, abychom rozmnožili zásluhy své, my pak netrpělivostí svou dovedli to tak, že jsme svou odpovědnost a trestuhodnost jen ještě rozmnožili. I tuto chybu hledme v tomto novém roce napravit, a všeliké obyčejné strasti a nehody s křesťanskou trpělivostí v pohledu na Krista snášeti.

A tu volám k vám v závěrce ještě jednou slovy apoštola národů sv. Pavla: „Vizte bratři, kterak byste opatrně chodili, vykupující čas.“ Pro mnohé bude snad tento rok poslední, jež jim popřeje ještě milý Bůh, aby ho dobře použili na náhradu za mnohá jiná léta, kteráž více v službě světa neb dokonce v službě hříchu, nežli v službě Boží ztrávili. Použijme té milosti, jižto nám Bůh propůjčením času tak laskavě poskytuje, použijme té milosti k Jeho cti a slávě a k své duše spasení. Konejme své obyčejné práce způsobem náležitým, dokonale a se svatým, k Bohu povzneseným míněním. Snášejme pak všeliká obyčejná utrpení volně a ochotně s bohumilou trpělivostí. Bůh budiž vždy naším cílem a trpělivost naší průvodkyní. Kristus Pán budiž nám pak ve všem vzorem a příkladem, k němuž bychom pohlíželi vždycky.

V jisté farní osadě neměli žádných společných hodin na věži, a tu nešlo to tu nikterak dohromady. Brzo zvonilo se k modlitbě ranní téměř o půlnoci, brzo opět již za bílého dne; k modlitbě polední brzo v 10 hod. ráno, brzo ve 2 hod. odpoledne. Farníci přicházeli brzo o celou hodinu dříve k službám Božím, brzo opět o hodinu později. Jedni drželi již poledne, kdežto jiní teprv do práce šli. Zkrátka, nešlo to tu nic dohromady. Tu přišli konečně na tu myšlenku, aby se té nesnázi odpomohlo, i pořídili si ku podivu krásné nové hodiny na věž. Pozlacené ručičky ukazovaly zřetelně a krásně hodiny denní a každou čtvrt hodiny zavzněl hlasitě a příjemně zvonek s věže, a hlásek jeho slyšán byl v každé chýšce vesní. Tu bylo radostí v celé osadě, každý hospodář řídil

hodiny své domácí podle krásných hodin na věži, a vše dělo se nyní v nejkrásnějším pořádku.

Křestané, čím této osadě byly hodiny na věži, tím nechať nám v tomto novém roce jest Ježíš. Bez Něho nejde nic dohromady. Budeme-li pak ale vždy pohlížeti na Něho ať v strasti neb slasti, budeme-li své práce a počínání říditi vždy dle Jeho příkladu, budeme-li své životní hodiny říditi podle nebeské ručičky, jež jest Ježíš Kristus, pak krásně uspořádané a požehnané bude putování naše životemездеjším, pak záslužné pro nebe stanou se všeliké práce a strasti naše, a rok tento bude nám rokem dobrým a blaženým, jakož vám toho všem srdečně přeji. Amen.

Hvězdě Betlemské.

Betlemská hvězdo poselkyně míru,
jež nočnímu klidu vévodíš;
vracíš do mého srdce v lidstvo víru,
že bude lépe, ty svou září díš.

Buď opět majákem tomu lidstvu všemu,
buď cestou na břeh v bídě tonoucím,
jak jsi byla druhdy vůdcem k Němu
třem mužům svatým po Něm toužícím!

Buď těšitelkou duší strádajících,
kterým jest život jenom břemenem;
nalezni ohlas ve všech chorých srdcích,
buď ty jim lásky věčné pramenem!

Když bylo nejhůř, tvoji svatou září
blaho s nebe na svět splynulo;
jak pravá oběť Boha na oltáři,
by vše co mrzké navždy zhynulo.

Když bylo nejhůř, tvoje slibná krása
nebohé lidstvo v lásce těšila;
ve znaku Tvém zrodila se spása,
která pravý život ve smrt vsadila.

Dnes lidstvo hyne, buď mu těšitelkou,
kež vstane opět svatou září tou
probuzeno touhou pravou, velkou —
kež kráčí po ctnosti, pravdy zas cestou.

Dnes přival ničí drahé ducha statky
falešná volnost lásku hubí plamenem,
poklady víry skrývají jen chatky,
červ zhouby hlodá v srdci uštvaném.

"Zasvit zase, betlemské ty světlo
ve tmu jasmem pravdy zářivým,
by blaho v lidu pobožností zkvetlo
pod svitem lásky věčné těšivým.

Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricci-ho a asistentů jeho v andělském hradě.

Překlad rukopisu z r. 1780. Podává

M. Quido Kočanderle.

(Dokončení.)

Proces Bernardiny Renzi.

Z počátku dopravena neohrožená Bernardina na koni do Montefiascone ještě o několik hodiů dříve než zpovědník její a uvržena tuto do hrozného žaláře, ale jen na několik dní. Když jí řekl bargello (setník drábů), aby zůstala v komůrce u jeho ženy, poněvadž je její žalář příliš nezdravým, odpověděla: „ano.“ Ale pravil to jen proto, že tato díra byla určena pro opata Coltrara, jenž také brzy na to do ní zavřen. Když dostal bargello za několik dní rozkaz, aby odvedl zajatou Bernardinu do Říma, nařídil své ženě, aby připravila louh, aby mohla Bernardinu umýti. Ale Bernardina pravila čiperně: „Ještě není třeba, ještě dost času.“ Po dvou dnech přišlo skutečně odvolání. Když to nařizoval po třetí své ženě, odpověděla Bernardina: „Ano, louh musíme připravit, ale já ho nemám potřeby.“ Bargello, jenž ji měl dopravit s Azzaloni-m do Říma, podivil se nemálo, dostav druhý den rozkaz, odvésti ji do kláštera v Montefiascone, ale ostatní zajatce do Říma.

Když byla první den v žaláři, nesl kněz kolem Nejsvětější Svátost. Když to slyšela, dala se do pláče a omdlela a dlouho ji nemohli vzkřísiti. Když se opět vzpamatovávala, pravila: „Odpusťte mi, že jsem vás tak polekala; uvykla jsem doprovázeti Nejsvětější Svátost, a nyní jsem tak nemohla učiniti, a zármutek mi silně stiskl srdce.“

Nikdo s ní nesměl v kláštere mluvit, ba nebylo jí ani dovoleno vyjít ze světnice, aby mohla v neděli obcovati mši sv., ba nesměla ani o velkonocích přistoupiti k stolu Páně. Tak to trvalo od 23. června

r. 1774 až do 29. září r. 1775, kdy směla poprvé obcovati mši sv. a přistoupiti k stolu Páně. Výsledky začaly v srpnu r. 1774, poněvadž zvěděli pp. kardinálové-komisaři z papírů arcikněze Azzaloni-ho, že Klement XIV. zemře dle domněni Bernardiny v září v rovnodennosti.

P. Pacifici *) a notář Capelloni musili se tudíž odebrati ve jménu sv. officia do Montefiascone a vyptávat se Bernardiny u přítomnosti představené kláštera a jeptišky Cernitori. Hlavním účelem bylo, dohnati hodnou tuto duši tak daleko, aby zapletla v tuto záležitost svého zpovědníka a několik jesuitů, aby se mohlo dokázati, že dali podnět k těmto proroctvům, spiknuvše se proti životu Jeho Svatosti papeže Klementa XIV. Ale Bernardina dostavši rozkaz, aby svatou zachovajíc poslušnost řekla vše, co ví o smrti Klementa XIV. a aby opakovala, co napsáno v papirech Azzaloni-ho, odpovídala vždy stejně, popírala statečně, z čeho chtěli obviuiti Azzaloni-ho a jesuity, a zapřísáhala se, že vše, co mluvila, pouhým božským vnuknutím. Konečně mluvila ještě více, než očekávali, takže komisaři psali do Říma, že mluví nejšílenější výstředností: že papež zemře v rovnodennosti, že ho lidé neuvidí u sv. Petra, že mu nebudou líbatí nohy atd. Ba řekla těmto dvěma komisařům do očí: „Pospěšte si, pánové, jinak nebudete hotovi, neboť rovnodennost odejme Klementa.“ A tak se také stalo.

NB. Bernardina pravila brzy po 8. hodině dne 22. září 1774 k představené kláštera, aby se modlila za duši papeže, jenž právě zemřel. V 9 hodin vzkázala představená tato slova Bernardinina biskupovi. Celé Montefiascone zvědělo již za hodinu o smrti Klementa XIV. Oba komisaři se ihned vytratili a odebrali se ve vší tichosti do Říma.

Bernardina trvala dosud ve vazbě. V září r. 1775 přišel Pacifici opět do Montefiascone, aby řídil další záměry komise, a aby zvěděl od Bernardiny něco o jedu a spolku jesuitů. Cappelloni, notář inquisice, již nechtěl jíti s ním a zasloužit si

*) Tento nehodný kněz hleděl rozkřičeti Bernardinu jako nepořádnou ženštinu. Proto se vyptával všech žen a dívek ve Valentanu na vše, nač může přijíti ta nejopzlejší mysl. Všichni červenali se studem, slyšice tyto otázky, a dali jednohlasně Bernardině nejlepší vysvědčení na světě.

dva tolary jako diétu, vida, že Pacifici až příliš nesvědomitým. Tento sotva přišel psal do Říma, že se již dovidá něco o jedu. Ale Bernardina odpovídala stále přes všeliké otázky, vybrůžky a léčky, že Klement nebyl otráven, nýbrž že zemřel zcela přirozeně.

Poněvadž se tedy opět nechtěly zadřít Pacifici-mu a představeným jeho kardinálům-komisařům námahy jejich a záměry, a Pius naprosto žádal, aby zajatí assistenti soudně byli propuštěni, komise připadla na myšlenku, že prý záležitost Bernardinina příliš zapletena v záležitosti jesuitů, takže nemožno vynéstí rozsudek nad tímto, není-li řádně osvětlena záležitost Bernardinina; odročí-li se pak tato, jesuitům jest nutně zůstatí ve vazbě; až se řádně vše vysvětlí, pak prý mohou býti jesuité propuštěni z *milosti*, ale nikoliv *po právu*, neboť jen tak prý se zachová čest komise.

Dle domněnky jejich bude nejlépe, ponechají-li záležitost Bernardininu týkající se proroctví rozsudku inquisice. Domnívali se, že budou na ten rozsudek čekatí několik let, a pak že ještě bude tak pochybným, že nebude jisto, kdo vyhrál a kdo prohrál. Papež tím byl spokojen a komise již jákala. Ve středu dne 28. února r. 1776 sešla se inquisice velmi čteně, totiž bez konsultorů, v kostele alla Minerva. Po zasedání, jež trvalo přes dvě hodiny, inquisice poslala celou záležitost zpět komisi, poněvadž informace nebyly podány dle jejich přehledů a seznamů, nebyla řeč o víře a o mravech a ani pojednání o proroctví nebylo hlavním předmětem; proto prý nemůže inquisice vyšetřovati tento příběh.

Toto rozhodnutí inquisice uvedlo komisi v nové rozpaky. Konečně poslala generálnímu vikáři v Montefiascone rozkaz, aby Bernardina podepsala listinu, že oklamána od ďábla, aby se cvičila důkladněji v ctnostech, aby se neobírala a nemeškala zjevením; ale jinak aby měla volno jíti kam chce vyjímajíc Valentano.

Když to ohlásil generální vikář Bernardině, podepsala se. Poněvadž se již nesměla vrátiti do Valentana, ihned se odhodlala, že zůstane v klášteře jako služka, že tu bude pilně pracovati, a z malého výslužného jí vykázaného že si podrží jen 10 skudů na šaty.

Ve Valentanu dala jeptiška Poli rozšířiti zpovědníkem svým Magliori-m, jenž

obýval v Palestině, také různá proroctví, na př. že Klement ustanoví jubileum, ale že se ho nedočká atd. Poli zajata na Nebevstoupení Páně r. 1774 a Magliori po 20 dnech. Generální vikář v Montefiascone ohlásil Poli domácí vězení. Magliori dopraven do Říma do andělského hradu a propuštěn teprve dne 7. března r. 1776; ale nesměl již zpovídati.

Advokát Andreozzi a opat Cechini, oba Římané a nepřátelé jesuitů taktéž odvedeni do andělského hradu, poněvadž byli tak pošetilými, že opakovali proroctví nějakého řeholního bratra kapucínů: Guai sollo questo (Recconico); più guai sollo l' altro; ma anno santo Papa buono. (Běda za tohoto; více běda za druhého; ale ve svatém roce bude hodný papež). Hned z počátku propuštění oba od komise kardinálů za Pia VI., poněvadž prý se zbláznili.

O. R. M. D. G.

Vzpomínka.

Od Prokopa Zaletěla.

Když unaven tíhou, práci
odpočívám, v mysl vrací
roj se vzpomínek —
jedna ke druhé se druží
růže jako vonná k růži
pestrý na víně . . .

Vidím malou naši chatu
ve prostíčkém svojím šatu
a v ní matičku —
zřím, jak stále, kde jen vidí
prášek malý, smetá, cítí
svoji světničku.

Otec zase venku více
pořádá vše, jako v klínce
v naší jest chatce —
vše na svojím místě stojí,
a zpěv vždy se k dlu poji
libý až sladce.

A když pak jest chvíle času,
což potom tu plesu, jasu
v naší jest chýši!
Hned nás otec, hned zas máti
v náruč berou a jen smáti
u nás uslyší.

Celují nás, hladí, tisknou —
radostí až slzy trysknou

jejich do klínu . . .
každý k nim se tulí, vine,
vždyť neznáme slasti jiné
nad tu hodinu.

Když nás všechny zobjímali,
rety, líce zulíbali,
vypravují nám
o Ježíšku, Božím Synu,
jak lidí všech hřích a vinu
vzal On na se Sám. —

Jak co dítko s nebe sstoupil,
lidstvo bídné by vykoupil,
ráj mu otevřel —
jak zbičován a uplván,
trním ostrým korunován
pak na kříži pněl . . .

Jak po tři dny zůstal v hrobě
a pak slavně v ranní době
z mrtvých opět vstal
a vznesl se na nebesa,
kde s Ním četa světců plesá,
jež byl k Sobě vzal. —

I nám že On krásná místa
v říši svojí jistě chystá,
přislíbili nám —
hodni-li jen zůstaneme,
k Němu že se dostaneme,
jak On řekl Sám. —

Zatím spánek libý níží
víc se stále, očka klíží,
v svou nás jímá moc —
kříž ještě otec, matička
udělá, v stráž andělíčka
nás svěří přes noc . . .

A my již se k nebes výši
ve snu nesem' v onu říši,
kde jen blaho, jas . . .
a pak, co jsme tam viděli,
vyprávíme den po celý,
procitnem' když zas. —

Když unaven tíhou, práci
odpočívám, v mysl yrací
roj se vzpomínek —
jsem zas v rodné, milé chatce,
kde se tulím k otci, matce —
ó těch vzpomínek!

Z cesty po Egyptě.

Napsal Dr. Jaroslav Sedláček.

(Dokončení.)

Mezi tím, co jsem pil limonádu, vybíral průvodčí zvíře, a koupil lístek do hrobů Sakkára. Ale ani potom, když již byl barik vybrán, neodešli ostatní mukári; sotva že jsem sedl a jel, běželi neb jeli za mnou všichni a volali neustále: „Ali, Ali, já jsem tvůj přítel“ nebo „ty jsi můj přítel!“ chtěli totiž, aby i můj průvodčí sedl na některé ze zvířat, aby nešel pěšky. Když i to se stalo, přec ti ostatní jeli stále za námi a chtěli bakšiš; teprve za vesničkou, když jsme počali jeti tryskem, vracel se jeden po druhém zpět. Palmovým hájem jeli jsme vedle vesničky Mitrahíne po zříceninách starého Memfis; město Memfis (řecké Hefaistiopolis, egyptské Mennefer, Menfi, arabské Men) táhlo se dle všeho odtud podél průplavu Josefova a podél Nilu až ke Gireh u Kahýry. Tam kde jest vesnička Mitrahíne soudí se, že stál královský palác. Nyní jsou zříceniny zcela zakryté a porostlé, jen dle vyvýšenin se soudí na někdejší stavby.

Z lesa vyjeli jsme na hráz, která spojuje za doby rozvodnění Nilu kraj nilský s pouští; po obou stranách bylo vše zatopeno, k vesničkám jednotlivým vedly hráze, které byly ale někdy též pod vodou a lidé brodili se vodou, chtěli-li do svého domu jíti. S hráze viděli jsme pyramidy Dahšúrské a Sakkára-ské; nejsou ani tuze vysoké, ani zachovalé; většina jich jest rozpadlá. Když jsme přejeli hráz, bylo nám jeti hlubokým pískem do vrchu a přiblížili jsme se k stupňové pyramidě. Pyramida ta jest stavěna o šesti poschodích či stupních ve výši celkem 60 m. a pochází z dob 5. dynastie. Její vnitřek byl dobře prohledán, je v něm mnoho chodeb a komůrek; hrob krále však v ní nalezen nebyl. Dvěře, které zavíraly dříve vchod její, byly dány do Berlinského muzea; ostatní malé památnosti, které odtud byly vzaty, s lodí je odvázející se na cestě potopily. Po mnohých zasypaných hrobech, vedle hrobů posvátných koček a vedle zbořených cihlových pyramid jeli jsme za nejprudčího horka k domu Marietovu, který jest zde na polo v zemi a byl Marittovi při prohledávání hrobů zdejších obydlím. Nyní si tam cestující mohou odpočinouti a mají útulek před žhavými pa-

prsky slunce. Písek byl tak žhavý, že nebylo možno ho chvíli v ruce udržeti; na kámen rozpálený sluncem bylo nebezpečno sáhnout. Stále bylo znáti, jak sálá ta žhavá půda teplo; neboť se vzduch před námi ustavičně třásl a chvěl; v tom vzduchu mní člověk, že musí seschnouti tak, jako ty mumie ve skalním hrobě; ty nemohou ani spráchnivěti samým žárem a suchem a pro pryskyřici, kterou byly natřeny. Zdá se, jakoby ostré paprsky sluneční, proti kterým ani slunečník ani klobouk není dostatečnou ochranou, jakoby vypalovaly mozek a rozlučovaly krev i při oběhu jejím. Jak se tu těší každý, najde-li jen trochu stínu.

Domku Mariettova jsme nespatriili, až když již jsme u něho byli; v polovici jsou dvě síně, v druhé polovici jest otevřená síň neb veranda; při našem vstoupení utíkalý odtud ještěrky, stonožky a podobná zvířátka; mouchy se tím jen trochu pobouřily a tím více si nás všímaly. Ale běda! domek prázdný, nikoho tu není! Snad bychom byli marně celou cestu tu konali? Diváme se ve směru, odkud jsme byli přišli a hnedle vidíme Araba na vrchu, běží a za krátko jest u nás. Staříčků ten muž platil by u nás za největšího souchoťáře a on dovede zde běžeti od Bedrašenu až sem bez odpočinku a není ani tak příliš unaven! Rozdělil jsem se s nimi o zásoby potravy, které jsme sebou měli, Arab šel, aby přinesl vody; on se totiž stará, aby zde v domku byla vždy v zásobě voda, proto ji sem přináší a má ji uschovanou ve veliké hliněné nádobě hluboko v zemi. Když ji přinesl viděl jsem, že je kalná, ačkoliv kdo ví, jak dlouho již v té nádobě zde stojí; ale co naplat, jiné vody tu nebylo, smíchal jsem ji s vínem a občerstvila nás věru tak dobře, jako nejčistší pramenitá voda.

Mezi lidem zdejšími se vždy udržela ta pověst, že vedle pyramid v Sakkára jsou mnohé vzácné hroby, ač byly úplně zasypány pískem. Arabové viděvše že cizinci pátrají po hrobech a po starožitnostech, z počátku sami kopali ve zdejší Nekropoli a věci nalezené v hrobech tajně jednotlivcům prodávali; teprve později poslala sem vláda učence, aby řídili hledání a uchovávaly nalezené památky. Roku 1851 podařilo se Mariettovi nalézt známé Serapeum, pohřebiště posvátných, balsamovaných Apisů. Po občerstvení jsme se sem obrátili. Sestoupili jsme ku vchodu, který

musí být stále chráněn, aby nebyl přiletujícím pískem zasypán a vešli jsme do starších hrobů; jsou zde hrobky z rozličných dob, od 18. dynastie počínaje až do doby řecké. V každé době jiným způsobem pochovávali Apise (býky). Za živých zvířatům přidávali božská jména, klaněli se jim, což divu, že i o pochování jich královské se starali? Za nejstarší doby byla každému takovému Apisu postavena hrobka, pod kterou ve skále byla vytesána komůrka a tam byl teprve balsamovaný Apis dán. Později udělali ve skále chodbu a po stranách čtyřhranné komory, které byly po uložení Apise zazděny. Tak se dělo až do doby Psammeticha I. Do takové chodby jsme se dostali, která počata byla za Psammeticha I. a v níž po obou stranách bylo na 64 hrobek. Hrobky jsou skorem vesměs 8 m. vysoké, klenuté a jdou podél chodby 350 m. dlouhé ve skále. Ve 24 hrobkách jsou ještě veliké sarkofágy z hlazené žuly; v sarkofágu takovém bývaly mumie Apisů sem ukládány. Každá ta rakev je 4 m. dlouhá, 2'30 m. široká a 3'30 m. vysoká. Když je Mariette objevil, byly již otevřeny a vybrány; jen ve dvou nalezeny byly ozdobné věci a mumie. Arab ukazoval nám nápisy, které se jen na čtyřech sarkofagech nalézají a sdělují, že pochován byl ten Apis za Amasise, onen za Kambyasa a jiný za Chabaše. Důležitější než tyto nápisy, na sarkofagách byly popsané věnovací desky, které se zde nalézaly a které přispěly k objasnění starého letopočtu. Po uložení Apise mohli Egypťané ještě 70 dní přicházeti k jeho hrobu a tu zanechávali na památku kamennou desku, na níž bylo psáno, že toho a toho dne, měsíce a roku vlády krále (jehož jméno bylo udáno), tento Apis, kterého X. aneb Y. navštívil, se narodil, byl uveden do chrámu a byl uložen do hrobu. Desky jsou většinou v Louvru.

Uložení Apise bylo s mnohými obřady a výlohami spojeno; Diodor řecký vypravuje, že za vlády Ptolemae Lagi zahynul Apis v Memfidě na sešlost věkem a tu se potřeboval k slušnému uložení jeho veškeren poklad určený k vydržování téhož a nad to dal král ještě 50 stříbrných talentů či hřiven (více než 125.000 zl.)

Ve vědejších hrobech nalezl Mariette také mumii lidskou, jejíž hlava byla silně pozlacená; domníval se, že jest to mumie syna Ramsesova: Cha-emusa. Z hrobů Apisových, kde bylo dusno a chladno proti

vzduchu zevnějšímu, šli jsme do Mastaba Ti-ho, které jest jen asi 300 kroků vzdálené. Mastaba (sedadlo, lavice pak hrob) jmenuje se hrobka, kterou stavěli na povrchu země a kterou jak zvenku, tak i uvnitř malbami a nápisy ozdobovali. Takových hrobek z dob 5. dynastie jest zde několik, všechny ale vězí v písku. Mastaba Ti-ho jest z nejlepších a z nejdůležitějších, neboť v něm nalézáme obrazy představující nám mnohé stránky života starých Egyptanů. Mastaba to jest na 5000 roků staré a mívalo předsíní, z níž jen sloupky zbyly. V chodbě před vchodem jest několikrát vyznačen či vyryt obraz pochovaného zde Ti, který byl dle všeho ve velkých důstojenstvích u faraona Ranefer-arka, jak nápisy mnohé svědčí: byl správcem paláce, staral se o všechny veřejné stavby, byl hlavou královského soukromého úřadu, představeným obětí a očišťování atd. I manželka Ti-ho, Nefer-hotep jménem, která byla z královského rodu jest zde vyobrazena, nežádka vedle nohy Ti-ho v malém jen rozměru. Obrazy ukazují místy ještě dosti zachovalé barvy, modrou, a červenou. V předsíni jest zobrazena jízda po Nilu, mnoho drůbeže domácí; cestující neopomíjejí však bohužel kaziti ty tak dlouho zachované stěny a vrývají do nich i svá vzácná jména.

Uvnitř zobrazen jest pohřeb Ti-ho, jehož mrtvola na lodi, provázena služebníky, nesoucími masti a oběti veze se do věčného obydlí. V jiné komnatě zobrazení jsou hrnčíři, pekaři a kuchaři, kteří připravují vše, čeho Ti ve věčném obydlí potřebuje. V chodbě vedlejší jest znázorněn majetek Ti-ho, jak písaři mnozí se namáhají, sečísti veškeren dobytek Ti-ho, dále jsou tu řemeslníci, jenž mu pracovali, vyrazení, jakých si Ti na světě doprával; jinde zase jsou bohatství Ti-ho na onom světě znázorněna hojnými plody země, rybami, ptactvem a Ti usazen na loďce loví ryby a brochy. Ještě zde byla socha Ti-ho a manželky jeho, ale byly odvezeny do Kahýrenského musea. Velmi často lze viděti na obrazech hrobů „oko,“ znak stálého trvání, květy a někteří brouci (Scarabeus Ateuchus) co znamení nového života neb vzkříšení. I jiné ještě mastaba bylo na blízku: „m. Ptah hotep,“ ale bylo pískem na polo zanešeno, náš Arab již nás tam vésti nechtěl. Vrátili jsme se do domku a rozloučivše se s Arabem, který se nemálo chlubil tím, že byl pravou ru-

kou Mariette-beye, jeli jsme nazpět. Nikde nebylo viděti člověka; jak snadno mohou zde loupežníci cizince přepadnout, zahrabou jej do písku a nikdo ničeho neví; jest to dosti s podivením, že Anglie takovou bezpečnost v zdejších krajích nevládných někdy a pustých udržuje: za domácí vlády by to sotva tak bylo!

Hleděli jsme jeti rychle, ale nebylo to možno pro mnohý písek a tak jsem měl dosti času rozhlížeti se kolem: v dáli byly pyramidy Gizeh, před nimi malé pyramidy Abusirské, na druhé straně lomená pyramida Dašurská poutala náš zrak. U prostřed této pyramidy počínají se kloniti čtyry strany její více do vnitř a tak se zdají býti jako lomené. V pravo zůstala bídná vesnička Sakhâra a nyní jsme tryskem jeli po hrázi k palmovému lesu; tu pojednou přetrhl se pás sedla a já padl do silničního prachu, nescházelo mnoho a mohl jsem padnouti s hráze do vody. Sedl jsem na druhé zvíře a opatrněji to šlo dále k chitrachine. Chýše egyptských fellahů jsou prabídné, jen z hlíny a polní země jako na krátký čas sestrojené bez oken a jen palmovými listy neb slámou kryté. Chýše slouží za přibztek jak lidem, tak i menším domácím zvířatům, která jsou u Egyptanů až dosud u větší jakés uctivosti než jinde. Holubům stavívají na chýši zvláštní příbytek, který bývá někdy i pomalován aneb hrubě okrášlen; hejna holubů domácích krouží večerem kol vesnic egyptských jsou držány více pro mrvu nežli pro maso. Starí Egyptané všechna posvátná zvířata, a měli jich značný počet, s uctivostí balisamovali a na určitých místech ukládali. Proto povstala jména měst: Kynopolis (kde psi), Krokodilopolis, kde krokodílové byli chováni) atd.

Za Chit-rahine viděli jsme ještě obrovskou sochu Ramsesa z červené žuly, která zde byla v zemi nalezena; o něco dále jest v malém domku uschována jiná ještě větší socha, téhož Ramsesa II., uměle vytesaná a až ku kolenám zachovaná. Jak titěrné zdají se býti proti těmto obrům nynější sochy nové, jako socha mehmeda Aliho a j. V Bedrašenu zastihli jsme právě trh; na zemi měli tu vyložené pestré látky, šátky i staré železo, krivé hřebíky, zrezovatělé skoby tu prodávali; a jak důležitá jest každá koupě: třeba dvě hodiny sedí kupec před prodávacem a na konec koupí několik hřebíků starých! Někteří z prodáváčů měli hebrejský výraz obličje.

Přijeli jsme k naší kavárně, zaplatili mukrimu a vidíme, že právě přijel nákladní vlak od Mejdánu; pospícháme na nádraží a s lístkem 2. třídy možno nám jeti v nákladním voze do Kahýry. V posledním voze, který byl ve velmi bídném stavu, nám bylo vykázano místo a průvodčí vlaku nám hned nabral z vedlejšího pole vodu, abychom se po tak dlouhé jízdě mohli občerstviti. Voda byla ovšem zase kalná a teplá ale vzpomněl jsem si že mnozí o vodě Nilu pravili, že jest šampanským mezi vodami a proto jsem ji s chutí pil. Vlak jel sice pomalu ale nezastavil se až v Bulák-Dakrúr, stanici Kahýrenské. Po hodinové jízdě na novém buríku dojeli jsme večerem do našeho domu „Hôtel du Nil“ a tam těšili jsme se po přestálém namáhání v milé společnosti tomu, že jsme dne dobře užili.

KRONIKA.

Z Prahy. Zvěčnělý nejdůst. pán Karel Schwarz, světitel biskup pražský odkázal jednotě sv. Vítské 3000 zl.

— **Ze spolku katolických akademiků „Družstvo Arnošta z Pardubic.“** Za zakládající členy přistoupili: Vys. důst. pán Josef Šrůtek, infulovaný kanovník arcijáhen v Hradci Králové a veledůstojné duchovenstvo dekanátu Misteckého na Moravě, jež mimo poplatek člena zakládajícího 100 zl. věnovalo příspěvek 54 zl., a sice přispěli: vdp. Vinc. Falta, děkan v Mistku 10 zl., dp. Ferd. Winkler, kapl. v Mistku 5 zl., dp. Frant. Gogela, katech. v Mistku 3 zl., dp. Ant. Janda, koop. v Mistku 5 zl., dp. Antonín Dosedla, koop. v Mistku 5 zl., vdp. Frant. Zlámal, far. v Stařici 10 zl., dp. Frant. Valoušek, 4 zl., vdp. Eduard Telařík, farář ve Fryčovicích 5 zl., vdp. Frant. Zagon, far. v Brušperku 10 zl., dp. Frant. Grydil, koop. v Brušperku 5 zl., vdp. Frant. Vyplél, far. v Staré Vsi 3 zl., vdp. Jan Ott, far. v Staré Bělé 5 zl., dp. Arnošt Smehlík, koop. v Staré Bělé 3 zl., vdp. Frant. Šerý, far. v Zábřehu 5 zl., vdp. Josef Kuća, far. ve Vitkovicích 5 zl., vdp. Jan Spurný, kons. rada a farář v Mor. Ostravě 10 zl., dp. Jan Brečka, kapl. v Mor. Ostravě 6 zl., dp. Teodor Wagner, koop. v Mor. Ostravě 5 zl., dp. Tomáš Kubiček, koop. v Mor. Ostravě 4 zl., dp. Václav Přehnil, katech. v Mor. Ostravě 3 zl., dp. Josef Skalka, katech. v Mor. Ostravě 3 zl., dp. Alois Musil, katech. v Mor. Ostravě 3 zl., vdp. Ignác Kocvrliček, far. v Hrabově 5 zl., dp. Ma-

ximin Lubojacky, admin. v Paskově 4 zl., dp. Ludvík Matějka, koop. v Paskově 3 zl., vdp. Ferd. Baar, far. v Palkovicích 5 zl., Ignác Spurný, koop. v Palkovicích 2 zl., vdp. Jan Ptáček, far. v Metýlovicích 1 zl., vdp. Aug. Pláček, farář ve Frýdlantě 3 zl., dp. Rychard Antl, koop. ve Frýdlantě 2 zl., vdp. Ant. Přikryl, far. v Čeladně 5 zl., vdp. Eduard Křížánek, far. v Ostravici 5 zl., dp. Ant. Nevřela, koop. v Ostravici 2 zl. Dále přispěli: nejdůst. pán Dr. Eduard Tersch, probošt metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze 10 zl., veledůst. duchovenstvo vikariátu Novostrašického 9 zl. 50 kr., vdp. Jan Hulakovský, gymnasiijní katech. na Smíchově 2 zl., p. Ludvík Popel, měšťan majitel domu v Praze 5 zl., vdp. Alois Konečný, far. v Mrákově na Moravě 3 zl. a vdp. Ivan Adolf Wagner, knihovnik v klášteře na Strahově 2 zl.

— **Přirovnání spolku akademiků katolických „Družstva Arnošta z Pardubic.“** k druhým spolkům akademickým co se příjmů a podpory týká. Příjmy mladočeského spolku „*Slavie*“ obnášely za rok 1890—91 celkem 6317 zl. 32 kr. (vydání 6223 zl. 60 kr.) a staročeský *Akademický čtenářský spolek*, který čítá méně členů nežli Arnošt, platí jenom *nájemného* na 1000 zl. (příště přineseme určitou číslu příjmů tohoto spolku za rok 1890—91, uvedeme totiž kolik tisíc má ročních příjmů), kdežto Družstvo Arnošta z Pardubic nemá ročně všech příjmů ani 1000 zl. Dálšího výkladu není snad třeba.

— Na štědrovečerní pohostění chudých akademiků ve spolku „Družstvo Arnošta z Pardubic“ přispěli: vys. důst. pán Josef Šrůtek, infulovaný kanovník arcijáhen v Hradci Králové 4 zl., vys. důst. pán Beneš Method Kulda, sídelní kanovník a věhlasný spisovatel na král. Vyšehradě 3 zl., p. JUDr. Václav Popel, advokát v Praze 2 zl. a p. J. Farský, kamenotiskař v Praze 2 zl.

— **„Josefeum.“** Ústřední spolek dělnictva a služebnictva pod ochranou sv. Josefa v Praze čítá již 226 členů činných; jest žádoucí, aby kdo potřebuje dělníka nebo služebníka nebo služebné, aby se k tomuto spolku pro ně obracel. — Za člena zakládajícího se 40 zl. přistoupil veledůstojný konvent řádu křižovníckého v Praze.

— **Jednota katol. tovaryšů** pořádá jako každoročně tak i letos velmi oblíbenou vánoční hru „Budečských jeslí“ a sice dne 26. a 27. prosince, pak 1., 3. a 6. ledna r. 1892 v slavnostním sále v domě Svatováclavské záložny v Řetězové ul. č. 223—I. v II. poschodí, začátek o 6. hod. večerní. Program: Předehra: „Kain a Abel“, původní drama o 1 jednání od J. N. Štěpánka. „Budečské jesle“, vánoční zpěvo-

hra o 3 jednáních Osoby: Prorok, básník, 4 pastýři, andělé, dudák, žebrák, 3 králové a 3 pázata. Veškeré úlohy provedou členové jednoty. Ceny míst: I. 50 kr., II. 40 kr. a III. 20 kr. Lístky lze dostati v den představení o hodinu dříve u pokladny. Dítka mají přístup pouze v průvodu dospělých a platí polovic. Pp. hosté zvou se k hojně návštěvě.

— Prvnímu dobročinnému spolku pro ošacení chudé mládeže školní ve farnosti svato-Haštalské dávali: Česká spořitelna 20 zl.; po 10 zl.: kníže Karel Schwarzenberg na Vorlíku, kněžna Auersperk-Colloredo; po 5 zl.: kníže Adolf Josef Schwarzenberg v Libějicích, J. Ex. p. místodržitel hr. Thun, pí hr. Thunová, pí Šrůtková, p. Rud. K. v Maršově; po 2 zl.: pojišť. spol. Phönix, pí El. Kounicová, rak. uher. banka (filiálka v Praze). Další laskavé milodary přijímá P. Václav Kocián, kaplan u sv. Haštala.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci listop. t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 80 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 50, ze zemského blázince 1, ze zemské porodnice 1, z nemocnice milosrdných sester 17, z nemocnice milosrdných bratrů 5, z umrlčích kaplí 5 a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 4, na venek 76.

Z Říma. Dne 14. t. m. konána tajná konsistoř, v níž promluvil sv. Otec takto: „Dostačí jen málo slov, abych Vás, milovaní bratři, přesvědčil, že boj Italie s církví den co den se přiostrňuje. Nátisk obklopujících Nás nepřátel stává se vždy prudčí, jejich řeč vždy zřetelnější a každá příležitost jim dosti dobrá, aby strojili nové hanebné úklady proti papežství. Události, jež odehrály se dne 2. října takoruka před očima Našima, jsou všem v živé ještě paměti. Za příčinou skvělých poutnických výprav, kteréž byly výrazem dětinské lásky národů, hněvem kypíce, chtěli naši nepřátelé tyto zbožné podniky za každou cenu zmařiti a provedli skutečně svůj záměr s cynismem nestoudným. Pronásledovali bezbranné pokojné poutníky, tupili papeže a církev, osočovali a lhali, a ještě ani tím spokojeni nejsoouce, pořádali nyní všude v říši schůze, aby prostředky vyhledali, jimiž by Naše postavení stalo se ještě trapnějším.

Kdežto zlomyslníci bojují zjevně a bezohledně, předstírají druhí licoměrně k papeži a církvi úctu, by potlačili oba tím účinněji. Oni předstírají slušné pocity, ponechávají tupitelům cestu volnou, ano odvažují se i toho, že lživě prohlašujíce papeže za nepřitele Italie, vzbuzují tím proti němu nenávisť lázy. Bojují sice proti zrušení jistých zákonů, ale jen proto, že to pro-

spívá zájmům jejich. Tyto zákony již umožňují, aby se upevnili na venek, přes to však boje proti náboženství jim nestěžují. Oni tvrdí, že duchovní moci papežovy si váží, vykazali by jí však rádi podle vlastního dobrozdání hranice a cíle, nepřáli by si ve skutečnosti nic jiného, nežli ztročení církve státem. Oni ujišťují, že poutníci smějí se těšiti plně ochraně a připouštějí, že vztek lázy proti nim vždy opět a opět podněcován. A tak zatemňuje se Naše postavení vždy víc a víc. Styk Náš s věřícími jest obmežován a jsou-li obtíže tak veliké již za doby míru, neumí říci nikdo, co by stalo se v případě nějakého pozdvižení se lidu nebo dokonce v případě války. Odkud všecky svízele tyto? Od nás nevycházejí, neboť Naše jednání zůstalo od nastoupení trůnu vždy stejným. Věrní jsouce Našemu svědomí a povinností převzatým, dožadovali jsme se Našeho práva, zvlášť ohledně Říma, jež přikázaly papežům Prozřetelnost a staletí. Neporušitelnost Našich práv lze zajisté spojití s neodvislostí, blahobytem a velikostí Italie. Ano, přátelské dohodnutí se Sv. Stolicí zajistilo by říši jak uvnitř tak na venek jen dobrodiní nová. Poněvadž jsme tyto pravdy hájili a hlásali vždy ve formě nezměnné, musíme míti za to, že příčina rostoucího nepřátelství v Nás neleží. Ona leží v tajných šachovnicích tazích sekt, jak to vychází na jevo i z posledních projevů v parlamentu. Sekty chtějí totiž pozbaviti papežství sil a zničiti ducha křesťanského a poněvadž nepotkávají se také tam, kdež přirozeně na odpor naraziti by musily, že žádnou překážkou více, není jejich smělost ohraničena již ničím. Kam to povede, to nechť uváží ředis telové států! Zkaženost mravů a beznáboženskosť musejí rozkotati na konec stát a společnost. Katolíkům nutno vážně uvažovati o nebezpečnostvích, kterým jejich víra v šanc vydána a míti na zřeteli úkady, jež proti papežství se strojí. Úzce jsouce spojení s papežstvím, musejí přívrženci katolické církve tvořiti v setrvalosti nerozborné proti zlé opovázlivosti hráz. — Na to jmenoval sv. Otec dva nové kardinály. — Ve veřejné konsistoři, konané dne 17. t. m. podal sv. Otec vídeňskému kardinálu arcibiskupovi Gruschovi a dvěma jiným nově jmenovaným kardinálům kardinálský klobouk. Na to praekonisoval 18 arcibiskupů a biskupů, mezi nimiž jsou arcibiskupové zadarský, kaločský, dále arcibiskupové z Přemyslu, v Mukačovu a ve Spiši, jakož i arcibiskup v Paderbornu. Konečně praekonisováno pět arcibiskupů a biskupů in partibus infidelium.

Literární oznamovatel.

— „*Pastýřský list episkopátu Rakouského*“ vyšel o sobě a prodává se v kn. arcib. knihtiskárně v Praze po 10 kr.

— „*Láska ku Kristu Ježíši.*“ Od svatého Alfonsa Marie Liguori, učitele církevního. (S obrázkem). Zčeštil P. František Hašek, kněz shromáždění nejsvětějšího Vykupitele. Druhé rozmnožené vydání. S povolením nejduš. kníž. arcib. Ordinariatu a řeholních představených. Nakladatelé: Knihosklad Rohlíček a Sievers. Knih-tiskárna v Praze. Cena skvostně vázaného výtisku 1 zl. 20 kr. — Krásná knižetka tato vylučuje lásku Spasitele Ježíše Krista k nám, vykoupencům Jeho a nabádá nás, jakou lásku my oproti této Jeho lásce chovati máme, aby pravé, nelíčené přátelství mezi Ježíšem Kristem a námi nastalo. Obsahuje celkem sedmnáct překrásných a velice dojemných rozjímání a ku

konci přidány jsou: pobožnost mešní, modlitby zpovědní a příprava na sv. přijímání a díkyvzdání, tak že této knížky i co obyčejné modlitební knížky předobře se může upotřebiti. Obrázek „Dokonáno jest“ slouží jí k nemalé ozdobě. Odporučujeme knížku tuto vřele všem nábožným křesťanům.

— „*Kalendář ku počtě nejsvětějších srdci Pána Ježíše a Panny Marie*“ pro katolický lid na přestupný rok 1892. Velké vydání. Vydavatel a redaktor Adolf Rodler, komoří Jeho Sv. papeže Lva XIII., bisk. notář, ředitel kněžského semináře v Budějovicích. J. Steinbrenera knihkupectví nakladatelské a umělecká knihtiskárna ve Vimperku. Cena 50 kr. Kalendář tento obsahuje mnoho původních zdařilých povídek, hojnost dobrých pokynů pro život a obvyklé tabulky. Několik vkusných obrázků slouží mu k nemalé ozdobě.

OBSAH: Skvělý výsledek zkoušek, jehož se chovanci české kolleje v Římě r. 1891 domohli. — Kázání na den sv. Štěpána, prvomučenníka Páně. — Kázání na slavnost Obřezání Páně. — Hvězdě Betlemské. (Báseň.) — Nestranný popis a průběh zajetí bývalého generála Tov. Jež. P. Lorenze Ricciho a asistentů jeho v andělském hradě. (Dokonč.) — Vzpomínka. (Báseň.) — Z cesty po Egyptě. (Dokonč.) — Kronika. — Literární oznamovatel.

Pozvání ku předplacení na ročník XLII.

„*Blahověst*“ na nové čtyřicáté druhé pouti své po vlastech českoslovanských 1. P. 1892 bude přinášeti:

1. *Kázání, homilie a výklady* na všechny neděle a svátky roku církevního, jakož i četné řeči příležitostné.
2. *Pojednání o časových otázkách náboženských, kterými bude čtenářstvu život celé církve zobrazen.*
3. *Prostonárodní pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém.*
4. *Výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické.*
5. *Vzdělavatelné příběhy ze života světcův a světic Božích, životopisy katolických výtečníků, poučné obrazy z dějin církve katolické obzvláště mezi národy slovanskými.*
6. *Zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických.*
7. *Vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému.*
8. *Povídky a obrazy ze života, legendy, básně a písně.*
9. *Zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské.*
10. *Dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách katolických.*
11. *Zprávy o všech spolecích, jednotách a ústavech katolických.*
12. *Drobnosti z praktického života, námitky a útoky protivníků.*
13. *Zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.*
14. *Osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých a moravských.*

„*Blahověst*“ bude vycházeti v témž formátě a v tytéž dny jako léta předešlá. Předplatné na ročník XLII., jehož první číslo vyjde 5. ledna 1892, přijímá expedice (kníž. arcib. knihtiskárna v Praze.) Předplácí se celoročně 3 zl. 50 kr., bez poštovní záskyly 3 zl. Nejlevněji předplatiti lze poštovní poukázkou; budiž však zřetelně na ni napsána adresa i poslední pošta předplatitelova. — Kdo nám dluhují za ročník 1891, ty zdvořile a slušně žádáme, by nedoplatky zaslali administraci.

Tiskem a nákladem kníž. arcib. knihtiskárny za Rohlíčka a Sieversa v Praze.

GTU Library

3 2400 00340 0292

